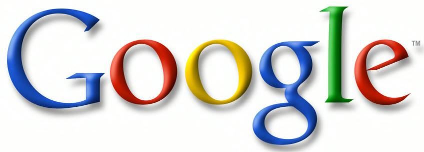

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

98 A 21.
~~41. B. 6.~~

DOMINVS
ILLVMINATIO
MEA
SIR M·MONIER-WILLIAMS KCIE
EX LIBRIS

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΑ ΕΠΤΑ
ΚΑΙ
ΙΝΔΙΚΗ.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ARRIANI
NICOMEDENSIS
EXPEDITIONIS
ALEXANDRI
LIBRI SEPTEM
ET
HISTORIA INDICA

GRÆC. ET LAT. CUM ANNOTATIONIBUS ET INDICE GRÆCO LOCUPLETISSIMO

GEORGII RAPHELII

Accedunt

ECLOGÆ PHOTII ad ARRIANUM pertinentes cum Lectionibus Variantibus DAV. HOESCHELII, Summaria Librorum distincta & emendata, Index Rerum accuratissimus, nec non Tabula Geographica Expeditionis Alexandri.

AMSTELÆDAMI
Apud WETSTENIUM
MDCCLVII.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΣ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ,

ΒΙΒΛΙΑ ΕΠΤΑ

ΚΑΙ

ΙΝΔΙΚΗ.

ÆQUO ET ERUDITO LECTORI S. P. D.

JACOBUS WETSTEIN.

IN adornanda vulgandaque nova Arriani editione non aliam consilii rationem secutus sum, quam ut juventutis, Græcis literis imbuendæ, studiis, quantum in me esset, inservirem. Nec alium temere scriptorem veterem reperias, a quo fontis Græci combibendi primordium majori cum fructu & voluptate capiatur. Nam stilus ejus purus est, tersus, elegans, sic ut non solum propter scriptorum similitudinem, sed propter sermonis etiam, minoris Xenophontis nomen invenerit. Historiæ vero, quam tradit, argumentum tam splendidum est & illustre, tamque varium & jucundum, nihil ut excellentius in hoc genere ad nos transmiserit omnis antiquitas. Præterea omnium ore celebrata est singularis Arriani in narrando fides

& integritas, sic ut in Alexandri rebus gestis cognoscendis, missis ceteris, hunc unum potissimum auctorem sequamur. His aliisque rationibus, ante multos jam annos, adductus GEORGIUS RAPHELIUS, *Vir Graecarum Latinarumque literarum longe peritissimus, & vel solis in N. T. Annotationibus immortale nomen consecutus, se operae pretium existimavit facturum, si Arriani editionem adornaret eam, quae tum tironibus, tum hominibus etiam doctis & jam aliquantum in hoc stadio progressis, utilitatem afferre posset. Hujus instituti sui ipse facit mentionem praef. Annotat. ex Polybio & Arriano: idque valde probavit amico suo,* (*a*) Jo. Alb. Fabricio. *Hoc igitur consilio, textum quam potuit accuratissime castigavit, adjutus praesertim libris MSS. a* Jac. Gronovio *consultis; difficiliores nodos dextre resolvit; obscura clarissima luce perfudit; versionemque permultis locis pravam elegantissime correxit. Qua in re hanc rationem tenuit, ut, si quid bene explicuissent alii, illorum nomina laudaret: contra si quid humani passi fuissent, qui ejus erat candor & humanitas, parceret nominibus claris alioquin & summa laude dignis. cumque editionem suam ita comparatam esse vellet* RAPHELIUS, *ut, ex* Boecleri *consilio, Arrianus & Curtius inter se conferrentur, sicque una opera utraque*

(*a*) Exstat honorificum ejus de hoc opere testimonium Bibl. Graec. Vol. IX. pag. 403. *Post Gronovium*, inquit, *vidi Arriani libros de Expeditione Alexandri recensitos novo ac diligenti studio, divisos in minores sectiones, notisque eruditis & locupletissimo Indice Graecarum vocum phrasiumque instructos a Rev. Viro. Ge. Raphelio, Ecclesiae Luneburgensis Pastore, quos in usus studiosorum Graecae linguae in lucem proferri quam primum, erit utique pretium operae.*

que lingua excoli posset: nihil antiquius habuit, quam ut Curtii loca, ubi vel consentiat cum Arriano, vel alter alteri mutuum lumen praebeat, diligenti opera indicaret. Leve fortasse est, sed monendum tamen, RAPHELIUM *singula capita, in quae divisi sunt libri in* Gronoviana *editione, in minores sectiones vel versus divisisse, ne, ob unum verbum inde citatum, opus esset integrum caput perlegere. Nos insuper singulis libris Summarium praefigendum curavimus; dedimusque operam, ut qualibet pagina tantum versionis Latinae, quantum textus Graeci, caperet. Quo haud parum lectoris commoditati consultum putamus. At enimvero haec, quae diximus, omnia & praestantia & utilitate longe superat Index Graecus copiosissimus, tanto confectus studio, tamque exquisita Graecae linguae scientia, ut nihil in hoc genere perfectius dederit eruditorum hominum industria. Hic quam utilitatem afferat vel in corruptis obscurisque Arriani locis restituendis & interpretandis, vel in Lexicis novis verborum significationibus, & verbis adeo, augendis; quo quis peritior fuerit literarum Graecarum, eo magis re ipsa experiundoque cognoscet. Silentio praetereo Indicem rerum memorabilium, Summarium generale, Notasque & Variantes Eclogarum Photii, operi praemissarum. Quemadmodum vero nullis sumtibus pepercimus, ut Arrianus typis quam elegantissimis excuderetur: sic etiam errores typographicos omnes acerrima cura tollendos curavimus. Ne multa; damus editionem ita omni ex parte ornatam, vix ut* RAPHELIUS *ipse meliorem sibi voto fingere potuerit. Cultissimum vero hoc Rapheliani*

ingenii monimentum, jam anno 1709. *absolutum, ad hoc usque tempus in privatis scriniis delituit, sæpe oblatum Germanis librariis, sed semper fastidiose reiectum. Ac nescio, an etiam nunc tenebris obsitum lateret, nisi casu quodam notitiam contraxissem cum doctissimo humanissimoque Viro,* Conr. Arn. Schmidio, *qui tum aliis rebus dignum se* Raphelio *generum præstat, tum pietate illa, qua elegantissimum soceri opus ad posteritatis memoriam transferendum curavit. Hujus enim singulari liberalitati Autographum acceptum refero: cui omnes literarum studiosos maximas pro tanto beneficio gratias mecum agere, par est. Vale.*

PHOTII

PATRIARCHÆ CONSTANTINOPOLITANI

EX

ARRIANI SCRIPTIS

ECLOGÆ

CUM INTERPRETATIONE

ANDREÆ SCHOTTI

ET LECTIONIBUS VARIANTIBUS
ANNOTATIONIBUSQUE

DAVIDIS HOESCHELII

Ex editione ejus Augustana quæ prodiit 1601.

ἈΡΡΙΑΝΟΥ

ΤᾺ ΚΑΤᾺ ἈΛΈΞΑΝΔΡΟΝ, ἘΝ ΛΟΓΟΙΣ ζ'.

ARRIANI

DE ALEXANDRI MAGNI REBUS GESTIS LIBRI VII.

COMPENDIA LITERARUM.

A. S. codex Andreæ Schotti, C. V. cod. Vaticanus, C. B. cod. Bavaricus, M. M. cod. Maximi Margunii, H. St. cod. Henr. Stephani, H. St. 2. vetus ejusdem codex. J. S. Josephus Scaliger.

ΑΝΕΓΝΩΣΘΗ Ἀρειανοῦ τὰ κατ᾽ Ἀλέξανδρον ἐν λόγοις ἑπτά. ἐν οἷς διεξέρχεται τάς τε πρὸς Ἀθηναίους σπονδὰς, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ἄνευ μέντοι Λακεδαιμονίων· καὶ τὴν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν περαίωσιν· ὅπως τε μάχαις τισὶ κατεστρέψατο Πέρσας, ἐν Γρανικῷ μὲν τοὺς σατράπας Δαρείου, στρατιὰν ἄγοντες δισμυρίους μὲν ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ κατὰ μικρὸν ἴσους, τούτους σύμπαντας καταπολεμήσας· ἐν Ἰσσῷ δὲ αὐτόν τε Δαρεῖον, καὶ τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν, κατακράτος τρεψάμενος, καὶ ξυλλαβὼν αἰχμαλώτους, παῖδας τε καὶ αὐτὴν γυναῖκα· ἐν

12. κατὰ] παρὰ.

LEGIMUS ARRIANI *De rebus gestis Alexandri Magni libros septem.* Refert ipsum cum Atheniensibus, cæterisque Græcis, Lacedæmoniis exceptis, fœdus iniviſſe, ac dehinc in Aſiam trajeciſſe, prœliisque e Perſas fregiſſe, & ad Granicum quidem Darii Satrapas, copias ducentes equitum XX M, pedites pæne totidem, omnes debellaſſe: ad Iſſum verò Darium cum exercitu fudiſſe fugaſſeque, & liberos, atque adeò uxorem cepiſſe. In Arbelis, ſive in Gaugamelis tandem & ipſum Darium ſuperaſſe, & hunc fugientem à ſuis occiſum eſſe. Suffectum deinde ab iisdem in

Ἀρ-

Ἀρβήλοις δὲ, ἤτοι ἐν Γαυγαμήλοις, εἰς τέλος αὐτὸν ἐκνικήσας· ὅπως τε φεύγων Δαρεῖος ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνῃρέθη· ἀνῃρέθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν εἰς βασιλέα Βῆσσος· ὅπως τε ὕστερον Βῆσσον Ἀλέξανδρος λαβὼν, τῆς εἰς Δαρεῖον τόλμης ἐλωβήσατό τε καὶ ἀνεῖλεν· ἔτι τε ὅπως ἐν μάχαις Ἀλέξανδρος ἑπτάκις ἐτρώθη· καὶ ὅπως εἷλε τὰ ἐν Πασαργάδαις βασίλεια χρήματα· καὶ ὅτι πεισθεὶς ὡς Φιλώτας εἴη βουλὴν κατ' αὐτοῦ μελετῶν, ἀνεῖλεν αὐτόν τε καὶ τὸν πατέρα Παρμενίωνα. ἐγένετο δὲ καὶ τῶν Σογδιανῶν βασιλειῶν κύριος. καὶ Σκύθας δὲ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ μάχῃ ἐκράτησεν. ὅπως τε τὸ τοῦ Κλείτου πάθημα τοῦ τῇ ποτῷ παρενεχθέντος Ἀλεξάνδρου συνέβη, καὶ οἷον πένθος ἀνανήψας ἐπεδείξατο. ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐκ παίδων κατ' Ἀλεξάνδρου ἐπιβουλή· καὶ ἐπὶ τούτῳ κόλασις. ὅπως τε ἡ ἐν τῇ Σογδιανῇ Πέτρα ἑάλω, καὶ ἡ γυνὴ Ὀξυάρτου, ὃς ταύτης τῆς χώρας ἐβασίλευεν. ἀλλὰ καὶ ἡ θυγάτηρ Ῥωξάνη, ἣν ὕστερον Ἀλέξανδρος γάμου νόμῳ γυναῖκα ἠγάγετο.

Καὶ ὡς Ἀλέξανδρος ἐκ Βάκτρων ἐπὶ Ἰνδοὺς ἐλάσας, μάχαις ἐκράτησε, καὶ πόλεις αὐτῶν πολιορκίᾳ πολλὰς εἷλεν· ἐν αἷς καὶ τὴν καλουμένην Ἄορνον παραλαβὼν, εἰς τὴν Ἀσακηνῶν χώραν ἐμβάλλει. ἐζεύχθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς πλοίοις, καὶ διαβὰς, Πῶρόν τε τὸν

Darii locum regem Bessum, æque postmodum ab Alexandro captum, & ob audacem in Darium injuriam ludibrio affectum, vitaque privatum. Adhæc septies Alexandrum inter pugnandum fuisse vulneratum, regiasque in Pagasis opes sustulisse. Cum item persuasum ei esset Philotam insidias moliri, cum parente Parmenione interficiendum ipsum curasse. Sogdianorum quoque regnorum potitum esse, & Asiæ Scythas prœlio vicisse. Clitum ab Alexandro potu correpto, interemptum, magnumque mox eum facti, ut ad sobrietatem redierat, mœrorem ostendisse: adhunc & Alexandro etiamnum pueros structas fuisse insidias, pœnasque idcirco irrogatas. Petram illam, quæ in Sogdianâ regione est, occupatam esse, captâ Oxyarti, qui regioni illi imperitabat, conjuge, unâ cum Roxanâ filiâ, quam post Alexander uxorem rite duxerit.

Alexandrum ex Bactris ad Indos profectum, pugnâ illos superasse, urbesque eorum plurimas obsidione cepisse: in his & Aorno (quæ dicitur) occupatâ, in Asacanorum provinciam pervenisse. Navibus præterea Indo

16. πάθημα τοῦ τῷ ποτῷ] J. S. πάθημα τῷ ποτῷ legit, omisso τοῦ articulo.
17. τῷ ποτῷ] al. ποταμῷ.
19. ἐπεδείξατο] ἐπεδέξατο.
31. Ἀσακηνῶν] Ἀσκάνων.

do flumine constrato, trajecisse, & Porum Indorum regem uno devictum prœlio, vivum cepisse, humaniterque complexum, latius etiam quam antea regnare jussisse. Indos fluvios, non secus atque Nilum, æstate augeri, hieme verò minui memorat. Refert item alium quendam Porum, Indis quoque imperantem, quem & facinorosum fuisse ait. Alexandrum verò dum hunc persequitur, Hydaspen fluvium transivisse, ejusque accolas Indos bello superasse: horum quoque oppida ingentia, & frequenter habitata armis cepisse, tetendisseque porro ad Hyphasim flumen: quod dum transmittere Alexander pararet, tumultuari militem cœpisse, quod nec labores assiduos toleraret, nec belli quietem, finemque expeditionis videret. hac de causâ, relictâ Indiâ, reverti coactum Alexandrum. Atque hic quintum librum scriptor clausit.

Sexto itaque libro, frequentes ab Alexandro redeunte pugnas cum hoste commissas, ingentesque partas victorias commemorat. Quibus in prœliis fortiter dimicantem ad superiora quinque vulnera, alia iterum duo accepisse, ac licet è septimo moriturus videretur, commodè tamen fuisse curatum. Ex Indiâ revertentem, terrestri ipsum itinere profectum esse, Nearcho alterâ exercitus parte commissâ, ac per mare redire jusso. Conve-

Ἰνδῶν βασιλέα ἐνίκησε μιᾷ μάχῃ καὶ εἷλε ζωγρίαν· εἶτα καὶ φιλοφρονησάμενος, πλειόνων ἄρχειν ἢ πρόσθεν ἔδωκε. λέγει δὲ ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ποταμοὶ, καθάπερ καὶ ὁ Νεῖλος, θέρους μὲν αὔξονται, χειμῶνος δὲ μειοῦνται. διαλαμβάνει δὲ καὶ ὅπως ἄλλον τινὰ Πῶρον, καὶ αὐτὸν Ἰνδῶν βασιλεύοντα, ὃν καὶ εἰς κακίαν ἐλάσαι λέγει, τοῦτον διώκων Ἀλέξανδρος τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν ἐπεραιώθη, καὶ τοὺς ταύτῃ οἰκοῦντας Ἰνδοὺς ἐχειρώσατο. καὶ πόλεις αὐτῶν μεγάλας καὶ πολυανθρώπους ἐκπολιορκήσας, ἐπὶ τὸν Ὕφασιν ποταμὸν ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ διαβαίνειν καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος ἔμελλεν, ἐς στάσιν ἐκινήθη τὸ πλῆθος, οὐ φέροντες ἔτι τοὺς πόνους, καὶ τὴν ἀπέραντον ἐκστρατείαν. καὶ τοῦτο αἴτιον Ἀλεξάνδρῳ τῆς ἀπ' Ἰνδῶν ὑποστροφῆς κατέστη.

Ἐν ᾧ καὶ ὁ πέμπτος τοῦ συγγραφέως ἀποκεραιοῦται λόγος. ὑποστρέφοντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ, ὡς ὁ ἕκτος ὑπολαμβάνει λόγος, μάχαι τε αὐτῷ καὶ νῖκαι γίνονται λαμπραί· ἐν οἷς λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος, ἐπὶ ταῖς προτέραις πέντε πληγαῖς δεύτερον ἔτι βάλλεται· ὢν ἐπὶ τῇ ἑβδόμῃ καὶ τελευτᾷν ἐδόκει, εἰ καὶ οὐ χαλεπῶς περιεγένετο. καὶ αὐτὸς μὲν ἐξ Ἰνδῶν ὑποστρέφων, διὰ γῆς ἐποιεῖτο τὴν ἐπάνοδον,

11. Ὑδάσπην] C. V. & H. St. 2. Ὑδραώτην.

νῶν, Νεάρχῳ δὲ στρατιὰν παράσχων, ἔπεμψε τὴν διὰ θαλάσσης πορείαν. καὶ συμβάλλουσιν ἀλλήλοις τὰ ἀπὸ γῆς καὶ θαλάσσης στρατόπεδα περὶ Καρμανίαν. ἀπὸ Καρμανίας δὲ Ἀλέξανδρος ἐς Περσίδα. Νέαρχος δὲ ἐς τὴν Σουσιανῶν γῆν ἐπετράπετο ἀποπλεῖν, καὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς· καὶ διαλαμβάνει τὸν τοῦ Νεάρχου περίπλουν Ἰωνικῇ φράσει, ἡ ἐπιγραφομένη αὐτῷ ἰδίως Ἰνδική.

Ἀλέξανδρος δὲ καὶ τὸν Κύρου τάφον ἠμελημένον ἐπισκευάζει, καὶ Κάλανον τὸν γυμνοσοφιστὴν, αἰτησάμενον εἰς πῦρ εἰσελθεῖν, ὅτι νόσος αὐτὸν ἠνώχλει, παρέσχε κατὰ τὰ πάτρια τελευτῆσαι. ἐπιτελεῖ δὲ καὶ γάμους ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν ἑτέρων λαμπρούς· αὐτὸς μὲν τὴν πρεσβυτάτην τὴν Δαρείου παίδων, Ἀρσινόη αὐτῇ ὄνομα, ἀγόμενος· καὶ τὴν νεωτάτην δὲ τῶν Ὤχου θυγατέρων, ἣ Παρυσάτις ὠνομάζετο, Ῥωξάνη γὰρ ἤδη προηγμένη ἐτύγχανε· τὴν μέντοι Δρύπετιν, καὶ αὐτὴν θυγατέρα οὖσαν Δαρείου, Ἡφαιστίωνι δίδωσι· Κρατερῷ δὲ Ἀμαστρί-

nisse utrasque copias, cum maritimas, tum terrestres ad Carmaniam. A Carmania deinde in Persidem Alexandrum progressum, imperato ut Nearchus in Susianorum regionem cursum, & ad Tigridis fluminis ostia institueret. Hanc autem Nearchi navigationem Iönicâ describit dialecto Arrianus, eamque proprio tituló INDICA indigitat.

Alexander post hæc neglectum Cyri sepulcrum adornavit, & Calanum Gymnosophistam, qui flammis se committere vellet, quod morbo tentaretur, patrio extingui ritu permisit. Nuptias adhæc cum suas, tum aliorum splendide celebravit. Ipse quidem natu maximam Darii filiam, Arsinoën nomine, duxit, natuque minimam filiarum Ochi, quæ Parysatis dicta. Roxana enim jam antea ducta erat. Drupetin, Darii quoque filiam,

6. ἐς Περσίδα] μὲν ἐν Περσίδι.

11. Ἰνδική.] Ἀῤῥιανοῦ Ἰνδικὰ inscribuntur in edit. H. St.

13. Κάλανον] H. St. 2. Καλανόν. Sphinx ei nomen fuit, inquit Plutarchus, sed quod congressos secum Indica voce *Kale* (id est salve) compellasset, a Graecis Calanus est dictus. Josephus Lib. I. contra Apionem & Eusеb. Lib. IX. evang. præpar. *Philosophos* Indis *Calanos* dici, ex Aristotele probant, cujus verba e Clearchi Lib. I. περὶ ὕπνου ipsa adferunt. De Calano apud Philonem locus est corruptus p. 602, & pro *τίνος ἕνεκεν ἔξιον με* legendum cum M. S. Aug. *τίνος ἕνεκεν ἔξεστί μοι τοῖς Ἕλλησιν ἐπιδεῖξαι Ἀλέξανδρε.*

14. *αἰτησάμενον εἰς πῦρ εἰσελθεῖν*] Arrianus Lib. VII. Plutarchus in vita Alex. M. Athenæus l. 10. Eustath. ad vs. LII. á Iliados.

17. Confusa sunt hæc *περὶ γάμων*. J. S.

19. Ἀρσινόη] Βαρσίνη Arrianus Lib. VII.

22. Ῥωξάνη] ἡ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου παῖς.

23. Δρύπετιν,] al. Δρύπεστιν.

25. Ἀμαστρίνην] vel cum editis Ἀμάστρινην. Sequitur apud Arrianum, *Περδίκκᾳ δὲ τὴν Ἀτροπάτου τοῦ Μηδίας σατράπου παῖδα ἔδωκε.*

llam, Hephæstioni nuptui dedit: Cratero Amastrinam, Ptolemæo verò & Eumeni, Artacanam & Artonem Artabazi filias tradidit: Nearcho Barsines & Meltoris filiam uxorem dedit: Seleuco Spitamenis filiam. Cæteris quoque sociis clarissimas Persarum ac Medorum filias numero fere LXXX stabili connubio junxit, factis Persarum ritu ac jure nuptiis. Macedonum quoque veteranos exauctoratos in Macedoniam misit: & Antipatrum interim recens collectas copias sibi adducere jussit. Dum hæc aguntur, Harpalus regias furatus opes, fugâ dilapsus cujus obitu ingenti mœrore consternatus Alexander est, atque incredibiles in rogum ac justa facienda sumptus fecit. Quo item tempore legati ex Africâ & Carthagine ad illum missi: immo ex Italiâ, ut hic refert. Cujus quidem Italiæ incrementum, illos intuitus, denunciando prædixit. In Babyloniam eundi cupido ipsum incessit, & obitum vates denuntiant: cumque inconsiderate quidam in throno ejus consedisset, ex eo jam certius mortem ejus augures prædixerunt. Classem nihilominus profectioni adornat, ut in Arabes moturus multitudi-

νην· Πτολεμαίῳ δὲ καὶ Εὐμενεῖ τὰς Ἀρταβάζου παῖδας, Ἀρτακάνην καὶ Ἀρτώνην. Νεάρχῳ δὲ τὴν Βαρσίνης καὶ Μέλτωρος παῖδα. Σελεύκῳ δὲ τὴν Σπιταμένους· καὶ τοῖς ἄλλοις ἑταίροις τὰς δοκιμωτάτας τῶν Περσῶν καὶ Μήδων παῖδας, ἄχρι καὶ ἐς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ γάμοι δὲ νόμῳ τῷ Περσικῷ ἐποιήθησαν. πέμπει δὲ καὶ τοὺς ἀπομάχους τῶν Μακεδόνων εἰς Μακεδονίαν, ἄλλους ἀντ' αὐτῶν νεοσυλλέκτους ἀποφέρειν αὐτῷ προστάξας Ἀντίπατρον. ἐν τούτῳ καὶ Ἅρπαλος βασιλικὰ λαβὼν, ᾤχετο φεύγων, χρήματα. τελευτᾷ καὶ Ἡφαιστίων· ἐφ' ᾧ μέγα πένθος Ἀλεξάνδρῳ ἐποιήθη, καὶ π... δάπανος ἡ ἐπὶ τῷ σώματι πυ... κηδεία· ἐν ᾧ καὶ οἱ πρέσβεις Λιβῶν τε καὶ Καρχηδόνων πρὸς αὐτὸν ἀφίκοντο, καὶ Ἰταλῶν δὲ παραγενέσθαι φησί. καὶ ὅτι τὴν αὔξησιν τῶν Ἰταλῶν ἐς αὐτοὺς ἰδὼν, προεῖπε καὶ ἀπεφήνατο. ὁρμᾷ δὲ καὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα, καὶ προλέγουσιν αὐτῷ οἱ μάντεις τὴν τελευτήν· καὶ ἐπικαθίζει τὶς αὐτοῦ τῷ θρόνῳ παραλόγως, ἐξ οὗ μᾶλλον ἐξοιώνιστο τοῖς μάντεσιν αὐτοῦ ἡ τελευτή. παρεσκευάζετο δ' αὐτῷ ὅμως τὸ ναυτικὸν, ὡς ἐπὶ Ἄῤῥαβας τοὺς πολλοὺς, οἳ δύο μόνον σέβουσι θεοὺς, Οὐρανὸν καὶ Διόνυσον. καὶ ταῦτα

παρα-

2. Ἀρτακάναν καὶ Ἀρτώνην] H. St. 2. Ἀρτακάμαν sicque liber editus, qui idem pro Ἀρτώνην habet Ἄρτωνιν.

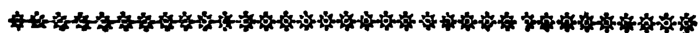
3. Νεάρχῳ δὲ τὴν Βαρσίνης καὶ Μέλτωρος παῖδα Σελεύκῳ δὲ τὴν Σπιταμένους. καὶ τοῖς ἄλλοις cet.] Arriani vulgata exemplaria, Νεάρχῳ δὲ τὴν Σπιταμένους τοῦ Βακτρίου παῖδα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις cet.

19. Λιβῶν] Λιβύων.

22. ἄυξησιν] ἴσ. ἄφιξιν.

παρασκευαζόμενος, καὶ τῆς νόσου ἤδη ἐπικρατούσης, καταλύει τὸν βίον. ἡ δὲ τελευτὴ αὐτοῦ ἄλλοις ἄλλως ἀναγέγραπται, καὶ πολλαὶ περὶ αὐτῆς ἐξηνέχθησαν διαφωνίαι. ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτώ. ἐβασίλευσε δὲ τούτων, τούς τε ὀκτὼ μῆνας καὶ ἔτη ιβ´. ἐπαινεῖ δὲ αὐτὸν ἐπὶ πάσαις σχεδόν τι ταῖς ἀρεταῖς ἐς τὰ μάλιστα ὁ συγγραφεύς, καὶ ὁ ἕβδομος ἀπαρτίζεται λόγος, ὃν ἐκδέχεται βιβλίον ἕν, ἡ Ἰνδική.

ne innumerabiles, qui duos duntaxat Deos, Cœlum & Bacchum, colerent. Hæc dum præparat, vi morbi superatus, vitâ decessit. De ejus excessu varii varie scripserunt, multaque etiam pugnantia prodiderunt. Vixit annos duos supra triginta, & menses octo: quibus octo mensibus, annisque duodecim regnavit. Laudatur mirifice ab hoc scriptore Alexander, ob singularem virtutum ferè omnium præstantiam, in quo septimus definit liber, quem *Indica* excipit *historia*, libro singulari.

ΤΟΥ̃ ἈΥΤΟΥ̃ ΤᾺ ΜΕΤᾺ ἈΛΈΞΑΝΔΡΟΝ, ἘΝ ΛΌΓΟΙΣ ί.

ΣΥΝΕΓΡΑΦΗ δὲ αὐτῷ καὶ τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον ἐν λόγοις δέκα. ἐν οἷς διαλαμβάνει τήν τε στάσιν τῆς στρατιᾶς, καὶ τὴν ἀνάῤῥησιν Ἀῤῥιδαίου, ὃς ἐκ Φιλίνης τῆς Θεσσαλῆς Φιλίππῳ τῷ Ἀλεξάνδρου πατρὶ ἐγεγένητο ἐφ' ᾧ καὶ Ἀλέξανδρον, ὃν ἔμελλεν ἐξ Ἀλεξάνδρου τίκτειν Ῥωξάνη, συμβασιλεύειν αὐτῷ. ὃ γέγονεν, εἰς φῶς ἐχθέντος τοῦ παιδός. τὸν Ἀῤῥιδαῖον γὰρ ἀνειπόντες, μετωνόμασαν Φίλιππον. διεφέρετο δὲ ἐς ἀλλήλους τὸ πεζὸν καὶ τὸ ἱππικόν. ἐν οἷς μέγιστοι τῶν ἱππέων καὶ τῶν ἡγεμόνων Περδίκκας ὁ Ὀρόντου,

EJUSDEM ARRIANI DE REBUS POST ALEXANDRUM GESTIS LIBRI X.

SCRIPSIT idem *Res post Alexandrum gestas libris decem*, quibus militarem exercitus seditionem complectitur, electionemque eâ conditione factam Arridæi (quem Philippo patri Alexandri peperit Philine mulier Thessala) ut & Alexander [infans] quem Roxana Alexandro paritura erat, simul regnaret. quod etiam evenit, edito in lucem infante. Igitur Arridæum regem renunciantes, Philippum cognominarunt. Tumultuati verò sunt, & invicem dissenserunt pedites, equitesque. In quibus & equitum, & ducum principes erant, Perdiccas Oronti F. & Leonnatus Anthæi & Ptolemæus

25. τὸν Ἀῤῥιδαῖον γὰρ] H. St. 2. τὸν Ἀῤῥιδαῖα δὲ.

mæus Lagi F. post hos Lysimachus Agathoclis F. & Aristonus Pisæi F. & Pithon Crateuæ F. & Seleucus Antiochi F. & Eumenes Cardianus, qui quidem equitum ductores fuere: peditum verò Meleager. Missæ dehinc variæ utrinque legationes: tandemque convenit inter pedites, qui jam antea regem nominarant, & equitum duces, ut Antipater in Europâ belli imperator esset, Craterus regni Arridæi præfectus, Perdiccas verò legionis, quam Hephæstion duxerat, Chiliarchus (quod quidem regni totius erat procurationem illi, tutelamque committere) Meleager denique Perdiccæ vicarium præfectum ageret. Cum itaque postea exercitum lustrare Perdiccas simularet, seditionis auctores præcipuos comprehendit, comprehensosque, tanquam jubente Arridæo, ipsoque inspectante, occidit. quo ex facto terror reliquos pervasit. Post paulo & Meleagrum interfecit. Hinc suspectus omnibus Perdiccas, cæteros quoque ipse suspectos habere cœpit: quos tamen ad præfecturas nihilo secius, tanquam Arridæo jubente, provehere statuit. Et verò Ptolemæus Lagi F. Ægypto & Africæ, omnique illi Arabiæ parti quæ Ægypto adjacet, imperare jussus est. Cleomenes autem, qui ab Alexandro Satrapa ibi consti-

καὶ Λεοννάτος ὁ Ἄντους, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου. τῶν δὲ μετ' ἐκείνους, Λυσίμαχός τε ὁ Ἀγαθοκλέους, καὶ Ἀριστόνους ὁ Πεισαίου, καὶ Πίθων ὁ τοῦ Κρατέα, καὶ Σέλευκος ὁ Ἀντιόχου, καὶ Εὐμένης ὁ Καρδιανός· οὗτοι μὲν οὖν ἡγεμόνες τῶν ἱππέων. [καὶ] Μελέαγρος δὲ τῶν πεζῶν. εἶτα διαπρεσβεύονται πρὸς ἀλλήλους πολλάκις. καὶ τέλος συμβαίνουσιν οἵ τε τὸν βασιλέα ἀνειπόντες πεζοὶ, καὶ οἱ τῶν ἱππέων ἡγεμόνες· ἐφ' ᾧ Ἀντίπατρον μὲν στρατηγὸν εἶναι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, Κρατερὸν δὲ προστάτην τῆς Ἀῤῥιδαίου βασιλείας, Περδίκκαν δὲ χιλιαρχεῖν χιλιαρχίας, ἧς ἦρχεν Ἡφαιστίων· τὸ δὲ ἦν ἐπιτροπὴ τῆς ὅλης βασιλείας· Μελέαγρον δὲ ὕπαρχον Περδίκκου. Περδίκκας δὲ τὸν στρατὸν καθᾶραι σκηψάμενος, τοὺς ἐπιφανεστάτους τῆς γενομένης συνέλαβε στάσεως. καὶ συλλαβὼν ὡς ἐκ προστάξεως Ἀῤῥιδαίου· αὐτοῦ παρόντος, ἀνεῖλε, δέος ἐμποιήσας τῷ λοιπῷ πλήθει. ἀναιρεῖ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Μελέαγρον. ἐξ ὧν Περδίκκας ὕποπτος ἐς πάντας ἦν, καὶ αὐτὸς ὑπώπτευεν. ὅμως ἐς σατραπείας ἀνειπεῖν, οὓς ὑπώπτευεν, ὡς Ἀῤῥιδαίου κελεύοντος, ἔγνω. καὶ δὴ Πτολεμαῖος μὲν ὁ Λάγου, Αἰγύπτου

καὶ

5. Πίθων] M. M. Πείθων, H. St. 2. Πύθων.
ibid. Κρατέα] Κρατεύα.
12. ἀνειπόντες] εἰπόντες.
19. ὅλης] ξυμπάσης.
22. σκηψάμενος] σκεψάμενος.

καὶ Λιβύης, καὶ ὅσα τῆς Ἀῤῥάβων γῆς ξύνορα Αἰγύπτῳ, ἄρχειν ἐπετάχθη· Κλεομένης δὲ, ὁ ἐξ Ἀλεξάνδρου τῆς σατραπείας ταύτης ἄρχειν τεταγμένος, Πτολεμαίῳ ὕπαρχος εἶναι. τῆς δὲ ἐπ' αὐτῇ Συρίας, Λαομέδων, Φιλώτας δὲ Κιλικίας, καὶ Πείθων Μηδείας· Εὐμενὴς δὲ ὁ Καρδιανὸς Καππαδοκίας καὶ Παφλαγονίας, καὶ ὅσα τοῦ Πόντου τοῦ Εὐξείνου σύνορα ἔςαι ἐπὶ πόλιν Τραπεζοῦντα Σινωπέων ἄποικον· Παμφύλων δὲ, καὶ Λυκίων, καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης Ἀντίγονος. Καρῶν καὶ Κάσσανδρος. Λυδῶν δὲ Μένανδρος. τῆς δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας Λεοννάτος, ἣν ἐξ Ἀλεξάνδρου μὲν Κάλας ὄνομα, κατέχει, ἔπειτα Δήμαρχος ἐπετέτραπτο. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὧδε ἐνεμήθη.

Τῶν δὲ κατὰ τὴν Εὐρώπην, Θράκης μὲν καὶ Χεῤῥονήσου, καὶ ὅσα Θρᾳξὶ σύνορα ἔθνη, ἔς τε ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἐπὶ Σαλμυδησσὸν τοῦ Εὐξείνου Πόντου καθήκοντα, Λυσιμάχῳ ἡ ἀρχὴ ἐπετέτραπτο· τὰ δὲ ἐπέκεινα τῆς Θράκης, ὡς ἐπὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβάλλους καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ αὐτὴ Μακεδονία καὶ Ἤπειρος ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Κεραύνια ἀνήκουσα, καὶ οἱ Ἕλληνες σύμπαντες, Κρατερῷ καὶ Ἀντιπάτρῳ ἐνεμήθη. καὶ ἡ μὲν νέμησις οὕτω. πολλὰ δὲ καὶ ἀ-

tutus fuerat, Ptolemæi vicarius præfectus fit. Syriæ deinde quæ huic satrapiæ subjacet, Laomedon impositus. Philotas Ciliciæ præfectus est, ut Pithon Mediæ. Eumenes verò Cardianus Cappadociam & Paphlagoniam, quæque Ponto adjacent Euxino suscepit, adusque Trapezuntem Sinopensium coloniam. Pamphylis, & Lyciis, magnæque Phrygiæ Antigonus datus. Cares Cassandro obvenerunt; Lydi Menandro: ut Leonnato illa Phrygia, quæ pertinet ad Hellespontum, quam ab ipso Alexandro Calas quidam nomine obtinebat, etsi deinde Demarcho commissa fuerit. Ita tunc Asia est distributa.

Per Europam verò, Thraciæ quidem & Cherroneso, gentibusque Thraciæ finitimis, usque ad mare quod Salmydessum Ponti Euxini urbem attingit, Lysimachus præfectus datus. At quæ ultra Thraciam usque ad Illyrios, Triballos, & Agrianos pertinent; ipsaque adeo Macedonia, & Epirus ad Ceraùnios usque montes pertingens, cum Græciâ universâ, Cratero & Antipatro obvenerunt.

10. σύνορα ἔςαι ἐπὶ πόλιν Τραπεζοῦντα] H. St. 2. σύνορα ἔςαι ἐπὶ πόλιν ἑλλάδα Τραπεζ.
ibid. ἔςαι] ἴσ. ἔς τε.
16. ἣν] al. ἧν.
22. ἔς τε] al. ἔςαι etiam hoc loco, illud A. S. & C. B. 2.
24. ἐπετέτραπτο] ἐπετράπη.
28. ὡς] ἕ.
29. σύμπαντες] ἅπαντες.

nerunt. Ita hæc divisio facta: nam plurima loca, ut ab Alexandro relicta erant, indigenis parentia præfectis, indivisa permanserunt. Interea & Roxana prægnans parit filium, quem mox regem militaris turba renunciavit: & seditionibus ab Alexandri excessu omnia replebantur. Etenim Antipater cum Atheniensibus, cæteràque Græcià, quam Leosthenes Imperator defendebat, bellum gessit: primumque victus, & in angustias adductus, superior tandem evasit, amisso tamen Leonnato, qui suppetias Antipatro attulerat. Lysimachus quoque cum Seutha Thrace nimis audacter conflixit pro imperio. Cum paucis enim pugnans, etsi strenue se gereret, tamen confectus est. Perdiccas item cum Ariarathe Cappadociæ præfecto conseruit, quod Eumeni ibi imperare jusso non cessisset. uno itaque hic & altero prœlio superior, captum illum suspendit, Eumenemque in regnum restituit. Craterus verò Antipatro portans adversus Græciam auxiliares copias, victoriæ illius auctor, quà victi Græci, exstitit. Quamobrem utrique dicto audientes, imperata deinceps absque tergiversatione fecerunt. Et hæc quidem libris quinque complectitur.

Sextus refert Demosthenem & Hyperidem Athenienses fugisse. Aristonicum item Marathonium, & Himeræum Demetrii

διανέμητα ἔμεινεν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀρχόντων, ὡς ἐτάχθησαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα. ἐν τούτῳ Ῥωξάνη κύει, καὶ τίκτει· καὶ εἰς βασιλέα τὸ τεχθὲν ἀνεῖπε τὸ πλῆθος· στάσεων δὲ, μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον, πάντα ἐπληροῦτο. καὶ πολεμεῖ Ἀντίπατρος πρός τε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, Λεωσθένους αὐτοῖς στρατηγοῦντος. καὶ τὰ πρῶτα ἡττόμενος, καὶ εἰς ἀπορίαν συγκλειόμενος, ὕστερον ἐκράτει. ἀλλὰ πίπτει καὶ Λεοννάτος ἐπιβοηθεῖν δοκῶν Ἀντιπάτρῳ, καὶ Λυσίμαχος δὲ Σεύθῃ τῷ Θρακὶ πολεμῶν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς παραβόλως, σὺν ὀλίγοις γὰρ, καὶ εὐδοκιμῶν, ὅμως ἀνῃρέθη. πολεμεῖ δὲ καὶ Περδίκκας Ἀριαράθῃ τῷ Καππαδοκίας, ὅτι Εὐμενεῖ, ἄρχειν ἐπιτετραμμένῳ, τῆς ἀρχῆς οὐκ ἐξίστατο· καὶ δυσὶ νικήσας μάχαις καὶ συλλαβὼν, ἐκρέμασεν, Εὐμενεῖ τὴν ἀρχὴν ἀποκαταστήσας. Κρατερὸς δὲ συμμαχῶν Ἀντιπάτρῳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων αἴτιος τῆς νίκης, ἧς ἐνίκησαν αὐτοὺς, γέγονεν. ἐξ οὗ καὶ ἅπαντα, ἅπερ ἂν αὐτοῖς Κρατερὸς ἐπέταττε καὶ Ἀντίπατρος ἀπροφασίστως ἐπράττετο. καὶ ταῦτα μέχρι τοῦ πέμπτου βιβλίου.

Ἐν δὲ τῷ ἕκτῳ διαλαμβάνει, ὅπως οἱ ἐξ Ἀθηνῶν, οἱ ἀμφὶ Δημοσθένην καὶ Ὑπερίδην, ἔφυγον. Ἀρι-

12. συγκλειόμενος] al. κλειόμενος.

34. ὅτω: ἐξ Ἀθηνῶν, οἱ ἀμφὶ] H. St. 2. ὅπως ἐξ Ἀθηνῶν οἱ ἀμφὶ. A. S. ὅπως οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἀμφὶ.

Ἀριςόνικός τε ὁ Μαραθώνιος, καὶ Ἱμεραῖος ὁ Δημητρίου ὁ Φαληρέως ἀδελφὸς, τὰ μὲν πρῶτα εἰς Αἴγειναν· ἐκεῖ δὲ διαγόντων, θάνατον αὐτῶν κατέγνω τὸ Ἀθηναίων πλῆθος, εἰπόντος Δημάδου· καὶ Ἀντίπατρος εἰς ἔργον ἤγαγε τὸ ψήφισμα. καὶ ὡς Ἀρχίας ὁ Θούριος εἰς τὸν θάνατον αὐτῶν ὑπουργήσας, ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ καὶ ἀτιμίᾳ κατατρίψας, ἐτελεύτησε τὸν βίον. καὶ ὡς Δημάδης, οὐ πολλῷ ὕστερον εἰς Μακεδονίαν ἀχθεὶς, ὑπὸ Κασάνδρου ἐσφάγη, τοῦ παιδὸς τοῖς κόλποις προαποσφαγέντος. αἰτίαν δὲ ἐπήνεγκε Κάσανδρος, ὅτι τὸν αὐτοῦ πατέρα ἐξυβρίσειεν, ἐν οἷς ἔγραψε Περδίκκᾳ, σώζειν τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ σαπροῦ καὶ παλαιοῦ σήμονος ἠρτημένους· οὕτω τὸν Ἀντίπατρον ἐπιχλευάζων. Δείναρχος δὲ ὁ Κορίνθιος, ὁ κατήγορος ἦν. ἀλλ' ὅ γε Δημάδης τῆς αὐτοῦ δωροδοκίας καὶ προδοσίας, καὶ ἐς πάντα ἀπιςίας, τὴν ἀξίαν ἀπέτισε δίκην.

Διαλαμβάνει δὲ καὶ ὡς Θίβρων ὁ Λακεδαιμόνιος Ἅρπαλον (τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου χρήματα, ζῶντος ἐκείνου, ἁρπάσαντα, καὶ φυγόντα πρὸς τὰς Ἀθήνας) τοῦτον ἐκεῖνος ἀποκτείνας, καὶ ὅσα ἀπελίπετο λαβὼν χρήματα, πρῶτα μὲν ἐπὶ Κυδωνίαν τὴν ἐπὶ Κρήτης ἐςάλη· ἔνθεν δὲ ἐς Κυρήνην διέβαλε μετὰ ςρα-

Phalerei fratrem, Æginamque primum venisse, ubi dum versarentur, orante Demade, capitis sententiâ ab Atheniensibus damnatos, quod decretum Antipater perficiendum curarit. Deinde ut Archias Thurius, qui eorum necem perpetrarat, ad extremam redactus inopiam atque infamiam, vitâ decesserit: utque Demades non ita multo post in Macedoniam delatus, à Casandro interfectus sit, ejus primum filio in sinu & oculis parentis jugulato. Causam verò cædis Casandrum allegare, quod parentem suum Demades olim injuriâ affecisset, cum Perdiccæ scripsit, ut Græcos è putrido ac vetere filo pendentes servare vellet; Antipatrum nimirum his verbis irridendo. Dinarchum Corinthium horum indicium fecisse, atque ita Demadem aliquando avaritiæ ac proditionis, & in re quaque perfidiæ, meritas dedisse pœnas.

Refert etiam hæc. Thibro Lacedæmonius Harpalum (qui superstite etiamnum Alexandro opes ejus furatus, Athenas se receperat) interemit, & sublato quidquid illi pecuniarum reliquum erat, primùm quidem in Cydoniam Cretæ urbem venit: sed deinde in Cyrenem cum exercitu sex millium traje-

1. Ἀριςόνικος] H. St. 2. Ἀριςόνεικος.
15. ἐπήνεγκε] ἐπῆγε.
30. ἀπελίπετο] ὑπολείπετο.
31. Κυδωνίαν τὴν ἐπὶ] H. St. 2. Κυδωνίας τῆς ἐς (vel ἐπὶ.)
32. τὴν ἐπὶ Κρήτης] τῆς ἐς Κρήτην.

jecit, accersitus ab Cyrenensium Barcensiumque exsulibus. Apud quos dum variis pugnis, variisque insidiis, interdum vincit, interdum vincitur, in fugâ tandem ab Afris quibusdam bigas agentibus comprehensus, ad Epicydem Olynthium Teucheiram adducitur. Huic enim urbem illam curandam commiserat Ophellas, vir Macedo, qui à Ptolemæo Lagi F. Cyrenæis auxilio missus fuerat. Teucheiritæ ergo, Ophella illis permittente, Thibronem flagellis cæsum, in Cyrenensium portum de cruce suspendendum mittunt. At cum Cyrenæi nihilominus in rebellione perstarent, ipse denique Ptolemæus accessit, rebusque omnibus tranquillatis, retro domum adnavigavit.

Perdiccas insuper Antigonum insidiosè in jus vocabat; verùm ille, ut peti se insidiis cognovit, parere recusavit: atque hinc ortæ invicem inimicitiæ. Hoc item tempore è Macedoniâ Iöllas & Archias ad Perdiccam venerunt, adducta in uxorem illi Nicaeâ Antipatri filiâ. Quin & Olympias, Magni Alexandri mater, mittit ad eundem, despondetque Cleopatram filiam. Ibi Eumenes Cardianus Cleopatram ducere suadebat: Alcetæ verò fratris consilium ad Nicææ magis nup-

τιᾶς εἰς ἑξακισχιλίους συντελούση ἐπῆγον δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ Κυρήνης κ Βαρκέων οἱ φυγάδες. ἐν οἷς πολλα μὲν μάχαις, πολλαῖς δὲ ἐπιβουλαῖ ἄλλοτε μὲν κρατῶν, ἐνίοτε δὲ ἡττώ μενος, τέλος δὲ φεύγων, ὑπὸ Λιβύω τινῶν συνωρίδας ἀγόντων συνελή φθη, καὶ παρ' Ἐπικύδην ἄγεται τὸ Ὀλύνθιον εἰς Τεύχειρα, ᾧ τὴν πόλι ἐκείνην Ὀφέλλας ἐπετετρόφει, ἀ νὴρ Μακεδὼν, ὃς ὑπὸ Πτολεμαίου το Λάγου ἐπὶ βοηθείᾳ τῶν Κυρηναίω ἐτύγχανε σταλείς. οἱ δὲ Τευχειρῖται Ὀφέλλα τὴν ἐξουσίαν δόντος, ᾐκί σαντό τε τὸν Θίβρωνα, καὶ εἰς τὸν τῶ Κυραιναίων ἔπεμψαν κρεμασθῆνα λιμένα. ἔτι δὲ τῶν περὶ Κυρήνην στα σιαζόντων, Πτολεμαῖος ἐπελθὼν καὶ πάντα καταστησάμενος, ὀπίσ ἀπέλευσε.

Περδίκκας δὲ Ἀντιγόνῳ ἐπιβου λεύων εἰς δικαστήριον ἐκάλει· ὁ δὲ εἰδὼ ἐπιβουλεύεσθαι, οὔτε ὑπήκουσε, κα εἰς ἔχθραν ἀλλήλοις κατέστησαν. ἐ τούτῳ δὲ παρὰ τὸν Περδίκκαν ἐκ Μακεδονίας ἧκον Ἰόλλας τε καὶ Ἀρχίας, ἄγοντες αὐτῷ τὴν Ἀντιπάτρου παῖδα Νίκαιαν εἰς γυναῖκα. ἀλλά γε καὶ Ὀλυμπιὰς, ἡ Ἀλεξάνδρου μήτηρ, ἔπεμπε παρ' αὐτὸν κατεγγυωμένη τὴν θυγατέρα Κλεοπάτραν· καὶ ὁ μὲν Εὐμενὴς ὁ Καρδιανὸς συνεβούλευεν ἄγειν Κλεοπάτραν. Ἀλκετέᾳ δὲ τῷ ἀδελφῷ εἰς Νίκαιαν

ἔτει-

10. ἐπετετρόφει] al. ἐπετετρόπει.
14. Ὀφέλλα] Ὀφελλᾶ.
16. Κυραιναίων] Κυρηναίων.
18. ἐπελθὼν] ὑπελθὼν.
34. Ἀλκετέᾳ] Ἀλκέτᾳ.

ἐκείνου ἡ συμβουλὴ καὶ νικᾷ τὸ Νίκωνο μᾶλλον ἀγαγεῖν. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον καὶ τὸ περὶ Κυνάνην πάθος συνηνέχθη, ὃ Περδίκκας τε καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀλκετέας διεπράξαντο.

Ἡ δὲ Κυνάνη Φίλιππον μὲν εἶχε πατέρα, ὃν καὶ Ἀλέξανδρος, ἐκ δὲ μητρὸς Εὐρυδίκης ἦν, γυνὴ δὲ Ἀμύντου, ὃν ἔφθη Ἀλέξανδρος κτεῖναι, ὅτε ἐς τὴν Ἀσίαν διέβαινεν. οὗτος δὲ Περδίκκου παῖς ἦν, ἀδελφὸς δὲ Φιλίππου Περδίκκας· ὡς εἶναι Ἀμύνταν τὸν ἀνῃρημένον Ἀλεξάνδρου ἀνεψιόν. ἦγε δὲ ἡ Κυνάνη Ἀδέαν τὴν αὐτῆς θυγατέρα, ἥτις ὕστερον Εὐρυδίκη μετωνομάσθη, τῷ Ἀῤῥιδαίῳ εἰς γυναῖκα, ἣν καὶ ὕστερον ἠγάγετο Περδίκκα διαπραξαμένου, ἐφ' ᾧ παῦσαι τὴν Μακεδόνων στάσιν· ἥτις ἐπὶ τῷ Κυνάνης πάθει ἀναφθεῖσα, ἐπὶ μέγα κακὸν προεχώρει. Ἀντίγονος δὲ ἐς Μακεδονίαν, παρὰ Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν ἔφυγε, καὶ τήν ἐς αὐτὸν ἐπιβουλήν, ἣν Περδίκκας ἐβούλευε, διηγήσατο· καὶ ὡς κατὰ πάντων ἡ αὐτὴ αὐτῷ μελέτη σπουδάζεται. ἀνεδίδαξέ τε καὶ τὸ τῆς Κυνάνης ἐκτραγῳδήσας πάθος. καὶ ταῦτα διαθέμενος, εἰς πόλεμον αὐτῷ τούτους κατέστησε.

Καὶ Ἀῤῥιδαῖος δὲ ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου σῶμα φυλάσσων, παρὰ γνώμην αὐτὸ Περδίκκου λαβὼν, πρὸς Πτολε-

tias inclinabat, cujus item ſententia pervicit. Poſt non diu Cynanes cædes accidit, quam Perdiccas ejusque frater Alcetas intulerunt.

Hæc Cynane eundem cum Alexandro patrem Philippum habuit, ſed matrem Eurydicen, atque Amyntæ illius uxor fuit, quem Alexander è medio ſuſtulit, cum in Aſiam, expeditione ſuſceptâ, moveret. Idem autem ille interemptus Amyntas, Perdiccæ Philippi fratris filius, Alexandri patruelis erat. Nunc itaque Cynane filiam ſuam Adean, quæ poſt Eurydices cognomen tulit, Arridæo uxorem adducebat, quam & poſtea duxit, ipſo tranſigente Perdicca, quo per illas nuptias Macedonum ſedaretur ſeditio, quæ ob ſublatam Cynanem accenſa, abibat in deterius. Antigonus interim in Macedoniam ad Antipatrum, & Craterum profugit, ſibique à Cratero ſtructas inſidias exponit, ac tantumdem eum in omnes ſtudioſè meditari affirmat. Similiter & Cynanes infortunium tragice exaggerat. quibus ita expoſitis, ad bellum ipſos contra Perdiccam gerendum inflammat.

Arridæus quoque Alexandri apud ſe corpus ſervans, repugnante Perdicca, ad Ptolemæum

5. Ἀλκετέας] Ἀλκέτας.
10. ὅτε] ὁπότε.
12. ὡς εἶναι Ἀμύνταν] hoc cur ſcribat, vide Suidam in dictione *Caranus*.
18. διαπραξαμένου] διαταξαμένου.
21. ἐπὶ μέγα κακὸν] H. St. ἐπὶ μέγα κακοῦ.

mæum Lagi F. accepto corpore proficiſcitur, à Babylone per Damaſcum in Ægyptum iter habens. qui ſæpenumero licet à Polemone Perdiccæ familiari impeditus, pervicit tamen, re ex animi ſui ſententiâ geſtâ.

μαῖον παραγίνεται τὸν Λάγου, ἀπὸ Βαβυλῶνος διὰ Δαμασκοῦ ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνων. ὃς πολλὰ μὲν ὑπὸ Πολέμωνος τοῦ προσοικειουμένου Περδίκκᾳ κωλυθεὶς, ἐνίκησεν ὅμως [εἰς] τὸ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην εἰς ἔργον ἐξενεγκεῖν.

Interea Eumenes Perdiccæ muneraSardeis ad Cleopatram attulit: decretumque jam eſſe Perdiccæ, Nicæâ repudiatâ, ejus in locum Cleopatram ducere. Quod ubi innotuit (Menander Lydiæ Satrapa Antigono ſignificavit, & per eum Antipatro quoque & Cratero res publicata) eo etiam vehementius illi ad Perdiccam bello perſequendum incitati ſunt. Antipater itaque & Craterus è Cherroneſo Helleſpontum trajiciunt, trajectus cuſtodibus clam per legatos deceptis. Mittuntur & ab his ad Eumenem ac Neoptolemum, Perdiccæ obnoxios, legati: quibus Neoptolemus quidem aſſentitur, Eumenes verò minime.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Εὐμένης παρὰ Περδίκκου δῶρα πρὸς Κλεοπάτραν εἰς Σάρδεις ἐκόμισε. καὶ ὅτι ἐγνωσμένον εἴη Περδίκκᾳ Νίκαιαν μὲν ἐκπέμπειν, ἀντ' ἐκείνης δὲ ταύτην ἄγεσθαι. οὗ μηνυθέντος. Μένανδρος δὲ ὁ Λυδίας σατράπης ἐμήνυσεν Ἀντιγόνῳ, καὶ δι' αὐτοῦ τοῖς περὶ Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν δημοσιωθέντος· ἐπὶ μᾶλλον αὐτοῖς τὰ πρὸς Περδίκκαν ἐξεπεπολέμωτο. περαιοῦται δὲ Ἀντίπατρος καὶ Κρατερὸς ἀπὸ τῆς Χεῤῥονήσου τὸν Ἑλλήσποντον, τοὺς τὸν πόρον φυλάσσοντας [καὶ] διὰ πρεσβείας ὑπαγόμενοι. πρεσβεύονται δὲ καὶ πρὸς Εὐμενῆ καὶ πρὸς Νεοπτόλεμον, τοὺς ὑπὸ Περδίκκαν. καὶ Νεοπτόλεμος μὲν πείθεται, Εὐμένης δὲ οὐκ ἀνέχεται.

Hinc Eumeni ſuſpectus eſſe cœpit Neoptolemus, & bellum inter ſe gerunt. quo in bello viribus ſuperante Eumene, fugit cum paucis Neoptolemus ad Antipatrum Craterumque, quibus & perſuadet, ut ſibi in bello adverſus Eumenem ſocius Craterus daretur. Nec mora, prœlio utrique cum Eu-

Ὑποπτεύεται Εὐμενεῖ Νεοπτόλεμος, καὶ συγκροτεῖται πρὸς ἀλλήλους πόλεμος, καὶ νικᾷ κατακράτος Εὐμενής. φεύγει δὲ Νεοπτόλεμος παρὰ Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν σὺν ὀλίγοις. καὶ πείθει τούτους, ἐπὶ συμμαχίαν κατὰ Εὐμενοῦς ἐλθεῖν αὐτῷ Κρατερόν. καὶ πολεμοῦσι,

6. [εἰς] τὸ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην εἰς ἔργον ἐξενεγκεῖν] H. St. 2. εἰς τὸ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἔργῳ ἐξενεγκεῖν.
16. δημοσιωθέντος] C. V. δημοσιευθέντος.
18. περαιοῦται δὲ] περαιοῦται δή.

μάτων ἔμφυλος Εὐμενεῖ· καὶ πάντα πράξας Εὐμενὴς, ὥς τε λαθεῖν τοὺς σὺν αὐτῷ, Κρατερὸν αὐτῷ πολεμεῖν. ἵνα μὴ τῇ περὶ αὐτοῦ ἁλόντες φήμῃ, ἢ προσχωρήσωσιν αὐτῷ· ἢ καὶ μένοντες, ἀτολμότεροι εἶεν. καὶ κρατήσας τοῖς τεχνάσμασι, κρατεῖ καὶ τῷ πολέμῳ· καὶ πίπτει μὲν Νεοπτόλεμος τῇ αὐτοῦ Εὐμενοῦς τοῦ γραμματέως δεξιᾷ, ἀνὴρ στρατιωτικὸς, καὶ πολέμοις ἠριστευκώς· Κρατερὸς δὲ ὑπό τινων Παφλαγόνων, ἀφειδῶς πρὸς πάντα μαχόμενος, καὶ χωρῶν, ὥστε γνωσθῆναι. ἀλλ᾽ ἔφθη πεσὼν μὴ γνωσθεὶς, καίτοι καὶ τὴν καυσίαν τῆς κεφαλῆς ἀφελών. ἡ μέντοι πεζὴ στρατιὰ σῶα πρὸς Ἀντίπατρον ἐκ τοῦ πολέμου παρεγένετο, ὃ καὶ πολὺ τῆς ἀθυμίας ἐπεκούφισε.

Παραγίνεται ἀπὸ Δαμασκοῦ Περδίκκας ἐπ᾽ Αἴγυπτον σὺν τοῖς βασιλεῦσι καὶ τῇ δυνάμει, Πτολεμαίῳ πολεμῆσαι. κατηγορήσας δὲ Πτολεμαίου, κἀκείνου ἐπὶ τὸ πλῆθος ἀπολυομένου τὰς αἰτίας, καὶ δόξας μὴ δίκαια ἐπικαλεῖν, ὅμως, καὶ τοῦ πλήθους οὐχ ἑκόντος, πολεμεῖ. καὶ δὶς ἡττηθεὶς, καὶ τραχὺς τοῖς παρὰ Πτολεμαῖον θελήσασι χωρῆσαι λίαν καταστὰς, καὶ τὰ ἄλλα τῇ στρατιᾷ ὑπερογκότερον ἢ κα-

mene confligunt. Dedit verò operam omnem Eumenes, ut ignorarent sui Craterum adversus se belligerare: ne famâ adducti, vel castris suis desertis, ad illum transirent, vel certè apud se manentes, audaciores minus essent. qui cum illi dolus atque astus processisset, prœlio quoque victor evasit. Ergo Neoptolemus ipsius Eumenis scribæ manu cæsus cecidit, vir cætera militaris, & bello strenuus: Craterus autem in obvium quemque intrepide pugnans, atque ita incedens ut cognosci potuerit, nihilo tamen secius à Paphlagonibus quibusdam incognitus occiditur, tametsi ille maximè causiam capite dejecisset. Attamen pedestres copiæ salvæ ad Antipatrum è prœlio redierunt; quæ res animum reddidit, metumque minuit.

Perdiccas Damasco profectus, adversus Ptolemæum Lagi F. dimicaturus in Ægyiptum cum Regibus & copiis venit. Ptolemæum itaque cum accusasset, atque ille objecta crimina coram multitudine ita purgasset, ut injuste accusatus videretur, bellum tamen, repugnante licet militum vulgo, Perdiccas infert. Quo in bello jam iterum victus, iisque asperior factus qui ad Ptolemæum transire vellent, cætera etiam in castris super-

5. προσχωρήσωσιν] C. V. προχωρήσωσιν.
9. πίπτει] πέμπει.
31. τοῖς] πρὸς τούς.
ibid. θελήσασι] θέλοντας.

perbior, quam Imperatorem deceret, à suis ipse equitibus inter pugnandum occiditur. Ptolemæus verò, sublato Perdicca, ad reges, transmisso Nilo proficiscitur, donisque allatis, & variis quoque obsequiis tam eos quam cæteros Macedonum proceres, amanter complexus est. Immo & ipsorum Perdiccæ amicorum vicem dolere se palam ostendit: & quibuscumque Macedonibus periculum aliquod imminere videretur, eosdem ille omni ope ac ratione metu liberare studuit. Quo factum est, ut jam tum, atque in posterum omnium ore laudaretur.

Habito dein conventu, Pithon & Arridæus copiis universis, Perdiccæ loco, præfecti renunciati in præsens sunt, & ex Eumenis atque Alcetæ sectatoribus ad quinquaginta damnati, idque maxime ob Craterum interfectum, cum Macedones inter se mutuis prœliis diffiderent. Antigonus adhæc è Cypro evocatus, quin & Antipater, ad reges festinare jubentur. Nondum verò adventantibus illis; Eurydice Pythonem & Arridæum nihil se inconsultâ volebat agere. Qui à primo quidem non repugnarunt. post tamen, nihil illi commune cum Repub. esse responderunt: sibi, dum Antigonus & Antipater veniant, cu-

τὰ στρατηγὸν προσφερόμενος, ὑπὸ τοῦ οἰκείου πλήθους τῶν ἱππέων ἀναιρεῖται, μαχόμενος καὶ αὐτός. Πτολεμαῖος δὲ κατὰ τὴν ἀναίρεσιν Περδίκκου, πρός τε τοὺς βασιλεῖς ἐπεραιώθη τὸν Νεῖλον· καὶ δώροις φιλοφρονησάμενος, καὶ τῇ ἄλλῃ θεραπείᾳ· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τοὺς, ὅσοι ἐν τέλει Μακεδόνων· ὁ δὲ καὶ τοῖς Περδίκκου φίλοις συναχθόμενός τε δῆλος ἐγένετο, καὶ ὅσοις τι κινδύνου αἴτιον ἐκ Μακεδόνων ὑπελείπετο, καὶ τούτους ἀπαλλάξαι τοῦ δέους, παντὶ τρόπῳ διεσπούδασεν· ἀφ᾽ οἷς παραυτίκα τε, καὶ ἐς τὸ ἔπειτα εὐδοκιμῶν ἐγινώσκετο.

Συνεδρίου δὲ κροτηθέντος, ἄρχοντες μὲν τῆς πάσης δυνάμεως ἀντὶ Περδίκκου [καὶ] Πίθων καὶ Ἀῤῥιδαῖος ἐν τῷ τέως ἀνεῤῥήθησαν. τῶν δὲ περὶ Εὐμενῆ τε καὶ Ἀλκετέα, ἐς πεντήκοντα κατεγνώσθησαν· μάλιστα ἐπὶ τῇ τοῦ Κρατεροῦ [τελευτῇ] τῶν Μακεδόνων πρὸς αὐτοὺς ἐκπολεμηθέντων. μετεκαλεῖτο δὲ Ἀντίγονος ἐκ Κύπρου, καὶ Ἀντίπατρος δὲ, ἐπιταχῦναι πρὸς τοὺς βασιλέας. οὔπω δὲ καταλαβόντων, ἡ Εὐρυδίκη Πίθωνα καὶ Ἀῤῥιδαῖον μηδὲν ἄνευ αὐτῆς ἠξίου πράττειν. οἱ δὲ τὰ πρῶτα μὲν οὐκ ἀντεῖπον· ἔπειτα δὲ μηδὲν αὐτὴν ἐπικοινωνεῖν τοῖς δημοσίοις ἀντέλεγον πράγμασιν· αὐτοῖς γὰρ, ἕως Ἀντίγονος καὶ Ἀντίπα-

21. Ἀλκετέα] Ἀλκέταν.
23. ἐπὶ τῇ τοῦ Κρατεροῦ (τελευτῇ) τῶν Μακεδόνων] ἐπὶ τῇ τοῦ Κρατεροῦ ἀναιρέσει τῶν Μακεδ.

[illegible] παραγίνονται, μελλήσειν περὶ πάντων. ὧν παραγεγονότων, εἰς Ἀντίπατρον ἡ δυναστεία περιΐσταται. καὶ ὁ στρατὸς αἰτεῖ τὰ παρὰ Ἀλεξάνδρου ὑποσχεθέντα αὐτοῖς ἐπὶ τῇ στρατείᾳ χρήματα. καὶ Ἀντίπατρος παραυτίκα μὲν μηδὲν ἔχειν, ἀποκρίνεται φράζειν ἀκριβές. ἐξετάσας δὲ τούς τε βασιλείους θησαυροὺς, καὶ τοὺς ὅσοι ἀλλαχόθι που κείμενοι ὦσι, τηνικαῦτα τὸν δυνατὸν τρόπον μὴ ἂν αὐτοῖς ἐπίμεμπτος νομισθῆναι. ἐφ' ὧν οὐχ ἡδέως ἡ στρατιὰ ἤκουσεν. Εὐρυδίκης δὲ συλλαμβανούσης ταῖς κατὰ Ἀντιπάτρου διαβολαῖς, τῷ ἀπὸ τοῦ πλήθους ἄχθει, στάσις γίνεται. καὶ δημηγορεῖ Εὐρυδίκη κατ' αὐτοῦ, τοῦ γραμματέως Ἀσκληπιοδώρου ὑπηρετησαμένου τῷ λόγῳ· καὶ Ἄτταλος δέ· καὶ ῥύεται μόλις Ἀντίπατρος τῆς σφαγῆς Ἀντιγόνου καὶ Σελεύκου, τῇ παρακλήσει Ἀντιπάτρου, ἀντιδημηγορησάντων ἐν τῷ πλήθει· οἳ καὶ αὐτοὶ διὰ ταῦτα ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ κινδύνου. ῥυσθεὶς δὲ Ἀντίπατρος τοῦ θανάτου, πρὸς τὸ οἰκεῖον ὑπεχώρησε στρατόπεδον. καὶ οἱ ἵππαρχοι (Ἀντιπάτρου καλοῦντος) πρὸς αὐτὸν ἧκον. καὶ μόλις τῆς στάσεως πεπαυμένης, Ἀντίπατρον πάλιν, ὡς καὶ πρόσθεν, ἄρχειν εἵλαντο.

Καὶ ποιεῖται νέμησιν καὶ αὐτὸς τῆς Ἀσίας· τὰ μὲν τῆς προτέρας νε-

ræ rem fore publicam. Illi igitur cum accessissent, Antipatro summa rei commissa: exercitusque ab Alexandro promissa militiæ præmia poscit. Antipater, cum in præsentiâ nihil haberet, æquum postulare respondit: at mox, ut nec justam eorum indignationem incurrere possit, quoad ejus fieri poterit exploraturum thesauros regios, quæque alibi recondita essent. quæ certè ipsius oratio jucunda parum fuit exercitui. Quare cum Eurydice quoque criminationes adversus Antipatrum foveret, plebe indignante, seditio cooritur. quo tempore & ipsa in eum concionatur, Asclepiodoro scriba sermonem ejus referente, & præter eam item Attalus: Plane ut vix cædi ereptus Antipater sit, patrocinatis apud inconditam plebem Antigono & Seleuco, quorum advocationem Antipater postularat. qui & ipsi propterea non parum de vitâ periclitati sunt. Morti ergo ereptus Antipater, ad suum se recepit exercitum, & equitum præfecti dein evocati convenerunt, vixque tandem seditioni fine datò, Antipatrum rursum, ut antea, summæ præesse rei jubent.

Ibi & ab ipso Asiæ facta divisio est, quâ priorem illam partim

6. στρατείᾳ] συστρατείᾳ.
7. ἔχειν] ἔχων.
13. ἐφ' ὧν] al. ἐφ' ᾧ.

tim ratam habuit, partim, ubi temporum necessitas exigeret, innovavit. Nam Ægyptum quidem & Libyam, vastamque ultra Africam, & quidquid præterea bello partem ad Occidentem solem jacet, Ptolemæi esse pronunciat. Laomedonti verò Mitylenæo Syriam assignat. Philoxenus Ciliciam, quam antea provinciam sortitus erat, retinuit. Jam inter superiores Satrapias, Mesopotamiam & Arbelem Amphimacho regis fratri attribuit: Seleucus verò Babyloniæ præficitur. Antigeni, qui primus Perdiccam invaserat, & Macedonum Argyraspidatum ductor erat, præfectura totius Susianæ data. In Perside Peucestes confirmatur. Carmaniæ Tlepolemus præponitur, ut Mediæ usque ad Caspias portas Pithon. Philippus Parthis: Ariis verò & Drangenorum regioni, Stasander præfectus venit. Bactrianæ & Sogdianæ Stasanor Soliensis, Arachotarum verò Sibyrtius evenit. Oxyartæ, Roxanes patri, Parapamisadæ dantur: Indorum autem ea ora, quæ Parapamisadis adjacet, Pithoni Agenoris F. tributa. De proximis deinde Satrapiis ea quæ ad Indum flumen est, & Patala urbs, quæ in illâ Indiâ est maxima, Poro regi cessit: at quæ ad Hydaspen

μήσεως ἐπικυρῶν, τὰ δὲ τοῦ καιροῦ βιαζομένου, νεωτερίζων. Ἄιγυπτον μὲν γὰρ καὶ Λιβύην καὶ τὴν ἐπέκεινα ταύτης τὴν πολλὴν, καὶ ὅ, τι περ ἂν πρὸς τούτοις δόρειον ἐπικτήσηται πρὸς δυομένου ἡλίου, Πτολεμαίου εἶναι· Λαομέδοντι δὲ τῷ Μιτυληναίῳ Συρίαν ἐπιτετράφθαι. Φιλόξενον δὲ ἐπὶ Κιλικίας ἔταξεν, ἣν καὶ πρῶτον εἶχεν. τῶν δὲ ἄνω σατραπειῶν, τὴν μὲν μέσην τῶν ποταμῶν γῆν, καὶ τὴν Ἀρβηλῖτιν, Ἀμφιμάχῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ ἔνειμε· Σελεύκῳ δὲ τὴν Βαβυλωνίαν προσέθηκεν. Ἀντιγένει δὲ τῷ πρώτῳ μὲν ἐπιθεμένῳ Περδίκκα, τῶν δὲ ἀργυρασπίδων Μακεδόνων ἡγουμένῳ, τῆς Σουσιανῆς συμπάσης ἄρχειν· Πευκέστα δὲ ἐβεβαίου τὴν Περσίδα· Καρμανίαν δὲ Τληπολέμῳ ἔνειμε. καὶ Μηδείαν Πίθωνι, ἔς τ' ἐπὶ πύλας Κασπείας. Φιλίππῳ δὲ τὴν Παρθυαίων γῆν· Ἀρείων δὲ καὶ τῆς Δραγγηνῶν χώρας, Στάσανδρον καθίστη ἡγεμόνα· τῆς δὲ Βακτριανῆς καὶ Σογδιανῆς Στασάνορα τὸν Σόλιον· Ἀραχώτων δὲ Σιβύρτιον· καὶ Παραπαμισάδας Ὀξυάρτῃ τῷ Ῥοξάνης πατρὶ· τῆς δὲ Ἰνδῶν γῆς τὰ μὲν σύνορα Παραπαμισάδαις, Πίθωνι τῷ Ἀγήνορος· τὰς δὲ ἐχομένας σατραπείας, τὴν μὲν περὶ τὸν Ἰνδῶν ποταμὸν, καὶ Πάταλα τῶν ἐκεῖ Ἰνδῶν πόλεων τὴν μεγίστην, Πώρῳ τῷ βασιλεῖ ἐπεχώρισε· τὴν δὲ πα-

ρὰ

5. δόρειον] H. St. 2. δόριον.
6. Πτολεμαίου] al. Πτολεμαῖον.
16. Περδίκκα] Περδίκκᾳ M. M.
33. ἐκεῖ] ἐκείνῃ.

μὲν τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, Ταξίλῃ, καὶ τούτῳ Ἰνδῷ· ἐπεὶ μηδὲ ῥάδιον μετακινῆσαι αὐτοὺς, ἐξ Ἀλεξάνδρου τε ἐπιτετραμμένους τὴν ἀρχὴν καὶ δύναμιν ἱκανὴν ἔχοντας. τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ Ταύρου ὄρους, ὡς ἐπὶ τὴν ἄρκτον φερόντων, Καππαδόκας μὲν Νικάνορι ἐπέτρεψεν· ἐπὶ δὲ Φρυγίας τῆς μεγάλης, καὶ ἐπὶ Λυκάοσί τε καὶ Παμφυλίοις καὶ Λυκίοις, ὡς καὶ πρόσθεν, Ἀντίγονον. Καρίαν δὲ Ἀσάνδρῳ ἔνειμε, Λυδία δὲ Κλείτῳ ἐδόθη, καὶ Ἀρριδαίῳ Φρυγία ἡ πρὸς Ἑλλήσποντον. τῇ δὲ κατακομιδῇ τῶν ἐν Σούσοις χρημάτων Ἀντιγένην ἔταξε, καὶ τούτῳ τῶν στασιασάντων Μακεδόνων τοὺς μάλιστα τρισχιλίους παρέδωκε· σωματοφύλακας δὲ τοῦ βασιλέως, Αὐτόλυκόν τε τὸν Ἀγαθοκλέους παῖδα, καὶ Ἀμύνταν τὸν Ἀλεξάνδρου παῖδα, Πευκέστου δὲ ἀδελφὸν, καὶ Πτολεμαῖον τὸν Πτολεμαίου, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος, Κάσανδρον δὲ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα χιλιάρχην τῆς ἵππου· τῆς δυνάμεως δὲ τῆς πρόσθεν ὑπὸ Περδίκκα τεταγμένης Ἀντίγονον ἡγεμόνα ἀπέφηνε. καὶ τούτῳ τοὺς βασιλέας φρουρεῖν τε καὶ θεραπεύειν προστάξας, τὸν πόλεμον ἅμα τὸν πρὸς Εὐμενῆ διαπολεμῆσαι αὐτῷ αἱρουμένῳ ἐπέτρεπεν. Ἀντίπατρος δὲ αὐτὸς πολλὰ ὑπὸ πάντων, ἕνεκα πάντων ἐπαινούμενος, ἐπ᾽ οἴκου ἀνεχώρει. ἐν ᾧ καὶ ὁ θ´ λόγος.

flumen pertinet, Taxilæ item Indo, attribuitur. quando non facile eſſet ipſos dimovere, qui ab Alexandro ipſo in imperio conſtituti, magnam ſatis potentiam nacti eſſent. Adhæc qui à Tauro monte ad Boream vergebant, Cappadocas Nicanori attribuit: Magnam verò Phrygiam, Lycaoniam, Pamphyliam, & Lyciam, ut antea, Antigonus retinuit. Cariam Aſander accepit. Lydia Clito data, ut Arridæo ea, quæ ad Helleſpontum jacet, Phrygia. Pecuniæ Suſis colligendæ Antigenes præficitur; cui & è Macedonibus, qui maximè tumultuati fuerant, ad tria millia traditi. Corporis præterea Regis cuſtodes ac ſtipatores nominanavit, Autolycum Agathoclis F. & Amyntam Alexandri F. Peuceſtæ fratrem: Ptolemæum item Ptolemæi F. & Alexandrum Polyſperchontis F. Caſandrum verò ſuum filium, equitum chiliarchum; iiſdemque copiis, quibus antea Perdiccas præfuerat, Antigonum præfectum conſtituit, cui etiam Regum curam cuſtodiamque mandans, bellum cum Eumene gerendum atque conficiendum volenti commiſit. Antipater ipſe, valdè ab omnibus ob res benè geſtas laudatus, domum revertit. Atque in his nonus clauditur liber.

De-

10. Παμφυλίοις] al. Παμφύλοις.
14. Ἑλλήσποντον] C. V. & H. St. 2. Ἑλλησπόντῳ.
15. Σούσοις] Σούσαις.

Decimus porro narrat Eumenem, cognito quæ Perdiccæ accidissent, seque hostem à Macedonibus judicatum, quæ ad bellum essent necessaria, comparasse, & Alcetam Perdiccæ fratrem, fugâ salutem ob hæc ipsa quæsiisse. Attalum quoque, qui in civili ab Antipatro defectione nemini secundus fuerat, fugientem pariter cæteris sese exulibus miscuisse, exercitumque tandem conflasse, peditum decem millium, equitum octingentorum; ac cum his Cnidum, Caunum & Rhodum invadere conantem, à Rhodiis fortiter, Demarato apud eos classis præfecto, repulsum fuisse. Refert etiam parum abfuisse, cum Sardeis peteret Antipater, quin ad manus cum eo Eumenes venerit. At Cleopatram Alexandri sororem (ne fortè apud Macedonum vulgus, quasi belli ipsis causa foret, in crimen illa vocaretur) suasisse ac persuasisse Eumeni, Sardibus ut discederet. Antipatrum tamen eam nihilominus cum advenisset, ob amicitiam, societatemque cum Eumene atque Perdicca, non sinè probris & conviciis increpuisse: Illamque, supra quam ab eo sexu expectari poterat, sese defendisse, aliaque plurima vicissim objecisse, ac tandem pacatos eos discessisse.

Ὁ δὲ δέκατος διαλαμβάνει, ὡς Εὐμένης τὰ περὶ Περδίκκαν μαθὼν, ὅτι καὶ πολέμιος ἐψηφίσθη Μακεδόσιν, ἐπὶ πόλεμον παρεσκευάζετο. καὶ ὡς Ἀλκέτας ὁ Περδίκκου ἀδελφὸς διὰ ταῦτα ἔφυγε. καὶ Ἄτταλος ὁ τῆς κατὰ Ἀντιπάτρου στάσεως οὐδενὸς φέρων τὰ δεύτερα, καὶ αὐτὸς φυγὼν συνέμιξε καὶ τοῖς ἄλλοις φυγάσι. καὶ συνήχθη Ἀττάλῳ στρατὸς, πεζοὶ μὲν μύριοι, ἱππεῖς δὲ ὀκτακόσιοι. καὶ ὡς Ἄτταλος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ἐπιθέσθαι Κνίδῳ καὶ Καύνῳ καὶ Ῥόδῳ. Ῥοδίοις ἐγχειρήσαντες, ὑπὸ Ῥοδίων κρατερῶς ἀπεκρούσθησαν, Δημαράτου ναυαρχοῦντος αὐτοῖς. διαλαμβάνει δὲ καὶ ὡς Εὐμένης, Ἀντιπάτρου ἐς Σάρδεις ἰόντος, εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἐγγὺς ἦν. Κλεοπάτρα δὲ ἡ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀδελφὴ, ἵνα μὴ ἐς τὸ τῶν Μακεδόνων πλῆθος διαβολὴ γένηται, ὡς αὐτὴ τὸν πόλεμον αὐτοῖς ἐπάγουσα, παραινεῖ καὶ πείθει Εὐμενῆ ἀποχωρῆσαι τῶν Σάρδεων· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἧττον ὁ Ἀντίπατρος παραγενόμενος αὐτὴν ὠνείδιζε τῆς εἰς Εὐμενῆ καὶ Περδίκκαν φιλίας. ἡ δὲ πρὸς ὅτε ταῦτα κρεῖσσον ἢ κατὰ γυναῖκα ἀπελογεῖτο, καὶ πολλὰ ἄλλα ἀντενεκάλει. τέλος δὲ, εἰρηνικῶς ἀλλήλων ἀπηλλάγησαν.

Eumenem nec opinatò in vicinorum eorum agrum, qui ei

Ὅτι Εὐμένης ἐπελθὼν ἀπροσδοκήτως

11. στρατὸς] al: στρατηγὸς.
12. μύριοι] μυρίοι, H. St. A. S.
16. κρατερῶς] καρτερῶς. H. St. 2.
28. ὠνείδιζε] ἐπωνείδιζε.

πίας τοῖς οὐχ ὑπ' αὐτὸν προσχώρας, καὶ λείαν πολλὴν καὶ χρήματα συλλαβὼν, τὸν οἰκεῖον στρατὸν κατεπλούτει. διαπρεσβεύεται δὲ καὶ πρὸς Ἀλκέταν, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐς ταὐτὸν τὰς δυνάμεις ἀναγαγεῖν ἀξιῶν, καὶ οὕτω τοῖς κοινοῖς ἐχθροῖς ἀπομάχεσθαι. οἱ δὲ, ἄλλων ἄλλα βουλευσαμένων, τέλος οὐ πείθονται. ὅτι Ἀντίπατρος Εὐμενεῖ μὲν πολεμεῖν τέως οὐκ ἐθάῤῥει, κατὰ δὲ Ἀττάλου καὶ Ἀλκέτα πέμπει πολεμήσοντα Ἄσανδρον. καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, ἡττᾶται Ἄσανδρος.

Ὅτι διαφέρεται Κάσανδρος πρὸς Ἀντίγονον, καὶ παύεται Κάσανδρος τῆς κατὰ Ἀντιγόνου ἀταξίας, Ἀντιπάτρου τοῦ πατρὸς διακωλύσαντος. ὅμως οὖν ὁ Κάσανδρος περὶ Φρυγίαν συμβαλὼν τῷ πατρὶ, ἀναπείθει μήτε πόῤῥω τῶν βασιλέων ἀποχωρεῖν· καὶ Ἀντίγονον δι' ὑπονοίας ἔχειν. ὁ δὲ τῇ τε μετριοφροσύνῃ καὶ τῇ ἄλλῃ θεραπείᾳ, καὶ ἀρετῇ, τὸν δυνατὸν τρόπον διέλυε τὴν ὑπόνοιαν. καὶ Ἀντίπατρος ἐπικλασθεὶς, τῆς τε ξυνδιαβάσης αὐτῷ ἐς τὴν Ἀσίαν δυνάμεως, πεζοὺς μὲν ἐπιτρέπει αὐτῷ Μακεδόνας ὀκτάκις χιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ ἱππέας τῶν ἑταίρων ἴσους. ἐλέφαντας δὲ τῶν πάντων τοὺς ἡμίσεας ο΄. ὡς ῥᾷον διαπολεμή-

non parerent, irrumpentem cùm prædam magnam egiſſe, tùm pecuniæ magnam vim diripuiſſe, quibus ille ſuum exercitum magnoperè ditarit. Nuncios inſuper ad Alcetam ejusque ſocios miſiſſe, qui copias omnes in unum adducere, atque ita junctis viribus communem hoſtem oppugnare rogarent. Illos verò aliis aliud ſuadentibus, tandem minimè eſſe aſſenſos. Antipatrum addit cum Eumene pugnare adhuc non auſum, miſiſſe tamen Aſandrum, qui cum Attalo, atque Alceta dimicaret.

Certatum eſſe hîc æquo propemodum Marte: ſic tamen, ut inferior Aſander diſceſſerit. Caſandrum adhæc ab Antigono diſſenſiſſe, verum animi perturbationem, Antipatro patre inhibente depoſuiſſe. Apud Phrygiam deinde Caſandrum cum parente congreſſum, ne à regibus longius diſcederet, ſed Antigonum ſuſpectum haberet, hortatum eſſe. Illum verò cum temperatâ ſuâ prudentiâ, tum variis obſequiis, atque virtutibus ſuſpicionem pro viribus ſuſtuliſſe. Mitigatum itaque Antipatrum, de illis copiis, quas in Aſiam ſecum transvexerat, peditum illi [Antigono] Macedonici generis octo millia & quingentos tradidiſſe, equi-

1. ἀπροσδοκήτως τοῖς οὐχ ὑπ' αὐτὸν] H.St. 2. ἀπροσδόκητος τοῖς οὐχ ὑπ' αὐτῷ.
9. βουλευσαμένων] al. συμβουλευσαμένων & βουλομένων.
13. Ἄσανδρον] Ἄσσανδρον.
14. γενομένης] γεγενημένης.

quitum verò externorum parem numerum: elephantorum quoque dimidiam partem, id est, septuaginta; quo facilius bellum cum Eumene conficeret. Ita Antigonum bellum hoc administrare exorsum esse: Antipatrum verò, acceptis regibus, cæterisque copiis, tanquam in Macedoniam trajecturum abivisse. Addit iterum ibi tumultuantes milites pecuniam postulasse, Antipatrumque promisisse, ubi Abydum pervenisset, illam sese curaturum, præbiturumque fortasse donativum universum: Sin verò minus, majorem certè partem accepturos. Hac ergo spe lactatos, absque seditione deinceps Abydum usque perduxisse; unde ipse noctu (deceptis astu militibus) unà cum regibus Hellespontum, ad Lysimachum trajecerit: postridie ergo ejus diei, etiam ipsos transiisse, de pecuniâ poscendâ in præsens quiescentes. Atque hoc libri decimi extremum est.

Est sanè scriptor hic nemini eorum qui historiam optimè contexuerunt postponendus. Nam & narrationum brevitate præstat, & importunis digressionibus, aut crebrâ parenthesi, continentem historiæ tenorem minimè lædit. Decoris insuper observans, novâ orationis compositione magis quàm vocabulis usque eò est plané ut alio nullo modo neque clarior, neque dilucidior fieri nar-

σειεν τὸν πρὸς Εὐμενῆ πόλεμον. καὶ Ἀντίγονος μὲν τοῦ πολέμου ἥπτετο· Ἀντίπατρος δὲ ἀναλαβὼν τοὺς βασιλεῖς, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν, ᾔει ὡς περαιωσόμενος τὴν Μακεδονίαν. καὶ στασιάζει πάλιν ὁ στρατὸς, αἰτῶν τὰ χρήματα. Ἀντίπατρος δὲ, ἐπειδὰν ἔλθῃ εἰς Ἄβυδον, ὡμολόγει ποριεῖν αὐτά· καὶ δώσειν τυχὸν μὲν πάντα, ὅση ἡ δωρεὰ, εἰ δὲ μὴ, τήν τε πλείστην. καὶ ταύταις αὐτοὺς ταῖς ἐλπίσιν ἀναρτήσας, ἀστασιάστως τὸ λοιπὸν καταλαμβάνει τὴν Ἄβυδον. ἐκεῖ δὲ τούτους τέχνῃ παρακρουσάμενος, νυκτὸς ἅμα τοῖς βασιλεῦσι, περαιοῦται τὸν Ἑλλήσποντον, παρὰ Λυσίμαχον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καὶ αὐτοὶ ἐπεραιώθησαν, ὑπὲρ τῆς ἀπαιτήσεως τῶν χρημάτων παραυτίκα ἡσυχάσαντες. ἐν οἷς καὶ τοῦ δεκάτου λόγου τὸ τέλος.

Ἐστὶ μὲν οὖν ἀνὴρ οὐδενὸς τῶν ἄριστα συνταξαμένων ἱστορίας δεύτερος. ἀπαγγεῖλαί τε γὰρ καὶ μετὰ συντομίας κράτιστος, καὶ παρεκτροπαῖς ἀκαίροις, οὐδὲ παρενθήκαις τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ λυμαινόμενος. καινοπρεπὴς δὲ συνθήκῃ λόγου μᾶλλον ἢ λέξει, καὶ οὕτως, ὥς τε μὴ ἂν ἄλλως· μήτε σαφέστερον, μήτε ἐναργέστερον

τὸ

5. ὡς περαιωσόμενος] ὥσπερ ἀσωσόμενος.
6. τὴν Μακεδονίαν] H. St. 2. ἐπὶ Μακεδονίας.
9. ὡμολόγει] ὡμολόγησε.
13. ἀστασιάστως] H. St. 2. & C. V. ἀστασιάστως.

τὸ διήγημα, διηλλαγμέναι· ἐπισήμῳ δὲ καὶ ἠχώδει, καὶ τῷ τῶν λέξεων ἀπηκριβωμένῳ στρογγύλῳ, καὶ τὸ λεῖον ἔχει τῷ μεγέθει συγκεκραμένον. καὶ ἡ καινότης τῶν λέξεων οὐκ εἰς τὸ πόῤῥω νεωτερίζεται, ἀλλ' ἐγγιστά τε καὶ εἰς τὸ ἐμφαντικώτατον· ὡς σχηματισμὸν εἶναι λέξεως, ἀλλ' οὐχὶ ἐναλλαγὴν συνήθους ὀνόματος. διὸ καὶ τὸ σαφὲς συνεφέλκεται οὐκ ἐν τούτῳ μόνον, ἀλλ' ἐν τῇ διασκευῇ, καὶ τάξει, καὶ καταστάσει μάλιστα τοῦ διηγήματος· ὅπερ ἐστὶ καὶ τῆς σαφηνείας τὸ ἔντεχνον. ἡ γάρ τοι χρῆσις, ἡ κατὰ τὰς εὐθείας τῶν περιόδων, καὶ τοῖς ἰδιώταις πρόσεστι μάλιστα, καὶ εἰς ὑπτιότητα καὶ ταπεινότητα λίαν καταβιβάζει τὸν λόγον, ἄκρατος μάλιστα γινομένη. ὅπερ οὗτος, εἰ καὶ τοῦ σαφοῦς εἶναι δοκεῖ, οὐ προσήκατο. καὶ τῷ ἐλλείποντι δὲ τῶν τρόπων οὕτω κέχρηται, οὐ κατὰ τὰς περιοδικὰς ἐλλείψεις τοῦτο ποιῶν, ἀλλὰ κατά γε τὰς τῶν λέξεων, ὥς τε μηδ' ἐλλείπειν διδόναι συναίσθησιν· καὶ εἴ τις τὸ λεῖπον ἐπιχειροίη προσθεῖναι, εἰς τὸ παρέλκον ἂν ἐπιτεῖναι δόξαι, ἀλλὰ μὴ τοῦ ἐλλιποῦς ἐξευρεῖν τὴν ἀναπλήρωσιν. ἄριστα δὲ αὐτοῦ καὶ τὸ πολυσχημάτιστον ἔχει, οὐκ ἀθρόον μεταβαλλόμενον ἀπὸ τῆς αὐτοσχηματίστου χρήσεως, ἀλλ' ἠρέμα καὶ ἐξ ἀρχῆς συμπλεκόμενον ὡς μήτε τῇ προσ-

ratio possit. Dum verò significantes, sonantesque ac teretes adhibet dictiones, æqualitate non minus, quam granditate orationem temperat. Verborum item innovatio non est illi longiùs, sed è propinquo petita, & quæ lumen orationi vel maximum addat, ut sit vocabuli quasi habitus quidam ac gestus potius, quàm mutatio consuetorum verborum. Quo fit, ut & perspicuitas exoriatur, non in hac solùm parte, sed etiam in apparatu, ordine, & narrationis maximè compositione: quod ipsum est totum perspicuitatis artificium. Jam usus tractatioque simplicium ad rectarum periodorum, vel apud indoctos, plerumque reperiatur: & verò ad supinum, atque humile dicendi genus orationem nimium demittit; præsertim si merus ille, atque impermistus sit usus. Quod hic noster (etsi ad perspicuitatem illud facere videatur) non admisit unquam. Tropis item ellipseos, non ambitum ipsum verborum concidendo, sed voces singulas supprimendo ita utitur, ut ne percipiendi quidem defectus vestigium ullum relinquat: idque adeò, ut si quis quod deest addere tentet, supervacaneum potius addidisse, quàm defectum supplevisse, meritò censeatur. Schematum etiam copiâ optimè orationem suam adornat, non enim repentè, & simul omnium obvium ac nativum usum immutat, sed sensim atque ab initio

11. συνεφέλκεται] διεφέλκεται. 12. ἀλλ' ἐν τῇ] ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ.

initio statim hæc commiscet. ita neque satietate molestiam adfert, neque repentina mutatione turbat. Denique ut semel dicam, si quis post hunc [lectum] ad cæteros historicos sese contulerit, multos etiam antiquorum humiliores deprehendat.

κορεῖ ἀνιᾶν, μήτε τῇ ἀθρόᾳ τροπῇ ἐκταράττεσθαι· καὶ ἁπλῶς, εἴ τις κατ' αὐτὸν ἐπὶ τοὺς ἱστορικοὺς ἀναχωρήσειε λόγους, πολλοὺς καὶ τῶν ἀρχαίων ἴδοι τῆς αὐτοῦ τάξεως ἱσταμένους ταπεινότερον.

ARRIANI

PARTHICA.

LECTI sunt ARRIANI *Parthicorum libri septemdecim.* Hic item omnium optimè *res gestas Alexandri* regis Macedonum conscripsit. Aliud item opus in gratiam Bithyniæ patriæ (hinc enim natus est) composuit, *Bithynicorum* titulo. Ediderat & ab Alanis gesta, quem librum *Alanicam* inscripsit.

In primo illo opere bella à Parthis & Romanis gesta refert, ductu atque auspiciis Trajani Imperatoris. Vult Parthos à Scythis originem ducere: Macedonum autem imperium excussisse, cùm pridem servitutem serviissent, Persis unà rebellantibus, hac potissimùm de caussâ. Arsaces & Teridates fratres erant. Arsacidæ, ex filio Arsace Phriapita geniti. Hi Phereclem ab Antiocho rege (quem Deum cognomento appellabant) ejus oræ Satrapam constitutum, quòd altero fratre abuti per vim fœdè conaretur, contumeliam non ferentes necarunt; consciis etiam

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΠΑΡΘΙΚΑ.

ΑΝΕΓΝΩΣΘΗ Ἀῤῥιανοῦ Παρθικὰ ἐν βιβλίοις ιζ΄. οὗτος δὲ συντάττει πάντων ἄμεινον καὶ τὰ κατὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα. ἔτι δὲ καὶ ἄλλην πραγματείαν, τὰ πάτρια τῆς Βιθυνίας, ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς ἔφυ, ἐπιγράψας τὸ βιβλίον, Βιθυνιακά. συγγράφεται δὲ καὶ τὰ κατὰ Ἀλανοὺς, ἣν ἐπέγραψεν Ἀλανικήν.

Διέρχεται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τοὺς πολέμους, οὓς ἐπολέμησαν Ῥωμαῖοι καὶ Πάρθοι, Ῥωμαίων αὐτοκράτορος ὄντος Τραϊανοῦ. Φησὶ δὲ τὸ Πάρθων γένος Σκυθικόν· ἀποστῆναι δὲ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας, ἅμα Πέρσαις καταστραφέντων· πάλαι δουλωθὲν δι' αἰτίαν τοιαύτην. Ἀρσάκης καὶ Τηριδάτης ἤστην ἀδελφὼ Ἀρσακίδαι, τοῦ υἱοῦ Ἀρσάκου τοῦ Φριαπίτου ἀπόγονοι. οὗτοι Φερεκλέα, τὸν ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως, (θεὸν αὐτὸν ἐπίκλην ὠνόμαζον) σατράπην αὐτῆς τῆς χώρας καταστάντα, ἐπεὶ τὸν ἕτερον τῶν ἀδελφῶν αἰσ-

27. Ἀρσακίδαι] al. Ἀρσακίδαι.
29. οὗτοι] al. ὅτι.

30. ὑπὸ] al. ἀπό.
32. αὐτῆς] H. St. 2. αὐτῶν.

χρῶ=

καὶ ἐπείρασε βιασάμενος· οὐκ ἐνεγκόντες τὴν ὕβριν, ἀνεῖλόν τε τὸν ὑβρίσαντα, καὶ ἑτέροις πέντε τὴν πρᾶξιν ἀνακοινωσάμενοι· καὶ τὸ ἔθνος τῶν Μακεδόνων ἐξέωσαν, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἦρξαν, καὶ ἐπὶ μέγα δυνάμεως ἤλασαν, ὡς καὶ Ῥωμαίοις ἀντιῤῥόπους μάχας θέσθαι, ἔστι δὲ καὶ μεθ' ἑαυτῶν τὴν νίκην ἔχοντας τοῦ πολέμου ἀπελθεῖν. Πάρθους δέ φησιν ἐπὶ Σεσώστριδος τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως, καὶ Ἰανδύσου τοῦ Σκυθῶν, ἀπὸ τῆς σφῶν χώρας Σκυθίας εἰς τὴν νῦν μετοικῆσαι. οὓς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς κατακράτος ταπεινώσας ὑποσπόνδους ἀφῆκεν, αὐτὸς αὐτοῖς τὸν βασιλέα καταστησάμενος.

Οὗτος μὲν Ἀῤῥιανὸς, φιλόσοφος μὲν τῶν ἐπισήμων, εἷς τῶν ὁμιλητῶν Ἐπικτήτου, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους Ἀδριανοῦ, καὶ Ἀντωνίνου τοῦ Πίου, καὶ Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου ἐγνωρίζετο. ἐπωνόμαζον δὲ αὐτὸν Ξενοφῶντα νέον. διὰ δὲ τὸ παιδείας ἐπίσημον, ἄλλας τε πολιτικὰς ἀρχὰς ἐπιστεύθη, καὶ εἰς τὸ τῶν ὑπάτων ἀνέβη τέλος. ἔγραψε δὲ βιβλία καὶ ἕτερα· τῶν μὲν διατριβῶν Ἐπικτήτου τοῦ διδασκάλου ὅσα ἴσμεν βιβλία ὀκτώ· τῶν δὲ ὁμιλιῶν τοῦ αὐτοῦ Ἐπικτήτου βιβλία δώδεκα. ἰσχνὸς δὲ τὴν φράσιν ἐστὶ, καὶ μιμητὴς ὡς ἀληθῶς Ξενοφῶντος. φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ ἕτερα γράψαι, ἃ οὔπω εἰς ἡμετέραν ἀφίκετο γνῶσιν. δῆλον δὲ, ὡς οὐδὲ ῥητορικῆς σοφίας τε καὶ δυνάμεως ἀπελείπετο.

aliis quinque. Gentem itaque Macedonum pellentes, imperium ipsi arripuerunt, magnámque sunt potentiam consecuti; ut & cum Romanis æquo sæpe Marte contenderint, interdum etiam victoriâ bello potiti superiores discesserint. Narrat adhæc Parthos Sesostridis Ægyptiorum regis tempore, & Jandusi Scytharum, ex Scythiâ in eum, quem nunc tenent, locum demigrasse: quibus Trajanus Romanorum Imperator per vim fractis, fœdere icto, regem constituit.

Hic Arrianus professione Philosophus, unus in Epicteti familiaribus, Adriani, & Antonini Pii, & Marci Antonini Impp. temporibus viguit; & ob singularem doctrinam (novi Xenophontis cognomentum adeptus) cùm alios in rep. magistratus gessit, tùm ad ipsum quoque consulatum aliquando pervenit. Scripsit & alia volumina: *Dissertationum Epicteti præceptoris*, quos novimus, *libros octo: Sermonum* verò ipsius *Epicteti libros duodecim*. Exilis illi dicendi character, & revera Xenophontis imitator est. Alia item scripsisse ferunt; quæ tamen ad manus meas nondum pervenerunt. Certum sanè illud, Rethoricæ nequaquam sapientiæ ac facultatis imperitum fuisse.

20. Ἀντωνίνου] al. Ἀντωνίου.

ARRIANI BITHYNICA, LIBRIS OCTO.

LEGI *Bithynica ejusdem libris octo*: quibus de Bithyniâ fabulosas narrationes, cæteráque ad eam pertinentia, accuratè perscribit: patriæ nimirum patriam historiam offerens. Nicomediâ enim genus se ducere hoc opere ostendit; eáque in urbe natum, altum, litterisque imbutum, sacerdotium Cereris, ejusque filiæ Proserpinæ (quibus sacram esse urbem scribit) gessisse.

Meminit verò hoc ipso in libro & aliorum operum: quorum alterum quidem *Timoleontis Corinthii res in Siciliâ gestas* continet; alterum verò *res Dionis Syracusani*, memoratu dignas refert, cum Syracusas hic, omnemque adeo Siciliam à Dionysii secundi (qui primi filius fuit) tyrannide liberavit: insuperque & à barbaris, quos ut tyrannidem firmaret, Dionysius eò adduxerat. Apparet verò hoc opus, quo patriam descripsit, post Alexandri M. Timoleontis, & Dionis rerum gestarum historias, quarto loco confectum esse: & initio quidem certè, ex quo animum ad scribendum appulerit, hoc sibi consultò argumentum proposuisse, & præfixisse; verùm quod rebus illis hujus apparatus indigeret, tardius absolvisse. Hanc enim ipsemet cessationis, tardæque editionis causam adfert.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΒΙΘΥΝΙΚΑ ΕΝ ΒΙΒΛΙΟΙΣ. η'.

ΑΝΕΓΝΩΣΘΗ τοῦ αὐτοῦ τὰ Βιθυνικὰ, ἐν βιβλίοις ὀκτώ. ἐν οἷς τά τε μυθικὰ τὰ περὶ Βιθυνίας, καὶ τἄλλα, ὅσα συνέστη περὶ αὐτὴν, λεπτομερῶς ἀναγράφει, τῇ πατρίδι δῶρον ἀναφέρων τὰ πάτρια. Νικομήδειον γάρ τι τὸ γένος αὐτοῦ ἐν ταύτῃ τῇ συγγραφῇ διορίζει· ἐν αὐτῇ τε γεννηθῆναι καὶ τραφῆναι, καὶ παιδευθῆναι, καὶ ἱερέα τῆς Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς αὐτῆς (αἷς καὶ τὴν πόλιν ἀνακεῖσθαί φησι) χρηματίσαι. μέμνηται δὲ ἐν ταύτῃ τῇ συγγραφῇ καὶ ἑτέρων πραγματειῶν. ὧν ἡ μὲν, ὅσα Τιμολέοντι τῷ Κορινθίῳ κατὰ Σικελίαν ἐπράχθη, διαλαμβάνει· ἡ δὲ τὰ Δίωνι τῷ Συρακουσίῳ ὅσα ἀξιαφήγητα ἔργα ἐπετελέσθη, ἡνίκα τὰς Συρακούσας καὶ πᾶσαν Σικελίαν ἀπὸ τοῦ δευτέρου Διονυσίου, ὃς ἦν παῖς τοῦ προτέρου, ἠλευθέρου, καὶ τῶν βαρβάρων, οὓς ὑπὲρ τοῦ βεβαίως τυραννεῖν Διονύσιος ἐπηγάγετο· φαίνεται δὲ τετάρτην γράφων τὴν τῆς πατρίδος ἀφήγησιν. μετά τε γὰρ τὰ περὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Τιμολέοντα, καὶ Δίωνα, μετὰ τὰς περὶ αὐτοὺς ἱστορίας, ἥδε αὐτῷ ἡ συγγραφὴ ἐξεπονήθη· καὶ ἐξ ἀρχῆς μὲν, ἀφ' οὗ γράφειν ἴσχυσε, ταύτην ἐνστήσασθαι καὶ συντάξαι τὴν ὑπόθεσιν βουλο-

2. Βιθυνικὰ] H. St. 2. Βιθυνιακά.
5. λεπτομερῶς] εἰς λεπτόν.

14. ἐν ταύτῃ τῇ] ἐν αὐτῇ τῇ.

λείπει, τῆς δὲ παρασκευῆς τῷ ἐνδεῶς ἔχειν αὐτῶν παρατεινάσης τὸν χρόνον. ταύτην γὰρ αὐτὸς τῆς ἐπὶ τοῦτο βραδύτητος ἀποδίδωσιν αἰτίαν. ἄρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν μυθικῶν τῆς ἱστορίας, ὥσπερ εἴρηται, κάτεισι δὲ μέχρι τελευτῆς τοῦ ἐσχάτου Νικομήδους· ὃς τελευτῶν τὴν βασιλείαν Ῥωμαίοις κατὰ διαθήκας ἀπέλιπεν, οὔπω βασιλευομένοις μετὰ τὴν τοῦ Ταρκυνίου ἐξέλασιν.

A fabulosis ergo, ut jam diximus, narrationibus ducendum putavit initium, pergitque porrò ad excessum Nicomedis ultimi, qui vitâ decedens, Romanis regnum testamento reliquit: qui quidem Romani jam indè regibus parere desierant, ex quo urbe Româ exactus est Tarquinius Superbus.

4 ἄρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν μυθικῶν τῆς ἱστορίας, ὥσπερ εἴρηται, κάτεισι δὲ. κ.τ.λ. H. St. 2. ἄρχεται μὲν οὖν (ὥσπερ εἴρηται) ἀπὸ τῶν μυθικῶν, κάτεισι δὲ κ.τ.λ.
8. Ῥωμαίοις] Ῥωμαίων. 9. βασιλευομένοις] βασιλευομένων.

SERIES CAPITUM
ARRIANI LIBRORUM
DE EXPEDITIONE ALEXANDRI.

Ne morentur lectores nomina quædam propria hic paullo aliter expressa atque in ipso Arriano & Vulcanii versione leguntur v. c. *Abisarus* non *Ambisarus*, *Priapus* urbs non *Priamus*, & monendi sunt, Gronovium eam recepisse lectionem, quam e codd. MSS. veram esse statuit.

XXVI.

L I B E R IV.

LI-

LIBER V.

LIBER VI.

XIX.

LIBER VII.

HISTORIA INDICA.

XXV.

* * *

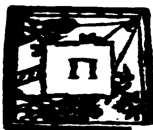
ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ARRIANI DE EXPEDITIONE ALEXANDRI

LIBER PRIMUS.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΤΟΛΕΜΑΙΟΣ 1 ὁ Λάγου, καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου, ὅσα μὲν ταυτὰ ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω· ὅσα δὲ οὐ ταυτὰ, τούτων τὰ πιςότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα ἐπιλεξάμενος.

PRAEFATIO.

QUAECUNQUE Ptolemæus Lagi, & Ariſtobulus Ariſtobuli filius, de Alexandro Philippi filio conſentientes inter ſe memoriæ prodiderunt, ea ipſa tanquam veriſſima conſcribo: ex iis vero in quibus inter ſe diſſentiunt, quæ mihi fide pariter & narratione digniora videbuntur, ſelegi. Certe de Alexan-

1. ὅσ' ταυτά.] Scil. ξυνέγραψαν.
ἐπιλεξάμενος.] Repetendum ἀναγράφω.

lexandro alii alia ſcripſerunt: neque ullus eſt de quo aut plures extent ſcriptores, aut magis inter ſe diſſentientes. Sed mihi Ptolemæus & Ariſtobulus præ cæteris hiſtoricis fide digni viſi ſunt: hic quidem, quod regi Alexandro ſocius expeditionis fuerit; Ptolemæus autem, quia præterquam quod una militarit, turpius in eo (quippe qui rex etiam eſſet) mendacium quam in alio quopiam eſſet futurum: uterque, quod mortuo jam tum Alexandro ſcribunt, quum neque neceſſitas neque merces, qua adducti aliter quidpiam atque accidiſſet ſcriberent, eſſet propoſita. Nonnulla etiam ab aliis conſcripta; quod & illa non indigna narratu judicarem, neque prorſus incredibilia, tanquam de Alexandro ſparſa tan-

2 Ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες, ἢ ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ
3 Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν· ὁ μὲν, ὅτι συνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος, Πτολεμαῖος δὲ, πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῳ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν, ἄμφω δὲ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν, ὅτε αὐτοῖς ἥτε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ἄλλως τι, ἢ ὡς συνηνέχθη, ξυγγράψαι ἀπῆν.
4 Ἔστι δὲ ἃ καὶ πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξαν, καὶ οὐ πάντη ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου, ἀνέγραψα.

ὅστις

2. οὐδ' ἔστιν.] *Neque eſt* ſcil. ullus. Hunc enim uſum præſtat ἐστι junctum cum relativis. Sic dicunt: οὐκ ἔστιν ὅτῳ [illegible], ἔστιν οἳ αὐτῶν *quidam eorum*, 1, 7, 17. ἔστιν *ſic quosdam*, 1, 22, 5.

ὅτε.] Attici pro ὅτινος, ᾧτινι, ὧν τινων, οἷς τισι dicunt ὅτου, ὅτῳ, ὅτοις. Schmid. de dialect. pag. 48.

3. πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν.] Sic infra 4, 14, 6. iidem hi dicuntur οἱ πιστότατοι ἐς τὴν ἀφήγησιν, *maxime fidi ad narrationem*, i. e: fide digniſſimi hiſtorici.

ἥτε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς.] Id eſt, metus & ſpes, uti loquitur Salluſtius procemio belli Catilinarii: *Mihi a ſpe, metu, partibus reip. animus liber erat.* Libertate namque veri dicendi ſublata, & præmio mendacii propoſito, incorrupta rerum geſtarum monumenta ſperare vix licet. *Livius* in præfatione operis ſui: *Ego contra hoc quoque laboris præmium petam, uti me a conſpectu malorum, quæ noſtra tot per annos vidit ætas, tantiſper certe, dum priſca illa tota mente repeto, avertam, omnis expers curæ, quæ ſcribentis animum, etſi non flectere a vero, ſollicitum tamen efficere poſſit.* Tacitus Annal. 1, 1, 4. *Temporibus Auguſti dicendis non defuere decora ingenia, donec gliſcente adulatione deterrerentur. Tiberii, Cajique, & Claudii, ac Neronis res, ob metum falſæ; poſtquam occiderant, recentibus odiis compoſitæ ſunt. Inde conſilium mihi, pauca de Auguſto, & extrema tradere: mox Tiberii principatum, & cetera, ſine ira & ſtudio, quorum cauſſas procul habeo.* Easdem adulterandæ hiſtoriæ cauſſas exponit idem principio Hiſtoriarum.

4. ὡς λεγόμενα μόνον] Quaſi ea ſermonibus tantum divulgata fuerint, veri autem nihil habuerint. Contraria enim ſunt λεγόμενα & πιστὰ ἐς ἀφήγησιν 7, 27, 6.

ὅστις δὲ θαυμάσεται, ἀνθ' ὅτου ἐπὶ τοσοῖσδε συγγραφεῦσι, καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἥδε ἡ συγγραφή, τά τε ἐκείνων πάντα τις ἀναλεξάμενος, καὶ τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχὼν, οὕτω θαυμαζέτω.

tum, commemoravi. Quisquis vero mirabitur, ecquid mihi in mentem venerit, ut post tam multos scriptores ipse etiam ad hanc historiam conscribendam me conferrem, is, evolutis omnibus illorum scriptis, quum ad meorum lectionem accesserit, tum demum miretur.

4. Alibi ὁ πιστὸς λόγος & τὰ ὄντα opponuntur, 2, 7. 3. Conf. 1, 7, 4, 5, 4, 15. Iisdem sensu τὰ λεγόμενα usurpat Pausanias lib. 6. p. 348. l. 26. Ἐμοὶ μὲν οὖν λέγειν μὲν τὰ ὑπὸ Ἑλλήνων λεγόμενα ἀνάγκη· πείθεσθαι δὲ πᾶσιν οὐκ ἔτι ἀνάγκη. *Ea quidem quæ vulgarint hac de re Græci, necesse habui commemorare; credere vero omnia nulla me res cogit.* & lib. 3. p. 179. l. 16. Λεγόμενα ergo sunt, quæ fama feruntur sive vera sive falsa. Addito autem μόνον, mendacem eam famam, vel certe valde dubiam, fuisse intelligendum est. Cæterum idem consilium fuit Tacito Hist. 2, 50, 3. *Ut conquirere fabulosa, & fictis oblectare legentium animos, procul gravitate cœpti operis crediderim: ita vulgatis traditisque demere fidem non ausim.* Et Curtio 7, 8, 11.

5. οὕτω θαυμαζέτω.] *Tunc demum miretur*, si quam adhuc caussam cur miretur tunc reperiet, postquam mea cum aliorum scriptis contulerit. Sed desinet, credo, mirari, intellecta consilii mei ratione ex ipso scripturæ genere. Nimirum *novi semper scriptores, aut in rebus certius aliquid allaturos se, aut scribendi arte rudem vetustatem superaturos credunt*, ut ait Livius in proœmio. Quod utrumque se assecutum Arrianus his verbis quanquam obscurius, vitandæ arrogantiæ caussa, ita tamen indicat, ut sententia facile possit perspici. Nam quod certiora a se tradita putet, ipse paulo antè aperte fatetur. In Græci autem sermonis facultate qualem se arbitratus sit, infra videre licet 1, 12, 9. Particula οὕτω similiter utitur Xenophon Memorab. 4. extremo. Εἰ δέ τῳ μὴ ἀρέσκει ταῦτα, παραβάλλων τὸ ἄλλων ἦθος πρὸς ταῦτα, οὕτω κρινέτω. *Quod si hoc alicui non probatur, velim comparatis aliorum ad hæc moribus, ita deinde judicium faciat.* Sic infra 7, 30, 1.

SUMMARIUM

LIBRI PRIMI

DE

EXPEDITIONE ALEXANDRI.

CAP. I. *Tempus mortis Philippi & successionis Alexandri. Novitas felix, hinc bella in barbaros. Pugna cum Thracibus. Victoria de Thracibus.* II. *Syrmus rex. Peuce insula Istri. Pugna & victoria de Triballis.* III. *Progressus ad Istrum & hujus accolæ. Trajectus per Istrum in Getas.* IV. *Getarum terror ab phalange. Celtarum arrogantia.* V. *Cliti defectio & Glauciæ. Autariatas Langarus cohibet. Langari destinati affinis mors. Impia sacrificia Illyriorum. Alexander ad eos contendit. Ejus stratagemata contra Glauciam & Clitum.* VI. *Solertia Alexandri contra eosdem. Liberat transitum Istri. Cliti & Glauciæ fuga.* VII. *Turbæ apud Thebanos. Expeditio adversus Thebas. Alexandri cupido salutis Thebanorum.* VIII. *Post variam pugnam Thebæ opprimuntur.* IX. *Comparatio cladis Thebanæ cum Atticis & Laconicis; aliæ Græcorum clades. Thebanos ulciscitur Deus. Cædes Thebanorum. Pindari posteritas servata.* X. *Arcades, Ætoli, Athenienses supplices.* XI. *Reconciliatus Atheniensibus petit Hellespontum. Solennitas in trajiciendo Hellesponto. Gesta & casus circa Ilium.* XII. *Alexandri comparatio cum Achille & aliis, ac memoriæ infelicitas. Alexandri excellentiæ. Arriani justa nec excedens & studiis honorifica gloriatio. Profectio Alexandri ab Ilio. Speculatoribus præmissis Priapum urbem deditione accipit. Duces Persarum ad Zelian.* XIII. *Persis ad Granicum infauste consultantibus appropinquat.* XIV. *Macedonum & Persarum aciei collocatio.* XV. *Principium conflictus laborantibus Macedonibus. Virtus Alexandri in prælio, & periculosus ardor.* XVI. *Cedere coguntur Persæ, eorumque clades, & Macedonum amissorum paucitas ac occisorum numerus. Cognatis eorum præmia data: solatia erga saucios. Sepultura Ducibus Persarum data & Græcis mercenariis apud Persas. Persica arma Minervæ Atticæ dono missa.* XVII. *Phrygia ad Hellespontum ordinata. Zelia, Dascylium, Sardes receptæ. Lydia & Jonia*

N. v. Frankendaal fec.

nia provinciæ. Ephesi casus. Heropythi sepulchrum in foro Ephesi. XVIII. *Magnesia & Tralles deditæ. Alexander Milesum tendit. Hegesistrati præfecti fallacia. Lade insula occupatur. An pugna navalis subeunda?* XIX. *Miletus oppugnatur. Milesiorum angustiæ & clades. Miletus inclusa, & Persæ ab continente exacti, & vanus horum astus.* XX. *Alexander cogitat classem dissolvere. In Caria Halicarnassum aggreditur. Irrita spes de Myndo: ad Halicarnassum pugnæ.* XXI. *Per duos Macedonas excitata temere pugna.* XXII. *Conflictus circa latericium intra mœnia murum. Pugna felix Macedonum.* XXIII. *Consilium Persarum de abeundo. Incendium Halicarnassi & direptio. Cariæ Princeps Ada placat Alexandrum, & ab eo restituitur.* XXIV. *Macedonibus hiberna permissa apud conjuges. Lyciam & Pamphyliam petit Alexander.* XXV. *Caussa alienationis Alexandri in rege, & captivitas Asisinis. Hirundinis omen. Alexander Aeropi f. ab Parmenione in custodiam datus.* XXVI. *Exercitus iter terrestre, Regis per litus. Aspendi tributum equi. Sidæ origo.* XXVII. *Aspendus ad conditiones redacta. Phrygia petita.* XXVIII. *Telmissi, Selgæ, Salagassi urbium status. Pisidiâ per victorias penetratâ transit Alexander in Phrygiam.* XXIX. *Paciscitur cum Celænis. Alexander tendit Gordium versus. Ejus regionis situs. Irrita Atheniensium legatio.*

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. — LIBER PRIMUS.

ΚΕΦ. Α. — CAP. I.

ΛΕΓΕΤΑΙ δὴ Φίλιππον μὲν 1 τελευτῆσαι ἐπὶ ἄρχοντος

PHILIPPUM ferunt mortem obiisse archonte Pythodemo Athenis: Alexan-

1. *λέγεται δὲ.*] Alii δὴ, Gronovius ex codice Florentino, quem ubique optimi nomine appellat, δὲ restituit, eamque scripturam præferendam esse, Xenophontis exemplo, cum Xenophonteus sit Arrianus, confirmat. Sed ipsius quidem Scriptoris auctoritate hic in utramque partem liceret uti. Alios enim libros a δὲ orditur, ut Cyropæd. lib. 2. 3. 6. 7. Expedit. Cyri lib. 3. 4. 5. 7. Hist. lib. 3. 5. Alios a δὴ, ut Cyropæd. lib. 4. 5. Expedit. Cyri lib. 6. Hist. lib. 1. 2. 4. 7. Apolog. Socratis, de Athen. rep. Memorab. lib. 2. 3. 4. & Oeconomicum. Malui tamen sequi Gronovium, cum simillimum sit exordium in Xenophonte, quo Cyropædiæ liber primus, item ut hic, annectitur præfationi: πατρὸς μὲν δὴ λέγεται ὁ Κῦρος γενέσθαι Καμβύσου.

Φίλιππον.] Alii Φίλιππος.

ἐπὶ ἄρχοντος.] Eodem ubique modo annos insignit Xenophon, ut Hist.

 Græc.

andrum autem ejus filium accepto regno in Peloponnesum profectum, viginti circiter tunc temporis annos natum. Ibi, coacto Græcorum, quotquot in Peloponneso erant, concilio, petiisse ab iis, uti imperator militiæ adversus Persas crearetur: quod quidem Philippo antea concesserant. Id à singulis impetratum, exceptis Lacedæmoniis: à quibus responsum fuisse, Lacedæmonios eam consuetudinem à majoribus non accepisse, ut aliis parerent, sed ipsi aliis præessent. Athenas vero novi etiam aliquid fuisse molitas: sed Athenienses primo statim Alexandri adventu perculsos, plus etiam, quam Philippo, Alexandro honoris detulisse. Deinde, in Macedoniam reversum, exercitum quem in Asiam

Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν. εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον.
2 ἐνταῦθα ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλληνας ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν, αἰτεῖν παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατιᾶς, ἥντινα Φιλίππῳ ἤδη ἔδοσαν. καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ' ἑκάστων, πλὴν
3 Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμονίους δὲ ἀποκρίνασθαι, μὴ εἶναι σφίσι πάτριον, ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐ-
4 τοὺς ἄλλων ἐξηγεῖσθαι. Νεωτερίσαι δὲ ἄττα καὶ τῶν Ἀθηναίων τὴν πόλιν. ἀλλὰ Ἀθηναίους γε, τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ τῇ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντας, καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππῳ δοθέντων, Ἀλεξάνδρῳ εἰς τιμὴν ξυγ-
5 χωρῆσαι. Ἐπανελθόντα δὲ ἐς Μακεδονίαν, ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ ἐς τὴν

Græc. lib. 1. p. 337. l. 28. ἐπὶ ἐφόρου μὲν ὄντος ἐν Σπάρτῃ Εὐαρχίππου, ἄρχοντος δ' ἐν Ἀθήναις Εὐκτήμονος. p. 339. l. 7. Παντακλέους μὲν ἐφορεύοντος, ἄρχοντος δ' Ἀντιγένους. & p. 345 l. 9. Erat autem ἄρχων Athenis unus ex iis, qui Novem dicebantur, a quo annus, ut Romæ a Consulibus, denominabatur. Pausanias Laconicis p 179. l. 36. ἔφοροι δὲ τά τε ἄλλα διοικοῦσι τὰ σπουδῆς μάλιστα ἄξια, καὶ παρέχονται τὸν ἐπώνυμον, καθὰ δὴ καὶ Ἀθηναίοις τῶν καλουμένων ἐννέα ἐπώνυμός ἐστιν εἷς, ἄρχων. *Ephori administrant cum alia digna præcipuo studio, tum eum designant, cujus nomine annus insignis sit: quemadmodum Athenis, inter illos qui novem dicuntur, unus nomine suo annum insignit, qui vocatur ἄρχων.* Erant autem novem illi, ut docuit Pollux lib. 8. ἄρχων, βασιλεὺς, πολέμαρχος, ἓξ θεσμοθέται: *prætor, rex, præfectus rei bellicæ, sex legumlatores.* Vide *Camerar.* Comment. utriusque linguæ p. 188. l. 5. ἄρχων ita præerat judicibus, judiciorumque moderator erat, ut Romæ Prætor. *Budæus* Comment. Gr Linguæ p. 172. & 205.

2. ἔδοσαν] Non video, cur quis hic malit imperfectum ἐδίδοσαν, quam aoristum secundum ἔδοσαν. Sententia loci sane potius aoristi, quam imperfecti significationem requirit.

4. ἄτ7α.] Attice dicitur pro τινὰ *aliqua*, ἅττα vero cum spiritu aspero, pro ἅτινα *quæcunque*.

Ἀθηναίους γε.] *Athenienses quidem.* Neque enim vacat γε, sed Athenienses Lacedæmoniorum dissimiles fuisse ostendit.

τὸν Ἀσίαν στόλον· ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἐλαύνει ἐπὶ Θρᾴκης, ἐς Τριβαλλοὺς καὶ Ἰλλυριούς, ὅτι τε νεωτερίζειν ἐπύθετο Ἰλλυριούς τε καὶ Τριβαλλούς, καὶ ἅμα ὁμόρους ὄντας οὐκ ἐδόκει ὑπολείπεσθαι, ὅτι μὴ πάντῃ ταπεινωθέντας, οὕτω μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκείας στελλόμενον.
6 ὁρμηθέντα δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως ἐμβαλεῖν ἐς Θρᾴκην, τὴν τῶν αὐτονόμων καλουμένων Θρᾳκῶν, Φι-

ducaret apparasse. Ineunte autem vere statuisse in Thraciam, item in Triballos & Illyrios excurrere, quos & novis rebus studere acceperat, & quia finitimi erant, non nisi plane domitos relinquendos putabat, quum adeo longinquam atque remotam à domo expeditionem susciperet. Arrepto itaque ex Amphipoli itinere, irrupisse in Thraciam, libe-

5. στόλ.] *στόλος expeditio*, στέλλομαι quod paulo post sequitur, *expeditionem suscipio*. Exempla suppeditabit index.

ἐλαύνει ἐπὶ Θρᾴκης] *Contendisse versus Thraciam contra Triballos & Illyrios.* Ea enim est significatio particulæ ἐπὶ, 2, 4, 2. 7, 16, 8, 1, 20, 3. 1, 24, 5. Ἐλαύνειν vero non est *statuisse excurrere*, sed *excurrisse*, sive *contendisse*, per enallagen temporis ubique obviam; sic modo 2 εἶναι, αἰτεῖν, pro *fuisse*, *petiisse*; item 2, 9, 2. Vulcanius converterat *per Thraciam in Triballos & Illyrios.* Id mutavit Gronovius in eam sententiam, quasi tres distinctæ expeditiones hic innuerentur, quia ex Macedonia iter non sit per Thraciam in Triballos, nedum in Illyrios. Mihi contra videtur priscæ Geographiæ ratio hoc postulare, ut aditus Macedoni ad Triballos nisi per Thraciam non patuerit. Veteres enim Scriptores ita late patuisse Thraciam ostendunt, ut a Ponto Euxino usque ad confinia Illyrici procurrerit, ac proinde media interjacuerit inter Triballos ad Istrum pertinentes atque Macedones. Accurate eam regionem describit *Ammian. Marcell.* lib. 27. p. 458. l. 26. *Erat Thraciarum descriptio facilis, si veteres concinerent styli: quorum obscura varietas quoniam opus veritatem professum non juvat, sufficiet ea quæ vidisse meminimus expedire.* Et p. 459. l. 6. *Thracia omnes in ditionem veterum transivere nostrorum. Hocque modo post procinctus ancipites, reipubl. sex provinciæ sunt quæsitæ. Inter quas prima, quæ ex fronte Illyriis est confinis, Thracia speciali nomine appellatur: quam Philippopolis Eumolpias vetus & Berœa amplæ civitates exornant. Post hanc Hæmimontus... Dein Mysia... juxtaque Scythia... Europa omnium ultima.. Rhodopa huic annexa.* Easdem sex Thraciarum provincias enumerat *Sextus Rufus* Breviar. p. 550. l. 40. Et patet ex ipsa narratione, non ob aliud Alexandrum contra Thracas pugnasse, quam ut, cum transitu ipsum prohibere conarentur, viam sibi armis faceret per eorum regionem, per quam penetrandum erat Triballos petenti. Et infra Cap. 10. 6. Atheniensium legati Alexandro gratulantur, *quod ab Illyriis & Triballis incolumis rediisset*, nullam vero mentionem faciunt Thraciæ. Denique ipse Arrianus, nisi fallor, satis indicat, inter Macedoniam & Illyricum mediam interjectam fuisse Thraciam, dum Macedonas, adversus Illyrios, Triballos, & finitimos Thracas bellum gessisse scribit 7, 9, 2. magnamque Thraciæ partem a Philippo Macedoniæ adjectam, 7. 9. 5.

ταπεινωθέντας.] *Depressos*, belli cladibus afflictos atque prostratos, ut humili dejectoque animo nihil altum cogitarent, neque per absentiam suam ad spem novandarum rerum erigerentur.

6. ὁρμηθέντα δὴ.] *Profectum tandem, motis tandem castris ex Amphipoli.* Utriusque verbi exempla vide in indice. Amphipolin vero Macedoniæ urbem in finibus Thraciæ sitam, apparet ex Plin. Hist. lib. 10. cap. 8 *in Thraciæ parte super Amphipolim.* Orditur ergo itineris hujus descriptionem ab ultimis, quæ Alexander in Macedonia habuit, castris.

liberorum & privatis suis le-
gibus atque institutis viven-
tium Thracum, Philippos ur-
bem & Orbelum montem a si-
nistra relinquentem. Trajecto
autem Neso flumine, ajunt
eum decimo postquam iter
ingressus esset die ad Æmum
montem pervenisse. Hîc, ad
fauces & angustias ascensus,
negotiatorum non pauci ar-
mati, & liberi Thraces occur-
rerunt, ut vertice montis oc-
cupato, exercitum inde arce-
rent, qua aditus militibus pa-
tebat. Congregatis ergo plau-
stris & ante se dispositis, non
pro vallo solum ac propugna-
culo iis utebantur, ut ex iis,
si premerentur, pugnarent:
verum etiam in animo habe-
bant, adnitente in adversum
hoste, ex editissimo montis
præcipitio plaustra in Mace-
donum phalangem deturba-
re. Ita enim secum statuebant,
quanto confertior phalanx

λίππους πόλιν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντα ἐς
7 καὶ τὸν Ὄρβηλον τὸ ὄρος. Διαβὰς
δὲ τὸν Νέσσον ποταμὸν, λέγουσιν
ὅτι δεκαταῖος ἀφίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος
8 τὸν Αἶμον. Καὶ ἐνταῦθα ἀπήντων
αὐτῷ κατὰ τὰ στενὰ τῆς ἀνόδου τῆς
ἐπὶ τὸ ὄρος, τῶν τε ἐμπόρων πολ-
λοὶ ὡπλισμένοι, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ
αὐτόνομοι, παρεσκευασμένοι εἴρ-
γειν τοῦ πρόσω, κατειληφότες τὴν
ἄκραν τοῦ Αἵμου, τὸν στόλον, παρ'
ὃν ἦν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος.
9 Ξυναγαγόντες δὲ ἁμάξας, καὶ προ-
βαλόμενοι πρὸ σφῶν, ἅμα μὲν
χάρακι ἐχρῶντο ταῖς ἁμάξαις, εἰς
τὸ ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, εἰ βιά-
ζοιντο· ἅμα δὲ ἐν νῷ εἶχον ἐπαφιέ-
ναι ἀνιοῦσιν, ᾗ ἀποτομώτατον τοῦ
ὄρους, ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν Μα-
10 κεδόνων τὰς ἁμάξας. Γνώμην δὲ
πεποίηντο, ὅτι ὅσῳ πυκνοτέρᾳ τῇ
φάλαγγι καταφερόμεναι συμπε-
σοῦσιν αἱ ἅμαξαι, τοσῷδε μᾶλλόν
τι

8. τῶν τε ἐμπόρων.] Gronovio dubium non videtur, quin corrigendum sit vel ἐμπείρων *quibus ea loca cognita erant*, vel ἐγχωρίων *incolarum*.

τὸν στόλον] *Iter, progressum*, 1, 11, 5. 7, 12, 5. εἴργειν τοῦ πρόσω τὸν στόλον *prohibere ulteriorem transitum*. Exempla τοῦ εἴργειν cum genitivo suppeditabit index.

παρ' ὃν] Scil. Αἶμον, *per quem erat exercitui transeundum*. Sic 1, 6, 8. 1, 5, 21. Subitur autem montis hujus excelsitas sex millibus passuum, *Plin.* Hist. l. 4. c. 11. init.

9. ἐπαφιέναι] Construitur cum ἀνιοῦσιν & præpositione ἐπὶ, ni quis dativum ἀνιοῦσιν malit absolute loco genitivi esse positum. Cujusmodi duplicata constructio est & apud Cicer Offic. lib. 2. c. 16. *epulis pecunias profundunt in eas res &c.*

10. πυκνοτέρᾳ.] Gronovius testatur, in Perusino codice fuisse πλαγιοτέρᾳ, a Vulcanio autem adscriptum ex veteri codice πυκνοτέρᾳ. Verum abblanditur, inquit, quod verissimum est, quodque in duobus aliis offendi πρανοτέρᾳ, hoc est, quanto pronioribus & velut incumbentibus in adscensione militibus plaustra immittantur. Huc alludunt illa ᾗ ἀποτομώτατον τοῦ ὄρους, & quæ sequitur, ῥύμη. Neque dubium est, quin tanto periculosiores sint futuri desuper immissi currus, quanto arrectior erat clivus, & quanto propterea flexiore in anteriora corpore cogebantur eniti. Hæc *Gronovius*.

τι ἀποσκεδάσουσιν αὐτὴν βίᾳ ἐμπεσοῦσαι. Ἀλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ 11 γίγνεται, ὅπως ἀσφαλέστατα ὑπερβάλῃ τὸ ὄρος, καὶ ἐπειδὴ ἐδόκει διακινδυνευτέα (οὐ γὰρ εἶναι ἄλλην τὴν πάροδον) παραγγέλλει τοῖς ὁπλίταις, ὁπότε καταφέροιντο κατὰ τοῦ ὀρθίου αἱ ἅμαξαι, ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεῖα οὖσα παρέχοι λῦσαι τὴν τάξιν, τούτους δὲ διαχωρῆσαι, ὡς δι' αὐτῶν ἐμπεσεῖν τὰς ἁμάξας· ὅσοι δὲ περικαταλαμβάνοιντο, 12 ξυννεύσαντας, τοὺς δὲ καὶ πεσόντας ἐς γῆν, συγκλεῖσαι ἐς ἀκριβὲς τὰς ἀσπίδας, τοῦ κατ' αὐτῶν φερομένας τὰς ἁμάξας, καὶ τῇ ῥύμῃ κατὰ τὸ εἰκὸς ὑπερπηδώ-

esset in quam plaustra propul- 11 sa ferrentur, tanto magis vi sua atque impetu eam dissipatura. Alexander vero consilium init, quo pacto quam tutissime montem superaret. Postquam ergo statuit periculum omnino adeundum esse (neque enim alius aditus ostendebatur) milites statarios monet, ut quum plaustra è sublimi delabi cernerent, ii quibus per viæ latitudinem integrum id esset, soluto ordine cedant, ita ut pro- 12 ruentia plaustra ipsos non feriant. Quotquot vero angustiis viæ premerentur, ii reclinati atque in humum flexi scuta inter se accurate consererent, ut nimirum plaustra in ipsos delapsa, impetu ipso ut par est tran-

11. βουλὴ γίγνεται.] Ita Xenoph. init. Cyropæd. Ἔννοιά ποθ' ἡμῖν ἐγένετο, *cogitatio nobis aliquando.*

ὁπλίταις.] Hi sunt gravis armaturæ milites; quibus opponuntur Ψιλοί. Vide paulo post n. 16.

κατὰ τοῦ ὀρθίου] *per praeceps.*

διαχωρῆσαι] *discedere*, eo sensu, quo Cicero Off. lib. 3. c. 9. dicit, *terram discessisse magnis quibusdam imbribus.* Pro quo paulo post διέσχον τὴν φάλαγγα *diduxerunt phalangem.*

ὡς δι' αὐτῶν] *ut per ipsos irruerent currus*, i. e. per laxatorum ordinum intervallum innocue pervaderent.

12. ξυννεύσαντας.] Vulcanius: *reclinati.* Quam versionem Gronovius squallidam esse reclamat Longe amplius perfectiusque sonare Græca: *ii conferti, constipati, sibi invicem adpliciti, & in humum demissi.* Quod utrumque in testudine inprimis sit necessarium. Quam interpretationem ut elegantem quivis agnoscit, ita equidem exemplo cupiam comprobari. Certe *procumbendi* sensu ξυννεύειν exstat, infra 6, 10, 3.

συγκλεῖσαι τὰς ἀσπίδας] Συνασπισμὸς ex hoc dicitur hujusmodi acies, descripta ab eodem Arriano Tactic. cap. 17. *Qui primi stant, scuta ante se protendunt, qui vero constituti sunt post ipsos, tendunt ea super istorum capita, & alii super istorum, atque ita totum corpus undiquaque tegitur, adeo, ut & jaculatores superne, velut in tecto, queant versari.* καὶ λίθους ἀμαξιαίους μὴ διαλύειν τὴν σύγκλεισιν, ἀλλὰ ἀποσφαιρουμένους τῇ ῥύμῃ ὑπερπίπτειν εἰς τὸ δάπεδον, *neque saxa ingentia dissolvant istam compagem, sed impetu illisa transiliant in terram.*

τῇ] Pertinet hoc ad verbum ὑπερπηδῶν, & subaudiendum [illegible].

κατὰ τὸ εἰκὸς] *secundum verosimile*, i. e. quod fieri verosimile, necesse, par est ut facile conjici potest. Loquendi genus Xenophonti frequentissimum.

transilientia, nihil damni inferrent. Neque aliter quam jusserat atque animo conceperat Alexander, evenit. Nam alii phalangem laxarunt: allis plaustra scutis devoluta parum damni intulerunt; nemo enim plaustrorum ruina interiit. Tum Macedones alacriores facti, quod plaustra quæ præcipue metuerant nullo ipsis damno fuissent, clamore edito in Thraces feruntur. Alexander sagittarios à dextero cornu ante aliam phalangem (quod illac facilior aditus videretur) progredi jubet, utque Thracas, quacunque proruant, telis petant: ipse agema sumens, scutatos & Agrianas in lævum cornu duxit. Sagittarii, prout quique Thracum prosiliebant, sagittis ferientes reprimunt. Tum phalanx immissa, parvo negotio nudos homines, maleque armatos barbaros loco movit: ita ut Alexandrum à læva irruentem sustinere non pos-

13 τως, ἀβλαβῶς ἐπελθεῖν. καὶ οὕτω ξυνέβη, ὅπως παρῄνεσέ τε Ἀλέξανδρος, καὶ εἴκασεν. οἱ μὲν γὰρ διέσχον τὴν φάλαγγα, αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσπίδων ἐπικυλισθεῖσαι ὀλίγα ἔβλαψαν· ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὑπὸ
14 ταῖς ἁμάξαις. Ἔνθα δὴ οἱ Μακεδόνες θαρσήσαντες, ὅτι ἀβλαβεῖς αὐτοῖς ἃς μάλιστα ἐδεδίεσαν αἱ ἅμαξαι ἐγένοντο, σὺν βοῇ ἐπὶ τοὺς
15 Θρᾷκας ἐνέβαλον. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τοξότας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως, πρὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος, ὅτι ταύτῃ εὐπορώτερα ἦν, ἐλθόντας ἐκέλευσε, καὶ ἐκτοξεύειν ἐς τοὺς Θρᾷκας, ὅπῃ προσφέροιντο· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἄγημα, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας,
16 κατὰ τὸ εὐώνυμον ἦγεν. Ἔνθα δὴ οἱ τοξόται βάλλοντες τοὺς προεκθέοντας τῶν Θρᾳκῶν ἀνέστελλον· καὶ ἡ φάλαγξ προσμίξασα, οὐ χαλεπῶς ἐξώσεν ἐκ τῆς χώρας ἀνθρώπους ψιλοὺς, καὶ κακῶς ὡπλισμένους βαρβάρους· ὥστε Ἀλεξάνδρου

ἀβλαβῶς ἐπελθεῖν.] *Innocue supercurrerent*, si forte minus latine, significanter tamen. Licet enim & *incurrerent*, *inveherentur* possit converti, alterum tamen præferendum puto.

13. παρῄνεσε] *hortatus fuerat*, nempe ut phalangem laxarent, οἱ μὲν scil. milites scutati, αἱ δὲ scil. ἅμαξαι currus.

14. ἐπὶ τοὺς.] Mss. ἐς τούς. *Gronov.*

ὅτι ταύτῃ εὐπορώτερα ἦν] *quia ibi* (in sinistro cornu) *facilius erat progredi*, Macedonibus nempe, quibus eo loco minus impeditus videbatur adscensus.

τὸ ἄγημα.] Ita vocabatur agmen delectorum equitum 2, 24, 1. peditumve, 2, 8, 5. cohors prætoria, regium præsidium & satellitium. Vide Freinshemii indicem Curtianum sub hac voce. Polyb. lib. 5. cap. 65. init. Εὐρύλοχος ἡγεῖτο σχεδὸν ἀνδρῶν τρισχιλίων, τῶν καλουμένων παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν Ἀγήματος. *Eurylochus trium ferme millium hominum dux erat: & hoc est quod apud reges vocatur agema.*

16. Ψιλοὺς.] Opponuntur hi τοῖς ὁπλίταις, quibus justa arma sunt, thorax, cly-

ὄρους ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου ἐπάγοντα αὐτοὶ ἐδέξαντο, ἀλλὰ ῥίψαντες ὡς ἑκάστῳ προὐχώρει τὰ ὅπλα, κατὰ τοῦ ὄρους ἔφυγον. Καὶ ἀπέθανον μὲν 17 αὐτῶν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἄνδρες μὲν ὀλίγοι ἐλήφθησαν, δι' ὠκύτητα, καὶ τῆς χώρας ἐμπειρίαν· γυναῖκες δὲ ὅσαι ξυνείποντο αὐτοῖς, ἑάλωσαν πᾶσαι· καὶ τὰ παιδάρια, καὶ ἡ λεία πᾶσα ἑάλω.

sent, sed abjectis prout cuique licebat armis per montem diffugerent. Cæsi ex iis mille circiter & quingenti. 17 Virorum pauci in potestatem vivi venerunt, pedum celeritate & loci notitia elapsi: fœminæ quotquot eos sectabantur, omnes captæ: pueri etiam & præda omnis abducta.

II. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν λείαν 1 ὀπίσω ἀπέπεμψεν ἐς τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ, Λυσανίᾳ καὶ Φιλώτᾳ παραδοὺς διατίθεσθαι· αὐτὸς δὲ τὸ ἄκρον ὑπερβαλὼν, προήει διὰ τοῦ Αἵμου ἐς Τριβαλλοὺς, καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Λύγινον ποταμόν· ἀπέχει δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ Ἴστρου

1 II. Ac prædam quidem Alexander eo unde venerat in maritimas urbes remisit, Lysaniæ & Philotæ ejus administrandæ negotio dato, ipse autem superato vertice per Æmum in Triballos contendit, & ad Lyginum flumen (distat id ab Istro, si quis

clypeus, hasta, lancea, gladius: quibus omnibus carent οἱ Ψιλοί. Latini eos velites vocant. Suntque non tantum ii, qui cum tempus certaminis advenit, tunc demum armantur fuste, lapide, vel quodcunque telum manibus fors dedit: sed jaculatores, sagittarii, funditores, omnes denique, quos *leviter armatos & expeditos* Latini appellant. Id Xenophontis locus declarat Hist. lib. 2. p. 372. l. 30. *Καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ εὐθὺς ἐκδραμόντες ἠκόντιζον, ἔβαλλον, ἐτόξευον, ἐσφενδόνων. Statimque velites excursione facta ejaculabantur, feriebant, sagittis & fundis utebantur.* Et Ælian. de milit. ord. instit. cap. 48. in fine: *Ψιλοὶ δὲ οἱ μηδὲν τοιαύτης ὁπλίσεως ἐπιφερόμενοι, ἀλλ' ἢ μόνον τοῖς μακρόθεν πεμπομένοις ἐκηβόλοις χρώμενοι ὅπλοις, οἱ μὲν τόξοις, οἱ δὲ ἀκοντίοις, οἱ δὲ σφενδόναις. Nudi autem sunt, qui nihil hujus armaturæ gestant, sed tantum iis, quæ procul emittuntur, utuntur armis, alii quidem arcubus, alii vero jaculis, alii denique fundis.* Conf. cap. 2. & Arriani Tact. cap. 4. Infra tamen 1, 7, 12. separata fit mentio *τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν.*

κακῶς ὡπλισμένους.] Gravis armaturæ milites vel nullos habebant, vel non iis, quibus oportebat, armis instructos.

ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου] MS. Opt. *ἐκ τοῦ εὐων. Gronov.*

ὡς ἑκάστῳ προὐχώρει] Si hæc verba cum sequentibus *κατὰ τοῦ ὄρους ἔφυγον* conjungeremus, aperta magis foret sententia, ea nempe, quam Curtius habet 3, 11, 12. *qua cuique patebat ad fugam via erumpunt, arma jacientes.* Sic infra 1, 6, 13. *οἱ δὲ πεζοὶ ὡς ἑκάστοις προὐχώρει ἐσώζοντο.* Quodsi tamen hoc videtur durius, (quanquam trajectiones in scriptore nostro infrequentes non sunt,) retinemus sane ordinem verborum, intelligamusque, arma quemque abjecisse, ut quisque potuerit, ut commodum cuique visum fuerit & licuerit. Quis vero in fuga licere sibi putet arma, ne fugam morentur, abjicere, nisi ubi fugæ videt esse locum? Ad sententiam igitur nihil interest, sive hæc verba de fugiendi, sive de arma jaciendi facultate accipiantur.

CAP. II. 1. *ὀπίσω.*] *Retro.*

quis Æmum petat, itinere tridui) pervenit. Syrmus autem Triballorum rex, cognita multo ante Alexandri expeditione, fœminas & pueros Triballorum in Istrum ablegarat, jusseratque, ut transmisso flumine in quandam Istri insulam, cui Peuce nomen est, sese reciperent. In quam etiam insulam Thraces illis finitimi imminente Alexandro jam pridem profugerant: quinetiam Syrmus ipse cum familia eo confugerat. Ingens vero Triballorum multitudo per flumen ad aliam quandam insulam in Istro si-

ὡς ἐπὶ τὸν Αἶμον ἰόντι, σταθμοὶ
2 τρεῖς. Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεὺς, ἐκ πολλοῦ πυνθανόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν στόλον, γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας τῶν Τριβαλλῶν προὔπεμψεν ἐπὶ τὸν Ἴστρον, διαβαίνειν κελεύσας τὸν ποταμὸν ἐς νῆ-
3 σόν τινα τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ· Πεύκη ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν. ἐς ταύτην δὲ τὴν νῆσον καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ πρόσχωροι τοῖς Τριβαλλοῖς, προσάγοντος Ἀλεξάνδρου, ἐκ πολλοῦ συμπεφευγότες ἦσαν. Καὶ αὐτὸς ὁ Σύρμος ἐς ταύτην ξυμπεφεύγει ξὺν τοῖς ἀμφ'
4 αὐτόν. Τὸ δὲ πολὺ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν ἔφυγεν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ποταμὸν,

ὡς ἐπὶ.] Sæpissime hæc pleonastice conjunguntur. Vide Indicem.

ὡς ἐπὶ τὸν Αἶμον ἰόντι.] Ita Ind. 3, 2.

σταθμοὺς τρεῖς] Σταθμὸς, ab ἵστημι, est *iter unius diei*, quippe quo confecto agmen subsistit, ut fatigata corpora quiete leventur. *Mansiones* dicit Justinus 13, 8, 5. ubi vide notam Berneggeri. Curtius aliique *castra* vocant, & primis, alteris, tertiis, quartis &c. castris dicunt pro totidem diebus. Ita Curt. 9, 10, 5. *Nonis castris in regionem Arabitarum, inde totidem diebus in Gedrosiorum regionem perventum.* Plura loca petas licet ex Freinshemii indice Curtiano. Xenophon locis innumeris, maxime de exped. Cyri lib. 1. p. 206. l. 42. ubi pro itinere & via accipitur: κατὰ γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν. *Non longius quam dimidii diei itinere fossa aberat.* Et pag. 207. l. 23. ubi locum notat, in quo exercitus subsistit: πλησίον ἦν ὁ σταθμὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύσειν. *Locus erat in proximo, quo metatis castris subsistere volebat.* Unde Alexander paulo post 1, 3. 1. tertio die a Lygino ad Istrum venisse dicitur. Neque vero semper idem est numerus σταθμῶν & dierum, sed interdum plures σταθμοὶ uno die peragrantur; unde Ptolemæus maximis itineribus ad Spitamenem contendens, dicitur ἀνελθὼν ἐν ἡμέραις τέσσαρσι σταθμοὺς δέκα, 3, 29, 14.

2. ἐκ πολλοῦ] scil. χρόνου.

τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ.] τῶν scil. νήσων οὐσῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ, ut ostendatur, plures in Istro insulas esse.

3. ἐκ πολλοῦ συμπεφευγότες.] Eodem nempe tempore, quo Syrmus, cognita Alexandri expeditione, suos in eam insulam transire jubebat, etiam finitimi Thraces illos sequebantur, uti vicinia, ita & periculi societate iis juncti. Unde dicuntur non πεφευγότες, sed συμπεφευγότες. Gronovius duas priores voculas ἐκ πολλοῦ ex præcedentibus a quodam repetitas putat, quas ipse rursum inducit, & voluntate optimi codicis rejicit. Et sunt quidem certe superfluæ, nec ab Arriano videntur profectæ; quanquam eo, quo dixi, modo non plane incommode possunt exponi.

4. ἐπὶ τὸν ποταμόν.] Lyginum nempe. Quæ sequuntur verba: ἐς νῆσόν τινα τῶν

ταμὸν, ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ
Ἴστρῳ, ὅθεν περ τῇ προτεραίᾳ ὡρμή-
θη Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἔμαθεν αὐ- 5
τῶν τὴν ὁρμὴν, καὶ αὐτὸς ὑποστρέψας
τὴν ὀπίσω, ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς
ᾔει, καὶ καταλαμβάνει κατεστρατο-
πεδευκότας ἤδη, καὶ οἱ μὲν καταλει-
φθέντες πρὸς τῇ νάπει τῇ παρὰ τὸν
ποταμὸν, παρετάσσοντο. Ἀλέξαν- 6
δρος δὲ καὶ αὐτὸς τὴν μὲν φάλαγγα
ἐς βάθος ἐκτάξας ἐπῆγε· τοὺς δὲ το-

tam sese contulerat, unde Alexander pridie solverat. 5 Quos ut Alexander eo appulisse intellexit, revocato itinere in Triballos movit, ubi eos jam in castris degentes offendit: hi vero deprehensi, ad sylvam flumini vicinam aciem instruebant. 6 Alexander etiam ipse phalangem densius instructam adducit: deinde sagittarios ac funditores præmittit, qui

ἐν τῷ Ἴστρῳ, cum manifestum sit ex superioribus esse repetita, ejicienda omnino, MSto optimo id exigente, censeo cum Gronovio; cui viro profecto merito plurimi licet, quod *in his tam corruptis egregiam opem tulerit præstanti Arriano*. Nos quidem, quibus Arrianus cordi est, industriæ ipsius, quam in hoc scriptore emendando atque illustrando certe posuit singularem, gratias agimus hoc majores, quo magis agnoscimus, nisi ille fuisset, nequaquam nos pares futuros fuisse tenebris illis discutiendis, quas huic aliisque locis (quæ ubique indicabimus,) offuderat depravatæ scripturæ varietas.

5. *τὴν ὁρμήν.*] Vulcanius: *eo appulisse*; rectius: *eo contendere*. Vide indicem.
καὶ οἱ μὲν καταλειφθέντες.] Vulcanius correxit *καταληφθέντες deprehensi*. Sed nullus ita MS. teste Gronovio. *Καταλειφθέντες relicti*, hanc, opinor, haberet sententiam: aciem instruxisse eos, qui relicti erant ad sylvam flumini vicinam. Relictos autem fuisse præsidii caussa, ut contra subitum hostium impetum saltum tenerentur, per quem iter erat ad fluvium, ubi cœteri castra locaverint necesse est, siquidem illos ante sylvam relictos esse velimus. Hos autem ex castris subsidio prioribus venisse, præterquam quod belli ratio ita ferat, etiam hoc indicio est, quod Alexander eos e sylva in aperta provocare studuerit; quos intelligere licebit ex castris per sylvam adventantes, cum reliqui jam extra sylvam constitissent. Nisi quis forte ἐκ pro ἀπὸ accipere malit.

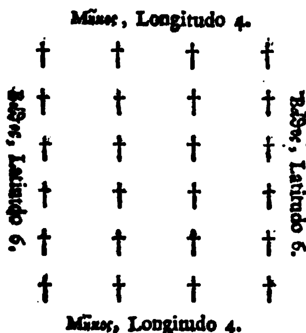
6. *ἐς βάθος*] *Τὸ βάθος* simul & *τὸ μῆκος τῆς φάλαγγος* quid sit, ex Æliano optime intelligetur de milit. ordin. instit. Cap. 7. init. *Τὸ δὲ ὅλον σύστημα τοῦ πλήθους τῶν λόχων, φάλαγξ καλεῖται. ἧς μῆκος μὲν, τὸ πρῶτον τῶν λοχαγῶν τάγμα. Τοῦτο δὲ μέτωπον. καὶ πρόσωπον, καὶ παράταξις, καὶ ζυγὸν, καὶ στόμα, καὶ ἡγεμόνες, καὶ πρωτοστάται, καὶ πρωτολοχία καλεῖται. Τὸ δὲ κατόπιν τοῦ μετώπου πᾶν μέρος τῆς φάλαγγος μέχρι τῶν οὐραγῶν, βάθος καλεῖται. Tota autem constitutio multitudinis seriierum, Phalanx vocatur. Cujus longitudo quidem est prima seriei ductorum instructio; & hæc appellatur Frons, & Facies, & Adstructio, & Jugum, & Os, & Duces, & Antistites, & prima Ordinatio. Omnis autem pars phalangis, quæ a tergo est ipsius frontis, usque ad Tergiductores, Latitudo appellatur.* Eodem modo hæc explicantur ab Arriano in Tact. cap. 12. pag. 11. Et Aristoteles, auctore Camerario in Comment. utriusque ling. dicit in secundo de Cælo, *τὸ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν* esse *βάθος*. Est igitur *τὸ βάθος τῆς φάλαγγος*, quod a fronte ad tergum, *μῆκος* autem quod a dextra ad sinistram protenditur. Xenoph. Cyrop. lib. 2. p. 45. l. 38. *ἐγένετο τὸ μὲν μέτωπον ἐπὶ διακοσίων (τοσοῦτοι γὰρ ἦσαν οἱ ταξίαρχοι) τὸ δὲ βάθος ἐφ' ἑκατόν. Frons ad ducentos, (tot enim ductores ordinum erant, altitudo ad centum habuit.* Unde *ἐς βάθος ἐκτάσσειν* est ita ordinare aciem, ut majus sit *βάθος*, quam *μῆκος*. Conf. 1, 6, 1. Quod genus phalanx dicitur

recta

qui sagittis & fundis barbaros lacessant, si forte ea ratione è sylvis in aperta provocari possint. Triballi intra teli jactum constituti, & sagittis icti in sagittarios proruunt, ut cum sagittariis qui inermes erant cominus manus consererent. Quos ubi Alexander extra sylvam produxit, Philotam sumpto equitatu superioris Macedoniæ, in dextrum cornu, qua maxime excurrendo processerant: Heraclidem autem & Sopolin, cum equitatu quem ex Bottiæâ & Amphipoli adduxerat, in sinistrum cornu impetum facere jubet. Ipse cum peditum phalange, reliquo equitatu fronti prætento, in medios fertur. Et quidem, quam

ξότας καὶ τοὺς σφενδονήτας πρ[...]θέντας ἐκέλευσεν ἐκτοξεύειν τε κα[ὶ] σφενδονᾷν ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴπω[ς] προκαλέσαιτο αὐτοὺς ἐς τὰ ψιλ[ὰ]
7 ἐκ τοῦ νάπους. Οἱ δὲ, ὡς ἐντὸς βέλους ἐγένοντο, παιόμενοι ἐξέθεον ἐπ[ὶ] τοὺς τοξότας, ὅπως ἐς χεῖρας ξυμμίξειαν γυμνοῖς οὖσι τοῖς τοξόταις.
8 Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς προήγαγεν αὐ[τοὺς] τοὺς ἐκ τῆς νάπης ἔξω, Φιλώτα[ν] μὲν, ἀναλαβόντα τοὺς ἐκ τῆς ἄνωθεν Μακεδονίας ἱππέας, προσέταξε ἐμβάλλειν κατὰ τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, ᾗπερ μάλιστα προὐκεχωρήκεσαν ἐν τῇ
9 ἐκδρομῇ· Ἡρακλείδην δὲ καὶ Σώπο[λ]ιν, τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμφιπόλεως ἱππέας, κατὰ τὸ εὐώνυ-
10 μον κέρας ἐπάγειν ἔταξε. Τὴν δ[ὲ] φάλαγγα τῶν πεζῶν, καὶ τὴν ἄλλην ἵππον, πρὸ τῆς φάλαγγος πα[...]
ρατεί[νας]

ποθα. Ælian. Cap. xxx. Exempli caussa, si xxiv. milites ita collocentur, [ut] quaterni consistant. Schema hoc foret:

Μῆκος, Longitudo 4.

Hinc e contrario, quando densatur frons phalangis, dicitur ἐς τὸ μῆκος ἐκτείνεσθαι, Arrian. Tact. c. 34. p. 37.

7. γυμνοῖς] Iidem hi sunt, qui ψιλοὶ levis armaturæ, de quibus supra cap. 1. 16.

10. καὶ τὴν ἄλλην.] *& reliquo equitatu, quem phalangi prætenderat.*

ποιήσας, κατὰ μέσους ἐπῆγε· καὶ 11
ἕως μὲν ἀκροβολισμὸς παρ' ἑκατέρων ἦν, οἱ Τριβαλλοὶ οὐ μεῖον εἶχον· ὡς δὲ ἥ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν ἐς αὐτοὺς ἐρρωμένως, καὶ οἱ ἱππεῖς οὐκ ἀκοντισμῷ ἔτι ἀλλ' αὐτοῖς ὠθοῦντες τοῖς ἵπποις, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τοῦ νάπους ἐς τὸν ποταμόν. Καὶ 12
ἀπέθανον μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ φυγῇ, ζῶντες δὲ ὀλίγοι καὶ τούτων ἐλήφθησαν, ὅτι ὕλη τε δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν, καὶ νὺξ ἐπιγενομένη τὴν ἀκρίβειαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μακεδόνας. Αὐτῶν δὲ τῶν 13
Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτολεμαῖος ἱππέας μὲν ἕνδεκα, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα.

III. Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος 1
ἀφικνεῖται Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἴστρον, ποταμῶν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέγιστον ὄντα, καὶ πλείστην γῆν ἐπεξερχόμενον, καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπείργοντα, τὰ μὲν πολλὰ Κελτικά, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῷ ἀνίσχουσιν· ὧν τελευταίους Κουάδους καὶ Μαρκομάννους· ἐπὶ δὲ Σαυροματῶν μοῖραν, 2
Ἰάζυγας· ἐπὶ δὲ Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας· ἐπὶ δὲ Σαυρομάτας,

11 diu velitatum utrinque fuit, Triballi haud inferiores erant: simulac vero densa phalanx valido in eos impetu ruit, equitesque non jam hastarum ictu sed ipsis equis prementes undequaque irruerunt, protinus in fugam conjecti, per sylvam flumen
12 repetunt tribus millibus in fugâ cæsis. Pauci etiam ex his vivi capti, quod densa sylva flumini immineret, & nox ingruens persequendi facultatem Macedonibus præriperet. Ex Macedoni-
13 bus Ptolemæus equites quidem undecim, pedites circiter quadraginta desideratos scribit.

III. Tertio post hanc pugnam die Alexander ad Istrum flumen pervenit, omnium quæ in Europâ sunt maximum, quodque plurimum terræ alluit, & bellicosissimas nationes suo tractu complectitur, ac quidem præcipue Celticas, à quibus etiam fontes ejus oriuntur. Harum nationum ex-
2 tremi sunt Quadi & Marcomani, deinde Iazyges, Sauromatarum pars: ulterius Ge-

CAP. III. 1. ἀπείργοντα.] dirimentem, separantem, interfluentem.
2. ἐπί.] Sine casu significat deinde, præterea.
Σαυροματῶν.] Qui Græcis Sauromatæ, Latinis Sarmatæ dicuntur, Plin. Hist. Nat. l. 4. c. 11. pag. 50. l. 42. Qui & Getas Romanis Dacos dictos ait. Conf. Jo. Xiphil. Epit. Dionis in Domitiano p. 331.
τοὺς ἀθανατίζοντας.] Gronovius: immortalibus consecrantes. Stephanus in Thes. Gr. Ling. immortales reddentes vel facientes, immortalitate donantes. Cujus explicationem visum est integram apponere ex tom. 1. p. 1567. Apud Herodotum

Getæ qui Apathanatizontes, hoc est, animas a morte liberas statuentes, dicuntur: exinde Sauromatarum natio: postremo Scythæ, ad exitum fluminis usque, ubi per quinque ostia in Euxinum pontum profluit. Hîc Alexander naves aliquot longas offendit, quæ Byzantio per pontum Euxinum adverso flumine advenerant. In his tanto numero sagittariorum & armatorum quantum capere poterant imposito, insulam in quam Triballi & Thraces confugerant petit. Quumque summâ vi pedem in terrâ ponere niteretur; barbari ad flumen concurrentes quacunque naves appellebant exitum prohibebant. Porro & naves paucæ erant, & exigua in iis militum manus: & insulæ situs maxima ex parte præruptus ac præceps, fluminisque ipsius

τοὺς πολλούς· ἐπὶ δὲ Σκύθας] ἔς τε ἐκβολάς, ἵνα ἐκδιδοῖ κατὰ πέντε στόματα ἐς τὸν Εὔξεινον
3 πόντον. Ἐνταῦθα καταλαμβάνει αὐτῷ ἡκούσας ναῦς μακρὰς ἐκ Βυζαντίου, διὰ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου, κατὰ τὸν ποταμόν.
4 Ταύτας ἐμπλήσας τοξοτῶν τε καὶ ὁπλιτῶν, τῇ νήσῳ ἐπέπλει, ἵνα οἱ Τριβαλλοί τε καὶ οἱ Θρᾷκες συμπεφευγότες ἦσαν· καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι τὴν ἀπόβασιν.
5 Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπήντων ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὅπῃ αἱ νῆες προσπίπτοιεν· αἱ δὲ, ὀλίγαι τε ἦσαν, καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἐπ᾿ αὐτῶν· καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἀπότομα ἐς προσβολήν, καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ τὸ παρ᾿ αὐτήν, οἷα δὴ ἐς στενὸν συγκεκλεισμένον, ὀξὺ καὶ ἄπορον προσφέρεσθαι. Ἔνθα

dotum libro 4, sunt etiam Getæ quidam ἀθανατίζοντες: quos Arrianus ἀπαθανατίζοντας vocat. Cur autem ἀθανατίζοντες vocentur, ipse Herodotus declarat, his verbis, ἀθανατίζουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον. οὔτε ἀποθνήσκειν ἑωυτοὺς νομίζουσι, ἰέναι τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Ζάμολξιν. διὰ πεντετηρίδος δὲ τὸν πάλῳ λαχόντα αἰεὶ σφέων αὐτέων ἀποπέμπουσι ἄγγελον παρὰ τὸν Ζάμολξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἂν ἑκάστοτε δέωνται. Ita autem eum mitti scribit. Quibusdam datur negotium ut tria jacula teneant: aliis, ut comprehensis ejus qui ad Zamolxin mittitur, manibus pedibusque, hominem agitantes in sublime, projiciant in jacula. Hæc & alia Herodot. Istud autem eorum ἀθανατίζειν a cæterorum populorum consuetudine differt, quod ipsi viventes occidunt, & sic ad Zamolxin mittunt, putantes ea morte immortalitatem consequi quam Zamolxin consequutum arbitrantur: alii autem post mortem homines bene meritos immortalitati consecrant, & in deorum numerum referunt. Lucianus etiam scribit in Scytha, non solum apud Scythas patriam esse consuetudinem τὸ ἀπαθανατίζειν καὶ πέμπειν παρὰ τὸν Ζάμολξιν, sed etiam Atheniensibus licere θεοποιεῖν τοὺς Σκύθας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος. Idem ergo est ἀπαθανατίζω quod θεοποιῶ.

τοὺς πολλοὺς] *illos multos*, h. e. gentem illam copiosam & longe lateque colentem. Ita 7, 19, 12. etiam Ἄραβας τοὺς πολλοὺς ob eorum multitudinem dicit.

3. ναῦς μακρὰς] *naves longas*, i. e. bellicas, quibus opponuntur στρογγύλαι *rotunda*, i. e. onerariæ. Livius lib. 25. c. 27. *Centum triginta navibus longis, & septingentis onerariis profectus a Carthagine.*

5. καὶ τῆς νήσου] *& insula pleraque prærupta ad invasionem, incursum, appulsum.*

τὸ παρ᾿ αὐτὴν] *prater, prope eam* insulam.

Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἀπαγαγὼν 6
τὰς ναῦς, ἔγνω διαβαίνειν τὸν
Ἴστρον, ἐπὶ τοὺς Γέτας τοὺς πέραν
τοῦ Ἴστρου ᾠκισμένους· ὅτι τε συν-
ειλεγμένους ἑώρα πολλοὺς ἐπὶ τῇ
ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου, ὡς εἴρξοντας, εἰ
διαβαίνοι (ἦσαν γὰρ ἱππεῖς μὲν ἐς
τετρακισχιλίους, πεζοὶ δὲ πλείους
τῶν μυρίων) καὶ ἅμα πόθος ἔλα-
βεν αὐτὸν ἐπέκεινα τοῦ Ἴστρου ἐλ-
θεῖν. Τῶν μὲν δὴ νεῶν ἐπέβη αὐτός· 7
τὰς δὲ διφθέρας, ὑφ' αἷς ἐσκήνουν,
τῆς κάρφης πληρώσας, καὶ ὅσα
μονόξυλα πλοῖα, ἐκ τῆς χώρας
ξυναγαγὼν (ἦν δὲ καὶ τούτων εὐ- 8
πορία πολλὴ, ὅτι τούτοις χρῶνται
οἱ προσοικοῦντες τῷ Ἴστρῳ ἐφ' ἁλιείᾳ τε
τῇ ἐκ τοῦ Ἴστρου, καὶ εἴποτε παρ'
ἀλλήλους ἀνὰ τὸν ποταμὸν στέλ-
λοιντο, καὶ λῃστεύοντες ἀπ' αὐτῶν
οἱ πολλοί.) ταῦτα ὡς πλεῖστα ξυν- 9
αγαγὼν, διεβίβαζεν ἐπ' αὐτῶν
τῆς στρατιᾶς ὅσους δυνατὸν ἦν ἐν τῷ
τοιῷδε τρόπῳ. Καὶ γίγνονται οἱ 10
διαβάντες ἅμα Ἀλεξάνδρῳ, ἱππεῖς
μὲν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους,
πεζοὶ δὲ ἐς τετρακισχιλίους.

cursus (utpote arctis spatiis conclusus) rapidus & ad appellendum difficilis. Idcirco Alexander, subductis navibus; mutato consilio Istrum trajicit, & Getas trans Istrum habitantes petit; quod ad ripam Istri multos confluxisse videret, tanquam repulsuros, si trajiceret (erant enim equitum quatuor millia, peditum supra decem) simul etiam quod illum cupiditas ceperat trans Istrum eundi. Naves itaque ipse conscendit: pelles vero sub quibus in castris degebant paleis impleri jubet, & quotquot in eâ regione erant lintres simul convehi. Erat autem magna earum copia, quod Istri accolæ iis utantur partim ad piscandum, partim ut inter se commeare possint, multi etiam ut prædationes exerceant. Iis igitur quamplurimis collectis, quantam eâ ratione fieri poterat exercitus partem traducit. Numerus eorum qui cum Alexandro trajecerunt, fuit equitum mille & quingenti, peditum quatuor millia.

IV.

6. ἀπαγαγὼν] *abducens.* Nam *subducere* naves est in terram ducere. Cæs. de B. C. l. 3. c. 23. *naves reliquas, si vellet, subduci & refici juberet.*
ἔγνω διαβαίνειν] *statuit trajicere.*

7. μονόξυλα πλοῖα.] Navigia μονόξυλα *unius ligni* sive ex una arbore sunt, quæ scilicet fiunt ex singulis arboribus excavatis. Cujusmodi navigiis usos fuisse prædones Germaniæ, Plinius auctor est Hist. Nat. lib. 13. c. 40 p. 234 l. 44. *Germaniæ prædones singulis arboribus cavatis navigant, quarum quædam & xxx. homines ferunt.* Ipsum hoc græcum vocabulum idem usurpat lib. 6. c. 23. p. 79. l. 23. *Regio autem, ex qua piper monoxylis lintribus Becaren convehunt, vocatur Cottona.* Item Polyb. lib. 3. cap. 42. init.

8. καὶ λῃστεύοντες.] Ita quidem & omnes Mss. sed tralaticii. In optimo καὶ ληστεύοντε, non temere. *Gronov.*

IV. Trajecerunt autem noctu, eâ parte quâ denſa erat frumenti ſeges: quo factum eſt, ut ad ripam appellentes minus ab hoſte cerni poſſent. Sub auroram Alexander aciem per ſegetem ducit, imperans peditibus ut transverſis ſariſſis frumentum reclinantes, ita progrediantur donec arva exceſſerint, & in campum non cultum pervenerint. Equites vero, quamdiu phalanx per ſegetem procedebat, ſequebantur. Ubi extra culta ventum eſt, Alexander ipſe equitatum ad dextrum cornu ducit: Nicanori, ut quadrata acie phalangem ducat, jubet. Getæ ne primum quidem equitatus impetum tulere, inauditâ Alexandri audaciâ perculſi, quod ita facile unicâ nocte Iſtrum omnium fluminum maximum nullo per vadum ponte ducto tranſiſſet. Terrorem etiam eis incutiebat phalangis denſitas,

1 IV. Διέβαλον δὲ τῆς νύκτὸς, ᾗ λήϊον ἦν σίτου βαθύ. καὶ ταύτῃ μᾶλλόν τι ἔλαθον προσχόντες τῇ
2 ὄχθῃ. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ ληΐου ἦγε, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς, πλαγίαις ταῖς σαρίσσαις ἐπικλίνοντας τὸν σῖτον, οὕτω προάγειν ἐς τὰ οὐκ ἐργάσιμα. Οἱ δὲ ἱππεῖς, ἔς τε μὲν διὰ τοῦ ληΐου προήει ἡ φάλαγξ, ἐφεί-
3 ποντο. Ὡς δὲ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἐξῆεσαν, τὴν μὲν ἵππον ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος παρήγαγε, τὴν φάλαγγα δὲ ἐν πλαισίῳ Νικάνορα ἄγειν ἐκέλευσεν.
4 Καὶ οἱ Γέται οὐδὲ τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν ἱππέων ἐδέξαντο· παράδοξος μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡ τόλμα ἐφάνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι εὐμαρῶς οὕτω τὸν μέγιςον τῶν ποταμῶν διεβεβήκει ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἴςρον, οὐ γεφυρώσας τὸν πόρον· φοβερὰ δὲ καὶ τῆς φάλαγγος ἡ ξύγκλεισις, βιαία δὲ ἡ τῶν ἱππέων

CAP. IV. 2. ἦγε.] *ἄγειν* abſolute ſine nomine pro *exercitum ducere*. Ita infra 3, 21, 14. & Curt. 3 4, 1. *cum Cyrus adverſum Crœſum in Lydiam duceret.*

3. ἐξῄεσαν.] In nullo prorſus codice vetuſto id verbum offendi, in omnibus ἐξήλασαν, etiam Vulcanius in Auguſtano, etiam H. Stephanus in ſuo, ut merito alterum faceſſat. *Gronov.*

ἐν πλαισίῳ] Πλαίσιον πολλαπλάσιον ἔχει τοῦ βάθους τὸ μῆκος. πλαίσιον δὲ λέγεται, ὅταν ἐκ πάντων τῶν πλευρῶν ὁπλῖται ὦσι, τῶν τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν κατὰ μέσον τεταγμένων. *Laterculus oblongus multo majorem habet longitudinem quam latitudinem. Laterculus autem oblongus dicitur, cum ab omni latere pedites gravis armaturæ collocantur, funditores vero & ſagittarii in medio.* Ælian. cap. 48. Gronovius in codice Mediceo optimo reperit ἐν πλαγίῳ.

4. τῆς φάλαγγος ἡ ξύγκλεισις.] Al ξύγκλασις, ſed hoc rectius puto, quod Gronovius ſe inveniſſe teſtatur in quibuſdam Mſſ. Quo eodem utitur Arrian. 1, 6, 3. 5, 17, 13. 5, 22, 12. Significatur autem id genus aciei, de quo Curt. 3, 2, 13. *Ipſi phalangem vocant peditum ſtabile agmen. Vir viro, armis arma conſerta ſunt.* Unde tanquam contraria ponuntur ἀναπτύξαι καὶ ξυγκλεῖσαι τὴν φάλαγγα *laxare & coarctare phalangem*, 3, 12. 2. Idem noſter in Tact. pag 18. de συνασπισμῷ ſive teſtudine ſcribit, eam eſſe ita undique ſuperne ſcutis tectam, dum antecedentium capita ſequentium ſcutis teguntur, ὥστε καὶ ἀκοντισθὲν ἄνωθεν

ἱππέων ἐμβολῇ. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα 5
ἐς τὴν πόλιν καταφεύγουσιν, ἣ
ἀπεῖχεν αὐτοῖς ὅσον παρασάγ-
γην τοῦ Ἴςρου· ὡς δὲ ἐπάγοντα 6
εἶδον σπουδῇ Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν
φάλαγγα παρὰ τὸν ποταμὸν, ὡς
μὴ κυκλωθεῖέν πῃ οἱ πεζοὶ ἐνεδρευ-
σάντων τῶν Γετῶν, τοὺς ἱππέας
δὲ κατὰ μέτωπον, λείπουσιν αὖ
καὶ τὴν πόλιν οἱ Γέται κακῶς τετει-
χισμένην, ἀναλαβόντες τῶν παι-
δαρίων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοὺς
ἵππους ὅσα φέρειν οἱ ἵπποι ἠδύ-
ναντο· ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ὁρμὴ ὡς πορ-
ρωτάτω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς τὰ
ἐρῆμα. Ἀλέξανδρος δὲ τήν τε πό- 7
λιν λαμβάνει, καὶ τὴν λείαν πᾶ-
σαν ὅσην οἱ Γέται ὑπελίποντο· καὶ
τὴν μὲν λείαν Μελεάγρῳ καὶ Φιλ-
ίππῳ ἐπαναγαγεῖν δίδωσιν· αὐ- 8
τὸς δὲ κατασκάψας τὴν πόλιν,
θύει τε ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴςρου Διῒ
Σωτῆρι, καὶ Ἡρακλεῖ, καὶ αὐτῷ
τῷ Ἴςρῳ, ὅτι οὐκ ἄπορος αὐτῷ ἐγέ-
νετο. Καὶ ἐπανάγει αὐτῆς ἡμέρας
σώους σύμπαντας ἐπὶ τὸ ςρατόπε-
δον. Ἐνταῦθα ἀφίκοντο πρέσβεις 9
ὡς Ἀλέξανδρον, παρά τε τῶν ἄλ-
λων ὅσα αὐτόνομα ἔθνη προσοικεῖ
τῷ Ἴςρῳ, καὶ παρὰ Σύρμου τοῦ

& violentus equitum impetus. Ac primo quidem ad urbem confugiunt, unâ tantum parasangâ ab Istro distantem. Ceterum ubi conspicati sunt Alexandrum summâ diligentiâ phalangem secus flumen ducere, ne pedites circumveveniri ex insidiis à Getis possent, equitatum autem à fronte dispositum, rursus Getæ urbem utpote male munitam deserunt: tantumque puerorum & fœminarum quantum equi ferre poterant abducunt, & quam longissime possunt à flumine in solitudines sese recipiunt. Alexander urbem capit, & prædam omnem à Getis relictam, eamque Meleagro & Philippo abducendam tradit. Ipse vero, urbe solo adæquatâ, in Istri ripâ Jovi Servatori, atque Herculi ipsique adeo Istro (quod se haud difficilem in transitu præbuisset) sacrum facit: eodemque die omnes suos incolumes in castra reducit. Eo loci legati ad Alexandrum venere cum ab aliis liberis suique juris nationibus quæ Istrum accolunt, tum à Syrmo Triballorum rege, & à Celtis qui Jonium sinum incolunt. Sunt

[illegible] καθάπερ ἐπὶ στέγης διαθέοντας δέχεσθαι, καὶ λίθους ἁμαξιαίους μὴ διαλύειν τὴν σύγκλεισιν, ἀλλὰ κατακλειομένους τῇ ῥύμῃ ὑπερπίπτειν εἰς τὸ δάπεδον, *adeo ut & jaculorum superne, velut in tecto queant versari, nec saxa, quamvis ingentia, compagem ipsam dissolvant, sed impetu illisa decidant in humum.* Xenoph. Cyrop. lib. 7. p. 141. l. 7. *συγκλείσαντες ἂν τὰς ἀσπίδας ἐχώρουν καὶ ὤθουν. Clypeis conclusis procedebant ac propellebant.*

5. ἀπεῖχεν.] Hoc ex optimo & quibusdam aliis restituit Gronovius, pro ἐπεῖχεν, quod ab hoc loco alienum esse videtur.

Sunt porro Celtæ & proceræ staturæ, & multum sibi ipsis tribuentes. Omnes autem se Alexandri amicitiam poscentes venire asserebant. Fides utrinque & data & accepta est. At Celtas percunctatus est Alexander, quid in rebus humanis maxime extimescerent: ratus nominis sui splendorem ad Celtas multoque ulterius penetrasse: quodque ipsum præ rebus omnibus timerent responsuros. Cæterum à Celtis longe aliter ac speraverat ei responsum fuit: se videlicet quod procul ab Alexandro agerent, & loca accessu difficilia habitarent, ipsumque alio expeditionem facere viderent, vereri ne cælum in ipsos ruat. Alexander eos amicos appellans & in confœderatorum numerum recipiens, remisit, hoc unum subdens, Celtas arrogantes esse.

V. Inde in Agrianos & Pæonas movit. Ubi nuntium ei allatum est Clitum Bardylis filium ab eo defecisse, Glauciamque Taulantiorum regem se eidem conjunxisse. Nuntiabant etiam Autariatas ipsum in itinere adorituros. Quibus de cau-

Τριβαλλῶν βασιλέως· καὶ παρὰ Κελτῶν τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ᾠκισμένων ἧκον (μεγάλοι οἱ Κελτοὶ τὰ σώματα, καὶ μέγα ἐπὶ σφίσι φρονοῦντες) φιλίας δὲ πάντες τῆς Ἀλεξάνδρου ἐφιέμενοι ἥκειν ἔφασαν.
10 Καὶ πᾶσιν ἔδωκε πίστεις Ἀλέξανδρος καὶ ἔλαβε· τοὺς Κελτικοὺς δὲ καὶ ἤρετο, ὅ, τι μάλιστα δεδίττεται αὐτοὺς τῶν ἀνθρωπίνων, ἐλπίσας ὅτι μέγα ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς Κελτικοὺς καὶ ἔτι προσωτέρω ἥκει· καὶ ὅτι αὐτὸν μάλιστα πάντων δεδιέναι φήσουσι.
11 Τῷ δὲ παρ᾽ ἐλπίδα ξυνέβη τῶν Κελτῶν ἡ ἀπόκρισις· οἷα γὰρ πόῤῥω τε ᾠκισμένοι Ἀλεξάνδρου, καὶ χωρία δύσπορα οἰκοῦντες, καὶ Ἀλεξάνδρου ἐς ἄλλα τὴν ὁρμὴν ὁρῶντες, ἔφασαν δεδιέναι μήποτε ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι·
12 καὶ τούτους φίλους τε ὀνομάσας καὶ ξυμμάχους ποιησάμενος, ὀπίσω ἀπέπεμψε· τοσοῦτον ὑπειπὼν, ὅτι ἀλαζόνες Κελτοί εἰσιν.

1 V. Αὐτὸς δὲ ἐπ᾽ Ἀγριάνων καὶ Παιόνων προὐχώρει. Ἔνθα δὴ ἄγγελοι ἀφίκοντο αὐτῷ, Κλεῖτόν τε τὸν Βαρδύλεω ἀφεστάναι ἀγγέλλοντες, καὶ Γλαυκίαν προσκεχωρηκέναι αὐτῷ τὸν Ταυλαντίων βασιλέα.
2 Οἱ δὲ τοὺς Αὐταριάτας ἐπιθήσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν ἐξήγγελλον. Ὧν δὴ

10. ἔδωκε πίστεις] Ita Curt. 4, 1, 9. *in ea se fidem & dare paratum & accipere.* Et 6, 11, 29. *in hac fides data est & accepta.*

11. οἷα γάρ.] Caussæ his verbis enarrantur, quibus moti tam arroganter responderint.

CAP. V. 2. Οἱ δὲ.] *Quidam vero*; *alii vero* nunciorum, non iidem qui de Clito & Glaucia nunciabant.

ἤδη καὶ κατὰ σπουδὴν ἐδόκει ἀναζευγνύναι. 3 Λάγγαρος δὲ ὁ τῶν Ἀγριάνων βασιλεύς, ὅτι μὲν καὶ Φιλίππου ζῶντος ἀσπαζόμενος Ἀλέξανδρον δῆλος ἦν, καὶ ἰδίᾳ ἐπρέσβευσε παρ' αὐτόν, τότε δὲ παρῆν αὐτῷ μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν, ὅσους τε καλλίστους καὶ εὐοπλοτάτους ἀμφ' αὐτὸν εἶχε. 4 Καὶ ἐπειδὴ ἔμαθε ὑπὲρ τῶν Αὐταριατῶν πυνθανόμενον Ἀλέξανδρον, οἵ τινές τε καὶ ὁπόσοι εἶεν, οὐκ ἔφη χρῆναι ἐν λόγῳ τίθεσθαι Αὐταριάτας (εἶναι γὰρ ἀπολεμωτάτους τῶν ταύτῃ) καὶ αὐτὸς ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλόν τι ἔχοιεν. 5 Καὶ κελεύσαντος Ἀλεξάνδρου ἐσβάλλει ἐς αὐτούς· καὶ ἐμβαλὼν ἦγε καὶ ἔφερε τὴν χώραν αὐτῶν. Αὐταριᾶται μὲν δὴ ἀμφὶ τὰ αὐτῶν εἶχον. 6 Λάγγαρος δὲ τά τε ἄλλα ἐτιμήθη μεγάλως πρὸς Ἀλεξάνδρου, καὶ δῶρα ἔλα-

sis celeriter inde movendum censuit. 3 Langarus vero Agrianorum rex, quia dum Philippus adhuc in vivis esset, Alexandro charus fuerat, & privatim ad eum legatos miserat, ac tunc temporis cum lectissimis optimeque armatis scutatis militibus ei aderat, 4 quum audiret Alexandrum sciscitantem quinam illi aut quot numero Autariatæ essent, monuit, Autariatas nihili faciendos esse, quod essent omnium illius regionis hominum minime bellicosi: seque in eorum regionem irrupturum, ut domi potius haberent quod agerent. 5 Jubente igitur Alexandro populabundus eorum agrum ingreditur & vastat: atque ita Autariatæ sedibus suis se continuëre. 6 Langarus amplissimis honoribus ab Alexan-

3. *ἀσπαζόμενος Ἀλέξανδρον δῆλος ἦν.*] *Complexus amore Alexandrum palam fuerat.*
τότε δὲ.] Alterum hic incipit periodi membrum; quod cum interpres neglexerit, ex græcis duabus periodis unam fecit latinam. Illud enim *δὲ* non refertur ad *μὲν*, sed repetitum est ex superioribus *Λάγγαρος δὲ*. Sic Ind. 25, 5. *αὐτὸς δὲ — ἔδη δὲ.* & 30, 9 *τὰ δὲ ἐν τῇσι σταγόσι, ταῦτα δὲ.* Particulam *μὲν* autem interdum usurpari, licet non sequatur *δὲ*, exemplis docuit Er. Schmidius ad Act. III. 21.

5. *ἦγε καὶ ἔφερε τὴν χώραν αὐτῶν.*] *Ἄγειν καὶ φέρειν* proverbialis sermonis figura est, pro eo quod est, *hostili more populari & vastare*; ab eo deducta, quod homines & jumenta bello capta aguntur, sarcinæ feruntur. Xenoph. de exped. Cyri lib. 2. p. 228. l. 38. *Καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε, καὶ ἀπὸ τούτου ἔφερε καὶ ἦγεν αὐτούς.* *Quos & prælio vicit, & deinde populatus est.* Hist. Græc. lib. 3. p. 379. l. 22. *φέρων καὶ ἄγων τὴν Βιθυνίδα.* p. 380. l. 4. *ἦγον καὶ ἔκαιον τὴν Βιθυνίδα.* & l. 29. *φέρεσθαι καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν.* Livius Dec. 4. lib. 10. *Ab hoc prælio Gracchus duxit ad depopulandum Celtiberiam legiones: & quum ferret passim cuncta atque ageret.* Ubi observandum, quod depopulari dixerat, postea dicere ferre atque agere. Idem lib. 8. de Maced. bello: *Tum demum fracta pertinacia est, ut ferri agique res suas viderunt.* Vide Erasmi Adagia, & Stephani Thes. Gr. in *ἄγω*.

ἀμφὶ τὰ αὐτῶν εἶχον] *suis rebus occupabantur, suarum rerum satagebant.* Sic 4. 2, 9. *ἀμφὶ ταῦτα εἶχε, hæc agebat.*

xandro affectus, munera etiam accepit quæ apud Macedonum reges habentur summa. Sororem etiam Alexandri Cynam nomine, ubi Pellam reversus esset, uxorem se illi daturum spondet: sed Langarus domum reversus morbo obiit. Post hæc Alexander secus Erigonem fluvium iter faciens, Pellion venit: quam urbem Clitus occupârat, ut totius regionis munitissimam. Quo simulac venit Alexander, castris ad Eordaïcum flumen positis postridie muros adoriri statuit. Clitus suis copiis montes urbi circumjectos qui maxime alti & sylvis densi erant insederat, ut si Macedones urbem adorirentur, omni ex parte irruere in eos posset. Glaucias vero Taulantiorum rex nondum advenerat. Quum itaque jam Alexander urbi immineret, hostes mactatis tribus pueris & totidem puellis tribusque nigris arietibus, erumpunt tanquam cum Macedonibus manus conserturi. Quumque jam propius convenissent, loca quæ occuparant aspera alioqui & munita deserunt, adeo ut etiam hostiæ ibidem relictæ sint repertæ. Eo ip-

βεν ὅσα μέγιςα παρὰ βασιλεῖ τῷ
7 Μακεδόνων νομίζεται. καὶ τὴν
ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Κύναν,
ταύτην ὡμολόγησε δώσειν αὐτῷ ἐς
Πέλλαν ἀφικομένῳ Ἀλέξανδρος·
ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἴ-
8 καδε, νόσῳ ἐτελεύτησεν. Ἀλέξαν-
δρος δὲ παρὰ τὸν Ἐριγόνα ποταμὸν
πορευόμενος, ἐς Πέλλιον πόλιν ἐςέλ-
λετο. Ταύτην γὰρ κατειλήφει ὁ
Κλεῖτος ὡς ὀχυρωτάτην τῆς χώρας·
9 καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἧκεν Ἀλέξαν-
δρος, καταςρατοπεδεύσας πρὸς τῷ
Ἐορδαϊκῷ ποταμῷ, τῇ ὑςεραίᾳ ἐ-
10 γνώκει προσβάλλειν τῷ τείχει. Οἱ
δὲ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον, τὰ κύκλῳ τῆς
πόλεως ὄρη ὑπερδέξιά τε ὄντα καὶ
δασέα κατεῖχον, ὡς πάντοθεν ἐπιτί-
θεσθαι τοῖς Μακεδόσιν, εἰ τῇ πόλει
προσβάλοιεν. Γλαυκίας δὲ αὐτῷ,
ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεὺς, οὔπω
11 παρῆν. Ἀλέξανδρος μὲν δὴ τῇ πό-
λει προσῆγεν, οἱ δὲ πολέμιοι σφα-
γιασάμενοι παῖδας τρεῖς καὶ κόρας
ἴσας τὸν ἀριθμὸν, καὶ κριοὺς μέλα-
νας τρεῖς, ὥρμηντο μὲν ὡς δεξόμε-
12 νοι ἐς χεῖρας τοὺς Μακεδόνας. Ὁμοῦ
δὲ γενόμενοι ἐξέλιπον καίτοι καρ-
τερὰ ὄντα τὰ κατειλημμένα πρὸς
σφῶν χωρία, ὥς τε καὶ τὰ σφάγια
13 αὐτῶν κατελήφθη ἔτι κείμενα. Ταύ-
τῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ κατακλείσας
αὐτοὺς ἐς τὴν πόλιν, καὶ ςρατοπε-
δευσά-

8. ἐς Πέλλιον πόλιν ἐςέλλετο.] *ad Pellion urbem contendebat.*

12. Ὁμοῦ δὲ γενόμενοι.] In uno Mſ. erat γινομένοιν, in optimo γινομένων. *Gronov.* Sed neque repudiandum est γενόμενοι scil. Ἀλέξανδρος καὶ πολέμιοι. Quod vero sequitur verbum ἐξέλιπον, ad solos hostes refertur.

δευσάμενος πρὸς τῷ τείχει, ἐγνώ-
κει περιτειχισμῷ ἀποκλεῖσαι αὐ-
τούς· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παρῆν μετὰ
πολλῆς δυνάμεως Γλαυκίας ὁ τῶν
Ταυλαντίων βασιλεύς. Ἔνθα δὴ 14
Ἀλέξανδρος τὴν μὲν πόλιν ἀπέγνω
ἑλεῖν ἂν ξὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει,
πολλῶν μὲν ἐς αὐτὴν καὶ μαχί-
μων ξυμπεφευγότων, πολλῶν δὲ
ἅμα τῷ Γλαυκίᾳ προσκεισομένων,
εἰ αὐτὸς τῷ τείχει προσμάχοιτο·
Φιλώταν δὲ, ἀναλαβόντα τῶν ἱπ- 15
πέων ὅσους ἐς προφυλακὴν, καὶ
τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκ τοῦ στρατοπέ-
δου, ἐς ἐπισιτισμὸν ἔπεμπεν.
Καὶ ὁ Γλαυκίας μαθὼν τὴν ὁρμὴν 16
τῶν ἀμφὶ Φιλώταν, ἐξελαύνει ἐπ'
αὐτοὺς, καὶ καταλαμβάνει τὰ
κύκλῳ ὄρη τοῦ πεδίου, ὅθεν οἱ ξὺν
Φιλώτᾳ ἐπισιτιεῖσθαι ἔμελλον.
Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπειδὴ ἀπηγγέλ- 17
θη αὐτῷ ὅτι κινδυνεύουσιν οἵ τε
ἱππεῖς καὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ νὺξ
αὐτοὺς καταλήψεται, αὐτὸς μὲν
ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ
τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας
καὶ ἱππεῖς ἐς τετρακοσίους, ἐβοή-
θει σπουδῇ· τὸ δὲ ἄλλο στράτευμα 18
πρὸς τῇ πόλει ἀπέλιπεν, ὡς μὴ,
ἀποχωρήσαντος παντὸς τοῦ στρα-
τοῦ, καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐπιδρα-
μόντες τοῖς ἀμφὶ Γλαυκίαν ξυμ-
μιχθεῖεν. Ἔνθα δὴ Γλαυκίας προσ- 19
άγοντα Ἀλέξανδρον αἰσθόμενος,
ἐκλείπει τὰ ὄρη· οἱ δὲ ξὺν Φιλώτᾳ,
ἀσφαλῶς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διε-
σώθησαν. Ἐδόκουν δ' ἔτι τὸν Ἀλέξ- 20

ſo die hoſtibus intra mœnia
concluſis, caſtriſque ad mu-
ros poſitis, ſtatuerat Alexan-
der alio in orbem muro duc-
to ipſos intercludere. Poſtri i-
14 die vero quum Glaucias Tau-
lantiorum rex cum ingenti
exercitu eo perveniſſet, nec
ſperaret Alexander ſe iis quas
adduxerat copiis urbem ca-
pere poſſe, quod & multi &
ſtrenui in urbem confugiſſent,
multique cum Glaucia ag-
15 greſſuri eſſent, ſi ipſe murum
oppugnaret: Philotam, ſum-
to equitatu qui præſidio ſuffi-
ceret, cum jumentis caſtren-
16 ſibus frumentatum mittit.
Glaucias, cognito Philotæ
adventu, in eos movit, &
montes campo in quem Phi-
lotas frumentatum iturus e-
rat circumjectos occupat. A-
17 lexander, ſimulac ei renun-
tiatum eſt, equitatum & im-
pedimenta in magno diſcri-
mine verſari, ſi nox eos oc-
cupet, ipſe confeſtim ſcutatis
& ſagittariis atque Agrianis
equitibuſque quadringentis
ſecum ſumtis, auxilio advo-
18 lat, reliquo exercitu ad ur-
bem relicto; ne univerſo exer-
citu diſcedente, oppidani ex-
currentes cum Glaucia con-
jungerentur. Glaucias, ut
ſenſit Alexandrum adventa-
19 re, montes deſerit, atque ita
Philotas tuto ſe in caſtra rece-
pit. Exiſtimabant adhæc Cli-
tus & Glaucias difficultate
locorum interceptum eſſe A-
lexan-

lexandrum. Nam & montes opportunos magno equitum, jaculatorum & funditorum numero insederant, & armatis militibus non paucis, & qui in urbe relicti erant, in abeuntes irrupturi erant. Præterea loca per quæ Alexandro transeundum erat angusta & sylvosa erant: hinc flumine, atque inde monte excelso atque prærupto viam adeo coarctantibus, ut ne quatuor quidem scutatis militibus conjunctim iter esset.

ανδρον ἐν δυσχωρίᾳ ἀπειληφέναι οἱ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν· τά τε γὰρ ὄρη τὰ ὑπερδέξια κατεῖχον, πολλοῖς μὲν ἱππεῦσι, πολλοῖς δὲ ἀκοντισαῖς καὶ σφενδονήταις, καὶ ὁπλίταις δὲ οὐκ ὀλίγοις· καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοι προσκείσεσθαι ἀπαλλαττομένοις ἔμελλον·
21 τά τε χωρία, δι' ὧν ἡ πάροδος ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο, τῇ μὲν, πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀπειργόμενα, τῇ δὲ, ὄρος ὑπερύψηλον ἦν καὶ κρημνοὶ πρὸς τοῦ ὄρους· ὥστε οὐδὲ ἐπὶ τεσσάρων ἀσπίδων ἂν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος ἐγένετο.

VI. Alexander aciem ita instruit, ut centum viginti in spissitudine phalanx habeat: equitesque in utroque cornu ducentos locans, mandat, ut silentio habito mandata celeriter excipiant. Ac primo ut loricati erigerent hastas imperat, de-

1 VI. Ἔνθα δὴ ἐκτάττει τὸν στρατὸν Ἀλέξανδρος ἕως ἑκατὸν καὶ εἴ-
2 κοσι τῷ βάθει τῆς φάλαγγος. Ἐπὶ τὸ κέρας δὲ ἑκατέρωθεν διακοσίους ἱππεῖς ἐπιτάξας, παρήγγελλε σιγῇ ἔχειν, τὸ παραγγελλόμενον
3 ὀξέως δεχομένους· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐσήμανεν, ὀρθὰ ἀνατεῖναι τὰ δόρατα

20. οἱ ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοι] *in urbe conclusi*. In hac enim significatione *intercludendi & cohibendi* citat verbum καταλαμβάνειν Budæus Comment. Gr. Ling. p. 777. ex Arist. Probl. Sect. 2. probl. 40 Τοῦ δὲ χειμῶνος πεπυκνωμένων ἐκτὸς τῶν σωμάτων, πολὺ κατειλημμένον τὸ τῆς φύσεως θερμὸν, εἰς πνεῦμα οὐ διαλύει τὸ ὑγρόν. *Per hyemem autem parte exteriori densata corporum, calor frequens natura coercitus, humorem minime in spiritum resolvi patitur.* Et rursus, Ἀλλ' ἐντὸς κατειλημμένον τὸ θερμὸν καὶ μένον, διαλύει τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά *Sed intus inclusus calor & manens, dissolvit qui in nobis sunt humores.* Posset etiam fortasse deduci a Κατειλέομαι *condensor, includor*.

21. ἐπὶ τεσσάρων] *quaternis*. Per ἐπὶ cum genitivo numeralia distributiva exprimuntur. Sic ἐπὶ μιᾶς νεὼς ἐξέπλεον *singulæ naves egrediebantur*, 2, 21, 14. ἐπὶ τριῶν ἐς βάθος ταχθῆναι Ind. 24. 6 Idem Arrianus in descriptione aciei contra Alanos init. ἐπὶ δυοῖν τεταγμένους *binos collocatos*. Et Tactic. cap. 25. εἰ ἐπὶ δέκα κατὰ μέτωπον τεταγμένοι εἶεν, καὶ ἐπὶ πέντε εἰς τὸ βάθος. Eodem sensu ἐπὶ quoque cum accusativo construitur, Tactic. Cap. 26. ἡ ἐφ' ἕνα ἐπὶ μετώπου ἀβαθὴς τάξις. Curtius de angustiis Ciliciæ ait 3, 4, 12. *Iter vix quaternos capiebat armatos.* ἀσπίδων.] Ἀσπὶς *clypeus* pro *clypeato*. Xenoph. οἱ δὲ Θηβαῖοι οὐκ ἔλαττον ἢ ἐπὶ πεντήκοντα ἀσπίδων συνεστραμμένοι ἦσαν. *Non minus densa erat acies, quam ut introrsus quinquageni essent armati*

Cap. VI. 1. τῷ βάθει.] MSS. libri omnes τὸ βάθος. *Gronov.*

3. ἐσήμανεν] Sunt qui in Aoristo jota subscribi velint ἐσήμηνεν, sed perperam.

Quum

ἀράσθαι τοὺς ὁπλίτας, ἔπειτα ἀπὸ
ξυνθήματος ἀποτεῖναι ἐς προβολὴν,
καὶ νῦν μὲν ἐς τὸ δεξιὸν ἐγκλῖναι
τῶν δοράτων τὴν σύγκλεισιν, αὖθις
δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν 4
φάλαγγα ἔς τε τὸ πρόσω ὀξέως ἐκί-
νησε, καὶ ἐπὶ τὰ κέρατα ἄλλοτε
ἄλλῃ παρήγαγε. καὶ οὕτω πολλὰς 5
τάξεις τάξας τε καὶ μετακοσμήσας
ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, κατὰ τὸ εὐώνυμον,
οἷον ἔμβολον ποιήσας τῆς φάλαγ-
γος, ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
Οἱ δὲ πάλαι μὲν ἐθαύμαζον, τήν τε 6

inde ut ſigno dato in adverſum dirigant, tanquam impetum facturi, ac modo dextrorſum, modo ſiniſtrorſum haſtarum cuſpides flectant.
4 Ipſe interea phalangem celeriter promovit, & in cornua aliter atque aliter duxit:
5 atque ita immutatâ in varias formas brevi tempore aciei ſtructurâ, à læva, tanquam in cuneum redacta phalange, in hoſtes fertur. Hi vero
6 diu mirati ſunt quantâ celeritate

Quum enim Aoriſtus α ex futuro α formetur, futurum autem σημανῶ, τῷ ἰῶτα deſinentem; id quod ipſum non habet, in Aoriſtum transferre non poteſt. Ita Er. Schmid. ad Matth. XV. 37.

τῶν δοράτων τὴν σύγκλεισιν,] *haſtarum concluſionem*, haſtas conſertas, ſive conſertas. Quod quale fuerit in Macedonica phalange, Ælianus exponit toto cap. 13. Eos nempe, qui in prima acie ſtabant; ſingulos ſenæ haſtæ ita confertim tuebantur, & quaſi obſepiebant atque includebant, ut ea merito dicatur τῶν δοράτων σύγκλεισις. Operæ pretium eſt, ex ipſo Æliano hæc accuratius cognoſcere. *Macedonica phalanx ob præclaram ordinum diſpoſitionem talis habita fuit, ut ejus impetum hoſtes ſuſtinere non poſſent. Nam in certamine condenſatus miles armatus occupabat cubita duo. Sariſſarum autem longitudo eſt cubitorum XIV ex his duo cubita demit intervallum, quod eſt inter apprehenſionem utriusque manus; reliqua vero ſariſſæ cubita XII. prominent ante pugnantis militis corpus. Poſt hos illi, qui in ſecundo jugo collocantur, ſubſequentes Antiſtites primos, ſi demantur quatuor cubita propter intervallum phalangis, habent ſariſſas prominentes eos, qui in primo jugo ſunt, cubitis X. Qui vero in tertio jugo, eorum haſta ſuperat Antiſtites primæ ſeriei cubitis VIII. Qui in quarto, cubitis VI. Qui in quinto, cubitis IV. Qui in ſexto, cubitis II. Reliqui vero deinceps ſubſequentes non habent haſtas excedentes Antiſtites primi jugi. Ita fit, ut ſariſſæ quinque vel ſex prominentes eos, qui in primo jugo ſtant eo, quo diximus, modo, præbeant aſpectum hoſtibus, qualem par eſt, & robur augeant viri unius tam multis viribus obfirmati. Qui autem ſextum hoc ſubſequuntur jugum, etſi ſariſſis ipſi nihil agunt, pondere tamen corporum obnitentes, validiorem faciunt aciem, & omnem eripiunt ſpem fugiendi Antiſtitibus ſuis. Nonnulli longiores ſariſſas peditum gravis armaturæ fecerunt eorum, qui in poſterioribus jugis ſtant, quam qui in prioribus, ut usque a tertio jugo, aut etiam quarto ſariſſæ ex æquo primis prætendantur adverſus hoſtes.*

4. Καὶ αὐτὴν δὲ] Particulæ καὶ δὲ amplius & majus quid adjungunt. Neque αὐτὴν erat negligendum. Sententia eſt: non haſtas tantum inflexas modo dextrorſum, modo ſiniſtrorſum, ſed ipſam etiam phalangem mox in dextrum magis, mox in ſiniſtrum cornu ab Alexandro traductam.

5. ἔμβολον ποιήσας τῆς φάλαγγος,] ἔμβολος proprie eſt *cuneus*, qui partem imam habens latiſſimam, paulatim arctius coit, ad ultimum fere fit acuminatus. Hoc loco eſt *acies cuneata*, ſive in cunei formam directa, cujus ea eſt deſcriptio, ut tergum quam latiſſime extendatur, quo vero ordines quique propius a fronte abſunt, hoc paucioribus conſtent militibus, donec ipſa frons equeſtris quidem cunei in unum, pedeſtris vero minimum in tres armatos deſinat. Ælian. cap. 40. & 47. ubi hoc exhibetur ſchema: ἔμβολος, πεζικὴ φάλαγξ. Cuneus, Phalanx peditum.

ritate quoque ordine res gesta esset: neque jam Macedonum impetum sustinentes, primos montes deserunt. Tum Alexander clamores edi, hastisque scuta quati jubet. Quo clamore vehementius perculsi Taulantii exercitum celeriter urbem versus movere. Alexander animadvertens exiguam quandam hostium manum collem tenere quà iter fecerat, corporis sui custodibus, & amicis qui circa eum erant, imperat uti assumtis scutis, ad flumen equos conscendant & collem petant. Quo ubi ventum esset, si hostes qui locum illum occupabant eos opperirentur, dimidia pars ex equis desiliant, & equitibus misti, pedites confligant. Hostes, adventantem Alexandrum conspicati, collem deserunt, & utrinque per montana diffugiunt. Eum collem Alexander cum amicis capit, & Agriano-

ὀξύτητα δρῶντες καὶ τὸν κόσμον τῶν δρωμένων· τότε δὲ προσάγοντας ἤδη τοὺς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι τοὺς πρώ-
7 τους λόφους. Ὁ δὲ καὶ ἐπαλαλάξαι ἐκέλευσε τοὺς Μακεδόνας, καὶ τοῖς δόρασι δουπῆσαι πρὸς τὰς ἀσπίδας· οἱ δὲ Ταυλάντιοι ἔτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τῆς βοῆς, ὡς πρὸς τὴν πόλιν ἐπανήγαγον σπουδῇ
8 τὸν στρατόν. Ἀλέξανδρος δὲ λόφον τινὰς κατέχοντας ἰδὼν οὐ πολλοὺς τῶν πολεμίων, παρ' ὃν αὐτῷ ἡ πάροδος ἐγίγνετο, παρήγγειλε τοῖς σωματοφύλαξι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἐπὶ τοὺς ἵππους, καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν
9 γήλοφον· ἐκεῖσε δὲ ἐλθόντας, εἰ ὑπομένοιεν οἱ κατειληφότες τὸ χωρίον, τοὺς ἡμίσεας καταπηδῆσαι ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀναμιχθέντας τοῖς ἱπ-
10 πεῦσι πεζοὺς μάχεσθαι. Οἱ δὲ πολέμιοι τὴν ὁρμὴν τὴν Ἀλεξάνδρου ἰδόντες, λείπουσι τὸν γήλοφον, καὶ παρεκκλίνουσιν ἐφ' ἑκάτερα τῶν ὀρῶν.

στόμα

```
        o o o
      o o o o o
    o o o o o o o
  o o o o o o o o o
o o o o o o o o o o o
```

In similem formam etiam classem a Romanis constitutam narrat Polyb. lib. 1. c. 26. sub fin.

7. πρὸς τὰς ἀσπίδας.] Licet voculam πρὸς codex optimus, teste Gronovio, ignoret, quin tamen ea satis deceat hanc loquendi formam, dubitare per Xenophontem non licet, de exped. Cyri lib. 1. p. 209. l. 3. ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν.

8. παρ' ὃν αὐτῷ ἡ πάροδος ἐγίγνετο] *per quem ipsi transitus erat, qua ipsi erat transeundum.* Sic 1, 1, 8.

ἐπὶ τὸν ποταμόν.] Tres illas voces ἐπὶ τὸν ποταμὸν, indicante optimo MSto prorsus ejiciendas pronuncio. *Gronovius*, quem vide caussas adducentem.

Ἔπειτα δὴ καταλαβὼν Ἀλέξαν- 11
δρος τὸν γήλοφον σὺν τοῖς ἑταίροις,
τούς τε Ἀγριᾶνας μεταπέμπεται,
καὶ τοὺς τοξότας ὄντας ἐς δισχιλί-
ους· τοὺς δὲ ὑπασπιστὰς διαβαίνειν 12
τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε, καὶ ἐπὶ τού-
των τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων· ὁ-
πότε δὲ διαβάντες τύχοιεν, ἐπ' ἀσ-
πίδα ἐκτάσσεσθαι, ὡς πυκνὴν εὐθὺς
διαβάντων φαίνεσθαι τὴν φάλαγ-
γα. Αὐτὸς δὲ ἐν προφυλακῇ ὢν 13
ἀπὸ τοῦ λόφου ἀφεώρα τῶν πολε-
μίων τὴν ὁρμήν. Οἱ δὲ ὁρῶντες δια- 14
βαίνουσαν τὴν δύναμιν κατὰ τὰ ὄρη
ἀντεπήεσαν, ὡς τοῖς μετὰ Ἀλεξ-
άνδρου ἐπιθησόμενοι τελευταίοις
ἀποχωροῦσιν. Ὁ δὲ, πελαζόντων 15
ἤδη, αὐτός ἐκθεῖ σὺν τοῖς ἀμφ' αὐ-
τὸν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς διὰ τοῦ
ποταμοῦ ἐπιοῦσα, ἐπηλάλαξεν·
οἱ δὲ πολέμιοι, πάντων ἐπὶ σφᾶς
ἐλαυνόντων, ἐγκλίναντες ἔφευγον·
καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆγεν Ἀλέξανδρος 16

11 irum atque sagittariorum
duobus circiter millibus ad
se vocatis, scutatos flumen
trajicere jubet: postque hos,
Macedonum cohortes. Ubi
12 vero trajecerint, ad sinis-
tram declinent aciem, ut
densa statim eorum qui tran-
sissent phalanx esse videre-
tur. Ipse in procubiis cum
esset ex colle hostium motus
spectabat. Hi vero quum ex-
13 ercitum transeuntem cer-
nerent juxta montes ob-
14 viam iverunt, veluti in eos
qui postremi ab Alexandro
discesserant impetum factu-
ri. In quos jam appropin-
quantes ipse cum suis ex-
15 currit, quum phalanx trans-
misso jam flumine clamores
edit. Hostes, totâ Macedo-
num vi in eos irruente, in
fugam vertuntur: Alexan-
der Agrianas & sagittarios
16 raptim ad flumen inducit;
atque

11. Καταλαβὼν Ἀλέξανδρος] Gronovius ita verti mavult: *Postquam eum collem Alexander ceperat, cum amicis & Agrianas & sagittarios, omnes ad duo millia, arcessit*, distinctione posita post vocem γήλοφον, & dein σὺν τοῖς ἑταίροις τούς τε Ἀγρ.

12. Καὶ ἐπὶ τούτων τὰς τάξεις] Certe non memini medias voces ita uspiam ab Arriano poni pro *post hos*. Unde etiam in tribus MSS. inveni ἐπὶ τούτῳ deleta ultima litera, sed ex optimo scribendum ἐπὶ τούτοις, quomodo semper Arrianus. Gronov.

ἐπ' ἀσπίδα] *ad clypeum*, i. e. ad sinistram, qua clypeum ferebant. Quod in equitibus etiam dicitur ἐφ' ἡνία ad *frena*. Ælian. c. 19. sub fin. Vide & Arriani Tact. c. 30. init. p. 32. Ejus contrarium est ἐπὶ δόρυ *ad hastam*, i. e. ad dextram. Ælian. cap. 25. Freinshemius in supplem. 1, 12, 30. *In adversam ripam delati statim aciem instruerent, laevum cornu, quod a flumine hostibusque propius aberat, in speciem multitudinis quantum possent explicantes.*

14. Κατὰ τὰ ὄρη ἀντεπήεσαν] *versus montes prodierunt, tanquam eos, qui cum Alexandro ultimi discederent, invasuri*. Freinshemius: *universa hostium multitudo ad montes adripuit; eo consilio, ut transjecta gravi armatura, extremum agmen, in quo ipse rex transiturus erat, adorirentur.*

15. ὡς διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐπιοῦσα] *quasi per flumen adveniens*. Optime in suppl. 1, 12, 29. Freinshemius: *simul phalanx sublato clamore, quasi iterum transmisso amne subsidio suis itura, metum incussit hosti.*

16. ἐν τούτῳ] *interea*, dum hostes fugiebant.

atque ipse quidem primus transit, quumque extremos ab hoste premi cerneret, machinis in ripâ collocatis, quam longissime in eos tela, quæcunque machinis torqueri possunt, emitti jubet. Sagittariis etiam, qui & ipsi flumen ingressi erant, ut è medio flumine hostem sagittis petant imperat. Glaucias intra teli jactum progredi non audebat. Interea Macedones incolumes trajiciunt, ita ut nemo eorum in discessu desideratus fuerit. Triduo post Alexander, quum audisset Clitum & Glauciam iniquo loco castrametatos, & neque excubias in castris agere, neque vallo aut fossâ sese cinxisse (quippe qui Alexandrum metu impulsum discessisse crederent) aciemque ipsorum in longum, parum ex eorum commodo, porrectam; clam sub noctem flumen transit, sumtis secum scutatis atque Agrianis, sagittariisque, & Perdiccæ ac Cœni copiis,

τούς τε Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς τοξότας
17 δρόμῳ, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν. Καὶ
πρῶτος μὲν αὐτὸς φθάσας διαβαί-
νει· τοῖς τελευταίοις δὲ ὡς εἶδεν ἐπι-
κειμένους τοὺς πολεμίους, ἐπιστή-
σας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τὰς μηχανὰς, ἐξα-
κοντίζειν ὡς πορρωτάτω ἀπ' αὐτῶν
ἐκέλευσεν, ὅσα ἀπὸ μηχανῶν βέλη
ἐξακοντίζεται· καὶ τοὺς τοξότας δὲ
ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκτοξεύειν,
18 ἐπεσβάντας καὶ τούτους. Καὶ οἱ μὲν
ἀμφὶ τὸν Γλαυκίαν εἴσω βέλους
παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμων· οἱ Μακεδόνες
δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν
ποταμὸν, ὥστε οὐδεὶς ἀπέθανεν ἐν τῇ
19 ἀποχωρήσει αὐτῶν. Τρίτῃ δὲ ἀπ'
ἐκείνης ἡμέρᾳ καταμαθὼν Ἀλέξαν-
δρος κακῶς αὐλιζομένους τοὺς ἀμφὶ
Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ οὔτε
φυλακὰς ἐν τῇ τάξει αὐτοῖς φυ-
λαττομένας, οὔτε χάρακα ἢ τάφρον
προβεβλημένους (οἷα δὴ ξὺν φόβῳ
ἀπηλλάχθαι οἰομένων Ἀλέξαν-
δρον) ἐς μῆκος δὲ οὐκ ὠφέλιμον ἀ-
ποτεταγμένην αὐτοῖς τὴν τάξιν,
20 ὑπὸ νύκτα ἔτι λαθὼν διαβαίνει τὸν
ποταμὸν, τούς τε ὑπασπιστὰς ἅμα
οἱ

19. κακῶς αὐλιζομένους] *male* i. e. negligenter *in castris degere*. Freinshemius, *passim nullo ordine tendere*.

ἐς μῆκος] *Longitudo* aciei vocatur frons sive facies ejus. Vide supra cap. 2. 6. Eam inutilem fuisse dicit, quia quo magis extenduntur cornua, hoc rariores fiunt ordines, totaque acies nimio spatio exhausta, inutilis est ad sustinendum hostium impetum. Præterea ne quidem a fronte, sed a latere eos Alexander aggressus est. Τάξις autem hic intelligenda est non acies in armis stantium: sed in castris degentium ordo. Mox pro ἀποτεταγμένην Vulcanius & Blanckardus habent ἀποτεταμένην.

20. ὑπὸ νύκτα ἔτι] *sub noctem jam*, cum adhuc nox esset, luce nondum orta. Auget nonnihil sententiam τὸ ἔτι, indicatque maturatum Alexandri transitum. Quo sensu ὑπὸ & ἔτι habet Arrianus 2, 22, 2. ὑπ' αὐτὴν τὴν βοὴν καὶ τὸν ἐπίπλουν *in ipso clamore atque impetu* 1, 6, 22. τοὺς μὲν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτεινον, *alios quidem in lectis adhuc interficiunt*.

ἄγημα, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τὴν Περδίκκου καὶ Κοίνου τάξιν. Καὶ προσετέτακτο 21 μὲν ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην στρατιάν· ὡς δὲ καιρὸν εἶδεν εἰς ἐπίθεσιν, οὐ προσμείνας ὁμοῦ γενέσθαι πάντας, ἀφίησι τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγρι-

reliquo exercitu subsequi jusso. Ut vero tempus illi commodum irruptioni faciendæ visum est, non exspectato reliquorum adventu, sagittarios & Agrianas immittit. Qui quum præter omnem expectationem in illos

22. οἱ δὲ] *Hi vero, & inexspectati irruentes, & phalange adversus cornu,* (i. e. recta fronte adversus latus,) *ubi cum infirmissimis illis validissimo impetu conflictarunt, alios quidem in lectis interficiebant, alios vero fugientes, quos celeriter capiebant.*

φάλαγγι κατὰ κέρας] Phalanx hoc loco dicitur acies, quæ *recta fronte* in hostem pergit, κέρας autem hic non est proprie cornu, sed *latus* universi *exercitus.* Unde φάλαγγι κατὰ κέρας ἐμπίπτειν *recta fronte obliquam hostis aciem invadere,* antequam se convertere, advenientesque adverso corpore excipere queat. Nam cum primum sese flectit acies, & pro latere faciem incurrentibus obvertit, jam non amplius cornu, sed phalangis nomine appellatur. Sic infra 5, 16, 8. Et apud Polyb. lib. 1. c. 30. p. 164. l. 5. a fin. Κατὰ κέρας ἐμβαλεῖν *latus invadere, a latere adoriri.* Item lib. 5 cap 85 p. 594. l. 23. Integra hæc loquendi forma, φάλαγγι κατὰ κέρας, reperitur apud Xenoph. Cyropæd. lib. 7. p. 140. l. 9. apud quem Cyrus a dextro latere *cum equitibus transversos hostes aggressus, quamprimum cum eis manum conferebat. Pedites autem instructi celeriter subsequebantur, & circumplectebantur hostes hinc inde, ut multo esset ipsorum conditio melior.* φάλαγγι γὰρ κατὰ κέρας προσέβαλλον. *Nam cum phalange sua cornu adoriebantur.* i. e. ipsi adversi in obliquos ab utroque latere ferebantur. Ad sinistrum vero latus mille pedites totidemque equites post carruchas constituerat p. 133. l. 46. ad quos sub ipsum discriminis tempus adequitans Cyrus, *ubi vero,* inquit, *animadverteritis me eos, qui ad latus dextrum sunt, adoriri, tunc & ipsi vobis oppositos invadite.* Μαχεῖσθε δέ, ἔφη, πρὸς κέρας, ὅπου ἀσθενέστατον στράτευμα γίγνεται, φάλαγγα δ' ἔχοντες, ὥσπερ ἰσχυρότεροι ἂν ἦτε. *Pugnabitis enim adversus cornu,* (sive latus,) *quo loco imbecillior acies redditur, & in phalangem dispositi estis, ut firmiores sitis,* l. 31. p. 139. Et ut hac occasione varias, qua nunc forte occurrunt, phalangis notiones congeramus, appellatur hoc nomine *Primo* universa acies, quæ in duas partes dividitur, quarum altera pars dimidiata dextrum Cornu & Caput, altera sinistrum Cornu & Cauda vocatur, Ælian. Tactic. cap. 7. *Secundo* non Macedonum modo peditum stabile agmen, Curt. 3, 2, 13. sed Persarum quoque aliorumque pedestris acies, Arrian. 3, 14, 1. Xenoph. Cyrop. lib. 7. p. 137. l 20. quo Xenophontis loco cornua distinguuntur a phalange, uti & apud Polybium lib. 5. cap. 82. p. 590. sub fin. & cap. 85. p. 594. l. 11. a fine: αἱ φάλαγγες ἀμφοτέρων τῶν κεράτων αὐταῖς ἐψιλωμένων, ἔμενον ἀκέραιοι κατὰ μέσον τὸ πεδίον. *Phalanges amborum nudatæ suis cornibus, manebant integræ in medio campo. Tertio* pars totius phalangis. Arrian. 3, 9, 12. 5, 20, 4. 5, 21, 8. *Quarto* copiæ singulis ducibus proprie attributæ 1, 14, 3 & 5. *Quinto* etiam ipsa cornua, Xen. Cyrop. lib. 7. p. 139. l. 44. Καὶ οὕτω προσῄεσαν τρεῖς φάλαγγες ἐπὶ τὸ Κύρου στράτευμα, ἡ μὲν μία κατὰ πρόσωπον, τὰ δὲ δύο, ἡ μὲν κατὰ τὸ δεξιόν, ἡ δὲ κατὰ τὸ εὐώνυμον. *Hoc modo tres phalanges adversus Cyri exercitum tendebant, una ex adverso, ex reliquis duabus ad dextrum latus altera, altera ad levum.* Erat autem ea, quæ ex adverso in hostem pergebat, proprie dicta phalanx, reliquæ duæ phalanges quæ dicuntur, erant cornua, uti apparet ex pag. 137. l. 10. & seqq. Tribuitur vero iis phalangis nomen, quia recta in adversum hostem promovebantur. *Sexto* denique δωδεκάτη φάλαγξ *duodecima legio* ab Arriano in descriptione aciei contra Alanos cap. 3. dicitur, uti interpretatur Schefferus. Item cap. 6 & 8.

los irruerent, & phalanx ad cornu quâ debiliores erant validiorem acrioremque impetum faceret, alios in lectis decumbentes interficiunt, alios fugientes facile capiunt: adeo ut multi capti, multi cæsi fuerint: neque pauci in illâ inordinatâ trepidâque fugâ vivi in potestatem venerint. Alexander fugientes ad Taulantiorum montes usque persequutus est. Quotquot vero illorum fugerunt, abjectis armis evaserunt. Clitus, qui in urbem primo confugerat, eâ incensâ, ad Glauciam in Taulantios abiit.

22 ἄνας· οἱ δὲ, ἀπροσδόκητοί τε ἐπιπε- σόντες, καὶ φάλαγγι κατὰ κέρας ᾗπερ ἀσθενέστατοις αὐτοῖς καρτερω- τάτῃ ἐμβολῇ προσμίξειν ἔμελλον, τοὺς μὲν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτει- νον, τοὺς δὲ φεύγοντας εὐμαρῶς αἱ-
23 ροῦντες· ὥς τε πολλοὶ μὲν αὐτοῦ κατ- ελήφθησαν καὶ ἀπέθανον· πολλοὶ δὲ ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἀτάκτῳ καὶ φο- βερᾷ γενομένῃ, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ
24 ζῶντες ἐλήφθησαν. Ἐγένετο δὲ ἡ δίωξις τοῖς μὲν ἀμφὶ Ἀλέξανδρον μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαντίων· ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον αὐτῶν, γυμνοὶ
25 τῶν ὅπλων διεσώθησαν. Κλεῖτος δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον καταφυγὼν, ἐμπρήσας τὴν πόλιν, ἀπηλλάγη παρὰ Γλαυκίαν ἐς Ταυλαντίους.

VII. Dum hæc geruntur, profugorum qui ex Thebis fugerant nonnulli, noctu urbem ingressi, ac per cives aliquot ad novandas res sollicitati, Amyntam & Timo-

1 VII. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν φυγά- δων τινὲς τῶν ἐκ Θηβῶν φευγόντων, παρελθόντες νύκτωρ ἐς τὰς Θήβας, ἐπαγομένων τινῶν αὐτοὺς ἐπὶ νεω- τερισμῷ ἐκ τῆς πόλεως, Ἀμύνταν μὲν

εὐμαρῶς αἱροῦντες] *Alios in lectis adhuc, alios in fuga, quos celeriter consequebantur, interficiebant.* Ita plana & perspicua sunt omnia Neque hic assentiendum puto MSto illi, quem tantopere laudat Gronovius, præferenti ἀναιροῦντες *tollentes, interficientes.* Nam cum participium per se sententiam non absolvat, sed omnino cum verbo κατέκτεινον sit conjungendum: nescio an satis Græcum sit ἀναιροῦντες κατέκτεινον, *occidentes interficiebant*; cum alterum κατέκτεινον αἱροῦντες tale sit, quale mox sequitur cap. 7. 1. ἀπέκτειναν ξυλλαβόντες. Adhæc εὐμαρῶς *facile* haud paulo melius convenire cum αἱροῦντες, quam ἀναιροῦντες, quemlibet arbitror, qui considerare volet, intellecturum.

23. ὥστε πολλοὶ αὐτοῦ] *Ita ut multi illic oppressi sint & cæsi, multi vero in fuga illa inordinata ac trepida: non pauci etiam vivi in potestatem venerunt.* Gronov. Pro κατελήφθησαν MSt. opt. habet ἐγκατελήφθησαν. Idem.

24. ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον] *Quotquot vero tandem effugerunt*, neque in fuga capti sunt. Quam emphasin habet ἀπό in ἀπέφυγον. Xenoph ἀναβ. lib 1. p. 200. l. 3. ὅτι ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις, ὥστε ἑλεῖν [illegible] πλοῖον. *Nec effugerunt, quum mihi triremes sint, quibus ipsorum navigium capere possum.* Et Noster 3, 8, 3. & 4, 23, 8.

25. ἐς τὴν πόλιν.] Pelium, cujus supra cap. 5. 8. fit mentio, intelligi Freinshemius in Suppl. 1, 12, 35 ait, Gronovius negat: utri credendum? Equidem illum ut sequar, inclinat animus, & articulo τὴν motus, certam plerumque & notam jam rem significante, & quod nihil huic sententiæ obstare videam.

μὲν καὶ Τιμόλαον τῶν τὴν Καδ-
μείαν ἐχόντων, οὐδὲν ὑποτοπή-
σαντας πολέμιον, ἔξω τῆς Καδ- 2
μείας ἀπέκτειναν ξυλλαβόντες·
ἐς δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρελθόντες,
ἐπῆρον τοὺς Θηβαίους ἀποστῆναι
ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐλευθερίαν τε
προϊσχόμενοι, παλαιὰ καὶ καλὰ
ὀνόματα, καὶ τῆς βαρύτητος τῶν
Μακεδόνων ἤδη ποτὲ ἀπαλλα- 3
γῆναι· πιθανώτεροι δὲ ἐς τὸ πλῆ-
θος ἐφαίνοντο, τεθνηκέναι Ἀλέξ-
ανδρον ἰσχυριζόμενοι ἐν Ἰλλυρι-
οῖς· καὶ γὰρ καὶ πολὺς ὁ λόγος
οὗτος, καὶ παρὰ πολλῶν ἐφοίτα·
ὅτι τε χρόνον ἀπῆν οὐκ ὀλίγον,
καὶ ὅτι οὐδεμία ἀγγελία παρ' αὐ- 4
τοῦ ἀφῖκτο· ἔς τε (ὅπερ φιλεῖ ἐν
τοῖς τοιοῖσδε) οὐ γινώσκοντες τὰ
ὄντα, τὰ μάλιστα καθ' ἡδονὴν σφί- 5
σιν εἴκαζον. πυθομένῳ δὲ Ἀλεξ-
άνδρῳ τὰ τῶν Θηβαίων, οὐδα-
μῶς ἐδόκει ἀμελητέα εἶναι, τήν
τε τῶν Ἀθηναίων πόλιν δι' ὑπο-
ψίας ἐκ πολλοῦ ἔχοντι, καὶ τῶν
Θηβαίων τὸ τόλμημα οὐ φαῦλον
ποιουμένῳ, εἰ Λακεδαιμόνιοί τε
πάλαι ἤδη ταῖς γνώμαις ἀφε-
στῶτες, καί τινες καὶ ἄλλοι τῶν
ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ Αἰτωλοὶ οὐ
βέβαιοι ὄντες, συνεπιλήψονται
τοῦ νεωτερισμοῦ τοῖς Θηβαί-
οις. Ἄγων δὴ παρὰ τὴν Ἐορ- 6

laum Cadmeæ arcis præfectos
nihil hostile exspectantes, ex-
2 tra arcem comprehensos tru-
cidant. Deinde in concionem
prodeuntes, Thebanos ad de-
fectionem ab Alexandro mo-
liendam concitarunt, liberta-
tatis vetustum speciosumque
nomen allegantes: utque sese
à gravi Macedonum imperio
3 assererent. Quod quidem eo
facilius multitudini persuase-
runt, quod Alexandrum apud
Illyrios vita functum constan-
ter affirmarent. Nam & fre-
quens erat eâ de re sermo, late-
que spargebatur. Siquidem &
multo jam tempore abfuerat,
& nullus nuntius ab eo vene-
4 rat. Quapropter, (ut in ejus-
modi rebus fere fit) quum ni-
hil certi haberent, id quod
5 gratius ipsis esset, fingebant.
Alexander de Thebanorum re-
bus certior factus, nullâ ratio-
ne negligendas eas putavit:
tum quod Atheniensium ur-
bem à multo tempore suspec-
tam haberet, tum quod The-
banorum audaciam non levis
momenti esse judicaret, si La-
cedæmonii (quorum animi
jampridem erant alienati) alii-
que ex Peloponnesiis, atque
Ætoli, utpote parum constan-
tes, Thebanorum seditioni se-
se conjunxissent. Eordæam i-
6 taque & Elymiotin, rupesque
Tym-

CAP. VII. 1. τινῶν ἐκ τῆς πόλεως] Hæc conjungenda sunt, *quibusdam ex urbe*, i. e. quibusdam civibus. Sic 1, 5, 18. 1, 20, 11.
τῶν τὴν Καδμείαν ἐχόντων] *qui erant ex illis, qui Cadmeam*, arcem Thebanorum, *obtinebant*.
2. ἤδη ποτὲ] *tandem aliquando*.

Tymphæas & Parauæas cum exercitu prætergressus, septimo die Pellenen Thessaliæ urbem pervenit. Inde profectus, sexto post die Bœotiam ingressus est. Neque prius Thebani cognovêre Alexandrum Pylas transisse, quam Onchestum cum universo exercitu pervenit. Ac tunc quoque, qui defectionis autores fuerant, venisse ex Macedoniâ ab Antipatro exercitum fingebant: ipsum vero Alexandrum diem obiisse contendebant. Quumque nonnulli referrent ipsummet Alexandrum adventare, indigne ferebant, alium quempiam Alexandrum Aëropi filium venire dicentes. Postridie Alexander motis ab Onchesto castris, propius ad Thebanam urbem juxta Jolai lucum venit. Eo loci castra fixit, Thebanis morâ concessâ, si forte facinoris sui pœnitentiâ ducti legatos ad eum mitterent. Illi vero tantum abfuit ut aliquod compositionis invitamentum præberent, ut confestim ex urbe proruentes equites & velites non pauci in ipsas usque ex-

δαίαν τε καὶ τὴν Ἐλυμιῶτιν, καὶ παρὰ τὰ τῆς Τυμφαίας καὶ Παραυαίας ἄκρα, ἑβδομαῖος ἀφικνεῖται ἐς Πελλήνην τῆς Θετταλίας.
7 Ἔνθεν δὲ ὁρμηθεὶς, ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐσβάλλει ἐς τὴν Βοιωτίαν· ὥς τε οὐ πρόσθεν οἱ Θηβαῖοι ἔμαθον εἴσω Πυλῶν παρεληλυθότα αὐτὸν, πρὶν ἐν Ὀγχηστῷ γενέσθαι ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ.
8 Καὶ τότε δὲ οἱ πράξαντες τὴν ἀπόστασιν στράτευμα ἐκ Μακεδονίας Ἀντιπάτρου ἀφῖχθαι ἔφασκον, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον τεθνάναι ἰσχυρίζοντο, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι οὗτος αὐτὸς προσάγει Ἀλέξανδρος, χαλεπῶς εἶχον· ἄλλον γάρ τινα ἥκειν Ἀλέξανδρον, τὸν Ἀερόπου.
9 Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐξ Ὀγχηστοῦ ἄρας τῇ ὑστεραίᾳ, προσῆγε πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων, κατὰ τὸ τοῦ Ἰολάου
10 τέμενος. Οὗ δὴ καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ἐνδιδοὺς ἔτι τοῖς Θηβαίοις τριβὴν, εἰ μεταγνόντες ἐπὶ τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις πρεσβεύσαιντο
11 παρ' αὐτόν. Οἱ δὲ τοσούτου ἐδέησαν ἐνδόσιμόν τι παρασχεῖν ἐς ξύμβασιν, ὥς τε ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως οἵ τε ἱππεῖς καὶ τῶν ψιλῶν οὐκ ὀλίγοι ἔς τε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἠκροβολί-

7. πελλήνην] In MSStis erat vel πόλιν, vel πελίνναν, vel πιλίναν, vel πελλίναν, quod erat in optimo. Pelinnan in Thessalia ex Stephano docuit Salmasius in Solinianis. *Gronov.*

8. Ἀντιπάτρου] Ita scriptum offendi in omnibus. Ed. Veneta Ἀντιπάτρῳ. *Idem.*

Ἀλέξανδρον, τὸν Ἀερόπου.] Plutarch. lib. 1. de fort. Alex. πᾶσα δὲ ὕπουλος ἦν Μακεδονία πρὸς Ἀμύνταν ἀποβλέπουσα καὶ τοὺς Ἀερόπου παῖδας. Quia populi pars magna sive rerum novarum cupidine, sive Olympiadis exosa crudelitatem, variis in diversos studiis inclinabant, neque deëssent qui Alexandro Aëropi filio restituendum dicerent imperium: haud alienum videatur, si sub idem tempus eum cum exercitu adventantem fuerint suspicati. *Blanckard.*

ἐβάλλοντο ἐς τὰς προφυλακὰς, καὶ
τινὰς καὶ ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς
τῶν Μακεδόνων. Καὶ Ἀλέξανδρος 12
ἐκπέμπει τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν,
ὥς τε αὐτῶν ἀναστεῖλαι τὴν ἐκδρο-
μήν· καὶ οὗτοι οὐ χαλεπῶς ἀνέστει-
λαν, ἤδη τῷ στρατοπέδῳ αὐτῷ προσ-
φερομένους. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναλα- 13
βὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ πε-
ριελθὼν κατὰ τὰς πύλας τὰς φερού-
σας ἐπ' Ἐλευθέρας τε καὶ τὴν Ἀτ-
τικὴν, οὐδὲ τότε προσέμιξε τοῖς
τείχεσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐστρατοπέ-
δευσεν, οὐ πολὺ ἀπέχων τῆς Καδ-
μείας ὥς τε ἐγγὺς εἶναι ὠφέλειαν
τῶν Μακεδόνων τοῖς τὴν Καδμείαν
ἔχουσιν. Οἱ γὰρ Θηβαῖοι τὴν Καδ- 14
μείαν διπλῷ χάρακι ἐφρούρουν ἀπο-
τειχίσαντες, ὡς μήτε ἔξωθεν τινὰ
τοῖς ἐγκατειλημμένοις δύνασθαι
ἐπωφελεῖν, μήτε αὐτοὺς ἐκθέοντας
βλάπτειν τοὺς σφᾶς, ὁπότε τοῖς
ἔξω πολεμίοις προσφέροιντο. Ἀ- 15
λέξανδρος δὲ (ἔτι γὰρ τοῖς Θηβαί-
οις διὰ φιλίας ἐλθεῖν μᾶλλόν τι ἢ
διὰ κινδύνου ἤθελε) διέτριβε πρὸς τῇ
Καδμείᾳ κατεστρατοπεδευκώς. Ἔν- 16
θα δὴ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλ-
τιστα ἐς τὸ κοινὸν γιγνώσκοντες,

ercitus procubias tela mitterent, ac nonnullos Macedonum interficerent. Alexander contra sagittarios levisque armaturæ milites emittit, qui illorum excursionem reprimant: parvoque negotio eos jam exercitum ipsum lacessentes represserunt. Postero die universum exercitum ad portas quæ Eleutheras atque Atticam petunt ducens, ne tum quidem ad muros promovit, sed haud procul à Cadmeâ arce castra locat, ut Macedonum auxilium iis, qui Cadmeam tenebant, præsto esset. Thebani enim arcem illam duplici vallo in orbem jacto sepserant: ita ut neque extrinsecus quisquam subsidio venire obsessis posset, neque ipsi excurrentes suos lædere, quando cum hostibus qui foris erant congrederentur. Alexander, qui adhuc amice componi rem, quam in discrimen adduci Thebanos malebat, in castris ad Cadmeam arcem moram trahebat. Thebanorum nonnulli, qui quid maxime è republica

12. τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν.] Nomini generis subjungitur species, forte, quod plurimi essent sagittarii. Vid. 1, 1, 16.

13. ἐπ' Ἐλευθέρας] Pausan. lib. 2. pag. 95. sub fin. ἐς Θήβας ἤγετο τὴν ἐπ' Ἐλευθερῶν, *Thebas ducebatur via, qua Eleutheras ducit.*

τοῖς τείχεσιν αὐτοῖς] MS. Opt. αὐτῶν. *Gronov.*

14. τοῖς ἐγκατειλημμένοις] *inclusis, obsessis.* Vid. 1, 5, 20.

τοὺς σφᾶς] *ipsos*, nempe Thebanos. Gronovio videtur legendum βλάπτειν τι σφᾶς.

15. τοῖς Θηβαίοις διὰ φιλίας ἐλθεῖν] Xenoph. Cyropæd. lib. 3. p. 236. l. 33. ὃ μὲν ἂν βουλευόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι. *Quod si ergo rursum amice cum ipsis agere consilium est.*

publicè esset norant, ad Alexandrum eundum esse censebant, & veniam defectionis multitudini implorandam: Exules vero quique illos advocârant, Alexandri benignitatem experturos se non putantes, nonnulli etiam Bœotorum principes, plebem omnibus rationibus ad bellum incitabant. Sed ne sic quidem Alexander urbem oppugnare cœpit.

VIII. Ptolemæus Lagi filius scribit, Perdiccam præsidii castrensis præfectum, quum ab hostium vallo non multum cum suis copiis abesset, non exspectato ab Alexandro conflictus signo primum in vallum impetum fecisse, eoque subverso, in Thebanorum præsidium irruisse. Hunc sequutum Amyntam Andromenis filium, qui conjunctas cum Perdicca copias suas habebat, simulac Perdiccam intra val-

ἐξελθεῖν ὥρμητο παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ εὑρέσθαι συγγνώμην τῷ πλήθει τῶν Θηβαίων τῆς ἀποστά-
17 σεως· οἱ Φυγάδες δὲ καὶ ὅσοι τοὺς Φυγάδας ἐπικεκλημένοι ἦσαν, οὐδενὸς Φιλανθρώπου τυχεῖν ἂν παρὰ Ἀλεξάνδρου ἀξιοῦντες, ἄλλως τε καὶ βοιωταρχοῦντές ἐστιν οἵ αὐτῶν, παντάπασιν ἐνῆγον τὸ πλῆθος ἐς τὸν πόλεμον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδ' ὣς τῇ πόλει προσέβαλεν.

1 VIII. Ἀλλὰ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτι Περδίκκας προτεταγμένος τῆς Φυλακῆς τοῦ στρατοπέδου σὺν τῇ αὑτοῦ τάξει, καὶ τοῦ χάρακος τῶν πολεμίων οὐ πολὺ ἀφεστηκὼς, οὐ προσμείνας πρὸς Ἀλεξάνδρου τὸ ἐς τὴν μάχην ξύνθημα, αὐτὸς πρῶτος προσέμιξε τῷ χάρακι· καὶ διασπάσας αὐτὸν, ἐνέβαλεν ἐς τῶν Θηβαίων τὴν προφυ-
2 λακήν. Τούτῳ δὲ ἑπόμενος Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους, ὅτι καὶ ξυντεταγμένος τῷ Περδίκκᾳ ἦν, ἐπήγα-

γε

17. ἄλλως τε καὶ] *præsertim vero.*

βοιωταρχοῦντες] Βοιωταρχεῖν *imperatorem sive prætorem & principem esse Bœotorum.* Sic Epaminondam Pausanias narrat capitis accusatum, διότι ἐβοιωτάρχησαν ἐξήκοντος ἤδη τοῦ χρόνου, lib. 9. p. 564. l. 28. Gesserat vero is quatuor mensibus diutius imperium, quam populus jusserat, cum in Peloponnesum exercitum duxisset adversus Lacedæmonios. Cujusmodi Bœotarchas septem fuisse, ex eodem colligi posse videtur, p. 562. l. 6. Scholiastes tamen Thucydidis undecim numero fuisse ait.

Cap. VIII. 1. προτεταγμένος τῆς φυλακῆς] προτάσσεσθαι est quasi *præordinari, præfici, præponi*; unde προτεταγμένοι, *qui in fronte*, sive *prima acie collocantur.* Vertendum igitur: *Perdiccas cum suis copiis constitutus priore loco custodiæ castrorum*, sive præsidii castrensis. Neque enim Perdiccas cum suis copiis dici potest præsidii castrensis præfectus. Cohærent autem ista: Περδίκκας σὺν τῇ αὑτοῦ τάξει, quæ male divulsit Vulcanius. Nempe inter excubitores primus stetit Perdiccas cum suis, cui Amyntas ξυντεταγμένος fuisse dicitur 2. Sic I, 28, 6. & I, 14, 2. προτετάχθωσαν δὲ αὐτοῦ τοῦ μὲν δεξιοῦ Φιλώτας. *Philotam priore loco dextrorsum constituit.* Et mox: Ἀμύντας δὲ Φιλώτᾳ ἐπετάχθη. *Amyntam Philotæ subjunxit.* Contraria ergo sunt προτάσσεσθαι & ἐπιτάσσεσθαι.

γε καὶ αὐτοὺς τὴν αὑτοῦ τάξιν, ὡς εἶδε τὸν Περδίκκαν προεληλυθότα εἴσω τοῦ χάρακος. Ταῦτα δὲ ἰδὼν 3
Ἀλέξανδρος, ὡς μὴ μόνοι ἀποληφθέντες πρὸς τῶν Θηβαίων κινδυνεύσαιεν, ἐπῆγε τὴν ἄλλην στρατιάν. Καὶ τοὺς μὲν τοξότας καὶ τοὺς 4
Ἀγριᾶνας ἐκδραμεῖν ἐσήμηνεν εἴσω τοῦ χάρακος, τὰ δὲ ἀγήματα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ἔτι ἔξω κατεῖχεν. Ἔνθα δὴ Περδίκκας μὲν τοῦ δευτέ- 5
ρου χάρακος εἴσω παρελθεῖν βιαζόμενος, αὐτὸς μὲν βληθεὶς πίπτει αὐτοῦ, καὶ ἀποκομίζεται κακῶς ἔχων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· καὶ χαλεπῶς διεσώθη ἀπὸ τοῦ τραύματος.
Τοὺς μέν τοι Θηβαίους ἐς τὴν κοί- 6
λην ὁδὸν τὴν κατὰ τὸ Ἡράκλειον φέρουσαν οἱ ἅμα αὐτῷ εἰσπεσόντες ὁμοῦ τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου τοξόταις συνέκλεισαν. καὶ ἔστε μὲν πρὸς 7
τὸ Ἡράκλειον ἀναχωροῦσιν, εἵποντο τοῖς Θηβαίοις· ἐντεῦθεν δὲ ἐπιστραφέντων αὖθις σὺν βοῇ τῶν Θηβαίων, φυγὴ τῶν Μακεδόνων γίγνεται. καὶ 8
Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τοξάρχης, καὶ αὐτῶν τῶν τοξοτῶν ἐς ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον πρὸς τὸ ἄγημα τὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλικούς. Κἂν τούτῳ Ἀλέξανδρος τοὺς 9
μὲν αὑτοῦ φεύγοντας κατιδών, τοὺς Θηβαίους δὲ λελυκότας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει ἐς αὐτοὺς συντεταγμένῃ τῇ φάλαγγι. Οἱ δὲ ὠ- 10

lum progressum videret, suam etiam cohortem immisisse. Alexander id conspicatus, ne sui soli relicti à Thebanis circumvenirentur, reliquum exercitum invexit: & sagittariis quidem atque Agrianis intra vallum ire jussis, agemata & scutatos extra vallum continet. Ibi Perdiccas, dum interius vallum penetrare conatur, telo ictus procidit, & graviter saucius in castra defertur: atque ægre ex eo vulnere curatus est. Ac Thebanos quidem ii, qui cum Perdicca vallum perruperant una cum Alexandri sagittariis, in cavam viam, quæ ad Herculis templum fert, concludunt: & quamdiu templum versus se recipiunt, persequuntur: sed inde conversis rursum cum clamore Thebanis, Macedones se in fugam conjiciunt: atque Eurybotas quidem Cretensis sagittariorum præfectus cadit, & sagittariorum circiter septuaginta; reliqui ad agema Macedonum & scutatos regios confugerunt. Alexander animadversâ suorum fugâ, & temerariâ ac confusâ Thebanorum persecutione, instructâ phalange in eos fertur, eosque intra portas præcipites agit. Tantus autem fugientium metus ac per-

3. ἰδὼν Ἀλέξανδρος] Eximius ille codex post secundam vocem interponit καὶ δείσας, ac veritus. *Gronov.* Quæ tamen salva sententia abesse possunt.

perturbatio erat, ut quum per portas in urbem repellerentur, ne de claudendis quidem portis cogitarent: sed quotquot Macedones fugientibus imminebant, una cum ipsis intra muros sese conjicerent: quippe quod muri, ob frequentia præsidia, propugnatoribus vacui essent. Quumque ad Cadmeam arcem progrederentur, alii quidem inde, secus Amphionis templum, una cum iis qui Cadmeam arcem occupabant, in aliam urbis partem exierunt; alii secus mœnia, quæ jam ab iis, qui una cum fugientibus illapsi in urbem erant, tenebantur, cursim ad forum ferebantur. Ac Thebani quidem, qui ad Amphionis templum in statione erant, aliquamdiu substitere: cæterum quum ex omni parte Alexander cum Macedonibus superveniens premeret,

θοῦσιν τοὺς Θηβαίους εἴσω τῶν πυλῶν. καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐς τοσόνδε ἡ Φυγὴ Φοβερὰ ἐγίγνετο, ὥστε διὰ τῶν πυλῶν ὠθούμενοι ἐς τὴν πόλιν, οὐκ ἔφθησαν συγκλεῖσαι τὰς πύλας·
11 ἀλλὰ συνεσπίπτουσι γὰρ αὐτοῖς εἴσω τοῦ τείχους, ὅσοι τῶν Μακεδόνων ἐγγὺς Φευγόντων εἴχοντο, ἅτε καὶ τῶν τειχῶν διὰ τὰς προΦυλακὰς
12 τὰς πολλὰς ἐρήμων ὄντων· καὶ παρελθόντες εἰς τὴν Καδμείαν οἱ μὲν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ Ἀμφεῖον σὺν τοῖς κατέχουσιν τὴν Καδμείαν ἐξέβαινον ἐς τὴν ἄλλην πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰ τείχη ἐχόμενα ἤδη πρὸς τῶν συνεισπεσόντων τοῖς Φεύγουσιν ὑπερβάντες, ἐς τὴν ἀγορὰν δρόμῳ ἐΦέ-
13 ροντο. Καὶ ὀλίγον μέν τινα χρόνον ἔμειναν οἱ τεταγμένοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ Ἀμφεῖον· ὡς δὲ πανταχόθεν αὐτοῖς οἱ Μακεδόνες καὶ Ἀλέξανδρος ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιΦαινόμενος προσέκειντο, οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ τῆς πό-

11. προφυλακὰς] Exhauserant Thebani urbanum præsidium iis copiis, quas extra urbem collocatas habebant in vallo arci circumdato. Quas & initio hujus capitis προφυλακὴν tanquam *procubias* vocat.

12. παρελθόντες] Alii: παρελθόντων. Quæ hic narrantur, sine accuratiori urbis Thebarum & arcis Cadmeæ cognitione vix satis possunt intelligi. Illud vero ὑπερβάντες nequaquam tanquam supervacaneum negligendum est. Confer. 2, 23, 10. ubi per summum murum Alexander ad regiam contendisse dicitur, quod ibi facilior videretur descensus in urbem.

σὺν τοῖς κατέχουσιν] *cum iis, qui obtinebant, sive occuparant.*

ἐς τὴν ἄλλην πόλιν] Pausan Bœot. p. 549. l. 7. *Cadmus oppidum, cui & nunc idem est nomen, Cadmeam condidit. Sed aucta postea urbe, factum est ut Cadmea arx esset inferiorum Thebarum* Et lin. ult. Amphion & Zethus ὡς ἐβασίλευσαν, τὴν πόλιν τὴν κάτω προσῴκισαν τῇ Καδμείᾳ, *regno potiti, oppidum inferius cum Cadmea conjunxerunt*. Idem Corinth. p. 96. l. 8. ἀποκρίνων τὴν κάτω πόλιν ἀπὸ τῆς Καδμείας *distinguens inferiorem urbem a Cadmea*. Et hanc τὴν κάτω πόλιν Arrianus τὴν ἄλλην appellat.

13. διεκπεσόντες διὰ τῆς πόλεως] *pervadentes per urbem.* Sic 3, 13, 12.

πόλεως ἐς τὸ πεδίον ἐξέπιπτον, οἱ δὲ πεζοὶ ὡς ἑκάστοις προὐχώρει ἐσώζοντο· ἔνθα δὴ ὀργῇ οὐχ οὕ-
14 τως τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Βοιωτοὶ, οὐδὲ ἀμυνομένους ἔτι τοὺς Θηβαίους οὐδενὶ κόσμῳ ἔκτεινον, τοὺς μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπεισπίπτοντες, τοὺς δὲ ἐς ἀλκὴν τετραμμένους, τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας· οὔτε γυναικῶν οὔτε παίδων φειδόμενοι.

IX. Καὶ πάθος τοῦτο Ἑλ- 1
ληνικὸν, μεγέθει τε τῆς ἁλούσης πόλεως καὶ ὀξύτητι τοῦ ἔργου, οὐχ ἥκιστα δὲ τῷ παραλόγῳ ἔς τε τοὺς παθόντας καὶ τοὺς δράσαντας, οὐ μεῖόν τι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἢ καὶ αὐτοὺς τοὺς μετασχόντας τοῦ ἔργου ἐξέπληξε.
2 Τὰ μὲν γὰρ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίοις ξυνενεχθέντα, εἰ καὶ πλήθει τῶν ἀπολομένων οὐ μείονα τὴν ξυμφορὰν τῇ πόλει ἤνεγκεν, ἀλλὰ τῷ τε πόῤῥω ἀπὸ τῆς οἰκείας διαφθαρῆναι αὐτοῖς τὸν στρατὸν, καὶ τὸν πολὺν ξυμμαχικὸν, μᾶλλον ἢ οἰκεῖον ὄντα, καὶ τῷ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλειφθῆναι, ὡς καὶ

equites quidem Thebani per urbem diffusi in campos procurrerunt: peditum quisque ut potuit, salutem sibi quæsivit. At vero irâ perciti non tam Macedones, quam Phocenses & Platæenses aliique Bœoti, Thebanos non jam resistentes nullo modo adhibito trucidant: alios, irruptione in eorum ædes factâ; alios ad vim conversos, alios ad templa confugientes ac supplices: neque mulieribus neque pueris parcentes.

IX. Porro clades ista Græcanica, cum magnitudine urbis captæ, tum celeritate rei, quodque adeò præter opinionem tam eorum qui eâ affecti essent, quam qui affecissent, accidisset, non minus alios Græcos, quam eos qui rei gestæ interfuerant, perculsos tenuit. Namque Atheniensium clades apud Siciliam accepta, tametsi interfectorum numero non minorem calamitatem urbi attulit; tamen quoniam procul à domo exercitus perierat; isque potius ex auxiliaribus quam domesticis copiis conscriptus fuerat; quodque urbs illis salva relicta esset, quâ in posterum cum Lacedæmoniis eo-

ἐξέπιπτον] *egrediebantur, procurrebant.* Nihil est, quod Gronovius scriptum fuisse suspicatur ἐξίππευον, verbum Lexicographis ignotum, cum alterum illud exstet 4, 23, 7. 5. 23, 7 & 10.

14. πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας] *in locis sacris supplices.* Ita citantur ex Plutarch. Solon. hæc: πρὸς ἱεροῖς ζῶντα κακῶς λέγειν ἐκώλυσε, *sacris in locis in vivum invehi maledictis vetuit.*

CAP. IX. 2. Τὰ μὲν γὰρ περὶ Σικελίαν] De hoc bello Siculo sive Syracusano Thucydides lib. 6 & 7. & de clade quidem Atheniensium sub finem lib. 7.

eorumque sociis & magno rege bellum gerentes diu resistere possent; neque ipsis qui clade illa affecti erant, tantum calamitatis sensum inflixit, neque reliquis Græcis parem cladis admirationem consternationemque incussit. Rursus alia Atheniensium ad Ægos fluenta clades navalis fuit: at urbs nullâ aliâ calamitate acceptâ, præterquam quod longi muri diruti, multæque naves amissæ, & imperium aliquâ ex parte imminutum erat, formam tamen decoremque patrium retinuit, pristinamque potestatem exiguo post tempore recepit, ita

ἐς ὕςερον ἐπὶ πολὺ τῷ πολέμῳ ἀντι-
ισχέιν, Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς
ξυμμάχοις καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ
3 πολεμοῦντας, οὔτε αὐτοῖς τοῖς πα-
θοῦσιν ἴσην τὴν αἴσθησιν τῆς ξυμ-
φορᾶς προσέθηκεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις
Ἕλλησι τὴν ἐπὶ τῷ πάθει ἔκπλη-
4 ξιν ὁμοίαν παρέσχε. Καὶ τὸ ἐν
Αἰγὸς ποταμοῖς αὖθις Ἀθηναίων
πταῖσμα, ναυτικόν τε ἦν, καὶ ἡ
πόλις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μα-
κρῶν τειχῶν καθαιρέσει καὶ νεῶν τῶν
πολλῶν παραδόσει καὶ ςερήσει τῆς
ἀρχῆς ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη,
τό τε σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύ-
λαξε, καὶ τὴν δύναμιν οὐ διὰ μα-
κροῦ

3. μεγάλῳ βασιλεῖ] Magnus Rex a Græcis dicitur Rex Persarum. Xenophon locis innumeris.

4. ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς] Latine dixeris: *in capræ fluminibus*. Locus hic erat e regione Lampsaci, quindecim circiter stadia ab Hellesponto distans, uti memoriæ proditum est a Xenophonte, qui cladem hanc Atheniensium descripsit Hist. Græc. lib. 2. p. 355. & seq. Et oppidum & navale prope illud appellatum fuisse Ægos flumen vide in Not. Cellarii ad Corn. Nep. 6. 1, 4. Et Casaubonus Comment. ad Polyb. lib. 1. c. 6. ait: *in Thracica Chersoneso urbs fuit eo nomine & fluvius.*

οὐδὲν ἄλλο] scil. παθοῦσα.

μακρῶν τειχῶν] *Longi muri ad Piræeum tendentes quadraginta stadia occupabant*, Thucyd. lib. 2. Hæc vero omnia non est dubium quin ex Xenophonte suo hauserit Arrianus. Ita enim ille Hist. Græc. lib. 2. p. 359. l 12 *Itaque pacem faciebant iis conditionibus, ut longi muri, & Piræeus diruerentur: naves, exceptis XII, omnes traderent: exsules reducerent: eundem cum Lacedæmoniis amicum vel hostem ducerent: eosque mari ac terra sequerentur, quocunque tandem ducerent.*

νεῶν τῶν πολλῶν παραδόσει] *navium plerarumque traditione*, Xenoph loc. cit. τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας, *naves exceptis duodecim traderent*, scil. victoribus Lacedæmoniis eorumque sociis.

ςερήσει τῆς ἀρχῆς ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη] *ademptione imperii ad humilitatem pervenerat*, sive in humilem abjectumque statum redacta erat. Imperium autem illud intelligendum est, quod ante eam cladem Athenienses in universam Græciam obtinuerant, quodque ipsis non *aliqua ex parte imminutum*, ut interpretatur Vulcanius, sed universum omnino ablatum fuit. Quo enim die longi muri diruebantur, eum diem *libertati Græciæ initium dedisse putabant*, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας, Xenoph. Hist. Græc. lib. 2. p. 359. l. 31. & Orat. de Agesilao p. 520. l 14. ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἀρχῆς ἔληξαν, *postcaquam ademtum Atheniensibus imperium fuerat.*

τό τε σχῆμα τὸ πάτριον] *Corinthii ac Thebani præcipue, præterque hos alii Græci non pauci, fœdus cum Atheniensibus ineundum negabant*, ἀλλ' ἐξαιρεῖν, *sed funditus exscindendos esse. Contra Lacedæmonii respondebant, se Græci nominis urbem minime eversuros*, ἀνδραποδιεῖν, Xenoph. Hist. Græc. lib. 2. p. 359. l. 10.

[illegible] ἔλαβεν. ὡς τά τε 5
μακρὰ τείχη ἐκτειχίσαι, καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπικρατῆσαι, καὶ τοὺς τότε φοβεροὺς σφίσι Λακεδαιμονίους καὶ παρ' ὀλίγον ἐλθόντας ἀφανίσαι τὴν πόλιν, αὐτοὺς ἐν τῷ μέρει ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων διασώσασθαι. Λακεδαιμονίων 6
τε αὖ τὸ κατὰ τὰ Λεῦκτρα καὶ Μαντίνειαν πταῖσμα, τῷ παραλόγῳ μᾶλλόν τι τῆς ξυμφορᾶς, ἢ τῷ πλήθει τῶν τε ἀπολομένων τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξέπληξεν·
ἥ τε ξὺν Ἐπαμεινώνδᾳ Βοιωτῶν καὶ 7
Ἀρκάδων γενομένη προσβολὴ πρὸς τὴν Σπάρτην, καὶ αὐτὴ τῷ ἀήθει

5 ut & longos muros instaurârit, & maris imperium recuperârit, utque Lacedæmonios, qui tum temporis maxime formidabiles ipsis erant, & parum aberat quin urbem everterent, ipsi vicissim è summis periculis conservârint.
6 At Lacedæmoniorum rursus ad Leuctra ac Mantineam clades, inopinato potius calamitatis eventu quam cæsorum multitudine Lacedæmonios perterrefecit. Sed & Bœotorum & Arcadum cum Epa-
7 minonda ad Spartam pugna, insolentiâ spectaculi potius quam magnitudine periculi, & Lacedæmonios ipsos & alios,

5. τείχη ἐκτειχίσαι] Quando & a quibus hi muri sint restituti, idem Xenophon enarrat Hist. Græc. lib. 4. p. 419. l. 48. & p. 420 init.

τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπικρατῆσαι] Xenoph. Hist. Græc. lib. 5. p. 427. l. 20. & lib. 7. p. 481.

ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων] De his videatur idem Xenoph. Hist. Græc. lib. 6. p. 476. & seqq.

6. κατὰ τὰ Λεῦκτρα] Hanc pugnam scripserunt Xenoph. Hist. Græc. lib. 6. p. 466. & Diodorus Siculus XV. 55, 56. Præter opinionem autem illa clades Lacedæmoniis accidit, quod plures a paucioribus superarentur, & quod ante illum diem fuissent invicti, teste Pausan. Arcad. p 471.

Μαντίνειαν] Xenoph. Hist. Græc. lib. 7. extremo. Videntur autem & hujus prælii alium eventum certo sibi polliciti fuisse Lacedæmonii, propterea quod paucis ante diebus dux ipsorum Archidamus memorabili victoria, cum vix centum haberet milites, Epaminondam Spartæ imminentem profligaverat, Xenoph. p. 504. l. 15. & 31.

7. ξὺν Ἐπαμεινώνδᾳ] i. e. Epaminonda duce.

Ἀρκάδων] Stabant quidem alii Arcades a partibus Lacedæmoniorum, Xenoph. p. 504. l. 34. & p. 505. l. 20. nonnulli tamen cum Thebanis atque Bœotis faciebant p. 503. l. 10. orta nimirum discordia inter Arcadicas urbes, de qua idem Xenoph. p. 501 & 502. Unde & postea in prælio ad Mantineam commisso Arcades sibi adjunctos habuit Thebanorum dux Epaminondas, Xenoph. p. 505. l. 37.

προσβολὴ πρὸς τὴν Σπάρτην,] Non est vertendum: *pugna ad Spartam*, sed *impetus in eam* factus, de quo ita Xenophon Hist. Græc. lib. 7. p. 504. l. 6. *Postea quam Spartam Epaminondas venisset, non urbem illac ingrediebatur, ubi vel pugnam hostes in planitie commissuri erant, vel tela de ædificiis dejecturi, vel ubi nihilo plus in pugna multi, quam pauci erant effecturi: sed loco quodam occupato, quo se superiorem fore putabat, ita in urbem descendit, non adscendit.* Et Polyb. lib. 9. cap. 8. *Tertia noctis hora ad urbem ut pervenit, præter omnium opinionem nactus Spartam propugnatoribus nudam, ad forum usque per vim irrupit, & partem urbis quæ ad flumen vergit, cepit.*

alios, ad quos infortunium illud communiter pertinebat, perculit. Platæensium vero urbis expugnatio, ob paucitatem captorum (plerique enim multo ante Athenas profugerant) minus calamitosa est habita. Porro Melus & Scione insularia oppidula capta, dedecus potius victoribus quam Græcis admirationem attulêre. Thebanis vero repentina atque temeraria defectio, adeoque brevis ac facilis expugnatio, strages etiam multa, utpote à tribulibus & quidem iis veteres inimicitias persequentibus edita, totius denique urbis direptio, quæ potentiâ bellicâque gloriâ inter Græciæ civita-

τῆς ὄψεως μᾶλλον ἢ τῇ ἀκριβείᾳ
τῶν κινδύνων αὐτούς τε τοὺς Λακε-
δαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμετασχόν-
τας αὐτοῖς τῶν τότε πραγμάτων ἐ-
8 φόβησεν. Ἡ δὲ δὴ Πλαταιέων ἅλω-
σις τῆς πόλεως, τῇ σμικρότητι τῶν
καταληφθέντων, (ὅτι οἱ πολλοὶ αὐ-
τῶν διαπεφεύγεσαν πάλαι ἐς τὰς
Ἀθήνας,) οὐ μέγα πάθημα ἐγένε-
9 το. Καὶ ἡ Μήλου καὶ Σκιώνης ἅλω-
σις, νησιωτικά τε πολίσματα ἦν,
καὶ τοῖς δράσασιν αἰσχύνην μᾶλ-
λόν τι προσέβαλεν, ἢ ἐς τὸ ξύμπαν
Ἑλληνικὸν μέγαν τὸν παράλογον
10 παρέσχε. Θηβαίοις δὲ τὰ τῆς ἀπο-
στάσεως ὀξέα καὶ ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ
γενόμενα, καὶ ἡ ἅλωσις δι᾽ ὀλίγου
τε καὶ οὐ ξὺν πόνῳ τῶν ἑλόντων ξυνε-
νεχθεῖσα, καὶ ὁ φόνος πολὺς, οἷα δὴ
ἐξ

τοὺς ξυμμετασχόντας] Hi erant pars Arcadum, Achæi, Elei, Athenienses, Xenoph. Hist. Græc. lib. 7. p. 505. l. 20.

8. ἅλωσις] Ἅλωσιν vocat, cum Platæam Lacedæmonii non vi occuparint, sed in deditionem acceperint, ipsis Platæensibus eam tradentibus, quod obsidionem diutius ferre non possent, extrema jam fame premente, Thucyd. lib. 3. p. 134. Posset quidem etiam *excidium* intelligi. Anno enim post deditionem factam Platæa a fundamentis diruta fuit. Thucyd. ibid. p. 142. Sed præstat, verbum hoc de quavis occupatione accipere, sive ea vi, sive sponte fiat. Sic mox 9.

τῇ σμικρότητι] Ducenti Platæenses & viginti quinque Athenienses capti sunt & interfecti, fœminis venundatis, Thucyd. lib. 3. p. 142. Tot enim in obsessa urbe remanserant, cum totidem fere, nempe ducenti & viginti circiter noctu aufugissent, hostium muris, quibus inclusi tenebantur, partim furto, partim vi superatis. Thucyd. ibid. p. 120.

οἱ πολλοὶ] Hi dimidia fere Platæensium pars, *ducenti duodecim fuerunt. Pluribus enim egressis, quidam priusquam transgrederentur, in urbem refugerant.* Thucyd. p. 122.

9. Μήλου] Thucyd. lib. 5. extremo. Insula est Melos cum oppido, Plin. Nat. Hist. lib. 4. cap. 11.

Σκιώνης] Thucyd. lib. 5. p. 236.

ἅλωσις] Nominativus hic absolute ponitur, pro: *quod ad illam occupationem attinet.* Ad eundem fere modum & Xenophon nominativo solo utitur de exped. Cyri lib. 1. p. 212. l. 25. *Καὶ ὅστις δὲ, ὃν ᾤετο πιστὸν οἱ εἶναι, ταχὺ αὐτὸν ηὗρε Κύρῳ φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ. Quanquam illum Rex dum sibi fidelem putat, pene Cyro, quam sibi, amiciorem reperit.* Cujusmodi loquendi formas jam annotavimus ad Luc. XXI. 6.

τοῖς δράσασιν] Athenienses hi fuerunt.

ἐξ ὁμοφύλων τε καὶ παλαιᾶς ἀπε-
χθείας ἐπεξιόντων, καὶ ὁ τῆς πόλεως 11
παντελὴς ἀνδραποδισμὸς, δυνάμει
τε καὶ δόξῃ ἐς τὰ πολέμια τῶν τότε
προεχούσης ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οὐκ
ἔξω τοῦ εἰκότος εἰς μῆνιν τὴν ἀπὸ τοῦ
θείου ἀνηνέχθη. Ὡς τῆς τε ἐν τῷ 12
Μηδικῷ πολέμῳ προδοσίας τῶν Ἑλ-
λήνων διὰ μακροῦ ταύτην δίκην ἐκ-
τίσαντας Θηβαίους, καὶ τῆς Πλα-
ταιέων ἐν τε ταῖς σπονδαῖς καταλή-
ψεως, καὶ τοῦ παντελοῦς ἀνδραπο- 13
δισμοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῆς τῶν
παραδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίοις
οὐχ Ἑλληνικῆς γενομένης διὰ Θη-
βαίους σφαγῆς, καὶ τοῦ χωρίου τῆς
ἐρημώσεως, ἐν ὅτῳ οἱ Ἕλληνες πα-
ραταξάμενοι Μήδοις ἀπώσαντο τῆς

tes eminebat, haud immerito ad divini numinis iram referebatur; nimirum de Thebanis, quod Medico bello Græcos prodidissent, tandem pœnas exigentis: quod Platæenses violatis induciis oppressissent, urbemque eorum penitus diripuissent: quod eos, qui se Lacedæmoniis dedidissent, præter Græcorum morem trucidassent: quodque eam regionem vastassent, ex quâ Græci in Medos aciem instruentes periculum totius Græciæ cervicibus avertissent: quodque Athenienses suo etiam suffragio perdidissent, quum inter Lacedæmoniorum confœderatos de di-

10. ὁμοφύλων] *tribulibus*, scil. Platæensibus aliisque Bœotis, qui eandem cum Thebanis regionem incolebant, Phocensibusque finitimis.

12. προδοσίας τῶν Ἑλλήνων] Quod ipsis probrum objiciunt Platæenses apud Thucyd. lib. 3. p. 136. *Nunc aliis, Thebani, vim perniciemque feroces intentatis: at quo tempore omnibus servitutem & vincula barbari minabantur, cum illis consociastis arma.*

Ὡς — δίκην ἐκτίσαντας Θηβαίους] *Tanquam pœnam pendentibus Thebanis.* Attice accusativi cum ὡς consequentiam designant.

Πλαταιέων] Hac de re Thucyd. lib. 2. init.

ἐν ταῖς σπονδαῖς] *cum pax adhuc esset*, ut ait Thucydidis interpres loc. cit. Xenoph. ἀναβ. lib. 3. init. *ἀπιόντων τῶν ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρνει ἐν ταῖς σπονδαῖς, discedentibus Græcis per inducias cum Tissapherne.*

13. ἀνδραποδισμοῦ] Alio hæc, quam illa κατάληψις tempore facta est. Vide quæ dicta sunt ad 8.

τῶν παραδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίοις] Ita ipsi Platæenses in oratione ad Lacedæmonios: *Finem orationi imponimus, illud prius monentes, nos non Thebanis tradidisse urbem, (quippe fœdissimo omnium suppliciorum fame perire maluissemus) sed vestræ fidei nos credidisse*, Thucyd. lib. 3. p. 138.

διὰ Θηβαίους σφαγῆς] Lacedæmonii Platæa potiti remissius in deditos animadvertissent, ni Thebani, quorum opera magni in eo bello æstimabatur, obstitissent. Exstat eorum plena inhumanitatis oratio, qua inducti *Lacedæmonii durius statuerunt in Platæenses*, apud Thucyd. lib. 3. p. 138. sub fin. & p. 143. init.

οἱ Ἕλληνες παραταξάμενοι] Apud Platæeas *Pausania duce Mardonius satrapes regius, natione Medus, regis gener, in primis omnium Persarum & manu fortis & consilii plenus, cum ducentis millibus peditum, quos viritim legerat, & viginti millibus equitum, haud ita magna manu, Græcia fugatus est.* Cornel. Nepos in Pausan. cap. 1. & Herodot. IX. 31.

diripiendâ urbe consultaretur. Porro ante illam urbis calamitatem multis prodigiis divinitus editis monitos eos fuisse ferunt, quæ quidem tum temporis negligebantur: postea memoriâ repetita in eam cogitationem induxerunt, eventus ipsos iis prodigiis significatos fuisse. Auxiliaribus autem copiis (quibus etiam Alexander de rebus urbis pro suo arbitratu statuere permisit) Cadmeam arcem præsidio teneri placuit, urbem solo æquare; adhæc agros, nisi qui sacri essent, inter socios distribuere; pueros & fœminas, ac quotquot Thebanorum cædibus superfuissent (exceptis sacerdotibus utriusque sexus, atque iis qui Philippo aut Alexandro privatim, aut Macedonibus hospitalitatis jure devincti essent) in servitutem redigere. Attamen Pindari poëtæ domum ejusque stirpem ab Alexandro Pindari reverentiâ ducto, sartam tectam

14 Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον καὶ ὅτι Ἀθη-
ναίους αὐτοὶ τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον,
ὅτε ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως
γνώμη προὐτέθη ἐν τοῖς Λακεδαιμο-
15 νίων ξυμμάχοις. Ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς
ξυμφορᾶς πολλὰ ἀπὸ τοῦ θείου ἐπι-
σημῆναι ἐλέγετο, ἃ δὴ ἐν μὲν τῷ
παραυτίκα ἠμελήθη· ὕστερον δὲ ἡ
μνήμη αὐτὰ ἐς λογισμὸν τοῦ ἔκπα-
λαι ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσι προσημαν-
16 θῆναι ἀνήνεγκε. Τοῖς δὲ μετασχοῦσι
τοῦ ἔργου ξυμμάχοις (οἷς δὴ καὶ
ἐπέτρεψεν Ἀλέξανδρος τὰ κατὰ
τὰς Θήβας διαθεῖναι) τὴν μὲν Καδ-
μείαν φρουρᾷ κατέχειν ἔδοξε, τὴν
πόλιν δὲ κατασκάψαι εἰς ἔδαφος,
καὶ τὴν χώραν κατανεῖμαι τοῖς ξυμ-
17 μάχοις, ὅση μὴ ἱερὰ αὐτῆς· παῖ-
δας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι ὑπε-
λείποντο Θηβαίων, πλὴν τῶν ἱερέων
τε καὶ ἱερειῶν καὶ ὅσοι ξένοι Φιλίπ-
που ἢ Ἀλεξάνδρου ἢ ὅσοι πρόξενοι
Μακεδόνων ἐγένοντο, ἀνδραποδίσαι.
18 Καὶ τὴν Πινδάρου δὲ τοῦ ποιητοῦ οἰ-
κίαν καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πιν-
δάρου λέγουσιν ὅτι διεφύλαξεν Ἀ-
19 λέξανδρος αἰδοῖ τῇ Πινδάρου· ἐπὶ
τού-

14. τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον] *suffragio perdebant*, i. e. delendam censebant. Cui tamen immanitati refragata est mitior Lacedæmoniorum sententia. Xenoph. Hist. Græc. lib. 2. p. 359. l. 7. *Corinthii ac Thebani præcipue, præterque hos alii Græci non pauci, fœdus cum Atheniensibus ineundum negabant, sed funditus exscindendos esse. Contra Lacedæmonii respondebant, se Græci nominis urbem minime eversuros.*

15. Ἐπεὶ καὶ] *Quandoquidem etiam*. Ostenditur enim, unde conjectura petatur, divinitus hanc immissam fuisse cladem. De his prodigiis & Pausan. Bœot. p. 553. l. 8.

μνήμη αὐτὰ] *recordatio ea retulit ad* eam *opinionem*, ut existimarent, illa prodigia *ostensa olim fuisse de iis quæ* tunc *accidissent*. Hoc est, in memoriam redeuntes veterum prodigiorum, ea ad istos rerum eventus referebant, quos iis prænunciatos fuisse judicabant.

17. πρόξενοι Μακεδόνων] πρόξενοι interpretantur publicum hospitem, qui peregrinos hospitio excipit, non suo peculiariter, sed totius civitatis nomine.

ταύτας Ὀρχομενόν τε καὶ Πλαταιὰς ἀνασῆσαί τε καὶ τειχίσαι οἱ ξύμμαχοι ἔγνωσαν.

X. Ἐς δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐξηγγέλθη τῶν Θηβαίων
1 τὸ πάθος, Ἀρκάδες μὲν ὅσοι βοηθήσαντες Θηβαίοις ἀπὸ τῆς οἰκείας ὡρμήθησαν, θάνατον κατεψηφίσαντο τῶν ἐπαράντων σφᾶς ἐς τὴν βοήθειαν. Ἠλεῖοι δὲ τοὺς φυγάδας σφῶν κατεδέξαντο, ὅτι ἐπι-
2 τήδειοι Ἀλεξάνδρου ἦσαν· Αἰτωλοὶ δὲ πρεσβείας σφῶν κατὰ ἔθνη
3 πέμψαντες, ξυγγνώμης τυχεῖν ἐδέοντο, ὅτι καὶ αὐτοί τι πρὸς τὰ παρὰ τῶν Θηβαίων ἀπαγγελθέντα ἐνεωτέρισαν. Ἀθηναῖοι δὲ, μυςηρίων τῶν μεγάλων ἀγομένων, ὡς
4 ἧκόν τινες τῶν Θηβαίων ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὰ μὲν μυςήρια ἐκπλαγέντες ἐξέλιπον, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγώγουν ἐς τὴν πόλιν. Ὁ δῆμος δὲ ἐς ἐκκλησίαν συνελθὼν,
5 Δημάδου γράψαντος, δέκα πρέσβεις ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἐπιλεξάμενος, πέμπει παρ' Ἀλέξανδρον, οὕςινας ἐπιτηδειοτάτους Ἀλεξάνδρῳ ἐγίγνωσκον· ὅτι τε σῶος ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐπαν-
6 ῆλθε, χαίρειν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἐν καιρῷ ἀπαγγελοῦν-

conservatam ferunt. Orchomenum inde & Platæas socii Alexandri instaurant, & muro cingunt.

X. Postquam ad reliquos
1 Græcos Thebanorum clades perlata est, Arcades, quotquot Thebanis suppetias laturi domibus suis pedem extulerant, in eos qui subsidii mittendi autores ipsis fuerant mortis sententiam ferunt. E-
2 lei exules suos, quod Alexandro chari essent, recipiunt.
3 Ætolorum urbes singulatim legatos ad Alexandrum mittunt, veniam deprecantes, quod & ipsi nuntiatâ Thebanorum defectione novis rebus studuissent. Athenienses
4 vero quum per id tempus magna mysteria celebrarent, & Thebanorum nonnulli ex recenti clade eo venissent, attoniti mysteria intermittunt, & sarcinas ex agris in
5 urbem convehunt. Deinde populo in concionem vocato, Demade decernente, & decem legatos ex omnibus Atheniensibus seligente, ad Alexandrum, quos maxime gratos ei fore putabant, mittunt:
6 qui quod ab Illyriis & Triballis incolumis rediisset, publicam ei Atheniensium lætitiam,

19. ἔγνωσαν] *decreverant.*
Cap. X. 2. ἐπιτήδειοι Ἀλεξάνδρου] Est in omnibus scriptis quos adhibui Ἀλεξάνδρῳ. *Gronov.*
5. Δημάδου γράψαντος] Γράφειν est *ad populum ferre rogationem*, & deinde *quod primus sciveris scribere*, sive universæ hujusmodi rei, quæ populo deliberanda proponitur, præesse.
6. ἐξ Ἰλλυριῶν] De hac expeditione supra cap. 1. 5.

am, quamvis non tempestive, significarent: quodque Thebanorum seditionem ultus esset. Alexander, quoad cætera humaniter ad eorum legationem respondens, epistolam ad populum Atheniensem scripsit, quâ Demosthenem, Lycurgum, Hyperidem, Polyeuctum, Charetem, Charidemum, Ephialtem, Diotimum & Mœroclem sibi dedi postulabat. Hos enim autores cladis Chæronensis esse censebat, omniumque facinorum quæ deinceps post Philippi obitum adversus se pariter & illum commissa fuissent; Thebanos denique non minus ab hisce quam ab iis qui in urbe res novas moliti erant, ad defectionem sollicitatos esse. Athenienses, iis quos poscebat retentis, alios rursum legatos ad eum mittunt, iram adversus eos, quos ad supplicium deposcebat, ut remittat orantes. Quod quidem fecit, sive reverentiâ urbis, sive studio trajiciendi in Asiam, nihil suspectum in Græciâ relinquere volens. Unum Charidemum ex omnibus quos poposcerat & qui dediti non erant, exulare jussit. Charidemus in Asiam ad Darium regem profugit.

τας, καὶ ὅτι Θηβαίους τοῦ νεω-
7 τερισμοῦ ἐτιμωρήσατο. Ὁ δὲ τὰ
μὲν ἄλλα φιλανθρώπως πρὸς τὴν
πρεσβείαν ἀπεκρίνατο, ἐπιστολὴν
δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον, ἐξῄ-
τει τοὺς ἀμφὶ Δημοσθένην καὶ
Λυκοῦργον· καὶ Ὑπερείδην δὲ ἐξῄ-
τει καὶ Πολύευκτον, καὶ Χάρητα,
καὶ Χαρίδημον, καὶ Ἐφιάλτην,
καὶ Διότιμον, καὶ Μοιροκλέα·
8 τούτους γὰρ αἰτίους εἶναι τῆς τε
ἐν Χαιρωνείᾳ ξυμφορᾶς τῇ πόλει
γενομένης, καὶ τῶν ὕστερον ἐπὶ τῇ
Φιλίππου τελευτῇ πλημμελη-
θέντων ἔς τε αὐτὸν καὶ ἐς Φίλιπ-
πον· καὶ Θηβαίοις δὲ τῆς τε ἀπο-
στάσεως ἀπέφαινεν αἰτίους οὐ μεῖον
ἢ τοὺς αὐτῶν Θηβαίων νεωτερίσαν-
9 τας. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς μὲν ἄνδρας
οὐκ ἐξέδοσαν, πρεσβεύονται δὲ αὖ-
θις παρὰ Ἀλέξανδρον, ἀφεῖναι δεό-
μενοι τὴν ὀργὴν τοῖς ἐξαιτηθεῖσι·
10 καὶ Ἀλέξανδρος ἀφῆκε, τυχὸν
μὲν, αἰδοῖ τῆς πόλεως, τυχὸν δὲ,
σπουδῇ τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου,
οὐκ ἐθέλων οὐδὲν ὕποπτον ἐν τοῖς
11 Ἕλλησιν ὑπολείπεσθαι. Χαρίδη-
μον μέντοι, μόνον τῶν ἐξαιτηθέν-
των τε καὶ οὐ δοθέντων, φεύγειν
ἐκέλευσε· καὶ φεύγει Χαρίδημος
ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Δα-
ρεῖον.

XI.

7. τοὺς ἀμφὶ Δημοσθένην] Notum loquendi genus οἱ ἀμφὶ Δημοσθένην *Demosthenes.*
8. τῇ πόλει γενομένης] quæ clades *urbi* Athenis *acciderat. Accepta enim illa ad Chæroneam plaga, ingentes omnibus Græcis importata sunt calamitates.* Pausan. Attic. p. 45. init.
ἀπέφαινεν] *dicebat, prædicabat, affirmabat.*
11. Χαρίδημον] De hoc vide plura apud Curt. 3, 2, 10, seqq.

XI. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος 1
ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν· καὶ τῷ τε
Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ τὴν θυσίαν τὴν ἀπ'
Ἀρχελάου ἔτι καθεστῶσαν ἔθυσε, καὶ
τὸν ἀγῶνα ἐν Αἰγαῖς διέθηκε τὰ
Ὀλύμπια. Οἱ δὲ καὶ ταῖς Μούσαις
λέγουσιν ὅτι ἀγῶνα ἐποίησε. Καὶ 2
ἐν τούτῳ ἀγγέλλεται τὸ Ὀρφέως
τοῦ Οἰάγρου τοῦ Θρᾳκὸς ἄγαλμα,
τὸ ἐν Πιερίδι, ἱδρῶσαι ξυνεχῶς. Καὶ 3
ἄλλοι ἄλλα ἐπεθείαζον τῶν μάν-
τεων. Ἀρίστανδρος δὲ, ἀνὴρ Τελμισ-
σεὺς μάντις, θαῤῥεῖν ἐκέλευσεν Ἀ-
λέξανδρον· δηλοῦσθαι γὰρ ὅτι ποιη-
ταῖς ἐπῶν τε καὶ μελῶν, καὶ ὅσοι
ἀμφὶ ᾠδὴν ἔχουσι, πολὺς πόνος ἔ-
σται ποιεῖν τε καὶ ᾄδειν Ἀλέξανδρον
καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ἅμα δὲ 4
τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἀφ' Ἑλ-
λησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακε-
δονίαν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας Ἀντι-
πάτρῳ ἐπιτρέψας, αὐτὸς δὲ ἄγων
πεζοὺς μὲν, σὺν ψιλοῖς τε καὶ το-
ξόταις, οὐ πολλῷ πλείους τῶν
τρισμυρίων, ἱππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς
πεντακισχιλίους. Ἦν δὲ αὐτῷ ὁ 5
στόλος παρὰ τὴν λίμνην τὴν Κερκινῖ-
τιν ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ
Στρυμόνος ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς.
Διαβὰς δὲ τὸν Στρυμόνα, παρή- 6
μειψε τὸ Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ'

1 XI. His rebus gestis in
Macedoniam reversus, Jovi
Olympico sacrum fecit jam
antea ab Archelao institu-
tum, & certamen Olympi-
cum apud Ægas fieri cura-
vit. Sunt qui & Musis ludos
2 fecisse dicant. Per id tem-
pus nuntiatum est Orphei
OEagri F. Thracis statuam
in Pieriâ continue sudasse.
3 Varia fuit vatum de hoc
prodigio sententia: Aristan-
der vero Telmisseus, vates
eximius, Alexandrum bono
animo esse jubet: significari
enim, cujusvis generis poë-
tas magnopere laboraturos
in Alexandro ejusque rebus
gestis describendis atque
4 decantandis. Dehinc ineun-
te vere ab Hellesponto mo-
vit, Macedoniæ & reliquæ
Græciæ administratione An-
tipatro commissâ. Ipse pedi-
tum una cum militibus levis
armaturæ & sagittariis tri-
ginta millia, equitum ultra
quinque millia secum ducit.
5 Iter autem illi fuit juxta la-
cum Cercinitem Amphipo-
lin versus, & deinde ad Stry-
monis fluvii ostia. Trajecto
6 dein Strymone, Pangæum
montem præteriit viâ, quæ
Ab-

CAP. XI 3. ποιηταῖς ἐπῶν τε καὶ μελῶν] Ἔπος est *carmen heroicum*, μέλος autem *lyricum*. Xenoph Memor. lib. 1. p. 573. l. 15 ἐπὶ μὲν ἐπῶν ποιήσει Ὅμηρον ἔγωγε μάλιστα τεθαύμακα. Galen. in fine de usu part. παρὰ τοῖς μελικοῖς ποιηταῖς ἃς καὶ λυρικὰς ὀνομάζουσι.

ἀμφὶ ᾠδὴν ἔχουσι] i. e. *musicam exercentibus*.

4 ἀφ' Ἑλλησπόντου] MSS. omnes habent ἐφ' Ἑλλησπόντου. Recte Facius: *cum exercitu ad Hellespontum movit*. Erat enim adhuc in Macedonia. *Gronov.* Cujus significationis plurima exempla collecta sunt in indice.

οὐ πολλῷ πλείους τῶν τρισμυρίων] *non multo plures quam triginta millia.*

Abderam & Maroneam versus Græcas urbes ad mare sitas tendit. Inde ad Ebrum flumen profectus; quo haud difficulter transmisso, per Pæticam regionem ad Melana fluvium venit: eoque etiam trajecto, vigesimo postquam è Macedonià moverat die Seston adtigit. Inde Eleunta profectus, Protesilao super ipsius tumulum sacrificat: quod Protesilaus creditur, Græcorum, qui cum Agamemnone ad Ilium militarunt, primus in Asiam pedem intulisse. Sacrificii vero scopus hic erat, ut felicior ipsi quam Protesilao descensus in Asiam esset. Parmenioni Alexander peditatus maximam partem & equitatum ex Sesto in Abydum trajiciendi negotium dat: qui quidem triremibus centum & sexaginta aliisque navibus onerariis quamplurimis transvecti sunt. Alexandrum ex Eleunte in Achæorum portum navigasse plures scribunt, navisque prætoriæ gubernatorem fuisse:

Ἄβδηρα καὶ Μαρώνειαν πόλεις Ἑλ-
ληνίδας ἐπὶ θαλάσσῃ ᾠκισμένας.
Ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Ἕβρον ποταμὸν
7 ἀφικόμενος, διαβαίνει καὶ τὸν εὐ-
πετῶς. Ἐνθένδε διὰ τῆς Παιτικῆς
ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται.
Διαβὰς δὲ καὶ τὸν Μέλανα, ἐς
Σηστὸν ἀφικνεῖται ἐν εἴκοσι ταῖς πά-
σαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξορ-
μήσεως. Ἐλθὼν δὲ ἐς Ἐλαιοῦντα,
8 θύει Πρωτεσιλάῳ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ
Πρωτεσιλάου, ὅτι καὶ Πρωτεσίλαος
πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν
τῶν Ἑλλήνων τῶν ἅμα Ἀγαμέμ-
νονι ἐς Ἴλιον στρατευσάντων. Καὶ ὁ
νοῦς τῆς θυσίας ἦν, ἐπιτυχεστέραν οἱ
γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάῳ τὴν ἀπόβα-
σιν. Παρμενίων μὲν δὴ τῶν πεζῶν
9 τοὺς πολλοὺς, καὶ τὴν ἵππον δια-
βιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἄβυ-
δον· καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκα-
τὸν καὶ ἑξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλ-
λοις πολλοῖς στρογγύλοις. Ἀλέξ-
10 ανδρον δὲ ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς τὸν Ἀ-
χαιῶν λιμένα κατᾶραι ὁ πλείων λό-
γος κατέχει, καὶ αὐτόν τε κυβερ-
νῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβάλ-
λειν· καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν
πόρον

6. τὴν ὡς ἐπ' Ἄβδηρα] τὴν scil. ὁδὸν, ellipsis, ὡς ἐπ' *versus*, pleonasmus.
7. τὸν εὐπετῶς] Τὸν pro τοῦτον, ut 2, 4, 12. & 14. MStus tamen optimus καὶ τὸν Ἕβρον εὐπετῶς. *Gronov.*
8. Πρωτεσίλαος πρῶτος] De hoc ita Homerus Iliad. B.

- - - - τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνὴρ
Νηὸς ἀποθρώσκοντα πολὺ πρώτιστον Ἀχαιῶν.
Hunc autem interfecit Dardanus vir
De navi desilientem multo primum ante alios *Achivos.*

ἐς Ἴλιον στρατευσάντων] *qui adversus Ilium militarunt*, sive *expeditionem susceperunt*. Sic Ind. 5, 8.
9. στρογγύλοις] Supra Cap. 3. 3.
10. καὶ αὐτόν τε] *& ipsummet.*

μέσῳ τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάξαντα ταῦρον, τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηΐσι σπένδειν ἐκ χρυσῆς φιάλης ἐς τὸν πόντον. Λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεὼς σὺν τοῖς 11 ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν, καὶ βωμοὺς ἱδρύσασθαι, ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας, Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους· ἀνελθόντα δὲ ἐς Ἴλιον, τῇ τε Ἀθηνᾷ θῦσαι τῇ Ἰλιάδι, καὶ 12 τὴν πανοπλίαν τὴν αὑτοῦ ἀναθεῖναι ἐς τὸν ναὸν, καὶ καθελεῖν ἀντὶ ταύτης τῶν ἱερῶν τινα ὅπλων ἔτι ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ ἔργου σωζόμενα· καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας· θῦσαι δὲ αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἑρ- 13 κείου λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιτούμενον τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν.

quumque jam in mediis Hellesponti fluctibus versaretur, mactato tauro, Neptuno ac Nereidibus aureâ phialâ in mare profusâ libasse: Ferunt etiam primum ex nave cum armis in Asiæ terram descendisse, altariaque struxisse Jovi descensori, & Minervæ, & Herculi, eo loci unde ex Europâ solvit, & in Asiâ appulit: quumque in Ilium venisset, Palladi Iliacæ sacrificasse: universisque armis, quibus uti soleret, in ejus templo fixis, sumpsisse eorum loco sacra quædam arma, quæ ex Trojano bello adhuc salva erant: quæ quidem arma scutatos ante ipsum in prælium gestare solitos narrant. Sacrificasse etiam eum Priamo ad Jovis Hercii aram fama tenet, ut Priami iram adversus Neoptolemi progeniem, quæ ad ipsum pertinebat, deprecaretur.

XII. Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς Ἴ- 1 λιον Μενοίτιός τε ὁ κυβερνήτης

XII. Porro Alexandro Ilium conscendenti Menœtius gu-

11. ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης] Quibus Diis istæ in Europa aræ fuerint sacratæ, non additur. Nam Διὸς ἀποβατηρίου quidem ara eo loco, ex quo naves conscenderunt, constitui non potuit, cum ἀποβαίνειν sit *e navi excendere*. Non recte ergo Vulcanius Jovi descensori aram tribuit in Europa. De illis vero in Europa positis aris ita Justinus 11, 7, 4. *duodecim aras deorum in belli vota statuit*. Vide sis Gronovium.

13. Διὸς τοῦ Ἑρκείου] Ἕρκος dicitur *aulam ambiens murus*. Unde Jovem Hercium appellarunt, quod ipsi ibi sacrificia fiebant tanquam ejus loci præsidi, & a quo conservarentur omnes, qui intra idem ἕρκος habitarent; quemadmodum ἐν τῷ τῶν οἴκων ἕρκει sacrificabatur Jovi ἑρκείῳ. Steph. in Thes.

τῷ Νεοπτολέμου γένει] Neoptolemus, Achillis filius, Priamum in ipsis Palatii focis occiderat.

ὃ δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν] Curt. 4, 6, 29. & Vellejus 1, 6, 5. *Caranus, vir generis regii, sextus decimus ab Hercule, profectus Argis regnum Macedoniæ occupavit. A quo Magnus Alexander cum fuerit septimus decimus, jure materni generis Achille auctore, paterni Hercule gloriatus est.*

CAP. XII. 1. Ἴλιον] Troja proprie regionis, Ilium vero urbis in ea nobilissima

gu-

gubernator auream coronam imposuit: post hunc Chares Atheniensis, qui ex Sigeo venerat, atque alii nonnulli, partim Græci, partim indigenæ. Sunt qui eum etiam Achillis tumulum coronasse, Hephæstionem vero Patrocli dicant: & felicem quidem, ut rumor est, nominavit Achillem Alexander, quod Homerum præconem ad perpetuandam suam memoriam nactus esset. Neque vero immerito hac de causâ Alexandro felix censendus Achilles visus est: quum hanc unam particulam ad cumulum felicitatis ei defuisse contigerit. Neque enim ejus gesta pro dignitate memoriæ prodita sunt, neque quisquam ea aut solutâ oratione aut versu conscripsit, aut lyrico carmine cecinit, quemadmodum Hie-

χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε, καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν, καί τινες ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι.
2 Οἱ δὲ, ὅτι καὶ τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσεν· Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν, ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε; καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα (ὡς ὁ λόγος) Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε.
3 Καὶ μέν τοι καὶ ἦν Ἀλεξάνδρῳ οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα εὐδαιμονιστέος Ἀχιλλεὺς, ὅτι αὐτῷ γε Ἀλεξάνδρῳ οὐ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπιτυχίαν τὸ χωρίον τοῦτο ἐκλιπὲς ξυνέβη, οὐδὲ ἐξηνέχθη ἐς ἀνθρώπους τὰ
4 Ἀλεξάνδρου ἔργα ἐπαξίως. Οὔτ' οὖν καταλογάδην, οὔτε τις ἐν μέτρῳ ἐποίησεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν μέλει ᾔσθη Ἀλέξανδρος, ἐν ὅτῳ Ἱέρων τε καὶ Γέλων καὶ Θήρων, καὶ πολλοὶ

simæ nomen. Remotum est a portu Ilium M. CCCCC. pass. Plin. lib. 5: cap. 30. Hinc verbum *ἀνιέναι adscendere*. Vulgaris enim loquendi consuetudo, quæ a mari ad interiora regionis recedunt, ea superiora vocat.

Μενοίτιός τε ὁ κυβερνήτης] Cum de hoc Menœtio nihil constet, nisi quod gubernator fuerit, liceat conjecturis uti, & dicere, eum vel gubernatorem, i. e. rectorem fuisse urbis Ilii, quo sensu Plato citatur hoc verbum adhibuisse; vel, quod verosimilius, navi vel uni vel pluribus præfectum fuisse ab universis Trojanis, in quorum urbe principe hic ab ipso honos habitus fuit Alexandro. Ut proinde hic quidem fuerit *ἐπιχώριος indigena*, uti Chares Græcus; cujus utriusque generis etiam nonnulli alii idem fecisse dicuntur.

3. *εὐδαιμονιστέος*] *felix prædicandus erat.* Vulcanii *visus est* detrahit aliquantulum de sententia.

Ἀλεξάνδρῳ οὐ κατὰ τὴν ἄλλην] *Alexander non pro reliqua felicitate locus hic, sive pars hæc deficiens accidit*, i. e. quod hæc una res ipsi defuit, id vero non respondit reliquæ ipsius felicitati. Qua vero in parte fortuna ipsum destituerit, verba subsequentia declarant, quæ propterea interpres latinus divellere ab his non debuisset, utpote quibus explanatur, quale sit *τὸ χωρίον τοῦτο ἐκλιπὲς*, nempe quod non digne satis ipsius res gestæ sint scriptis celebratæ.

4. *Ἱέρων*] Syracusanorum rex fuit, in quem exstant quatuor Pindari Odæ, quod bis equo celete, totiesque curru victoriam esset adeptus, Olymp. Od. 1. Pyth. Od. 1. 2 & 3.

Γέλων] Frater hic fuit Hieronis, cujus laudes quis cecinerit, ignoro. Pindarus qui-

καὶ ἄλλοι οὐδέν τι Ἀλεξάνδρῳ ἐπεικότες. Ὥστε πολὺ μεῖον γιγνώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου, ἢ τὰ φαυλότατα τῶν πάλαι ἔργων. Ὁπότε καὶ ἡ τῶν μυρίων
5 σὺν Κύρῳ ἄνοδος ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ τὰ Κλεάρχου τε καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ ἁλόντων παθήματα, καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐκείνων, ἣν Ξενοφῶν αὐτοὺς κατήγαγε, πολύ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους Ξενοφῶντος ἕνεκά ἐστιν, ἢ Ἀλέξανδρός τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Καί τοιγε
6 Ἀλέξανδρος οὔτε ξὺν ἄλλῳ ἐστράτευσεν, οὔτε φεύγων μέγαν

ronis, Gelonis, Theronis, aliorumque multorum qui Alexandro nullâ ratione comparandi sunt. Quo factum est, ut minus notæ sint Alexandri res
5 præclare gestæ, quam alia vetera minutissima facta. Siquidem illa decem millium cum Cyro adversus Artaxerxem expeditio, & Clearchi atque eorum qui cum eo capti fuerunt clades, & eorundem Xenophonte duce reditus, illustriora apud homines Xenophontis operâ sunt effecta,
6 quam aut Alexander aut ejus res gestæ. Cæterum Alexander neque alterius cujuspiam exer-

quidem de eo silet. Caeterum dissensionem, quæ inter Theronem, Gelonem & Hieronem viguit, enarrat Joh. Benedictus Comment. in Pindari Olymp. Od. 2. pag. 42.

Θήρων] Theron hic Agrigentinorum tyrannus eundem Pindarum nactus est præconem Olymp. Od. 2 & 3.

5. τῶν μυρίων] *decem millium*, nempe Græcorum, Xenoph. hujus expeditionis lib. 5. p. 273. l. 53. Nam præter hos & alias copias Cyrus habebat lib. 1. p. 207. sub fin.

Κλεάρχου] Hic, interfecto Cyro, imperium in Græcos, ipsorum voluntate, obtinebat, lib. 2. p. 217. l. 27.

καὶ τῶν ἅμα ἁλόντων παθήματα,] Horum nomina & interitum commemorat Xenophon lib. 2. p 227. qui non prælio vel aperta vi, sed simulata capti amicitia, cum ad Tissaphernem, prætorem regium, venissent, contra fidem datam ab ipso comprehensi, deductique ad Regem trucidati sunt. p. 228. l. 20.

ἣν Ξενοφῶν] De exped. Cyri lib 6 p. 294. init.

Ξενοφῶντος ἕνεκα] Vide, quanti a Græcis habitus, quamque in omnium manibus fuerit Xenophon, ut ejus scripta plus valuerint ad famæ celebritatem, quam Alexandri victoriæ. Et habent omnino isti libri de Cyri expeditione multam delectationem. Nam præter summam orationis suavitatem, quæ omnibus ejus scriptis est communis, quem non præcipue moveant Cyri, singularis viri, interitus, Græcorumque fides atque fortitudo? Cujus studium in legendo non erectum retineant ancipites illi variique casus, quibus in itinere conflictati sunt iidem Græci domum revertentes?

6. Καί τοιγε] *Et quidem*, sive *Cum tamen*, *Et tamen*.

οὔτε ξὺν ἄλλῳ ἐστράτευσεν] Hæc, lecta Xenophontis historia, rectius intelliguntur. Comparatur nempe Alexander cum illis decem millibus Græcorum, qui a Cyro mercede conducti, ductu imperioque ipsius militabant. In quo longe illis præstitit Alexander, qui non apud alium stipendia meruit, sed suis auspiciis bellum gessit. Vertendum igitur: *neque cum alio militavit*, eo sensu, quo Alexander Thalestrin, Amazonum reginam interrogat, *an cum ipso militare vellet*, Curt. 6, 5, 31. Sic infra de mercenariis militibus idem loquendi genus dicitur cap. 16.

exercitum ad suum conjunxit, neque Persarum regem fugiens, descensu ad mare impeditos vicit: neque quisquam est mortalium qui solus tam præclara & numero & magnitudine aut inter Græcos aut inter barbaros facinora ediderit. Atque hæc quidem de caussa me ad hanc historiam conscribendam impulsum fuisse profiteor, non indignum me censens per quem Alexandri res gestæ apud homines notæ celebresque efficerentur. Quisquis vero sim qui ita de me sentiam, nomen quidem adscribere nihil attinet (neque enim obscurum illud inter mortales

βασιλέα τοὺς τῇ καθόδῳ τῇ ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐμποδὼν γιγνομένους ἐκράτησεν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἷς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις
7 ἀπεδείξατο. Ἔνθεν καὶ αὐτὸς ὁρμηθῆναι φημὶ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν φανερὰ καταστήσειν ἐς ἀνθρώ-
8 πους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ὅστις δὲ ὢν ταῦτα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γιγνώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέομαι ἀναγράψαι (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστὶν) οὐδὲ πατρίδα, ἥτις μοι ἐστὶν, οὐδὲ τὸ

n. 10. ἔθαψε δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας, οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον. Eodem modo Xenoph. ἀναβ lib 1. p 193. l. 11. τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι, *exsules expeditioni adesse jussit.*

ἔστι φεύγων μέγαν βασιλέα] *neque fugiens magnum regem* Persarum, Artaxerxem, fratrem Cyri minoris, uti decem millia Græcorum, qui cum Cyro contra Artaxerxem steterant, Cyroque victo & interfecto, in patriam se ex hostico recipere conabantur. Quem reditum *fugæ* nomine appellat Arrianus, non quod ex acie fugerint, in qua ipsi quidem hostem bis vicerant, Xenoph. lib. 2. p. 209 & 213. cum Cyrus & reliquus ejus exercitus infelicius pugnassent; sed quod sensim, uti fit in fuga non effusa, recesserint, & insidias regis prudenter vitantes, & vim, si inferretur, fortiter propulsaturi. Nam cum Dario cæso, in mediis hostibus destituti essent, neque tamen arma tradere vellent, quod se victos esse negarent, p. 215. factum est ipsorum cum virtute tum consilio, ut eos rex neque aperto marte aggredi auderet, neque fraude in potestatem redigere posset suam.

τοὺς τῇ καθόδῳ τῇ ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐμποδὼν γιγνομένους ἐκράτησεν] *eos, qui descensui ad mare impedimento erant, vicit.* Quod iidem Græci fecerunt. Horum enim domum reditioni impedimento erant plerique populi, per quorum regiones iter ipsis in patriam erat faciendum. quos tamen omnes superarunt, via armis facta. De quo reditu Xenophon copiosissime totis libris quatuor extremis. Meminit ejusdem & infra Arrianus 2, 7, 14.

τηλικαῦτα κατὰ μέγεθος] Sic Polyb lib. 1. cap. 39 pag. 56. l. 14. πορίσαντες χρημάτων τηλικοῦτο τὸ μέγεθος.

8. τὸ μὲν ὄνομα] Hæc de nostro Scriptore accurate persequitur celeberrimus *Fabricius* Bibl. Gr. lib. 4. cap. 8. p. 269 adductis ubique testimoniis. Nos ipsius verba tantum apponemus. *Epicteto non incommode jungetur discipulus ejus celeberrimus Flavius Arrianus, Nicomediensis Bithynus, propter eruditionem Atheniensi & Romana civitate donatus, dignitatibusque auctus est. Adriano Cæsari admiratori Epicteti charus, ab eo præfectus provinciæ armatæ, Cappadociæ, & Xenophontis prisci non minus industria rerum gerendarum quam studio sapientiæ, scriptis & nomine ipso æmulus bellavit contra Alanos & Massagetas, evectus etiam ad honores urbis Senatorios ipsumque consulatum, & in patria sacerdotio Cereris & Proserpinæ functus.*

τὸ γένος τὸ ἐμὸν, οὐδὲ εἰ δή τινα ἀρχὴν ἐν τῇ ἐμαυτοῦ ἦρξα. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ, οἵδε οἱ λόγοι εἰσί τε καὶ ἀπὸ νέου ἔτι ἐγένοντο. Καὶ ἐπὶ τῷδε οὐκ ἀπ- 9

est) sed nec patriam nec genus meum, neque an aliquem in civitate meâ magistratum gesserim. Illud dixisse satis fuerit, mihi nec patriæ nec generis nec honorum ornamenta deesse

ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω] Vertendum: *Sed illud scribo, mihi & patriam, & genus, & dignitates hæc studia esse & jam a juventute fuisse.* Hoc est, quantum alii ob patriam, genus dignitatesve gloriantur, & fatua adulatione sese ipsi prosequuntur; non minus ego, quanquam istis omnibus me conditio mea satis ornaverit, me amo non propter illa fortuita partim, partim futilia, sed propter sola studia mea; præque iis omnia alia ista & contemno & contempsi semper. Ita *Gronovius*, cui assentior; dictumque hoc similiter arbitror ac illud Jobi XXII. 25. *Et erit omnipotens aurum tuum, & argentum viresque tibi.* Vel si quis de puella ignobili & deformi, divite tamen dicat, ei & genus & formam esse pecuniam, secundum tritum versiculum, vel contra de paupercula venusta, dotem ei esse formam. Nisi quod ista ornamenta omnia & patriæ & generis & honorum non adimeret Arriano, quibus tamen ipse adeo se ad gloriam uti nolle ait, ut quasi nihil eorum habeat, omnem in literarum studiis laudem suam ponat. *Dodwellus* quidem video de ætate peripli maris Euxini §. 8. ex his Arriani verbis colligere, propter eruditionem ipsi jus civitatis Romanæ & Atheniensis una cum dignitatibus contigisse. Verum, cum præter patriam & honores, etiam generis sui mentionem faciat, nullis autem id quidem literis effici possit, ut quis nobiliore, quam est, genere natus sit; nisi forte Arrianum etiam adoptatum propter doctrinam a nobili quodam homine dicas gentique alicui Romanæ adscriptum, de quo tamen mihi quidem nihil constat: sequi malo Gronovii sententiam, si alterutra sola sequenda est. Sin utramque, quantum licet, conjungere placet, non inepte forsan totus hic locus ita exponeretur: Quanquam non ignobilem habeam patriam, potior mihi tamen patria sunt literæ, in quibus totus habito, quarumque commendatione & Romanam & Atheniensem adeptus sum civitatem. Et licet nec genus mihi sit obscurum, majori tamen mihi laudi duco doctrinæ gloriam, quam generis splendorem. Denique etiam quos honores gessi, eos neque tanti facio, quanti studia mea, neque illos me sine his potuisse consequi agnosco.

9. Καὶ ἐπὶ τῷδε οὐκ ἀπαξιῶ] Liberum, credo, erit ut aliis, ita & mihi meam sententiam de loco tam difficili expromere, quem equidem ita intelligo: *Et propterea non indignum me judico primariis rebus in lingua græca, si quidem & Alexander primas tenet in armis.* Ut τῶν πρώτων sit neutrius generis, & τὰ πρῶτα ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, sint res ante alias memorabiles, & dignæ quæ græco sermone scribantur. Eæ vero sunt res Alexandri, utpote & maximæ, & a græco gestæ. Græca enim lingua Græcorum omnino facta maxime celebrari par est. Esse autem illa πρῶτα ἐν τῇ φωνῇ Ἑλλάδι res gestas Alexandri, particulæ istæ εἴπερ γε καὶ declarant, quæ prorsus eundem usum præstant infra 7, 20, 3. οὐκ ἀπαξιοῦν καὶ αὐτὸν νομισθῆναι πρὸς Ἀράβων θεὸν, οὐ φαυλότερα ἔργα Διονύσου ἀποδειξάμενον. εἴπερ γε καὶ Ἀράβων κρατήσας ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς, καθάπερ Ἰνδοῖς, πολιτεύειν κατὰ τὰ σφῶν νόμιμα. Hic quæ sint illa οὐ φαυλότερα ἔργα *non minora facinora*, adhibitis iisdem particulis ostenditur, εἴπερ γε καὶ, nempe quod devictos Arabas liberos esse siverit. Id ergo dicit Arrianus: Cum in studiis ego mea ponam & a juventute posuerim omnia, propterea non indignum me censeo, qui de his rebus scribam, quæ maximæ sunt in lingua Græca, dignæque ut ab homine hujus linguæ peritissimo exponantur. Omnes enim bellica gloria superavit Alexander. *Gronovius* aliter: Imo, inquit, ille dicit, quia ab juventute semper mihi curæ fuerunt literæ, ideo non dedignor me inter primos (scilicet qui hodie vivunt & ea utuntur) in ejus linguæ usu, sicut Alexander in usu armorum. Hæc ille. Uter rectius, lectoris esto judicium.

esse, literas vero à puero semper cordi fuisse: propterea non indignum me judicaverim, qui inter primos Græcæ linguæ scriptores, ut Alexander inter eos qui in re militari præstiterunt, collocer. Alexander itaque ex Ilio ad Arisben movit, quo in loco universus exercitus trajecto Hellesponto castra fixerat. Postridie Percoten, deinde Lampsacon prætergressus, ad Practium flumen consedit, quod ex Idæis montibus fluens, inter Hellespontum & Euxinum pontum in mare fertur. Inde Hermotum venit, Colonas urbem transgressus. Speculatores porro ante exercitum miserat, quorum dux erat Amyntas Arrabæi filius, cum turmâ amicorum ab Apolloniâ, cui præfectus erat Socrates Sathonis filius, & quatuor turmis præcursorum, quos vocant. In transitu, Panegorum Lycagoræ filium unum ex amicis, cum aliquo comitatu mittit, qui Priamum oppidum, quod incolæ dediderant, recipiat. Persarum autem duces erant, Arsames, Rheomithres, Petenes, Niphates, & cum his Spithridates

ἀξιῶ ἐμαυτὸν τῶν πρώτων τῶν ἐν
τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, εἴπερ οὖν
καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὅ-
10 πλοις. Ἐξ Ἰλίου δὲ ἐς Ἀρίσβην
ἥκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῷ
διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον
11 ἐστρατοπεδεύκει. Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ
ἐς Περκώτην, τῇ δὲ ἄλλῃ Λάμ-
ψακον παραμείψας, πρὸς τῷ
Πρακτίῳ ποταμῷ ἐστρατοπέδευ-
σεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ἰ-
δαίων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν
μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ
τοῦ Εὐξείνου πόντου. Ἔνθεν δὲ ἐς
Ἑρμωτον ἀφίκετο, Κολωνὰς πό-
12 λιν παραμείψας. Σκοποὶ δὲ αὐ-
τῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύ-
ματος· καὶ τούτων ἡγεμὼν ἦν Ἀ-
μύντας ὁ Ἀῤῥαβαίου, ἔχων τῶν
τε ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀ-
πολλωνίας, ἧς ἰλάρχης ἦν Σω-
κράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προ-
δρόμων καλουμένων ἴλας τέσσα-
13 ρας. Κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρία-
μον πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν
ἐνοικούντων τοὺς παραληψομέ-
νους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ
14 Λυκαγόρου ἑνὶ τῶν ἑταίρων. Περ-
σῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης
καὶ Ῥεομίθρης καὶ Πετήνης καὶ
Νι-

11. ἐς Περκώτην] scil. ἧκε, *ad Percoten* venit.
τῇ δὲ ἄλλῃ] *sequenti autem die.*
πρὸς τῷ Πρακτίῳ] Al. πρὸς τῷ προσαντίῳ.
ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ] *influit in mare, quod est inter Hellespontum & Euxinum Pontum*, id est, in Propontida.
12. τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας] ἴλη ἡ ἐξ Ἀπολλωνίας est turma, ex Apolloniatis conscripta. *Gronov.*
13. Πρίαμον πόλιν] ita Gronovius ex MSStis; pro quo alii πριάμου πόλιν, Blanckardus vero legendum putat Πριάπου.

Νιφάτης καὶ ξὺν τούτοις Σπιθρι-
δάτης ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατρά-
πης, καὶ Ἀρσίτης ὁ τῆς πρὸς Ἑλ-
λησπόντῳ Φρυγίας ὕπαρχος. Οὗ-
τοι δὲ πρὸς Ζελείᾳ τῇ πόλει κατε-
στρατοπεδευκότες ἦσαν ξὺν τῇ ἵπ-
πῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἑλ-
λησι τοῖς μισθοφόροις. Βουλευο-
μένοις δὲ αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόν-
των, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβε-
βηκὼς ἠγγέλλετο, Μέμνων ὁ Ῥό-
διος παρῄνει μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι
πρὸς τοὺς Μακεδόνας, τῷ τε πεζῷ
πολὺ περιόντας σφῶν, καὶ αὐτοῦ
Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δὲ
ἀπόντος Δαρείου. Προϊόντας δὲ,
τόν τε χιλὸν ἀφανίζειν καταπα-
τοῦντας τῇ ἵππῳ, καὶ τὸν ἐν τῇ γῇ
καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πό-
λεων αὐτῶν φειδομένους. οὐ γὰρ
μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπο-
ρίᾳ τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρσίτην δὲ
λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν
Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν περιίδοι μίαν
οἰκίαν ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑποτε-
ταγμένων ἀνθρώπων· καὶ τοὺς Πέρ-
σας Ἀρσίτῃ προσθέσθαι, ὅτι καὶ
ὕποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνο-

Lydiæ & Ioniæ ſatrapa, &
Arſites, Phrygiæ quæ ad Hel-
leſpontum vergit præſes. Hi
15 omnes ad Zeliam urbem cum
equitatu barbarico, & Græ-
cis mercenariis, conſtiterant.
Conſultantibus porro iis de
ſummâ rerum, quum Alex-
16 ander tranſiſſe nuntiaretur,
Memnon Rhodius monuit
non eſſe prœlio cum Mace-
donibus contendendum, qui
& peditatu ſuperiores eſſent,
& præſentem haberent Alex-
andrum, ipſi vero Darium
abſentem. Omne autem fru-
mentum herbidum equitatu
17 proculcandum deſtruendum-
que eſſe, omnemque terræ
fructum exurendum, ac ne
ipſis quidem oppidis parcen-
dum: atque ita Alexandrum
commeatu deſtitutum moram
in eâ regione non facturum.
18 Ad ea Arſiten in conventu
Perſarum dixiſſe ferunt, ſe ne
unam quidem eorum, qui ipſi
ſubditi eſſent domum incendi
paſſurum: atque in ejus ſen-
19 tentiam à Perſis itum eſſe,
ſuſpicantibus Memnonem,
regii honoris continuandi
cauſa,

16. διὰ κινδύνου ἰέναι] Κίνδυνος pro *prælio* infra 2, 7, 15. & κινδυνεύειν pro *dimicare*, 1, 15, 3. 1, 20, 1. 2, 25, 3. Haud diſſimiliter Xenoph. de exped. Cyri lib. 3. p. 236. l. 38. διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, *omni genere belli eos perſequi*. Vid. ſupra 1, 7, 15.

17. προϊόντας δὲ] *Sed progredientibus*. Δὲ pro ἀλλὰ poſt negationem. Meminit hujus conſilii & Curtius 3, 4, 3. Vult eos Memnon progredi, quousque tuto poſſent, omnibusque vaſtatis retro concedere. Conf. Gronov.

18. τῶν ὑποτεταγμένων] MSS. plerique ὑπὸ οἱ τεταγμένων. *Gronov.*

19. προσθέσθαι] Xenoph. de exped. Cyri lib. 1. p. 205. l. 4. ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ καὶ τοὺς ἄλλους προσθέσθαι. *Ad hanc ſententiam & ceteros acceſſiſſe.*

caussâ, belli moram protractionemque quærere.

XIII. Interea Alexander ad Granicum flumen instructo exercitu processit, duplicem armatorum phalangem ducens. Equites ad cornua collocat, impedimenta extrema subsequi jubet. Speculatoribus qui hostes prospectent Hegelochum præficit, sarissatos equites illi adjungens & levis armaturæ circiter quingentos. Jam non procul à Granico aberat Alexander, quum statim nonnulli ex speculatoribus incitatis equis advolantes nuntiant, Persas trans Granicum instructâ ad prælium acie consistere. Alexander omnem exercitum ad committendum prælium instruit. Tum accedens Parmenio, his verbis Alexandrum compellat: *Consultum mihi videtur, rex, in præsentiâ ad fluminis ripam, ut possumus, castra locare. Neque enim judicarim tantum animi hostibus fore, ut, quum peditatu*

να, τριβὰς ἐμποιεῖν ἑκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς ἕνεκα.

1 XIII. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν σὺν τεταγμένῃ τῇ στρατιᾷ, διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὁπλιτῶν τάξας· τοὺς δὲ ἱππέας κατὰ τὰ κέρατα ἄγων, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας ἕπεσθαι, τοὺς δὲ προκατασκεψομένους τὰ τῶν πολεμίων ἦγεν αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντα-
2 κοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρός τε οὐ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῇ ἐλαύνοντες, ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐφεστάναι τεταγμένους ὡς ἐς μά-
3 χην. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν συνέταττεν ὡς μαχουμένους. Παρμενίων δὲ προσελ-
4 θὼν, λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε. Ἐμοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρατοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν.

τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς ἕνεκα.] *Honoris a rege tributi caussa.* Plus enim in uno Memnone spei habebat Darius, quam in cæteris ducibus omnibus, Curt. 3, 2, 1. Unde & imperium ipsi inferioris Asiæ totiusque classis concesserat, infra 1, 20, 5. & 2, 1, 1. Eundemque solum Alexander ob industriam & rei bellicæ peritiam verebatur, Curt. 3, 1, 21.

Cap. XIII. 1. διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα] Ita infra 3, 14, 8. De duplicatione phalangis vide Ælian. Tact. c. 29. Διφαλαγγίαν hanc nominat Polyb. lib 2. cap. 66. ἐπιστήσας διφαλαγγίαν ἐπάλληλον τῶν Μακεδόνων· ἐποίει δὲ τοῦτο διὰ τὴν στενότητα τῶν τόπων. *Phalangem Macedonum duplicem, cujus pars altera alteram sequebatur, pone hos locat: propter locorum angustias id facere coactus.* Et lib. 12. cap. 11. ἄγειν διφαλαγγίαν ἢ τετραφαλαγγίαν, *copias ducere divisas in duo vel etiam quatuor agmina, quæ se aliud post aliud sequantur.*

4. ὡς ἔχομεν] *ut sumus*, armati scilicet, vel certe vestibus non depositis, ut postridie statim sub primam lucem essent parati ad transeundum flumen. Sic sæpius h[illegible] 9. 2, 6, 2. 2, 11, 6. 3, 18, 10. Cujus generis etiam plura ex Xenophonte collegimus ad Marc. IV. 36.

μαι. Τοὺς γὰρ πολεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῶν πεζῶν λειπομένους, πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ ταύτῃ παρέξειν ἕωθεν εὐπετῶς τῷ στρατῷ διαβαλεῖν τὸν πόρον. Ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περάσαντες, πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι.
5 Νῦν δὲ οὐκ ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐν μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν.
6 Πολλὰ μὲν γὰρ αὐτοῦ ὁρᾶται βαθέα· αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ὁρᾷς ὅτι ὑπερύψηλοι καὶ κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὐτῶν·
7 ἀτάκτως τε οὖν καὶ κατὰ κέρας, ᾗπερ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικείσονται ἐς φάλαγγα συντεταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ ἱππεῖς·
8 καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα ἔς τε τὰ παρόντα χαλεπόν, καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν σφαλερόν.
9 Ἀλέξ-

longe inferiores sint, prope nos pernoctent, eamque ob causam facilem exercitui nostro cras sub primam lucem fluminis transitum fore. Citius enim transierimus, quam ab illis acies instrui possit. Nunc vero non absque periculo rem hanc aggressuri videmur. Fieri siquidem non potest ut exercitum in adversum hostem per flumen ducamus: quod & profundum vorticosumque sit & contraria ripa alta, ut vides, ac prærupta. Nam inordinate angustâque acie (quod genus infirmissimum est) exeuntibus nobis, equitatus hostium bene instructus phalangi nostræ incumbet. Fuerit porro primum hoc infortunium, quoad præsentem rerum statum, grave; quoad de toto bello judicium, periculosum. Ad hæc Alexander,

5. ἐν μετώπῳ] *recta fronte*, cui cap. seq. 10. λοξὴ τάξις *obliqua acies* opponitur. Xenoph. Cyropæd. lib. 2 p. 45. l. 42. *Quis vero viam ducentem ad regiam arborem animadvertebat esse, ὡς ἐπὶ μετώπου πάντας ἰέναι, quam ut omnes in fronte progredi possent*

6. εἰσὶν αἱ αὐτῶν·] *Vides quod prealta & precipites sint quadam illarum* riparum, sive quædam partes illius ripæ. Alibi enim declivior fuisse dicitur paulo post 1, 15, 1. Duæ ergo caussæ afferuntur, cur exercitus non potuerit in justam frontem explicari. Prima est, quod multis locis profundus esset alveus; altera, quod ripa alicubi esset prærupta. Ad quod utrumque accommodanda erat transeuntium acies. Unde mox sequitur illativa particula οὖν.

7. ἀτάκτως] *Inordinate*, quod vadum non ubique aperiret vorticosus amnis.

κατὰ κέρας] *cum cornu* altero scilicet tantum, sive acie non longiore, quam unum cornu esse solet, ob eandem caussam, simulque quod acies non nisi contra humiliores ripæ partes dirigi posset. Inutilis ergo futura fuisset universæ phalangis longitudo, utpote cujus pars magna contra præcipitia progrederetur. Κατὰ κέρας autem est ita procedere, ut alterum cornu aliquantulum intervalli ab altero præcipiens, prius hostibus admoveatur. Quod genus aciei *obliquam phalangem* vocant, cujusmodi Alexander in transmittendo hoc flumine usus fuisse scribitur cap. 14. 10 ubi quæ sit obliqua phalanx, Æliani verbis ostenditur. Contraria sunt κατὰ κέρας ἄγειν & ἐπὶ φάλαγγος ἄγειν apud Xenoph. Cyropæd. lib. 1. p. 30. l. 2. Uti & hoc loco κατὰ κέρας ἐκβαίνοντες & ἐς φάλαγγα συντεταγμένοι opponuntur. Conf. supra ad 1, 6, 22

8. τῦ πολέμου κρίσιν] Vide infra ad 2, 16, 12.

ander, *Intelligo quidem, ô Parmenio, sed dedecori mihi fuerit, si quum ita parvo negotio Hellespontum trajecerim, rivus hic (Granicum eo nomine extenuans) nobis obstiterit, quo minus, ut possumus, transeamus. Neque id ego per Macedonum gloriam, perque meam in adeundis periculis promptitudinem & alacritatem, commiserim, unde Persis, ut reor, qui Macedonibus pares, crescat audacia, nisi statim initio aliquid dignum suo ipsorum metu passi fuerint.*

XIV. His dictis, Parmenionem, ut ad sinistrum cornu præsit, mittit, ipse ad dextrum suas copias ducit. Philotam Parmenionis filium, cum equitatu amicorum, cumque sagittariis & Agrianis jaculatoribus, priore loco dextrorsum constituit: cui Amyntam Arrabæi filium cum sarissatis equitibus & Pæonibus, & Socratis turmâ, adjunxit. Proxi-

ἀνδρὸς δὲ, Ταῦτα μὲν (ἔφη) ὦ Παρμενίων γιγνώσκω, αἰσχύνομαι δὲ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον διέβην εὐπετῶς, τοῦτο δὲ σμικρὸν ῥεῦμα (οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρανικὸν ἐκφαυλίσας) εἴρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ διαβῆναι, ὡς ἔχομεν.
10 Καὶ τοῦτο οὔτε πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης, οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους ὀξύτητος ποιοῦμαι· ἀναθαῤῥήσειν τε δοκῶ τοὺς Πέρσας, ἀξιομάχους Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα ἔπαθον.

1 XIV. Ταῦτα εἰπὼν, Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ
2 τὸ δεξιὸν παρῆγεν. Προετάχθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ, Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀῤῥαβαίου, τούς τε σαρισσοφόρους ἱππέας ἔχων, Φιλώτᾳ ἐπετάχθη, καὶ τοὺς Παίονας καὶ τὴν

10. ὅτι πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης ποιοῦμαι] *neque pro Macedonum gloria, neque pro mea ad pericula alacritate facturus sum*, h. e. Si tuum consilium sequerer, neque convenienter agerem Macedonum gloriæ, neque meam in periculis adeundis consuetudinem servarem. Ita πρὸς usurpatur a Xenoph. ἄτοπα λέγεις, καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ, *absurda dicis, nec pro tua dignitate, aut pro tuo officio*. Thucyd. οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας δόξης τάδε, *res vestra gloria indigna*. Sophocl. οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ, *non convenit medico docto*. Optime ergo hæc Vulcanius latine ita expresserat: *Quin potius hoc & a Macedonum gloria, & a mea in adeundis periculis virtute alienum esse censeo. Persis etiam hoc animos addet*. Hanc interpretationem male omnino Blanckardus mutavit in istam ab hoc loco alienissimam, quam equidem miror a Gronovio ejectam non fuisse. Nos eam retinuimus, ut institutum nostrum teneremus in exhibenda Gronoviana editione.

ἀναθαῤῥήσειν τε δοκῶ] *animumque sumturos arbitror Persas*. Non opus erat, hæc cum superioribus conjungere, & duas periodos in unam confundere. Quam confusionem Blanckardus induxit, dum Vulcanii interpretationem corrigere voluit.

CAP. XIV. 2. Φιλώτᾳ ἐπετάχθη] *Philota adjunctus, post eum constitutus fuit*. Vid. 1, 8, 1.

τὴν ἴλην τὴν Σωκράτους. Ἐχόμενοι 3
δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ
τῶν ἑταίρων, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ
Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις, ἡ
Περδίκκου τοῦ Ὀρρόντου φάλαγξ·
ἐπὶ δὲ, ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκρά-
τους· ἐπὶ δὲ, ἡ Κρατεροῦ τοῦ Ἀ-
λεξάνδρου· ἐπὶ δὲ, ἡ Ἀμύντου τοῦ
Ἀνδρομένους· ἐπὶ δὲ, ὧν Φίλιππος
ὁ Ἀμύντου ἦρχε. Τοῦ δὲ εὐωνύμου 4
πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἐ-
τάχθησαν, ὧν ἡγεῖτο Κάλας ὁ Ἁρ-
πάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις, οἱ ξύμμα-
χοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ
Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις, οἱ Θρᾷ-
κες ὧν ἦρχεν Ἀγάθων· Ἐχόμενοι δὲ 5
τούτων πεζοὶ, ἥ τε Κρατεροῦ φά-
λαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλ-
ίππου, ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς
ξυμπάσης τάξεως. Περσῶν δὲ ἱπ- 6
πεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι
δὲ πεζοὶ μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέ-
οντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν
μὲν ἵππον παρατείναντες τῷ ποτα-
μῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα
μακρὰν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν
τῶν ἱππέων. καὶ γὰρ ὑπερδέξια ἦν
τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία. Ἧι δὲ Ἀ- 7
λέξανδρον αὐτὸν καθεώρων (δῆλος
γὰρ ἦν τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρό-
τητι καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ σὺν ἐκ-
πλήξει θεραπείᾳ) κατὰ τὸ εὐώνυμον
μὲν σφῶν ἐπέχοντα, ταύτῃ πυκνὰς
ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν
ἱππέων. Χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ 8
στρατεύματα ἐπ' ἄκρου τοῦ ποτα-
μοῦ ἐφεστῶτες, ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον

mos his collocat scutatos amicorum, quibus præerat Nicanor Parmenionis filius; tum Perdiccæ Orrontis filii phalangem, mox Cœni Polemocratis filii: inde, Crateri Alexandri filii: prætere Amyntæ Andromenis filii, inde copias quibus Philippus Amyntæ filius præfectus erat. In sinistro cornu primi erant Thessali equites, quorum dux erat Calas Harpali filius. Post hos auxiliariorum equitatus, cui præerat Philippus Menelai filius. Deinde Thraces duce Agathone. Proximi his, pedites, & Crateri phalanx & Meleagri & Philippi, usque ad medium totius aciei. Persarum equitatus erat viginti millium: externorum vero, qui mercede conducti erant, peditatus totidem circiter millium. Equitatum in ripâ fluminis in longam phalangem exporrexerant, peditatu pone collocato. Erant enim loca supra ripam editiora. At quâ parte Alexandrum ipsum sunt conspicati (facile enim dignoscebatur cum ex armorum splendore, tum ex eorum quibus stipatus erat admirabili cultu) ad sinistrum ipsorum cornu sese conferentem, in eâ densiores equitum turmas ad ripam statuunt. Uterque porro exercitus ad oram fluminis ali-

quandiu ſubſtitit, & eventum reformidans quiete ſeſe ſummoque ſilentio tenuit. Perſæ exſpectabant dum Macedones flumen ingrederentur, ut in egredientes impetum facerent. Alexander inſiliens in equum, iis qui circa erant ſequi viroſque ſeſe præbere juſſis, antecurſores equites in amnem præmittit, cum Pæonibus & una peditum cohorte, quibus Amyntas Arrabæi filius præerat, atque ante hos Socratis turmam, & Ptolemæum Philippi filium, cui quidem totius equitatus præfectura eo die contigerat: ipſe dextrum cornu agens, ſignis canere juſſis & fauſtis clamoribus Marti à milite editis, flumen ingreditur, obliquam ſemper aciem ducens quà amnis fe-

δικνεῖν, ἡσυχίαν ἦγον καὶ σιγὴ ἦ[ν]
πολλὴ ἀφ' ἑκατέρων. Οἱ γὰρ Πέρσα[ι]
προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότ[ε]
ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικει-
9 σόμενοι ἐκβαίνουσιν· Ἀλέξανδρος δὲ
ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ τοὺς
ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευσάμενος ἕπε-
σθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι,
τοὺς μὲν προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν
καὶ τοὺς Παίονας προεμβαλεῖν εἰς τὸν
ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀῤ-
ῥαβαίου καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν,
καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην
Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα,
ᾗ δὴ καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ
ἱππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐν ἐκείνῃ τῇ
10 ἡμέρᾳ· αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέ-
ρας ὑπὸ σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐ-
νυαλίῳ ἀλαλάζοντας, ἐμβαίνει ἐς
τὸν πόρον, λοξὴν ἀεὶ παρατείνων τὴν
τάξιν, ᾗ παρεῖλκε τὸ ῥεῦμα, ἵνα δὴ

ε μὴ

9. τοὺς μὲν προδρόμους] Conſtruendum eſt: Ἀμύνταν τὸν Ἀῤῥαβαίου ἔχοντα τοὺς προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν προεμβαλεῖν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην, ᾗ δὴ &c. Sic illud ἄγοντα poſtponit 2, 2, 3. *Gronov.*

τὴν ἡγεμονίαν] Videtur in Macedonica militia obtinuiſſe, ut primus locus inter & turmas & omnes militum partes per dies variaret, quaſi omnes honore æquatæ eſſent, idque iſta varietate oſtenderetur, id vocat ἡγεμονίαν Arrianus. Sic 5, 13, 8. Idem de ducibus teſtatur 1, 28, 5. Hanc ἡγεμονίαν vocat Polybius πρωτεῖα lib. 1. cap. 24. Aptiſſime enim locum principem in præliis illic interpretatus eſt Caſaubonus, de quo contendebat Romana legio cum ſociis. Herodotus vero πρυτανηίαν libro 3. cap. 112. ὡς ἐκάστῃ αὐτέων ἐγίνετο ἡ πρυτανηίη τῆς ἡμέρης. Verto igitur: *atque ante iſtos Socratis alam ducentem Ptolemæum Philippi filium, quæ locum principem univerſi equitatus eo die ſortita erat. Gronovius.* Videtur autem defectus hic locus, ſententia enim deſiderat κελεύει vel ſimile verbum. Cui incommodo ſubveniri poſſe putat Gronovius, ſi diſtinctione commoda & leniore poſt vocem ἡμέρᾳ annectantur his ſequentia. Quod quale ſit, non intelligo, ſi vel leniſſima diſtinctio, comma, poneretur. Neque enim in ſequentibus verbum ullum reperio quo ille defectus queat ſuppleri.

10. λοξὴν ἀεὶ παρατείνων τὴν τάξιν,] *obliquam ſubinde extendens aciem.* Λοξὴ δὲ, ἢ τὸ μὲν κέρας, ὁπότερον ἂν προαιρῆται, πλησίον τῶν πολεμίων ἔχουσα, καὶ ἐν αὐτῷ τὸν ἀγῶνα ποιουμένη. τὸ δὲ ἕτερον ἐν ἀποστάσει διὰ ὑπομονῆς ἔχουσα. *Obliqua phalanx eſt, quæ alterum cornu, utrum magis libuerit, hoſtibus admovens ipſo certare incipiat:*

alte-

μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὡς ἀνυστὸν, τῇ φάλαγγι προσμίξῃ αὐτοῖς.

XV. Οἱ δὲ Πέρσαι, ᾗ πρῶτοι 1
οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ ἄνωθεν ἔβαλλον· οἱ μὲν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες· οἱ δὲ, κατὰ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς ἔς τε ἐπὶ τὸ ὕδωρ καταβαίνοντες. Καὶ 2
ἦν τῶν τε ἱππέων ὠθισμὸς, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἴργειν τὴν ἔκβασιν· καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεσις, οἱ Μακεδόνες δὲ ξὺν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. Ἀλλὰ τῷ τε 3
πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ, καὶ αὐτοὶ ἐξ ἀβεβαίου τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι· οἱ δὲ Πέρσαι, ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης· ἄλλως τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπιτέτακτο, οἵ τε Μέμνονος παῖδες, καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων

rebat, ne videlicet ipsi exeunti hostes in cornu impetum facerent, sed ipse potius, quoad ejus fieri posset, phalange in eos inveheretur.

XV. Persæ, qua Amyntas & Socrates primi ripæ appropinquabant, ex alto tela mittere; alii ex editiore ripâ in flumen jaculantes, alii per decliviora planioraque loca usque ad aquam descendentes. Ibi turbulentus equitum conflictus fuit, his flumen exire, illis exitum prohibere nitentibus. Ac Persæ quidem tragulas confertim mittebant, Macedones hastis pugnabant. Sed Macedones numero longe inferiores, primo statim congressu non parum damni acceperunt: quod ipsi ex lubrico pariter atque humili loco è flumine pugnarent: Persæ vero eminentiore ripâ dimicarent, eamque lectissimo Persarum equitatu cinxissent. Ibi Memnonis filii, ac post hos Memnon ipse, dimicabant. Et primi

alterum autem aliquanto longius collocet ab hostibus, nec pugnam inire finat. Ælian. Tact. cap. 30. iisdem fere ve:bis Arrianus Tact. cap. 36. Alexander igitur aciem suam, quam obliquam incedere cogebat flumen vortiginibus impeditum, subinde magis magisque extendebat, ita ut, quantum per aquarum altitudinem licebat, plures identidem armatorum ordines in frontem traduceret. De αἰεὶ pro *subinde*, *identidem* vide indicem. Παρὰ autem in παρατείνειν significare *juxta*, constat ex verbo παρατάξεως, quæ idem notat quod μέτωπον sive πρόσωπον *frons sive facies* aciei. Ælian. cap. 7. Unde παρατείνειν est *in fronte constituere*, *in frontem redigere*.

κατὰ κέρας] Posset hoc etiam referri ad τὸ ἐκβαίνοντι, uti c. 13. 7.

ἀλλὰ καὶ αὐτὸς] *sed etiam ipse* non secus atque Persæ.

CAP. XV. 3. ἄλλως τε καὶ] *præsertim cum etiam lectissimus Persarum equitatus illic esset collocatus, Memnonisque filii, & ipse Memnon cum illis dimicaret.* Ita ἄλλως τε Ind. 6, 7. Vertere etiam liceat: *præterea*.

primi quique Macedonum cum Persis confligentes strenueque officium suum facientes cæsi sunt, præter eos qui se ad Alexandrum appropinquantem recepe-runt. Neque enim longe aberat, dextrum cornu ducens, qui quidem ubi maxime confertos equites Persarumque duces videt primus impetum facit. Acerrimum ibi circa regem prælium excitatur. Interim alii post alios Macedonum ordines facile jam flumen transeunt. ac tametsi ex equis pugnaretur, pedestre potius prælium videbatur. Ita equi equis, viri viris conserti confligebant, illi quidem penitus à ripâ arcere & Persas in campum repellere nitentes Macedones, Persæ contra exitu Macedonas prohibere, rursumque ad flumen protrudere. Tandem qui circa Alexandrum erant, superiores evadunt, partim robore, & usu ac peritiâ rei bellicæ, partim quod jaculis ex corno confectis adversus tragulas pugnarent. Hîc Alexandro hasta in conflictu rumpitur, qui ab Arete regiorum equorum stratore aliam petit. cui etiam strenue

4 ἐκινδύνευσε. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν
Μακεδόνων ξυμμίξαντες τοῖς Πέρ-
σαις, κατεκόπησαν πρὸς αὐτῶν,
ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅσοι γε μὴ
πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπ-
έκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος γὰρ
ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἷ ἄγων τὸ
5 κέρας τὸ δεξιόν. Καὶ ἐμβάλλει ἐς
τοὺς Πέρσας πρῶτος, ἵνα τὸ πᾶν
στῖφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμό-
νες τῶν Περσῶν τεταγμένοι ἦσαν,
καὶ περὶ αὐτὸν ξυνειστήκει μάχη καρ-
τερὰ, καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλ-
λαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέ-
6 βαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. Καὶ ἦν
μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζο-
μαχίᾳ δὲ μᾶλλόν τι ἐῴκει. Ξυνεχό-
μενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις, καὶ ἄν-
δρες ἀνδράσιν, ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν
ἐξῶσαι εἰσάπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης, καὶ
ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας,
οἱ Μακεδόνες· οἱ δὲ εἶρξαί τε αὐτῶν
τὴν ἔκβασιν οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν
7 ποταμὸν αὖθις ἀπώσασθαι. Καὶ ἐκ
τούτου ἐπλεονέκτουν ἤδη οἱ σὺν Ἀ-
λεξάνδρῳ τῇ τε ἄλλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμ-
πειρίᾳ, καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανεΐνοις πρὸς
8 παλτὰ ἐμάχοντο. Ἔνθα δὴ καὶ Ἀ-
λεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ
μάχῃ· ὁ δὲ Ἀρέτιν ᾔτει δόρυ ἕτερον,
ἀναβολέα τῶν βασιλικῶν· τῷ δὲ καὶ
αὐτῷ πονουμένῳ συντετριμμένον τὸ
δόρυ

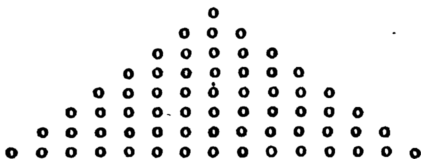
6. ἐς τὸν ποταμὸν] *in flumen.*

7. ξυςοῖς κρανεΐνοις] Erat ξυστὸν species armorum non ad eminus pugnandum & jaculandum, sed cominus & e propinquo. Κρανέϊνον est, cujus hastile erat ex corni arboris ligno. *Gronovius*, qui idem ait, armis suis Macedonas vicisse non ob materiam, unde constabant. In forma igitur major hujus teli vis fuerit necesse est, quam illius alterius.

δόρυ ἦν· ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμέ-
νῳ τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχε-
το, καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ,
ἄλλο αἰτεῖν ἐκέλευε. Δημάρατος δὲ, 9
ἀνὴρ Κορίνθιος τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἑταί-
ρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ. Καὶ 10
ὃς ἀναλαβὼν, καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην
τὸν Δαρείου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τῶν
ἄλλων προϊππεύοντα, καὶ ἐπάγοντα
ἅμα οἱ ὥσπερ ἔμβολον τῶν ἱππέων,
ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ τῶν ἄλλων·
καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρα-
τι, καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην.
Ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης μὲν ἐπελαύ- 11
νει τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ παίει Ἀλεξ-
άνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι, καὶ
τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν
πληγὴν δὲ ἔσχε τὸ κράνος. Καὶ κα-
ταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος,
παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ
στέρνον. Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν 12
ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὄπισθεν τὴν κο-
πίδα, ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος
ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου,

rem gerenti sua rupta erat, & reliquo hastæ fragmento non male pugnabat: idque Alexandro ostendens, aliam peti jubet. Demaratus Corinthius unus amicorum qui circa eum erant, suam Alexandro hastam porrigit. Quâ arreptâ, Mithridatem Darii generum longe ante alios equo provectum conspicatus, equitum exiguo comitatu assumpto, ipse etiam alios antevertens, eques in eum fertur, atque ora trajectum prosternit. Ibi Rœsaces in Alexandrum invectus, gladio caput ejus ferit, galeâque nonnihil diffractâ ictus irritus resiliit. Hunc etiam Alexander sternit, hastâ per thoracem in pectus ictâ. Jamque Spithridates in Alexandrum alte à tergo gladium sustulerat, quum prior Clitus Dropidis filius gladio ejus in humerum

10. ἔμβολον τῶν ἱππέων] Perperam pro cuneo ponitur exiguus comitatus; cuneus enim vel ex maximo numero constare potest, & ea similitudo non multitudinem, sed formam respicit ordinationis. *Gronov.* Describitur autem forma cunei equestris ab Æliano hujusmodi Tact. cap. 19.

11. τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε] *a galea quid abrupit, diffregit*, crista nimirum galeæ & pinnarum altera decussa. Freinsh. Suppl. 2, 5, 15. Sic ἀποθραύειν est 3, 30, 19.

ἔσχε τὸ κράνος] *plagam excepit galea.* ἔχειν simplex pro composito κατέχειν *inhibere, reprimere* Ita 4, 23, 5. 4, 24, 7. 6, 9, 12. Xenoph. ἀναβ. 3. p. 247. l. 26. ὁ γὰρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας ἕξει τοῦ μὴ καταδῦναι. *Utres singuli binos facile sustinebunt, quo minus mergantur.*

rum adacto, brachium ei discidit. Interea dum hæc geruntur, equites quotquot potuêre, flumen transeuntes ad exercitum sese conjunxerant.

XVI. At Persæ, quum & ipsi & equi undequaque hastis peterentur, & ab equitatu premerentur, multum etiam ab expeditis, qui equitibus intermisti erant, damni acciperent, primum eâ parte in fugam vertuntur quâ Alexander inter primos dimicabat. Simulac vero medium agmen cedere cœpit, equitatu in utroque cornu dissipato, ingens fuga fit. Equitum Persarum mille circiter in eâ fugâ cæsi. Neque enim Alexander acriter illos insequutus est: nam ad exteros mercenarios se convertit. quorum agmen eodem loci ubi consistere jussum erat, stupore potius inopinati eventus, quam certâ aliquâ & firmâ ratione se continebat: immissaque in eos phalange, atque equitatu omni ex parte impetum facere jusso, parvo temporis spatio omnes in medio trucidat: adeo ut nemo evaserit, nisi inter cadavera delitescens. Vivi circiter bis mille in potestatem vene-

καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τῶν ἱππέων ὅσοις προὐχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν, προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον.

1 XVI. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ οἱ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς, καὶ πρὸς τῶν ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι, ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον, ᾗ Ἀλέξανδρος προεκινδύ-
2 νευεν. Ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυντο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἵππου· καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά. Τῶν μὲν δὴ ἱππέων τῶν
3 Περσῶν ἀπέθανον εἰς χιλίους. Οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στῖφος, ᾗ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλλόν τι τοῦ παραλόγου, ἢ λογισμῷ
4 βεβαίῳ ἔμενε. Καὶ τούτους τήν τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν, καὶ τοὺς ἱππέας πάντῃ προσπεσεῖν κελεύσας, ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς· ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς· ἐζωγρήθησαν δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.
5 Ἔπεσον δὲ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Νιφάτης τε καὶ Πετήνης, καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ

12. ξὺν τῇ κοπίδι] Freinshem. Suppl. 2, 5, 16. *interceptum barbari brachium cum ipso gladio dejicit.* Cœterum Clitus hoc suum in Alexandrum beneficium ipse commemorat apud Curt. 8, 1, 41.

καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὕπαρχος Μιθροβουζάνης, καὶ Μιθριδάτης ὁ τοῦ Δαρείου γαμβρὸς, καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικὸς, καὶ ὁ τῶν ξένων ἡγεμὼν Ὠμάρης. 6 Ἀρσίτης δὲ ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δὲ ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ, ὡς ὁ λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος. 7 Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει. 8 Τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων, ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ ἐς τοὺς τριάκοντα· καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δὲ αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε, καὶ ὅσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι, ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἑκάστων εἰσφοραί. 9 Καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπ-

runt. Ex ducibus Persarum cæsi sunt, Niphates, Petenes, Spithridates Lydiæ satrapa, Mithrobuzanes Cappadocum præses, Mithridates Darii gener, Arbupales Artaxerxis ex Dario nepos, Pharnaces uxoris Darii frater, Omares mercenarii militis dux. 6 Arsites ex ipsâ pugnâ in Phrygiam se recepit, ibique sibi ipse mortem conscisse fertur, quod illius cladis autor Persis fuisse videretur. 7 Ex Macedonibus vero amicis circiter viginti quinque in primo conflictu cecidere. Horum æneæ statuæ in Dio sunt erectæ, quas Lysippus Alexandri jussu finxit, qui quidem etiam Alexandrum ipsum reliquis statuariis prælatus finxit. 8 Ex reliquo equitatu supra LX desiderati sunt, pedites circiter XXX: quos Alexander postridie cum armis & reliquo cultu sepeliri jussit: parentibus eorum ac liberis, in suâ cuique regione, vectigalium immunitatem concessit, omniaque quæ aut corpore præstantur servitia, aut ex facul-

CAP. XVI. 6. ὅτι αἴτιος ἐδόκει] Caussa sibi videbatur hujus cladis Arsites, quia, cum Memnon suasisset, Ciliciam vastandam, ut hosti solitudo fieret, ipse maxime obstiterat, quo minus ratio tam salubris consilii acciperetur, supra Cap. 12. 18.

7. τῇ πρώτῃ] MS. Opt. ἐν τῇ πρώτῃ. *Gronov.*

ἐν Δίῳ] *in Dio*, quod est oppidum Macedoniæ vel templum ejusdem oppidi. Vid. Blanckard. & Gronov.

8. τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε] *rerum quas terra profert immunitatem dedit.* χώρα pro agro accipitur Luc. XII. 16. & infra 4, 25, 6. in Indic. 11, 9. χώραν ἐργάζεσθαι *agrum colere.*

κατὰ τὰς κτήσεις ἑκάστων] *pro facultatibus cujusque.*

cultatibus penduntur tributa, remisit. Sauciorum etiam magnam curam habuit, obeundo singulos, vulneraque inspiciendo, & quomodo quisque ea accepisset interrogando, libera cuique gestorum suorum narratione prædicationeque permissâ. Persarum etiam duces sepeliit: ad hæc mercenarios Græcos, qui hostibus merentes, cæsi fuerant. Quotquot vero mercenariorum vivi in potestatem venerunt, vinctos in Macedoniam ad ergastula misit, quod contra commune Græcorum decretum, Græci quum essent, in Græcos pro barbaris arma gessissent. Athenas porro, CCC armaturas Persicas misit, quæ Minervæ in eâ urbe donarii loco suspenderentur: hancque iis inscriptionem addi jussit, ALEXANDER PHILIPPI FILIUS ET GRÆCI, LACEDÆMONIIS EXCEPTIS, HÆC DE BARBARIS ASIAM INCOLENTIBUS SPOLIA.

XVII. Posthæc Cala ejus provinciæ cui Arsites præfuerat satrapa constituto, iisdemque tributis, quæ Dario pendere soliti erant, imperatis, barbaros quotquot è montibus descendentes sese dediderunt, ad domos suas reverti jubet. Zelitis quoque culpam remisit, quod coactos illos

ἐλθὼν τε αὐτὸς ἑκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν, καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος, καὶ ὅ, τι πράττων, εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι οἱ παρασχών.
10 Ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν. Ἔθαψε δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας, οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δὲ αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δὲ δήσας ἐν πέδαις, εἰς Μακεδονίαν ἔπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν, Ἕλληνες ὄντες, ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο.
11 Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευσε τόδε, ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ, ΚΑΙ ΟἹ ἝΛΛΗΝΕΣ, ΠΛῊΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΊΩΝ, ἈΠῸ ΤΩ͂Ν ΒΑΡΒΆΡΩΝ ΤΩ͂Ν ΤῊΝ ἈΣΊΑΝ ΚΑΤΟΙΚΟΎΝΤΩΝ.

1 XVII. Καταστήσας δὲ Κάλαν σατραπεύειν ἧς Ἀρσίτης ἦρχε, καὶ τοὺς φόρους τοὺς αὐτοὺς ἀποφέρειν τάξας, οὕσπερ Δαρείῳ ἔφερον, ὅσοι μὲν τῶν βαρβάρων κατιόντες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐνεχείριζον σφᾶς, τούτους μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἑκάστους ἐκέλευσε.
2 Ζελείτας δὲ ἀφῆκε

9. καὶ ὅ, τι πράττων] *& quid faciens*, i. e. quo in opere fuisset vulneratus, quid ipse tunc facinoris edidisset, *dicere sibi & gloriari occasionem præbendo*. Quo quidem militibus non aliud poterat gratius dari sermonis argumentum.

CAP. XVII. 1. σατραπεύειν ἧς] Ellipsis pro τῆς χώρας ἧς.

ἀφῆκε τῆς αἰτίας, ὅτι πρὸς βίαν ἔγνω συστρατεῦσαι τοῖς βαρβάροις. Δασκύλιον δὲ παραληψόμενον Παρμενίωνα ἐκπέμπει· καὶ παραλαμβάνει Δασκύλιον Παρμενίων ἐκλιπόντων τῶν φρουρῶν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σάρδεων προὐχώρει, καὶ ἀπέχοντι αὐτοῦ ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων, ἧκον παρ' αὐτὸν Μιθρήνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐν Σάρδεσι, καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι· ἐνδιδόντες οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μιθρήνης τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ αὐτὸς μὲν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῷ Ἕρμῳ ποταμῷ. Ἀπέχει δὲ ὁ Ἕρμος ἀπὸ Σάρδεων σταδίους εἴκοσιν· Ἀμύνταν δὲ τὸν Ἀνδρομένους τὴν ἄκραν παραληψόμενον ἐκπέμπει ἐς Σάρδεις· καὶ Μιθρήνην μὲν ἐν τιμῇ ἅμα οἷ ἦγε, Σαρδιανοὺς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Λυδοὺς τοῖς νόμοις τε τοῖς πάλαι Λυδῶν χρῆσθαι ἔδωκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκεν. Ἀνῆλθε δὲ αὐτὸς ἐς τὴν ἄκραν, ἵνα τὸ φρούριον ἦν τῶν Περσῶν· καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ἐχυρὸν τὸ χωρίον· ὑψηλόν τε γὰρ ἦν καὶ ἀπότομον πάντῃ καὶ τριπλῷ τείχει πεφραγμένον· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ναόν τε οἰκοδομῆσαι Διὸς Ὀλυμπίου ἐπενόει, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι. Σκοποῦντι δὲ αὐτῷ τῆς ἄκρας ὅπερ ἐπιτηδειότατον χωρίον, ὥρᾳ ἔτους ἐξαίφνης χειμὼν

cum barbaris militasse sciret. Parmenionem ad capiendum Dascylium mittit: idque cepit præsidio destitutum. Ipse Sardes versus movit: quumque ab oppido
3 LXX. ferme stadiis abesset, obvium habuit Mithrenen, præsidii quod in arce erat præfectum, primoribus Sardianorum comitatum: atque hi quidem oppidum, Mithrenes arcem & pecuniam dedunt. Alexander ad Hermum flumen castra lo-
4 cat. Distat id à Sardibus stadiis XX. Amyntam Andromenis filium Sardes mittit, qui arcem recipiat: ac Mithrenen honorifice secum ducit. Sardianis autem aliisque Lydis, ut antiquis Lydorum legibus utantur permittit, liberosque dimittit. Ipse in arcem conscendit, ubi Persarum præsidium erat: visusque ipsi est locus
5 vehementer munitus. Erat enim arx excelso admodum loco sita, omnique ex parte prærupta, & triplici muro cincta. Ipse in summâ arce templum Jovi Olympio extruere, aramque ponere decernit. Consideranti vero illi quisnam arcis locus ma-
6 xime eam ad rem commodus esset, opportuno anni tempore confestim tempestas in-

4. ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκεν] Posset etiam verti: *liberos esse sivit.* Uti 3, 27, 10. & in dissert. Epict. lib. 1. cap. 19. p. 80. l. 5. ἐμὲ ὁ Ζεὺς ἐλεύθερον ἀφῆκεν. Et Polyb. lib. 4. c. 27. ἐκήρυττον ἀφεῖναι τὰς πόλεις ἐλευθέρας καὶ αὐτονόμους.

6. ὥρᾳ ἔτους] *tempore anni*, i. e. æstivo, circa solstitium, ἢ μετὰ τροπὰς μάλιστα

 ἐν

ingentiaque tonitrua excitantur, & vehemens imber è cælo ruit in eam partem ubi Lydorum regia fuerat. Alexandro itaque visum est, significari à Deo, quo loco templum Jovi exstruendum esset: atque ita fieri imperat. Arcis curam Pausaniæ uni ex amicis committit, vectigalium ac tributorum collectionem Niciæ. Asandrum autem Philotæ filium Lydiæ ac reliquæ Spithridatis provinciæ præficit: equitesque & expeditos, qui ad præsentem rerum statum sufficere videbantur, ei adjungit. Calan autem & Alexandrum Aëropi filium in Memnonis provinciam mittit, qui Peloponnenses ac sociorum plerosque ducant, exceptis Argivis. Hi enim Sardibus præsidio arcis relicti erant. Interea, dispersâ passim equestris illius prælii famâ, mercenarii, qui apud Ephesum in præsidio erant, duabus Ephesiorum triremibus captis, profugerunt: unaque cum iis Amyntas Anti-

ἐπιγίγνεται, καὶ βρονταὶ σκλ
ραί· καὶ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πίπτει
7 τὰ τῶν Λυδῶν βασίλεια. Καὶ
τεῦθεν Ἀλεξάνδρῳ ἔδοξεν ἐκ θ
σημανθῆναι, ἵνα χρὴ οἰκοδομεῖσ
τῷ Διῒ τὸν νεών, καὶ οὕτως ἐκέλ
8 σε. Κατέλιπε δὲ τῆς μὲν ἄκρας τ
Σάρδεων ἐπιμελητὴν Παυσαν
τὸν ἑταῖρον· τῶν δὲ φόρων τῆς συ
τάξεώς τε καὶ ἀποφορᾶς Νικί
Ἄσανδρον δὲ τὸν Φιλώτου, Λυδί
καὶ τῆς ἄλλης τῆς Σπιθριδάτ
ἀρχῆς, δοὺς αὐτῷ ἱππέας τε κ
ψιλοὺς ὅσοι ἱκανοὶ πρὸς τὰ παρόν
9 ἐδόκουν. Κάλαν δὲ καὶ Ἀλέξαν
δρον τὸν Ἀερόπου, ἐπὶ τὴν χώρ
τὴν Μέμνονος ἐκπέμπει, ἄγοντ
τούς τε Πελοποννησίους καὶ τ
ἄλλων ξυμμάχων τοὺς πολλ
πλὴν Ἀργείων. Οὗτοι δὲ ἐν Σά
δεσι κατελείφθησαν τὴν ἄκραν φ
10 λάττειν. Ἐν τούτῳ δέ, ὡς τὰ ὑπ
τῆς ἱππομαχίας ἐξηγγέλθη, οἱ
τὴν Ἔφεσον φρουροῦντες μισθοφ
ροι ᾤχοντο φεύγοντες, δύο τριήρ
τῶν Ἐφεσίων λαβόντες, καὶ ξ
αὐτοῖς Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου,

ὃς

ἐν θέρει τρέποντος ὁ ἥλιος. uti infra hoc anni tempus describitur 5, 6, 9. Mediam autem æstatem his verbis significari, ex Galeno cognoscitur, qui de alimen. Facult. lib. 2. cap. 2. tradit. ὥραν ἔτους a Græcis nominari ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἐν μεσοῦντι τὴν τε κυνὸς ἐπιτολὴν γίγνεσθαι συμβαίνει, *illud tempus, in cujus medio canicula exoritur.* Julium nimirum mensem, Augustum & Septembrem. Step. Thesaur. t. 4. p. 792. G.

τῶν Λυδῶν βασίλεια] Erat tamen adhuc illo tempore istic τῷ σατραπεύοντι Βαρβάρῳ τοῦτο οἰκητήριον ἀποδεδειγμένον, ut ait in Laconicis Pausanias. *Gronov.*

8. Παυσανίαν τὸν ἑταῖρον] Lege ex optimo & alio Florentino τῶν ἑταίρων. *Gronov.*

τῶν δὲ φόρων τῆς συντάξεώς τε καὶ ἀποφορᾶς] *tributorum descriptioni & collationi.* Συντάττειν φόρους est, imponere tributum, describere ac designare, quantum quid contribuendum sit, 3, 17, 13. *Idem.* Unde σύνταξιν τελεῖν *vectigal solvere* apud Polyb. pag. 1172. l. 2.

ἔφυγεν ἐκ Μακεδονίας Ἀλέξαν-
δρον παθὼν μὲν οὐδὲν πρὸς Ἀλεξ-
άνδρου, δυσνοίᾳ δὲ τῇ πρὸς Ἀλέξ-
ανδρον, καὶ αὐτὸς ἀπαξιώσας τι
παθεῖν πρὸς αὐτοῦ ἄχαρι. Τετάρτῃ 11
δὲ ἡμέρᾳ ἐς Ἔφεσον ἀφικόμενος,
τούς τε φυγάδας, ὅσοι δι' αὐτῶν
ἐξέπεσον τῆς πόλεως, κατήγαγε,
καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας,
δημοκρατίαν κατέστησε· τοὺς δὲ φό-
ρους, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφε-
ρον, τῇ Ἀρτέμιδι ξυντελεῖν ἐκέ-
λευσεν. Ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἐφε- 12
σίων, ὡς ἀφῃρέθη αὐτοῖς ὁ ἀπὸ τῶν
ὀλίγων φόβος, τούς τε Μέμνονα
ἐπαγομένους, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν συ-
λήσαντας τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ τοὺς
τὴν εἰκόνα τοῦ Φιλίππου τὴν ἐν τῷ
ἱερῷ καταβαλόντας, καὶ τὸν τά-
φον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀνορύξαντας τὸν
Ἡροπύθου, τοῦ ἐλευθερώσαντος τὴν
πόλιν, ὥρμησαν ἀποκτεῖναι. Καὶ 13
Σύρφακα μὲν καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ
Πελάγοντα καὶ τοὺς τῶν ἀδελφῶν
τοῦ Σύρφακος παῖδας ἐκ τοῦ ἱεροῦ
ἐξαγαγόντες κατέλευσαν· τοὺς δὲ 14
ἄλλους διεκώλυσεν Ἀλέξανδρος
προσωτέρω ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖ-
σθαι, γνοὺς ὅτι ὁμοῦ τοῖς αἰτίοις

ochi filius, qui ex Macedonia ab Alexandro se subduxerat, non quod ullam injuriam ab Alexandro accepisset, sed odio quodam illius concepto, indignum ratus si aliquo ab Alexandro incommodo afficeretur. Is quum quarto die Ephesum pervenisset, exules quotquot ab ipsis civitate ejecti fuerant, reducit, & abolito paucorum dominatu, popularem statum constituit. Tributa quæ barbaris detulerant, Dianæ pendi jussit. Ephesiorum populus, sublato metu ex paucorum dominatione, eos qui Memnona adduxerant, quique templum Dianæ spoliaverant, & Philippi statuam in eadem æde subverterant, quique Heropythi sepulcrum, à quo civitas in libertatem reducta fuerat, in foro eruerant, ad necem poscunt. Syrphacem ejusque filium Pelagontem, & fratrum Syrphacis liberos è templo protractos lapidibus obruunt. In alios Alexander ulterius inquiri aut de iis supplicium sumi vetuit: intelligens videlicet, populum, potestate

10. ἀπαξιώσας τι παθεῖν] *veritus ne quo incommodo afficeretur*. Ita recte puto infra Vulcanium interpretatum, ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀπηξίωσαν, *qui adversus Græciam pro barbaris militare veriti non fuissent* 1, 29, 9.
11. ἐς Ἔφεσον ἀφικόμενος] nempe Alexander.
δι' αὐτῶν] Opt. δι' αὐτὸν, scilicet Ἀλέξανδρον, *propter ipsum*, qui ejus partes fovere se ostendissent. *Gronov.*
ἐξέπεσον τῆς πόλεως, κατήγαγε,] Xenoph ἀναβ. lib. 1. p. 192. l. 13. ἐπεχείρει κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας, *conabatur reducere ejectos*. Utrumque verbum sæpe de exulibus dicitur.
12. ἐπαγομένους] Ἐπάγεσθαι est hoc loco *hostem in urbem inducere*, sive ultro advocatum admittere. Sic 3, 2, 4.

testate sibi factâ, non tantum in sontes, sed in eos etiam, qui extra culpam essent, partim odio, partim spe prædæ sæviturum. Et certe, si quibus aliis, his præcipue rebus in Epheso gestis Alexander sibi laudem comparavit.

XVIII. Dum hæc geruntur, legati ex Magnesiâ & Trallibus veniunt, qui urbes Alexandro dedant. Ipse Parmenionem mittit cum duobus millibus quingentis peditibus exteris, & Macedonibus totidem: equitibus, ex amicis, ducentis. Alcimalum autem Agathoclis filium ad Æolicas urbes & Jonicas, quæ adhuc in barbarorum potestate erant, cum paribus fere copiis êmittit. Paucorum dominatum ubique aboleri, & popularem statum introduci, patriasque leges cunctis restitui jubet; tributa etiam, quæ barbaris detulerant, rescindi. Ipse Ephesi commoratus, Dianæ sacrificavit, eique cum universo exercitu armato ac veluti ad pugnam instructo pompam duxit. Postridie vero cum reliquo peditatu, sagittariis & Agrianis,

καὶ οὐ ξὺν δίκῃ τινὰς, τοὺς μὲν κατ᾽ ἔχθραν, τοὺς δὲ κατὰ ἁρπαγὴν χρημάτων ἀποκτενεῖ, ξυγχωρηθὲν αὐτῷ, ὁ δῆμος. Καὶ εἰ δή τῳ ἄλλῳ, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πραχθεῖσιν, Ἀλέξανδρος ἐν τῷ τότε εὐδοκίμει.

1 XVIII. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τράλλεων παρ᾽ αὐτὸν ἧκον ἐνδιδόντες τὰς πόλεις· καὶ ὃς πέμπει Παρμενίωνα, δοὺς αὐτῷ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους πεζοὺς τῶν ξένων, καὶ Μακεδόνας παραπλησίους, ἱππέας δὲ τῶν ἑταίρων ἐς διακοσίους. 2 Ἀλκίμαχον δὲ τὸν Ἀγαθοκλέους, ἐπὶ τὰς Αἰολίδας τε πόλεις ξὺν δυνάμει οὐκ ἐλάττονι ἐξέπεμψε, καὶ ὅσαι Ἰωνικαὶ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἔτι ἦσαν. 3 Καὶ τὰς μὲν ὀλιγαρχίας πανταχοῦ καταλύειν ἐκέλευσε, δημοκρατίας δέ γε ἐγκαθιστάναι, καὶ τοὺς νόμους τοὺς σφῶν ἑκάστοις ἀποδοῦναι· καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον. 4 Αὐτὸς δὲ ἐπιμείνας ἐν Ἐφέσῳ, θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ πομπὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμένῃ. 5 Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τῶν τε

πεζῶν

15. καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πραχθεῖσιν] *his etiam rebus Ephesi gestis.* Magnam etiam hujus mansuetudinis laudem tulisse Alexandrum ait, non tamen eam præcipuam fuisse, uti quidem arbitratus est interpres latinus.

ἐν τῷ τότε] *eo tempore.*

CAP. XVIII. 2. Καὶ ὅσαι Ἰωνικαὶ] Sententia ita supplenda: καὶ ἐπὶ τὰς Ἰωνικὰς, ὅσαι ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἔτι ἦσαν.

3. δημοκρατίας δέ γε] Alii δέ τε. *Gronov.*

4. ἐπιμείνας] Plerique cum optimo ὑπομείνας. *Gronov.*

πεζῶν τοὺς λοιποὺς καὶ τοὺς τοξό-
τας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς
Θρᾷκας ἱππέας καὶ τῶν ἑταίρων
τήν τε βασιλικὴν ἴλην καὶ πρὸς
ταύτῃ τρεῖς ἄλλας, ἐπὶ Μιλήτου
ἐστέλλετο· καὶ τὴν μὲν ἔξω καλου-
μένην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν ἐκ-
λιπούσης τῆς φυλακῆς· ἐνταῦθα δὲ
καταστρατοπεδεύσας, ἔγνω ἀπο-
τειχίζειν τὴν εἴσω πόλιν. Ἡγησι- 6
στράτος γὰρ ὅτῳ ἡ φρουρὰ ἡ Μιλη-
σίων ἐκ βασιλέως ἐπετέτραπτο,
πρόσθεν γράμματα παρ' Ἀλέξαν-
δρον ἔπεμπεν, ἐνδιδοὺς τὴν Μίλη-
τον· τότε δὲ ἀναθαῤῥήσας ἐπὶ τῷ
Περσῶν στρατῷ οὐ μακρὰν ὄντι, δια-
σώζειν τοῖς Πέρσαις ἐπενόει τὴν
πόλιν. Νικάνωρ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν 7
ναυτικὸν ἔχων, ὑποφθάνει τοὺς
Πέρσας, τρισὶν ἡμέραις πρότερος
καταπλεύσας ἢ τοὺς Πέρσας Μι-
λήτῳ προσχεῖν· καὶ ὁρμίζεται ναυ-
σὶν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐν τῇ νήσῳ
τῇ Λάδῃ· κεῖται δὲ αὕτη ἐπὶ τῇ
Μιλήτῳ. Αἱ δὲ τῶν Περσῶν νῆες 8
ὑστερήσασαι, ἐπειδὴ ἔμαθον οἱ ναύαρ-
χοι τῶν ἀμφὶ Νικάνορα τὴν ἐν τῇ
Λάδῃ προκαταγωγὴν, πρὸς τῇ
Μυκάλῃ τῷ ὄρει ὡρμίσθησαν. Τὴν 9
γὰρ Λάδην τὴν νῆσον προκατειλή-
φει Ἀλέξανδρος, οὐ τῶν νεῶν μό-
νον τῇ ἐγκαθορμίσει, ἀλλὰ καὶ
τοὺς Θρᾷκας καὶ τῶν ἄλλων ξένων
ἐς τετρακισχιλίους διαβιβάσας ἐς
αὐτήν. Ἦσαν δὲ τῶν βαρβάρων αἱ 10

Thracum equitatu, & amicorum turmâ regiâ, aliisque insuper tribus, Miletum profectus est, & exteriorem quidem, ut vocant, urbem primo adventu, quod præsidio vacua esset, cepit: ibique castrametatus, interiorem muro intercludere statuit. Hegesistratus enim, cui Milesiorum præsidium à rege commissum erat, literas antea ad Alexandrum de Mileti deditione miserat: sed tum, quod Persarum exercitum non procul abesse sciret, recepto animo, urbem Persis conservare statuerat. Cæterum Nicanor navales Græcorum copias ducens, Persas antevertens, triduo ante appulerat quam illi Miletum venirent, & centum sexaginta navibus ad Laden insulam, quæ Mileto proxima est, portum ceperat. Persarum vero naves quum serius appulissent, & earum ductores Laden à Nicanore præoccupatam esse cognoscerent, sub Mycalem montem se cum classe receperunt. Neque enim solum insulam illam navibus in portum ductis Alexander occupârat, verum etiam Thracas aliorumque militum peregrinorum quatuor millia in ipsam transmiserat. Barbarorum classis erat navium circiter quadringentarum.

5. βασιλικὴν ἴλην] Quatuor erant turmæ amicorum, & has inter regia, dignitate princeps, quam plerumque rex ipse ducebat, unde ei nomen. *Blanckardus.*

præliaturi ad pugnam pareant. Ipse, machinis ad mœnia admotis, & muro brevi tempore partim diruto, partim late quassato, exercitum propius adduxit, ut quâ aut demolitus aut labefactatus murus erat, irrumperet, Persis præsentibus, ac tantum non ex Mycale amicos suos ac socios obsessos spectantibus. Interea Nicanor ex Lade insulâ Alexandri motus prospiciens, juxta littus remigans in Milesiorum portum navigat, atque in ipsis portus faucibus, ubi quam minimum spatii erat, confertos utrinque triremium ordines, proris mare versus spectantibus collocans, Persicæ classi portus aditum, & Milesiis Persarum subsidium præcludit. Tum Milesii & mercenarii, irruentibus jam in eos undequaque Macedonibus, alii sese in mare projicientes, scutis supinis incumbentes, in parvam quandam insulam urbi pro-

τάχος ἐς τὴν πόλιν, καὶ Μιλησίοις ἀπαγγέλλειν παρασκευάζεσθαι,
3 ὡς μαχομένους ἔσωθεν. Αὐτὸς δ' ἐπιςήσας τῷ τείχει μηχανὰς, καὶ τὰ μὲν καταβαλὼν δι' ὀλίγου τῶν τειχῶν, τὰ δὲ κατασείσας ἐπὶ πολὺ, προσῆγε τὴν ςρατιὰν, ὡς ἐπιβησομένους ᾗ κατερήριπτο ἢ ἐσεσάλευτο τὸ τεῖχος, ἐφομαρτούντων καὶ μονονοὺ θεωμένων τῶν Περσῶν ἀπὸ τῆς Μυκάλης πολιορκουμένους τοὺς φίλους σφῶν καὶ ξυμμάχους.
4 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Νικάνορα ἀπὸ τῆς Λάδης τὴν ὁρμὴν τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ κατιδόντες, ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλεον τῶν Μιλησίων, παρὰ γῆν τὴν εἰρεσίαν ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὸ ςόμα τοῦ λιμένος, ᾗπερ τὸ ςενότατον ἦν, ἀντιπρώρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίσαντες, ἀποκεκλείκεσαν, τῷ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν
5 ὠφέλειαν. Ἔνθα οἱ Μιλήσιοί τε καὶ οἱ μισθοφόροι, πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων, οἱ μὲν αὐτῶν ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θα-

CAP. XIX. 2. *ὡς μαχομένους*] Alii *μαχουμένους*.
3. *καὶ τὰ μὲν*] *τὰ μὲν τῶν τειχῶν partem murorum.*
ᾗ κατερήριπτο] *qua dirutus erat.*
ἐφομαρτούντων] Vulcanius: *Persis in portu manentibus*, ut legisse videatur *ἐφορμούντων*.
4. *ἀντιπρώρους*] *adversis proris confertim triremes collocans*. Quod Vulcanius inculcat *utrinque*, est id præter græcum. Quibus autem obversæ steterint proræ, oppidanis an Persarum classi, non est difficile dijudicare. Qui enim dubitari potest, quin mare versus spectarint, cum Persicæ classi dicantur aditum præclusisse, nullius autem ab urbe periculi ne suspicio quidem sit in Arriani verbis. Similiter 2, 20, 13. *ἀντιπρώροις τριήρεσι πολλαῖς ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔσπλουν*. *Multis triremibus adversas proras ostendentibus aditum obstructum videns.*
5. *ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων*] Cohærent ista: *ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐπὶ τῶν ἀσπίδων projicientes se in scuta.* Eadem constructio est 7, 14, 5 *ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἑταίρου ὀδύρεσθαι*, *incumbentem, prostratum super corpus amici ejulasse.*

θάλασσαν ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ὑπτίων, ἐς νησῖδα τινὰ ἀνώνυμον τῇ πόλει ἐπικειμένην διενήχοντο· οἱ δὲ, ἐς κελήτια 6 ἐμβάντες καὶ ἐπειγόμενοι ὑποφθάσαι τὰς τριήρεις τῶν Μακεδόνων, ἐγκατελήφθησαν ἐν τῷ στόματι τοῦ λιμένος πρὸς τῶν τριηρῶν. οἱ δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀπώλλυντο. Ἀλέξ- 7 ανδρος δὲ, ἐχομένης ἤδη τῆς πόλεως, ἐπὶ τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγότας ἐπέπλει αὐτὸς, κλίμακας φέρειν ἐπὶ τὰς πρώρας τῶν τριηρῶν κελεύσας, ὡς κατὰ τὰ ἀπότομα τῆς νήσου, καθάπερ πρὸς τεῖχος, ἐκ τῶν νεῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησόμενος. Ὡς δὲ διακινδυ- 8 νεύειν μέλλοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἑώρα, οἶκτος λαμβάνει αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν, ὅτι γενναῖοί τε καὶ πιστοὶ αὐτῷ ἐφαίνοντο. Καὶ σπένδεται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῷδε, ὡς αὐτῷ ξυστρατεύειν. Ἦσαν δὲ οὗτοι μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τριακοσίους· αὐτοὺς δὲ Μιλησίους, ὅσοι μὴ 9 ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως ἔπεσον, ἀφῆκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκεν. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπὸ τῆς Μυκάλης ὁρ- 10 μώμενοι, ταῖς μὲν ἡμέραις ἐπέπλεον τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, προκαλέσασθαι ἐς ναυμαχίαν ἐλπίζοντες· τὰς δὲ

ximam (nomen insulæ obscurum est) trajecerunt: a-
6 lii, inscensis lembis, quum Macedonum triremes effugere conarentur, ad fauces portus capti fuerunt: multi in ipsâ urbe interfecti. Alexander urbe potitus,
7 eos qui in insulam profugerant classe petit, scalis in proris triremium portari jussis, utpote in abrupta insulæ veluti in murum ex navibus conscensurus. Ut vero insulares extrema tentare velle vidit, com-
8 miseratione illorum hominum captus est, quod & generosi & fidi esse viderentur. Eâ itaque conditione cum iis pactus est, ut secum militarent. Erant porro ii mercenarii Græci trecenti. Milesiis, quotquot
9 in expugnatione urbis cæsi non fuerant, vitam & libertatem dedit. At barbari à Mycale moventes, inter-
10 diu quidem in Græcanicæ classis conspectum adnavigabant, sperantes illos ad navalem pugnam provocari;

6. οἱ δὲ πολλοὶ] *plerique autem.* Vulcanius: *multi*, quod esset πολλοὶ sine articulo.

7 κλίμακας] Alii καὶ βάκας. Gronovius autem κλίμακας, qui idem, confirmo, inquit, in optimo MS. id perspicue haberi, qui tamen etiam καὶ præmittit, καὶ κλίμακας, quam particulam etsi nesciam, tamen opiner ex diversa lectione appositam esse. Hæc *Gronovius.*

φέρειν ἐπὶ τὰς πρώρας] *scalis in proras portari*, proris imponi, *jussis*

8. τοὺς ἐν τῇ νήσῳ] *qui in insula erant*, in quam confugerant. Nam *insularium* nomine, quo Vulcanius utitur, insulæ potius incolas quis intelligat.

πιστοὶ] *fidi* in eos, a quibus conducti erant. *Freinsh.* Suppl. 2, 7, 19.

10. ταῖς μὲν ἡμέραις - - τὰς δὲ νύκτας] Pluribus diebus, pluribusque noctibus hoc idem ait factum a barbaris.

ri posse: noctu ad stationem suam, parum commodam, sese recipiebant, quod à Mæandri fluminis ostiis procul inde aquari eos oporteret. Alexander, Mileti portu navibus insesso, ne barbari vi factâ in eum se recipere possent, Philotam ad Mycalem mittit cum equitatu & peditum tribus agminibus, ut barbaros descensione in terram prohibeat jubens. Barbari, aquæ cæterarumque rerum necessariarum inopiâ, tantum non in navibus obsessi, in Samum navigârunt: sumptoque inde commeatu Miletum redeunt, plurimasque naves ante portum in alto constituunt, ut Macedonas in æquor provocent: quinque autem earum in portum quendam qui inter aliam illam insulam & exercitum medius erat, sese injecerunt, eâ spe ut vacuas Alexandri naves caperent:

νύκτας πρὸς τῇ Μυκάλῃ οὐκ ἐν καλῷ
ὡρμίζοντο, ὅτι ὑδρεύεσθαι ἀπὸ τοῦ
Μαιάνδρου ποταμοῦ τῶν εἰσβολῶν
11 διὰ μακροῦ ἠναγκάζοντο. Ἀλέξανδρος δὲ, ταῖς μὲν ναυσὶ τὸν λιμένα
ἐφύλαττε τῶν Μιλησίων, ὡς μὴ βιάσαιντο οἱ βάρβαροι τὸν ἔσπλουν. Ἐκπέμπει δ' ἐς τὴν Μυκάλην Φιλώταν,
ἄγοντα τούς τε ἱππέας καὶ τῶν πεζῶν τάξεις τρεῖς, παραγγείλας εἴρ-
12 γειν τῆς ἀποβάσεως αὐτούς. Οἱ δὲ, ὕδατός τε σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ πολιορκούμενοι ἐν ταῖς ναυσὶν, ἐς Σάμον ἀπέπλευσαν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι
13 αὖθις ἐπέπλεον τῇ Μιλήτῳ· καὶ τὰς μὲν πολλὰς τῶν νεῶν πρὸ τοῦ λιμένος ἐν μετεώρῳ παρέταξαν, ὅπῃ ἐκκαλέσαιντο ἐς τὸ πέλαγος τοὺς Μακεδόνας· πέντε δὲ αὐτῶν εἰσέπλευσαν εἰς τὸν μεταξὺ τῆς τε ἄλλης νήσου καὶ τοῦ στρατοπέδου λιμένα, ἐλπίσαντες κενὰς καταλήψεσθαι τὰς Ἀλεξάν-
14 δρου ναῦς· ὅτι τοὺς ναύτας ἀποσκεδάννυσθαι ἐπὶ πολὺ ἀπὸ τῶν νεῶν, τοὺς μὲν ἐπὶ Φρυγανισμῷ, τοὺς δὲ ἐπὶ
ξυγ-

εἰσβολῶν] optimus ἐκβολῶν. Idem optimus codex etiam statim cum aliis tribus (quod etiam de August. & alio testatur Vulcanius) εἴργειν τῆς ἀποβάσεως τὰς ἀπὸ τῶν νεῶν. *Gronovius.*

12. οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ] *tantum non, propemodum.* Elliptica loquendi ratio, quasi diceretur: *nihil aliud* mali deërat, nisi *quod non* prorsus *obsiderentur.* Alio sensu hæc eadem verba exstant supra cap. 9, 4.

13. παρέταξαν] *ordinarunt* instar aciei. Unde παράταξις pro *fronte aciei.* Vid. 1, 14, 10.

ὅπῃ ἐκκαλέσαιντο] *ubicumque evocare possent.* Hoc autem loco omnes, inquit Gronovius, etiam novissime notante Vulcanio Augustanus, habent εἴπῃ, hoc est, *si forte evocare possent.*

14. ἐπὶ πολὺ] Notat quidem ἐπὶ πολὺ *in longum tempus* locis a Gronovio citatis 1, 23, 1. 5, 13, 5. sæpissime tamen etiam loci intervallum notat. estque *longe, late, procul,* uti hic & 2, 18, 11. 2, 27, 6. 7, 20, 15. aliisque locis pluribus, in indicem congestis sub voce πολύς.

ξυγκομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, τοὺς δὲ καὶ ἐς προνομὰς ταττομένους, ἐσκεδασμένοι ἦσαν. 15 Ἀλλὰ μέρος μέν τι ἀπῆν τῶν ναυτῶν· ἐκ δὲ τῶν παρόντων ξυμπληρώσας Ἀλέξανδρος δέκα ναῦς, ὡς προσπλεούσας τὰς πέντε τῶν Περσῶν κατεῖδε, πέμπει ἐπ' αὐτὰς κατὰ σπουδὴν, ἐμβάλλειν ἀντιπρώρους κελεύσας. 16 Οἱ δὲ ἐν ταῖς πέντε ναυσὶ τῶν Περσῶν, ὡς παρ' ἐλπίδα ἀναγομένους τοὺς Μακεδόνας ἐπὶ σφᾶς εἶδον, ὑποστρέψαντες ἐκ πολλοῦ ἔφευγον πρὸς τὸ ἄλλον ναυτικόν. 17 Καὶ ἡ μὲν Ἰασσέων ναῦς ἁλίσκεται αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐν τῇ φυγῇ, οὐ ταχυναυτοῦσα. αἱ δὲ τέσσαρες ἔφθασαν καταφυγεῖν εἰς τὰς οἰκείας τριήρεις. Οὕτω μὲν δὴ ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι ἐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι.

1 XX. Ἀλέξανδρος δὲ καταλῦσαι ἔγνω τὸ ναυτικὸν, χρημάτων τε ἐν τῷ τότε ἀπορίᾳ, καὶ ἅμα οὐκ ἀξιόμαχον ὁρῶν τὸ αὑτοῦ ναυτικὸν τῷ Περσικῷ· οὔκουν οὐδ' ἐθέλων μέρει τινὶ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύειν. 2 Ἄλλως τε ἐπενόει, κατέχων ἤδη τῷ πεζῷ τὴν Ἀσίαν, ὅτι οὔτε ναυτικοῦ ἔτι δέοιτο, τάς τε παραλίους πόλεις λαβὼν, καταλύσει τὸ Περ-

quod nautas procul à navibus dispersos esse scirent, alios lignatum, alios ad importanda necessaria, alios prædatum egressos esse. 15 Et pars quidem nautarum aberat: Alexander, ex iis qui præsto erant, decem naves instruens, ut quinque Persarum naves adnavigantes vidit, confestim obviam iis mittit, utque adversis proris in eas ferantur jubet. 16 Persæ Macedonas præter omnem exspectationem in se ferri conspicati, subito conversi ad reliquam classem confugiunt: 17 ac Jasseorum quidem navis remigio tardior in fugâ capta est: reliquæ quatuor fugâ elapsæ ad suas triremes pervenerunt: atque ita quidem Persæ re infectâ Mileto cum classe discesserunt.

1 XX. Alexander classem dissolvere statuit, partim quod pecuniæ inopiâ tum temporis premeretur, partim quod Persicæ classi impar esset: sed neque cum exercitus sui parte aliquâ pugnare vellet. 2 Animadvertebat præterea, quum jam Asiam terrestribus copiis teneret, se classe non amplius egere, & maritimis oppidis

16. ὑποστρέψαντες ἐκ πολλοῦ] *conversi e longinquo*, non exspectato propiore Macedonum accessu. Eodem sensu ἐκ πολλοῦ dicitur 3, 28, 11. εἰ ἐκ πολλοῦ πρόβατον σιλφίου ὀσφραίνοιτο, *si ex longinquiore loco pecudes silphium per odoratum senserint.*

17. αὐτοῖς ἀνδράσιν] Deest σὺν, *una cum ipsis viris*, remigibus & militibus. Sic 2, 2, 10. 5, 15, 4. Ex Xenophonte similia exempla annotavimus ad Apoc. VIII. 4. in quibus hoc & Graec. Hist. lib. 1. p. 348. l. 38. ἀπώλοντο δὲ τῶν μὲν Ἀθηναίων νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν. *Amiserunt Athenienses hoc prælio naves viginti quinque una cum vectoribus.*

pidis captis, facile, ut Persæ classem dimitterent, effecturum. Neque enim unde remiges in supplementum acciperent, neque quo se in Asiâ reciperent, habere. Aquilam etiam ita interpretatus est, quod significaret ipsum è continente naves victurum. His rebus ita peractis, in Cariam movit, quod apud Halicarnassum non exiguæ tum barbarorum tum exterorum copiæ esse nuntiabantur. Omnibus porro quæ inter Miletum & Halicarnassum sita sunt, oppidis primo adventu captis, quinque ab urbe stadiis castra locat: quod diuturna obsidio futura videretur. Nam urbs & naturâ loci munita erat, & ubi aliquid ad munitionem deesse visum fuerat, hoc omne Memnon præsens qui jam inferioris Asiæ totiusque classis præfectus à Dario declaratus erat, multo antea procurârat: & mercenarii quidem milites non pauci urbis præsidio impositi erant, multi etiam Persæ; triremes etiam in portum duxerat, quod & nautarum opera magno usui esse pos-

σῶν ναυτικὸν, οὔτε ὁπόθεν τὰς ὑπηρεσίας συμπληρώσουσιν, οὔτε ὅποι τῆς Ἀσίας προσέξουσιν ἔχοντας. Καὶ τὸν αἐτὸν ταύτῃ συνέβαλλεν, ὅτι ἐσήμαινεν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς κρατήσειν τῶν νεῶν.
3 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπὶ Καρίας ἐςέλλετο, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ συνεςηκέναι οὐ φαύλην δύναμιν τῶν τε βαρβάρων
4 καὶ ξένων ἐξηγγέλλετο. Ὅσαι δὲ ἐν μέσῳ πόλεις Μιλήτου τε καὶ Ἁλικαρνασσοῦ, ταύτας ἐξ ἐφόδου λαβὼν, καταςρατοπεδεύει πρὸς Ἁλικαρνασσῷ, ἀπέχων τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιςα ςαδίους, ὡς ἐπὶ χρο-
5 νίῳ πολιορκίᾳ. Ἥ τε γὰρ φύσις τοῦ χωρίου ὀχυρὸν ἐποίει αὐτὸ, καὶ ὅπῃ τι ἐνδεῖν ὡς πρὸς ἀσφάλειαν ἐφαίνετο, ξύμπαντα ταῦτα Μέμνων τε αὐτὸς παρὼν, ἤδη ἀποδεδειγμένος πρὸς Δαρείου τῆς τε κάτω Ἀσίας καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν, ἐκ πολλοῦ παρεσκευάκει·
6 καὶ ςρατιῶται πολλοὶ μὲν ξένοι ἐν τῇ πόλει ἐγκατελελείφθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ Περσῶν αὐτῶν· αἵ τε τριήρεις ἐφώρμουν τῷ λιμένι, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ναυτῶν πολλὴν ὠφέλειαν
7 γίγνεσθαι ἐς τὰ ἔργα. Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ προσάγοντος Ἀλεξάνδρου τῷ τείχει, κατὰ τὰς ἐπὶ Μύ-

Cap. XX, 2. ἔχοντας] Pro ἐχόντων, vel ἔχον, ut vel ad Περσῶν, vel ad ναυτικὸν referatur. Sed placuit illi, inquit Gronov. pag. 45. not. 57. voces eas τὸ Περσῶν ναυτικὸν constituere, ac si scripsisset τὰς Περσῶν ναῦτας.

4. ἐς πέντε μάλιςα ςαδίους] *ad quinque fere stadia.* Μάλιςα *ferme, circiter, propemodum, admodum.* Curt. 4, 12, 6. *mille admodum equites.*

6. ξένοι ἐν τῇ πόλει] Restitue ex optimo ξένοι μισθοφόροι τῇ πόλει ἐγκαταλελείφθησαν. Gronov.

Μύλασσα φερούσας πύλας, ἐκ-
δρομή τε γίγνεται τῶν ἐκ τῆς πό-
λεως καὶ ἀκροβολισμός· καὶ τού-
τους οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλάν τε οἱ
παρ' Ἀλεξάνδρου ἀντεκδραμόντες,
καὶ ἐς τὴν πόλιν κατέκλεισαν. Οὐ 8
πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις Ἀλέξ-
ανδρος ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπι-
στὰς καὶ τὴν τῶν ἑταίρων ἵππον,
καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Περδίκκου
καὶ Μελεάγρου τάξιν τὴν πεζικὴν,
καὶ πρὸς τούτοις τοὺς τοξότας καὶ
τοὺς Ἀγριᾶνας, περιῆλθε τῆς πό-
λεως ἐς τὰ πρὸς Μύνδον μέρος,
τό,τε τεῖχος κατοψόμενος,εἰ ταύτῃ
ἐπιμαχώτερον τυγχάνοι ὂν ἐς τὴν
προσβολὴν, καὶ ἅμα εἰ τὴν Μύν-
δον ἐξ ἐπιδρομῆς δύναιτο λαθὼν
κατασχεῖν· ἔσεσθαι γὰρ οὐ σμι- 9
κρὰν τὴν ὠφέλειαν ἐς τὴν τῆς Ἁλι-
καρνασσοῦ πολιορκίαν, τὴν Μύνδον
οἰκείαν γενομένην. Καί τοι ἐνεδί-
δοτο αὐτῷ ἐκ τῶν Μυνδίων, εἰ λά-
θοι νυκτὸς προσελθών. Αὐτὸς μὲν 10
δὴ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀμφὶ μέ-
σας νύκτας προσῆλθε τῷ τείχει·
ὡς δὲ οὐδὲν ἐνεδίδοτο ἀπὸ τῶν ἔν-
δον, αἵ τε μηχαναὶ καὶ αἱ κλίμακες
αὐτῷ οὐ παρῆσαν, οἷα δὴ οὐκ ἐπὶ
πολιορκίαν σταλέντι, ἀλλ' ὡς ἐπὶ
προδοσίᾳ ἐνδιδομένης τῆς πόλεως,

ſet. Igitur primo ſtatim die
Alexandro exercitum ad mu-
ros adducente,ad portas quæ
Mylaſſa ferunt, magna conti-
nuo ex urbe excurſio fit, &
velitaris pugna excitatur. At
8 Macedones contra in eos ex-
currentes, parvo negotio re-
preſſerunt, atque in urbem
repulerunt. Paucis poſt die-
bus Alexander, ſumtis ſcu-
tatis & amicorum equitatu,
& Amyntæ Perdiccæque &
Meleagri pedeſtribus copiis;
ac præter hos ſagittariis, &
Agrianis, urbem quâ Myn-
dum ſpectat,obambulat, mu-
rum exploraturus an eâ parte
commodius oppugnari, & an
Myndo pariter ſubitâ atque
improviſâ excurſione potiri
9 poſſet.Myndum enim in ſuam
poteſtatem redactam magno
ſibi adjumento ad Halicar-
naſſi obſidionem fore cenſe-
bat.Et quidem nonnulli Myn-
denſes deditionem Alexan-
10 dro polliciti erant,ſi clam per
noctem acceſſiſſet. Nocte igi-
tur intempeſtâ, uti convene-
rat,ad muros venit:quumque
oppidanos nihil de deditione
agitare videret, neque machi-
næ ac ſcalæ ad manum eſſent,
quod non oppugnaturus ſed
proditione urbem recepturus
vene-

8. τῆς πόλεως ἐς τὰ πρὸς Μύνδον] Voculam ἐς non agnoſcit optimus, & ſane nihil niſi turbat. *Gronov.* Poſſet tamen per trajectionem verti: *tranſiit ad eam urbis partem, quæ Myndum ſpectat.* Certe περιέρχεσθαι cum præpoſitione ἐς non male videtur conjungi, cum id aliam quoque admittat, nempe κατὰ 1, 7, 13.

9. Καίτοι ἐνεδίδοτο] Repone καί τι ἐνεδίδ. ut eſt in optimo & aliis MSS. *Etiam aliquid venditabatur illi. Gronov.* Unde mox 10. ὡς δὲ οὐδὲν ἐνεδίδοτο. Sic cap. 22. 8. εἴ τι φίλιον ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἁλικαρνασσίων.

venerat, nihilominus tamen Macedonum phalange propius admotâ murum suffodi jubet: qui statim unam turrim subvertunt: cujus tamen ruina murum non nudavit. Oppidani summâ vi resistentes, & ab Halicarnassæis, qui mari eo venerant, adjuti, Alexandri de capiendâ facile primo impetu Myndo spem irritam fecerunt. Ita Alexander rebus, quarum caussâ venerat, infectis revertitur, & ad Halicarnassi obsidionem rursus se confert: ac primum omnium fossam quam oppidani ante urbem duxerant, triginta summum cubitorum latitudine, altitudine quindecim, repleri jubet, quo facilius turres è quibus in propugnatores jacularentur, adduci, aliæque machinæ, quibus murum quatere statuerat, admoveri possent. Fossâ haud difficulter repletâ, turres jam adduci cœperant, quum Halicarnassæi noctu excurrentes, animo incendendi & turres & reliquas machinas quæ jam admotæ erant; aut parum aberat quin admoverentur, à Macedonibus quibus custodia machinarum

προσήγαγε καὶ ὡς τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα ὑπορύττειν κελεύσας
11 τὸ τεῖχος. Καὶ ἕνα γε πύργον κατέβαλον οἱ Μακεδόνες· οὐ μέν τοι ἐγύμνωσέ γε τὸ τεῖχος πεσών· καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἅμα εὐρώστως ἀμυνόμενοι, καὶ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἤδη κατὰ θάλασσαν πολλοὶ παραβεβοηθηκότες, ἄπορον ἐποίησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὴν αὐτοσχέδιόν τε καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς κατάληψιν τῆς Μύν-
12 δου. Οὕτω μὲν δὴ ἐπανέρχεται Ἀλέξανδρος, οὐδὲν πράξας ὧν ἕνεκα ὡρμήθη· καὶ τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἀ-
13 λικαρνασσοῦ αὖθις προσεῖχε. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν τὴν τάφρον, ἣ πρὸ τῆς πόλεως ὀρώρυκτο αὐτοῖς, πλάτος μὲν τριάκοντα μάλιστα πήχεων, τὸ δὲ βάθος ἐς πεντεκαίδεκα, ἐχώννυε, τοῦ ῥᾳδίαν εἶναι τὴν προσαγωγὴν τῶν τε πύργων, ἀφ' ὧν ἔμελλε τοὺς ἀκροβολισμοὺς ἐς τοὺς προμαχομένους τοῦ τείχους ποιεῖσθαι, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν αἷς κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος. Καὶ ἥ τε τάφρος αὐτῷ ἐχώσθη οὐ χαλεπῶς, καὶ οἱ πύργοι προσήγοντο ἤδη.
14 Οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ νυκτὸς ἐκδραμόντες, ὡς ἐμπρῆσαι τούς τε πύργους, καὶ ὅσαι ἄλλαι μηχαναὶ προσηγμέναι ἢ οὐ πόῤῥω τοῦ προσάγεσθαι

11. οὐ μέν τοι ἐγύμνωσέ γε τὸ τεῖχος πεσὼν] Vulcanius legit πεσὸν, ut ad πύργον referatur. Sicque τὸ τεῖχος urbem potius quam murum notaret, uti 1, 21, 7. 1, 27, 2. & 3. Vulgatam tamen lectionem Gronovius testatur retinere omnes MSStos codices, quibus obediendum, inquit, puto, nisi quod unius literulæ inductione succurrem, ὁ μέν τι (nempe τῆς πόλεως) ἐγύμνωσε τὸ τεῖχος πεσόν

καὶ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἤδη] *& multi Halicarnassæi jam mari suppetias ferentes.* Verba ἤδη & πολλοὶ interpres omisit.

γενόμενοι ἦσαν, ὑπό τε τῶν φυλακῶν τε τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐξεγερθέντες παρεβοήθησαν, οὐ χαλεπῶς κατεκλείσθησαν εἰς τὰ τείχη αὖθις· καὶ ἀπέθανον αὐτῶν 15 ἄλλοι τε ἐς ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ὁ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀῤῥαβαίου τοῦ Ἀμύντου ἀδελφὸς, τῶν παρὰ Δαρεῖον αὐτομολησάντων. Τῶν δ' Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἀπέθανον μὲν ἐς ἑκκαίδεκα, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἐς τριακοσίους· ὅτι ἐν νυκτὶ γενομένης τῆς ἐκδρομῆς, ἀφυλακτότεροι ἐς τὸ τιτρώσκεσθαι ἦσαν.

XXI. Οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις 1 ὕστερον, δύο τῶν Μακεδόνων ὁπλῖται ἐκ τῆς ὕστερον Περδίκκου τάξεως, ξυσκηνοῦντές τε καὶ ἅμα ξυμπίνοντες, αὐτόν τε καὶ τὰ αὑτοῦ ἑκάτερος ἐπὶ μέγα τῷ λόγῳ ἦγεν· ἔνθα 2 δὴ φιλοτιμία τε ἐσπίπτει αὐτοῖς (καί τι καὶ ὁ οἶνος ὑπεθέρμαινεν) ὥστε ὁπλισάμενοι αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν, προσβάλλουσι τῷ τείχει κατὰ τὴν ἄκραν τὴν πρὸς Μύλασσα μάλιστα τετραμμένην, ὡς ἐπίδειξιν τῆς σφῶν ῥώμης μᾶλλόν τι ἢ πρὸς πολεμίους

erat commissa, aliisque qui tumultu excitati accurrerunt, parvo negotio intra mœnia repulsi sunt. Cæsi sunt in hoc conflictu ex Halicarnasseis CLXX. in quibus Neoptolemus Arrabæi filius, Amyntæ frater, unus eorum qui ad Darium transfugerant. Ex Alexandri autem militibus XVI. desiderati: vulnerati circiter CCC, quod quum noctu excursio illa facta esset, minus caveri & evitari telorum jactus possent.

XXI. Paucis post diebus duo armigeri contubernales, ex Perdiccæ agmine, quum inter pocula suas quisque virtutes & facta magnificis verbis extolleret, contentione de honore inter sese ortâ, animisque vino excandescentibus, privato consilio arma capientes, ad muros juxta arcem quæ potissimum Mylassa versus spectat, se conferunt, ostentatione potius roboris, quam animo periculosi cum

15. ὁ Νεοπτόλεμος] Hunc Diodorus, ceu annotat Gronovius, inter oppugnantes Macedonas, non propugnatores Persas cecidisse memorat lib. 17. cap. 25.
ὁ Ἀῤῥαβαίου τοῦ Ἀμύντου ἀδελφὸς,] Possis hunc locum sic quoque interpretari *Neoptolemus frater Arrabæi, Amyntæ filii*. Et ita interpretandum censeo, ut hi Amyntæ filii Neoptolemus & Arrabæus fuerint, uterque satis notus, cum tertio etiam fratre & quarto Heromene & Alexandro, infra cap. 26. *Gronovius.*
CAP. XXI. 1. ἐκ τῆς ὕστερον Περδίκκου τάξεως] *ex ea cohorte, cui postea Perdiccas præfuit*. Facius.
2. προσβάλλουσι τῷ τείχει κατὰ τὴν ἄκραν] Quod Diodorus a Blanckardo citatus, scribit, eos ipsa arcis mœnia adortos, προσέβαλλον τοῖς τῆς ἀκροπόλεως τείχεσιν: idem hoc loco Arrianus ait, & præpositione κατὰ, in quam muri partem impetum fecerint, ostendit. Eadem præpositio infra 4, 3, 8. huic verbo adjungitur, οἱ κατὰ τὸ τεῖχος προσβεβληκότες.

cum hostibus conflictus adeundi. Hos oppidani quidam conspicati duos modo esse, & temere mutum petere, excurrunt. Hi vero propiores factos interficiunt, remotiores telis petunt, superati & multitudine & loci difficultate, quod ex editiore loco hostes & impetum facerent & tela mitterent. Multi inter ea ex Perdiccæ militibus, multi ex Halicarnasso accurrunt. Acris inde pugna ad muros fit, & oppidani qui excurrerant, denuo à Macedonibus in urbem aguntur, parumque abfuit quin urbs caperetur. Nam & in muris parum diligens tum temporis custodia habebatur, & duæ turres una cum muro inter illas medio, in solum prostratæ, facilem in murum ingressum si integer exercitus illum adortus fuisset, præbebant. Tertia quoque turris quassata : ne ipsa quidem difficulter suffossa everti potuisset. At oppidani, pro muro qui corruerat, alium latericium instar nascentis lunæ sinuatum, intrinsecus construxerant: neque id difficulter, ob eorum qui operam suam conferebant, multitudinem. Huic muro quum postridie Alex-

μετὰ κινδύνου τὸν ἀγῶνα ποιησό-
3 μενοι. Καὶ τούτους κατιδόντες τι-
νὲς τῶν ἐκ τῆς πόλεως δύο τε ὄντας,
καὶ οὐ ξὺν λογισμῷ προσφερομέ-
4 νους τῷ τείχει, ἐπεκθέουσιν. Οἱ δὲ
τοὺς μὲν ἐγγὺς πελάσαντας ἀπέ-
κτειναν, πρὸς δὲ τοὺς ἀφεστηκότας
ἠκροβολίζοντο, πλεονεκτούμενοι τῷ
τε πλήθει καὶ τοῦ χωρίου τῇ χαλε-
πότητι· ὅτι ἐξ ὑπερδεξίου τοῖς πο-
λεμίοις ἡ ἐπιδρομή τε καὶ ὁ ἀκροβο-
5 λισμὸς ἐγίγνετο. Καὶ ἐν τούτῳ ἀντ-
εκθέουσι τινὲς καὶ ἄλλοι τῶν τοῦ
Περδίκκου στρατιωτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς
Ἁλικαρνασσοῦ ἄλλοι. καὶ ξυμπί-
πτει μάχη καρτερὰ πρὸς τῷ τείχει.
6 Καὶ κατακλείονται αὖθις πρὸς τῶν
Μακεδόνων εἴσω τῶν πυλῶν οἱ ἐπεκ-
δραμόντες. Παρ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ
7 ἁλῶναι ἡ πόλις. Τά τε γὰρ τείχη
ἐν τῷ τότε οὐκ ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ
ἦν, καὶ δύο πύργοι καὶ μεσοπύρ-
γιον εἰς ἔδαφος καταπεπτωκότα,
οὐ χαλεπὴν ἂν τῷ στρατεύματι, εἰ
ἅπαν προσήψατο τοῦ ἔργου, τὴν ἐς
τὸ τεῖχος πάροδον παρέσχε. Καὶ ὁ
τρίτος πύργος κατασεσεισμένος, οὐ-
δὲ οὗτος χαλεπῶς ἀνερρίφη ὑπορυσ-
8 σόμενος. Ἀλλὰ ἔφθησαν γὰρ ἀντὶ
τοῦ πεπτωκότος τείχους, ἔσωθεν
πλίνθινον μηνοειδὲς ἀντοικοδομησά-
μενοι, οὐ χαλεπῶς, ἀπὸ πολυχει-
9 ρίας. Καὶ τούτῳ ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ
τὰς μηχανὰς Ἀλέξανδρος καὶ ἐκ-
δρομὴ

7. εἰ ἅπαν] Alii ἅπαντες, per enallagen generis. Vid. *Gronov.*
ἐς τὸ τεῖχος] *in urbem*. Sic 1, 21, 7. & 1, 27, 2 & 3.
ἀνερρίφη] Legendum ait ex MSStis Gronovius ἀνηρίφθη *eversa fuisset*, ab ἐρίπτο-
μαι, *dejicior deturbor*. Ἀνερρίφη autem est ab ἀναρρίπτω.
8. ἀπὸ πολυχειρίας] MS. Ox. t. ὑπό. *Gronov.*

ἐκδρομὴ αὖθις γίνεται τῶν ἐκ τῆς πό-
λεως, ἐπὶ τῷ ἐμπρῆσαι τὰς μηχα-
νάς. Καὶ μέρος μέν τι τῶν πλησίον 10
τοῦ τείχους γεῤῥῶν καὶ ἑνὸς τῶν
πύργων τῶν ξυλίνων κατεκαύθη· τὰ
δὲ ἄλλα διεφύλαξαν οἱ περὶ Φιλώ-
ταν τε καὶ Ἑλλάνικον, οἷς ἡ φυ-
λακὴ αὐτῶν ἐπετέτραπτο· ὡς δὲ 11
καὶ Ἀλέξανδρος ἐπεφάνη ἐν τῇ ἐκ-
δρομῇ, τάς τε δᾷδας ὅσας ἔχοντες
ἐκβεβοηθήκεσαν ἀφέντες, καὶ τὰ
ὅπλα οἱ πολλοὶ αὐτῶν ῥίψαντες,
εἴσω τοῦ τείχους ἔφευγον. Καίτοι 12
τά γε πρῶτα τῇ φύσει τε τοῦ χω-
ρίου ὑπερδεξίου ὄντος ἐπεκράτουν,
καὶ οὐ κατὰ μέτωπον μόνον ἠκρο-
βολίζοντο ἐς τοὺς προμαχομένους
τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν
πύργων, οἳ δὴ ἑκατέρωθεν τοῦ ἐρη-
ριμμένου τείχους αὐτοὶ ὑπολε-
λειμμένοι ἐκ πλαγίου τε καὶ μο-
νονοὺ κατὰ νώτου παρεῖχον ἀκρο-
βολίζεσθαι ἐς τοὺς τῷ ἀντῳκοδομη-
μένῳ τείχει προσάγοντας.

XXII. Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον 1
ἡμέραις ἐπάγοντος αὖθις Ἀλεξάν-
δρου τὰς μηχανὰς τῷ πλινθίνῳ τῷ
ἐντὸς τείχει, καὶ αὐτοῦ ἐφεστηκότος
τῷ ἔργῳ, ἐκδρομὴ γίνεται πανδη-
μεὶ ἐκ τῆς πόλεως· τῶν μὲν κατὰ τὸ
ἐρηριμμένον τεῖχος, ᾗ αὐτὸς Ἀλέξ-

ander machinas admovisset, oppidani rursus excurrunt, machinis ignem immissuri, ac nonnulla quidem tabernacula muro proxima & pars unius turris ligneæ conflagrârunt: cætera à Philota & Hellanico, quibus machinarum custodia commissa erat, defensa sunt. Simulac vero Alexandrum ipsum in excursione illâ conspexêre, facibus, quibus ad vim arcendam excurrerant, omissis, multi etiam armis abjectis, intra muros confugerunt. Ac primo quidem, quod locus suâ naturâ commodus atque eminens esset, superiores erant, neque solum ex adverso in machinarum propugnatores tela jaciebant, verum etiam ex turribus quæ ex utrâque muri diruti parte reliquæ erant, eos qui in murum recens exstructum impetum faciebant, ex obliquo & tantum non à tergo feriebant.

XXII. Cæterum non multis postea diebus, quum Alexander iterum interiori muro latericio machinas admoveret, atque ipsemet operi instaret, universa civitas portis erumpit, alii, quâ parte murus demolitus erat, & Alex-

10. γεῤῥῶν] *crates* vertit Facius, quem sequitur Freinshemius, in Suppl. 2, 10, 2. locum hunc sic interpretans: *cratiumque quibus opera tegebantur nonnihil, & unius turris ligneæ partem flamma comprehendit.* Vid. *Blanckard.*

12. κατὰ νώτου] eo quod interior murus in nascentis lunæ figuram esset sinuatus, 8.

παρεῖχον] *præbebant* facultatem nimirum turres *tela jaciendi.*

CAP. XXII. 1. αὐτοῦ ἐφεστηκότος τῷ ἔργῳ] *eidem instaret operi.*

lexander ipse premebat; alii tripylum versus, quâ Macedones eruptionem minime exspectabant. Nonnulli faces machinis immittunt, aliaque fomenta, quæ incendium augere atque amplificare possint: Macedonibus contra acriter proruentibus, atque ex turribus ingentia saxa & tela in eos torquentibus, facile in fugam acti, & in urbem repulsi sunt; tantoque major ibi strages edita est, quanto plures majoreque audaciâ excurrerant. Nam qui manus cum Macedonibus conseruerant, cæsi sunt: alii juxta muri ruinam, quum & transitus angustior esset quam ut tantæ multitudini sufficeret, & strages ipsius muri difficilem ascensum faceret. Iis vero qui tripylum versus excurrerant, obviam ivit Ptolemæus regius corporis custos, Addæi & Timandri simul agmen secum ducens & nonnullos expeditos, qui etiam ipsi facile oppidanos represserunt. Quibus hoc præterea in recessu infortunii accidit, ut iis per angustum pontem, quem su-

ἀνδρὸς ἐπετέτακτο· τῶν δὲ κατὰ τὸ τρίπυλον, ᾗ οὐδὲ πάνυ τι προσδεχο-
2 μένοις τοῖς Μακεδόσιν ἦν. Καὶ οἱ μὲν δᾷδάς τε ταῖς μηχαναῖς ἐνέβαλλον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ ἐξάψαι τε φλόγα
3 καὶ ἐπὶ μέγα προκαλέσασθαι. Τῶν δὲ ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον αὐτῶν τε ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς ἐῤῥωμένως, καὶ ταῖς μηχαναῖς ἀπὸ τῶν πύργων λίθων τε μεγάλων ἀφιεμένων, καὶ βελῶν ἐξακοντιζομένων, οὐ χαλεπῶς ἀπεστράφησάν τε καὶ ἔφυγον ἐς τὴν πόλιν· καὶ φόνος ταύτῃ οὐκ ὀλίγος ἐγένετο, ὅσῳ πλείονές τε καὶ ξὺν μείζονι
4 τῇ τόλμῃ ἐξέδραμον. Οἱ μὲν γὰρ, εἰς χεῖρας ἐλθόντες τοῖς Μακεδόσιν, ἀπέθανον· οἱ δὲ, ἀμφὶ τῷ τείχει τῷ καταπεπτωκότι, στενοτέρας τε ἢ κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῆς παρόδου οὔσης, καὶ τῶν κατερηριμμένων τοῦ τείχους χαλεπὴν τὴν ὑπέρβασιν αὐτοῖς παρε-
5 χόντων. Τοῖς δὲ κατὰ τὸ τρίπυλον ἐκδραμοῦσιν ἀπήντα Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ ὁ βασιλικὸς, τήν τε Ἀδδαίου καὶ Τιμάνδρου ἅμα οἱ τάξιν ἄγων καὶ ἔστιν οὓς τῶν ψιλῶν. Καὶ οὗτοι οὐδὲ αὐτοὶ χαλεπῶς ἐτρέ-
6 ψαντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. Ξυνέβη δὲ καὶ τούτοις ἐν τῇ ἀποχωρήσει κατὰ στενὴν γέφυραν τὴν ἐπὶ τῆς τάφρου πεποιημένην φεύγουσι, τήν

τε

τρίπυλον] Loci nomen prope Halicarnassum. Ortelius, Vulcanius, Freinshemius & Blanckardus opinati sunt, Tripylon esse quempiam ipsius urbis locum, a tribus portis nomen habentem, quos refutat Gronovius.

προσδεχομένοις ἦν] *exspectantibus erat*, i. e. exspectabant Sic Tacit. Agric. 18, 2. *quibus bellum volentibus erat.* Hist. 3, 43, 3. *ceteris remanere, & in verba Vespasiani adigi volentibus fuit.*

4. Οἱ μὲν γὰρ εἰς χεῖρας ἐλθόντες] Alios quidem ait in conflictu cecidisse, alios vero in receptu ad murum.

τε γέφυραν αὐτὴν ὑπὸ πλήθους ξυντρῖψαι, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐς τὴν τάφρον ἐμπεσόντας, τοὺς μὲν ὑπὸ σφῶν καταπατηθέντας διαφθαρῆναι, τοὺς δὲ καὶ ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βαλλομένους. 7 Ὁ πλεῖστος δὲ φόνος περὶ ταῖς πύλαις αὐταῖς ξυνέβη· ὅτι ἡ ξύγκλεισις τῶν πυλῶν, φοβερά τε καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ γενομένη, δεισάντων μὴ συνεισπέσοιεν τοῖς φεύγουσιν ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ Μακεδόνες, πολλοὺς καὶ τῶν φίλων τῆς εἰσόδου ἀπέκλεισεν, οὓς πρὸς αὐτοῖς τοῖς τείχεσιν οἱ Μακεδόνες διέφθειραν. 8 Καὶ παρ' ὀλίγον ἦκεν ἁλῶναι ἡ πόλις, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἀνεκαλέσατο τὸ στράτευμα, ἔτι διασῶσαι ἐθέλων τὴν Ἁλικαρνασσόν, εἴ τι φίλιον ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἁλικαρνασσέων. 9 Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐς χιλίους, τῶν δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα, καὶ ἐν τούτοις Πτολεμαῖός τε ὁ σωματοφύλαξ, καὶ Κλέαρχος ὁ τοξάρχης, καὶ Ἀδδαῖος χιλιάρχης· οὗτοι καὶ ἄλλοι τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

pra fossam duxerant, fugientibus, ponte præ multitudine incumbentium rupto, alii in fossam prolapsi, alii a suis proculcati, alii à Macedonibus ex alto telis icti perierint. Plurima autem cædes ad portas ipsas edita est: quod præ nimio metu præpropere ac parum tempestive clausæ fuissent. Veriti enim ne fugientibus impliciti Macedones una in urbem irruerent, multos ex suis excluserunt, qui à Macedonibus ad ipsa mœnia cæsi sunt. Parumque aberat quin urbs ipsa caperetur, nisi Alexander receptui cani jussisset, conservandæ adhuc urbis cupidus: si Halicarnassei aliquod compositionis invitamentum præbuissent. Ex oppidanis circiter mille cæsi: ex Macedonibus fere quadraginta: atque in his Ptolemæus corporis custos, & Clearchus sagittariorum dux, & Addæus chiliarcha, aliique non obscuri nominis Macedones.

XXIII. 1 Ἔνθα δὴ ξυνελθόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Ὀροντοβάτης τε καὶ Μέμνων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων γνόντες σφᾶς τε οὐ δυναμένους ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν τῇ πολιορ-

XXIII. Posthæc Orontobates & Memnon ceterique Persarum duces è re præsenti satis intelligentes se non posse multo tempore obsidionem sustinere, & muros par-

7. τῶν φίλων] Optimus & alii φιλίων. *Gronov.*
CAP. XXIII 1. ξυνελθόντες] *cum convenissent*, ad consultandum Orontobates & Memnon. De aliis ducibus nihil in Græco exstat.
ἐκ τῶν παρόντων] Eodem modo *ex præsentibus* dicit Curtius 4, 12, 17. *Nec quidquam ex præsentibus tutius visum est, quam eodem loco castra munire.*

partim jam dirutos, partim labefactatos cernentes, plerosque etiam militum in excursionibus aut cæsos aut vulneribus inutiles ad pugnam factos: re accuratius perpensâ, sub secundam noctis vigiliam turrim ligneam, quam adversus hostium machinas construxerant, & porticus, in quibus tela eorum reposita erant, incendunt: ædibus etiam muro proximis ignem injiciunt, quæ celeriter igne concepto, quum & ex porticibus turrique flamma vento agitata accederet, late fuderunt incendium. Oppidanorum vero alii in arcem ejus insulæ, alii in Salmacidem arcem ita vocatam; sese receperunt. Quæ quum Alexander ex transfugis qui ex eâ clade venerant cognovisset, ipseque ingentes ignes cerneret, tametsi jam intempesta nox esset quum id fieret, nihilominus tamen immissis Macedonibus, eos qui ur-

κίᾳ, καὶ τοῦ τείχους τὸ μέν τι κατα-
πεπτωκὸς ἤδη ὁρῶντες, τὸ δὲ κατα-
σεσεισμένον· πολλοὺς δὲ τῶν στρα-
τιωτῶν ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς, τοὺς μὲν
διεφθαρμένους, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ
2 τετρῶσθαι ἀπομάχους ὄντας· ταῦ-
τα ἐν νῷ λαβόντες, ἀμφὶ δευτέραν
φυλακὴν τῆς νυκτὸς τόν τε ξύλινον
πύργον, ὃν αὐτοὶ ἀντῳκοδόμησαν
ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων ἐμπι-
πρᾶσι, καὶ τὰς στοὰς ἐν αἷς τὰ βέλη
3 αὐτοῖς ἀπέκειτο. Ἐνέβαλον δὲ καὶ
ταῖς οἰκίαις πῦρ ταῖς πλησίον τοῦ
τείχους· τῶν δὲ καὶ προσήψατο ἡ
φλόξ, ἀπό τε τῶν στοῶν καὶ τοῦ πύρ-
γου πολλὴ ἐπενεχθεῖσα, καί τι
καὶ τοῦ ἀνέμου ταύτῃ ἐπιφέροντος·
αὐτῶν δὲ οἱ μὲν ἐς τὴν ἄκραν τὴν ἐν
τῇ νήσῳ ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ ἐς τὴν
Σαλμακίδα ἄκραν οὕτω καλουμέ-
4 νην. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὡς ἐξηγγέλθη
ταῦτα πρός τινων αὐτομολησάντων
ἐκ τοῦ ἔργου, καὶ τὸ πῦρ πολὺ
καθεώρα αὐτὸς, καί τοι ἀμφὶ μέσας
που νύκτας ἦν τὸ γιγνόμενον· ὁ δὲ
καὶ ὣς ἐξαγαγὼν τοὺς Μακεδόνας,
τοὺς

3. τῶν δὲ καὶ προσήψατο ἡ φλόξ,] *quasdam vero etiam comprehendit flamma, & ex porticibus & ex turri plurima illata, vento etiam nonnihil illuc ferente.* Nempe tectis muro vicinis Persæ ipsi subjecerant ignem; quasdam vero domus a mœnibus remotiores flamma sponte sua invasit, porticibus turrique late fundentibus incendium, vento etiam adjuvante. Οἱ δὲ autem pro *quibusdam* dici notissimum est. Sic 1, 5, 2 2, 1, 3. & Matth. XVIII. 17. ad quem locum exempla ex Xenophonte adscripsimus.

αὐτῶν δὲ οἱ μὲν] Persæ nimirum, nec non mercenarii; uti mox ipse Arrianus explanat 5.

ἐς τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ νήσῳ ἀπεχώρησαν] Gronovius legendum conjicit ἐς τὴν Ἀρκόννησον ἀπεχώρησαν, citatque eam in rem Strabonem lib. XIV. qui Arconnesum non procul ab Halicarnasso sitam narrat.

Σαλμακίδα] Arcis hoc Halicarnasseæ nomen, inditum a fonte, qui ibi est, vulgatissimæ famæ. *Vitruv.* 2, 8. cit. *Freinsh.* Suppl. 2. 10, 21.

4. ἀμφὶ μέσας πυ νύκτας] πυ encliticum *ferme, circiter.*

τοὺς μὲν ἔτι ἐμπιπράντας τὴν πό-
λιν κτείνειν, ὅσοι δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις
καταλαμβάνοιντο τῶν Ἁλικαρνασ-
σέων, τούτους δὲ σώζειν παρήγγει-
λεν. Ἤδη τε ἡμέρα ὑπέφαινε, καὶ 5
κατιδὼν τὰς ἄκρας ἃς οἵ τε Πέρσαι
καὶ οἱ μισθοφόροι κατειλήφεσαν,
ταύτας μὲν ἀπέγνω πολιορκεῖν, τρι-
βήν τε ἐπινοῶν οὐκ ὀλίγην ἔσεσθαί
οἱ ἀμφ' αὐτὰς τῇ φύσει τῶν χωρίων,
καὶ οὐ παρὰ μέγα εἶναι ἐξελόντι οἱ
τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν. Θάψας δὲ 6
τοὺς ἀποθανόντας ἐν τῇ νυκτὶ, τὰς
μὲν μηχανὰς ἐς Τράλλεις ἀπαγα-
γεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἐπ' αὐταῖς τε-
ταγμένους. Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν 7
ἐς ἔδαφος κατασκάψας, αὐτῆς τε
ταύτης καὶ τῆς ἄλλης Καρίας φυ-
λακὴν ἐγκαταλιπὼν, ξένους μὲν
πεζοὺς τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἐς
διακοσίους, καὶ Πτολεμαῖον ἡγε-
μόνα αὐτῶν, ἐπὶ Φρυγίας ἐστέλλε-
το· τῆς δὲ Καρίας ξυμπάσης σα- 8
τραπεύειν ἔταξεν Ἄδαν, θυγατέρα
μὲν Ἑκατόμνου, γυναῖκα δὲ Ἱδριέως,
ὃς καὶ ἀδελφὸς αὐτῇ ὢν, κατὰ νό-
μον τῶν Καρῶν ξυνῴκει. Καὶ ὁ μὲν 9
Ἱδριεὺς τελευτῶν ταύτῃ ἐπέτρεψε
τὰ πράγματα, νενομισμένον ἐν τῇ
Ἀσίᾳ ἔτι ἀπὸ Σεμιράμεως, καὶ γυ-
ναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν. Πηξώδαρος 10

bem incendebant, trucidari jubet: iis vero qui intra tecta inventi essent, parci. Illucescente porro aurorâ, contemplatus arces quas Persæ pariter & mercenarii occupârant, eas nequaquam obsidendas esse statuit: tum quod multum temporis ob locorum naturam sibi periturum esset, quodque non magni momenti essent, postquam ipse totam urbem evertisset. Mortuis itaque noctu sepultis, machinarum præfectos ut eas in Tralles avehant jubet. Ipse urbem solo adæquavit: eique & reliquæ Cariæ præsidio imposito, exterorum peditum trium millium, equitum ducentorum, ac Ptolemæo iis præfecto, in Phrygiam movit. Satrapatum totius Cariæ Adæ tribuit. Hecatomni filia hæc erat, Hidriei soror: qui quum frater ejus esset, Carum tamen lege etiam uxor erat. Hidrieus porro moriens regni administrationem ei reliquerat. Usitatum enim erat in Asiâ jam inde à Semiramide, ut & virorum uxores regnent. Eam Pexodarus regno ejecerat, summam rerum potestatem usurpans.

ἔτι ἐμπιπράντας] *qui etiamnum incendebant.*

5. ἐξελόντι οἱ τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν.] *postquam expugnasset ipse urbem jam totam.* Nondum enim eam everterat.

8. κατὰ νόμον τῶν Καρῶν ξυνῴκει] Vertendum erat: *Carum tamen lege etiam maritus erat*, non vero *uxor*. Συνοικεῖν enim de maritis dicitur. Vide 1 Petr. III. 7. Rectius Blanckardi editio: *Carum tamen lege eandem & uxorem sibi conjunxit.*

9. καὶ γυναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν.] Eundem verborum ordinem & in latino retinendum puto, reddendumque: *ut & femina imperent viris.* Neque sine caussa

 ori-

pans. Orontobates autem Carum regnum à rege missus tenebat, utpote Pexodari gener. Ada vero unicam in Cariâ eamque munitissimam urbem, Alinda nomine, tenebat. Hæc Alexandro Cariam cum exercitu ingresso obviam profecta, Alinda ei tradit, eumque sibi in filium adoptat. Alexander Alinda ei custodienda reliquit, & filii nomen non aspernatur. Porro deletâ Halicarnasso, quum totâ Cariâ potitus esset, totius provinciæ imperium illi detulit.

δὲ τὴν μὲν ἐκβάλλει τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς δὲ κατεῖχε τὰ πράγματα. Ὀροντοβάτης δὲ τὴν Καρῶν ἀρχὴν ἐκ βασιλέως πεμφθεὶς εἶχε, γαμ-
11 βρὸς ὢν Πηξοδάρου. Ἄδα δὲ Ἄλινδα μόνον κατεῖχε, χωρίον τῆς Καρίας ἐν τοῖς ὀχυρώτατον, καὶ ἐσβαλόντι Ἀλεξάνδρῳ ἐς Καρίαν, ἀπήντα, τά τε Ἄλινδα ἐνδιδοῦσα, καὶ παῖδά οἱ τιθεμένη Ἀλέξανδρον.
12 Καὶ Ἀλέξανδρος τά τε Ἄλινδα αὐτῇ ἐπέτρεψε, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδὸς οὐκ ἀπηξίωσε, καὶ ἐπειδὴ Ἁλικαρνασσόν τε ἐξεῖλε, καὶ τῆς ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησεν, αὐτῇ ἄρχειν ἁπάσης ἔδωκε.

XXIV Post hæc quum ex Macedonibus qui secum militabant, nonnulli paulo ante expeditionem uxores duxissent, etiam horum res Alexander minime negligendas existimavit. Itaque iis ex Cariâ dimissis, hybernandi in Macedoniâ cum uxoribus potestatem facit, Ptolemæo Seleuci filio uno ex regiis corporis custodibus, iis præfecto: ex duci-

1 XXIV. Τῶν Μακεδόνων δὲ τῶν συνεστρατευμένων Ἀλεξάνδρῳ, ἦσαν οἳ νεωστὶ πρὸ τῆς στρατείας γεγαμηκότες· καὶ τούτων ἔγνω οὐκ ἀμελητέα εἶναι οἱ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκπέμπει γὰρ αὐτοὺς ἐκ Καρίας, διαχειμάσοντας ἐν Μακεδονίᾳ ἅμα
2 ταῖς γυναιξίν· ἐπιτάξας αὐτοῖς Πτολεμαῖον τὸν Σελεύκου, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, καὶ τῶν στρατηγῶν, Κοῖνόν τε τὸν Πολε-

originem hujus moris rerum gestarum narrationi immiscet Arrianus. Nam cum plerisque populis, tum vero Romano, sub cujus ditione fuit Arrianus, adeo ignominiosum habebatur viros feminæ imperio subdi, ut, quibus femina dominetur, eos non modo a libertate, sed etiam a servitute degenerare judicaverint. Tacit. Ann. 12, 40 6. & Germ. 45, 11.

10. Ὀροντοβάτης] intelligendum est, Orontobatem defuncto socero Pexodaro regnum Cariæ tenuisse. Idque adeo ex optimo codice producit Gronovius, qui ita habet. Αὐτὸς δὲ κατεῖχε τὰ πράγματα. Τελευτήσαντος δὲ Πιξωδάρου, (sic enim ille) Ὀροντοβάτης τὴν Καρῶν &c.

11. ἐν τοῖς ὀχυρώτατον] idem hoc esse puto, ac si scripsisset: ἐν τοῖς μάλιστα ὀχυρὸν, *munitum inprimis*. Vide 7, 13, 11. Sic Plato ep. 10. ἀκούω Δίωνος ἐν τοῖς μάλιστα ἑταῖρον εἶναί σε, *audio te Dionis amicum inprimis esse*.

CAP XXIV. 1. Τῶν Μακεδόνων δὲ] Opt. MS. cum duobus aliis defectam orationem sanant ita: Τῶν Μακεδόνων δὲ ἔστιν οἱ συνεστρατευμένοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν νεωστὶ.

Πολεμοκράτους καὶ Μελέαγρον τὸν Νεοπτολέμου, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῶν νεογάμων ἦσαν· προστάξας, ἐπειδὰν αὐτοί τε ἐπανίωσι, καὶ τοὺς μετὰ σφῶν ἐκπεμφθέντας ἐπαναγάγωσι, καταλέξαι ἱππέας τε καὶ πεζοὺς ἐκ τῆς χώρας ὅσους πλείστους. 3 Καὶ τῷ ἔργῳ τούτῳ, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, εὐδοκίμησε παρὰ Μακεδόσιν Ἀλέξανδρος. Ἔπεμψε δὲ καὶ Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐπὶ ξυλλογῇ στρατιωτῶν εἰς Πελοπόννησον. 4 Παρμενίωνα δὲ πέμπει ἐπὶ Σάρδεων, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίαν καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους καὶ τὰς ἁμάξας ἄγειν· καὶ κελεύει προϊέναι ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν. 5 Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Λυκίας τε καὶ Παμφυλίας ᾔει, ὡς τῆς παραλίου κρατήσας, ἀχρεῖον καταστῆσαι τοῖς πολεμίοις τὸ ναυτικόν. 6 Καὶ πρῶτον μὲν ἐν παρόδῳ Ὕπαρνα χωρίον ὀχυρὸν φυλακὴν ἔχον ξένους μισθοφόρους ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν· οἱ δ' ἐκ τῆς ἄκρας ξένοι ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον. 7 Ἔπειτα εἰσβαλὼν ἐς Λυκίαν, Τελμισσεῖς μὲν ὁμολογίᾳ προσηγάγετο· περάσας δὲ τὸν Ξάνθον ποταμὸν, Πίναρα καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ Πάταρα ἐνδοθέντα ἔλαβεν, καὶ ἄλλα ἐλάττω πολίσματα ἐς τριάκοντα. 8 Ταῦτα καταπράξας ἐν ἀκμῇ ἤδη τοῦ χειμῶνος, ἐς τὴν Μιλυάδα καλουμένην

bus vero copiarum, Cœno Polemocratis filio, & Meleagro Neoptolemi filio, (quod etiam hi recens uxores duxerant) adjunctis: imperatque ut quum ipsi reverterentur, & eos qui una dimissi erant reducerent, equitatum ac peditatum, quam maximum possent, ex eâ regione conscriberent. Quo quidem facto, si quo unquam, magnam sibi Alexander apud Macedones laudem comparavit. Cleandrum autem Polemocratis filium ad militem conscribendum in Peloponnesum, Parmenionem Sardes misit, datâ huic amicorum equitum præfectura: utque Thessalos equites aliosque auxiliarios, & plaustra ducat, atque Sardibus in Phrygiam procedat, jubet. Ipse in Lyciam & Pamphyliam tendit, ut oris maritimis in potestatem redactis, classem hostium inutilem ipsis efficiat. Ac primo quidem ex itinere Hyparna oppidum munitum, quodque exterum militem mercenarium præsidio habebat, primo accessu cepit. Exteri enim qui arcem tenebant, fide datâ exiere. Deinde Lyciam cum exercitu ingressus, Telmisseos pactis sibi conciliavit. Transmisso inde Xantho flumine Pinara & Xanthum urbem & Patara deditione accepit; aliaque minora oppida circiter XXX. His rebus gestis mediâ hyeme, in Milyada regionem ita vocatam movet, quæ quidem majoris

joris Phrygiæ pars, sed magno rege ita jubente, Lyciæ contributaria est. Eo loci Phaselitarum legati venerunt, amicitiam petentes, aureàque coronâ Alexandrum coronaturi: neque pauci ex inferiore Lyciâ legatos, qui de fœdere ineundo tractarent, miserunt. Alexander Phaselitis & Lyciis, ut urbes iis qui ad hoc missi essent tradant, imperat. quæ quidem omnes traditæ fuerunt. Ipse paulo post in Phaselitas profectus, una cum ipsis castellum quoddam munitum, quod Pisidæ in eorum regione exstruxerant, expugnat: unde barbari excurrentes, Phaselitas agrum colentes multis damnis afficiebant.

XXV. Interea dum apud Phaselitas est Alexander, nuntium affertur Alexandrum Aëropi filium ejus vitæ insidiari, quum alioqui ex amicis esset, & tum temporis Thessalico equitatui præesset. Erat hic Alexander Heromenis & Arrabæi frater, qui necis Philippi conscii fuerant. Et tum quidem

χώραν ἐσβάλλει, ἣ ἐςι μὲν τῆς μεγάλης Φρυγίας, ξυνετέλει δὲ ἐς τὴν Λυκίαν, τότε οὕτως ἐκ βασιλέως
9 μεγάλου τεταγμένον. Καὶ ἐνταῦθα Φασηλιτῶν πρέσβεις ἧκον περὶ φιλίας τε καὶ χρυσῷ ςεφάνῳ ςεφανῶσαι Ἀλέξανδρον, καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐπικηρυκευόμενοι ἐπρέσβευον
10 Λυκίων τῶν κάτω οἱ πολλοί. Ἀλέξανδρος δὲ Φασηλίτας τε καὶ Λυκίους παραδοῦναι τὰς πόλεις τοῖς ἐπὶ τούτῳ ςελλομένοις ἐκέλευσε,
11 καὶ παρεδόθησαν ξύμπασαι. Αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕςερον ἐς τὴν Φασηλίδα παραγενόμενος, συνεξαίρει αὐτοῖς φρούριον ὀχυρὸν ἐπιτετειχισμένον τῇ χώρᾳ πρὸς Πισιδῶν· ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ βάρβαροι πολλὰ ἔβλαπτον τῶν Φασηλιτῶν τοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους.

1 XXV. Ἔτι δὲ αὐτῷ περὶ τὴν Φασηλίδα ὄντι ἐξαγγέλλεται Ἀλέξανδρον αὐτῷ τὸν Ἀερόπου ἐπιβουλεύειν, τά τε ἄλλα τῶν ἑταίρων ὄντα, καὶ ἐν τῷ τότε Θεσσαλῶν
2 τῆς ἵππου ἄρχοντα. Ἦν μὲν δὴ ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος ἀδελφὸς Ἡρομένους τε καὶ Ἀρραβαίου τῶν ξυνεπιλαβόντων τῆς σφαγῆς τῆς Φιλίπ-

8. ξυνετέλει] Non mutanda erat imperfecti significatio. Mox enim sequitur τότε, quod præsenti tempori non convenit.

9. καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν] Ordo & sententia verborum est: *& plerique ex Lycia inferiore mittentes legatos agebant de iisdem rebus*, de quibus nempe Phaselitæ. Nam primo conjungenda sunt ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐπρέσβευον, sicut 1, 29, 10. τότε ἧκεν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πρεσβευομένους. Deinde uti loco jam citato πρεσβεύεσθαι est *in legatione quippiam agere*, ita hic πρεσβεύειν est *per legatum agere*, itemque 1, 5, 3.

11. συνεξαίρει αὐτοῖς] Hæc Freinshemius ita παραφράζει. Suppl. 2, 11, 4. *Oppugnabant illi* (Phaselitæ) *tum maxime validum præsidium, quod in ipsorum ditione Pisidæ construxerant, multasque inde injurias intulerant accolis. Id adventu Alexandri brevi captum fuit.*

Cap. XXV. 2. ξυνεπιλαβόντων] *qui adjutores fuerant.*

ἕντα. Καὶ τότε αἰτίαν σχόντα 3
αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν, ὅτι ἐν
πρώτοις τε ἀφίκετο τῶν φίλων παρ'
αὐτὸν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐτελεύτη-
σε, καὶ τὸν θώρακα συνενδὺς, συνη-
κολούθησεν αὐτῷ εἰς τὰ βασίλεια·
ὕστερον δὲ καὶ ἐν τιμῇ ἀμφ' αὐτὸν 4
ἦγε, στρατηγόν τε ἐπὶ Θρᾴκης στεί-
λας· καὶ ἐπειδὴ Κάλας ὁ τῶν Θετ-
ταλῶν ἵππαρχος ἐπὶ σατραπείᾳ ἐξ-
επέμφθη, αὐτὸν ἀπέδειξεν ἄρχειν
τῆς Θετταλικῆς ἵππου. Τὰ δὲ τῆς 5
ἐπιβουλῆς ἐξηγγέλθη ὧδε. Δα-
ρεῖος, ἐπειδὴ Ἀμύντας αὐτομολή-
σας πρὸς αὐτὸν, λόγους τέ τινας
καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Ἀλεξάν-
δρου τούτου ἐκόμισε, καταπέμπει
ἐπὶ θάλασσαν Ἀσισίνην ἄνδρα Πέρ-
σην τῶν ἀμφ' αὐτὸν πιστῶν· πρόφα- 6
σιν μὲν, παρὰ Ἀτιζύην τὸν Φρυ-
γίας σατράπην, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ
Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ συνεσόμενον, καὶ
πίστεις δώσοντα, ἢν ἀποκτείνῃ βα-

3 in culpâ quum esset, Alexander eum dimiserat, quod primus amicorum post Philippi obitum ad se venisset, & thorace indutus eum in regiam comitatus esset: postea vero multis honoribus 4 affectum sibi adjunxerat, ducemque copiarum in Thraciam miserat, & Cala Thessalici equitatus præfecto ad satrapiam misso, hunc Thessalis equitibus ducem dede- 5 rat. Insidiarum vero ratio ita instituta fuisse narratur. Darius acceptis per Amyntam transfugam ab hoc Alexandro mandatis & literis, Asisinem hominem Persam, cui plurimum fidebat, ad maritimam oram mittit, 6 prætextu quidem legationis ad Atizyem Phrygiæ satrapam: re verâ autem, ut Alexandrum hunc adiret, fidemque faceret, si regem Alex-

3. ἐν πρώτοις] *inter primos amicorum*. Facius. Nam id certe verba græca declarant; licet idem dicatur *primus Alexandrum regem salutasse*, Curt. 7, 1, 6. Just. 11, 2, 2. Vid. *Gronov*.

4. ἐπὶ σατραπείᾳ] Phrygiæne, 2, 4, 1. an alterius regionis? cum eo quidem tempore Atizyes videatur Phrygiæ præfuisse, mox 6. Quærant id alii, quibus res est tanti.

5. Τὰ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς] *Insidiarum vero ratio renunciata sive detecta est ita.* Eodem modo ἐξαγγέλλειν usurpatur, 1, 5, 2. οἱ δὲ τοὺς Αὐταριάτας ἐπιθήσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν ἐξήγγελλον. *Quidam autem Autariatas ipsum in itinere adorituros denunciabant.* Exstat præterea idem verbum h. c. 13. 1, 10, 1. 1, 17, 10. nullibi autem apud Polyb. p. 1411. l. penult. de rebus dudum factis, quæque litterarum monumentis ad posteros sunt transmissæ, sed de instantibus aut futuris, quæ vel sermone vel epistolis perferuntur. Ita & Xenoph. ἐξηγγέλθη ὁ θάνατος, *de morte nuncius allatus est*.

αὐτομολήσας πρὸς αὐτὸν] MSS. omnes, etiam Veneta ac Basiliensis editio παρ' αὐτὸν *Gronov*.

ἐκόμισε] Blanckardus vertit: *postquam Amyntas transfuga ab hoc Alexandro mandata & literas accepisset*. Oportebat *attulisset*. Nam κομίζειν est *afferre*, non *accipere*. Sic mox 13. & 2, 14, 1. Bene igitur Vulcanius sententiam expressit.

6. ἢν ἀποκτείνῃ] Alii εἰ ἀποκτείνει. *Gronov*.

Alexandrum interficeret, Macedoniæ regnum & mille insuper auri talenta se illi daturum. Sed Asisines à Parmenione comprehensus, causam suæ legationis examinatus explicavit. Parmenio illum cum custodiâ ad Alexandrum mittit, qui eadem ex illo cognoscit. Convocatis autem amicis, quid de Alexandro statuendum sit, consultat. Amicis visum est, neque initio consulte factum fuisse, quod præstantissimum equitatum homini non fido commisisset: & nunc celeriter illum de medio tollendum, priusquam conciliatis Thessalorum animis res novas una cum iis moliretur. Prodigium etiam recens timorem ipsis adjecit. Alexandro enim adhuc Halicarnassum obsidente, & sub meridiem quiescente, ferunt hirundinem dormientis caput circumvolitasse magnos garritus edentem, & modo in hoc, modo in illud lectuli latus insedisse, turbulentius quam illius avis consuetudo fert, canentem. Ipsum præ

σιλέα Ἀλέξανδρον, αὐτὸν βασιλέα καταστήσειν τῆς Μακεδονίας, καὶ χρυσίου τάλαντα πρὸς τῇ βασιλείᾳ
7 ἐπιδώσειν χίλια. Ὁ δὲ Ἀσισίνης ἁλοὺς πρὸς Παρμενίωνος, ταῦτ' ἀπεῖπεν ἀνακρινόμενος ὧν ἕνεκα ἐπεστάλη· καὶ τοῦτον αὐτίκα ἐν φυλακῇ πέμπει παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ πυνθάνεται ταῦτα αὐτοῦ Ἀλέξανδρος.
8 Συναγαγὼν δὲ τοὺς φίλους, βουλὴν προὐτίθη ὅ, τι χρὴ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γνῶναι. Καὶ ἐδόκει τοῖς ἑταίροις μήτε πάλαι εὖ βεβουλεῦσθαι, τὸ κράτιστον τοῦ ἱππικοῦ ἀνδρὶ οὐ πιστῷ ἐπιτρέψας, νῦν τε χρῆναι αὐτὸν κατὰ τάχος ἐκποδὼν ποιεῖσθαι, πρὶν καὶ ἐπιτηδειότερον γενόμενον τοῖς Θετταλοῖς, ξὺν αὐτοῖς τι νεω-
9 τερίσαι. Καί τι καὶ θεῖον ἐφόβει αὐτούς. Ἔτι γὰρ πολιορκοῦντος αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρνασσὸν, ἀναπαύεσθαι μὲν ἐν μεσημβρίᾳ, χελιδόνα δὲ πέτεσθαι ὑπὲρ κεφαλῆς τρύζουσαν μεγάλως, καὶ τῆς εὐνῆς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ καθίζειν, θορυβωδέστερον ἢ
10 κατὰ τὸ εἰωθὸς ᾄδουσαν. Τὸν δὲ, ὑπὸ καμάτου ἐγερθῆναι μὲν ἀδυνάτως ἔχειν ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐνοχλούμενον δὲ πρὸς τῆς φωνῆς, τῇ χειρὶ οὐ βαρέως ἀπο-

7. Ὁ δὲ Ἀσισίνης] Optimus liber hæc sic exhibet Ὁ δὲ Ἀσισίνης ἁλοὺς πρὸς παρμενίωνος λέγει πρὸς παρμενίωνα, ὧν ἕνεκα ἀπεστάλη. Καὶ τοῦτον ἐν φυλακῇ πέμπει παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ πυνθάνεται ταῦτα παρ' αὐτοῦ Ἀλέξανδρος. Nec debet admirationi esse tertia repetitio illius nominis in adeo paucis verbis, quum mox idem fiat, estque hæc simplicitas styli in hoc auctore. *Gronovius.* Quod vero idem Gronovius annotat, in duobus libris haberi ἁλοὺς πρὸς παρμενίωνα, bene græcum id est, notatque, *captivum eum ductum fuisse ad Parmenionem.* Ita enim Xenophon Hist. Græc. lib. 1. p. 335. γράμματα ἑάλωσαν ἐς Ἀθήνας. *Littera intercepta atque Athenas perlata sunt.* Et in Nostro infra 2, 11, 7 πρὸς Ἀλέξανδρον ἁλῶναι. Vide Actor. Apost. XXIII. 24.

9. πέτεσθαι] MS. Opt. περιπέτεσθαι ὑπὲρ κεφαλῆς τρύζουσαν μεγάλα. *Gronov.*

ἀνεγεῖραι τὴν χελιδόνα· τὴν δὲ τοσούτῳ ἄρα δεῆσαι ἀποφυγεῖν πληγεῖσαν, ὥς τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου καθημένην, μὴ πρόσθεν ἀνεῖναι, πρὶν παντελῶς ἐξεγερθῆναι Ἀλέξανδρον. Καὶ 11 Ἀλέξανδρος οὐ φαῦλον ποιησάμενος τὸ τῆς χελιδόνος, ἀνεκοίνωσεν Ἀριστάνδρῳ τῷ Τελμισσεῖ μάντει· Ἀρίστανδρον δὲ, ἐπιβουλὴν μὲν ἔκ του τῶν φίλων σημαίνεσθαι αὐτῷ εἰπεῖν· σημαίνεσθαι δὲ, καὶ ὅτι καταφανὴς ἔσται. Τὴν γὰρ χελιδόνα, σύντροφόν τε εἶναι ὄρνιθα καὶ εὔνουν ἀνθρώποις, καὶ λάλον μᾶλλον ἢ ἄλλην ὄρνιθα. Ταῦτά 12 τε οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Πέρσου ξυνθεὶς, πέμπει ἐς Παρμενίωνα Ἀμφοτερὸν τὸν Ἀλεξάνδρου μὲν παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Κρατεροῦ· καὶ ξυμπέμπει αὐτῷ τῶν Περγαίων τινὰς τὴν ὁδὸν ἡγησομένους. Καὶ 13 ὁ Ἀμφοτερὸς στολὴν ἐνδὺς ἐπιχώριον, ὡς μὴ γνώριμος εἶναι κατὰ τὴν ὁδὸν, λανθάνει ἀφικόμενος παρὰ Παρμενίωνα· καὶ γράμματα μὲν οὐ κομίζει παρ᾽ Ἀλεξάνδρου (οὐ γὰρ ἔδοξε γράφειν ὑπὲρ οὐδενὸς τοιούτου ἐς τὸ ἐμφανὲς) τὰ δὲ ἀπὸ γλώττης οἱ ἐντεταλμένα ἐξήγγειλε· καὶ οὕτω ξυλλαμβάνεται ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος, καὶ ἐν φυλακῇ ἦν.

defatigatione à somno excitari non potuisse: sed quum ulterius strepitu suo molesta esset, leviter manu hirundinem repulisse: illam tantum abfuisse ut repulsa avolârit, ut ipsius capiti insidens non prius cantare destiterit, quam Alexander penitus experrectus fuerit. Is prodigium illud non inane esse ratus, Aristandrum Telmissensem vatem consulit: qui insidias Alexandro ab amico quodam strui, portendi respondit. fore tamen ut insidiæ proderentur. Hirundinem enim coalumnam atque amicam hominibus esse, ac præ cæteris avibus garrulam. Vatis itaque responsum cum Persæ dictis conferens, Amphoterum Alexandri quidem filium, Crateri autem fratrem, ad Parmenionem mittit, Pergensibus aliquot, qui itineris duces essent, adjunctis. Amphoterus, habitu illius regionis assumpto, ne in itinere agnosceretur, clam ad Parmenionem pervenit: ac nihil quidem ab Alexandro literarum adfert, (nihil enim hac de re literis committendum judicarat) sed verbis mandata exponit. atque ita Alexander hic capitur, & custodiæ traditur.

XXVI.

10. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς] Nervosius in optimo ac duobus aliis κεφαλῆς αὐτῆς τοῦ Αλ. Gronov.
11. ἔκ του τῶν φίλων] pro ἔκ τινος. Sic 2, 14, 17.
12. ἐς παρμενίωνα] in optimo exstat ὡς παρμενίωνα Gronov.
13. οὐ γὰρ ἔδοξε] *Neque enim* consultum *visum fuit quidquam de re hujusmodi aperte scribere.*

XXVI. Alexander ex Phaselide movens, aliquam exercitus partem per montana Pergas mittit, quà Thraces iter monstrarunt, arduum quidem, sed compendiosum. ipse secus mare per littus suos ducit. Via autem hæc aliter confici non potest, nisi ventis à septentrione flantibus: austro autem spirante, per littus iter impervium fit. Tum vero pro vehementibus austris boreales venti exorti, non absque divino quodam numine (ut ipse Alexander & qui cum eo erant interpretabantur) facilem ac celerem transitum præbuerunt. Ex Pergis progressus, obvios habuit legatos Aspendiorum principes, oppida quidem dedentes, at ne præsidia imponeret deprecantes. Ac de præsidio quidem postulata impetrârunt: quinquaginta talenta in exercitus stipendia iis imperat, & equos quos tributi nomine Dario nutriebant. Equos itaque ultra argenti summam daturos se polliciti,

1 XXVI. Ἀλέξανδρος δὲ ἄρας
ἐκ Φασήλιδος, μέρος μὲν τῆς στρα-
τιᾶς διὰ τῶν ὀρῶν πέμπει ἐπὶ Πέρ-
γης, ᾗ ὡδοπεποιήκεσαν αὐτῷ οἱ
Θρᾷκες, χαλεπὴν ἄλλως καὶ
μακρὰν οὖσαν τὴν πάροδον· αὐτὸς δὲ
παρὰ τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ αἰγια-
2 λοῦ ἦγε τοὺς ἀμφ' αὐτόν. Ἔστι δὲ
ταύτῃ ἡ ὁδὸς οὐκ ἄλλως, ὅτι μὴ τῶν
ἀπ' ἄρκτου ἀνέμων πνεόντων· εἰ δὲ
νότοι κατέχοιεν, ἀπόρως ἔχει διὰ
3 τοῦ αἰγιαλοῦ ὁδοιπορεῖν. Τότε δ' ἐκ
νότων σκληρῶν, βορέαι ἐπιπνεύ-
σαντες, οὐκ ἄνευ τοῦ θείου (ὡς αὐτός
τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐξηγοῦντο)
εὐμαρῆ καὶ ταχεῖαν τὴν πάροδον
4 παρέσχον. Ἐκ Πέργης δὲ ὡς προ-
ῄει, ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν
ὁδὸν πρέσβεις Ἀσπενδίων αὐτοκρά-
τορες, τὴν μὲν πόλιν ἐνδιδόντες,
φρουρὰν δὲ μὴ εἰσάγειν δεόμενοι.
5 Καὶ περὶ μὲν τῆς φρουρᾶς πράξαν-
τες ἀπῆλθον ὅσα ἠξίουν· πεντήκοντα
δὲ τάλαντα κελεύει τῇ στρατιᾷ δοῦ-
ναι αὐτοῖς ἐς μισθὸν, καὶ τοὺς ἵπ-
πους οὓς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον.
Οἱ δὲ, ὑπέρ τε τοῦ ἀργυρίου καὶ
τοὺς

CAP. XXVI. 1. *ὡδοπεποιήκεσαν*] *ὁδοποιεῖν* est *viam facere*, *viam munire*, *iter sternere*, *aditum patefacere*. Simillimus locus est 4, 30, 13. *ἡ στρατιὰ αὐτῷ ὡδοποιεῖτο πρόσω ἰέναι, ἄπορα ἄλλως ὄντα τὰ ταύτῃ χωρία.* Ubi verissime Vulcanius: *exercitu qui viam faceret, præmisso. Neque enim aliter ea loca transiri possunt.*

χαλεπὴν ἄλλως] Difficilem illam viam fuisse dicit, nisi a Thracibus fuisset aperta atque planior facta. Id enim *ἄλλως aliter* significat & in loco jam citato. & mox 2. Illam autem viæ molestiam levabat compendium ejusdem. Vide *Corn. Nep.* Eumen. cap. 8 4. Quanquam Gronovius in codice, quem ubique optimum nominat, *οὐ* ante *μακρὰν* non haberi testatur.

3. *ἐκ νότων σκληρῶν*] Recte Vulcanius: *pro vehementibus austris.* Ita Curtius 3, 8, 10. *cautum pro temerario factum.* Apertius tamen Facius: *post graves notos.* Ita Ind. 33, 5. *ἐκ τοσῶνδε κακῶν*, *post tot mala.*

4. *αὐτοκράτορες*] *πρέσβεις αὐτοκράτορες* est *legatus libera potestate*, sive verbis Livianis 38, 8. *legatus cum mandatis liberis.* De quo verbo copiose Gronovius. Nunc Plenipotentiarios vocamus.

τοὺς ἵππους παραδώσειν ξυνθέμε-
νοι, ἀπῆλθον. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ 6
Σίδης ᾔει. εἰσὶ δὲ οἱ Σιδῆται Κυ-
μαῖοι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος· καὶ
οὗτοι λέγουσιν ὑπὲρ σφῶν τόνδε
τὸν λόγον· ὅτι ὡς κατῆράν τε ἐς τὴν
γῆν ἐκείνην οἱ πρῶτοι ἐκ Κύμης
σταλέντες, καὶ ἐπὶ οἰκισμῷ ἐξέ-
βησαν, αὐτίκα τὴν μὲν Ἑλλάδα
γλῶσσαν ἐξελάθοντο, εὐθὺς δὲ βάρ-
βαρον φωνὴν ἵεσαν, οὐδὲ τῶν προσ-
χώρων βαρβάρων, ἀλλὰ ἰδίαν σφῶν,
οὔπω πρόσθεν οὖσαν τὴν φωνήν·
καὶ ἐκ τότε οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους
προσχώρους Σιδῆται ἐβαρβάριζον.
Καταλιπὼν δὲ φρουρὰν ἐν τῇ Σίδῃ, 7
προῄει ἐπὶ Σύλλιον, χωρίον ὀχυρὸν
καὶ φρουρὰν ἔχον ξένων μισθοφό-
ρων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιχωρίων βαρ-
βάρων. Ἀλλ' οὔτε τὸ Σύλλιον ἐξ
ἐφόδου αὐτοσχεδίου ἠδυνήθη λα-
βεῖν. Ἔπειτα ἠγγέλθη αὐτῷ κατὰ 8
τὴν ὁδὸν, τοὺς Ἀσπενδίους, ὅτι
οὐδὲν τῶν συγκειμένων πρᾶξαι ἐ-
θέλοιεν· οὔτε τοὺς ἵππους παρα-
δοῦναι τοῖς πεμφθεῖσιν, οὔτε ἀπα-
ριθμῆσαι τὰ χρήματα, καὶ τὰ ἐκ
τῆς χώρας ὅτι ἀνασκευασάμενοι ἐς
τὴν πόλιν, τάς τε πύλας ἀποκε-
κλείκασι τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου,
καὶ τὰ τείχη ὅπῃ πεπονηκότα ἦν,
ἐπισκευάζουσι. Ταῦτα πυθόμε-
νος, ἐπὶ Ἄσπενδον ἀνεζεύγνυεν.

discedunt. Alexander inde in Siden movit: sunt autem Siditæ Cumæi, ex Cumis Æoliis oriundi, qui quidem de origine suâ hujusmodi quippiam narrant; nimirum majores qui è Cumis profecti eo appulerunt, atque in eam regionem habitandam descenderunt, repente Græcanicæ linguæ oblitos fuisse, statimque barbaros sonos edidisse: nec quidem illos cum barbaris vicinis communes, sed ipsis proprios ac peculiares, quique antea in usu non fuissent: atque ex eo tempore Siditas à vicinis barbaris distinctos esse. Alexander, relicto apud Siden præsidio, Syllium profectus est, oppidum munitum, atque tam externi mercenariique militis quam adcolentium barbarorum præsidio firmatum, ita ut repentino insultu capi non posset. Adhæc in itinere nunciatum est, Aspendios nihil eorum quæ pacta essent præstare, neque equos tradere iis qui ad eos recipiendos missi erant neque pecuniam numerare velle, sed rebus suis ex agro in urbem vectis, portas iis qui ab Alexandro venerant præclusisse, & muros sicubi affecti videbantur instaurasse. Quibus rebus cognitis, Aspendum versus castra movit.

XXVII.

7. Ἀλλ' οὔτε] *Sed neque capere potuit Syllium.* Ἀλλὰ copulandi vim habet, notatque etiam. Cujus generis exempla Xenophontea collecta dedimus ad Luc. XVI. 21.

8. ἐπισκευάζουσι.] Non est, cur præsens tempus in præteritum mutetur.

XXVII. Sita est ea urbs magnâ ex parte in asperâ præruptâque rupe, quam Eurymedon fluvius alluit. Erant autem iis circum rupem declivioribus ac planioribus in locis ædificia non pauca, modico muro circumjecto. Simulac vero Alexandrum mœnibus appropinquantem viderunt, muro ædificiisque, quæ humilioribus in locis inhabitabant, desertis, quod ea tueri se posse diffiderent, in arcem confugiunt. Alexander, ut primum eo cum exercitu pervenit, vacuum murum transgressus, in ædificiis, quæ Aspendii deseruerant, castra locat. Qui quum Alexandrum præter exspectationem imminentem ac sese undique ab exercitu circumsessos viderunt, missis legatis orârunt ut prioribus conditionibus pactio fieret. Alexander, loci munitione animadversâ, quodque ipse ad longam obsidionem imparatus esset, nihilominus tamen non iisdem conditionibus cum eis convenit: sed ut principes urbis obsides dent, & equos quos antea promiserant tradant, & talento-

1 XXVII. Οἴκισται δὲ τῆς Ἀ-
σπένδου τὰ μὲν πολλὰ ἐπὶ ἄκρᾳ ὀ-
χυρᾷ καὶ ἀποτόμῳ· καὶ παρ' αὐτὴν
τὴν ἄκραν ὁ Εὐρυμέδων ποταμὸς ῥεῖ.
Ἦσαν δὲ αὐτοῖς καὶ περὶ τῇ ἄκρᾳ ἐν
τῷ χθαμαλῷ οὐκ ὀλίγαι οἰκήσεις,
καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐταῖς οὐ
2 μέγα. Τὸ μὲν δὴ τεῖχος, εὐθὺς ὡς
προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔγνωσαν,
ἐκλείπουσιν ὅσοι ἐπῴκουν, καὶ τὰς
οἰκίας, ὅσας ἐν τῷ χθαμαλῷ ᾠκη-
μένας οὐκ ἐδόκουν διαφυλάξαι ἂν
δύνασθαι· αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν
3 ξυμφεύγουσιν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς
ἀφίκετο ξὺν τῇ δυνάμει, εἴσω τοῦ
ἐρήμου τείχους παρελθὼν, κατεστρα-
τοπέδευσεν ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς κα-
ταλελειμμέναις πρὸς τῶν Ἀσπεν-
4 δίων· οἱ δὲ Ἀσπένδιοι, ὡς εἶδον αὐ-
τόν τε Ἀλέξανδρον παρ' ἐλπίδα ἥ-
κοντα, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν κύκλῳ
σφῶν πάντῃ, πέμψαντες πρέσβεις
ἐδέοντο ἐφ' οἷσπερ πρότερον ξυμβῆ-
5 ναι. Καὶ Ἀλέξανδρος τό, τε χωρίον
ὀχυρὸν ἰδὼν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπὶ χρό-
νιον πολιορκίαν παρασκευασμέ-
νος, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς μὲν οὐδὲ ὣς
6 ξυνέβη πρὸς αὐτούς· ὁμήρους δὲ δοῦ-
ναι σφῶν τοὺς δυνατωτάτους ἐκέ-
λευσε καὶ τοὺς ἵππους, οὓς πρό-
σθεν ὡμολόγησαν· καὶ ἑκατὸν τά-
λαντα,

CAP. XXVII. 1. αὐτοῖς] scilicet Ἀσπενδίοις. Gronovius tamen rectius ait ex optimo codice, legendum αὐτῆς, nempe Ἀσπένδου. Quanquam nec altera lectio destituitur exemplis. Ita 2, 5, 12. ἐς Μαλλὸν ἀφίκετο - - καὶ στασιάζοντας καταλαβὼν scil. Μαλλὼς, sive Μαλλώτας.

2. ἐς τὴν ἄκραν] in illam rupem, in qua magna urbis pars sita erat.

3. παρελθὼν] *ingressus*. Exempla suggeret index.

4. πρότερον] Opt. τοπρότερον. *Gronov.*

5. ἐπὶ χρόνιον] Al. ἐπιχρόνιον.

λαντα, ἀντὶ τῶν πεντήκοντα· καὶ πείθεσθαι τῷ σατράπῃ τῷ ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ταχθέντι καὶ φόρους ἀποφέρειν ὅσα ἔτη Μακεδόσι, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας διακριθῆναι, ἣν τῶν προσχώρων οὖσαν βίᾳ κατέχειν ἐν αἰτίᾳ ἦσαν.
7 Ὡς δὲ πάντα οἱ ἐπεκεχώρητο, ἀνέζευξεν ἐς Πέργην, κἀκεῖθεν ἐς Φρυγίαν ὥρμητο· ἦν δὲ αὐτῷ ἡ πορεία παρὰ Τελμισσὸν πόλιν.
8 Οἱ δὲ ἄνθρωποι οὗτοι, τὸ μὲν γένος Πισίδαι εἰσὶ, βάρβαροι. χωρίον δὲ οἰκοῦσιν ὑπερύψηλον, καὶ πάντῃ ἀπότομον· καὶ ἡ ὁδὸς παρὰ τὴν πόλιν, χαλεπή. καθήκει γὰρ ἐκ τῆς πόλεως ὄρος ἔς τε ἐπὶ τὴν ὁδόν· καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποπαύεται.
9 Ἀντίπερας δὲ αὐτῷ ὄρος ἄλλο ἐστὶν, οὐ μεῖον ἀπότομον· καὶ ταῦτα τὰ ὄρη ὥσπερ πύλας ποιεῖ ἐπὶ τῇ ὁδῷ, καὶ ἔστιν ὀλίγῃ φυλακῇ κατέχοντας τὰ ὄρη ταῦτα, ἄπορον ποιεῖν τὴν πάροδον. Καὶ τότε οἱ Τελμισσεῖς πανδημεὶ ἐκβεβοηθηκότες, ἀμφότερα τὰ ὄρη κατεῖχον.
10 Ταῦτα δὴ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ, ὅπως εἶχον, ἐκέλευε τοὺς Μακε-

rum summam duplicent, imperat: utque satrapæ, quem Alexander statuisset, pareant, & tributa annua Macedonibus pendant: ac de agro, cujus possessionem finitimis vi eripuisse accusabantur, judicio
7 contendant. Omnibus iis conditionibus acceptis Pergen profectus, inde in Phrygiam castra movit. Erat porro illi iter faciendum juxta Telmissum
8 urbem. Homines hi sunt barbari, à Pisidis oriundi: locum autem inhabitant vehementer excelsum omnique ex parte præruptum: viaque ipsa quæ ad urbem ducit, ardua est ac difficilis. Siquidem mons ab urbe in viam protenditur, cujus radices in ipsam viam desi-
9 nunt. Huic alter ex adverso mons objectus est æque abruptus: ita ut portas in viâ facere videantur, facileque aditus omnis ab exiguo præsidio montibus illis imposito impediri possit. Utrumque montem Telmissei omnibus suis copiis collatis insederant. Id conspi-
10 catus Alexander, Macedones ibi, quomodocunque possent, castra locare jubet: ita secum repu-

6. τῷ ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ταχθέντι] Ven. & Bas. & nonnulli MSS. ignorant voculam ὑπ᾽. Alii ignorant vocem ταχθέντι, legentes reliqua τῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου, neque id male. *Gronovius.*

βίᾳ κατέχειν] *vi possidere* 3, 2, 6.

8. ὁδὸς παρὰ τὴν πόλιν] *via juxta urbem.* Uti modo 7. Et manifestum est ex sequenti hujus viæ descriptione, eam non ad urbem duxisse, sed prope eam. Xenoph. Cyrop. lib. 5 p. 111. lin. 18. ἔδοξεν αὐτῷ ἡ ὁδὸς ἣν ᾔει παρ᾽ αὐτὸ τὸ τεῖχος φέρειν. *Videbatur ei via, qua incedebat, propter ipsum murum ducere.*

9 ἐκβεβοηθηκότες] ἐκβοηθέω *auxilior, ad vim arcendam procurro.* Vertendum ergo: *Et tunc Telmissei, qui cum omnibus copiis ad vim arcendam* ex urbe *procurrerant, utrumque montem insederant*, sive *tenebant.*

10. ὅπως εἶχον] Vide not. ad 1, 13, 4.

reputans, Telmissenses non ita cum omnibus copiis eo loci moram facturos: quum Macedonas castra fixisse cernerent, sed maximam eorum partem in urbem, quæ proxima erat, sese recepturam, præsidio aliquo in montibus relicto. Et quidem perinde ac cogitârat evenit; plerique enim eorum recesserunt, præsidium solum remansit. Alexander, protinus sumtis sagittariis & jaculatorum ordinibus, & armigeris, qui expeditiores erant; præsidium invadit. Telmissei, quum telorum jactus sustinere non possent, locum deserunt.

XXVIII. Alexander superatis angustiis ad urbem castra movet. Eo loci legati à Selgeis ad eum veniunt. Sunt autem & hi Pisidæ barbari, magnamque urbem incolunt, bellicosi etiam ipsi. Hi, quod veteres Telmisseorum hostes essent, legatos ad Alexandrum, amicitiam petentes, miserant. Fœdere itaque cum iis pacto, deinceps illis ad omnia fidis Alexander est usus. Dehinc, quum Telmissi expugnatio non exiguum tempus requirere videretur, Salagassum petit. Erat porro etiam hæc non parva urbs, à Pisidis habitata: quumque omnes Pisidæ bellicosi existimati fuerint, tum hi cæteris bellicâ laude superiores semper sunt habiti: ac tum

δόνας, γνοὺς ὅτι οὐ μενοῦσι πανδημεὶ οἱ Τελμισσεῖς, αὐλιζομένους σφᾶς ἰδόντες, ἀλλ' ἀποχωρήσουσιν εἰς τὴν πόλιν πλησίον οὖσαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅσον φυλακὴν καταλιπόντες ἐπὶ τοῖς ὄ-
1 ρεσι. Καὶ ξυνέβη, ὅπως εἴκαζεν· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἀπῆλθον, αἱ φυλακαὶ δὲ ἐγκατέμειναν. Καὶ ἐπὶ τούτους εὐθὺς ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας, καὶ τὰς τῶν ἀκοντιστῶν τάξεις, καὶ τῶν ὁπλιτῶν ὅσοι κουφότεροι, ἐπήγαγεν. Οἱ δὲ οὐκ ἔμειναν βαλλόμενοι, ἀλλὰ ἔλιπον τὸ χωρίον.

1 XXVIII. Ἀλέξανδρος δὲ ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ, πρὸς τῇ πόλει κατεστρατοπέδευσε. Καὶ ἐνταῦθα ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν
2 Σελγέων πρέσβεις. Οἱ δέ εἰσι καὶ αὐτοὶ Πισίδαι βάρβαροι, καὶ πόλιν μεγάλην οἰκοῦσι, καὶ αὐτοὶ μάχιμοί εἰσιν· ὅτι δὲ πολέμιοι τοῖς Τελμισσεῦσιν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανον, ὑπὲρ φιλίας πρὸς Ἀλέξανδρον πεπρεσβευμένοι ἦσαν.
3 Καὶ πρὸς τούτους σπένδεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκ τούτου πιστοῖς ἐς ἅπαντα ἐχρήσατο. Τὴν Τελμισσὸν δὲ ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἐπὶ Σαλα-
4 γασσοῦ ἐστέλλετο. Ἦν δὲ καὶ αὕτη οὐ μικρὰ πόλις. Πισίδαι καὶ ταύτην ᾤκουν· καὶ ἐδόκουν

πάν-

CAP. XXVIII. 1. κατεστρατοπέδευσε] *castra locat*, non autem *movet*.

πλεῖστοι Πισιδῶν μαχίμων ὄντων αὐ-
τοὶ ὄντες οἱ μαχιμώτατοι, καὶ τότε
τὸν λόφον τὸν πρὸ τῆς πόλεως, ὅτι
καὶ οὗτος οὐ μεῖον τοῦ τείχους ὀχυ-
ρὸς ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι ἦν, κατειλη-
φότες προσέμενον. Ἀλέξανδρος δὲ 5
τὴν μὲν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων
τάττει ὧδε. Ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέ-
ρως, ἵνα καὶ αὐτὸς ἐπετέτακτο,
τοὺς ὑπασπιστὰς εἶχεν· ἐχομένους δὲ
τούτων, τοὺς πεζεταίρους ἔς τε ἐπὶ
τὸ εὐώνυμον παρατείνας· ὡς ἑκάστοις
τῶν στρατηγῶν ἡγεμονία τῆς τάξεως
ἐν τῇ τότε ἡμέρᾳ ἦν. Ἐπὶ δὲ τοῦ
εὐωνύμου ἐπέταξεν ἡγεμόνα Ἀμύν-
ταν τὸν Ἀῤῥαβαίου. Προετάχθησαν 6
δὲ αὐτῇ, τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρως, οἵ
τε τοξόται καὶ οἱ Ἀγριᾶνες· τοῦ δὲ
εὐωνύμου, οἱ ἀκοντισταὶ οἱ Θρᾷκες,
ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης. Οἱ γὰρ ἱπ-
πεῖς αὐτῷ οὐκ ὠφέλιμοι ἐν τῇ δυσ-
χωρίᾳ ἦσαν· τοῖς Πισίδαις δὲ καὶ
Τελμισσεῖς προσβεβοηθηκότες ξυν-
ετάξαντο. Ἤδη δὲ οἱ ἀμφ' Ἀ- 7
λέξανδρον προσβεβληκότες τῷ ὄρει,
ὅπερ κατεῖχον οἱ Πισίδαι, κατ' αὐτὸ
τὸ ἀποτομώτατον τῆς ἀνόδου ἦσαν.
Καὶ ἐν τούτῳ ἐπιτίθενται αὐτοῖς οἱ
βάρβαροι λόχοις κατὰ κέρας ἑκάτε-

temporis collem, qui urbi imminebat, quod non minus quam muros urbis munitum illum ad propulſandum hoſtem judicarent, occupant. Alexander Macedonum phalangem ita inſtruit. A dextro cornu, cui ipſe præerat, ſcutatos locat: proximos his, pedites amicos ad ſiniſtrum cornu explicat, prout ſingulis ducibus eo die ordines ducendi contigerant. A ſiniſtro quidem cornu ductorem ſtatuit Amyntam Arrabæi filium. Sed à dextro quidem latere ſagittarios & Agrianas prætendit, à ſiniſtro jaculatores Thracas, quos ducebat Sitalces. equites enim in illâ locorum difficultate nulli uſui eſſe poterant. Porro Piſidis Telmiſſei etiam auxilio venerant, unaque in acie ſtabant. Jamque Alexandri acies montem ſubiens quem Piſidæ tenebant, ad maxime prærupta aſcenſus loca pervenerat, quum barbari in utrunque cornu ex inſidiis proruunt, quâ parte ipſis expeditior via, hoſtibus vero dif-

4 προσέμενον.] *manebant, operiebantur* hoſtem.

5. ἐς τε ἐπὶ τὸ] *usque ad ſiniſtrum extendens*, ita ut hi proximi ſteterint ſiniſtro cornu. Nam *dividitur phalanx in partes ſolidas duas a frontis media ſectione per totam latitudinem, & altera quidem pars dimidiata dextrum cornu vocatur & caput; altera autem ſiniſtrum cornu & cauda.* Ælian. Tact. cap. 7.

ἡγεμονία] De hoc more ſupra 1, 14, 9.

7. ἐπιτίθενται αὐτοῖς οἱ βάρβαροι λόχοις] λόχοις *ex inſidiis* interpretatur Vulcanius. Et λόχον quidem *inſidias* dici, multis exemplis Homeri & Heſiodi conſtat. Attamen, cum ex aliis Scriptoribus, niſi ex his duobus Poëtis, loca hujus ſignificationis afferantur in Lexicis nulla; videri queat iſto ſenſu poëticum eſſe vocabulum. Et licet neque a poëticis verbis abhorreat Hiſtoricorum ſermo: tamen λόχοις in plurali numero & ſine præpoſitione *ex inſidiis* notare, nondum mihi

difficillimus accessus esset: & sagittarios quidem, utpote leviter armatos, quique primi pedem contulerant, in fugam vertunt: Agrianes vero subsistunt. Nam & propinqua erat Macedonum phalanx, & Alexander ipsam ducens conspiciebatur. Postquam autem cominus manu res geri cœpit, barbari nudi cum armatis confligentes omnique ex parte vulnerati cadunt ac terga vertunt. Cæsi sunt ex iis circiter quingenti. Multi enim, quod leves expeditique essent & locorum gnari, facile evaserunt: Macedones, ob gravitatem armorum imperitiamque viarum, fugientes insequi non audebant. Alexander fugientium tergis acriter instans, urbem illorum vi capit, Cleandro uno ex copiarum ducibus desiderato, aliisque militibus circiter viginti. Inde in alios Pisidas movit, & nonnulla eorum castella vi cepit, nonnulla pactionibus ad deditionem adduxit.

ῥον, ᾗ σφίσι μὲν εὐπροσοδώτατον ἦν,
τοῖς πολεμίοις δὲ χαλεπωτάτη ἡ
8 πρόσβασις· καὶ τοὺς μὲν τοξότας,
οἷα δὴ οὔτε ἀκριβῶς ὡπλισμένους
καὶ πρώτους πελάσαντας, ἐτρέψαν-
το. οἱ δὲ Ἀγριᾶνες ἔμειναν. Ἐγγὺς
γὰρ ἤδη καὶ ἡ φάλαγξ τῶν Μακε-
δόνων προσῆγε, καὶ πρὸ αὐτῆς Ἀ-
9 λέξανδρος ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἐν χερ-
σὶν ἡ μάχη ἐγένετο, γυμνοί τε οἱ
βάρβαροι ὄντες ὁπλίταις προσεφέ-
ροντο, καὶ πάντη κατατιτρωσκόμε-
νοι ἔπιπτον, ἐνταῦθα δὴ ἐγκλίνου-
σι· καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς πεν-
10 τακοσίους. Κοῦφοι γὰρ ὄντες καὶ
ἔμπειροι τῶν χωρίων, οὐ χαλεπῶς
ἀπεχώρουν· καὶ οἱ Μακεδόνες, διὰ
βαρύτητα τῶν ὅπλων, καὶ ἀπειρίων
τῶν ὁδῶν, οὐ θαῤῥαλέοι ἐς τὸ διώκειν
11 ἦσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐχόμενος τῶν
φευγόντων, τὴν πόλιν αὐτῶν αἱρεῖ
κατὰ κράτος· τῶν δὲ ξὺν αὐτῷ Κλέ-
ανδρός τε ὁ στρατηγὸς ἀποθνήσκει,
καὶ τῶν ἄλλων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν.
12 Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄλλους
Πισίδας ἦγε, καὶ τὰ μέν τινα τῶν
φρουρίων βίᾳ ἐξεῖλε, τὰ δὲ ὁμολο-
γίᾳ προσηγάγετο.

XXIX.

sit verisimile. Quare cogitavi, num hoc forte Arrianus dicere voluerit: *adoriuntur eos barbari*, *copiis* immissis *adversus utrumque cornu*. Quemadmodum dativo casu utitur 1, 6, 22. ἐπιπεσόντες φάλαγγι κατὰ κέρας. An vero vertendum: *Feruntur barbari cum suis copiis in utrumque cornu.* Λόχος autem *quamcunque militarem cohortem* significat. Eustath. Iliad. δ. v. 392 p. m. 113. l. 28. λόχον φασὶ ἁπλῶς στρατιωτικὸν σύνταγμα, neque certus ei numerus attribui potest, cum alii ne quidem integram decuriam, alii paulo plures, alii denique multas centurias hoc nomine comprehendant. Ipse quidem Arrianus Tact. cap. 9. scribit: Ἀριθμὸν δὲ τοῦ λόχου, *Numerum autem ordinis alii definierunt viris octo, alii decem, alii duodecim, alii etiam sedecim.*

11. ὁ στρατηγός] MStus Opt. post vocem στρατηγὸς adjicit τῶν τοξοτῶν. *Gronov.*

XXIX. Ἐντεῦθεν δὲ ᾔει ἐπὶ Φρυ- 1
γίας, παρὰ τὴν λίμνην ᾗ ὄνομα
Ἀσκανία, ἐν ᾗ ἅλες πήγνυνται
αὐτόματοι· καὶ τούτοις χρῶνται οἱ
ἐπιχώριοι, οὐδὲ θαλάσσης τι ἐπὶ
τούτῳ δέονται. Καὶ ἀφικνεῖται ἐς 2
Κελαινὰς πεμπταῖος. Ἐν δὲ ταῖς
Κελαιναῖς ἄκρα ἦν πάντῃ ἀπότομος.
καὶ ταύτην φυλακῇ κατεῖχον ἐκ
τοῦ σατράπου τῆς Φρυγίας, Κᾶρες
μὲν χίλιοι, Ἕλληνες δὲ μισθοφό-
ροι ἑκατόν. Καὶ οὗτοι πρεσβεύονται 3
παρ᾽ Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελλόμε-
νοι, εἰ μὴ ἀφίκοιτο σφίσι βοήθεια
ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ξυνέκειτο (φράσαντες
τὴν ἡμέραν) ὅτι παραδώσουσι τὸ
χωρίον. Καὶ ἔδοξε ταῦτα Ἀλεξάν- 4
δρῳ ὠφελιμώτερα, ἢ πολιορκεῖν,

XXIX. Post hæc in Phrygiam venit, ad paludem cui Ascania nomen est: in qua sal suapte sponte concrescit, quo incolæ utuntur, neque mari eam ad rem indigent. Quintis castris Celænas (a) pervenit. Erat in ea urbe arx omni ex parte prærupta ac præceps, quam Phrygiæ satrapa præsidio Carum mille, Græcorum mercenariorum centum, tenebat. Hi legatos ad Alexandrum mittunt, nisi subsidium illis intra statum diem (quem nominabant) adferretur, deditionem pollicentes. Quam quidem conditionem Alexander rebus suis convenientio-

(a) Curt. 3, 1, 1.

CAP. XXIX. 1. ᾔει ἐπὶ Φρυγίας] *proficiscebatur versus Phrygiam, juxta lacum.* Sic ἐπὶ Λυκίας ᾔει, *in Lyciam tendit.* De παρὰ vide 1, 27, 8.

Ἀσκανία] De hoc lacu & Plinius Nat. Hist. lib. 31. cap. 10. *Mirum in lacu Ascanio, & quibusdam circa Chalcida fontibus, summas aquas dulces esse potarique, inferiores nitrosas.*

ἐπὶ τούτῳ] *ad hoc*, ut salem ex mari vel capiant sponte natum, de quo Plinius Hist. Nat. lib. 31. cap. 7. *Aliud genus ex aquis maris sponte gignitur, spuma in extremis littoribus ac scopulis relicta*; vel salem ex aqua marina excoquant, de quo idem Plinius loco citato.

2 ἐς Κελαινὰς] Hic incipit narratio Curtii.

ἄκρα] Hanc ἀκρόπολιν, ceu vocat Xenophon ἀναβ. lib. 1. pag. 194. l. 4. Xerxes exstruxisse dicitur, cum pugna victus ex Græcia retrocederet.

ἐκ τοῦ σατράπου] *a Satrapa.* Non ergo ipse satrapa in præsidio fuit, sed Cares illi & mercenarii Græci ab ipso illuc missi.

3. ἐν ἡμέρᾳ] *die*, nempe sexagesimo. Curt. 3, 1, 8.

4. πολιορκεῖν] Ordo verborum est: πολιορκεῖν τὴν ἄκραν, ἄπορον πάντῃ προσφέρεσθαι. Nihil autem interest, ἄπορον fœminino genere accipiatur, ut ad ἄκραν referatur, an neutro, ut hæc tria verba a sese pendeant, tanquam separatum comma, quod vult Gronovius. Neutrius tamen generis syntaxis etiam infra occurrit, 2, 29, 6. Διαβαίνειν δὲ ἐπιχειροῦντι αὐτῷ τὸν ποταμὸν, πάντῃ ἄπορον ἐφαίνετο. Et apud Xenoph. ἀναβ. lib. 3. p. 238. l. 16. τοὺς ποταμοὺς ἀπόρους νομίζετε εἶναι, *flumina esse quiddam, quod trajici nequeat, existimatis.* Quod vero Gronovius hæc vertit: *quum difficilis undique ad id esset accessus*, assentirem, si ἄπορον esset participium ejusmodi, qualia ab ipso citantur, ut τεταγμένον *cum constitutum esset*, παρηγγελμένον *cum imperatum esset*, ea enim ita usurpari a Græcis, vel ex Welleri nostri Grammatica patet. Sed adjectiva an hunc usum præstent, equidem dubito, cum & Casaubonus unum illud exemplum, quod ex Strabon. lib. 15. pag. 728. profertur, in dubium vocet. Verti ergo posset: *obsidere arcem* vel *difficilem undique oppugnatu*, fœminino genere, vel neutro *difficile quiddam* sive *locum difficilem undique oppugnatu.*

tiorem quam obsidionem esse statuit, quod difficillima omni ex parte arcis oppugnatio videretur. In eâ urbe mille quingentos milites præsidio relinquit, & dies decem ibi commoratus, Antigonum Philippi filium Phrygiæ satrapam declarat, & Balacrum Amyntæ filium ejus loco auxiliaribus copiis præficit. Ipse Gordium profectus est, literis ad Parmenionem missis, uti illuc sibi cum exercitu obviam veniat. Parmenio imperata facit, & Macedones qui uxores noviter nuptas visum ierant, Gordium veniunt, & cum iis copiæ recens conscriptæ; quas Ptolemæus Seleuci, & Cœnus Polemocratis, atque Meleagrus Neoptolemi filius ducebant. Erant eæ copiæ, peditum quidem Macedonum mille, equitum trecentorum, Thessalorum equitum ducentorum, Eleorum centum quinquaginta, quibus præerat Alcias Eleus. Est porro Gordium in Phrygiâ Hellesponto proxima (*a*), ad Sangarium amnem sita, cujus fluminis fontes in Phrygiâ oriuntur. Ipse, per Thraces Bithynos fluens, in Euxinum pontum fertur. Eo loci Atheniensium etiam legati ad Alexandrum veniunt (*b*), oratum uti cives suos, qui una cum Persis mili-

(*a*) *Curt.* 3, 1, 12. (*b*) *idem* 3, 1, 9.

ἄπορον πάντη προσφέρεσθαι, τὴν
ἄκραν. Πρὸς μὲν δὴ ταῖς Κελαιναῖς
φυλακὴν καταλείπει στρατιώτας
ἐς χιλίους, καὶ πεντακοσίους.
5 Μείνας δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα, καὶ
σατράπην ἀποδείξας Φρυγίας Ἀν-
τίγονον τὸν Φιλίππου, ἐπὶ δὲ τοὺς
συμμάχους ἀντ᾽ ἐκείνου στρατηγὸν
Βάλακρον τὸν Ἀμύντου ἐπιτάξας,
αὐτὸς ἐπὶ Γορδίου ἐστέλλετο· καὶ
Παρμενίωνι ἐπέστειλεν, ἄγοντα ἅ-
μα οἱ τὴν δύναμιν ἐκεῖσε ἀπαν-
τᾷν. Καὶ ἀπήντα ξὺν τῇ δυνάμει
6 Παρμενίων. καὶ οἱ νεόγαμοι δὲ οἱ
ἐπὶ Μακεδονίας σταλέντες, εἰς
Γόρδιον ἧκον, καὶ ξὺν αὐτοῖς ἄλλη
στρατιὰ καταλεχθεῖσα, ἣν ἦγε
Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, καὶ
Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, καὶ Με-
λέαγρος ὁ Νεοπτολέμου, πεζοὶ
μὲν Μακεδόνες ἐς χιλίους, ἱππεῖς
δὲ ἐς τριακοσίους, καὶ Θεσσαλῶν
ἱππεῖς διακόσιοι, Ἠλείων δὲ, ἑκα-
τὸν καὶ πεντήκοντα, ὧν ἡγεῖτο
7 Ἀλκίας ὁ Ἠλεῖος. Τὸ δὲ Γόρδιον
ἐστι μὲν τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ᾽ Ἑλ-
λησπόντου, κεῖται δὲ ἐπὶ τοῦ
Σαγγαρίου ποταμοῦ· τοῦ δὲ
Σαγγαρίου αἱ μὲν πηγαὶ ἐκ Φρυ-
γίας εἰσίν· αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Θρα-
κῶν τῶν Βιθυνῶν χώρας ἐξίησιν εἰς
8 τὸν Εὔξεινον πόντον· ἐνταῦθα καὶ
Ἀθηναίων πρεσβεία παρ᾽ Ἀλέξ-
ανδρον ἀφίκετο, δεόμενοι Ἀλεξ-
άνδρου ἀφεῖναι σφίσι τοὺς αἰχμα-
λώτους,

6. *οἱ νεόγαμοι*] De his supra 1, 24. initio.
ἐς χιλίους] Opt. *Μακεδόνες τρισχίλιοι.* *Gronov.*

λώτας, οἳ ἐπὶ Γρανικῷ ποταμῷ ἑάλωσαν Ἀθηναίων, ξυστρατευόμενοι τοῖς Πέρσαις· καὶ τότε ἐν Μακεδονίᾳ ξὺν τοῖς δισχιλίοις δεδεμένοι ἦσαν. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν 9
ἄπρακτοι ἐν τῷ τότε ἀπῆλθον. οὐ γὰρ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, ἔτι συνεστῶτος τοῦ πρὸς τὸν Πέρσην πολέμου, ἀνεῖναί τι τοῦ φόβου τοῖς Ἕλλησιν, ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀπηξίωσαν. Ἀλλ' ἀποκρίνεται, ἐπειδὰν 10
τὰ παρόντα καλῶς γένηται, τότε ἥκειν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πρεσβευομένους.

tantes ad Granicum amnem capti fuerant, ac tum in Macedoniâ cum aliis duobus millibus vincti tenebantur, dimittat. Hi postulatione suâ nequaquam impetratâ domum redeunt. Neque enim consultum Alexandro videbatur, vigente adhuc Persico bello Græcorum metum trepidationemque imminuere, qui adversus Græciam pro barbaris militare veriti non fuissent. Hoc tantum responsi dedit, ut bello
Persico ex animi sui sententiâ confecto, tum demum legatos pro civibus suis deprecatum mittant.

2. Καὶ τότε ἐν Μακεδονίᾳ] Refertur hoc 1, 16, 10.
10. τότε ἥκειν] *tunc veniant de iisdem* sive rebus quod probabilius, sive civibus *tanquam legati agentes*. Vid. 1, 14, 9.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ARRIANI DE EXPEDITIONE ALEXANDRI

LIBER SECUNDUS.

SUMMARIUM *LIBRI SECUNDI.*

CAP. I. *Mitylenæorum vexatio. Pharnabazus Memnonis successor.* II. *Tenedus à Persis recepta. Navalis Persarum sub Datame clades.* III. *Narratio prodigii ac fati, quod Gordio contigit. Nodi Gordii solutio.* IV. *Cappadocia subacta Alexander Ciliciam petit Persis ex Tarso fugientibus.* V. *Al. ab convulsione restitutus per Tarsum transit ad Anchialum. Inscriptionis exemplum. Al. Solos, Montana Ciliciæ, Tarsum, Magarsum, Mallum transit & ordinat.* VI. *Dario Sochos progresso Alexander Pylas & Myriandrum occupat. Mala Darii consilia.* VII. *Darius per Pylas ad Isson & Pinarum pergit. Bona consilia Alexandri & adhortatio.* VIII. *Al. recedit ad angustias, unde venerat. Aciei forma. Persica acies ordinata.* IX. *Emendatio aciei Macedonicæ. Prolusio pugnæ & hinc emendatio aciei Macedonicæ.* X. *Alexandri prudens & felix impetus. Græcorum inter Persas oportunum facinus; sed & hi repulsi.* XI. *Persarum equitatus fuga Darii perculsus. Victoria Macedonum & currus Darii captus cum arcu & scuto & candy. Cædes cladesque Persarum etiam castris captis.* XII. *Alexan-*

lexandri cura in suos, tum vivos, tum occisos, repletis horum locis. Narrationum varietas in regiis fœminis captis. XIII. *Fuga Darii ad Euphraten, Græcorum Tripolin: item res in Asia minore. Al. oppida Phœniciæ recipit.* XIV. *Epistola a Dario. Ejus argumentum & Alexandri responsum, quo recensentur injuriæ à Persis illatæ Philippo & Alexandro.* XV. *Minæ & venia ex consiliis Darii, Legati Græci ad eum capti, & quomodo excepti. Syriæ urbes ad Tyrum usque deduntur.* XVI. *Hercules diversi, & eorum ætas. Tartessius Hercules idem Tyrio. Geryon circa Ambraciam. Tyriorum prudentia Alexandro displicet, ac de ea consultat.* XVII. *Tyrus etsi difficilis, tamen expugnanda Alexandro.* XVIII. *Agger ducitur à continente ad insulam.* XIX. *Agger & Machinæ incendio disjecta.* XX. *Classis Alexandri aucta. Arabia adquisita. Cleander cum supplementis Græcis. Tyri oppugnatio renovata per vires maritimas.* XXI. *Via facta machinis, ut per naves muro admoverentur. Novus astus Tyriorum.* XXII. *Excursio Tyriorum sine eventu propter Alexandri præsentiam. Tyriis è mari repulsis Alexander muros aggreditur.* XXIII. *Tyrus capitur præsertim impetu Alexandri.* XXIV. *Decreta Alexandri de Tyriis. Herculis honor.* XXV. *Literæ Darii liberales. Alexandri responsum magnanimum.* XXVI. *Gazæ resistentis oppugnatio incepta.* XXVII. *Alexandri vulnus spem auxit urbe mox capta.*

ΚΕΦ. Α.

1 Ἐκ δὲ τούτου Μέμνων τοῦ τε ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν ἐκ βασιλέως Δαρείου καθεστηκὼς, καὶ τῆς παραλίου ξυμπάσης, ὡς ἐς Μακεδονίαν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀποστρέψων τὸν πόλεμον, Χίον μὲν λαμβάνει, προδοσίᾳ ἐνδοθεῖσαν· ἔνθεν δὲ ἐπὶ Λέσβον πλεύσας, ὡς οὐ προσεῖχον αὐτῷ οἱ Μιτυληναῖοι, τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Λέσβου προσηγάγετο. 2 Ταύτας δὲ παρα-

CAP. I.

1 Hæc dum geruntur, Memnon, quem Darius rex universæ classi oræque maritimæ præfecerat, de bello adversus Macedoniam Græciamque transferendo cogitans, proditione quidem Chium capit. Inde vero in Lesbum navigans Mitylenæis qui ejus partes sequuti non sunt, exceptis, reliquas Lesbi urbes in suam potestatem redegit. 2 His itaque deditione acceptis, Mi-

CAP. I. 1. ἐς Μακεδονίαν] *in Macedoniam.* Memnonis consilium erat in ipsam Macedoniam bellum transferre, ejusque calamitates a regis finibus in Græciam traducere.

Mitylenen conversus, urbem ipsam à mari ad mare duplici vallo interclusit, & quinque castellis exstructis, facile reliquam insulam subegit. Et parte quidem navium portum ipsorum tenebat, partem ad Sigrium, Lesbi promontorium (qua potissimum transitus patet) in speculâ collocârat, quæ navibus onerariis ex Chio, Geræsto & Maleâ venientibus trajiciendi potestatem interciperent, nequid nimirum subsidii Mitylenæis mari advenire posset. Interea ipse morbo obiit: (*a*) quod quidem, si quid aliud, Darii rebus obfuit. Autophradates autem & Pharnabazus Artabazi filius, cui Memnon moriens præfecturam suam commendârat, tantisper dum Darius aliquid de eâ statuisset (erat enim so-

ϛησάμενος καὶ προσχὼν τῇ Μιτυλήνῃ, τὴν μὲν πόλιν χάρακι διπλῷ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀπετείχισε, ϛρατόπεδα δὲ πέντε ἐποικοδομησάμενος, τῆς γῆς ἐκράτει οὐ
3 χαλεπῶς. καὶ μέρος μέν τι τῶν νεῶν τὸν λιμένα αὐτῶν ἐφύλασσε, τὰς δ' ἐπὶ τὴν ἄκραν τῆς Λέσβου τὸ Σίγριον, ἵνα ἡ προσβολὴ μάλιϛά ἐστι ταῖς ἀπό τε Χίου καὶ Γεραιϛοῦ καὶ Μαλαίας ὁλκάσιν, ἀποκλείσας τὸν παράπλουν ἐν φυλακῇ εἶχεν, ὡς μή τινα ὠφέλειαν κατὰ θάλατταν γί-
4 γνεσθαι Μιτυληναίοις· καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸς μὲν νόσῳ τελευτᾷ. καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐν τῷ τότε ἔβλαψε τὰ βασιλέως πράγματα.
5 Αὐτοφραδάτης δὲ καὶ Φαρνάβαζος ὁ Ἀρταβάζου (ὅτῳ καὶ ἐπέτρεψε τελευτῶν ὁ Μέμνων τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν, ἔϛε Δαρεῖον ὅτι ὑπὲρ αὐτῆς γνῶναι, ἀδελφιδῷ αὐτοῦ ὄντι) οὕτω τῇ

(*a*) *Curt.* 3, 2, 1.

2. ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν] Eodem modo Xenophon ἀναβ. lib. 1. p. 195. l. 48. ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν πάντη ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν. *Hanc* (Ciliciam) *mons undique munitus & arduus a mari ad mare amplectitur.* Eodem modo loquitur Polybius pag. 812. l. 9.

τῆς γῆς ἐκράτει οὐ χαλεπῶς] A terra quidem facile urbem continebat, a terra superior erat. *Gronovius.*

3. τὰς δ' ἐπὶ τὴν ἄκραν] *nonnulla vero ad Sigrium Lesbi promontorium, ubi appulsus maxime est navibus onerariis a Chio, Geræsto & Malea venientibus, adnavigationem intercludens, custodiæ caussa habebat.* Præclare sane hunc locum Gronovius ex optimo codice integritati restituit, cum antea legeretur μάλιϛα, ἐπὶ ταῖς &c. nec male eum transtulit, nisi quod παράπλουν verterit *praternavigationem*, quam prohibere, nihil certe intererat urbem obsidentium, intererat autem plurimum, littorum appulsu arcere naves, ne quid subsidii Mitylenæis mari advenire posset. Neque insolita est hæc notio particulæ παρὰ in compositis. Ita enim & παρέρχεσθαι est *intrare* locis plurimis in indice annotatis. Quin imo & παραπλεῖν hoc sensu citatur in Lexicis ex Thucyd. παρέπλευσαν ἐς Σικυῶνα, *in Sicyonem navigarunt*. Sic mox divisim cap. 2. 2. ἔπλει παρ' Αὐτοφραδάτην.

4. ἐν τῷ τότε] Hæc non agnoscit MS. Optimus. *Gronov.*

5. Δαρεῖον ὅτι] Scribe ex optimo Δαρεῖόν τι ὑπὲρ. Id multos clarius. *Gronov.*

τῇ πολιορκίᾳ οὐκ ἀῤῥώστως προσέ-
κειντο καὶ οἱ Μιτυληναῖοι τῆς τε γῆς 6
εἰργόμενοι, καὶ ἀπὸ θαλάττης πολ-
λαῖς ναυσὶν ἐφορμούσαις φρουρούμε-
νοι, πέμψαντες παρὰ τὸν Φαρνάβα-
ζον, ὁμολογίας ἐποιήσαντο· τοὺς μὲν 7
ξένους τοὺς παρ' Ἀλεξάνδρου σφίσι
κατὰ συμμαχίαν ἥκοντας ἀπελθεῖν,
Μιτυληναίους δὲ καθελεῖν μὲν τὰς
πρὸς Ἀλέξανδρον σφίσι γενομένας
στήλας, ξυμμάχους δὲ εἶναι Δαρείου
κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν ἐπ' Ἀνταλκί-
δου γενομένην πρὸς βασιλέα Δαρεῖον,
τοὺς φυγάδας δὲ αὐτῶν κατιέναι ἐπὶ
τοῖς ἡμίσεσι τῶν τότε ὄντων ὅτε ἔφυ-
γον. Ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ ἡ ξύμβασις 8
τοῖς Μιτυληναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας
ξυνέβη. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτο- 9

toris suæ filius) obsidionem acriter urgebant. Mitylenæi & terrà interclusi, & mari ingenti classe obsessi, legatis ad Pharnabazum missis, pactiones ineunt: ut exteri milites qui ab Alexandro auxilio missi erant, discedant; ut Mitylenæi columnas, quas Alexandro cum fœderis inscriptione erexerant, subvertant; ut Dario confœderati sint juxta pacem ab Antalcide cum Dario rege initam: ut exulum dimidia pars revertatur. Hisce conditionibus Mitylenæi cum Persis pacti sunt. Pharnabazus & Autophradates quum

6. τῆς τε γῆς εἰργόμενοι] *& terra prohibiti*, quo minus in agros excurrere possent. Sic 4, 27, 13.

7. κατὰ συμμαχίαν ἥκοντας] *qui juxta societatem, qui ex fœdere venerant.* Συμμαχία enim est *societas bellica, fœdus belli junctis viribus gerendi.* Κατὰ vero hac ipsa periodo istam significationem habet κατὰ τὴν εἰρήνην. Idem loquendi genus est 3, 8, 5. κατὰ συμμαχίαν τὴν Δαρείου *propterea quod fœderati essent Darii* Et ξύμμαχοι sunt *socii, confœderati* hac eadem periodo. Ita Polyb. lib. 2. cap. 10. init. *Illyrii assumtis* κατὰ τὴν συμμαχίαν *ex fœderis legibus septem Acarnanum navibus.* It. l. 4. c. 9.

ἐπ' Ἀνταλκίδου] Sic infra c. 2. 4. & Polyb. lib. 1. c 6. init. ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοι μὲν τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν ἐποίησαν. *Quo Lacedæmonii pacem cum Persa icerunt, qua opera & studio Antalcidæ convenit* Ad quem locum Casaubonus ita: Pax hæc non aliter illis dicitur, quam ἐπ' Ἀνταλκίδου, hoc est, legato Antalcida facto. Nam ita ἐπὶ hic accipiendum, quum tamen vulgo id genus dicendi de magistratibus ordinariis, non de legatis usurpetur. Ideo etiam Polybius ἐποίησαν dixit: quia hoc fœdus in Asia per legatos factum, post Lacedæmone ratihabitione senatus est confirmatum. Hæc Casaubonus; quæ ita se habere, etiam ex Xenophonte constat, qui disertis verbis ait εἰρηνεύοντ' Ἀνταλκίδαν πρὸς τὸν Τιρίβαζον, Hist. Græc. lib. 4. p. 420 l. 28.

ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι] Verte, inquit Gronovius: *ut exules ipsorum redirent, restituto iis semisse*, dimidia parte, *bonorum, quæ tunc erant*, quæ tunc possidebant, *cum fugerent.* Cætera quidem egregie; sed verba ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι hanc equidem puto habere sententiam, a Gronoviana paululum modo diversam: *ea conditione ut ipsis dimidia pars restitueretur.* Hæc enim significatio τοῦ ἐπὶ est frequentissima. Sic mox 8. item ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἡ ξυνέβη πρὸς αὐτοὺς *non iisdem conditionibus cum eis convenit*, 1, 27 5. Et 1, 19, 2. 2, 1, 8. 2. 25, 2. Polyb. pag. 1197. lin. 29. φάσκοντες δεῖν ἔχειν αὐτοὺς πάσας τὰς κτήσεις ἐφ' ὧν ἐξ ἀρχῆς ἔφυγον. *Postulantes, ut omnes possessiones, quas irrogati sibi exilii tempore habebant, ipsis restituerentur.*

quum jam urbem ingressi essent, præsidium introducunt, eique Lycomeden Rhodium præficiunt, ac Diogenem, unum de numero exulum, tyrannum urbi imponunt: Mitylenæis pecuniam imperant, eamque partim ditioribus eripiunt, partim multitudini injungunt.

II. His peractis, Pharnabazus in Lyciam navigat, exteros mercenarios ducens: Autophradates alias insulas petit. (*a*) Inter hæc Darius Thymondan Mentoris filium mittit, qui à Pharnabazo exteros illos acciperet & adduceret; nomine regis autem Pharnabazo dicturum, uti præesset illis, quibus Memnon præfuerat. (*b*) Pharnabazus externo milite Thymondæ tradito, ad Autophradaten, qui apud classem erat, navigat. Hi, quum una essent, Datamen Persam in Cycladas cum navibus decem mittunt. Ipsi centum navium classe Te-

φραδάτης, ὡς παρῆλθον ἅπαξ εἴσω τῆς πόλεως, φρουράν τε ἐς αὐτὴν εἰσήγαγον, καὶ φρούραρχον ἐπ' αὐτῇ Λυκομήδην Ῥόδιον καὶ τύραννον ἐγκατέστησαν τῇ πόλει Διογένην, ἕνα τῶν φυγάδων· χρήματά τε εἰσέπραξαν τοὺς Μιτυληναίους· τὰ μὲν βίᾳ ἀφελόμενοι τοὺς ἔχοντας, τὰ δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες.

1 II. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, Φαρνάβαζος μὲν ἔπλει ἐπὶ Λυκίας ἄγων τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· Αὐτοφραδάτης δὲ, ἐπὶ τὰς ἄλλας

2 νήσους. Καὶ ἐν τούτῳ καταπέμπει Δαρεῖος Θυμώνδαν τὸν Μέντορος, αὐτὸν μὲν τοὺς ξένους παρὰ Φαρναβάζου παραληψόμενον καὶ ἀνάξοντα, παρὰ βασιλέως Φαρναβάζῳ δὲ ἐροῦντα ἄρχειν, ὅσων Μέμνων ἦρχε· καὶ παραδοὺς τούτῳ τοὺς ξένους Φαρνάβαζος, ἔπλει παρ' Αὐτοφραδάτην

3 ἐπὶ τὰς ναῦς. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, δέκα μὲν ναῦς στέλλουσιν ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους Δατάμην ἄνδρα Πέρσην ἄγοντα, αὐτοὶ δὲ ναυσὶν ἑκατὸν ἐπὶ Τενέδου ἔπλευσαν·

κατα-

(*a*) *Curt.* 3, 3, 1. (*b*) *Idem* 3, 8, 1.

9. ὡς παρῆλθον ἅπαξ εἴσω τῆς πόλεως] *Ubi semel urbem intraverant.* Eodem modo 2, 27, 10. & in dissert. Epict. lib. 1. cap. 23. p. 91. sub fin. εἶδεν, ὅτι ἂν ἅπαξ γένηται παιδίον, οὐκέτι ἐφ' ἡμῖν ἐστι μὴ στέργειν. *Scit* Epicurus, *ubi semel puer natus fuerit, non jam in nostra esse potestate, ut eum non diligamus.* Polyb. p. 1392. init. ὅταν ἅπαξ ἢ ψέγειν ἢ τοὐναντίον ἐγκωμιάζειν τινὰ προθῶνται, πάντων ἐπιλανθάνονται. Ita Latini: *ubi animus semel cupiditate se devinxit mala.* Horat. *Quem semel arripuit, tenet occiditque legendo.* Similiter nostrates.

Cap. II. 2. ὅσων Μέμνων ἦρχε] Curt. 3, 3, 1. *ipsi Pharnabazo tradit imperium, quod ante Memnoni dederat.* Imperium nempe universæ classis oræque maritimæ, init. hujus libri.

ἐπὶ τὰς ναῦς] Verbum ἔπλει & cum παρὰ & cum ἐπὶ construitur. Ita 1. ἔπλει ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους. Perspicue Vulcanius.

3. δέκα μὲν ναῦς] Ordo verborum est, quem expressit interpres: στέλλουσι Δατάμην ἄνδρα Πέρσην ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους ἄγοντα δέκα ναῦς.

4 κατακομισθέντες δὲ τῆς Τενέδου εἰς τὸν Βόρειον καλούμενον λιμένα, πέμπουσι παρὰ τοὺς Τενεδίους, καὶ κελεύουσι τὰς στήλας τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Ἕλληνας γενομένας σφίσι, ταύτας μὲν καθελεῖν, πρὸς Δαρεῖον δὲ ἄγειν τὴν εἰρήνην ἣν ἐπὶ Ἀνταλκίδου Δαρείῳ συνέθεντο.
5 Τενεδίοις δὲ τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐποίει μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ παρόντι ἄπορον ἄλλως ἐδόκει, ὅτι μὴ προσχωρήσαντας τοῖς Πέρσαις, σώζεσθαι·
6 ἐπεὶ οὐδὲ Ἡγελόχῳ, ὅτῳ προσετέτακτο παρ' Ἀλεξάνδρου αὖθις ξυναγαγεῖν δύναμιν ναυτικὴν, τοσαύτη ξυνηγμένη ἦν ὡς δι' ὀλίγου προσδοκᾶν ἔσεσθαι ἂν σφίσι παρ' αὐτοῦ τινὰ ὠφέλειαν. Οὕτω μὲν δὴ οἱ ἀμφὶ Φαρνάβαζον τοὺς Τενεδίους φόβῳ μᾶλλον ἢ ἐθέλοντας παρεστήσαντο.
7 Ἐν δὲ τούτῳ Πρωτέας ὁ Ἀνδρονίκου ἐτύγχανε μὲν ξυναγαγὼν ἐξ Εὐβοίας τε καὶ Πελοποννήσου ναῦς μακρὰς, ὑπὸ Ἀντιπάτρου τεταγμένος, ὡς εἶναί τινα ταῖς τε νήσοις φυλακὴν

nedon petunt: ad quam insulam delati, quum in portum qui Borealis dicitur, sese recepissent, ad Tenedios mittunt, imperantes ut stelas quas Alexandro & Græcis posuerant, tollant, & pacem quam cum Dario per Antalcidam inierant, colant. Tenediorum animi magis quidem erga Alexandrum & Græcos erant propensi; sed (quo tum in statu res ipsorum erant) de salute suâ, nisi se ad Persarum voluntatem aggregarent, desperabant. Siquidem Hegelochus, cui Alexander (a) ut navales copias denuo compararet imperârat, nondum tantas coëgerat, ut sperarent illas brevi tempore adjumento ipsis esse posse. Ita Pharnabazus Tenedios metu potius quam voluntate ad se pertraxit. Dum hæc aguntur, Proteas Andronici filius naves longas ex Eubœâ & Peloponneso Antipatri jussu collegerat, quæ & insulis ipsisque adeo Græciæ præsidio alicui essent, si, uti nuntiabatur, barbari

(a) *Curt.* 3, 1, 19.

4. κατακομισθέντες] Constructio est: *κατακομισθέντες εἰς τὸν Βόρειον καλούμενον λιμένα τῆς Τενέδου.*
τὰς στήλας] Supra cap. 1. 7.
ἐπὶ Ἀνταλκίδου] Ibid.
5. ἐποίει] Potest accipi pro ἐποιεῖτο, activum pro passivo, Atticorum more, de quo in *Budæi* aliorumque Lexico, sub finem verbi ποιέω. Item *Joannes Grammaticus*, *Attici*, inquit, *interdum activa ponunt pro passivis*, pag. 80. col. 2. Eodem sensu verbum hoc *Arrianus* usurpat in *Dissertat. Epict.* lib. 2. cap. 6. p. 152. l. 6. τί ἔν, ἂν εἰς Γύαρα πεμφθῶ; ἂν σοι ποιῇ, ἀπέλθε· εἰ δὲ μὴ, ἔχεις ποῦ ἀντὶ Γυάρων ἀπέλθῃς. *Quid ergo, si in Gyara mittar? si tibi visum fuerit, abibis. Sin minus, habes quo pro Gyaris abeas.* Et lib. 3. cap. 8. p. 298. l. 21. ὅταν σοι μὴ ποιῇ, ἄνθρωπε, ἔξελθε. *Si tibi ista non placent, homo, exi.* Item pag. 422. l. 14.

bari classe infestarent. Is quum audisset Datamen cum decem navibus ad Siphnum in statione agere, ipse cum quindecim navibus Chalcidem, ad Euripum sitam, defertur: quumque primâ luce ad Cythnum insulam appulisset, totum ibi diem substitit, ut certius exploratiusque aliquid de decem illarum navium statu cognosceret: eo etiam consilio, ut impetus per noctem factus, plus horroris Phœnicibus incuteret. Postquam vero certior factus est, Datamen cum navibus ad Siphnum in statione esse, noctu inde movens, & sub ipsam auroram hostes nihil tale expectantes adortus, octo ex eis naves milite instructas capit. Datames cum duabus triremibus in primo cum Proteæ navibus conflictu elapsus, ad reliquam classem se recepit.

III. Alexander (a) vero ut Gordium pervenit, conscensâ arce, ubi & Gordii & filii ejus Midæ regia erat, cepit illum cupiditas videndi currum Gordii, & nodum qui in illius currus jugo esse ferebatur. Multus enim erat apud finitimos eo de curru sermo. Gordium fuisse quendam ex veteribus Phrygibus hominem tenuis fortunæ, exiguum agrum colentem, & paria boum duo, quorum altero ad arationem, altero ad vecturam uteretur;

καὶ αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰ (καθά-
περ ἐξηγγέλλετο) ἐπιπλέοιεν οἱ
8 βάρβαροι· πυθόμενος δὲ Δατάμην
περὶ Σίφνον ὁρμοῦντα δέκα ναυ-
σὶν, αὐτὸς ἔχων πεντεκαίδεκα,
νυκτὸς ἀνάγεται ἐπὶ Χαλκίδος
9 τῆς ἐπὶ τῷ Εὐρίπῳ· καὶ προσχὼν
ἕωθεν Κύθνῳ τῇ νήσῳ, τὴν μὲν ἡ-
μέραν αὐτοῦ αὐλίζεται, ὡς σα-
φέστερόν τε διαπυθέσθαι τὰ περὶ
τῶν δέκα νεῶν, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ
φοβερώτερον προσπεσεῖν τοῖς Φοί-
10 νιξιν· ὡς δὲ ἔμαθε σαφῶς τὸν Δα-
τάμην ξὺν ταῖς ναυσὶν ἐν Σίφνῳ
ὁρμοῦντα, ἐπιπλεύσας ἔτι νυ-
κτὸς οὔσης, ὑπ' αὐτὴν τὴν ἕω καὶ
ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσὼν, ὀκτὼ
μὲν ναῦς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔλαβε·
11 Δατάμης δὲ μετὰ δυοῖν τριήροιν,
ἐν τῇ πρώτῃ προσμίξει τῶν ἅμα
Πρωτέᾳ νεῶν ὑπεκφυγὼν ἀπε-
σώθη πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν.

1 III. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς
Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβά-
νει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν,
(ἵνα καὶ τὰ βασίλεια ἦν τοῦ Γορ-
δίου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μί-
δου) τὴν ἅμαξαν ἰδεῖν τοῦ Γορδί-
ου, καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης
2 τὸν δεσμόν. Λόγος δὲ περὶ τῆς
ἁμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσ-
χώροις πολὺς κατεῖχε, Γόρδιον
εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα
πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ
γῆν ἐργάζεσθαι, καὶ ζεύγη βοῶν
δύο.

(a) Curt. 3, 1, 14.

10. ἔτι νυκτὸς οὔσης] cum adhuc nox esset. αὐτοῖς ἀνδράσιν] Supra 1, 19, 17.

[illegible]· καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾶν, τῷ δὲ
ἁμαξεύειν τὸν Γόρδιον. Καί ποτε 3
ἀρῶντος αὐτοῦ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὸν
ζυγὸν αἰετὸν, καὶ ἐπιμεῖναι ἔς τε
ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ
ἐκπλαγέντα τῇ ὄψει, ἰέναι κοινώ-
σοντα ὑπὲρ τοῦ θείου παρὰ τοὺς
Τελμισσέας τοὺς μάντεις. εἶναι 4
γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ
θεῖα ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσιν ἀπὸ
γένους δεδόσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξὶ
καὶ παισὶ τὴν μαντείαν· προσά- 5
γοντα δὲ κώμῃ τινὶ τῶν Τελμισ-
σέων, ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομέ-
νῃ, καὶ πρὸς ταύτην εἰπεῖν ὅπως οἱ
τὸ τοῦ αἰετοῦ ἔσχε. Τὴν δὲ (εἶναι 6
γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γέ-
νους) θύειν κελεῦσαι τῷ Διῒ τῷ βα-
σιλεῖ, ἐπανελθόντα εἰς τὸν τόπον
αὐτόν. Καὶ δεηθῆναι γὰρ αὐτῆς 7
Γόρδιον, τὴν θυσίαν ξυνεπισπομέ-
νην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι, θῦσαί
τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο, τὸν Γόρ-
διον, καὶ ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ
παιδὶ, καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παῖδα
Μίδαν ὄνομα. Ἤδη τε ἄνδρα εἶναι 8
τὸν Μίδαν καλὸν καὶ γενναῖον· καὶ
ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι
τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς
χρησμὸν, ὅτι ἅμαξα ἄξει αὐτοῖς

eo aliquando arante, aquilam in jugo consedisse, ibique in vesperam usque constitisse. Gordium spectaculo attonitum, Telmissenses vates communicandæ rei caussâ adiisse. (esse enim Telmissenses peritissimos prodigiorum interpretes, & vaticinandi scientiam ipsis pariter atque uxoribus & liberis ab ortu insitam esse) quumque ad vicum quendam venisset, juvenculæ cuipiam fontem adeunti obviam venisse, eique, quid sibi evenisset, narrasse. Hanc vero, quod & ipsa ex vatum progenie esset, ut ipsorum oppidum repetens Jovi regi sacrificaret, jussisse. Gordium contra ut ipsum comitaretur, & sacrificii modum rationemque doceret, eam rogasse. Illum à puellâ edoctum, conjugem sibi eam cepisse, puerumque ex iis procreatum, Midam nomine. Qui quum jam in virum formâ virtuteque præstantem evasisset, Phrygas interea gravi inter se seditione laborasse, eosque oraculo monitos fuisse, currum iis regem advecturum esse qui seditionem tolleret. His

CAP. III. 3. ἐπὶ βουλυτὸν] Βουλυτὸς *vespera*, tempus quo solvendi sunt boves. Verbum huic argumento convenientissimum; quanquam & alibi usurpatur Ind. 41, 6.

6. εἰς τὸν τόπον αὐτὸν] Si duobus MSS. adhærere placet, legi potest αὐτὸν, idque prætulerim, *eundem locum repetens*, nempe ubi aquila insederat jugo plaustri. *Gronovius*.

7. Καὶ δεηθῆναι γάρ] Γάρ redundat, quod sæpissime huic particulæ accidit cum ἄλλοις. 1, 24, 1. 2. 6, 7. 3, 2, 5.

Θῦσαί τε] *sacrificassetque, quemadmodum illa admonebat*, sive *docebat*.

His vero adhuc hisce de rebus inter se consultantibus, venisse Midam una cum patre ac matre (a), ipsumque cum plaustro repente exstitisse in conspectu concilii. Illos, vaticinium interpretatos, hunc videlicet esse illum quem Deus monuerat curru advehendum esse, & ipsos regem creaturos Midam. Hunc itaque seditionem sedasse, paternumque currum Jovi regi, pro aquilâ missâ, gratiarum loco in arce suspensum consecrasse. Adhæc illud etiam de curru ferebatur (b) ; quicunque jugi quod in curru erat nexum solvisset, illum Asiæ imperio potiturum. Erat autem is nexus ex corni arboris libro, qui unde inciperet, quove se conderet, visu percipi non poterat. Alexander quum nullam plane solvendi nexus rationem inveniret, insolutum tamen prætermittere nollet, ne id motum aliquem in multorum animis excitaret, sunt qui dicant illum ensis ictu vinculum discidisse, & solutum esse dixisse. Aristobulus vero autor est, Alexandrum exemto paxillo temonis (erat is clavus ligneus

βασιλέα, καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς κα-
9 ταπαύσει τὴν στάσιν. ἔτι δὲ περὶ αὐ-
τῶν τούτων βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν
Μίδαν ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ,
καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἁ-
μάξῃ. τοὺς δὲ, ξυμβαλόντας τὸ
μαντεῖον, τοῦτον ἐκεῖνον γνῶναι ὄν-
τα, ὅντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν ὅτι
ἄξει ἡ ἅμαξα· καὶ καταστήσειν μὲν
10 αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδαν. Μί-
δαν δὲ αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦ-
σαι, καὶ τὴν ἅμαξαν τοῦ πατρὸς ἐν
τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήρια τῷ Διῒ
τῷ βασιλεῖ, ἐπὶ τῇ τοῦ αἐτοῦ πομ-
11 πῇ. πρὸς δὲ δὴ τούτοις, καὶ τόδε
περὶ τῆς ἁμάξης ἐμυθεύετο· ὅς τις
λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν
δεσμὸν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς
Ἀσίας. Ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ
κρανέας· καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτε
12 ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς
ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ
δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιϊδεῖν οὐκ ἤ-
θελε, μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς
πολλοὺς κίνησιν ἐργάσηται, οἱ μὲν
λέγουσιν ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέ-
κοψε τὸν δεσμὸν, καὶ λελύσθαι ἔφη.
13 Ἀριστόβουλος δὲ λέγει, ἐξελόντα
τὸν ἕστορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος
διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμ-
πὰξ, ξυνέχων τὸν δεσμὸν, ἐξελ-
κύσαι

(a) *Curt.* 3, 1, 15. (b) *idem* 3, 1, 16.

9. ξυμβαλόντας] *collato, considerato vaticinio statuisse, hunc illum esse.*
καὶ καταστήσειν] Si legeretur καταστῆσαι, multo videtur aptius oratio cohæsura hoc modo: *Et ipsos quidem constituisse Midam regem, Midam vero &c.* Ita pulchre sibi responderent particulæ μὲν & δὲ, item καταστῆσαι & καταπαῦσαι, prout habet codex Basileensis. Nam editi Vulcanii præferunt etiam καταπαύσειν, ceu annotat Blanckardus. Quod cum mutaverit Gronovius, miror non in altero quoque idem ab eo factum.

per medium temonem trajectus, cui vinculum adſtrictum erat) jugum temoni detraxiſſe. Equidem, quomodo nodus ille ab Alexandro ſolutus fuerit, affirmare non auſim. Ipſe certe & qui cum eo erant ita à curru diſceſſerunt, perinde ac ſi vaticinium de ſolutione nexus impletum eſſet. Quod quidem & tonitrua & fulgura eâ nocte excitata ſatis declarârunt: eâque de cauſâ poſtero die diis ſacrificavit, tum ob prodigia edita, tum ob rationem ſolvendi nodi oſtenſam.

IV. Alexander poſtridie Ancyram Galatiæ urbem profectus eſt (*a*). Eo loci Paphlagonum legati ad eum venerunt, qui provinciam dedant, & fœdus ineant: unum hoc orantes, ne exercitus fines ſuos intret. His Alexander, ut Calæ Phrygiorum ſatrapæ pareant, jubet (*b*). Inde in Cappadociam movens, omnem quæ cis Halyn fluvium eſt regionem, & partem multam ejus quæ trans Halyn eſt, ſubegit. Sabictam Cappadociæ ſatrapan ſtatuit (*c*), ipſe ad anguſtias aditus qui Ciliciam aperit contendit. Quumque ad Cyri, cui Xenophon ſe conjunxerat, caſtra veniſſet, ut Pylas valido præſidio inſeſſas vidit, Parmenionem ibi cum cohortibus

κύσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν.
14 Ὅπως μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι. Ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἁμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσ-
15 μοῦ ξυμβεβηκότος. Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε σημεῖα, καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

1 IV. Αὐτὸς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπ' Ἀγκύρας τῆς Γαλατικῆς ἐστέλλετο, κἀκεῖ αὐτῷ πρεσβεία ἀφικνεῖται Παφλαγόνων, τό, τε ἔθνος ἐνδιδόντων, καὶ ἐς ὁμολογίαν ξυμβαινόντων. ἐς δὲ τὴν χώραν ξὺν τῇ δυνάμει μὴ ἐσβαλεῖν ἐδέοντο. Τούτοις μὲν δὴ προστάσσει Ἀλέξανδρος ὑπακούειν Κάλᾳ τῷ
2 σατράπῃ τῆς Φρυγίας. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς Καππαδοκίας ἐλάσας, ξύμπασαν τὴν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ προσηγάγετο, καὶ ἔτι ὑπὲρ τὸν Ἅλυν πολλήν· καταστήσας δὲ Καππαδοκῶν Σαβίκταν σατράπην, αὐτὸς προῆγεν ἐπὶ
3 τὰς πύλας τῆς Κιλικίας. Καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Κύρου τοῦ ξὺν Ξενοφῶντι ςρατόπεδον, ὡς κατ-

(*a*) *Curt.* 3, 1, 22. (*b*) *idem* 3, 1, 24. (*c*) *idem* 3, 4, 1.

CAP. IV. 2. *Σαβίκταν*] Eundem Curtius 3, 4, 1. Abiſtamenen nominat. Quanquam Gronovius legendum in Curtio conjicit: *Interea Abiſta magna Cappadocia* &c.

3. *Κύρου τοῦ ξὺν Ξενοφῶντι ςρατόπεδον*] De his Xenophon *ἀναβ.* lib. 1. p. 195. Hic autem Cyrus minor fuit. Errat ergo Curtius, ut ab ejus commentatoribus notatum eſt, qui hæc caſtra ad Cyrum majorem referat.

peditum, quæ gravioris armaturæ erant, reliquit. Ipse sub primam noctis vigiliam sumtis secum scutatis, & sagittariis atque Agrianis, noctu ad Pylas movit, ut ex improviso præsidium invadat. Neque tamen ita clam ac putabat, hostes adoriri potuit: sed æque feliciter ipsi cessit audacia. Præsidiarii enim cognito Alexandri adventu, deserto præsidio in fugam se conjecerunt. Postero die sub auroram Pylas cum universo exercitu transgressus, in Ciliciam descendit. Hic ei nuntiatum est, Arsamen qui initio Tarsum in Persarum potestate conservare statuerat, postquam audisset Alexandrum jam Pylas transgressum esse, de urbe deserendâ cogitare. Tarsenses autem vereri, ne direptâ urbe, ita demum Tarsum desereret. Quo cognito, (a) Alexander summâ festinatione Tarsum petit, equites & levis expeditæque armaturæ pedites secum ducens. De cujus adventu Arsames certior factus confestim ex Tarso ad Darium regem fugit, nullo damno urbi illato. Alexander, ut Aristobulus refert, præ nimio labore in morbum incidit (b). Alii

ἐχομένας τὰς πύλας φυλακαῖς ἰσχυραῖς εἶδε, Παρμενίωνα μὲν αὐτοῦ καταλείπει σὺν ταῖς τάξεσι τῶν πεζῶν, ὅσοι βαρύτερον ὡπλισμένοι ἦσαν·
4 αὐτὸς δὲ ἀμφὶ πρώτην φυλακὴν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, προῆγε τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰς πύλας, ὡς οὐ προσδεχομένοις τοῖς φύλαξιν ἐπιπεσεῖν.
5 Καὶ προσάγων μὲν οὐκ ἔλαθεν, ἐς ἴσον δὲ αὐτῷ κατέστη ἡ τόλμα. Οἱ γὰρ φύλακες αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον αὐτὸν προσάγοντα, λιπόντες τὴν φυλακὴν,
6 ᾤχοντο φεύγοντες. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἕῳ ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας, κατέβαινεν ἐς τὴν
7 Κιλικίαν. Καὶ ἐνταῦθα ἀγγέλλεται αὐτῷ Ἀρσάμης, ὅτι πρόσθεν μὲν ἐπενόει διασώζειν Πέρσαις τὴν Ταρσὸν, ὡς δὲ ὑπερβεβληκότα ἤδη τὰς πύλας ἐπύθετο Ἀλέξανδρον, ἐκλιπεῖν ἐν νῷ εἶχε τὴν πόλιν. Δεδιέναι οὖν τοὺς Ταρσεῖς μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τραπεὶς, οὕτω τὴν ἀπόλειψιν τῆς Ταρσοῦ ποιήσηται.
8 Ταῦτα ἀκούσας, δρόμῳ ἦγεν ἐπὶ τὴν Ταρσὸν τούς τε ἱππέας καὶ τῶν ψι-
9 λῶν ὅσοι κουφότατοι. Ὥς τε δ' Ἀρσάμης μαθὼν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, σπουδῇ φεύγει ἐκ τῆς Ταρσοῦ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, οὐδὲν βλάψας τὴν πόλιν.
10 Ἀλέξανδρος δὲ (ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται) ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι ῥίψαντα νήξασθαι ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὕδα-

(a) Curt. 3, 4, 14. (b) Idem 3, 5, 1.

5. ἐς ἴσον] *aeque feliciter ipsi cessit audacia*, ac si hostes fefellisset.

νήξασθαι, ἱδρῶντα καὶ καύματι ἐχόμενον. 11 Ὁ δὲ Κύδνος ῥεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ τοῦ Ταύρου ὄρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν, καὶ διὰ χώρου καθαροῦ ῥέων, ψυχρός τέ ἐστι καὶ τὸ ὕδωρ καθαρός· σπασμῷ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον, καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς, καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. 12 Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ οἴεσθαι εἶναι βιώσιμον· Φίλιππον δὲ Ἀκαρνᾶνα ἰατρὸν ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τά τε ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον, καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ, καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι, τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα· 13 ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος, φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν, ὥς τε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. 14 Τὸν δὲ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχοντα, αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα ἐν ᾗ ἦν τὸ φάρμακον, τὴν ἐπιστολὴν δὲ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καὶ ὁμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν, καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγινώσκειν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. 15 Φίλιππον δὲ εὐθὺς ἐν-

tradunt illum, vehementius sudantem atque æstuantem 11 natandi animo sese in Cydnum flumen, quod mediam urbem secat, conjecisse. Ejus fontes quum ex Tauro monte oriantur (*a*), & puro solo excipiantur, fit ut unda ejus incorruptissima simulque frigidissima 12 sit: atque hinc Alexandrum spasmo acutâque febri & continuâ vigiliâ correptum fuisse. Ac cæteros quidem medicos de vitâ ejus desperasse, Philippum vero Acarnanem medicum (*b*), Alexandri comitem, cui in re medicâ potissimum fidebat, quique in exercitu præcipue celeber erat, medicatam potionem adhibere voluisse; Atque interea dum hic adhi- 13 beri potionem juberet, ille poculum pararet, literas Alexandro à Parmenione allatas, quibus denuntiabat ut sibi à Philippo caveret. Audisse enim se, Philippum à Dario pecuniâ corruptum ut illum pharmaco 14 interficeret. Alexandrum, perlectis literis, quum adhuc eas manu teneret, poculum in quo erat potio accepisse. Epistolam vero Philippo legendam dedisse: unoque tempore Alexandrum potionem hausisse, & Philippum Parmenionis literas legisse. Philippum vero 15 vultu satis declarasse, bene se sibi

(*a*) *Curt.* 3, 4, 8. (*b*) *Idem* 3, 6, 1.

12. οὐκ ἀδόκιμον] Mallem ad verbum *non incelebrem*; neque enim eum arbitror præcipue celebrem fuisse in exercitu.

καθῆραι] *purgare*. Sic & 16. καθαρθῆναι *purgatum fuisse*. Hippocr. lib. 1. Aphorismo ultimo.

sibi de pharmaco conscium esse. Neque enim lectione epistolæ ullam animi perturbationem præ se tulisse: hortatum solummodo fuisse Alexandrum, ut etiam in reliquis quæ præscriberet, suo consilio acquiesceret. Salutem enim, si pareret, recuperaturum. Atque Alexandrum quidem vi morbi levatum fuisse, & Philippo declarasse, quam fidum amicum illum semper habuisset; cæteris etiam qui ipsi aderant, testatum fuisse quam constantem de ipsorum amicitiâ opinionem, citra ullam suspicionem, concepisset, simulque quam fortiter mortem ferret.

V. Post hæc Parmenionem ad præoccupandas alias angustias mittit, quæ Ciliciam ab Assyriâ dividunt, ut transitum tueatur, peditibus auxiliariis ei adjunctis, Græcisque mercenariis ac Thracibus, quibus Sitalces præerat, atque equitibus Thessalis. Ipse postremus ex Tarso subsequutus, primo die ad Anchialon oppidum pervenit. Hoc ferunt Sardanapalum Assyriorum regem condidisse. Et quidem circuitus ipse & murorum fundamenta argumento sunt magnam urbem fuisse, & ad summam potentiam pervenisse, & Sardanapali sepulcrum ad ipsa Anchiali mœnia extabat,

δῆλον γενέσθαι ὅτι καλῶς οἱ ἔχ- τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκ- πλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέ- σαι Ἀλέξανδρον, καὶ ἐς τὰ ἄλ- λα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλ- λοιτο. σωθήσεσθαι γὰρ πειθό- μενον. καὶ τὸν μὲν καθαρθῆ- ναί τε καὶ ῥᾷσαι αὐτῷ τὸ νόσημα Φιλίππῳ δὲ ἐπιδεῖξαι ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος. καὶ τοῖς ἄλ- λοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαι- ος ἐς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐρρωμέ- νος.

1 V. Ἐκ δὲ τούτου, Παρμενίωνα μὲν πέμπει ἐπὶ τὰς ἄλλας πύλας, αἳ δὴ ὁρίζουσι τὴν Κιλίκων τε καὶ Ἀσσυρίων χώραν, προκαταλαβεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν πάροδον, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ξυμμάχων τοὺς πεζοὺς καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους, καὶ τοὺς Θρᾶκας ὧν Σιτάλκης ἡγεῖτο, καὶ τοὺς ἱππέας
2 δὲ τοὺς Θετταλούς. Αὐτὸς δὲ ὕστερον ἄρας ἐκ Ταρσοῦ, τῇ μὲν πρώτῃ ἐς Ἀγχίαλον πόλιν ἀφικνεῖται. Ταύτην δὲ Σαρδανάπαλον κτίσαι τὸν Ἀσσύριον λό-
3 γος. Καὶ τῷ περιβόλῳ δὲ καὶ τοῖς θεμελίοις τῶν τειχῶν δήλη ἐστὶ μεγάλη τε πόλις κτισθεῖσα καὶ ἐπὶ μέγα ἐλθοῦσα δυνάμει

Cap. V. 2. ὕστερον] postea.

πιστῆς. καὶ τὸ μνῆμα τοῦ Σαρδαναπάλου ἐγγὺς ἦν τῶν τειχῶν τῆς Ἀγχιάλου, καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει ἐπ' αὐτῷ Σαρδανάπαλος, συμβεβληκὼς τὰς χεῖρας ἀλλήλαις, ὡς μάλιστα ἐς κρότον συμβάλλονται. Καὶ ἐπίγραμμα 4 ἐπεγέγραπτο αὐτῷ, Ἀσσύρια γράμματα. Οἱ μὲν Ἀσσύριοι καὶ μέτρον ἔφασκον εἶναι τῷ ἐπιγράμματι. Ὁ δὲ νοῦς ἦν αὐτῷ, ὃν ἔφραζε τὰ ἔπη, 5 ὅτι ΣΑΡΔΑΝΑ'ΠΑΛΟΣ Ὁ ἈΝΑΚΥΝΔΑΡΑ'ΞΟΥ ΠΑΙ͂Σ, ἈΓΧΙ'ΑΛΟΝ ΚΑῚ ΤΑΡΣῸΝ ἘΝ ἩΜΕ'ΡΑΙ ΜΙΑ͂Ι ἘΔΕΙ'ΜΑΤΟ. ΣΥ' ΔΕ', Ὦ ΞΕ'ΝΕ, ἜΣΘΙΕ, ΚΑῚ ΠΙ͂ΝΕ, ΚΑῚ ΠΑΙ͂ΖΕ, ὩΣ Τ' ἌΛΛΑ ΤᾺ ἈΝΘΡΩ'ΠΙΝΑ ΟὐΚ ὌΝΤΑ ΤΟΥ'ΤΟΥ ἌΞΙΑ· τὸν ψόφον αἰνισσόμενος, ὅνπερ αἱ χεῖρες ἐπὶ τῷ κρότῳ ποιοῦσι. Καὶ τὸ ΠΑΙ͂ΖΕ, ῥᾳδιουργότερον ἐγγεγράφθαι ἔφασαν τῷ Ἀσσυρίῳ ὀνόματι. Ἐκ δὲ τῆς 6 Ἀγχιάλου ἐς Σόλους ἀφίκετο, καὶ φρουρὰν ἐσήγαγεν ἐς Σόλους, καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τάλαντα διακόσια ἀργυρίου ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς Πέρ-

cui innitebatur Sardanapalus manus collidens, ut in plausibus fieri solet. Inscriptio statuæ addita erat Assyriis literis, cui metrum subesse dicebant. Versuum sententia hæc erat, „SARDANAPALUS ANACYNDARAXÆ F. ANCHIALON ET TARSON UNO DIE CONDIDIT. TU VERO HOSPES EDE, BIBE, LUDE, QUUM CETERÆ RES HUMANÆ TANTI NON SINT. Plausum significans quem manus collisæ faciunt. Illud vero *Lude*, molliore quodam lascivioreque Assyrio vocabulo expressum ajebant. Ex Anchialo ad Solos pervenit, præsidioque urbi imposito (*a*), ducenta argenti talenta in mulctam iis imperat, quod propensiore erga Persas animo fuissent. Inde cum tribus Macedonum peditum agmi-

(*a*) *Curt.* 3, 7, 2.

3. ὡς μάλιστα] *uti maxime, sive uti fere ad plausum colliduntur.* Verum, inquit Gronovius, Athenæus ex Aristobulo describens refert ejus statuæ typum fuisse συμβεβληκότας τὰς τῆς δεξιᾶς χειρὸς δακτύλους ὡς ἐπικροτοῦντα. Ad eundem modum ex Aristobulo descripsit Strabo.

5. ἐν ἡμέρῃ μιῇ ἐδείματο.] Quod Græci consentiunt in versione Assyrii sermonis, quo dicitur Sardanapalus ἡμέρᾳ μιᾷ δείμασθαι illas urbes, credere id Græcis fane possumus, ut tanto plus mirentur. Nihilominus fieri potuisset, ut decepti fuerint ratione linguæ Asiaticæ, in qua persæpe id quod Græci ἡμέραν dicunt, non diem unum XXIV horarum notat, sed longius & minus definitum spatium, ut sic Anchialus ac Tarsus indicari possent uno eodemque fere tempore ædificatæ. *Gronovius.*

ὡς τ' ἄλλα] Pro ὡς τὰ ἄλλα. Suntque Accusativi Attice loco Genitivorum consequentiam designantium. Weller. Gramm. p. m. 296.

τούτου ἄξια] Τούτου scil. ψόφου, ne tanti quidem, quanti est manus complodere, vel potius digitis concrepare. Nam verius putem, ait Gronovius, quod illi (Athenæus & Strabo) scribunt, & non duabus manibus plausum fecisse, sed potius digitorum unius manus ad pollicem pressione sibilum tenuem indicasse, ut vulgo fieri solet, ostendendæ vilitatis gratia.

Καὶ τὸ παῖζε] Vide Drusium aliosque commentatores sacros ad Gen. XXVI, 8.

minibus, sagittariis omnibus, atque Agrianis, Cilicas qui montes occupaverant adortus, iisque intra septem in universum dies partim vi, partim pactionibus in potestatem suam redactis, Solos rediit. Hic Orontobatem Persam (qui Halicarnassi arcem, & Myndum & Caunum ac Theram & Callipolim tenebat) (a) à Ptolemæo & Asandro victum cognovit. Accesserat ad victoriam & Cos, & Triopium. Hunc magno prælio victum perscribebant, cæsis peditum circiter septingentis, equitum quinquaginta, vivis non infra mille captis. Alexander quum apud Solos Æsculapio sacrificasset, ipseque pariter ac totus exercitus pompam facibus circumgestatis peregisset, ludis etiam gymnicis ac musicis editis, Solensibus democratiam concessit. Ipse Tarsum versus movens (negotio Philotæ dato ut equitatum per Aleïum campum ad Pyramum flumen ducat) cum peditatu & turmâ regiâ Magarsum venit, & Minervæ Magarsidi sacrifica-

7 σας μᾶλλόν τι τὸν νοῦν ἔχων. Ἐκ
δὲ ἀναλαβὼν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μα-
κεδόνων τρεῖς τάξεις, τοὺς τοξότας
πάντας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἐξέλα-
νει ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κι-
λικας· καὶ ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις ἡμέ-
ραις τοὺς μὲν βίᾳ ἐξελὼν, τοὺς
ὁμολογίᾳ παραστησάμενος, ἐπανῆκ-
8 ἐς τοὺς Σόλους· καὶ ἐνταῦθα μανθάνει
Πτολεμαῖον καὶ Ἄσανδρον, ὅτι ἐκρά-
τησαν Ὀροντοβάτου τοῦ Πέρσου, ὃς
τήν τε ἄκραν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἐ-
φύλασσε, καὶ Μύνδον, καὶ Καῦνον
καὶ Θήραν, καὶ Καλλίπολιν κατεῖχε.
Προσῆκτο δὲ καὶ Κῶ, καὶ Τριόπιον.
9 Τοῦτον ἡττῆσθαι ἔγραφον μάχῃ με-
γάλῃ· καὶ ἀποθανεῖν μὲν τῶν ἀμφ'
αὐτὸν, πεζοὺς ἐς ἑπτακοσίους, καὶ
ἱππέας ἐς πεντήκοντα, ἁλῶναι δὲ οὐκ
10 ἐλάττους τῶν χιλίων. Ἀλέξανδρος
δὲ ἐν Σόλοις θύσας τε τῷ Ἀσκληπιῷ
καὶ πομπεύσας αὐτός τε καὶ ἡ στρα-
τιὰ πᾶσα, καὶ λαμπάδα ἐπιτελέ-
σας, καὶ ἀγῶνα διαθεὶς γυμνικὸν καὶ
μουσικὸν, Σολεῦσι μὲν δημοκρατεῖ-
11 σθαι ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ ἀναζεύξας ἐς
Ταρσὸν, τοὺς μὲν ἱππέας ἀπέστειλε
Φιλώτᾳ δοὺς ἄγειν διὰ τοῦ Ἀλη-
πεδίου ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πύρα-
μον· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς πεζοῖς καὶ τῇ
ἴλῃ τῇ βασιλικῇ ἐς Μαγαρσὸν ἧκε

(a) Curt. 3, 7, 4.

9. ἥγραφον] Victores nempe Ptolemæus & Asander.
10. τῷ Ἀσκληπιῷ] Huic, tanquam peculiari salutis numini, vota pro salute suscepta reddidit.
λαμπάδα ἐπιτελέσας] Λαμπὰς h. l. ludi quoddam genus, de quo Meursius in Græcia feriata lib. 5. p. 814. Certamen illud erat, ut facem ardentem in locum destinatum perferrent. Nam cui exstingui illam contingeret, is victoria excidebat. ἐπιτελεῖν, celebrare, agere.

καὶ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Μαγαρσίδι ἔθυσεν. Ἔνθεν δὲ ἐς Μαλλὸν ἀφίκετο, 12 καὶ Ἀμφιλόχῳ ὅσα ἥρωϊ ἐνήγισε· καὶ στασιάζοντας καταλαβὼν, τὴν στάσιν αὐτοῖς κατέπαυσε· καὶ τοὺς φόρους οὓς βασιλεῖ Δαρείῳ ἀπέφερον, ἀνῆκεν, ὅτι Ἀργείων μὲν Μαλλωταὶ ἄποικοι ἦσαν, αὐτὸς δὲ ἀπ᾽ Ἄργους τῶν Ἡρακλειδῶν εἶναι ἠξίου.

1 VI. Ἔτι δὲ ἐν Μαλλῷ ὄντι αὐτῷ ἀγγέλλεται Δαρεῖον ἐν Σώχοις ξὺν τῇ πάσῃ δυνάμει στρατοπεδεύειν. Ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἐστὶ μὲν τῆς Ἀσσυρίας γῆς, ἀπέχει δὲ τῶν πυλῶν τῶν Ἀσσυρίων ἐς δύο μάλιστα σταθμούς. Ἔνθα δὴ ξυναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, 2 φράζει αὐτοῖς τὰ ἐξηγγελμένα ὑπὲρ Δαρείου τε καὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Δαρείου. Οἱ δὲ αὐτόθεν, ὡς εἶχον, 3 ἄγειν ἐκέλευον. Ὁ δὲ, τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς, διέλυσε τὸν ξύλλογον, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγεν, ὡς ἐπὶ Δαρεῖόν τε καὶ Πέρσας. Δευτεραῖος δὲ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας, ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυριάνδρῳ πόλει· καὶ τῆς νυκτὸς χειμὼν ἐπιγίγνεται σκληρὸς, καὶ ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ πνεῦμα βίαιον. Τοῦτο κατέσχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλέξανδρον. Δαρεῖος δὲ τέως μὲν ξὺν τῇ 4

vit. Inde Mallum profectus, 12(a) Amphilocho ut heroï parentavit, quumque cives seditione laborantes offendisset, eâ sedatâ, tributa quæ Dario regi pendere soliti erant, iis remisit, quod Malli Argivorum coloni essent, ipseque ab Heraclidis Argivis oriundum se perhiberet.

VI. Quum adhuc apud Mallos esset Alexander, nuncium accipit, Darium cum universo exercitu ad Sochos castra fixisse. Est is Assyriæ locus ab angustiis quæ Assyriam aperiunt bidui itinere dissitus. Convocatis itaque amicis, quæ sibi de Dario ejusque exercitu nuntiata erant exponit: qui quidem inde confestim in eos duci postulabant. Alexander collaudatâ eorum virtute, tum quidem concilium dimisit: postero vero die exercitum in Darium & Persas duxit: quumque secundis castris Pylarum angustias superasset, ad Myriandrum urbem castra posuit: eâque nocte ingens orta tempestas, magnaque imbrium ac vento-

(a) Curt. 3, 7, 5.

12. ἀπ᾽ Ἄργους] ab Argo (oppido) oriundus ex Heraclidis vel Herculis posteris. Gronov.

Cap. VI. 3. ὑπερβαλὼν τὰς πύλας] Pylas Amanicas.

ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ] ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ pluviam notat, sic 1. 17, 6. 3, 3, 6. Xenoph ἀναβ. lib. 4. p. 251. l. 1. ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ. Magni tum erant imbres. Curt. 4, 7, 6. Tota ubique aquarum penuria. Verba igitur ἐξ οὐρανοῦ ad solos imbres, non ad ventum pertinent, quo illa simul retulit interpres.

4. Δαρεῖος δὲ τέως μὲν] Darius autem interea quidem cum exercitu morabatur, [illegible] ad Sochos 1. delegeratque. Verba autem τέως μὲν respectum habent ad [illegible] ὡς δὲ 6. initio. Ita paulo post cap. 8. 4. τέως μὲν - - ὡς δὲ 2, 8, 4. 2, 26, 9.

torum vis cælo effusa, Alexandrum in castris continuit. Darius interea cum exercitu castris locum delegerat, Assyriæ campum planum omnique ex parte apertum, qui & magnitudini exercitus maxime commodus esset, & ad ducendum equitatum peropportunus visus fuerat. A quo quidem loco ne recederet, Amyntas Antiochi filius, ab Alexandro transfuga, suaserat. Loci enim amplitudinem, & multitudini Persarum & impedimentis percommodam esse. Et mansit quidem eo loci Darius. Cæterum quum Alexander longiorem moram Tarsi ob ægritudinem faceret, neque minorem Solis, ubi & sacrificârat & ludos fecerat: multum etiam temporis in expeditione adversus Cilicas montanos posuisset: Darium à sententiâ suâ abduxit. neque ægre ad id quod maxime cordi erat credendum pertractus est. Siquidem ab iis qui ad voluptatem tantum loquentes aderant, semperque aderunt

στρατιᾷ διέτριβεν, ἐπιλεξάμενος τῆς Ἀσσυρίας γῆς πεδίον πάντῃ ἀναπεπταμένον, καὶ τῷ τε πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήδειον, καὶ ἐνιππάσασθαι τῇ ἵππῳ
5 ξύμφορον. Καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ξυνεβούλευεν αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὁ παρ' Ἀλεξάνδρου αὐτόμολος. Εἶναι γὰρ τὴν εὐρυχωρίαν πρὸς τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς σκευῆς τῶν Περσῶν. Καὶ ἔμενε
6 Δαρεῖος. Ὡς δὲ Ἀλεξάνδρῳ πολλὴ μὲν ἐν Ταρσῷ τριβὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ ἐγίγνετο, οὐκ ὀλίγη δὲ ἐν Σόλοις, ἵνα ἔθυέ τε καὶ ἐπόμπευε, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας διέτριψεν ἐξελάσας, τοῦτο ἔσφηλε Δαρεῖον τῆς γνώμης·
7 καὶ αὐτός τε ὅ, τι περ ἥδιστον ἦν δοξασθὲν, ἐς τοῦτο οὐκ ἀκουσίως ὑπήχθη· καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἡδονὴν ξυνόντων τε καὶ ξυνεσομένων ἐπὶ κακῷ τοῖς ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐπαιρόμενος, ἔγνω μηκέτι Ἀλέξ-

Pro διέτριβεν mox 5. ponitur ἔμενε. Ut omnino illud διέτριβεν in Latino omittendum non fuerit, cum in eo maxima sententiæ vis lateat. Si enim eodem loco, quo adhuc quidem subsistebat, hostem opperiri voluisset, feliciore eventu pugnasset.

5. σκευῆς] MS. Opt. τῆς ἐπισκευῆς. *Gronov.*

7. ὅ, τι περ ἥδιστον ἦν δοξασθὲν] *quod quidem jucundissimum erat cogitatu.* Δοξασθὲν est *quod putatur, quod sentitur, quod existimatur*, sive *sententia, opinio.* Videtur ergo etiam ita transferri posse: *quæ quidem sententia*, sive *opinio jucundissima erat, ad eam non invitus adductus est*; nempe ad meliora speranda pronus cupiditate.

ξυνόντων] Mallem: *qui adsunt*, cum non Darii solum, sed aliorum quoque Regum adulatores hoc verbo comprehendantur, omniumque aularum hanc consuetudinem esse significetur.

τοῖς ἀεὶ βασιλεύουσιν] *regibus quibusvis qui unquam fuerunt, quique sunt eruntque.* Eodem loco ἀεὶ ponitur 4, 8, 4. ὁπότε πλείστου ἐπιτρίβοντες τὰ τῶν ἀεὶ βασιλέων πράγματα.

ἐπαιρόμενος] *purpuratis solita vanitate spem ejus inflantibus* ait Curt. 3, 2, 10.

Ἀλέξανδρον ἐθέλειν προϊέναι τοῦ
πρόσω, ἀλλ᾽ ὀκνεῖν γάρ, πυνθανό-
μενον ὅτι αὐτὸς προσάγοι· κατα- 8
πατήσειν τε τῇ ἵππῳ τῶν Μακε-
δόνων τὴν στρατιὰν, ἄλλος ἄλλοθεν
αὐτῷ ἐπαίροντες ἔλεγον· καίτοιγε
Ἀμύντας ἥξειν τε Ἀλέξανδρον ἰ-
σχυρίζετο ὅπου ἂν πύθηται Δαρεῖον
ὄντα, καὶ αὐτοῦ προσμένειν ἐκέ-
λευεν. Ἀλλὰ τὰ χείρω μᾶλλον, 9
ὅτι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ἥδιω ἀ-
κοῦσαι ἦν, ἔπειθε· καί τι καὶ δαι-
μόνιον τυχὸν ἦγεν αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον
τὸν χῶρον, οὗ μήτε ἐκ τῆς ἵππου
πολλὴ ὠφέλεια αὐτῷ ἐγένετο, μή-
τε ἐκ τοῦ πλήθους αὐτοῦ τῶν τε ἀν-
θρώπων καὶ τῶν ἀκοντίων τε καὶ το-
ξευμάτων μηδὲ τὴν λαμπρότητα
αὐτὴν τῆς στρατιᾶς ἐπιδεῖξαι ἐδυ-
νήθη ἀλλ᾽ Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς
ἀμφ᾽ αὐτὸν εὐμαρῶς τὴν νίκην παρ-
έδωκεν. Ἔχρην γὰρ ἤδη καὶ Πέρσας 10
πρὸς Μακεδόνων ἀφαιρεθῆναι τῆς
Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, καθάπερ οὖν Μῆ-
δοι μὲν πρὸς Περσῶν ἀφῃρέθησαν,
πρὸς Μήδων δὲ ἔτι πρόσθεν Ἀσσύριοι.

VII. Ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος 1
Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς Πύλας τὰς
Ἀμανικὰς καλουμένας, ὡς ἐπὶ
Ἰσσὸν προῆγε, καὶ ἐγένετο κατό-
πιν Ἀλεξάνδρου λαθών. Τὴν δὲ 2

regibus, eorum damno, impulsus, Alexandrum ulterius progredi nolle sibi persuaserat (*a*), nuntio sui adventus perculsum. Hoc etiam modo ejus animum commoverant, quod Darii equitatum facile universas Macedonum copias proculcaturum dicebant: quantumvis Amyntas Alexandrum, ubicunque is Darium esse audiret, venturum affirmasset: ibique eum opperiri suasisset. Cæterum deterior sententia, quod primo accessu gratior auribus accideret, vicit. *Ac fortasse Deus illum eo loci adduxit, ubi nec equitatus magno usui esse posset, ut nec infinita hominum pariter & jaculorum ac telorum multitudo, sed nec ipsam quidem exercitus magnificentiam ostendere poterat: sed Alexandro facilem omnino victoriam præbebat. Oportebat enim Asiæ imperium Persis à Macedonibus adimi, quemadmodum Persæ Medis ac prius Medi Assyriis ademerant.*

VII. Darius, superato monte qui prope Pylas Amanicas est, Isson versus movit (*b*), Alexandrum imprudens à tergo relinquens. Captâ Isso, quotquot Macedones ibi pro-

(*a*) *Curt.* 3, 8, 10. (*b*) *idem* 3, 8, 13.

8. καταπατήσειν] Unde Charidemum percontatur Darius, *satisne ei videretur instructus ad obterendum hostem?* Curt. 3, 2, 10

ἐπαίροντες ἔλεγον] MSS. etiam Opt. etiam Augustanus a Vulcanio inspectus, etiam Basileensis editio ἐπᾶλεγον Ita ἐπαινοῦν infra videbimus *Gronovius.*

CAP. VII. 1. καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθών.] Hinc Curtius scribit 3, 8, 24. *Dario adventum hostium pavidi agrestes nunciaverunt, vix credenti, occurrere etiam, quos ut fugientes sequebatur.* Itineris autem ratio & Darii & Alexandri hæc

fuit

propter valetudinem relictos comprehendit, crudeliter excruciatos interficit (a). Postero die ad Pinarum amnem processit. Alexander, simulac audivit Darium à tergo relictum, quoniam illi parum certum hoc nuntium videbatur, quosdam ex amicis navi quæ xxx remis agitur impositos, Issum remittit, exploraturos an quæ nuntiabantur vera essent. Qui triacontoro conscensâ, quod mare illud sinuosum sit, facile cognoverunt Persas ibi castra posuisse: atque Alexandro renuntiant, Darium in manibus esse. Ipse, convocatis cohortium turmarumque ductoribus, & auxiliariorum præfectis, hortatur bono ut animo sint ob ea quæ præclare antea fortiterque gessissent (b), & quod ipsis victoribus adversus victos pugna esset futura. Deum pro ipsis potius pugnare, qui Darium impulerit ut exercitum ex spatiosissimo campo in illas angustias adduceret, ut Macedonibus commodus ad explicandam phalangem lo-

Ἰσσὸν κατασχὼν, ὅσους διὰ νόσον
ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μα-
κεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλε-
πῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν· ἐς δὲ
τὴν ὑστεραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν πο-
3 ταμὸν τὸν Πίναρον. Καὶ Ἀλέξαν-
δρος ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ
ὄντα τὸν Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς
αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβά-
σας εἰς τριακόντορον τῶν ἑταίρων
τινὰς ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἰσσὸν
κατασκεψομένους εἰ τὰ ὄντα ἐξ-
4 αγγέλλεται. Οἱ δὲ, ἀναπλεύ-
σαντες τῇ τριακοντόρῳ, ὅτι κολπώ-
δης ἦν ἡ ταύτῃ θάλασσα, μᾶλλόν
τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρα-
τοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπ-
αγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερ-
5 σὶν εἶναι Δαρεῖον. Ὁ δὲ συγκαλέ-
σας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας,
καὶ τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμό-
νας, παρεκάλει θαῤῥεῖν μὲν ἐκ τῶν
ἤδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων,
καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν
6 νενικηκόσιν αὐτοῖς ἔσται· καὶ ὅτι ὁ
θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον,
ἐπὶ νοῦν Δαρείῳ ἀγαγὼν καθεῖρξαι
τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς

(a) *Curt.* 3, 8, 15 & 16. (b) *idem* 3, 10, 4.

τὰ

fuit. Darius, Alexandri cunctatione ad vanam fiduciam elatus, non dubitabat, quin is adventu suo perterritus, ulterius progredi non auderet, cap. 6. 7. Relicto igitur loco sibi oportunissimo, quem in Assyria castris delegerat cap. 6, 1 & 4. Alexandrum versus copias movit; superatoque monte, qui prope pylas Amanicas est, & amne Pinaro, nuncium accepit de Alexandri adventu. Inhibito ergo itinere aciem instruxit cap. 8. 8. Alexander namque, cognito, Darium ad Sochos in Assyria castra fixisse, idem fecerat, quod Darius, exercitum in Persas duxerat. Sed forte ita uterque iter instituerat, ut neuter alteri occurreret, forsitan propterea quod Alexander ipsas pylas cap 6. 3. Darius vero montem ad pylas situm transisset cap. 7. 1. Simulac vero audivit Alexander, Darium post se esse, verso itinere repetit angustias illas, quas jam transierat, ut easdem denuo occuparet cap. 8. 1. Verba ipsa & hanc interpretationem admittunt: *& fuit clam a tergo Alexandri*, ignorantis scilicet, quod prætergressus jam se esset Darius, 3. cui ipse obviam properabat. Sic 1, 6, 20. *λαθὼν διαβαίνει clam transit*.

τὰ ἐνδότερα· ἵνα σφίσι μὲν ξύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δὲ ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ὅτι ἔσεσθαι τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίως.
7 Μακεδόνας τε καὶ Πέρσας καὶ Μήδους, ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολεμικοῖς πάλαι ἤδη μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χεῖρας ἥξειν.
8 Ὅσοι τε Ἕλληνες Ἕλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ξὺν Δαρείῳ, ἐπὶ μισθῷ, καὶ οὐδὲ τούτῳ πολλῷ, κινδυνεύοντας. Τοὺς δὲ ξὺν σφίσιν, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἑκόντας ἀμυνομένους·
9 βαρβάρων τε αὖ Θρᾷκας, καὶ Παίονας, καὶ Ἰλλυριούς, καὶ Ἀγριᾶνας, τοὺς εὐρωστοτάτους τε κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους, πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξεσθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπεξῄει.
10 Τὰ δὲ ἆθλα ὅτι μεγάλα ἔσεσθαι σφίσι τοῦ κινδύνου ἐπεδείκνυεν. Οὐ γὰρ τοὺς σατράπας τοὺς Δαρείου ἐν τῷ τότε

cus esset: hostibus vero tanta multitudo ad pugnandum inutilis. Adhæc neque corporum neque animorum viribus pares esse. Macedones enim cum Persis & Medis, qui
7 multo jam tempore otio ac deliciis enervati essent, congressuros: ipsos bellicis laboribus jamdudum ad pericula subeunda exercitatos: præterea liberos homines cum servis conflicturos. Græcos qui
8 in utraque acie essent, non iisdem conditionibus pugnaturos. Qui enim à Darii partibus essent, mercede eâque exiguâ conductos pugnare: eos qui à Macedonibus essent, pro Græciâ sponte suâ adductos dimicare.
9 Ex barbaris autem Thracas, Pæonas, Illyrios & Agrianas, fortissimos totius Europæ & bellicosissimos, adversus molles effœminatasque Asiæ gentes in aciem ituros. Denique Alexandrum adversus Darium exercitum ducere. Atque hæc quidem ad prælii prærogati-
10 vam significandam commemoravit. Adhæc præmiorum quæ huic prælio proposita essent magnitudinem exponit.

6. ἵνα] *ubi*. Cæterum hac de re Curtius ita lib. 3. cap. 4. extremo: *Et castris locus, & exercitui commeatus suppetebant. Ergo Alexandro in acie miles non defuit. Darius tantæ multitudinis rex, loci, in quo pugnavit, angustiis redactus est ad paucitatem, quam in hoste contempserat.*

8. Ὅσοι τε Ἕλληνες Ἕλλησιν] scil. ἐς χεῖρας ἥξειν, *Quicumque Græci cum Græcis* conflicturi essent.

9. τοὺς εὐρωστοτάτους τε κατὰ τὴν] Ante præpositionem κατὰ ex Opt. inserendam puto voculam τῶν. *Gronov.*

10. τοὺς σατράπας] quos ad Granicum vicit, Dario absente, 1, 12, 16.

nit. Neque enim eos, satrapas Darii illo prælio victuros, neque equitatum qualis ad Granicum amnem constiterat, neque viginti millia exterorum mercenariorum, sed summam imperii Persici ac Medici, & quotquot usquam nationes Persis ac Medis parentes Asiam inhabitant: ipsumque adeo magnum regem debellaturos, nihilque ex eo prælio reliquum futurum, quam ut universæ Asiæ imperent, & optatum laboribus suis finem imponant. Adhæc quæ splendide ab iis collatis viribus jam gesta essent recensebat. Si quis vero audax aliquod & laudabile facinus privatim edidisset, nominatim singulos evocans, eorum non sine periculo in adeundis prœliis virtutem, quam minimâ poterat cum invidiâ, collaudabat. Fertur autem etiam Xenophontis, & decem millium qui cum eo fuerant meminisse,

κρατήσειν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμυρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅ, τι περ ὄφελος καὶ Μήδων, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφίσιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι, ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης, καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι.
11 Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τε ἐς τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίμνησκε. Καὶ εἰ δή τῳ ἰδίᾳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολμημένον, ὀνομαστὶ ἕκαστον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν, καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξῄει.
12 Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἅμα Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν τι οὔτε

οὐδὲ τοὺς δισμυρίους] Ad eundem fluvium 1, 14, 6.

Περσῶν τε ὅ, τι περ ὄφελος καὶ Μήδων] *& Persas & Medos, quorum ullus est usus*, in quibus aliquid virtutis, animi, roboris, nervorum est. Sic 5, 15, 8. τῶν πεζῶν ὅ, τι περ ὄφελος. Sic apud Salust. Cat. 39, 4. *Lentulus sollicitabat &c. neque solum cives, sed cujusque modi genus hominum, quod modo bello usui foret.* Apud Polybium hoc verbum dicitur de iis, in quibus est aliquid saltem intelligentiæ lib. 3. cap. 36. sub fin. πάντες, ὧν καὶ μικρὸν ὄφελος, ἀνατολάς, δύσεις, μεσημβρίαν, ἄρκτον γνωρίζομεν. *Omnes, quorum vel mediocre est ingenium, ortum, occasum, meridiem, septentrionem dignoscimus.* Item lib. 16. cap. 14. init.

παρόντα] *præsentem*, cum pugnæ apud Granicum amnem non adfuisset.

ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι] *post hoc prælium.* Ita ἐπὶ τούτοις *post hæc.*

11. εἰ δή τῳ] τῳ pro τινί.

καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον] Proprie Græca volunt, *nominatim unumquemque ad mentionem facinoris præclari appellans, suam quoque omnis periculi in præliis negligentiam quam minima cum invidia edisserebat. Gronovius.* Quo quidem sensu legendum potius αὐτοῦ, foretque ejusdem generis argumentum, quo Alexander alio loco utitur apud Curtium 4, 14, 6. *Non postulare se, ut fortiter capesserent prælium, ni ipse ceteris fortitudinis fuisset exemplum.*

12. τῶν ἅμα Ξενοφῶντι μυρίων] De quibus Xenophon in expeditione Cyri. Tot enim fere Græci Cyrum secuti erant, lib. 5. p. 273. l. 53. ἦσαν ἐσθέντες ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους.

οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεοικότες· οὐδὲ ἱππέα εἶναι αὐτοῖς παρόντων Θετταλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν, ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρακῶν, οὐδ' ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος ξυντέτακται· οὐδὲ τοξοτῶν, ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν, ἢ Ῥοδίων ὀλίγων· καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιασθέντων. Οἱ δὲ βασιλέα τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο, καὶ ἔθνη ὅσα κατιόντων εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον καθ' ὁδὸν σφίσιν ἐπεγένετο, νικῶντες ἐπῆλθον· ὅσα τε ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν, ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. Οἱ δὲ ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοί

quippe quod ipsis neque numero, neque ullâ aliâ æsti-
13 matione comparandi fuerint; quod neque Thessalos equites, neque Bœotios, aut Peloponnenses, neque Macedonas aut Thracas, neque alium ullum equitatum qui ipsis accensus erat, habuissent. neque sagittarios aut funditores, præter Cretenses & Rhodios nonnullos, quos Xenophon in ipso
14 discrimine festinanter conscripserat. Hos tamen regem cum universo exercitu ante Babylonem in fugam vertisse, gentesque omnes, quotquot iis Euxinum pontum petentibus, in
15 itinere restiterunt, domuisse. Alia præterea adjecit, quibus bonum imperatorem ante prælia ad bonos ac strenuos mili-
16 tes exhortandos uti par est. Illi

13. σφίσι] *ipsis* Macedonibus. Nullos ait ejusmodi equites fuisse illis decem millibus Græcorum, quales in ipsorum exercitu essent. Consilio tamen Xenophontis lecti fuerant quinquaginta equites. Xenoph. ἀναβ. lib. 3. p. 242. l. 2.

ὑπὸ Ξενοφῶντος] Narrat hoc a se factum Xenophon ἀναβ. lib. 3 p. 241. Cum enim, recenti periculo edoctus ostendisset; pedestre agmen, hostibus subinde lacessentibus, salvum esse non posse sine funditoribus & equitibus, statim probata hac sententia, *nocte illa funditores circiter ducenti facti sunt.* p. 242. l. 1.

14. βασιλέα] Artaxerxem, fratrem Cyri minoris.

πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ] *ante* sive *prope Babylonem ipsam*; quod pronomen non omittendum, cum rem non parum augeat. Nam cum magnum est vincere hostem copiarum multitudine longe superiorem, tum vero maximum prope ipsam regiam vincere. Et quanquam ab illo loco, in quo prælium commissum fuit, Babylonem usque restarent tria millia stadiorum & sexaginta, Xenoph. ἀναβ. lib. 2. p. 217. l. 40. nihilominus tamen non hic tantum, sed etiam in Xenophonte prope ipsam Babylonem id accidisse dicitur p. 222. l. 13. *Neque enim fiet ipso* (rege) *volente, ut nos in Græciam reversi nuntium adferamus, tam exiguas copias regiam potentiam* ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ *non procul ab aula regia fregisse.* Nempe quia ab Epheso, unde profecti fuerant Græci, usque ad pugnam jam confecerant stadiorum millia sedecim & quinquaginta: prope a Babylone abesse dicuntur, quod non nisi tria millia stadiorum & sexaginta ad eam restarent. Conf. ad Matth. XXIV. 33.

νικῶντες ἐπῆλθον.] Opt. ἐπῆλθον. *Gronov.* Sic 7, 13, 7. de his ipsis Græcis dicit: οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον ἔθνη βαρβαρικά.

15. ἐν τῷ τοιῷδε] *tali statu, tali tempore.* Sic 7, 3, 2.

16. Οἱ δὲ ἄλλος ἄλλοθεν] Hoc est, quod Latini dicunt: *pro se quisque*, Curtius inprimis, ut 3, 6, 17. *pro se quisque dextram ejus amplexi*

Illi certatim regem complexi, & verbis efferentes, è vestigio in aciem duci postulant.

VIII. Tum Alexander (*a*) corpora curare jubet, equitesque nonnullos & sagittarios ad Pylas præmittit, qui viam, quam jam transierat, explorent. Ipseque noctu cum universo exercitu movit, ut angustias illas denuo occupare posset. Ut vero sub medium noctis rursus Pylas insedit, reliquum noctis exercitui ad quietem dedit, excubiis summâ diligentiâ in ipsâ rupe dispositis; sub auroram ex Pylis in viam descendit, & quamdiu magna erat viarum angustia (*b*), angustam etiam aciem ducebat: ubi vero laxare se sinus montium cœperunt,

(*a*) *Curt.* 3, 8, 22. (*b*) *idem* 3, 9, 12.

τε τὸν βασιλέα, καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες, ἄγειν ἤδη ἐκέλευον.

1 VIII. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει, προπέμπει δὲ ὡς ἐπὶ τὰς πύλας, τῶν ἱππέων ὀλίγους τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκεψομένους τὴν ὁδὸν τὴν ὀπίσω, ὡς ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν ᾔει, ὡς κατασχεῖν αὖθις

2 τὰς πύλας. Ὡς δὲ ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὖθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιὰν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς, αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος·

3 ὑπὸ δὲ τὴν ἕω κατῄει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἕως μὲν πάντῃ στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἦγεν· ὡς δὲ διεχώρει ἐς πλάτος, ἀν-

ἔπτυσ-

τῷ λόγῳ ἐπαίροντες] *verbis efferentes, incitantes, instigantes, animum ipsi augentes.* Sic 2, 6, 7 & 8.

Cap. VIII. 1. τὴν ὁδὸν τὴν ὀπίσω ὡς ἐπὶ τὰς πύλας] Ita τὴν ὡς ἐπ' Ἄβδηρα *via qua Abderam tendit*, 1, 11, 6.

3. ἐπὶ κέρως ἦγεν] Ἐπὶ κέρως ἄγειν est ita aciem ducere, ut in fronte totius phalangis totidem vel non multo plures armati incedant, quam in uno cornu solent. Unde non male redditur *angustam aciem ducere*. Vocatur hujusmodi *acies recta*. Ælian. Tact. cap. 30. Ὀρθία δὲ ἐστι φάλαγξ, ὅταν ἐπὶ κέρως πορεύηται, πολλαπλάσιον ἔχουσα τὸ βάθος τοῦ μήκους. *Recta phalanx ea dicitur, quæ in Cornu tendit, habens latitudinem majorem longitudine.* Ejus forma hæc est.

Ὀρθία φάλαγξ, recta phalanx

Μῆκος Longitudo.

Βάθος Latitudo.

o o o o
o o o o
o o o o
o o o o
o o o o
o o o o
o o o o
o o o o

Τῷ

ἀνέπτυσσεν ἀεὶ τὸ κέρας, ἐς φάλαγ-
γα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὁπλιτῶν
τάξιν παράγων, τῇ μὲν, ὡς ἐπὶ τὸ
ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, ὡς ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν. Οἱ δὲ ἱππεῖς αὐτῷ τέως μὲν 4
κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦ-
σαν· ὡς δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προῄε-
σαν, συνέταττεν ἤδη τὴν στρατιὰν ὡς
ἐς μάχην· πρώτους μὲν ἐπὶ τοῦ δε- 5
ξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τό,
τε ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, ὧν
ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐχο-
μένην δὲ τούτων, τὴν Κοίνου τάξιν·
ἐπὶ δὲ τούτοις, τὴν Περδίκκου. Οὗ-
τοι μὲν ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὁπλι-

explicuit subinde cornu, alium atque alium ordinem armatorum in phalangem adducens, dextrâ quidem montem versus, lævâ autem ad mare. Equites porro interea peditibus à tergo constituti erant. At postquam in aperta loca ventum est, exercitum statim ad prœlium committendum instruit. In dextro cornu montem versus peditum agema locat, & scutatos, quibus præerat (a) Nicanor Parmenionis filius. Proximum his, Cœni; mox Perdiccæ agmen. Hi quidem

(a) *Curt.* 3, 9, 7.

Τῷ ἐπὶ κέρως opponitur τὸ *ἐπὶ μετώπου*, apud Lucianum de Hist. scribenda tom. 2. p. 375. & 382. quæ phalanx dicitur *πλαγία transversa*, qualis est, si hanc, quam descripsimus formam, invertas, ut octo milites in fronte consistant· Xenoph. Cyropæd. lib. 2. p. 45. l. 40. *ἐπεὶ δὲ κατενόησε τὴν ἀγυιὰν τὴν πρὸς τὸ βασίλειον φέρουσαν στενοτέραν οὖσαν ἢ ὡς ἐπὶ μετώπου πάντας ἰέναι. Quia vero viam ducentem ad regiam arctiorem animadvertebat esse, quam ut omnes in fronte progredi possent:* (frons enim ad ducentos, altitudo ad centum habebat) *jusso ordine millenario primo sequi loco suo, alterum sequi hunc pone jubet.* Id quod est *ἐπὶ κέρως ἄγειν.* Figuram (inquit Schefferus ad Mauricii Strategicum lib. 3. cap. 13. p. 442. init.) docet Maximus Tyrius Dissertatione XL, quando eam comparat cum cervis natantibus sigillatim una post alteram, sicut optime Arcerius notat. *Porrectum ordinem* dixit Plinius, quod est *φάλαγξ ὀρθία*, seu *ἐπὶ κέρως.* Sic enim lib. VIII. c. 32. *Maria tranant gregatim, nantes porrecto ordine.* Vegetius hoc genus simile facit veru, itemque litteræ I, negotiumque ipsum *porrigere in directum* vocat lib. XII. cap. 20

ἀνέπτυσσεν ἀεὶ τὸ κέρας ἐς φάλαγγα] *explicabat subinde cornu in phalangem.* Ita enim existimo, duo ultima verba cum antecedenti *ἀνέπτυσσεν* cohærere, cum ea Freinshemius, &, qui eum secuti sunt, Blanckardus & Gronovius, cum sequenti participio *παράγων* conjunxissent. Similiter Xenophon Cyropæd. lib. 8. p. 179. l. 23. *ἐκ κέρατος ἐς φάλαγγα καταστῆσαι.* Explicabat ergo subinde cornu, sive arctam aciem, in phalangem, i. e. ut paulatim ad justam longitudinem perveniret acies, quæ duo haberet cornua. *Phalangis enim vocabulo*, ut ait Budæus Comment. p. 881. l. 45. *acies longior quam altior significatur propter duo cornua.* E contrario cornu est acies altior quam longior. Unde apud Xenoph. loco cit. opponuntur *ἐκτεῖναι φάλαγγα* & *βαθῦναι*, & vice versa *ἐκ κέρατος εἰς φάλαγγα καταστῆσαι.*

παράγων] *παράγειν* est verbum militare, hoc est *porro agere, promovere ordines ab altitudine in longitudinem.* Id quod fit ad porrigendam frontem & circumveniendos hostes. Xenoph. in 4. *ἀναβάσ.* *παρήγγειλε δὲ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς παράγειν τὰς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ στράτευμα.* *Budæus* in Comment. Gr. ling. p. 529. l. 40. & 530. l. 50. Eodem sensu verbum hoc exstat paulo post 13. & 2, 9, 7.

5. *πρώτους*] Ab his orsus est aciem ordinare.

οὗτοι μὲν ἔς τε ἐπὶ τὸ μέσον] *Hi quidem usque ad medium gravis armaturæ a dex-*

tra

dem usque ad medium gravis armaturæ ab dextris incepturus pugnam locaverat. A sinistro vero, primæ erant Amyntæ copiæ, inde Ptolemæi: proximæ huic Meleagri. Et quidem ad lævam Craterus peditibus præfectus erat: totum autem sinistrum cornu Parmenio ducebat. Huic imperatum erat ne à mari recederet (*a*), ne videlicet à barbaris circumveniretur. Nam alioqui Persæ facile multitudine copiarum phalangem Macedonum omni ex parte cinxissent. Darius, postquam ei nuntiatum est Alexandrum instructâ acie adventare, triginta millibus equitum, expeditorum viginti millibus Pinarum flumen trajicit (*b*),

τῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξαμένῳ τεταγ-
6 μένοι ἦσαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου,
πρώτη μὲν Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ
δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἐχομένη δὲ ταύ-
7 της, ἡ Μελεάγρου. Τοῦ δὲ εὐωνύ-
μου τοῖς πεζοῖς μὲν Κρατερὸς ἐπετέ-
τακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαντος εὐ-
ωνύμου Παρμενίων ἡγεῖτο· καὶ παρ-
ήγγελτο αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν τὴν
θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν
βαρβάρων, ὅτι πάντῃ ὑπερφαλαγ-
γήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἤμελλον.
8 Δαρεῖος δὲ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ
προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος ὡς ἐς
μάχην, τῶν μὲν ἱππέων διαβιβά-
ζει πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Πινά-
ρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθ-
μὸν, καὶ μετὰ τούτων, τῶν ψιλῶν
ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύ-
9 ναμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξειε. Καὶ
πρώ-

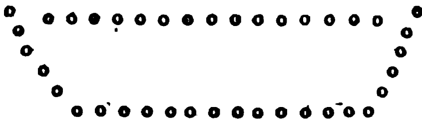
(*a*) *Curt.* 3, 9, 10. (*b*) *idem* 3, 8, 28.

tra incepturo constituti erant; h. e. si quis a dextro aciei latere numerare incipiat. Nempe proximus a monte, qui ad dextrum cornu erat, Nicanor stabat, ad hujus sinistram Cœnus erat, & interius Perdiccas. Eodem modo dativus participii ἰόντι usurpatur 1, 2, 1. & Ind. 3, 2. Vulcanius, uti ex Blanckardo cognoscitur, leviter mutavit ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξαμένῳ. Quod quidem valde arridet, potestque eodem sensu, vel etiam, si quis ita malit, de Alexandro intelligi, quod is instruendæ aciei initium a dextro latere fecerit.

7. κυκλωθεῖεν] *circumvenirentur*. Est enim multitudinis numerus, per syncopen pro κυκλωθείησαν.

ὑπερφαλαγγήσειν] Operæ pretium est, & ὑπερφαλαγγήσεως formam ex eodem Æliano cognoscere Tact. cap. 49. Ὑπερφαλάγγωσις μέν ἐστιν, ὅταν ἐξ ἑκατέρων τῶν κεράτων τῆς φάλαγγος ὑπερέχωσι τῶν πολεμίων. *Circumventio phalangis est, cum ab utroque cornu phalangem hostium excedunt.* It. Arrian. Tact. cap. 41.

Ὑπερφαλάγγωσις, Circumventio phalangis.

8. διαβιβάζει] Facius: *transire jubet*. Nam Darius quidem ipse cum his flumen non transmisit, sed mansit in altera ripa 15.

τῶν ψιλῶν] Opt. τῶν πεζῶν, non ψιλῶν. *Gronov.*

πρώτους μὲν τοῦ ὁπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν ἐς τρισμυρίους, κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ τούτους, τῶν Καρδάκων καλουμένων, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἐς ἑξακισμυρίους· ὁπλῖται δὲ ἦσαν καὶ οὗτοι. Τοσούτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἁπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον ἵνα ἐτάξαντο. 10 Ἐπέταξε δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν, ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἳ κατὰ νώτου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. 11 Τὸ γὰρ ὄρος ἵνα ἐπετάχθησαν, τῇ μὲν διεχώρει ἐς βάθος, καὶ κολπῶδές τι αὐτοῦ ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ ἐγένετο· ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προϊὸν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει· 12 τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ ψιλῶν τε καὶ ὁπλιτῶν κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὄπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων

ut reliquum exercitum securius instruat. Ac primos quidem gravis armaturæ Græcos mercede conductos numero triginta millium, adversus Macedonum phalangem constituit. Ab utroque horum latere Cardacas, qui & ipsi armati graviter erant, ad sexaginta millia collocat. Neque enim plures in simplici phalange constitui locus, in quo exercitus instruebatur, patiebatur. Porro ad montem qui ipsis ad sinistram erat, adversus Alexandri dextrum cornu viginti millia statuit. Atque horum quidem nonnulli à tergo Alexandri exercitus oppositi erant. Mons enim in quo acies instructa erat, aliquâ parte introrsum recedens profunde, sinum quendam veluti in mari faciebat: deinde in anfractum porrectus efficiebat ut qui ad radicem montis constituti erant, dextrum Alexandri cornu aversum cernerent. Reliqua vero expeditorum ac gravis

9. τῶν Καρδάκων καλουμένων] Κάρδακας genus quoddam militum fuere, quales fere nunc sunt, quos Husaras vocant; nisi quod hoc loco Cardaces dicuntur graviter armati. Vide Stephani Thes. Gr. Ling.

ἐπὶ φάλαγγος ἁπλῆς] Simplex phalanx videtur ea dici, quæ non est duplicata: Fit autem duplicatio sive *διπλασιασμὸς*, quando in intervalla anteriorum militum transferuntur ii, qui a tergo ipsis adstant, ita ut longitudo quidem aciei maneat eadem, sed condensetur, & duplo plures contineat milites, altitudo autem aciei duplo fiat minor. Ælian. Tact. cap. 29. Ceterum acies simplex quoque dicitur, quando exercitus collocatur una serie, absque ulla acie subsidiaria a tergo. Intelligitur interdum & ea simplex acies, cujus unicum solummodo est jugum, sive quod in latitudine non plures, alios post alios stantes, verum singulos tantum habet equites. Id quod Schefferus annotavit ad Mauricii Strateg. p. 413. init. & p. 438. init.

11. ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ] *velut in mari* sinus montibus curvantur, cujusmodi describuntur a Curt. 3, 4, 6. ita hic in terra.

12. κατὰ ἔθνη] *secundum gentes*, h. e. singulæ gentes seorsim. Sic 1, 10, 3. 3, 16, 19. & Xenoph. ἀναβ. lib. 2. p. 208. l. 9 ἔτι κατὰ ἔθνη - ἕκαστον ἔθνος [illegible].

ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον] *in altitudinem inutilem*. Altitudo aciei appellatur, quæ est

vis armaturæ multitudo, pro gentium varietate, in confertos inutilesque ordines redacta, post Græcos mercenarios & barbaros in phalangem compositos stabat. Sexcenta enim bellatorum millia in Darii exercitu esse ferebantur. Alexander vero, postquam progredienti sibi majus spatium aperiri cœperat (*a*), equitatum, tum amicorum, tum Thessalos & Macedonas adducit. Atque hos quidem in dextro cornu juxta se locat (*b*). Peloponnenses reliquosque socios ad lævum cornu Parmenioni mittit. Darius postquam aciem instruxit, equites quos ante flumen eam ob causam locârat ut tuto exercitum ordinare posset, dato signo revocat. Horum plerosque ad dextrum cornu mare versus adversus Parmenionem statuit, quod ab eâ parte major equorum esset usus: reliquam partem in sinistrum cornu ad montes traducit. Quum vero propter angustiam locorum inutiles eo in loco sibi viderentur, plerosque ut in dex-

τῶν μισθοφόρων, καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. Ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσα ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυριά-
13 δας μαχίμους εἶναι. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς αὐτῷ προσιόντι τὸ χωρίον διέσχεν ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἱππέας, τούς τε ἑταίρους καλουμένους, καὶ τοὺς Θεσσα-
14 λοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. Καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι ἅμα οἷ ἔταξε. Τοὺς δὲ ἐκ Πελοποννήσου, καὶ τὸ ἄλλο τὸ συμμαχικὸν, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ἐς Παρμενίωνα.
15 Δαρεῖος δὲ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγξ, τοὺς ἱππέας οὕς τινας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προτετάχει, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀν-
16 εκάλεσεν ἀπὸ ξυνθήματος, καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτῃ μᾶλλόν τι ἱππάσιμα ἦν· μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη
17 παρήγαγεν. Ὡς δὲ ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς περιππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέ-

(*a*) *Curt.* 3, 9, 12. (*b*) *idem* 3, 9, 8.

est a fronte ad tergum. Vid. not. ad 1, 2, 6. Cum ergo in Darii exercitu dicantur fuisse sexcenta armatorum millia, vix decimæ illorum parti licuit manu cum hoste confligere, quod in nimiam essent altitudinem locati. Nam si frontem ponamus in illis angustiis vel trecentos habuisse, altitudo fuerit bis mille militum, quorum ultimo tanto ab hoste intervallo remoti steterint, necesse est, ut omnino nullus eorum potuerit esse usus, neque ad hostes incessendos, neque ad suos, qui in prima acie pugnabant, tuendos.

μάλιστα ἐς ἑξήκοντα] *Μάλιστα fere, circiter.* Sic 1, 20, 4.

14 πέμπει ἐς Παρμενίωνα] MSSti rursus omnes, etiam apud Vulcanium Augustanus ὡς Παρμενίωνα. *Gronov.*

18 ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

1 IX. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ, ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους, καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἱππέας ταύτῃ τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος καὶ Θεσσαλοὺς ἱππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ 2 μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν. Προέ- 3 ταξε δὲ τῶν μὲν ἱππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὧν ἡγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἡγεῖτο Ἀρίστων· τῶν δὲ πεζῶν, τοὺς τοξότας, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δὲ Ἀγριᾶνας, ὧν ἦρχεν Ἀτ-

ſtrum ipſorum cornu ſeſe recipiant jubet. Darius medium aciei tenebat, Perſarum regum in exercitus ordinatione veteri more obſervato. Cujus quidem rei rationem Xenophon Grylli filius conſcripſit.

1 IX. Inter hæc Alexander animadvertens univerſum ferme Perſarum equitatum contra lævum ſuum cornu mare verſus traductum, ſoloſque ab ſe Peloponnenſes, cum reliquo ſociorum equitatu, eam ad partem collocatos eſſe, Theſſalos etiam equites confeſtim eo mittit (a); impe- 2 rans ne ex adverſo totius aciei equitent, ne ab hoſtibus eo ſe transferentes cernantur, ſed à tergo phalangis non conſpecti ab hoſte tranſeant. Præſtituit autem equitibus 3 ad dextrum cornu antecurſores, quibus præfectus erat Protomachus, & Pæonas, quibus præerat Ariſton; peditibus vero ſagittarios, quos Antiochus ducebat. Agrianas

(a) *Curt.* 3, 11, 3.

18. Δαρεῖος τὸ μέσον] Curtius regem in ſiniſtro cornu dimicaſſe ait 3, 9, 4. Ad quem locum vide Freinshemii Commentarium.

ἀναγέγραφεν.] Scripſit hoc Xenophon ἀναβ. lib. 2. p. 209. l. 24. *Norat enim* (Cyrus) hunc (regem Artaxerxem) *mediam exercitus Perſici aciem obtinere. Nam & ceteri barbarorum præfecti ſic ſuos ducebant, ut ipſi media in acie eſſent, quod ſe exiſtimarent hoc pacto quam tutiſſimo loco fore, ſi ex utraque parte robur ſuum haberent, & animadverſum iri duplo citius ab exercitu putarent, ſi quid imperandum neceſſario foret.*

Cap. IX. 1. ἐπὶ τὸ εὐώνυμον] Hinc apud Curtium 3, 11, 1. *Perſarum equites ferociter in lævum cornu hoſtium invecti ſunt.*

Πελοποννησίους μόνους] MSS. μόνως. *Gronov.*

ἱππέας Θεσσαλοὺς] MSS. omnes τοὺς Θεσσαλούς. *Gronov.* Factum hoc narrat Curtius 3, 11, 3. cum jam prælium maxime ferveret. Sed verius omnino Arrianus.

2. κατόπιν τῆς φάλαγγος] *occulte circumire tergum ſuorum jubet*, ait Curt. 3, 11, 3.

nas autem, quorum dux erat Attalus, & nonnullos equitum ac sagittariorum ad anfractum montis qui à tergo erat, locat: ita ut ad eam partem quæ ipsi dextra erat, phalanx in duo cornua divisa cerneretur. Alterum quidem adversus Darium, eosque qui trans flumen stabant, Persas omnes: alterum montem versus, adversus eos qui ad montem à tergo imminebant. Ante sinistrum latus ex peditibus Cretenses sagittarios & Thraces, quos ducebat Sitalces, ponit: ante hos equitatum, qui ad sinistrum cornu pertinebat. Exteri vero mercenarii omnibus præstituti erant. Cæterum quum eorum phalanx in dextro cornu non satis conferta videretur, atque ex eâ parte potissimum Persas phalangem circumvenire pos-

ταλας, καὶ τῶν ἱππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν, ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νώτου ἔταξεν.
4 Ὥς τε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τῆς φάλαγγος ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε, καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας Πέρσας· τὸ δὲ, ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νώτου σφῶν τεταγμένους.
5 Τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν, τῶν μὲν πεζῶν, οἵ τε Κρῆτες τοξόται, καὶ οἱ Θρᾷκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης· πρὸ τούτων δὲ ἡ ἵππος ἡ κατὰ τὸ εὐώνυμον. Οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐτάχθησαν.
6 Ἐπεὶ δὲ οὔτε πυκνὴ αὐτῶν ἡ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολύ τε ταύτῃ ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἴλας τῶν

3. ἐς ἐπικαμπὴν] Vertendum: *nonnullos equitum & sagittariorum in obliquum (vel inflexum) ad montem a tergo constituit:* hoc est, quum reliqua acies omnis aut tergum aut latus monti obversum haberent, hæc pars singularis equitum & sagittariorum frontem monti oppositam habuit; & hoc modo illic ἀμφίστομος acies fuit. Curtius id ipsum exposuit his verbis 3, 9, 10. *At iis, qui præmissi a Dario jugum montis insederant, Agrianos opposuit ut ex Græcia nuper advectos.* Ita enim legendum, quum vulgo copula illic absit. *Gronovius.* Sic 3, 12, 2 & 7. Κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον ἐς ἐπικαμπὴν οἵ τε Θρᾷκες ἐπετέταχατο. Et Xenoph. Cyropæd. lib. 7. p. 137. l. 18. ἐννοεῖς, ἔνθα τὴν ἐπικαμπὴν ποιοῦνται; *Animadvertis, ubi hostes flexionem instituant?* Hujusmodi aciem describit Curtius 4, 13, 30. & seqq. Idem in classe fecerunt Romani, de quibus Polybius lib. 1. cap 27. ita: τὸ δὲ εὐώνυμον ἐποίουν ἐν ἐπικαμπίῳ νεῦον πρὸς τὴν γῆν *Sinistrum cornu ad forcipis concinnant figuram, ita ut ad terram vergat.* & lib. 5. cap. 82 p. 591. l. 14. a fine.

5. ξένοι πᾶσιν ἐτάχθησαν] In codice optimo verissime legitur πᾶσιν ἐπετάχθησαν, hoc est, *omnibus postpositi sunt. Gronov.*

6. οὔτε πυκνὴ αὐτῶν] Scribendum αὐτῷ, ut de Alexandro ipso, non mercenariis exteris accipiatur. *Gronov.* Quæ vero sit conferta phalanx, ex Æliano cognoscere licet, Tact. cap. 11. Τεταγμένος μὲν γὰρ ὁ ἀνὴρ, κατέχει πήχεις τέσσαρας· πεπυκνωμένος δὲ, κατέχει πήχεις δύο· συνησπικὼς δὲ, κατέχει πῆχυν. *In acie igitur stans plerumque vir occupat cubitos quatuor. Condensatus occupat cubitos duos. Hærens autem clypeis occupat cubitum unum.* Arrian. Tact. c 19. Ἀνὴρ ὁπλίτης εἱστήκει αὐτοῖς κατὰ πύκνωσιν ἐν δύο πήχεσι μάλιστα. *Vir armatus stabat in condensatione (phalangis Macedonicæ) spatium duorum cubitorum summum occupans.*

ὑπερφαλαγγήσειν] Vid. not. ad 2, 8, 7.

τῶν ἑταίρων, τήν τε Ἀνθεβουσίαν, ἧς ἰλάρχης ἦν Περίδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λαγαίαν καλουμένην, ἧς ἡγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς περιελθεῖν. 7 Καὶ τοὺς τοξότας δὲ, καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων, καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν οὓς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὑτοῦ ἐπὶ μετώπου παραγαγὼν, ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρας τὴν φάλαγγα. 8 Ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε κατήεσαν, ἐκδρομῆς τε ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομένης, ῥᾳδίως ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες, ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὂν χρήσασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος, ἱκανὰς δὲ ἱππέας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

X. 1 Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μέν τινα προῆγεν ἀναπαύων,

se judicaret, ex medio agmine duas amicorum turmas, Anthebusiam, cui Peridas Menesthei filius, & Lagæam, cui Pantordanus Cleandri filius præerant, ut ad dextrum latus clam hostibus se recipiant jubet. 7 Sagittariis etiam, ac parte Agrianorum, & Græcorum mercede conductorum nonnullis, in dextro suo cornu ad frontem traductis, phalangem ultra Persarum cornu extendit. 8 Quum enim ii qui ad pedem montis dispositi erant non descenderent (*a*), & excursione Argianorum ac paucorum sagittariorum Alexandri jussu in ipsos factâ, facile à radice montis propulsi ad cacumen confugerent; visum etiam ipsi est, eos quos illis eâ ex parte opposuerat, ad corroborandam phalangem usui esse posse (*b*). Satisque esse si trecenti equites illis opponerentur.

X. 1 Hoc modo dispositis militi-

(*a*) *Curt.* 3, 9, 11. (*b*) *idem* 3, 11, 2.

Ἀνθεβουσίαν] Optimus ille codex exhibet plane Ἀνθεμουσίαν. Ἀνθεμοῦς urbs Macedoniæ passim celebrata, inde Ἀνθεμούσιος, idque vocabulum translatum in Asiam, unde Anthemusiada urbem Mesopotamiæ vocat Tacit. VI. ann. 41. ac disserte notavit Stephanus. *Gronovius.*

Λαγαίαν] MSSti omnes, etiam Augustanus Vulcanii, habent Λευγαίαν. *Gronov.*

8. ὑπὲρ τοῦ ὄρους] Facius: *in monte.* Quod etiam planum facit verbum κατήεσαν. *descendebant.*

ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες, ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον] Montem in tres partes dividi, Suidas auctor est, in ἀκρώρειαν *verticem*, ὑπώρειαν *latera*, & τέρμα *pedes sive radices.* Ergo neque in vertice montis, neque ad ejus radices hi Persæ constiterant, sed in media altitudine, ut neque nimis longe ab hoste abessent, & ex superiore loco hostes sibi subjectos haberent.

ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος] *in supplementum phalangis*, ut iterum explere phalangem inanem, quam exhauserat missis nonnullis turmis ex media phalange in dextrum cornu. Curtius hac de re ita 3, 11, 2. *duabus alis equitum ad jugum montis jussis subsistere, ceteros in medium belli discrimen strenue transfert.*

CAP. X. 1. χρόνον μέν τινα προῆγεν ἀναπαύων] *Aliquandiu produxit quiescere faciens*, i. e. lento gradu eos duxit. προάγειν dicitur ductor exercitus cum agmine

pro-

litibus, Alexander aliquandiu produxit interquiescens, ut omnino tardus illorum congressus esse videretur. Neque enim Darius barbaros loco quo primum eos constituerat, motos, in adversum ducebat, sed in ripis fluminis (quæ magnâ ex parte præruptæ erant, & quâ facilior in illas conscensus visus fuerat, vallo ducto munierat) sese continebat. Quod quidem statim Macedonibus argumento fuit, Darium jam servitutem animo concepisse. Postquam vero acies conjunctæ sunt, Alexander in omnem exercitus partem obequitans, ut strenuos fortesque viros sese præbeant, hortatur. Neque præcipuos solum copiarum duces suis nominibus, observato decoro, verum etiam tribunos & manipulares nominatim compellabat: & ex mercenariis qui aut titulo aut rerum gestarum gloriâ illustriores essent. Hîc clamor undique su-

ὥς τε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία
2 γενέσθαι αὐτῶν ἡ πρόσοδος. Τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις, πολλαχῇ μὲν ἀποκρήμνοις οὔσαις, ἔτι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενεν. Καὶ ταύτῃ εὐθὺς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ
3 δεδουλωμένος. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ στρατόπεδα, ἐνταῦθα παριππεύων πάντῃ Ἀλέξανδρος, παρεκάλει ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι· οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς ὀνομαστί· καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι κατ' ἀξίωσιν, ἤ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοὴ ἐγένετο, μὴ διατρίβειν, ἀλλὰ ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους. Ὁ

procedens, Bud. Comment. p. 528. l. 40. Ἀναπαύων autem activam non neutram significationem habet. Eleganter hæc duo verba explanat Curtius 3, 10, 3. *Alexander ante prima signa ibat*, (id est, προῆγεν,) *identidem manu suos inhibens;* (id est, ἀναπαύων) *ne suspensi, acrius ob nimiam festinationem concitato spiritu, capesserent bellum.*

πρόσοδος] In multis MSS. legitur *πρόοδος. Gronovius.*

2. ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε] *utprimum constituti fuerant, non jam in adversum ducebat*, i. e. Darius non statim, postquam suorum aciem instruxerat, eos in hostem duxit.

ἔτι δὲ ὅπη] Scribe ex omnibus ἔστι. *Gronov.* ἔστι δὲ ὅπη *alicubi.*

ταύτῃ εὐθὺς δῆλος] in optimo *ταύτῃ ὡς δῆλος. Gronov.*

3. τὰ στρατόπεδα] Codex Opt. *τὰ στρατεύματα*, qui etiam ignorat vocem sequentem *ἐνταῦθα. Gronov.*

ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ] Posset etiam transferri *cum decente laude*, siquidem & laudem *κόσμος* declarat, notante Stephano in Thes. ex Thucyd. lib. 1. *οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾷν, quibus laudi est id facere egregie.*

ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς] *alarum & turmarum præfectos. Facius.*

4 Ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναί τι ἐν τῇ ξυντονωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος.
5 Ὡς δὲ ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένος, δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλλον, ὡς τῇ τε ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλῆξαι τοὺς Πέρσας, καὶ τοῦ θᾶσσον ἐς χεῖρας ἐλθόντας, ὀλίγα πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι. Καὶ ξυνέβη ὅπως εἴκασεν Ἀλέξανδρος.
6 Εὐθὺς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρατι ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν ἐνίκα λαμπρῶς Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν.
7 οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι, οἱ σὺν Δαρείῳ, ᾗ διέσχε

4 blatus est, abrumpendam moram, in hostes ruendum. Alexander tametsi jam Darii exercitum in conspectu haberet, sensim tamen initio acies suas duxit, ne nimiâ contentione
5 festinationeque incessus, fluctuans phalanx dissiparetur. Posteaquam vero intra teli jactum ventum est, primi qui circa Alexandrum erant, ipseque Alexander in dextro cornu subsistens, cursu in flumen feruntur: ut & ipsâ impetus celeritate Persas percellerent; & celerius ad manus venientes, parum damni à sagittariis acci-
6 perent. quod quidem ita ut Alexander cogitârat evenit. Statim enim atque ad manus ventum est, Persæ qui ad sinistrum cornu collocati erant, terga vertunt. In eo conflictu Alexander cum suo comitatu illu-
7 strem minimeque dubiam victoriam est consecutus. Græci vero mercenarii, qui à Darii par-

4. ἐν τάξει] *sensim, composite, ordinibus nihil turbatis*, quod fere fieri solet, quando cursu in hostem feruntur. Id manifestum est multis ex locis, inprimis ex Xenoph. Cyropæd. lib. 3. p. 68. l. 30. ὁ μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ' εἵποντο, εὐτάκτως μὲν, διὰ τὸ ἐπίστασθαί τε καὶ μεμελετηκέναι ἐν τάξει πορεύεσθαι. *Ipse præibat, milites sequebantur, & quidem composite, quod ex longa exercitatione servandi ordinis periti forent*. Et ἀναβ. lib. 2. p. 209. l. 8. ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἕπεσθαι. *Acclamant alter alteri, ne cursu ferrentur, sed ordine non perturbato sequerentur hostem.* In nostro Scriptore exstat hoc loquendi genus 3, 21, 13. 3. 30, 2. 5, 26, 6. 5, 13, 3. 6, 21, 9. Et h. c. 8 τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι. Et in Tacticis, in descriptione aciei contra Alanos cap. 11. ἐν τάξει δὲ, καὶ μὴ παντελεῖ τῇ διώξει χρωμένους, *ordine autem*, sive composite, *neque omni contentione persequentes*.

κυμῆναν] Participium aor. 1. neutr. gen. a κυμαίνω, Stephan. in Thes. Compositum verbum ἐκκυμαίνειν hoc sensu est apud Xenoph. ἀναβ. lib. 1. p. 208. l. ult. ὡς δὲ πορευομένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ἐπιλειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν. *Quumque progredientibus ipsis pars aciei quadam fluctus instar prorueret, qui relicti a tergo erant, cursu ferri cœperunt.* Ex quo loco intelligitur, in hoc verbo inesse festinationem.

7. διέσχε -- παραῤῥαγεῖσα] Rectius hæc intelliget, qui contulerit loca, in quibus utrumque hoc verbum reperitur, 2, 11, 1. 3. 14, 2. & 7. & παραῤῥήξας, 2, 11, 9.

partibus erant, quà Macedonum phalanx divisa erat, utpote in dextrum cornu flexa (Alexander enim celeriter amnem ingressus, & cominus cum hoste congressus, facile Persas ex eâ parte positos propulsârat. Macedones vero in medio positi non pari diligentiâ erant usi, sed editis ac præruptis passim ripis impediti, aciei frontem eodem ordine servare non potuerant) eâ parte quâ maxime convulsam phalangem sunt conspicati, impetum in Macedones faciunt. Acris ibi pugna miscetur, Persis quidem, Macedonas in flumen repellere, & victoriam fugientibus jam suis recuperare nitentibus: Macedonibus contra, ne manifestæ Alexandri victoriæ deessent, aut phalangis gloriam, quæ ut invicta tum temporis omnium ore celebrabatur, imminuerent. Adhæc æmulatio quædam contentioque de honore Græcanicæ nationi cum Macedonibus intercedebat. In eo conflictu Ptolemæus Seleuci filius re fortiter ge-

τῶν Μακεδόνων ἡ φάλαγξ, ὡς ἐπὶ
8 τὸ δεξιὸν κέρας παραῤῥαγεῖσα, (ὅτι
Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν, καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας, ἐξώθη ἤδη τοὺς ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν· οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων, οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῇ ἥψαντο τοῦ ἔργου, καὶ πολλαχῆ κρημνώδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες, τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο
9 ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι) ταύτῃ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ᾗ μάλιστα διεσπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον.
10 Καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερὸν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας, καὶ τὴν νίκην τοῖς ἤδη φεύγουσιν σφῶν ἀνασώσασθαι· τῶν Μακεδόνων δὲ, τῆς τε Ἀλεξάνδρου ἤδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειφθῆναι, καὶ τῆς δόξης τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ ἐς τὸ τότε διαβεβοημένης, μὴ ἀφανίσαι.
11 Καί τι καὶ τοῖς γένεσι, τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ, φιλο-
12 τιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. Καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος,

καὶ

8. ἐξώθη] Videtur esse imperfectum pro ἐξώθει.
οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῇ] Græca duplicem caussam indicant, cur media Macedonum acies disrupta fuerit, quarum altera in illorum, qui in medio constituti erant, ignaviam transfertur, altera in locorum difficultatem. Vertendum igitur: *neque pari diligentia sive celeritate erant usi, & passim præruptis ripis incidentes, frontem aciei non potuerant eodem ordine servare.*

10. τῶν μὲν] non Persis, sed Græcis mercenariis, qui a Darii partibus erant.
καὶ τῆς δόξης τῆς φάλαγγος] Video retineri posse, ut subaudiatur vocula τί. Sed tamen in omnibus Mss. est τὴν δόξαν. *Gronov.*
ἐς τὸ τότε] *usque ad id tempus.*

καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν, τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ 1 δεξιοῦ κέρως τάξεις, τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὁρῶντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου, καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ἐπικάμψαντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς· καὶ κατὰ τὸ παρεῤῥωγὸς τοῦ 2 Περσικοῦ στρατεύματος ὑπὲρ φαλαγγίσαντες, ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἤδη, ἔκοπτον τοὺς ξένους· καὶ οἱ ἱππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν 3 κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς τεταγμένοι, οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλλον εἰς τὰς ἴλας τῶν Θετταλῶν· καὶ ταύτῃ ξυνέστη 4

ſtà, aliique non obſcuri nominis Macedones centum & viginti numero ceciderunt.

XI. Dum hæc geruntur, cohortes quæ ad dextrum cornu erant, quum jam Perſas ſibi oppoſitos in fugam verſos viderent, in exteros Darii mercede conductos, & invalidos maleque affectos conversi, eos à flumine propellunt. Atque eam Perſici exercitus partem quæ divulſa erat, phalange circumvenientes, è transverſo in eos feruntur, ſtragemque exterorum edunt. Porro equites Perſæ qui Theſſalis oppoſiti erant, nequaquam ſe in hoc conflictu intra flumen continebant, ſed eo fortiter atque animoſe transmiſſo, in Theſſalicas turmas invehuntur. Atrox

12. ἐς εἴκοσι μάλιστα] *viginti fere, admodum.*

CAP. XI. 1. καὶ τὸ πονούμενον σφῶν] *& partem ſuorum* (Macedonum) *laborantem. Gronov.* Ita Curt. 9, 1, 15. *quam ſuccurrere laborantibus ſuis vellent*; laborantibus i. e. in prælio periclitantibus, ut exponit Freinsh. in Indice.

2. κατὰ τὸ παρεῤῥωγὸς] *adverſus partem abruptam Perſici exercitus*, i. e. Græcos mercenarios, qui abrupti a ceteris Perſis dicuntur, quod, cum illi jam fugerent, ipſi non modo reſiſterent, ſed etiam Macedonas adorirentur. Eos *haud ſane fugientibus ſimiles evaſiſſe* ſcribit. Curt. 3, 11, 18.

ὑπὲρ φαλαγγίσαντες] Non video, cur non compoſito verbo ſcribendum ſit ὑπερφαλαγγίσαντες.

3. καὶ οἱ ἱππεῖς δὲ] *Equites etiam Perſarum Theſſalis oppoſiti, non manſerant* ſive *non manebant citra flumen in ipſo hoc conflictu*, quo nimirum Græci mercenarii Macedonas urgebant, *ſed poſt* illos mercenarios *transgreſſi* flumen, *fortiter invehebantur in alas Theſſalorum.* Ita omnino vertendum arbitror. Cum enim Græci mercenarii in flumen Macedonas repellere conarentur, Perſarum quoque equites non cunctandum rati, Græcos illos in flumen ſequebantur, eoque transmiſſo impetu in Theſſalos ferebantur.

ἐπιδιαβάντες] Ἐπιδιαβαίνω *poſt alium qui tranſiit, etiam ipſe tranſeo, eum qui tranſiit ſequor.* Xenoph. Hellen. lib. 5. p. 438. l. 51. διέβησαν πάλιν τὸν ποταμόν· Οἱ δ' ἐπηκολούθουν μάλα θρασέως, καὶ ὡς φεύγουσι διώξαντες ἐπιδιέβαινον. *Tranſierunt rurſus amnem. Illi vero ſequebantur valde audacter, & quaſi fugientes perſequerentur, & ipſi amnem poſt eos tranſibant.*

εὐρώστως ἐνέβαλλον] Cum hoc verbo, non cum antecedente participio adverbium εὐρώστως conſtruendum puto. Ut 5. εὐρώστως ἐπέκειντο.

Atrox ibi equeſtre prœlium commiſſum eſt. neque prius Perſæ terga verterunt, quam Darium fugiſſe cognoſcerent, aut antequam mercenarios ſuos à phalange diſſipatos cæſoſque eſſe intelligerent. Tum vero manifeſta, & quidem totius exercitus fuga fit. Perſarum equi, quod ſeſſores graviter armatos ferrent, in receptu multum incommodi acceperunt: ipſique equites, quum per anguſta viarum confertim, metu exagitati, nullo ordine ruerent, non minore damno protriti à ſuis, quam ab hoſtibus inſequentibus ſunt affecti. Theſſali enim acriter à tergo premebant, adeo ut haud minor equitum quam peditum ſtrages in fugâ edita fuerit. Darius vero, ut ipſi primum ab Alexandro ſiniſtrum cornu perculſum eſt eâque ex parte abruptum à reliquo exercitum vidit, confeſtim inſcenſo, ut potuit, curru, cum primariis fugit. Et quamdiu planis atque apertis locis in fugâ uti licuit, curru ſibi ſalutem quæſivit. Ubi autem in prærupta loca aliaſque viarum difficultates incidit, deſerto curru & ſcu-

ἱππομαχία καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν
ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν
τε πεφευγότα ᾔσθοντο, καὶ πρὶν
ἀποῤῥαγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφό-
ρους συγκοπέντας ὑπὸ τῆς φά-
λαγγος· τότε δὲ ἤδη λαμπρά τε
καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο·
5 καὶ οἵ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ
ἀναχωρήσει ἐκακοπάθουν, βαρέως
ὡπλισμένους τοὺς ἐμβάτας σφῶν
φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἱππεῖς κατὰ
στενὰς ὁδοὺς, πλήθει τε πολλοὶ,
καὶ πεφοβημένως, σὺν ἀταξίᾳ ἀ-
ποχωροῦντες, οὐ μεῖον ὑπ' ἀλλήλων
καταπατούμενοι, καὶ πρὸς τῶν
διωκόντων πολεμίων ἐβλάπτον-
το, καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εὐρώστως αὐ-
τοῖς ἐπέκειντο· ὥστε οὐ μεῖον ἢ ὡς
πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱπ-
6 πέων ἐγίγνετο. Δαρεῖος δὲ, ὡς αὐτῷ
τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβή-
θη τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον, καὶ ταύτῃ
ἀποῤῥηγνύμενον κατεῖδε τοῦ ἄλ-
λου στρατοπέδου, εὐθὺς, ὡς εἶχεν,
ἐπὶ τοῦ ἅρματος σὺν τοῖς πρώτοις
ἔφευγε καὶ ἔστε μὲν ὁμαλοῖς χω-
ρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐτύγχανεν, ἐπὶ
7 τοῦ ἅρματος διεσώζετο. Ὡς δὲ
φάραγξί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρί-
αις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν ἅρμα ἀπο-
λεί-

4. *καὶ πρὶν ἀποῤῥαγῆναι σφῶν*] *& antequam* intelligerent *divulſos a ſe eſſe mercenarios, qui caſi fuerant a phalange* Macedonum ſcil. de quibus ſupra 2. *ἐμβαλόντες* [?] *γένοιντο*.

5. *καὶ πεφοβημένως σὺν ἀταξίᾳ*] Opt. MS. *καὶ πεφοβημένοι καὶ σὺν ἀταξίᾳ*. *Gronov.*
οὐ μεῖον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι, καὶ πρὸς τῶν] Ex optimo codice ſic emendo, *οὐ μεῖον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῆς διώξεως τῶν πολεμίων*. *Gronov.*

6. *εὐθὺς, ὡς εἶχεν*] Sic diſtingue Græca: *εὐθὺς, ὡς εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἅρματος, σὺν τοῖς πρώτοις ἔφυγε.* Hoc eſt. *ſtatim, ſicut erat in curru, cum primis aufugit. Idem.* Ne cui in ſuſpicionem veniat, nunc primum fugæ cauſſa currum conſcendiſſe.

λείπει αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσπίδα, καὶ
τὸν κάνδυν ἐκδύς· ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον
ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἅρματος· αὐτὸς
δὲ ἵππου ἐπιβὰς ἔφευγε. Καὶ ἡ νὺξ
οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγινομένη ἀφείλε-
το αὐτὸν, τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἁλῶ-
ναι. Ἀλέξανδρος γὰρ, ἔστε μὲν φάος 8
ἦν, ἀνὰ κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ συνε-
σκόταζέ τε ἤδη, καὶ τὰ πρὸ ποδῶν
ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέ-
πετο ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Τὸ μέν-
τοι ἅρμα τὸ Δαρείου ἔλαβε, καὶ τὴν
ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν κάνδυν,
καὶ τὸ τόξον. Καὶ γὰρ καὶ ἡ δίωξις 9
βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ
πρώτῃ παραῤῥήξει τῆς φάλαγγος
ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς, οὐ πρόσθεν ἐς
τὸ διώκειν ἐτράπετο, πρὶν τούς τε
μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ τὸ τῶν
Περσῶν ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
ἀπωσθέντας κατεῖδε. Τῶν δὲ Περ- 10
σῶν ἀπέθανον μὲν Ἀρσάμης καὶ
Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύης, τῶν ἐπὶ
Γρανικῷ ἡγησαμένων τοῦ ἱππικοῦ.
ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης ὁ Αἰ-
γύπτου σατράπης, καὶ Βουβάκης,
τῶν ἐντίμων Περσῶν. Τὸ δὲ ἄλλο 11

to, exutoque amiculo (a); arcu etiam in curru relicto, conscenso equo fugit. Nox non multo post superveniens obstitit, quominus ab Alexandro caperetur. Alexander enim dum adhuc lux
8 esset, enixe persequebatur; postquam vero tenebræ sunt obortæ, & propinqua etiam in obscuro, ad exercitum reversus, currum Darii, ejusque scutum & amiculum atque arcum cepit. Paulo enim tardius eum insequi
9 cœperat, quod in primâ illâ phalangis dissipatione ipse etiam subsistens, non prius ad insequendum se converterit (b), quam exteros mercenarios, Persicumque equitatum à flumine repulsos conspexit. E Persis cecidere
10 Arsames, Rheomithres & Atizyes, ex iis qui apud Granicum equitatum duxerant. Sabaces etiam Ægypti satrapa, & Bubaces, magni inter Persas nominis. Præter hos, ingens multitudo ad
11 centum millia, atque in his, equi-

(a) *Curt.* 3, 11, 11. (b) *Idem* 3, 11, 10.

7. ἵππου ἐπιβὰς ἔφευγε]. Vox illa communis patiebatur, ut feminino genere exponeretur, *conscensa equa fugit.* ἵππον ἀνέβη θῆλυν, ait Ælian. Histor. animal. 6, 48. *equam conscendit, quæ, quod relicti memoriam pulli recordaretur, quanto maximo potuit studio & celeritate, eum ipsum prædicatur ex periculis eripuisse.* Freinsh. ad Curt. 3, 11, 11.

πρὸς Ἀλέξανδρον ἁλῶναι] Eandem syntaxin vide supra in notis ad 1, 25, 7. Ita Cicero lib. 2. famil. ep. 17. dicit legiones, *quæ decreta sunt in Syriam*, pro ut mittantur in Syriam.

8. Τὸ μέν τοι ἅρμα] *Currum tamen.*

9. ἐν τῇ πρώτῃ παραῤῥήξει] Quæ memoratur cap. 10, 7. seqq.

ἐπιστρέψας] *conversus, reversus.*

10. τῶν ἐντίμων Περσῶν] *qui erat de numero honoratorum, principum Persarum.*

equitum decem millia: adeo ut Ptolemæus Lagi filius, qui tum temporis Alexandrum cum suis Darium insequentem comitatus erat, autor sit, quum instructâ phalange insequcrentur, super strata hostium cadavera phalangem transisse. Ipsa etiam castra Darii primo impetu capta sunt, atque in iis mater Darii (*a*), & uxor eademque soror, ac filius adhuc infans. Duæ præterea ejus filiæ captæ, & circum eas aliæ principum virorum uxores non multæ. Alii enim Persæ uxores suas cum impedimentis Damascum miserant. siquidem & Darius majorem pecuniarum

(*a*) *Curt.* 3, 11, 20, 24.

πλῆθος, εἰς δέκα μάλιστα μυριάδας· καὶ ἐν τούτοις, ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους· ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς ἐπὶ φάλαγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν νε-
12 κρῶν διαβῆναι τὴν φάλαγγα. Τότε στρατόπεδον τὸ Δαρείου εὐθὺς ἐξ ἐφόδου ἑάλω, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ἡ γυνὴ, αὐτὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ Δαρείου, καὶ υἱὸς Δαρείου νήπιος. Καὶ θυγατέρες δύο ἑάλωσαν, καὶ ἄλλαι ἀμφ' αὐτὰς Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. Οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δαμασκὸν ἐτυχον
13 ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρημάτων τὰ πολλὰ, καὶ ὅσα ἄλλα

11. ὑπὲρ τοὺς μυρίους] *ultra decem millia.*

ἐπὶ φάλαγγι] Optimus codex & hic habet φάραγγι, & in sequentibus φάραγγα, quod utrumque ut verissimam Arriani manum, ambabus ulnis amplector & exosculor. Prorsus enim sic legendum, vertendumque: *eos, qui cum ipsis Darium tunc persequebantur, quum in persequendo ad convallem quandam venissent, super cadavera convallem transiisse.* Huc respexisse opinor Plutarchum in libro 2. de fortun. Alexandri, αἵματι κεκραμένους ποταμοὺς ἔτι, καὶ νεκρῶν γεγεφυρωμένας διέβη. Ex quo Plutarchi loco apparet, non siccam convallem fuisse, sed torrentem, & eam significationem aptari posse voci φάραγξ credo, quia & sic in Hebræis una eademque vox utrumque denotat, ut notaverunt viri docti. Namque plerumque φάραγγες illæ oriuntur ab torrentibus. Unde Curtius V, 3. *ingens vorago concursu cavata torrentium.* Strabo lib. XIV. p. 649. de Nysa. διαιρεῖ αὐτὴν χαράδρα τις ποιοῦσα φάραγγα. Plutarcho in Gracchis junguntur χείμαρροι ἢ φάραγγες. Itaque idem hoc loco fieri innuitur, quod apud Appianum Libyc. in oratione Lentuli, τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἡμῶν τοὺς μὲν ἐς τάφρους καὶ ποταμοὺς ἐμβαλόντες ὡς γεφύραις ἐπέβαινον. Hæc operæ pretium visum fuit paulo copiosius ex Gronovio excerpere, quod elegantissima & fere palmaria ea sit ipsius emendatio.

12. Περσῶν τῶν ὁμοτίμων] Certus quidam dignitatis gradus erat eorum, qui apud Persas ὁμότιμοι vocabantur, quorum mentionem facit Xenophon Cyropæd. lib. 1. p. 18. *Cyrus re comprobata, expeditionis Medicæ a senioribus, qui erant consiliarii, deligitur imperator. Iidem potestatem ipsi faciunt allegendi ducentos homotimos*, hoc est, dignitate pares. Deque his ipsis ducentis homotimis postea Cyrus ad Cyaxarem *Numerus sane te, inquit, quum eum audieris, non admodum recreabit: verum hoc existimes velim, paucos hosce qui homotimi appellantur, in Persas ceteros quantumvis multi sint numero, facile imperium obtinere.* lib. 2. p. 31. l. 27. Et p. 32. l. 39. arma eorum describuntur, quæ initio diversa habuerunt a ceteris Persis p. 32. l. 3. erantque duces militum ibid. l. 13.

λῳ μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτε-
λῆ δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως
συνέπεται, πεπόμφει ἐς Δαμα-
σκόν· ὥςτε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ
πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἑ-
άλω. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ 14
χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἑάλω ὑπὸ
Παρμενίωνος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο στα-
λέντος. Τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ἐ-
γένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθη-
ναίοις Νικοστράτου, μηνὸς Μαι-
μακτηριῶνος.

XII. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ 1
τετρωμένος τὸν μηρὸν Ἀλέξαν-
δρος ξίφει, ὅμως δὲ τοὺς τραυμα-
τίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυν-
αγαγὼν, ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς,
σὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγ-
μένῃ ὡς λαμπρότατα ἐς πόλε-
μον. καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησεν 2
ὅσοις τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ
μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω εἰργασ-
μένον, ἢ ἀκοῇ συμφωνούμενον ἔ-
λαβε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς
ἑκάστους σὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε.
Καὶ Κιλικίας μὲν ἀποδεικνύει σα- 3

partem (*a*), & quæcunque ad splendidum magnificumque apparatum pertinentia reges etiam militantes comitari solent, Damascum miserat. adeo ut in exercitu ultra tria millia talentorum inventa non fuerint. Cæterum omnis ea pecunia paulo post Damasci capta est à Parmenione (*b*), eam ad rem ab Alexandro misso. Hic istius prœlii exitus fuit, archonte Athenis Nicostrato, mense Januario.

XII. Postero die Alexander, quamvis æger adhuc è vulnere quod gladio in femore exceperat, saucios tamen obivit, & cæsorum corporibus conquisitis, magnifice ea sepelivit (*c*), universo exercitu in aciei formam splendidissime locato, & bellicas unius cujusque laudes, quem vel ipse præclarum aliquod facinus in pugnâ patrantem viderat, vel patrasse constanti famâ acceperat, verbis ornavit, & pecuniarum largitione singulos pro suo merito dignitateque honesta-

(*a*) *Curt.* 3,8,12. (*b*) *idem* 3,13. (*c*) *idem* 3,12,13.

13. μεγάλῳ βασιλεῖ] Magnum regem a Græcis vocari solitum Persarum regem, jam 1, 9, 3. annotatum fuit.

14. Τοῦτο τέλος] MSSti omnes τοῦτο τὸ τέλος. *Gronov.*

Μαιμακτηριῶνος] *Novembri.* Nam pugnam mense Januario non commissam, ex illo ostendit Freinshemius ad Curt. 3, 11, 27. quod supra 3, 8, dixerat Curtius: *utique cum jam hyems instaret.* Januarius non inchoat hyemem, sed prope finit. Plura de mensibus Atheniensium habentur loco citato.

CAP. XII. 1. ὡς λαμπρότατα ἐς πόλεμον.] MS. Optimus inversis vocibus: λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον, quod non modo non reprobem, sed omnino admittam. *Gronovius.*

2. συμφωνούμενον ἔλαβε] Optimus ἔμαθε. Alius ἐπύθετο, ut apud Vulcanium Augustanus ἐπύθετο *Idem.*

ἑκάστους] Sæpe ὡς præfigitur huic nomini, quod interdum vacare, interdum per *fere* reddi posse videtur. Sic 3, 16, 5. 4, 25, 11. 4, 30, 4. 7, 26. 2.

nestavit. Posthæc Balacrum Nicanoris filium Ciliciæ satrapam designat. is unus ex regiis corporis custodibus erat: custodiæ autem corporis in ejus locum suffecit Menetem Dionysii filium. Polyperchonti Simmiæ filio, agmen Ptolemæi Seleuci filii (qui in prœlio ceciderat) ducendum dat. Solensibus quinquaginta talenta, quæ adhuc reliqua erant ex summâ quam iis imperârat, remittit, & obsides reddit. Neque vero matris Darii (a), neque uxoris & liberorum curam omisit. Nonnulli enim qui de rebus gestis Alexandri scribunt, autores sunt, eâdem ipsâ nocte, quâ ab insequendo Dario redierat, quum in tabernaculum Darii, quod ipsi selectum asservatumque erat, intrasset (b), muliebrem ejulatum atque alium talem tumultum audisse non procul à tabernaculo, ac quæsivisse, quænam essent illæ mulieres, & cur in tam vicino tabernaculo? statimque renuntiasse quempiam, *Mater Darii, ô rex, ejusque uxor & liberi, ut nuntiatum illis fuit te & arcum & amiculum regium habere, posteaque etiam scutum Darii allatum esse, tanquam mortuo Dario ejulatus edunt.* Alexandrum eâ re cognitâ Leonnatum, unum ex amicis, ad eas misisse, jus-

τράπην Βάλακρον, τὸν Νικάνορος,
ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βα-
σιλικῶν· ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σω-
ματοφύλακας κατέλεξε Μένητα
τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου
τοῦ Σελεύκου, τοῦ ἀποθανόντος ἐν
τῇ μάχῃ, Πολυπέρχοντα τὸν Σιμ-
μίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου
4 τάξεως. Καὶ Σολεῦσι τά τε πεντ-
ήκοντα τάλαντα, ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν
ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρη-
μάτων, ἀνῆκε, καὶ τοὺς ὁμήρους
5 ἀπέδωκεν. Ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς
τῆς Δαρείου, οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ
τῶν παίδων ἠμέλησεν· ἀλλὰ λέ-
γουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου
γραψάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς ᾗ ἀ-
πὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπαν-
ῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα
αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἥτις αὐτῷ ἐξῃ-
ρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμω-
γὴν καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ
πόῤῥω τῆς σκηνῆς· πυθέσθαι οὖν αἵ-
τινες γυναῖκες, καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως
6 ἐγγὺς παρασκηνοῦσαι. καί τινα
ἐξαγγεῖλαι, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, ἡ
μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ
οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐταῖς
ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις,
καὶ κάνδυν τὸν βασιλικὸν, καὶ ἡ
ἀσπὶς ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δα-
ρείου, ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοι-
7 μώζουσιν. Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀ-
λέξανδρον, πέμψαι πρὸς αὐτὰς
Λεον-

(a) *Curt.* 3, 12, 13. *seqq.* (b) *Idem* 3, 11, 23.

4. Σολεῦσι] De horum mulctâ vide 2, 5, 6.

Λεοννάτον, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι ὅτι ζῇ Δαρεῖος· τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὸν κάνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἅρματι, καὶ ταῦτα ὅτι μόνον ἔχει Ἀλέξανδρος.
8 Καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν, τά τε περὶ Δαρείου εἰπεῖν, καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐταῖς ξυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον· καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας.
9 Ἐπεὶ οὐδὲ κατὰ ἔχθραν οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Δαρεῖον; ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμῆσθαι ἐννόμως. Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι.
10 Λόγος δὲ ἔχει, καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστεραίᾳ ἐλθεῖν ἔσω ξὺν Ἡφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἑταίρων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου, ἀμφιγνοήσασαν ὅστις ὁ βασιλεὺς εἴη αὐτοῖν (ἐστάλθαι γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ) τὴν δὲ Ἡφαιστίωνι προσελθεῖν, καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων ἐφάνη ἐκεῖνος.
11 Ὡς δὲ ὁ Ἡφαιστίων τε ὀπίσω ὑπεχώρησε, καί τις τῶν ἀμφ' αὐτὸν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἔφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν τῇ διαμαρτίᾳ ἀποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δὲ οὐ φάναι αὐτὴν ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον.
12 Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὔθ' ὡς

sum dicere, Darium superstitem esse: arma vero & amiculum ab illo fugiente in curru relicta esse, ea solum penes Alexandrum esse. Leonnatum tabernaculum ingressum, Darii statum exposuisse, præterea ut regio etiam cultu famulatuque illis uti liceret, reginæque appellarentur, ab Alexandro illis concedi. Neque enim inimicitiarum causa sibi adversus Darium bellum susceptum, sed pro imperio Asiæ legitime decertasse. Hæc quidem Ptolemæus & Aristobulus tradunt. Fama vero tenet Alexandrum quoque ipsum postero die tabernaculum, solo eum ex amicis Hephæstione comitante, ingressum: & matrem quidem Darii dubitantem uter eorum rex esset (pari enim uterque corporis cultu erat) ad Hephæstionem accessisse, eumque veneratam esse, quod ille habitu corporis præstare videretur. Qui quum retrocessisset, & quidam eorum qui circa eum erant, quis esset Alexander, monstrasset, illam errato pudefactam recessisse, Alexandrum, nullum erratum esse, respondisse. nam & illum Alexandrum esse. Atque hæc quidem, non ut vera, sed neque ut plane incredibilia,

7. ταῦτα ὅτι μόνον ἔχει] MSS. in quibus & Optimus μόνα. *Gronov.*
11. τῶν ἀμφ' αὐτὸν] Freinshemius ad Curt. 3, 12, 17. contendit legendum τῶν ἀμφ' αὐτὴν, ut referatur ea vocula ad præcedentia τὴν μητέρα τὴν Δαρείου. Quem tamen refutat Gronovius.

bilia, adscripsi. Sed sive ita gesta sunt, Alexandrum tum ob eam quâ in fœminas usus est commiserationem, tum ob fidem & honorem amico præstitum, laudo: sive scriptoribus historiarum appositus visus est Alexander ad hæc & facienda & dicenda, eo etiam nomine illum laudo.

XIII. Darius noctu paucis comitatus fugerat (*a*): postridie vero recolligens Persas exterosque mercenarios, qui ex eo prœlio evaserant, quatuor in universum millia habens, ad Thapsacum urbem & Euphratem festinato contendit, ut quamcitissime posset, Euphratem inter se atque Alexandrum medium relinqueret. Amyntas porro Antiochi (*b*), & Thymodes Mentoris filius, & Aristomedes Pheræus, & Bianor Acarnan, omnes transfugæ, statim, ita ut per montes dispositi erant fugientes Tripolim Phœnicæ pervenerunt, octo circiter militum millia habentes: ibi sumptis navibus recens in navale subductis, quibus antea è Lesbo transvecti

ἀληθῆ, οὔτε ὡς πάντῃ ἄπιστα ἀνέγραψα. Ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως, καὶ τῆς εἰς τὸν ἑταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος, ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

1 XIII. Δαρεῖος δὲ τὴν μὲν νύκ-
τα ξὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἔ-
φυγε; τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἀναλαμβάνων
ἀεὶ τῶν τε Περσῶν τοὺς διασωθέν-
τας ἐκ τῆς μάχης, καὶ τῶν ξένων
τῶν μισθοφόρων, ἐς τετρακισχι-
λίους ἔχων τοὺς πάντας, ὡς ἐπὶ
Θάψακόν τε πόλιν καὶ τὸν Εὐφρά-
την ποταμὸν σπουδῇ ἤλαυνε, ὡς
τάχιστα μέσον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ
Ἀλεξάνδρου τὸν Εὐφράτην ποιῆ-
2 σαι. Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀντιόχου,
καὶ Θυμώδης ὁ Μέντορος, καὶ Ἀ-
ριστομήδης ὁ Φεραῖος, καὶ Βιάνωρ ὁ
Ἀκαρνὰν, ξύμπαντες οὗτοι αὐτό-
μολοι μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτοὺς στρα-
τιωτῶν ὡς ὀκτακισχιλίων, εὐθὺς
ὡς τεταγμένοι ἦσαν κατὰ τὰ ὄρη
φεύγοντες ἀφίκοντο ἐς Τρίπολιν
3 τῆς Φοινίκης· καὶ ἐνταῦθα κατα-
λαβόν-

(*a*) *Curt.* 4, 1, 1. (*b*) *idem* 4, 1, 27.

Cap. XIII. 1. ἀεὶ] *subinde*. Vid. Index.

Θάψακόν τε] Prope Euphratem sitam fuisse hanc urbem, & Xenophon commemorat ἀναβ. lib. 1. p. 200. l. 30. *Ibidem* (ad Euphratem) *urbs ampla & locuples erat, cui nomen Thapsacus.*

ποιῆσαι.] Ita hoc verbo utitur Xenophon Cyropæd. lib. 3. p. 64. l. 50. ὁ δὲ Κῦρος οὗ ἐδύνατο ἐν ἀφανεστάτῳ, κώμας τε καὶ γεωλόφους ἐπίπροσθεν ποιησάμενος. *Cyrus sua castra locabat, ubi minime oculis essent exposita, pagis etiam tumulisque a fronte quæsitis.* Et ἀναβ. lib. 1. p. 206. l. ult. & p. 213. l. 34. ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν. *Ut a tergo flumen haberent.* Et lib. 6. p. 301. l. 18.

2. κατὰ τὰ ὄρη φεύγοντες] *per montes fugientes.* Sic 1, 1, 16. κατὰ τὰ ὄρη ἔφυγεν.

3. καταλαβόντες] *repertis*, non sumptis, quod esset διαλαβόντες.

λαβόντες τὰς ναῦς νενεωλκημένας,
ἐφ' ὧν πρόσθεν ἐκ Λέσβου διακεκο-
μισμένοι ἦσαν, τούτων ὅσαι μὲν ἱκα-
ναὶ σφίσιν ἐς τὴν κομιδὴν ἐδόκουν,
ταύτας καθελκύσαντες, τὰς δὲ ἄλ-
λας αὐτοῦ ἐν τοῖς νεωρίοις κατακαύ-
σαντες, ὡς μὴ παρασχεῖν ταχεῖαν
σφῶν τὴν δίωξιν, ἐπὶ Κύπρου ἔφυ-
γον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον, ἵνα
τῳ ὀλίγον ὕστερον πολυπραγμονῶν
τι Ἀμύντας ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν
ἐγχωρίων. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐ- 4
τοφραδάτης τέως μὲν περὶ τὴν Χίον
διέτριβον, καταστήσαντες δὲ φρου-
ρὰν τῆς Χίου, τὰς μέν τινας τῶν νεῶν
ἐς Κῶ καὶ Ἁλικαρνασσὸν ἔστειλαν·
αὐτοὶ δὲ ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἄριστα
πλεούσαις ἀναγόμενοι, ἐς Σίφνον
κατέσχον. Καὶ παρ' αὐτοὺς ἀφικ- 5
νεῖται Ἆγις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων
βασιλεὺς ἐπὶ μιᾶς τριήρους, χρή-
ματά τε αἰτήσων ἐς τὸν πόλεμον,
καὶ δύναμιν ναυτικήν τε καὶ πεζι-
κὴν ὅσην πλείστην ἀξιώσων συμπέμ-
ψαι οἱ ἐς τὴν Πελοπόννησον. Καὶ 6
ἐν τούτῳ ἀγγελία αὐτοῖς ἔρχεται
τῆς μάχης τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενομέ-
νης. Ἐκπλαγέντες δὲ πρὸς τὰ ἐξ-
αγγελθέντα, Φαρνάβαζος μὲν σὺν
δώδεκα τριήρεσι, καὶ τῶν μισθοφό-
ρων ξένων ξὺν χιλίοις καὶ πεντακο-
σίοις, ἐπὶ Χίου ἐστάλη, δείσας μή τι
πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἥττης οἱ

fuerant, quot earum sibi ad vecturam sufficere viderentur in mare protractis: reliquisque in navali succensis, ne celeriter eos insequendi facultatem suppeditarent, in Cyprum fugerunt, atque inde in Ægyptum: ubi paulo post (*a*) Amyntas res novas moliens ab incolis interfectus est. Pharnabazus autem & Autophradates aliquandiu apud Chium moram fecerunt: præsidioque in insulâ collocato, nonnullis in Con atque Halicarnassum navibus missis, ipsi centum navibus optime ad navigandum comparatis Siphnum appellunt. Eo loci Agis Lacedæmoniorum rex unâ triremi ad eos venit, pecuniam in usus belli, & copias navales ac pedestres, quammaximas posset, in Peloponnesum ducendas petiturus. Inter hæc nuntius adfertur prœlii apud Issum commissi. Quo nuntio perculsi, Pharnabazus quidem cum duodecim triremibus, atque exterorum mercenariorum mille quingentis, (*b*) Chium repetit: veritus ne auditâ clade Chii defectionem molirentur. Agis, acceptis ab Autophradate talentis ar-

(*a*) *Curt.* 4, 1, 33 *seqq.* (*b*) *idem* 4, 5, 15.

νενεωλκημένας] *recens* hoc in verbo non inest. Derivatur enim non a νέος *novus*, sed a ναῦς, genit. ναὸς vel νεώς, *navis*.

4. τέως] *interea*, dum hæc apud Issum geruntur. Unde 6. καὶ ἐν τούτῳ &c.

ἀναγόμενοι] *solventes*, *provecti in altum*.

ἐς Σίφνον κατέσχον.] Posset etiam verti cum Curtio *Siphnum petierunt*, *cursum eo direxerunt*. Vid. Camerar. ad Act. XXVII. 40.

argenti triginta, triremibus decem, has quidem Hippiæ ad Agesilaum fratrem suum in Tænarum ducendas tradit, mandatis additis, ut persoluto nautis integro stipendio, quamcitissime possit in Cretam naviget, ad res illius insulæ constituendas. Ipse in iis insulis aliquandiu commoratus, paulo post Halicarnassum ad Autophradatem abiit. Alexander Syriæ, quam Cœlen vocant, Menonem Cerdimam satrapam constituit, equitatu auxiliariorum ipsi in præsidium provinciæ commisso: ipse in Phœnicen profectus est: & in itinere obvium habuit Stratonem Gerostrati filium (*a*), (erat is Gerostratus Aradiorum, & quotquot Arado insulæ finitimi sunt, rex, qui quidem, ut & alii Phœnicum ac Cypriorum reges, naves suas cum Autophradate conjunxerat) qui, aureâ coronâ Alexandri capiti impositâ, Aradum insulam, & Marathum ex adverso Aradi in continente sitam, urbem magnam atque opulentam, & Mariammen, cæteraque omnia quæ ad ipsorum ditionem pertinebant, ei tradit.

7 Χῖοι νεωτερίσωσιν. Ἆγις δὲ παρ' Αὐ-
τοφραδάτου τάλαντα ἀργυρίου λα-
βὼν τριάκοντα, καὶ τριήρεις δέκα,
ταύτας μὲν Ἱππίαν ἄξοντα ἀποστέλ-
λει παρὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀγη-
σίλαον ἐπὶ Ταίναρον· καὶ παραγ-
γέλλειν ἐκέλευσεν Ἀγησιλάῳ, δι-
δόντα τοῖς ναύταις ἐντελῆ τὸν μισθὸν,
πλεῖν τὴν ταχίστην ἐπὶ Κρήτης, ὡς
8 τὰ ἐκεῖ καταστησόμενον. Αὐτὸς δὲ
τότε μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις ὑπέ-
μενεν, ὕστερον δὲ εἰς Ἁλικαρνασσὸν
9 παρ' Αὐτοφραδάτην ἀφίκετο. Ἀ-
λέξανδρος δὲ σατράπην μὲν Συρίας
τῆς κοίλης Μένωνα τὸν Κερδίμμα ἐπέ-
ταξε, δοὺς αὐτῷ εἰς φυλακὴν τῆς
χώρας τοὺς τῶν συμμάχων ἱππέας·
10 αὐτὸς δὲ ἐπὶ Φοινίκης ᾔει, καὶ ἀπαν-
τᾷ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν Στράτων
ὁ Γηροστράτου παῖς, τοῦ Ἀραδίων τε
καὶ τῶν Ἀράδῳ προσοίκων βασιλέως·
ὁ δὲ Γηρόστρατος αὐτὸς μετ' Αὐτο-
φραδάτου ἔπλει ἐπὶ τῶν νεῶν, καὶ οἱ
ἄλλοι οἵ τε τῶν Φοινίκων καὶ οἱ τῶν
Κυπρίων βασιλεῖς καὶ αὐτοὶ Αὐτο-
11 φραδάτῃ ξυνέπλεον. Στράτων δὲ Ἀ-
λεξάνδρῳ ἐντυχὼν, στεφανοῖ χρυσῷ
στεφάνῳ αὐτὸν, καὶ τήν τε Ἄραδον
αὐτῷ τὴν νῆσον καὶ τὴν Μάραθον τὴν
καταντικρὺ τῆς Ἀράδου ἐν τῇ ἠπείρῳ
ᾠκισμένην, πόλιν μεγάλην καὶ εὐ-
δαίμονα, καὶ Μαριάμμην πόλιν, καὶ
τἄλλα ὅσα τῆς σφῶν ἐπικρατείας,
ἐνδίδωσιν.

XIV.

(*a*) *Curt.* 4, 1, 6.

7. τὴν ταχίστην] ἐλλειπτικῶς pro *primo quoque tempore*. Xenoph. ἀναβ. lib. 1. p. 198 l. 4. συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, *quamprimum struendam esse aciem*.

9 Μένωνα τὸν Κερδίμμα] Unus ex scriptis Κερδίβα, sed reliqui cum Opt. Κερδίμμα. Et sic legendum est, vertendumque *Menonem Cerdimma*, nempe filium. *Gronov.*

11. πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα] Hæc duo adjectiva in describendis urbibus fere semper conjungit Xenophon locis innumeris.

XIV. Ἔτι δὲ ἐν Μαράθῳ Ἀ- 1
λεξάνδρου ὄντος, ἀφίκοντο παρὰ
Δαρείου πρέσβεις, ἐπιςολήν τε κο-
μίζοντες Δαρείου, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ
γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ
τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ
τοὺς παῖδας. Ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιςολὴ 2
ὅτι Φιλίππῳ τε πρὸς Ἀρταξέρξην
φιλία καὶ συμμαχία ἐγένετο· καὶ
ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου
ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιππος ἀδικίας
πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἦρξεν,
οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθών. Ἐξ 3
οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὔτε
πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ' αὐ-
τὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης
φιλίας τε καὶ συμμαχίας, διαβῆ-
ναί τε ξὺν ςρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν,
καὶ πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρ-
σας. Τούτου ἕνεκα καταβῆναι αὐ-
τὸς τῇ χώρᾳ ἀμύνων καὶ τὴν ἀρ-
χὴν τὴν πατρῴαν ἀνασώσων. Τὴν 4
μὲν δὴ μάχην, ὡς θεῶν τῳ ἔδοξεν,
οὕτω κριθῆναι· αὐτὸς δὲ βασιλεὺς
παρὰ βασιλέως γυναῖκά τε τὴν αὐ-
τοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας
τοὺς ἁλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν
ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ
ξύμμαχος εἶναι Ἀλεξάνδρῳ· καὶ 5
ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἠξίου Ἀλέξ-
ανδρον παρ' αὐτὸν, ξὺν Μενίσκῳ τε
καὶ Ἀρσίμᾳ τοῖς ἀγγέλοις, τοῖς ἐκ
Περσῶν ἥκουσι, τοὺς τὰ πιςὰ ληψο-
μένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώ-
σοντας. Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει 6
Ἀλέξανδρος, καὶ ξυμπέμπει τοῖς

XIV. Quumque adhuc Marathi esset Alexander, legati ad eum à Dario venerunt, qui & literas adferebant, & verbis deprecarentur ut Darii matrem, uxorem & liberos dimitteret. Significabat etiam epistola amicitiam ac fœdus quod Philippo cum Artaxerxe intercessisset: quodque quum Arses Artaxerxis filius regnum accepisset, Philippus nullo à Persis incommodo affectus, primus Arsen injuriâ lacessisset. Alexandrum vero, ex eo tempore quo Darius Persis regnare cœpisset, pro confirmandâ veteri amicitiâ ac fœdere nunquam misisse: etiam transiisse cum exercitu in Asiam, & multa mala attulisse Persis. Propterea descendisse ipsum regioni auxiliaturum & aviti imperii tuendi causâ. De prœlio ita ut alicui deorum visum fuit, decretum esse. Se regem à rege uxorem suam, matrem ac liberos captos petere, amicitiam se cum Alexandro & societatem inire velle, eâque de re ut Alexander ad se cum Menisco & Arsima legatis, qui à Persis venerant, alios qui fidem acciperent, & Alexandri nomine darent, mitteret rogabat. Alexander ad hæc respondet, unaque cum legatis (a), qui à Dario venerant,

(a) Curt. 4, 1, 10.

rant, Therſippum mittit, jubens ut epiſtolam Dario reddat, ipſe vero nullâ de re cum Dario ſermones conferat. Epiſtola Alexandri hæc fuit. *Majores veſtri, Macedoniam reliquamque Græciam ingreſſi, damnis nos affecerunt, quum ipſi nulla prius à nobis accepiſſent. Ego Græcorum imperator creatus, Perſarum injuriam vindicare volens, in Aſiam trajeci, à vobis laceſſitus. Siquidem & Perinthiis opem tuliſtis, qui patrem meum injuriâ affecerant. Ochus etiam in Thraciam, quæ noſtro imperio ſubeſt, exercitum miſit. Parente autem meo per inſidiatores quos ipſi ſubornarâtis occiſo (quemadmodum vos literis quoquoverſum miſſis gloriati eſtis) quum tu Arſen cum Bagoa interfici curaſſes, regnumque injuſte & contra Perſarum leges atque inſtituta occupaſſes, ſummâ Perſis injuriâ illatâ, literas etiam parum amicas ad Græcos miſiſti, quibus eos ad bellum contra me ſuſcipiendum incitares. quumque pecunias ad Lacedæmonios aliosque Græcorum non-*

παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον
παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι
Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι
7 ὑπὲρ μηδενός. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ Ἀ-
λεξάνδρου ὧδε ἔχει. Οἱ ὑμέτεροι
πρόγονοι, ἐλθόντες εἰς Μακεδονίαν
καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, κακῶς
ἐποίησαν ἡμᾶς, οὐδὲν προηδικημέ-
8 νοι· ἐγὼ δὲ, τῶν Ἑλλήνων ἡγεμὼν
κατασταθεὶς, καὶ τιμωρήσασθαι βου-
λόμενος Πέρσας, διέβην εἰς τὴν Ἀ-
9 σίαν, ὑπαρξάντων ὑμῶν. Καὶ γὰρ
Περινθίοις ἐβοηθήσατε, οἳ τὸν ἐμὸν
πατέρα ἠδίκουν. Καὶ εἰς Θρᾴκην,
ἧς ἡμεῖς ἄρχομεν, δύναμιν ἔπεμψεν
10 Ὦχος. Τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος
ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑ-
μεῖς συνετάξατε (ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς
ἐπιστολαῖς πρὸς ἅπαντας ἐκομπά-
σατε) καὶ Ἀρσῆν ἀποκτείναντός σου
μετὰ Βαγώου, καὶ τὴν ἀρχὴν κα-
τασχόντος οὐ δικαίως, οὐδὲ κατὰ
11 τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικοῦντος
Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς
Ἕλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια
διαπέμποντος, ὅπως πρός με πολε-
μῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος
12 πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ ἄλλους
τινὰς

CAP XIV. 8. *ἡγεμὼν κατασταθεὶς*] Supra 1, 1 2.
ὑπαρξάντων ὑμῶν] Eleganter Vulcanius: *a vobis laceſſitus*. Proprie *incipientibus, orſis vobis*. Sic modo 2. *ἀδικίας πρῶτος ἦρξεν*. Et paulo poſt 12. *ὑπάρξαντός σου τῆς ἔχθρας*.
9. *ἄρχομεν*] Scripti *ἤρχομεν*. *Gronov.*
10. *μετὰ Βαγώου*] *auxilio Bagoa*, ceu recte interpretatus eſt Facius. Licet enim poſtea Darius & Bagoam interemerit, Curt. 6, 4, 10 Id tamen hoc loco non dicitur, ſed ope Bagoæ Arſen a Dario interfectum. Unde apud Curtium 6, 3, 12. *in ſedem Cyri beneficio Bagoa admiſſus* Darius dicitur Copioſe de hoc loco agit Gronovius, oſtendens, verba *μετὰ Βαγώου* ad *ἀποκτείναντος*, non ad Ἀρσῆν pertinere, ordine ſic poſtulante, cum non ſcriptum ſit Ἀρσῆν μετὰ Βαγώου, ſed *ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγώου*.

τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων τε λαβόντων, καὶ τῶν παρὰ σοῦ πεμφθέντων, τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων, καὶ τὴν εἰρήνην, ἣν τοῖς Ἕλλησι κατεσκεύασα, διαλύειν ἐπιχειρούντων, ἐστράτευσα ἐπί σε, ὑπάρξαντός σου τῆς ἔχθρας. Ἐπεὶ δὲ μάχῃ 13 νενίκηκα, πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγοὺς καὶ σατράπας, νῦν δέ σε καὶ τὴν μετά σου δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχω, τῶν θεῶν μοι δόντων ὅσοι τῶν μετά σου παρατα- 14 ξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ' ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέλομαι, καὶ οὐκ ἄκοντες παρ' ἐμοί εἰσιν, ἀλλ' αὐτοὶ ἑκόντες ξυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. Ὡς οὖν 15 ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἁπάσης κυρίου ὄντος, ἧκε πρὸς ἐμέ. Εἰ δὲ φοβῇ μὴ ἐλθὼν πάθῃς τι ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους. Ἐλθὼν δὲ πρός με, 16 τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ εἰ ἄλλο τι θέλεις, αἴτει καὶ λάμβανε. Ὅ, τι γὰρ ἂν πείθῃς ἐμὲ, ἔσται σοι. Καὶ 17 τοῦ λοιποῦ ὅταν πέμπῃς παρ' ἐμὲ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε, μηδὲ ἐξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν, φράζε εἴ του δέῃ. Εἰ δὲ μὴ, ἐγὼ βουλεύσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικοῦντος. Εἰ δὲ ἀντιλέγεις περὶ τῆς 18

nullos miseris (quas tamen quum reliquæ omnes Græciæ civitates contempsissent, soli Lacedæmonii acceperunt) quum denique ii qui abs te emissi fuerunt, amicos sociosque meos corruperint, atque abalienarint, & pacem cum Græcis à me constitutam dissolvere omnibus modis conati sint, bellum tibi intuli, quippe qui inimicitiarum autor fueris. Quum autem primo satrapas tuos bellique duces, nunc vero te tuumque exercitum prœlio vicerim, regionem quoque, deorum benignitate, in meâ potestate teneam, quotquot tuarum partium milites ex prœlio servati ad me confugerunt, horum curam gero, neque inviti apud me sunt, sed suâ sponte mecum militant. Ad me igitur, utpote totius Asiæ dominum, veni. At si metuis, ne, ubi veneris, aliquid tibi abs me acerbi accidat, mitte amicorum tuorum aliquot, qui fidem accipiant. Quum ad me veneris, matrem & uxorem ac liberos, & si quid præterea voles, posce atque accipe. quicquid enim à me petieris, impetrabis. De reliquo, quando ad me scribes, ad Asiæ regem scribere te memineris: neque tanquam ad parem scribe, sed veluti omnium tuarum rerum domino significa siquid petas. Sin aliter feceris, ego de te tanquam injuriam inferente decernam. Si vero, quod ad regni

17 εἴ του δέῃ] *si qua re indiges.*

regni possessionem attinet, contradicis, aliud pro eo prœlium experiri paratus ne fugias. Ego enim te, quocunque loci fueris, adoriar. Atque hæc quidem ad Darium scripsit.

XV. Postquam vero cognovit, omnem pecuniam quam Darius per Cophenem Artabani filium Damascum miserat captam esse, Persas etiam ejus pecuniæ custodes, reliquumque regium apparatum in potestatem venisse, eam Parmenioni Damascum (*a*) reportandam & custodiendam tradidit. Legatos autem Græcorum qui ad Darium ante prœlium advenerant, quum etiam captos audiret, ad se mitti jussit. Hi erant, Euthycles quidem Lacedæmonius, Thessaliscus vero Ismeniæ filius (*b*) & Dionysodorus olympionices, Thebani: Iphicrates autem Iphicratis ducis filius, Atheniensis. Qui quum ad Alexandrum adducti essent, Thessaliscum quidem & Dionysodorum (quamvis Thebani essent) statim dimisit; partim com-

βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι περὶ αὐτῆς, καὶ μὴ φεῦγε. Ὡς ἐγὼ ἐπί σε πορεύσομαι, οὗ ἂν ᾖς. Πρὸς μὲν Δαρεῖον ταῦτα ἀπέστειλεν.

1 XV. Ἐπεὶ δὲ ἔμαθε τά τε χρήματα ὅσα σὺν Κωφῆνι τῷ Ἀρταβάζου ἀποπεπόμφει ἐς Δαμασκὸν Δαρεῖος, ὅτι ἑάλωκε, καὶ ὅσοι Περσῶν ἀμφ' αὐτὰ ἐγκατελείφθησαν σὺν τῇ ἄλλῃ βασιλικῇ παρασκευῇ, ὅτι καὶ οὗτοι ἑάλωσαν, ταῦτα μὲν ὀπίσω κομίσαντας ἐς Δαμασκὸν Παρ-
2 μενίωνα φυλάσσειν ἐκέλευε. Τοὺς δὲ πρέσβεις ἐκ τῶν Ἑλλήνων, οἳ πρὸς Δαρεῖον πρὸ τῆς μάχης ἀφιγμένοι ἦσαν, ἐπεὶ καὶ τούτους ἑαλωκέναι ἔλαβεν, παρ' αὐτὸν πέμπειν
3 ἐκέλευσεν. Ἦσαν δὲ, Εὐθυκλῆς μὲν Σπαρτιάτης, Θεσσαλίσκος δὲ Ἰσμηνίου, καὶ Διονυσόδωρος ὀλυμπιονίκης, Θηβαῖοι· Ἰφικράτης δὲ ὁ Ἰφικράτους τοῦ στρατηγοῦ, Ἀθη-
4 ναῖος. Καὶ οὗτοι ὡς ἧκον παρ' Ἀλέξανδρον, Θεσσαλίσκον μὲν καὶ Διονυσόδωρον, καίπερ Θηβαίους ὄντας, εὐθὺς ἀφῆκε· τὸ μέν τι, κατοικτίσει τῶν Θηβῶν· τὸ δὲ, ὅτι συγ-

(*a*) *Curt.* 4, 1, 4. (*b*) *idem* 3, 13 15.

18. ἀγώνισαι] Ita scribendum est cum Blanckardo, non autem ἀγωνίσαι, quod esset 3 sing. aor 1. optat. act. a quo differt ἀγωνίσαι aor. 1 inf. act. & ἀγώνισαι 2. sing. aor 1. imperat. med. Sententia est: *Subsistens* sive *exspectans iterum pugna de eo, neque fuge.*

ἀπέστειλεν] Recte in optimo ἐπέστειλεν *Gronov*

Cap. XV. 1. παρασκευῇ] MSS. omnes, etiam Optimus κατασκευῇ. Quod & notat Vulcanius ex V C. *Gronov.*

2. πρέσβεις ἐκ τῶν Ἑλλήνων] Dele particulam ἐκ volente Opt. *Idem.*

3. Ἦσαν δὲ]. Alios commemorat Curtius 3, 13, 15. ad quem vide Freinshemii annotationem.

4. κατοικτίσει τῶν Θηβῶν] Quod eam urbem ipse vastasset, supra lib. 1. cap. 8. & 9.

συγγνωστὰ δεδρακέναι ἐφαίνοντο, ἠνδραποδισμένης ὑπὸ Μακεδόνων τῆς πατρίδος, σφίσιν τε ἥν τινα ἐδύναντο ὠφέλειαν εὑρισκόμενοι, καὶ εἰ δή τινα καὶ τῇ πατρίδι ἐκ Περσῶν καὶ Δαρείου. 5 Ταῦτα μὲν ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐπιεικῆ ἐνθυμηθεὶς, ἰδίᾳ δὲ Θεσσαλίσκον μὲν αἰδοῖ τοῦ γένους ἀφιέναι εἶπεν, ὅτι τῶν ἐπιφανῶν Θηβαίων ἦν· Διονυσόδωρον δὲ, ἐπὶ τῇ νίκῃ τῶν Ὀλυμπίων· Ἰφικράτην δὲ, φιλίᾳ τε 6 τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ μνήμῃ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, ζῶντά τε ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε, καὶ νόσῳ τελευτήσαντος τὰ ὀστᾶ ἐς τὰς Ἀθήνας τοῖς πρὸς γένους ἀπέπεμψεν. 7 Εὐθυκλέα δὲ, Λακεδαιμόνιόν τε ὄντα, πόλεως περιφανοῦς, ἐχθρᾶς ἐν τῷ τότε, καὶ αὐτὸν οὐδὲν ἰδίᾳ εὑρισκόμενον ἐς ξυγγνώμην, ὅ, τι γε καὶ λόγου ἄξιον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν· ὕστερον δὲ, καὶ ὡς ἐπὶ μεγάλα εὐτύχει, καὶ τοῦτον ἀφῆκεν. 8 Ἐκ Μαράθου δὲ ὁρμηθεὶς, Βύβλον τε λαμβάνει, ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν, καὶ Σιδῶνα, αὐτῶν Σιδωνίων ἐπικα-

miseratione Thebarum, tum quod veniâ digni viderentur: quippe qui patriâ ipsorum à Macedonibus direptâ eversâque, & sibi & patriæ utilitatem aliquam adferre Darii ac 5 Persarum adminiculo conarentur. Hæc itaque modeste ac leniter de utroque statuens, Thessaliscum quidem privatim, reverentia generis adductus (erat enim illustri apud Thebanos loco) dimisit: 6 Dionysodorum, quod Olympiis vicisset: Iphicratem vero, ob amorem Atheniensis urbis, & paternæ memoriæ gloriam, quem, & quum in vivis esset, magno semper apud se in honore habuit, & morbo mortui 7 ossa Athenas ad propinquos reportari curavit. Cæterum Euthyclem, quod Lacedæmonius esset, eaque urbs tum temporis manifestas cum Alexandro inimicitias gereret, quodque ipse privatim nihil quod magnopere veniâ dignum videretur, inveniret, primum 8 quidem in custodiam (citra vincula tamen) tradidit: postea, ut res magnæ prospere successerunt, etiam hunc dimisit. E Maratho deinde movens,

5. ἀφιέναι εἶπεν] Vel *se dimittere dixit*, vel *dimitti jussit*.

6. ζῶντά τε] Delendum omnino est in latina versione pronomen *quem*, & quod præcedit punctum. Neque enim Iphicratem a se dimisit, uti reliquos duos, sed secum retinuit.

7. πόλεως περιφανοῦς, ἐχθρᾶς] Vulcanius legit πόλεως περιφανῶς ἐχθρᾶς. Cui adstipulatur Freinshemius in notis ad Curtium 3, 13, 15. Blanckardus & Gronovius, optimum suum codicem eam in rem citans.

ὕστερον δὲ, καὶ ὡς] In quibusdam codicibus scriptis deëst καὶ, & deinde μέγα non μεγάλα. Sed videntur genuina, quæ in optimo & altero aliquo concipiuntur ita, ὕστερον δὲ ἐπεὶ μεγάλα κτλ. *Gronovius*

vens, Byblum pactionibus traditam capit. Sidonem etiam (*a*), Sidoniis ipsis odio Persarum & Darii eum arcessentibus. Tyrum inde proficiscenti (*b*), Tyriorum legati obviam venerunt, à communi missi, significantes Tyrios paratos esse, quæ Alexander imperasset, facere. Ipse, laudatâ & civitate & legatis (erant enim hi ex principibus civitatis cum alii, tum Tyriorum regis filius. nam ipse rex Azelmicus cum Autophradate navigabat) jussit ut reversi Tyriis renuntiarent, velle se urbem intrare, Herculi sacrificaturum.

λεσαμένων, κατὰ ἔχθραν τῶν Περ-
9 σῶν καὶ Δαρείου. Ἐντεῦθεν δὲ προύχώρει ὡς ἐπὶ Τύρον, καὶ ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Τυρίων, ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐςαλμένοι, ὡς ἐγνωκότων Τυρίων πράσσειν, ὅ, τι ἂν ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξ-
10 ανδρος. Ὁ δὲ, τήν τε πόλιν ἐπαινέσας, καὶ τοὺς πρέσβεις (καὶ γὰρ ἦσαν τῶν ἐπιφανῶν ἐν Τύρῳ οἵ τε ἄλλοι, καὶ ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρίων παῖς· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀζέλμικος μετ' Αὐτοφραδάτου ἔπλει) ἐκέλευσεν ἐπανελθόντας φράσαι Τυρίοις, ὅτι ἐθέλοι παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν θῦσαι τῷ Ἡρακλεῖ.

XVI. Est enim in eâ urbe templum Herculis vetustissimum ex iis, quorum humana memoria conservatur, non Argivi illius Herculis, qui Alcmenæ filius fuit. Multis enim ante seculis Tyri colebatur Hercules, quam Cadmus è Phœnice profectus Thebas occupasset, multoque ante quam Semele Cadmo nata esset, ex quâ Bacchus Jovis filius. Bacchus quidem sane tertius à Cadmo, ætate

1 XVI. Ἔςι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους παλαιότατον ὧν μνήμη ἀνθρωπίνη διασώζεται, οὐ τοῦ Ἀργείου Ἡρακλέους, τοῦ τῆς
2 Ἀλκμήνης. Πολλαῖς γὰρ γενεαῖς πρότερον τιμᾶται ἐν Τύρῳ Ἡρακλῆς, ἢ Κάδμον ἐκ Φοινίκης ὁρμηθέντα Θήβας κατασχεῖν, καὶ τὴν παῖδα Κάδμῳ τὴν Σεμέλην γενέσθαι· ἐξ ἧς καὶ ὁ τοῦ Διὸς Διό-
3 νυσος γίνεται. Διόνυσος μὲν δὴ τρίτος ἂν ἀπὸ Κάδμου εἴη, κατὰ

(*a*) *Curt.* 4, 1, 15. (*b*) *idem* 4, 2, 1.

Λάβ-

8. *κατὰ ἔχθραν τῶν Περσῶν*] Omnes plane antiqui, quos ego inspexi, sed & V. C. quem Vulcanius postea adhibuit ἄχθος vel ἔχθος τὸ Περσῶν. *Gronov.*

10. Ἀζέλμικος] Alii Ἀζέμιλκος De quo idem Gronovius consulendus.

Cap. XVI. 2. *κατασχεῖν*] *obtinuit.*

ἐξ ἧς καὶ ὁ τῦ Διὸς Διόνυσος γίνεται] Gronovius utique legendum videri ait ἐξ ἧς καὶ τῦ Διὸς ὁ Διόνυσος γίνεται, licet non adverterit aliquam in MSS. discrepantiam.

3. *Διόνυσος μὲν δὴ τρίτος*] Herculem Tyrium longe vetustiorem esse Argivo, inde Arrianus ostendit, quod Hercules Argivus vixerit circa tempora Oedipi, qui fuit quintus a Cadmo, hoc ordine: Cadmus, Polydorus, Labdacus, Laius, Oedipus Hercules Tyrius autem multis ante Cadmum seculis Tyri fuerit cultus. Cui plura hac de re legere lubet, Gronovium adeat.

Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου τοῦ Κάδ-
μου παιδός· Ἡρακλῆς δὲ ὁ Ἀρ-
γεῖος, κατ' Οἰδίποδα μάλιστα τὸν
Λαΐου. Σέβουσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι 4
ἄλλον Ἡρακλέα, οὐχ ὅνπερ Τύριοι,
ἢ Ἕλληνες. Ἀλλὰ λέγει Ἡρόδο-
τος, ὅτι τῶν δώδεκα θεῶν Ἡρακλέα
ἄγουσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ καὶ
Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς καὶ
Κόρης σέβουσιν, ἄλλον τοῦτον Διό-
νυσον· καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς τού-
τῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ,
ἐπᾴδεται. Ὡς τόν γε ἐν Ταρτησ- 5
σῷ πρὸς Ἰβήρων τιμώμενον Ἡρα-
κλέα (ἵνα καὶ στῆλαί τινες Ἡρα-
κλέους ὠνομασμέναι εἰσὶ) δοκῶ ἐ-
γὼ τὸν Τύριον εἶναι Ἡρακλέα· ὅτι
Φοινίκων κτίσμα ἡ Ταρτησσὸς, καὶ
τῷ Φοινίκων νόμῳ ὅ, τε νεὼς πε-
ποίηται τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐκεῖ, καὶ
θυσίαι θύονται. Γηρυόνην δὲ, ἐφ' 6
ὅντινα ὁ Ἀργεῖος Ἡρακλῆς ἐστάλη
πρὸς Εὐρυσθέως, τὰς βοῦς ἐπελά-
σαι τὰς Γηρυόνου, καὶ ἀγαγεῖν ἐς
Μυκήνας, οὐδέν τι προσήκειν τῇ
γῇ τῶν Ἰβήρων, Ἑκαταῖος ὁ λο-
γοποιὸς λέγει· οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα
Ἐρύθειαν ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσ-
σης σταλῆναι Ἡρακλέα· ἀλλὰ τῆς 7
Ἠπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε

Labdaci, qui filius Polydori filii Cadmi: Hercules vero Argivus cum Oedipo Laji filio circiter vixit. Colunt autem & Ægyptii alium Herculem, diversum ab eo quem Tyrii aut Græci. Sed Herodotus tradit, Ægyptios Herculem in numero duodecim deorum habere. quemadmodum etiam Athenienses Bacchum Jovis & Proserpinæ filium colunt, diversum ab hoc Baccho. & Jacchus mysticus huic Baccho, non Thebano illi, accinitur. Quapropter Herculem illum qui in Tartesso ab Iberis colitur (ubi & columnæ quædam extant Herculis dictæ) Tyrium hunc Herculem esse censuerim. Tartessus enim à Phœnicibus condita est & Phœnicum more templum eo loci Herculi structum est, & sacra fiunt. Geryonem vero, adversus quem Hercules Argivus ab Eurystheo missus, ut boves Geryonis abreptas Mycenas duceret, nihil ad Iberorum regionem pertinere Hecatæus historicus tradit, neque ad insulam ullam Erythiam in Oceano sitam missum fuisse: sed Geryonem continentis, quæ circa

4. τῶν δώδεκα θεῶν] Horum mentionem facit Pausanias lib. 1. pag. 5. l. 34. *Porticus altera* (Athenis in Ceramico) *pictos habet deos qui duodecim appellantur.* Et lib. 8. p. 494. l. 30. duodecim deorum templum commemorat.

6. ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσσης] *extra Oceanum.* Sententia est, Herculem non tantum ad illam insulam Erythiam in Oceano, nempe mari Gaditano sitam, missum non fuisse, ex qua armenta abduxisse vulgo creditur, sed neque ad aliam quandam insulam, quæ ejusdem cum illa altera nominis sit, & extra Oceanum jaceat.

circa Ambraciam & Amphilochos est, regem fuisse: atque ex hac continente Herculem boves abduxisse, neque parvum hunc etiam laborem judicasse. Neque vero me latet, in hunc usque diem pinguia in illâ continente pascua esse, & opimas boves in eâ pasci, & Eurystheum, quod ex eâ continente boves haberet, celebrem fuisse. neque absurdum putaverim regem illius continentis Geryonem appellatum fuisse: at quod neque extremos Europæ Iberos, neque regis nomen noverit Eurystheus, aut an opimæ eâ in regione boves nascantur. nisi quis Junonem adducens quæ id Herculi per Eurystheum denuntiaret, rem absimilem vero tegere fabulæ involucris velit. Huic Herculi Tyrio Alexander se sacrificare velle dixit. Quæ postquam à legatis Tyrum perlata sunt, visum illis est reliqua omnia quæ Alexander imperasset facere: cæterum neminem vel Græcorum vel Macedonum in urbem admittere. quod il-

καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα γενέ-
σθαι Γηρυόνην, καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου
ταύτης ἀπελάσαι Ἡρακλέα τὰς
βοῦς, οὐδὲ τοῦτον φαῦλον ἆθλον
8 τιθέμενον. Οἶδα δὲ ἐγὼ καὶ εἰς τοῦ-
το, ὅτι εὔβοτον τὴν Ἤπειρον ταύ-
την, καὶ βοῦς τρέφουσαν καλλί-
στας· καὶ ἐς Εὐρυσθέα τῶν μὲν ἐξ
Ἠπείρου βοῶν κλέος ἀφῖχθαι, καὶ
τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου τὸ ὄ-
νομα τὸν Γηρυόνην οὐκ ἔξω τοῦ εἰ-
9 κότος τίθεμαι· τῶν δὲ ἐσχάτων τῆς
Εὐρώπης Ἰβήρων, οὔτ' ἂν τοῦ βα-
σιλέως τὸ ὄνομα γινώσκειν Εὐρυ-
σθέα, εἴτε βοῦς καλαὶ ἐν ταύτῃ
10 τῇ χώρᾳ νέμονται· εἰ μή τις Ἥραν
τούτοις ἐπάγων, ὡς αὐτὴν ταῦτα
Ἡρακλεῖ διὰ Εὐρυσθέως ἐπαγγέλ-
λουσαν, τὸ οὐ πιστὸν τοῦ λόγου
ἀποκρύπτειν ἐθέλοι τῷ μύθῳ. Τού-
τῳ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ ἔφη ἐθέλειν
11 θῦσαι Ἀλέξανδρος. Ὡς δὲ ἀπηγ-
γέλθη ταῦτα πρὸς τῶν πρέσβεων
εἰς τὴν Τύρον, τὰ μὲν ἄλλα ἔδοξε
σφίσι ποιεῖν, ὅ, τιπερ ἐπαγ-
γέλλῃ Ἀλέξανδρος, εἰς τὴν πό-
λιν μήτε τινὰ Περσῶν μήτε Μακε-
δόνων

8. *καὶ εἰς τοῦτο ὅτι*] Pro ὅτι Vulcanius legendum conjicit ἔτι. Et sic Ind. 8, 9. καὶ εἰς τοῦτο ἔτι. Sed retineri potest ὅτι, & nihilominus sensus idem manere, ut ὅτι sit transpositum, quod sæpissime fit, & constructio cum infinitivo eadem, quæ 3, 26, 1. Ind 6, 6. ὅτι εἰκὸς εἶναι ὕεσθαι, & Act. XXVII. 10. θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως - μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. Gronovius εἰς τοῦτο interpretatur *ad hoc, præter ea*, quæ dixi ad confirmationem hujus sententiæ

καὶ ἐς Εὐρυσθέα] *& tum ad Eurysthea pervenisse opinionem & gloriam boum ex Epiro*, (sive ex continente) *tum nomen regis Epiri Geryonem, non extra verisimile posuerim*. Gronov.

9. *εἴτε βοῦς καλαὶ*] Ex optimo codice pro hoc Gronovius annotavit ὅτε εἰ βοῦς Unde totus locus ita vertendus: *Extremorum vero Europæ Iberorum neque regis nomen cognosse Eurysthea* verisimile puto, *neque an boves opimæ in ea regione essent, sive pascerentur*.

μὴ δέχεσθαι· ὡς τοῦτο ἔς τε τὰ 12
παρόντα τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον,
καὶ ἐς τοῦ πολέμου τὴν κρίσιν (ἄ-
δηλον ἔτι οὖσαν) ἀσφαλέστατον
σφίσι γνωσόμενοι. Ὡς δὲ ἐξηγ- 13
γέλθη Ἀλεξάνδρῳ τὰ ἐκ τῆς Τύ-
ρου, τοὺς μὲν πρέσβεις πρὸς ὀργὴν
ὀπίσω ἀπέπεμψεν· αὐτὸς δὲ ξυν-
αγαγὼν τούς τε ἑταίρους καὶ τοὺς
ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς, καὶ τα-
ξιάρχας καὶ ἰλάρχας, ἔλεξεν ὧδε.

XVII. Ἄνδρες φίλοι καὶ 1
ξύμμαχοι, ἡμῖν οὔτε τὴν ἐπ' Αἰ-
γύπτου πορείαν ἀσφαλῆ ὁρῶ, θα-
λασσοκρατούντων Περσῶν· Δαρεῖόν 2
τε διώκειν, ὑπολειπομένους αὐτήν
τε τὴν Τυρίων πόλιν ἀμφίβολον,
καὶ Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον ἐχο-
μένην πρὸς Περσῶν, οὐδὲ τοῦτο ἀ-
σφαλές, ἔς τε τὰ ἄλλα, καὶ μά-
λιστα δὴ ἐς τὰ Ἑλληνικὰ πράγμα-
τα· μή ποτ' ἄρα ἐπικρατήσαντες 3
αὖθις τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ χωρίων οἱ
Πέρσαι, προχωρησάντων ἡμῶν ξὺν
τῇ δυνάμει, ὡς ἐπὶ Βαβυλῶνά τε
καὶ Δαρεῖον, αὐτοὶ ξὺν πλείονι
στόλῳ μεταγάγοιεν τὸν πόλεμον ἐς
τὴν Ἑλλάδα. Λακεδαιμονίων μὲν 4
ἡμῖν ἐκ τοῦ εὐθέος πολεμούντων,

12 lud pro præsenti rerum statu convenientissimum responsum esse, & quoad eventum belli (qui adhuc incertus erat) tutissimum ipsis videretur.
13 Simulac vero Tyriorum responsum Alexandro renuntiatum fuit, indignatus, legatos Tyrum reverti jubet (a): convocatisque amicis & principibus exercitus, & cohortium turmarumque præfectis, ita eos alloquutus est.

XVII. *Expeditionem in Ægyptum facere (ô amici ac socii) parum tutum nobis fore censeo, Persis imperium maris obtinentibus: & Darium insequi, Tyriorum urbe dubiâ relictâ, Persisque Ægyptum ac Cyprum in suâ potestate habentibus, idque cum ob alias res, tum ob Græciæ statum, periculosum fore judico, ne fortasse maritimis oppidis recuperatis, interea dum nos exercitum in Babylonem & Darium ducimus, ipsi majore classe bellum in Græciam transferant: præsertim quum Lacedæmonii apertos sese nobis hostes declararint, Athenienses vero in præsentiâ metu magis, quam benevolentiâ erga nos sese contineant.*

(a) *Curt.* [illegible], 5.

12. τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον] *rationi convenientissimum.*
ἐς τοῦ πολέμου τὴν κρίσιν] Sic apud Polyb. lib. 1. cap. 58. συνέβη λαβεῖν τὸν πόλεμον τὴν κρίσιν, *accidit ut finis bello imponeretur.* Et cap. 59. κρίνειν τὸν πόλεμον, eodem sensu, quo paulo post idem ait πέρας ἐπιθεῖναι τῷ πολέμῳ. Item ibid. pag 85. l. 10. ὅτι μόνως δύναται διὰ τοῦ κατὰ θάλατταν κινδύνου κρίσεως τὰ ὅλα τυχεῖν. *Non aliter universum bellum terminari posse, quam navali prælio.*
CAP. XVII. 2. αὐτήν τε τὴν Τυρ.] in omnibus antiquis exstat: αὐτήν τε ὀπίσω τὴν Τυρ
οὐδὲ τοῦτο] Hoc οὐδὲ respondet illi οὔτε 1. neque erant hæc a proxime superioribus divellenda.

neant. Captâ autem Tyro, & Phœnice tota, & navalis apparatus Phœnicum, quo maximo & validissimo Persæ utuntur, nobis, ut verisimile est, accedet. Neque enim remiges, neque navium propugnatores Phœnices committent ut tenentibus nobis ipsorum urbes, ipsi pro aliis navale prœlium subeant. Cyprus præterea vel facile se nobis adjunget, vel classe eo missâ parvo negotio capi poterit. Atque ita Macedonum & Phœnicum conjunctâ classe mare pernavigantes, Cypro etiam subactâ, firmum maris imperium tenebimus, simulque nobis facilis in Ægyptum expeditio fuerit. Ægypto autem nostro imperio adjectâ, nihil erit quod aut de Græciâ aut de rebus domesticis simus soliciti. Babylonicam porro expeditionem, præterquam quod cum rerum domesticarum securitate, majore etiam nostrâ cum dignitate suscipiemus, Persis undique è mari, & regione cis Euphratem submotis.

τῆς δὲ Ἀθηναίων πόλεως φόβῳ μᾶλ-
λόν τι ἢ εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς, πρὸς τὸ
5 παρὸν κατεχομένης· ἐξαιρεθείσης δὲ
Τύρου, ἥ τε Φοινίκη ἔχοιτο ἂν πᾶσα,
καὶ τὸ ναυτικὸν, ὅπερ πλεῖστόν τε καὶ
κράτιστον τοῦ Περσικοῦ, τὸ Φοινίκων
6 παρ᾽ ἡμᾶς μεταχωρήσειν εἰκός. Οὐ
γὰρ ἀνέξονται οἱ ἐρέται οὐδ᾽ οἱ ἐπι-
βάται Φοίνικες, ἐχομένων σφίσι τῶν
πόλεων, αὐτοὶ ὑπὲρ ἄλλων πλέον-
7 τες κινδυνεύειν· Κύπρος δὲ ἐπὶ τῷδε
ἢ οὐ χαλεπῶς ἡμῖν προσχωρήσει, ἢ
ἐξ ἐπίπλου εὐμαρῶς ληφθήσεται.
8 Καὶ ταῖς τε ἐκ Μακεδονίας ναυσὶ καὶ
ταῖς Φοινίσσαις πλεόντων ἡμῶν τὴν
θάλασσαν, καὶ Κύπρου ἅμα προσγε-
νομένης, θαλασσοκρατοῖμέν τε ἂν βε-
βαίως, καὶ ὁ ἐς Αἴγυπτον στόλος
9 εὐμαρῶς ἡμῖν ἐν ταυτῷ γίνεται. Αἴ-
γυπτον δὲ παραστησαμένοις, ὑπέρ τε
τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς οἰκείας οὐδὲν ἔτι
10 ὕποπτον ὑπολείπεται· τόν τε ἐπὶ Βα-
βυλῶνος στόλον μετὰ τοῦ ἐς τὰ οἴκοι
ἀσφαλοῦς, καὶ ξὺν μείζονι ἅμα ἀ-
ξιώσει ποιησόμεθα, ἀποτετμημέ-
νοι τὴν θάλασσαν Περσῶν ξύμπασαν,
καὶ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Εὐφράτου γῆν.

XVIII. His dictis facile persuasit, ut Tyri oppugnationem aggrederentur. Sed & divinitus ipse monitus fuit (*a*): quod eâ ipsâ nocte per somnum visus sibi

1 XVIII: Ταῦτα λέγων, οὐ χαλεπῶς ἔπειθεν ἐπιχειρεῖν τῇ Τύρῳ· ἀλλὰ καί τι θεῖον ἀνέπειθεν αὐτὸν, ὅτι ἐνύπνιον αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδόκει αὐτὸς μὲν τῷ τείχει προσάγειν

τῶν

(*a*) *Curt.* 4, 2, 17.

5. ἔχοιτο ἂν] *occupata foret.*
6. ἐχομένων σφίσι τῶν πόλεων] *occupatis ipsorum urbibus.*
7. ἐπὶ τῷδε] *post hæc.*
ἐξ ἐπίπλου] Id quod in pedestribus copiis ἐξ ἐφόδου dici solet.
8. θαλασσοκρατοῖμέν τε ἂν] *maris imperium teneremus.*

τῶν Τυρίων, τὸν δὲ Ἡρακλέα δε-
ξιοῦσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀνάγειν ἐς
τὴν πόλιν. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖτο 2
Ἀρίστανδρος, ὡς ξὺν πόνῳ ἁλω-
σομένην τὴν Τύρον, ὅτι καὶ τὰ
τοῦ Ἡρακλέους ἔργα ξὺν πόνῳ
ἐγένοντο. Καὶ γὰρ καὶ μέγα ἔρ- 3
γον τῆς Τύρου ἡ πολιορκία ἐφαί-
νετο. Νῆσός τε γὰρ αὐτὴ ἡ πό-
λις ἦν, καὶ τείχεσι ὑψηλοῖς
πάντη ὠχύρωτο. καὶ τὰ ἀπὸ θα-
λάσσης πρὸς τῶν Τυρίων μᾶλ-
λόν τι ἐν τῷ τότε ἐφαίνετο, τῶν τε
Περσῶν ἔτι θαλασσοκρατούντων,
καὶ αὐτοῖς τοῖς Τυρίοις νεῶν ἔτι
πολλῶν περ οὐσῶν. Ὡς δὲ ταῦ- 4
τα ὅμως ἐκράτησε, χῶμα ἔγνω
χωννύναι ἐκ τῆς ἠπείρου ὡς ἐπὶ
τὴν πόλιν. Ἐστι δὲ πορθμὸς τε- 5
ναγώδης τὸ χωρίον, καὶ τὰ μὲν
πρὸς τῇ ἠπείρῳ τῆς θαλάσσης
βραχέα καὶ πηλώδη αὐτοῦ· τὰ
δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει, ἵνα τὸ
βαθύτατον τοῦ διάπλου, τριῶν
μάλιστα ὀργυιῶν τὸ βάθος. Ἀλ- 6
λὰ λίθων τε πολλῶν ἀφθονία ἦν,
καὶ ὕλης, ἥν τινα τοῖς λίθοις ἄ-
νωθεν ἐπεφόρουν. χάρακές τε οὐ

esset ipse quidem Tyriorum muros adoriri, Herculisque species se obtulisset dextram ei porrigentis, atque in urbem introducentis. Quod quidem Aristander in hunc modum interpretabatur, Tyrum magno cum labore captum iri, quoniam etiam Herculis opera laboriosa fuissent. Et certe Tyri expugnatio laboriosa in primis videbatur. Nam & ipsa urbs, insula erat (*a*), altisque mœnibus omni ex parte munita;& tum temporis Tyrii mari plurimum pollebant, quod nimirum & Persæ domini maris essent, ipsique præterea Tyrii magnam navium vim haberent. Postquam tamen hæc placuerunt, aggerem ex continente ad urbem ducere statuit. Est vero fretum limosum alveo, & mare ubi continenti proximum est, non profundum ac cœnosum (*b*): ubi urbem ipsam attingit, quâ quidem parte profundissima pars trajectus est, tres admodum orgyias altum est. Sed & magna vis saxorum ad manum erat (*c*), & ligneæ materiæ quam saxis inster-

(*a*) *Curt.* 4, 2, 5 *&* 7. *&* 9. (*b*) *Idem* 4, 2, 19. (*c*) *Idem* 4, 2, 18. *seqq.*

CAP. XVIII. 3. *αὐτὴ ἡ πόλις*] In MSS. quos vidi, omnibus *αὐτοῖς*, etiam in editione Basileensi. *Gronov.*

καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης] *& maritima pro Tyriis magis tunc temporis videbantur* esse. Sic πρὸς cum genitivo usurpatum exstat 1, 18, 15. 3, 7, 10. Hoc namque difficilior videbatur Macedonibus futura navalis oppugnatio, quod & multum a Persarum classe, neque parum a Tyriorum navibus ipsis esset periculi.

πολλῶν περ οὐσῶν] Prorsus legendum credo cum Opt. Cod. *πολλῶν περιουσῶν*. *Gronov.*

4 *Ὡς δὲ ταῦτα ὅμως ἐκράτησε*] *Cum vero hæc sententia tamen vicisset*, ut loquitur Livius, id est, valuisset sive prævaluisset, *cum hæc magis placuissent.* Sic ταῦτα ἐνίκα, Ind. 32, 13. & *ἐκράτει Παρμενίων τῇ γνώμῃ*, 3, 9, 9.

sternebant. Neque difficulter tigna in cœno stabiliebantur, ipsumque adeo cœnum compagis loco saxa tignis committebat. Magna erat Macedonum ad opus alacritas, magna etiam Alexandri, qui & præsens erat, & singula ipse designabat, atque alios verbis exstimulabat, alios apposite qui ingenti quadam contentione operi instabant, laudibus extollebat. Et sane quamdiu ad continentem aggerem ducebant, non difficulter processit opus. Nam & in exiguâ maris altitudine & nemine prohibente molem jaciebant. Postquam vero in profundiora loca perventum est, atque ad urbem ipsam appropinquarunt, missilibus ab altis muris, non citra damnum, petebantur: quia instructi non tam ad pugnam quam ad opus erant. Tyrii præterea diversis ex partibus triremibus adnavigantes (quippe qui mari adhuc potiebantur) dubiam aggeris extructionem Macedonibus reddebant. Macedones duas ligneas turres aggeri, qua plurimum in mare productus erat, imponunt, machinasque

χαλεπῶς ἐν τῷ πηλῷ κατεπήγνυντο, καὶ αὐτὸς ὁ πηλὸς ξύνδεσμος τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν
7 ἐγίγνετο. Καὶ προθυμία τῶν Μακεδόνων εἰς τὸ ἔργον καὶ Ἀλεξάνδρου πολλὴ ἦν, παρόντος τε καὶ αὐτοῦ ἕκαςα ἐξηγουμένου, κὶ τὰ μὲν λόγῳ ἐπαίροντος, τὰ δὲ καὶ χρήσιμα τούς τε ἐκπρεπέςερον κατ' ἀρετὴν πονουμένους ἐπικου-
8 φίζοντος. Ἀλλ' ἔςε μὲν τὸ πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἐχώννυτο, οὐ χαλεπῶς προὐχώρει τὸ ἔργον, ἐπὶ βάθος τε ὀλίγον, χωννύμενον, καὶ οὐδενὸς
9 ἐξείργοντος. Ὡς δὲ τῷ βαθυτέρῳ ἤδη ἐπέλαζον, καὶ ἅμα τῇ πόλει αὐτῇ ἐγγὺς ἐγίγνοντο, ἀπό τε τῶν τειχῶν ὑψηλῶν ὄντων βαλλόμενοι ἐκακοπάθουν, ἅ τε καὶ ἐπ' ἐργασίᾳ μᾶλλόν τι ἢ ὡς ἐς μάχην
10 ἀκριβῶς ἐςαλμένοι· καὶ ταῖς τριήρεσιν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ χώματος ἐπιπλέοντες οἱ Τύριοι, ἅ τε δὴ θαλασσοκρατοῦντες ἔτι, ἄπορον πολλαχῇ τὴν πρόσχωσιν τοῖς Μα-
11 κεδόσιν ἐποίουν. Καὶ οἱ Μακεδόνες πύργους ἐπάνω τοῦ χώματος, ὅ, τι περ προκεχωρήκει αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης, ἐπέςησαν δύο, καὶ μηχανὰς ἐπὶ τοῖς πύργοις. Προ-

6. ἐς τὸ ἐπιμένειν] *ut consisterent* saxa, *ut firma manerent, ut immobilia jacerent* cœno immersa.

7. τὰ δὲ καὶ χρήσιμα] Egregie hunc locum Gronovius restituit ex Opt. MSto sic corrigens transponendo literas: τὰ δὲ καὶ χρήμασι, *alios verbis exstimulabat, alios vero etiam pecunia, & quidem ingenti quadam contentione operi instantes, alacriores reddebat.* Ita τούς τε *& quidem, nempe* puto vertendum uti & 2, 24, 1. 3, 3, 2. ἐπικουφίζειν autem pro *alacriorem reddere* accipitur a Xenoph. Cyropæd. lib. 7. παρακάλει τοὺς σὺν σοὶ εἰς τὴν ἐμβολὴν, τῷ μὲν προσώπῳ παραθαῤῥύνων, ταῖς δ' ἐλπίσιν ἐπικουφίζων.

Προκαλύμματα δὲ δέῤῥεις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν, ὡς μήτε πυρφόροις βέλεσιν ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλεσθαι, τοῖς τε ἐργαζομένοις προβολὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι πρὸς τὰ τοξεύματα· ἅμα τε ὅσοι προσπλέοντες τῶν Τυρίων ἔβλαπτον τοὺς χωννύντας, ἀπὸ τῶν πύργων βαλλόμενοι οὐ χαλεπῶς ἀνασταλήσεσθαι ἔμελλον. Οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ταῦτα ἀντιμηχανῶνται τοιόνδε.

XIX. Ναῦν ἱππαγωγὸν κλημάτων τε ξηρῶν καὶ ἄλλης ὕλης εὐφλέκτου ἐμπλήσαντες, δύο ἱστοὺς ἐπὶ τῇ πρώρᾳ καταπηγνύουσι, καὶ ἐν κύκλῳ περιφράσσουσιν ἐς ὅσον μακρότερον, ὡς φορυτόν τε ταύτῃ καὶ δᾷδας ὅσας πλείστας δέξασθαι. πρὸς δὲ, πίσσαν τε καὶ θεῖον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ παρακαλέσαι μεγάλην φλόγα, ἐπὶ ταύτῃ ἐπεφόρησαν. Παρέτειναν δὲ καὶ κεραίαν διπλῆν ἐπὶ τοῖς ἱστοῖς ἀμφοτέροις, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐξήρτησαν ἐν λέβησιν, ὅσα ἐπιχυθέντα ἢ ἐπιβληθέντα ἐπὶ μέγα τὴν φλόγα ἐξάψειν ἔμελλον· ἕρματά τε ἐς τὴν πρύμναν ἐνέθεσαν, τοῦ ἐξᾶραι εἰς ὕψος τὴν πρῷραν πιεζομένης κατὰ πρύμναν τῆς νεώς. Ἔπειτα ἄνεμον τηρήσαντες ὡς ἐπὶ τὸ χῶμα ἐπιφέροντα, ἐξάψαντες τριήρεσι τὴν ναῦν, κατ' οὖρον εἷλκον. Ὡς δὲ

12 in iis disponunt. Tegmina iis erant coria & pelles, ut neque missilibus ignitis à muro peti possent, & iis qui in opere constituti erant eâdem operâ propugnaculi loco ad-
13 versus telorum ictus essent: simul etiam ut quotquot Tyriorum adnavigantes, operariis infesti essent, è turribus icti non magno negotio reprimerentur. Tyrii contra hujuscemodi quid machinati sunt.

1 XIX. Navem hippagogam aridis sarmentis, aliâque materiâ quæ facile succendi posset, onerant (a), & malis duobus ad proram erectis, quam latissime possunt eos in orbem circumsepiunt, ut faces fascesque quamplurimos capi-
2 ant: ad hæc picem & sulphur, aliaque ad excitandam ingentem flammam accommoda, accumulant. præterea ad u-
3 trumque malum binas antennas extenderant, atque ex iis in lebetibus suspendunt, quæcunque aut infusa aut immissa vehementer flammam au-
4 gere possent. Dehinc omnia nautica instrumenta in puppim transferunt, ut eorum pondere gravata puppis pro-
5 ram altius erigat. Deinde observato vento qui aggerem versus spiraret, navim trire-
6 mibus alligatam in mare protra-

(a) Curt. 4, 3, 2.

CAP. XIX. 1. ἐς ὅσον μακρότερον] Opt. μακρότατον. Gronov.
φορυτόν] fasces, sarmenta aliamve cogestitiam & confusam materiam.
4 ἕρματα] saburram, saxa arenamque, ut ait Curtius.
5. κατ' οὖρον εἷλκον] secundo vento pertrahunt. Sic 7, 20, 11. Gronov.

trahunt. Postquam vero moli turribusque appropinquârunt, immisso in materiem igne, quantâ maximâ vi possunt navim triremibus protrahentes ad molis caput impellunt. At qui in navi jam succensâ erant remiges facile enatârunt. Interea ingens incendium turres comprehendit, & antennæ confractæ quæcunque ad augendum incendium præparata erant effundunt. Tyrii præterea triremibus suis propius ad molem admotis, in turres ejaculabantur, ut non nisi cum periculo ad exstinguendum incendium propius accedi posset. Quum itaque jam turres ignem concepissent, multi oppidanorum inscensis scaphis, diversis è partibus ad molem appulsi, vallo quod ante aggerem Macedones jecerant facile subverso, reliquis etiam machinis, quas navis incendium non attigerat, ignem immittunt. Alexander latiorem in continente aggerem moliri orsus, qui plures turres capere posset, machinarum fabris ut novas machinas struant jubet. Qui-

ἐπέλαζον ἤδη τῷ τε χώματι καὶ τοῖς πύργοις, πῦρ ἐμβαλόντες εἰς τὴν ὕλην, καὶ ὡς βιαιότατα ἅμα ταῖς τριήρεσιν ἐπανελκύσαντες τὴν ναῦν,
7 ἐνσείουσιν ἄκρῳ τῷ χώματι. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἐν τῇ νηῒ καιομένῃ ἤδη ἐξενήξαντο οὐ χαλεπῶς· καὶ ἐν τούτῳ ἥ τε φλὸξ πολλὴ ἐνέπιπτε τοῖς πύργοις, καὶ αἱ κεραῖαι περικλασθεῖσαι ἐξέχεαν ἐς τὸ πῦρ ὅσα ἐς ἔξαψιν τῆς φλογὸς παρεσκευασμένα ἦν.
8 Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τριήρων πλησίον τοῦ χώματος ἀνακωχεύοντες, ἐτόξευον ἐς τοὺς πύργους, ὡς μὴ ἀσφαλὲς εἶναι πελάσαι ὅσοι σβεστήριον τῇ
9 φλογὶ ἐπέφερον. Καὶ ἐν τούτῳ κατεχομένων ἤδη ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν πύργων, ἐκδραμόντες ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ, καὶ ἐς κελήτια ἐμβάντες, ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐποκείλαντες τοῦ χώματος, τόν τε χάρακα οὐ χαλεπῶς διέσπασαν τὸν πρὸ αὐτοῦ προβεβλημένον, καὶ τὰς μηχανὰς ξυμπάσας κατέφλεξαν, ὅσας μὴ
10 τὸ ἀπὸ τῆς νεὼς πῦρ ἐπέσχεν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε χῶμα ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἀρξάμενος πλατύτερον χωννύναι, ὡς πλέονας δέξασθαι πύργους, καὶ τοὺς μηχανοποιοὺς μηχανὰς ἄλλας κατασκευάζειν ἐκέ-
11 λευσεν. Ὡς δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο,

6. ἅμα ταῖς τριήρεσιν] *una cum triremibus*, cum non solum magnam vim venti vela concepissent, sed remis simul navis concitaretur, Curt. 4. 3, 2

7. περικλασθεῖσαι] *flexa* vel *circumacta*. Illustravit hanc significationem verbi ipsius liber IVtus observationum patris cap. 21. *Gronov.*

8. ἀνακωχεύοντες] *fluctuantes in mari*. Ἀνακωχεύειν enim est *navem in alto retinere, subductis velis subsistere*. 2. 22, 3. 2, 23, 5. Ind. 24, 4.

11. Ὡς δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο] *Dum vero hæc conficiebantur*. Unde idem ita repetitur cap. 20. 5. ἐν ᾧ δὲ, *interea verò dum & machinæ conficiuntur*. Vulcanius: *Quibus jam confectis*; quod esset ὡς δὲ ταῦτα παρεσκεύαστο ἤδη, ut infra cap. 21. 2.

ζετο, αὐτὸς τούς τε ὑπασπιστὰς ἀναλαβὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἐπὶ Σιδῶνος ἐστάλη, ὡς ἀθροίσων ἐκεῖ ὅσαι ἤδη ἦσαν αὐτῷ τριήρεις, ὅτι ἀπορώτερα τὰ τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο, θαλασσοκρατούντων τῶν Τυρίων.

XX. Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατός 1 τε ὁ Ἀράδου βασιλεὺς, καὶ Ἔνυλος ὁ Βύβλου, ὡς ἔμαθον τὰς πόλεις σφῶν ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐχομένας, ἀπολιπόντες Αὐτοφραδάτην τε καὶ τὰς ξὺν αὐτῷ νέας, παρ᾽ Ἀλέξανδρον σὺν τῷ ναυτικῷ τῷ σφετέρῳ ἀφίκοντο, καὶ αἱ τῶν Σιδωνίων τριήρεις σὺν αὐτοῖς· ὥς τε Φοινίκων μὲν νῆες ὀγδοήκοντα μάλιστα αὐτῷ παρεγένοντο. Ἧκον δὲ 2 ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ ἐκ Ῥόδου τριήρεις, ἥ τε περίπολος καλουμένη, καὶ ξὺν ταύτῃ ἄλλαι ἐννέα. Καὶ ἐκ Σόλων καὶ Μαλλοῦ τρεῖς, καὶ Λυκίας, δέκα. Ἐκ Μακεδονίας δὲ πεντηκόντορος, ἐφ᾽ ἧς Πρωτέας Ἀνδρονίκου ἐπέπλει. Οὐ πολ- 3 λῷ δ᾽ ὕστερον καὶ οἱ τῆς Κύπρου βασιλεῖς ἐς τὴν Σιδῶνα κατέσχον ναυσὶν ἑκατὸν μάλιστα καὶ εἴκοσιν, ἐπειδὴ τήν τε ἧσσαν τὴν κατ᾽ Ἰσσὸν Δαρείου ἐπύθοντο, καὶ ἡ Φοινίκη πᾶσα ἐχομένη ἤδη ὑπ᾽ Ἀλεξάν-

bus jam confectis, ipse cum scutatis & Agrianis in Sidonios movit, triremes nimirum quotquot ibi habebat contracturus. quod difficilis admodum urbis expugnatio videretur, Tyriis mare tenentibus.

XX. Inter hæc Gerostratus Aradi, & Enylus Bybliorum rex, certiores facti urbes suas ab Alexandro captas, deserto Autophradate, & navibus quas ducebat, ipsi cum suâ quisque classe ad Alexandrum venerunt, unaque cum iis etiam ipsorum Sidoniorum triremes: adeo ut Phœnicum quidem naves octoginta circiter haberet. Per eosdem dies etiam ex Rhodo triremes appulêre, in quibus una peripolus dicta, & cum hac aliæ novem. Ex Solis etiam & Mallo tres. Ex Lyciâ decem. Ex Macedoniâ quoque navis una quinquaginta remorum, cui præfectus erat Proteas Andronici filius. Neque multo post etiam Cypri reges centum & viginti navibus Sidonem venerunt (*a*), clade quam Darius apud Issum acceperat auditâ, eâ etiam re territi quod tota Phœnice in Alexandri potestatem venisset: iis omni-

(*a*) *Curt.* 4, 3, 11.

ἐπὶ Σιδῶνος ἐστάλη] *Sidonem profectus est*, quam urbem jam receperat, incolis ipsum ultro arcessentibus, supra cap. 15. 8.

ἀθροίσων ἐκεῖ] Adverbium ἐκεῖ omnino cum hoc participio, non cum verbo ἦσαν copulandum. Nam quas illic jam habebat triremes, eas non opus erat contrahere. Voluit autem Alexander, quotquot usquam habuit triremes, undique apud Sidonem contrahere.

CAP. XX. 2. περίπολος] Notat hoc vocabulum *circuitorem*, *excubitorem*.

omnibus Alexander præterita errata ignovit, quod necessitate potius quam suâ ipsorum voluntate classem cum Persis junxissent. Interea vero dum & machinæ conficiuntur, & naves ad navigationem pariter & pugnam instruuntur, Alexander cum aliquot equitum turmis atque scutatis, Agrianis, & sagittariis in Arabiam contendit (*a*), ad montem cui Antilibano nomen est. Eâque regione partim vi subactâ, partim pactionibus in suam potestatem redactâ, undecim dierum spatio Sidonem reversus est, ubi Cleandrum Polemocratis F. ex Peloponneso venientem (*b*), & cum eo Græcorum mercenariorum quatuor millia deprehendit. Paratâ jam classe, dispositisque ad tabulata navium scutatis qui apti ad pugnam viderentur (nisi navium irruptione potius quam manu navale prœlium fieret) ex Sidone solvens, Tyrum instructâ acie navigat ipse quidem ad dextrum cornu quod in

4 δρου ἐφόβει αὐτούς. Καὶ τούτοις πᾶ-
σιν ἔδωκεν Ἀλέξανδρος ἄδειαν τῶν
πρόσθεν, ὅτι ὑπ᾽ ἀνάγκης μᾶλλόν τι
ἢ κατὰ γνώμην τὴν σφῶν ἐδόκουν
ξυνταχθῆναι τοῖς Πέρσαις ἐς τὸ ναυ-
5 τικόν. Ἐν ᾧ δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ
ξυνεπήγνυντο, καὶ αἱ νῆες ὡς εἰς ἔπ-
πλουν καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν ἐξ-
ηρτύοντο, ἐν τούτῳ δὲ ἀναλαβὼν τῶν
τε ἱππέων ἴλας τινὰς, καὶ τοὺς ὑπα-
σπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τε καὶ
τοὺς τοξότας, ἐπ᾽ Ἀραβίας στέλλε-
ται εἰς τὸν Ἀντιλίβανον καλούμενον
6 τὸ ὄρος. Καὶ τὰ μὲν βίᾳ τῶν ταύτῃ
ἐξελὼν, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ παραστησά-
μενος, ἕνδεκα ἡμέραις ἐπανῆγεν εἰς
τὴν Σιδῶνα, καὶ καταλαμβάνει Κλέ-
ανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐκ Πελο-
ποννήσου ἥκοντα, καὶ ξὺν αὐτῷ μι-
σθοφόρους Ἕλληνας τετρακισχιλίους.
7 Ὡς δὲ συνετέτακτο αὐτῷ τὸ ναυτι-
κὸν, ἐπιβιβάσας τοῖς καταστρώμασι
τῶν ὑπασπιστῶν ὅσοι ἱκανοὶ ἐδόκουν ἐς
τὸ ἔργον, εἰ μὴ διέκπλοις μᾶλλόν τι
ἢ ἐν χερσὶν ἡ ναυμαχία γίγνοιτο, ἄ-
ρας ἐκ τῆς Σιδῶνος ἐπέπλει τῇ Τύρῳ
8 ξυντεταγμέναις ταῖς ναυσίν. Αὐτὸς
μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ὃ δὴ ἐς τὸ
πέλαγος αὐτῷ ἀνεῖχε· καὶ ξὺν αὐτῷ

οἷ

(*a*) *Curt.* 4, 3, 1. & 7. (*b*) *idem* 4, 3, 11. & 3, 1, 1.

5. ὡς εἰς ἔσπλουν] Arrianus scripsit ὡς εἰς ἐπίπλουν τε. Id plerique MSS. confirmant. Etiam Vulcanius ex V. C. Unus ὡς ἐς πλοῦν τε. Sed recte ἐπίπλουν, nempe ad urbem invadendam, & si impediretur, navale prælium tentandum, quod & facere mox constituit, nisi Tyrii cunctarentur. Utrumque compositum & differentia ejus patet quoque ex 1, 20. *Gronov.*

ἐπ᾽ Ἀραβίας στέλλεται] Factum hoc narrat Curtius 4, 3, 1. & 7. antequam turres reliquaque opera a Tyriis immissa nave incenderentur. Sed Arriano potius credendum.

7. ξυντεταγμένας] Opt. ξυντεταγμέναις. *Gronov.*

οἵ τε Κυπρίων βασιλεῖς, καὶ ὅσοι
Φοινίκων, πλὴν Πνυταγόρου.
Οὗτος δὲ καὶ Κρατερὸς τὸ εὐώνυμον κέρας εἶχον τῆς πάσης τάξεως.
9 Τοῖς δὲ Τυρίοις πρότερον μὲν ναυμαχεῖν ἐγνωσμένον ἦν, εἰ κατὰ θάλατταν ἐπιπλέοι σφίσιν Ἀλέξανδρος.
10 Τότε δὲ πλῆθος νεῶν πολὺ ἀπροσδοκήτως κατιδόντες (οὐ γάρ πω πεπυσμένοι ἦσαν τάς τε Κυπρίων ναῦς καὶ τὰς Φοινίκων ξύμπασας Ἀλέξανδρον ἔχοντα) καὶ ἅμα ξυντεταγμένως τοῦ ἐπίπλου γιγνομένου.
11 Ὀλίγον γὰρ πρὶν προσχεῖν τῇ πόλει, ἀνεκώχευσαν ἔτι πελάγιαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ νῆες· ἔπειτα οὕτω ξυνταξάμενοι, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο, πολλῷ τῷ ῥοθίῳ ἐπέπλεον.
12 Ταῦτα ὁρῶντες οἱ Τύριοι, ναυμαχεῖν μὲν ἀπέγνωσαν· τριήρεσι δὲ, ὅσας τῶν λιμένων τὰ στόματα ἐδέχοντο, βύζην τὸν ἔσπλουν φραξάμενοι ἐφύλασσον; ὡς μὴ ἐς τῶν λιμένων τινὰ ἐγκαθορμισθῆναι τῶν πολεμίων τὸν στόλον.
13 Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο οἱ Τύριοι,

mare extendebatur, unaque cum ipso Cypriorum reges, reliquique Phœnices, excepto Pnytagora. Nam hic & Craterus lævum totius aciei cornu tenebant. At Tyrii initio navali prœlio decernere statuerant, si Alexander mari in eos classem duceret: postquam vero tantam navium vim præter omnem exspectationem adventare conspicati sunt, (nondum enim audierant omnes & Cypriorum & Phœnicum naves ad Alexandrum confluxisse) quumque eas instructâ acie appellere cernerent. (paulo enim ante quam urbi appropinquarent, naves quæ circa Alexandrum erant in alto subsistebant, Tyriisque obviam cum classe non prodeuntibus, ita in ordinem redactæ magno cum impetu adnavigabant) tum Tyrii navali prœlio abstinendum sibi putârunt (a). sed triremibus, quotquot portuum fauces capere poterant, confertim aditum obstruentes curabant, ne in aliquem portuum classis hostium appellere posset. Alexander, simulac Tyrios obviam ei non venire anim-

(a) *Curt.* 4, 3, 12.

8. καὶ ὅσοι Φοινίκων] *& quotquot erant Phœnices.*
11. ἔπειτα] *deinde* Respondet illi ὀλίγον πρίν.
12. Ταῦτα ὁρῶντες] Præcesserat quidem jam participium κατιδόντες, ut hoc totum ταῦτα ὁρῶντες οἱ Τύριοι potuisset omitti salva sententia, sed non sine obscuritatis periculo. Maluit ergo Arrianus imitari Xenophontis sui simplicitatem atque perspicuitatem. apud quem multa reperias hujusmodi syntaxeos exempla, in quibus post longiorem verborum circuitum priora vel eadem vel similia repetuntur Sic Cyropæd. lib. 1. p. 6. l. 48. καὶ ὁρῶν δὴ αὐτὸν κεκοσμημένον. Interjiciuntur deinde septem lineæ, quibus suspensa tenetur sententia: quæ cum absolvenda est, hæc repetuntur: ὁρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου, ἐμβλέπων αὐτῷ, ἔλεγεν. Ita & pag. 44. lin. 8. pag. 62. lin. 24. pag. 73. lin. 26. pag 304. lin. 1. pag. 382. lin. 50. pag. 395. lin. 37.

animadvertit, propius ad urbem navigat. Et quidem in portum qui Sidonem vergit perrumpere non statuit, propter faucium angustias, quodque multis triremibus adversas proras ostendentibus aditus obstructus esset; tres quæ ad extremas fauces positæ erant triremes, Phœnices occurrentes adversis proris demergunt. Qui in navibus erant, facile in continentem quam amici tenebant enatârunt. Tum Alexander haud procul ab aggere quem struxerat, classem ad littus, qua tutamen adversus ventos esset, adducit. Postero die Cyprios cum suis navibus & Andromacho iis præfecto, ad portum qui Sidone venientes recipit, obsidere urbem jubet. Phœnices ultra aggerem locat, ab eâ parte quæ Ægyptum respicit, ubi & tabernaculum ejus positum erat.

XXI. Multis interea ex Cypro totaque Phœnice fabris collectis, machinæ permultæ confectæ erant. quarum aliæ in aggere collocatæ, aliæ hippagogis navibus quas secum Sidone advexerat, aliæ triremibus paulo tardioribus sunt impositæ. Rebus omnibus ita

ἐπέπλει τῇ πόλει· καὶ ἐς μὲν τὸν
λιμένα τὸν πρὸς Σιδῶνος βιάζεσθαι
ἀπέγνω, διὰ στενότητα τοῦ στόματος·
καὶ ἅμα ἀντιπρώροις τριήρεσι
πολλαῖς ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔσ-
14 πλουν· τρεῖς δὲ τὰς ἐξωτάτω ἐφορμούσας
τῷ στόματι τριήρεις προσπεσόντες
οἱ Φοίνικες καὶ ἀντιπρώροις
ἐμβαλόντες καταδύουσιν. Οἱ
δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν οὐ χαλεπῶς ἐξενήξαντο
ἐς τὴν γῆν, φιλίαν οὖσαν.
15 Τότε μὲν δὴ οὐ πόῤῥω τοῦ ποιητοῦ
χώματος κατὰ τῶν αἰγιαλῶν, ἵνα
σκέπη τῶν ἀνέμων ἐφαίνετο, οἱ σὺν
16 Ἀλεξάνδρῳ ὡρμίσαντο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ,
τοὺς μὲν Κυπρίους ξὺν ταῖς
σφετέραις ναυσὶ καὶ Ἀνδρομάχῳ
τῷ ναυάρχῳ κατὰ τὸν λιμένα τὸν
ἐκ Σιδῶνος φέροντα, ἐκέλευσεν
ἐφορμεῖν τῇ πόλει. Τοὺς δὲ Φοίνικας
κατὰ τὸν ἐπέκεινα τοῦ χώματος,
τὸν πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχοντα,
ἵνα καὶ αὐτῷ ἡ σκηνὴ ἦν.

1 XXI. Ἤδη δὲ καὶ μηχανοποιῶν
αὐτῷ πολλῶν ἔκ τε Κύπρου
καὶ Φοινίκης ἁπάσης συνειλεγμένων,
μηχαναὶ πολλαὶ συμπεπηγμέναι
ἦσαν, αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος,
αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἱππαγωγῶν
νεῶν, ἃς ἐκ Σιδῶνος ἅμα οἱ ἐκόμισεν·
αἱ δὲ ἐπὶ τῶν τριήρων, ὅσαι
αὐτῶν

14. ἀντιπρώροις] scil. Tyriorum triremibus. Nam si ad Phœnices hoc verbum pertineret, puto, scriptum foret ἀντίπρωροι, uti 1, 19, 15. ἐμβάλλειν ἀντιπρώρους πλεύσας.

15. κατὰ τῶν αἰγιαλῶν] Opt. cum alio τὸν αἰγιαλόν. Gronov.

16. κατὰ τὸν ἐπέκεινα] *ad portum, qui ultra aggerem erat, & Ægyptum respiciebat.* Gronov.

νεῶν οὐ ταχυναυτοῦσαι ἦσαν. Ὡς 2 δὲ παρεσκεύαστο ἤδη ξύμπαντα, προσῆγον τὰς μηχανὰς κατά τε τὸ ποιητὸν χῶμα, καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ τείχους προσορμιζομένων τε καὶ ἀποπειρωμένων τοῦ τείχους. Οἱ δὲ Τύριοι ἐπί τε 3 τῶν ἐπάλξεων τῶν κατὰ τὸ χῶμα πύργους ξυλίνους ἐπέςησαν, ὡς ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἴ ποι ἄλλῃ αἱ μηχαναὶ προσήγοντο, βέλεσί τε ἠμύνοντο, καὶ πυρφόροις οἰςοῖς ἔβαλλον αὐτὰς τὰς ναῦς· ὥςτε φόβον παρέχειν τοῖς Μακεδόσι πελάζειν τῷ τείχει. Ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ 4 τείχη κατὰ τὸ χῶμα, τό, τε ὕψος ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιςα πόδας, καὶ ἐς πλάτος ξύμμετρον, λίθοις μεγάλοις ἐν γύψῳ κειμένοις ξυμπεπηγότα. Ταῖς δὲ ἱππαγω- 5

2 præparatis, machinas in aggerem quem ſtruxerant adducunt. quumque ex navibus aliæ atque aliæ muro succederent eumque explorarent, Tyrii in ſupremâ parte murorum qui aggeri op-
3 poſiti erant, turres ligneas erexerunt, ut ex iis pugnarent, & ſiquâ ex parte machinæ admovebantur, telis ſeſe tuebantur, igniferaque miſſilia in ipſas naves conjiciebant: ut Macedonibus metum appropinquandi muris injicerent. Erat autem
4 murus aggeri oppoſitus CL admodum pedes altus, latitudine altitudini reſpondente, & ſaxis ingentibus gypſo inter ſe commiſſis. Hippa-
5 gogæ vero naves & Macedonum triremes quæ machinas

CAP. XXI. 2. *προσῆγον τὰς μηχανὰς*] *adduxerunt machinas & in congeſto aggere & in navibus adverſus aliam atque aliam muri partem*, ſive *adverſus varias muri partes*, *ſuccedentibus* muro ſcilicet Macedonibus, *eumque explorantibus*. Primum *κατὰ τὸ χῶμα* non eſt in aggerem, utpote in quo jam erant, ſed *in aggere* ad murum promovebant. Nam *κατὰ* ſæpe *in* notat 2, 22, 8. 1, 3, 1. 2, 7, 9. 1, 14, 6. *κατὰ τὴν ὄχθην in ripa*. Deinde *ἀπὸ τῶν νεῶν* non eſt ex navibus, ſed *a navibus* ſive *in navibus* ut *ἐπὶ τῶν νεῶν* cap. 23. 1. Sic mox 3. *ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν*. Et *ἀπὸ τῶν πλοίων λῃςεύειν navibus prædari*, 1, 3, 8. *ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ* in littore, 6, 23, 4. Unde paulo poſt de navibus dicitur 5. *ὅσαι τὰς μηχανὰς προσῆγον τῷ τείχει* Et cap. 22, 9. *τῶν νεῶν τινας τῶν μηχανοφόρων προσῆγον*. Porro *ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ τείχους* ſignificat *in varias muri partes*. Sic item cum genitivo *ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς χώρας*, 5, 9, 3. Denique *προσορμιζομένων* nullo modo cum *νεῶν* conſtrui poſſe, ſatis indicio eſt generum diverſitas. Neque illa pars ſyntaxeos inuſitata eſt Arriano, qua ponuntur ablativi conſequentiæ, licet, quod præcedit verbum *προσῆγον*, videatur poſtulare nominativum. Sic etiam Ælian. Var. Hiſt. lib. 3. c. 22 *ὑπερεκπλαγέντων - - ἀπέςησαν*, pro *ὑπερεκπλαγέντες*. Niſi quis forte cum Vulcanio malit poſt *τείχους* punctum delere. Sicque *οἱ δὲ Τύριοι* poterit verti *tum vero Tyrii*

3. *ἐπί τε τῶν ἐπάλξεων*] *in turribus ligneis conſtiterunt, quæ in faſtigiis erant murorum aggeri oppoſitorum*.

εἴ ποι ἄλλῃ] *ſi qua parte alia, ſi uſquam alibi.*

προσήγοντο] ſcil. navibus, unde paulo ante *προσῆγον τὰς μηχανὰς - - ἀπὸ τῶν νεῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ τείχους*.

4. *ἐς πλάτος ξύμμετρον*] In tantam nempe latitudinem, quanta ex præſcriptis artis architectonicæ requiritur ad molem tantæ altitudinis ſuſtinendam.

nas muro admoturæ erant, ne ipsæ quidem facile urbi appropinquare ibi poterant, quod magna vis saxorum à Tyriis in mare projecta accessum prohiberet. Alexander saxa è mari eximenda curavit, quod quidem opus difficulter admodum, utpote è navibus, ubi pes firmiter, ut in terrâ, figi non poterat, præstabatur. Præterea Tyrii obtectis navibus, ad triremium ancoras adlapsi, præcisis ancorarum funibus, omnem appellendi potestatem hostium navibus præripiebant. Alexander complures naves triginta remorum eâdem ratione obtegens, obliquas ancoris præstituit, ut Tyriarum navium accessum propulsarent. Cæterum nihilo secius urinatores occulto lapsu subeuntes, funes præscindebant. Macedones ferreis catenis pro funibus ancoras alligantes jaciunt, ut urinatores non amplius jam officere possent. Saxa itaque in struem accumulata, laqueis implexa, è mari protrahunt. deinde ea machinis sublata in altum projiciunt, ne denuo in eundem locum conjecta incommodo sint. Sublatâ hac saxorum strue, facile jam ad murum

γοῖς τε καὶ ταῖς τριήρεσι τῶν Μακεδόνων, ὅσαι τὰς μηχανὰς προσῆγον τῷ τείχει, καὶ ταύτῃ οὐκ εὔπορον ἐγίγνετο πελάζειν τῇ πόλει· ὅτι λίθοι πολλοὶ ἐς τὸ πέλαγος προβεβλημένοι ἐξεῖργον αὐτῶν τὴν ἐγγὺς
6 προσβολήν. Καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ἔγνω ἐξελκύσαι ἐκ τῆς θαλάσσης· ἠνύετο δὲ χαλεπῶς τοῦτο τὸ ἔργον, οἷα δὴ ἀπὸ νεῶν, καὶ οὐκ ἀπὸ
7 γῆς βεβαίου, γινόμενον· ἄλλως τε καὶ οἱ Τύριοι ναῦς καταφράξαντες παρὰ τὰς ἀγκύρας ἐπῆγον τῶν τριήρων· καὶ ὑποτέμνοντες τὰς σχοίνους τῶν ἀγκυρῶν, ἄπορον τὴν προσόρμισιν ταῖς πολεμίαις ναυσὶν ἐποίουν.
8 Ἀλέξανδρος δὲ τριακοντόρους πολλὰς ἐς τὸν αὐτὸν τρόπον φράξας, ἐπέστησεν ἐγκαρσίας πρὸ τῶν ἀγκυρῶν, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἀνασέλλεσθαι τὸν ἐπίπλουν τῶν νεῶν. Ἀλλὰ καὶ ὡς ὕφαλοι κολυμβηταὶ τὰς σχοίνους
9 αὐτοῖς ὑπέτεμνον. Οἱ δὲ ἁλύσεσιν εἰς τὰς ἀγκύρας ἀντὶ σχοίνων χρώμενοι οἱ Μακεδόνες καθίεσαν, ὥστε μηδὲν ἔτι πλέον τοῖς κολυμβηταῖς
10 γίγνεσθαι. Ἐξάπτοντες οὖν βρόχους τῶν λίθων ἀπὸ τοῦ χώματος, ἀνέσπων αὐτοὺς ἔξω τῆς θαλάσσης· ἔπειτα μηχαναῖς μετεωρίσαντες, κατὰ βάθους ἀφίεσαν, ἵνα οὐκέτι προβεβλημένοι βλάψειν ἔμελλον.
11 Ὅπου δὲ καθαρὸν πεποίητο τῶν προ-

9. καθίεσαν] *demittebant*, nempe anchoras.
10. ἐξάπτοντες οὖν] *injicientes igitur ab aggere laqueos lapidibus*. Est autem ἐξάπτοντες ἀπὸ τοῦ χώματος idem loquendi genus, quale modo 6. ἔργον ἀπὸ νεῶν γινόμενον. Nimirum, in aggere consistentes, laqueis saxa e mari extrahebant.
ἵνα οὐκέτι] *ubi non amplius*.

προσβάλλειν τὸ τεῖχος οὐ χαλεπῶς ᾔει ταύτῃ αἱ νῆες προσεῖχον.
12 Οἱ δὲ Τύριοι, πάντῃ ἄποροι γιγνόμενοι, ἔγνωσαν ἐπίπλουν ποιήσασθαι ταῖς Κυπρίαις ναυσὶν, αἳ κατὰ τὸν λιμένα ἐφώρμουν τὸν ἐς Σιδῶνα τετραμμένον·
13 ἐκ πολλοῦ δὴ καταπετάσαντες τοῦ λιμένος τὸ στόμα ἱστίοις, τοῦ μὴ καταφανῆ γενέσθαι τῶν τριήρων τὴν πλήρωσιν, ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ὁπότε οἵ τε ναῦται ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν τούτῳ μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θάτερα τῆς πόλεως ναυτικοῦ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀνεχώρει, πληρώσαντες πεντήρεις μὲν τρεῖς, καὶ τετρήρεις ἴσας, τριήρεις δὲ ἑπτὰ, ὡς ἀκριβεστάτοις τε τοῖς πληρώμασι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μάχεσθαι μέλλουσιν εὐοπλοτάτοις, καὶ ἅμα εὐθαρσεστάτοις ἐς τοὺς ναυτικοὺς ἀγῶνας.
14 Τὰ μὲν πρῶτα ἀτρέμα τῇ εἰρεσίᾳ ἐπὶ μιᾶς νεὼς ἐξέπλεον, ἄνευ κελευστῶν τὰς κώπας παραφέροντες· ὡς δὲ ἐπέστρεφον ἤδη ἐπὶ τοὺς Κυπρίους, καὶ ἐγγὺς τοῦ καθορᾶσθαι ἦσαν, τότε δὴ ξὺν βοῇ τε πολλῇ καὶ ἐγκελευσμῷ ἐς ἀλλήλους, καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ ξυντόνῳ ἐπεφέροντο.

naves appellebantur. At
12 Tyrii in tantâ rerum angustiâ constituti, Cyprias naves adoriri statuunt, quæ portum qui Sidonem spectat obsidebant; quumque multo antea ipsas portus fauces velis passis
13 obtexissent, ne nimirum triremes milite complentes ab hostibus conspicerentur; sub meridiem (quo tempore & Macedonum nautæ necessariis rebus occupati, dispersi erant, & Alexander ex classe, quæ ab alterâ urbis parte erat, in tabernaculum se contulerat) instructis quinqueremibus tribus, quadriremibus totidem, & triremibus septem, præstantissimis remigibus, & militibus delectis, qui ad pugnam ex tabulatis navium conserendam optime armati, & ad navalia certamina adeunda plus animi haberent: primo quidem singulæ lento
14 remigio, nulloque celeusmate edito prolabuntur. Postquam vero eo usque provecti sunt, ut jam à Cypriis cerni possent, tum ingenti clamore sublato, mutuoque celeusmate sese incitantes, concitato remigio in eorum naves feruntur.

XXII.

13. ἐν τούτῳ μάλιστα] *tunc potissimum*, circa meridiem.

πληρώσαντες] Pendet hoc participium a verbo ἐξέπλεον 14, unde apparet post ἀγῶνας minorem distinctionem scribendam fuisse.

εὐθαρσεστάτοις] MS. Opt. cum alio εὐθαρσοτάτοις. Sic & Vulcanius ex Augustano. *Gronov.*

14. ἐπὶ μιᾶς νεὼς] *singulæ*. Sic Ind. 41, 2. Cur vero singulæ naves, non universæ simul egressæ sint, caussa videtur hæc fuisse, ne remorum pulsu ipsi sese proderent.

τὰς κώπας παραφέροντες] κώπη *remus*, unde phrasis τὰς κώπας παραφέρειν *remigare*.

XXII. Accidit porro eo die, ut Alexander qui in tabernaculum concesserat, minorem solito ibi moram faceret, cito ad naves reversus. Tyrii, naves in statione agentes ex improviso adorti, quum aliæ prorsus vacuæ essent, aliæ in ipso clamore atque impetu non bene instructæ, Pnytagoræ regis quinqueremem primo statim insultu demergunt, simulque aliam Androclis Amathusii, & Pasicratis Thuriei, alias in littus propulsas confregerunt. Alexander cognita Tyriarum triremium excursione, confestim naves complures quæ sibi aderant, prout quæque instructa erat, ad fauces portus stare jubet, ut reliquis etiam Tyriorum navibus prodeundi potestatem præcluderent. Ipse cum quinqueremibus quas habebat, & triremibus admodum quinque celeriter instructis, urbem circumnavigans, ad Tyrios portu egressos contendit. Oppidani id ex muro conspicati, ipsumque Alexandrum in navibus præsentem esse, & clamore reducere inclamabant suos qui in navibus erant, & quum clamor præ tumultu ab iis qui in illo conflictu versabantur exaudiri non pos-

1 XXII. Ξυνέβη δὲ ἐκείνῃ μὲν τῇ
ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρον ἀποχωρῆσαι ἐπὶ
τὴν σκηνὴν, οὐ διατρίψαντα δὲ κατὰ
τὸ εἰωθὸς, δι' ὀλίγου ἐπὶ τὰς ναῦς
2 ἐπανελθεῖν. Οἱ δὲ Τύριοι προσπε-
σόντες ἀπροσδοκήτως ταῖς ναυσὶν ὁρ-
μούσαις, καὶ ταῖς μὲν πάντῃ κεναῖς
ἐπιτυχόντες, τῶν δ' ὑπ' αὐτὴν τὴν
βοὴν καὶ τὸν ἐπίπλουν χαλεπῶς ἐκ
τῶν παρόντων πεπληρωμένων, τήν
τε Πνυταγόρου τοῦ βασιλέως πεν-
τήρη εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμβολῆς
κατέδυσαν, καὶ τὴν Ἀνδροκλέους
τοῦ Ἀμαθουσίου, καὶ τὴν Πασικρά-
τους τοῦ Θουριέως· τὰς δὲ ἄλλας ἐς
τὸν αἰγιαλὸν ἐξωθοῦντες ἔκοπτον.
3 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ᾔσθετο τὸν ἔκ-
πλουν τῶν Τυρίων τριήρων, τὰς μὲν
πολλὰς τῶν ξὺν αὐτῷ νεῶν, ὅπως
ἑκάστη πληρωθείη, ἐπὶ τῷ στόματι
τοῦ λιμένος ἀνακωχεύειν ἔταξεν, ὡς
μὴ καὶ ἄλλαι ἐκπλεύσειαν τῶν Τυ-
4 ρίων νῆες· αὐτὸς δὲ πεντήρεις τε τὰς
ξὺν αὐτῷ ἀναλαβὼν, καὶ τῶν τριήρων
ἐς πέντε μάλιστα, ὅσαι ἔφθησαν αὐ-
τῷ κατὰ τάχος πληρωθεῖσαι, περιέ-
πλει τὴν πόλιν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐκπε-
5 πλευκότας τῶν Τυρίων. Οἱ δὲ ἀπὸ
τοῦ τείχους τόν τε ἐπίπλουν τῶν
πολεμίων κατιδόντες, καὶ Ἀλέξαν-
δρον αὐτὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, βοῇ τε ἐπαν-
άγειν ἐνεκελεύοντο τοῖς ἐκ τῶν σφε-
τέρων νεῶν, καὶ ὡς οὐκ ἐξακουστὸν
ἦν ὑπὸ θορύβου ξυνεχομένων ἐν τῷ
ἔργῳ,

CAP. XXII. 2. ἐκ τῶν παρόντων] vide in Indice παρόντα.
πεπληρωμένων] Optimus & ex Augustano Vulcanius, πληρουμένων. Gronov.
ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμβολῆς] MS. Opt. ὑπὸ τῇ πρώτῃ ἐμβολῇ. Idem.
5. βοῇ τε ἐπανάγειν] *& clamore redire hortabantur.*

ἔργῳ, σημείοις ἄλλοις καὶ ἄλλοις
ἐπεκάλουν ἐς τὴν ἀναχώρησιν. Οἱ 6
δὲ ὀψέ ποτε αἰσθόμενοι τὸν ἐπί-
πλουν τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον,
ὑποστρέψαντες εἰς τὸν λιμένα ἔφευ-
γον· καὶ ὀλίγαι μὲν τῶν νεῶν φθά-
νουσιν ὑπεκφυγοῦσαι, ταῖς δὲ
πλείοσιν ἐμβαλοῦσαι αἱ ξὺν Ἀ-
λεξάνδρῳ, τὰς μὲν αὐτῶν ἄπλους
ἐποίησαν, πεντήρης δέ τις καὶ τε-
τρήρης αὐτῶν ἐπ' αὐτῷ τῷ στόματι
τοῦ λιμένος ἐλήφθησαν. Φόνος δὲ 7
τῶν ἐπιβατῶν οὐ πολὺς ἐγένετο.
Ὡς γὰρ ᾔσθοντο ἐχομένας τὰς
ναῦς, ἀπενήξαντο οὐ χαλεπῶς ἐς
τὸν λιμένα. Ὡς δὲ οὐδεμία ἔτι 8
τοῖς Τυρίοις ἐκ τῶν νεῶν ὠφέλεια ἦν,
ἐπῆγον ἤδη οἱ Μακεδόνες τὰς μη-
χανὰς τῷ τείχει αὐτῶν. κατὰ μὲν
δὴ τὸ χῶμα προσαγόμεναι, διὰ
ἰσχὺν τοῦ τείχους οὐδὲν ἤνυον ὅ, τι
καὶ λόγου ἄξιον. Οἱ δὲ κατὰ τὸ 9
πρὸς Σιδῶνα τετραμμένον τῆς πό-
λεως, τῶν νεῶν τινας τῶν μηχα-
νοφόρων προσῆγον. Ὡς δὲ οὐδὲ 10
ταύτῃ ἤνυον, ὅσον ἐς τὸ πρὸς νότον
ἄνεμον ἦν, καὶ πρὸς Αἴγυπτον ἀν-
έχον τεῖχος, μετῄει, πάντῃ ἀπο-
πειρώμενος τοῦ ἔργου. Καὶ ἐνταῦθα 11
πρῶτον κατεσείσθη τὸ τεῖχος ἐπὶ
μέγα, καί τι καὶ κατηρίφθη αὐ-
τοῦ παραῤῥαγέν. Τότε μὲν δὴ ὅσον 12
ἐπιβαλὼν γεφύρας ᾗ ἔῤῥιπτο τοῦ

set, aliis atque aliis indiciis ut sese reciperent significabant: tandem Alexandri incursu serius intellecto, velis versis portum petunt. paucæ tamen naves fugâ evaserunt. Nam Alexandri naves in earum plerasque invectæ, nonnullas ad navigandum inutiles reddidere (*a*): quinqueremem vero unam & quadriremem ad ipsa portus ostia ceperunt. Propugnatorum cædes haud magna fuit, quoniam simulac captas naves senserant, facile in portum nando evaserunt. Macedones, quum jam nullus Tyriis navium usus superesset, tormenta muris admovêre. quæ quidem ab aggeris parte admota, ob muri firmitatem parum damni inferebant. Alii vero, eâ parte urbis quæ Sidonem spectat, nonnullas naves machinas portantes admoverunt. Sed quum ne hac quidem viâ proficeretur, murum universum qui notum versus est atque Ægyptum spectat, circumiens, omni ex parte oppugnationem tentat. Atque hac primum, & vehementer quidem quassatus ac perfractus dirutusque est. Tunc igitur injectis pontibus, eâ parte quâ murum demolitus erat, leviter

(*a*) *Curt.* 4, 4, 9.

6. τετρήρης] Opt. τετρήρεις, quasi omnes quadriremes periissent. *Gronov.*
11. κατεσείσθη τὸ τεῖχος ἐπὶ μέγα] *quassatus est murus late*, sive magna ejus pars, *& aliqua pars etiam perfracta dirutaque est.* Sic ἐπὶ μέγα recte translatum est cap. seq. 2.
12. ἔῤῥιπτο] MSS. omnes ἐρέριπτο. *Gronov.*

ter urbem oppugnare cœpit. Sed Tyrii non magno negotio Macedonas repulerunt.

XXIII. Tertio ab hoc die, malaciâ ac tranquillitate exspectatâ, copiarum duces ad pugnam cohortatus, tormenta navibus imposita urbi admovit; ac primo quidem impetu magnam muri partem labefactat: quumque jam satis amplo spatio murus dirutus videretur, naves quibus tormenta vehebantur retrahi jubet, aliasque duas cum pontibus adduci, quibus murorum strages transcendere statuerat. atque alteram quidem navium scutati occupant, Admeto duce: alteram Cœni cohors, è militibus qui pedites amici dicuntur constans; ipse etiam cum scutatis, quacunque facultas detur, murum conscensurus. Triremes vero contra utrumque portum adnavigare jubet, si forte conversis in ipsos Tyriis vi irrumpere possint. Quotquot vero naves tela quæ ex machinis jaciuntur habebant, aut quæ sagittarios in tabulatis dispositos vehebant, jubet ut murum circumnavigantes, quacunque viâ licuerit applicent, utque intra teli jactum sese sistant, quam-

τείχους, ἀπεπειράθη ἐς ὀλίγον τῆς
προσβολῆς· καὶ οἱ Τύριοι οὐ χαλε-
πῶς ἀπεκρούσαντο τοὺς Μακεδόνας.
1 XXIII. Τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης
ἡμέρᾳ, νηνεμίαν τε φυλάξας, καὶ
παρακαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν
τάξεων ἐς τὸ ἔργον, ἐπῆγε τῇ πόλει
2 ἐπὶ τῶν νεῶν τὰς μηχανάς. Καὶ
πρῶτα μὲν κατέσειέ τε τοῦ τείχους
ἐπὶ μέγα. Ὡς δὲ ἀποχρῶν εἰς πλά-
τος ἐφάνη τὸ παρεῤῥηγμένον, τὰς
μὲν μηχανοφόρους ναῦς ἐπανάγειν
ἐκέλευσεν· ὁ δὲ δύο ἄλλας ἐπῆγεν,
αἳ τὰς γεφύρας αὐτῷ ἔφερον, ἃς δὴ
ἐπιβάλλειν ἐπενόει τῷ κατεῤῥηγμέ-
3 νῳ τοῦ τείχους. Καὶ τὴν μὲν μίαν
τῶν νεῶν οἱ ὑπασπισταὶ ἔλαβον, ᾗ
ἐπετέτακτο Ἄδμητος· τὴν ἑτέραν
δὲ, ἡ Κοίνου τάξις οἱ πεζέταιροι κα-
λούμενοι, καὶ αὐτὸς ξὺν τοῖς ὑπα-
σπισταῖς ἐπιβήσεσθαι τοῦ τείχους, ᾗ
4 παρείκοι, ἔμελλε. Τὰς τριήρεις δὲ,
τὰς μὲν ἐπιπλεῖν κατὰ τοὺς λιμέ-
νας ἀμφοτέρους ἐκέλευσεν, εἴπως
πρὸς σφᾶς τετραμμένων τῶν Τυρίων
5 βιάσαιντο τὸν ἔσπλουν· ὅσαι δὲ αὐ-
τῶν βέλη ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενα
εἶχον, ἢ ὅσαι τοξότας ἐπὶ τῶν κα-
ταστρωμάτων ἔφερον, ταύτας ἐκέ-
λευσεν ἐν κύκλῳ περιπλεούσας τὸ
τεῖχος, ἐποκέλλειν τε ὅποι παρεί-
κοι, καὶ ἀνακωχεύειν ἐντὸς βέλους
ἔστε τὸ ἐποκεῖλαι ἄπορον γίγνοι-
το·

CAP. XXIII. 2. κατέσειέ τε τοῦ τείχους] Alias hoc verbum cum accusativo construitur, ut 1, 19. 3. 4, 26, 9. hic autem cum genitivo, quem casum adsciscunt sæpe verba partem substantiæ alicujus significantia. Posselii Synt. p. 106. Ita etiam cap. 27, 6.

3. οἱ πεζέταιροι.] De his fuse lateque disputat Blanckardus.

τῷ ὡς πανταχόθεν βαλλομένους
τοὺς Τυρίους, ἐν τῷ δεινῷ ἀμφιβό-
λους γίγνεσθαι. Ὡς δὲ αἵ τε νῆες 6
αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον τῇ
πόλει, καὶ αἱ γέφυραι ἐπεβλήθη-
σαν τῷ τείχει ἐπ' αὐτῶν, ἐνταῦθα οἱ
ὑπασπισταὶ εὐρώστως κατὰ ταύτας
ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ τεῖχος. Ὅ, τε 7
γὰρ Ἄδμητος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ
τότε ἐγένετο, καὶ ἅμα Ἀλέξαν-
δρος εἵπετο αὐτοῖς, τοῦ τε ἔργου
αὐτοῦ καρτερῶς ἁπτόμενος, καὶ
θεατὴς τῶν ἄλλων ὅτῳ τι λαμ-
πρὸν κατ' ἀρετὴν ἐν τῷ κινδύνῳ ἐ-
τολμᾶτο. Καὶ ταύτῃ πρῶτον ᾗ 8
ἐπετέτακτο Ἀλέξανδρος, ἐλήφθη
τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἀποκρου-
σθέντων ἀπ' αὐτοῦ τῶν Τυρίων,
ἐπειδὴ πρῶτον βεβαίῳ τε καὶ ἅμα
οὐ πάντη ἀποτόμῳ τῇ προσβάσει
ἐχρήσαντο οἱ Μακεδόνες. Καὶ Ἄδ- 9
μητος μὲν, πρῶτος ἐπιβὰς τοῦ τεί-
χους, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγ-
κελευόμενος ἐπιβαίνειν, βληθεὶς
λόγχῃ, ἀποθνήσκει αὐτοῦ. Ἐπὶ δὲ
αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔσχε τὸ τεῖχος
ξὺν τοῖς ἑταίροις. Ὡς δὲ εἴχοντο 10
αὐτῷ πύργοι τε ἔστιν οἳ καὶ μετα-
πύργια, αὐτὸς μὲν παρῄει διὰ τῶν
ἐπάλξεων ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια, ὅτι
ταύτῃ εὐπορωτέρα ἐφαίνετο ἐς τὴν
πόλιν ἡ κάθοδος.

diu applicare non possint; eo
consilio, ut Tyrii omni ex
parte pressi, in tantis difficul-
tatibus quo se verterent nesci-
rent. Caeterum navibus jam
cum Alexandro ad urbem ap-
pulsis, & pontibus muro in-
jectis, scutati strenue per eos
murum conscendunt. Adme-
tus enim per id temporis for-
titer rem gerebat, subseque-
batur & Alexander ipse, qui
& partem operis fortiter sub-
ibat, & alios, prout quisque
praeclarum aliquod pugnâ fa-
cinus edidisset, spectabat. at-
que eâ parte primum quâ pre-
mebat Alexander (a), murus
captus est, parvo negotio Ty-
riis ex eo depulsis, postquam
primum Macedones firmo so-
lo pedem figebant, & à parte
muri non admodum editâ im-
petum faciebant. Admetus
qui primus murum conscen-
derat, dum eos qui circa eum
erant ut idem faciant cohorta-
tur, lanceâ trajectus interiit.
Eodem tempore Alexander
cum amicis murum subit. Oc-
cupatis itaque turribus non-
nullis, & interturriis, ipse per
summa propugnacula muro-
rum ad regiam contendit,
quod facilior illâ viâ ad urbem
descensus videretur.

(a) *Curt.* 4, 4, 12.

XXIV.

6. ἐπ' αὐτῶν] Opt. ἀπ' αὐτῶν. 4, 26. *ἀπὸ μηχανῆς γέφυραν ἐπιβαλὼν τοῦ τείχους.* 5, 8. *καὶ ἀπ' ἀμφοῖν (πλοίοιν) ξύλα τε εὐθὺ ὀξέως ἐπιβάλλεται. Gronov.*

8. βεβαίῳ τε] *firmo & simul non omnino arduo* sive *praecipiti ingressu utebantur.* De pontibus haec muro injectis sunt accipienda, in quibus firmare gradum poterant, cumprimum illi non nimis arduum adscensum haberent, liberoque nixu hostem depellere.

9. ἐπὶ δὲ αὐτῷ] *post ipsum* (nempe Admetum mortuum) *Alexander murum tenuit.* Gronov. Ita 2, 27, 9.

XXIV. At qui in navibus erant, una cum Phœnicibus, in portum qui Ægyptum spectat (quem obsederant) impetu facto, claustrisque revulsis, naves in portu confregerunt, in alias in aquis stantes magnâ vi delati, alias ad ipsam terram collidentes. Cyprii per portum qui Sidonem respicit, nullo claustro septum immissi, statim eâ parte urbem capiunt. Oppidani simulac murum captum conspexerunt, eo deserto, ad Agenorium (ita eum locum appellant) conglobati, inde in Macedones sese convertunt. Alexander cum scutatis in eos progressus, alios pugnantes occidit, alios fugientes insequitur. Magna hic cædes facta est, quum & à portu urbs capta esset, & Cœni copiæ in eam irruissent. Macedones enim irâ perciti in Tyrios grassabantur, tum quod obsidionis diuturnitatem

1 XXIV. Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν, οἵ
τε Φοίνικες, κατὰ τὸν λιμένα τὸν
πρὸς Αἴγυπτον (καθ' ὅνπερ καὶ
ἐφορμοῦντες ἐτύγχανον) βιασάμε-
νοι, καὶ τὰ κλεῖθρα διασπάσαντες,
ἔκοπτον τὰς ναῦς ἐν τῷ λιμένι, ταῖς
μὲν μετεώροις ἐμβάλλοντες, τὰς
2 δὲ ἐς τὴν γῆν ἐξωθοῦντες. Καὶ οἱ
Κύπριοι κατὰ τὸν ἄλλον λιμένα τὸν
ἐκ Σιδῶνος φέροντα, οὐδὲ τοῦτον
κλεῖθρόν γε ἔχοντα, εἰσπλεύσαντες,
3 εἷλον εὐθὺς ταύτῃ τὴν πόλιν. Τὸ δὲ
πλῆθος τῶν Τυρίων, τὸ μὲν τεῖχος
ὡς ἐχόμενον εἶδον, ἐκλείπουσιν· ἀ-
θροισθέντες δὲ κατὰ τὸ Ἀγηνόριον
καλούμενον, ἐπέστρεψαν ταύτῃ ἐπὶ
4 τοὺς Μακεδόνας. Καὶ Ἀλέξανδρος
ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ἐπὶ τούτους
χωρήσας, τοὺς μὲν αὐτοῦ μαχο-
μένους διέφθειρεν αὐτῶν, τοῖς δὲ
5 φεύγουσιν ἐφείπετο. Καὶ φόνος ἦν
πολὺς, τῶν τε ἀπὸ τοῦ λιμένος
ἐχόντων ἤδη τὴν πόλιν, καὶ τῆς
Κοίνου τάξεως παρεληλυθυίας εἰς
6 αὐτήν. Ὀργῇ γὰρ ἐχώρουν ἐπὶ πᾶν
οἱ

Cap. XXIV. 1. οἵ τε φοίνικες] *& quidem, nempe Phœnices.* Cum plurium gentium naves Alexander habuerit, quas ex universâ classe hoc loco velit intellectas, ista nota οἵ τε indicat. Ita & supra vertimus τοὺς τε 2, 18, 7. 3, 3, 2.

2. οὐδὲ τοῦτον κλεῖθρόν γε ἔχοντα] *ne claustrum quidem habentem*; non quasi & alter claustrum non habuerit, sed quod alter habuerit, licet hostes id disruperint, hic vero ne quidem ullum habuerit. Neque enim negligenda est particula γε, quæ si annexa esset nomini τοῦτον, incommoda videri posset sententia. Nunc vero facile apparet, hoc dicere velle Arrianum, hunc portum ne claustro quidem munitum fuisse. Patebit magis sententia, si verbum τοῦτον paulo, quam cætera, submissiore voce pronuncies, vel si in alium locum transponas hoc modo, οὐδὲ κλεῖθρόν γε τοῦτον ἔχοντα. Certum enim est, quod ad sensum attinet, particulam οὐδὲ ad κλεῖθρον, non ad τοῦτον referendam; ut non dicatur, neque hunc quidem claustrum habuisse, sed neque claustrum quidem hunc habuisse. Et quanquam mirum videri queat, obsessæ urbis portum sine claustro fuisse, tamen verba quidem certe hoc significant.

3. Ἀγηνόριον] Agenor Tyrum condidisse credebatur, Curt. 4, 4, 15. & 19.

4. αὐτοῦ] *ibi*, ad Agenorium.

οἱ Μακεδόνες, τῆς τε πολιορκίας τῇ τριβῇ ἀχθόμενοι, καὶ ὅτι λαβόντες τινὰς αὐτῶν οἱ Τύριοι πλέοντας ἐκ Σιδῶνος, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβιβάσαντες ὅπως ἄποπτον εἴη ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, σφάξαντες ἔῤῥιψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀπέθανον δὲ τῶν 7
μὲν Τυρίων ἐς ὀκτακισχιλίους· τῶν δὲ Μακεδόνων, ἐν τῇ τότε προσβολῇ, Ἄδμητός τε, ὁ πρῶτος ἑλὼν τὸ τεῖχος, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ξὺν αὐτῷ εἴκοσι τῶν ὑπασπιστῶν· ἐν δὲ τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ μάλιστα ἐς τετρακοσίους. Τοῖς δὲ ἐς τὸ 8
ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους καταφυγοῦσιν (ἦσαν δὲ αὐτῶν τε τῶν Τυρίων οἱ μάλιστα ἐν τέλει, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀζέλμικος, καὶ Καρχηδονίων τινὲς θεωροὶ ἐς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέος, κατὰ δή τινα νόμον παλαιὸν, εἰς τὴν μητρόπολιν ἀφικόμενοι) τούτοις ξύμπασιν ἄδειαν δίδωσιν Ἀλέξανδρος, τοὺς δὲ ἄλλους ἠνδραπόδισε. Καὶ ἐπράθησαν Τυρίων τε 9
καὶ τῶν ξένων ὅσοι ἐγκατελήφθησαν, μάλιστα ἐς τρισμυρίους. Ἀ- 10
λέξανδρος δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἔθυσέ τε, καὶ πομπὴν ἔστειλε, ξὺν τῇ δυνάμει ὡπλισμένῃ· καὶ αἱ νῆες ξυνεπόμπευσαν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λαμπάδα ἐποίησε· καὶ τὴν μηχανὴν, ᾗ 11

molestissime ferrent, tum etiam quod Tyrii quum nonnullos suorum ex Sidone navigantes cepissent, in murum sublatos, ut ab exercitu cerni possent, cæsos in mare præcipitârant. Tyriorum circiter octo millia interfecta: ex Macedonibus, in illo quidem impetu, Admetus qui primus re fortiter gestâ murum ceperat, & cum eo scutati viginti; in universâ vero obsidione, quadringenti summum. Qui vero in templum Herculis confugerant, (*a*) (erant autem hi præcipui quique Tyriorum principes, & rex Azelmicus, & nonnulli Carthaginienses oraculorum consultores qui ex veteri consuetudine in honorem Herculis ad metropolin conveniebant) iis omnibus Alexander veniam concessit, reliquos in servitutem redegit. Tyriorum atque exterorum, qui superfuerant, xxx millia sub hastam missa. Post hæc Alexander Herculi sacrificium fecit, & pompam cum exercitu armato misit. Naves etiam Herculi pompam peregerunt. ludos quoque gymnicos in æde Herculi sacrâ multis collucentibus facibus

(*a*) *Curt.* 4, 4, 23.

8. Θεωροὶ] Ita vocabantur sacrorum ministri, qui ad deos externos mittebantur, vel ut sacrificia solennia illic celebrarent, vel ut donaria illis ferrent, vel ut eos consulerent.

εἰς τὴν μητρόπολιν] Quippe Carthaginem Tyrii condiderant, Curt. 4, 2, 10.

9. ἐγκατελήφθησαν] *capti fuerunt.* Vulcanius *superarant* interpretatur, quasi esset ἐγκατελείφθησαν.

bus edidit. Tormentum, quo murum demolitus fuerat, in templo posuit. Navem etiam Tyriam sacram Herculi, quam navali incursione ceperat, Herculi dicat, cum inscriptione, quam sive ipse, sive alius quispiam fecerit, quod nihil habeat memoriâ dignum, commemorandam minime putavi. Atque ita quidem Tyrus capta fuit, archonte Athenis Aniceto, mense Junio.

XXV. Quum adhuc in obsidione Tyri versaretur Alexander (*a*), legati ad eum à Dario venerunt, nuntiantes Darium decem millia talentûm daturum, si matrem, uxorem ac liberos dimitteret; quicquid præterea terrarum inter Euphratem & mare Græcanicum jacet. Adhæc, si Darii filiam Alexander conjugem acciperet, amicum ac socium fore. Quâ legatione in amicorum conventu explicata, (*b*) Parmenionem Alexandro dixisse ferunt, se quidem, si Alexander esset, accepturum conditionem, neque se, bello composito, ulterius dimicaturum. Alexandrum contra respondisse, & se quidem,

τὸ τεῖχος κατεσείσθη, ἀνέθηκεν ἐς τὸν νεών· καὶ τὴν ναῦν τὴν Τυρίαν, τὴν ἱερὰν τοῦ Ἡρακλέος, ἥν τινα ἐν τῷ ἐπίπλῳ ἔλαβε, καὶ ταύτην τῷ Ἡρακλεῖ ἀνέθηκε, καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ποιήσας, ἢ ὅτου δὴ ἄλλου ποιήσαντος οὐκ ἄξιον μνήμης τὸ ἐπίγραμμα, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ αὐτὸ ἀναγράψαι ἀπηξίω-
12 σα. Τύρος μὲν δὴ οὕτως ἑάλω, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀνικήτου Ἀθήνησι, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος.

1 XXV. Ἔτι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου, ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις πρὸς αὐτὸν, ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρός τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ
2 Δαρεῖον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ, ἔστε ἐπὶ θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀλεξάνδρου εἶναι· γήμαντα δὲ τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον, φίλον τε
3 εἶναι Δαρείῳ καὶ ξύμμαχον. Καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἑταίρων ἀπαγγελθέντων, Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὢν, ἐπὶ τούτοις ἂν ἠγάπησε, καταλύσας τὸν πόλεμον,
4 μηκέτι πρόσω κινδυνεύειν. Ἀλεξ-
ανδρον

(*a*) *Curt.* 4, 5, 1. (*b*) *idem* 4, 11, 11.

CAP. XXV. 1. πρὸς αὐτὸν] Rursus omnes ὡς αὐτόν. *Gronov.*
2. γήμαντα] *ductaque in matrimonium Darii filia Alexander amicus esset Dario & socius*, sive eum esse debere.
3. Παρμενίωνα] Hoc responsum Parmenionis ad aliud tempus Curtius 4, 11, 11, retulit, quo nempe tertium Darius pacem ab Alexandro petebat.
ἐπὶ τούτοις] *his conditionibus mallet, composito bello, non amplius dimicare.*

ἀνδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρίνα-
σθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄν, εἴπερ Παρ-
μενίων ἦν, οὕτως ἂν ἔπραξεν· ἐπεὶ
δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρίνεσθαι
Δαρείῳ ἅπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο.
Ἔφη γὰρ, οὔτε χρημάτων δεῖσθαι 5
παρὰ Δαρείου, οὔτε τῆς χώρας λα-
βεῖν ἀντὶ πάσης τὸ μέρος· εἶναι
γὰρ τά τε χρήματα καὶ τὴν χώ-
ραν αὐτοῦ πᾶσαν· γῆμαί τε ἂν ἐ-
θέλῃ τὴν Δαρείου παῖδα, γῆμαι
ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου· ἐκέ-
λευέ τε αὐτὸν ἥκειν, εἴ τι εὑρέσθαι
ἐθέλοι φιλάνθρωπον παρ' αὐτοῦ.
Ταῦτα ὡς ἤκουσε Δαρεῖος, τὰς μὲν 6
ξυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀ-
λέξανδρον· ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ
πολέμου αὖθις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ 7
ἐπ' Αἰγύπτου ἔγνω ποιεῖσθαι τὸν
στόλον· καὶ ἦν αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα
τῆς Παλαιστίνης καλουμένης Συ-
ρίας, προσκεχωρηκότα ἤδη· εὐνοῦ- 8
χος δέ τις, ᾧ ὄνομα ἦν Βάτις,
κρατῶν τῆς Γαζαίων πόλεως, οὐ
προσεῖχεν Ἀλεξάνδρῳ· ἀλλὰ Ἀρα-
βάς τε μισθωτοὺς ἐπαγόμενος, καὶ
σῖτον ἐκ πολλοῦ παρεσκευακὼς δι-
αρκῆ ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ τῷ
χωρίῳ πιστεύων, μήποτε ἂν βίᾳ ἁ-
λῶναι, ἔγνω μὴ δέχεσθαι τῇ πόλει
Ἀλέξανδρον.

si Parmenio esset, ita factu-
rum: quoniam vero Alexan-
der esset, dignum Alexandro
responsum dedisse. Respon-
dit enim, se neque Darii pe-
cuniis egere, neque partem
regionis loco totius accipere
velle. omnem enim & pecu-
niam & regionem suam esse:
Darii filiam se in uxorem du-
cturum, si vellet, & quidem
ducturum citra voluntatem
Darii. Si Alexandri humanita-
tem experiri vellet, ad se ve-
niret. Hoc responso cognito,
(a) Darius de compositione
desperans, rursus ad bellum
se parat. Alexander expedi-
tionem in Ægyptum facere
instituit. Et cætera quidem
Syriæ, quæ Palæstina vocatur,
oppida in suam potestatem
adduxerat. Eunuchus vero
quidam, nomine Batis, qui
Gazæ urbi præerat, solus A-
lexandro restitit. Mercena-
riis enim Arabibus conductis,
multoque antea frumento
collecto, quod diuturnæ ob-
sidioni ferendæ sufficeret, fre-
tus etiam munitione oppidi,
quippe quod vi capi non pos-
set, Alexandrum urbe nequa-
quam recipere statuerat.

XXVI.

(a) *Curt.* 4, 6, 1.

5. γῆμαί τε ἂν ἐθέλῃ] *uxoremque ducere si vellet Darii filiam, ducturum etiam invito Dario.*
ἂν ἐθέλῃ] Basileensis editio, MSSti duo, ac denique optimus ἐθέλοι. *Gronov.*
εἴ τι εὑρέσθαι] Xenoph. ἀναβ. lib. 2. p. 215. l. 27. *βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας, εὑρίσκεσθαι ἤν τι δύνωνται ἀγαθόν. Jubet rex Græcos ire ad regis aulam, & periculum facere, si quid forte commodi possint impetrare.*

XXVI. Distat Gaza à mari stadiis admodum viginti, accessu quidem propter arenæ altitudinem difficillimo: (a) adhæc mare urbi propinquum limosum est. Urbs ipsa ampla, & in alto colle sita, validoque muro cincta erat. Novissima porro incolitur, Ægyptum ex Phœnice petentibus, ad initium solitudinis posita. Alexander statim atque ad urbem pervenit, primo die castra eo loci posuit, quo maxime commodus ad oppugnationem murus videbatur, atque ibi tormenta confieri jubet. Machinarum artifices, murum præ altitudine molis difficulter admodum vi capi posse judicabant. Alexander contra, quo difficilior esset oppugnatio, eo magis suscipiendam censebat. Inopinatum enim rei eventum magno terrori hostibus futurum. Si vero urbem capere non posset, turpe id sibi, quum ad Græcos & ad Darium perferretur, fore. Molem itaque circum urbem struere instituit, tantæ altitudinis, ut machinæ in eâ positæ mu-

1 XXVI. Ἀπέχει δὲ ἡ Γάζα
τῆς μὲν θαλάσσης εἴκοσι μάλιστα
σαδίους, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ
βαθεῖα ἐς αὐτὴν ἡ ἄνοδος καὶ ἡ θά-
λασσα, ἡ κατὰ τὴν πόλιν, τεναγ-
2 γώδης πᾶσα. Μεγάλη δὲ πόλις ἡ
Γάζα ἦν, καὶ ἐπὶ χώματος ὑψη-
λοῦ ᾤκιστο, καὶ τεῖχος περιεβέ-
βλητο αὐτῇ ὀχυρόν. Ἐσχάτη δὲ
ᾠκεῖτο, ὡς ἐπ' Αἰγύπτου ἐκ Φοινί-
κης ἰόντι, ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου.
3 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο πρὸς
τὴν πόλιν, τῇ μὲν πρώτῃ κατε-
στρατοπέδευσεν ᾗ μάλιστα ἐπίμα-
χον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ τεῖχος, καὶ
μηχανὰς συμπηγνύναι ἐκέλευ-
4 σεν· οἱ δὲ μηχανοποιοὶ γνώμην ἀπ-
εδείκνυντο, ἄπορον εἶναι βίᾳ ἑλεῖν
τὸ τεῖχος, διὰ ὕψος τοῦ χώμα-
τος· ἀλλ' Ἀλεξάνδρῳ ἐδόκει αἱρε-
5 τέον, ὅσῳ ἀπορώτερον· ἐκπλήξειν
γὰρ τοὺς πολεμίους τὸ ἔργον τῷ
παραλόγῳ ἐπὶ μέγα, καὶ τὸ μὴ
ἑλεῖν αἰσχρὸν εἶναί οἱ, λεγόμενον
ἔς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς Δαρεῖον.
6 Ἐδόκει δὴ χῶμα ἐν κύκλῳ τῆς πό-
λεως χωννύναι, ὡς ἐξ ἴσου ἀπὸ
τοῦ χωσθέντος ἐπάγεσθαι τὰς μη-
χανὰς

(a) *Curt.* 4, 6, 9.

CAP. XXVI. 1. *ψαμμώδης καὶ βαθεῖα*] Non sine caussâ posterius adjungitur, neque solum propterea quod & humida alicubi atque firma sit arena, sed etiam quod, licet arida sit & vestigio cedens, non tamen continuo alta jacet. Hinc *τὸ βάθος τῆς ψάμμου* & *ψάμμος βαθεῖα* dicitur 6, 24, 6. & 7.

ἡ ἄνοδος] *adscensus* a mari in urbem. Inferiora enim loca dicuntur mari propiora, superiora contra, quæ ab eo longius recedunt. Accedit hic, quod Gaza in colle esset condita.

4. *διὰ ὕψος τοῦ χώματος*] *propter altitudinem collis*, in quo urbs sita erat.

αἱρετέον ὅσῳ] MSS. omnes, ipse quoque Opt. *αἱρετέον εἶναι ὅσῳ*. *Gronov.*

5. *τὸ ἔργον*] *Τὸ ἔργον* potius hoc loco notat *oppugnationem* quam eventum. Ipsa fiducia sua sperabat Alexander hostes perculsum iri, si præter opinionem ipsorum auderet urbem obsidere & situ & opere munitissimam.

ἴσως τοῖς τείχεσι. Καὶ ἐχώννυτο κατὰ τὸ νότιον μάλιστα τῆς πόλεως τεῖχος, ἵνα ἐπιμαχώτερα ἐφαίνετο. Ὡς δὲ ἐδόκει ἐξῆρθαι 7
συμμέτρως τὸ χῶμα, μηχανὰς ἐπιστήσαντες οἱ Μακεδόνες, ἐπῆγον ὡς ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Γαζαίων.
Καὶ ἐν τούτῳ θύοντι Ἀλεξάνδρῳ, 8
καὶ ἐστεφανωμένῳ τε καὶ κατάρχεσθαι μέλλοντι τοῦ πρώτου ἱερείου κατὰ νόμον, τῶν τις σαρκοφάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ, λίθον ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλὴν, ὅντινα τοῖν ποδοῖν ἔφερε. Καὶ Ἀλέξανδρος ἤρετο Ἀ- 9
ρίστανδρον τὸν μάντιν, ὅ, τι νοεῖ ὁ οἰωνός. Ὁ δὲ ἀποκρίνεται, Ὅτι, ὦ βασιλεῦ, τὴν μὲν πόλιν αἱρήσεις, αὐτῷ δέ σοι φυλακτέα ἐστὶν ἐπὶ τῇδε τῇ ἡμέρᾳ. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, τέως μὲν πρὸς ταῖς μηχαναῖς ἔξω βέλους αὑτὸν εἶχεν.

rorum fastigium æquarent: quam quidem molem ex eâ præcipue parte mœnium quæ austrum versus sunt, exstruxit, quoniam inde faciliora ad expugnandum videbantur. Quumque jam ad justam altitudinem perductum opus videretur, Macedones machinas ei impositas in muros urbis torquent. Inter hæc Alexandro coronâ capiti impositâ sacrificante, (a) quum ipse patrio more primum sacrificium auspicaturus esset, avis quædam ex eo genere quæ carnibus assuescunt aram supervolans, lapidem quem unguibus gerebat in ejus caput demisit. Alexander Aristandrum vatem consuluit quid avis illa portenderet: qui respondit, urbem quidem, ô rex, capies: at tu ab illâ tibi hoc die cave. Quo audito Alexander se ad machinas extra teli jactum continuit.

XXVII. Ὡς δὲ ἐκδρομή τε 1
ἐκ τῆς πόλεως καρτερὰ ἐγένετο, καὶ πῦρ τε ἐπέφερον ταῖς μηχαναῖς οἱ Ἄραβες, καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀμυνομένους κάτωθεν αὐτοὶ ἐξ ὑπερδεξίου τοῦ χωρίου ἔβαλλόν τε καὶ ὤθουν κατὰ τοῦ ποιητοῦ χώματος. Ἐνταῦθα ἢ ἑκὼν ἀπειθεῖ 2
Ἀλέξανδρος τῷ μάντει, ἢ ἐκπλαγεὶς ἐν τῷ ἔργῳ οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς μαντείας, ἀλλ᾽ ἀναλαβὼν τοὺς

XXVII. Cæterum quum Arabes, acri eruptione ex urbe factâ, ignem machinis inferrent, & Macedones ex inferiore loco sese tuentes ex editiore parte ferirent, atque ab aggere quem struxerant repellerent: tum Alexander, sive sponte suâ vatis monita negligens, sive stupore rei vaticinii oblitus, sumptis scutatis, qua maxime premebantur Macedones auxilio accur-

(a) Curt. 4, 6, 10.

9. τέως μὲν] *interea quidem*, dum nihil ab hoste movebatur. Sequitur enim ὡς δὲ *postquam vero*. Sic 2, 6, 4.

currit. Atque hos quidem, ne turpi fugâ ab aggere expellerentur, retinuit (a); ipse vero scuto ac thorace catapultâ trajecto, in humero vulnus accepit: quumque vulnere ipso sensisset Aristandri vaticinium verum fuisse, gavisus est, quod ex eodem Aristandri vaticinio urbem quoque capturus videretur. Et ipse quidem ab eo vulnere difficulter curatus est. Interim alia tormenta, quibus Tyrum expugnârat, mari transmissa accipit: totam deinde urbem aggere cingi jubet (b), latitudine duorum stadiorum, altitudine pedum CCL. Constructis vero & in aggere dispositis machinis, quum murus magnâ vi quateretur, cuniculisque diversis ex partibus suffossis, & terrâ clam egestâ, murus pluribus in locis subsidens propter exinanitiones subterraneas, prorueret, Macedones telis instabant, oppidanos ex turribus propugnantes repellen-

(a) *Curt.* 4, 6, 17. (b) *idem* 4, 6, 21.

ὑπασπιςὰς, παρεβοήθει ἵνα μάλιςα
3 ἐπιέζοντο οἱ Μακεδόνες. Καὶ τού-
τους μὲν ἔσχε τοῦ μὴ οὐκ αἰσχρᾷ
φυγῇ ὠσθῆναι κατὰ τοῦ χώματος·
αὐτὸς δὲ βάλλεται καταπέλτῃ διὰ
τῆς ἀσπίδος διαμπὰξ καὶ τοῦ θώ-
4 ρακος ἐς τὸν ὦμον. Ὡς δὲ ἔγνω τὰ
ἀμφὶ τὸ τραῦμα ἀληθεύσαντα Ἀ-
ρίςανδρον, ἐχάρη, ὅτι καὶ τὴν πόλιν
δὴ αἱρήσειν ἐδόκει, Ἀριςάνδρου ἕνε-
κα. Καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τραῦμα ἐθε-
5 ραπεύετο χαλεπῶς. Ἀφικνοῦνται
δ᾽ αὐτῷ μετάπεμπτοι ἀπὸ θαλάσ-
σης αἱ μηχαναὶ αἷς Τύρον εἷλε· καὶ
χῶμα χωννύναι ἐν κύκλῳ πάντοθεν
τῆς πόλεως ἐκέλευσεν, εὖρος μὲν ἐς
δύο ςαδίους, ὕψος δὲ ἐς πόδας πεν-
6 τήκοντα καὶ διακοσίους. Ὡς δὲ
αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ἐποιήθησαν, καὶ
ἐπαχθεῖσαι κατὰ τὸ χῶμα κατέσει-
σαν τοῦ τείχους ἐπὶ πολὺ, ὑπονό-
μων τε ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀρυσσομένων,
καὶ τοῦ χοῦ ἀφανῶς ἐκφερομένου,
τὸ τεῖχος πολλαχῇ ἠρείπετο, ὑφι-
ζάνον κατὰ τὸ κενούμενον· τοῖς τε
βέλεσιν ἐπὶ πολὺ κατεῖχον οἱ Μα-
κεδόνες, ἀναςέλλοντες τοὺς προ-

μα-

CAP. XXVII. 3 ἴσχε τοῦ μὴ] Sic verbo ἴσχειν utitur Xenoph. Cyropæd. lib. 7. p. 141. l. 22. γνοὺς ὅτι οὐδαμῶς ἂν θᾶττον σχοίη τοὺς πολεμίους τοῦ εἰς τὸ πρόσθεν προσιέναι. *Animadvertens nulla ratione retineri hostes facilius posse, quo minus progrederentur ulterius.*

διαμπὰξ] *per totum.* Hinc Curtius 4, 6, 17. ait sagittam *per loricam* fuisse *adactam.*

4. Ὡς δὲ ἔγνω] *Cum vero cognovisset, de vulnere vera dixisse Aristandrum.*

Ἀριςάνδρου ἕνεκα] *propter Aristandrum*, i. e. quia Aristander ita fore prædixerat. Ad eundem fere modum Xenophon Memorab. lib. 4 p. 632. l. 15. φῶς εἰ μὴ εἴχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν, ἕνεκά γε τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν. *Lucem nisi haberemus, cæcis essemus consimiles, ad oculos sane quod attinet*, sive *quia oculos habemus.*

5. μετάπεμπτοι ἀπὸ θαλάσσης] *accersita a mari*, a quo viginti ferme stadiis Gaza distabat.

6. ἐπὶ πολὺ] *longe, late, magnam partem* potius, quam magna vi. Uti paulo post & τοῖς τε βέλεσιν] *telisque longe pertingerent Macedones.* Curtius ait 4, 6, 22, *interiora quoque urbis infesta telis fuisse.*

μαχομένους ἐκ τῶν πύργων. Ἐς μὲν 7
τρεῖς προσβολὰς οἱ ἐκ τῆς πόλεως,
ἀποθνησκόντων τε αὐτοῖς πολλῶν
καὶ τιτρωσκομένων, ὅμως ἀντεῖχον·
τῇ τετάρτῃ δὲ τῶν Μακεδόνων τὴν 8
φάλαγγα πάντοθεν προσαγαγὼν
Ἀλέξανδρος, τῇ μὲν ὑπορυσσόμε-
νον τὸ τεῖχος καταβάλλει, τῇ δὲ
παιόμενον ταῖς μηχαναῖς κατασείει
ἐπὶ πολὺ, ὡς μὴ χαλεπὴν ταῖς κλί-
μαξι τὴν προσβολὴν κατὰ τὰ ἐρη-
ριμμένα ἐνδοῦναι. Αἵ τε οὖν κλίμα- 9
κες προσήγοντο τῷ τείχει, καὶ ἔρις
πολλὴ ἦν τῶν Μακεδόνων, ὅσοι τι
ἀρετῆς μεταποιοῦντο, ὅστις πρῶτος
αἱρήσει τὸ τεῖχος· καὶ αἱρεῖ πρῶτος
Νεοπτόλεμος, τῶν ἑταίρων, τοῦ
Αἰακιδῶν γένους· ἐπὶ δὲ αὐτῷ ἄλλαι
καὶ ἄλλαι τάξεις ὁμοῦ τοῖς ἡγεμό-
σιν ἀνέβαινον. Ὡς δὲ ἅπαξ παρῆλ- 10
θόν τινες ἐντὸς τοῦ τείχους τῶν Μα-
κεδόνων, κατασχίσαντες ἄλλας καὶ
ἄλλας πύλας, ὅσαις ἕκαστοι ἐπε-
τύγχανον, δέχονται εἴσω τὴν στρα-
τιὰν πᾶσαν. Οἱ δὲ Γαζαῖοι, καὶ 11
τῆς πόλεώς σφισιν ἤδη ἐχομένης,
ξυνεστηκότες ὅμως ἐμάχοντο· καὶ
ἀπέθανον πάντες αὐτοῦ μαχόμενοι,
ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν. Παῖδας δὲ
καὶ γυναῖκας ἐξηνδραπόδισεν αὐτῶν
Ἀλέξανδρος· τὴν πόλιν δὲ ξυνοικί-
σας ἐκ τῶν περιοίκων, ἐχρῆτο ὅσα
φρουρίῳ ἐς τὸν πόλεμον.

tes: ac ter quidem oppidani Macedonum impetum, multis suorum interfectis & sauciis, sustinuerunt. At quarto impetu quum Alexander omni ex parte phalangem admoveret, alibi murum suffossum diruens, alibi tormentis quassatum late dejiciens, facilem Macedonibus per murorum ruinas scalarum admotionem fecit. Quæ simulac applicatæ fuerunt, magnâ statim contentione inter Macedones gloriæ avidos certatum fuit, quisnam primus murum caperet. Neoptolemus ex Æacidarum gente, unus ex amicis, primus conscendit: post hunc alii atque alii duces cum suis cohortibus. Quumque jam nonnulli Macedonum ad interiorem murorum partem penetrassent, portis aliis atque aliis, prout quæque sese obtulerunt, reclusis, universum exercitum intromittunt. Gazenses, urbe jam ab hostibus occupatâ, conglobati nihilominus pugnabant, eoque ipso loco quo quisque constiterat, vitam pugnans amisit. Alexander, uxoribus eorum & liberis in servitutem redactis, coloniâque ex finitimis in urbem deductâ, eâ tanquam præsidio ad bellum est usus.

A P-

7. ἐς μὲν τρεῖς] Alterum petiodi membrum; prius erat ὡς δὲ 6.
10. ἅπαξ] *semel*. Ut supra 2, 1, 9.
ἐντὸς τοῦ τείχους] *intra munimentum*.
κατασχίσαντες] *discissis, effractis*.

M

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ARRIANI DE EXPEDITIONE ALEXANDRI

LIBER TERTIUS.

SUMMARIUM

LIBRI TERTII.

CAP. I. *Alexandri reditus ab Ægypto visa ad Alexandriam condendam.* II. *Felix nuncius ex insulis Asiæ.* III. *Iter ad Hammonem. Iter cæcum, sed prosperum.* IV. *Locus, fonsque & sal apud Hammonem. Alex. reditus Memphin.* V. *Legationes ex Græcia, & supplementa. Formula Ægypti & Arabiæ cum nominibus præfectorum. Duces militiæ in Ægypto.* VI. *Reditus in Syriam, Attici legati. Cura de Peloponneso, & thesauris. Alexandri amici, sub Philippo exsules, promoti. Harpali casus.* VII. *Progressus Alexandri ad Euphraten. Iter ad Tigrim. Lunæ defectus.* VIII. *Præcursores Darii fugati. Auxilia ejus. Copiæ Persicæ, & locus castrorum.* IX. *Agmina propinquant. Macedonum consilium militare. Alloquutio Alexandri.* X. *Nocturni prœlii incertum.* XI. *Imperitia Darii. Ordo Persicæ aciei. Macedonica acies.* XII. *Item subsidiaria acies.* XIII. *Occasio & principium prœlii. Bactriorum virtus & curruum impetus, sed superant Macedones.* XIV. *Darius fugere incipit. Acris perruptio Persarum ab dextro cornu.* XV. *Alex-*

Alexandri virtus & præsentia ubique felix. Insequitur ipse Darium usque Arbela. Numerus cæsorum. XVI. *Darii fuga in Mediam, & cur? Alexander Babylona venit. Susa recepta, & in eis statuæ Harmodii & Aristogitonis. Supplementa militiæ, & hinc mutatio ordinum.* XVII. *Uxiorum arrogantia fracta.* XVIII. *Pylæ Persidis observatæ. Ariobarzanes & copiæ ejus disjectæ. Alexandri adventus in Persas, quorum regia incensa.* XIX. *Alexandri transitus in Mediam, & Darii fugientis consilia vana. Ab Ecbatanis quidam remissi. Hyrcania & Parthia petita.* XX. *Rhagæ ubi sitæ. Caspiæ pylæ transitæ.* XXI. *Darius a suis captus, quem persequitur Alexander. Darius quomodo habitus. Bessi successoris consilia. Darius a suis vulneratus moritur.* XXII. *Darii finis & elogium.* XXIII. *Iter triplex in Hyrcaniam versus urbem Zadracarta, Persis variis accedentibus. Alexandri decretum de Græcis.* XXIV. *Progressus Alexandri in Mardos. Judicium ejus de diversis legatis.* XXV. *Ex Hyrcania transitus in Arios & Bactra. Bessi successio & scelus Satibarzanis. Profectio in Satibarzanem. Barsaentæ cædes.* XXVI. *Insidiæ ab Philota. Philotas & Parmenio interfecti.* XXVII. *Amyntæ casus. Amicis duo præfecti dati. Adventus in Agriaspas.* XXVIII. *Drangæ & Dragogi & Arachotæ ac vicini Indi subacti. Satibarzanis apud Arios mors. Alexandria ad Caucasum, qui describitur ex situ & proventu.* XXIX. *Drapsaca, Aornus, Bactra recepta. Oxus fluvius. Oxi trajecti modus. Spes Bessi capiendi.* XXX. *Bessus captus, Alexandro exhibitus, in Bactris occisus. Maracanda Sogdianæ regia. Tanais duplex; prope eum collis captus*

ΚΕΦ. Α.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ' Αἰγύπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὡρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύνων ἧκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου. 1
Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὁρμούσας. 2
Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἰ- 3

CAP. I.

Alexander inde in Ægyptum, (*a*) quo primum iter instituerat, contendit, septimoque postquam Gazâ movit die Pelusium Ægypti urbem pervenit; navali interim exercitu ex Phœnice in Ægyptum adnavigante: ac naves quidem Pelusii appulsas offendit. Inter hæc Mazaces Persa Ægypti satrapa à Da-

(*a*) Curt. 4, 7, 1.

Dario constitutus (*a*), de pugnâ apud Issum commissâ, deque turpi fugâ Darii certior factus; Phœnicen præterea & Syriam magnamque Arabiæ partem in Alexandri potestatem redactam esse; quumque ipse Persicum exercitum non haberet, Alexandrum in provinciam atque urbes amice recepit. Præsidio itaque Pelusio imposito, navibusque flumine Memphin petere jussis, ipse Heliopolin contendit, Nilum flumen à dextrâ habens: oppidisque quotquot in itinere erant deditione receptis, Heliopolin per deserta pervenit. Inde, trajecto flumine Memphin venit, ubi cum reliquis diis, tum Apidi sacrificium fecit, gymnicis ac musicis ludis editis: ad quos præstantissimi quique è Græciâ artifices convenêre. Ex Memphi deinde secundo flumine ad mare devectus est: (*b*) ubi scutatos & sagittarios atque Agrianes & regiam turmam equitum ex amicis ejus navibus imponit: quumque Canopum venisset, Mareotida paludem circumvectus, eo loci appulit, ubi nunc Alexandria, ab Alexandri nomine

γύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκὼς, τήν
τε ἐν Ἰσσῷ μάχην ὅπως συνέβη πε-
πυσμένος, καὶ Δαρεῖος ὅτι αἰσχρᾷ
φυγῇ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ
Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα· αὐτῷ τε
οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέ-
χετο ταῖς πόλεσι φιλίως καὶ τῇ
4 χώρᾳ Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ εἰς μὲν
Πηλούσιον φυλακὴν εἰσήγαγε, τοὺς
δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν
ποταμὸν κελεύσας ἔς τε ἐπὶ Μέμ-
φιν πόλιν, αὐτὸς ἐφ' Ἡλιουπό-
λεως ᾔει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποτα-
μὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ' ὁδὸν χω-
ρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κα-
τασχὼν, διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς
5 Ἡλιούπολιν. Ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς τὸν
πόρον, ἧκεν ἐς Μέμφιν· καὶ θύει
ἐκεῖ τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς, καὶ τῷ
Ἄπιδι· καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνι-
κόν τε καὶ μουσικόν· ἧκον δὲ αὐτῷ
οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλ-
6 λάδος οἱ δοκιμώτατοι. Ἐκ δὲ Μέμ-
φιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν
ὡς ἐπὶ θάλατταν· τούς τε ὑπασπι-
στὰς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβὼν, καὶ τοὺς
τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ
τῶν ἱππέων τὴν βασιλικὴν ἴλην τὴν
7 τῶν ἑταίρων. Ἐλθὼν δὲ ἐς Κάνω-
βον, καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μα-
ρίαν περιπλεύσας, ἀποβαίνει ὅπου
νῦν

(*a*) *Curt.* 4, 7, 4. (*b*) *idem* 4, 7, 5. & *seqq.*

Cap. I. 3. Δαρεῖος ὅτι αἰσχρᾷ φυγῇ ἔφυγε] In omnibus MSS. legitur Δαρεῖον. Statim præcessit simili modo τὴν μάχην ὅπως συνέβη. Sic hujus libri cap. 5. ἐνταῦθα μανθάνει Πτολεμαῖον καὶ Ἄσανδρον ὅτι ἐκράτησαν Ὀροντοβάτε. *Gronovius*, qui plura hujus generis exempla collegit.

5. οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται] *harum rerum artifices.*

νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾤκισται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος, καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν, καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. 8 Πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τε ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δείμασθαι ἔδει, καὶ ἱερὰ ὅσα, καὶ θεῶν ὦντινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἴσιδος δὲ Αἰγυπτίας· καὶ τὸ τεῖχος ᾗ περιβεβλῆσθαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

II. 1 Λέγεται δέ τις καὶ τοιόσδε λόγος, οὐκ ἄπιστος ἔμοιγε· ἐθέλειν μὲν Ἀλέξανδρον καταλείπειν αὐτὸν τὰ σημεῖα τοῦ τειχισμοῦ τοῖς τέκτοσιν, οὐκ εἶναι δὲ ὅτῳ τὴν γῆν ἐπιγράψουσι· 2 τῶν δὴ τεκτόνων τινὰ ἐπιφρασθέντα, ὅσα ἐν τεύχεσιν ἄλφιτα οἱ στρατιῶται ἐκόμιζον ξυναγαγόντα, ἐπιβάλλειν τῇ γῇ, ἵναπερ ὁ βασιλεὺς ὑφηγεῖτο, καὶ τὸν κύκλον οὕτω περιγραφῆναι τοῦ περιτειχισμοῦ, ὅντινα τῇ πόλει ἐποίει· 3 τοῦτο δὲ ἐπιλεξαμένους τοὺς μάντεις, καὶ μάλιστα δὴ Ἀρίστανδρον τὸν Τελμισσέα (ὃς δὴ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀληθεῦ-

ita dicta, condita eſt. Ejus loci ſitus ei maxime opportunus condendæ urbi eſt viſus, & opulentam urbem fore jam tum animo præſagiebat. Ordiendi igitur operis cupiditate ſuccenſus, urbem deſignare cœpit, & quo loco forum ædificandum eſſet, quæ templa exſtruenda, quotquot aut diis Græcis, aut Iſidi Ægyptiæ ſacra eſſe volebat, poſtremo quâ amplitudine murus circumducendus eſſet, præſcripſit: quumque eâ de re ſacrum diis faceret, ſacrificia proſperos eventus portenderunt.

II. Narratur porro hac de re hujuſcemodi quidpiam, meo quidem judicio, non indignum fide: (a) Voluiſſe quidem Alexandrum ſigna ducendo muro à fabris deſignari, quumque nihil ad manum eſſet, quo terra inſcribi poſſet, quendam ex fabris hoc excogitaſſe, ut congeſtâ omni farinâ quam milites in vaſis habebant, eam terræ quam rex deſignabat aſpergeret, atque ita in orbem locum muro urbi circumducendo præſcriptum fuiſſe. Id vero conſiderantes vates, & quidem præcipue Ariſtandrum Telmiſſenſem, qui multa etiam alia vera prædixiſſe ferebatur,

(a) *Curt.* 4, 8, 6.

1. καὶ ἱερὰ ὅσα, καὶ θεῶν ὦντινων] *& quot templa, & quorum Deorum, aliorum quidem Græcorum, Iſidis autem Ægyptiæ.* Nam ὅςις & pro interrogativo accipitur l. 4, 10. 1, 5, 4

CAP. II. 1. καταλείπειν αὐτὸν] *Voluiſſe Alexandrum ipſum relinquere ſigna muniendi fabris.* Ipſe monſtrare volebat fabris, quo loco ducendus eſſet murus, idque ſpatium fabri in terra deſcribere debebant. Unde ἐπιγράψουσι in plurali numero. Res ſatis declaratur in ſequentibus.

tur, Alexandro ceciniſſe urbem illam cum aliis rebus, tum frugum copiâ opulentam fore. Inter hæc Hegelochus in Ægyptum cum navibus venit, qui Alexandro renuntiat, Tenedios ad ſe à Perſis defeciſſe, quod inviti Perſis ſeſe conjunxiſſent: Chios quoque urbem ſuam ab eorum violentiâ vindicaſſe, quos Autophradates & Pharnabazus præſidio reliquerant: captum etiam in eâ ipſâ urbe eſſe Pharnabazum & cuſtodiæ traditum, unaque Ariſtonicum Methymnæum tyrannum, qui in portum Chii cum quinque piraticis navibus ſe recepiſſet ignarus portum ab iis teneri, deceptusque ab iis qui clauſtra portus tuebantur, Pharnabazi claſſem in eâ ſtatione eſſe affirmantibus: ac piratas quidem omnes ad internecionem cæſos eſſe: adducere ſe ad A-

σαι ἐλέγετο) Ἀλεξάνδρῳ φάναι,
εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὴν πόλιν, τά τε
ἄλλα, καὶ τῶν ἐκ γῆς καρπῶν εἵνε-
4 κα. Ἐν τούτῳ δὴ καὶ Ἡγέλοχος
κατέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ
ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ, Τενεδίους
τε ἀποστάντας Περσῶν, σφίσι προσ-
θέσθαι (καὶ γὰρ ἄκοντας Πέρσαις
προσχωρῆσαι) καὶ Χίων ὅτι δὴ ὁ δῆ-
μος ἐπηγάγετο σφᾶς βίᾳ τῶν κατ-
εχόντων τὴν πόλιν, οὓς Αὐτοφρα-
δάτης τε καὶ Φαρνάβαζος ἐγκατέ-
5 στησαν· ἁλῶναι δὲ αὐτόθι καὶ Φαρ-
νάβαζον ἐγκαταλειφθέντα, καὶ
Ἀριστόνικον Μηθυμναῖον τὸν τύραν-
νον, ἐσπλεύσαντα ἐς τὸν λιμένα
τῆς Χίου ξὺν ἡμιολίαις λῃστρικαῖς
πέντε, ὑπὸ σφῶν ἐχόμενον τὸν λι-
μένα οὐ γνόντα, ἀλλ᾽ ἐξαπατηθέν-
τα γὰρ πρὸς τῶν τὰ κλεῖθρα ἐχόντων
τοῦ λιμένος, ὅτι τὸ Φαρναβάζου
6 ἄρα ναυτικὸν ὁρμεῖ ἐν αὐτῷ. καὶ τοὺς
μὲν λῃστὰς πάντας αὐτοῦ κατακο-
πῆναι πρὸς σφῶν. Ἀριστόνικον δὲ
ἦγε

4. Χίων ὅτι δὴ ὁ δῆμος] *quod Chiorum populus adduxerit ipſos invitis iis, qui urbem tenebant* Ἐπάγεσθαι ſignificat *hoſtem vltro vocare, & in urbem recipere.* Unde Curtius 4, 5, 14. *Tenedo quoque recepta, Chium, incolis vltro vocantibus, ſtatuerant occupare*, ceu locum hunc ex ſcriptura veteri reſtituit Gronovius. Ita 1, 17, 12 Βίᾳ vero pro *invitis & repugnantibus* aliis dici in græca lingua notum eſt Xenoph. ἀναβ. lib. ult ſub fin. p. 332. l. 35. ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βίᾳ τῆς μητρὸς. *egreditur & ipſe cum copiis invita matre.* Plura citantur in Lexicis: βίᾳ ἡμῶν *nobis inviti.* Thuc. βίᾳ Θηβαίων, Iſocr in Helene. βίᾳ τῶν πολλῶν *invita multitudine*, Demoſt. βίᾳ θεῶν, *Diis invitis.* Eurip. Occupaverat ergo Chium Hegelochus incolis ultro vocantibus, invitisque Apollonide & Athenagora aliis quibus urbs cum modico præſidio militum tradita fuerat ab Autophradate & Pharnabazo. Eodem modo rem narrat Curtius 4, 5, 14 &c Κατέχειν τὴν πόλιν ſimiliter de præſidio uſurpat Polyb. lib. 1. cap 29. pag. 42. l 17. ἐγίνοντο πρὸς τὸ πολιορκεῖν αὐτὴν, οὐ βουλομένων ἑκουσίως σφίσι προσχωρῆσαι τῶν κατεχόντων πόλιν. *Ad obſidionem loci ſeſe comparant, quia deditionem facere oppidani* (ſive potius præſidiarii) *nolebant.*

5. ἐγκαταλειφθέντα] *relictum* in urbe, qui in ea remanſerat, cum Autophradates diſceſſiſſet, ut hic capi non potuerit. Ἐγκαταλείπεσθαι alias dicuntur, qui in præſidio urbium relinquuntur, 1, 20, 6. 2, 15, 1.

ἦγε παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ Ἀπολ-
λωνίδην τὸν Χῖον, καὶ Φισῖνον, καὶ
Μεγαρέα, καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τῆς
τε ἀποστάσεως τῆς Χίων ξυνεπελά-
βοντο, καὶ ἐν τῷ τότε τὰ πράγμα-
τα τῆς νήσου βίᾳ εἶχον. Καὶ Μιτυ- 7
λήνην δὲ Χάρητα ἔχοντα ὅτι ἀφεί-
λετο, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν Λέσβῳ
πόλεις καὶ αὐτὰς ὁμολογίᾳ προσ-
ηγάγετο. Ἀμφοτερὸν δὲ ξὺν ἑ- 8
ξήκοντα ναυσὶν ἐπὶ Κῶ ἔπεμψεν·
ἐπικαλεῖσθαι γὰρ σφᾶς τοὺς Κῴ-
ους, καὶ αὐτὸς καταπλεύσας ὅτι
εὗρε τὴν Κῶ πρὸς Ἀμφοτεροῦ ἤδη
ἐχομένην· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους,
ὅσοι αἰχμάλωτοι, ἦγεν Ἡγέλο-
χος· Φαρνάβαζος δὲ ἀπέδρα ἐς Κῶ,
λαθὼν τοὺς φύλακας. Ἀλέξαν- 9
δρος δὲ τοὺς τυράννους μὲν τοὺς ἐκ
τῶν πόλεων, ἐς τὰς πόλεις πέμ-
πει, χρήσασθαι ὅπως ἐθέλοιεν· τοὺς
δὲ ἀμφ' Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον,
ἐς Ἐλεφαντίνην πόλιν Αἰγυπτίαν
ξὺν φυλακῇ ἀκριβεῖ ἔπεμψεν.

III. Ἐπὶ τούτοις δὲ πόθος 1
λαμβάνει αὐτὸν ἐλθεῖν παρ' Ἄμ-
μωνα ἐς Λιβύην, τὸ μέν τι τῷ θεῷ

lexandrum Aristonicum, & Apollonidem Chium, Phisinumque & Megareum, qui defectionis autores adjutoresque fuerant, ac tum temporis violentam apud Chios rerum omnium administrationem tenebant. Ad hæc Mitylenen, quam Chares occupârat, recuperatam, reliquaque Lesbiorum oppida deditione recepta esse. (*a*) Amphoterum cum LX navibus in Con insulam missum: arcessivisse enim ipsos Coos, seque quum illac præternavigaret, intellexisse insulam in Amphoteri potestate esse: & cæteros quidem captivos omnes Hegelochus adduxit: Pharnabazus in Con insulam clam custodibus aufugit. Alexander tyrannos quidem urbium in urbes mittit, (*b*) ut de iis sicut liberet statuerent. Eos vero qui circa Apollonidem Chium erant, in Elephantinen Ægypti urbem cum accuratâ custodiâ misit.

III. Post hæc cupido Alexandrum cepit adeundi Hammonem Libycum, oraculum consulendi causâ, quod certis-

(*a*) *Curt.* 4, 5, 14. (*b*) *idem*, 4, 8, 11.

7. Μιτυλήνην] *quod Mitylenen Chareti eam tenenti abstulerit.* Ἀφαιρεῖσθαι duplicem accusativum adsciscit, personæ & rei. Vid. Index.

8. ἀπέδρα] Quid differat ἀποδιδράσκειν ab ἀποφεύγειν, pulchre intelligitur ex Xenoph. ἀναβ. lib. 1. p. 200: l. 2. ἀλλ' ἴτωσαν μέν τοι ἐπιστάσθωσαν, ὅτι οὐδὲ ἀποδεδράκασιν· (οἶδα γὰρ ὅπη οἴχονται) οὔτε ἀποπεφεύγασιν, ἔχω γὰρ τριήρεις, ὥστε ἑλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον. *Verum certo sciant, nec clam se fugisse, quum egomet quo secesserint, norim: nec effugisse, quum mihi triremes sint, quibus ipsorum navigium capere possum.*

9. τοὺς δὲ ἀμφ' Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον] MSS. omnes τοὺς Χίους, nec aliter editio Basileensis. Longe rectius, sive ad phrasin Græcam attendas, sive ad intellectum, quo etiam hic comprehenduntur reliqui ante nominati ex Chio. *Gronov.*

CAP. III. 1. τὸ μέν τι] *partim quidem.* Sequi deberet τὸ δὲ, sed quia plura inter-

tissimum esse ferebatur, Perseusque ipse & Hercules deum consuluisse credebantur: ille quidem quum adversus Gorgona à Polydecte missus esset: hic vero, quum in Libyam adversus Antæum, & in Ægyptum contra Busiriden proficisceretur. Erat porro Alexandro æmulatio quædam cum Perseo & Hercule, quippe qui genus ab utroque duceret. Siquidem & ipse ortus sui initia ad Hammonem referebat, quemadmodum fabulæ Persei atque Herculis ad Jovem. Hoc itaque consilio ad Hammonem proficiscebatur, ut quæ ad se pertinerent certius cognosceret, aut saltem se novisse jactaret. Ac quandiu Parætonium usque secus mare per solitudinem profectus est, sed non omnino per inaquosam regionem, ut tradit Aristobulus, ad mille sexcenta

χρησόμενον, ὅτι ἀτρεκὲς ἐλέγετο εἶναι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος, καὶ χρήσασθαι αὐτῷ Περσέα καὶ Ἡρακλέα· τὸν μὲν, ἐπὶ τὴν Γοργόνα ὅτε πρὸς Πολυδέκτου ἐστέλλετο· τὸν δὲ, ὅτε παρ' Ἀνταῖον ᾔει εἰς Λιβύην, καὶ παρὰ Βούσιριν εἰς
2 Αἴγυπτον. Ἀλεξάνδρῳ δὲ φιλοτιμία ἦν πρὸς Περσέα καὶ Ἡρακλέα, ἀπὸ γένους τε ὄντι τοῦ ἀμφοῖν.
3 Καί τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς Ἄμμωνα ἀνέφερε, καθάπερ οἱ μῦθοι τῆς Ἡρακλέους τε καὶ
4 Περσέως ἐς Δία. Καὶ οὖν παρ' Ἄμμωνα ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐστέλλετο, ὡς καὶ τὰ αὑτοῦ ἀτρεκέστερον εἰσόμενος, ἢ φήσων γε ἐγνωκέναι.
5 Μέχρι μὲν δὴ Παραιτονίου παρὰ θάλασσαν ᾔει δι' ἐρήμου, οὐ μέντοι δι' ἀνύδρου τῆς χώρας, σταδίους ἐς χιλίους καὶ ἑξακοσίους, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὴν μεσό-

intercesserant, quam ut commode satis alterum periodi membrum per τὸ δὲ posset subjungi, hinc missa priore constructione, novam orditur 4. *Καὶ οὖν παρ' Ἄμμωνα.* Nempe duplicem ob caussam Alexander adire volebat Hammonem, partim quidem ut de aliis rebus eum consuleret, utpote de orbis imperio sibi tribuendo, de parentis sui interfectoribus puniendis, de quibus Curt. 4, 7, 25 & 27. partim ut de rebus ad se pertinentibus consuleret, puta de generis sui auctore, verene is esset Jupiter.

2. *ἀπὸ γένους τε ὄντι τοῦ ἀμφοῖν*] τοῦ scil. γένους, *quippe qui a genere utriusque descenderet*, non ab utroque, Perseo & Hercule, quod ne fieri quidem potuit, cum uterque esset Jovis satu editus, sed ab eodem, a quo illi, i. e. a Jove. Nam ad Persea quidem Persarum reges nominis & generis sui originem referebant, ab Hercule autem Macedonum reges stirpis suæ initia repetebant, Freinsh. Supplem. Curt. 2, 4, 26. & 1, 1, 9. Sed neque ab Hercule Alexandrum ortum hoc loco ait Arrianus, verum ab ipso plane Jove genitum se Alexandrum vel credidisse, vel credi voluisse Freinsh. ibid. 1, 1, 13.

3. *Καί τι καὶ αὐτὸς*] *Καί τι τῆς γενέσεως & partem ortus sui*, nempe paternum genus; nam *materni generis Achille auctore gloriatus est*, Vellejus 1, 6, 5.

4. *Καὶ οὖν*] *Itaque & hoc consilio ad Hammonem proficiscebatur, ut etiam quæ ad se* (i. e. ad genus suum) *pertinerent, certius cognosceret, aut saltem se cognovisse jactaret.* Omnino exprimenda arbitror illa duo καὶ, καὶ οὖν & ὡς καὶ, cum indicent, alteram caussam illius profectionis hic tradi, ut scilicet etiam de parente suo fieret certior.

μεσόγαιαν ἐτράπετο, ἵνα τὸ μαντεῖον ἦν τοῦ Ἄμμωνος. 6 Ἔστι δὲ ἐρήμη τε ἡ ὁδὸς, καὶ ψάμμος ἡ πολλὴ αὐτῆς, καὶ ἄνυδρος. Ὕδωρ δὲ ἐξ οὐρανοῦ Ἀλεξάνδρῳ πολὺ ἐγένετο· καὶ τοῦτο ἐς τὸ θεῖον ἀνηνέχθη. 7 Ἀνηνέχθη δὲ ἐς τὸ θεῖον καὶ τόδε· ἄνεμος νότος ἐπὰν πνεύσῃ ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ, τῆς ψάμμου ἐπιφορεῖ κατὰ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ μέγα, καὶ ἀφανίζεται τῆς ὁδοῦ τὰ σημεῖα. οὐδὲ ἔστιν εἰδέναι ἵνα χρὴ πορεύεσθαι, καθάπερ ἐν πελάγει, τῇ ψάμμῳ· 8 ὅτι σημεῖα οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν, οὔτε που ὄρος, οὔτε δένδρον, οὔτε γήλοφοι βέβαιοι ἀνεστηκότες, οἷστισιν οἱ ὁδῖται τεκμαίροιντο ἂν τὴν πορείαν, καθάπερ οἱ ναῦται τοῖς ἄστροις. 9 Ἀλλ᾽ ἐπλανᾶτο γὰρ ἡ στρατιὰ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ ἀμφίβολοι ἦσαν. 10 Πτολεμαῖος μὲν δὴ ὁ Λάγου λέγει δράκοντας δύο ἰέναι πρὸ τοῦ στρατεύματος, φωνὴν ἱέντας, καὶ τούτοις Ἀλέξανδρον κελεῦσαι ἕπεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, πιστεύσαντας τῷ θείῳ· τοὺς δὲ ἡγήσασθαι τὴν ὁδὸν τήν τε ἐς τὸ μαντεῖον, καὶ ὀπίσω αὖθις. 11 Ἀριστόβουλος δὲ (καὶ ὁ πλείων λόγος ταύτῃ κατέχει) κόρακας δύο προπετομένους τῆς στρα-

stadia iter fecit. Inde mediterranea petiit, ubi Hammonis templum est, unde oracula petuntur. Est autem via (a) plane deserta altoque sabulo plerisque in locis impedita, & aquæ inops. At Alexandro larga è cœlo pluvia demissa est, quod quidem prodigio habitum fuit: sicut etiam hoc. Quotiescunque auster eâ in regione spirat, magnâ vi arenæ viam obruit, ita ut omnia viarum vestigia obducantur, &, perinde ut in pelago, quâ eundum sit cerni præ arenâ non possit. Neque enim signa ulla sive notæ ad viam extant, non collis, non arbor, non certi tumuli, ex quibus viatores itineris rationem colligere, ut nautæ ex astris, possint. Errabat itaque Alexandri exercitus, & duces viæ plane ambigebant. Ptolemæus Lagi filius autor est, dracones duos, clamore edito, agmen præcessisse, & Alexandrum ducibus imperasse, ut prodigio acquiescentes, dracones sequerentur, qui eos in oraculi sedem & duxerunt & reduxerunt. Aristobulus autem (& frequentior fama ita habet) (b) duos corvos

(a) *Curt.* 4, 7, 6. (b) *idem* 4, 7, 15. *& seqq.*

7. οὐδὲ ἔστιν εἰδέναι] *Neque sciri potest qua eundum sit per illam arenam velut per mare. Gronov.*

8. γήλοφοι βέβαιοι] Nulli firmi & stabiles colles exstabant. Nam quod ventus sæpe arenam convertit, & in collium speciem cumulat, certi illi tumuli non sunt, ventoque mox iterum dissipantur, alioque congeruntur.

11. προπετομένους τῆς στρατιᾶς] MSS. omnes auctius πρὸ τῆς στρατιᾶς, repetita particula, ut lib. 2 cap. 26. τῶν τις σαρκοφάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ. *Gronov.*

vos ante exercitum volitasse scribit, eosque Alexandro itineris duces extitisse. Ego vero affirmare ausim ipsum aliquo prodigio adjutum fuisse; verisimile enim omnino hoc est: at rei veritatem scriptorum varietas obscuravit.

IV. Locus autem in quo Hammonis templum est, omni ex parte vastas solitudines, & densas ac siticulosas arenas habet. Medium hujus loci, quod exiguo spatio circumscribitur, (nam ubi latissimum est, ad quadraginta summum stadia extenditur) cultis arboribus est refertum, oleis videlicet & palmis, solumque ex circumjectis locis roscidum. Fons etiam ex eo oritur, (a) nihil cum reliquis fontibus quotquot è terrâ scaturiunt simile habens. Meridie enim frigidus est gustanti, multoque magis attingenti, utpote frigidissimus; sole ad vesperum vergente, calidior est; qui quidem calor à vesperâ ad mediam noctem usque incrementa accipit; mediâ nocte calidissimus est; post mediam noctem paulatim refrigescit; & sub auroram frigidus est, meridie frigidissimus: atque has quidem vicissitudines singulis

τιᾶς, τούτους γενέσθαι Ἀλεξάν-
12 δρῳ τοὺς ἡγεμόνας. Καὶ ὅτι μὲν
θεῖόν τι ξυνεπέλαβεν αὐτῷ, ἔχω
ἰσχυρίσασθαι, ὅτι καὶ τὸ εἰκὸς ταύ-
τῃ ἔχει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς τοῦ λόγου
ἀφείλαντο οἱ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ αὐτὸ
ἐξηγησάμενοι.

1 IV. Ὁ δὲ χῶρος ἵναπερ τοῦ
Ἄμμωνος τὸ ἱερόν ἐστι, τὰ μὲν κύ-
κλῳ πάντα ἔρημα, καὶ ψάμμιος
2 τὸ πᾶν ἔχει, καὶ ἄνυδρος. Αὐτὸς
δὲ ἐν μέσῳ ὀλίγος ὢν (ὅσον γὰρ
πλεῖστον αὐτοῦ ἐς πλάτος διέχει,
ἐς τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους
ἔρχεται) κατάπλεώς ἐστιν ἡμέρων
δένδρων, ἐλαιῶν καὶ φοινίκων, καὶ
3 ἔνδροσος μόνος τῶν πέριξ. Καὶ πη-
γὴ ἐξ αὐτοῦ ἀνίσχει, οὐδέν τι ἐοι-
κυῖα ταῖς πηγαῖς ὅσαι ἄλλαι ἐκ
γῆς ἀνίσχουσιν. Ἐν μὲν γὰρ με-
σημβρίᾳ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ γευσα-
μένῳ τε, καὶ ἔτι μᾶλλον ἁψα-
4 μένῳ, οἷον ψυχρότατον· ἐγκλίναν-
τος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν, θερ-
μότερον· καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἔτι
θερμότερον ἔστε ἐπὶ μέσας τὰς νύκ-
τας· μέσων δὲ νυκτῶν, ἑαυτοῦ
5 θερμότατον· ἀπὸ δὲ μέσων νυκτῶν,
ψύχεται ἐν τάξει· καὶ ἕωθεν ψυχρὸν
ἤδη ἐστί· ψυχρότατον δὲ, μεσημ-
βρίας· καὶ τούτῳ ἀμείβει ἐπὶ ἑκά-
στῃ

(a) Curt. 4, 7, 22.

12. αὐτὸ ἐξηγησάμενοι] MSS. ὑπὲρ αὐτῶ. Gronov.

Cap. IV. 1. καὶ ψάμμος τὸ πᾶν ἔχει] Optimus cum altero ψάμμον, ut & Vulcanius ex V. C. & videtur ita fuisse, quum hoc pacto vox ἄνυδρος rursum queat referri ad χῶρος, quæ quidem non tam grate cum ψάμμος construitur, ut forsan voluit Vulcanius, *arenas* ponens demum post *siticulosas*. *Idem.*

3. οἷον ψυχρότατον] tam est frigidus, *quam qui frigidissimus.*

5. τούτῳ ἀμείβει ἐπὶ] MSS. τούτῳ ἀμείβει ἐν τάξει ἐπὶ. Unus etiam ἀμείβει. Crediderim fuisse οὕτω ἀμείβει ἐν τάξει ἐπὶ. Gronov.

τῇ ἡμέρᾳ. Γίγνονται δὲ καὶ ἅλες 6
αὐτόματοι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὀρυκ-
τοί· καὶ τούτων ἔςιν οὓς ἐς Αἴγυ-
πτον φέρουσι τῶν ἱερέων τινὲς τοῦ
Ἄμμωνος· ἐπειδὴ γὰρ ἐπ' Αἰγύ- 7
πτου ςέλλονται, ἐς κοιτίδας πλεκ-
τὰς ἐκ φοίνικος ἐσβαλόντες, δῶρον
τῷ βασιλεῖ ἀποφέρουσιν, ἤ εἴ τῳ
ἄλλῳ. Ἔςι δὲ μακρός τε ὁ χόνδρος 8
(ἤδη τινὲς αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τρεῖς
δακτύλους) καὶ καθαρὸς, ὥσπερ
κρύςαλλος· καὶ τούτῳ ἐπὶ ταῖς θυ-
σίαις χρῶνται, ὡς καθαρωτέρῳ τῶν
ἀπὸ θαλάσσης ἁλῶν, Αἰγύπτιοί
τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ θείου οὐκ ἀμε-
λῶς ἔχουσιν. Ἐνταῦθα Ἀλέξαν- 9
δρος τόν τε χῶρον ἐθαύμασε, καὶ τῷ
θεῷ ἐχρήσατο· καὶ ἀκούσας ὅσα αὐ-
τῷ πρὸς θυμοῦ ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἀνέ-
ζευξεν ἐπ' Αἰγύπτου· ὡς μὲν Ἀρι-
ςόβουλος λέγει, τὴν αὐτὴν ὀπίσω
ὁδόν· ὡς δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου,
ἄλλην εὐθεῖαν, ὡς ἐπὶ Μέμφιν.

V. Ἐς Μέμφιν δὲ αὐτῷ πρεσ- 1
βεῖαί τε πολλαὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος
ἧκον, καὶ οὐκ ἔςιν ὅντινα ἀτυχή-
σαντα ὧν ἐδεῖτο ἀπέπεμψε· καὶ
ςρατιὰ παραγίνεται, παρὰ μὲν
Ἀντιπάτρου μισθοφόροι Ἕλληνες
ἐς τετρακοσίους, ὧν ἡγεῖτο Μενοί-
τας ὁ Ἡγησάνδρου· ἐκ Θρᾴκης δὲ
ἱππεῖς ἐς πεντακοσίους, ὧν ἦρχεν
Ἀσκληπιόδωρος ὁ Εὐνίκου. Ἐν- 2
ταῦθα δὲ θύει τῷ Διῒ τῷ βασιλεῖ,

diebus subit. Gignit autem etiam hoc solum suapte naturâ salem fossilem; quem quidem nonnulli sacerdotes Hammonis in Ægyptum portant. Quum enim in Ægyptum proficiscuntur, salem in cistulas ex palmâ contextas conditum, regi aut alteri cuipiam muneri ferunt. Sunt autem frusta oblonga (quædam enim longitudinem trium digitorum excedunt) puraque instar crystalli. Hoc genere salis & Ægyptii, & alii quibus divinus cultus curæ est, in sacrificiis utuntur, quod sale marino sit purior. Alexander loci naturam admiratus, oraculum consuluit: acceptoque responso sibi (ut dicebat) grato, in Ægyptum rediit, eodem, ut Aristobulus autor est, quo venerat itinere: ut vero Ptolemæus scribit, (a) rectiore viâ Memphin versus.

V. Ad Memphin multæ ad eum ex Græciâ legationes venêre, neque quenquam, qui postulata non impetrasset, dimisit. Novæ etiam copiæ accesserunt, ab Antipatro mercenarii Græci quadringenti, quibus præerat Menœtas Hegesandri filius: ex Thraciâ equites quingenti, quibus præfectus erat Asclepiodorus Eunici filius. Eo loci Jovi regi sa-

(a) *Curt.* 4, 8, 2. & *seqq.*

8. ἤδη τινὲς αὐτῶν καὶ] Pro his, quod mirere, in V. C. reperiens Vulcanius τινὲς δὲ αὐτῶν, statim mutavit versionem, ut foret *quædam vero illorum longitud.* Et ipse sic inveni, sed in uno tantum. Cæterum negligenda hæc, quum MS. optimus etiam in principio apponat καὶ, ut delenda sit parentheseos nota. *Gronov.*

CAP. V. 2. Ἐνταῦθα δὲ θύει] Illud δὲ in nullo MSS. extat. *Idem.*

sacrum fecit, donaque cum exercitu armato misit: ludos etiam gymnicos & musicos exhibuit. Deinde ad Ægypti administrationem constituendam conversus, duos Ægypto præsides Ægyptios præfecit, Doloaspin & Petisin, inter quos universam Ægypti regionem distribuit. Petise vero imperium detrectante, Doloaspis totam provinciam suscepit. Præsidiorum principes ex amicis in Memphi constituit Pantaleontem Pydnæum: Pelusii, Polemonem Megaclis F. Pellæum. Exteris militibus Lycidam Ætolum præfecit. Scribam præterea exteris adjunxit Eugnostum Xenophanti filium, ex amicis. Inspectores vero iisdem adjecit Æschylum & Ephippum Chalcedonem. Libyæ vero finitimæ (a) Apollonium Charini filium præfecit: Arabiæ quæ est ad urbem Heroum, Cleomenem Ecnaucratium: mandatis additis, ut regionum primores juxta veterem consuetudinem pateretur gubernare regiones peculiares, ipse tributa colligeret, quæ qui-

καὶ πομπεύει ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖς
ὅπλοις· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν
3 καὶ μουσικόν. Καὶ τὰ κατὰ τὴν
Αἴγυπτον ἐνταῦθα ἐκόσμησε· δύο
μὲν νομάρχας Αἰγύπτου κατέστη-
σεν Αἰγυπτίους, Δολόασπιν καὶ
Πέτισιν, καὶ τούτοις διένειμε τὴν
χώραν τὴν Αἰγυπτίαν. Πετισίου
δὲ ἀπειπαμένου τὴν ἀρχὴν, Δολό-
4 ασπις ἐκδέχεται πᾶσαν. Φρουράρ-
χους δὲ τῶν ἑταίρων ἐν Μέμφει μὲν
Πανταλέοντα κατέστησε τὸν Πυδ-
ναῖον· ἐν Πηλουσίῳ δὲ, Πολέμωνα
τὸν Μεγακλέους, Πελλαῖον· τῶν
ξένων δὲ ἄρχειν Λυκίδαν Αἰτωλόν·
γραμματέα δὲ ἐπὶ τῶν ξένων Εὔ-
γνωστον τὸν Ξενοφάντου τῶν ἑταί-
ρων· ἐπισκόπους δὲ αὐτῶν, Αἰσχύ-
λον τε καὶ Ἔφιππον τὸν Χαλκη-
5 δόνα. Λιβύης δὲ τῆς προσχώρου
ἄρχειν δίδωσιν Ἀπολλώνιον Χαρί-
νου, Ἀραβίας δὲ τῆς πρὸς Ἡρώων
πόλεως, Κλεομένην τὸν Ἐκναυ-
κράτιον καὶ τούτῳ παρηγγέλλετο,
τοὺς μὲν νομάρχας ἐᾷν ἄρχειν τῶν
νομῶν τῶν κατὰ σφᾶς, καθάπερ ἐκ
παλαιοῦ καθειστήκει. Αὐτὸν δὲ ἐκ-
λέγειν παρ' αὐτῶν τοὺς φόρους·
οἱ δὲ ἀποφέρειν αὐτῷ ἐτάχθησαν.

(a) *Curt.* 4, 8, 5.

Στρατ-

πομπεύει] *pompam ducit.*

4. τῶν ξένων δὲ ἄρχειν] scil. κατέστησε. Sic 7. ἄρχειν ἐπέστησε.

5. πρὸς Ἡρώων πόλεως] Lege ex omnibus MSS. etiam V. C. apud Vulcanium πρὸς Ἡρώων πόλει. *Gronov.*

τὸν Ἐκναυκράτιον] Scribendum unica modo mutata literula ἐκ Ναυκράτιος, quomodo prorsus est in optimo MS. *Idem.*

τῶν νομῶν τῶν κατὰ σφᾶς] Νομοὶ *præfecturæ provinciarum, regiunculæ*, in quas distincta erat Ægyptus· αἱ κατὰ σφᾶς *ipsis tributa, sua, ad ipsos pertinentes.* Ita τὰς κατὰ σφᾶς ἐξορμᾶν *suos milites cohortari*, 3, 9, 12. τὸ κατὰ σφᾶς *agmen suum* 3, 15, 1. 5, 16, 5. Præsides suæ quemque provinciæ, quam antea habuerant, præesse voluit.

ἐκλέγειν παρ' αὐτῶν] *ab ipsis* scil. Nomarchis sive præsidibus.

Στρατηγοὺς δὲ τῇ στρατιᾷ κατέστη- 6
σεν, ἥν τινα ἐπ' Αἰγύπτῳ ὑπελεί-
πετο, Πευκέσταν τε τὸν Μαρκατάτου
καὶ Βάλακρον τὸν Ἀμύντου· ναύαρ-
χον δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν, Πολέμωνα τὸν
Θηραμένους. Σωματοφύλακα δὲ ἀν- 7
τὶ Βαλάκρου, τὸν Λεοννάτον τὸν Ὀ-
νάσου ἔταξεν· Ἀννοῦβας γὰρ νόσῳ
ἀπέθανεν. Ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀντίο-
χος, ὁ ἄρχων τῶν τοξοτῶν, καὶ ἀντ'
αὐτοῦ ἄρχειν ἐπέστησε τοῖς τοξόταις
Ὀμβρίωνα Κρῆτα. Ἐπὶ δὲ τοὺς ξυμ- 8
μάχους τοὺς πεζούς, ὧν Βάλακρος
ἡγεῖτο (ἐπεὶ Βάλακρος ἐν Αἰγύπτῳ
ὑπελείπετο) Κάλανον κατέστησεν ἡ-
γεμόνα. Κατανεῖμαι δὲ λέγεται ἐς 9
πολλοὺς τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου,
τήν τε φύσιν τῆς χώρας θαυμάσας
καὶ τὴν ὀχυρότητα, ὅτι οὐκ ἀσφα-
λὲς αὐτῷ ἐφαίνετο ἑνὶ ἐπιτρέψαι
ἄρχειν Αἰγύπτου πάσης. Καὶ Ῥω- 10
μαῖοί μοι δοκοῦσι, παρ' Ἀλεξάν-
δρου μαθόντες, ἐν φυλακῇ ἔχειν Αἴ-
γυπτον, καὶ μηδένα τῶν ἀπὸ βου-
λῆς ἐπὶ τῷδε ἐκπέμπειν ὕπαρχον
Αἰγύπτου, ἀλλὰ τῶν εἰς τοὺς ἱπ-
πέας σφίσι ξυντελούντων.

VI. Ἀλέξανδρος δὲ ἅμα τῷ ἦρι 1
ὑποφαίνοντι, ἐκ Μέμφιος ᾔει ἐπὶ
Φοινίκης, καὶ ἐγεφυρώθη αὐτῷ ὅ,

dem ipsi ut penderent imperavit. Copiis quas in Ægypto reliquerat, duces præfecit (a) Peucestam Marcatati & Balacrum Amyntæ filium. Classi vero, Polemonem Theramenis filium. Corporis custodem loco Balacri Leonnatum Onasi filium constituit: Annubas enim morbo exstinctus erat. Obierat autem etiam Antiochus sagittariorum dux, in cujus locum Ombrionem Cretensem suffecit. Sociorum peditatui cui Balacrus præerat (qui in Ægypto relinquebatur) Calanum ducem constituit. Ægypti imperium in plures præsides partitus esse dicitur, naturam regionis admiratus & munimenta, neque tutum ratus universum Ægypti imperium uni committere. Quod quidem Alexandri consilium imitati Romani in tuendâ Ægypto mihi videntur, neminem senatorii ordinis, sed equestris, proconsulem eo mittere soliti.

VI. Alexander ineunte vere Memphi in Phœnicen movit, & Nilo flumine ejusque an-

(a) *Curt.* 4, 8, 4.

6 ἐπ' Αἰγύπτῳ] in duobus MSS. inveni ἐπ' Αἰγύπτῳ. Sed præfero scripturam libri opt. ἐν Αἰγύπτῳ. *Gronovius*, qui similia exempla citat.

7 Ἀννοῦβας] Gronovius ex optimo codice vult restitui Ἀρρύβας, idemque non immerito hic lacunam esse suspicatur, cum ad hujus successionis declarationem nihil pertineat morbus & mors Arrybæ, de quo mentionem nullam ante fecit.

10 ἐν φυλακῇ ἔχειν Αἴγυπτον] *præsidio tenere, custodire Ægyptum*, ne quid inde detrimenti capiat respub. *& neminem senatorii ordinis propterea mittere proconsulem Ægypti, sed equestris census* sive *ordinis*, ne quem potentiorem posset ad bellum faciendum ipsa provinciæ opportunitas adhortari.

anfractibus omnibus secus Memphin ponte stratis, Tyrum pervenit, ubi classem reperit, & Herculi rursus sacrum fecit, ludosque gymnicos & musicos edidit. Eodem loci sacra Atheniensium navis ad Alexandrum venit, legatos advehens Diophantum & Achillem. Conjunxerant sese huic legationi omnes maritimæ oræ incolæ: quibus quidem omnia quæ postularunt concessit, & Atheniensibus cives quotquot ad Granicum amnem capti fuerant remisit. Quumque in Peloponneso tumultus excitati esse nuntiarentur, Amphoterum eo mittit, iis qui constantes ad Persicum usque bellum mansērant, neque Lacedæmoniis morem gesserant, subventurum. Phœnicibus autem & Cypriis centum alias naves parare jussis, Amphotero eas in Peloponnesum ducendi negotium dat. Ipse vero ul-

τε κατὰ Μέμφιν πόρος τοῦ Νείλου,
2 καὶ αἱ διώρυχες αὐτοῦ πᾶσαι. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς Τύρον, καταλαμβάνει ἐνταῦθα ἥκον αὐτῷ ἤδη καὶ τὸ ναυτικόν. Ἐν Τύρῳ δὲ αὖθις θύει τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. Ἐνταῦθα ἀφικ-
3 νεῖται παρ' αὐτὸν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Πάραλος, πρέσβεις ἄγουσα Διόφαντον καὶ Ἀχιλλέα. Ξυνεπρέσβευον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ πάραλοι ξύμπαντες· καὶ οὗτοι τῶν τε ἄλλων ἔτυχον ὧν ἕνεκα ἐστάλησαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀφῆκεν Ἀθηναίοις, ὅσοι ἐπὶ
4 Γρανικῷ Ἀθηναίων ἑάλωσαν. Τὰ δ' ἐν Πελοποννήσῳ, ὅτι αὐτῷ νενεωτερίσθαι ἀπήγγελτο, Ἀμφοτερὸν πέμπει βοηθεῖν, Πελοποννησίων ὅσοι ἔς τε τὸν Περσικὸν πόλεμον βέβαιοι ἦσαν, καὶ Λακεδαιμονίων οὐ
5 κατήκουον. Φοίνιξι δὲ καὶ Κυπρίοις προσετάχθη ἑκατὸν ναῦς ἄλλας, πρὸς αἷς ἔχοντα Ἀμφοτερὸν ἔπεμπε, στέλλειν ἐπὶ Πελοποννήσου.
6 Αὐτὸς δὲ ἤδη ἄνω ὡρμᾶτο, ὡς ἐπὶ Θά-

Cap. VI. 1. διώρυχες] *fossæ ex Nilo derivatæ.*

2. καταλαμβάνει] *reperit ibi advectam jam etiam classem*, cum reliquum exercitum ipse pedestri itinere eo secum adduxisset.

3. ἡ Πάραλος] Naves duas habebant Athenienses publicas, quas sacras vocabant, quarum alteri Salaminiæ, alteri Parali nomen erat, quibus non nisi ad necessarias & magni momenti res utebantur, teste Plutarcho in Politicis præceptis. Videntur ergo hoc honori Alexandri dedisse, quod legatos sacra navi ad eum miserint. Conf. Freinsh. ad Curt. 4, 8. 12.

4. ἀπήγγελτο] In optimo libro est ἀπηγγέλλοντο. *Gronov.*

βοηθεῖν] Valde probabile est, quod ipse in uno MS. Vulcanius in Augustano reperit βοηθόν. *Idem.*

5. πρὸς αἷς ἔχοντα] Atticismus usitatissimus, pro πρὸς ἐκείναις, ἃς ἔχοντα. Ita Joh. XVII. 9. περὶ ὧν δέδωκάς μοι, pro περὶ ἐκείνων ἃς δέδωκάς μοι. Vertendusque totus locus cum Gronovio ita: *centum alias naves, supra eas quas habentem Amphoterum misit, in Peloponnesum destinare.*

6. ἄνω ὡρμᾶτο] Ἄνω & κάτω opponuntur; quorum hoc significat *mare versus*, ἄνω autem *a mari versus mediterranea loca.* Nos eodem modo in vernacule sermone dicimus de itinere a mari & ad mare.

Θάψακόν τε καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ἐν Φοινίκῃ μὲν ἐπὶ τῶν φόρων τῇ ξυλλογῇ καταστήσας Κοίρανον Βεῤῥοιαῖον, Φιλόξενον δὲ τῆς Ἀσίας, τὰ ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου ἐκλέγειν.
7 Τῶν ξὺν αὐτῷ δὲ χρημάτων τὴν φυλακὴν ἀντὶ τούτων ἐπέτρεψεν Ἁρπάλῳ τῷ Μαχάτα ἄρτι ἐκ τῆς φυγῆς ἥκοντι.
8 Ἅρπαλος γὰρ τὰ μὲν πρῶτα ἔφυγε, Φιλίππου ἔτι βασιλεύοντος, ὅτι πιστὸς ἦν, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἔφυγε, καὶ Νέαρχος ὁ Ἀνδροτίνου, καὶ Ἐριγύιος ὁ Λαρίχου, καὶ Λαομέδων ὁ τούτου ἀδελφὸς, ὅτι ὕποπτα ἦν Ἀλεξάνδρῳ πρὸς Φίλιππον, ἐπειδὴ Εὐρυδίκην γυναῖκα ἠγάγετο Φίλιππος, Ὀλυμπιάδα δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα ἠτίμασε.
9 Τελευτήσαντος δὲ Φιλίππου, κατελθόντας ἀπὸ τῆς φυγῆς ὅσοι δι' αὐτὸν ἔφευγον, Πτολεμαῖον μὲν, σωματοφύλακα κατέστησεν· Ἅρπαλον δὲ, ἐπὶ τῶν χρημάτων, ὅτι αὐτῷ τὸ σῶμα ἐς τὰ πολέμια ἀχρεῖον ἦν· Ἐριγύιον δὲ, ἱππάρχην τῶν ξυμμάχων· Λαομέδοντα δὲ τὸν τούτου ἀδελφὸν, ὅτι δίγλωσσος ἦν ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμμα-

teriora petens, (a) ad Thapsacum & Euphratem fluvium contendit, atque in Phœnice quidem tributis cogendis Cœranum Berrœæum quæstorem constituit: in Asiâ Philoxenum, qui cis Taurum vectigalia cogat. Pecuniarum autem quas penes se habebat, Harpalo Machatæ, qui recens ab exilio redierat, in horum locum suffecto, curam dedit. Hic ipse Harpalus, quod fidus fuisset, Philippo adhuc regnante fugerat, eâdemque de caussâ una cum illo etiam Ptolemæus Lagi, & Nearchus Androtini, atque Erigyius Larichi filius, ejusque frater Laomedon. Suspectus enim erat Alexander Philippo, postquam Olympiade Alexandri matre repudiatâ, Eurydicen uxorem cepit. Mortuo autem Philippo quum ii qui suâ caussâ fugerant, rediissent, Ptolemæum quidem inter corporis custodes retulit: Harpalum vero, quod corpore esset ad res bellicas subeundas parum firmo, thesauris præfecit: Erigyium equitatui sociorum ducem statuit: Laomedontem ejus fratrem, quod duarum linguarum peritus esset, quan-

(a) Curt. 4, 8, 16.

8. τὰ μὲν πρῶτα] *primum quidem fugerat*, sive *in exilium ierat*. Sed particula δὲ, huic μὲν respondens, demum sequitur 10. *ὀλίγον δὲ πρόσθεν*. Bis enim fugit Harpalus, semel sub Philippo, iterum sub Alexandro.

ὅτι πιστὸς ἦν] *quod fidus esset* Alexandro.

πρὸς Φίλιππον] MS. Opt. ἐς Φίλιππον 1, 12, 19. 7, 17, 1. Verborum autem sententia potius hæc est: *quia suspectus erat Alexandro Philippus*. Quare nec amici Alexandri satis tutam Philippi fidem rati, exulatum abierunt.

9. ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμματα] Præter græcarum etiam barbaricarum litterarum fuit peritus.

quantum ad literas barbaricas attinet, captivis barbaris: Nearchum Lyciæ atque universæ regioni quæ Lyciæ finitima est, ad Taurum montem usque præposuit. Paulo ante prœlium quod apud Isson commissum erat, Harpalus persuasus à Taurisco homine improbo, una cum eo fugerat. Et Tauriscus quidem ad Alexandrum Epirotam in Italiam profectus, ibi vitam finiit. Harpalus quum ad Megarenses se recepisset, persuasus ab Alexandro uti ad se reverteretur, acceptà fide fugam sibi damno non futuram, rediit. Is reversus, non solum nihil damni accepit, ut etiam pecuniarum administrationi denuo admotus fuerit. In Lydiam Menandrum, unum ex amicis, satrapam misit, Clearcho exteris, quorum dux erat Menander, suffecto. In Arimmæ locum Asclepiodorum Eunici F. Syriæ satrapam constituit, quod Arimmas sibi visus esset in præparandis necessariis exercitui, interiores Ægypti partes petenti, regiam majestatem usurpasse.

τα, ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώτοις βαρβάροις· Νέαρχον δὲ, σατραπεύειν Λυκίας, καὶ τῆς ἐχομένης Λυκίας χώρας, ἔστε ἐπὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος.

10 Ὀλίγον δὲ πρόσθεν τῆς μάχης τῆς ἐν Ἰσσῷ γενομένης, ἀναπεισθεὶς πρὸς Ταυρίσκου ἀνδρὸς κακοῦ Ἅρπαλος, φεύγει ξὺν Ταυρίσκῳ.

11 Καὶ ὁ μὲν Ταυρίσκος παρ' Ἀλέξανδρον τὸν Ἠπειρώτην ἐς Ἰταλίαν σταλεὶς, ἐκεῖ ἐτελεύτησεν. Ἁρπάλῳ δὲ ἐν τῇ Μεγαρίδι φυγὴ ἦν· ἀλλ' Ἀλέξανδρος πείθει αὐτὸν κατελθεῖν, πίστεις δοὺς οὐδὲν αὐτῷ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ τῇ φυγῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἐπανελθόντι, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χρημάτων αὖθις ἐτάχθη

12 Ἅρπαλος. Ἐς Λυδίαν δὲ σατράπην Μένανδρον ἐκπέμπει, τῶν ἑταίρων· ἐπὶ δὲ τοῖς ξένοις, ὧν ἡγεῖτο Μένανδρος, Κλέαρχος αὐτῷ ἐτάχθη. Ἀντὶ δὲ Ἀρίμμα, σατράπην Συρίας Ἀσκληπιόδωρον τὸν Εὐνίκου ἀπέδειξεν, ὅτι Ἀρίμμας βασιλεῦσαι ἐδόκει αὐτῷ ἐν τῇ παρασκευῇ, ἥν τινα ἐτάχθη παρασκευάσαι τῇ στρατιᾷ, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω.

VII.

10. Ὀλίγον δὲ] Referendum hoc δὲ ad superius μὲν 8.

ἐν Ἰσσῷ] Sic 3, 22, 8. ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγε, *victus apud Arbela fugit*. Et apud Xenoph. Hist. Gr. lib. 7. p. 504. l. 6. Epaminondas dicitur ἐν τῇ πόλει τῶν Σπαρτιατῶν fuisse, cum eam nondum intrasset, ut sequentia declarant.

11. οὐδὲν αὐτῷ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ τῇ φυγῇ] *nihil ipsi minus fore ob fugam*, i. e. non propterea ipsum, quod fugisset, deteriore conditione fore, sed eundem, quem ante tenuisset, honoris gradum habiturum. οὐδὲ ἐγένετο scil. μεῖον ἐπανελθόντι, *neque fuit minus* honoris *reverso*.

13. βασιλεῦσαι] *regere*, id est, nimis imperiose *egisse*.

κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω] *ad iter versus loca superiora*, Orientem Euphratemque. Vid. *Gronov*. & notata modo ad 6.

VII. Καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον 1 Ἀλέξανδρος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐζευγμένον τὸν πόρον. Καὶ 2 γὰρ καὶ Μαζαῖος, ὅτῳ ἡ φυλακὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἱππέας μὲν ἔχων περὶ τρισχιλίους, καὶ τούτων Ἕλληνας μισθοφόρους δισχιλίους, τέως μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσε· Καὶ 3 ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεχὴς ἡ γέφυρα ἦν ἐζευγμένη ἔστε δὲ ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας ὄχθην, τοῖς Μακεδόσι δειμαίνουσι μὴ ἐπιθοῖντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ, ἵνα ἐπαύετο. Μαζαῖος 4 δὲ ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ᾤχετο φεύγων ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ· καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ ὄχθῃ τῇ πέραν, καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος. Ἔνθεν δὲ ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔ- 5 χων τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας.

VII. Alexander Thapsacum pervenit mense Junio, archonte Athenis Aristophane: ubi duobus pontibus junctum vadum reperit. Mazæus enim, cui Darius amnis tutelam mandaverat, cum tribus fere millibus equitum, in quibus duo erant millia Græcorum mercenariorum, antea ad flumen consederat. Quumque pons non continuus in ulteriorem ripam pertingeret, veriti sunt initio Macedones, ne qui cum Mazæo erant pontem quâ parte imperfectus erat supplerent. Cæterum Mazæus statim atque Alexandrum cognovit appropinquare, (a) cum omnibus copiis inde aufugit. Post ejus fugam, pontibus in ulteriorem ripam jactis, Alexander universum exercitum traduxit. Inde ulterius per regionem, cui Mesopotamia nomen est, ad lævam Euphratem fluvium & Armeniæ montes habens, progressus est.

(a) Curt. 4, 9, 12.

CAP. VII. 1. τὸν πόρον] *vadum*, *trajectum* Euphratis. Curt. 4, 9, 12.

2. περὶ τρισχιλίους] Curtius 4, 9, 7. habet sex millia. Hinc Gronovius, cum in duobus codicibus invenerit τετρακισχιλίους, fere se credere ait, paulo post excidisse voculam, & pro καὶ τούτων fuisse καὶ ὑπὲρ vel ἐπὶ τούτοις. Si enim his quatuor millibus adjungantur duo millia Græcorum, haberi ipsa illa sex millia.

τέως μὲν αὐτοῦ] *hactenus quidem ibi ad fluvium servabat*, (ut Terentius *domi servare* ait Eun. 4, 7, 10.) *& propterea non continuus pons erat junctus usque ad ulteriorem ripam a Macedonibus, verentibus ne adorirentur qui cum Mazæo erant pontem, ubi desinebat*, id est, extremam pontis oram. *Mazæus autem postquam audivit*. Particulæ τέως μὲν respectum habent ad δὲ ὡς 4. vid. 2, 6, 4. Verba τοῖς Μακεδόσι possunt utique construi cum ἐζευγμένη, licet etiam dativis interdum in consequentia designanda græci utantur. Ἐπιτίθεσθαι est *invadere*, *adoriri*. Vid. Ind. Et παύεσθαι idem hic notat, quod ἀποπαύεσθαι 1, 27, 8.

3. ἔστε δὲ ἐπὶ τὴν] Saltem particulæ adversativæ non erat concedendus hic locus, prout abfuisse vidi ab diversis MSStis. Verum pro ea MS. Opt. Ἔστε ἐς τὴν. *Gronov.*

quantum ad literas barbaricas attinet, captivis barbaris: Nearchum Lyciæ atque universæ regioni quæ Lyciæ finitima est, ad Taurum montem usque præposuit. Paulo ante prœlium quod apud Isson commissum erat, Harpalus persuasus à Taurisco homine improbo, una cum eo fugerat. Et Tauriscus quidem ad Alexandrum Epirotam in Italiam profectus, ibi vitam finiit. Harpalus quum ad Megarenses se recepisset, persuasus ab Alexandro uti ad se reverteretur, acceptà fide fugam sibi damno non futuram, rediit. Is reversus, non solum nihil damni accepit, ut etiam pecuniarum administrationi denuo admotus fuerit. In Lydiam Menandrum, unum ex amicis, satrapam misit, Clearcho exteris, quorum dux erat Menander, suffecto. In Arimmæ locum Asclepiodorum Eunici F. Syriæ satrapam constituit, quod Arimmas sibi visus esset in præparandis necessariis exercitui, interiores Ægypti partes petenti, regiam majestatem usurpasse.

τα, ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώτοις βαρ-
βάροις· Νέαρχον δὲ, σατραπεύειν
Λυκίας, καὶ τῆς ἐχομένης Λυκίας
χώρας, ἔστε ἐπὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄ-
10 ρος. Ὀλίγον δὲ πρόσθεν τῆς μά-
χης τῆς ἐν Ἰσσῷ γενομένης, ἀνα-
πεισθεὶς πρὸς Ταυρίσκου ἀνδρὸς κα-
κοῦ Ἅρπαλος, φεύγει ξὺν Ταυ-
11 ρίσκῳ. Καὶ ὁ μὲν Ταυρίσκος παρ'
Ἀλέξανδρον τὸν Ἠπειρώτην ἐς Ἰ-
ταλίαν σταλεὶς, ἐκεῖ ἐτελεύτησεν.
Ἁρπάλῳ δὲ ἐν τῇ Μεγαρίδι φυγὴ
ἦν· ἀλλ' Ἀλέξανδρος πείθει αὐ-
τὸν κατελθεῖν, πίστεις δοὺς οὐδὲν
αὐτῷ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ τῇ φυγῇ·
οὐδὲ ἐγένετο ἐπανελθόντι, ἀλλ'
ἐπὶ τῶν χρημάτων αὖθις ἐτάχθη
12 Ἅρπαλος. Ἐς Λυδίαν δὲ σατρά-
πην Μένανδρον ἐκπέμπει, τῶν
ἑταίρων· ἐπὶ δὲ τοῖς ξένοις, ὧν ἡ-
γεῖτο Μένανδρος, Κλέαρχος αὐτῷ
ἐτάχθη. Ἀντὶ δὲ Ἀρίμμα, σα-
τράπην Συρίας Ἀσκληπιόδωρον
τὸν Εὐνίκου ἀπέδειξεν, ὅτι Ἀρίμ-
μας βασιλεῦσαι ἐδόκει αὐτῷ ἐν τῇ
παρασκευῇ, ἥν τινα ἐτάχθη πα-
ρασκευάσαι τῇ στρατιᾷ, κατὰ τὴν
ὁδὸν τὴν ἄνω.

VII.

10. Ὀλίγον δὲ] Referendum hoc δὲ ad superius μὲν 8.
ἐν Ἰσσῷ] Sic 3, 22, 8. ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγε, *victus apud Arbela fugit*. Et apud Xenoph. Hist. Gr. lib. 7. p. 504. l. 6. Epaminondas dicitur ἐν τῇ πόλει τῶν σπαρτιατῶν fuisse, cum eam nondum intrasset, ut sequentia declarant.

11. οὐδὲν αὐτῷ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ τῇ φυγῇ] *nihil ipsi minus fore ob fugam*, i. e. non propterea ipsum, quod fugisset, deteriore conditione fore, sed eundem, quem ante tenuisset, honoris gradum habiturum. οὐδὲ ἐγένετο scil. μεῖον ἐπανελθόντι, *neque fuit minus* honoris *reverso*.

13. βασιλεῦσαι] *regie*, id est, nimis imperioso *egisse*.
κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω] *ad iter versus loca superiora*, Orientem Euphratemque. Vid. *Gronov.* & notata modo ad 6.

νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ.
Ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος, ᾔει 11
διὰ τῆς Ἀσσυρίας χώρας, ἐν ἀρι-
στερᾷ μὲν ἔχων τὰ Σογδιανῶν ὄρη,
ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτὸν τὸν Τίγρητα.
Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβά- 12
σεως, οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγ-
γέλλουσιν, ὅτι ἱππεῖς οὗτοι πο-
λέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται·
ὅσοι δὲ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Ξυν- 13
τάξας οὖν τὴν στρατιὰν προὐχώρει
ὡς ἐς μάχην, καὶ ἄλλοι αὖ τῶν
προδρόμων προσελάσαντες, ἀκρι-
βέστερον οὗτοι κατιδόντες, ἔφασ-
κον δοκεῖν εἶναι σφίσι τοὺς ἱππέας
οὐ πλείους ἢ χιλίους.

VIII. Ἀναλαβὼν οὖν τήν τε 1
βασιλικὴν ἴλην, καὶ τῶν ἑταίρων
μίαν, καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίο-
νας, ἤλαυνε σπουδῇ, τὴν δὲ ἄλλην
στρατιὰν βάδην ἕπεσθαι ἐκέλευσεν.
Οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἱππεῖς κατιδόν- 2
τες τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως
ἐπάγοντας, ἔφευγον ἀνὰ κράτος.
Καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο, 3
καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, τοὺς
δέ τινας καὶ ἀπέκτεινεν, ὅσοις οἱ
ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον· τοὺς δὲ
καὶ ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον·
καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον, ὅτι οὐ
πόρρω εἴη Δαρεῖος ξὺν δυνάμει πολ-
λῇ. Βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰν- 4

riam Alexandro promittere. Motis itaque castris à Tigri per Assyriam exercitum duxit, à sinistrâ habens Sogdianorum montes, à dextrâ Tigrim. Quarto deinde post transitum die antecursores renuntiant, hostilem equitatum in campis cerni: quantus autem eorum numerus esset, colligi non posse. Instructo igitur exercitu ad pugnam procedit: quum alii rursum ex præcursoribus incitatis equis accurrentes re certius compertâ, (a) equites ab se visos non ultra mille esse affirmabant.

VIII. Quo audito, confestim assumtâ turmâ regiâ, & amicorum aliâ, & antecursoribus Pæonibus, in eos fertur, reliquo exercitu lento gradu sequi jusso. Persarum equites Alexandrum acriter in sese ruentem conspicati, fugam arripiunt. Alexander fugientium terga premit, & multi quidem incolumes evasêre, nonnulli occisi sunt, quos equi in fugâ deficiebant; alii una cum equis vivi in potestatem venêre: ex quibus cognovit, Darium cum ingenti exercitu non procul inde abesse. Venerant enim auxilio ad

(a) *Curt.* 4, 10, 10.

11. Ἀσσυρίας χώρας] Probat Gronovius conjecturam Freinshemii ad Curtium 4.9,8. hanc esse Ἀτυρίαν χώραν, quæ ab Strabone dicatur τοῖς περὶ Ἄρβηλα τόποις ὅμορος εἶναι. Unde & Stephanus: Νῖνος πόλις Ἀσσυρίων, ἣν ἔκτισε Νῖνος Σεμιράμιδος ἀνὴρ ἐν τῇ Ἀτυρίᾳ.
Σογδιανῶν] Al. Γορδυαίων vel Γορδυηνῶν, al. Σουσιανῶν aut Κοσσαίων. De quibus *Gronovius*.
CAP. VIII. 2. ἀνὰ κράτος] *effuso cursu*.

ad Darium Indi quotquot Bactrianis finitimi sunt, ipsique Bactriani & Sogdiani: quorum omnium dux Bessus erat, Bactrianorum satrapa. Conjunxerant sese his etiam Sacæ, ex Scythis oriundi iis, qui Asiam incolunt: non imperio Bessi subjecti, sed Dario confœderati. Ducebat hos Mabaces; erantque omnes hi equestres sagittarii. Barsaetes autem Arachotorum satrapa Arachotos & Indos qui montani dicuntur ducebat. Satibarzanes Ariorum satrapa, Arios, Phratphernes, Parthos, Hyrcanos ac Topiros, omnes equites. Atropates Medorum dux erat: conjuncti autem erant Medis Cadusii & Albani ac Sacesinæ. Rubri maris accolas Orontobates, Ariobarzanes, & Orxines ducebant. Uxii vero & Susiani ducem habebant Oxathrem Abuliti filium, Babylonii Buparem. Cares autem anaspasti, *hoc est, sedibus suis pulsi*, & Sitacini Babyloniis conjuncti erant. Armeniis Orontes & Mithraustes præerant, Cappadocibus Ariaces. Syros qui ex Cœle sunt, & quotquot intra fluvios Syriæ habitant, Mazæus regebat. Universus porro Darii

δῶν τε ὅσοι Βακτρίοις ὅμοροι, καὶ
αὐτοὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοί· τού-
των μὲν πάντων. ἡγεῖτο Βῆσσος, ὁ
5 τῆς Βακτρίων χώρας σατράπης. Εἵ-
ποντο δὲ αὐτοῖς καὶ Σάκαι· Σκυθι-
κὸν τοῦτο τὸ γένος, τῶν τὴν Ἀσίαν
ἐποικούντων Σκυθῶν. οὐχ ὑπήκοοι
οὗτοι Βήσσου, ἀλλὰ κατὰ συμ-
μαχίαν τὴν Δαρείου· ἡγεῖτο δὲ αὐ-
τῶν Μαβάκης· αὐτοὶ δὲ ἱπποτοξό-
6 ται ἦσαν. Βαρσαέτης δὲ Ἀραχώ-
των σατράπης, Ἀραχώτους τε ἦ-
γε, καὶ τοὺς ὀρείους Ἰνδοὺς καλου-
μένους. Σατιβαρζάνης δὲ ὁ Ἀρείων
7 σατράπης, Ἀρείους ἦγε. Παρθυ-
αίους δὲ, καὶ Ὑρκανίους, καὶ Το-
πείρους, τοὺς πάντας ἱππέας, Φρα-
ταφέρνης ἦγεν. Μήδων δὲ ἡγεῖτο
Ἀτροπάτης· ξυνετάττοντο δὲ Μή-
δοις Καδούσιοί τε καὶ Ἀλβανοὶ καὶ
8 Σακεσῖναι. Τοὺς δὲ προσοίκους τῇ
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ Ὀροντοβάτης καὶ
Ἀριοβαρζάνης καὶ Ὀρξίνης ἐκό-
σμουν. Οὔξιοι δὲ καὶ Σουσιανοὶ ἡγε-
μόνα παρείχοντο Ὀξάθρην τὸν Ἀ-
βουλίτου. Βουπάρης δὲ Βαβυλωνί-
9 ων ἡγεῖτο. Οἱ δ' ἀνάσπαστοι Κᾶρες,
καὶ Σιτακινοὶ σὺν Βαβυλωνίοις ἐ-
τετάχατο. Ἀρμενίων δὲ Ὀρόντης
καὶ Μιθραύστης ἦρχε, καὶ Ἀριάκης
10 Καππαδοκῶν. Σύρους δὲ τούς τε ἐκ
τῆς Κοίλης, καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ
τῶν ποταμῶν Συρίας, Μαζαῖος ἦ-
γεν.

9. ἀνάσπαστοι Κᾶρες] Quos ex Herodoti libro 7. explicuit Brissonius libr. 2. de Regno Persar. eos esse, qui in colonias missi fuerunt in insulas Oceani Meridiani. *Gronov.*

10. καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Συρίας] *& quotquot erant ex ea Syria quæ est intra fluvios*, id est, ex Mesopotamia. Infra 5, 25, 8. Συρία ἥτε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν.

γεν. Ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα στρατιὰ 11
Δαρείου, ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισμυ-
ρίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας·
καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια·
ἐλέφαντες δὲ οὐ πολλοὶ, ἀλλὰ ἐς
πεντεκαίδεκα μάλιστα Ἰνδοῖς τοῖς ἐπὶ
τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν. Ξὺν ταύτῃ τῇ 12
δυνάμει ἐστρατοπεδεύκει Δαρεῖος ἐν
Γαυγαμήλοις, πρὸς ποταμῷ Βου-
μάδῳ, ἀπέχον Ἀρβήλων τῆς πόλεως
ὅσον ἑξακοσίους σταδίους, ἐν χώρῳ ὁ-
μαλῇ πάντη. Καὶ γὰρ καὶ ὅσα ἀνώ- 13
μαλα αὐτοῦ ἐς ἱππασίαν, ταῦτα
δὲ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἅρ-
μασιν ἐπελαύνειν εὐπετῆ πεποιή-
κεσαν καὶ τῇ ἵππῳ ἱππάσιμα. Ἦ- 14
σαν γὰρ οἳ ἀνέπειθον Δαρεῖον ὑπὲρ
τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενομένης μάχης,
ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε τῶν χωρίων τῇ
στενότητι· καὶ Δαρεῖος οὐ χαλεπῶς
ἐπείθετο.

IX. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀ- 1
λεξάνδρῳ πρὸς τῶν κατασκόπων τῶν
Περσῶν, ὅσοι ἑάλωσαν, ἔμεινεν αὐ-
τοῦ ἵνα ἐξηγγέλθη, ἡμέρας τέσ-
σαρας· καὶ τήν τε στρατιὰν ἐκ τῆς
ὁδοῦ ἀνέπαυσε, τό, τε στρατόπεδον
τάφρῳ τε καὶ χάρακι ἐτείχισεν.
Ἔγνω γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα ἀπο- 2
λείπειν, καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν
ἀπόμαχοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς
μαχίμοις, οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ ὅπλα
φέρουσιν, ἰέναι ἐς τὸν ἀγῶνα. Ἀ- 3

11 exercitus ferebatur esse (a), equitum XLM. peditum decies centena millia, currus falcati CC. elephanti non multi, at circiter XV Indis, qui cis Indum flumen, aderant. Cum his copiis Da-
12 rius in Gaugamelis (b) ad flumen Bumadum castra posuerat, sexcentis circiter ab Arbelis oppido stadiis, plano undique & patenti campo. Quicquid enim inæqua-
13 lis soli erat, quodque curribus ducendis impedimento esset, id omne Persæ multo ante adæquârant, commodumque ad equitandum fe-
14 cerant. Persuaserant enim nonnulli Dario, nullam aliam fuisse causam cladis apud Issum acceptæ, quam angustiam locorum: idque Darius facile credidit.

1 IX. Quæ postquam Alexandro à speculatoribus Persarum captis relata sunt, quatuor diebus eo in loco, ubi hæc nuntiata moratus, exercitui quietem ab itineris labore dedit: castra fossâ ac vallo munivit. Statuerat e-
2 nim impedimenta omnia (c) ac militem qui inutilis ad pugnam esset relinquere: ipse vero cum bellatoribus nihil aliud quam arma por-
3 tantibus prœlium adire. No-
ctu

(a) Curt. 4, 12, 13. (b idem 4, 9, 10. (c) idem 4, 12, 2.

13. Καὶ γὰρ καὶ ὅσα] *Etenim etiam quidquid inæqualis soli ibi erat ad equitationem, id multo ante Persæ & curribus invehendis commodum fecerant & equitatui equitabile.*

ad Darium Indi quotquot Bactrianis finitimi sunt, ipsique Bactriani & Sogdiani: quorum omnium dux Bessus erat, Bactrianorum satrapa. Conjunxerant sese his etiam Sacæ, ex Scythis oriundi iis, qui Asiam incolunt: non imperio Bessi subjecti, sed Dario confœderati. Ducebat hos Mabaces; erantque omnes hi equestres sagitt[arii]. Barsaetes autem Arac[ho]torum satrapa Arachot[os et] Indos qui montani dic[untur] ducebat. Satibarzan[es Ario]rum satrapa, Aric[os; Phrata]phernes, Parthos ... ac Topiros, or... Atropates M... [duceb]at: ... rat: conjur... & co... Medis Ca... [sin]ous turma... Sacesina... [ad]jectis, sociorum colas ... mercenariorum ex... barza... ducibus, consultaban... ex eo loco phalanx in d... agenda esset (quæ plu[rimorum] sententia erat) an potius [ut] Parmenio recte censebat) positis tum ibi castris, omnem illum locum accurate perlustrarent, an quid alicubi suspectum parumque tutum

δῶν τε ὅσοι Βακ[τρίοις] ... αὐτοὶ Βάκτριοι ... των μὲν πάν[των] ...

5 τῆς Βακτρί[ων] ... ποντο δὲ ... κὸν τοῦ ... ἐπὶ ... οὐ ...

... ους, καὶ ... τῶν χηλόφων ἤδη αὐτὸ ... τός· ἐνταῦθα δὲ ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἐπέστησε τὴν αὐτοῦ φά-

7 λαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τε τοὺς ἑταίρους, καὶ στρατηγοὺς καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν συμμάχων τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο, εἰ αὐτόθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ

8 πλεῖστοι ἄγειν ἐκέλευον· ἢ (καθάπερ Παρμενίωνι καλῶς ἐδόκει) τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεῦσαι, κατασκέψασθαι δὲ τόν τε χῶρον ἅπαντα, εἰ δή τι ὕποπτον αὐτοῦ ...

(a) Curt. 4 12, 15. & 18.

CAP. IX. 3. προσμίξειν] In optimo & alio προσμίξαι, quod & Basileæ est editum. Gronov.

6. καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη] & de ipsis jam collibus descendebat ejus exercitus. Quo sensu κατὰ multis in locis reperitur, quæ vide in indice. Quodsi tantum ad ipsos prope tumulos, ut habet interpres Latinus, non in ipsis omnino tumulis exercitus fuisset, fieri nequaquam potuisset, ut inde magis hostium aciem, quam ante, conspicerent. Interjecti enim colles æque prospectum oculorum impediunt, sive longe sive procul ab iis absis; quin imo, quo propius ad eos accedimus, hoc magis illorum altitudo prohibet perspici ea, quæ post illos sunt.

7. αὐτόθεν] confestim, ut 2, 6, 3. Nam de eo consultabatur, utrum e vestigio in hostem ducendus esset exercitus, an ibi exspectandum, donec omnia certius explorarentur.

...σικ- ...φανεῖς· καὶ ... ἀκριβῶ- ...ονίων
9 ... χω-

esset, an fossæ uspiam tectæ, an murices solo suffixi laterent: quem etiam in modum acies instructæ essent, diligentius certiusque explorarent. Vicitque Parmenionis sententia, & castra sibi posita sunt, prout ad pugnam ituri erant. Deinde Alexander sumptis expeditis ...uitatu amicorum, lo... ...nem in quo prœlium ...endum erat, in cir... ...rat. Reversusque, ...ocatis rursum copiarum ducibus: *Non oportere eos suâ oratione ad pugnam incitari, inquit. Veterem enim ipsorum virtutem, multaque præclara facinora jam sæpenumera edita magno satis incitamento ipsis esse: id modo rogare, ut prout quisque eorum alicui turmæ, alæ, agmini, aut phalangi præfectus esset, ita suos milites cohortaretur, non jam illos pro Cœlesyriâ, aut Phœnice, neque pro Ægypto, ut prioribus prœliis, pugnaturos, sed pro universâ Asiâ: illoque conflictu decernendum esse quosnam regnare oporteat. Non igitur illos multis verbis ad fortitudinem excitandos esse, quibus virtus illa genuina propriaque sit: monendos tantum, ut unusquisque eos quibus præest inter pugnam*.

πα- ...ε τὴν σφῶν ...ς, καὶ ὑπὸ τῶν ...ς ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδε...μένων. Τοὺς κατὰ σφᾶς δὲ ἐ-
12 ... ἐξορμᾶν ἀξίου, λοχαγόν τε ...ς, καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν ... ἕκαστον, καὶ ταξιάρχην τὰς ...ς, τούς τε ἡγεμόνας τῶν πε... τὴν φάλαγγα, ἕκαστον τὴν ... ἀγόμενον· ὡς ἐν τῇδε τῇ μά-
13 ... ὑπὲρ κοίλης Συρίας, ἢ Φοι..., οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς ..., μαχουμένους, ἀλλὰ ὑπὲρ ξυμπάσης Ἀσίας, οὕστινας ... ἄρχειν ἐν τῇ τότε κριθησόμενον.
14 ... τὴν ἐς τὰ καλὰ ἐξόρμησιν ... ἀλλὰ ... αὐτοῖς εἶναι ... τοῦτο ἔχοντα· ἀλλὰ κόσμου ...

...] impeditam aut inaccessam. Gronov.
...] Dedum sive ante enim esse de virtute sua incitatos. Ita ...
... Ind. 31. 6.
14 ...] Optimus ... ἐξάμματα. Gronov.

ctu itaque copiis eductis circiter secundam vigiliam movit, ut primâ statim luce manus cum barbaris confereret. Darius, simulac ei nuntiatum est Alexandrum appropinquare, confestim exercitum ad committendum prœlium instruit. Alexander etiam instructam aciem ducit. Distabant castra à castris sexaginta ferme stadiis, neque etiamnum adspiciebant se invicem. Colles enim (*a*) in medio ante utrosque erant. Postquam vero aberat Alexander fere ad triginta stadia; jamque ad ipsos prope tumulos exercitus processerat, ubi conspectis barbaris phalangem sistit: convocatisque amicis & copiarum ductoribus turmarumque præfectis, sociorum etiam ac mercenariorum exterorum ducibus, consultabat an ex eo loco phalanx in hostem agenda esset (quæ plurium sententia erat) an potius (ut Parmenio recte censebat) positis tum ibi castris, omnem illum locum accurate perlustrarent, an quid alicubi suspectum parumque tutum

ναλαβὼν σὺν τὴν δύναμιν νύκτωρ ἦγεν ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν μάλιστα, ὡς ἅμ' ἡμέρᾳ προσμίξαι τοῖς
4 βαρβάροις. Δαρεῖος δὲ, ὡς προσηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐκτάσσει τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· καὶ Ἀλέξανδρος ἦ-
5 γεν ὡσαύτως τεταγμένους. Καὶ ἀπεῖχε μὲν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα ὅσον ἑξήκοντα σταδίους· οὐ μήπω καθεώρων ἀλλήλους· γήλοφοι γὰρ ἐν μέσῳ ἐπίπροσθεν ἀμφοῖν ἦ-
6 σαν. Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἀλέξανδρος ὅσον ἐς τριάκοντα σταδίους, καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη τῶν γηλόφων ᾔει αὐτῷ ὁ στρατός· ἐνταῦθα δὲ ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔστησε τὴν αὐτοῦ φά-
7 λαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τούς τε ἑταίρους, καὶ στρατηγοὺς, καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν συμμάχων τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο, εἰ αὐτόθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ
8 πλεῖστοι ἄγειν ἐκέλευον· ἢ (καθάπερ Παρμενίωνι καλῶς ἐδόκει) τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύσαι, κατασκέψασθαι δὲ τόν τε χῶρον ἅπαντα, εἰ δή τι ὕποπτον αὐτοῦ

(*a*) *Curt.* 4 12, 15. & 18.

CAP. IX. 3. προσμίξαι] In optimo & alio προσμίξαι, quod & Basileæ est editum. *Gronov.*

6. καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη] *& de ipsis jam collibus descendebat ejus exercitus.* Quo sensu κατὰ multis in locis reperitur, quæ vide in indice. Quodsi tantum ad ipsos prope tumulos, ut habet interpres Latinus, non in ipsis omnino tumulis exercitus fuisset, fieri nequaquam potuisset, ut inde magis hostium aciem, quam ante, conspicerent. Interjecti enim colles æque prospectum oculorum impediunt, sive longe sive procul ab iis absis; quin imo, quo propius ad eos accedimus, hoc magis illorum altitudo prohibet perspici ea, quæ post illos sunt.

7. αὐτόθεν] *confestim*, ut 2, 6, 3. Nam de eo consultabatur, utrum e vestigio in hostem ducendus esset exercitus, an ibi exspectandum, donec omnia certius explorarentur.

ἢ ἄπορον ᾖ, ἢ εἴ ποι τάφροι ἢ σκόλοπες καταπεπηγότες ἀφανεῖς· καὶ τὰς τάξεις τῶν πολεμίων ἀκριβέστερον κατιδεῖν. 9 Καὶ νικᾷ Παρμενίων τῇ γνώμῃ· καὶ καταστρατοπεδεύουσιν αὐτοῦ ὅπως τεταγμένοι ἔμελλον ἰέναι ἐς τὴν μάχην. 10 Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναλαβὼν τοὺς ψιλοὺς καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἑταίρους, περιῄει ἐν κύκλῳ, σκοπῶν τὴν χώραν πᾶσαν ἵνα τὸ ἔργον αὐτῷ ἔσεσθαι ἔμελλεν. 11 Ἐπανελθὼν δὲ, καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, αὐτοὺς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παρακαλεῖσθαι πρὸς οὖ ἐς τὸν ἀγῶνα· πάλαι γὰρ εἶναι δι' ἀρετήν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους, καὶ ὑπὸ τῶν πολλάκις ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδεδειγμένων. 12 Τοὺς κατὰ σφᾶς δὲ ἑκάστους ἐξορμᾷν ἠξίου, λοχαγόν τε λοχίτας, καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν αὐτοῦ ἕκαστον, καὶ ταξιάρχην τὰς τάξεις, τούς τε ἡγεμόνας τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα, ἕκαστον τὴν οἱ ἐπιτετραμμένην· ὡς ἐν τῇδε τῇ μάχῃ 13 οὐχ ὑπὲρ κοίλης Συρίας, ἢ Φοινίκης, οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας, οὕστινας χρὴ ἄρχειν ἐν τῷ τότε κριθησόμενον. 14 Οὔκουν τὴν ἐς τὰ καλὰ ἐξόρμησιν διὰ πολλῶν ἀναγκαίαν αὐτοῖς εἶναι, οἴκοθεν τοῦτο ἔχουσιν· ἀλλὰ κόσμου

esset, an fossæ uspiam tectæ, an murices solo suffixi laterent: quem etiam in modum acies instructæ essent, diligentius certiusque explorarent. 9 Vicitque Parmenionis sententia, & castra 10 ibi posita sunt, prout ad pugnam ituri erant. Deinde Alexander sumptis expeditis & equitatu amicorum, locum omnem in quo prœlium committendum erat, in circuitu lustrat. 11 Reversusque, convocatis rursum copiarum ducibus: *Non oportere eos sua oratione ad pugnam incitari, inquit. Veterem enim ipsorum virtutem, multaque præclara facinora jam sæpenumera edita magno satis inci-* 12 *tamento ipsis esse: id modo rogare, ut prout quisque eorum alicui turmæ, alæ, agmini, aut phalangi præfectus esset, ita suos milites cohortaretur, non jam illos pro Cœlesyria, aut Phœnice, neque pro Æ-* 13 *gypto, ut prioribus prœliis, pugnaturos, sed pro universa Asia: illoque conflictu decernendum esse quosnam regnare oporteat. Non igitur illos multis verbis ad fortitudinem excitandos esse, quibus virtus illa* 14 *genuina propriaque sit: monendos tantum, ut unusquisque eos quibus præest inter pugnam*

8. ἄπορον] *impeditum aut inaccessum. Gronov.*
11. πάλαι γάρ] *Dudum sive ante jam esse & virtute sua incitatos.* Ita πάλαι ante notat Ind. 35, 6.
14. ἐξόρμησιν] Optimus retinet ἐξόρμησιν. *Gronov.*

est. Neque vero rectâ viâ ab Euphrate movens Babylonem contendit, quod alia via ad exercitum ducendum commodior, plus pabuli equis suppeditaret, aliaque necessaria ex eâ regione sumi possunt, neque æstus tantopere gradientes torreret. In itinere exploratores nonnulli longius ab exercitu Darii speculatum digressi, capti significârunt Darium ad Tigrim fluvium consedisse, & Alexandrum transitu prohibiturum, multoque majores copias habere, quam quibuscum in Cilicià pugnârat. Quo cognito, Alexander confestim ad Tigrim contendit. Quo postquam venit, neque Darium ipsum offendit, neque præsidium ullum à Dario relictum: itaque flumen transit, ægre quidem ob cursus rapiditatem, nemine tamen prohibente. Ibi nonnihil quietis exercitui dedit. Per (a) id tempus ingens lunæ defectio fuit. Alexander lunæ, soli, ac terræ, à quibus eclipses fieri dicuntur, sacrificium fecit. Aristandro visum est, felicem ac faustum successum Alexandro & Macedonibus per lunæ defectum portendi, prœliumque eo ipso mense committendum esse; & sacrificia ipsa victo-

(a) Curt. 4, 10, 1.

6 Οὐκ εὐθεῖαν δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος ἦ-
γεν, ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ὁρμηθείς·
ὅτι τὴν ἑτέραν ἰόντι, εὐπορώτερα
τὰ ξύμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ
χιλὸς τοῖς ἵπποις, καὶ τὰ ἐπιτή-
δεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν· καὶ
τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως ἐπιφλέ-
7 γον. Ἁλόντες δέ τινες κατὰ τὴν
ὁδὸν τῶν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρατεύ-
ματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκε-
δασμένων, ἐξήγγειλαν ὅτι Δα-
ρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ
κάθηται, ἐγνωκὼς εἴργειν Ἀλέξ-
ανδρον εἰ διαβαίνοι· καὶ εἶναι αὐ-
τῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ξὺν ᾗ
8 ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. Ταῦτα Ἀ-
λέξανδρος ἀκούσας, ᾔει σπουδῇ ὡς
ἐπὶ τὸν Τίγρητα. Ὡς δὲ ἀφίκετο,
οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβά-
νει, οὔτε τὴν φυλακὴν ἥντινα ἀ-
πολείπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαί-
νει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ὀ-
ξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς δὲ εἴργον-
9 τος. Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρα-
τόν· καὶ τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκ-
λιπὲς ἐγένετο. Καὶ Ἀλέξανδρος
ἔθυε τῇ τε σελήνῃ, καὶ τῷ ἡλίῳ,
καὶ τῇ γῇ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο
10 λόγος εἶναι κατέχει. Καὶ ἔδοξεν
Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ
Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ
πάθημα, καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς
ἔσεσθαι ἡ μάχη· καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν,
νίκην

7. στρατιὰν πολὺ μείζονα] Curt. 4, 9, 3. quam dimidio ferme major esset exercitus, quam in Cilicia fuerat.

8. ἀπολείπει] In Opt. est ἀπολέλοιπε. Gronov.

δι' ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ] Curt. 4, 9, 16. a celeritate, qua defluit, Tigri nomen est inditum: quia Persica lingua Tigrim sagittam appellant.

νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ.
Ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος, ᾔει 11
διὰ τῆς Ἀσσυρίας χώρας, ἐν ἀρι-
στερᾷ μὲν ἔχων τὰ Σογδιανῶν ὄρη,
ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτὸν τὸν Τίγρητα.
Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβά- 12
σεως, οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγ-
γέλλουσιν, ὅτι ἱππεῖς οὗτοι πο-
λέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται·
ὅσοι δὲ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Συν- 13
τάξας οὖν τὴν στρατιὰν προὐχώρει
ὡς ἐς μάχην, καὶ ἄλλοι αὖ τῶν
προδρόμων προσελάσαντες, ἀκρι-
βέστερον οὗτοι κατιδόντες, ἔφασ-
κον δοκεῖν εἶναι σφίσι τοὺς ἱππέας
οὐ πλείους ἢ χιλίους.

VIII. Ἀναλαβὼν οὖν τήν τε 1
βασιλικὴν ἴλην, καὶ τῶν ἑταίρων
μίαν, καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίο-
νας, ἤλαυνε σπουδῇ, τὴν δὲ ἄλλην
στρατιὰν βάδην ἕπεσθαι ἐκέλευσεν.
Οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἱππεῖς κατιδόν- 2
τες τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως
ἐπάγοντας, ἔφευγον ἀνὰ κράτος.
Καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο, 3
καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, τοὺς
δέ τινας καὶ ἀπέκτειναν, ὅσοις οἱ
ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον· τοὺς δὲ
καὶ ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον·
καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον, ὅτι οὐ
πόῤῥω εἴη Δαρεῖος ξὺν δυνάμει πολ-
λῇ. Βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰν- 4

riam Alexandro promittere. Motis itaque castris à Tigri per Assyriam exercitum duxit, à sinistrâ habens Sogdianorum montes, à dextrâ Tigrim. Quarto deinde post transitum die antecursores renuntiant, hostilem equitatum in campis cerni: quantus autem eorum numerus esset, colligi non posse. Instructo igitur exercitu ad pugnam procedit: quum alii rursum ex præcursoribus incitatis equis accurrentes re certius compertâ, (a) equites ab se visos non ultra mille esse affirmabant.

VIII. Quo audito, confestim assumtâ turmâ regiâ, & amicorum aliâ, & antecursoribus Pæonibus, in eos fertur, reliquo exercitu lento gradu sequi jusso. Persarum equites Alexandrum acriter in sese ruentem conspicati, fugam arripiunt. Alexander fugientium terga premit, & multi quidem incolumes evasêre, nonnulli occisi sunt, quos equi in fugâ deficiebant; alii una cum equis vivi in potestatem venêre: ex quibus cognovit, Darium cum ingenti exercitu non procul inde abesse. Venerant enim auxilio ad

(a) Curt. 4, 10, 10.

11. Ἀσσυρίας χώρας] Probat Gronovius conjecturam Freinshemii ad Curtium 4. 9, 8. hanc esse Ἀτυρίαν χώραν, quæ ab Strabone dicatur τοῖς περὶ Ἄρβηλα τόποις ὅμορος εἶναι. Unde & Stephanus: Νῖνος πόλις Ἀσσυρίων, ἣν ἔκτισε Νῖνος Σεμιράμιδος ἀνὴρ ἐν τῇ Ἀτυρίᾳ.

Σογδιανῶν] Al. Γορδυαίων vel Γορδυηνῶν, al. Σουσιανῶν aut Κοσσαίων. De quibus Gronovius.

CAP. VIII. 2. ἀνὰ κράτος] effuso cursu.

victoriâ viderentur. Harum itaque cogitationum caussâ, Alexandrum laudandum censeo, nihiloque secius ob tam manifestam animi altitudinem.

XI. Darius vero ejusque exercitus, quemadmodum initio aciem instruxerat, (a) ita totam noctem stetit. Neque enim castra accurate munierat, simulque metuebat ne hostes noctu impetum facerent. Et sane longa illa in armis mora, siquid aliud, Persarum rebus tum temporis damno fuit, & metus qui ante magnum aliquod prœlium oriri solet, neque is quidem repentinus, sed qui multo ante tempore animos multorum insederat ac penitus subjugârat. Instruxerat autem exercitum Darius hoc modo: descriptio enim aciei post pugnam reperta est, ut tradit Aristobulus. Sinistrum cornu Bactriani equites te-

ἐν νυκτὶ, μὴ ὅτι πταίσαντα, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ παρὰ πολὺ νικῶντας φαινόμενα.
8 Τούτων τε τῶν λογισμῶν ἕνεκα ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦ ἐς τὸ φανερὸν ὑπερόγκου, οὐ μεῖον.

1 XI. Δαρεῖος δὲ καὶ ὁ ξὺν Δαρείῳ στρατὸς, οὕτως ὅπως τὴν ἀρχὴν ἐτάξαντο, ἔμειναν τῆς νυκτὸς ξυντεταγμένοι· ὅτι οὔτε στρατόπεδον αὐτοῖς περιεβέβλητο ἀκριβὲς, καὶ ἅμα ἐφοβοῦντο μὴ σφίσι νύκτωρ ἐπιθοῖντο οἱ πολέμιοι.
2 Καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐκάκωσε τοῖς Πέρσαις ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἡ στάσις ἡ ξὺν τοῖς ὅπλοις πολλὴ, καὶ τὸ δέος, ὅ, τι περ φιλεῖ πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι, οὐκ ἐκ τοῦ παραυτίκα σχεδιασθὲν, ἀλλ' ἐν πολλοῖς πολλῷ χρόνῳ μελετηθέν τε, καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν δουλωσάμενον.
3 Ἐτάχθη δὲ αὐτῷ ἡ στρατιὰ ὧδε· ἑάλω γὰρ ὕστερον ἡ τάξις, ἥντινα ἔταξε Δαρεῖος, γεγραμμένη, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος.
4 Τὸ μὲν εὐώνυμον αὐτοῦ κέρας οἵ τε Βάκτριοι

(a) Curt. 4, 13, 11.

ἱπ-

CAP. XI. 2. ὅ, τι περ φιλεῖ] Hæc verba quasi in parenthesi sunt legenda; continent enim generalem sententiam, neque ad solos Persas pertinent. Similiter Curtius 3, 8, 20, *ut solet fieri, quum ultimi discriminis tempus adventat.* Cætera autem verba de solo Persarum metu sunt intelligenda. Et quanquam Gronovius paulo post verbum πολλὴ, volentibus ita vetustis codicibus, exulare jubet: tamen, etiam illo ejecto, nihilominus hæc & possunt & debent de solis Persis accipi, non de omnibus aliis.

τὰς γνώμας αὐτῶν δουλωσάμενον] Tanta vis est timoris vehementis, ut, quorum animos occupavit, eos segnes inutilesque ad pugnam reddat, cogatque ipsos jam victos se agnoscere, antequam vincantur. Elegans hac de re exstat disputatio apud Xenoph. Cyrop. lib. 3. p. 53. l. 33. οἴει ἄν τι, ἔφη ὁ Τιγράνη, μᾶλλον καταδουλῶσθαι ἀνθρώπους τοῦ ἰσχυροῦ φόβου; *Ergone tu quidquam existimas, inquit Tigranes, vehemente metu magis homines servilem in modum demissos reddere? Num ignoras eos, qui ferro cæduntur, quod supplicii genus gravissimum existimatur, tamen adversus eosdem pugnare velle? At quos metuunt homines admodum, eos ne quidem benigne alloquentes audent intueri.*

ἱππεῖς εἶχον, καὶ ξὺν τούτοις Δάαι,
καὶ Ἀραχῶτοι· ἐπὶ δὲ τούτοις Πέρ-
σαι ἐτετάχατο, ἱππεῖς τε ὁμοῦ καὶ
πεζοὶ ἀναμεμιγμένοι, καὶ Σούσιοι
ἐπὶ Πέρσαις, ἐπὶ δὲ Σουσίοις Κα-
δούσιοι. Αὕτη μὲν ἡ τοῦ εὐωνύμου
κέρως, ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πά-
σης φάλαγγος, τάξις ἦν. Κατὰ δὲ 5
τὸ δεξιὸν, οἵ τε ἐκ κοίλης Συρίας,
καὶ οἱ ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν
ἐτετάχατο· καὶ Μῆδοι ἔτι κατὰ τὸ
δεξιόν· ἐπὶ δὲ, Παρθυαῖοι καὶ Σάκαι·
ἐπὶ δὲ, Τάπυροι καὶ Ὑρκάνιοι· ἐπὶ
δὲ, Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσῖναι· οὗτοι
μὲν ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης
φάλαγγος. Κατὰ τὸ μέσον δὲ, ἵνα 6
ἦν βασιλεὺς Δαρεῖος, οἵ τε συγγε-
νεῖς τοῦ βασιλέως ἐτετάχατο, καὶ
οἱ μηλοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ,
καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καλούμε-
νοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται. Οὔξιοι 7
δὲ, καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ οἱ πρὸς τῇ
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ Σιτακηνοὶ, ἐς
βάθος ἐπιτεταγμένοι ἦσαν. Προ- 8
τετάχατο δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ εὐωνύμου,
κατὰ τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἵ
τε Σκύθαι ἱππεῖς, καὶ Βακτριανῶν
ἐς χιλίους, καὶ ἅρματα δρεπανη-
φόρα ἑκατόν. Οἱ δὲ ἐλέφαντες ἔστη- 9
σαν κατὰ τὴν Δαρείου ἴλην τὴν βα-

nebant, & cum his (a) Daæ & Arachoti; post hos, Persæ equites simul ac pedites permisti: proximi Persis Susii. Susios Cadusii sequebantur. Et hic quidem sinistri cornu ordo erat usque ad medium totius phalangis. Dextrum cornu Cœlesyrii, & qui inter duo flumina incolunt, tuebantur. His Medi adjuncti erant: deinde Parthi ac Sacæ: secundum hos Topiri atque Hyrcani: his proximi Albani & Sacesinæ: & hi quidem usque ad mediam phalangem pertinebant. Ad medium vero, ubi Darius erat, ejus cognati collocati erant, & Persæ melophori, Indique, & Cares anaspasti vocati, ac Mardi sagittarii. Uxii vero & Babylonii, ac rubri maris accolæ, & Sitaceni post hos constituti erant. Ante sinistrum porro cornu, contra dextrum Alexandri, stabant equites Scythæ, & Bactriani circiter mille, ac currus falcati centum. Elephanti circa regiam Darii turmam, & currus quinquaginta. Ante dextrum cornu Armenii equites

(a) *Curt.* 4, 12, 6.

6. *οἵ τε συγγενεῖς*] Hoc nomen primo quidem consanguineis Regis, quibus proprie competit, deinde vero etiam aliis honoris & dignitatis caussa tributum fuisse, Freinshemius ad Curtium 3, 3, 7. & Blanckardus ad hunc locum demonstrarunt. Vide infra 7, 11, 10.

μηλοφόροι] Numerabantur hi inter satellites regis Persarum, sic dicti, quod malum præferrent in hastis, Athen. lib. 12.

7. *ἐς βάθος*] Βάθος aciei quid sit, dictum supra 1, 2, 6.

9. *κατὰ τὴν Δαρείου ἴλην*] Gronovio hic locus suspectus est, & Alexandri potius quam Darii turma videtur intelligenda, non sine probabilitate, cum cap. seq. 5. regiæ Alexandri turmæ dicantur oppositi fuisse currus, qui item hic *κατὰ τὴν ἴλην adversus turmam* stetisse perhibentur.

tes & Cappadoces, currusque falcati quinquaginta. Græci autem mercenarii utrinque Darium & Persas ei adstantes cingebant, phalangi Macedonum oppositi, ut qui soli virtute pares illis essent. Alexandri (a) autem acies ita instructa fuit. Dextrum cornu tuebatur equitatus amicorum, ex quo priore loco collocata turma regia, cui Clitus Dropidæ filius præerat. Huic adjuncta erat Glauciæ turma: proxima huic, Aristonis: inde, Sopolidis Hermodori filii: post hanc Heracliti Antiochi F. ab hac Demetrii Althæmenis filii: hanc sequebatur Meleagri: ultima vero regiarum turmarum, illa cui Hegelochus Hippostrati F. præfectus erat. Universo autem equitatui amicorum Philotas Parmenionis F. præerat. At phalangi Macedonicæ, quæ equitibus conjuncta erat, proxime statutum est agema scutatorum, & ab hoc alii scutati, quorum dux erat Nicanor Parmenionis F. Huic proximum erat agmen Cœni Polemocratis F. deinde Perdiccæ Orontis F. mox Meleagri Neoptolemi F. deinde Po-

σιλικῶν, καὶ ἅρματα ἐς πεντήκοντα. Τοῦ δὲ δεξιοῦ οἵ τε Ἀρμενίων καὶ Καππαδοκῶν ἱππεῖς προτετάχατο, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα πεν-
10 τήκοντα. Οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι παρὰ Δαρεῖόν τε αὐτὸν ἑκατέρωθεν, καὶ τοὺς ἅμα αὐτῷ Πέρσας, κατὰ τὴν φάλαγγα αὐτὴν τῶν Μακεδόνων, ὡς μόνοι δὴ ἀντίῤῥοποι τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν. Ἀλεξ-
11 άνδρῳ δὲ ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη ὧδε. Τὸ μὲν δεξιὸν αὐτῷ εἶχον τῶν ἱππέων οἱ ἑταῖροι, ὧν προετέτακτο ἡ ἴλη ἡ βασιλική, ἧς Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου
12 ἰλάρχης ἦν. Ἐπὶ δὲ ταύτῃ, ἡ Γλαυκίου ἴλη· ἐχομένη δ' αὐτῆς, ἡ τοῦ Ἀρίστωνος· ἐπὶ δὲ ἡ Σωπόλιδος τοῦ Ἑρμοδώρου· ἐπὶ δὲ, Ἡρακλείτου τοῦ Ἀντιόχου· ἐπὶ ταύτῃ δὲ, ἡ Δημητρίου τοῦ Ἀλθαιμένους· ταύτης δὲ ἐχομένη, ἡ Μελεάγρου· τελευταία δὲ τῶν βασιλικῶν ἰλῶν, ἧς Ἡγέλοχος ὁ Ἱπποστράτου ἰλάρχης ἦν.
13 Ξυμπάσης δὲ τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἦρχεν ὁ Παρμενίωνος.
14 Τῆς δὲ φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἐχόμενον τῶν ἱππέων πρῶτον τὸ ἄγημα ἐτέτακτο τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ οἱ ἄλλοι ὑπασπισταί· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Νικάνωρ ὁ Παρμε-
15 νίωνος· τούτων δὲ ἐχομένη ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους, τάξις ἦν· μετὰ

(a) *Curt.* 4, 13, 26.

10. ὡς μόνοι δὴ ἀντίῤῥοποι] *Par Macedonica phalangi acies*. Curt. 3, 9, 2.

14. Τῆς δὲ φάλαγγος] *De phalange*, sive *in phalange autem Macedonum conjunctum equitibus primum statutum erat agema scutatorum*. Nempe a dextra parte aciei locati erant equites. His ad sinistram juncta erat phalanx. Sed in phalange primo loco stabat & equitibus proximum erat agema scutatorum. Sic paulo ante 11. genitivus usurpatur ὧν προετέτακτο, *ex quibus priore loco collocata erat*.

τὰ δὲ τούτους, ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀ-
ρόντου, ἔπειτα ἡ Μελεάγρου τοῦ
Νεοπτολέμου, ἐπὶ δὲ ἡ Πολυσπέρ-
χοντος τοῦ Σιμμίου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀ-
μύντου τοῦ Φιλίππου· ταύτης δὲ 16
ἡγεῖτο Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας ἐπὶ
Μακεδονίας ἐς ξυλλογὴν στρατιᾶς
ἐσταλμένος ἦν· τὸ δὲ εὐώνυμον τῆς 17
φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἡ Κρα-
τεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου τάξις εἶχε·
καὶ αὐτὸς Κρατερὸς ἐξῆρχε τοῦ εὐω-
νύμου τῶν πεζῶν, καὶ ἱππεῖς ἐχό-
μενοι αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι, ὧν ἡγεῖ-
το Ἐριγύϊος ὁ Λαρίχου. Τούτων δὲ 18
ἐχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας
οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλ-
ιππος ὁ Μενελάου. Ξύμπαν δὲ τὸ 19
εὐώνυμον ἦγε Παρμενίων ὁ Φιλώτα,
καὶ ἀμφ' αὐτὸν οἱ τῶν Φαρσηλίων
ἱππεῖς οἱ κράτιστοί τε καὶ πλεῖστοι
τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου ἀνεστρέφον-
το.

XII. Ἡ μὲν ἐπὶ μετώπου τάξις 1
Ἀλεξάνδρῳ ὧδε κεκόσμητο. Ἐπέ-
ταξε δὲ καὶ δευτέραν τάξιν, ὡς εἶ-
ναι τὴν φάλαγγα ἀμφίστομον. καὶ 2
παρηγγέλλετο τοῖς ἡγεμόσι τῶν
ἐπιτεταγμένων, εἰ κυκλουμένους
τοὺς σφῶν πρὸς τοῦ Περσικοῦ στρα-
τεύματος κατίδοιεν, ἐπιστρέψαντας

lysperchontis Simmiae F. ab
hoc Amyntae Philippi F.
Hujus agminis dux erat Sim-
mias, quod Amyntas in Ma-
cedoniam adconscribendum
16 militem missus esset. Sini-
stram phalangis Macedoni-
cae partem tenebat agmen
17 Crateri Alexandri F. & Cra-
terus quidem universo pe-
ditatui ad sinistrum cornu
praeerat. Huic proximi erant
equites sociorum, quibus
praefectus erat Erigyius La-
richi F. Hos proxime seque-
18 bantur versus laevum cornu
Thessali equites, quos du-
cebat Philippus Menelai F.
Universo autem equitatui
19 sinistri lateris imperabat Par-
menio Philotae F. Circa
hunc Pharseliorum equites
stabant, qui & praestantissi-
mi & plurimi ex Thessalico
equitatu erant.

XII. In hunc modum A-
lexander aciem à fronte in-
struxit. Alium vero etiam
ordinem superadjecit, ut
anceps ac versatilis phalanx
esset, traditis mandatis du-
cibus ejus agminis quod su-
peraddiderat, ut si circum-
veniri suos à Persico exer-
citu

16. ἐς ξυλλογὴν] MS. Opt. ἐς ξύλλογον *Gronov.*
19. ἀνεστρέφοντο] In MS. uno ἀντιτρέφοντο, quomodo & Basileenses dederunt, sed in optimo libro id verbum plane omissum est, & vix dubitandum quin merito. *Gronov.*
CAP. XII. 1. Ἐπέταξε] *a tergo, post priorem aciem constituit.* Curt. 4, 13, 30. *Ne circumiri posset a multitudine, ultimum agmen valida manu cinxerat.*
τὴν φάλαγγα ἀμφίστομον] Arrianus Tactic. cap. 39. Ἀμφίστομος φάλαγξ καλεῖται ἡ τὰς ἡμισείας τῶν ἐν τοῖς λόχοις ἀνδρῶν ἀπεστραμμένας ἀπὸ σφῶν ἔχουσα, ὡς ἀντινώτους εἶναι. *Amphistomos phalanx vocatur, quae dimidiam partem virorum in versibus aversam habet a se mutuo, sic ut terga sibi obvertant.* Confer infra 5, 17, 2.
2. παρηγγέλλετο] In Opt. erat παρήγγελτο. *Gronov.*

citu cernerent, retrorsum conversi barbaros exciperent, ita sese flectentes, ut & laxare & coartare phalangem, si necessitas aliqua id postularet, possent.
3 Ad dextrum quidem cornu proxima regiæ turmæ collocata erat Agrianum pars altera, quos Attalus ducebat. Post hos Macedones sagittarii, quibus præerat Briso. Sagittariis adjuncti erant ii quos veteranos exteros nominant,
4 quorum dux erat Cleander. Ante Agrianas positi erant equites antecursores & Pæones, quos Aretes atque Aristo ducebant. Universis autem præstituti erant equites mercenarii, Menida
5 duce. Regiæ autem turmæ aliisque amicis præposita erat Agrianum & sagittariorum pars altera, & jaculatores quibus Balacrus præerat, adversus currus falcatos dis-

ἐς τὸ ἐπικάμπτειν δέχεσθαι τοὺς βαρβάρους· ἐς ἐπικαμπὴν δὲ, εἴ που ἀνάγκη καταλαμβάνοι, ἢ ἀναπτύξαι ἢ ξυγκλεῖσαι τὴν φάλαγγα.
3 Κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἐχόμενοι τῆς βασιλικῆς ἴλης τῶν Ἀγριάνων ἐτάχθησαν οἱ ἡμίσεες, ὧν ἡγεῖτο Ἄτταλος, καὶ μετὰ τούτων οἱ Μακεδόνες οἱ τοξόται, ὧν Βρίσων ἦρχεν· ἐχόμενοι δὲ τῶν τοξοτῶν, οἱ ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι, καὶ ἦρχεν τού-
4 των Κλέανδρος. Προετάχθησαν δὲ τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἵ τε πρόδρομοι ἱππεῖς καὶ οἱ Παίονες, ὧν Ἀρέτης καὶ Ἀρίστων ἡγοῦντο. Ξυμπάντων δὲ προτεταγμένοι ἦσαν οἱ μισθοφόροι ἱππεῖς, ὧν Με-
5 νίδας ἦρχε. Τῆς δὲ βασιλικῆς ἴλης καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων προτεταγμένοι ἦσαν τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βαλάκρου ἀκοντισταί· οὗτοι κατὰ ἅρματα δρεπανηφόρα ἐπετέτακτο. Με-

ἐς ἐπικαμπὴν] Turbavit hanc descriptæ aciei partem confusa & depravata verborum interpunctio. Equidem delendum arbitror post phalanga punctum, ut ἐς ἐπικαμπὴν non minus hic in dextro cornu conjungantur, quam paulo inferius in sinistro 7. ἐς ἐπικαμπὴν οἵ τε Θρᾷκες ἐπετετάχατο. Idque exigit ipse rerum ordo & natura. Exposita namque superiori capite fronte aciei Macedonicæ; jam hoc capite porro enarratur primo quidem qua ratione terga suorum Alexander munierit; deinde quomodo etiam *cornua subsidiis firmarit, non recta fronte, sed a latere positis, ut, si hostis circumvenire aciem tentasset, parata pugna forent*, ceu Curtius loquitur 4, 13, 30 id quod Arrianus ἐς ἐπικαμπὴν dicit *ad inflexionem*, i. e. ut in latera converterentur, hostemque non a fronte sed a latere sese offerentem vel laxata acie adorirentur, vel condensata exciperent irruentem, id quod est ἢ ἀναπτύξαι ἢ ξυγκλεῖσαι τὴν φάλαγγα. Totum ergo locum ita verterim: *Ad inflexionem autem, sicubi necessitas cogeret vel explicare vel coarctare phalangem, juxta dextrum quidem cornu proxima regia turma collocata erat* &c. Hæc enim turma priorem locum in dextro cornu tenebat cap. 11, 11. Unde qui latus dextri cornu tuebantur, huic turmæ proximi steterint necesse est. Huic membro narrationis vide quam apte alterum respondeat 7. *Juxta lævum vero cornu ad inflexionem Thraces collocati erant*

3 ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι] Agmina τῶν ξένων distinguebantur in priscos, qui ex Macedonia cum rege ierant, & novellos nunc adscitos. *Gronov.*

Μενίδᾳ δὲ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν παρ- 6
ήγγελτο, εἰ περιϊππεύοιεν οἱ πο-
λέμιοι τὸ κέρας σφῶν, ἐς πλα-
γίους ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμ-
ψαντας. Τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
κέρως οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάνδρῳ.
Κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον, ἐς ἐπικαμ- 7
πὴν, οἵ τε Θρᾶκες ἐπετέτακτο, ὧν
ἡγεῖτο Σιτάλκης. Καὶ ἐπὶ τούτοις
οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Κοί-
ρανος. Ἐπὶ δὲ οἱ Ὀδρύσαι ἱππεῖς,
ὧν ἡγεῖτο Ἀγάθων ὁ Τυρίμμα.
Ἔμπροσθεν δὲ ταύτῃ προσετέταχθη ἡ 8
ξενικὴ ἵππος ἡ τῶν μισθοφόρων, ὧν
Ἀνδρόμαχος ὁ Ἱέρωνος ἦρχεν. Ἐπὶ
δὲ τοῖς σκευοφόροις, οἱ ἀπὸ Θρᾴκης
πεζοὶ ἐς φυλακὴν ἐτετάχατο. Ἡ 9
πᾶσα δὲ στρατιὰ Ἀλεξάνδρου, ἱπ-
πεῖς μὲν ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ
δὲ ἀμφὶ τὰς τέσσαρας μυριάδας.

XIII. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρα- 1
τόπεδα ἐγίγνετο, ὤφθη Δαρεῖός τε,
καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, οἵ τε μηλοφό-
ροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Ἀλβα-
νοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι, καὶ οἱ
Μάρδοι τοξόται κατ' αὐτὸν Ἀλέξ-
ανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν
βασιλικήν. Ἦγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δε- 2
ξιὸν τὸ αὑτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλ-
λον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγον,

6 positi. Porro Menidæ & iis quos circa se habebat, imperatum est, ut si hostes cornu suum circumequitarent, ex transverso in eos irrumperent. Et hæc quidem in dextro cornu ita sunt ab Alexandro constituta. 7 Ad lævum vero cornu reflexâ acie Thraces collocati sunt, quos ducebat Sitalces. Post hos equites auxiliares, quibus præerat Cœranus. Ab his Odrysæ equites, ductore Agathone Tyrimmæ filio. 8 Universis autem hac parte præpositi sunt equites exteri mercenarii, quibus præfectus erat (a) Andromachus Hieronis F. 9 Impedimentis Thracum peditatus præsidio positus est. Erat autem totus Alexandri exercitus, equites ad septem millia, pedites circiter XLM.

1 XIII. Postquam vero jam propiores inter se exercitus facti sunt, videbatur Darius, & qui circa illum erant, melophori Persæ, Indi, Albani, Cares anaspasti, & Mardi sagittarii adversus ipsum Alexandrum turmamque regiam sese opposuisse. 2 Alexander magis versus dextrum cornu aciem ducit. Persæ contra pro-

(a) Curt. 4, 13, 35.

ἐπικάμψαντες] in latus se flectentes.
CAP. XIII. 2. Ἦγε δὲ] Ducebat autem Alexander magis versus dextram sui partem, sive, ut Curtius loquitur, agmen obliquum incedere jubebat, idque propterea, ut locum, in quo murices ferreos defoderat Darius, circumiret, & Dario, qui lævum cornu tuebatur, occurreret, Curt. 4, 15, 1. Et Persæ contra promovebant aciem, (Curt. 4, 15, 2. Darius quoque eodem suum agmen obvertit,) excedentes multum aciem Macedonum in sinistro suo (Persarum) cornu. Quid sit ἐπιπαράγειν vide supra 2, 8, 7. Ἀντιπαράγειν est eo procedere, quo hostes progrediuntur, seseque iis opponere, Polyb. lib. 1, cap. 77. init. Conf. infra 5, 10, 5.

procedunt, ad sinistrum cornu phalangem circumducentes. Jamque fere Scytharum equitatus eos qui Alexandri agmini præstituti erant attigerat, Alexander tamen nihilominus in dextrum cornu ducebat, jamque propemodum ad eum locum pervenerat, quem Persæ adæquaverant: quum Darius metuens ne Macedonibus ad loca non plana progressis, currus falcati inutiles sibi fierent, jubet ut qui ante sinistrum latus politi erant, dextrum cornu circumequitent, qua Alexander suos ducebat, ne producendi longius cornu Alexandro facultas esset. Quo facto Alexander equites mercenarios, quos Menidas ducebat, invadere eos jubet. Sed quum Scytharum equites, & qui ex Bactrianis Scythis conjuncti erant, ex adverso acriter in eos invehentes extunderent illos paucos ipsi multo plures, Alexander Aretam cum Pæonibus & exteris in Scythas invehi imperat. Et barbari quidem pedem retulerunt: Bactrii alii Pæonibus atque exteris propinqui, (a) suos in fugam versos ad pugnam retrahunt. commissoque ibi equestri prœ-

ὑπερφαλαγγοῦντες ἐς πολὺ ἐπὶ
3 τῷ σφῶν εὐωνύμῳ. Ἤδη τε οἱ τῶν
Σκυθῶν ἱππεῖς παριππεύοντες ἥπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς
Ἀλεξάνδρου τάξεως· καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὅμως ἦγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ
ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν τὸν ὁμαλοπεποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν
4 χῶρον. Ἔνθα δὴ δείσας Δαρεῖος, μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὁμαλὰ τῶν Μακεδόνων ἀχρεῖα σφίσι γένηται τὰ ἅρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου περιϊππεύειν τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, ᾗ Ἀλέξανδρος ἦγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρας.
5 Τούτου δὲ γενομένου, Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς αὐτοὺς, τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας· ἀντεκδραμόντες δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι ἱππεῖς καὶ τῶν Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις, ἐκθλίβουσιν ὀλίγους
6 ὄντας πολλῷ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρέταν τε Παίονας καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε· καὶ ἐκκλίνουσιν
7 οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσί τε καὶ ξένοις, τούς τε σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέτρεψαν ἐς τὴν μάχην, καὶ τὴν ἱπ-

(a) Curt. 4, 15, 18.

ἐς πολὺ] In Opt. πολύ. *Gronov.*

3. ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν] *ac jam prope erat, ut locum excederet, quem Persæ æquaverant.* Facius.

ἐπὶ δόρυ] *ad hastam*, i. e. dextram versus. Vid. not. 1, 6, 12.

5. ἐκθλίβουσιν] Ita edidit Gronovius. cum in aliis hoc verbum plane deesset, in optimo autem codice legeretur ἐκλίνουσιν, pro quo ipse minima mutatione scripsit ἐκθλίβουσιν, ut esset integra narratio.

ἱππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν· καὶ 8 ἔπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι, καὶ ὅτι αὐτοί τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς φυλακὴν πεφραγμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσ- 9 βολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες, καὶ βίᾳ κατ' ἴλας προσπίπτοντες ἐξώθουν ἐκ τῆς τάξεως. Καὶ 10 ἐν τούτῳ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα ἀφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράξοντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ἐψεύσθησαν. Τὰ μὲν 11 γὰρ εὐθὺς ὡς προσεφέρετο, κατηκόντισαν οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταί, οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων· τὰ δὲ τῶν ῥυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι, τούς τε ἀναβάτας κατέσπων, καὶ τοὺς ἵππους περιϊστάμενοι ἔκοπτον· ἔστι δὲ ἃ καὶ διεξέπεσε διὰ τάξεων· διέσχον γάρ, ὥσπερ 12 παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἅρματα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ξυνέβη αὐτὰ σῶα, καὶ οἷς ἐπηλάθη, ἀβλαβεῖς διελθεῖν· ἀλλὰ 13 καὶ τούτων οἵ τε ἱπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.

8 lio complures ab Alexandri partibus cadunt, tum quod multitudine barbarorum premerentur, tum etiam quod Scythæ & eorum equi tutioribus armis muniti essent. Sed vel ita Macedones eorum im- 9 petum sustinebant, & in turmas regias magnâ vi invecti earum ordines turbarunt. 10 Barbari contra currus falcatos adversus Alexandrum immittunt, eo consilio ut phalangem disturbarent: quâ in re maxime spe suâ frustrati sunt. Statim enim atque cur- 11 rus emittebantur, (a) partim Agrianes eos telis excipiebant, simulque jaculatores quibus Balacrus præerat, amicorum equitatui præstituti; partim loris comprehensis, sessores è curribus deturbati, equique circumventi ac cæsi sunt. Nonnulli etiam per medios ordines pervaserunt. Laxabant enim se, prout impe- 12 ratum erat, eâ parte quâ currus impetum facerent: atque ita factum est, ut & currus salvi, per illos etiam in quos 13 ferebantur salvos pervaderent. Cæterum etiam hos magistri equitatus Alexandri, & scutati regii in suam potestatem redegerunt.

(a) *Curt.* 4, 15, 3. & 14.

XIV.

9. κατ' ἴλας προσπίπτοντες] Vide annon præstet vertere, *& turmatim magna vi invecti*. Sane turmæ regiæ non magis sunt Scythæ & Bactrii, quam Pæones & mercenarii equites Alexandri. Eadem constructio 5, 15, 3. κατ' ἴλας ἐμβεβλη-κότες, ubi vertit Vulcanius *turmatim*. *Gronov.*

10. ἀφῆκαν] Opt. ἐφῆκαν. *Idem.*

12. αὐτὰ σῶα] Scribe ex optimo αὐτά τε σῶα. *Idem.*

13. ἱπποκόμοι] *equisones, equorum curatores, magistri.* Infra 4, 13, 2.

XIV. Postquam vero Darius universam phalangem admovit, (a) Alexander Aretam in eos immitit, qui ad dextrum suum cornu equitatum circumveniendi animo ducebant: ipse interea suos in cornu agebat. Cæterum ut vidit equites, qui suis jam ad dextrum cornu in fugam inclinatis auxilio erant, priores phalangis barbarorum ordines nonnihil rupisse, eo repente conversus qua abruptio patebat, cuneatâ acie, ex equitatu amicorum & phalange quæ eo loco constituta erat, factâ, concitato cursu ingentique clamore sublato in Darium ipsum fertur. Atque exiguo quidem tempore manu pugnatum est: quum vero equites qui circa Alexandrum erant, atque adeo ipse Alexander magna vi premerent, gravissimisque ictibus atque hastis Persarum ora ferirent, & Macedonum phalanx conferta ac sarissis horrida in eos irrueret, omniaque Dario, (cujus animum jam multo ante Alexandri metus ac terror insederat) deplorata

1 XIV. Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέταν μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περιιππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν, ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ
2 κέρως τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἦγε. Τῶν δ' ἐκβοηθησάντων τοῖς καλουμένοις τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν, παραρρηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων, ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον, καὶ ὥσπερ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἑταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτῃ τεταγμένης, ἦγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῷ ὡς ἐπὶ αὐτὸν Δαρεῖον.
3 Καὶ χρόνον μέν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο. Ὡς δὲ οἵ τε ἱππεῖς οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο, ὠθισμοῖς τε χρώμενοι, καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἥ τε φάλαγξ ἡ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα, ἐμβεβλήκει ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι φοβερῷ ὄντι Δαρείῳ ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπι-
4 στρέψας ἔφευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ

(a) *Curt* 4, 15, 13.

CAP. XIV. 1. *ἐς κύκλωσιν*] Cyclosis est, quando hostes veluti circulo quodam nostri militis includuntur. Livius lib. 31. c. 21. *Circumvenire a cornibus, & amplecti hostium aciem (quod multitudini adversus paucos facile videbatur) conati sunt.*

ἐπὶ κέρως] h. e. ita ut altitudo aciei esset major quam longitudo. Vid. annot. 2, 8, 3.

2. *καλουμένοις*] Scribendum ex optimo codice *κυκλουμένοις*, vertendumque *equites, qui contra circumvenientes dexterum suorum cornu auxilio ierant.* Particula vero *σφῶν* ignoratur ab eodem præstantissimo exemplari. *Gronov.* Fuerit ergo *ἐκβοηθεῖν* *τινι auxilium ferre contra aliquem*, quod 4. 16. 10. dicitur *ἐκβοηθεῖν ἐπί τινα.*

ἔμβολον] Quale hoc genus aciei sit, explicatum supra 1, 15, 10.

καὶ πάλαι φοβερῷ ὄντι] Opt. *πάλαι ἤδη φοβερῷ.* *Gronov.*

καὶ οἱ περιϊππεύοντες τῶν Περσῶν
τὸ κέρας, ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς
καρτερῶς τῶν ἀμφὶ Ἀρέταν. Ταύ- 5
τῃ μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρ-
τερὰ ἦν· καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπό-
μενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας.
Οἱ δὲ ἀμφὶ Σιμμίαν καὶ ἡ τούτου 6
τάξις οὐκέτι συνεξορμῆσαι Ἀλεξ-
άνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίω-
ξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες τὴν φά-
λαγγα αὐτοῦ, ἠγωνίζοντο, ὅτι
τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πονεῖ-
σθαι ἠγγέλλετο. Καὶ ταύτῃ πα- 7
ραρραγείσης αὐτοῖς τῆς τάξεως,
κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσιν τῶν τε
Ἰνδῶν τινὲς καὶ τῆς Περσικῆς ἵπ-
που, ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν
Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρ-
τερὸν ἐγίγνετο. Οἵ τε γὰρ Πέρσαι 8
θρασέως προσέκειντο ἀνόπλοις τοῖς
πολλοῖς, καὶ οὐ προσδοκήσασιν ἐπὶ
σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινὰς, δια-
κόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα·
καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι, ἐμ- 9
βαλλόντων τῶν Περσῶν, ξυνεπέ-
θεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν
τῷ ἔργῳ. Τῶν δ' ἐπιτεταγμένων τῇ 10
πρώτῃ φάλαγγι οἱ ἡγεμόνες, ὀ-
ξέως μαθόντες τὸ γινόμενον, με-

viderentur, primus ipse terga vertit. Magno etiam terrore
5 perculsi erant Persæ qui cornu circumequitabant, Areta (a) gravem in eos impetum faciente. Ingens hac parte Persarum fuga erat, & Mace-
6 dones insequentes magnam fugientium stragem fecêre. Simmias vero cum suo agmine non amplius Alexandrum Persarum terga prementem sequi poterat, sed phalangem sistens pugnabat: quoniam sinistrum
7 Macedonum cornu laborare nuntiabatur. Eâ enim parte, rarefactâ nonnihil acie, quâ vacuum spatium ob laxatos ordines erat, Indorum nonnulli Persæque equites (b) ad ipsa Macedonum impedimen-
8 ta penetrârant: acerrimeque ibi pugnatum fuit. Persæ enim audacter in Macedones ferebantur, inermes plerosque, neque exspectantes fore ut pauci in se irruerent, dupli-
9 catâ phalange perfractâ. Barbari quoque captivi Persarum impetum in Macedonas con-
10 spicati, in medio pugnæ & ipsi in Macedonas conversi sunt. Duces vero Macedonum qui pri-

(a) Curt 4, 15, 18. (b) idem 4, 15, 5. & seqq.

4. τὸ κέρας] dextrum nempe Alexandri.
7. παραρραγείσης] *disrupta ipsis acie.*
8. ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινὰς] *ut ad se evaderent, penetrarent, pertransirent quidam, alii*, non vero *pauci*.
διπλῆν τὴν φάλαγγα] De phalange hujusmodi duplici, vide supra ad 1, 13, 1.
10. ἐπιτεταγμένων] *Duces eorum qui post prima phalangis tergum locati erant.* Intelligit enim aciei totius illam partem, quæ jussa erat in omnes partes (*malim reversam*) se convertere & facere ἀμφίστομον φάλαγγα. Hoc ut plane sic intelligatur, scribe, ut scripsit Arrianus, ex MS. Opt. ἐπιτεταγμένων ἐπὶ τῇ πρ. *Gronov.*

primæ phalangi superadditi erant, re confestim cognitâ, conversâ (uti imperatum ipsis fuerat) acie, Persas à tergo adorti sunt, multosque eorum circa impedimenta implicitos interficiunt: alii fugâ evaserunt. At Persæ qui ad dextrum cornu stabant, nondum intellectâ fugâ Darii (*a*), sinistrum Alexandri cornu obequitantes, ex obliquo in Parmenionis agmen feruntur.

XV. Interea, quum dubiæ initio essent Macedonum res, Parmenio confestim nuntium ad Alexandrum emittit, qui agmen suum in discrimine versari significet, auxilioque suo opus esse. Quæ ubi Alexandro nuntiata sunt, protinus à persequendo hoste desistens, & cum equitatu amicorum ad exercitum conversus, in dextrum barbarorum cornu magnâ vi fertur. Ac primum quidem in fugientes hostium equites, Parthos nimirum & Indorum nonnullos, inque Persas plurimos fortissimosque irruit. Ibi acrius quam usquam antea equestre prœlium committitur: conferti enim quemadmodum turmatim constiterant, terga vertunt barbari, & in Alexandri co-

ταβαλόντες (ᾗπερ παρήγγελτο
αὐτοῖς) τὴν τάξιν, ἐπιγίγνονται
κατὰ νώτου τοῖς Πέρσαις, καὶ
πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ
τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους ἀπ-
έκτειναν· οἱ δὲ αὐτῶν ἐγκλίναν-
11 τες. ἔφευγον. Οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
κέρως τῶν Περσῶν, οὔπω τῆς φυ-
γῆς τῆς Δαρείου ᾐσθημένοι, περι-
ϊππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώ-
νυμον, κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν
Παρμενίωνα ἐνέβαλον.

1 XV. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων
τὰ πρῶτα γενομένων τῶν Μακε-
δόνων, πέμπει Παρμενίων παρ' Α-
λέξανδρον σπουδῇ ἀγγελοῦντα,
ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ
2 σφᾶς, καὶ βοηθεῖν δεῖ. Ταῦτα ὡς
ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τοῦ μὲν
διώκειν ἔτι ἀπετράπετο· ἐπιστρέ-
ψας δὲ ξὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἑταίρων,
ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἦγε
3 δρόμῳ. Καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύ-
γουσι τῶν πολεμίων ἱππεῦσι, τοῖς
τε Παρθυαίοις, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν
οἷς, καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ
κρατίστοις ἐμβάλλει· καὶ ἱππομα-
χία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς
4 ἔργου ξυνέστη. Ἐς βάθος τε γὰρ οἷα
δὴ ἰλαδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον
οἱ βάρβαροι, καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς
ἀμφ' Ἀλέξανδρον ξυμπεσόντες,
οὔτε

(*a*) *Curt.* 4, 16, 2.

ᾗπερ παρήγγελτο αὐτοῖς] Supra cap. 12. 2.
CAP. XV. 2. τοῦ διώκειν ἔτι] *a persequendo ulterius.*
4. Ἐς βάθος] *Nam & in altitudinem utpote turmatim constituti, sese convertebant barbari* nempe in Macedonas. Curt 4, 16, 21. *Macedonum paucitate conspecta, turmas in obvios concitaverunt.* Βάθος quid sit vide ad 1, 2, 6. Ἀναστρέφειν *se convertere* reperimus & 4, 29, 5.

οὔτε ἀκοντισμῷ ἔτι, οὔτ' ἐξελιγ-
μοῖς τῶν ἵππων, ἥπερ ἱππομα- 5
χίας δίκη ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖ-
σαι πᾶς τις τὸ καθ' αὑτὸν, ὡς μό-
νην ταύτην σωτηρίαν σφίσιν οὖσαν
ἐπειγόμενοι, ἔκοπτόν τε καὶ ἐκό-
πτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ
νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ' ὑπὲρ
σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι· καὶ 6
ἐνταῦθα μὲν πίπτουσιν ἀμφὶ ἑξή-
κοντα τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάν-
δρου, καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων
τε αὐτὸς καὶ Κοῖνος, καὶ Μενίδας.
Ἀλλ' ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀ-
λέξανδρος. Καὶ τούτων μὲν ὅσοι 7
ἐξέπεσον διὰ τῶν ἀμφ' Ἀλέξαν-
δρον, ἔφευγον ἀνὰ κράτος. Ἀ-
λέξανδρος δὲ ἐγγὺς ἦν προσμῖξαι
ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων.
Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, 8
λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπε-
λείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου·
ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ
δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὁπότε
Ἀλέξανδρος αὐτοῖς συνέμιξεν· ὥστε 9
ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος, ἐς
τὴν δίωξιν αὖθις Δαρείου ἐξώρμη-

pias ex adverso incidentes, non jam telorum jactu, non equis in gyrum actis equestris prœlii more utebantur, sed alius alium equo deturbare conantes, perinde ac si hac unâ in re eorum salus versaretur, citra discrimen cædebant simul & cædebantur, quasi non jam de alienâ victoriâ, sed de propriâ quisque salute dimicaret. In hac pugnâ ex amicis Alexandri circiter LX. cæsi sunt, Hephæstione & Cœno ac Menida vulneratis. Sed & his Alexander superior evasit. Reliqui enim, qui in eos qui circa Alexandrum erant inciderunt, effusâ fugâ salutem sibi quæsierunt. Jamque prope eo ventum erat ut Alexander cum dextro hostium cornu congrederetur: at Thessali equites re præclare gestâ, nihil Alexandro conficiendum reliqui fecerant. Jam enim terga verterant Barbari qui ad dextrum cornu stabant, quum Alexander illis appropinquaret. Rursus itaque ad insequendum Da-

ἐξελιγμοῖς] Varias Exeligmorum species recenset Arrianus in Tactic cap. 32.

5. διεκπαῖσαι πᾶς τις] *penetrare* (nempe per copias hostiles) *pro se quisque, quasi sola hac salus ipsis esset, conantes.* Ita διεκπαίειν usurpatur paulo ante cap. 14. 7. πᾶς τις τὸ καθ' αὑτὸν *pro se quisque*, ut 3, 9, 16 & 4, 12, 8. vel penetrare *quisque per adversarium sibi oppositum*, ut 9 & 5, 17, 3 ὡς autem cum accusativo adhibetur pro ablativis consequentiam designantibus. Multi etiam, quod cupiebant assecuti sunt, perruptisque Macedonum ordinibus evaserunt, uti mox ipse Arrianus 7. memorat.

7. ὅσοι ἐξέπεσον] *qui per eos qui circa Alexandrum erant, elapsi effugerunt.* Gronov. Ita ἐκπίπτειν idem Arrianus usurpat Tact. cap 26 εἰ μήπου ἐκπεσεῖν διὰ πολεμίας τάξεως ἐθέλοιμεν, *nisi forte perrumpere hostilem aciem voluerimus.* Ad quem locum Schefferus: *Respicit haud dubie eos, qui undique ab hoste circumdati, facto cuneo viam sibi aperiunt, hostesque perrumpunt.*

Darium conversus, non prius destitit quam nocte impediretur. Parmenio etiam cum suo comitatu quantum poterat fugientes insequebatur. Alexander Lycum amnem transgressus, (a) ibi castra posuit, ut milites pariter atque equi nonnihil sese relaxarent. Parmenio castris barbarorum potitus, impedimenta omnia, elephantos ac camelos cepit. Alexander, equitibus qui circa ipsum erant quiete datâ ad mediam noctem, rursus ad Arbela contendit, quod Darium, & pecuniam, omnemque regium apparatum se ibi capturum speraret. Postero itaque die eo pervenit, eos qui ex prœlio evaserant ad sexcenta circiter stadia insequutus. Ac Darium quidem in Arbelis non offendit. fugerat enim nullâ uspiam intermissione aut morâ factâ: (b) pecuniam vero nactus est & omnem apparatum; etiam currus Darii denuo captus fuit, & scutum denuo Darii atque arcum cepit. Ab Alexandri partibus centum circiter capita (c) in eo prœlio sunt desiderata. equi, partim vulneribus acceptis, partim ex nimiâ in persequendo defatigatione, mille; ex quibus di-

σε, καὶ ἐδίωξεν ἔστε φάος ἦν· καὶ οἱ
ἀμφὶ Παρμενίωνα τὸ κατ' αὐτοὺς
10 διώκοντες εἵποντο. Ἀλλὰ Ἀλέξ-
ανδρος μὲν διαβὰς τὸν ποταμὸν τὸν
Λύκον, κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ,
ὡς ἀναπαῦσαι ὀλίγον τούς τε ἄν-
11 δρας καὶ τοὺς ἵππους. Παρμενίων
δὲ τό, τε στρατόπεδον τῶν βαρβά-
ρων εἷλε, καὶ τὰ σκευοφόρα, καὶ
τοὺς ἐλέφαντας, καὶ τὰς καμή-
12 λους. Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναπαύσας
τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἱππέας ἔστε ἐπὶ
μέσας νύκτας, προὐχώρει αὖθις κα-
τὰ σπουδὴν ἐπ' Ἄρβηλα, ὡς Δα-
ρεῖόν τε αἱρήσων ἐκεῖ, καὶ τὰ χρή-
ματα, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν
13 τὴν βασιλικήν. Καὶ ἀφίκετο εἰς
Ἄρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ, διώξας τοὺς
πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίους μά-
14 λιστα ἐς ἑξακοσίους. Καὶ Δαρεῖον
μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβή-
λοις, ἀλλ' ἔφευγεν οὐδέν τι ἐλιν-
ύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δὲ ἐγ-
κατελήφθη, καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶ-
σα· καὶ τὸ ἅρμα τὸ Δαρείου αὖθις
ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπὶς αὖθις
15 καὶ τὰ τόξα ἑάλω. Ἀπέθανον δὲ
τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἄνδρες μὲν
ἐς ἑκατὸν μάλιστα· ἵπποι δὲ ἔκ τε
τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπα-
θείας τῆς ἐν τῇ διώξει, ὑπὲρ τοὺς
χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἑταιρι-

κῆς

(a) *Curt.* 4, 16, 16. (b) *idem* 5, 1, 10. (c) *idem* 4, 16, 26.

9 τὸ κατ' αὐτὺς] *sibi oppositos*, qui contra ipsos in acie steterant. Ita 5, 17, 3.
13. διώξας τὺς πάντας] non de Persis intelligendum, sed referendum ad σταδίυς, vertendumque: *insecutus omnino a pugna stadia circiter ad sexcenta*. Ita πᾶς cum articulo multis in locis reperitur, quæ vide in indice. Ἐκ τῆς μάχης *a pugna*, *post pugnam*. Ita mox cap. 16. 1. ἐκ τύτυ 1, 15. 7. ἐκ πόνων σκληρῶν *post motus vehementes*. Διώκων denique sine casu exstat 1, 28, 10.
15. ὑπὲρ τὺς χιλίυς] *ultra mille*.

ἐκ τῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεες. Τῶν βαρβάρων δὲ, νεκρῶν μὲν ἐ- 16 λέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας· ἑάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων, καὶ οἱ ἐλέφαντες, καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ. Τοῦτο τέλος 17 τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία, ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐν ὅτῳ ἡ σελήνη ἐκλειπὴς ἐφάνη, τήν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

XVI. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ 1 τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀρμένια ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ τε Βάκτριοι, οἱ ἐπανεληλυθότι τε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφυγον, καὶ Περσῶν οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως, καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. Προσεγένοντο δὲ αὐτῷ 2 κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους· οὓς Πάρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἦγον. Ταύτῃ δὲ αὐτῷ ἡ 3 φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἥξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης· ὅτι οἰκουμένη τε ἐκεί- 4 νη πᾶσα ἦν, καὶ ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπὴ, καὶ ἅμα

midia pars fere ex amicorum equitatu erat. Ex barbaris vero circiter triginta millia cæsa ferebantur, multoque major numerus captorum quam cæsorum fuit. Elephanti etiam omnes, & currus quotquot in prœlio confracti non fuerant, in potestatem venerunt. Hic fuit pugnæ exitus, archonte Athenis, Aristophane, mense Julio. atque ita Aristandri vaticinium verax fuit, nimirum eodem illo mense quo lunæ defectus visus erat, Alexandrum & prœlium commissurum, & victoriâ potiturum.

XVI. Darius ex hoc prœlio protinus juxta montes Armeniæ in Mediam fugit, & cum ipso Bactrii, qui & reverso in acie appositi fuerant, fugerunt, & ex Persis cognati regis & ex melophoris non multi. Accesserunt etiam ad eum in fuga mercenariorum exterorum duo millia, quorum duces erant Paron Phocensis & Glaucus Ætolus. Porro hoc consilio in Mediam fugit, (a) quod Alexandrum ex prœlio Susa & Babylonem profecturum existimabat: quia omnis ea regio cultoribus frequens esset, atque iter impedimentis vehendis non incommodum. præterea quod Babylon & Susa præmia quodammodo belli fore

(a) *Curt.* 5, 1, 4.

CAP. XVI. 1. ἐπανεληλυθότι] Quid sibi hic velit istud verbum, viderit Gronovius, qui primus hunc locum ita exhibuit ex codice, quem ipse ubique optimum appellat; cum antea defuerint ista omnia καὶ ξὺν αὐτῷ - - ἔφυγον.

re viderentur: iter vero in Mediam ingenti exercitui ducendo parum commodum erat. Neque eum sua opinio fefellit. Alexander enim ex Arbelis movens, rectâ Babylonem est profectus. Jamque non procul Babylone aberat, (*a*) quum instructâ ad pugnandum acie exercitum duxit. Babyloniorum universa multitudo portis effusa, cum sacerdotibus & principibus civitatis Alexandro obviam ivit, munera certatim offerentes, urbemque & arcem cum pecuniâ tradentes. Alexander Babylonem ingressus, templa quæ Xerxes subverterat, instaurare Babylonios jussit, & in his templum Beli, quem præcipue deum Babylonii colunt. Satrapam eis constituit Mazæum. (*b*) Apollodorum vero Amphipolitem, prætorem eorum militum qui cum Mazæo relicti erant, & Asclepiodorum Philonis filium tributis cogendis præfecit. Mithrinem etiam satrapam in Armeniam misit, qui Sardium arcem Alexandro tradiderat. Chaldæos quoque in hac urbe consuluit, & quæcunque circa templorum instaurationem facienda monuerunt, peregit. atque

τοῦ πολέμου τὸ ἆθλον ἡ Βαβυλὼν
καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἡ δὲ ἐπὶ
Μηδίας μεγάλῳ ϛρατεύματι οὐκ
5 εὔπορος. Καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος.
Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων ὁρ-
μηθεὶς, τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς
προὐχώρει· ἤδη τε οὐ πόῤῥω Βαβυ-
λῶνος ἦν, καὶ τὴν δύναμιν ξυντε-
ταγμένην ὡς ἐς μάχην ἦγε· καὶ οἱ
Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐ-
τῷ ξὺν ἱερεῦσι τε σφῶν καὶ ἄρχουσι,
δῶρά τε ὡς ἕκαϛοι φέροντες, καὶ τὴν
πόλιν ἐκδιδόντες, καὶ τὴν ἄκραν,
6 καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ
παρελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, τὰ
ἱερὰ, ἃ Ξέρξης καθεῖλεν, ἀνοικοδο-
μεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις· τά τε
ἄλλα, καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερὸν, ὃν
μάλιϛα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι.
7 Σατράπην δὲ κατέϛησε Βαβυλῶνος
Μαζαῖον. Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμ-
φιπολίτην, ϛρατηγὸν τῶν μετὰ
Μαζαίου ὑπολειπομένων ϛρατιω-
τῶν, καὶ Ἀσκληπιόδωρον τὸν Φίλω-
8 νος τοὺς φόρους ἐκλέγειν. Κατέ-
πεμψε δὲ καὶ ἐς Ἀρμενίαν Μιθρί-
νην σατράπην, ὃς τὴν ἐν Σάρδεσιν
ἀκρόπολιν Ἀλεξάνδρῳ ἐνέδωκεν.
9 Ἔνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυ-
χεν, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμ-
φὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Βαβυλῶνι, ἔπραξε·
τά τε ἄλλα, καὶ τῷ Βήλῳ, καθὰ
10 ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθυσεν· αὐτὸς δὲ

ἐπὶ

(*a*) *Curt.* 5, 1, 19. (*b*) *idem* 5, 1, 44.

4. τοῦ πολέμου τὸ ἆθλον] Caussam belli vocat Curt. 5, 1, 7. *jam Susa, jam cetera ornamenta regni, caussamque belli victorem occupaturum.*

5. ἐκδιδόντες] In Opt. ἐνδιδόντες, quod & Vulcanius ex V. C. annotavit. *Gronov.*

6. τάτε ἄλλα] *cum alia, tum Beli templum.*

9. ἀμφὶ τὰ ἱερὰ] Fortasse vertendum: *circa sacra, sive sacrificia quæ Babylone fiebant.*

ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο, καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ, τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου, καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς· Φιλόξενον γὰρ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ 11
δὲ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τήν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν, καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶα ἐστὶν Ἀλεξάνδρῳ.
Ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος 12
ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι· καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, τά τε χρήματα παρέλαβεν, ὄντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν.
Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐ- 13
τοῦ, ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε· τά τε ἄλλα, καὶ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες· καὶ ταύτας Ἀθηναίοις πέμ- 14
πει ὀπίσω Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ᾗ ἄνιμεν ἐς πόλιν, καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρῴου μακρὰν τῶν Εὐδανέμων τοῦ βωμοῦ· ὅς

inter cætera Belo, ex ipsosum consilio, sacrum fecit. Ipse inde Susa movit: (a) in itinere obvium habuit filium satrapæ Susiorum, & tabellarium cum literis à Philoxeno, quem Alexander statim ex prœlio Susa miserat. Epistolæ sententia hæc erat, Susios urbem tradidisse, omnemque pecuniam Alexandro salvam esse. Ex Babylone Susa vigesimo die pervenit, urbemque ingressus, pecuniam omnem, argenti talentûm millia quinquaginta, reliquumque apparatum regium accepit. Multa præterea alia ibi reperta sunt, quæ Xerxes è Græciâ attulerat: inter quæ Harmodii & Aristogitonis æneæ statuæ, quas quidem Atheniensibus remisit Alexander, & in hunc usque diem Athenis in Ceramico habentur statuæ; eâ parte quâ ad urbem ascendimus, è regione Metroi, *sive templi Matris deûm*, non procul ab arâ Eu-

(a) *Curt.* 5, 2, 8.

10. ἐκ τῆς μάχης] *a prælio*, post illud 3, 15, 13.

11. ἐνεγέγραπτο] MSS. omnes ἀνεγέγραπτο, etiam in V. C. Vulcanii. *Gronov.*

13. Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος] Meminit harum statuarum & Pausanias lib. 1. p. 14. l. 29. eas vero ait ab Antiocho fuisse Atheniensibus restitutas. Sed Arriano potius credendum puto. Facit & infra horum tyrannicidarum mentionem 4, 10, 4. uti & statuarum 7, 19, 4.

14. ἐν Κεραμεικῷ] Ceramicus locus fuit Athenis extra urbem, duas habens porticus, picturis statuisque exornatas. Pausan. lib. 1. p. 5. Thucyd. lib. 6. p. 292.

τοῦ Μητρῴου] Μητρὸς θεῶν ἱερὸν appellat Pausan. lib. 1. pag. 6. l. 25.

μακρὰν] οὐ μακρὰν legisse Vulcanium constat ex ipsius interpretatione.

τῶν Εὐδανέμων τοῦ βωμοῦ] Hic ipse locus materiam dedit clarissimo Meursio colligendi partem priorem capitis ultimi libr. 5. Lectionum Atticarum, ubi ita agit, ut omnino varietatem numeri, quæ in Arriano obtinet de Eudanemo & Eudanemis probet ac confirmet, atque ille sit iste Ἄγγελος ibi monstratus, cui sacra fuerit ara; hi vero, qui propter illam aram habitabant. Nec obnitor, si

Eudanemi: quam quisquis Eleusiniis sacris initiatus est in porticu sitam esse non ignorat. Eo loco Alexander patrio more collucentibus facibus sacrum fecit, ludosque gymnicos edidit. Inde Abulite homine Persâ satrapâ Susianis relicto, Mazaroque uno ex amicis præfecto præsidii arcis, & Archelao Theodori filio prætore constituto, in Persas movit. Ad mare Menetem misit, Syriæ, Phœnices & Ciliciæ præsidem. Huic tria millia talentûm argenti ad mare vehenda tradit, jubetque ut ex iis Antipatro tantum, quantum ad bellum cum Lacedæmoniis gerendum sufficiat, mittat. Eo loci Amyntas Andromenis F. (*a*) cum exercitu quem ex Macedoniâ ducebat venit. Atque equites quidem Alexander ad amicorum equitatum conjunxit; pedites vero in suæ quosque gentis ordines distribuit. Duas præterea in singulis alis turmas constituit, (*b*) quum antea equestres turmæ nullæ fuissent: quarum ductores ex amicis eos qui virtute bellicâ præstitissent delegit.

τις δὲ μεμύηται ταῖν θεαῖν ἐν Ἐλευσῖνι, οἶδε τὸν Εὐδανέμου βωμὸν,
15 ἐπὶ τοῦ δαπέδου ὄντα. Ἐνταῦθα θύσας τῷ πατρίῳ νόμῳ Ἀλέξανδρος, καὶ λαμπάδα ποιήσας καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν, καταλιπὼν σατράπην μὲν τοῖς Σουσιανοῖς Ἀβουλίτην ἄνδρα Πέρσην, Φρούραρχον δὲ ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν Σούσων Μάζαρον τῶν ἑταίρων, καὶ στρατηγὸν Ἀρχέλαον τὸν Θεοδώρου, προὐχώρει
16 ὡς ἐπὶ Πέρσας· ἐπὶ θάλασσαν δὲ κατέπεμψεν ὕπαρχον Συρίας καὶ
17 Φοινίκης καὶ Κιλικίας Μένητα. Καὶ τούτῳ ἔδωκεν ἀργυρίου τάλαντα ἐς τρισχίλια φέρειν ἐπὶ θάλασσαν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀποστεῖλαι παρ' Ἀντίπατρον, ὅσων ἂν δέηται Ἀντίπατρος ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους
18 πόλεμον. Ἐνταῦθα καὶ Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους ξὺν τῇ δυνάμει ἀφί-
19 κετο, ἣν ἐκ Μακεδονίας ἦγε. Καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν κατέταξεν Ἀλέξανδρος, τοὺς πεζοὺς δὲ προσέθηκε ταῖς τάξεσι ταῖς ἄλλαις, κα-
20 τὰ ἔθνη ἑκάστους ξυντάξας. Κατέστησε δὲ καὶ λόχους δύο ἐν ἑκάστῃ ἴλῃ, οὐ πρόσθεν ὄντας λόχους ἱππικούς· καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησε τοὺς κατ' ἀρετὴν προκριθέντας ἐκ τῶν ἑταίρων.

XVII.

(*a*) *Curt.* 5, 1, 40. (*b*) *idem* 5, 2, 6.

modo illius pluralis possit ea esse vis. Est enim prorsus simile, quod in Africa habemus Φιλαίνων βωμοὺς, quos tum Scylax, tum Polybius appellat Φιλαίνα. Vulcanius sane notat ex V. C. τοῦ Εὐδανέμου, quod & ipse in uno vidi. Sed meliores servant pluralem. *Gronov.*

ταῖν θεαῖν] *binis deabus*, Cereri nempe & Liberæ sive Semelæ. Nam & hanc una cum Cerere & Baccho in Eleusiniis sacris cultam fuisse, ex Cicer. 2. de [illegible]. cap. 24. colligere licet: *Hunc dico Liberum, Semela natum, non hunc [illegible] [illegible] sancteque Liberum cum Cerere & Libera consecraverunt? quod quale [illegible]s intelligi potest.*

XVII. Ἄρας δὲ ἐκ Σούσων, 1
καὶ διαβὰς τὸν Πασιτίγρην ποταμὸν, ἐμβάλλει εἰς τὴν Οὐξίων γῆν.
Οὐξίων δὲ οἱ μὲν τὰ πεδία οἰκοῦν- 2
τες, τοῦ τε σατράπου τῶν Περσῶν ἤκουον, καὶ τότε Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνέδοσαν· οἱ δὲ ὄρειοι καλούμενοι Οὔξιοι, Πέρσαις τε οὐχ ὑπήκοοι ἦσαν, καὶ τότε πέμψαντες παρ' Ἀλέξανδρον, οὐκ ἄλλως παρήσειν ἔφασαν τὴν ἐπὶ Πέρσας ἰόντα ξὺν τῇ δυνάμει, ἢ λαβεῖν, ὅσα καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐπὶ τῇ παρό-
δῳ ἐλάμβανον. Καὶ τούτους ἀπο- 3
πέμπει Ἀλέξανδρος, ἥκειν κελεύσας ἐπὶ τὰ στενὰ, ὧν κρατοῦντες ἐπὶ σφίσιν ἐδόκουν τὴν πάροδον εἶναι τὴν ἐς Πέρσας, ἵνα καὶ παρ' αὐτοῦ
λάβοιεν τὰ τεταγμένα. Αὐτὸς 4
δὲ ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας τοὺς βασιλικοὺς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἐς ὀκτακισχιλίους, τῆς νυκτὸς ᾔει ἄλλην ἢ τὴν φανερὰν, ἡγησαμένων
αὐτῷ τῶν Σουσίων· καὶ διελθὼν ὁ- 5
δὸν τραχεῖαν καὶ δύσπορον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐμπίπτει ταῖς κώμαις τῶν Οὐξίων, καὶ λείαν τε πολλὴν ἔλαβε, καὶ αὐτῶν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς
ὄντων πολλοὺς κατέκτεινεν· οἱ δὲ 6
ἀπέφυγον εἰς τὰ ὄρη· αὐτὸς δὲ ᾔει

XVII. Deinde Susis cum 1
exercitu movens, (a) Pasitigrem amnem transgressus, Uxiorum regionem ingredi-
tur. Et Uxii quidem plana in- 2
colentes, quum Persarum satrapæ parerent, Alexandro deditionem fecerant: at vero Uxii, quos montanos vocant, Persis subditi non erant. Hi Alexandro nuntiant, se nequaquam passuros, ut cum exercitu in Persas transiret, nisi tantundem daret, quantum à Persarum regibus pro transitu
accipere soliti essent. Quos 3
Alexander remittit, utque angustias illas insideant jubet, quibus occupatis transitum in Persiam impediri posse credebant, ut eo loci pecuniam
pendi solitam accipiant. Ipse 4
sumtis secum corporis custodibus regiis, & scutatis, atque ex reliquo exercitu octo circiter millibus, aliam quam quæ conspicua erat viam noctu ingressus est (b), Susiis
ductoribus usus. Via itaque 5
difficili atque arduâ superatâ uno die in vicos Uxiorum pervenit, ubi & magnâ prædâ potitus est, multosque eorum
adhuc somno pressos interfe- 6
cit: alii in montes diffugiunt.
Ipse

(a) *Curt. 5, 3, 1. & 4.* (b) *idem 5, 3, 5.*

CAP. XVII. 2. τὴν ἐπὶ Πέρσας] τὴν scil. ὁδόν. Sic mox c. 18, 2. τὴν διὰ τῶν ὀρῶν.
3. ἐπὶ σφίσιν] *in sua potestate arbitrabantur esse transitum in Persiam.* Nota est sententia Epicteti initio Enchirid. Τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν. *Res quædam in potestate nostra sunt, quædam non sunt.* Cæterum quæ de Uxiis Arrianus, eadem fere de Carduchis narrat Xenophon ἀναβ. lib. 2. extremo, & 3 init.
5. ἐμπίπτει] Optimus cum plerisque atque adeo Basileensi etiam editione ἐνεπίπτει. *Gronov.*

Ipse celeriter ad eas fauces contendit, ad quas confluxuros catervatim Uxios censebat, ad pactam transitus mercedem recipiendam. At Craterum antea præmiserat ad juga montium occupanda, in quæ Uxios pressos sese recepturos existimabat. Ipse gressum accelerans transitum occupat, iisque qui circa ipsum erant in ordinem redactis, in barbaros ex editioribus maximeque opportunis locis fertur. Barbari celeritate Alexandri consternati, quum eos locos, in quibus plurimum fiduciæ posuerant, ereptos sibi esse cernerent, non tentato conflictu in fugam vertuntur. Horum multi ab Alexandri comitatu in fuga interficiuntur: multi per abrupta viarum præcipitia: plurimi vero ad juga montium confugientes, in Crateri copias incidunt, & ab iis cæduntur. Hac mercede acceptâ, ægre multis precibus ab Alexandro impetrârunt, ut agrorum suorum possessione ipsis relictâ annua tributa penderent. Ptolemæus Lagi filius autor est, Darii matrem pro iis Alexandro supplicasse (*a*), agrumque ejus rogatu illis incolendum esse datum. Tributum annuum iis impositum ejuscemodi fuit: Equi centum, jumenta quingenta, pecudum triginta mil-

σπουδῇ ἐπὶ τὰ στενὰ, ἵνα ἀπαντήσεσθαι οἱ Οὔξιοι πανδημεὶ ἐδόκουν, ληψόμενοι τὰ τεταγμένα.
7 Κρατερὸν δὲ ἔτι πρόσθεν ἀπέστειλε,
τὰ ἄκρα καταληψόμενον, ἔνθα
ᾤετο βιαζομένους τοὺς Οὐξίους
ἀποχωρήσειν· αὐτὸς δὲ πολλῷ τά-
8 χει ᾔει· καὶ φθάνει τε κρατήσας
τῶν παρόδων, καὶ ξυντεταγμέ-
νους τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν ἔχων ἐξ ὑ-
περδεξίων χωρίων ἐπῆγεν ὡς ἐπὶ
9 τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ τῷ τε τά-
χει τῷ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέν-
τες, καὶ τοῖς χωρίοις, οἷς μάλι-
στα δὴ ἐπεποίθεσαν, πλεονεκτού-
μενοι ἔφυγον, οὐδὲ εἰς χεῖρας ἐλ-
10 θόντες· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τῶν
περὶ Ἀλέξανδρον ἐν τῇ φυγῇ ἀπ-
έθανον· πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν
ὁδὸν, κρημνώδη οὖσαν· οἱ πλεῖστοι
δὲ ἐπὶ τὰ ὄρη ἀναφεύγοντες, ἐμ-
πίπτουσιν ἐς τοὺς ἀμφὶ Κρατε-
ρὸν, καὶ ὑπὸ τούτων ἀπώλοντο.
11 Ταῦτα τὰ γέρα παρ᾽ Ἀλεξάν-
δρου λαβόντες, χαλεπῶς εὕροντο
δεόμενοι παρ᾽ αὐτοῦ, τὴν χώραν
τὴν σφῶν ἔχοντες, φόρους ὅσα
12 ἔτη Ἀλεξάνδρῳ ἀποφέρειν. Πτο-
λεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει, τὴν
Δαρείου μητέρα δεηθῆναι ὑπὲρ αὐ-
τῶν Ἀλεξάνδρου, δοῦναι σφίσι
13 τὴν χώραν οἰκεῖν. Ὁ φόρος δὲ ὁ
συνταχθεὶς ἦν, ἵπποι ἐς ἔτος ἑ-
κατὸν, καὶ ὑποζύγια πεντακό-
σια,

(*a*) *Curt.* 5, 3, 14.

12. *δοῦναι σφίσι*] *ut permitteret* Alexander *ipsis regionem incolere*. Argumentum est, non effectus precum Sisygambis. Quod alii scribunt ipsos Uxios petiisse, hoc Ptolemæus ait Sisygambin rogasse.

σια, καὶ πρόβατα τρισμύρια. Χρή- 14
ματα γὰρ οὐκ ἦν Οὐξίοις, οὐδὲ ἡ
γῆ οἵα ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ νομεῖς
αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἦσαν.

XVIII. Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν 1
σκευοφόρα, καὶ τοὺς Θετταλοὺς
ἱππέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ
τοὺς μισθοφόρους τοὺς ξένους, καὶ
ὅσοι ἄλλοι τοῦ στρατεύματος βαρύ-
τερον ὡπλισμένοι, ξὺν Παρμενίωνι
ἐκπέμπει, ὡς ἐπὶ Πέρσας ἄγειν
κατὰ τὴν ἁμαξιτὸν τὴν ἐς Πέρσας
φέρουσαν. Αὐτὸς δὲ τοὺς πεζοὺς 2
τοὺς Μακεδόνας ἀναλαβὼν, καὶ τὴν
ἵππον τὴν ἑταιρικὴν, καὶ τοὺς προ-
δρόμους ἱππέας, καὶ τοὺς Ἀγριά-
νας, καὶ τοὺς τοξότας, ᾔει σπουδῇ
τὴν διὰ τῶν ὀρῶν. Ὡς δὲ ἐπὶ τὰς 3
πύλας τὰς Περσίδας ἀφίκετο, κα-
ταλαμβάνει αὐτοῦ Ἀριοβαρζάνην
τὸν Περσῶν σατράπην, πεζοὺς μὲν
ἐς τετρακισμυρίους ἔχοντα, ἱππέας
δὲ ἐς ἑπτακοσίους, διατετειχικότα
τὰς πύλας, καὶ αὐτοῦ πρὸς τῷ τεί-
χει ἐστρατοπεδευκότα, ὡς εἴργειν τῆς
παρόδου Ἀλέξανδρον. Τότε μὲν δὴ 4
αὐτοῦ κατεστρατοπεδεύσατο· τῇ δὲ
ὑστεραίᾳ ξυντάξας τὴν στρατιὰν, ἐπ-
ῆγε τῷ τείχει. Ὡς δὲ ἄπορόν τε 5
διὰ δυσχωρίαν ἐφαίνετο αἱρεθῆναι,
καὶ πολλὰς πληγὰς οἱ ἀμφ' αὐτὸν
ἐλάμβανον, ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου
καὶ ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενοι, τότε
μὲν ἀποχωρεῖ ἐς τὸ στρατόπεδον· τῶν 6

14 lia. Neque enim monetâ
Uxii utebantur, neque a-
gros ad colendum aptos ha-
bebant, sed plerique eorum
pecori pascendo vacabant.

1 XVIII. Posthæc Alexan-
der sarcinas & impedimen-
ta, Thessalosque equites, ac
socios, & mercenarios ex-
teros, reliquumque exerci-
tum gravioris armaturæ cum
Parmenione mittit (*a*), qui
eos in Persas, viâ curribus
aptâ, ducat. Ipse peditatu
2 Macedonum secum sumto,
equitatuque amicorum, at-
que equitibus antecursori-
bus, simulque Agrianis &
sagittariis, per montana ci-
tatim iter facit. Postquam
3 vero ad pylas Persidis ven-
tum est, Ariobarzanem ibi
reperit Persarum satrapam,
cum peditum XL millibus,
equitibus circiter septingen-
tis, ipsasque fauces muro
clausisse, & juxta murum
castris positis transitu pro-
hibere instituisse. Primo ita-
4 que adventu ibi castra locat:
postero autem die instructo
exercitu muri oppugnatio-
nem aggreditur. Cæterum
5 quum ob asperitatem loci
difficillima expugnatio fore
videretur, quod sui multa
vulnera exciperent, partim
ex editioribus locis, partim
ex machinis icti, tum qui-
6 dem temporis exercitum ab

(*a*) *Curt.* 5, 3, 16.

op-

CAP. XVIII. 1. ὡπλισμένοι] Addit MS. optimus ἦσαν. *Gronov.*
3. ὡς εἴργειν] In libro optimo est εἴρξειν. *Idem.*

oppugnatione revocavit. Pollicentibus autem captivorum nonnullis (*a*), sese aliâ viâ circumducturos, quâ in ipsas pylas introitus pateret, ut audivit tramites illos arduos angustosque esse, Craterum ibi cum castris relinquit, ad suum agmen Meleagri etiam copiis & sagittariorum nonnullis atque equitibus quingentis adjunctis. Huic imperat, ut simul ac se pertransisse senserit, & Persarum castris imminere, (quod quidem haud difficulter ex tubarum clangoribus sensurus esset) impetum in murum faciat. Ipse per noctem ad centum stadia progressus (*b*), assumtis scutatis & Perdiccæ agmine, sagittariisque expeditioribus & Agrianis, atque ex amicis turmâ regiâ, additâque his tetrarchiâ equestri unâ, flexo itinere ad pylas contendit, eâ quâ captivi ducebant viâ. Amyntam autem, Philotam & Cœnum reliquum exercitum per plana ducere jubet. Flumen prætereà, quod in Persiam euntibus

δὲ αἰχμαλώτων φρασάντων ἄλλην ὁδὸν περιάξειν αὐτὸν, ὡς εἴσω παρελθεῖν τῶν πυλῶν, ἐπεὶ τραχεῖαν τὴν ὁδὸν καὶ στενὴν ἐπύθετο, Κρατερὸν μὲν αὐτοῦ καταλείπει ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Μελεάγρου, καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγους, καὶ τῶν ἱππέων ἐς
7 πεντακοσίους· καὶ προστάττει αὐτῷ, ἐπειδὰν ἐκπεριεληλυθότα αὐτὸν αἴσθηται, καὶ προσέχοντα ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τῶν Περσῶν, (αἰσθέσθαι δὲ οὐ χαλεπῶς, σημαίνειν γὰρ αὐτῷ τὰς σάλπιγγας) τότε δὲ προσ-
8 βαλεῖν τῷ τείχει· αὐτός τε προὐχώρει νύκτωρ, καὶ διελθὼν ὅσον ἑκατὸν σταδίους ἀναλαμβάνει τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τὴν Περδίκκου τάξιν, καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς κουφοτάτους, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν βασιλικὴν, καὶ τετραρχίαν πρὸς ταύτῃ μίαν ἱππικὴν, καὶ ξὺν τούτοις ᾔει ἐπικάμψας, ὡς ἐπὶ τὰς πύλας, ἵν'
9 οἱ αἰχμάλωτοι ἦγον. Ἀμύνταν δὲ καὶ Φιλώταν καὶ Κοῖνον τὴν ἄλλην στρατιὰν ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον ἄγειν, καὶ τὸν ποταμὸν, ὃν ἐχρῆν περάσαι ἰόντι ἐπὶ Πέρσας, γεφυροῦν ἐκέλευσεν,

(*a*) Curt. 5, 4, 4. (*b*) idem 5, 4, 17. αὐ-

8. διελθὼν] Centum fere stadia progressus, tradita parte copiarum Amyntæ, Philotæ & Cœno, ipse cum cæteris per ardua nitebatur. Curt 5, 4, 20. *Tandem venere in jugum. A dextera iter ad ipsum Ariobarzanem erat; hic Philotam & Cœnon cum Amynta & Polyperconte, expeditam habentes manum, relinquit, monitos, ut quia eques pediti erat mixtus, qua pinguissimum esset solum, & pabuli fertile, sensim procederent; duces itineris de captivis dati. Ipse cum armigeris & ala, quam Agema appellant, ardua semita, sed longius a stationibus hostium remota, multa cum vexatione processit.*

ἐπικάμψας] ἐπικάμπτειν est *ad latus se inflectere*, 3, 12, 2. Et erat ad Ariobarzanem iter a dextera. Curt. loc. cit.

αὐτὸς δὲ ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ τραχεῖαν, καὶ ταύτην δρόμῳ τὸ πολὺ ἦγε. 10 Τὴν μὲν δὴ πρώτην φυλακὴν τῶν βαρβάρων πρὶν φάους ἐπιπεσὼν διέφθειρε, καὶ τῶν δευτέρων τοὺς πολλούς· τῆς τρίτης δὲ οἱ πλείους διέφυγον, καὶ οὐδὲ οὗτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ Ἀριοβαρζάνου ἔφυγον, ἀλλ᾽ αὐτόθεν, ὡς εἶχον, ἐς τὰ ὄρη πεφοβημένοι· 11 ὥς τε ἔλαθεν ἐπὶ τὴν ἕω ἐπιπεσὼν τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων, καὶ ἅμα μὲν προσέβαλε τῇ τάφρῳ, ἅμα δὲ αἱ σάλπιγγες ἐσήμαινον τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ Κρατερὸς προσῆγε τῷ προτειχίσματι. 12 Οἱ δὲ πολέμιοι πάντῃ ἀμφίβολοι γιγνόμενοι, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφυγον, ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ εἴργοντο, τῇ μὲν Ἀλεξάνδρου ἐπικειμένου, ἄλλῃ δὲ τῶν ἀμφὶ Κρατερὸν ἐπιθεόντων, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐς τὰ τείχη ἀποστρέψαντες φεύγειν· εἴχετο δὲ καὶ τὰ τείχη πρὸς τῶν Μακεδόνων ἤδη. 13 Ἀλέξανδρος γὰρ τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ξυνέβη ὑποτοπήσας, Πτολεμαῖον ἀπολελοίπει αὐτοῦ, ἔχοντα τῶν πεζῶν ἐς τρισχιλίους· 14 ὥστε οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐν χερσὶ πρὸς τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν· οἱ δὲ, καὶ ἐν

transeundum erat, ponte jungi mandat. Ipse viam difficilem asperamque persequitur, eamque magnâ ex parte cursu peregit. Quumque ad primam barbarorum stationem ante lucem venisset, custodes trucidat. Secundæ deinde stationis custodibus etiam plerisque cæsis, quum ad tertiam venit, complures diffugerunt. Sed ne hi quidem in castra Ariobarzanis fugerunt: sed inde in montes, prout quisque potuit, sese metu perculsi proripuerunt: adeo ut sub auroram inopinato castra hostium sit adortus. Simulac ad fossam castrorum perventum est, Craterus signo tubæ exaudito, impetum in murum facit. Hostes summâ consilii inopiâ laborantes (a), ne tentatâ quidem pugnâ in fugam vertuntur. Cæterum quum omni ex parte intercluderentur, hac enim Alexander premebat, illac Crateri copiæ infestæ occurrebant, plerique eorum muros cursu repetere sunt coacti: & jam Macedones muros occupârant. Alexander enim idipsum quod evenerat ante suspicatus, Ptolemæum eo loci cum peditum tribus millibus reliquerat. Maxima itaque barbarorum pars à Macedonibus illic trucidata est: alii fugâ terroris plenâ, in præcipi-

(a) Curt. 5, 4, 27.

10. αὐτόθεν, ὡς εἶχον] statim, ut erant. Vide 3, 9, 7. & 3, 13, 4. Sic 2, 6, 2. & 2, 11, 6 εὐθὺς, ὡς εἶχεν.

12 ἐπιθεόντων] MSS. omnes cum editione Basil. παραθεόντων. Gronov.

14 ἐν χερσὶ κατεκόπησαν] in conflictu trucidati sunt, sive in ipso pugnæ ardore, ut Stephanus interpretatur, multa hujusmodi exempla ex Thucydide proferens, Thes. tom. 4. p. 415. B.

cipitia delapsi, periêre. Ariobarzanes (*a*) cum paucis equitibus in montes effugit. Alexander rursus ad flumen celeriter profectus, ponte jam perfecto facile omnem exercitum transmittit. Inde magnis itineribus in Persas contendit, ut præveniendo adesset, priusquam regii thesauri ab custodibus diriperentur. Cepit & apud Pasargadas pecunias (*b*), quæ in thesauris Cyri prioris fuerant. Persis satrapam constituit Phrasaortem Rheomithræ filium. Regiam autem Persarum incendit, suadente interim Parmenione ut intactam eam servaret, tum quod pulchrum non esset possessiones virtute suâ partas disperdere, tum quod Asiaticos minus benevolos ob id factum esset habiturus, existimaturos illum Asiam retinere nolle, sed eâ debellatâ recessurum. Alexander se Persarum facinus ulcisci velle respondit, quod quum in Græciam cum exercitu venissent, Athenas subverterant, tem-

τῇ φυγῇ φοβερᾷ γενομένῃ, κατὰ τῶν
κρημνῶν ἑαυτοὺς ῥίψαντες, ἀπώλ-
λυντο· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριοβαρζάνης ξὺν
ὀλίγοις ἱππεῦσιν ἐς τὰ ὄρη ἀπέφυ-
15 γεν. Ἀλέξανδρος δὲ σπουδῇ αὖθις
ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ κατα-
λαμβάνει ἤδη πεποιημένην ἐπ᾽ αὐ-
τοῦ γέφυραν, καὶ διαβαίνει ξὺν τῇ
16 στρατιᾷ εὐπετῶς. Ἐντεῦθεν δὲ σπουδῇ
αὖθις ἤλαυνεν ἐς Πέρσας, ὥστε ἔφθη
ἀφικέσθαι πρὶν τὰ χρήματα διαρπά-
17 σασθαι τοὺς φύλακας. Ἔλαβε δὲ καὶ
τὰ ἐν Πασαργάδαις χρήματα, ἐν τοῖς
Κύρου τοῦ πρώτου θησαυροῖς. Σατρά-
πην μὲν δὴ Περσῶν κατέστησε Φρα-
18 σαόρτην τὸν Ῥεομίθρου παῖδα· τὰ βα-
σίλεια δὲ τὰ Περσικὰ ἐνέπρησε,
Παρμενίωνος σώζειν συμβουλεύοντος,
τά τε ἄλλα καὶ ὅτι οὐ καλὸν αὐτοῦ
κτήματα ἤδη ἀπολλύναι, καὶ ὅτι
οὐχ ὡσαύτως προσέξουσιν αὐτῷ οἱ
κατὰ τὴν Ἀσίαν ἄνθρωποι, ὡς οὐδὲ
αὐτῷ ἐγνωκότι κατέχειν τῆς Ἀσίας
τὴν ἀρχὴν, ἀλλ᾽ ἀπελθεῖν μόνον νι-
19 κῶντα. Ὁ δὲ, τιμωρήσασθαι ἐθέλειν
Πέρσας ἔφασκεν, ἀνθ᾽ ὧν ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα ἐλάσαντες, τάς τε Ἀθήνας
κατέσκαψαν, καὶ τὰ ἱερὰ ἐνέπρησαν,
καὶ ὅσα ἄλλα κακὰ τοὺς Ἕλληνας
εἰρ-

(*a*) *Curt.* 5, 4, 33. (*b*) *idem* 5, 6, 10.

κατὰ τῶν κρημνῶν] *per præcipitia se ipsos dejicientes.*

16. ὥστε ἔφθη ἀφικέσθαι] *ut præveniendo adfuerit.* Nam *adesset* de festinationis consilio potius quam eventu intelligeretur. Græca autem verba non hoc videntur declarare, cur properarit, sed quod properando thesaurorum direptionem prævenerit.

17. Πασαργάδαις] Opt. Πασαγάρδαις. *Gronov.*

τά τε ἄλλα] *cum alias ob caussas, tum quod pulchrum* &c. Vide ἄλλα in indice.

18. ἀπελθεῖν] Opt. ἐπελθεῖν, quod probatissimæ venæ verbum hoc loco. *Gronov.* Ἐπέρχεσθαι autem est *obire, peragrare.*

19. κακὰ] Vulcanius legit κατὰ, qui tamen, ceu annotavit Gronovius, & hanc lectionem ex V C. confirmavit, versionemque ideo sic mutavit *aliisque multis damnis Græcos affecerant.*

εἰργάσαντο, ὑπὲρ τούτων δίκας λαβεῖν. Ἀλλ' οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ σὺν 20 τῷ δρᾶσαι τοῦτό γε Ἀλέξανδρον, οὐδὲ εἶναί τις αὕτη Περσῶν τῶν πάλαι τιμωρία.

plaque incenderant, aliaque multa in Græcos perpetrârant. Cæterum neque mihi prudenter hoc ab Alexandro factum videri potest, neque ulla de veteribus Persis hac ratione ultio sumta fuisse.

XIX. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, 1 προὐχώρει ἐπὶ Μηδίας· ἐκεῖ γὰρ ἐπυνθάνετο εἶναι Δαρεῖον. Γνώ- 2 μην δὲ ἐπεποίητο Δαρεῖος, εἰ μὲν ἐπὶ Σούσων καὶ Βαβυλῶνος μένοι Ἀλέξανδρος, αὐτοῦ προσμένειν καὶ αὐτὸς ἐν Μήδοις, εἰ δή τι νεωτερισθείη τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον· εἰ 3 δὲ ἐλαύνοι ἐπ' αὐτὸν, αὐτὸς δὲ ἄνω ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους τε καὶ Ὑρκανίαν, ἔστε ἐπὶ Βάκτρους, τήν τε χώραν φθείρων πᾶσαν, καὶ ἄπορον ποιῶν Ἀλεξάνδρῳ τὴν πρόσω ὁδόν. Τὰς μὲν δὴ γυναῖκας 4 καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἔτι ἀμφ' αὐτὸν κατασκευὴν, καὶ τὰς ἁρμαμάξας ἐπὶ τὰς Κασπίας καλουμένας πύλας πέμπει· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ δυνάμει, ἥ τις ἐκ τῶν παρόντων ξυνείλεκτο αὐτῷ, προσέμενεν ἐν Ἐκβατάνοις. Ταῦτα ἀκούων Ἀλέξ- 5 ανδρος, προὐχώρει ἐπὶ Μηδίας· καὶ Παραιτάκας μὲν ἐς τὴν χώραν

XIX. His rebus ita gestis, Alexander in Mediam movit (*a*): ibi enim Darium esse acceperat. Siquidem Darius ita apud se statuerat, si apud Susa & Babylonem hæreret Alexander, etiam apud Medos opperiri, an qui circa Alexandrum erant novi aliquid molirentur: si vero in se exercitum duceret, in Parthiam & Hyrcaniam usque ad Bactra se recipere, totâque regione vastatâ, omnem Alexandro progrediendi potestatem præriperet. Et mulieres, reliquumque apparatum universum quem penes se habebat, vehiculaque omnia ad pylas Caspias mittit: ipse cum copiis quas pro tempore collegerat (*b*), in Ecbatanis exspectabat. Quibus cognitis Alexander in Mediam progreditur: & Paritacas quidem, impetu in eorum regionem facto, subegit, satra-

(*a*) *Curt.* 5, 7, 12. (*b*) *idem* 5, 8, 1.

20. σὺν τῷ] Sic 6, 10, 4. ὡ ξὺν νόῳ κινδυνεύων.

Cap. XIX. 2. τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον] Τῶν etiam pro neutro genere possit haberi: *si forte quid novaretur*, sive *novi accideret in rebus Alexandri*.

3. τὴν] scil. ὁδόν.

ἐπὶ Βάκτρους] Codices vetusti omnes, in quibus & V. C. apud Vulcanium, atque editio Basileensis Βάκτρα. *Gronov.*

4. ἁρμαμάξας] Hoc nomine appellatur curruum quoddam genus, quibus mulieres apud Persas vehebantur. Vide Freinsh. Comment. ad Curt. 3, 3, 23.

5. Παραιτάκας] Oppidi alicujus, nomine Tabas, in Parætacene ultima, mentio fit apud Curt. 5, 13, 2.

ſatrapamque iis dedit Oxathrem Abulitæ filium, qui antea apud Suſa ſatrapatum geſſerat. Quumque Alexandro in itinere nuntiaretur Darium ei obviam ire ſtatuiſſe, denuoque prœlii fortunam experiri velle (Scythas enim & Caduſios ei auxilio venire) impedimentis, eorumque præſidio & reliquo apparatu ſubſequi juſſis, omnibusque copiis ſecum ductis, inſtructâ acie ad pugnandum proceſſit, & duodecimis caſtris in Mediam pervenit; ubi Dario non eas eſſe copias quibus prœlio decernere poſſet cognovit, & neque Caduſios neque Scythas ei auxilio venire, & Darium omnem potius in fugâ ſpem collocaſſe: quapropter majore celeritate Alexander in eum contendebat. Quumque ab Ecbatanis trium dierum itinere abeſſet, Biſthanem Ochi filium, qui ante Darium in Perſide regnârat, obvium habuit: is Alexandro nuntiavit, quintum jam diem eſſe, ex quo Darius fugiſſet, pecuniâ ex Mediâ VII M. talentûm ſecum ablatâ, cum exercitu equitum trium millium, peditum ſex millium. Alexander ubi in Ecbatana venit, Theſſalos equites aliosque ſocios in maritimam oram remiſit, ac præter integrum ſtipendium duo mil-

αὐτῶν ἐμβαλὼν κατεστρέψατο, καὶ
σατραπεύειν ἔταξεν αὐτῶν Ὀξάθρην
τὸν Ἀβουλίτου τοῦ πρότερον Σού-
6 σων σατράπου παῖδα. Αὐτὸς δὲ ὡς
ἠγγέλθη κατὰ τὴν ὁδὸν, ὅτι ἐγνω-
κὼς εἴη Δαρεῖος ἀπαντᾷν τε αὐτῷ ὡς
ἐς μάχην, καὶ αὖθις διακινδυνεύειν
(Σκύθας τε γὰρ αὐτῷ ἥκειν, καὶ
Καδουσίους συμμάχους) τὰ μὲν
ὑποζύγια, καὶ τοὺς τούτων φύλα-
κας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν
ἕπεσθαι ἐκέλευσε· τὴν στρατιὰν δὲ
τὴν ἄλλην ἀναλαβὼν, ἦγεν ἐσταλ-
μένους ὡς ἐς μάχην, καὶ ἀφικνεῖ-
7 ται δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐς Μηδίαν· ἔν-
θα ἔμαθεν οὐκ οὖσαν ἀξιόμαχον δύ-
ναμιν Δαρείῳ, οὐδὲ Καδουσίους ἢ
Σκύθας αὐτῷ συμμάχους ἥκοντας,
ἀλλ᾽ ὅτι φεύγειν ἐγνωκὼς εἴη Δα-
ρεῖος· ὁ δὲ ἔτι μᾶλλον ἦγε σπου-
8 δῇ. Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἐκβατάνων
ὅσον τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν, ἐνταῦθα ἀπ-
ήντα αὐτῷ Βισθάνης ὁ Ὤχου παῖς,
τοῦ πρὸ Δαρείου βασιλεύσαντος
9 Περσῶν· καὶ οὗτος ἀπήγγειλεν, ὅ-
τι Δαρεῖος ἐς πέμπτην ἡμέραν εἴη
πεφευγὼς, ἔχων τά τε χρήματα ἐκ
Μήδων ἐς ἑπτακισχίλια τάλαντα,
καὶ στρατιὰν, ἱππεῖς μὲν ἐς τρισχι-
λίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑξακισχιλίους.
10 Ἐλθὼν δὲ ὡς Ἐκβάτανα Ἀλέξαν-
δρος, τοὺς μὲν Θετταλοὺς ἱππέας
καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἀπο-
πέμπει ὀπίσω ἐπὶ θάλασσαν, τόν
τε μισθὸν ἀποδοὺς αὐτοῖς ἐντελῆ
τὸν ξυντεταγμένον, καὶ δισχίλια

παρ

παρ' αὐτοῦ τάλαντα ἐπιδούς· ὅστις 11
δὲ ἰδίᾳ βούλοιτο ἔτι μισθοφορεῖν
παρ' αὐτῷ, ἀπογράφεσθαι ἐκέλευσε·
καὶ ἐγένοντο οἱ ἀπογραψάμενοι οὐκ
ὀλίγοι. Ἐπόκιλλον δὲ τὸν Πολυει- 12
δοῦς ἔταξε καταγαγεῖν αὐτοὺς ὡς
ἐπὶ θάλασσαν, ἱππέας ἄλλους ἔχον-
τα ἐς φυλακὴν αὐτῶν· οἱ γὰρ Θεσ-
σαλοὶ τοὺς ἵππους αὐτοῦ ἀπέδοντο·
ἐπέστειλε δὲ καὶ Μένητι, ἐπειδὰν
ἀφίκωνται, τοὺς ἐπὶ θάλασσαν ἐ-
πιμεληθῆναι, ὅπως ἐπὶ τριήρων κο-
μισθήσονται ἐς Εὔβοιαν. Παρμενίω- 13
να δὲ προσέταξε τὰ χρήματα τὰ ἐκ
Περσῶν κομιζόμενα, εἰς τὴν ἄκραν
τὴν ἐν Ἐκβατάνοις καταθέσθαι καὶ
Ἁρπάλῳ παραδοῦναι. Ἅρπαλον 14
γὰρ ἐπὶ τῶν χρημάτων κατέλιπε,
καὶ φυλακὴν τῶν χρημάτων Μα-
κεδόνας ἐς ἑξακισχιλίους, καὶ ἱπ-
πέας, καὶ φίλους ὀλίγους. Αὐτὸν 15
δὲ Παρμενίωνα τοὺς ξένους ἀναλα-
βόντα, καὶ τοὺς Θρᾶκας, καὶ ὅσοι
ἄλλοι ἱππεῖς, ἔξω τῆς ἵππου τῆς
ἑταιρικῆς, περὶ τὴν χώραν τὴν Κα-
δουσίων ἐλαύνειν ἐς Ὑρκανίδα. Κλεί- 16
τῳ δὲ τῷ τῆς βασιλικῆς ἴλης ἡγε-
μόνι ἐπέστειλεν, ἐπειδὰν ἐκ Σούσων
ἐς Ἐκβάτανα ἀφίκηται (καταλέ-

11 lia talentûm militibus do-
nat. Quicunque autem illo-
rum viritim ſtipendia mereri
vellent, conſcribi juſſit. ne-
que pauci nomen dederunt.
12 Reliquos per Epocillum Po-
lyidis filium ad mare deduci
jubet, alio equitum præſidio
adjuncto. Theſſali enim e-
quos ibi reddiderunt. Me-
neti etiam per literas man-
dat, ut quum eo pervene-
rint, navibus in Eubœam
transvehendos curet. Par-
13 menioni quoque negotium
dat, uti pecuniam omnem
ex Perſis allatam in arce
quæ in Ecbatanis deponat,
14 & Harpalo cuſtodiendam
tradat, quem ſuper theſau-
ros ibi cum præſidio ſex
millium Macedonum, & e-
quitum amicorumque non-
15 nullis reliquit. Parmenio-
nem vero ipſum aſſumtis ex-
teris, & Thracibus, reli-
quoque equitatu, præter-
quam amicorum, per Ca-
duſiorum fines in Hyrcani-
16 am mittit. Clito autem re-
giæ turmæ duci ſcribit, ut
quum è Suſis in Ecbatana
ve-

10. παρ' αὐτοῦ ἐπιδούς] *a ſe*, ſua ſponte, doni loco *addens*. Curtius ſimilem hiſtoriam narrat 6, 2, 17, ſed temporum ratio non ſatis congruit.

11. ἰδίᾳ] *privatim*, hoc eſt, non reipublicæ, ſed ſuo nomine, ſua ſponte. Diodorus Siculus XVII, 74. opponit *τοὺς ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων συμμαχήσαντας*, & *τοὺς ἑλομένους ἐν τῇ στρατιᾷ τῇ μετὰ τοῦ βασιλέως μένειν* *Gronov.*

12. Ἐπόκιλλον] Male interpres *reliquos*. Eos enim ipſos intelligit, de quibus 10.

ἀπέδοντο] Vide annon intelligi debeat *vendiderunt*. *Gronov.* Sic Act. V. 8. & VII. 9. & Xenophon paſſim.

ἐπειδὰν ἀφίκωνται, τοὺς ἐπὶ] *Scripſit vero etiam Meneti, poſtquam veniſſent, ut maris accolæ curarent, quo triremibus transveherentur in Eubœam.* Sed verſio Vulcanii oſtendit legiſſe eum, prout legendum eſſe ait Gronovius, ἐπειδὰν ἀφίκωνται ἐπὶ θάλασσαν, ἐπιμεληθῆναι &c.

venisset, (ibi enim valetudinis causâ relictus erat) receptis Macedonibus qui pecuniarum præsidio positi fuerant, in Parthos moveat, quo & ipse venturus erat.

XX. Alexander assumto equitatu amicorum, & antecursoribus, equitibusque mercede conductis, quos Erigyjus ducebat, & phalange Macedonicâ, iis exceptis qui pecuniarum præsidio relicti fuerant, sagittariis etiam & Agrianis sibi conjunctis, in Darium movit. Quumque summâ festinatione contenderet, multi in itinere milites præ lassitudine relicti, multi etiam equi exstincti sunt. Alexander nihilo secius institutum iter urgebat, & undecimis castris Rhagas pervenit. Distat hic locus unius diei itinere à Caspiis pylis, equitanti ita ut Alexander ducebat. Darius vero jam Caspias portas prætergressus erat: & eorum qui fugientem comitabantur, plerique in domos suas sese recipiebant; non pauci etiam sese Alexandro dedebant. Alexander depositâ spe Darium ulla celeritate abs se comprehendi posse, quinque diebus ibi substitit, recreatoque exercitu Oxydatem hominem Persam Mediæ satrapam

λειπτο γὰρ ἐν Σούσοις ἀῤῥωστῶν) ἀναλαβόντα τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐπὶ τῶν χρημάτων τότε ὑπολειφθέντας, ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους, ἵνα καὶ αὐτὸς ἥξειν ἔμελλεν.

1 XX. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τήν τε ἵππον τῶν ἑταίρων, καὶ τοὺς προδρόμους, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Ἐριγύϊος ἡγεῖτο, καὶ τὴν φάλαγγα τὴν Μακεδονικὴν, ἔξω τῶν ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντων, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ
2 Δαρεῖον. Καὶ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν σπουδῇ γιγνομένην, τῶν τε στρατιωτῶν πολλοὶ κάμνοντες ὑπελείποντο, καὶ ἵπποι ἀπέθνησκον· ἀλλὰ καὶ ὣς ἦγε, καὶ ἀφικνεῖται ἐς Ῥάγας ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ. Διέχει δὲ ὁ χῶρος οὗτος ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἐλαύνοντι ὡς Ἀλέξανδρος
3 ἦγε. Δαρεῖος δὲ ἐφθάκει ἤδη παρεληλυθὼς εἴσω τῶν πυλῶν τῶν Κασπίων. Τῶν δὲ συμφευγόντων Δαρείῳ, πολλοὶ μὲν ἀπολιπόντες αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ, ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕκαστος ἀπεχώρουν· οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνεδίδοσαν.
4 Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς ἀπέγνω καταπόδας αἱρήσειν Δαρεῖον, μείνας αὐτοῦ πέντε ἡμέρας, καὶ ἀναπαύσας

Cap. XX. 3. ἐφθάκει ἤδη παρεληλυθὼς εἴσω] *intraverat jam intra Caspias portas.* Sic mox 5.

4. καταπόδας αἱρήσειν] *per vestigia insequendo capturum. vestigiis consecuturum.* Xenophon de canibus leporem insequentibus κύνας ἔχεις ἐπιτετηδευμένας πρὸς τὸ καταπόδας αἱρεῖν, Cyrop. lib. 1. p. 29. l. 20.

σας τὸν στρατὸν, Μηδίας μὲν σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξυδάτην Πέρσην ἄνδρα, ὃς ἐτύγχανε πρὸς Δαρείου ξυνειλημμένος, καὶ ἐν Σούσοις εἰργόμενος· τοῦτο αὐτὸ ἐς πίστιν ἦν πρὸς Ἀλέξανδρον.
5 Αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγε· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ πρὸς ταῖς Κασπίαις πύλαις ἐστρατοπέδευσε· τῇ δευτέρᾳ δὲ εἴσω παρῆλθε τῶν πυλῶν, ἔστε οἰκούμενα ἦν.
6 Ἐπισιτισάμενος δὲ αὐτόθι, ὅτι ἔρημα τὴν πρόσω χώραν ἤκουεν, ἐς προνομὴν ἐκπέμπει Κοῖνον ξὺν ἱππεῦσί τε καὶ τῶν πεζῶν ὀλίγοις.

XXI. 1 Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνεῖται παρ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρατοπέδου, Βαγιστάνης Βαβυλώνιος ἀνήρ, τῶν γνωρίμων, καὶ ξὺν τούτῳ Ἀντίβηλος, τῶν Μαζαίου παίδων.
2 Οὗτοι ἀπήγγειλαν, ὅτι Ναβαρζάνης τε χιλιάρχης τῶν ξὺν Δαρείῳ φευγόντων ἱππέων, καὶ Βῆσσος ὁ Βακτρίων σατράπης, καὶ Βράζας ὁ Ἀραχωτῶν καὶ Δράγγων σατράπης, ξυνειληφότες εἶεν Δαρεῖον.
3 Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, ἔτι μᾶλλον ἦγε σπουδῇ, τοὺς ἑταίρους μόνους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν, καὶ τοὺς προδρόμους ἱππέας, καὶ τῶν πεζῶν τοὺς εὐρωστοτάτους τε καὶ κου-

constituit (a), qui à Dario captus apud Susa in custodiâ habitus fuerat. Hoc ei fidem apud Alexandrum conciliabat. Inde in Parthos exercitum duxit: ac primo quidem die juxta Caspias pylas
5 castra posuit: postridie ipsas pylas ingressus est, ac loca cultoribus frequentia. Quumque inde commeatum in
6 exercitum intulisset, quod interiorem regionem incultam esse audisset, Cœnum cum equitatu exiguoque peditatu frumentatum mittit.

1 XXI. Inter hæc Bagistanes Babylonius vir illustris, & cum eo Antibelus unus ex Mazæi filiis è Darii exercitu ad Alexandrum venerunt, nuntiantes Nabarza-
2 nem mille equitum qui cum Dario fugerant præfectum, & Bessum Bactrianorum satrapam, ac Brazam Arachotorum & Drangarum satrapam, Darium in custodiâ tenere. Quo audito Alexan-
3 der majore adhuc celeritate sibi utendum putavit. amicis tantum, equitibusque antecursoribus, ac peditum fortissimis simul atque expedi- tissi-

(a) *Curt.* 6, 2, 11.

τοῦτο αὐτὸ] Nonnulli habent τοῦτο αὐτῷ. *Gronov.*

5. ἔστε οἰκούμενα ἦν] *quousque loca culta erant.*

6. ἐπισιτισάμενος δὲ αὐτόθι] *commeatum autem illic paraturus.* Ut aoristus sit in significatione futuri temporis; ut 7, 3, 3 ὡς δ' οὐχ ἡττησόμενον ὥρα, ἀλλὰ ἄλλως ἂν ἐπαλλαγέντα. Nam Cœnum equidem ob id ipsum arbitror frumentatum missum, ut commeatum conveheret.

CAP. XXI. 1. Ἀντίβηλος] Brocubelum appellat Curtius 5. 13, 11.

2. Βράζας] idem est, qui Curtio Barzaentes dicitur 6, 6, 30.

tissimis delectis, non exspectato Cœni, qui frumentatum iverat, reditu. Reliquo exercitui Craterum præficiens, mandat sequi, ita ut itinera moderatius faciat. qui secum ibant, arma solum & duorum dierum cibaria gerebant. Totâ itaque nocte, & pôstero die ad meridiem usque continuato itinere, aliquantulum temporis militi ad quietem dedit. Inde rursus totâ nocte progressus, diluculo in ea castra pervenit, unde Bagistanes discesserat. & hostes quidem ibi nactus non est. De Dario certior factus est captivum illum in curru portari, Bessum loco Darii imperium obtinere, & à Bactrianis equitibus aliisque barbaris qui cum Dario fugerant, ducem nominatum esse, præterquam ab Artabazo & Artabazi filiis, Græcisque mercenariis (a). Hos fidos perpetuo in Darium fuisse, neque ea quæ accidissent impedire potuisse. eosque à publicâ viâ deflexos, montes petere, nec cum Besso consilia communicare. Præterea eos qui Darium cepissent ita secum statuisse, ut si audiant

φοτάτους ἐπιλεξάμενος, οὐδὲ τοὺς
ἀμφὶ Κοῖνον προσμείνας ἐκ τῆς
4 προνομῆς ἐπανελθεῖν· τοῖς δὲ ὑπο-
λειπομένοις ἐπιστήσας Κρατερὸν,
προστάττει ἕπεσθαι μὴ μακρὰς ὁ-
δοὺς ἄγοντα. Οἱ δὲ ἀμφ' αὐτὸν,
τὰ ὅπλα εἶχον μόνον, καὶ δύο ἡμε-
5 ρῶν σιτία. Ἐλθὼν δὲ τήν τε νύκτα
ὅλην καὶ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας μέ-
χρι μεσημβρίας, ὀλίγον χρόνον ἀ-
ναπαύσας τὸν στρατὸν, αὖθις ᾔει
ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἅμα ἡμέρᾳ
ὑποφαινούσῃ παρῆν εἰς τὸ στρατό-
πεδον, ὅθεν ἀφωρμήκει ὀπίσω Βα-
γιστάνης· καὶ τοὺς μὲν πολεμίους
6 οὐ κατέλαβε. Δαρείου δὲ περιεπύ-
θετο, αὐτὸν μὲν συνειλημμένον ἄ-
γεσθαι ἐφ' ἁρμαμάξης, Βήσσῳ δὲ
ἀντὶ Δαρείου γενέσθαι τὸ κράτος,
καὶ ἡγεμόνα ὠνομάσθαι Βῆσσον,
πρός τε τῶν Βακτρίων ἱππέων, καὶ
τῶν ἄλλων ὅσοι βάρβαροι ξυνέφευ-
γον Δαρείῳ, πλὴν Ἀρταβάζου,
καὶ τῶν Ἀρταβάζου παίδων, καὶ
7 τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων· τού-
τους δὲ πιστοὺς εἶναι Δαρείῳ, καὶ
εἴργειν μὲν τὰ γιγνόμενα οὐ δυνα-
τοὺς εἶναι· ἐκτραπέντας δὲ ἔξω
τῆς λεωφόρου ὁδοῦ, ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη
ἰέναι κατὰ σφᾶς οὐ μετέχοντας
τοῖς

(a) *Curt. 5, 10, 12. seqq.*

5. ὅθεν ἀφωρμήκει ὀπίσω] *unde concesserat retro* ad Alexandrum, supra 1.
6. Δαρείου δὲ περιεπύθετο] Ex quo hæc cognoverit Curtius refert 5, 13, 7. *Perventum erat in vicum, in quo Darium Bessus comprehenderat. Ibi Melon Darii interpres excipitur. Corpore æger non potuerat agmen sequi, & deprehensus celeritate regis, transfugam se esse simulabat. Ex hoc acta cognoscit.*
περιεπύθετο] Vulcanius dividit ex V. C. περὶ ἐπύθετο. *Gronov.*
ἀντὶ Δαρείου γενέσθαι] MSS. omnes εἶναι, quod & notavit Vulcanius. *Idem.*
7. κατὰ σφᾶς] Facius: *seorsum*. Vide σφᾶς in indice.

τοῖς ἀμφὶ Βῆσσον τοῦ ἔργου. Γνώ- 8
μην δὲ πεποιῆσθαι τοὺς ξυλλα-
βόντας Δαρεῖον, εἰ μὲν διώκοντα
σφᾶς Ἀλέξανδρον πυνθάνοιντο,
παραδοῦναι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ,
καὶ σφίσι τὶ ἀγαθὸν εὑρίσκεσθαι·
εἰ δὲ τὸ ἔμπαλιν ἐπανεληλυθότα
μάθοιεν, τοὺς δὲ στρατιάν τε ξυλ-
λέγειν ὅστην πλείστην δύναιντο, καὶ
διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τὴν ἀρχήν.
Βῆσσον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἐξηγεῖσθαι 9
κατ᾽ οἰκειότητά τε τὴν Δαρείου,
καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ σατραπείᾳ τὸ
ἔργον ἐγίγνετο. Ταῦτα ἀκούσαντι
Ἀλεξάνδρῳ ἀνὰ κράτος διωκτέα ἐ-
φαίνετο. Καὶ ἤδη μὲν ἐξέκαμνον 10
οἵ τε ἄνδρες καὶ οἱ ἵπποι, ὑπὸ τῇ
ταλαιπωρίᾳ τῇ ξυνεχεῖ, ἀλλὰ καὶ
ὡς ἦγε· καὶ διελθὼν ὁδὸν πολλὴν
τῆς τε νυκτὸς, καὶ τῆς ἐπὶ ταύτῃ
ἡμέρας ἔστε ἐπὶ μεσημβρίαν, ἀφ-
ικνεῖται ἔς τινα κώμην, ἵνα τῇ προ-
τεραίᾳ ἐστρατοπεδεύκεσαν οἱ Δαρεῖον
ἄγοντες. Ἐνταῦθα ἀκούσας ὅτι νυ- 11
κτὸς ποιεῖσθαι τὴν πορείαν ἐγνωσ-
μένον εἴη τοῖς βαρβάροις, ἤλεγχε
τοὺς προσχώρους, εἴ δή τινα εἰδεῖεν
ἐπιτομωτέραν ὁδὸν ἐπὶ τοὺς φεύ-
γοντας. Οἱ δὲ εἰδέναι μὲν ἔφασαν,
ἐρήμην δὲ εἶναι τὴν ὁδὸν δι᾽ ἀνυδρίαν.

Alexandrum se insequi, Darium tradant, & rebus suis consulant. Sin retrocessisse intelligant, exercitum quam possint maximum conscribant, & communi inter se ope imperium tueantur. Bessum in præsentiâ exercitus ducem designatum esse, ob eam necessitudinem quæ ipsi cum Dario intercedebat, tum etiam quod in ejus satrapatu id perpetratum erat. Hæc quum audisset Alexander, omni studio persequendam rem existimavit. ac tametsi tam viri, quam equi continuato itineris labore defatigati essent (*a*), nihilo tamen minus urgebat. magnoque itinere per noctem, & insequentem diem ad meridiem usque confecto, in pagum quendam pervenit, ubi qui Darium ducebant pridie consederant. Ibi certior factus barbaris statutum esse noctu iter ingredi, percontatus est incolas, an aliquod viæ compendium nossent, quâ fugientes assequi posset. Qui quidem se nosse affirmârunt (*b*), cæterum viam illam præ aquarum inopia desertam esse. Ipse nihilominus ut illac ducant

(*a*) *Curt. 5, 13, 7.* (*b*) *idem 5, 13, 9.*

8. *καὶ σφίσι τὶ ἀγαθὸν*] Curt. 5 9, 2. *tradito rege vivo, inirent gratiam victoris.* *διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν*] *servare in commune regnum*, ut ex æquo pertineret ad omnes, qui in eodem consilio erant cum Besso. Curt. 5, 9, 2. *interfecto Dario, regnum sibi occuparent.*

9. *Βῆσσον δὲ*] *Bessum autem in præsentia exercitus ducem esse* oportere. Repetenda sunt illa *γνώμην πεποιῆσθαι*, a quibus hæc pendent, ut & hoc ab ipsis decretum fuisse intelligatur, Bessum intereà imperatoriis fungi officiis debere.

cant imperat: quumque intelligeret non posse pedites se festinanter equitantem sequi, equites circiter quingentos equis desilire jubet, & duces peditum aliosque præstantissimos quosque, ita ut pedites armati erant, equos conscendere. Nicanori vero scutatorum præfecto, & Attalo Agrianum duci, per viam quâ Bessus cum suis processerat, reliquos (qui quidem levissime armati essent) ut ducant injungit. ceteri pedites, ut quadrato agmine sequantur. Ipse sub vesperum iter ingressus, citato agmine processit. confectisque per noctem quadringentis stadiis, sub lucem barbaros incomposite fugientes atque inermes assecutus est. Pauci admodum ex iis tanquam se defensuri composuerunt: complures statim conspecto Alexandro, antequam prœlium experirentur, in fugam vertuntur: ex iis vero qui ad arma confugerunt cæsis nonnullis, reliqui terga verterunt. Bessus autem ejusque comites interea Darium curru avehebant. At quum Alexander eorum tergo insta-

12 Ὁ δὲ, ταύτην ἄγειν ἐκέλευσε· καὶ
γνοὺς ὅτι οὐχ ἕψονται οἱ πεζοὶ αὐ-
τῷ σπουδῇ ἐλαύνοντι, τῶν μὲν
ἱππέων ἐς πεντακοσίους κατεβί-
βασεν ἀπὸ τῶν ἵππων· τοὺς ἡγε-
μόνας δὲ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἄλλων
ἐπιλεξάμενος τοὺς κρατιστεύοντας,
ἐπιβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσεν οὕ-
τως, ὥσπερ οἱ πεζοὶ ὡπλισμένοι
13 ἦσαν. Νικάνορα δὲ τὸν τῶν ὑπα-
σπιστῶν ἡγεμόνα, καὶ Ἄτταλον
τὸν τῶν Ἀγριάνων, κατὰ τὴν ὁδὸν
ἥν τινα οἱ ἀμφὶ Βῆσσον προὐκε-
χωρήκεσαν, τοὺς ὑπολειφθέντας
ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ τούτους, ὡς
κουφότατα ἐσταλμένους, τοὺς δὲ
ἄλλους πεζοὺς ἐν τάξει ἕπεσθαι.
14 Αὐτὸς δὲ ἀμφὶ δείλην ἄγειν ἀρξά-
μενος, δρόμῳ ἡγεῖτο· διελθὼν δὲ τῆς
νυκτὸς σταδίους, ἐς τετρακοσίους,
ὑπὸ τὴν ἕω προστυγχάνει τοῖς βαρ-
βάροις ἀτάκτως ἰοῦσι καὶ ἀνόπλοις,
15 ὥστε ὀλίγοι μέν τινες αὐτῶν ὡς ἀ-
μυνούμενοι ὥρμησαν· οἱ δὲ πολλοὶ
εὐθὺς ὡς Ἀλέξανδρον αὐτὸν κατεῖ-
δον, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφευ-
γον· καὶ οἱ τραπέντες ἐς ἀλκὴν ὀ-
λίγων πεσόντων, καὶ οὗτοι ἔφυ-
16 γον. Βῆσσος δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ
τέως μὲν ἐφ᾽ ἁρμαμάξης Δαρεῖον
μετὰ

12 οὕτως ὥσπερ] MSS. omnes οὕτως ὅπως. & editio Basileensis. *Gronov.*

13. ἐν τάξει ἕπεσθαι] *composito agmine sequi*, ut apud Curt 6, 4, 14. Opposita sunt ἐν τάξει & δρόμῳ *cursu*, quod statim sequitur. Manifestissimum hoc fit ex Xenoph. ἀναβ lib 2. p 209 l. 8. ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ᾽ ἐν τάξει ἕπεσθαι *Acclamabant alter alteri, ne cursu ferrentur, sed ordine non perturbato sequerentur.* Vide not. ad 2, 10, 4.

14. δρόμῳ ἡγεῖτο] Curt 5, 13, 12. *calcaribus subditis, effuso cursu eunt.*
ἀτάκτως ἰοῦσι] *incomposite euntes.* Curt 5, 13, 11. *exercitum, utpote qui nihil præcaveret, incompositum inordinatumque procedere.*

μετὰ σφῶν ἐκόμιζον. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν Ἀλέξανδρος, Δαρεῖον μὲν Σατιβαρζάνης καὶ Βαρσαέντης κατατρώσαντες, αὐτοῦ ἀπέλιπον· αὐτοὶ δὲ ἔφυγον ξὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις. Δαρεῖος δὲ ἀποθνήσκει
17 ὀλίγον ὕστερον ἐκ τῶν τραυμάτων, πρὶν ὀφθῆναι Ἀλεξάνδρῳ.

XXII. Ἀλέξανδρος δὲ τὸ μὲν 1
σῶμα τοῦ Δαρείου ἐς Πέρσας ἔπεμψε, θάψαι κελεύσας ἐν ταῖς βασιλικαῖς θήκαις, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πρὸ Δαρείου βασιλεῖς. Σα- 2
τράπην δὲ ἀπέδειξε Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων Ἀμμυνάπην Παρθυαῖον· ἦν δὲ οὗτος τῶν Αἴγυπτον ἐνδόντων Ἀλεξάνδρῳ μετὰ Μαζάκου. Τληπόλεμος δὲ Πυθοφάνους, τῶν ἑταίρων, ξυνετάχθη αὐτῷ, σκοπεῖν τὰ ἐν Παρθυαίοις τε καὶ Ὑρκανίοις.
Τοῦτο τὸ τέλος Δαρείῳ ἐγένετο, 3
ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφῶντος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος· ἀνδρὶ τὰ μὲν πολέμια, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, μαλθακῷ τε, καὶ οὐ φρενήρει, εἰς δὲ τὰ ἄλλα οὐδὲν ἀνεπιεικὲς ἔργον ἀποδειξαμένῳ, ἢ οὐδὲ ἐγγενόμενον αὐτῷ ἀποδείξασθαι·
ὅτι ὁμοῦ μὲν εἰς τὴν βασιλείαν 4
παρελθεῖν, ὁμοῦ δὲ προσπολεμεῖσθαι πρός τε Μακεδόνων καὶ τῶν Ἑλλήνων ξυνέβη· οὔκουν οὐδὲ ἐθέλοντι ἐξῆν ἔτι ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπηκόους, ἐν μείζονι κινδύνῳ ἤπερ

ret (a), Satibarzanes & Barzaëntes Darium abs se graviter vulneratum ibidem relinquunt. ipsi cum DC equitibus sese in præcipitem fugam dederunt. Neque multo post
Darius ex acceptis vulneribus priusquam ab Alexandro visus esset, interiit.

XXII. Alexander Darii corpus ad Persas misit, ut in regiis mausoleis, more aliorum regum qui Darium antecesserant, conderetur. Post hæc
Ammynapem Parthum, qui sibi una cum Mazace Ægyptum tradiderat, Parthorum & Hyrcanorum satrapam constituit. Adjunxit autem illi Tlepolemum Pythophanis filium, unum ex amicis, qui rerum Parthicarum & Hyrcanicarum simul curam gereret.
Atque hic quidem Dario vitæ exitus fuit, archonte Athenis Aristophonte, mense Junio: viro quod ad res bellicas attinet, (si quis alius) languido parumque prudenti: quod ad cætera, qui nihil iniqui in suos commiserit, aut certe potestatem committendi non
habuerit. Nam simulac regnare cœpit, statim à Macedonibus & Græcis bello lacessitus est. Quocirca ne volenti quidem integrum erat subjectos sibi injuriâ afficere, quum ipse in majore periculo quam ipsi ver-

(a) Curt. 5, 13, 15.

16. μετὰ σφῶν ἐκόμιζον] secum ducebant.
CAP. XXII. 2. μετὰ Μαζάκου] Supra 3, 1, 3.

versaretur. Quandiu in vivis fuit, aliæ illum ex aliis calamitates exceperunt, neque ulla intermissio aut requies fuit, ex quo primum ad regnandum accessit. Nam statim initio equestris illa satraparum ad Granicum amnem clades accidit: mox Ioniam & Æoliam amisit, & utramque Phrygiam, Lydiam quoque & Cariam, præter Halicarnassenses: sed paulo post ipsa etiam Halicarnassus erepta est. deinde universa regio maritima ad Ciliciam usque. Post hæc ingens illa ipsius apud Issum clades accidit, in quâ mater, uxor ac liberi ejus capti sunt. deinde Phœnice atque Ægyptus imperio ejus detractæ. Postea ipse in Arbelis & quidem primus turpiter fugit, & plurimum exercitum ex omni barbarorum gente perdidit. Inde profugus è suo regno errans, & postremo ab iis qui circa eum erant, ad extremum destitutus, eodemque tempore & rex & captivus à suis habitus, ac cum ignominiâ ductus, tandem ab intimis sibi proditus & cæsus interiit. Hæc quidem viventi Dario acciderunt: at contra mortuo, regia sepultura, liberorum perinde atque ipso regnante, educatio atque in-

5 ἐκείνοι καθεστηκότι. Ζῶντι μὲν δὴ
ξυμφοραὶ αὐτῷ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις
ξυνηνέχθησαν, οὐδέ τις ἀνακωχὴ
ἐγένετο, ἐπειδὴ πρῶτον ἐς τὴν ἀρ-
6 χὴν παρῆλθεν· ἀλλὰ εὐθὺς μὲν τὸ
τῶν σατραπῶν ἐπὶ Γρανικῷ πταῖσ-
μα ξυνέβη τὸ ἱππικόν, εὐθὺς δὲ
Ἰωνία τε καὶ Αἰολὶς εἴχοντο, καὶ
Φρύγες ἀμφότεροι, καὶ Λυδία,
καὶ Κᾶρες, πλὴν Ἁλικαρνασσέων·
ὀλίγον δὲ ὕστερον καὶ Ἁλικαρνασ-
σὸς ἐξῄρητο· ἐπὶ δὲ ἡ παραλία πᾶ-
7 σα, ἔστε ἐπὶ τὴν Κιλικίαν· ἐνθένδε
ἡ αὐτοῦ ἐπ' Ἰσσῷ ἧττα, ἵνα τήν
τε μητέρα αἰχμαλωτισθεῖσαν καὶ
τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐπ-
εῖδεν· ἐπὶ τῷδε Φοινίκη τε ἀπώ-
8 λετο καὶ Αἴγυπτος πᾶσα· ἐπὶ δὲ,
αὐτὸς ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγέ τε καὶ
ἐν πρώτοις αἰσχρῶς, καὶ στρατιὰν
πλείστην παντὸς τοῦ βαρβαρικοῦ
9 γένους ἀπώλεσε· φυγάς τε ἐκ
τούτου τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς πλανώ-
μενος, καὶ τελευτῶν πρὸς τῶν ἀμφ'
αὐτὸν ἐς τὰ ἔσχατα προδοθείς· βα-
σιλεύς τε ἐν τῷ αὐτῷ καὶ δεσμώτης
ξὺν ἀτιμίᾳ ἀγόμενος, τέλος δὲ
πρὸς τῶν οἰκειοτάτων ἐπιβουλευ-
10 θεὶς ἀπώλετο. Ζῶντι μὲν Δαρείῳ
τοιαῦτα ξυνηνέχθη. Τελευτήσαν-
τι δὲ, ταφή τε ἡ βασιλική, καὶ τῶν
παίδων, ὁποία καὶ βασιλεύοντος
αὐτοῦ, τροφή τε Ἀλεξάνδρου καὶ
παί-

7. ἐπεῖδεν] Improprie hic utitur isto verbo, proprie autem 5,27,11.
8. ἔφυγέ τε καὶ ἐν πρώτοις] Indecenter abundat particula καί, neque ab optimo agnoscitur. *Gronov.*
9. πρὸς τῶν οἰκειοτάτων] a Besso præcipue, de cujus necessitudine cum Dario supra 3,21,9.

παίδευσις, καὶ γαμβρὸς Ἀλέξανδρος. Ὁπότε δὲ ἐτελεύτα, ἐγεγόνει ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

XXIII. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς 1 ὑπολειφθέντας ἐν τῇ διώξει τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν, ἐς Ὑρκανίαν προὐχώρει. Κεῖται δὲ ἡ Ὑρκανία 2 χώρα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Βάκτρα φερούσης· καὶ τῇ μὲν ὄρεσιν ἀπείργεται δασέσι καὶ ὑψηλοῖς, τῇ δὲ πεδίον αὐτῆς καθήκει ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην τὴν ταύτῃ θάλασσαν. Ταύτην δὲ ἦγεν, ὅτι 3 ταύτῃ τοὺς ξένους τοὺς ἀμφὶ Δαρεῖον διαπεφευγέναι ἐς τὰ τῶν Πάγρων ὄρη ἐπύθετο, καὶ αὐτοὺς ἅμα τοὺς Πάγρους χειρωσόμενος. Τριχῇ δὲ διελὼν τὸν στρατὸν, αὐτὸς 4 μὲν τὴν ἐπιτομωτάτην καὶ χαλεπωτάτην ἡγήσατο, τὸ πλεῖστον καὶ ἅμα τὸ κουφότατον τῆς δυνάμεως ἄγων. Κρατερὸν δὲ, τήν τε 5 αὑτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Ἀμύντου, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, καὶ ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐπὶ Ταπούρων ἔστειλεν. Ἐριγύιον δὲ, τούς 6 τε ξένους καὶ τὴν λοιπὴν ἵππον ἀναλαβόντα, τὴν λεωφόρον τε καὶ μακροτέραν ἡγεῖσθαι ἐκέλευσε, τὰς ἁμάξας καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ἄλλον ὅμιλον ἄγοντα. Ὑπερ- 7 βαλὼν δὲ τὰ πρῶτα ὄρη, καὶ κα-

stitutio ab Alexandro, & Alexander gener contigit. Mortuus est annos natus circiter L.

XXIII. Alexander autem, iis quos in persequendâ fugâ post se reliquerat assumtis, in Hyrcaniam movit (a). Sita porro est Hyrcania ad lævam viæ quæ in Bactra ducit: atque hac quidem montibus densis ac præcelsis dividitur; campus vero ejus in magnum mare quod ex eâ parte est porrigitur. Hac Alexander exercitum ducebat, quod acceperat externos milites, qui Darii stipendiis meruerant, in Pagrorum montes confugisse, ipsos etiam Pagros subjugare statuens. Tripartito itaque exercitu, ipse per brevissimos difficillimosque tramites contendebat, maximam expeditissimamque copiarum partem ducens: Craterum autem, cum suo & Amyntæ agmine, cumque sagittariis ac equitibus nonnullis in Tapuros mittit (b): Erigyium vero, exteros, reliquumque equitatum viâ planâ, cæterum longiore, ducere jubet, cui currus atque impedimenta ac cæteram turbam adjungit. Superatis itaque primis montibus, castrisque ibi posi-

(a) *Curt.* 6, 4, 2. (b) *idem* 6, 4, 2.

CAP. XXIII. 1. τοὺς ὑπολειφθέντας] Supra 3, 21, 13.
2. καὶ τῇ μὲν] *& ab una quidem parte montibus densis ac celsis coërcetur; ab altera vero campus ejus patet in magnum quod illic est, æquor.* Sc. Gronov.
τὴν ταύτῃ θάλασσαν] Quod quidam Caspium, quidam Hyrcanum appellant. Curt. 6, 4, 18. & 19.

positis, ipse sumtis scutatis, & Macedonicæ phalangis expeditissimis quibusque, & sagittariorum nonnullis, viam perdifficilem atque impeditam ingressus est, dispositis per viam præsidiis, ubi quid periculi esse videbatur, ne barbari montani in eos qui sequebantur impetum facerent. Ipse cum sagittariis angustias transgressus, in planitie juxta amnem non magnum castra posuit. Eo loci Nabarzanes Darii chiliarcha (*a*), & Phradaphernes Hyrcanorum ac Parthorum satrapa, & alii quidam Persarum qui apud Darium illustriore loco fuerant, ad Alexandrum accedunt, seque ei dedunt. Quatuor ibi in castris dies moratus, partem copiarum quam in itinere reliquerat, recepit. & pars quidem tuto transierant: in Agrianas vero novissimi agminis custodiam tenentes barbari montani irruentes, jaculis repulsi, sese receperunt. Motis inde castris, in Hyrcaniam progressus, Zadracarta urbem petit. Eodem fere tempore Craterus ad eum venit, non inventis quidem exteris qui

(*a*) *Curt.* 6, 5, 22.

τα στρατοπεδεύσας αὐτοῦ, ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς, ᾔει χαλεπὴν ὁδὸν καὶ δύσπορον, φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπὼν, ἵνα σφαλερόν τι αὐτῷ ἐφαίνετο· ὡς μὴ τοῖς ἑπομένοις κατ᾽ ἐκεῖνο ἐπιθοῖντο οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες τῶν
8 βαρβάρων. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν τοξοτῶν διελθὼν τὰ στενὰ, ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ποταμῷ
9 οὐ μεγάλῳ. Καὶ ἐνταῦθα ὄντος αὐτοῦ, Ναβαρζάνης τε ὁ Δαρείου χιλιάρχης, καὶ Φραδαφέρνης ὁ Ὑρκανίας τε καὶ Παρθυαίων σατράπης, καὶ τῶν ἀμφὶ Δαρεῖον Περσῶν οἱ ἐπιφανέστατοι ἀφικόμενοι παρέδοσαν
10 σφᾶς αὐτούς. Ὑπομείνας δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τέσσαρας ἡμέρας, ἀνέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας κατὰ τὴν ὁδὸν, τοὺς μὲν ἄλλους ἀσφαλῶς διελθόντας, τοῖς δὲ Ἀγριᾶσιν ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπέθεντο οἱ ὄρειοι τῶν βαρβάρων· καὶ μεῖον ἔχοντες τῷ ἀκροβολισμῷ ἀπηλλάγησαν.
11 Ἄρας δὲ ἐντεῦθεν, προῄει ὡς ἐφ᾽ Ὑρκανίας εἰς Ζαδράκαρτα πόλιν Ὑρ-
12 κανίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ περὶ Κρατερὸν ξυνέμιξαν αὐτῷ, τοῖς μὲν ξένοις τοῖς Δαρείου οὐκ ἐντετυχηκότες,

7. *κατ᾽ ἐκεῖνο*] scil. *σφαλερὸν in illo* loco periculoso.
τὰ ὄρη ἔχοντες] Hi & propugnatores & incolæ montium intelligi possunt, cum mox 10. *ὄρειοι* vocentur. Verbum tamen *ἔχειν* insidendi potius & præsidio tuendi, quam incolendi & habitandi significationem habere puto. Sic 1, 7, 1. & 13.
9. *καὶ τῶν ἀμφὶ Δαρεῖον*] optimus *καὶ ἄλλοι τῶν* Gronov.
10. *τοὺς ὑπολειφθέντας*] 7. *φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπών.*

κόντες, τὴν χώραν δὲ ὅσην διαπε-
πορευμένοι ἦσαν, τὴν μὲν βίᾳ, τὴν
δὲ ἐνδιδόντων τῶν κατοικούντων
προσπεποιημένοι. Ἐνταῦθα καὶ Ἐ- 13
ριγύιος ἧκε ξὺν τοῖς σκευοφόροις,
καὶ ταῖς ἁμάξαις. Ὀλίγον δὲ ὕστε-
ρον Ἀρτάβαζος ἀφίκετο παρ᾽ Ἀ-
λέξανδρον, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ
Κωφὴν καὶ Ἀριβαρζάνης καὶ Ἀρ-
σάμης, καὶ ξὺν τούτοις παρὰ τῶν
ξένων τῶν ξὺν Δαρείῳ πρέσβεις, καὶ
Αὐτοφραδάτης, ὁ Ταπούρων σα-
τράπης. Αὐτοφραδάτῃ μὲν δὴ τὴν 14
σατραπείαν ἀπέδωκεν· Ἀρτάβα-
ζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας ἅμα οἷ ἐν
τιμῇ ἦγε, τά τε ἄλλα ἐν τοῖς πρώ-
τοις Περσῶν ὄντας, καὶ τῆς ἐς Δα-
ρεῖον πίστεως ἕνεκα. Τοῖς πρέσβεσι 15
δὲ τῶν Ἑλλήνων δεομένοις σπείσα-
σθαι σφίσιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξενι-
κοῦ ἀπεκρίνατο, ὁμολογίαν μὲν οὐκ
ἂν ποιήσασθαι πρὸς αὐτοὺς οὐδε-
μίαν· ἀδικεῖν γὰρ μεγάλα τοὺς
στρατευομένους ἐναντία τῇ Ἑλλάδι
παρὰ τοῖς βαρβάροις, παρὰ τὰ δόγ-
ματα τὰ Ἑλλήνων· ἐκέλευσε δὲ 16
ἥκειν ξύμπαντας, καὶ παραδιδό-
ναι σφᾶς αὐτοὺς, ἐπιτρέποντας
Ἀλεξάνδρῳ χρῆσθαι ὅ, τι βούλοιτο,
ἢ σώζεσθαι ὅπη δύναιντο. Οἱ δὲ 17
ἐπιτρέπειν ἔφασαν σφᾶς τε αὐτοὺς
καὶ τοὺς ἄλλους Ἀλεξάνδρῳ· ξυμ-
πέμπειν τε ἐκέλευον τὸν ἡγησόμε-

Darium ſecuti fuerant (*a*): omnem vero regionem per quam iter fecerat, partim vi, partim deditione incolarum receperat. Erigyius quoque cum impedimentis & curribus eodem pervenit. Neque multo poſt Artabazus & ex filiis ejus Cophen, item Aribarzanes & Arſames ad Alexandrum acceſſit, unaque cum iis legati ab exteris Darium ſecutis, & Autophradates Tapurorum ſatrapa. Autophradatem quidem in ſatrapiam ſuam reſtituit. Artabazum autem & liberos ſecum in honore habuit, tum quod ex principibus Perſicæ nationis eſſent, tum propter eorum erga Darium fidem. Græcorum vero legatis poſtulantibus ut univerſos exteros in fidem amicitiamque ſuam reciperet (*b*), reſpondit ſe nullam cum iis pactionem initurum: graviſſime enim delinquere, qui adverſus Græcos pro barbaris militarent, contra commune Græcorum decretum. Juſſit autem ut omnes ad ſe venirent, ſeque dederent, ut de ipſis pro ſuo arbitrio ſtatuere poſſet, aut ſibi quacunque viâ poſſent ſalutem quærerent. Illi ſemetipſos atque alios Alexandro commit-

(*a*) *Curt.* 6, 4, 23. (*b*) *idem* 6, 5, 6.

13. Ἀριβαρζάνης] Optimus cum altero Ἀριοβαρζάνης. *Gronov.*
16. ὅ, τι βούλοιτο] Opt. ὅτι καὶ βούλοιτο. Deinde idem ἔλεγον, non ἐλέγοντο. *Idem.*

mittunt, petentes ut aliquem ipsis ducem mitteret, quo tuto ad eum venire possint. Ii circiter mille quingenti esse ferebantur. Alexander Andronicum Agerri F. & Artabazum ad eos mittit.

XXIV. Ipse in Mardos profectus est (*a*), sumtis secum scutatis & sagittariis, atque Agrianis, Cœni etiam & Amyntæ agminibus, ac dimidiâ equitum amicorum parte, & jaculatoribus equestribus. Jam enim etiam agmen jaculatorum equestrium constituerat. Magnâ itaque Mardorum regionis parte percursâ, multos eorum fugientes, nonnullos ad arma conversos interficit; multos etiam vivos capit. Ante Alexandrum nemo eam regionem hostiliter invaserat, cum ob asperitatem locorum, tum inopiam incolarum: quæ quidem inopia bellicosos eos faciebat. Quocirca neque Alexandrum unquam ipsos adoriturum suspicati, (quum & ipse alioqui jam ulterius progressus esset) ex improviso capti sunt. Complures autem eorum in montes confugerunt, qui & vehementer excelsi atque abrupti eâ in regione

νου αὐτοῖς, ὡς ἀσφαλῶς διακομισθεῖεν
σθεῖεν παρ᾽ αὐτόν· εἶναι δὲ ἐλέγοντο
ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους. Καὶ
Ἀλέξανδρος πέμπει Ἀνδρόνικον
τὸν Ἀγέῤῥου καὶ Ἀρτάβαζον παρ᾽
αὐτούς.

1 XXIV. Αὐτὸς δὲ προῆγεν ὡς
ἐπὶ Μάρδους, ἀναλαβὼν τούς τε
ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας, καὶ
τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου καὶ
Ἀμύντου τάξιν, καὶ τῶν ἑταίρων
ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς ἱπ-
πακοντιστάς· ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἱπ-
2 πακοντισταὶ ἦσαν τάξις· Ἐπελθὼν
δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς χώρας τῶν
Μάρδων, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν
αὐτῶν φεύγοντας, οὓς δέ τινας ἐς
ἀλκὴν τετραμμένους· πολλοὺς δὲ
3 ζῶντας ἔλαβεν. Οὐ γάρ ἐστιν ὅστις
χρόνῳ ἐμβεβλήκει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν
ἐπὶ πολέμῳ, διά τε δυσχωρίαν,
καὶ ὅτι πένητες οἱ Μάρδοι, καὶ μά-
4 χιμοι ἐπὶ τῇ πενίᾳ ἦσαν· οὐκοῦν οὐδὲ
Ἀλέξανδρον ἐμβαλεῖν ἄν ποτε δεί-
σαντες, ἄλλως τε καὶ προκεχωρη-
κότα ἤδη ἐς τὸ πρόσω, ταύτῃ μᾶλ-
5 λόν τι ἀφύλακτοι ἡλίσκοντο. Πολ-
λοὶ δὲ αὐτῶν καὶ εἰς τὰ ὄρη κατέφυ-
γον, ἃ δὴ ὑπερυψηλά τε καὶ ἀπό-
τομα αὐτοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐστὶν, ὡς
πρὸς ταῦτά γε οὐχ ἥξοντα Ἀλέξ-
6 ανδρον. Ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτῃ προσῆ-
γεν,

(*a*) *Curt.* 6, 5, 11.

CAP. XXIV. 3. χρόνῳ] *unquam*.

καὶ μάχιμοι] tertia hæc caussa est, cur nemo ipsorum regionem invaserit. Verterim ego simpliciter: *Et quia pauperes Mardi, & bellicosi propter paupertatem erant*.

4. ταύτῃ μᾶλλόν τι] *propterea hoc magis*.

γῆν, οἱ δὲ πέμψαντες πρέσβεις,
σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνέδοσαν, καὶ τὴν
χώραν· καὶ Ἀλέξανδρος αὐτοὺς μὲν
ἀφῆκεν, σατράπην δὲ ἀπέδειξεν
αὐτῶν Αὐτοφραδάτην, ὅνπερ καὶ
Ταπούρων. Αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν 7
ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθαπερ ὡρμήθη
ἐς τῶν Μάρδων τὴν γῆν, κατέλαβε
τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους
ἥκοντας, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων
πρέσβεις, οἳ παρὰ βασιλέα Δα-
ρεῖον ἐπρέσβευον, Καλλιστρατίδαν
τε, καὶ Παύσιππον, καὶ Μόνι-
μον, καὶ Ἀνόμαντα, καὶ Ἀθη-
ναίων Δροπίδην. Τούτους μὲν δὴ
ξυλλαβὼν, ἐν φυλακῇ εἶχε. Τοὺς 8
Σινωπέων δὲ ἀφῆκεν, ὅτι Σινωπεῖς
οὔτε τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων μετ-
εῖχον, ὑπὸ Πέρσαις τε τεταγ-
μένοι, οὐκ ἀπεικότα ποιεῖν ἐδό-
κουν, παρὰ τὸν βασιλέα σφῶν
πρεσβεύοντες· ἀφῆκε δὲ καὶ τῶν 9
ἄλλων Ἑλλήνων, ὅσοι πρὸ τῆς εἰ-
ρήνης τε καὶ τῆς ξυμμαχίας τῆς
πρὸς Μακεδόνας γενομένης παρὰ
Πέρσαις ἐμισθοφόρουν, καὶ Καρ-
χηδονίων Ἡρακλείδην τὸν πρεσβευ-
τὴν ἀφῆκε· τοὺς δ' ἄλλους ξυστρα- 10
τεύεσθαί οἱ ἐπὶ μισθῷ τῷ αὐτῷ ἐκέ-
λευσε· καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἀν-
δρόνικον, ὅσπερ ἤγαγέ τε αὐτοὺς,
καὶ ἔνδηλος ἐγεγόνει οὐ φαῦλον
ποιούμενος σῶσαι τοὺς ἄνδρας.

erant, existimantes Alexan-
drum eo nequaquam pervasu-
rum. Postquam vero ea etiam
loca adisset, missis legatis sese
pariter & regionem dedide-
runt. quibus dimissis Auto-
phradatem iis satrapam, ut &
Tapuris, statuit. Ipse in castra
reversus unde in Mardos mo-
verat, Græcos mercenarios
qui ad se venerant, reperit:
item Lacedæmoniorum lega-
tos qui ad Darium missi fue-
rant. hi erant Callistratidas,
Pausippus, Monimus, Ano-
mantus: ac Dropides Athe-
niensium. quos comprehen-
sos in custodiam tradit. Sino-
pensium legatos liberos dimi-
sit, quod Sinopenses nullam
cum republicâ Græcorum so-
cietatem haberent, nec, ut-
pote Persis subditi, inique fa-
cere viderentur, si ad regem
suum legatos mitterent. Reli-
quos præterea Græcos, quot-
quot ante pacem & societa-
tem cum Macedonibus ini-
tam apud Persas mercede mi-
litaverant, atque item Hera-
clidem Carthaginensium lega-
tum, dimisit. Cæteros secum
eâdem mercede, quâ sub Dario
meruerant, militare jussit, iis-
que Andronicum præfecit, qui
illos adduxerat, judicatus-
que est non male fecisse, quod
illorum vitæ consuluisset.

XXV.

7. ἐπανελθὼν] quinto die, ut habet Curtius 6, 5, 21.
τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους. De quibus modo c. 23. sub fin.
Ἀνόμαντα] Opt. Ὀνόμαντα. *Gronov.*
10. ἔνδηλος ἐγεγόνει] *Perspicuum fuerat, quod ipse non parvam rem duceret, servare hos viros.* Non negligentem se præbuerat Andronicus in reducendis Græcis, quasi leve quippiam & contemnendum esset; sed tanquam in re, quam ipse

XXV. His rebus peractis ad Zeudracarta maximam Hyrcaniæ urbem ubi regia erat, exercitum duxit. Atque ibidem dies quindecim commoratus sacrificio diis rite facto, gymnicisque ludis editis, in Parthos contendit. Inde in Ariæ fines, ad Susiam Ariorum urbem (*a*): quo loci Satibarzanes Ariorum satrapes ad eum venit. Huic satrapatum reddit, unaque cum eo Anaxippum unum ex amicis mittit, quadraginta equestribus jaculatoribus ei adjunctis, quos custodes locorum disponeret, ne Arii ab exercitu illac transeunte damni aliquid acciperent. Per id tempus Persarum nonnulli ad eum venerunt, nuntiantes Bessum tiaram rectam, Persicamque vestem gestare, & immutato Bessi nomine Artaxerxem vocari, seque Asiæ regem appellare. habere apud se Persas qui in Bactra profugerant, & ex Bactrianis complures: Scytharum etiam confœderato-

1 XXV. Ταῦτα δὲ διαπραξάμε-
νος, ἦγεν ὡς ἐπὶ Ζευδράκαρτα, τὴν
μεγίστην πόλιν τῆς Ὑρκανίας, ἵνα
καὶ τὰ βασίλεια τοῖς Ὑρκανίοις ἦν.
2 Καὶ ἐνταῦθα διατρίψας ἡμέρας πεν-
τεκαίδεκα, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, ὡς
νόμος, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ποιή-
3 σας, ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγεν· ἐ-
κεῖθεν δὲ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρείας ὅρια,
καὶ Σουσίαν πόλιν τοῖς Ἀρείοις,
ἵνα καὶ Σατιβαρζάνης ἧκεν παρ'
αὐτὸν, ὁ τῶν Ἀρείων σατράπης.
4 Τούτῳ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀπο-
δοὺς, ξυμπέμπει αὐτῷ Ἀνάξιπ-
πον τῶν ἑταίρων, δοὺς αὐτῷ τῶν
ἱππακοντιστῶν ἐς τεσσαράκοντα, ὡς
ἔχοι φύλακας καθιστάναι τῶν τό-
πων, τοῦ μηδὲν ἀδικεῖσθαι τοὺς
Ἀρείους πρὸς τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν
5 πάροδον. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται
παρ' αὐτὸν Περσῶν τινες, οἳ ἤγγε-
λον Βῆσσον τήν τε τιάραν ὀρθὴν ἔ-
χειν, καὶ τὴν Περσικὴν στολὴν φο-
ροῦντα· Ἀρταξέρξην τε καλεῖσθαι
ἀντὶ Βήσσου, καὶ βασιλέα φάσ-
κειν εἶναι τῆς Ἀσίας· ἔχειν τε ἀμφ'
αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς ἐς Βάκτρα
διαφυγόντας, καὶ αὐτῶν Βακτρια-
νῶν

(*a*) *Curt.* 6, 6, 13.

ipse magni momenti judicaret, tantam curam tantamque diligentiam adhibuerat, ut ipsius studium atque industriam alii quoque intellexerint. Vel etiam verti potest: *Præ se ferebat, non parvi se æstimare, quod servasset hos viros.* Ut ergo præmium aliquod operæ hujus & fidei ipsi persolveret Alexander, præesse eum jussit iis ipsis, quos incolumes præstiterat, ut iidem ei essent præmii materia, qui laboris fuissent. Ita ἔνδηλον γίνεσθαι usurpatur 2, 4, 15. & simplex δῆλον 1, 5, 3. 5, 28, 6. Et οὐ φαῦλον ποιεῖσθαι, *non parvum ducere, non negligere, non contemnere, non tanquam rem frivolam negligenter agere*, 1, 7, 5. & 1, 25, 11.

CAP. XXV. 3. τοῖς Ἀρείοις] MSS. optimus duoque alii legunt τῆς Ἀρείας, quod etiam Vulcanius notavit ex V. C. *Gronov.*

5. τήν τε τιάραν ὀρθὴν] Regium hoc erat insigne. Xenoph. Cyropæd. lib. 8. p. 169. l. penult. προφαίνετο ὁ Κῦρος ἐφ' ἅρματος, ὀρθὴν ἔχων τὴν τιάραν, καὶ χιτῶνα πορφυροῦν μεσόλευκον. Infra 6, 29, 4. ὀρθὴν κίδαριν vocat.

νῦν πολλούς· προσδοκᾶσθαι δὲ ἥξειν αὐτῷ καὶ Σκύθας ξυμμάχους. 6 Ἀλέξανδρος δὲ ὁμοῦ ἤδη ἔχων τὴν πᾶσαν δύναμιν, ᾔει ἐπὶ Βάκτρων, ἵνα καὶ Φίλιππος ὁ Μενελάου παρ' αὐτὸν ἀφίκετο ἐκ Μηδίας, ἔχων τούς τε μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο αὐτὸς, καὶ Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς ὑπομείναντας, καὶ τοὺς ξένους τοὺς Ἀνδρομάχου. Νικάνωρ δὲ ὁ Παρμενίωνος, ὁ τῶν ὑπασπιστῶν ἄρχων, τετελευτήκει ἤδη νόσῳ. 7 Ἰόντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὴν ἐπὶ Βάκτρα, ἐξηγγέλθη Σατιβαρζάνης ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀνάξιππον μὲν καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀπεκτονὼς, ὁπλίζων δὲ τοὺς Ἀρείους, καὶ ξυνάγων εἰς Ἀρτακόανα πόλιν, ἵνα τὸ βασίλειον ἦν τῶν Ἀρείων· 8 ἐκεῖθεν δὲ ὅτι ἔγνωκεν, ἐπειδὰν προκεχωρηκότα Ἀλέξανδρον πύθηται, ἰέναι ξὺν τῇ δυνάμει παρὰ Βῆσσον, ὡς ξὺν ἐκείνῳ ἐπιθησόμενος, ὅποι ἂν τύχῃ, τοῖς Μακεδόσιν. 9 Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη αὐτῷ, τὴν μὲν ἐπὶ Βάκτρα ὁδὸν οὐκ ἦγεν· ἀναλαβὼν δὲ τούς τε ἑταίρους ἱππέας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Κοίνου τάξιν· τὴν δὲ ἄλλην δύναμιν αὐτοῦ καταλιπὼν,

rum adventum exſpectare. Alexander omnes jam copias conjunctas habens in Bactra movet. Eo loci Philippus etiam Menelai filius ad eum ex Media venit (*a*), equites mercenarios habens, quibus ipſe præerat, & Theſſalos qui voluntarii remanſerant, ac peregrinos Andromacho duce. Nicanor autem Parmenionis filius, ſcutatorum præfectus, jam morbo ſublatus erat. Eunti in Bactra Alexandro, nuntiatur Satibarzanem Ariorum ſatrapam, interfecto Anaxippo & equitibus jaculatoribus qui ei aderant, Arios armare, & ad urbem Artacoana, in quâ regia Ariorum erat, congregare. Inde vero ſtatuiſſe, quando Alexandrum ulterius progreſſum audiſſet, cum exercitu ad Beſſum ire, ut conjunctis cum illo copiis, quacunque viâ facultas daretur, Macedones adoriretur. His rebus nuntiatis, intermiſſo itinere in Bactra (*b*), ſumtis ſecum amicis equitibus, & jaculatoribus equeſtribus, atque ſagittariis, & Agrianis, & Amyntæ ac Cœni agminibus: reliquo exercitu

(*a*) *Curt.* 6, 6, 35. (*b*) *Idem* 6, 6, 21.

Σκύθας ξυμμάχους] *ſperare autem, venturos ſibi & Scythas auxilio.* Confœderatos Beſſi minus recte Scythas dici, nec id Arrianum velle puto

6. ἐπὶ Βάκτρων] Optimus cum Baſileenſi editione ἐπὶ Βάκτρα. *Gronov.*

τοὺς ἐθελοντὰς ὑπομείναντας] *qui voluntarii remanſerant*, cum cœteri dimitterentur domum 3, 19, 11.

7. τὴν ἐπὶ Βάκτρα] ſcil. ὁδὸν, uti mox integre ſcribitur 9.

8. ὅποι ἂν τύχῃ] MSſ. omnes, etiam Baſileenſis editio ὅπῃ. *Gronov.*

tu ibi relicto, Crateroque ei præfecto, ipse celeriter adversus Satibarzanem & Arios ducit. stadiisque sexcentis biduo emensis, ad Artacoana pervenit. Satibarzanes, ut appropinquare Alexandrum sensit, celeritate adventus consternatus, cum paucis equitibus Ariorum fugit. Plerique enim milites, quum jam imminere ipsis Alexandrum audirent, eum in fugâ destituerunt. Alexander quotquot conscios defectionis fuisse cognovit, desertisque pagis abiisse, acriter eos insecutus, partim interfecit, partim in servitutem redegit. Arsaceque Persâ satrapâ Ariorum constituto, ipse una cum iis qui cum Cratero relicti erant in Zarangæos profectus eo pervenit ubi gentis illius regia erat (*a*). Barsaëntes vero, qui tum eam regionem obtinebat, unus ex iis qui Darium in fugâ oppresserant, cognito Alexandri adventu, ad Indos qui cis Indum flumen incolunt fugit. quem Indi comprehensum ad Alexandrum mittunt. Alexander illum, ob perfidiam quâ erga Darium usus fuerat, interfici jussit.

καὶ ἐπ' αὐτῇ Κρατερὸν ἡγεμόνα, σπου-
δῇ ἦγεν ὡς ἐπὶ Σατιβαρζάνην τε καὶ
10 τοὺς Ἀρείους. Καὶ διελθὼν ἐν δυσὶν
ἡμέραις σαδίους ἐς ἑξακοσίους, πρὸς
11 Ἀρτακόανα ἧκε. Σατιβαρζάνης μὲν
οὖν, ὡς ἔγνω ἐγγὺς ὄντα Ἀλέξαν-
δρον, τῇ ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλα-
γεὶς, ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι τῶν Ἀ-
ρείων ἔφυγε· πρὸς γὰρ τῶν πολλῶν
σρατιωτῶν κατελείφθη ἐν τῇ φυγῇ,
ὡς κἀκεῖνοι ἔμαθον προσάγοντα Ἀ-
12 λέξανδρον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὅσους
ξυναιτίους τῆς ἀποσάσεως κατέμαθε,
καὶ ἐν τῷ τότε ἀπολελοιπότας τὰς
κώμας, τούτων δὲ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ
ὀξείας τὰς διώξεις ποιησάμενος,
τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδρα-
πόδισε· σατράπην δὲ Ἀρείων ἀπέδει-
13 ξεν Ἀρσάκην, ἄνδρα Πέρσην. Αὐτὸς
δὲ σὺν τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν ὑπολε-
λειμμένοις ὁμοῦ οὖσιν, ἤδη ὡς ἐπὶ
τὴν Ζαραγγαίων χώραν ἦγε· καὶ ἀφ-
ικνεῖται ἵνα τὰ βασίλεια τῶν Ζα-
14 ραγγαίων ἦν. Βαρσαέντης δὲ, ὃς τότε
κατεῖχε τὴν χώραν, εἷς ὢν τῶν ξυνε-
πιθεμένων Δαρείῳ ἐν τῇ φυγῇ, προσ-
ιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν, ἐς Ἰν-
δοὺς τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποτα-
15 μοῦ ἔφυγε. Ξυλλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ
Ἰνδοὶ, παρ' Ἀλέξανδρον ἀπέσειλαν·
καὶ ἀποθνήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου, τῆς
ἐς Δαρεῖον ἀδικίας ἕνεκα.

XXVI.

(*a*) *Curt.* 6, 6, 36.

10. πρὸς Ἀρτακόανα] Artacacnam vocat Curtius 6, 6, 33.
12. καὶ ἐν τῷ τότε] *& tunc* adveniente Alexandro, ne ipsi pœnas defectionis darent, *deseruerant vicos* suos.
τούτων δὲ] In tribus MSS. offendi, etiam Vulcanius in V. C. τούτους, ut sit oratio eleganter suspensa & intercisa, quod ab Arriano non est alienum 1, 22, 6. *Gronov.* Conf. 4, 23, 4.
ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ] *hinc inde, diversis viis.*

XXVI. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν 1
Φιλώτα ἐπιβουλὴν τοῦ Παρμενίω-
νος ἔμαθεν Ἀλέξανδρος. Καὶ λέ-
γει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβου-
λος, ὅτι προηγγελμένην ἤδη οἱ
καὶ πρότερον ἐν Αἰγύπτῳ· οὐ μέν
τοι πιστή γε ἐφάνη, τῆς τε φιλίας
τῆς πάλαι ἕνεκα, καὶ τῆς ἐξ αὐ-
τοῦ ἐς Παρμενίωνά τε τὸν πατέρα
Φιλώτα τιμῆς, καὶ ἐς αὐτὸν Φι-
λώταν πίστεως. Πτολεμαῖος δὲ ὁ 2
Λάγου λέγει εἰσαχθῆναι ἐς Μα-
κεδόνας Φιλώταν, καὶ κατηγορῆ-
σαι μὲν αὐτοῦ ἰσχυρῶς Ἀλέξαν-
δρον· ἀπολογήσασθαι δὲ αὐτὸν Φι- 3
λώταν, καὶ τοὺς ἐπιμηνυτὰς τοῦ
ἔργου παρελθόντας, ἐξελέγξαι
Φιλώταν τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν
ἄλλοις τε ἐλέγχοις οὐκ ἀφανέσι,
καὶ μάλιστα δὴ ὅτι αὐτὸς Φιλώ-
τας πεπύσθαι μὲν ἐπιβουλήν τι-
να Ἀλεξάνδρῳ παρασκευαζομένην
συνέφη, ἐξηλέγχετο δὲ κατα-
σιωπήσας ταύτην πρὸς Ἀλέξαν-
δρον, καί τοι δὶς ἐπὶ τὴν σκηνὴν
ὁσημέραι τὴν Ἀλεξάνδρου φοιτῶν·
καὶ Φιλώταν μὲν προσακοντισθῆ- 4
ναι πρὸς τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι
ἄλλοι μετέσχον αὐτῷ τῆς ἐπιβου-
λῆς. Ἐπὶ Παρμενίωνα δὲ σταλῆ- 5
ναι Πολυδάμαντα, ἕνα τῶν ἑταί-

XXVI. Ibidem Alexander Philotam Parmenionis filium vitæ suæ insidiari cognovit. Ptolemæus & Aristobulus autores sunt, quum antea in Ægypto sibi de insidiis significatum fuisset, veteris amicitiæ caussâ, & honoris, quem Parmenioni Philotæ patri habebat, simul etiam fiduciæ caussâ quam de Philota conceperat, nequaquam sibi verisimile id visum fuisse. At Ptolemæus Lagi filius Philotam ad Macedones adductum scribit, graviterque in concione ab Alexandro accusatum fuisse (a): ac Philotam quidem se purgasse: deinde indices accessisse, & criminationem adversus Philotam ac socios ejus instituisse, idque cum aliis non obscuris argumentis, tum præcipue quod Philotas quidem se de quibusdam insidiis Alexandro paratis audisse confessus esset, quas celasse Alexandrum convincebatur, quum alioqui bis per singulos dies Alexandri tabernaculum adire solitus esset: ac Philotam cæterosque omnes insidiarum conscios à Macedonibus jaculis confossos fuisse. Ad Parmenionem vero missum Polydamanta (b), unum

(a) *Curt.* 6, 9, 1. *&c.* (b) *idem* 7, 2, 13. *&c.*

CAP. XXVI. 1. τὴν Φιλώτα ἐπιβουλὴν] De hac fusissime Curtius totis quinque capitibus ultimis libri sexti.

ὅτι προηγγελμένην ἤδη οἱ] ὅτι cum accusativo construitur per peculiarem Græcismum, cujus generis exempla invenies ad 2, 16, 8.

3. ἐπιμηνυτὰς] In optimo simplex est *μηνυτάς*. *Gronov.*

ἐξελέγξαι] *convicisse.* Uti paulo post hac ipsa periodo.

4. προσακοντισθῆναι] Opt. *κατακοντισθῆναι*. *Gronov.*

num ex amicis, literas ab Alexandro ad duces exercitus qui in Mediâ erant ferentem. Hi erant, Cleander, Sitalces, & Menides, qui quidem in exercitu cui præerat Parmenio duces erant constituti, & ab his Parmenionem interfectum: sive quod haud verisimile videretur Alexandro, quum Philotas sibi insidias struxisset, Parmenionem patrem ejus consilii ignarum fuisse: sive, ut maxime conscius non esset, quod periculosum videretur illum interfecto filio superesse: præcipue quum tanta ejus esset autoritas tum apud Alexandrum, tum apud universum exercitum non solum Macedonum, verum etiam exterorum, cujus sæpenumero magnæ parti, interdum etiam majori, jussu Alexandri, summâ cum gratiâ præfuerat.

XXVII. Ferunt quoque eodem tempore etiam (a) Amyntam Andromenis F. in judicium vocatum, & cum eo Polemonem, Attalum, Simmiamque, Amyntæ fratres, tanquam & ipsi insidiarum adversus Alexandrum conscii fuissent, ob fidem atque amici-

ρων, γράμματα Φέροντα παρ' Ἀ-
λεξάνδρου πρὸς τοὺς ςρατηγοὺς
τοὺς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρόν τε, καὶ
Σιτάλκην, καὶ Μενίδην· οὗτοι γὰρ
ἐπὶ τῆς ςρατιᾶς, ἧς ἦρχε Παρ-
6 μενίων, τεταγμένοι ἦσαν. Καὶ
πρὸς τούτων ἀποθανεῖν Παρμενίω-
να· τυχὸν μὲν, ὅτι οὐ πιςὸν ἐδό-
κει εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, Φιλώτα ἐπι-
βουλεύοντος, μὴ ξυμμετασχεῖν
Παρμενίωνα τῷ παιδὶ τοῦ βουλεύ-
7 ματος· τυχὸν δὲ, ὅτι εἰ καὶ μὴ
ξυμμετέσχε, σφαλερὸς ἤδη ἦν
περιὼν Παρμενίων, τοῦ παιδὸς αὐ-
τοῦ ἀνῃρημένου, ἐν τοσαύτῃ ὢν
ἀξιώσει παρά τε αὐτῷ Ἀλεξάν-
δρῳ, καὶ ἐς τὸ ἄλλο ςράτευμα μὴ
ὅτι τὸ Μακεδονικὸν, ἀλλὰ καὶ
8 τῶν ἄλλων ξένων· ὧν πολλάκις
καὶ ἐν μέρει, καὶ παρὰ τὸ μέρος,
κατὰ πρόσταξιν τὴν Ἀλεξάνδρου,
ξὺν χάριτι ἐξηγεῖτο.

1 XXVII. Λέγουσι δὲ καὶ Ἀ-
μύνταν τὸν Ἀνδρομένους κατὰ
τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπαχθῆναι ἐς κρί-
σιν, καὶ Πολέμωνα, καὶ Ἄττα-
λον, καὶ Σιμμίαν, τοὺς Ἀμύν-
του ἀδελφοὺς, ὡς ξυμμετασχόν-
τας καὶ αὐτοὺς τῆς ἐπιβουλῆς
τῆς κατ' Ἀλεξάνδρου, κατὰ πί-

ςιν

(a) *Curt. 7, 1, 10.*

6. βυλεύματος] Opt. ἐπιβυλεύματος. *Gronov.*

8. ὧν πολλάκις καὶ ἐν μέρει] Vertendum fuerat: *quibus sæpe seu ordine ipsum vocante seu etiam extra ordinem jussu Alexandri præfuerat.* Ἐν μέρει est vice propria, & suo ordine. Rursum παρὰ τὸ μέρος est, quum non vicem suam obiret, sed Alexandri jussu aliis præteritis id munus ipsi potissimum non vocante ipsum serie injungeretur. Hoc autem erat ex disciplina Macedonicæ militiæ, ut primus locus seu imperia sive inter duces, sive inter τάγματα, & pro iis quoque duces eorum transirent vel per dies vel per hebdomadas, (*num vero & Macedonibus hæc nota fuere?*) ut demonstravimus satis perspicua fide ad 1 14, 9. *Idem.*

ςιν τε καὶ ἑταιρίαν τὴν Φιλώτα.
Καὶ ἐδόκει πιςοτέρα ἡ ἐπιβουλὴ 2
ἐς τὸ πλῆθος, ὅτι Πολέμων εἷς
τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἀμύντου,
ξυλληφθέντος Φιλώτα, ἔφυγεν
ἐς τοὺς πολεμίους. Ἀλλ' Ἀμύν- 3
τας γε ξὺν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπο-
μείνας τὴν δίκην, καὶ ἀπολογη-
σάμενος ἐν Μακεδόσι καρτερῶς,
ἀφίεται τῆς αἰτίας· καὶ εὐθὺς ὡς 4
ἀπέφυγεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἠξίω-
σεν ἀφεθῆναί οἱ ἐλθεῖν παρὰ τὸν
ἀδελφὸν, καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐ-
τὸν παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ
οἱ Μακεδόνες ξυγχωροῦσιν. Ὁ δὲ 5
ἀπελθὼν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τὸν Πο-
λέμωνα ἐπανήγαγε· καὶ ταύτῃ
πολὺ ἔτι μᾶλλον ἢ πρόσθεν ἔξω
αἰτίας ἐφάνη Ἀμύντας. Ἀλλ' 6
ὀλίγον γε ὕςερον κώμην τινὰ πο-
λιορκῶν, τοξευθεὶς, ἐκ τῆς πλη-
γῆς ἐτελεύτησεν, ὥςτε οὐδὲν
πλέον αὐτῷ γίγνεται τὴν κρίσιν
ἀποφυγόντι, ὅτι μὴ ἀγαθῷ νο-
μιζομένῳ ἀποθανεῖν. Ἀλέξαν- 7
δρος δὲ καταςήσας ἐπὶ τοὺς ἑταί-
ρους ἱππάρχας δύο, Ἡφαιςίωνά
τε τὸν Ἀμύντορος, καὶ Κλεῖτον
τὸν Δρωπίδου, καὶ δίχα διελὼν
τὴν τάξιν τῶν ἑταίρων (ὅτι οὐδὲ 8
φίλον ἂν ἠβούλετο ἕνα τοσούτων,

tiam quam cum Philota coluerant. Hoc etiam insidiarum suspicionem verisimiliorem apud multitudinem effecit, quod Polemon, unus ex Amyntæ fratribus, Philota comprehenso, ad hostes profugerat. At quum Amyntas cum fratribus actionem publicam sustinuisset, causamque suam strenue apud Macedones dixisset, ab eâ criminatione absolutus est: statimque post absolutionem in concilio factam, potestatem sibi fieri petiit eundi ad fratrem, ut eum ad Alexandrum reduceret. Quod quum à Macedonibus illi concessum esset, abiit, eodemque die Polemonem reduxit. Ex eo multo quam antea manifestius apparuit Amyntam extra culpam fuisse. Cæterum paulo post pagum quendam oppugnans, sagittâ ictus, ex eo vulnere interiit: adeo ut nihil illi ex illâ absolutione accesserit, præter quam quod vir bonus habitus interierit. Post hæc Alexander equitatui duos ex amicis Hephæstionem Amyntoris filium, & Clitum Dropidæ præfecit, divisisque in duas partes amicorum copiis (neque enim quemquam amicorum volebat

CAP. XXVII. 7. *κατασήσας ἐπὶ τὰς ἑταίρους*] *præfecit amicorum equitatui duces duos.* Et verba hanc versionem postulant & res ipsa, cum mox dicantur amicorum copiæ in duas partes divisæ.

δίχα διελὼν] Quæ amicorum copiæ in unius antea Philotæ manu, ut clarum ex Curtii libro 6. cap. 9. ubi Alexander ad milites ait: *Equitatui, optimæ exercitus parti, principibus nobilissimæ juventutis unum præfeci.* Sic & Arrianus hoc libro: *Συμπάσης δὲ τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἦρχεν ὁ Παρμενίωνος. Blanchard.*

8. *οὐδὲ φίλον ἂν*] *ne amicorum quidem*, ex quorum numero erant Hephæstio & Clitus. Cæterum notandum hic discrimen τοῦ ἑταίρου & τοῦ φίλου. Illud nomen est

bat unum tot equitibus, qui alioqui præstantissimi totius equitatus & dignitate & bellicâ virtute erant, solum præfectum esse) ad eos pervenit, qui olim quidem Agriaspæ (*a*), postea vero Euergetæ vocati sunt, *hoc est benefici*, quod Cyrum Cambysis filium in expeditione Scythicâ adjuvissent. Hos Alexander, quod illorum majores de Cyro bene meriti fuissent, honore affecit. Quumque ipse intelligeret eos non more reliquorum ejus regionis barbarorum vivere, sed perinde atque qui apud Græcos optime instituti sunt, justitiam colere, liberos dimisit, tantumque ex finitimis locis agri quantum petiêre (exiguum autem petiêre) dedit. Eo loci Apollini sacrum fecit: & Demetrium, unum ex corporis custodibus, quem Philotæ consiliorum participem fuisse suspicabatur, comprehendit, & Ptolemæum Lagi in ejus locum suffecit.

XXVIII. His peractis in Bactra & Bessum movit, Drangis Dragogisque in ipso itinere subactis. Subegit autem etiam Arachotos (*b*), & Menonem iis satrapam constituit. Posthæc Indos Arachotis finitimos invadit: omnes has

ἱππέων, ἄλλως τε καὶ τῶν κρατίστων τοῦ παντὸς ἱππικοῦ κατά τε ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν,
9 ἐξηγεῖσθαι) ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν Ἀγριάσπας καλουμένους, ὕστερον δὲ Εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, ὅτι Κύρῳ τῷ Καμβύσου ξυνεπελάβοντο τῆς ἐς Σκύ-
10 θας ἐλάσεως. Καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ὧν τε ἐς Κῦρον ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν, τιμήσας· καὶ αὐτὸς καταμαθὼν ἄνδρας οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους πολιτεύοντας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν Ἑλλήνων μεταποιουμένους, ἐλευθέρους τε ἀφῆκε, καὶ χώραν τῆς ὁμόρου ὅσην αὐτοὶ σφίσιν ᾔτησαν (οὐ πολλὴν δὲ οὐδ᾽ αὐτοὶ ᾔτησαν)
11 προσέθηκεν. Ἐνταῦθα θύσας τῷ Ἀπόλλωνι, Δημήτριον μὲν ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, ὑποπτεύσας μετασχεῖν Φιλώτᾳ τῆς ἐπιβουλῆς, ξυνέλαβε· σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Δημητρίου ἀπέδειξε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου.

1 XXVIII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, προῄει ὡς ἐπὶ Βάκτρα τε καὶ Βῆσσον, Δράγγας τε καὶ Δραγωγοὺς ἐν τῇ παρόδῳ παραστησάμενος. Παρεστήσατο δὲ καὶ τοὺς Ἀραχώτους, καὶ σατράπην κατέστησεν ἐπ᾽ αὐτοῖς Μένωνα. Ἐπῆλθε δὲ καὶ

(*a*) *Curt.* 7, 3, 1. (*b*) *idem* 7, 3, 4 & 5.

est honoris & dignitatis, tribuebaturque præstantissimæ equitatus parti, uti vel hic locus declarat; hoc autem fidei & amoris, quo sensu Latini proprie amicos appellant. Quæ duo cum Latini non distinguant, obscurius hæc Latine dicuntur, quæ in Græco sunt plana & perspicua.

11. Δημήτριον] Hinc inter conjuratos nominatur Curt. 6, 7, 15.

καὶ τῶν Ἰνδῶν τοὺς προσχώρους Ἀρα-
χώτοις. Ξύμπαντα δὲ ταῦτα ἔθνη διὰ 2
χιόνος τε πολλῆς, καὶ ξὺν ἀπορίᾳ τῶν
ἐπιτηδείων, καὶ τῶν στρατιωτῶν τα-
λαιπωρίᾳ ἐπῆλθε. Μαθὼν δὲ τοὺς Ἀ- 3
ρείους αὖθις ἀφεστάναι, Σατιβαρζά-
νου ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλόντος
σὺν ἱππεῦσι δισχιλίοις, οὓς παρὰ
Βήσσου ἔλαβεν, ἀποστέλλει παρ᾽ αὐ-
τοὺς Ἀρτάβαζόν τε τὸν Πέρσην, καὶ
Ἐριγύιον, καὶ Κάρανον, τῶν ἑταίρων.
Προσέταξε δὲ καὶ Φραταφέρνην τὸν 4
τῶν Παρθυαίων σατράπην ξυνεμβα-
λεῖν αὐτοῖς ἐς τοὺς Ἀρείους· καὶ γί-
γνεται μάχη τῶν ἀμφὶ Ἐριγύιον καὶ
Κάρανον πρὸς Σατιβαρζάνην καρτερά·
οὐδὲ πρόσθεν οἱ βάρβαροι ἐνέκλιναν, 5
πρὶν Σατιβαρζάνην ξυμπεσόντα Ἐ-
ριγύιῳ, ὡς Ἐριγυίου πλήξαντος δό-
ρατι ἐς τὸ πρόσωπον, ἀποθανεῖν. Τό-
τε δ᾽ ἐγκλίναντες οἱ βάρβαροι, προ-
τροπάδην ἔφευγον. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀ- 6
λέξανδρος πρὸς τὸν Καύκασον τὸ ὄρος
ἦγεν, ἵνα καὶ πόλιν ἔκτισε, καὶ
ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ θύσας
ἐνταῦθα τοῖς θεοῖς, ὅσοις νόμος αὐτῷ,
ὑπερέβαλε τὸ ὄρος τὸν Καύκασον·
σατράπην μὲν τῇ χώρᾳ ἐπιτάξας 7
Προέξην ἄνδρα Πέρσην· τῶν δ᾽ ἑταί-
ρων, Νειλόξενον τὸν Σατύρου, ἐ-
πίσκοπον ξὺν στρατιᾷ ἀπολιπών. Τὸ 8
δὲ ὄρος ὁ Καύκασος, ὑψηλὸν μέν
ἐστιν, ὥσπερ τι ἄλλο τῆς Ἀσίας,

gentes per multas nives, in magnâ rerum omnium penuriâ, summis militum laboribus subjugavit. Quumque cognovisset Arios denuo desciviſſe, Satibarzane cum duobus millibus equitum quos à Beſſo acceperat, in eorum agros ingreſſo, Artabazum Perſam, & Erigyium Caranumque ex amicis in eos mittit, Phratapherne Parthorum ſatrapa una cum eis in Arios miſſo. Atrox ibi Erigyii & Carani adverſus Satibarzanem prœlium committitur (a). neque prius barbari in fugam ſeſe inclinarunt, quam Satibarzanes cum Erigyio congreſſus, jaculoque faciem transfoſſus cecidit. Tum effuſa barbarorum fuga fit. Inter hæc Alexander ad Caucaſum montem profectus, urbem ibi condidit (b), quam Alexandriam nominavit, & ſacrificio diis patrio more facto, Caucaſum montem ſuperavit. Satrapam illi regioni conſtituit Proëxem Perſam. ex amicis vero Niloxenum Satyri filium inſpectorem cum exercitu ibi relinquit. Mons Caucaſus, nulli montium qui in Aſiâ ſunt

(a) *Curt* 7, 4, 33. (b) *idem* 7, 3, 19 & 23.

CAP. XXVIII. 4. *μάχη τῶν ἀμφὶ*] In Opt. & altero & Auguſt. eſt τοῖς ἀμφί. *Gronov.*
5. *ὡς Ἐριγυίου*] Mſſ. ὑπὸ Ἐριγυίου πληγέντα. *Idem.*
τότε δ᾽ ἐγκλίναντες] Opt. τότε δὴ ἐγκ. *Idem.*
6. *ὅσοις νόμος αὐτῷ*] *quibus ſolebat.*

sunt altitudine secundus est, ut Aristobulus autor est. Ejus ab eâ parte tum temporis ut plurimum nudum dorsum erat. In magnam enim longitudinem porrigitur Caucasus; adeo ut & Taurum montem, qui Ciliciam Pamphiliamque disterminat, à Caucaso duci velint, aliosque ingentes montes qui pro varietate gentium, a quibus incoluntur, nomina variant. At in hoc Caucaso nihil præter terebinthum & silphium nascitur, ut autor est Aristobulus: & nihilominus multos incolas habet, multæque in eo pecudes atque armenta pascuntur, quod pecudes silphium ament: & si ex longinquiore loco id per odoratum senserint, citatim eo feruntur, depastoque flore radicem etiam suffodiunt atque arrodunt: eamque ob causam Cyrenæi greges ovium quam longissime ab iis locis arcent, quibus silphium nascitur: alii sepem obducunt, ne si pecudes propius accedant, ad interiora loca penetrare possint. ma-

ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ψιλὸν δὲ
9 τὸ πολὺ αὐτοῦ τόγε ταύτῃ. Μα-
κρὸν γὰρ ὄρος παρατέταται ὁ Καύ-
κασος, ὥστε καὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄ-
ρος, ὃς δὴ τὴν Κιλικίαν τε καὶ Παμ-
φυλίαν ἀπείργει, ἀπὸ τοῦ Καυ-
κάσου εἶναι λέγουσι, καὶ ἄλλα ὄ-
ρη μεγάλα διακεκριμένα ἀπὸ τοῦ
Καυκάσου ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐπωνυ-
10 μίᾳ, κατὰ ἔθνη τὰ ἑκάστων. Ἀλ-
λὰ ἔν γε τούτῳ τῷ Καυκάσῳ οὐδὲν
ἄλλο ὅτι μὴ τέρμινθοι πεφύκασι,
καὶ σίλφιον, ὡς λέγει Ἀριστόβου-
11 λος· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐπῳκεῖτο πολλοῖς
ἀνθρώποις, καὶ πρόβατα πολλὰ καὶ
κτήνη ἐνέμοντο, ὅτι καὶ χαίρουσι
τῷ σιλφίῳ τὰ πρόβατα· καὶ εἰ ἐκ
πολλοῦ πρόβατον σιλφίου αἴσθοιτο,
καὶ θεῖ ἐπ' αὐτὸ, καὶ τό, τε ἄνθος
ἐπινέμεται, καὶ τὴν ῥίζαν ἀνορύτ-
12 τον καὶ ταύτην κατεσθίει· ἐπὶ τῷδε
ἐν Κυρήνῃ ὡς μακροτάτω ἀπελαύ-
νουσιν τὰς ποίμνας τῶν χωρίων,
ἵνα καὶ αὐτοῖς τὸ σίλφιον φύεται·
οἱ δὲ καὶ περιφράσσουσι τὸν χῶρον,
τοῦ μηδ' εἰ πελάσαιεν αὐτῷ τὰ πρό-
βατα, δυνατὰ γενέσθαι εἴσω παρελ-
θεῖν· ὅτι πολλοῦ ἄξιον Κυρηναίοις
τὸ

8. Ψιλὸν δὲ τὸ πολὺ] Vult auctor, magnam Caucasi partem, imprimis eam, in qua tunc Alexander versabatur, nudam & effœtam gignentium fuisse non solum isto tempore, sed etiam perpetuo *Gronov.*

9. διακεκριμένα] *distinctos a Caucaso alia atque alia appellatione.* Ita 3, 30, 16. ἡ Λιβύη ἀπὸ τῆς Ἀσίας τῆς ἄλλης τῷ Νείλῳ ποταμῷ διακέκριται. Piura de Caucaso & Tauro traduntur Ind. cap. 2.

κατὰ ἔθνη] MSS. κατὰ ἔθη, & Stephanus in ora editionis Vulcanii.

10. ἔν γε τούτῳ τῷ Καυκάσῳ] *in hoc quidem Caucaso.* Legenti Indica cap. 2, 4. patebit, cur Arrianus dicat ἔν γε τούτῳ, quibus verbis hunc Caucasum ab alio Caucaso, Scythico nempe illo distinguit, quem Alexander nunquam transcendit.

12. ἵνα καὶ] Particulam καὶ exigente Opt. codice relego. *Gronov.*

εἴσω παρελθεῖν] *intrare*, ne ab interioribus tantum locis prohibitæ intelligantur, cum eas prorsus a silphii pastu arcuerint.

τὸ σίλφιον. Βῆσσος δὲ ἔχων ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς μετασχόντας αὐτῷ τῆς Δαρείου συλλήψεως, καὶ αὐτῶν Βακτρίων ἐς ἑπτακισχιλίους, καὶ Δάας τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ ἐποικοῦντας, ἔφθειρε τὴν ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Καυκάσῳ, ὡς ἐρημίᾳ τε τῆς χώρας τῆς ἐν μέσῳ αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ἀπείρξειν Ἀλέξανδρον τοῦ μὴ ἐλαύνειν πρόσω. Ἀλλ' Ἀλέξανδρος ἤλαυνεν οὐδὲν μεῖον, χαλεπῶς μὲν διά τε χιόνος πολλῆς, καὶ ἐνδείᾳ τῶν ἀναγκαίων, ᾔει δὲ ὅμως. Βῆσσος δὲ, ἐπεὶ ἐξηγγέλλετο αὐτῷ οὐ πόῤῥω ἤδη ὢν Ἀλέξανδρος, διαβὰς τὸν Ὦξον ποταμὸν, τὰ μὲν πλοῖα ἐφ' ὧν διέβη κατέκαυσεν, αὐτὸς δὲ εἰς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς χώρας ἀπεχώρει. Εἵποντο δὲ αὐτῷ οἵ τε ἀμφὶ Σπιταμένην καὶ Ὀξυάρτην, ἔχοντες τοὺς ἐκ τῆς Σογδιανῆς ἱππέας, καὶ Δάαι οἱ ἀπὸ τοῦ Τανάϊδος. Οἱ δὲ τῶν Βακτρίων ἱππεῖς, ὡς φεύγειν ἐγνωκότα ἔμαθον Βῆσσον, ἄλλος ἄλλῃ ἐπὶ τὰ σφῶν ἕκαστοι ἀπηλλάγησαν.

13 gno enim apud Cyrenæos in pretio est silphium. Bessus autem Persis, qui participes consiliorum in capiendo Dario fuerant, comitatus, Bactrianisque circiter septem millibus (*a*), & Dais cis Tanaim fluvium habitantibus, regionem Caucaso adjacentem depopulatus est, ut præ vastitate regionis inter se & Alexandrum interjectæ, rerumque necessariarum penuriâ, Alex-
14 andrum quominus progrederetur impediret. Is vero idcirco nihilominus processit, dif-
15 ficulter quidem & ob nivium altitudinem, & commeatus inopiam: processit tamen. Bessus, ut cognovit Alexandrum jam non procul abesse, Oxo flumine trajecto, navigia quibus copias transvexerat in-
16 cendit; ipse in Nautaca Sogdianæ regionis se recepit. Sequebantur eum Spitamenes & Oxyartes cum equitibus Sogdianis, & Dais à Tanai pro-
17 fectis. Bactriani equites, quum in unâ fugâ Bessum salutis suæ spem posuisse intellexerunt, alius alio dilapsi domum reverterunt.

XXIX. Ἀλέξανδρος δὲ ἐς Δράψακα ἀφικόμενος, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, ἐς Ἀόρνους τε ἦγε καὶ Βάκτρα, αἳ δὴ μέγισται εἰσὶ πόλεις ἐν τῇ Βακτρίων χώρᾳ· καὶ ταύτας τε ἐξ ἐφόδου ἔλαβε, καὶ φυλακὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἀόρνου ἀπέλιπε, καὶ

1 XXIX. Alexander inde Drapsaca profectus, recreato exercitu, in Aornos & Bactra movit (*b*), quæ quidem maximæ sunt in Bactris
2 urbes: quibus primo impetu captis, præsidium in arce Aor-

(*a*) *Curt.* 7, 4, 20. (*b*) *idem* 7, 4, 31.

Aorni constituit, cui Archelaum Androcli filium, unum ex amicis, præfecit; reliquis vero Bactriis non difficulter sese dedentibus Artabazum Persam satrapam dedit. Ipse ad Oxum flumen exercitum duxit. Oxus fluvius è monte Caucaso fluit, omnium Asiæ fluminum, quotquot Alexander cum exercitu adiit, maximum, Indorum fluminibus exceptis. Hæc enim omnia flumina magnitudine superant. Oxus porro in mare magnum, juxta Hyrcaniam, influit. Conanti Alexandro flumen transire, nulla se facultas offerre videbatur. namque ejus latitudo ad sex maxime stadia extenditur: altitudo latitudini non respondet, sed multo profundior & sabulosus est. Cursus fluminis adeo rapidus, ut facile quæ vado infixa fuerint subvertat secumque rapiat, utpote quæ ob sabulum firmiter stabilita non sint. ad hæc materia etiam pontibus struendis deerat.

ἐπὶ ταύτης Ἀρχέλαον τὸν Ἀνδρο-
3 κλου, τῶν ἑταίρων· τοῖς δ' ἄλλοις
Βακτρίοις οὐ χαλεπῶς προσχωρήσασιν, ἐπέταξε σατράπην Ἀρτάβαζον τὸν Πέρσην· αὐτὸς δὲ ἦγεν ὡς
4 ἐπὶ τὸν Ὦξον ποταμόν. Ὁ δὲ Ὦξος ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Καυκάσου, ἐςι δὲ ποταμῶν μέγιςος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐπῆλθον, πλὴν τῶν Ἰνδῶν ποτα-
5 μῶν. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ ποταμοὶ πάντων μέγιςοι εἰσίν· ἐξίησι δὲ ὁ Ὦξος ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, τὴν καθ'
6 Ὑρκανίαν. Διαβαίνειν δὲ ἐπιχειροῦντι αὐτῷ τὸν ποταμὸν, πάντῃ ἄπορον ἐφαίνετο· τὸ μὲν γὰρ εὖρος ἦν ἐς ἓξ μάλιςα ςαδίους· βάθος δὲ, οὐδὲ πρὸς λόγον τοῦ εὔρους, ἀλλὰ πολὺ δή τι βαθύτερος, καὶ ψαμμώδης, καὶ ῥεῦμα ὀξὺ, ὡς τὰ καταπηγνύμενα πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥου ἐκςρέφεσθαι ἐκ τῆς γῆς οὐ χαλεπῶς, οἷα δὴ οὐδὲ βεβαίως κατὰ τῆς ψάμ-
7 μου ἱδρυμένα· ἄλλως τε καὶ ἀπορία ὕλης ἐν τοῖς πόνοις ἦν· καὶ τριβὴ πολλὴ ἐφαίνετο, εἰ μακρόθεν
μετ-

CAP. XXIX. 5. οἱ δὲ Ἰνδοὶ] In omnibus antiquis hæc ita leguntur: οἱ δὲ Ἰνδοὶ πάντων ποταμῶν μέγιςοι *Gronov.*

6. οὐδὲ πρὸς λόγον τοῦ εὔρους] *ne quidem respondet latitudini.* Major erat profunditas quam pro latitudine: ita πρὸς λόγον est Ind. 9, 6. & 15, 6.

πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ] *ab ipso fluxu evellantur e terra haud difficulter.* Ita rectius hæc verba puto cum sequentibus conjungi, quam cum antecedente καταπηγνύμενα. Tam violentum Oxum amnem invehi ait, ut ipsa cursus rapiditate facile, quæ infixa sint, e terra evertantur.

βεβαίως] Cod. Bas. βεβίως. *Blanck.*

κατὰ τῆς ψάμμου ἱδρυμένα] *in arenam consistuta, defixa.* Vide κατὰ in indice, ut κατὰ βάθους *in altum*, 2, 21, 10.

7. ἐν τοῖς πόνοις] Opt. πόροις. *Gronov.* Quæ vox omnino huic loco convenientior est. Πόρος enim & locus dicitur, ubi transmittitur 6, 7, 2, quanquam pluralem numerum hoc sensu non memini me legere. Idem ergo id foret cum eo, quod est apud Curtium 7, 5, 17, pontem erigi non potuisse *circum amnem nudo solo.*

μετίοιεν ὅσα ἐς γεφύρωσιν τοῦ
πόρου. Ξυναγαγὼν οὖν τὰς δι- 8
φθέρας, ὑφ' αἷς ἐσκήνουν οἱ
στρατιῶται, φορυτοῦ ἐμπλῆσαι
ἐκέλευσεν ὡς ξηροτάτου, καὶ
καταδῆσαί τε καὶ ξυῤῥάψαι ἀ-
κριβῶς, τοῦ μὴ ἐνδύεσθαι ἐς αὐ-
τὰς τοῦ ὕδατος· ἐμπλησθεῖσαι δὲ
καὶ ξυῤῥαφεῖσαι, ἱκαναὶ ἐγένον-
το διαβιβάσαι τὴν στρατιὰν ἐν
πέντε ἡμέραις. Πρὶν δὲ διαβαί- 9
νειν τὸν ποταμὸν, τῶν τε Μακε-
δόνων ἐπιλέξας τοὺς πρεσβυτά-
τους, καὶ ἤδη ἀπολέμους, καὶ
τῶν Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς
καταμείναντας, ἐπ' οἴκου ἀπέ-
στειλεν. Ἐκπέμπει δὲ καὶ Στα- 10
σάνορα, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐς Ἀ-
ρείους, προστάξας Ἀρσάμην μὲν
τὸν σατράπην τῶν Ἀρείων ξυλ-
λαβεῖν, ὅτι ἐθελοκακεῖν αὐτῷ
Ἀρσάμης ἔδοξεν· αὐτὸν δὲ σα-
τράπην εἶναι ἀντ' ἐκείνου Ἀ-
ρείων. Περάσας δὲ τὸν Ὦξον πο- 11
ταμὸν ἦγε κατὰ σπουδὴν, ἵνα
Βῆσσον εἶναι ξὺν τῇ δυνάμει ἐπυν-
θάνετο. Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνοῦν- 12
ται παρὰ Σπιταμένους καὶ Δα-
ταφέρνου πρὸς αὐτὸν ἀγγέλλον-
τες, ὅτι Σπιταμένης καὶ Δα-
ταφέρνης, εἰ πεμφθείη αὐτοῖς ὀ-
λίγη στρατιὰ, καὶ ἡγεμὼν τῇ στρα-
τιᾷ, ξυλλήψονται Βῆσσον, καὶ

Multum præterea moræ faciendum videbatur, si ex longinquo apportanda essent quæcunque ad flumen ponte jungendum erant necessaria. Collectis itaque pellibus sub quibus milites in tentoriis degebant (a), sarmentis quammaxime siccis eas impleri, accurateque vinciri & consui jubet, ne aquam aliquâ ex parte admittere possent. quibus ita impletis & consutis, exercitum quinque dierum spatio traduxit. Antequam vero flumen trajiceret, seligens ex Macedonibus qui aut præ ætate aut vulneribus inepti ad pugnam erant, & ex Thessalis qui voluntarii remanserant, in domos suas remisit. Stasanorem quoque, unum ex amicis, in Arios mittit, qui Arsamen Ariorum satrapam comprehenderet, quod mali aliquid moliri videretur: utque ejus loco satrapatum obtineat jubet. Trajecto autem amne Oxo celeriter eò exercitum duxit, ubi Bessum cum copiis esse acceperat. Interea nuntii ad eum à Spitamene & Dataphérne veniunt (b), pollicentes, si aliquem ex ducibus suis cum aliquantis copiis mitteret, sese Bessum comprehensum Alexandro tradituros esse. In

(a) *Curt. 7, 5, 18.* (b) *Idem 7, 5, 19. seqq.*

8 ἐνδύεσθαι] Opt. ἐσδύεσθαι.
τοῦ ὕδατος] *quidquam aquæ* Genitivus partem notat.
ἱκαναὶ ἐγένοντο] *suffecerunt ad trajiciendum.*
9. τοὺς ἐθελοντὰς καταμείναντας] De quibus supra 3, 19, 11.
10. Ἀρσάμην] In Blanckardi editione legitur Ἀρσάκης, sed mendose hic Ἀρσάκην legi pro Ἀρσάμην, demonstrat Freinshemius ad Curt. 8, 3, 7.

In custodiâ enim illum, citra vincula tamen, teneri. Quâ re cognitâ, Alexander relaxationem dans, lentius quam antea exercitum duxit. Ac Ptolemæum quidem Lagi filium cum tribus amicorum equitum turmis, & jaculatoribus equitibus omnibus: ex peditibus vero, Philotæ agmine, & scutatis mille, Agrianisque omnibus ac sagittariorum dimidiâ parte, ut ad Spitamenem & Dataphernem celeriter contendat jubet. Ptolemæus imperata facit, & decem mansionum iter quatriduo emensus, eò, pervenit ubi pridie barbari cum Spitamene castra habuerant.

XXX. Ibi certior factus est, dubiam esse Spitamenis & Dataphernis de tradendo Besso sententiam. Peditibus itaque relictis, & justo agmine sequi jussis, ipse cum equitatu progressus ad vicum quendam venit, in quo Bessus cum paucis militibus agebat. Nam qui cum Spitamene erant jam inde abierant, quod eos Bessum tradere puderet. Ptolemæus, pago equitibus circumsesso (erat enim pagus muro & portis cinctus) barbaris paganis denuntiari

παραδώσουσιν Ἀλεξάνδρῳ· ἐπεὶ καὶ νῦν
ἀδέσμῳ φυλακῇ φυλάσσεσθαι πρὸς
13 αὐτῶν Βῆσσον. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν Ἀ-
λέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἀναπαύων ἦγε
τὴν στρατιὰν σχολαιότερον ἢ πρόσθεν·
Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου ἀποστέλ-
λει, τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίας τρεῖς
ἄγοντα, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς ἅ-
παντας· πεζῶν δὲ, τήν τε Φιλώτα
τάξιν, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν χιλιαρ-
χίαν μίαν, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας πάν-
τας, καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας,
σπουδῇ ἐλαύνειν κελεύσας ὡς Σπιτα-
14 μένην τε καὶ Δαταφέρνην. Καὶ Πτο-
λεμαῖος ᾔει ὡς ἐτέτακτο· καὶ διελ-
θὼν ἐν ἡμέραις τέσσαρσι σταθμοὺς δέ-
κα, ἀφικνεῖται ἐς τὸ στρατόπεδον,
οὗ τῇ προτεραίᾳ ηὐλισμένοι ἦσαν οἱ
ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην βάρβαροι.

1 XXX. Ἐνταῦθα ἔμαθε Πτολε-
μαῖος, ὅτι οὐ βεβαία τῷ Σπιταμένῃ
καὶ Δαταφέρνῃ ἡ γνώμη ἐστὶν ἀμφὶ
2 τῇ παραδόσει τοῦ Βήσσου. Τοὺς μὲν
δὴ πεζοὺς κατέλιπε, προστάξας ἕ-
πεσθαι ἐν τάξει· αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς
ἱππεῦσιν ἐλάσας ἀφίκετο πρὸς κώ-
μην τινὰ, ἵν' ὁ Βῆσσος ἦν ξὺν ὀλί-
3 γοις στρατιώταις. Οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν
Σπιταμένην μετακεχωρήκεσαν ἤδη
ἐκεῖθεν, καταιδεσθέντες αὐτοὶ παρα-
4 δοῦναι τὸν Βῆσσον. Πτολεμαῖος δὲ
περιστήσας ἐν κύκλῳ τῆς κώμης τοὺς
ἱππέας (ἦν γάρ τι καὶ τεῖχος περι-
βεβλημένον καὶ πύλαι κατ' αὐτὸ)
ἐπε-

Cap XXX. 2. ἕπεσθαι ἐν τάξει] *sequi agmine composito*, lentiore gradu, cum ipse interim cum equitibus concitatiore cursu ferretur. Vide ad 3, 21, 13.

3. αὐτοὶ παραδοῦναι] *ipsos tradere.*

4. ἦν γάρ τι] *erat enim quidam etiam muris circumdatus, & porta in eo* scil. muro.

ἐπεκηρυκεύετο τοῖς ἐν τῇ κώμῃ βαρ-
βάροις, ἀπαθεῖς σφᾶς ἀπαλλάσσε-
σθαι παραδόντας Βῆσσον. Οἱ δὲ ἐδέ- 5
χοντο τοὺς ξὺν Πτολεμαίῳ ἐς τὴν
κώμην· καὶ Πτολεμαῖος ξυλλαβὼν
Βῆσσον, ὀπίσω ἐπανῄει. Προπέμ- 6
ψας δὲ, ἤρετο Ἀλέξανδρον, ὅπως
χρὴ ἐς ὄψιν ἄγειν Ἀλεξάνδρου Βῆσ-
σον· καὶ Ἀλέξανδρος, γυμνὸν ἐν
κλοιῷ δήσαντα οὕτως ἄγειν ἐκέλευ-
σε, καὶ καταστήσαντα ἐν δεξιᾷ τῆς
ὁδοῦ, ᾗ αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρε-
λάσεσθαι ἔμελλε. Καὶ Πτολεμαῖος
οὕτως ἐποίησεν. Ἀλέξανδρος δὲ 7
ἰδὼν τὸν Βῆσσον, ἐπιστήσας τὸ ἅρμα,
ἤρετο, ἀνθ' ὅτου τὸν βασιλέα τὸν αὑ-
τοῦ καὶ ἅμα οἰκεῖον καὶ εὐεργέτην
γενόμενον Δαρεῖον, τὰ μὲν πρῶτα
ξυνέλαβε καὶ δήσας ἦγεν, ἔπειτα
ἀπέκτεινε. Καὶ ὁ Βῆσσος οὐ μόνῳ οἱ 8
ταῦτα δόξαντα πρᾶξαι ἔφη, ἀλλὰ
ξὺν τοῖς τότε ἀμφὶ Δαρεῖον οὖσιν,
ὡς σωτηρίαν σφίσιν εὑρέσθαι παρ'
Ἀλεξάνδρου. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ 9
τοῖσδε μαστιγοῦν ἐκέλευεν αὐτὸν,
καὶ ἐπιλέγειν τὸν κήρυκα ταῦτα ἐ-
κεῖνα, ὅσα αὐτὸς τῷ Βήσσῳ ἐν τῇ πί-
στει ὠνείδισε. Βῆσσος μὲν δὴ οὕτως 10
αἰκισθεὶς, ἀποπέμπεται ἐς Βάκτρα
ἀποθανούμενος. Καὶ ταῦτα Πτολε-
μαῖος ὑπὲρ Βήσσου ἀναγέγραφεν.
Ἀριστόβουλος δὲ τοὺς ἀμφὶ Σπιτα- 11

jubet, incolumes eos abituros, si Bessum tradant. Barbari Ptolemæum cum suis copiis intromittunt. Ptolemæus capto Besso ad Alexandrum revertitur: nuntiumque præmittit, qui percontetur quomodo illum in conspectum suum adduci velit. Alexander nudum capistro alligatum adduci jubet, & ad dextrum viæ latus, quâ sibi cum exercitu transeundum esset, sisti. Ptolemæus ita ut imperatum ei est facit. Alexander Bessum conspicatus, currum sistens, rogavit quam ob causam Darium regem suum pariter atque amicum, & optime de se meritum, comprehensum & in vinculis ductum interfecisset. cui Bessus, non ex suo unius consilio id factum fuisse, sed omnium qui tum temporis Dario adfuerant, uti eâ ratione salutem sibi apud Alexandrum invenirent. Tum Alexander Bessum flagris cædi jussit, ac per præconem pronuntiari eadem illa quæ ipse Besso ob perfidiam suam exprobrârat. Bessus ita flagellis cæsus, in Bactra pœnas capite persoluturus, remittitur (*a*). Hæc Ptolemæus de Besso.

(*a*) *Curt.* 7, 5, 43.

6. ἐν κλοιῷ δήσαντα] *collo inserta catena*, ut scribit Curtius 7, 5, 36. Κλοιὸς enim est *vinculum quod collo circumdatur, collare, catena sive torques ferrea.*

7. τὰ μὲν πρῶτα] Expressit Curtius τὰ μὲν πρῶτα & ἔπειτα, ab interprete nostro neglecta. 7, 5, 38. *prius vincire, deinde occidere sustinuisti.*

9. ἐν τῇ πίστει ὠνείδισε] Cic. ad fam. lib. 9, ep. 16. *in officio boni civis certe non sum reprehendendus.*

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ARRIANI DE EXPEDITIONE ALEXANDRI

LIBER QUARTUS.

SUMMARIUM

LIBRI QUARTI.

CAP. I. *Præsidia Macedonum per Scythas occisa.* II. *Septem urbes per Alexandrum & Craterum restitutæ.* III. *Cyropolis expugnata. Urbibus* VII *domitis nova rebellio, quam fovent Scythæ.* IV. *Alexandri irritatio ad Tanain contra Scythas sacris vetantibus. Scythæ cæsi & ad humilitatem redacti.* V. *Spitamenis varii conatus, etiam noxii Macedonibus. Cædes Macedonum & Pharnuchis ignavia.* VI. *Alexandri ultio de Scythis, & processus ad fluvium Polytimetum.* VII. *Alexandri adventus in urbem Zariaspa, & decretum de Bessi nece. Patrocinium Alexandri in vitiis.* VIII. *Impiæ adulationes, quas intempestive repellit Clitus. Cædes Cliti quomodo peracta.* IX. *Singularia in Cliti cæde. Anaxarchi absurda.* X. *Judicium de Callisthene. Varia indecenter dicta, & Anaxarchus ab Callisthene refutatus.* XI. *Egregia de honoribus divinis & humanis. Anaxarchus porro refutatus, & Alexandro modestia commendata.* XII. *Adorationis aulica fallacia. Contemptio osculi regii in Callisthene.* XIII. *Pueri in aula Macedonica. Conjura-*

ſpiratio amantium puerorum, ſed emanans. Syra vates apud Alexandrum. XIV. *Hermolai exprobrans defenſio & cædes. Varietas ſcriptorum.* XV. *Legati novi ex Scythia & Macedonum reditus. Pharasmanis amicitia. Alexander Indiam ſpectat. Portentum in caſtris ad Oxum.* XVI. *Sogdiana ſubjecta. Spitamenis audacia in Bactris; ſed a Cratero caſtigata.* XVII. *Bactriorum Satrapa Amyntas. Ultimus Spitamenis conatus per Scythas, a quibus decollatur.* XVIII. *Satrapæ miſſi in varias provincias. Petra in Sogdianis.* XIX. *Ea capta ab militibus alatis, & cauſa joci. Roxanes matrimonium, idque laudatum.* XX. *Continentia Alexandri. Oxyartis tranſitus ad Alexandrum.* XXI. *Paraetacæ, & Chorienſis petra. Qua capta & ipſe Chorienes amicus Alexandri factus. Chorienis benigna comitas.* XXII. *Bactra petita, & in eis victoria Crateri. Tranſitus in Indiam. Vicinis Copheni & Indo dynaſtis imperia data. Aſtes & regio Peucelaotis infelix.* XXIII. *Variæ gentes & urbes ſubactæ. Vulnus Alexandri.* XXIV. *Ptolemæi conſtantia adverſus Indum ducem. Arigæum oppidum captum & inſtauratum. Diviſis copiis expeditio ſumpta in accolas.* XXV. *Felicitas armorum Macedonicorum. Aſſaceni. Guræus amnis & Guræi accolæ.* XXVI. *Maſſaga urbs. Ejus oppugnatio varia.* XXVII. *Sed duce cæſo expugnatur. Indorum cædes. Bazira & Ora urbes.* XXVIII. *Bazira deſerta & reſtituta. Aornos petra. Peuceliotis urbs & Embolima vicina petræ, quæ oppugnatur.* XXIX. *Opera militaria ad expugnandam petram.* XXX. *Infelix aſtus incolarum petræ expugnatæ. Siſicottus Indus. Aſſacanorum gens. Alexandri iter ad Indum fluvium & prima elephantorum venatio.*

ΚΕΦ. Α.

1 ΟΥ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον, ἀφικνοῦνται παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβεις, παρά τε Σκυθῶν τῶν Ἀβίων καλουμένων (οὓς καὶ Ὅμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπους εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει ἐπῄνεσεν.

CAP. I.

PAUCIS poſt diebus legati ad Alexandrum veniunt à Scythis (*a*), quos Abios vocant (quos & Homerus juſtiſſimos mortalium appellans in ſuo opere laudat. hi Aſiam incolunt, nullis legibus ſubjecti,

(*a*) *Curt.* 7, 6, 41. *& ſeqq.*

CAP. I. 1. Ὅμηρος] Iliad. lib. 13. vs. 6:
. . *Ἄβιοί τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων*
Ubi vide Euſtathium, qui multa de Abiis habet, & hunc ipſum quoque Arriani locum allegat.
δικαιοτάτους ἀνθρώπους) MSS. omnes ἀνθρώπων *Gronov.*

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ARRIANI
DE EXPEDITIONE
ALEXANDRI
LIBER QUARTUS.

SUMMARIUM
LIBRI QUARTI.

CAP. I. *Præsidia Macedonum per Scythas occisa.* II. *Septem urbes per Alexandrum & Craterum restitutæ.* III. *Cyropolis expugnata. Urbibus* VII *domitis nova rebellio, quam fovent Scythæ.* IV. *Alexandri irritatio ad Tanain contra Scythas sacris vetantibus. Scythæ cæsi & ad humilitatem redacti.* V. *Spitamenis varii conatus, etiam noxii Macedonibus. Cædes Macedonum & Pharnuchis ignavia.* VI. *Alexandri ultio de Scythis, & processus ad fluvium Polytimetum.* VII. *Alexandri adventus in urbem Zariaspa, & decretum de Bessi nece. Patrocinium Alexandri in vitiis.* VIII. *Impiæ adulationes, quas intempestive repellit Clitus. Cædes Cliti quomodo peracta.* IX. *Singularia in Cliti cæde. Anaxarchi absurda.* X. *Judicium de Callisthene. Varia indecenter dicta, & Anaxarchus ab Callisthene refutatus.* XI. *Egregia de honoribus divinis & humanis. Anaxarchus porro refutatus, & Alexandro modestia commendata.* XII. *Adorationis aulica fallacia. Contemptio osculi regii in Callisthene.* XIII. *Pueri in aula Macedonica. Conjura-*

spiratio amantium puerorum, sed emanans. Syra vates apud Alexandrum. XIV. *Hermolai exprobrans defensio & cædes. Varietas scriptorum.* XV. *Legati novi ex Scythia & Macedonum reditus. Pharasmanis amicitia. Alexander Indiam spectat. Portentum in castris ad Oxum.* XVI. *Sogdiana subjecta. Spitamenis audacia in Bactris; sed a Cratero castigata.* XVII. *Bactriorum Satrapa Amyntas. Ultimus Spitamenis conatus per Scythas, a quibus decollatur.* XVIII. *Satrapæ missi in varias provincias. Petra in Sogdianis.* XIX. *Ea capta ab militibus alatis, & causa joci. Roxanes matrimonium, idque laudatum.* XX. *Continentia Alexandri. Oxyartis transitus ad Alexandrum.* XXI. *Paraetacæ, & Choriensis petra. Qua capta & ipse Chorienes amicus Alexandri factus. Chorienis benigna comitas.* XXII. *Bactra petita, & in eis victoria Crateri. Transitus in Indiam. Vicinis Copheni & Indo dynastis imperia data. Astes & regio Peucelaotis infelix.* XXIII. *Variæ gentes & urbes subactæ. Vulnus Alexandri.* XXIV. *Ptolemæi constantia adversus Indum ducem. Arigæum oppidum captum & instauratum. Divisis copiis expeditio sumpta in accolas.* XXV. *Felicitas armorum Macedonicorum. Assaceni. Guræus amnis & Guræi accolæ.* XXVI. *Massaga urbs. Ejus oppugnatio varia.* XXVII. *Sed duce cæso expugnatur. Indorum cædes. Bazira & Ora urbes.* XXVIII. *Bazira deserta & restituta. Aornos petra. Peucelaotis urbs & Embolima vicina petræ, quæ oppugnatur.* XXIX. *Opera militaria ad expugnandam petram.* XXX. *Infelix astus incolarum petræ expugnatæ. Sisicottus Indus. Assacanorum gens. Alexandri iter ad Indum fluvium & prima elephantorum venatio.*

ΚΕΦ. Α.

Οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον, ἀφικνοῦνται παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβεις, παρά τε Σκυθῶν τῶν Ἀβίων καλουμένων (οὓς καὶ Ὅμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπων εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει ἐπῄνεσεν.

CAP. I.

1 PAUCIS post diebus legati ad Alexandrum veniunt à Scythis (*a*), quos Abios vocant (quos & Homerus justissimos mortalium appellans in suo opere laudat. hi Asiam incolunt, nullis legibus subjecti,

(*a*) *Curt.* 7, 6, 41. & *seqq.*

CAP. I. 1. Ὅμηρος] Iliad. lib. 13. vs. 6:
- - *Ἀβίων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων.*
Ubi vide Eustathium, qui multa de Abiis habet, & hunc ipsum quoque Arriani locum allegat.
δικαιοτάτους ἀνθρώπων) MSS. omnes ἀνθρώπους *Gronov.*

jecti, ob paupertatem nimirum cum justitiâ conjunctam) & à Scythis Europæis: maxima enim natio Scythica Europam colit. Cum his redeuntibus Alexander quosdam ex amicis mittit, prætextu quidem amicitiæ per legationem componendæ: re autem verâ non alio spectabat hæc missio, quam ut naturam Scythicæ regionis specularentur, & quanta esset incolarum multitudo, qui mores, quâve armaturâ utentes in pugnam prodirent, cognoscerent. Ipse juxta Tanaim fluvium urbem condere statuerat, eamque suo de nomine vocare. Nam & ipse locus percommodus videbatur ad urbem amplificandam, & opportunam sedem censebat ad expeditionem (siquando id res postularet) in Scythas faciendam. tum etiam propugnaculum fore regionis adversus barbarorum qui ultra flumen degebant incursiones. Magnam autem urbem fore, tum ex incolarum frequentiâ, tum ex nominis splendore, autumabat. Interea barbari fluvio finitimi Macedonum milites, qui in Scythicis urbibus præsidio constituti erant, comprehensos interficiunt, urbesque suas majoris securitatis causâ muniunt. Con-

οἰκοῦσι δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ οὗτοι αὐτό-
νομοι, οὐχ ἥκιστα διὰ πενίαν τε καὶ
δικαιότητα) καὶ παρὰ τῶν ἐκ τῆς
Εὐρώπης Σκυθῶν, οἳ δὴ τὸ μέγιστον
ἔθνος Σκυθικὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐποι-
2 κοῦσι. Καὶ τούτοις ξυμπέμπει Ἀ-
λέξανδρος τῶν ἑταίρων, πρόφασιν
μὲν, κατὰ πρεσβείαν φιλίαν ξυν-
θησομένους· ὁ δὲ νοῦς τῆς πομπῆς,
ἐς κατασκοπήν τι μᾶλλον ἔφερε,
φύσεώς τε τῆς χώρας τῆς Σκυθικῆς,
καὶ πλήθους αὐτῶν, καὶ νομαίων,
καὶ ὁπλίσεων ἥν τινα ἔχοντες στέλ-
3 λονται ἐς τὰς μάχας. Αὐτὸς δὲ
πρὸς τῷ Ταναΐδι ποταμῷ ἐπενόει
πόλιν οἰκίσαι, καὶ ταύτην ἑαυτοῦ
ἐπώνυμον· ὅ, τε γὰρ χῶρος ἐπιτή-
δειος αὐτῷ ἐφαίνετο αὐξῆσαι τὴν πό-
λιν ἐπὶ μέγα, καὶ ἐν καλῷ οἰκισθή-
σεσθαι τῆς ἐπὶ Σκύθας, εἴποτε
ξυμβαίνοι, ἐλάσεως, καὶ τῆς προ-
φυλακῆς τῆς χώρας πρὸς τὰς κατα-
δρομὰς τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐπ-
4 οικούντων βαρβάρων. Ἐδόκει δ' ἂν
καὶ μεγάλη γενέσθαι ἡ πόλις, πλή-
θει τε τῶν ἐς αὐτὴν ξυνοικιζομένων,
καὶ τοῦ ὀνόματος τῇ λαμπρότητι.
5 Καὶ ἐν τούτῳ οἱ πρόσχωροι τῷ πο-
ταμῷ βάρβαροι τούς τε τὰ φρούρια
ἐν ταῖς πόλεσι σφῶν ἔχοντας στρα-
τιώτας τῶν Μακεδόνων ξυλλαβόν-
τες ἀπέκτειναν, καὶ τὰς πόλεις ἐς
ἀσφάλειάν τινα μᾶλλον ὠχύρωσαν.
6 Ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς τῆς ἀπο-
στάσεως

2. νομαίων] In optimo est σωμάτων. *Gronov.*
ὁπλίσεων] Multi Mss. ὁπλίσεως. *Idem.*
4. τῶν ἐς αὐτὴν ξυνοικιζομένων] *in eam commigrantium.*

ςανται καὶ τῶν Σογδιανῶν οἱ πολλοὶ, ἐπαρθέντες πρὸς τῶν ξυλλαβόντων Βῆσσον, ὥςτε καὶ τῶν Βακτριανῶν ἔςιν οὓς σφίσιν οὗτοι ξυναπέςησαν· εἴτε δὴ καὶ δείσαντες Ἀ- 7 λέξανδρον, εἴτε καὶ λόγον ἐπὶ τῇ ἀποςάσει διδόντες, ὅτι ἐς ἕνα ξύλλογον ἐπηγγέλκει Ἀλέξανδρος ξυνελθεῖν τοὺς ὑπάρχους τῆς χώρας ἐκείνης, ἐς Ζαρίασπα τὴν μεγίςην πόλιν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ οὐδενὶ τοῦ ξυλλόγου γιγνομένου.

junxerant se illorum defectioni Sogdianorum plerique, sollicitati ab iis qui Bessum ceperant; qui & Bactrianorum nonnullos ad se pertraxerunt: sive quod Alexandrum timerent, sive rationem defectionis dantes, quod Alexander præsidum illius provinciæ conventus ad Zariaspa urbem maximam indixisset: è quo quidem conventu nihil boni ipsis sperandum videbatur.

II. Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλθη Ἀ- 1 λεξάνδρῳ, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς κατὰ λόχους κλίμακας ποιεῖσθαι, ὅσαι ἑκάςῳ λόχῳ ἐπηγγέλθησαν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην ἀπὸ τοῦ ςρατοπέδου ὁρμηθεὶς πόλιν προχωρεῖ, ᾗ ὄνομα ἦν Γάζα· ἐς γὰρ ἑπτὰ πόλεις συμπεφευγέναι ἐλέγοντο οἱ ἐκ τῆς χώρας βάρβαροι. Κρατερὸν δ' ἐκπέμπει πρὸς τὴν κα- 2 λουμένην Κυρούπολιν, ἥπερ μεγίςη πασῶν· καὶ ἐς αὐτὴν οἱ πλεῖςοι ξυνειλεγμένοι ἦσαν τῶν βαρβάρων. Παρήγγελτο δὲ αὐτῷ ςρατοπεδεῦ- 3

II. Hæc ubi Alexandro nuntiata sunt, quamprimum ut peditibus per singulas cohortes scalas certo numero parent jubet: ipseque ad primam ab exercitu urbem (Gazæ nomen erat) cum copiis tendit. Nam in septem oppida barbari ejus regionis confugisse ferebantur. Craterum Cyropolim mittit, omnium urbium maximam, & in quam plurimi barbarorum se receperant. Huic imperat ut castra prope urbem locet, fossamque in orbem ducat,

6. σφίσιν] Optimus omittit σφίσιν. *Gronov.*
ξυναπέςησαν] *pertraxerunt in defectionis societatem.*
7. εἴτε δὴ καὶ δείσαντες] Dubitat Arrianus, quæ caussa defectionis fuerit illis, qui Bessum ceperant, Spitameni nempe, Cateni aliisque, verene sibi timuerint ab Alexandro, cum ab eo accerserentur, an tantum simularint metum. Alexander enim, nunciata Sogdianorum Bactrianorumque defectione, *Spitamenem & Catenem, a quibus ei traditus erat Bessus, haud dubius quin eorum opera redigi possent in potestatem, coërcendo eos, qui novaverant res, jussit accersiri.* Curt. 7, 6, 14. Sed Curtius posteriorem sequitur sententiam, aitque, ipsos *defectionis, ad quam coërcendam evocabantur, auctores, vulgavisse famam, Bactrianos equites a rege omnes, ut occiderentur, accersiri*, l. c. 15.
ἐς ἕνα ξύλλογον] *in unum conventum*, ut universi simul interficerentur.
ὡς ἐπ' ἀγαθῷ] *quasi nullius boni caussa*, sed malo consilio, & ad ipsorum perniciem *hic conventus fieret.* Optativo modo rectius quam indicativo sententia auctoris exprimitur, ut intelligatur, titulum defectionis eos prætulisse periculum suum.

ducat, & vallo muniat, ac machinas quibus opus sit componat: ut oppidani Cratero propulsando occupati, aliis urbibus opem ferre non possent. Ipse vero simulac Gazam pervenit, primo statim impetu murum terreum alioqui & parum altum invadi jubet, scalis omni ex parte admotis. Tum funditores & sagittarii ac jaculatores simul cum peditibus impetum facientibus murorum propugnatores missilibus lacessunt, telis quoque è machinis petunt; adeo ut præ nimiâ telorum vi muro confestim propugnatoribus nudato, scalæ celeriter admotæ sint, Macedonesque murum conscenderint. ac viros quidem omnes interimunt: (ita enim jusserat Alexander) mulieribus ac pueris, reliquâque prædâ direptâ. Inde ad alteram ab hac urbem statim movit, quæ ejusdem cum Gazâ structuræ erat. eam quum eodem die cepisset, idem de captivis quod de Gazæis statuit. Tertiam deinde urbem adortus, postero die primo impetu cepit. In-
7 terea vero dum ipse has urbes cum peditatu expugnat, equitatum ad alias duas vicinas urbes mittit: jubens ut caverent ne ea-

σαι πλησίον τῆς πόλεως, καὶ τάφρον τε ἐν κύκλῳ αὐτῆς ὀρύξαι, καὶ χάρακα περιβάλλεσθαι, καὶ τὰς μηχανὰς ὅσαις χρῆσθαι ξυμπηγνύναι, ὡς πρὸς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν τὴν γνώμην τετραμμένοι οἱ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἀδύνατοι ὦσι ταῖς ἄλλαις
4 πόλεσιν ἐπωφελεῖν. Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Γάζαν ἐπεὶ ἀφίκετο, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου σημαίνει προσβάλλειν τῷ τείχει, γηΐνῳ τε καὶ οὐχ ὑψηλῷ ὄντι, προσθέντας ἐν κύκλῳ πάντοθεν τὰς
5 κλίμακας· οἱ δὲ σφενδονῆται αὐτῷ καὶ οἱ τοξόται καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ὁμοῦ τῇ ἐφόδῳ τῶν πεζῶν ἐσηκόντιζον ἐς τοὺς προμαχομένους ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἠφίετο, ὥστε ὀξέως μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἐγυμνώθη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων, ταχεῖα δὲ ἡ πρόσθεσις τῶν κλιμάκων καὶ ἡ ἀνάβασις τῶν Μακε-
6 δόνων ἡ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐγίγνετο. Τοὺς μὲν δὴ ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν, οὕτως πρὸς Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον· γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας καὶ
7 τὴν ἄλλην λείαν διήρπασαν. Ἐνθένδε εὐθὺς ἦγεν ἐπὶ τὴν δευτέραν ἀπ' ἐκείνης πόλιν· ᾠκισμένην καὶ ταύτην τῷ αὐτῷ τε τρόπῳ, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει, καὶ τοὺς ἁλόντας τὰ αὐτὰ
8 ἔπραξεν. Ὁ δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν τρίτην πόλιν, καὶ ταύτην τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῇ
9 πρώτῃ προσβολῇ εἷλεν. Ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ξὺν τοῖς πεζοῖς ἀμφὶ ταῦτα εἶχε, τοὺς ἱππέας ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο τὰς πλη-

Cap. II. 5. ἠφίετο] *emittebantur.*
9. ἀμφὶ ταῦτα εἶχε] *his rebus occupabatur.*

πλησίον πόλεις, προστάξας παρα-
φυλάττειν τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔν-
δον, μήποτε τὴν ἅλωσιν αἰσθόμενοι
τῶν πλησίον πόλεων, καὶ ἅμα τὴν
αὐτοῦ οὐ διὰ μακροῦ ἔφοδον, οἱ δὲ ἐς
φυγὴν τραπέντες ἄποροι αὐτῷ διώ-
κειν γένωνται. Καὶ ξυνέβη δὲ οὕτως 10
ὅπως εἴκασε, καὶ ἐν δέοντι ἐγένετο
αὐτῷ ἡ πομπὴ τῶν ἱππέων. Οἱ γὰρ
τὰς δύο τὰς οὔπω ἑαλωκυίας πόλεις
ἔχοντες τῶν βαρβάρων, ὡς καπνόν τε
εἶδον ἀπὸ τῆς πρὸ σφῶν πόλεως ἐμ-
πιπραμένης, καί τινες ἀπὸ τοῦ πά-
θους αὐτοῦ διαφυγόντες, αὐτάγγε-
λοι τῆς ἁλώσεως ἐγένοντο. ὡς τάχους 11
ἕκαστοι εἶχον, ἀθρόοι ἐκ τῶν πόλεων
φεύγοντες, ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ στί-
φος τῶν ἱππέων ξυντεταγμένον, καὶ
κατεκόπησαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν.

III. Οὕτω δὴ τὰς πέντε πόλεις 1
ἐν δυσὶν ἡμέραις ἑλών τε καὶ ἐξανδρα-
ποδισάμενος, ᾔει ἐπὶ τὴν μεγίστην
αὐτῶν τὴν Κυρούπολιν. Ἡ δὲ τετει- 2
χισμένη τε ἦν ὑψηλοτέρῳ τείχει ἤπερ
αἱ ἄλλαι, οἷα δὴ ὑπὸ Κύρου οἰκισθεῖ-
σα, καὶ τοῦ πλείστου καὶ μαχιμωτά-
του τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐς ταύτην
συμπεφευγότος, οὐχ ὡσαύτως ῥᾳδία
ἐξ ἐφόδου ἑλεῖν τοῖς Μακεδόσιν ἐγί-
γνετο. Ἀλλὰ μηχανὰς γὰρ προσά- 3
γων τῷ τείχει Ἀλέξανδρος, ταύτῃ
μὲν κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος, καὶ
κατὰ τὸ ἀεὶ παραῤῥηγνύμενον αὐτοῦ

rum incolæ, vicinarum ur-
bium expugnatione, ipſi-
usque haud procul inde
adventu cognito, in fugam
verſi, difficilem ſibi inſe-
quendi rationem facerent.
Et quidem ita ut cogitârat
evenit, miſſioque equitum
neceſſaria fuit. Barbari e-
nim qui duas alias urbes
nondum captas tenebant,
conſpecto fumo incenſæ
urbis quæ ipſis ex adverſo
ſita erat, (& nonnulli etiam
qui ex eâ calamitate evaſe-
rant captæ urbis nuntium
attulerant) quam maximâ
celeritate poterant confer-
tim ex urbibus diffugien-
tes, in inſtructum equitum
agmen incidunt, multique
eorum interfecti ſunt.

III. His quinque oppidis
biduo captis ac direptis,
ad maximam illorum ur-
bem Cyropolim contendit
(*a*). Erat hæc editiore mu-
ro quam aliæ munita, utpo-
te à Cyro condita: quum-
que plurimi bellicoſiſſimi-
que ejus regionis barbari
in eam confugiſſent, non
perinde facile primo impe-
tu à Macedonibus capi po-
tuit. Porro Alexander tor-
mentis admotis, murum
quatere ſtatuerat, & quâ
parte perfractus fuiſſet im-
pe-

(*a*) *Curt. 7, 6, 20.*

10. *καί τινες ἀπὸ*] Opt. *καί τινες καὶ ἀπὸ, & quidam etiam ex ipſa illa calamitate.*
11. *οἱ πλεῖστοι*] *plurimi.*
CAP. III 3. *ταύτῃ μὲν*] *illic quidem percutere murum ſtatuebat, & in id, quod ſubinde perſtringeretur in eo, impetum facere: ipſe vero &c.* Non prætermittendæ

neque

petum facere. Cæterum ut vidit alveum fluminis, quod urbem torrentis instar perlabitur, aquâ vacuum tum temporis siccumque esse, neque contiguum muro esse, sed transitum militibus ad subeundum in urbem præbere: assumtis corporis custodibus & scutatis ac sagittariis Agrianisque, barbaris ad machinas earumque propugnatores conversis, clam per alveum cum paucis primum in urbem subit, refractisque interius portis quæ ex eâ parte erant, facile reliquos milites intromittit. Tum barbari ubi captam jam urbem esse senserunt, nihilominus tamen in Alexandri milites conversi, atrocem conflictum edunt. Alexander ipse saxum capite & cervice excepit (a), Craterus multi-

4 τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι· αὐτὸς δὲ
ὡς κατεῖδε τοὺς ξηροὺς τοῦ ποταμοῦ,
ὃς διὰ τῆς πόλεως χειμάῤῥους ὢν διέρ-
χεται, ξηροὺς ἐν τῷ τότε ὕδατος, καὶ
οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' οἵους
παρασχεῖν πάροδον τοῖς στρατιώταις
5 διαδῦναι ἐς τὴν πόλιν, ἀναλαβὼν τούς
τε σωματοφύλακας καὶ τοὺς ὑπα-
σπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀ-
γριάνας, τετραμμένων τῶν βαρβά-
ρων πρὸς τὰς μηχανὰς καὶ τοὺς ταύτῃ
προμαχομένους, λανθάνει κατὰ τοὺς
ξηροὺς ξὺν ὀλίγοις τὸ πρῶτον παρελ-
6 θὼν ἐς τὴν πόλιν. Ἀναῤῥήξας δὲ ἔν-
δοθεν τῶν πυλῶν, αἳ κατὰ τοῦτο τὸ
χωρίον ἦσαν, δέχεται καὶ τοὺς ἄλ-
7 λους στρατιώτας εὐπετῶς. Ἔνθα δὴ οἱ
βάρβαροι ἐχομένην ἤδη τὴν πόλιν αἰ-
σθόμενοι, ἐπὶ τοὺς ἀμφ' Ἀλέξαν-
δρον ὅμως ἐτράπησαν, καὶ γίνεται
προσβολὴ αὐτῶν καρτερά, καὶ βάλ-
λεται λίθῳ αὐτὸς Ἀλέξανδρος βιαίως
τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, καὶ
Κρατερὸς τοξεύματι, καὶ πολλοὶ ἄλ-
λοι

(a) *Curt.* 7, 6, 22. *seqq.*

neque mutandæ erant particulæ μὲν & δὲ, quibus oratio hæc non tantum connectitur, sed etiam illustratur. Binis namque locis urbem oppugnare aggrediebatur Alexander. Ab altera quidem parte suis negotium dabat ut mœnia urbis adorirentur, ab altera vero per alveum fluminis ipse in urbem intrare tentabat.

4. χειμάῤῥους ὢν] non torrentis instar, sed *cum torrens esset*, cujusmodi fluvius æstate siccatur, unde & nomen accepit; cui græci per contrarium dedere vocabulum. Nam χειμάῤῥουν dixerunt a tempore, quo crescit. *Servius* ad 2. Æneid.

οὐ ξυνεχεῖς] Ne fornicato quidem muro, quod alias in hujusmodi fluviis solet fieri, hic alveus videtur junctus fuisse; neque enim alia ratione muro contiguus fieri potest fluvius.

5. τοὺς ταύτῃ προμαχομένους] Ipsi barbari erant προμαχόμενοι (ut & mox appellantur) ac propugnatores, & conversi πρὸς τοὺς ταύτῃ προσμαχομένους. Ita enim legendum docet ipse ordo narrandi, nec aliter habet MS. Opt. & duo alii cum editione Basileensi. Verte igitur *& qui ab ea parte oppugnabant. Gronov.*

6. τῶν πυλῶν] scil. τινὰς sive ἐνίας Ita sæpe genitivus usurpatur, & paulo post hoc capite 17. ξυνοικίσας ἐς αὐτὴν τῶν ἑλλήνων

7. βιαίως] *vehementer*, *graviter*, ita ut oculis caligine offusa collaberetur, nec mentis quidem compos, Curt 7, 6, 22.

καὶ τῶν ἡγεμόνων· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐξεῶσαν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς βαρβάρους· καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ τὸ τεῖχος προσβεβληκότες, ἔρημον ἤδη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων αἱροῦσιν. Ἐν μὲν δὴ τῇ πρώτῃ καταλήψει τῆς πόλεως ἀπέθανον τῶν πολεμίων μάλιστα ἐς ἑπτακισχιλίους· οἱ δὲ λοιποὶ (ἦσαν γὰρ οἱ πάντες ἐς μυρίους καὶ ὀκτακισχιλίους οἱ ξυνεληλυθότες) καταφεύγουσιν ἐς τὴν ἄκραν. Καὶ τούτους περιστρατοπεδεύσας Ἀλέξανδρος ἡμέρᾳ μιᾷ ἐφρούρησεν· οἱ δὲ ἐνδείᾳ ὕδατος ἐνεχείρισαν σφᾶς Ἀλεξάνδρῳ. Τὴν δὲ ἑβδόμην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβε· Πτολεμαῖος μὲν λέγει ὅτι αὐτοὺς σφᾶς ἐνδόντας· Ἀριστόβουλος δὲ, ὅτι βίᾳ καὶ ταύτην ἐξεῖλε, καὶ ὅτι πάντας τοὺς καταληφθέντας ἐν αὐτῇ ἀπέκτεινε. Πτολεμαῖος δὲ κατανεῖμαι λέγει αὐτὸν τοὺς ἀνθρώπους τῇ στρατιᾷ, καὶ δεδεμένους κελεῦσαι φυλάττεσθαι, ἔς τ' ἂν ἐκ τῆς χώρας ἀπαλλάττηται αὐτός· ὡς μηδένα ἀπολείπεσθαι τῶν τὴν ἀπόστασιν πραξάντων. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας Σκυθῶν στρατιὰ ἀφικνεῖται πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τοῦ Τανάϊδος, ἀκούσαντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν ὅτι ἔστιν οἳ καὶ τῶν ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ βαρβάρων ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστᾶσιν· ὡς εἰ δή τι λόγου ἄξιον νεωτερίζοιτο, καὶ αὐτοὶ ἐπιθησόμενοι τοῖς Μακεδόσι. Καὶ οἱ ἀμφὶ Σπιταμένην δὲ

8 que alii ex ducibus sagittis icti. Barbari tandem foro pulsi sunt. Interea qui murum oppugnabant, eum jam propugnatoribus va-
9 cuum capiunt: & primo quidem tumultu captæ urbis cæsi sunt ex hostibus circiter octo millia. Reliqui (erant enim in universum octodecim millia eorum qui convenerant) in
10 arcem confugerunt. Quos quum Alexander uno die obsessos tenuisset, aquarum inopiâ pressi deditio-
11 nem fecerunt. Septimam urbem primo insultu cepit; deditione quidem, ut Ptolemæus scribit: Aristobulus vero etiam hanc vi captam tradit, omnesque in ea
12 comprehensos, interfectos fuisse. Ptolemæus captivos in exercitum distributos narrat, vinctosque custodiri jussos, donec ipse ex ea regione discederet; ne quis eorum qui defectionem fe-
13 cerant relinqueretur. Dum hæc geruntur, Scytharum Asiaticorum exercitus ad ripas Tanais fluvii venit, quod plerique audissent nonnullos barbarorum trans flumen incolentes ab Alexandro defecisse: ut si qua insignis defectio fieret, ipsi
14 quoque in Macedones irrue-

9 ἑπτακισχιλίους] Opt. & item duo alii ὀκτακισχιλίους, additque statim huic voci optimus μαχίμους. *Gronov.*

fuerent. Eodem tempore nuntiatum est, Spitamenem eos qui Paracadis in arce relicti erant obsidere. Itaque Alexander adversus Spitamenem, Andromachum mittit & Menedemum ac Caranum, cumque his equites ex amicis sexaginta, ex mercenariis octingentos, quos ducebat Caranus, pedites autem mercenarios mille quingentos. His præponit Pharnuchem interpretem, Lycium genere, qui barbarorum linguam callebat, aptusque qui cum iis ageret videbatur. Ipse urbem, quam condere statuerat, viginti dierum spatio muro complexus, eam Græcis mercenariis habitandam dat, & finitimis barbaris quibus suâ sponte eo commigrandi voluntas fuit, nonnullis etiam Macedonibus, qui inepti bello erant.

IV. Deinde facto diis sacrificio pro more suo, & certamine equestri ac gymnico edito, quum Scythas à ripâ fluminis non recedere

ἀπηγγέλθη ὅτι τοὺς ἐν Παρακάδοις καταλειφθέντας ἐν τῇ ἄκρᾳ πολιορ-
15 κοῦσιν. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μὲν τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην, Ἀνδρόμαχόν τε ἀποστέλλει καὶ Μενέδημον καὶ Κάρανον, ἱππεῖς μὲν ἔχοντας τῶν ἑταίρων ἐς ἑξήκοντα, καὶ τῶν μισθοφόρων ὀκτακοσίους, ὧν Κάρανος ἡγεῖτο, πεζοὺς δὲ μισθοφό-
16 ρους ἐς χιλίους πεντακοσίους· ἐπιτάσσει δὲ αὐτοῖς Φαρνούχην τὸν ἑρμηνέα, τὸ μὲν γένος Λύκιον τὸν Φαρνούχην, ἐμπείρως δὲ τῆς τε φωνῆς τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἔχοντα, καὶ τὰ ἄλλα ὁμιλῆσαι αὐτοῖς δεξιὸν φαινό-
17 μενον. Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν, ἣν ἐπενόει, τειχίσας ἐν ἡμέραις εἴκοσι, καὶ ξυνοικίσας ἐς αὐτὴν τῶν τε Ἑλλήνων μισθοφόρων, καὶ ὅστις τῶν προσοικούντων βαρβάρων ἐθελοντὴς μετέσχε τῆς ξυνοικίσεως, καί τινας καὶ τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου Μακεδόνων, ὅσοι ἀπόμαχοι ἤδη ἦσαν.

1 IV. Θύσας τοῖς θεοῖς ὡς νόμος αὐτῷ, καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν ποιήσας, ὡς οὐκ ἀπαλλασσομένους ἑώρα τοὺς Σκύθας ἀπὸ τῆς

14. ἐν Παρακάδοις] Prave hæc in Græco. Emendo: ἐν Μαρακάνδοις, quam vocem res ipsa præfert. *Blanckard.*

καταλειφθέντας] Priores editi, inquit idem Blanckardus, legunt καταληφθέντας. Quod quidem verbum si suo judicio ipse mutavit sine MSStorum auctoritate, nimis licenter egit. Nam καταληφθέντας proprius est hujus loci, significans *inclusos*, ut ostensum fuit ad 1, 5, 20.

16. ἐπιτάσσει δὲ αὐτοῖς] Videri queat vertendum: *adjungit ipsis Pharnuchem*, quasi propterea tantum ipsis additus fuerit, ut eo interprete uterentur; neque verbum ἐπιτάσσει huic sententiæ repugnat, nisi evidentissime ostenderet ipse Arrianus paulo post cap. 6, 2. Pharnuchi summam expeditionis fuisse creditam: uti jam Freinsh. ad Curt. 7, 7, 31 observavit. Recte ergo Vulcanii versionem, *adjungit*, mutavit Blanckardus, Freinshemium sequutus.

τῶν ταύτῃ βαρβάρων] *illius loci barbarorum.*

καὶ τὰ ἄλλα] *& alioqui, præterea.*

τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ᾽ ἐκ-
τοξεύοντες ἐς τὸν ποταμὸν ἑωρῶντο,
οὐ πλατὺν ταύτῃ ὄντα, καί τινα
καὶ πρὸς ὕβριν τοῦ Ἀλεξάνδρου βαρ-
βαρικῶς ἐθρασύνοντο· ὡς οὐκ ἂν τολ-
μήσοντα Ἀλέξανδρον ἅψασθαι Σκυ-
θῶν, ἢ μαθόντα ἂν ὅ, τι περ τὸ
διάφορον Σκύθαις τε καὶ τοῖς Ἀσια-
νοῖς βαρβάροις· ὑπὸ τούτων παρο- 2
ξυνόμενος ἐπενόει διαβαίνειν ἐπ᾽ αὐ-
τοὺς, καὶ τὰς διφθέρας παρεσκεύα-
ζεν ἐπὶ τῷ πόρῳ. Θυομένῳ δὲ ἐπὶ 3
τῇ διαβάσει, τὰ ἱερὰ οὐκ ἐγίνετο·
ὁ δὲ βαρέως μὲν ἔφερεν οὐ γιγνομέ-
νων· ὅμως δὲ ἐκαρτέρει, καὶ ἔμενεν.
Ὡς δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Σκύθαι, αὖ- 4
θις ἐπὶ τῇ διαβάσει ἐθύετο· καὶ αὖ
ἐς κίνδυνον αὐτῷ σημαίνεσθαι Ἀ-
ρίστανδρος ὁ μάντις ἔφραζεν· ὁ δὲ 5
κρεῖσσον ἔφη ἐς ἔσχατον κινδύνου
ἐλθεῖν, ἢ κατεστραμμένον ξύμπα-
σαν ὀλίγου δεῖν τὴν Ἀσίαν, γέ-
λωτα εἶναι Σκύθαις, καθάπερ Δα-
ρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ πάλαι ἐγέ-
νετο. Ἀρίστανδρος δὲ οὐκ ἔφη παρὰ 6
τὰ ἐκ τοῦ θείου σημαινόμενα ἄλλα
ἀποδείξασθαι, ὅτι ἄλλα ἐθέλει ἀ-
κούειν Ἀλέξανδρος. Ὁ δὲ, ὡς αἵ 7
τε διφθέραι αὐτῷ παρεσκευασμέναι
ἦσαν ἐπὶ τῷ πόρῳ, καὶ ὁ στρατὸς
ἐξωπλισμένος ἐφειστήκει τῷ ποτα-

cerneret, ſed trans flumen
(cujus exigua erat eâ parte
latitudo) tela mittere, non-
nulla etiam probra in Alex-
andrum barbarico more ja-
cere: nimirum non audere
Alexandrum cum Scythis
congredi, aut, ſi faciat,
experturum quantum inter
Scythas & barbaros Aſiati-
cos interſit: his rebus irrita-
tus Alexander, tranſire in eos
ſtatuit, pelleſque ad traji-
ciendum parari jubet. Facto
igitur pro tranſitu ſacrificio
(a), exta nihil proſperi por-
tenderunt. quod quidem
graviter tulit, patienter ta-
men ſuſtinuit, ibique mo-
ram fecit. Scythis vero à
contumeliâ non deſiſtenti-
bus, rurſus pro tranſitu ſa-
crificium fecit. quumque
Ariſtander vates periculum
portendi diceret, Alexander
reſpondit, Satius eſſe extre-
mum periculum adire, quam
ſe, totâ pene Aſiâ ſubactâ,
Scythis ludibrio eſſe, quem-
admodum Darius Xerxis pa-
ter olim fuiſſet. Ariſtander
contra, non alia quam quæ
divinitus portendebantur,
declaraviſſe ſe reſpondit,
tametſi Alexander alia au-
dire mallet. Alexander ni-
hilo-

(a) *Curt. 7, 7, 8. ſeqq.*

CAP. IV. 3. τὰ ἱερὰ οὐκ ἐγίγνετο] Frequens loquendi forma apud Xenophontem de extis lætis, & proſperos rei, cujus cauſſa conſuluntur, ſucceſſus indicantibus. De expedit. Cyri lib. 6. pag. 298. paucis lineis ſepties uſurpatur. Interdum καλὰ additur.

5. Δαρεῖος] Darius Hyſtaspis, cui Scythæ nihil aliud reſponderunt, quam κλαίειν, id eſt, ut ploraret: quæ quidem ipſa vox in proverbium abiit, ut plorare jubeamus quos contemnimus. *Eraſmus in Adag. Scytharum oratio.*

7. Ὁ δὲ] Nomen ad hunc articulum pertinens, demum ſequitur 9. Ἀλέξανδρος.

hilominus, paratis jam ad tranſitum pellibus, exercituque armato ad amnem ſtante, tormentis tela, ſigno dato, in Scythas ad ripam obequitantes excuti jubet (a) ac nonnulli quidem Scythæ telorum jactu vulnerati ſunt: unus ſcutum & thoracem trajectus, ex equo procidit. At barbari, longinquo telorum jactu, & ſtrenui illius viri cæde perterriti, parumper à ripâ retroceſſerunt. Alexander illos telorum jactu perturbatos conſpicatus, tubis clangentibus flumen tranſit. atque ipſum præeuntem reliquus exercitus ſubſequutus eſt: ac primum quidem ſagittariis & funditoribus transmiſſis, fundis teliſque Scythas laceſſere jubet, ne in phalangem transeuntem irruerent, priusquam univerſus equitatus tranſmiſſus eſſet. Quumque jam omnes in ulteriorem ripam evaſiſſent, primum quidem equitum ſociorum agmen unum, & eorum qui ſariſſas geſtant cohortes quatuor in Scythas immiſit. quorum impetum ſuſtinentes Scythæ, atque equitatu cingentes, multi paucos premebant, ſimulque facile ſe recipiebant. Alexander ſagittarios atque A-

μῷ, αἵ τε μηχαναὶ ἀπὸ ξυνθήματος ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Σκύθας παριππεύοντας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καὶ ἔστιν οἳ αὐτῶν ἐτιτρώσκοντο ἐκ τῶν βελῶν, εἷς δὲ δὴ διὰ τοῦ γέῤῥου τε καὶ τοῦ θώρακος διαμπὰξ πληγεὶς,
8 πίπτει ἀπὸ τοῦ ἵππου· οἱ μὲν ξυνεπλάγησαν πρός τε τῶν βελῶν τὴν διὰ μακροῦ ἄφεσιν, καὶ ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς αὐτοῖς τετελευτήκει, καὶ ὀλίγον ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς ὄχθης.
9 Ἀλέξανδρος δὲ τεταραγμένους πρὸς τὰ βέλη ἰδὼν, ὑπὸ σαλπίγγων ἐπέρα τὸν ποταμὸν αὐτὸς ἡγούμε-
10 νος· εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἄλλη στρατιά. πρῶτον μὲν δὴ τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας ἀποβιβάσας, σφενδονᾷν καὶ τοξεύειν ἐκέλευσεν ἐς τοὺς Σκύθας, ὡς μὴ πελάζειν αὐτοὺς τῇ φάλαγγι τῶν πεζῶν ἐκβαινούσῃ, πρὶν τὴν ἵππον αὐτῷ διαβῆναι πᾶ-
11 σαν. Ὡς δὲ ἀθρόοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ ἐγένοντο, ἀφῆκεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας τὸ μὲν πρῶτον μίαν ἱππαρχίαν τῶν ξένων, καὶ τῶν σαρισσοφόρων ἴλας τέσσαρας. καὶ τούτους δεξάμενοι οἱ Σκύθαι, καὶ ἐς κύκλους περιϊππεύοντες, ἔβαλλόν τε πολλοὶ ὀλίγους, καὶ αὐτοὶ οὐ χαλεπῶς διεφύγ-
12 γανον. Ἀλέξανδρος δὲ τούς τε τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ἄλλους ψιλοὺς, ὧν Βάλακρος ἦρχεν, ἀναμίξας τοῖς ἱππεῦσιν, ἐπῆ-

γεν

(a) *Curt.* 7, 9, 2. *ſeqq.*

10. ἐκβαινούσῃ] non tranſeuntem, ſed jam in littus *exſcendentem*.

11. καὶ αὐτοὶ οὐ χαλεπῶς] Opt. αὐτοὶ δὲ οὐ χαλ. ut non tam de Scythis, quam de quatuor corporibus &. hipparchia Alexandri ſit intelligendum; qui ab Scythis preſſi ſunt, ita tamen ut paratus eſſet receſſus ad Alexandrum, unde is ſtatim plures ſubmiſit. *Gronov.*

γεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας. Ὡς δὲ ὁμοῦ 13
ἤδη ἐγένοντο, ἐλάσαι ἐκέλευσεν ἐς
αὐτοὺς τῶν τε ἑταίρων τρεῖς ἱππαρ-
χίας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς ξύμ-
παντας· καὶ αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν
ἵππον ἄγων, σπουδῇ ἐνέβαλεν ὀρ-
θίαις ταῖς ἴλαις. Οὔκουν ἔτι οἷοί τε 14
ἦσαν ἐξελίσσειν τὴν ἱππασίαν ἐς κύ-
κλους, ὡς πρόσθεν ἔτι· ὁμοῦ μὲν
γὰρ ἡ ἵππος προσέκειτο αὐτοῖς, ὁ-
μοῦ δὲ οἱ ψιλοὶ ἀναμεμιγμένοι τοῖς
ἱππεῦσιν οὐκ εἴων τὰς ἐπιστροφὰς
ἀσφαλεῖς ποιεῖσθαι. Ἔνθα λαμπρὰ 15
ἤδη φυγὴ τῶν Σκυθῶν ἦν· καὶ πί-
πτουσι μὲν ἐς χιλίους, καὶ εἷς τῶν
ἡγεμόνων Σατράκης· ἑάλωσαν δὲ ἐς
ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. Ὡς δὲ ἡ 16
δίωξις ὀξεῖά τε καὶ διὰ καύματος
πολλοῦ ταλαιπώρως ἐγίγνετο, δί-
ψει τε ἡ στρατιὰ πᾶσα εἴχετο, καὶ
αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐλαύνων, πίνει
ὁποῖον ἦν ὕδωρ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. Καὶ 17
(ἦν γὰρ πονηρὸν τὸ ὕδωρ) ῥεῦμα ἀ-
θρόον κατασκήπτει αὐτῷ ἐς τὴν γα-
στέρα· καὶ ἐπὶ τῷδε ἡ δίωξις οὐκ ἐπὶ
πάντων Σκυθῶν ἐγένετο· εἰ δὲ μή, 18
δοκοῦσιν ἄν μοι καὶ πάντες διαφθα-
ρῆναι ἐν τῇ φυγῇ, εἰ μὴ Ἀλεξάν-
δρῳ τὸ σῶμα ἔκαμε, καὶ αὐτὸς ἐς
ἔσχατον κινδύνου ἐλθὼν, ἐκομίσθη
ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον· καὶ οὕτω
ξυνέβη ἡ μαντεία Ἀριστάνδρῳ.

grianas aliosque expeditos, quibus præerat Balacrus, equitibus permiſcens, in Scythas immittit. iisque inter ſe congreſſis, tria equitum amicorum agmina, equitesque jaculatores omnes in eos ferri jubet: ipſe reliquum equitatum ducens ex adverſo in eos contendit. Jamque non amplius equitatum in orbes, ut antea ducere poterant: ſimul enim & equitatus eos premebat, atque expediti equitibus miſti equitatum tuto circumducere non ſinebant. Tum manifeſta Scytharum fuga ſit, cæſis circiter mille, & in iis uno ex ducibus Satrace, captis CL (*a*). Quumque fugientes Scythas in ſummo æſtu acerrime inſequerentur, univerſus exercitus magnâ ſiti laboravit. Ipſe etiam Alexander aquâ, qualem ea regio fert, vitioſâ nimirum, epotâ, vehementi profluvio alvi correptus eſt, quæ res Macedones ab inſequendis hoſtibus remorata fuit. Omnes alioqui, meo judicio, eâ in fugâ interiiſſent, niſi Alexander corpore male affecto fuiſſet. Ipſe in ſummum vitæ diſcrimen adductus, retro in caſtra relatus eſt: atque ita Ariſtandri vaticinium evenit.

(*a*) *Curt.* 7, 9, 13

V.

13. ὀρθίαις ταῖς ἴλαις] Ὀρθίαι vocabulum quid in acierum ordinibus ſignificet, explicatum dedimus infra ad 4, 25, 2.

16. ταλαιπώρως] i. e. magna cum vexatione exercitus.

18. εἰ μὴ Ἀλεξάνδρῳ] Gronovius ſcripſiſſe Arrianum conjicit ἀλλ' ἤδη Ἀλεξάνδρῳ, aut ἤδη δ' Ἀλεξάνδρῳ, aut ſimile, cum, quæ hic dicuntur, omnia jam ſint dicta, & incluſa in præcedentibus illis paucis εἰ δὲ μή.

V. Haud multo post legati à rege Scytharum ad Alexandrum veniunt, factum excusaturi: non esse ei illata arma communi totius gentis Scythicæ consilio, sed ab iis qui latronum more ex rapto viverent; se imperata facere velle. Alexander huic humaniter respondet: quia neque honestum putabat, si excusationem illius suspectam haberet, prœlio rem non decernere: neque opportunum sibi videbatur eo tempore prœlium committere. At qui Maracandis in arce obsidebantur Macedones, quum Spitamenes cum suis copiis impetum in eos fecisset, excursione factâ, nonnullos hostium interfecerunt, reliquos omnes repulerunt, ipsique incolumes in arcem sese receperunt. Postquam vero Spitameni nuntiatum est eos qui in Maracanda auxilio obsessis missi fuerant appropinquare (a), relictâ obsidione arcis, ad Sogdianæ dominationis regiam contendit: Pharnuches autem & qui cum eo erant, illum ad fines Sogdianæ regionis profligare nitentes, fugientem insequebatur, & in Nomadas Scythas

1 V. Ὀλίγον δὲ ὕστερον παρὰ τοῦ βασιλέως Σκυθῶν ἀφικνοῦνται παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβεις, ὑπὲρ τῶν πραχθέντων ἐς ἀπολογίαν ἐκπεμφθέντες, ὅτι οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπράχθη, ἀλλὰ καθ' ἁρπαγὴν λῃστρικῷ τρόπῳ σταλέντων, καὶ αὐτὸς ὅτι ἐθέλει ποιεῖν τὰ ἐπαγ-
2 γελλόμενα. Καὶ τούτῳ φιλανθρώπα ἐπιστέλλει Ἀλέξανδρος· ὅτι οὔτε ἀπιστοῦντα μὴ ἐπεξιέναι καλὸν αὐτῷ ἐφαίνετο, οὔτε κατὰ καιροῦ
3 ἦν ἐν τῷ τότε ἐπεξιέναι. Οἱ δ' ἐν Μαρακάνδοις ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουρούμενοι Μακεδόνες, προσβολῆς γενομένης τῇ ἄκρᾳ ἐκ Σπιταμένους τε καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, ἐπεκδραμόντες ἀπέκτεινάν τε τῶν πολεμίων ἔστιν οὓς, καὶ ἀπώσαντο ξύμπαντας· καὶ αὐτοὶ ἀπαθεῖς ἀπεχώρησαν ἐς
4 τὴν ἄκραν. Ὡς δὲ καὶ οἱ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐσταλμένοι ἐς Μαράκανδα, ἤδη προσάγοντες Σπιταμένει ἐξηγγέλλοντο, τὴν μὲν πολιορκίαν ἐκλείπει τῆς ἄκρας· αὐτὸς δὲ ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῆς Σογδιανῆς ἀνεχώ-
5 ρει. Φαρνούχης δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ σπεύδοντες ἐξελάσαι αὐτὸν παντάπασιν ἐπί τε τὰ ὅρια τῆς Σογδιανῆς, ξυνείποντο ὑποχωροῦντι, καὶ εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς Σκύθας οὐ-
6 δενὶ λογισμῷ ξυνεσβάλλουσιν. Ἔνθα

(a) Curt. 7, 7, 31.

Cap. V. 2. *ἐπεξιέναι*] *ulcisci, persequi.*

5. *καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ σπεύδοντες*] Codex Opt. interserit vocem satis congruam *καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ στρατηγοὶ σπεύδ.* nempe quos supra dixit, Andromachus, Menedemus, Caranus. *Gronov.*

οὐδενὶ λογισμῷ] *sine ulla ratione, inconsulto, temere.* Sic 1, 18, 13. 1, 21, 3. Parum enim prudenter factum, quod Scythas adorti sint, a quibus omnes sunt cæsi, 14.

ἐν δὴ προσλαβὼν ὁ Σπιταμένης τῶν
Σκυθῶν ἱππέας ἐς ἑξακοσίους, προσ-
επήρθη ὑπὸ τῆς ξυμμαχίας τῆς
Σκυθικῆς δέξασθαι ἐπιόντας τοὺς
Μακεδόνας· παραταξάμενος δὲ ἐν 7
χωρίῳ ὁμαλῷ πρὸς τῇ ἐρήμῳ τῆς
Σκυθικῆς, ὑπομεῖναι μὲν τοὺς πο-
λεμίους, ἢ αὐτὸς ἐς αὐτοὺς ἐμβα-
λεῖν οὐκ ἤθελε· περιππεύων δὲ ἐτό-
ξευεν ἐς τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν·
καὶ ἐπελαυνόντων αὐτοῖς τῶν ἀμφὶ 8
Φαρνούχην, ἔφευγεν εὐπετῶς, οἷα
δὴ ὠκυτέρων τε αὐτοῖς ἐν τῷ τότε
καὶ ἀκμαιοτέρων ὄντων τῶν ἵππων.
Τοῖς δ' ἀμφὶ Ἀριστόμαχον, ὑπό τε 9
τῆς ξυνεχοῦς πορείας, καὶ ἅμα χι-
λοῦ ἀπορίᾳ, κεκάκωντο οἱ ἵπποι·
μένουσι δὲ ἢ ὑποχωροῦσιν ἐπέκειντο
προθύμως οἱ Σκύθαι. Ἔνθα δὴ πολλῶν 10
μὲν τιτρωσκομένων ἐκ τῶν τοξευμά-
των, ἔστι δ' ὧν καὶ πιπτόντων, ἐς
πλαίσιον ἰσόπλευρον τάξαντες τοὺς
στρατιώτας, ἀπεχώρουν ὡς ἐπὶ τὸν
ποταμὸν τὸν Πολυτίμητον, ὅτι νά-
πος ταύτῃ ἦν· ὡς μή τι τοῖς βαρ-
βάροις εὐπετὲς ἔτι εἶναι ἐκτοξεύειν
ἐς αὐτοὺς, σφίσι τε οἱ πεζοὶ ὠφελι-
μώτεροι ὦσι. Κάρανος δὲ ὁ ἱππάρ- 11
χης, οὐκ ἀνακοινώσας Ἀνδρομά-

præter opinionem simul incidunt. Spitamenes assumtis circiter sexcentis equitibus Scythis, statuit Macedonum insultum, Scythico auxilio fretus, excipere, acieque ad Scythicam solitudinem loco plano instructâ, neque exspectare hostem, neque ipse impetum in eum facere volebat: sed circumequitans peditum phalangem sagittis incessebat. Pharnuche autem in se cum equitatu irruente, facile refugiebat: quod equos & velociores & robustiores tum temporis haberet. Aristomachi vero equitatus, cum ob continuata itinera, tum ob pabuli inopiam affectus erat. Scythæ eos sive resistentes, sive retrocedentes acriter premunt. Multis itaque sagittarum ictu vulneratis, nonnullis etiam occisis, quadrato agmine sese recipiunt ad flumen Polytimetum, quod sylva illi vicina esset: ita ut barbari non ita facile eos sagittis peterent, & peditatus Macedonibus usui esse posset. Caranus au-

8. ἐπελαυνόντων αὐτοῖς] Optimus αὐτῷ. *Gronov.*
ἀκμαιοτέρων] Ἀκμαῖος idem quod ἀκμὴς, quod frequens est in hoc Scriptore, *recens, integer, indefessus.*

10. πλαίσιον ἰσόπλευρον] Ælian. Tact. c. 48. πλαίσιον λέγεται, ὅταν ἐκ πάντων τῶν πλευρῶν ὁπλῖται ὦσι, τῶν τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν κατὰ μέσον τεταγμένων. *Quadratum agmen dicitur, cum ab omni latere pedites gravis armaturæ sunt, funditoribus & sagittariis in medio collocatis.* Ἰσόπλευρος *æquilateris.* Igitur πλαίσιον ἰσόπλευρον est ejusmodi agmen quadratum, in quo & frons & tergum & latera sunt ejusdem magnitudinis. Xenoph. de exped. Cyri lib. 3. p. 243. l. 36. ἔνθα δὴ οἱ Ἕλληνες ἔγνωσαν, ὅτι πλαίσιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξις εἴη πολεμίων ἑπομένων. *Ibi tum animadverterunt Græci, agmen quadratum æqualium laterum non satis esse commodam aciem, si hostes pone sequantur.*

autem, uni equitum agmini præfectus, non communicato cum Andromacho consilio, flumen transire tentabat, quod tutius ibi equitatus locari posse videretur. Pedites eum sequuntur, non jussi, sed metu impulsi; atque inordinatus plane fuit is in amnem per præruptas ripas ingressus. Barbari, cognito Macedonum errato, diversis è partibus equis vadum ingressi, alii eos qui jam transierant & retrocedebant premunt, alii in transeuntes ex adverso delati eos in ipso amne interficiunt: alii ex obliquo eos sagittis petunt, alii in eos qui jam vadum ingrediebantur irruunt. Quibus difficultatibus undique circumventi Macedones in insulam quandam non magnam, eo in flumine sitam, confugiunt. Scythæ & Spitamenis equitatus his circumfusi, omnes sagittis interfecerunt, præter paucos quos captos occiderunt.

VI. Aristobulus scribit magnam exercitus partem insidiis oppressam fuisse à

χῳ, διαβαίνειν ἐπεχείρησε τὸν ποταμὸν, ὡς ἐς ἀσφαλὲς ταύτῃ κα-
12 ταστήσων τὴν ἵππον· καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ φοβερά τε καὶ οὐδενὶ κόσμῳ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ ἐς τὸν ποταμὸν ἔσβασις κατὰ κρημ-
13 νώδεις τὰς ὄχθας. Καὶ οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι τὴν ἁμαρτίαν τῶν Μακεδόνων, αὐτοῖς ἵπποις ἄλλοι ἄλλοθεν ἐσβάλλουσιν ἐς τὸν πόρον· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἤδη διαβεβηκότων καὶ ἀποχωρούντων εἴχοντο, οἱ δὲ τοὺς διαβαίνοντας ἀντιμέτωποι ταχθέντες ἀνεῖλλον ἐς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πλαγίων ἐξετόξευον ἐς αὐτούς· οἱ δὲ τοῖς ἔτι ἐσβαίνουσιν ἐπέ-
14 κειντο· ὥστε ἀπορίᾳ πάντοθεν ξυνεχόμενοι οἱ Μακεδόνες, ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ ποταμῷ ξυμφεύγουσιν οὐ μεγάλην· καὶ περιστάντες αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι καὶ οἱ ξὺν Σπιταμένῃ ἱππεῖς ἐν κύκλῳ πάντας κατετόξευσαν· ὀλίγους δὲ ἠνδραποδίσαντο αὐτῶν, καὶ τούτους πάντας ἀπέκτειναν.

VI. Ἀριστόβουλος δὲ ἐνέδρᾳ τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς διαφθαρῆναι λέγει,

13. αὐτοῖς ἵπποις] Bene vertit Vulcanius. Neque erat, cur ab eo discederet Gronovius, illud αὐτὸς nunc ita intelligi ratus, ut vertendum sit *omnibus omnino equis*. Quam emphasin illud αὐτὸς non habere, exemplis intelligitur. Xenoph. Cyropæd. lib. 1. p. 12. l. 19. πολλὰς αὐτοῖς τοῖς ἵπποις κατακρημνισθῆναι. *Multos una cum ipsis equis per præcipitia delapsos periisse.* Vide Not. ad 1, 19, 17.

οἱ μὲν αὐτῶν] MSS. οἱ μὲν τῶν ἤδη. *Gronov.*

ἀποχωρούντων εἴχοντο] *discedentes premebant*, in tergis eorum hærebant, qui jam superato flumine ulterius progrediebantur.

ἀνεῖλλον ἐς τὸν ποταμὸν] *alii fronte directa oppositi eos qui transibant in amnem revolvebant.* Est enim ab ἀνειλέω. *Gronov.* Vulcanius ediderat ἀνῄρουν, in cujus locum Gronovius ἀνεῖλλον ex MSS. & editione Basileensi substituit.

14. τινὰ τῶν ἐν τῷ ποταμῷ] *in quandam insularum in eo flumine.*

γῳ, τῶν Σκυθῶν ἐν παραδείσῳ κρυ-
φθέντων, οἳ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπε-
γένοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐν αὐτῷ τῷ
ἔργῳ, ἵνα τὴν μὲν Φαρνούχην πα- 2
ραχωρεῖν τῆς ἡγεμονίας τοῖς ξυμ-
πεμφθεῖσι Μακεδόσιν, ὡς οὐκ ἐμ-
πείρως ἔχοντα ἔργων πολεμικῶν,
ἀλλ' ἐπὶ τῷ καθομιλῆσαι τοὺς βαρ-
βάρους μᾶλλόν τι πρὸς Ἀλεξάν-
δρου, ἢ ἐπὶ τῇ ἐν ταῖς μάχαις ἐξ-
ηγεῖσθαι, ἐσταλμένον· τοὺς δὲ Μα-
κεδόνας τε εἶναι καὶ ἑταίρους βασι-
λέως. Ἀνδρόμαχον δὲ καὶ Κάρα- 3
νον, καὶ Μενέδημον, οὐ δέξασθαι
τὴν ἡγεμονίαν· τὸ μέντοι, ὡς μὴ
δοκεῖν παρὰ τὰ ἐπηγγελμένα ὑπὸ
Ἀλεξάνδρου αὐτούς τι κατὰ σφᾶς
νεωτερίζειν· τὸ δὲ, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ
δεινῷ οὐκ ἐθελήσαντας, εἰδότας,
πταίσαντας μὴ ὅσον κατ' ἄνδρα μό-
νον μετέχειν αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς
τὸ πᾶν αὐτοὺς κακῶς ἐξηγησαμέ-
νους. Ἐν τούτῳ δὴ τῷ θορύβῳ τε 4
καὶ τῇ ἀταξίᾳ ἐπιθεμένους αὐτοῖς
τοὺς βαρβάρους κατακόψαι πάν-
τας, ὥστε ἱππέας μὲν μὴ πλείο-
νας τῶν τεσσαράκοντα ἀποσωθῆναι,
πεζοὺς δὲ ἐς τριακοσίους. Ταῦτα 5

Scythis (a), qui in hortis abditi Macedonibus in ipſo conflictu ex improviſo ſupervenerunt. Quo quidem loci Pharnuchem præfecturam ſuam Macedonibus qui una cum eo miſſi erant cedere voluiſſe, quippe qui rei bellicæ parum peritus eſſet, quique potius ad ſermones cum barbaris conferendos ab Alexandro miſſus eſſet, quam ut in prœlio ducem ageret: ipſos vero, & Macedones, & regis amicos eſſe. Quumque Andromachus & Caranus ac Menedemus imperium recuſarent, partim ne viderentur aliquid novi præter mandata regis moliti eſſe, partim quod in ipſo periculo id accipere noluiſſent: non ignari nimirum, ſi res male gereretur, non tantum pro ſe quemque mali participem futurum, ſed tanquam toto exercitu male adminiſtrato culpam in ſeſe redundaturam. In hoc tumultu & perturbatione rerum Scythas in eos irruiſſe, omneſque interfeciſſe, ita ut equites

(a) *Curt. 7, 7, 32. ſeqq.*

CAP. VI. 2 τοῖς ξυμπεμφθεῖσι] Supra cap. 3, 16.

ὡς οὐκ ἐμπείρως ἔχοντα] Summa hæc eſt orationis, qua Pharnuches perſuadere collegis ſuis conatus eſt, ut imperium acciperent. Id apparet ex ſequentibus, τοὺς δὲ Μακεδόνας τε εἶναι.

καθομιλῆσαι τοὺς βαρβάρους] Optimus τοῖς βαρβάροις *Gronov.*

3. κατὰ σφᾶς] *ſuo auſu, ſuo conſilio, ſuo arbitrio.* Eodem ſenſu dicitur ἐπὶ σφῶν 1, 21, 2. Vel τι κατὰ σφᾶς eſt *aliquid negotii ſibi commiſſi*; uti τὸ κατὰ σφᾶς, eſt *agmen ſuum*, 3, 15, 1. 5, 16, 5.

εἰδότας, πταίσαντας] In Opt. Mſ. erat εἰ δή τι πταίσματος, quæ plena perfectaque eſt oratio, ſi ſubintellexeris vocem συμβῇ. Εἰ δή τι πταίσματος ſcilicet accidat. *Partim etiam, quod in ipſo periculo, ſi quid calamitatis immineret, detrectarent non modo viritim ejus eſſe participes. Gronov.* Sed vulgata quoque ſcriptura mihi quidem ſatis commodam & ſyntaxin & ſententiam habere videtur,

tes XL tantum, pedites CCC evaserint. Hisce rebus Alexandro nuntiatis, vehementer militum suorum clade commotus, confestim in Spitamenem ac barbaros exercitum ducere statuit. Assumptâ itaque amicorum equitum parte dimidiâ, scutatis omnibus & sagittariis atque Agrianis & ex phalange expeditioribus, Maracanda contendit: quo Spitamenem reversum esse acceperat, denuoque eos qui in arce erant obsidere. Ipse tridui spatio mille quingenta stadia emensus, quarto die sub auroram ad urbem venit. Spitamenes cum suis copiis, ut Alexandrum adventare intellexit (a), non exspectato ejus adventu, relictâ obsidione, fugit. Alexander eos acriter insequitur; quumque ad eum locum venit ubi pugna commissa fuerat, militibus, prout tempus ferebat, sepultis, fugientes ad Scythiæ deserta usque insecutus est. Inde conversus eorum agros vastat, & barbaros qui in loca munitiora confugerant interficit, quod & ipsi Macedones oppressisse dicerentur. totamque eam regionem, quam Polytimetus amnis irrigans transit, percurrit. Namque ubi aqua fluminis è conspectu evanescit, omnis ulterior re-

δὲ ὡς ἠγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ἤλ-
γησέ τε τῷ πάθει τῶν στρατιωτῶν,
καὶ ἔγνω σπουδῇ ἐλαύνειν ὡς ἐπὶ
Σπιταμένην τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐ-
6 τὸν βαρβάρους. Ἀναλαβὼν οὖν τῶν
τε ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας καὶ
τοὺς ὑπασπιστὰς ξύμπαντας καὶ
τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας
καὶ τῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτά-
τους, ᾔει ὡς ἐπὶ Μαράκανδα, ἵνα
ἐπανήκειν Σπιταμένην ἐπυνθάνε-
το, καὶ αὖθις πολιορκεῖν τοὺς ἐν τῇ
7 ἄκρᾳ. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τρισὶν ἡ-
μέραις διελθὼν χιλίους καὶ πεντα-
κοσίους σταδίους, τῇ τετάρτῃ ὑπὸ
8 τὴν ἕω προσῆγε τῇ πόλει. Σπιτα-
μένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς
ἐξηγγέλθη προσάγων Ἀλέξαν-
δρος, οὐκ ἔμειναν· ἀλλ' ἐκλιπόν-
9 τες τὴν πόλιν, φεύγουσιν. Ὁ δὲ
ἐχόμενος αὐτῶν ἐδίωκεν· ὡς δ' ἐπὶ
χῶρον ἧκεν, οὗ ἡ μάχη ἐγένετο,
θάψας τοὺς στρατιώτας ἐκ τῶν παρ-
όντων, εἵπετο ἔστε ἐπὶ τὴν ἔρημον
10 τοῖς φεύγουσιν· ἐκεῖθεν δ' ἀναστρέ-
ψας, ἐπόρθει τὴν χώραν, καὶ τοὺς
ἐς τὰ ἐρύματα καταπεφευγότας
τῶν βαρβάρων ἔκτεινεν, ὅτι ξυνε-
πιθέσθαι ἐξηγγέλλοντο καὶ αὐτοὶ
11 τοῖς Μακεδόσι· καὶ ἐπῆλθε πᾶσαν
τὴν χώραν, ὅσην ὁ ποταμὸς ὁ Πο-
λυτίμητος ἐπάρδων ἐπέρχεται· ἵνα
δὲ ἀφανίζεται τῷ ποταμῷ τὸ ὕ-
δωρ, ἐντεῦθεν ἤδη τὸ ἐπέκεινα ἔρη-
μος

(a) *Curt. 7, 9, 20. seqq.*

9. ἐχόμενος αὐτῶν] *in tergis eorum haerens*, ut Curtius loquitur.
10. ἐξηγγέλλοντο] Opt. ἠγγέλλοντο. *Gronov.*
11. τῷ ποταμῷ] Opt. τοῦ ποταμοῦ. *Idem.*

μος ἡ χώρα ἐςίν· ἀφανίζεται δὲ,
καί περ πολλοῦ ὄντος τοῦ ῥεύμα-
τος, ἐς τὴν ψάμμον. Καὶ ἄλλοι 12
ποταμοὶ ὡσαύτως ἐκεῖ ἀφανίζον-
ται, μεγάλοι καὶ ἀέννaοι, ὅ, τε
Ἔπαρδος, ὃς ῥέει διὰ Μάρδων τῆς
χώρας· καὶ Ἄρειος, ὅτου ἐπώνυ-
μος ἡ τῶν Ἀρείων γῆ ἐςι· καὶ Ἐ-
τύμανδρος, ὃς δι᾽ Εὐεργετῶν ῥέει·
καὶ εἰσὶ ξύμπαντες οὗτοι τηλι- 13
κοῦτοι ποταμοὶ, ὥςτε οὐδεὶς αὐ-
τῶν μείων ἐςὶ τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Θεσ-
σαλικοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῶν Τεμ-
πῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· ὁ δὲ
Πολυτίμητος πολὺ ἔτι μείζων ἢ
κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν ἐςι.

VII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμε- 1
νος, ἐς Ζαρίασπα ἀφίκετο, καὶ
αὐτοῦ κατέμενεν ἔςτε παρελθεῖν τὸ
ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος. Ἐν τούτῳ 2
δὲ ἀφίκοντο παρ᾽ αὐτὸν Φραταφέρ-
νης τε ὁ Παρθυαίων σατράπης, καὶ
Στασάνωρ ὁ ἐς Ἀρείους ἀποπεμ-
φθεὶς, ὡς Ἀρσάμην συλληψόμε-
νος· τόν τε Ἀρσάμην δεδεμένον ἄ-
γοντες, καὶ Βαρζάνην, ὅντινα Βῆσ-
σος τῆς Παρθυαίων σατράπην κατ-

gio deserta est. evanescit autem etiam multam aquam trahens, sub arenas se condens. Alii etiam ingentes ac perpetui amnes eadem ratione ibi se condunt, Epardus, nimirum, qui per Mardorum regionem fluit; & Arius, à quo Ariorum regio appellationem accepit; & Etymandrus, qui per Euergetas labitur: suntque omnes hi fluvii tantæ magnitudinis, ut nullus eorum Peneo Thessaliæ amne sit minor, qui per Tempe fluens in mare fertur; Polytimetus autem Peneum amnem magnitudine superat.

VII. His rebus gestis, ad Zariaspa pervenit, ibique moram fecit (a), brumam quæ tum vigebat transacturus. Interea ad eum venerunt Phratraphernes Parthorum satrapa, & Stasanor ad Arios missus, ut Arsamem comprehenderet. quem quidem vinctum adduxerunt, & Barzanem, quem Bessus Parthis satrapam dederat, ac nonnul- los

(a) Curt. 7, 10, 10 seqq.

πολλοῦ ὄντος τοῦ ῥεύματος] in solo Perusino inveni ὄντος τοῦ ὕδατος, quod expresserunt Basileenses. In aliis tribus, etiam optimo, clare scriptum erat, πολλοῦ ὄν ὕδατος Gronov.

CAP. VII. 1. ἐς Ζαρίασπα] *Zariaspa & Bactra* non fuere diversa oppida, quamvis Ptolemæus seorsim recenseat, sed unius urbis variæ appellationes. Strabo lib. XI. πόλεις δ᾽ εἶχον τούτου Βάκτρα, ἥν περ καὶ Ζαριάσπαν καλοῦσιν· ἣν διαρρεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐκβάλλων εἰς τὸν Ὦξον. καὶ Δάραψαν, καὶ ἄλλας πλείους. Plinius lib. 6. cap. 16. *Bactri, quorum oppidum Zariaspe, quod postea Bactrum, a flumine appellatum est.* Stephanus: Ζαρίασπα ἡ καὶ Ζαριάσπη πόλις Βακτριανὴ, ἣ ἐκαλεῖτο καὶ Βάκτρα. Igitur Arrianus vetusto nomine usus, Curtius recentiore, uterque idem oppidum intellexit. *Blanckard.*

ἔςτε παρελθεῖν τὸ ἀκμαῖον] *donec transiisset bruma*, sive *vigor, vehementia hyemis.* Præsens autem, an tantum instans fuerit illud tempus, in græco quidem non definitur.

los alios qui tum temporis una cum Beſſo defecerant. Per idem quoque tempus acceſſerunt è maritimâ orâ Epocillus & Melamnidas ac Ptolemæus Thracum dux, qui pecunias cum Menete miſſas & ſocios ad mare deduxerant. Venerunt item Aſander & Nearchus, exercitum Græcorum mercenariorum adducentes: Beſſus etiam Syriæ ſatrapa, atque Aſclepiodorus mari præfectus, hi quoque copias adduxerunt. Hîc Alexander, conventu omnium quotquot aderant habito, Beſſum introducit, accuſataque ejus in Darium perfidiâ, nares ei ſummasque aures præſcindi jubet: deinde Ecbatana mittit, ut ibi in Medorum Perſarumque concilio morte mulctetur. Ego vero atrocem hanc de Beſſo ultionem nequaquam laudaverim. quinimo barbaricam eſſe duxerim hanc extremarum corporis partium mutilationem: adductum vero regem fuisſe judicaverim æmulatione quadam Medicæ Perſicæque ſuperbiæ, atque diverſæ

ἔςησε, καὶ τινὰς ἄλλους τῶν τότε
3 ξὺν Βήσσῳ ἀποςάντων. Ἧκον δὲ ἐν
τῷ αὐτῷ Ἐπόκιλλος καὶ Μελαμνίδας καὶ Πτολεμαῖος ὁ τῶν Θρᾳκῶν
ςρατηγὸς ἀπὸ θαλάσσης, οἳ τά τε
χρήματα ξὺν Μένητι πεμφθέντα,
καὶ τοὺς συμμάχους ὡς ἐπὶ θάλασ-
4 σαν κατήγαγον. Καὶ Ἄσανδρος δὲ
ἐν τούτῳ ἧκε καὶ Νέαρχος ςρατιὰν
Ἑλλήνων μισθοφόρων ἄγοντες· καὶ
Βῆσσός τε ὁ Συρίας σατράπης, καὶ
Ἀσκληπιόδωρος ὁ ὕπαρχος ἐπὶ θαλάσσης, καὶ οὗτοι ςρατιὰν ἄγοντες.
5 Ἔνθα δὴ ξύλλογον ἐκ τῶν παρόντων
ξυναγαγὼν Ἀλέξανδρος, παρήγαγεν ἐς αὐτοὺς Βῆσσον· καὶ κατηγορήσας τὴν Δαρείου προδοσίαν, τήν
τε ῥῖνα Βήσσου ἀποτμηθῆναι καὶ τὰ
ὦτα ἄκρα ἐκέλευσεν· αὐτὸν δὲ ἐς Ἐκβάτανα ἄγεσθαι, ὡς ἐκεῖ ἐν τῷ Μήδων τε καὶ Περσῶν ξυλλόγῳ ἀποθα-
6 νούμενον. Καὶ ἐγὼ οὔτε τὴν ἄγαν
ταύτην τιμωρίαν Βήσσου ἐπαινῶ,
ἀλλὰ βαρβαρικὴν εἶναι τίθεμαι τῶν ἀκρωτηρίων τὴν λώβην· καὶ ὑπαχθῆναι Ἀλέξανδρον ξύμφημι ἐς ζῆλον τοῦ Μηδικοῦ τε καὶ Περσικοῦ πλούτου, καὶ τῆς κατὰ τοὺς βαρβάρους βασιλέας οὐκ ἴσης ἐς τοὺς ὑπηκόους ξυν-

3. Ἐπόκιλλος] Supra 3, 19, 12.

4. ὕπαρχος ἐπὶ θαλάσσης] Optimus ἀπὸ θαλάσσης Gronov.

6. Περσικοῦ πλούτου] Vulcanius ὄγκου legendum conjectavit. Gronovius autem, quod vulgatam lectionem ab omnibus chirographis confirmatam videret, voce hac ſatis exprimi ſtatuit faſtum illum ex nimia opulentia provenientem, & decori mediocritatisque negligentiam, prout Ariſtoteles lib. 2. magnorum moralium, ὁ πλοῦτος πολὺς γινόμενος ὑπερόπτας καὶ αὐθάδεις ἐποίησεν.

οὐκ ἴσης ἐς τοὺς ὑπηκόους] *non paris erga ſubjectos conſuetudinis.* Namque Perſarum Reges homine majus quid videri volebant, neque cum ſubjectis tanquam cum paribus verſabantur, id enim eſt ξυνδιαιτᾶσθαι, *converſari, ſimul vivere, familiarem eſſe.* Hinc Curtius de Alexandro 6, 6, 2, *Perſica regia, par deorum potentia faſti-*

ξυνδιαιτήσεως. Ἐσθῆτά τε ὅτι 7
Μηδικὴν ἀντὶ τῆς Μακεδονικῆς τε καὶ πατρίου, Ἡρακλείδης ὤν, μετέλαβεν, οὐδαμῇ ἐπαινῶ· καὶ τὴν κίδαριν τὴν Περσικὴν τῶν νενικημένων, ἀντὶ ὧν αὐτὸς ὁ νικῶν πάλαι ἐφόρει, ἀμεῖψαι οὐκ ἐπῃδέσθη, οὐδὲν τούτων ἐπαινῶ· ἀλλ' 8
εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου μεγάλα πράγματα ἐς τεκμήριον ἀνατίθεμαι, ὡς οὔτε τὸ σῶμα ὅτῳ εἴη καρτερὸν, οὔτε ὅστις γένει ἐπιφανὴς, οὔτε κατὰ πολέμων εἰ δή τις διευτυχοίη ἔτι μᾶλλον ἢ Ἀλέξανδρος· οὐδὲ εἰ 9
τὴν Λιβύην τις πρὸς τῇ Ἀσίᾳ (καθάπερ οὖν ἐπενόει ἐκεῖνος) ἐκπεριπλεύσας κατάσχοι· οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην ἐπὶ τῇ Ἀσίᾳ τε καὶ Λιβύῃ τρίτην· τούτων οὐδέν τι 10
ὄφελος ἐς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου, εἰ μὴ σωφρονεῖν ἐν ταὐτῷ ὑπάρχοι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὰ μεγάλα, ὡς δοκεῖ, πράγματα πράξαντι.

VIII. Ἔνθα δὴ καὶ τὸ Κλείτου τοῦ Δρωπίδου πάθημα, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐπ' αὐτῷ συμ- 1

7 Barbarorum regum in eos quibus imperant consuetudinis. Neque hoc ullo modo probaverim, quod vestem Medicam pro Macedonicâ ac patriâ (quum ex Heraclidarum genere esset) assumserit. ut neque hoc, quod cidarim Persicam,
8 iis quos prœlio vicerat ademptam, cum eo ornatu quem ipse olim victor gestare solebat, commutare non erubuerit. Cæterum, siquid aliud, Alexandri certe præclara facinora documento esse possunt, sive quis corporis viribus polleat,
9 sive generis splendore emineat, sive bellicâ virtute felicitateque Alexandrum ipsum superet; sive Africam simul atque Asiam (quemadmodum ille animo destinârat) pernavigans
10 subjugârit, sive Europam Asiæ atque Africæ tertiam adjunxerit: nihil hæc omnia homini ad felicitatem adipiscendam profutura, nisi pariter moderatio animi accedat, quantumvis res in speciem maximas gerat.

1 VIII. Hoc igitur loco Cliti Dropidis filii casum (*a*), atque Alexandri facinus enarrare, quam-

(*a*) *Curt.* 8, 1, 28.

fastigium æmulabatur. Jacere humi venerabundos pati cœpit. Sic 7, 6, 3. τῇ ἰσότητι τῇ ἐς τὸν βασιλέα μεγάλως τετιμημένοι, *æqualitate ac societate regiarum nuptiarum vehementer cohonestati.* Et 2, 14, 17. μηδὲ ἐξ ἴσου ἐπέστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν, φράζε εἴ του δέῃ. *Neque tanquam ad parem scribe, sed veluti domino omnium rerum tuarum, dic si qua re indiges.*

7. οὐδαμῇ ἐπαινῶ] At laudant alii, summaque prudentia hac in re usum Alexandrum ajunt, quod Persas non coëgerit in Macedonum mores transire, sed ipse potius sit factus Persa. Una enim hæc ratio erat in potestate retinendi tot gentes, quas tam exigua manu devicerat. Vide Pufendorffii Introd. ad Hist. cap. 1. §. 9. Quin imo & ipse Arrianus non absque ratione hoc factum agnoscit 7, 29, 8, *ne videlicet in universum alienus ab eis rex esse videretur.*

CAP. VIII. 1. πάθημα] *cædem.* Ita 1, 12, 5.

τὴν Ἀλεξάνδρου ἐπ' αὐτῷ συμφορὰν] *Alexandri calamitatem ob eam* cædem. Quam cala-

quamvis aliquanto post acciderit, non intempestivum judicaverim. Diem quendam apud Macedones Baccho sacrum esse ferunt, atque Alexandrum quotannis eo die Baccho sacrificare solitum, tum temporis neglecto Baccho, Dioscuris sacrum fecisse. atque ex eo tempore sacrificium cum epulo Dioscuris instituisse: quumque jam pocula longius processissent (nam & in poculis jam Alexander barbarorum mores imitabatur) omnibus vino incalescentibus sermo de Dioscuris incidit, quo pacto illorum origo ad Jovem relata esset, Tyndaro ablata. quosdam etiam ex præsentibus adulandi causâ (cujusmodi homines regibus, regumque negotiis & perniciosi semper fuerunt, & nunquam esse desinent) nullâ ratione Castorem & Pollucem Alexandro ejusque rebus gestis comparandum esse censuisse. Alii ne ab Hercule quidem inter pocula abstinebant: sed invidiam mortalibus ob-

φορὰν, εἰ καὶ ὀλίγον ὕστερον ἐπράχθη, οὐκ ἔξω τοῦ καιροῦ ἀφηγή-
2 σομαι. Εἶναι μὲν γὰρ ἡμέραν ἱερὰν τοῦ Διονύσου Μακεδόσι, καὶ θύειν
Διονύσῳ ὅσα ἔτη ἐν αὐτῇ Ἀλέξανδρον· τὸν δὲ τοῦ Διονύσου μὲν ἐν τῷ
τότε ἀμελῆσαι λέγουσι, Διοσκούροιν δὲ θῦσαι, ἐξότου δὴ ἐπιφρασθέντα τοῖν Διοσκούροιν τὴν θυσίαν·
3 πόῤῥω δὲ τοῦ πότου προϊόντος (καὶ γὰρ καὶ τὰ τῶν πότων ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον νενεωτέριςο) ἀλλ' ἔν γε τῷ πότῳ τότε ὑπὲρ τοῖν Διοσκούροιν λόγους γίγνεσθαι, ὅπως ἐς Δία ἀνηνέχθη αὐτοῖν ἡ γένεσις, ἀφαιρεθεῖσα Τυνδά-
4 ρῳ· καί τινας τῶν παρόντων κολακείᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου (οἷοι δὴ ἄνδρες διέφθειράν τε ἀεὶ καὶ οὔποτε παύσονται ἐπιτρίβοντες τὰ τῶν ἀεὶ βασιλέων πράγματα) κατ' οὐδὲν ἀξιοῦν συμβάλλειν Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἔργοις τὸν
5 Πολυδεύκην καὶ τὸν Κάστορα. Οἱ δὲ οὐδὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀπείχοντο ἐν τῷ πότῳ· ἀλλὰ τὸν φθόνον γὰρ ἐμποδὼν ἵστασθαι τοῖς ζῶσι, τὸ μὴ οὐ

calamitatem licet mœrorem illum & prope desperationem Alexandri, quæ cædem secuta est, intelligi res ipsa permittat: præstat tamen, opinor, eadem notione hic *συμφορὰν* accipere, qua infra in hoc eodem negotio usurpatur cap. 9, 1. ubi hæc fuisse Alexandri calamitas dicitur, quod duobus illis vitiis, ira & vinolentia se victum prodiderit.

2. *Διοσκούροιν*] *Διόσκουροι* quasi *Διὸς κοῦροι* Jovis filii, Castor & Pollux.

3. *ἀλλ'*] Particula epanaleptica post parenthesin.

4. *καί τινας*] *& quosdam.*

οἷοι δὴ ἄνδρες] Eadem sententia exstat 2, 6, 7. & apud Curt. 8, 5, 6.

τὸν Πολυδεύκην] Curt. 8, 5. 8, *Hi tum cælum illi aperiebant, Herculemque & Patrem Liberum, & cum Polluce Castorem novo numini cessuros esse jactabant.*

5. *τοῖς ζῶσι*] *vivis.* Ovid. lib. 1. Amor. eleg. XV. vs. 39.

Pascitur in vivis livor; post fata quiescit,
Cum suus ex merito quemque tuetur honos.

οὐ τὰς δικαίας τιμὰς αὐτοῖς ἐκ τῶν
ξυνόντων γίγνεσθαι. Κλεῖτον δὲ 6
δῆλον μὲν εἶναι πάλαι ἤδη ἀχθόμε-
νον τοῦ τε Ἀλεξάνδρου τῇ ἐς τὸ
βαρβαρικώτερον μετακινήσει, καὶ
τῶν κολακευόντων αὐτὸν τοῖς λό-
γοις· τότε δὲ καὶ αὐτὸν πρὸς τοῦ 7
οἴνου παροξυνόμενον, οὐκ ἐᾶν οὔτε
ἐς τὸ θεῖον ὑβρίζειν, οὔτε τὰ τῶν
πάλαι ἡρώων ἔργα ἐκφαυλίζοντας,
χάριν ταύτην ἄχαριν προστιθέναι
Ἀλεξάνδρῳ. Εἶναι γὰρ οὖν οὐδὲ 8
τὰ Ἀλεξάνδρου οὕτω τι μεγάλα
καὶ θαυμαστὰ, ὡς ἐκεῖνοι ἐπαίρου-
σιν· οὔκουν μόνον καταπρᾶξαι αὐ-
τὰ, ἀλλὰ τὸ γὰρ πολὺ μέρος Μα-
κεδόνων εἶναι τὰ ἔργα· καὶ τοῦτον
τὸν λόγον ἀνιᾶσαι Ἀλέξανδρον,
λεχθέντα. Οὐδὲ ἐγὼ ἐπαινῶ τὸν 9
λόγον, ἀλλὰ ἱκανὸν γὰρ εἶναι τί-
θεμαι ἐν τοιᾷδε παροινίᾳ τὸ καθ'
αὑτὸν σιγῶντα ἔχειν, μηδὲ τὰ αὐ-
τὰ τοῖς ἄλλοις ἐς κολακείαν πλημ-
μελεῖν. Ὡς δὲ καὶ τῶν Φιλίππου 10
τινὲς ἔργων, ὅτι οὐ μεγάλα οὐδὲ
θαυμαστὰ Φιλίππῳ κατεπράχθη,

ſtare, quominus iis debiti honores ab illis quibuscum verſantur tribuantur. At Clitus jamdudum & hanc Alexandri in barbaricos mores tranſitionem, & adulantium illi ſermones moleſte ferebat. tum vero, exſtimulante vino, neque illas in divos contumelias ferre potuiſſe, neque quod veterum heroum facta extenuantes, inofficioſum hoc officium Alexandro deferrent. Neque enim Alexandri res tantas adeoque admirandas eſſe, quantum illi verbis extollerent; neque ipſum ſolum ea præſtitiſſe, ſed magnam rerum geſtarum partem Macedonibus deberi. Atque hæc quidem Cliti verba acerbe admodum tuliſſe Alexandrum. Neque vero ego dictum laudo: ſatius enim judicaverim, in ejuſcemodi vinolentiâ ſilentium præſtare, neque eodem cum aliis adulationis vitio peccare. Quum vero nonnulli rerum ab Philippo geſtarum meminiſſent, &

6. δῆλον εἶναι ἀχθόμενον] *palam moleſte ferebat.*

7 τὰ τῶν πάλαι ἡρώων] MSS. omnes hoc loco addunt particulam ἐς τὰ τῶν. *Gronov.*

ἄχαριν] Etenim hæc *ingrata ſenioribus erant.* Curt. 8, 1, 27.

8. μόνον καταπρᾶξαι] Optimus μόνον γε καταπρ. *Gronov.*

9. ἱκανὸν γὰρ εἶναι τίθεμαι] *ſatis eſſe exiſtimo*, non vero *ſatius*. Infra pro hoc dicit ἐξαρκεῖν φημὶ, 4, 12, 8

παροινίᾳ] Παροινία dicitur *rixa & contentio* & quævis *linguæ intemperantia & contumelia, quæ fit ſuper vinum.* Hermogenes vitium hoc ita definit apud Xenoph. in Conv. p. 704. l. 36. τὸ παρ' οἶνον λυπεῖν τοὺς συνόντας, τοῦτ' ἐγὼ κρίνω παροινίαν. *Ego eſſe judico παροινίαν, in vino moleſtum eſſe iis, quibuscum verſeris.* Unde p. 705. l. 32. finita altercatione, dicit Xenophon: αὕτη μὲν δὴ ἡ παροινία οὕτω κατεσβέσθη. *Atque hæc quidem orta inter pocula debacchatio ſic eſt extincta.*

τὸ καθ' αὑτὸν] *pro ſe quemque, quantum in ſe eſt, quantum ad ſe attinet.* Sic & 4, 12, 8.

& nihil magnum aut præclarum ab eo factum esse nullo jure contenderent, Alexandro nimirum etiam hi gratificantes, Clitum jam extra se positum, Philippi res gestas extollere, Alexandrum autem ejusque facta deprimere cœpisse; tum quoque in Alexandrum debacchantem inter alia ei exprobrasse, quod in equestri apud Granicum amnem prœlio à se servatus esset: simulque dextrâ arroganter expansâ, *Hæc manus* (dixisse) *te Alexander eo in conflictu servavit* (*a*). Alexandrum, quum diutius Clitum linguæ intemperantiâ furentem, ejusque contumelias ferre non posset, inflammatum irâ in eum prosiluisse, atque à circumstantibus retentum fuisse; Clitum contra nullum conviciis modum fecisse: Alexandrum clamore sublato scutatos arcessivisse, quumque à nemine exaudiretur, se in eodem statu esse quo Darius, quum à Besso ejusque sociis captus ducebatur, ex-

οὐδεμιᾷ ξὺν δίκῃ ἐπεμνήσθησαν,
χαριζόμενοι καὶ οὗτοι Ἀλεξάνδρῳ, τὸν Κλεῖτον ἤδη οὐκ ἔτι ἐν
ἑαυτοῦ ὄντα, πρεσβεύειν μὲν τὰ
τοῦ Φιλίππου, καταβάλλειν δὲ
Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ τούτου ἔρ-
11 γα· παροινοῦντα ἤδη τὸν Κλεῖτον
τά τε ἄλλα, καὶ πολὺν εἶναι ἐξονειδίζοντα Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι πρὸς
αὐτοῦ ἄρα ἐσώθη, ὁπότε ἡ ἱππομαχία ἡ ἐπὶ Γρανίκῳ ξυνεστήκει
πρὸς Πέρσας· καὶ δὴ τὴν δεξιὰν τὴν
αὑτοῦ σοβαρῶς ἀνατείναντα, Αὕτη
σε ἡ χεὶρ (φάναι) ὦ Ἀλέξανδρε
12 ἐν τῷ τότε ἔσωσε. Καὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἔτι φέρειν τοῦ Κλείτου τήν
παροινίαν τε καὶ ὕβριν, ἀλλὰ ἀναπηδῆν γὰρ ξὺν ὀργῇ ἐπ' αὐτὸν,
κατέχεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ξυμπινόν-
13 των. Κλεῖτον δὲ οὐκ ἀνιέναι ὑβρίζοντα. Ἀλέξανδρος δὲ ἐβόα, ἀνακαλῶν τοὺς ὑπασπιστάς· οὐδενὸς δὲ
ὑπακούοντος, ἐς ταὐτὰ ἔφη καθεστηκέναι Δαρείῳ, ὁπότε πρὸς Βήσσου τε καὶ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον ξυλληφθεὶς ἤγετο, οὐδέ τι ἄλλο ὅτι
14 μὴ ὄνομα ἦν βασιλέως. Οὔκουν
ἔτι

(*a*) *Curt.* 8, 1, 41 *seqq.*

10. ἐν ἑαυτῷ] scil. *δυνάμει*, sive alio commodo intellecto substantivo. Vulcanius, & qui eum secutus est Blanckardus ediderunt ἐν ἑαυτῷ. Sed ἐν ἑαυτῷ habet Basileensis editio, idque ipsum se reperisse testatur Gronovius in tribus MSS. ex quorum numero fuit quoque optimus. Cæterum ἐν ἑαυτῷ γίνεσθαι pro *ad se redire*, animum ex magna perturbatione colligere, exstat Act. XII. 11. & Xenoph. *ἀναβ.* lib. 1. p 233. l. 43.

11. καὶ δὴ τὴν δεξιὰν] Lege ex opt. καὶ δὴ καὶ τὴν δ. *Gronov.*

12. ὑπὸ τῶν ξυμπαρόντων] Infinitum præclarius, quod subministrat codex ille optimus: *ὑπὸ τῶν ξυμπινόντων a concivis. Idem.*

13. οὐδέ τι ἄλλο] *neque aliud quid quam nomen erat regis*, scil. Darius. Vulcanius pro ἦν, quod Basil. editio cum MSS. omnibus habent, ceu & Blanckardus & Gronovius testantur, scripserat ἦχεν, & hæc ad Alexandrum retulerat, ut ex versione ejus videre est.

ἔτι οἵους τε εἶναι κατέχειν αὐτὸν τοὺς ἑταίρους, ἀλλ' ἀναπηδήσαντα γὰρ, οἱ μὲν λόγχην ἁρπάσαι λέγουσι τῶν σωματοφυλάκων τινὸς, καὶ ταύτῃ παίσαντα Κλεῖτον ἀποκτεῖναι· οἱ δὲ σάρισσαν, παρὰ τῶν φυλάκων τινὸς καὶ ταύτην.
15 Ἀριστόβουλος δὲ, ὅθεν μὲν ἡ παροινία ὡρμήθη, οὐ λέγει. Κλείτου δὲ γενέσθαι μόνον τὴν ἁμαρτίαν, ὅν γε ὀργισμένου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀναπηδήσαντος ἐπ' αὐτὸν ὡς διαχρησομένου, ἐπαχθῆναι μὲν διὰ θυρῶν ἔξω ὑπὲρ τὸ τεῖχός τε καὶ τὴν τάφρον τῆς ἄκρας, ἵνα ἐγένετο πρὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου τοῦ σωματοφύλακος·
16 οὐ καρτερήσαντα δὲ, ἀναστρέψαι αὖθις, καὶ περιπετῆ Ἀλεξάνδρῳ γενέσθαι Κλεῖτον ἀνακαλοῦντι, καὶ φάναι, Ὅτι οὗτός τοι ἐγὼ ὁ Κλεῖτος, ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ ἐν τούτῳ πληγέντα τῇ σαρίσσῃ ἀποθανεῖν.

1 IX. Καὶ ἐγὼ Κλεῖτον μὲν τῆς ὕβρεως τῆς ἐς τὸν βασιλέα τὸν αὐτοῦ, μεγάλως τι μέμφομαι· Ἀλέξανδρον δὲ τῆς συμφορᾶς οἰκτείρω, ὅτι δυοῖν κακοῖν ἐν τῷ τότε ἡττημένον ἐπέδειξεν αὐτὸν (ὑφ' ὅτων δὴ καὶ τοῦ ἑτέρου οὐκ ἐπέοικεν

clamasse: neque quicquam jam amplius sibi quam regium nomen superesse. Tum amicos diutius illum retinere non potuisse, sed exilientem, alii à quodam ex custodibus corporis hastam abripuisse ajunt, eâque ictum Clitum interemisse; alii sarissam, etiam ab excubitoribus acceptam.
15 Aristobulus vero unde hæc debacchatio orta sit, non recenset: omnem autem culpam in uno Clito fuisse dicit, quippe qui, quum jam Alexander irâ percitus in eum interfecturus prosiliret, ipse per ostium ultra muros & fossam in arcem subductus ad Ptolemæum Lagi F. corporis custodem,
16 continere se non potuerit quin reverteretur: qumque in Alexandrum Cliti nomen inclamantem incidisset, eique respondisset, En tibi Clitum, Alexander: tum sarissâ ictum interiisse.

1 IX. Ego vero, ut Clitum ob contumelias in regem suum vehementer reprehendo, ita Alexandri vicem doleo, quod se tum temporis duobus vitiis obnoxium declarârit, (à quorum altero virum temperantem nequaquam vinci con-

15. μόνον] Opt. & plerique alii μόνη. *Gronov.*
ἐπαχθῆναι] optimus ἀπαχθῆναι. Ita enim scribendum puto in Gronovio, non vero ἀπαχθῆναι, cum ibidem æque erronee legatur ἐπαχθῆναι
τὴν τάφρον τῆς ἄκρας] *fossam arcis.* Facta enim hæc sunt Maracandis Curt. 8, 1, 19, in qua urbe cum regia fuerit Sogdianorum, supra 3, 30, 12. apparet ex hoc loco, in illa arce convivium illud institutum fuisse. Quare non in arcem, sed ex arce subducebatur Clitus.
Cap. IX 1. καὶ τοῦ ἑτέρου] *a quorum sane vel altero* (nedum utroque) *non conveniebat virum temperantem vinci.*

conveniebat) iræ nimirum & vinolentiæ. Eo vero rursum nomine Alexandrum laudo, quod statim maleficii pœnitentiâ ductus fuerit. Nonnulli enim ex iis qui de Alexandri rebus scribunt, autores sunt, ipsum in sarissæ ad parietem firmatæ spiculum sese conjicere voluisse (a), quod vitam sibi turpem existimaret amico per temulentiam interfecto. Plerique tamen scriptores hoc non recensent. Quum vero cubitum concessisset, jacuisse lamentantem, & Clitum nomine compellantem, Lanicemque Dropidæ filiam, Cliti sororem, quæ Alexandrum educaverat, egregiam scilicet educationis mercedem ab se jam viro accepisse: quæ & filios suos pro Alexandro pugnantes interfectos vidisset, & cujus ipse fratrem suâ manu occidisset: amicorum interfectorem identidem se esse clamitantem, ac triduum totum à cibo & potu abstinuisse, neque aliam ullam corporis curam habuisse. Quibus è rebus nonnulli vates Liberi patris iram agnoverunt, quod sacrificium ejus ab Alexandro prætermissum esset. Alexander ægre ab ami-

ἄνδρα σωφρονοῦντα ἐξηττᾶσθαι)
2 ὀργῆς τε καὶ παροινίας. Ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τοῖσδε αὖ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, ὅτι παραυτίκα ἔγνω σχέτλιον ἔρ-
3 γον ἐργασάμενος. Καὶ λέγουσιν εἰσὶν οἱ τὰ Ἀλεξάνδρου, ὅτι ἐρείσας τὴν σάρισσαν πρὸς τὸν τοῖχον, ἐπιπίπτειν ἐγνώκει αὐτῇ· ὡς οὐ καλὸν αὐτῷ ζῆν, ἀποκτείναντι φί-
4 λον αὐτοῦ ἐν τῷ οἴνῳ. Οἱ πολλοὶ μὲν ξυγγραφεῖς τοῦτο μὲν οὐ λέγουσιν· ἀπελθόντα δὲ ἐς τὴν εὐνὴν, κεῖσθαι ὀδυρόμενον, αὐτόν τε τὸν Κλεῖτον ὀνομαστὶ ἀνακαλοῦντα, καὶ τὴν Κλείτου μὲν ἀδελφὴν, αὐτὸν δὲ ἀναθρεψαμένην, Λανίκην, τὴν Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἄρα αὐτῇ τροφεῖα ἀποτετικὼς εἴη ἀνδρωθεὶς, ἥ γε τοὺς μὲν παῖδας τοὺς ἑαυτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους ἐπεῖδεν ἀποθανόντας, τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτῆς αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ ἔκτεινε·
5 φονέα τε τῶν φίλων οὐ διαλείπειν αὐτὸν ἀνακαλοῦντα, ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον καρτερεῖν ἔστε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, οὐδέ τινα ἄλλην θεραπείαν
6 θεραπεῦσαι τὸ σῶμα. Καὶ ἐπὶ τούτοις τῶν μάντεών τινες μῆνιν ἐκ Διονύσου εἶδον, ὅτι ἡ θυσία ἐξελείφθη Ἀλεξάνδρῳ ἡ τοῦ Διονύσου. Καὶ Ἀλέξανδρος μόγις πρὸς τῶν

(a) Curt 8, 2, 4 seqq.

2. τὰ ἐπὶ τοῖσδε] *quæ post hæc* fecit *Alexander rursum laudo*. Sic mox 8. & c. 10, 2.
3. τὰ Ἀλεξάνδρου] Arrianus scripserat καὶ λέγουσιν εἰσὶν οἱ τὸν Ἀλέξανδρον. *Gronov.*
4. οἱ πολλοὶ μὲν] Mss. οἱ πολλοὶ δὲ ξυγγρ. *Idem.*
5. οὐδέ τινα ἄλλην] Optimus τὴν ἄλλην, hoc est, solennem & ordinariam curam. *Idem.*
6. ἐπὶ τούτοις] *post hæc.*
εἶδον] Mss. etiam apud Vulcanium V. C. ᾖδον, proprio augurum verbo. Id modo ἐπιθειάζειν vocavit, alibi ἐξηγεῖσθαι. *Gronov.*

τῶν ἑταίρων πεισθεὶς, σίτου τε ἥψατο, καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἐθεράπευσε· καὶ τῷ Διονύσῳ τὴν θυσίαν 7 ἀπέδωκεν, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν ἐς μῆνιν τοῦ θείου μᾶλλόν τι ἢ τὴν αὐτοῦ κακότητα ἀναφέρεσθαι τὴν ξυμφοράν. Ταῦτα μεγάλως τι 8 ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, τὸ μήτε ἀπαυθαδιάσασθαι ἐπὶ κακῷ, μήτε προστάτην τε καὶ ξυνήγορον κακίονα ἔτι γενέσθαι τοῦ ἁμαρτηθέντος, ἀλλὰ συμφῆσαι γὰρ ἐπταικέναι ἄνθρωπόν γε ὄντα. Εἰσὶ δὲ οἳ λέ- 9 γουσιν Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν ἐλθεῖν μὲν παρ' Ἀλέξανδρον κληθέντα, ὡς παραμυθησόμενον· εὑρόντα δὲ κείμενον καὶ ἐπιστένοντα, ἐπιγελάσαντα, ἀγνοεῖν, φάναι, διότι ἐπὶ τῷδε οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες τὴν Δίκην πάρεδρον τῷ Διῒ ἐποίησαν, ὡς ὅ, τι ἂν πρὸς τοῦ Διὸς κυρωθῇ, τοῦτο ξὺν δίκῃ πεπραγμένον· καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλέως 10 μεγάλου γιγνόμενα, δίκαια χρῆναι νομίζεσθαι, πρῶτα μὲν πρὸς

cis eo adduci potuit, ut cibo ac potu sumto', corpus reficeret. Libero itaque sacrificium reddidit. siquidem non ingratum ei erat, casum illum ad iram numinis potius quam ad suum maleficium referri. Eo vero nomine magnopere laudandum Alexandrum censuerim, quod non eo facinore insolenter exultârit, neque, quod deterius fuisset, facto suo patrocinatus sit, sed humano more lapsum se agnoverit. Sunt qui scribant, Anaxarchum sophistam consolandi ejus causâ arcessitum, ad eum venisse. quumque cubantem atque suspirantem offendisset, arridentem dixisse, Ignorare ipsum, cur veteres sapientes Justitiam Jovi assidentem fecerint: nimirum quia quicquid à Jove decernitur, id juste factum esse censeri debeat: oportere igitur, quæ à magno rege fierent, justa existimari, primum quidem

σίτου τε ἥψατο] Xenoph. Memor. lib. 2. init. σίτου ἅπτεσθαι *cibum capere*.

κακῶς ἐθεράπευσε] In optimo est καλῶς, non κακῶς. Id autem innuit hac scriptura Arrianus, nempe ut persuaderent aulici Alexandro curationem corporis, usos esse hoc astu vel prætexto vel strategemate, omnino instauranda esse Liberi sacrificia; eum placandum; quod nisi fieret, graviora metuenda. Itaque sic regem resipiscere coactum corpus omni purgatione mundasse. *Gronov.*

7. οὐδὲ αὐτῷ] *neque ipsi*, non modo vatibus.

8. μεγάλως τι] Restituendum μεγαλωστὶ Gronovius censet.

ἀπαυθαδιάσασθαι] Opt. ἐπαυθαδ. *quod non contumaciter perduraris in malo.*

9. ἀγνοεῖν, φάναι, διότι ἐπὶ τῷδε] *se ignorasse, dixisse, quod propterea veteres sapientes Justitiam Jovi assidentem fecerint, quod quidquid a Jove decretum sit, id juste factum sit.* Ἀγνοεῖν præsens in significatione præteriti, ut 2, 3, 2. 4. 8, 2. & aliis locis plurimis. Διότι *quod*. ἐπὶ τῷδε *propterea*, cujus exempla dabit index in ἐπί.

10. καὶ οὖν καὶ τὰ] *Et ideo etiam quæ* &c. Posterius præcipue καὶ nequaquam erat omittendum; significat enim, æque magni regis ac Jovis facta justa esse existimanda.

χρῆναι] Opt. χρῆν, quod pro χρῆναι dixisse Euripidem testatur Lascaris. Henr. Steph. in Thes.

dem ab ipso rege, deinde à cæteris mortalibus. Atque hoc quidem dicto tunc nonnihil solatii Alexandro attulisse. Ego vero majoris errati quam prioris autorem Alexandro Anaxarchum fuisse censeo, si illam viri sapientis sententiam esse statuit; Non oportere nimirum regem summo studio delectuque adhibito justa agere: sed quicquid aut qualecunque sit quod rex faciat, justum censeri debere. Siquidem & adorari se voluisse Alexandrum fama est, quippe qui eam opinionem conceperat, Hammonem potius sibi quam Philippum patrem esse. Quum vero Persas jam ac Medos admiraretur, eosque vestis immutatione, totiusque cultus ratione imitaretur, non videbatur ob eam rem ullis adulatoribus qui ejus animum eo pellicerent, neque sophistis quidem, sive Anaxarcho sive Agide Argivo poëta eguisse (*a*).

X. Callisthenes vero Olynthius, Aristotelis discipulus, moribus paulo asperioribus præditus, hæc non probabat. Quâ quidem in re etiam ego Callistheni assentior. illud autem à Callisthene parum modeste scriptum (si vera scripta

αὐτοῦ βασιλέως, ἔπειτα πρὸς τῶν
11 ἄλλων ἀνθρώπων. Ταῦτα εἰπόντα
παραμυθήσασθαι μὲν Ἀλέξανδρον
ἐν τῷ τότε· κακὸν δὲ μέγα, ὡς ἐγὼ
φημι, ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ,
καὶ μεῖζον ἔτι ἢ ὅτῳ τότε ξυνείχε-
12 το· εἴπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τήνδε
ἔγνω τὴν δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια
ἄρα χρὴ σπουδῇ ἐπιλεγόμενον
πράττειν τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὅ,
τι ἂν καὶ ὁπωσοῦν ἐκ βασιλέως
πραχθῇ, τοῦτο δίκαιον νομίζειν.
13 Ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ἐθέλειν Ἀ-
λέξανδρον λόγος κατέχει, ὑποούσης
μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τοῦ Ἄμ-
μωνος πατρὸς μᾶλλόν τι ἢ Φιλίπ-
14 του δόξης· θαυμάζοντα δὲ ἤδη τὰ
Περσῶν καὶ Μήδων τῆς τε ἐσθῆτος
τῇ ἀμείψει, καὶ τῆς ἄλλης θερα-
πείας τῇ μετακοσμήσει, οὐκ ἐν-
δεῆσαι δὲ οὐδὲ πρὸς τοῦτο αὐτῷ τοὺς
κολακείᾳ ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλ-
λους τέ τινας, καὶ δὴ καὶ τῶν σο-
φιστῶν τῶν ἀμφ' αὐτὸν, Ἀνάξαρ-
χόν τε καὶ Ἆγιν Ἀργεῖον ἐποποιόν.

1 X. Καλλισθένην δὲ τὸν Ὀλύν-
θιον Ἀριστοτέλους τε τῶν λόγων
διακηκοότα, καὶ τὸν τρόπον ὄντα
ὑπαγροικότερον, οὐκ ἐπαινεῖν ταῦ-
2 τα. Τούτου μὲν δὴ ἕνεκα, καὶ αὐ-
τὸς Καλλισθένει ξυμφέρομαι· ἐ-
κεῖνα δὲ οὐκ ἔτι ἐπιεικῆ δοκεῖ τοῦ
Καλ-

(*a*) *Curt.* 8, 5, 8 *seqq.*

14. θαυμάζοντα] insignis emphasis hujus verbi pro *admirari & propterea imitari*. Fit enim interdum, ut admirationem comitetur imitandi studium.

τῇ μετακοσμήσει] Μετακόσμησις *cultus* sive *ornatus immutatio*.

CAP. X. 2. ἐκεῖνα δὲ οὐκ ἔτι] Non scriptum hoc, uti quidem vertit Vulcanius, sed dictum a Callisthene puto. Itaque verterim: *illa vero non item recte sive modeste dicta puto a Callisthene*. Indicio etiam est verbum ἀείσαντι.

Καλλισθένους (εἴπερ ἀληθῆ ξυγγέγραπται) ὅτι ὑφ' αὑτῷ τε εἶναι ἀπέφαινε καὶ τῇ αὑτοῦ ξυγγραφῇ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα.
3 Οὔκουν αὐτὸς ἀφῖχθαι ἀπ' Ἀλεξάνδρου δόξαν κτησόμενος, ἀλλὰ ἐκεῖνον εὐκλεᾶ ἐς ἀνθρώπους ποιήσων· καὶ οὖν καὶ τοῦ θείου τὴν μετουσίαν Ἀλεξάνδρῳ οὐκ ἐξ ὧν Ὀλυμπιὰς ὑπὲρ τῆς γενέσεως αὐτοῦ ψεύδεται ἀνηρτῆσθαι, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου συγγράψας ἐξενέγκῃ ἐς ἀνθρώπους.
4 Εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ὡς ἄρα ἤρετό ποτε αὐτὸν Φιλώτας, ὅντινα οἴοιτο μάλιστα τιμηθῆναι πρὸς τῆς Ἀθηναίων πόλεως. τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι, Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ὅτι τὸν ἕτερον τοῖν τυράννοιν ἔκτειναν, καὶ τυραννίδα ὅτι κατέλυσαν·
5 ἐρέσθαι αὖθις τὸν Φιλώταν, εἰ τῷ τύραννον κτείναντι ὑπάρχει, παρ' οὕστινας

sunt) censeo, quod Alexandrum ejusque facta se & suis scriptis inferiora esse prædicabat.
3 Neque vero se ad Alexandrum venisse, ut sibi ab eo gloriam compararet, sed uti Alexandrum inter mortales illustrem ac gloriosum redderet: præterea divinitatis communicationem Alexandro non ex iis quæ Olympias de ortu suo mentita esset pendere, sed ex iis quæ ipse de Alexandro scripsisset & ad mortalium notitiam traduxisset.
4 Sunt etiam qui scribant, quum aliquando à Philota interrogatus esset, quem putaret ab Athenienfibus in maximo honore haberi, respondisse Harmodium & Aristogitona, quod alterum tyrannorum interfecissent, ac
5 tyrannidem sustulissent. Philotam rursus interrogasse, si cui contingat tyrannum occidere, apud quos Græcorum pro-

ὑφ' αὑτῷ] *sub se, in sua potestate*, tanquam historiarum scriptoris, in quorum arbitrio est, quales & quantos velint reges eorumque res gestas posteris tradere.

3. Οὔκουν] *non igitur.*

ἀπ' Ἀλεξάνδρῳ] Opt. ἐξ Ἀλεξάνδρου. *Gronov.*

καὶ οὖν καὶ] *Itaque etiam.*

συγγράψας ἐξενέγκῃ] Aoristi futurum significantes. Neque enim hæc Callisthenes jam scripserat, sed scripturus erat.

4. Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα] De horum statuis, quibus propterea donati sunt, meminit supra 3. 16, 13.

τὸν ἕτερον τοῖν τυράννοιν] Hipparchum nempe, quem tamen negat regnasse Thucydides, sed fratrem fuisse Hippiæ, qui, ut maximus natu, a patre Pisistrato acceptum imperium Athenis tenuerit. Communem ergo famam Arrianus secutus est, quam falsam esse arguit Thucydides lib. 1. pag. 9. & lib. 6. pag. 290. & seqq.

τυραννίδα ὅτι κατέλυσαν] Et hic in diversa abit Thucydides, qui lib. 6. pag. 290. ait, non ab Athenienfibus Harmodioque, verum a Lacedæmoniis eversum fuisse Pisistrati & filiorum ejus regnum, idémque repetit p. 293. *Post hæc facta* (post cædem Hipparchi) *cum tres annos Hippias Atheniensibus imperasset, quarto a Lacedæmoniis & Alcmæonidibus exulibus pulsus est.*

profugium illi tutum foret? Respondisse Callisthenem, si non alibi, certe apud Athenienses tutum fore. Hos enim pro filiis Herculis adversus Eurystheum bellum gessisse, qui tum temporis Græciam tyrannide premebat. De adoratione vero, quo pacto Alexandro Callisthenes restiterit, hujuscemodi quippiam narratur. Convenerat inter Alexandrum & sophistas, eosque qui ex Persis & Medis illustriores circa ipsum erant, ut inter pocula in hunc sermonem ex composito venirent. Anaxarchum sermonis initium fecisse, censentem, Alexandrum majore jure pro deo habendum, quam Liberum, aut Herculem: idque non modo propter magnitudinem atque præstantiam rerum ab Alexandro gestarum, verumetiam quod Liber pater Thebanus fuisset, nihil cum Macedonibus commune habens: Hercules autem Argivus, ne ipse quidem conveniens, nisi quod ad Alexandri genus attinet; Alexandrum enim Heraclidem esse. Macedones vero multo convenientius atque æquius suum ipso-

ἐθέλει τῶν Ἑλλήνων φυγόντα σώ-
ζεσθαι· καὶ ἀποκρίνασθαι αὖθις
Καλλισθένην, εἰ καὶ μὴ παρ᾽ ἄλ-
λους, παρά γε Ἀθηναίους ὅτι φυ-
6 γόντι ὑπάρχει σώζεσθαι. Τού-
τους γὰρ καὶ πρὸς Εὐρυσθέα πολε-
μῆσαι ὑπὲρ τῶν παίδων τῶν Ἡ-
ρακλέους, τυραννοῦντα ἐν τῷ τό-
7 τε τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὲρ δὲ τῆς
προσκυνήσεως, ὅπως ἠναντιώθη
Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοιόςδε κατέ-
χει λόγος. Ξυγκεῖσθαι μὲν γὰρ
τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς σοφι-
στάς τε καὶ τοὺς ἀμφ᾽ αὐτὸν Περ-
σῶν καὶ Μήδων τοὺς δοκιμωτά-
τους, μνήμην τοῦ λόγου τοῦδε ἐν
8 πότῳ ἐμβαλεῖν· ἄρξαι δὲ τοῦ λό-
γου Ἀνάξαρχον, ὡς πολὺ δι-
καιότερον ἂν θεὸν νομιζόμενον Ἀ-
λέξανδρον, Διονύσῳ τε καὶ Ἡρα-
κλεῖ, μὴ ὅτι τῶν ἔργων ἕνεκα,
ὅσα καὶ ἡλίκα κατεπέπρακται
Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι Διό-
νυσος μὲν Θηβαῖος ἦν, οὐδέν τι
προσήκων Μακεδόσι, καὶ Ἡρα-
κλῆς Ἀργεῖος, οὐδ᾽ οὗτος προσή-
κων, ὅτι μὴ κατὰ γένος τὸ Ἀλεξ-
άνδρου· Ἡρακλείδην γὰρ εἶναι
9 Ἀλέξανδρον. Μακεδόνας δ᾽ αὖ
τὸν

6. Εὐρυσθέα] De hoc idem Thucydid. lib. 1 pag 5. & Georg. Acac. Enenckel, L. Baro Hoheneccius in Thucyd. *Eurystheus Mycenarum rex, Herculem, quamdiu vixit, laboribus fatigavit, ac ne morte quidem ejus quiescens, liberos ipsius delere instituit. Qui cum ad Athenienses confugissent, eorum auxilio Eurystheum in Attica prælio fuderunt, in quo ipse ab Hyllo Herculis filio, ut Diod. scribit, seu, ut Pausan. Iolao est interfectus.*

8. Διονύσῳ τε καὶ Ἡρακλεῖ] MSS. omnes Διονύσου τε καὶ Ἡρακλέους, quod verissimum. *Gronov.*

οὐδέν τι προσήκων Μακεδόσι] Cum ergo peregrinos divinis honoribus colant, quanto magis regem suum?

τὸν σφῶν βασιλέα δικαιότερον θείαις τιμαῖς κοσμοῦντας· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνο εἶναι ἀμφίλογον, ὅτι ἀπελθόντα γε ἐξ ἀνθρώπων, ὡς θεὸν τιμήσουσι· πόσῳ δὴ δικαιότερον ζῶντα γεραίρειν ἤπερ τελευτήσαντα, ἐς οὐδὲν ὄφελος τῷ τιμωμένῳ.

XI. Λεχθέντων δὲ τούτων τε 1 καὶ τοιούτων λόγων πρὸς Ἀναξάρχου, τοὺς μὲν μετεσχηκότας τῆς βουλῆς ἐπαινεῖν τὸν λόγον, καὶ δὴ ἐθέλειν ἄρχεσθαι τῆς προσκυνήσεως· τοὺς Μακεδόνας δὲ τοὺς πολλοὺς μαχομένους τῷ λόγῳ, σιγῇ ἔχειν. Καλλισθένην δὲ ὑπο- 2 λαβόντα, Ἀλέξανδρον μὲν, εἰπεῖν, ὦ Ἀνάξαρχε, οὐδεμιᾶς ἀνάξιον ἀποφαίνω τιμῆς, ὅσαι ξύμμετροι ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ διακεκρίσθαι 3 γὰρ τοῖς ἀνθρώποις, ὅσαι τε ἀνθρώπιναι τιμαὶ, καὶ ὅσαι θεῖαι, πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, καθάπερ ναῶν τε οἰκοδομήσει, καὶ ἀγαλμάτων ἀναστάσει· ὅτι καὶ τεμένη τοῖς θεοῖς ἐξαιρεῖται, καὶ θύεται ἐκείνοις, καὶ σπένδεται· καὶ ὕμνοι μὲν ἐς τοὺς θεοὺς ποιοῦνται, ἔπαινοι δὲ ἐς ἀνθρώπους· ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα τῷ τῆς προσκυνήσεως νόμῳ. Τοὺς μὲν γὰρ 4 ἀνθρώπους φιλεῖσθαι πρὸς τῶν ἀσ-

rum regem divinis honoribus prosequi. Neque enim dubium esse, quin postquam è vivis excessisset, ut deum culturi essent. multo igitur satius esse, vivo illi divinos honores deferre quam mortuo, quum nulla ad eum cultus utilitas esset perventura.

1 XI. Hæc atque alia in hanc sententiam quum ab Anaxarcho dicta essent, eos qui participes consilii initi erant, ea laudasse, & initium adorandi facere velle dixisse: plerosque vero Macedones, qui Anaxarchi orationem improbarent, 2 tacuisse: Callisthenem autem abrupto silentio in hanc sententiam dixisse; *Equidem, Anaxarche (a), Alexandrum nullo plane honore, qui quidem* 3 *hominibus conveniat, indignum esse censeo. Cæterum statuta sunt inter homines divini & humani honoris discrimina, cum multis aliis rebus, tum templorum exædificatione, & statuarum erectione. diis enim delubra consecramus, iisque sacra facimus & libamus. rursus hymni deorum sunt, laudes hominum, sed non cum adoratione conjun-* 4 *ctæ. Hominibus siquidem à salutantibus oscula dantur: deos verò*

(a) Curt. 8, 5, 14.

CAP. XI. 1. καὶ δὴ ἐθέλειν] Opt. καὶ ἤδη ἐθέλ. Gronov.

3. πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις] Huic membro respondet istud ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα, *cum multis aliis rebus, tum vero maxime.* Itaque Gronovius hæc omnia sic vertit: *Sed statuta esse inter homines discrimina, quæ ad divinos, & quæ ad humanos honores pertinerent, multis quidem aliis rebus, veluti ædium ædificatione & statuarum erectione; quod & templa Diis eximuntur iisque sacrificatur & libatur; sed & hymni deorum sunt, laudes hominum: tum etiam, quod in his non est minimum, ritu adorandi,*

vero edito loco positos, ne contingi quidem fas est, ideoque adoratione coluntur. Tripudia etiam saltationesque diis fiunt, & pæanes cantantur. Neque vero mirum id est, quum ex diis alii aliis honores tribuantur. & quidem heroibus alii, etiam ipsi à divinis honoribus diversi. Non est igitur consentaneum hæc omnia inter se confundere, neque homines nimiis honoribus supra humanum modum extollere, & deos ad statum ab illorum dignitate alienum redigere, ut nimirum eodem quo homines cultu colantur. Neque enim pateretur Alexander privatum aliquem, regios honores electione suffragiisque illegitimis, usurpare. Multo itaque justius deos indignaturos, si quis mortalium divinos honores sibi arroget, aut ab aliis delatos sustineat. Atque Alexandrum quidem infinitis partibus fortium virorum fortissimum esse atque haberi, inter reges maxime regium, inter imperatores maxime imperio dignum Ac

παζομένων· τὸ θεῖον δὲ ὅτι ἄνω που
ἱδρύμενον, καὶ οὐδὲ ψαῦσαι αὐτοῦ θέ-
μις, ἐπὶ τῷδε ἄρα τῇ προσκυνήσει γε-
ραίρεται. Καὶ χοροὶ τοῖς θεοῖς ἵστανται,
καὶ παιᾶνες ἐπὶ τοῖς θεοῖς ᾄδονται.
5 Καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, ὁπότε γε καὶ αὐ-
τῶν τῶν θεῶν ἄλλοις ἄλλαι τιμαὶ
πρόσκεινται, καὶ ναὶ μάλιστα ἥρωσιν
ἄλλαι, καὶ αὗται ἀποκεκριμέναι τοῦ
6 θείου. Οὔκουν εἰκὸς ξύμπαντα ταῦτα
ταράσσοντας, τοὺς μὲν ἀνθρώπους ἐς
σχῆμα ὑπέρογκον καθιστάναι τῶν τι-
μῶν ταῖς ὑπερβολαῖς, τοὺς θεοὺς δὲ,
τόγε ἐπὶ σφίσιν, ἐς ταπεινότητα οὐ
πρέπουσαν καταβάλλειν, τὰ ἴσα ἀν-
7 θρώποις τιμῶντας. Οὔκουν οὐδὲ Ἀ-
λέξανδρον ἀνασχέσθαι ἂν, εἰ τῶν ἰδιω-
τῶν τις εἰσποιοῖτο ταῖς βασιλικαῖς
τιμαῖς χειροτονίᾳ ἢ ψήφῳ οὐ δικαίᾳ.
8 Πολὺ ἂν οὖν δικαιότερον τοὺς θεοὺς
δυσχεραίνειν, ὅσοι ἄνθρωποι ἐς τὰς
θείας τιμὰς σφᾶς εἰσποιοῦσιν, ἢ πρὸς
9 ἄλλων εἰσποιούμενοι ἀνέχονται. Ἀ-
λέξανδρον δὲ πόρρω τοῦ ἱκανοῦ ἀνδρῶν
ἀγαθῶν τὸν ἄριστον εἶναί τε καὶ δοκεῖν,
καὶ βασιλέων τὸν βασιλικώτατον,
καὶ στρατηγῶν τὸν ἀξιοστρατηγότατον.
10 Καί σε, εἴπερ τινὰ ἄλλον, ὦ Ἀνά-
ξαρχε,

4. τὸ θεῖον δὲ ὅτι ἄνω] *Numen autem, quoniam in edito positum est, & ne quidem contingere id datur, propterea sane adoratione colitur.* Gronov.

5. καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν] *etiam ex ipsis diis.*

καὶ ναὶ μάλιστα] in omnibus scriptis, tam Perusino quam Florentinis (& postea quoque notavit ex V. C. Vulcanius) perspicue satis legitur καὶ ναὶ μὰ Δία ἥρωσιν. *Gronov.*

6. ταράσσοντας] Mss. ἀναταράσσοντας. *Idem.*

τόγε ἐπὶ σφίσιν] *quantum quidem in ipsis* est, nempe hominibus.

τὰ ἴσα ἀνθρώποις τιμῶντας] *si æqualiter hominibus colant.* Qui deos non majori quam homines honore afficit, is ipsa hac cultus æqualitate & vilitate, quantum in se est, imminuit ipsorum majestatem.

9. ἀξιοστρατηγότατον] Opt. ἀξιοστρατηγικώτατον. *Gronov.*

ξαρχε, εἰσηγητήν τε τούτων τῶν
λόγων ἐχρῆν γίγνεσθαι, καὶ κωλυ-
τὴν τῶν ἐναντίων ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ
παιδεύσει Ἀλεξάνδρῳ ξυνόντα·
οὔκουν ἄρχειν σε τοῦδε τοῦ λόγου 11
πρέπον ἦν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι γὰρ
οὐ Καμβύσῃ οὐδὲ Ξέρξῃ ξυνόντα ἢ
συμβουλεύοντα, ἀλλὰ Φιλίππου
μὲν παιδὶ, Ἡρακλείδῃ δὲ ἀπὸ γέ-
νους, καὶ Αἰακίδῃ, ὅτου οἱ πρόγο-
νοι ἐξ Ἄργους εἰς Μακεδονίαν ἦλ-
θον, οὐδὲ βίᾳ, ἀλλὰ νόμῳ Μακε-
δόνων ἄρχοντες διετέλεσαν. Οὔκ- 12
ουν οὐδὲ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ ζῶντι
ἔτι θεῖαι τιμαὶ παρ' Ἑλλήνων ἐ-
γένοντο, ἀλλ' οὐδὲ τελευτήσαντι
πρόσθεν, ἢ πρὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν
Δελφοῖς ἐπιθεσπισθῆναι, ὡς θεὸν
τιμᾷν Ἡρακλέα. Εἰ δ' ὅτι ἐν τῇ 13
βαρβάρῳ γῇ ὀλίγοι γίγνονται,
βαρβαρικὰ χρὴ ἔχειν τὰ φρονήμα-
τα, καὶ ἐγὼ τῆς Ἑλλάδος μεμνῆ-
σθαί σε ἀξιῶ, ὦ Ἀλέξανδρε, ἧς
ἕνεκα ὁ πᾶς στόλος σοι ἐγίγνετο,
προσθεῖναι τὴν Ἀσίαν τῇ Ἑλλάδι.
Καὶ οὖν ἐνθυμήθητι ἐκεῖσε ἐπανελ- 14
θὼν, ἆρά γε καὶ τοὺς Ἕλληνας
τοὺς ἐλευθερωτάτους προσαναγκά-
σεις ἐς τὴν προσκύνησιν, ἢ Ἑλλή-
νων μὲν ἀφέξῃ, Μακεδόσι δὲ προσ-
θήσεις τήνδε τὴν ἀτιμίαν· ἢ διακε- 15

te quidem, Anaxarche, si quem alium, oportebat hujusmodi sermonibus Alexandrum instruere, atque à contrariis deterrere, cujus ille quotidianâ consuetudine propter sapientiam & eruditionem utitur. Neque te conveniebat hujus sermonis autorem esse: at potius meminisse, te non id Cambysi aut Xerxi consulere, sed Philippi filio, qui ab Hercule atque Æaco genus ducat, cujus majores ex Argis in Macedoniam venerunt, neque vi sed Macedonum moribus atque institutis imperium tenuerunt. Sed ne Herculi quidem, quum adhuc in vivis esset, divini honores à Græcis delati sunt, imo ne mortuo quidem, donec Delphico oraculo ut pro deo coleretur jussum fuit. Si vero, quod in barbarâ regione pauci sint, barbaricos sensus induere oportet, ego te, Alexander, ut Græciæ memineris oro, cujus gratiâ hæc omnis expeditio à te suscepta est, ut Asiam Græciæ adjicias. Nunc vero cogita, an quum in Græciam redieris, Græcos liberrimos populos ad tui adorationem sis compulsurus, aut an, Græcis exemptis, Macedonas tantum hoc dedecore sis oneraturus: aut an tibi diversi plane

10. εἰσηγητήν τε] *& autorem hujusmodi sermonum oportebat esse*, sive *hujusmodi sermones te inferre oportebat*, ut Cicero loquitur offic. lib. 1. cap. 40. Nec fortasse Vulcanius male. Verbum εἰσηγητὴς pro *auctore & suasore* exstat apud Plutarch. pædag. cap. 14, 34. & cap. 15, 2.

12. ἐπιθεσπισθῆναι] Opt. θεσπισθῆναι. *Gronov.*

13. Εἰ δ' ὅτι ἐν τῇ] Si propterea nobis Macedonibus barbarorum mores imitandos existimas, quod, cum in eorum regione simus, nos tanquam paucos pluribus concedere oporteat.

plane honores sint decernendi, Græcis quidem & Macedonibus humanos honores Græcorum more tibi deferentibus: barbaris autem solis barbarice te colentibus? Si vero de Cyro Cambysis filio dicitur, primum omnium mortalium Cyrum ab hominibus adoratione cultum fuisse, atque ab hoc summissionem hanc Persis & Medis permansisse, cogitare te oportet Scythas populum inopem, liberum tamen, Cyri insolentiam compescuisse: Darium rursus alii Scythæ ad modestiam redegerunt, Xerxem Athenienses & Lacedæmonii, Artaxerxem Clearchus & Xenophon, cum decem tantum hominum millibus; Darium etiam hunc Alexander, quum nulla illi adoratio decreta esset.

XII. Hæc aliaque ejuscemodi quum dixisset Callisthenes, Alexandrum quidem molestissime tulisse, Macedo-

κριμένα ἐςαι σοι αὐτῷ τὰ τῶν τιμῶν ἐς ἅπαν, ὡς πρὸς Ἑλλήνων μὲν καὶ Μακεδόνων ἀνθρωπίνως τε καὶ Ἑλληνικῶς τιμᾶσθαι· πρὸς δὲ τῶν βαρβάρων μόνων βαρβαρικῶς.
16 Εἰ δὲ ὑπὲρ Κύρου τοῦ Καμβύσου λέγεται, τὸν πρῶτον προσκυνηθῆναι ἀνθρώπων Κῦρον, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐμμεῖναι Πέρσαις τε καὶ Μήδοις τήνδε τὴν ταπεινότητα, χρὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι τὸν Κῦρον ἐκεῖνον Σκύθαι ἐσωφρόνισαν, πένητες ἄνδρες καὶ αὐτόνομοι, καὶ Δαρεῖον ἄλλοι αὖ Σκύθαι, καὶ Ξέρξην Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀρταξέρξην Κλέαρχος καὶ Ξενοφῶν, καὶ οἱ ξὺν τούτοις μύριοι, καὶ Δαρεῖον τοῦτον Ἀλέξανδρος, μὴ προσκυνούμενος.

1 XII. Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα εἰπόντα Καλλισθένην, ἀνιᾶσαι μὲν μεγάλως τι Ἀλέξανδρον, Μακεδόσι

15. τὰ τῶν τιμῶν ἐς ἅπαν] Fit quidem etiam infra mentio δόξης τῆς ἐς ἅπαν 7, 27, 5. sed cum hic non sit scriptum τῶν ἐς ἅπαν, articulo repetito: rectius ipsique loci sententiæ convenientius ἐς ἅπαν refertur *διακεκριμένα ἐςαι*, vertiturque *prorsus, plane, in totum, in universum, omnino*. Ita differt. Epict. lib. 1. c 4. lin. 11. *τὴν ὄρεξιν ἦρκεν ἐξ αὑτοῦ εἰς ἅπαν, appetitionem ex seipso suspensam habet omnino*. Plura loca vide ad Ind. 36, 5.

16. τὸν πρῶτον προσκυνηθῆναι] Quo primum tempore hoc factum sit, narrat Xenophon Cyropæd. lib. 8. p. 170. l. 11. *πρόσθεν δὲ Περσῶν οὐδεὶς Κῦρον προσεκύνει. Ante id quidem temporis Persarum nemo Cyrum adoraverat.*

Σκύθαι ἐσωφρόνισαν] Ita auctores prodiderunt, Diod. Siculus l. 2. c. 44. Justinus l. 1. c. 8. aliique, Cyrum a Tamyri, Scytharum regina victum trucidatumque; sed Xenophon cum placida morte in lecto acquiescere facit Cyropæd. lib. 8. p. 188 l. 3.

Δαρεῖον ἄλλοι αὖ Σκύθαι] Justin. 2, 5, 10. *Darius armatis septingentis millibus hominum Scythiam ingressus, non facientibus hostibus pugnæ potestatem, metuens, ne interrupto ponte Istri, reditus sibi intercluderetur, amissis octoginta millibus hominum trepidus refugit.*

Ξέρξην] Hujus copiæ, quas cum Mardonio in Græcia reliquerat, occidione occisæ sunt a Græcis in memorabili illo ad Platæas prælio, de quo Herodotus lib. 9. Diodorus 11, 31. Justin. 2, 14. plurimique alii

Ἀρταξέρξην] Hac de re copiosissime Xenophon libris de expeditione Cyri.

δόξαι δὲ ἀδελφὰ εἰπεῖν· καὶ τοῦτο
γνόντα Ἀλέξανδρον, πέμψαντα
κωλῦσαι Μακεδόνας, μεμνῆσθαι
ἔτι τῆς προσκυνήσεως. Ἀλλὰ σι- 2
γῆς γὰρ γενομένης ἐπὶ τοῖς λό-
γοις, ἀναστάντας Περσῶν τοὺς πρεσ-
βυτάτους, ἐφεξῆς προσκυνεῖν.
Λεοννάτον δὲ ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐ- 3
πειδή τις ἐδόκει τῶν Περσῶν αὐτῷ
οὐκ ἐν κόσμῳ προσκυνῆσαι, τὸν δὲ
ἐπιγελάσαι τοῦ σχήματος τοῦ
Πέρσου, ὡς ταπεινοῦ· καὶ τούτου
χαλεπήναντα τότε Ἀλέξανδρον,
ξυναλλαγῆναι αὖθις. Ἀναγέ- 4
γραπται δὲ δὴ καὶ τοιόσδε λόγος·
προπίνειν φιάλην χρυσῆν ἐν κύκλῳ
Ἀλέξανδρον πρώτοις μὲν τούτοις,
πρὸς οὕστινας ξυνέκειτο αὐτῷ τὰ
τῆς προσκυνήσεως· τὸν δὲ πρῶτον
ἐκπιόντα τὴν φιάλην, προσκυνῆ-
σαί τε ἀναστάντα, καὶ φιληθῆναι
πρὸς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς διὰ
πάντων χωρῆσαι· ὡς δὲ ἐς Καλλι- 5
σθένην ἧκεν ἡ πρόποσις, ἀναστῆναι
μὲν Καλλισθένην καὶ ἐκπιεῖν τὴν
φιάλην· καὶ προσελθόντα ἐθέλειν
φιλῆσαι, οὐ προσκυνήσαντα. Τὸν 6
δὲ τυχεῖν μέν τοτε διαλεγόμενον
Ἡφαιστίωνι· οὔκουν προσέχειν τὸν
νοῦν, εἰ καὶ τὰ τῆς προσκυνήσεως ἐ-
πιτελῆ αὐτῷ Καλλισθένει ἐγένετο.
Ἀλλὰ Δημήτριον γὰρ τὸν Πυθώ- 7

nibus vero gratissima accidisse: quo cognito, Alexandrum misisse qui Macedonas ambirent, uti adorationis memores essent, silentioque ad hunc sermonem facto, qui inter Persas ætate dignitateque præstabant consurrexisse, eumque ordine adorasse. Leonnatum vero, unum ex amicis, quum ex Persis quendam indecore adorantem conspexisset, gestum illius Persæ, ut nimis abjectum, irrisisse. Alexandrum vero tunc indignatum postea conciliatum fuisse. Sunt qui scribant, Alexandrum phialam auream in coronâ propinasse, iis quidem primum quibuscum de se adorando convenisset: eumque qui primus ebibisset, consurrexisse atque adorasse, deinde osculo ab eo exceptum esse. idque ordine deinceps à reliquis factitatum. Quumque propinandi ordo ad Callisthenem venisset, consurrexisse quidem, & phialam ebibisse, propiusque accedentem osculari voluisse, adoratione prætermissâ. At tum forte Alexandrum sermonem cum Hephæstione habuisse, eamque ob rem non animadvertisse, an integram adorationem deferret. Demetrium vero Pytho-

CAP. XII. 1. ἀδελφὰ εἰπεῖν] Opt. pro ἀδελφὰ habet πρὸς θυμοῦ. *Gronov.*
κωλῦσαι] in optimo illo libro sine macula scriptum est καλέσαι. Vide *Gronovium. Prohibuisse, ulterius meminisse adorationis.* Idem ergo ait Arrianus, quod Curtius 8, 5, 21, misisse Alexandrum, ut sermo ille de adoratione finiretur.
3. ἐπιγελάσαι τοῦ σχήματος ὡς ταπεινοῦ] MSS. omnes ταπεινόν. Sed & opt. ἐπιγελάσαι τῷ σχήματι ὡς ταπεινόν. Idem quoque deinceps τούτῳ χαλεπήναντα. *Gronov.*

thonactis filium, unum ex amicis, quum Callisthenes Alexandrum osculaturus accederet, dixisse, illum eo non adorato accedere. atque ita Alexandrum ejus osculum non admisisse; tum Callisthenem dixisse, se osculi jacturâ factâ discedere. Ego vero nihil aut eorum quæ ad ignominiam Alexandri illico pertinent, aut Callisthenis asperitatem morum laudaverim: sufficere autem existimaverim modestiam præ se ferre, eumque qui regi inservire velit, ejus negotia, quoad fieri potest, promovere. Non igitur immerito odiosum fuisse Alexandro Callisthenem censeo, ob intempestivam ejus loquendi libertatem, & ineptam arrogantiam. Quam quidem ob causam crediderim facile fidem habitam fuisse delatoribus, qui Callisthenem insidiarum, quæ Alexandro per pueros structæ erant, conscium fuisse accusârant; aliisque, qui illos ab eo incitatos dicebant. Insidiæ vero hujuscemodi fuerunt.

νακτος, ἕνα τῶν ἑταίρων, ὡς προσάγει ἑαυτῷ ὁ Καλλισθένης φιλήσων, φάναι, ὅτι οὐ προσκυνήσας πρόσεισι; καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐ παρασχεῖν φιλῆσαι ἑαυτόν· τὸν δὲ Καλλισθένην, φιλήματι (φά-
8 ναι) ἔλαττον ἔχων ἄπειμι. Καὶ τούτων ἐγὼ ὅσα ἐς ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου τὴν ἐν τῷ παραυτίκα, καὶ ἐς σκαιότητα τὴν Καλλισθένους φέροντα, οὐδὲν οὐδαμῇ ἐπαινῶ· ἀλλὰ τὸ καθ' αὑτὸν γὰρ κοσμίως τίθεσθαι ἐξαρκεῖν φημὶ, αὔξοντα (ὡς ἀνυστὸν) τὰ βασιλέως πράγματα, ὅτῳ τις ξυνεῖναι οὐκ
9 ἀπηξίωσεν. Οὔκουν ἀπεικότως δὲ ἀπεχθείας γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ Καλλισθένην τίθεμαι, ἐπί τῇ ἀκαίρῳ τε παῤῥησίᾳ, καὶ ὑπερόγκῳ
10 ἀβελτηρίᾳ. Ἐφ' ὅτῳ τεκμαίρομαι μὴ χαλεπῶς πιστευθῆναι τοὺς κατειπόντας Καλλισθένους, ὅτι μετέσχε τῆς ἐπιβουλῆς τῆς γενομένης Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν παίδων· τοὺς δὲ, ὅτι καὶ ἐπῆρεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐπιβουλεῦσαι. Ξυνέβη δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ὧδε.

XIII. Erat jam ante à Philippo institutum (a), uti Mace-

1 XIII. Ἐκ Φιλίππου ἦν ἤδη καθεστηκὸς, τῶν ἐν τέλει Μακεδόνων

(a) Curt. 8. 6, 2.

8. τὴν ἐν τῷ παραυτίκα] *præsentem* ignominiam, qua regem coram, in convivio, inspectantibus omnibus afficiebant, non tempus saltem admonendi ejus aut reprehendendi oportunum exspectantes. Hinc mox 9. Callisthenis ἄκαιρος παῤῥησία vituperatur. Et Curtius 4, 7, 31, ait, *immortalitatem adfectantem contumacius, quam aut ipsis expediebat, aut regi, aversati sunt*. Conferri meretur exemplum Saulis, qui cum se peccasse agnosceret, tamen a Samuele honorari volebat coram Senioribus populi. 1 Sam. XV. 30.

τὸ καθ' αὑτὸν] *pro se quemque.*

10. ὅτι καὶ ἐπῆρεν] *quod etiam incitarit*. Plus enim est ad facinus instigare, quam ejus tantum participem esse.

αὐτοὺς] In MSt. & editione Basileensi legitur αὐτός. *Gronov.*

ἤδη τοὺς παῖδας, ὅσοι ἐς ἡλικίαν ἐμειρακίσαντο, καταλέγεσθαι ἐς θεραπείαν τοῦ βασιλέως, τά τε περὶ τὴν ἄλλην δίαιταν τοῦ σώματος διακονεῖσθαι βασιλεῖ, καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτοις ἐπετέτραπτο· καὶ ὁπότε ἐξελαύνει
2 βασιλεὺς, τοὺς ἵππους παρὰ τῶν ἱπποκόμων δεχόμενοι ἐκεῖνοι προσῆγον, καὶ ἀνέβαλλον οὗτοι βασιλέα τὸν Περσικὸν τρόπον, καὶ τῆς ἐπὶ θήρᾳ φιλοτιμίας βασιλεῖ κοινωνοὶ ἦσαν. Τούτων καὶ Ἑρμό-
3 λαος ἦν, Σωπόλιδος μὲν παῖς, φιλοσοφίᾳ δὲ ἐδόκει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ Καλλισθένην θεραπεύειν. Ἐπὶ τῷδε ὑπὲρ τούτου λόγος πρεσ-
4 βεύει, ὅτι ἐς θήραν προσφερομένου Ἀλεξάνδρῳ συὸς, ἔφθη βαλὼν τὸν σῦν ὁ Ἑρμόλαος· καὶ ὁ μὲν σῦς πίπτει βληθείς. Ἀλέξανδρος δὲ
5 τοῦ καιροῦ ὑστερίσας, ἐχαλέπηνε τῷ Ἑρμολάῳ, καὶ κελεύει αὐτὸν πρὸς ὀργὴν πληγὰς λαβεῖν, ὁρώντων τῶν ἄλλων παίδων, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀφείλετο. Τοῦτον τὸν Ἑρ-
6 μόλαον ἀλγήσαντα τῇ ὕβρει, φράσαι πρὸς Σώστρατον τὸν Ἀμύντου, ἡλικιώτην τε αὐτοῦ καὶ ἐραστὴν ὄντα, ὅτι οὐ βιωτὸν ἔςι μὴ τιμωρη-

donum, qui in summa dignitate constituti essent, filii quum adolevissent, ad regium ministerium deligerentur, & cum ad alia quæ ad regii corporis curam pertinerent præsto essent, tum eo cubante
2 custodias agerent. Hi equos quum rex ascensurus esset, ab agasonibus acceptos ad regem adducebant: eum Persico more in equum imponebant, & venationi studentem comitabantur. In his erat
3 Hermolaus Sopolidis F. qui quidem philosophiæ studiosus esse videbatur, & Callisthenem observare. Hunc
4 Hermolaum, rumor est quum Alexandro inter venandum aper occurrisset, in eo feriendo Alexandrum prævenisse. atque aper quidem ictus pro-
5 cidit. Indignatum regem opportunitatem feriendi apri sibi præreptam, adolescentem per iram, cæteris pueris spectantibus verberari, eique equum adimi jussisse. Quam
6 contumeliam ægre ferentem Hermolaum, rem cum Sostrato Amyntæ filio, æquali atque amatore suo communicasse, vitam sibi acerbam testatum, nisi Alexandri injuriam

CAP. XIII. 3. θεραπεύειν ἐπὶ τῷδε. Ὑπὲρ τούτου] Ita distinxeram hunc locum, vulgo aliter habitum, vertebamque, *& propterea Callisthenem observare. Hunc rumor est*, &c. quum postea agnovi Vulcanium similiter notasse ex V. C. in hæc verba (V. C. legit θεραπεύειν ἐπὶ τῷδε. ὑπὲρ) & versioni adscripsisse, *videbatur, eoque nomine Callisthenem observare. Gronov.*
4. λόγος πρεσβεύει] In uno MS. ultimum verbum plane non inveni, in tribus autem pro eo erat περιφέρει, sed in optimo κατέχει. *Idem.*
6. οὐ βιωτόν ἐςι] MSS. Medicei omnes οὐ βιωτὸν οἱ ἐςι. Unus ille V. C. notante Vulcanio ὅτι ἀβίωτον οἱ ἐςι. *Idem.*

riam ulcisceretur; ac Sostratum quidem non difficulter, utpote amatorem, in societatem facinoris pertractum esse. Ab hoc Antipatrum etiam Asclepiodori (a) (qui satrapatum Syriæ gerebat) F. persuasum, & Epimenem Arseæ filium, atque Anticlem Theocriti, unaque Philotam Carsidis Thracis filium. Quum itaque nocturnæ custodiæ vices ad Antipatrum revolutæ essent, eâ nocte statutum fuisse Alexandrum dormientem opprimere. Contigisse vero, ut suâ sponte, quemadmodum nonnulli scribunt, Alexander in lucem usque potaret. At Aristobulus autor est, mulierem quandam Syram numine correptam Alexandrum sequutam. atque hanc quidem initio & Alexandro ejusque amicis risui fuisse. Quum vero in illâ numinis afflatione omnia vera vaticinaretur, non amplius ab Alexandro contemtui habitam, sed liberum Syræ ad regem & noctu & interdiu accessum factum fuisse, ac sæpenumero etiam dormienti adfuisse. Hanc tum forte regi è compotatione discedenti numine afflatam occurrisse, atque ut reversus totam noctem potando tra-

σαμένῳ Ἀλέξανδρον τῆς ὕβρεως·
καὶ τὸν Σώστρατον οὐ χαλεπῶς
συμπεῖσαι μετασχεῖν τοῦ ἔργου,
7 ἅτε ἐρῶντα. Ὑπὸ τούτου δὲ ἀνα-
πεισθῆναι Ἀντίπατρόν τε τὸν Ἀ-
σκληπιοδώρου τοῦ Συρίας σατρα-
πεύσαντος, καὶ Ἐπιμένην τὸν Ἀρ-
σέου, καὶ Ἀντικλέα τὸν Θεοκρί-
του, καὶ Φιλώταν τὸν Κάρσιδος
8 τοῦ Θρακός. Ὡς οὖν περιῆκεν ἐς
Ἀντίπατρον ἡ νυκτερινὴ φυλακὴ,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ξυγκείμενον εἶναι
ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον, κοιμω-
μένῳ ἐπιπεσόντας· ξυμβῆναι δὲ οἱ
μὲν αὐτομάτως λέγουσιν, ἔστε ἡ-
9 μέραν πίνειν Ἀλέξανδρον. Ἀρι-
στόβουλος δὲ ὧδε ἀνέγραψε· Σύραν
γυναῖκα ἐφομαρτεῖν Ἀλεξάνδρῳ,
κάτοχον ἐκ τοῦ θείου γιγνομένην,
καὶ ταύτην τὸ μὲν πρῶτον γέλωτα
εἶναι Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ'
10 αὐτόν· ὡς δὲ τὰ πάντα ἐν τῇ κατ-
οχῇ ἀληθεύουσα ἐφαίνετο, οὐκέτι
ἀμελεῖσθαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἀλλ'
εἶναι γὰρ τῇ Σύρᾳ πρόσοδον πρὸς
τὸν βασιλέα καὶ νύκτωρ καὶ μεθ'
ἡμέραν, καὶ καθεύδοντι πολλάκις
11 ἤδη ἐπιστῆναι. Καὶ δὴ τότε ἀπαλ-
λασσομένου ἐκ τοῦ πότου κατε-
χομένην ἐκ τοῦ θείου ἐντυχεῖν, καὶ
δεῖσθαι, ἐπανελθόντα πίνειν ὅλην
τὴν νύκτα· καὶ Ἀλέξανδρον θεῖόν τι
εἶναι

(a) *Curt.* 8, 6, 9 *& seqq.*

8. ἐπιπεσόντα] Opt. cum alio & V. C. Vulcanii ἐπιπεσόντας. *Gronov.*

10. ἐπιστῆναι] *supervenisse, subito adstitisse*, cum minime exspectaretur; uti vim hujus verbi explanant interpretes sacri ad Luc. II. 9. XXIV. 4. Act. IV. 1. &c. interque eos Grotius ad Matth. XXVIII. 2.

11. καὶ δὴ τότε] Opt. *καὶ δὴ καὶ τότε*. *Gronov.*

εἶναι νομίσαντα, ἐπανελθεῖν τε καὶ
πίνειν, καὶ οὕτω τοῖς παισὶ διαπε-
σεῖν τὸ ἔργον. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Ἐπι- 12
μένης ὁ Ἀρσέου τῶν μετεχόντων τῆς
ἐπιβουλῆς, φράζει τὴν πρᾶξιν Χα-
ρικλεῖ τῷ Μενάνδρου, ἐραστῇ ἑαυτοῦ
γεγονότι· Χαρικλῆς δὲ φράζει Εὐ-
ρυλόχῳ τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἐπιμένους·
καὶ ὁ Εὐρύλοχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σκη-
νὴν Ἀλεξάνδρου, Πτολεμαίῳ τῷ
Λάγου τῷ σωματοφύλακι καταλέ-
γει ἅπαν τὸ πρᾶγμα. Ὁ δὲ Ἀ- 13
λεξάνδρῳ ἔφησε, καὶ Ἀλέξανδρος
ξυλλαβεῖν κελεύει, ὧν τὰ ὀνόματα
εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος· καὶ οὗτοι στρε-
βλούμενοι, σφῶν τε αὐτῶν κατεῖ-
πον τὴν ἐπιβουλὴν, καί τινας καὶ
ἄλλους ὠνόμασαν.

XIV. Ἀριστόβουλος μὲν λέ- 1
γει, ὅτι καὶ Καλλισθένην ἐπᾶραι
σφᾶς ἔφασαν ἐς τὸ τόλμημα· καὶ
Πτολεμαῖος ὡσαύτως λέγει. Οἱ δὲ 2
πολλοὶ οὐ ταύτῃ λέγουσιν, ἀλλὰ
διὰ μῖσος γὰρ τὸ ἤδη ὂν πρὸς Καλ-
λισθένην ἐξ Ἀλεξάνδρου, καὶ ὅτι
ὁ Ἑρμόλαος ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτή-
δειος ἦν τῷ Καλλισθένει, οὐ χαλε-
πῶς πιστεῦσαι τὰ χείρω ὑπὲρ Καλ-
λισθένους Ἀλέξανδρον. Ἤδη δέ τι- 3
νες καὶ τάδε ἀνέγραψαν· τὸν Ἑρ-
μόλαον προσαχθέντα ἐς τοὺς Μακε-
δόνας ὁμολογεῖν τε ἐπιβουλεῦσαι·
καὶ γὰρ οὐκ εἶναι ἔτι ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ
φέρειν τὴν ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου·

duceret orasse. Alexandrum
divinos monitus esse suspi-
catum, ad pocula rediisse, 12
& sic puerorum conatus ir-
ritos fuisse. Postero die Epi-
menes Arseæ filius, unus ex
conjuratis, Charicli Menan-
dri filio amatori suo rem a-
perit, Charicles Eurylocho
Epimenis fratri: Eurylochus
Alexandri tabernaculum in-
gressus, Ptolemæo Lagi filio
corporis custodi totum ne-
13 gotium declarat: is Alexan-
dro id significat, qui statim
eos quorum nomina detule-
rat Eurylochus comprehen-
di jubet. Hi quæstione ad-
hibitâ, & suum de insidiis
consilium aperuerunt, & a-
lios nonnullos nominârunt.

1 XIV. Aristobulus quidem
autor est, illos hoc etiam
dixisse, se à Callisthene ad
2 facinus adeundum incitatos
fuisse. quod & Ptolemæus
affirmat. Sunt vero qui ali-
ter hac de re scribunt, nimi-
rum Alexandrum quod odio
Callisthenis laboraret, &
quod magna Hermolao cum
Callisthene familiaritas in-
tercederet, facile in sinistram
3 de Callisthene suspicionem
à delatoribus adductum.
Nonnulli etiam tradunt,
Hermolaum ad Macedonas
productum (a), insidias abs
se structas confessum: neque
enim liberi hominis esse, A-
lex-

(a) Curt. 8, 7. toto.

13. ἅπαν] MSS. omnes ἅπαντα. Gronov.
Cap. XIV. 3. ἔτι] amplius, ultra.

lexandri contumelias ferre; omniaque ab Alexandro perpetrata recensuisse: nimirum injustam Philotæ necem, & patris ejus Parmenionis atque eorum qui tum temporis interfecti fuerant, multo iniquiorem: Cliti etiam per temulentiam cædem, habitum quoque Medorum assumtum, adorationem consultatam, neque adhuc abolitam. adhæc potationes, & somnolentiam Alexandri: quæ quum diutius ferre non posset, voluisse se reliquosque Macedonas in libertatem vindicare. Tum Hermolaum & cæteros comprehensos, à circumstantibus lapidibus obrutos fuisse. Aristobulus vero, Callisthenem compedibus vinctum in exercitu circumductum fuisse, ac postea morbo interiisse scribit: Ptolemæus illum tortum ac deinde crucifixum vitam finisse ait. Adeo ne ipsi quidem scriptores, quorum magna est fides, quique tum temporis Alexandro aderant, de rebus manifestis, quæque quo pacto gestæ essent eos nequaquam latebant, inter

4 πάντα καταλέγοντα, τήν τε Φι-
λώτα οὐκ ἔνδικον τελευτὴν, καὶ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Παρμενίωνος
ἔτι ἐκνομωτέραν, καὶ τῶν ἄλλων
τῶν τότε ἀποθανόντων, καὶ τὴν
Κλείτου ἐν μέθῃ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν
ἐσθῆτα τὴν Μηδικὴν, καὶ τὴν
προσκύνησιν τὴν βουλευθεῖσαν,
καὶ οὔπω πεπαυμένην, καὶ πό-
τους τε καὶ ὕπνους τοῦ Ἀλεξάν-
δρου· ταῦτα οὐ φέροντα ἔτι, ἐλευ-
θερῶσαι ἐθελῆσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς
5 ἄλλους Μακεδόνας. Τοῦτον μὲν
δὴ αὐτόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ
ξυλληφθέντας καταλευσθῆναι
πρὸς τῶν παρόντων. Καλλισθέ-
νην δὲ Ἀριστόβουλος μὲν λέγει δε-
δεμένον ἐν πέδαις ξυμπεριάγε-
σθαι τῇ στρατιᾷ, ἔπειτα νόσῳ τε-
λευτῆσαι· Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λά-
γου στρεβλωθέντα καὶ κρεμασθέν-
6 τα ἀποθανεῖν. Οὕτως οὐδὲ οἱ πά-
νυ πιστοὶ ἐς τὴν ἀφήγησιν, καὶ
ξυγγενόμενοι ἐν τῷ τότε Ἀλεξ-
άνδρῳ, ὑπὲρ τῶν γνωρίμων τε καὶ
οὐ λαθόντων σφᾶς ὅπως διεπράχ-
7 θη, ξύμφωνα ἀνέγραψαν. Πολ-
λὰ

5. ξυμπεριάγεσθαι τῇ στρατιᾷ] *ductum fuisse cum exercitu*, pro περιάγεσθαι ξὺν τῇ στρατιᾷ, quocunque iter fecerit exercitus, eodem una ductum fuisse Callisthenem. Hoc sensu συμπεριάγεσθαι exstat apud Xenoph. in Hierone, p. 716. l. 13. οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῇ ὡς διὰ πολεμίας πορεύονται· αὐτοί τε γὰρ ὡπλισμένοι οἴονται ἀνάγκην εἶναι διάγειν, καὶ ἄλλους ὁπλοφόρους ἀεὶ συμπεριάγεσθαι. *Tyranni vero omnes ubique tanquam per hostium fines proficiscuntur. Itaque & ipsi necessarium putant, ut armati sint, & armatos semper secum circumducant.* Blanckardus (nam Vulcanius longe rectius verterat: *in exercitu ductum fuisse*) præfert Justini, Diogenis Laërtii & Suidæ sententiam, qui Callisthenem cavea inclusum & ad spectaculum circumductum fuisse tradunt. Vide Freinsh. ad Curt. 8, 8, 21. Ideoque Blanckardus versionem Vulcanii mutavit, sed in deterius. Istam enim sententiam perspicuum est Arriani verba non habere

νόσῳ] *morbo* pediculari, ut auctor est Diog. Laert.

λὰ δὲ καὶ ἄλλα ὑπὲρ τούτων αὐτῶν
ἄλλοι ἄλλως ἀφηγήσαντο· ἀλλ' ἐ-
μοὶ τὰ ἀποχρῶντά ἐστιν ἀναγεγραμ-
μένα. Ταῦτα μὲν δὴ οὐ πολλῷ ὕστε- 8
ρον πραχθέντα, ἐγὼ ἐν τοῖσδε τοῖς
ἀμφὶ Κλεῖτον ξυνενεχθεῖσιν Ἀλεξ-
άνδρῳ ἀνέγραψα, τούτοις μᾶλλόν
τι οἰκεῖα ὑπολαβὼν ἐς τὴν ἀφήγη-
σιν.

XV. Παρ' Ἀλέξανδρον δὲ ἧκε 1
καὶ αὖθις Σκυθῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώ-
πης πρεσβεία, ξὺν τοῖς πρέσβεσιν,
οὓς αὐτὸς ἐς Σκύθας ἔστειλεν. Ὁ μὲν 2
δὴ τότε βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν, ὅτε
οὗτοι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπέμποντο,
τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν· ἀδελφὸς
δὲ ἐκείνου ἐβασίλευεν. Ἦν δὲ ὁ νοῦς 3
τῆς πρεσβείας, ἐθέλειν ποιεῖν πᾶν
τὸ ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπαγγελλόμε-
νον Σκύθας· καὶ δῶρα ἔφερον Ἀλεξ-
άνδρῳ παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Σκυ-
θῶν, ὅσα μέγιστα νομίζεται ἐν Σκύ-
θαις· καὶ τὴν θυγατέρα ὅτι ἐθέλει
Ἀλεξάνδρῳ δοῦναι γυναῖκα, βεβαιό-
τητος εἵνεκα τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον
φιλίας τε καὶ συμμαχίας. Εἰ δὲ 4
ἀπαξιοίη τὴν Σκυθῶν βασίλισσαν γῆ-
μαι Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τῶν γε σα-
τραπῶν τῶν τῆς Σκυθικῆς χώρας,
καὶ ὅσοι ἄλλοι δυνάσαι κατὰ τὴν
γῆν τὴν Σκυθίδα, τούτων τὰς παῖ-

se consentiunt. Multa vero
etiam alia alii de hisce rebus
diversaque scripserunt. Sed
de his abunde à me jam di-
ctum est; quæ quidem, quia
haud multo post tempore
acta fuerunt, iis quæ Clito
acciderunt adjeci, quod non
aliena ab hac narratione vi-
derentur.

XV. Post hæc legati de-
nuo ad Alexandrum à Scy-
this Europam incolentibus
venerunt (a), una cum le-
gatis, quos ipse ad Scythas
miserat. Rex enim Scytha-
rum, qui tum temporis re-
gnabat quum hi ab Alexan-
dro mitterentur, mortem
obierat, ejusque frater re-
gnum tenebat. Summa lega-
tionis erat, Scythas quic-
quid Alexander imperaret
facere velle. dona etiam à
Scytharum rege adferebant,
quæ apud Scythas censentur
amplissima. ad hæc se filiam
suam Alexandro uxorem,
ad amicitiam societatemque
confirmandam, dare velle.
At si Scytharum reginam u-
xorem ducere dedignaretur,
principum Scythicæ regio-
nis & eorum, qui apud sese
in dignitate constituti es-
sent,

(a) Curt. 8, 1, 7. &c.

7. ἐμοὶ τὰ ἀποχρῶντά ἐστιν] MSS. omnes, etiam V. C. Vulcanii, ἐμοὶ ταῦτα ἀποχρῶντα ἐστι. Etiam Vulcanius interpretationem, sic mutavit *de his hæc a me scripta sufficiant*. *Gronov.*

8. τοῖς ἀμφὶ Κλεῖτον ξυνενεχθεῖσιν] *quæ circa Clitum acciderunt Alexandro.*

CAP XV. 1. παρ' Ἀλέξανδρον δὲ] Pro δὲ Vulcanius posuit *post hæc*; falso. Nam ante hæc acciderunt, quæ hoc capite narrantur.

4. ἀλλὰ τῶν γε] *at saltem*. Ita Curt. 3, 8, 2, *si id consilium damnaret; at ille di-videret saltem copias.*

ſent, filias iis, quos Alexander maxime caros ac fidos haberet, matrimonio copulaturum: ſe quoque, ſi juberetur, venturum, ut ab ipſo Alexandro coram imperata acciperet. Eodem fere tempore etiam Pharasmanes Chorasmiorum rex ad Alexandrum venerat cum equitibus MD. qui ſe finitimum Colchorum genti & mulieribus Amazonibus eſſe dicebat: & ſi Alexander in Colchos & Amazonas profectus gentes Euxino Ponto illic vicinas ſubigere in animo haberet, ſe & ducem itineris fore, omniaque exercitui neceſſaria ſuppeditaturum pollicebatur. Alexander primum Scythicis legatis benigne reſpondet, oratione tempori illi maxime accommodatâ uſus; ſe vero Scythicis nuptiis non egere. Deinde Pharasmane collaudato, ipſoque in amicitiam ac ſocietatem recepto, ſibi quidem tum commodum non eſſe dixit in Pontum proficiſci. Artabazo autem Perſæ, cui Bactrianorum regionem reliquisque, quibus vicinos ſatrapatus Alexander com-

δας ἐθέλειν δοῦναι τοῖς πιστοτάτοις τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον· ἥξειν δὲ καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ κελεύοιτο, ὡς παρ' αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἀκούσας ὅσα
5 ἐπαγγέλλοι. Ἀφίκετο δὲ ἐν τούτῳ παρ' Ἀλέξανδρον καὶ Φαρασμάνης ὁ Χωρασμίων βασιλεὺς, ξὺν ἱππεῦσι χιλίοις καὶ πεντακοσίοις.
6 Ἔφασκε δὲ ὁ Φαρασμάνης, ὅμορος οἰκεῖν τῷ τε Κόλχων γένει καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς Ἀμαζόσιν. καὶ εἰ ἐθέλει Ἀλέξανδρος, ἐπὶ Κόλχους τε καὶ Ἀμαζόνας ἐλάσας, καταστρέψασθαι τὰ ἐπὶ τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ταύτῃ καθήκοντα γένη, ὁδῶν τε ἡγεμὼν ἔσεσθαι ἐπηγγέλλετο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ παρα-
7 σκευάσειν. Τοῖς τε οὖν παρὰ τῶν Σκυθῶν ἥκουσι φιλάνθρωπα ἀποκρίνεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐς τὸν τότε καιρὸν ξύμφορα, γάμου δὲ οὐδὲν
8 δεῖσθαι Σκυθικοῦ· καὶ Φαρασμάνην ἐπαινέσας τε, καὶ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτὸν ξυνθέμενος, αὐτῷ μὲν τότε οὐκ ἔφη ἐν καιρῷ εἶναι
9 ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν πόντον. Ἀρταβάζῳ δὲ τῷ Πέρσῃ, ὅτῳ τὰ Βακτρίων ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο, καὶ ὅσοι ἄλλοι πρόσχωροι τούτῳ σατράπαι, ξυστήσας Φαρασμάνην ἀποπέμ-

ἀκούσας] MSſ. aut ἀκοῦσαι, aut ἐπακοῦσαι, quod eſt in optimo. *Gronov.*

6. εἰ ἐθέλει] Opt. ac duo alii εἰ ϑέλοι, nec aliter Auguſtanus, niſi quod ἐθέλοι. *Idem.*

7. ξύμφορα] MS. optimus ξύμφωνα, γάμου οὐδὲν δεῖσθαι, abjecta adverſativa. *Idem.*

9. ἐπετέτακτο] Immo ἐπετέτραπτο, ut eſt in Opt. *Idem.*

ξυστήσας] *commendans, cum commendaſſet.* Totusque locus, uti jam a Gronovio fuit animadverſum, ita interpretandus: *Pharasmanem autem Artabazo Perſa, cui Bactrianorum regio ab Alexandro commiſſa erat, & ceteris Artabazo vicinis ſatrapis commendatum remittit in regionem ſuam.* Ita enim ἐς τὰ ἤθη Gronovius ex MSſ. & editione Baſileenſi revocavit, cum antea eſſet ἐς τὰ ἔθη.

πέμπει ἐς τὰ ἤθη αὐτοῦ· αὐτῷ δὲ τὰ 10
Ἰνδῶν ἔφη ἐν τῷ τότε μέλειν, καὶ
τούτους καταστρεψάμενος, πᾶσαν δὴ
ἔχειν τὴν Ἀσίαν· ἐχομένης δὲ τῆς
Ἀσίας, ἐπανιέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα·
ἐκεῖθεν γὰρ ἐφ' Ἑλλησπόντου τε καὶ 11
τῆς Προποντίδος ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ
τῇ τε ναυτικῇ καὶ τῇ πεζικῇ,
ἐλάσειν εἴσω τοῦ πόντου· καὶ ἐς τότε
ἠξίου ἀποθέσθαι Φαρασμάνην,
ὅσα ἐν τῷ παραυτίκα ἐπηγγέλλετο.
Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε ποταμὸν 12
ἧκε αὖθις, καὶ ἐς τὴν Σογδιανὴν χώραν
προχωρεῖν ἐγνώκει, ὅτι πολλοὺς
τῶν Σογδιανῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγέναι
ἠγγέλλετο, οὐδὲ ἐθέλειν
κατακούειν τοῦ σατράπου, ὅστις
αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο.
Παραστρατοπεδεύοντος δὲ αὐτοῦ ἐπὶ 13
τῷ ποταμῷ τῷ Ὤξῳ, οὐ μακρὰν
τῆς σκηνῆς τῆς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου
πηγὴ ὕδατος, καὶ ἄλλη ἐλαίου πηγὴ
πλησίον αὐτῆς ἀνέσχε· καὶ Πτολεμαίῳ
τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι
ἐπειδὴ ἐσηγγέλθη τὸ τέρας,
Πτολεμαῖος Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασεν.
Ἀλέξανδρος δὲ ἔθυεν ἐπὶ τῷ φάσ- 14
ματι, ὅσα οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο.
Ἀρίστανδρος δὲ, πόνων εἶναι σημεῖον
τοῦ ἐλαίου τὴν πηγὴν ἔφασκεν· ἀλλὰ
καὶ νίκην ἐπὶ τοῖς πόνοις σημαίνειν.

omiserat, Pharasmanem adjungens, ad suam gentem dimittit. Sibi vero res Indicas in animo esse dixit; Indis enim subactis, universam Asiam in suâ potestate fore: porro Asiâ debellatâ, in Græciam reversurum; illinc enim, per Hellespontum & Propontidem, cum omnibus copiis tam navalibus quam terrestribus, Pontum Euxinum petiturum, utque in id tempus Pharasmanes promissa sua reservaret jussit. Ipse rursus ad Oxum amnem contendit: decreverat enim in Sogdianos proficisci, quod plerosque Sogdianorum in arces sese recepisse intelligeret, neque satrapæ, quem iis Alexander constituerat, morem gerere velle. Quumque prope Oxum flumen castra posuisset (a), gemini fontes non procul ab ipsius Alexandri tabernaculo, alter aquam alter ipsi vicinus oleum fundens, orti sunt: quod prodigium ubi Ptolemæo Lagi filio nuntiatum fuit, is protinus Alexandro significavit; qui statim ex vatum præscripto sacrificium fecit. Aristander fontem oleo manantem labores portendere respondit, victoriam tamen ex labore consecuturam.

(a) Curt. 7, 10, 14.

XVI.

10. καὶ τούτους] In optimo plane est τούτους γὰρ, prout ex V. C. postea notavit quoque Vulcanius. *Gronov.*
ἐπανιέναι ἐς τὴν] in Opt. ἐπανιέναι ἂν ἐς. *Idem.*
11. ἐκεῖθεν γὰρ] MSS. ἐκεῖθεν δὲ ἐφ'. *Idem.*

XVI. In Sogdianos itaque cum parte exercitus progressus, Polysperchonte verò & Attalo & Gorgia atque Meleagro ibi apud Bactrianos relictis, ut regionem illam præsidio tenerent, ne barbari ejus loci novi aliquid molirentur, utque eos qui rebellarent adhuc, expugnarent; ipse copiis suis in quinque partes divisis, uni quidem parti Hephæstionem præesse jussit (a), alteri Ptolemæum Lagi filium custodem corporis; tertiis Perdiceam imposuit; quarto autem istorum agmini Cœnum & Artabazum præfecit. Ipse quintâ parte secum sumtâ, regionem ingreditur Maracanda versus. reliqui, ut quisque potuit, ingressi, alios qui in arces confugerant vi expugnârunt, alios deditionem voluntarie facientes receperunt. Postquam vero universæ copiæ, majore Sogdianæ regionis parte peragratâ, ad Maracanda convenerunt, Hephæstionem emittit, qui in Sogdianorum urbes colonias deducat: Cœnum autem & Artabazum in Scythas, quod nuntiatum fuerat Spitamenem ad eos confugisse. Ipse reliquo exercitu Sogdianorum ditionem ingressus, cætera oppida, quæ ab iis qui defe-

1 XVI. Διαβὰς οὖν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ἐς τὴν Σογδιανήν, Πολυσπέρχοντα δὲ καὶ Ἄτταλον καὶ Γοργίαν καὶ Μελέαγρον αὐτοῦ ἐν Βάκτροις ὑπολιπόμενος, τούτοις μὲν παρήγγειλε τήν τε χώραν ἐν φυλακῇ ἔχειν, ὡς μή τι νεωτερίσωσιν οἱ ταύτῃ βάρβαροι, καὶ τοὺς ἔτι ἀφε-
2 στηκότας αὐτῶν ἐξαιρεῖν· αὐτὸς δὲ ἐς πέντε μέρη διελὼν τὴν ἅμα οἱ στρατιὰν, τῶν μὲν Ἡφαιστίωνα ἄρχειν ἔταξε, τῶν δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα· τοῖς τρίτοις δὲ Περδίκκαν ἐπέταξε· τῆς δὲ τετάρτης τάξεως Κοῖνος καὶ Ἀρτάβαζος ἡγοῦντο αὐτῷ· τὴν δὲ πέμπτην μοῖραν ἀναλαβὼν αὐτὸς, ἐπῄει
3 τὴν χώραν ὡς ἐπὶ Μαράκανδα. Καὶ οἱ ἄλλοι, ὡς ἑκάστοις προὐχώρει, ἐπῄεσαν, τοὺς μέν τινας τῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγότων βίᾳ ἐξαιροῦντες, τοὺς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ προσχωροῦντας σφίσιν ἀναλαμβάνοντες.
4 Ὡς δὲ ξύμπασα αὐτῷ ἡ δύναμις, ἐπελθοῦσα τῶν Σογδιανῶν τῆς χώρας τὴν πολλὴν, ἐς Μαράκανδα ἀφίκετο, Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει τὰς ἐν τῇ Σογδιανῇ πόλεις συνοικίζειν· Κοῖνον δὲ καὶ Ἀρτάβαζον ὡς ἐς Σκύθας, ὅτι ἐς Σκύθας καταπεφευγὼς Σπιταμένης αὐτῷ ἐξηγγέλλετο.
5 Αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἐπιὼν τῆς Σογδιανῆς, ὅσα ἔτι πρὸς τῶν ἀφεστηκότων κατείχετο, ταῦτα
6 οὐ χαλεπῶς ἐξῄρει. Ἐν τούτοις δὲ Ἀλέξ-

(a) *Curt.* 8, 1, 1. & *seqq.*

Cap. XVI 1. τοὺς ἔτι ἀφεστηκότας] Ms. opt. τοὺς ἤδη ἀφεσ. *Gronov.*
5. κατείχετο] *tenebantur.*

Ἀλεξάνδρου ὄντος, Σπιταμένης τε καὶ σὺν αὐτῷ τῶν Σογδιανῶν τινες φυγάδων, ἐς τῶν Σκυθῶν τῶν Μασσαγετῶν καλουμένων τὴν χώραν ξυμπεφευγότες, ξυναγαγόντες τῶν Μασσαγετῶν ἱππέας ἑξακοσίους, ἀφίκοντο πρός τι φρούριον τῶν κατὰ τὴν Βακτριανήν· καὶ τῷ τε φρουράρ- 7
χῳ οὐδὲν πολέμιον προσδεχομένῳ ἐπιπεσόντες, καὶ τοῖς ξὺν τούτῳ τὴν φυλακὴν ἔχουσι, τοὺς μὲν στρατιώτας διέφθειραν, τὸν φρούραρχον δὲ ἑλόντες εἰς φυλακὴν εἶχον· θαῤῥή- 8
σαντες δὲ ἐπὶ τοῦ φρουρίου τῇ καταλήψει, ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον Ζαριάσποις πελάσαντες, τῇ μὲν πόλει προσβαλεῖν ἀπέγνωσαν· λείαν δὲ πολλὴν περιβαλλόμενοι, ἤλαυνον.
Ἦσαν δὲ ἐν τοῖς Ζαριάσποις, νόσῳ 9
ὑπολελειμμένοι, τῶν ἱππέων ἑταίρων οὐ πολλοί, καὶ ξὺν τούτοις Πείθων τε ὁ Σωσικλέους, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θεραπείας τῆς ἐν Ζαριάσποις τεταγμένος, καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδός. Καὶ οὗτοι αἰσθόμενοι τῶν 10
Σκυθῶν τὴν καταδρομὴν (ἤδη γὰρ ἐκ τῆς νόσου ἀναῤῥωσθέντες ὅπλα τε ἔφερον, καὶ τῶν ἵππων ἐπέβαινον) ξυναγαγόντες τούς τε μισθοφόρους ἱππέας ἐς ὀγδοήκοντα, οἳ ἐπὶ φυ-

cerant occupabantur, parvo negotio expugnat. Dum hæc aguntur ab Alexandro, Spitamenes cum Sogdianorum profugorum manu qui in Scytharum regionem profugerant, collectis Massagetis equitibus sexcentis, ad arcem quandam Bactrianæ profectus, & præfectum præsidii nihil hostile expectantem adortus, militibus qui in præsidio erant interfectis, præfectum in custodiâ tenuit. Ipsi captâ hac arce, animis elati, paucis post diebus Zariaspis appropinquantes urbem oppugnare non statuerunt, multamque prædam inde abegerunt. Erant in eâ urbe equites nonnulli ex amicis, infirmitatis causâ ibi relicti; & simul cum his Pithon Sosiclis filius, iis qui ex regiâ familiâ Zariaspis erant præfectus, & Aristonicus citharœdus. Hi cognitâ incursione Scytharum (jam enim convaluerant, armaque ferre & equos conscendere poterant) collectis mercenariis equitibus circiter LXXX, qui præsidio Zariaspis relicti fuerant, & regio-

8. λείαν δὲ πολλὴν περιβαλλόμενοι] *sed præda multa potiti abierunt.*

9. ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θεραπείας] Zariaspa erant Bactrianæ caput. Consentaneum igitur, tam ibi, quam in aliis præcipuis urbibus habuisse Alexandrum suam gazam privatam, curatoresque rei dominicæ, ut posteriora sæcula vocaverunt. Idque exemplo regis Persarum: cujus in omni imperio passim erant σταθμοὶ βασιλήιοι, sive *mansiones regiæ*. Herod. 5, 52. *Freinshem.* ad Curt. 8, 1, 5 Ex hac familia paulo post nominantur pueri regii. Sic Polybius θεραπείας nomine appellat corporis custodes, sive prætoriam cohortem lib. 5. cap 69. p. 575. 19. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς θεραπείας εἶχε τὸν μέσον τόπον. *Ipse rex cum prætoria sua cohorte tenebat medium locum.*

regiorum puerorum nonnullis, in Massagetas feruntur. ac primum quidem, impetu in Scythas nihil tale opinantes facto, omnem prædam illis abripiunt, & eorum qui prædam abigebant non paucos interficiunt. Qui quum incomposito agmine, solutisque ordinibus, utpote nemine ipsos ducente, redirent, Spitamenes & Scythæ ex insidiis eos adorti, ex amicis quidem septem, ex mercenariis equitibus LX interimunt. Aristonicus citharœdus, qui in eâ pugnâ se non ut citharœdum sed strenuum militem gesserat, interfectus est. Pithon saucius vivus in hostium potestatem venit.

XVII. Hæc ut Cratero nuntiata sunt, confestim in Massagetas contendit (a), qui ut illum adventare acceperunt, effusâ fugâ deserta petierunt. Craterus acriter eos insecutus, illos pariter aliosque Massagetarum equites circiter mille non procul à solitudine consequitur. acre ibi inter Macedones & Scythas certamen fit: victoria penes Macedones fuit. Ex Scythis quidem CL. equites cæsi. reliqui facile per solitudinem evaserunt, Ma-

λαιῷ τῶν Ζαριαττπῶν ὑπολελειμμένοι ἦσαν, καὶ τῶν παίδων τινὰς τῶν βασιλικῶν, ἐκβοηθοῦσιν ἐπὶ τοὺς
11 Μασσαγέτας· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ προσβολῇ, οὐδὲν ὑποτοπήσασι τοῖς Σκύθαις ἐπιπεσόντες, τήν τε λείαν ξύμπασαν ἀφείλοντο αὐτοὺς, καὶ τῶν ἀγόντων τὴν λείαν οὐκ ὀλίγους
12 ἀπέκτειναν. Ἐπανιόντες δὲ αὐτοὶ ἀτάκτως, ἅτε οὐδενὸς ἐξηγουμένου, ἐνεδρευθέντες πρὸς Σπιταμένους καὶ τῶν Σκυθῶν, τῶν μὲν ἑταίρων ἀποβάλλουσιν ἑπτὰ, τῶν δὲ μισθοφό-
13 ρων ἱππέων ἑξήκοντα· καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδὸς αὐτοῦ ἀποθνήσκει, οὐ κατὰ κιθαρῳδὸν ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος. Πείθων τε τρωθεὶς, ζῶν λαμβάνεται πρὸς τῶν Σκυθῶν.

1 XVII. Καὶ ταῦτα ὡς Κρατερῷ ἐξηγγέλθη, σπουδῇ ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας ἤλαυνεν. Οἱ δὲ ὡς ἐπύθοντο πλησίον ἐπελαύνοντα σφίσι Κρατερὸν, ἔφευγον ἀναικράτος ὡς ἐς τὴν
2 ἐρήμην. Καὶ Κρατερὸς ἐχόμενος αὐτῶν, αὐτοῖς τε ἐκείνοις περιπίπτει οὐ πόῤῥω τῆς ἐρήμου, καὶ ἄλλοις ἱππεῦσι Μασσαγετῶν ὑπὲρ τοὺς χιλίους· καὶ μάχη γίνεται τῶν τε Μακεδόνων καὶ τῶν Σκυθῶν καρτερὰ, καὶ ἐνίκων οἱ Μακεδόνες. τῶν δὲ Σκυθῶν ἀπέθανον μὲν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἱππεῖς. Οἱ δὲ ἄλλοι οὐ

(a) Curt. 8, 1, 6.

χα-

12. ἀποβάλλουσι] *insidiis occupati a Spitamene & Scythis, ex amicis quidem amittunt septem.*

13. Πείθων τε] Rectius Πείθων δὲ, ut cum editione Basileensi habent MSSti. Est enim longe diversus casus. *Gronov.*

CAP. XVII. 2. ὑπὲρ τοὺς χιλίους] *ultra mille.*

χαλεπῶς ἐς τὴν ἐρήμην διεσώθησαν,
ὅτι ἄπορον ἦν προσωτέρω τοῖς Μακε-
δόσι διώκειν. Καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξαν- 3
δρος Ἀρτάβαζον μὲν τῆς σατραπείας
τῆς Βακτρίων ἀπαλλάττει δεηθέντα
διὰ γῆρας· Ἀμύνταν δὲ τὸν Νικο-
λάου σατράπην ἀντ' αὐτοῦ καθίστησι.
Κοῖνον δὲ ἀπολείπει αὐτοῦ, τήν τε 4
αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Μελεάγρου ἔ-
χοντα, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ἐς
τετρακοσίους, καὶ τοὺς ἱππακοντι-
στὰς πάντας, καὶ τῶν Βακτριανῶν
καὶ Σογδιανῶν ὅσοι ἄλλοι μετὰ Ἀ-
μύντου ἐτάχθησαν· προστάξας ἅ- 5
πασιν, ἀκούειν Κοίνου, καὶ διαχει-
μάζειν αὐτοῦ ἐν τῇ Σογδιανῇ, τῆς
τε χώρας ἕνεκα τῆς φυλακῆς, καὶ
εἴ πως ἄρα Σπιταμένην περιφερόμε-
νον κατὰ τὸν χειμῶνα ἐνεδρεύσαντας
ξυλλαβεῖν. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ 6
ἀμφ' αὐτὸν, ὡς φρουραῖς τε πάντα
κατειλημμένα ἑώρων ἐκ τῶν Μακε-
δόνων, καί σφιν ἄπορα πάντα τὰ
τῆς φυγῆς ἐγίγνετο, ὡς ἐπὶ Κοῖνόν
τε καὶ τὴν ξὺν τούτῳ στρατιὰν ἐτρά-
ποντο, ὡς ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀξιό-
μαχοι ἐσόμενοι. Ἀφικόμενοι δὲ ἐς 7
Γάβας, χωρίον τῆς Σογδιανῆς ὀχυ-
ρὸν, ἐν μεθορίῳ τῆς τε Σογδιανῶν γῆς
καὶ τῆς Μασσαγετῶν Σκυθῶν ᾠκισ-
μένον, ἀναπείθουσιν οὐ χαλεπῶς τῶν
Σκυθῶν ἱππέας ἐς τρισχιλίους συν-
εμβάλλειν σφίσιν ἐς τὴν Σογδια-

cedonibus facultate persequendi ademptâ. Inter hæc Alexander, Artabazo à satrapatu Bactrianorum propter senectutem absoluto, Amyntam Nicolai filium in ejus locum suffecit. Cœnoque ibidem relicto cum suis ac Meleagri copiis, equitibusque ex amicis CCCC, & omnibus jaculatoribus equestribus, tum Bactrianis Sogdianisque quibus Amyntas præfuerat, eos omnes Cœno parere, & in Sogdianis hybernare jussit: partim ut præsidio regioni essent, partim ut Spitamenem, si is forte per hyemem ea loca peragraret, ex insidiis caperent. Spitamenes vero cum suis, ubi agnovit omnia passim loca præsidiis Macedonum teneri, fugamque sibi perdifficilem fore, in Cœnum ejusque copias se convertit, quod facilior eâ parte conflictus futurus videretur. quumque Gabas pervenissent, munitum Sogdianorum oppidum, medium inter Massagetas Scythas & Sogdianos situm, Scytharum equitibus circiter III M facile ut se ipsis conjungant atque in Sogdianos una irrumpant, persuadent. Hi Scythæ quum inopes admodum

3. *δεηθέντα διὰ γῆρας*] *propter senectutem id desiderante. Gronov.*
4 *καὶ τῶν Βακτριανῶν*] Ex MSS. hæc ita rescribenda sunt *καὶ τῶν Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν καὶ ὅσοι ἄλλοι. Idem.*
7. *ἐς Γάβας*] MS. unus *γαβὰς* ex V. C. Vulcanius *Γαβαῖς*. Sed optimus *Βαγάς*. *Idem.*

dum sint, quippe qui neque urbes habeant, neque certas sedes figant, neque metu perdendi res maxime charas occupentur, non difficulter ad alia atque alia bella inducuntur. Cœnus cognito Spitamenis adventu, obviam cum exercitu profectus, acre cum barbaris prœlium committit. Macedones superiores evadunt. Ex barbaris DCCC amplius equites cæsi, à Cœni partibus equites XXV, pedites XII. Sogdiani qui cum Spitamene pugnæ superfuerant, & Bactrianorum plerique Spitamene in fugâ deserto, ad Cœnum venerunt, seque in illius fidem dediderunt. Massagetæ vero Scythæ re male gestâ, Bactrianorum & Sogdianorum sociorum impedimentis direptis, cum Spitamene in solitudinem confugerunt. Cæterum postquam intellexerunt Alexandrum animo penetrandi deserta adventare, interfecto Spitamene caput ejus ad Alexandrum mittunt (*a*), tanquam illum à sese hoc facto aversuri.

8 νήν. Οἱ δὲ Σκύθαι οὗτοι ἀπορίᾳ τε
πολλῇ ἔχονται, καὶ ἅμα ὅτι οὔτε
πόλεις εἰσὶν αὐτοῖς, οὔτε ἑδραῖοι οἰ-
κοῦσιν, ὡς δειμαίνειν ἂν περὶ τῶν φιλ-
τάτων, οὐ χαλεποὶ ἀναπεισθῆναί εἰσιν
9 ἐς ἄλλον καὶ ἄλλον πόλεμον. Ὡς δὲ
Κοῖνός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἔμαθον
προσιόντας τοὺς ξὺν Σπιταμένῃ ἱπ-
πέας, ἀπήντων καὶ αὐτοὶ μετὰ τῆς
στρατιᾶς· καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη
καρτερὰ, καὶ νικῶσιν οἱ Μακεδόνες,
ὥστε τῶν μὲν βαρβάρων ἱππέων ὑπὲρ
τοὺς ὀκτακοσίους πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ,
τῶν δὲ ξὺν Κοίνῳ ἱππεῖς μὲν ἐς εἴκοσι
10 καὶ πέντε, πεζοὺς δὲ δώδεκα. Οἵ τε
οὖν Σογδιανοὶ, οἱ ἔτι ὑπολειπόμενοι
ξὺν Σπιταμένῃ, καὶ τῶν Βακτρίων
πολλοὶ ἀπολείπουσιν ἐν τῇ φυγῇ
Σπιταμένην· καὶ ἀφικόμενοι παρὰ
Κοῖνον, παρέδοσαν σφᾶς αὐτοὺς Κοί-
11 νῳ. Οἵ τε Μασσαγέται οἱ Σκύθαι
κακῶς πεπραγότες, τὰ μὲν σκευο-
φόρα τῶν ξυμπαραταξαμένων σφίσι
Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν διήρπα-
σαν· αὐτοὶ δὲ ξὺν Σπιταμένῃ ἐς τὴν
12 ἔρημον ἔφευγον. Ὡς δὲ ἐξηγγέλλε-
το αὐτοῖς Ἀλέξανδρος ἐν ὁρμῇ ὢν ἐπὶ
τὴν ἔρημον ἐλαύνειν, ἀποτεμόντες τοῦ
Σπιταμένου τὴν κεφαλὴν παρὰ Ἀ-
λέξανδρον πέμπουσιν, ὡς ἀποστρέψον-
τες ἀπὸ σφῶν αὐτὸν τούτῳ τῷ ἔργῳ.

XVIII. Inter hæc Cœnus & Craterus Nautaca

1 XVIII. Καὶ ἐν τούτῳ Κοῖνός τε
ἐς Ναύτακα παρ' Ἀλέξανδρον ἐπαν-

(*a*) *Curt.* 8, 3, 9.

ἐρ-

8. καὶ ἅμα ὅτι] *& simul quod neque urbes ipsis sint, neque certas sedes figant, ut timeant de rebus charissimis.* Nihil enim habentibus nihil est quod timeant, ne sibi bello eripiatur.

CAP. XVIII. 1. ἐς Ναύτακα] Regio hæc *Naura* appellari videtur apud Curtium 8, 2, 19.

ἔρχεται, καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Φραταφέρνην τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην, καὶ Στασάνορα Ἀρείων, πεπραγμένων σφίσι πάντων ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλέξανδρος 2 δὲ περὶ Ναύτακα ἀναπαύων τὴν στρατιὰν, ὅτι περ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος, Φραταφέρνην μὲν ἀποστέλλει ἐς Μάρδους καὶ Τοπείρους, Φραδάτην ἐπανάξοντα τὸν σατράπην, ὅτι πολλάκις ἤδη μετάπεμπτος ἐξ Ἀλεξάνδρου γιγνόμενος, οὐχ ὑπήκουε καλοῦντι. Στασάνορα δὲ ἐς Δράγγας σατράπην 3 ἐκπέμπει, ἐς Μήδους δὲ Ἀτροπάτην ἐπὶ σατραπείᾳ καὶ τοῦτον ἐπὶ Μήδων, ὅτι Ἐξοδάτης ἐθελοκακεῖν αὐτῷ ἐφαίνετο. Σταμένην δὲ ἐπὶ Βαβυλῶ- 4 νος στέλλει, ὅτι Μαζαῖος ὁ Βαβυλῶνος ὕπαρχος τετελευτηκέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Σώπολιν δὲ καὶ Ἐπό- 5 κιλλον καὶ Μενοίδαν ἐς Μακεδονίαν ἐκπέμπει, τὴν στρατιὰν τὴν ἐκ Μακεδονίας αὐτῷ ἀνάξοντας. Ἅμα δὲ τῷ 6 ἦρι ὑποφαίνοντι, προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτραν, ἐς ἣν πολλοὺς μὲν τῶν Σογδιανῶν ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· καὶ ἡ Ὀξυάρτου

ad Alexandrum reverterunt, & Phrataphernes ac Stasanor, ille Parthorum, hic Areorum satrapa, omnibus iis rebus quas Alexander imperârat confectis.
2 Alexander quiete exercitui ad Nautaca datâ (vigebat enim tum bruma) Phratapharnem in Mardos ac Topiros mittit (a), ut Phradatem satrapam, qui sæpius arcessitus ab Alexandro non parebat, adducat. Stasa-
3 norem in Drangas præsidem mittit, in Medos Atropatem: atque hunc quidem in Medos, quod Exodatem male sibi velle intel-
4 lexerat. Stamenem vero Babylonem ire jubet, quod Mazæus Babylonis præses
5 mortem obiisse nuntiaretur. Sopolim vero & Epocillum ac Menœdam in Ma-
6 cedoniam mittit, exercitum inde ducturos. Posthæc imminente vere ad petram in Sogdianis sitam proficiscitur, in quam multos Sogdianorum confugisse

(a) *Curt.* 8, 3, 17.

Στασάνορα Ἀρείων] MSS. plerique, etiam optimus Στασάνωρ ὁ Ἀρείων. *Gronov.*
2. Τοπείρους] Hi supra 3, 23, 13, Ταπύρων nomine appellantur.
3. καὶ τοῦτον ἐπὶ Μήδων] MSS. prorsus omnes τοῦτον τῷ Μήδων: nempe continenter legendum ἐπὶ σατραπείᾳ καὶ τοῦτον τῷ Μήδων, ut notavit & Vulcanius ex V. C. *Gronov.*
Ἐξοδάτης] Optimus clare Ὀξοδάτης. *Idem.*
αὐτῷ] Pronomen hoc ad consequens verbum referendum, non ad antecedens.
4. Βαβυλῶνος ὕπαρχος] in optimo est Βαβυλώνιος ὕπαρχος. *Gronov.*
5. Μενοίδαν] optimus cum alio Μενίδαν, alii duo Μεννίδαν. *Idem.*
ἀνάξοντας] *adducturos* ad Alexandrum.
6. ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτραν] Eadem fere omnia narrantur de petra quadam a Curtio lib. 7. cap. 11. cujus tamen loca ἐκ παραλλήλου hic apponenda non duxi, propterea quod unam eandemque esse petram satis compertum non habeam, præsertim discrepante historiæ ordine.

gisse acceperat. atque in his Oxyartis Bactriani uxor & filiæ sese recepisse dicebantur. Oxyartes enim eas in hunc locum ut inexpugnabilem subduci curârat. nam & ipse ab Alexandro defecerat. Porro eâ petrâ captâ, nihil reliquum Sogdianis fore videbatur, quod eos ad defectionem invitaret. Simulac vero ad petram accessit, comperit præruptum undique ejus aditum esse, & barbaros frumentum in diuturnam obsidionem importasse: nivium etiam altitudo difficiliorem Macedonibus accessum faciebat, & aquarum copiam barbaris suppetebat. Alexander nihilominus oppugnandam esse petram statuit. Arrogans etiam ac superbum barbarorum responsum, ad gloriam simul atque iram Alexandrum excitavit. Quum enim eos ad colloquium evocasset, ac si se dederent, facultatem libere in domos suas redeundi eis proposuisset, ipsi barbare irridentes, ut alatos sibi milites Alexander quæreret, qui petram caperent, jusserunt, quippe qui ab aliis homini-

δὲ γυνὴ τοῦ Βακτρίου, καὶ αἱ παῖδες αἱ Ὀξυάρτου ἐς τὴν πέτραν ταύτην ξυμπεφευγέναι ἐλέγοντο, Ὀξυάρτου αὐτὰς ὡς ἐς ἀνάλωτον δῆθεν τὸ χωρίον ἐκεῖνο ὑπεκθεμένου· ὅτι καὶ αὐτὸς ἀφειστήκει ἀπ' Ἀλεξάνδρου.
7 Ταύτης γὰρ ἐξαιρεθείσης, οὐκέτι οὐδὲν ὑπολειφθήσεσθαι ἐδόκει τῶν Σογδιανῶν τοῖς νεωτερίζειν ἐθέλου-
8 σιν. Ὡς δ' ἐπέλασαν τῇ πέτρᾳ, καταλαμβάνει πάντῃ ἀπότομον ἐς τὴν προσβολὴν, σιτία τε ξυγκεκομισμένους τοὺς βαρβάρους ὡς ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ χιὼν πολλὴ ἐπιπεσοῦσα τήν τε πρόσβασιν ἀπορωτέραν ἐποίει τοῖς Μακεδόσι, καὶ ἅμα ἐν ἀφθονίᾳ ὕδατος τοὺς βαρβά-
9 ρους διῆγεν. Ἀλλὰ καὶ ὣς προσβάλλειν ἐδόκει τῷ χωρίῳ· καὶ γάρ τι καὶ ὑπέρογκον ὑπὸ τῶν βαρβάρων λεχθὲν, ἐς φιλοτιμίαν ξὺν ὀργῇ
10 ἐμβεβλήκει Ἀλέξανδρον. Προκληθέντος γὰρ ἐς ξύμβασιν, καὶ προτεινομένου σφίσιν, ὅτι σώοις ὑπάρξει ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀπαλλαγῆναι, παραδοῦσι τὸ χωρίον· οἱ δὲ σὺν γέλωτι βαρβαρίζοντες, πτηνοὺς ἐκέλευον ζητεῖν στρατιώτας Ἀλέξανδρον, οἵ τινες αὐτῷ ἐξαιρήσουσι τὸ ὄρος, ὡς τῶν γε ἄλλων ἀνθρώπων οὐδεμίαν

7. Ταύτης γὰρ] Particula γὰρ caussam indicat, cur Alexander hanc petram oppugnandam statuerit.

τῶν Σογδιανῶν τοῖς] *illis Sogdianis, qui res novare vellent.*

9. ἐμβεβλήκει] Opt. ἐβεβλήκει. *Gronov.*

10. προκληθέντος γὰρ ἐς ξύμβασιν] Potest equidem ferri, ut participium censeatur neutro genere. *quum pronunciatum a præcone aliquid foret ad colloquium inchoandum, & promissum illis*, &c. Nihilominus ambabus ulnis amplector scripturam editionis Basil. quam in tribus quoque Mss. offendi, προκληθέντες, vel ut Mss. προκληθέντων, nempe ipsi barbari. *Idem.*

δεδιέναι ἔφασαν σφίσιν οὔτω. Ἔνθα 1 δὴ ἐκήρυξεν Ἀλέξανδρος, τῷ μὲν πρώτῳ ἀναβάντι, δώδεκα τάλαντα εἶναι τὸ γέρας· δευτέρῳ δ' ἐπὶ τούτῳ, τὰ δεύτερα, καὶ τρίτῳ τὰ ἐφεξῆς, ὡς τελευταῖον εἶναι τῷ τελευταίῳ ἀνελθόντι τριακοσίους Δαρεικοὺς τὸ γέρας· καὶ τοῦτο τὸ κήρυγμα παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον καὶ ἄλλως τοὺς Μακεδόνας ὡρμημένους.

XIX. Ξυνταξάμενοι δὲ ὅσοι 1 πετροβατεῖν ἐν ταῖς πολιορκίαις αὐτῷ μεμελετήκεισαν, ἐς τριακοσίους τὸν ἀριθμὸν, καὶ πασσάλους μικροὺς σιδηροῦς, οἷς αἱ σκηναὶ κατεπεπήγεσαν αὐτοῖς, παρασκευάσαντες, τοῦ καταπηγνύναι αὐτοὺς ἔς τε τὴν χιόνα ὅπου πεπηγυῖα φανείη, καὶ εἴ πού τι τῆς

1 ibus nihil sibi metuerent. Tum Alexander per præconem edici jubet, primo omnium qui in petram conscenderet XII talenta præmii loco se daturum: secundo deinde, ac tertio sua etiam ordine præmia: postremo qui in petram evasisset CCC Daricos proponit. quæ quidem præmii spes Macedones etiam suâ sponte concitatos magis accendit.

XIX. Collectis itaque ex omni numero eorum qui conscendendis rupibus in obsidionibus assueverant, trecentis, præparatis exiguis paxillis ferreis, quibus tabernacula affixa erant, ita ut in nivem, ubi illa gelu constricta esset, aut iis locis quæ nivem non habebant, defigere possent, validos

11. τὰ δεύτερα] i. e. undecim talenta. τρίτῳ τὰ ἐφεξῆς tortio decem talenta.
τριακοσίους Δαρεικοὺς] i. e. unum talentum. Nam apud Xenophontem de exped. Cyri lib. 1. p. 207. l. 7. pro eadem pecuniæ summa modo tria millia Daricorum, modo decem talenta ponuntur. Unde facile est rationem inire, quot Daricis unum constet talentum. Cum enim tria millia Daricorum conficiant decem talenta, nimirum decima illorum pars sive trecenti Darici erunt unum talentum. Cæterum de hoc nummi genere quædam diximus ad 1 Paralip. XXIX. 7. in additam. Annot philol. in N. T. Idem magis perspicue Curtius commemorat 7, 11, 12. *Præmium erit ei, qui primus occupaverit verticem, talenta x: uno minus accipiet, qui proximus ei venerit: eademque ad decem homines servabitur portio.* In hoc uno dissentit Arrianus, quod duodecim talenta summum præmium fuisse scribit, unde intelligendum est etiam duodecim homines fuisse, quibus pro portione celeritatis, qua in enitendo usi fuerant, præmium ita tributum sit, ut, cum primo duodecim talenta obtigissent, posteriori cuique uno minus solveretur, ad ultimum vero sive duodecimum unicum perveniret talentum, sive trecenti Darici.

CAP. XIX. 1. Ξυνταξάμενοι] Notanda hic significatio vocis mediæ, quam vocant Grammatici. Passiva enim vox notat *ab alio colligi, ab alio in acie constitui*; media vero, *sponte sua convenire, sponte in ordines ire*, & *ad quævis militiæ munia obeunda se cum aliis voluntarie conjungere*. Id quod hoc loco factum est, cum non officii militaris necessitate coacti, sed præmii dulcedine allecti hanc operam navarint.

ὅσοι] *quotquot*. Tantus fuit ardor animorum, ut eorum, qui conscendendis rupibus erant assueti, nemo non se obtulerit in hujus laboris simul & spei societatem.

αὐτῷ] in optimo est αὐτῶν. *Gronov.*

dos funes iis alligant, noctuque ad eam rupis partem quæ maxime prærupta arduaque erat, atque ob id præsidio non indigere videbatur, sese conferunt, & paxillis partim in terram nive vacuam, partim in nivem ipsam, quæ maxime congelata esset, defixis, ipsi se aliâ atque aliâ viâ in altum nitentes sublevant. Atque ex his quidem, xxx in ascensu perierunt, adeo ut ne corpora quidem, ut sepeliri possent, inventa sint, in altam nimirum nivem demersa. reliqui cum sub lucem in verticem rupis evasissent, linteorum quassatione Macedonum exercitui ascensus significationem dederunt. ita enim illis ab Alexandro imperatum fuerat. Misso itaque statim caduceatore, Alexander procubitoribus barbaris denuntiari jubet, ut nullâ interpositâ morâ sese dedant; inventos enim esse abs se homines alatos, & ab iis petræ cacumen teneri: simulque iis milites qui in vertice rupis stabant ostendunt. Barbari inopinato spectaculo attoniti, plures eos quam erant & bene armatos esse rati, sese dedunt. tanto

χώρας ἔρημον χιόνος ὑποφαίνοιτό,
2 καὶ τούτους καλωδίοις ἐκ λίνου ἰ-
σχυροῦ ἐκδήσαντες, τῆς νυκτὸς προὐ-
χώρουν κατὰ τὸ ἀποτομώτατόν τε
τῆς πέτρας, καὶ ταύτῃ ἀφυλακτό-
3 τατον· καὶ τούτους τοὺς πασσάλους
καταπηγνύντες, τοὺς μὲν εἰς τὴν
γῆν ὅπου διεφαίνετο, τοὺς δὲ καὶ
τῆς χιόνος ἐς τὰ μάλιστα οὐ θρυφθη-
σόμενα, ἀνεῖλκον σφᾶς αὐτοὺς ἄλ-
4 λοι ἄλλῃ τῆς πέτρας. Καὶ τούτων
ἐς τριάκοντα μὲν ἐν τῇ ἀναβάσει διε-
φθάρησαν, ὥστε οὐδὲ τὰ σώματα αὐ-
τῶν ἐς ταφὴν εὑρέθη, ἐκπεσόντα ἄλ-
5 λῃ καὶ ἄλλῃ τῆς χιόνος. Οἱ δὲ λοι-
ποὶ ἀναβάντες ὑπὸ τὴν ἕω, καὶ τὸ
ἄκρον τοῦ ὄρους καταλαβόντες, σιν-
δόνας κατέσειον ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπε-
δον τῶν Μακεδόνων· οὕτως αὐτοῖς
ἐξ Ἀλεξάνδρου παρηγγελμένον.
6 Πέμψας δὲ κήρυκα, ἐμβοῆσαι ἐκέ-
λευσε τοῖς προφυλάσσουσι τῶν βαρ-
βάρων, μὴ διατρίβειν ἔτι, ἀλλὰ πα-
ραδιδόναι σφᾶς· ἐξευρῆσθαι γὰρ δὴ
τοὺς πτηνοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔχεσθαι
ὑπ' αὐτῶν τοῦ ὄρους τὰ ἄκρα· καὶ
ἅμα ἐδείκνυον τοὺς ὑπὲρ τῆς κορυ-
7 φῆς στρατιώτας. Οἱ δὲ βάρβαροι ἐκ-
πλαγέντες τῷ παραλόγῳ τῆς ὄψε-
ως, καὶ πλείονάς τε ὑποτοπήσαν-
τες εἶναι τοὺς κατέχοντας τὰ ἄκρα,
καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένους, ἐνέδοσαν
σφᾶς

2. ἰσχυροῦ] Optimus cum reliquis ἰσχυροῖς. *Gronov.*
3. τοὺς δὲ καὶ τῆς χιόνος] Opt. τοὺς δὲ εἰς τῆς χιόνος, & recte: construendum modo εἰς τῆς χιόνος οὐ θρυφθησόμενα ἐς τὰ μάλιστα. *Idem.*
4. ἐκπεσόντα] MSS. omnes ἐμπεσόντα. *Idem.*
6. ἐμβοῆσαι] *inclamare*, ut Liv. 1, 25. *exercitus inclamat Curiatiis, ut opem ferant fratri.*
ἔχεσθαι ὑπ' αὐτῶν] Optimus ὑπὸ τῶν αὐτῶν. *Gronov.*

σφᾶς αὐτούς· οὕτω πρὸς τὴν ὄψιν τῶν ὀλίγων ἐκείνων Μακεδόνων φοβεροὶ ἐγένοντο. Ἔνθα δὴ 8
ἄλλαι τε πολλαὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἐλήφθησαν, καὶ ἡ γυνὴ ἡ Ὀξυάρτου, καὶ αἱ παῖδες. Καὶ γὰρ ἦν Ὀξυάρτου παῖς παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου, Ῥωξάνη ὀνόματι, ἣν δὴ καλλίστην τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν λέγουσιν ὀφθῆναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, μετά γε τὴν γυναῖκα Δαρείου· καὶ ταύ- 9
την ἰδόντα Ἀλέξανδρον, ἐς ἔρωτα ἐλθεῖν αὐτῆς· ἐρασθέντα δὲ, οὐκ ἐθελῆσαι ὑβρίσαι καθάπερ αἰχμάλωτον, ἀλλὰ γῆμαι γὰρ οὐκ ἀπαξιῶσαι. Καὶ τοῦτο ἐγὼ Ἀλεξάνδρου τὸ ἔργον ἐπαινῶ μᾶλλόν τι ἢ μέμφομαι. Καίτοι 10
τῆς Δαρείου (ἣ καλλίστη δὴ ἐλέγετο τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν) ἢ οὐκ ἦλθεν ἐς ἐπιθυμίαν, ἢ καρτερὸς αὐτὸς αὑτοῦ ἐγένετο, νέος τε ὢν, καὶ τὰ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας, ὁπότε ὑβρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὁ δὲ κατῃδέσθη τε καὶ 11
ἐφείσατο, σωφροσύνῃ τε πολλῇ διαχρώμενος, καὶ δόξης ἅμα ἀγαθῆς οὐκ ἀτόπῳ ἐφέσει.

terrori iis paucorum Macedonum aspectus fuit. Multæ ibi
8 diversorum uxores & liberi capti: atque in iis Oxyartis uxor & filiæ. Erat porro Oxyartis filia Roxane virgo nubilis (*a*), quam omnium Asiaticarum mulierum pulcherrimam visu fuisse, post Darii uxorem, qui Alexandro militârunt, judicârunt. quâ visâ, Alexandrum ejus amore captum, nihilominus tamen contumeli-
9 am, utpote captivæ, inferre noluisse: matrimonio autem dedignatum non fuisse. Quod quidem Alexandri factum laude potius quam reprehensione dignum censuerim. Et Darii quidem uxoris (quæ formosissima omnium Asiæ mulierum
10 habita fuit) aut desiderio tactus non fuit, aut cupiditati suæ imperavit, quanquam in ipso ætatis flore, summæque felicitatis culmine constitutus: quæ duo maxime humanos animos ad contumeliam aliis inferendam provocare solent. Ipse ve-
11 ro quadam reverentiâ ductus ei pepercit: magnâ profecto continentiâ usus, & magno quodam gloriæ studio impulsus.

(*a*) *Curt.* 8, 4, 23.

XX.

8. τῷ Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες] Optimus ac cæteri MSS. οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατ. Et sic quoque Vulcanius ex V. C. unde & sua sic auxit, *qui cum Alexandro*. *Gronov.*

9. αἰχμάλωτον] *tanquam captiva*. Licet captiva esset, tamen Alexander ea licentia, quam ipsi victoria dabat, contra illius pudicitiam abuti noluit, neque illam tanquam captivam habuit. Ita idem de Conjuge Darii *summam adhibuit curam ne quis captivo corpori illuderet*, quod alias a victoribus fieri solet, Curt. 3, 12, 22, ἐπαινῶ] Laudatur ergo ab his, culpatur ab illis, in iisque etiam a Curtio 8, 4, 24. &c.

10. Καί τοι] MSS. omnes καί τοιγε. *Gronov.*

11. ἐν ἀτόπῳ ἐφέσει] *non inepta, valde tempestiva, opportuna cupiditate.*

XX. Fama etiam tenet, paulo post pugnam apud Issum inter Alexandrum & Darium commissam, eunuchum Darii uxoris custodem (a), castris elapsum ad Darium confugisse, quem ut conspexit Darius, primum interrogasse, an filiæ ac filii uxorque & mater viverent? quas quum vivere, & reginas vocari, eundemque honorem illis, qui apud Darium habitus fuerat, haberi dixisset, rursus quæsivit, an uxor matrimonii fidem servaret. quod quum eunuchus affirmaret, rursus percontatus est, an Alexander illi vim aliquam quæ ad ejus ludibrium pertineret intulisset: quumque eunuchus jurejurando adhibito testaretur, uxorem Darii in eo statu quo eam reliquerat esse, & Alexandrum omnium mortalium optimum ac temperantissimum esse: tum Darium manus ad cœlum tendentem, ita orasse: *Jupiter rex (b), qui regum in terris negotia statusque moderaris, tu mihi Medorum ac Persarum imperium quod dedisti stabilito. Sin*

(a) *Curt.* 4, 10, 25. (b) *idem* 4, 10, 34.

1 XX. Καὶ τοίνυν καὶ λόγος κατ-
έχει, ὀλίγον μετὰ τὴν μάχην, ἣ
πρὸς Ἰσσῷ Δαρείῳ τε καὶ Ἀλεξάν-
δρῳ συνέβη, ἀποδράντα ἐλθεῖν παρὰ
Δαρεῖον τὸν εὐνοῦχον τὸν φύλακα αὐ-
2 τοῦ τῆς γυναικός· καὶ τοῦτον ὡς εἶ-
δε Δαρεῖος πρῶτα μὲν πυθέσθαι, εἰ
ζῶσιν αὐτῷ αἱ παῖδες καὶ οἱ υἱοὶ καὶ
3 ἡ γυνή τε καὶ ἡ μήτηρ· ὡς δὲ ζώσας
ἐπύθετο, καὶ βασίλισσαι ὅτι κα-
λοῦνται, καὶ ἡ θεραπεία ὅτι ἀμφ'
αὐτάς ἐστιν, ἥν τινα καὶ ἐπὶ Δαρείου
ἐθεραπεύοντο, ἐπὶ τῷδε αὖ πυθέσθαι,
4 εἰ σωφρονεῖ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἔτι· ὡς δὲ
σωφρονοῦσαν ἐπύθετο, αὖθις ἐρέ-
σθαι, μήτι βίαιον ἐξ Ἀλεξάνδρου
αὐτῇ ἐς ὕβριν ξυνέβη· καὶ τὸν εὐ-
νοῦχον ἐπομόσαντα φάναι, Ὅτι, ὦ
βασιλεῦ, οὕτω τοι ὡς ἀπέλιπες ἔχει
ἡ σὴ γυνή· καὶ Ἀλέξανδρος ἀνδρῶν
5 ἄριστός τε ἐστὶ καὶ σωφρονέστατος· ἐπὶ
τοῖσδε ἀνατεῖναι Δαρεῖον ἐς τὸν οὐρα-
νὸν τὰς χεῖρας, καὶ εὔξασθαι ὧδε·
Ἀλλ' ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, ὅτῳ ἐπιτέ-
τραπται νέμειν τὰ βασιλέων πράγ-
ματα ἐν ἀνθρώποις, σὺ νῦν μάλιστα
μὲν ἐμοὶ φύλαξον Περσῶν τε καὶ
Μήδων τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔ-
6 δωκας. Εἰ δὴ ἐγὼ οὐκέτι σοὶ βασι-
λεὺς

Cap. XX. 2 οἱ υἱοὶ] Suidas, in voce Ἀλέξανδρος describens totum hunc locum, hic tantum habet καὶ οἱ παῖδες, quod est perfectissimum, nec dubito, quin ita Arrianus scripserit. *Gronov.*

5. ὅτῳ ἐπιτέτραπται] *cui permissum est, cui licet, qui potestatem habet.* Memorabilis sententia, qualis Daniel. V. 21. *dominari Deum excelsum in regno hominum, & quem vult constituere in eo.*

6. Εἰ δὴ ἐγὼ] Melius MSS. εἰ δὲ δὴ ἐγὼ, quod & ipsum notavit ex V. C. Vulcanius. *Gronov.*

οὐκέτι σοι βασιλεὺς] *Sin vero non amplius tibi rex Asiæ sum.* Eleganter & suppliciter dictum, ad eum modum, quo Davides 2 Sam. XV. 26. *Quodsi ita dixerit, non delector te: ecce me* &c.

λεὺς τῆς Ἀσίας, σὺ δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Ἀλεξάνδρῳ παραδοῦναι τὸ ἐμὸν κράτος. Οὕτως οὐδὲ πρὸς τῶν πολεμίων ἄρα ἀμελεῖται, ὅσα σώφρονα ἔργα. 7 Ὀξυάρτης δὲ ἀκούσας τοὺς παῖδας ἐχομένους, ἀκούσας δὲ καὶ ὑπὲρ Ῥωξάνης τῆς θυγατρὸς, ὅτι μέλει αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ, θαρσήσας ἀφίκετο πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ ἦν ἐν τιμῇ παρ᾽ αὐτῷ, εἴπερ εἰκὸς ἐπὶ ξυντυχίᾳ τοιαύτῃ.

XXI. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς τὰ 1 ἐν Σογδιανοῖς αὐτῷ διεπέπρακτο, ἐχομένης ἤδη καὶ τῆς πέτρας, ἐς Παραιτάκας προὐχώρει· ὅτι καὶ ἐν Παραιτάκαις χωρίον τι ὀχυρὸν καὶ ἄλλην πέτραν κατέχειν ἐλέγοντο πολλοὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκαλεῖτο 2 δὲ αὐτὴ, Χοριήνου ἡ πέτρα· καὶ ἐς αὐτὴν αὐτός τε ὁ Χοριήνης ξυμπεφεύγει, καὶ ἄλλοι τῶν ὑπάρχων οὐκ ὀλίγοι. Ἦν δὲ τὸ μὲν ὕ- 3 ψος τῆς πέτρας, ἐς σταδίους εἴκοσι· κύκλος δὲ, ἐς ἑξήκοντα· αὐτὴ δὲ ἀπότομος πάντοθεν· ἄνοδος δὲ ἐς αὐτὴν μία, καὶ αὐτὴ στενή τε καὶ οὐκ εὔπορος, οἵα δὴ παρὰ τὴν φύσιν τοῦ χωρίου πεποιημένη,

vero jam de me transactum est, ut rex Asiæ esse desinam, in neminem alium quam in Alexandrum imperium meum transferto. Adeo ne ab hostibus quidem quod honeste quis agit, negligitur. 7 Oxyartes vero ut liberos suos captos audivit, filiamque suam Alexandro curæ esse, erecto in bonam spem animo ad Alexandrum venit, magnoque in honore, ut par erat ob ejusmodi conjunctionem, ab Alexandro habitus fuit.

XXI. His apud Sogdianos ita gestis, petrâque occupatâ, Alexander in Parætacas movit, quod ibi aliud quoddam oppidum munitum, petramque aliam multi barbari insedisse nuntiarentur. Ea Chorienis petra appellabatur: ipseque Chorienes atque alii principes non pauci in eam confugerant. Erat ejus altitudo stadiorum circiter XX, in ambitu LX, ipsa undique prærupta; ascensus ad eam unicus, isque angustus & difficilis, utpote præter loci naturam factus, adeo ut singuli, etiam nemine obstante, ægre conscendere possent. Erat porro hæc

παραδοῦναι] Infinitivus pro imperativo; quæ enallage frequentior est in præceptis quam petitionibus. Notandum ergo hoc exemplum vel propterea, quod ei simile reperiatur apud Lucam XXII. 42. ubi item in priori membro orationis particula εἰ antecedit. Sic 5, 2, 5. & 5, 11, 7.

7. εἴπερ εἰκὸς] Opt. cum alio & V. C. apud Vulcanium ὥσπερ. *Gronov.*

CAP. XXI. 1. καὶ τῆς πέτρας] Vocula καὶ abest ab optimo. *Idem.*

χωρίον τι ὀχυρὸν καὶ ἄλλην πέτραν] In nullo Mſ. reperitur copulativa, & erit satis apta epexegesis. In optimo etiam ὅτι quod præmittitur, non exstat. *Idem.* Ceterum multum his similia, & quæ a nonnullis pro iisdem habentur, apud Curtium reperiuntur 8, 2, 19 &c.

3. παρὰ τὴν φύσιν τοῦ χωρίου] Curt. 8, 2, 20. *tergo petra claudebat; hanc manu perviam incolæ fecerant.*

hæc petra profundâ voragine in orbem cincta, adeo ut qui exercitum ad petram adducere vellet, multo antea illi cavernosæ illæ voragines aggere obruendæ essent, ut ex planitie exercitûs admoveri rupemque oppugnare posset. Alexander nihilominus aggrediendum opus esse statuit, nihil omnino sibi inaccessum aut inexpugnabile censens. tantum fiduciæ ex perpetuâ felicitate conceperat. Cæsis itaque abietibus, quarum magna in ambitu illius montis copia erat, scalas ex iis confici jubet, ut per eas exercitus (quod aliter ne quidem fieri poterat) in voraginem descenderet. Et interdiu quidem Alexander opus urgebat cum dimidiâ exercitus parte, noctu vero vicissim corporis custodes Perdiccas & Leonnatus & Ptolemæus Lagi filius, reliquo exercitu in tres partes distributo, nocturni operis ipsis commissi curam gerebant. nec per diem plus xx cubitis, noctu paulo minus efficiebant, quantumvis universus exercitus in opere esset. tanta erat & ipsius loci asperitas, & operis difficultas.

ὡς χαλεπὴ εἶναι καὶ μηδενὸς εἴργον-
4 τος καὶ καθ' ἕνα ἐπελθεῖν. Φάραγξ
δὲ κύκλῳ περιέργει τὴν πέτραν βα-
θεῖα, ὥστε ὅστις προσάξειν στρατιὰν
τῇ πέτρᾳ ἔμελλε, πολὺ πρόσθεν αὐ-
τῷ τὴν φάραγγα εἶναι χωστέον, ὡς
ἐξ ὁμαλοῦ ὁρμᾶσθαι προσάγοντα ἐς
5 προσβολὴν τὸν στρατόν. Ἀλλὰ καὶ
ὡς Ἀλέξανδρος ἥπτετο τοῦ ἔργου.
Οὕτω πάντα ᾤετο χρῆναι βατά τε
αὐτῷ καὶ ἐξαιρετέα εἶναι· ἐς τοσόνδε
τόλμης τε καὶ εὐτυχίας προκεχωρή-
6 κει. Τεμὼν δὴ τὰς ἐλάτας (πολλαὶ
γὰρ καὶ ὑπερύψηλοι ἐλάται ἦσαν ἐν
κύκλῳ τοῦ ὄρους) κλίμακας ἐκ τού-
των ἐποίει, ὡς κάθοδον εἶναι ἐς τὴν
φάραγγα τῇ στρατιᾷ· οὐ γὰρ ἦν ἄλ-
7 λως κατελθεῖν ἐς αὐτήν. Καὶ τὰς
μὲν ἡμέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐφει-
στήκει τῷ ἔργῳ, τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ
ἔχων ἐργαζόμενον· τὰς δὲ νύκτας ἐν
μέρει οἱ σωματοφύλακες, Περδίκκας
τε καὶ Λεοννάτος καὶ Πτολεμαῖος ὁ
Λάγου τῷ λοιπῷ μέρει τῆς στρατιᾶς
τριχῶς διανενεμημένῳ, ὅπερ αὐτῷ
8 ἐς τὴν νύκτα ἐπιτέτακτο. Ἤνυτ-
τον δὲ τῆς ἡμέρας οὐ πλέον ἤπερ εἴ-
κοσι πήχεις, καὶ τῆς νυκτὸς, ὀλί-
γου ἀποδέον, καίτοι ξυμπάσης τῆς
στρατιᾶς ἐργαζομένης· οὕτω τό, τε
χωρίον ἄπορον ἦν, καὶ τὸ ἔργον ἐν
9 αὐτῷ χαλεπόν. Κατιόντες δὲ ἐς τὴν
Φά-

ὡς χαλεπὴ] Optimus χαλεπὴν, verissime. *Gronov.*

6. καὶ ὑπερύψηλοι] *valde procera.*

7. οἱ σωματοφύλακες] Adjicit optimus αὐτῷ εἰργάζοντο. Dein pro τριχῶς MS. omnes τριχῇ. *Gronov.*

ὅπερ αὐτῷ] *quæ* reliqua pars exercitus *ab ipso in noctem erat constituta.*

8. ὀλίγου] Opt. ὀλίγον. *Gronov.*

φάραγγα, πασσάλους κατεπήγνυον ἐς τὸ ὀξύτατον τῆς φάραγγος,
διέχοντας ἀλλήλων ὅσον ξύμμετρον
πρὸς ἰσχύν τε καὶ ξυνοχὴν τῶν ἐπι-
βαλλομένων. Ἐπέβαλλον δὲ πλέγ- 10
ματα ἐκ λύγων, εἰς γεφύρας μάλιστα ἰδέαν· καὶ ταῦτα ξυνδοῦντες,
χοῦν ἄνωθεν ἐπεφόρουν, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ γίγνεσθαι τῇ στρατιᾷ τὴν πρόσο-
δον τὴν πρὸς τὴν πέτραν. Οἱ δὲ βάρ- 11
βαροι τὰ μὲν πρῶτα κατεφρόνουν, ὡς ἀπόρου πάντῃ τοῦ ἐγχειρήματος· ὡς δὲ τοξεύματα ἤδη εἰς τὴν πέτραν ἐξικνεῖτο, αὐτοὶ ἀδύνατοι ἦσαν ἄνωθεν ἐξείργειν τοὺς Μακεδόνας (ἐπεποίητο γὰρ αὐτοῖς προκαλύμματα πρὸς τὰ βέλη, ὥστε ὑπ' αὐτοῖς ἀβλαβῶς ἐργάζεσθαι) ἐκπλαγεὶς ὁ Χοριήνης πρὸς τὰ γιγνόμενα, κήρυκα πέμπει πρὸς Ἀλέξανδρον, δεόμενος Ὀξυάρτην αὐτῷ ἀναπέμψαι· καὶ πέμπει Ὀξυάρτην Ἀλέξανδρος.
Ὁ δὲ ἀφικόμενος, πείθει Χοριήνην 12
ἐπιτρέψαι Ἀλεξάνδρῳ αὐτόν τε καὶ τὸ χωρίον· βίᾳ μὲν γὰρ οὐδὲν ὅ, τι οὐχ ἁλωτὸν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ
τῇ στρατιᾷ τῇ ἐκείνου· ἐς πίστιν δὲ ἐλ- 13
θόντος καὶ φιλίαν, τὴν πίστιν τε καὶ δικαιότητα μεγαλωστὶ ἐπῄνει τοῦ βασιλέως, τά τ' ἄλλα, καὶ τὸ αὐτοῦ ἐν πρώτοις ἐς βεβαίωσιν τοῦ λό-

Descendentes itaque in voraginem, paxillos quam firmissime potuerunt ad voraginis latera impegerunt, tanto spatio inter se distantes, quantum ponderi sustinendo par esset. His crates vimineas instraverunt, quæ pontis similitudinem præ se ferrent, iisque arcte colligatis terram ingesserunt, ut per planitiem exercitus ad petram adduceretur. Barbari initio Macedonum conatus tanquam vanos atque irritos irridebant. Postquam vero sagittis peti cœperunt, neque ipsi ex editiore petra Macedonas propulsare possent, (tegmina enim sibi construxerant, ne telorum jactu ab opere impedirentur) Chorienes molitionum novitate attonitus caduceatorem ad Alexandrum mittit, rogans uti Oxyartem ad se mittat. Is quum ad eum venisset, Chorieni suadere cœpit, ut se pariter atque petram Alexandro dedat. nihil enim Alexandro ejusque exercitui impervium esse. Si vero ad ejus fidem amicitiamque se contulisset, fidem regis & benignitatem extollebat, se ipse in exemplum

9. ἐς τὸ ὀξύτατον] Vertendum fuit; *in maxime præcipiti & acuta voraginis parte impegerant. Gronov.*

11. *αὐτοὶ ἀδύνατοι*] Codicum maxima pars, immo universa, *καὶ αὐτοὶ*, ut est Basileæ recte editum. *Idem.*

ἐπεποίητο] *tegmina enim sibi construxerant adversus tela, ut post illa* tegmina *impune opus facerent.*

12. ἐπιτρέψαι] *permittere.* Ita Curt. 3, 1, 8. *permisere se regi*, pro dedidere.

plum adducens. Quibus rebus persuasus Chorienes, cum familiarium nonnullis ad Alexandrum venit. quem Alexander humaniter exceptum, quum in fidem amicitiamque suam recepisset, ipsum quidem penes se retinet: at ex iis qui cum ipso venerant nonnullos in petram remittit, qui ut deditio fiat jubeant. atque ita ab iis qui eo confugerant petra tradita est. Quo facto Alexander assumtis scutatis circiter quingentis, petram spectandi causâ conscendit. tantumque abfuit ut indignum aliquid in Chorienem statueret, ut oppidum ejus fidei rursus commiserit, præsidemque omnium locorum quorum antea fuerat, statuerit. Per id tempus accidit ut exercitus, quum per hyemem in eâ obsidione nix alte terram operuisset, commeatus & rerum necessariarum inopiâ laboraret: sed Chorienes cibaria duobus mensibus exercitui subministraturum se dixit: exque eo commeatu qui in petrâ erat frumentum & vinum dedit ac carnes salitas per singula tentoria: quæ omnia quum dedisset, ne decimam quidem partem commeatus, quem eò ad obsidionem sustinendam convexerat, exhaustam esse dice-

14γου προφέρων. Τούτοις πεισθεὶς
ὁ Χοριήνης, αὐτός τε ἧκε παρ'
Ἀλέξανδρον, καὶ τῶν οἰκείων τι-
15νὲς τῶν ἑταίρων αὐτοῦ. Ἐλθόντι
δὲ Χοριήνῃ, φιλάνθρωπά τε ἀπο-
κρινάμενος, καὶ πίστιν ἐς φιλίαν
δοὺς, αὐτὸν μὲν κατέχει, πέμ-
ψαι δὲ κελεύει τῶν συγκατελθόν-
των τινὰς αὐτῷ ἐς τὴν πέτραν,
τοὺς κελεύσοντας ἐνδοῦναι τὸ χω-
ρίον· καὶ ἐνδίδοται ὑπὸ τῶν ξυμ-
16πεφευγότων, ὥστε καὶ αὐτὸς Ἀ-
λέξανδρος ἀναλαβὼν τῶν ὑπα-
σπιστῶν ἐς πεντακοσίους, ἀνέβη
κατὰ θέαν τῆς πέτρας, καὶ το-
σούτῳ ἐδέησεν ἀνεπιεικές τι ἐς
τὸν Χοριήνην ἔργον ἀποδείξασθαι,
ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐ-
πιτρέπει Χοριήνῃ, καὶ ὕπαρχον
εἶναι ὅσων περ καὶ πρόσθεν ἐδίδου·
17ξυνέβη τε χειμῶνι κακοπαθῆσαι
αὐτῷ τὴν στρατιὰν, πολλῆς χιό-
νος πεσούσης ἐν τῇ πολιορκίᾳ,
καὶ ἅμα ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων
18ἐπιέσθησαν· ἀλλὰ Χοριήνης ἐς δί-
μηνον σιτία ἔφη δώσειν τῇ στρα-
τιᾷ, καὶ ἔδωκε σῖτόν τε καὶ οἶνον
τῶν ἐν τῇ πέτρᾳ ἀποθέτων, κρέα
19τε ταριχηρὰ κατὰ σκηνήν· καὶ
ταῦτα δοὺς, οὐκ ἔφασκεν ἀναλῶ-
σαι τῶν παρεσκευασμένων ἐς τὴν
πο-

15. οἰκείων τινὲς τῶν ἑταίρων] Præstantissimus ille codex interpositam recte habet conjunctionem οἰκείων τινὲς καὶ τῶν ἑταίρων, hoc est, consanguineis nonnullis ac amicis comitatus. Gronov

πέμψαι δὲ κελεύει] remitti autem jubet.

16. τοσούτῳ ἐδέησεν] MSS. τοσούτου. Gronov.

17. ξυνέβη τε] Legendum ξυνέβη δὲ χειμῶνί τε κακοῦν. Idem.

18. ἀλλὰ Χοριήνης] Id a Curtio referri videtur 8, 4, 19.

πολιορκίαν οὐδὲ τὴν δεκάτην μοῖραν· ὅθεν ἐν τιμῇ μᾶλλον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἦν, ὡς οὐ πρὸς βίαν μᾶλλον ἢ κατὰ γνώμην ἐνδοὺς τὴν πέτραν.

XXII. Ταῦτα δὲ διαπραξάμε- 1
νος Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἐς Βάκ-
τρα ᾔει, Κρατερὸν δὲ τῶν ἑταίρων ἱπ-
πέας ἔχοντα ἑξακοσίους, καὶ τῶν πε-
ζῶν τήν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Πολυ-
σπέρχοντος καὶ Ἀττάλου καὶ τὴν
Ἀλκέτα, ἐπὶ Κατάνην τε καὶ Αὐ-
στάνην ἐκπέμπει, οἳ δὴ μόνοι ἔτι ὑπ-
ελείποντο ἐν τῇ Παραιτακηνῶν χώρᾳ
ἀφεστηκότες· καὶ μάχης γενομένης 2
πρὸς αὐτοὺς καρτερᾶς, νικῶσιν οἱ ἀμ-
φὶ Κρατερὸν τῇ μάχῃ· καὶ Κατάνης
μὲν ἀποθνήσκει αὐτοῦ μαχόμενος· Αὐ-
στάνης δὲ ξυλληφθεὶς ἀνήχθη παρ᾽ Ἀ-
λέξανδρον. Τῶν δὲ ξὺν αὐτοῖς βαρβά-
ρων, ἱππεῖς μὲν ἀπέθανον ἑκατὸν καὶ
εἴκοσι· πεζοὶ δὲ, ἀμφὶ τοὺς χιλίους
πεντακοσίους. Ταῦτα δὲ ὡς ἐπράχθη 3
τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ οὗτοι ἐς Βάκ-
τρα ᾔσαν· καὶ ἐν Βάκτροις, τὸ ἀμφὶ
Καλλισθένην τε καὶ τοὺς παῖδας πά-
θημα Ἀλεξάνδρῳ ξυνηνέχθη. Ἐκ 4
Βάκτρων δὲ, ἐξήκοντος ἤδη τοῦ ἦρος,
ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, προὐχώρει ὡς
ἐπὶ Ἰνδοὺς, Ἀμύνταν ἀπολιπὼν ἐν τῇ
χώρᾳ τῶν Βακτρίων, καὶ ξὺν αὐτῷ ἱπ-
πέας μὲν τρισχιλίους καὶ πεντακο-

bat. Quâ de causâ majore ab Alexandro in honore est habitus, quippe qui non tam vi quam suâ sponte deditionem fecisse videretur.

XXII. His rebus ita gestis Alexander in Bactra movit (a), Craterum autem cum sexcentis amicorum equitibus, suoque & Polyspерchontis atque Attali & Alcetæ peditatu, adversus Catanem & Austanem, qui in Parætacene soli ex defectoribus adhuc reliqui erant, mittit. acrique inter hos pugnâ commissâ, Craterus superior evadit: Catanes inter pugnandum occisus; Austanes captus ad Alexandrum adductus est. Ex barbaris equites CXX cæsi: pedites circiter MD. Quo facto Craterus in Bactra etiam est profectus. In Bactris, Callisthenis & puerorum regiorum insidiæ Alexandro structæ detectæ sunt. Ex Bactris, adulto jam vere, coactis omnibus copiis in Indos movit (b), Amynta apud Bactrianos relicto, cum equitum III MD, peditum XM. decimisque castris transmisso Caucaso pervenit Alexandriam,

(a) Curt. 8, 5, 2. (b) idem 8, 9, 1.

CAP. XXII. 1. ἑταίρων ἱππέας] Optimus ἱππέων ἑταίρων. *Gronov.*
3. ᾔσαν] Num forte legendum ᾔεσαν 3. plur. plusq. Med. ab εἶμι *vado*, *eo*. Quanquam non ignoro, ἐς pro ἐν dici Attice, ut Marc II. 1. εἰς οἶκόν ἐστι. Quem Atticismum facile admitterem, si ulla hic celeritas significaretur, qualis infra c 24. 9. ἤδη γὰρ καὶ Ἀλέξανδρος πρὸς τῷ γηλόφῳ ἦν.
ξυνηνέχθη] *accidit*, *contigit*, insidiæ structæ sunt.

am, quæ apud Parapamiſadas condita fuerat, quum primam expeditionem in Bactra faceret: præſidemque illius urbis amovit, quod non bene officio ſuo functus fuiſſe videretur: pluribusque colonis in Alexandriam, ex finitimis & Macedonibus qui inutiles bello erant, deductis, Nicanora unum ex amicis illius urbis gubernationi præficit. Tyriaspen totius regionis Parapamiſadarum, & reliquæ provinciæ ad Cophenem amnem usque, ſatrapam conſtituit. Inde Nicæam veniens, ſacro Palladi facto proceſſit ad Cophenem amnem, ibi caduceatore præmiſſo ad Taxilem ac cæteros qui cis Indum amnem incolebant, obviam ſibi prout quosque accedebat, progredi juſſos, tum Taxiles, tum reliqui præſides obviam venerunt, dona quæ apud Indos cenſentur ampliſſima offerentes; elephantos etiam, qui apud eos erant, numero xxv ſe miſſuros polliciti: ibi diviſo exercitu, Hephæſtionem ac Perdiccam in Peucelaotidem regio-

5 σίους, πεζοὺς δὲ μυρίους. Ὑπερβα-
λὼν δὲ τὸν Καύκασον ἐν δέκα ἡμέραις,
ἀφίκετο ἐς Ἀλεξάνδρειαν πόλιν, τὴν
κτισθεῖσαν ἐν Παραπαμισάδαις, ὅτε
6 τὸ πρῶτον ἐπὶ Βάκτρων ἐξέλλετο· καὶ
τὸν μὲν ὕπαρχον, ὅστις αὐτῷ ἐπὶ τῆς
πόλεως τότε ἐτάχθη, παραλύει τῆς
ἀρχῆς, ὅτι οὐ καλῶς ἐξηγεῖσθαι ἔδο-
ξε· προσκατοικίσας δὲ καὶ ἄλλους
τῶν περιοίκων τε καὶ ὅσοι τῶν στρατιω-
τῶν ἀπόμαχοι ἦσαν ἐς τὴν Ἀλεξάν-
δρειαν, Νικάνορα μὲν, ἕνα τῶν ἑταί-
ρων, τὴν πόλιν αὐτὴν κοσμεῖν ἐκέ-
λευσε· σατράπην δὲ Τυριέσπην κατ-
έστησε τῆς τε χώρας τῆς Παραπαμι-
σάδων καὶ τῆς ἄλλης, ἔστ' ἐς τὸν
7 Κωφῆνα ποταμόν. Ἀφικόμενος δ' ἐς
Νίκαιαν πόλιν, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ θύσας,
προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὸν Κωφῆνα, προ-
πέμψας κήρυκα ὡς Ταξίλην τε καὶ
τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ,
κελεύσας ἀπαντᾶν, ὅπως ἂν ἑκάστοις
8 προσχωρῇ. Καὶ Ταξίλης τε καὶ οἱ ἄλ-
λοι ὕπαρχοι ἀπήντων, δῶρα τὰ μέ-
γιστα παρ' Ἰνδοῖς νομιζόμενα κομίζον-
τες· καὶ τοὺς ἐλέφαντας δώσειν ἔφα-
σκον, τοὺς παρά σφισιν ὄντας, ἀριθ-
9 μὸν ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν. Ἔνθα δὴ δια-
λὼν τὴν στρατιὰν, Ἡφαιστίωνα μὲν
καὶ Περδίκκαν ἐκπέμπει ἐς τὴν Πευ-
κελαῶτιν χώραν, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν πο-
ταμὸν,

5. ὅτε τὸ πρῶτον] Supra 3, 28, 6.

7. προὐχώρει ὡς ἐπὶ] Hanc vulgatam ſcripturam revocandam duxi, longe utique, ſi quid ego judico, meliorem Gronoviana, quæ hæc erat: προὐχώρει· ὡς δὲ ἐπὶ τὸν, *proceſſit: ut vero ad Cophenem amnem*. Cujus quidem orationis ſyntaxis quomodo ſe tueri poſſit, non video, cum meris conſtet participiis, προπέμψας, κελεύσας, verbum, quo nitatur, habeat nullum.

προσχωρῇ] In finibus ſuarum quemque regionum ſibi occurrere juſſit. Ita legendum ex duobus Mſtis monet Gronovius, cum antea ſcriptum eſſet προχωρῇ.

ταμὸν, ἔχοντας τήν τε Γοργίου τά-
ξιν καὶ Κλείτου καὶ Μελεάγρου,
καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμί-
σεας, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας
ξύμπαντας· προστάξας τά τε κατὰ 10
τὴν ὁδὸν χωρία ἢ βίᾳ ἐξαιρεῖν, ἢ ὁμο-
λογίᾳ παρίςασθαι· καὶ ἐπὶ τὸν Ἰν-
δὸν ποταμὸν ἀφικομένους, παρα-
σκευάζειν ὅσα ἐς τὴν διάβασιν τοῦ
ποταμοῦ ξύμφορα· ξὺν τούτοις δὲ
καὶ Ταξίλης, καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρ-
χοι στέλλονται. Καὶ οὗτοι ὡς ἀφί-
κοντο πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔ-
πραττον ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἦν τε-
ταγμένα. Ἄςης δὲ, ὁ τῆς Πευ- 11
κελαώτιδος χώρας ὕπαρχος, νεω-
τερίσας, αὐτός τε ἀπόλλυται, καὶ
τὴν πόλιν προσαπώλεσεν, ἐς ἣν τι-
να ξυμπεφεύγει. Ἐξεῖλον γὰρ αὐ- 12
τὴν ἐν τριάκοντα ἡμέραις προσκαθ-
ήμενοι οἱ ξὺν Ἡφαιςίωνι· καὶ αὐ-
τὸς μὲν Ἄςης ἀποθνήσκει, τῆς πό-
λεως δὲ ἐπιμελεῖσθαι ἐτάχθη Σαγ-
γαῖος, ὃς ἔτι πρόσθεν πεφευγὼς
Ἄςην παρὰ Ταξίλην ηὐτομολήκει·
καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ τὸ πιςὸν πρὸς
Ἀλέξανδρον.

XXIII. Ἀλέξανδρος δὲ ἄγων 1
τοὺς ὑπασπιςὰς, καὶ τῶν ἑταίρων
ἱππέων ὅσοι μὴ ξὺν Ἡφαιςίωνι ἐ-
τετάχατο, καὶ τῶν πεζεταίρων
καλουμένων τὰς τάξεις καὶ τοὺς
τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας καὶ
τοὺς ἱππακοντιςὰς, προὐχώρει ἐς
τῶν Ἀσπίων τε καὶ Θυραίων χώ-
ραν, καὶ Ἀρασάκων· πορευθεὶς δὲ 2

nem mittit (a), Indum amnem versus, una cum Gorgiæ & Cliti atque Meleagri copiis, atque equitum amicorum dimidiâ parte, & mercenariis equitibus omnibus: mandatis traditis uti oppida omnia quæ in itinere essent aut vi expugnarent, aut deditione reciperent: quumque ad Indum fluvium pervenissent, omnia quæ ad trajiciendum necessaria essent appararent. Cum his & Taxiles reliquique ejus regionis præsides missi, ubi ad Indum flumen venerunt, quæ Alexander jusserat faciunt. Astes vero Peucelaotidis regionis præses, defectione tentatâ, & se & urbem in quam confugit perdidit. Hephæstion enim eam XXX dies obsessam expugnavit, Asteque in eâ interfecto, ejus gubernationem Sangæo tradidit, qui paulo ante fugiens Astem, ad Taxilem se contulerat. quod quidem illi fidem apud Alexandrum auxerat.

XXIII. Alexander cum scutatorum manu, & equitatu amicorum qui Hephæstionem secuti non erant, & eorum qui pedites amici vocantur agmine, cumque sagittariis atque Agrianis & jaculatoribus equitibus, in Aspios, Thyræos, & Arasacos movit. itinereque juxta

(a) Curt. 8, 10, 2.

12. ἔτι πρόσθεν] jam ante.

ta Choën fluvium facto, montano magnâ ex parte atque aspero, eoque amne difficulter transmisso, peditatum sensim subsequi jubet. Ipse sumto secum equitatu universo, & Macedonum peditibus DCCC scuta pedestria gestantibus in equos impositis, summâ celeritate contendit, quod barbari ejus regionis in montes confugisse nuntiarentur, & in urbes munitiores ad repugnandum sese recepisse. Quarum urbium primam in ipso itinere sitam adortus, oppidanos pro mœnibus instructâ acie stantes, primo impetu ut erat repressos intra portas rejecit: ipse autem telo per thoracem ictus vulnus in humero accepit. Levius tamen id fuit, quod thorax, quominus telum altius in humerum penetraret, obstiterit. Ptolemæus etiam Lagi F. & Leonnatus vulnerati. Tum Alexander, quâ parte commodior ad oppugnandum murus videbatur, ad urbem castra locat; posteroque die sub lucem (duplici enim muro cincta urbs e-

παρὰ τὸν Χόην καλούμενον ποταμὸν, ὀρεινήν τε ὁδὸν καὶ τραχεῖαν, καὶ τοῦτον διαβὰς χαλεπῶς, τὸ μὲν πεζῶν πλῆθος βάδην ἕπεσθαί
3 οἱ ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ἱππέας ξύμπαντας, καὶ τῶν πεζῶν τῶν Μακεδόνων ἐς ὀκτακοσίους ἐπιβιβάσας τῶν ἵππων ξὺν ταῖς ἀσπίσι ταῖς πεζικαῖς, σπουδῇ ἦγεν, ὅτι τοὺς ταύτῃ οἰκοῦντας βαρβάρους, ξυμπεφευγέναι ἔς τε τὰ ὄρη τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐξηγγέλλετο αὐτῷ, καὶ ἐς τὰς πόλεις ὅσαι ὀχυραὶ αὐτῶν ἐς τὸ ἀπομάχε-
4 σθαι. Καὶ τούτων τῇ πρώτῃ καθ' ὁδὸν πόλει ᾠκισμένῃ προσβαλὼν, τοὺς μὲν πρὸ τῆς πόλεως τεταγμένους, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου ἐτρέψατο, καὶ κατέκλεισεν ἐν τῇ πόλει·
5 αὐτὸς δὲ τιτρώσκεται βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον· τὸ δὲ τραῦμα οὐ χαλεπὸν αὐτῷ ἐγένετο· ὁ γὰρ θώραξ ἔσχε τὸ μὴ οὐ διαμπὰξ διὰ
6 τοῦ ὤμου ἐλθεῖν τὸ βέλος. Καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐτρώθη, καὶ Λεοννάτος. Τότε μὲν δὴ ἵνα ἐπιμαχώτατον τοῦ τείχους ἐφαίνετο, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τῇ πόλει· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὑπὸ τὴν ἕω (διπλοῦν γὰρ τεῖχος

CAP. XXIII. 2. παρὰ τὸν Χόην] *Choaspen* vocare videtur Curtius 8, 10, 22. Ad quem locum Freinshemius. Nec procul adeo, inquit, absum, ut credam, in Curtio & Strabone lib. 15. *Choën* pro *Choaspen* legendum, verumque nomen audacia correctorum in notius transiisse, quod sexcentis aliis accidit.

3. τὰ ὄρη τὰ κατὰ τὴν χώραν] *In montes, qui in illa regione erant.*

4. Καὶ τούτων τῇ πρώτῃ] Non possem referre huic lectioni litem, nisi viderem in optimo codice exstare τούτους. Quod ego opinor Arriani esse, & sic distinguendum: καὶ τούτους, τῇ πρώτῃ - - τοὺς μὲν π. τ. π. τεταγμένους. Exempla similia habes ad 3, 25, 12, ubi itidem corruperant. *Gronov.*

ἐν τῇ πόλει] Mss. ἐς τὴν πόλιν. *Idem.*

5. ἔσχε] ita cap. seq. 7. & 1, 15, 11;

τεῖχος περιβέβλητο τῇ πόλει) ἐς
μὲν τὸ πρῶτον, ἅτε οὐκ ἀκριβῶς
τετειχισμένον, οὐ χαλεπῶς ἐβιά-
σαντο οἱ Μακεδόνες· πρὸς δὲ τῷ δευ- 7
τέρῳ ὀλίγον ἀντισχόντες οἱ βάρβα-
ροι, ὡς αἵ τε κλίμακες προσέκειντο
ἤδη, καὶ ὑπὸ τῶν βελῶν πάντοθεν
ἐτιτρώσκοντο οἱ προμαχόμενοι, οὐκ
ἔμειναν· ἀλλὰ κατὰ τὰς πύλας ὡς
ἐπὶ τὰ ὄρη ἐκπίπτουσιν ἐκ τῆς πό-
λεως· καὶ τούτων οἱ μὲν ἐν τῇ φυγῇ 8
ἀποθνήσκουσιν· ὅσους δὲ ζῶντας ἔ-
λαβον αὐτῶν, ξύμπαντας ἀποκτεί-
νουσιν οἱ Μακεδόνες, ὅτι ἐτρώθη ὑπ'
αὐτῶν Ἀλέξανδρος ὀργιζόμενοι· οἱ
πολλοὶ δὲ ἐς τὰ ὄρη, ὅτι οὐ μακρὰν
τῆς πόλεως τὰ ὄρη ἦν, ἀπέφυγον.
Τὴν πόλιν δὲ κατασκάψας, ἐς Ἄν- 9
δρακα ἄλλην πόλιν ἦγε. Ταύτην δὲ
ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν κατασχὼν,
Κρατερὸν μὲν ξὺν τοῖς ἄλλοις ἡγε-
μόσι τῶν πεζῶν καταλείπει αὐτοῦ,
ἐξαιρεῖν ὅσαι ἂν ἄλλαι πόλεις μὴ ἑ-
κοῦσαι προσχωρῶσι, καὶ τὰ κατὰ
τὴν χώραν ὅπως ξυμφορώτατον ἐς
τὰ παρόντα κοσμεῖν.

XXIV. Αὐτὸς δὲ ἄγων τοὺς 1
ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ
τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν Κοίνου τε
καὶ Ἀττάλου τάξιν καὶ τῶν ἱπ-
πέων τὸ ἄγημα καὶ τῶν ἄλλων ἑ-
ταίρων ἐς τέσσαρας μάλιστα ἱππαρ-

rat) exteriorem, qui minus firmus erat, Macedones parvo negotio ſuperant; ad interiorem barbari aliquamdiu reſtitêre. Poſtquam vero admotis ſcalis propugnatores omni ex parte telis peterentur, neque diutius ſuſtinere poſſent, protinus eruptione per portas factâ in montes ſeſe proripiunt. quos inſecuti Macedones, non paucos in fugâ cædunt; quotquot autem vivi in poteſtatem venerunt, eos etiam animis ob Alexandri vulnus irâ inflammatis omnes interficiunt. multi eorum in montes non procul ab urbe diſſitos evaſerunt. Eâ urbe ſolo adæquatâ, in Andraca aliam urbem exercitum duxit. quâ urbe deditione receptâ, Craterum ibi cum aliis peditum ducibus reliquit, ut reliquas ejus regionis urbes, quæ ſe ſponte non dederent, vi expugnet, & provinciam, prout commodiſſimum præſenti rerum ſtatui videretur, adminiſtraret.

XXIV. Ipſe cum ſcutatis & ſagittariis atque Agrianis Cœnique & Attali copiis & equitum agemate atque aliorum amicorum equitum quatuor admodum turmis & equeſtrium ſagittariorum dimi-

8. οἱ πολλοὶ δὲ] *plerique autem.*
ἀπέφυγον] Vid. not. ad 1, 6, 24.
9. ἐς Ἄνδρακα] Hæc urbs a Curtio *Acadera* appellari videtur 8, 10, 19. Alii ſcribunt Ἄνδακα.
9. ὅπως ξυμφορώτατον] Mihi liquide genuinum erit, quod legitur in optimo ὅπως ξυμφορώτατόν ἐστι, πάντα διακοσμεῖν. Non enim modo præſentibus conſulere voluit Alexander, ſed & in reliquum. *Gronov.*

midiâ parte, ad flumen Euaspla contendit, ubi Aspiorum præfectus erat, magnoque itinere confecto secundis castris ad urbem pervenit. Barbari simulac Alexandrum appropinquare senserunt, incensâ urbe in montes confugiunt. Macedones eos in montes usque insecuti sunt, multaque barbarorum cædes edita est, priusquam ad loca ob asperitatem tuta pervenirent. Quorum ducem Ptolemæus Lagi F. in colle quodam stantem conspicatus, scutatorum manu comitatum, tametsi ipse numero militum multo inferior esset, eques in eum fertur: quumque in collem acclivem difficulter subire posset, relicto cuidam ex scutatis equo qui illum duceret, pedes Indum insequitur. Quem ut Indus appropinquantem vidit, continuo cum suis recurrens oblongam hastam in Ptolemæi thoracem vibrat; neque tamen ictus thoracem penetravit. Ptolemæus Indi femore trajecto, illum prosternit, armisque exuit. Barbari circumstantes ducem suum prostratum conspicati, in fugam vertuntur.

χίας καὶ τῶν ἱπποτοξοτῶν τοὺς ἡμι-
σέας, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Εὐάσ-
πλα προὐχώρει, ἵνα ὁ τῶν Ἀσπίων
ὕπαρχος ἦν· καὶ διελθὼν πολλὴν ὁ-
δὸν, δευτεραῖος ἀφίκετο πρὸς τὴν πό-
2 λιν. Οἱ δὲ βάρβαροι προσάγοντα ἀκ-
ούσαντες Ἀλέξανδρον, ἐμπρήσαντες
τὴν πόλιν, ἔφευγον πρὸς τὰ ὄρη.
3 Οἱ δ᾽ ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον εἵποντο τῶν
φευγόντων ἔστ᾽ ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ φόνος
πολὺς γίγνεται τῶν βαρβάρων, πρὶν
ἐς τὰς δυσχωρίας φθάσαι ἀπελθόν-
4 τας. Τὸν δὲ ἡγεμόνα αὐτὸν τῶν ταύ-
τῃ Ἰνδῶν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου πρός
τινι ἤδη γηλόφῳ ὄντα κατιδὼν, καὶ
τῶν ὑπασπιστῶν ἔστιν οὓς ἀμφ᾽ αὐ-
τὸν, ξὺν πολὺ ἐλάττοσιν αὐτὸς ὢν
5 ὅμως ἐδίωκεν ἔτι ἐκ τοῦ ἵππου· ὡς δὲ
χαλεπὸς ὁ γήλοφος τῷ ἵππῳ ἀναδρα-
μεῖν ἦν, τοῦτον μὲν αὐτοῦ καταλεί-
πει, παραδοὺς τινι τῶν ὑπασπιστῶν
ἄγειν· αὐτὸς δ᾽ ὡς εἶχε, πεζὸς τῷ Ἰνδῷ
6 εἵπετο. Ὁ δ᾽, ὡς πελάζοντα ἤδη
κατεῖδε τὸν Πτολεμαῖον, αὐτός τε
μεταβάλλει ἐς τοὔμπαλιν, καὶ οἱ
7 ὑπασπισταὶ ξὺν αὐτῷ. Καὶ ὁ μὲν Ἰν-
δὸς τοῦ Πτολεμαίου διὰ τοῦ θώρακος
παίει ἐκ χειρὸς ἐς τὸ στῆθος ξυστῷ μα-
κρῷ, καὶ ὁ θώραξ ἔσχε τὴν πληγήν·
Πτολεμαῖος δὲ τὸν μηρὸν διαμπὰξ
βαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ, καταβάλλει τε καὶ
8 σκυλεύει αὐτόν. Ὡς δὲ τὸν ἡγεμόνα
σφῶν κείμενον οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶδον,
οὗτοι

Cap. XXIV. 1. τὸν Εὐάσπλα] Disputat de hoc loco Gronovius, cum hanc scripturam in uno solum Msto invenerit, in aliis omnibus, etiam optimo exstat Ἔυας πόλεως. Idemque facit Blanckardus quos vide, si placet.

7. ἐκ χειρὸς] *cominus*. Vide 7, 10, 3.

οὗτοι μὲν οὐκέτι ἔμενον· οἱ δ' ἐκ τῶν
ὀρῶν αἰρόμενοι τὸν νεκρὸν τοῦ ὑπάρχου
ἰδόντες πρὸς τῶν πολεμίων, ἤλγησάν
τε, καὶ καταδραμόντες ξυνάπτουσιν
ἐπ' αὐτῷ μάχην καρτερὰν πρὸς τῷ γη-
λόφῳ. Ἤδη γὰρ καὶ Ἀλέξανδρος 9
ἔχων τοὺς ἀπὸ τῶν ἵππων καταβε-
βηκότας πεζοὺς, πρὸς τῷ γηλόφῳ
ἦν. Καὶ οὗτοι ἐπιγενόμενοι μόγις
ἐξέωσαν τοὺς Ἰνδοὺς ἐς τὰ ὄρη, καὶ
τοῦ νεκροῦ ἐκράτησαν. Ὑπερβαλὼν 10
δὲ τὰ ὄρη Ἀλέξανδρος ἐς πόλιν κατ-
ῆλθεν, ᾗ ὄνομα ἦν Ἀριγαῖον, καὶ
ταύτην καταλαμβάνει ἐμπεπρησμέ-
νην ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων, καὶ τοὺς
ἀνθρώπους πεφευγότας. Ἐνταῦθα δὲ 11
ἀφίκοντο αὐτῷ καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερὸν
ξὺν τῇ στρατιᾷ, πεπραγμένων σφίσι
ξυμπάντων ὅσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐ-
τέτακτο. Ταύτην μὲν δὴ τὴν πόλιν, 12
ὅτι ἐν ἐπικαίρῳ χωρίῳ ἐδόκει ᾠκεῖσθαι,
ἐκτειχίσαι τε προστάσσει Κρατερῷ,
καὶ ξυνοικίσαι ἐς αὐτὴν τούς τε προσ-
χώρους ὅσοι ἐθελονταὶ, καὶ εἰ δή τι-
νες ἀπόμαχοι τῆς στρατιᾶς. Αὐτὸς 13
δὲ προῄει, ἵνα ξυμπεφευγέναι
ἐπυνθάνετο τοὺς πολλοὺς τῶν ταύτῃ
βαρβάρων· ἐλθὼν δὲ πρός τι ὄρος, κατ-
εστρατοπέδευσεν ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις
τοῦ ὄρους. Καὶ ἐν τούτῳ Πτολεμαῖος 14
ὁ Λάγου ἐκπεμφθεὶς μὲν ὑπὸ Ἀ-
λεξάνδρου ἐς προνομὴν, προελθὼν δὲ
προσωτέρω αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ὡς ἐς
κατασκοπὴν, ἀπαγγέλλει Ἀλεξ-
άνδρῳ πυρὰ κατιδεῖν τῶν βαρβάρων

Montani vero cadaver ducis ab hostibus ablatum esse indignati, decurrentes, acrem pro ducis corpore recuperando pugnam ad collem ineunt. Jam vero & Alexander advenerat cum peditibus qui ex equis descenderant. qui quidem in barbaros irruentes, difficulter eos in montes repulerunt, & cadavere potiti sunt. Trajecto inde monte Alexander quum ad urbem venisset (Arigæum ei nomen erat) eam ab incolis incensam ac desertam reperit. Dum hæc geruntur, Craterus cum exercitu, peractis iis rebus quas Alexander imperârat, advenit. Et quoniam ejus urbis situs peropportunus videbatur, Cratero ejus instaurandæ negotium dat; utque colonos ex finitimis qui suâ sponte accedere vellent, & ex iis qui bello inutiles essent deducat jubet. Ipse eo contendit, quo barbarorum plerosque confugisse audierat. quumque ad montem quendam pervenisset, ad ejus radicem castra posuit. Interea Ptolemæus Lagi F. pabulatum ab Alexandro missus, longius cum exiguâ manu speculandi causâ progressus, Alexandro nuntiat plures in bar-

8. οἱ δ' ἐκ τῶν ὀρῶν] qui jam in montes fuga pervenerant, supra 3.
12. ᾠκεῖσθαι] Rectius in Opt. & aliis ᾠκίσθαι. *Gronov.*

barbarorum quam in Alexandri castris ignes videri. Atque Alexander quidem ignium frequentiæ parum fidei tribuit. Cæterum quum intellexisset barbaros eo confluxisse, partem quidem exercitus ad montem ubi castra locârat relinquit. ipse assumtis iis quos pares imperatis exequendis fore censebat, quum ad ignium conspectum venisset, in tres partes copias dividit: atque uni quidem Leonnatum corporis custodem præficit, adjuncto ei Attali & Balacri agmine; alteram partem Ptolemæo Lagi filio ducendam dat, & scutatorum regiorum partem tertiam, Philippi præterea & Philotæ agmen huic adjungit, & sagittariorum duo millia, Agrianas etiam totiusque equitatus dimidium. Tertiam partem ipse ducit, qua confertissimam barbarorum aciem videt.

XXV. Qui postquam Macedones appropinquantes sensêre, (tenebant enim superiora loca, multitudine suorum confisi, & Macedonibus quod pauci viderentur contemptis) in planitiem descendunt. atrox ibi pugna fit. Cæterum hos non magno cum negotio vicit Alexander. Ptolemæus vero non in plano iis oppositus erat. collem enim occupârant bar-

πλείω ἢ ἐν τῷ Ἀλεξάνδρου στρα-
15 τοπέδῳ· καὶ Ἀλέξανδρος τῷ μὲν
πλήθει τῶν πυρῶν ἠπίστησεν· εἰ-
ναι δέ τι ξυνεστηκὸς τῶν ταύτῃ
βαρβάρων αἰσθόμενος, μέρος μὲν
τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ καταλείπει
πρὸς τῷ ὄρει, ὡς εἶχε στρατοπεδευ-
16 μένους· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ὅσοι
ἀποχρῶντες ἐς τὰ ἐπηγγελμένα
ἐφαίνοντο, ὡς πλησίον ἤδη ἀφεώ-
ρων τὰ πυρὰ, τριχῇ διανέμει τὴν
17 στρατιάν· καὶ τῷ μὲν ἑνὶ ἐπέταξε
Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα,
ξυντάξας αὐτῷ τήν τε Ἀττάλου
καὶ τὴν Βαλάκρου τάξιν· τὴν δευ-
τέραν δὲ μοῖραν Πτολεμαίῳ τοῦ
Λάγου ἄγειν ἔδωκε, τῶν τε ὑπ-
ασπιστῶν τῶν βασιλικῶν τὸ τρί-
τον μέρος καὶ τοῦ Φιλίππου καὶ
Φιλώτου τάξιν καὶ δύο χιλιαρχίας
τῶν τοξοτῶν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας
καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἡμίσεας· τὴν
δὲ τρίτην μοῖραν αὐτὸς ἦγεν, ἵνα οἱ
πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐφαίνοντο.

1 XXV. Οἱ δὲ ὡς ᾔσθοντο προσ-
άγοντας τοὺς Μακεδόνας (κατ-
εῖχον γὰρ χωρία ὑπερδέξια, τῷ
τε πλήθει σφῶν θαρσήσαντες, καὶ
τῶν Μακεδόνων ὅτι ὀλίγοι ἐφαί-
νοντο καταφρονήσαντες) ἐς τὸ πε-
δίον ὑποκατέβησαν· καὶ μάχη
γίγνεται καρτερά. Ἀλλὰ τού-
τους μὲν οὐ ξὺν πόνῳ ἐνίκα Ἀ-
2 λέξανδρος. Οἱ δὲ ἀμφὶ Πτολε-
μαῖον

15. ὡς εἶχε στρατοπεδευμένους] Vel ὡς εἶχ' ἐστρατοπ. vel ὡς εἶχεν ἐστρατοπ. ex MSS. legendum. *Gronov.*
16. ἐπηγγελμένα] Optimus ἀπηγγελμένα, & recte. *Idem.*

μαῖον οὐκ ἐν τῷ ὁμαλῷ παρετάξαντο, ἀλλὰ γήλοφον γὰρ κατεῖχον οἱ βάρβαροι, ὀρθίους ποιήσαντες τοὺς λόχους.
3 Πτολεμαῖος προσῆγεν, ᾗπερ ἐπιμαχιμώτατον τοῦ λόφου ἐφαίνετο, οὐ πάντη τὸν λόφον κυκλωσάμενος, ἀλλ' ἀπολιπὼν, εἰ φεύγειν ἐθέλοιεν οἱ βάρβαροι, χώραν αὐτοῖς ἐς τὴν φυγήν.
4 Καὶ γίγνεται καὶ τούτοις μάχη καρτερὰ, τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι, καὶ ὅτι οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ πολὺ δή τι ἀλκιμώτατοι τῶν προσχώρων εἰσίν.
5 Ἐξώσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεοννάτον τῇ τρίτῃ μοίρᾳ

bari, acie acclivi loco instructâ.
3 Eâ itaque parte, quâ collis facilior oppugnatu videbatur, exercitum admovet, non utique collem omni ex parte cingens, sed locum ad fugam barbaris de industriâ relinquens.
4 & cum his quoque acre certamen habitum fuit, tum propter iniquitatem loci, tum quod longe alia sit Indorum quam reliquorum ejus provinciæ barbarorum ratio, quippe qui finitimos omnes bellicâ virtute superent.
5 Sed & hi à Macedonibus monte depulsi sunt. eodem modo & Leonnatus cum tertia exercitus

CAP. XXV. 2. οὐκ ἐν τῷ ὁμαλῷ] *loco non æquo.* Ipse enim in plano constiterat, cum hostes collem tenerent. Deteriori ergo fuit Ptolemæus conditione, quam Alexander, ad quem hostes in planiciem descendebant. 1.

ὀρθίους ποιήσαντες τοὺς λόχους] Quanquam non male hæc a Vulcanio versa videri queant, cum ὄρθιος notet *arduum, acclivem*, hæc autem in monte gesta sint: rectius tamen istud loquendi genus ex Xenophonte puto cognosci posse, apud quem φάλαγξ & ὄρθιοι λόχοι ita distinguuntur, ut phalanx sit, cum totus exercitus continua serie in acie tanquam unum corpus conjunctim constituitur; ὀρθίους ποιεῖν τοὺς λόχους autem plura separatim agmina collocare, quæ cum aliis non sint conjuncta, sed quæ singula seorsim in hostem progredi possint. Operæ-pretium erit, rem ex Xenophonte paulo accuratius describere de exped. Cyri lib 4. p. 267. l. 3. *Erat eo loco mons ingens quidem ille, sed in quem tamen adscendi posset. In eo Colchi cum instructis copiis stabant. Primum Græci phalangem & ipsi instruunt, quasi ea acie montem subituri. Sed deinde ducibus collectis placuit deliberandum esse, quo pacto quam præclarissime dimicaturi essent. Et Xenophon subjecit, videri sibi omissa phalange* λόχους ὀρθίους ποιῆσαι, *series rectas instruendas esse. Nam phalangem statim divulsum iri propterea, quod (inquit) alibi montem adscendi, alibi nequaquam posse reperiemus. Adeoque mox id ipsum molestiam creabit, quod nostri in phalangem dispositi, hanc ipsam divelli videbunt. -- Enim vero series nobis rectas instruendas esse arbitror, tantumque complectendum esse spatii per distantes a se invicem series, ut extrema series extra hostium cornua procurrant. Quo fiet, ut extremæ series nostræ sint extra phalangem hostilem: & dum rectas series ducemus, lectissimi quique nostrum primi in hostem pergent: quaque via minus erit difficilis, hac series quælibet incedet. Ne quidem intervalla relicta inter series nostras hosti proclive erit irrumpere, quum ex utraque parte constitura sint series: nec erit proclive seriem rectam accedentem perrumpere* (ob altitudinem nempe hujusmodi aciei, Ælian. Tact. cap. 30.) *Quodsi qua series laborabit, opem feret proxima.* Crediderim ergo, hostes agminibus modico intervallo disjunctis in colle stetisse, ad ea maxime loca, quæ faciliorem habebant aditum.

3. ἐπιμαχιμώτατον] Opt. ἐπιμαχώτατον. *Gronov.*

X

citus parte rem gessit. nam & hic barbaros quos adortus est vicit. Ac Ptolemæus quidem autor est hominum XL M capta fuisse, boum ultra CCXXX M. è quibus Alexandrum præstantissimas quasque delectas, quod eximiâ pulchritudine atque magnitudine excellere viderentur, in Macedoniam, regionis colendæ causâ, mittere voluisse. Exinde Alexander in Assacenos movit, qui quidem equitum duo millia, peditum XXX M. elephantos triginta, ad pugnam instruxisse nuntiabantur. Craterus instauratis mœnibus urbis, ad cujus exædificationem relictus fuerat, milites gravioris armaturæ ad Alexandrum adduxit, machinis etiam tormentisque advectis, sicubi obsidione opus esset. Alexander cum equitatu amicorum & equestribus jaculatoribus unaque Cœni ac Polysperchontis agmine atque Agrianis mille & sagittariis, in Assacenos pergit, per Guræos iter faciens. & fluvium Guræum, ejusdem cum regione nominis, difficulter transit, cum ob amnis profunditatem, & cursus rapiditatem, tum quod rotunda ejus fluminis saxa transeuntium vestigia fallerent. Barbari ut adventare Alexandrum senserunt, confertâ acie subsistere non

τῆς στρατιᾶς ὡσαύτως ἔπραξαν· ἐνίκων. γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς κατὰ σφᾶς.
6 Καὶ λέγει Πτολεμαῖος ἀνθρώπους
μὲν ληφθῆναι τοὺς πάντας ὑπὲρ τετρακισμυρίους, βοῶν δὲ ὑπὲρ τὰς
τρεῖς καὶ εἴκοσι μυριάδας· καὶ τούτων τὰς καλλίστας ἐπιλεξάμενον
Ἀλέξανδρον, ὅτι διαφέρουσαι αὐτῷ
κάλλει τε καὶ μεγέθει ἐφαίνοντο,
πέμψαι ἐθέλειν ἐς Μακεδονίαν, ἐρ-
7 γάζεσθαι τὴν χώραν. Ἐντεῦθεν ἐπὶ
τὴν τῶν Ἀσσακηνῶν χώραν ἦγε·
τούτους γὰρ ἐξηγγέλλετο παρεσκευάσθαι ὡς μαχουμένους, ἱππέας
μὲν ἐς δισχιλίους ἔχοντας, πεζοὺς
δὲ ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους, τριάκον-
8 τα δὲ ἐλέφαντας. Κρατερὸς μὲν δὴ
ἐκτετειχικὼς ἤδη τὴν πόλιν, ἐφ' ᾗς
τοῦ οἰκισμοῦ κατελέλειπτο, τούς
τε βαρύτερον ὡπλισμένους τῆς στρατιᾶς Ἀλεξάνδρῳ ἦγεν, καὶ τὰς μηχανάς, εἴπου πολιορκίας δεήσειεν.
9 Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος τούς τε ἑταίρους ἱππέας ἄγων καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς καὶ τὴν Κοίνου καὶ Πολυσπέρχοντος τάξιν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς χιλίους καὶ τοὺς τοξότας,
10 ᾔει ὡς ἐπὶ τοὺς Ἀσσακηνούς. Ἦγε
δὲ διὰ τῆς Γουραίων χώρας, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἐπώνυμον τῆς χώρας τὸν Γουραῖον χαλεπῶς διέβη, διά βαθύτητά τε, καὶ ὅτι ὀξὺς ὁ ῥοῦς ἦν αὐτῷ, καὶ οἱ λίθοι στρογγύλοι ἐν τῷ ποταμῷ ὄντες σφαλεροὶ τοῖς ἐμ-
11 βαίνουσιν ἐγίγνοντο. Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς προσάγοντα ᾔσθοντο Ἀλέξανδρον,

8. τοῦ οἰκισμοῦ] Opt. τῷ οἰκισμῷ. Gronov.

ἦσαν, ἀθρόοι μὲν ἐς μάχην καταστῆναι οὐκ ἐτόλμησαν· διαλυθέντες δὲ ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις, ταύτας ἐπινόουν ἀπομαχόμενοι διασώζειν.

XXVI. Καὶ Ἀλέξανδρος πρῶτα μὲν ἐπὶ Μάσσαγα ἦγε, τὴν μεγίστην τῶν ταύτῃ πόλεων. Ὡς δὲ προσῆγεν ἤδη τοῖς τείχεσι, θαῤῥήσαντες οἱ βάρβαροι τοῖς μισθοφόροις τοῖς ἐκ τῶν πρόσω Ἰνδῶν (ἦσαν γὰρ αὐτοὶ ἐς ἑπτακισχιλίους) ὡς στρατοπεδευσαμένους εἶδον τοὺς Μακεδόνας, δρόμῳ ἐπ' αὐτοὺς ἵεντο. 1
Καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν πλησίον τῆς πόλεως ἐσομένην τὴν μάχην, προσωτέρω ἐκκαλέσασθαι αὐτοὺς βουληθεὶς τῶν τειχῶν, ὡς εἰ τροπὴ γένοιτο (ἐγίνωσκε γὰρ ἐσομένην) μὴ δι' ὀλίγου ἐς πόλιν καταφυγόντες εὐμαρῶς διασώζοιντο· 2
ὡς ἐκθέοντας εἶδε τοὺς βαρβάρους, μεταβαλλομένους κελεύει τοὺς Μακεδόνας ὀπίσω ἀποχωρεῖν, ὡς πρὸς γήλοφόν τινα ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Γουραίου, ἵναπερ στρατοπεδεύειν ἐγνώκει, ἑπτά που μάλιστα σταδίους. 3
Καὶ οἱ πολέμιοι ἀναθαρσήσαντες, ὡς ἐγκεκλικότων ἤδη τῶν Μακεδόνων, δρόμῳ τε καὶ ξὺν οὐδενὶ κόσμῳ ἐφέροντο ἐς αὐτούς. 4
Ὡς δ' ἐξικνεῖτο ἤδη τῶν Μακεδόνων τὰ τοξεύ- 5

ausi, dissolutis ordinibus, prout cuique integrum erat, in oppida sese recipiunt, iis sese tueri statuentes.

XXVI. Atque Alexander quidem primum Massaga cum exercitu petit (a), urbem ejus regionis maximam. Admoto itaque urbi exercitu, barbari Indis mercenariis ex Indiâ interiore adductis freti (erant hi ad septem millia) in Macedonas qui jam castra locârant, cursu feruntur. Alexander quum pugnam sub ipsos urbis muros futuram videret, longius à mœnibus eos prolicere cupiens, ne si fuga fieret, (quam futuram omnino cogitabat) è parvo loci intervallo in urbem confugientes, facile evaderent; statim atque barbaros excurrentes est conspicatus, conversos Macedonas in collem quendam, septem circiter stadiis à flumine Guræo, ubi castra ponere statuerat, dissitum, retrocedere jubet. Tum hostes audaciores facti, utpote retrocedentibus Macedonibus, effuso cursu nulloque ordine in eos feruntur. Postquam vero intra teli jactum

(a) *Curt.* 8, 10, 22.

Ve-

11. ὡς ἕκαστοι] *Dissipati per suas quique urbes, eas tueri propugnando statuebant.* *Gronov.* Vulcanius aut Stephanus ediderat οἱ ἕκαστοι εἶχον.

CAP. XXVI. 1. στρατοπεδευσαμένους] Optimus & alii στρατοπεδευομένους. *Gronov.*
3. ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Γουραίου] Alii plerique ποταμοῦ χωρίου, quod & Basileenses exhibent. Sed optimus & ignorabat vocem ποταμοῦ, & retinebat tantum χωρίου. Nec queo ejus auctoritatem rejicere, & perspicuum est voluisse Alexandrum ad collem septem stadia a munito illo barbarorum loco distantem castra metari, & sic infra vocat ἡγεμὼν τοῦ χωρίου. *Idem.*

venerunt, Alexander dato signo in eos conversus phalangem magnâ vi immisit. Ac primi quidem jaculatores equites atque Agrianes & sagittarii excursione factâ cum barbaris conflixerunt, ipse vero phalangem instructâ acie duxit. Indi celeritate rei inexpectatæ perculsi, quumque jam ad manus ventum esset, fugâ sese in urbem receperunt. ducenti ex iis cæsi, reliqui intra muros rejecti. Alexander confestim phalangem muris admovet, atque ibi sagittâ malleolum leviter perstrictus est (a). Postero autem die machinis admotis, aliquâ murorum parte facile dejectâ, quum Macedones per ruinas impetum facerent, Indi strenue restiterunt, adeo ut eo die Alexander receptui cani jusserit. Postridie vero Macedones rursus majore conatu urbem aggrediuntur, turri ligneâ mœnibus admotâ, è quâ sagittarii magnam sagittarum vim torquentes, & tela machinis excutientes, Indos acriter reprimebant. Sed ne sic quidem intra muros irrumpere potuerunt. Tertio exinde die Macedonum phalange rursus ad muros adductâ, atque ex ligneâ turri

ματα, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος ἀπὸ
ξυνθήματος ἐπιστρέψας ἐς αὐτούς,
τὴν φάλαγγα δρόμῳ ἀντεπῆγε.
6 Πρῶτοι δὲ οἱ ἱππακοντισταί τε αὐτῷ
καὶ οἱ Ἀγριᾶνες καὶ οἱ τοξόται ἐκ-
δραμόντες, ξυνέμιξαν τοῖς βαρβά-
ροις· αὐτὸς δὲ τὴν φάλαγγα ἐν τά-
7 ξει ἦγεν. Οἱ δ᾽ Ἰνδοὶ τῷ τε παραλό-
γῳ ἐκπλαγέντες, καὶ ἅμα ἐν χερσὶ
γεγενημένης τῆς μάχης, ἐγκλί-
ναντες ἔφευγον ἐς τὴν πόλιν· καὶ
ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς δια-
κοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐς τὰ τείχη
8 κατεκλείσθησαν. Καὶ Ἀλέξανδρος
προσῆγε τῷ τείχει τὴν φάλαγγα,
καὶ ἐντεῦθεν τοξεύεται ἀπὸ τοῦ τεί-
9 χους ἐς τὸ σφυρὸν οὐ χαλεπῶς· ἐπ-
αγαγὼν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ ὑστε-
ραίᾳ τῶν μὲν τειχῶν τι εὐμαρῶς κατ-
έσεισε· βιαζομένους δὲ ταύτῃ τοὺς
Μακεδόνας, ᾗ παρέρρηκτο τι τοῦ
τείχους, οὐκ ἀτόλμως οἱ Ἰνδοὶ ἠμύ-
νοντο· ὥστε ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀν-
10 εκαλέσατο τὴν στρατιάν· τῇ δ᾽ ὑστε-
ραίᾳ τῶν Μακεδόνων αὐτῶν ἡ προσ-
βολὴ καρτερωτέρα ἐγένετο, καὶ πύρ-
γος ἐπήχθη ξύλινος τοῖς τείχεσιν·
ὅθεν ἐκτοξεύοντες οἱ τοξόται καὶ
βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἀφιέμενοι, ἀνέ-
11 στελλον ἐπὶ πολὺ τοὺς Ἰνδούς. Ἀλλ᾽
οὐδ᾽ ὡς βιάσασθαι εἴσω τοῦ τείχους
οἷοί τε ἐγένοντο· τῇ δὲ τρίτῃ προσα-
γαγὼν αὖθις τὴν φάλαγγα, καὶ
ἀπὸ

(a) *Curt.* 8, 10, 27.

6. ἐν τάξει] *composite, lentius.* Vide ad 2. 10, 4.

10. ἀφιέμενοι] Optimus & quidam alii scripti ἀφιέμενα. Quod verbi tempus Arrianus non nisi passive adhibet. Verte igitur *& tela e machinis excussa. Gronov.*
ἐπὶ πολὺ] *longe, procul.*

ἀπὸ μηχανῆς γέφυραν ἐπιβαλὼν τοῦ τείχους, ᾗ παρεῤῥωγὸς ἦν, ταύτῃ ἐπῆγε τοὺς ὑπασπιστάς, οἵπερ αὐτῷ καὶ Τύρον ὡσαύτως ἐξεῖλον.
12 Πολλῶν δὲ ὑπὸ προθυμίας ὠθουμένων, ἄχθος λαβοῦσα μεῖζον ἡ γέφυρα κατεῤῥάγη, καὶ πίπτουσι ξὺν αὐτῇ οἱ Μακεδόνες·
13 οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸ γιγνόμενον, λίθοις τε ξὺν βοῇ ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τοξεύμασι, καὶ ἄλλῳ ὅτῳ τις μετὰ χεῖρας ἔχων ἐτύγχανεν, ἢ ὅτῳ τις ἐν τῷ τότε ἔλαβεν, ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Μακεδόνας· οἱ δὲ κατὰ θύρας, αἵ τινες αὐτοῖς κατὰ τὰ μετοπύργια μικραὶ ἦσαν, ἐκθέοντες, ἐκ χειρὸς ἔπαιον τεταραγμένους.

1 XXVII. Ἀλέξανδρος δὲ πέμπει Ἀλκέταν ξὺν τῇ αὐτοῦ τάξει, τούς τε κατατετρωμένους ἀναλαβεῖν, καὶ ὅσοι προσεμάχοντο ἀνακαλέσασθαι ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· καὶ τῇ τετάρτῃ ὡσαύτως ἐπ' ἄλλης μηχανῆς ἄλλη ἐπιβάθρα αὐτῷ προσήγετο πρὸς τὸ τεῖχος.
2 Καὶ οἱ Ἰνδοί, ἕως μὲν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν τοῦ χωρίου περιῆν, ἀπεμάχοντο καρτερῶς· ὡς δὲ βέλει ἀπὸ μηχανῆς τυπεὶς ἀποθνήσκει ἐκεῖνος, αὐτῶν τε οἱ μέν τινες πεπτωκότες ἐν τῇ ξυνεχεῖ πολιορκίᾳ, οἱ πολλοὶ δὲ τραυματίαι τε καὶ ἀπόμαχοι ἦσαν, ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Ἀλέξανδρον.
3 Τῷ δὲ

ponte muris, quâ parte perfracti erant, superinjecto, scutatos immittit, qui quidem Tyrum antea eadem ratione ceperant. quumque magnâ animorum alacritate pontem subeunt, is nimio pondere fatiscens ruptus est, unaque cum Macedonibus ruinam fecit. Barbari eo casu alacriores facti, saxis omnique genere telorum, quæ quisque aut in manibus habebat, aut tum aliunde assumsit, clamore sublato Macedonas è muris petunt: alii vero per angustas portulas interturriis interjectas prosilientes, perturbatos cominus feriunt.

XXVII. Alexander Alcetam cum suo agmine emittit, qui & saucios recipiat; & eos qui urbem oppugnabant in castra revocet. Quarto die aliis operibus alium pontem in murum jacit. Atque Indi quidem, quandiu præfectus loci supererat, fortiter Macedonas propulsabant. At quum is telo ex machinis ictus occubuit, multique ex suis in continua oppugnatione cæsi (a), alii saucii pugnæque inutiles essent, caduceatorem ad Alexandrum mittunt. Qui quidem libenter fortes strenuos-

(a) *Curt.* 8, 10, 33.

13. ὅτῳ τις ἐν τῷ τότε ἔλαβεν] *quidquid manibus fors dederat*, Curt. ait 4, 4, 12.
οἱ δὲ κατὰ θύρας] Opt. cum plerisque οἱ δὲ καὶ κατὰ. *Gronov.*
CAP XXVII. 1. ἀνακαλέσασθαι] MSS. omnes ἐπανακαλέσασθαι. *Idem.*
ἐπ' ἄλλης] Opt. ἀπ' ἄλλης. Et hoc melius. *Idem.*

nuosque viros servare statuerat. Paciscitur itaque eâ conditione cum mercenariis Indis, ut exercitui suo accensi secum militent. Hi cum armis urbe egressi seorsum in colle quodam Macedonibus opposito castra faciunt, eo consilio ut noctu arreptâ fugâ domum redirent, quod adversus alios Indos arma ferre nollent. Quæ ut Alexandro nuntiata sunt, eadem nocte colle in quo constiterant copiis suis circumsesso, omnes ad internecionem cecidit: urbemque propugnatoribus vacuam protinus vi capit, in eaque Assaceni matrem & filiam. Ab Alexandri partibus xxv tantum in universâ obsidione desiderati. Exinde Cœnum Bazira mittit, ratus oppidanos, Assacenorum expugnatione auditâ, deditionem facturos: Attalum vero & Alcetam ac Demetrium equitatus præfectum ad Ora oppidum mittit (a), utque urbem muro in orbem ducto intercludant, tantisper dum ipse advenerit, jubet. Oppidani in Alcetam excursionem faciunt: quos Macedones facile repulsos atque in urbem rejectos muris clausesunt. At Cœno Bazirensi-

ἀσμένῳ γίνεται ἄνδρας ἀγαθοὺς διασῶσαι· καὶ ξυμβαίνει ἐπὶ τῷδε Ἀλέξανδρος τοῖς μισθοφόροις Ἰνδοῖς, ὡς καταταχθέντες ἐς τὴν ἄλλην στρα-
4 τιὰν ξὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι. Οἱ μὲν δὴ ἐξῆλθον ξὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ κατεστρατοπέδευσαν κατὰ σφᾶς ἐπὶ γηλόφῳ, ὃς ἦν ἀντίῤῥοπος τοῦ τῶν Μακεδόνων στρατοπέδου· νυκτὸς δὲ ἐπενόουν δρασμῷ διαχρησάμενοι ἐς τὰ σφέτερα ἤθη ἐπαναστῆναι, οὐκ ἐθέλοντες ἐναντία αἱρεῖσθαι τοῖς ἄλλοις Ἰνδοῖς ὅπλα.
5 Καὶ ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, περιστήσας τῆς νυκτὸς τῷ γηλόφῳ τὴν στρατιὰν πᾶσαν, κατακόπτει τοὺς Ἰνδοὺς ἐν μέσῳ ἀπολαβών· τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατὰ κράτος, ἐρημωθεῖσαν τῶν προμαχομένων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀσσακάνου καὶ τὴν παῖδα ἔλαβεν· ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐς πέντε
6 καὶ εἴκοσιν. Ἔνθεν δὲ Κοῖνον μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα ἐκπέμπει, γνώμην ποιησάμενος, ὅτι μαθόντες τῶν Ἀσσακηνῶν τὴν ἅλωσιν ἐνδώσουσι σφᾶς αὐ-
7 τούς. Ἄτταλον δὲ καὶ Ἀλκέταν καὶ Δημήτριον τὸν ἱππάρχην ἐπὶ Ὦρα στέλλει, ἄλλην πόλιν· παραγγείλας περιτειχίζειν τὴν πόλιν, ἔστ᾽ ἂν ἀφί-
8 κηται αὐτός. Καὶ γίγνεται ἐκδρομὴ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἀμφὶ Ἀλκέταν· οὐ χαλεπῶς δὲ τρεψάμενοι αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες εἴσω τοῦ τεί-
9 χους ἐς τὴν πόλιν ἀποστρέφουσι. Καὶ

Κοίνῳ

(a) Curt. 8, 11, 1.

4. ἐπαναστῆναι] Opt. ἀπαναστῆναι. Gronov.

5. τὴν μητέρα τὴν Ἀσσακάνου] Curt. 8, 10, 22. *Ipse ad Mazagas venit. Nuper Assacano, cujus regnum fuerat, demortuo, regioni urbique præerat mater ejus Cleophes.*

Κοίνῳ οὐ προχωρεῖ τὰ ἐν τοῖς Βαζί-
ροις, ἀλλὰ πιστεύοντες γὰρ τοῦ χω-
ρίου τῇ ὀχυρότητι (ὅτι ὑπερύψηλόν
τε ἦν καὶ πάντῃ ἀκριβῶς τετειχισ-
μένον) οὐδὲν ξυμβατικὸν ἐνεδίδοσαν.
Ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος, ὥρμη- 10
ται μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα· γνοὺς δὲ ὅτι
τῶν προσοίκων τινὲς βαρβάρων παρ-
ιέναι ἐς τὰ Ὧρα τὴν πόλιν λαθόν-
τες μέλλουσι, πρὸς Ἀβισσάρου ἐπὶ
τῷδε ἐσταλμένοι, ἐπὶ τὰ Ὧρα πρῶ-
τον ἦγε. Κοῖνον δὲ ἐπιτειχίσαι τῇ 11
πόλει τῶν Βαζίρων καρτερόν τι χω-
ρίον προσέταξε, καὶ ἐν τούτῳ φυ-
λακὴν καταλιπόντα ἀποχρῶσαν,
ὡς μὴ ἄδεια εἴη τοῖς ἐν τῇ πόλει
χρῆσθαι τῇ χώρᾳ, αὐτὸν ἄγοντα τῆς
στρατιᾶς τὴν λοιπὴν παρ' αὐτὸν ἰέναι.
Οἱ δ' ἐκ τῶν Βαζίρων, ὡς εἶδον ἀπ- 12
ιόντα ξὺν τῷ πλείστῳ τῆς στρατιᾶς τὸν
Κοῖνον, καταφρονήσαντες τῶν Μα-
κεδόνων, ὡς οὐ γενομένων ἂν σφίσιν
ἀξιομάχων, ἐκθέουσιν ἐς τὸ πε-
δίον· καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρ- 13
τερά· καὶ ἐν ταύτῃ πίπτουσι μὲν
τῶν βαρβάρων ἐς πεντακοσίους, ἐ-
λήφθησαν δὲ ζῶντες ὑπὲρ τοὺς ἑβδο-
μήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ πόλει
ξυμφυγόντες βεβαιότερον ἤδη εἴρ-
γοντο τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἐ-
πιτειχίσματος. Καὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ 14
τῶν Ὥρων ἡ πολιορκία οὐ χαλεπὴ
ἐγένετο· ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἐφόδου προσ-
βαλὼν τοῖς τείχεσι, τῆς πόλεως
ἐκράτησε· καὶ τοὺς ἐλέφαντας τοὺς
ἐγκαταλειφθέντας ἔλαβε.

um obſidio non ſtatim ex
ſententiâ ſucceſſit. ſiquidem
oppidani loci munitione fre-
ti (erat enim urbs & excel-
ſo loco ſita, & valido muro
omni ex parte cincta) nul-
10 lam deditionis ſignificatio-
nem edebant. Quo cogni-
to, Alexander confeſtim eò
movit: quumque accepiſſet
nonnullos barbarorum fini-
timorum in Ora urbem clam
ſe immiſſuros, ab Abiſſaro
ad id miſſos, primum Ora
11 cum exercitu petit; Cœnum
vero apud Bazira munitam
arcem extruere, præſidio-
que in eâ relicto, quod op-
pidanis agri uſum impedire
poſſet, reliquum exercitum
ad ſe ducere jubet. Baziren-
12 ſes Cœnum cum maximâ
copiarum parte deceſſiſſe
conſpicati, contemtâ Mace-
donum qui relicti erant pau-
citate, in planitiem excur-
runt. acriſque inter eos con-
13 flictus fit: quingentis bar-
baris eâ pugnâ cæſis, vivis
ſupra LXX captis: reliqui in
urbem repulſi, acrius dein-
ceps ab excurſione in a-
grum, ab iis qui in arce ex
adverſo murorum extructâ
erant, arcebantur. Neque
14 vero laborioſa Alexandro
Ororum obſidio fuit. Primo
enim impetu in muros fa-
cto, urbem expugnavit, e-
lephantis quos ibi reperit
captis. XXVIII.

10. ὥρμηνται] ὥρμητο. *Gronov.*
13. ὡς οὐ γενομένων] *quaſi pares ipſis non eſſent.*

XXVIII. Bazirenses Ororum expugnatione auditâ, viribus suis diffisi, sub mediam noctem desertâ urbe in petram confugiunt. quod & reliqui barbari imitati sunt. Omnes enim desertis oppidis in petram sese receperunt (*a*), quam Aornon vocant. Ingens porro erat hæc petra ejus regionis munimentum, famaque tenuit, ne ab ipso quidem Hercule ab Jove sato vinci potuisse. Ego vero, an Hercules Thebanus, aut Tyrius, aut Ægyptius ad Indos penetrârit, nihil habeo quod affirmare possim. potius tamen non eo penetrasse (omnia enim quæ difficilia sunt, homines ut difficiliora esse videantur, Herculem ipsum præstare nequivisse comminiscuntur) verum esse crediderim. Equidem de hac petrâ ita sentio, augendæ rei causâ Herculis nomen adhibitum esse. Ambitum hujus petræ CC stadiorum esse ajunt: altitudinem, qua humillima est, stadiorum XI. uno tantum arduo calle, eoque manu facto, adiri posse. multam etiam eamque purissimam in vertice petræ aquam

1 XXVIII. Καὶ ταῦτα οἱ ἐν τοῖς
Βαζίροις ὡς ἔμαθον, ἀπογνόντες τὰ
σφέτερα πράγματα, ἀμφὶ μέσας
νύκτας τὴν πόλιν ἐκλείπουσιν, ἔφυ-
γον δ' ἐς τὴν πέτραν· ὡς δὲ καὶ οἱ
ἄλλοι βάρβαροι ἔπραττον. Ἀπολι-
πόντες γὰρ τὰς πόλεις ξύμπαντες,
ἔφευγον ἐς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ
2 χώρᾳ, τὴν Ἄορνον καλουμένην. Μέ-
γα γάρ τι τοῦτο χρῆμα πέτρας ἐν
τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐστί· καὶ λόγος ὑ-
πὲρ ταύτης κατέχει, οὐδὲ Ἡρακλεῖ
τῷ Διὸς ἁλωτὸν γενέσθαι τὴν πέ-
3 τραν. Εἰ μὲν δὴ καὶ ἐς Ἰνδοὺς ἀφί-
κετο ὁ Ἡρακλῆς ὁ Θηβαῖος, ἢ ὁ Τύ-
ριος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἐς οὐδέτερα
ἔχω ἰσχυρίσασθαι· μᾶλλον δὲ δοκῶ
ὅτι οὐκ ἀφίκετο (ἀλλὰ πάντα γὰρ
ὅσα χαλεπὰ, οἱ ἄνθρωποι ἐς τοσόνδ'
ἄρα αὔξουσιν αὐτῶν τὴν χαλεπότη-
τα. ὡς καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἂν ἄπορα γε-
4 νέσθαι) ἀληθεύειν. Κἀγὼ ὑπὲρ ταύ-
της τῆς πέτρας οὕτω γινώσκω, τὸν
Ἡρακλέα ἐς κόμπον τοῦ λόγου ἐ-
5 πιφημίζεσθαι. Τὸν μὲν δὴ κύκλον
τῆς πέτρας λέγουσιν ἐς διακοσίους
σταδίους μάλιστα εἶναι· ὕψος δὲ αὐ-
τῆς, ἵναπερ χθαμαλώτατον, σταδί-
ων ἕνδεκα· καὶ ἀνάβασιν χειροποίη-
6 τον μίαν χαλεπήν· εἶναι δὲ καὶ ὕδωρ
ἐν ἄκρᾳ τῇ πέτρᾳ πολὺ καὶ κα-
θαρὸν

(*a*) *Curt.* 8, 11, 2.

CAP. XXVIII. 3. *ἐς οὐδέτερα ἔχω ἰσχυρίσασθαι*] *in neutram partem habeo asseverare*, i. e. neque pro certo affirmare, neque liquido negare possum.

ἀληθεύειν] In Mſ. optimo non est *ἀληθεύειν*, sed *μυθεύειν*. Quod si non debet respui, producenda est parenthesis, ut hoc quoque verbum ei includatur, vel potius ea omnis tollenda est, verendumque, *in tantum augent eorum difficultatem, ut etiam ab ipso Hercule effici non potuisse fabulentur.* Gronov.

ἄφθονον πηγὴν ἀνίσχουσαν, ὡς καὶ
ἀποῤῥέειν ἀπὸ τῆς πηγῆς ὕδωρ· καὶ
ὕλην, καὶ γῆν ἀγαθὴν ἐργάσιμον,
ὅσην καὶ χιλίοις ἀνθρώποις ἀποχρῶ-
σαν ἂν εἶναι ἐργάζεσθαι. Καὶ ταῦτα 7
ἀκούοντα Ἀλέξανδρον πόθος λαμ-
βάνει ἐξελεῖν καὶ τοῦτο τὸ ὄρος, οὐχ
ἥκιστα ἐπὶ τῷ ἀμφὶ τὸν Ἡρακλέα
μύθῳ πεφημισμένῳ. Τὰ μὲν δὴ 8
Ὦρα καὶ τὰ Μάσσαγα φρούρια ἐ-
ποίησεν ἐπὶ τῇ χώρᾳ· τὰ Βάζιρα δὲ
πόλιν ἐξετείχισε. Καὶ οἱ ἀμφὶ Ἡ- 9
φαιστίωνά τε καὶ Περδίκκαν αὐτῷ ἄλ-
λην πόλιν ἐκτειχίσαντες (Ὀροβάτις
ὄνομα τῇ πόλει ἦν) καὶ φρουρὰν κα-
ταλιπόντες, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποτα-
μὸν ᾔεσαν· ὡς δ' ἀφίκοντο, ἔπρατ-
τον ἤδη ὅσα ἐς τὸ ζεῦξαι τὸν Ἰνδὸν
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλέξ- 10
ανδρος δὲ τῆς μὲν χώρας τῆς ἐπὶ τά-
δε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ σατράπην
κατέστησε Νικάνορα, τῶν ἑταίρων·
αὐτὸς δὲ τὰ μὲν πρῶτα ὡς ἐπὶ τὸν
Ἰνδὸν ποταμὸν ἦγε, καὶ πόλιν τε
Πευκελιῶτιν οὐ πόῤῥω τοῦ Ἰνδοῦ ᾠ-
κισμένην ὁμολογίᾳ παρεστήσατο, καὶ
ἐν αὐτῇ φρουρὰν καταστήσας τῶν
Μακεδόνων, καὶ Φίλιππον ἐπὶ τῇ
φρουρᾷ ἡγεμόνα. Ὁ δὲ καὶ ἄλλα 11
προσηγάγετο μικρὰ πολίσματα
πρὸς τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ ᾠκισμένα·
ξυνείποντο δὲ αὐτῷ Κωφαῖός τε καὶ
Ἀσσαγέτης, οἱ ὕπαρχοι τῆς χώρας.
Ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἐμβόλιμα πό- 12

eſſe, fontemque inde manare: ſylvam etiam habere, tantumque arabilis & fertilis agri, quantum mille homines colere poſſint. Quibus cognitis, Alexandrum magno ejus montis capiendi deſiderio captum fuiſſe. neque parum fabula illa de Hercule vulgata illum accendit. Itaque Oris & Maſſagis ad regionis præſidium firmatis, Bazira in urbis modum excoluit. Hephæſtion etiam & Perdiccas aliâ urbe, Alexandri juſſu, inſtauratâ (Orobatis urbi nomen erat) relicto ibidem præſidio, ad Indum flumen moverunt. quo ubi venerunt, omnia quæ de ponte jungendo Alexander imperârat faciunt. Regioni cis Indum ſitæ Alexander ex amicis Nicanorem ſatrapam conſtituit. Ipſe primum ad Indum flumen movit, urbemque Peuceliotim haud procul ab amne ſitam deditione recepit, præſidioque Macedonum impoſito, Philippum ei præfecit. Multa præterea ignobilia oppida ad Indum amnem ſita ſubegit, comitantibus eum Cophæo & Aſſagete præſidibus provinciæ. Poſtquam vero Embolima venit, quæ urbs non procul à petrâ Aorno ſita

6. πηγὴν ἀνίσχουσαν] eſſe quoque in ſumma petra fontem emittentem multam & liquidam undam, ſic ut etiam profluat ab illo fonte aqua.

9 *ᾔεσαν] moverant profecti fuerant*, ſupra jam 4, 22, 9. *Poſtquam autem eo venerant, faciebant jam.* Confer finem hujus libri.

sita est (a), Craterum cùm parte exercitus ibi relinquit, utque frumentum quantum posset, aliaque necessaria ad longi temporis moram ibi faciendam in urbem convehat jubet, ut inde progressi Macedones, diuturnâ obsidione eos qui petram tenebant conficerent, si primo impetu capi non posset. Ipse assumtis sagittariis atque Agrianis Cœnique agmine, & ex reliqua phalange delectis iis qui & expeditiores & melius armati essent, prætereà ex equitatu amicorum ducentis, ac sagittariis equestribus centum, exercitum ad petram admovit. ac primo quidem die castra commodo loco ponit. postero die propius rursum ad petram castra locat.

XXIX. Interea finitimorum nonnulli ad eum venerunt deditionem facientes, viamque sese ostensuros dicentes (b), quâ commodior petræ oppugnatio futura esset, parvoque negotio capi posset. Cum his Ptolemæum Lagi filium corporis custodem mittit, Agrianas secum ducentem aliosque levis armaturæ & scutatorum lectissimos quosque, jubens, ut quum oppidum occupasset, firmo id præsidio muniret, utque occupati loci significationem sibi aliquam ederet. Ptolemæus viâ arduâ

λιν, ᾗ ξύνεγγυς τῆς πέτρας τῆς
Ἀόρνου ᾤκιστο, Κρατερὸν μὲν ξὺν
μέρει τῆς στρατιᾶς καταλείπει αὐ-
τοῦ, σῖτόν τε ἐς τὴν πόλιν ὡς πλεῖ-
στον ξυνάγειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς χρό-
νιον τριβήν· ὡς ἐνθένδε ὁρμωμένους
τοὺς Μακεδόνας χρονίῳ πολιορκίᾳ
ἐκτρυχῶσαι τοὺς κατέχοντας τὴν
πέτραν, εἰ μὴ ἐξ ἐφόδου ληφθείη.
13 Αὐτὸς δὲ τοὺς τοξότας τε ἀναλα-
βὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν
Κοίνου τάξιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης
φάλαγγος ἐπιλέξας τοὺς κουφο-
τάτους τε καὶ ἅμα εὐοπλοτάτους,
καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων ἐς διακο-
σίους, καὶ ἱπποτοξότας ἐς ἑκατὸν,
14 προσῆγε τῇ πέτρᾳ· καὶ ταύτῃ μὲν
τῇ ἡμέρᾳ κατεστρατοπεδεύσατο, ἵνα
ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐφαίνετο· τῇ δὲ ὑ-
στεραίᾳ προελθὼν ὡς πρὸς τὴν πέτραν
αὖθις ἐστρατοπεδεύσατο.

1 XXIX. Καὶ ἐν τούτῳ ἥκουσι παρ'
αὐτὸν τῶν προσχώρων τινὲς, σφᾶς
τε αὐτοὺς ἐνδιδόντες, καὶ ἡγήσεσθαι
φάσκοντες ἐς τῆς πέτρας τὸ ἐπι-
μαχώτατον, ὅθεν οὐ χαλεπὸν αὐτῷ
2 ἔσεσθαι ἑλεῖν τὸ χωρίον· καὶ ξὺν τού-
τοις πέμπει Πτολεμαῖον τὸν Λά-
γου τὸν σωματοφύλακα, τούς τε
Ἀγριᾶνας ἄγοντα καὶ τοὺς ψιλοὺς
τοὺς ἄλλους καὶ τῶν ὑπασπιστῶν
ἐπιλέκτους· προστάξας, ἐπειδὰν
καταλάβῃ τὸ χωρίον, κατέχειν μὲν
αὐτὸ ἰσχυρᾷ φυλακῇ, οἱ δὲ σημαί-
3 νειν ὅτι ἔχεται. Καὶ Πτολεμαῖος
ἐλθὼν ὁδὸν τραχεῖάν τε καὶ δύσπο-
ρον,

(a) *Curt.* 8, 12, 1. (b) *Idem* 8, 11, 3.

ειν, λανθάνει τοὺς βαρβάρους καταλαβὼν τὸν τόπον· καὶ τοῦτον χάρακι ἐν κύκλῳ καὶ τάφρῳ ὀχυρώσας, πυρσὸν αἴρει ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὅθεν ὀφθήσεσθαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἔμελλε· καὶ ὤφθη τε ἅμα ἡ φλόξ, 4 καὶ Ἀλέξανδρος ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιάν. ἀμυνομένων δὲ τῶν βαρβάρων, οὐδὲν πλέον αὐτῷ ὑπὸ δυσχωρίας ἐγίγνετο. Ὡς δὲ Ἀλέξ- 5 ανδρον ἄπορον τὴν προσβολὴν κατέμαθον οἱ βάρβαροι, ἀναστρέψαντες τοὺς ἀμφὶ Πτολεμαῖον αὐτοὶ προσέβαλλον· καὶ γίνεται αὐτῶν τε καὶ 6 τῶν Μακεδόνων μάχη καρτερά, τῶν μὲν διασπάσαι τὸν χάρακα σπουδὴν ποιουμένων τῶν Ἰνδῶν, Πτολεμαίου δὲ διαφυλάξαι τὸ χωρίον· καὶ μεῖον ἔχοντες οἱ βάρβαροι ἐν τῷ ἀκροβολισμῷ, νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀπεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ τῶν Ἰνδῶν 7 τινα τῶν αὐτομόλων, πιστόν τε ἄλλως καὶ τῶν χωρίων δαήμονα, ἐπιλεξάμενος, πέμπει παρὰ Πτολεμαῖον τῆς νυκτὸς γράμματα φέροντα τὸν Ἰνδόν, ἵνα ἐνεγέγραπτο· ὁπόταν αὐτὸς προσβάλλῃ τῇ πέτρᾳ, 8 τὸν δὲ ἐπιέναι τοῖς βαρβάροις κατὰ τὸ ὄρος, μηδ' ἀγαπᾶν ἐν φυλακῇ ἔχοντα τὸ χωρίον, ὡς ἀμφοτέρωθεν βαλλομένους τοὺς Ἰνδοὺς ἀμφιβόλους γίγνεσθαι. Καὶ αὐτὸς ἅμα τῇ 9 ἡμέρᾳ ἄρας ἐκ τοῦ στρατοπέδου, προσῆγε τὴν στρατιὰν κατὰ τὴν πρόσβασιν, ᾗ Πτολεμαῖος λαθὼν ἀνέβη· γνώμην ποιούμενος, ὡς εἰ ταύτῃ

atque difficili contendens non sentientibus barbaris in verticem evadit, & loco in orbem vallo ac fossâ communito, facem accensam, ab eâ parte montis quâ conspici ab Alexandro posset, tollit. Alexander conspecto flammæ splendore, postridie exercitum admovit. at Barbaris acriter sese tuentibus, nihil tum ob locorum asperitatem effecit. Quum verò barbari animadverterent Alexandrum ab eâ parte frustra niti, in Ptolemæum conversi feruntur. Atrox ibi cum Macedonibus pugna miscetur, Indis quidem vallum rescindere nitentibus, Ptolemæo omnibus viribus locum tutante. Demum barbari Macedonum velitari conflictu male excepti, nocte interveniente retrocedunt. Alexander interea Indum quendam transfugam, fidum & locorum peritum, noctu cum literis ad Ptolemæum mittit; quibus monet, ut quum ipse petram adoriretur, Ptolemæus eodem tempore ex monte impetum in hostes faceret, neque in præsidio se tueri contentus esset, ut utrinque petiti barbari in ambiguo versarentur. Ipse primâ luce castris motis exercitum ad eam partem ducit, quâ Ptolemæus clam hostibus montem conscenderat.

-derat, ita secum statuens, si impetu facto illac se cum Ptolemæo conjungere posset, non ita difficile negotium ei futurum. quod quidem ita evenit. Nam ad meridiem usque acre inter Indos & Macedones certamen fuit, his quidem conscendere nitentibus, illis subeuntes propulsantibus. quum vero Macedones non desisterent alii aliis succedere, prioresque interim à labore reficerentur, vix ante noctem transitu potiti, sese cum Ptolemæo conjunxerunt. Exinde quum jam omnes copiæ unà essent, rursus petram adoriuntur. Sed ne hac quidem ratione petra subiri potuit. atque ita dies ille consumptus est. Sub lucem milites singulos centum palos cædere jubet. quibus comportatis ingentem aggerem à summo colle in quo castra locârat ad petram molitur, unde & sagittæ & tela machinis excussa ad hostes pertingere possent: universoque exercitu ad opus intento, ipse & spectator & laudator adstabat, eos quidem qui magnâ contentione opus promovebant collaudans, segniores vero castigans.

βιασάμενος ξυμμίξοι τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον, οὐ χαλεπὸν ἔτι ἐσόμενον αὐτῷ τὸ ἔργον. Καὶ ξυνέβη
10 οὕτως. Ἔςτε μὲν γὰρ ἐπὶ μεσημβρίαν ξυνειςήκει καρτερὰ μάχη τοῖς τε Ἰνδοῖς καὶ τοῖς Μακεδόσιν, τῶν μὲν ἐκβιαζομένων ἐς τὴν πρόσβασιν,
11 τῶν δὲ βαλλόντων ἀνιόντας· ὡς δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Μακεδόνες, ἄλλοι ἐπ᾽ ἄλλοις ἐπιόντες, οἱ δὲ πρόσθεν ἀναπαυόμενοι, μόλις ἀμφὶ δείλην ἐκράτησαν τῆς παρόδου, καὶ ξυνέ-
12 μιξαν τοῖς ξὺν Πτολεμαίῳ. Ἐκεῖθεν δὲ ὁμοῦ ἤδη γενομένη ἡ ςρατιὰ πᾶσα, ἐπήγετο αὖθις ὡς ἐς αὐτὴν τὴν πέτραν· ἀλλὰ γὰρ ἔτι ἄπορος ἦν αὐτῇ ἡ προσβολή. Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος γίγνεται·
13 ὑπὸ δὲ τὴν ἕω παραγγέλλει ςρατιώτῃ ἑκάςῳ, κόπτειν χάρακας ἑκατὸν κατ᾽ ἄνδρα· καὶ οὗτοι κεκομμένοι ἦσαν, καὶ αὐτὸς ἐχώννυεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἵνα ἐςρατοπεδευκότες ἦσαν, ὡς ἐπὶ τὴν πέτραν χῶμα μέγα, ὅθεν τοξεύματά τε ἂν ἐξικνεῖσθαι ἐς τοὺς προμάχους, καὶ ἀπὸ μηχανῶν βέλη
14 ἀφιέμενα· καὶ ἐχώννυεν αὐτὸ πᾶς τις, ἀντιλαμβανόμενος τοῦ ἔργου· καὶ αὐτὸς ἐφειςήκει θεατὴς καὶ ἐπαινέτης τοῦ ξὺν προθυμίᾳ περαινομένου, κολαςὴς δὲ τοῦ ἐν τῷ παραχρῆμα ἐκλιπεῦς.

XXX.

Cap. XXIX. 13. κεκομμένοι ἦσαν] *cæsi erant.*

ἐς τοὺς προμάχους] Mss. omnes, ἐς τοὺς προμαχομένους δυνατὰ αὐτῷ ἐφαίνετο, καὶ ἀπὸ &c. *Gronov.*

14. τοῦ ἐν τῷ παραχρῆμα ἐκλιποῦς.] *præsentis negligentiæ*, sive negligentiæ in præsenti opere.

XXX. 1 Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ ὡς ἐπὶ στάδιον ἔχωσεν αὐτῷ ὁ στρατός. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, οἵ τε σφενδονῆται σφενδονῶντες ἐς τοὺς Ἰνδοὺς ἐκ τοῦ ἤδη κεχωσμένου, καὶ ἀπὸ τῶν μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα ἀνέστελλε τῶν Ἰνδῶν τὰς ἐκδρομὰς, τὰς ἐπὶ τοὺς χωννύοντας. Καὶ ἐχώννυτο αὐτῷ ἐς τρεῖς ἡμέρας ξυνεχῶς τὸ χωρίον.

2 Τῇ τετάρτῃ δὲ βιασάμενοι τῶν Μακεδόνων οὐ πολλοὶ, κατέσχον ὀλίγον γήλοφον ἰσόπεδον τῇ πέτρᾳ· καὶ Ἀλέξανδρος οὐδέν τι ἐλινύων ἐπῆγε τὸ χῶμα, ξυνάψαι ἐθέλων τὸ χωννύμενον τῷ γηλόφῳ, ὅν τινα οἱ ὀλίγοι αὐτῷ ἤδη κατεῖχον.

3 Οἱ δ' Ἰνδοὶ πρός τε τὴν ἀδιήγητον τόλμαν τῶν ἐς τὸν γήλοφον βιασαμένων Μακεδόνων ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ χῶμα ξυναπτὸν ἤδη ὁρῶντες, τοῦ μὲν ἀπομάχεσθαι ἔτι ἀπείχοντο· πέμψαντες δὲ κήρυκα σφῶν παρ' Ἀλέξανδρον, ἐθέλειν ἔφασκον ἐνδοῦναι τὴν πέτραν, εἰ σφίσιν σπένδοιτο.

4 Γνώμην δ' ἐπεποίηντο ἐν τῷ ἔτι διαμέλλοντι τῶν σπονδῶν διαγαγόντες τὴν ἡμέραν, νυκτὸς ὡς ἕκαστοι διασκεδάννυσθαι ἐπὶ τὰ σφέτερα ἤθη.

5 Καὶ τοῦτο ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, ἐνδίδωσιν αὐτοῖς χρόνον τε ἐς τὴν ἀποχώρησιν, καὶ τῆς φυλακῆς τὴν κύκλωσιν τὴν πάντῃ ἀφελεῖν· καὶ αὐτὸς

XXX. 1 Ac primo quidem die exercitus in stadii longitudinem aggerem produxit. postero die funditores mittentes fundis ex eo quod aggestum erat & tela machinis excussa Indorum in eos, qui aggerem struebant, excursiones represserunt. atque ita agger triduo toto perfectus est.

2 Quarto die quum Macedones aliquot collem quendam petræ oppositum, æqualis cum ea altitudinis, cepissent, Alexander confestim eo contendit, aggeremque ad eum collem quem pauci tenebant continuare statuit.

3 Barbari ob incredibilem Macedonum qui collem illum superârant audaciam attoniti, aggeremque jam ad collem perductum conspicati, à defensione desistunt, missoque ad Alexandrum caduceatore, spondent sese, si pacisci cum iis velit, petræ deditionem facturos.

4 Consilium vero ipsorum erat, ut totum illum diem pactionibus faciendis transigentes, noctu sese quisque in domos suas reciperent.

5 Quo cognito, Alexander tempus satis amplum iis ad discedendum concessit, omni præsidio per circuitum amoto. ipseque ibi

CAP. XXX. 2. ἐπῆγε τὸ χῶμα] *eo promovebat aggerem*, non vero ipse Alexander eo contendit, cujus quidem rei caussa hic nulla apparet.

3. τοῦ μὲν ἀπομάχεσθαι ἔτι] *a defensione diuturniore.*

5. καὶ τῆς φυλακῆς] Et hoc Alexandrum ipsis dedisse ait, ut præsidium, quo petram undique cinctam tenebat, amoveret.

ibi tantisper dum discedere inciperent mansit. Posthæc assumtis ex custodibus corporis & scutatis DCC, primus in desertam ab hostibus petram conscendit. Macedones quoque, alius alia sese mutuo subtrahentes, eodem ascenderunt. Exinde in recedentes barbaros signo dato conversi, multos in fugâ interfecerunt. Illorum plerique trepide fugientes (a), per præcipitia delapsi perierunt. Alexander potitus petrâ, quam ne Hercules quidem ipse superare potuerat, sacrificio in eâ facto, præsidium imposuit, eique Sisicottum præfecit, qui multo ante ex Indis in Bactra ad Bessum transfugerat, & postquam Alexander Bactrianorum regionem subjugârat, conjunctis cum eo copiis fidelem imprimis ei operam navârat. Alexander è petrâ in Assacanorum regionem movit. Assacani enim fratrem, cum elephantis & finitimorum barbarorum non exiguâ manu, in illius regionis montes confugisse acceperat. quumque ad urbem Dyrtam pervenisset, neminem incolarum aut in ea aut in vicina regione reperit. Postero autem die Nearchum & Antiochum, qui sin-

ἔμενεν, ἔςτε ἤρξαντο τῆς ἀποχωρή-
6 σεως· καὶ ἐν τούτῳ ἀναλαβὼν τῶν
σωματοφυλάκων καὶ τῶν ὑπασπι-
ςῶν ἐς ἑπτακοσίους, κατὰ τὸ ἐκλε-
λειμμένον τῆς πέτρας ἀνέρχεται ἐς
αὐτὴν πρῶτος, καὶ οἱ Μακεδόνες
ἄλλος ἄλλῃ ἀνιμῶντες ἀλλήλους
7 ἀνῄεσαν, καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς ἀποχω-
ροῦντας τῶν βαρβάρων τραπόμενοι
ἀπὸ ξυνθήματος, πολλοὺς μὲν αὐ-
τῶν ἐν τῇ φυγῇ ἀπέκτειναν· οἱ δὲ
καὶ πεφοβημένως ἀποχωροῦντες,
κατὰ τῶν κρημνῶν ῥίψαντες σφᾶς,
8 ἀπέθανον· εἴχετό τε Ἀλεξάνδρῳ ἡ
πέτρα, ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἄπορος γε-
νομένη· καὶ ἔθυεν ἐπ᾽ αὐτῇ Ἀλέξ-
ανδρος, καὶ κατεσκεύασε φρούριον,
παραδοὺς Σισικόττῳ ἐπιμελεῖσθαι
τῆς φρουρᾶς, ὃς ἐξ Ἰνδῶν μὲν πά-
λαι ηὐτομολήκει ἐς Βάκτρα παρὰ
Βῆσσον, Ἀλεξάνδρου δὲ κατασχόν-
τος τὴν χώραν τὴν Βακτρίαν ξυνε-
ςράτευέ τε αὐτῷ καὶ πιςὸς ἐς τὰ
9 μάλιςα ἐφαίνετο. Αἴρας δ᾽ ἐκ τῆς
πέτρας, ἐς τὴν τῶν Ἀσσακανῶν
χώραν ἐμβάλλει. Τὸν γὰρ ἀδελφὸν
Ἀσσακάνου ἐξηγγέλλετο τούς τε
ἐλέφαντας ἔχοντα καὶ τῶν προσ-
χώρων βαρβάρων πολλοὺς ξυμπε-
10 φευγέναι ἐς τὰ ταύτης ὄρη. Καὶ
ἀφικόμενος εἰς Δύρτα πόλιν, τῶν
μὲν οἰκούντων οὐδένα καταλαμβά-
νει, οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ πρὸς τῇ
11 πόλει· ἐς δὲ τὴν ὑςεραίαν, Νέαρχόν

(a) *Curt.* 8, 11, 23. *seqq.*

τε

7. οἱ δὲ καὶ] *quidam vero etiam.*

9. ἐς τὰ ταύτης ὄρη] Optimus aliique ταύτῃ, recte, prout mox repetit τὰ ταύτῃ χωρία. *Gronov.*

τε καὶ Ἀντιόχῳ τοὺς χιλιάρχους
τῶν ὑπασπιστῶν ἐκπέμπει· καὶ Νε-
άρχῳ μὲν τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς ψι-
λοὺς ἄγειν ἔδωκεν. Ἀντιόχῳ δὲ τήν
τε αὐτοῦ χιλιαρχίαν, καὶ δύο ἐπὶ
ταύτῃ ἄλλας. Ἐστέλλοντο δὲ τά τε 12
χωρία κατοψόμενοι, καὶ εἴ που τι-
νὰς τῶν βαρβάρων ξυλλαβεῖν, ἐς
ἔλεγχον τῶν κατὰ τὴν χώραν τῶν τε
ἄλλων, καὶ μάλιστα δὴ τὰ ἀμφὶ
τοὺς ἐλέφαντας ἔμελλον αὐτῷ μα-
θεῖν. Αὐτὸς δ᾽ ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν πο- 13
ταμὸν ἤδη ἦγε, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ
ὡδοποιεῖτο πρόσω ἰοῦσα, ἄπορα ἄλ-
λως ὄντα τὰ ταύτῃ χωρία. Ἐνταῦ- 14
θα ξυλλαμβάνει ὀλίγους τῶν βαρ-
βάρων, καὶ παρὰ τούτων ἔμαθεν,
ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ χώρᾳ Ἰνδοὶ παρὰ
Βαρισάδην ἀποπεφευγότες εἶεν· τοὺς
ἐλέφαντας δὲ ὅτι αὐτοῦ κατέλιπον
νέμεσθαι πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ·
καὶ τούτους ἡγήσασθαί οἱ τὴν ὁδὸν
ἐκέλευσεν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐλέφαντας.
Εἰσὶ δ᾽ Ἰνδῶν πολλοὶ κυνηγέται 15
τῶν ἐλεφάντων, καὶ τούτους σπου-
δῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος,
καὶ τότε ἐθήρα ξὺν τούτοις τοὺς ἐ-
λέφαντας· καὶ δύο μὲν αὐτῶν ἀπό-

guli mille ſcutatis præfecti erant, emittit. ac Nearcho quidem Agrianas levis armaturæ, Antiocho ad mille ſcutatos quos ducebat, alia duo millia adjungit. Hos ſpeculatum in illa loca mittit, & an forte nonnullos ex barbaris comprehendere poſſint, è quibus cum alia ad regionis notitiam pertinentia, tum de elephantis cognoſcerent. Ipſe ad Indum flumen jam pergit (a): exercitu qui viam faceret, præmiſſo. neque enim aliter ea loca tranſiri poſſunt. Eo loci barbaris nonnullis captis, certior factus eſt Indos ejus regionis ad Bariſadem confugiſſe; elephantos in paſcuis apud Indum amnem relictos eſſe. quo cognito, ut ſe ad eum locum, ubi elephanti erant, ducant jubet. Sunt autem plerique Indi elephantorum venatores, & ob id Alexander hos apud ſe caros habebat. Ac tum quidem elephantos venatus eſt. duo inter perſequendum è præcipitiis lapſi perierunt: reli-

(a) *Curt.* 8, 12, 4.

11. τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς ψιλοὺς] Vertunt cum Facio Vulcanius: *Agrianos levis armatura.* Cedo igitur Agrianas armaturæ gravis, quos ego nullos hactenus inveni. Nullam quidem notatam video in ſcedis meis varietatem ex Mſſ. ſed vel invitis iis omnibus ſcribendum τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ψιλούς. Nam ſic loquitur paſſim. Hujus libri cap. 4. τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ἄλλους ψιλούς. Et cap. 29. τούς τε Ἀγριᾶνας ἄγοντα καὶ τοὺς ψιλοὺς τοὺς ἄλλους. VI, 8. οὔτε Ἀγριᾶνες καὶ ἄλλαι τάξεις τῶν ψιλῶν. *Gronov.*

12. ἔμελλον αὐτῷ μαθεῖν] Scribendum, ut legitur in Mſſ. plurimis ἔμελεν, & *maxime quæ ad elephantos pertinerent, cognoſcere curæ ipſi erat. Idem.*

15. Ἰνδῶν πολλοὶ] *Indorum multi*, non plerique, quod veriſimile non eſt, eſſetque οἱ πολλοί.

κατὰ κρημνοὺς] Mſſ. κρημνῶ. *Gronov.*

reliqui capti, admissis sessoribus, exercitui admoti sunt. Sylvam quoque cæduam apud flumen nactus, eam ab exercitu cædi navesque ædificari jussit, quibus in Indum flumen deductis, ad pontem quem jam multo ante Hephæstion & Perdiccas construxerant, vectus est.

λοντο, κατὰ κρημνοὺς σφᾶς ῥίψαντες ἐν τῇ διώξει· οἱ δὲ ἄλλοι ξυλληφθέντες, ἔφερόν τε τοὺς ἀναβάτας, καὶ
16 τῇ στρατιᾷ ξυνετάσσοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὕλῃ ἐργασίμῳ ἐνέτυχε παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ αὕτη ἐκόπη αὐτῷ ὑπὸ τῆς στρατιᾶς, καὶ ναῦς ἐποίησαν, καὶ αὗται κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤγοντο ὡς ἐπὶ γέφυραν, ἥν τινα Ἡφαιστίων καὶ Περδίκκας αὐτῷ ἐξῳκοδομηκότες πάλαι ἦσαν.

16. ναῦς ἐποίησαν] MSS. ἐποιήθησαν. Gronov.

A P-

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ARRIANI DE EXPEDITIONE ALEXANDRI

LIBER QUINTUS.

SUMMARIUM

LIBRI QUINTI.

CAP. I. *Nysa urbs, opus Dionysi. Legatio ejus ad Alexandrum.* II. *Indulgentia Alexandri, ac libertas Nysæ firmata. Senatores* CCC. *Hedera Indica, & in sacrificio Liberi epuloque præsentia ejus.* III. *Non omnia mentiti veteres. Taxilis facilitas in recipiendo Alexandro.* IV. *Indus flumen, aliique per Indiam, de quorum spatio & narrationibus varia. Indi sine opibus, proceri, bellicosi. Persæ veteres.* V. *Promissio scripti de Indis. Tauri initium, ac progressus, falsum Caucasi nomen. Fluvii ex eo manantes.* VI. *Asiæ divisio; magnitudo, & situs & qualitas Indiæ. Regiones dona fluviorum. Indiæ fluviorum magnitudo præ Nilo & Asiaticis.* VII. *Pontium varietas. Pontis repentini ratio apud Romanos. Continuatio ejus fabricæ.* VIII. *Taxila urbs. Taxiles, & Abisarus, & Doxareus dynastæ. Navigia dissecta ad transvehendum.* IX. *Pori castra, & circa Hydaspis ripam varii astus.* X. *Difficultas transeundi Hydaspen, & ob eam causam varii militum motus.* XI. *Rupes eminens & apposita insula monstrant Alexandro transitum.*

Y XII.

XII. *Alexandri consilium trajiciendi in loco delecto, & ad id astus.* XIII. *Transitus Macedonum, qui ignari in insulam venerant, ut bis aquam transierint.* XIV. *Varietas narrationum de transitu & Pori filio.* XV. *Victoria de Pori filio, & mox patris progressus contra Alexandrum.* XVI. *Ordinatio aciei Macedonicæ, & principium pugnæ.* XVII. *Alexandri prudens captatio frangit Indos.* XVIII. *Calamitas Pori in prœlio paucis Macedonibus occisis. Pori & in prœlio industria & in clade nobilitas.* XIX. *Alexandri moderatio in victoria Pori. Bucephalæ equi mors ac elogium.* XX. *Sara & ludi ob victoriam. Glaucanicæ populus. Abissares dynasta. Turbæ in Assacenis. Acesinæ amnis natura & magnitudo.* XXI. *Acesine trajecto progressus ad Hydraoten. Porus alter.* XXII. *Ultra Hydraoten Cathæi, Oxydracæ, Malli, Adraistæ, quos aggreditur Alexander.* XXIII. *Ad Sangala triplex curruum series colli circumdata. Prima diffracta. Mox & reliquæ. Oppugnatio urbis & apparatus ad fugientes inde incolas excipiendos.* XXIV. *Interclusi oppidani cæduntur. Oppidum captum. Fuga ex urbibus Indorum. Sangala eversa. Hyphasis amnis & regio apposita.* XXV. *Alexandri suasoria ad perseverandum in expeditione; ab rebus feliciter gestis.* XXVI. *A notitia Geographiæ, laborum laude, ab suo exemplo.* XXVII. *Respondet Cœnus veniam sermoni præstruens. Suasoria ad reditum ex variis locis.* XXVIII. *Alexandri offensa & militum contumacia. Denique pronuntiatus reditus.* XXIX. *Aræ duodecim. Pori regnum auctum. Urbs ad Acesinen condita. Abisaris amicitia.*

CAP. I.

1 IN hac regione, quam inter Cophenem & Indum fluvios interjacentem Alexander aggressus est, Nyssam etiam urbem sitam esse ferunt (a), à Dionyso conditam, eo tempore, quo Indos domuit, quicunque tandem is Dionysus fuerit, & quando aut unde Indis bellum intulerit. Ne-

ΚΕΦ. Α.

Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἣν τὴν μεταξὺ τοῦ τε Κωφῆνος καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπῆλθεν Ἀλέξανδρος, καὶ Νῦσσαν πόλιν ᾠκίσθαι λέγουσι· τὸ δὲ κτίσμα εἶναι Διονύσου· Διόνυσον δὲ κτίσαι τὴν Νῦσσαν, ἀφ' οὗ τε Ἰνδοὺς ἐχειρώσατο, ὅστις δὴ οὗτος ὁ Διόνυσος, καὶ ὁπότε ἢ ὅθεν ἐπ' Ἰνδοὺς ἐστρά-

(a) Curt. 8, 10, 12.

CAP. I. 1. Νύσσαν] Optimus Codex non Νύσσαν præfert, sed Νῦσαν, quæ est haud dubie vera lectio, & apparet manifeste in derivato inde Dionyso. *Gronov.*
ἀφ' ὅ τε Ἰνδὰς] Opt. ἐπεί τε Ἰνδούς. *Idem.*

ἐστράτευσεν· οὐ γὰρ ἔχω συμβα- 2
λεῖν, εἰ ὁ Θηβαῖος Διόνυσος, ὃς ἐκ
Θηβῶν ἢ καὶ ἐκ Τμώλου τοῦ Λυ-
δίου ὁρμηθεὶς ἐπ' Ἰνδοὺς ἧκε στρα-
τιὰν ἄγων, τοσαῦτα μὲν ἔθνη μά-
χιμα καὶ ἄγνωστα τοῖς τότε Ἕλ-
λησιν ἐπελθὼν, οὐδὲν δ' αὐτῶν ἄλ-
λο ὅτι μὴ τὸ Ἰνδῶν βίᾳ χειρωσά-
μενος· πλήνγε δὴ ὅτι οὐκ ἀκριβῆ
ἐξέτασιν χρὴ εἶναι τῶν ὑπὲρ τοῦ
θείου ἐκ παλαιοῦ μεμυθευμένων.
Τὰ γάρ τοι κατὰ τὸ εἰκὸς ξυντι- 3
θέντι οὐ πιστὰ, ἐπειδὰν τὸ θεῖόν τις
προσθῇ τῷ λόγῳ, οὐ πάντη ἄπιστα
φαίνεται. Ὡς δ' ἐπέβη τῇ Νύσσῃ 4
Ἀλέξανδρος, ἐκπέμπουσι παρ'
αὐτὸν οἱ Νυσσαῖοι τὸν κρατιστεύ-
οντα σφῶν (ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ Ἄ-
κουφις) καὶ ξὺν αὐτῷ πρέσβεις τῶν
δοκιμωτάτων τριάκοντα, δεησομέ-
νους Ἀλεξάνδρου, ἀφεῖναι τῷ θεῷ
τὴν πόλιν· παρελθεῖν τε δὴ ἐς τὴν 5
σκηνὴν τὴν Ἀλεξάνδρου τοὺς πρέσ-
βεις, καὶ καταλαβεῖν καθήμενον
κεκονιμένον ἔτι ἐκ τῆς ὁδοῦ, ξὺν
τοῖς ὅπλοις τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τὸ
κράνος αὐτῷ περικείμενον, καὶ τὸ
δόρυ ἔχοντα, θαμβῆσαι ἰδόντας
τὴν ὄψιν, καὶ πεσόντας ἐς γῆν ἐ-
πιπολὺ σιγὴν ἔχειν· ὡς δ' ἐξανέ- 6
στησέ τε αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, καὶ

que enim conjicere possum, sitne is Thebanus, qui ex Thebis aut etiam ex Tmolo Lydiæ profectus in Indos exercitum duxerit. qui quum tot bellicosas, & tum temporis Græcis ignotas gentes adierit, nullam ex iis præterquam Indorum vi subegerit: hoc tantum censuerim, ea quæ de diis veteres fabulis suis conscripsere, non esse nimium curiose pervestiganda. Scripta enim quibus merito fides derogari posset, quando numinis alicujus mentio accedit, fit ut non omnino incredibilia esse videantur. Alexander itaque simulac Nyssam cum exercitu venit (a), oppidani Acuphim principem civitatis ad eum mittunt, & cum eo legatos xxx ex primoribus, oraturos uti numini suo urbem liberam relinquat. Legati ad Alexandri tabernaculum adducti, quum illum sedentem nondum deterso pulvere, omni adhuc armaturâ indutum, galeaque tectum, & lanceam manu tenentem vidissent, aspectu ejus perterrefacti in terram prociderunt, diuque silentium tenuerunt. Postquam vero Alexander surgere illos,

(a) *Curt.* 8, 10, 7.

3. Τὰ γάρ τοι κατὰ τὸ εἰκὸς] *Nam vere æstimanti non credibilia, postquam numen quis addiderit narrationi, non omnino incredibilia videntur.* Ξυντιθέναι est *conjicere, colligere, conferre, æstimare.* Vid. Ind. κατὰ τὸ εἰκὸς *secundum verisimilitudinem, vere, ut par est,* 1, 18, 12. Hanc vero sententiam suam, inquit Gronovius, exemplo insigni exornat ipse Arrianus 2, 16, 10. *Facius* vertit: *Nam quæ rerum naturam diligentius consideranti interdum minus credibilia viderentur, ea si quid divinum inseratur, non omnino falsa aut incredibilia videri solent.*

illos, bonoque animo esse jussit, Acuphim ita orsum, *Orant te, ô rex, Nyssæi, uti Liberi Patris reverentiâ adductus, civitatem ipsis liberam legibusque suis utentem relinquas. Dionysus enim debellatis Indis, quum ad Græcanicum mare reverteretur, ex militibus rude donatis, qui ipsi & Bacchi erant, hanc urbem condidit, quæ perpetuum peregrinationis victoriæque suæ monumentum posteris extaret. quemadmodum tu ipse Alexandriam ad Caucasum montem condidisti, aliamque in Ægyptiorum regione, aliasque multas partim jam exædificasti, partim nunc ædificas: utpote qui jam plura quam Dionysus præstiteris. Nyssam autem vocavit urbem à nutrice Nyssâ, & provinciam Nyssæam. montem vero qui urbi imminet, Meron* (hoc est, femur) *vocari voluit* (a), *quod, secundum fabulam, in femore Jovis succreverit. Ex eo tempore liberam Nyssam incolimus, nostrisque legibus utentes composite vivimus. Quod vero à Libero Patre ædificata sit, hoc etiam tibi documento esse potest, quod nusquam alibi apud Indos hedera, nisi apud nos, nascatur.*

θαῤῥεῖν ἐκέλευσε, τότε δὴ τὸν Ἀ-
κουφιν ἀρξάμενον λέγειν τάδε, Ὦ
βασιλεῦ, δέονταί σου Νυσσαῖοι,
ἐᾶσαι σφᾶς ἐλευθέρους τε καὶ αὐτο-
7 νόμους, αἰδοῖ τοῦ Διονύσου. Διόνυ-
σος γὰρ ἐπειδὴ χειρωσάμενος τὸ Ἰν-
δῶν ἔθνος, ἐπὶ θάλασσαν ὀπίσω κατ-
ῄει τὴν Ἑλληνικὴν, ἐκ τῶν ἀπο-
μάχων στρατιωτῶν, οἳ δὴ αὐτῷ καὶ
Βάκχοι ἦσαν, κτίζει τὴν πόλιν
τήνδε, μνημόσυνον τῆς αὐτοῦ πλά-
νης τε καὶ νίκης τοῖς ἔπειτα ἐσομέ-
8 νην· καθάπερ οὖν καὶ σὺ αὐτὸς Ἀ-
λεξάνδρειάν τε ἔκτισας τὴν πρὸς
Καυκάσῳ ὄρει, καὶ ἄλλην Ἀλεξ-
άνδρειαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γῇ, καὶ
ἄλλας πολλὰς τὰς μὲν ἔκτισας ἤ-
δη, τὰς δὲ καὶ κτίσεις ἀνὰ χρόνον,
οἷα δὴ πλείονα Διονύσου ἔργα ἀπο-
9 δειξάμενος. Νύσσαν τε οὖν ἐκάλεσε
τὴν πόλιν ὁ Διόνυσος ἐπὶ τῆς τρο-
φοῦ τῆς Νύσσης, καὶ τὴν χώραν
Νυσσαίαν· τὸ δ᾽ ὄρος ὅ, τι περ πλη-
σίον ἐστὶ τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο Μη-
ρὸν ἐπωνόμασε Διόνυσος, ὅτι δὴ
κατὰ τὸν μῦθον ἐν μηρῷ τῷ τοῦ Διὸς
10 ηὐξήθη. Καὶ ἐκ τούτου ἐλευθέραν τε
οἰκοῦμεν τὴν Νύσσαν, καὶ αὐτοὶ αὐ-
τόνομοι, καὶ ἐν κόσμῳ πολιτεύοντες·
11 τῆς δ᾽ ἐκ Διονύσου οἰκίσεως, καὶ τόδε
σοι γενέσθω τεκμήριον· κιττὸς γὰρ,
οὐκ ἄλλῃ τῆς Ἰνδῶν γῆς φυόμενος,
παρ᾽ ἡμῖν φύεται.

(a) *Curt.* 8, 10, 12.

II.

7. Βάκχοι] Hoc nomine non Bacchus tantum appellatur, sed ejus cultores quoque, & qui hujus numine agitantur.
ἐσομένην] MSS. ἐσόμενοι *Gronov.*
8. καὶ κτίσεις ἀνὰ χρόνον] Facius: *ac in posterum conditurus es.*

II. Καὶ ταῦτα πάντα Ἀλεξάν- 1
δρῳ πρὸς θυμοῦ ἐγίγνετο ἀκούειν,
καὶ ἤθελε πιστὰ εἶναι τὰ ὑπὲρ τοῦ
Διονύσου τῆς πλάνης μυθευόμενα·
καὶ κτίσμα εἶναι Διονύσου τὴν Νύσ-
σαν ἤθελεν, ὡς ἤδη τε ἥκειν αὐτὸς
ἔνθα ἦλθε Διόνυσος, καὶ ἐπέκεινα ἐλ-
θεῖν Διονύσου· οὐδ᾽ ἂν Μακεδόνας τὸ 2
πρόσω ἀπαξιῶσαι συμπονεῖν οἱ ἔτι
κατὰ ζῆλον τῶν Διονύσου ἔργων·
καὶ δίδωσιν ἐλευθέρους τε εἶναι τοὺς
οἰκήτορας τῆς Νύσσης, καὶ αὐτονό-
μους. Ὡς δὲ καὶ τοὺς νόμους ἐπύ- 3
θετο αὐτῶν, καὶ ὅτι πρὸς τῶν ἀρί-
στων τὸ πολίτευμα ἔχεται, ταῦτά
τε ἐπῄνεσε, καὶ ἠξίωσε τῶν τε ἱπ-
πέων οἱ ξυμπέμψαι ἐς τριακοσίους,
καὶ τῶν προεστώτων τοῦ πολιτεύμα-
τος (ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ τριακόσιοι)
ἑκατὸν τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος·
Ἄκουφιν δὲ εἶναι τὸν ἐπιλεγόμε-
νον, ὅντινα καὶ ὕπαρχον τῆς χώρας
τῆς Νυσσαίας κατέστησεν αὐτός.
Τὸν δὲ Ἄκουφιν ταῦτα ἀκούσαντα 4
ἐπιμειδιάσαι λέγεται τῷ λόγῳ·
καὶ Ἀλέξανδρον ἐρέσθαι, ἐφ᾽ ὅτῳ
ἐγέλασεν· ἀποκρίνασθαι δ᾽ Ἄκου-
φιν, Καὶ πῶς ἂν, ὦ βασιλεῦ, μία
πόλις ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐρη-

II. Grata Alexandro Acuphis oratio accidit. Cupiebat enim fide digna esse, quæ de Dionysi peregrinatione fabulæ narrant: facileque credi volebat, Nyssam ab eo conditam fuisse. quasi jam eo ipse, quo Dionysus pervenisset, & ulterius quam Dionysus progressurus esset: & Macedonas non illibenter cum ipso æmulatione quadam rerum à Dionyso gestarum, ulteriores labores adituros putabat. Itaque Nyssæis civibus libertatem, utque suis legibus uterentur concessit. Deinde quum leges eorum cognovisset, quodque rempublicam ex optimatibus constitutam haberent, illorum institutum collaudavit, & CCC equites ad se mitti jussit, cum centum præcipuis ex iis qui remp. regerent (qui & ipsi CCC erant) sibi delectis. Acuphis autem ex numero selectorum erat, quem quidem ipse præsidem Nyssææ provinciæ constituerat. Ad hæc postulata Acuphim subrisisse ferunt. & Alexandro interrogante causam risus, respondisse

Cap. II. 2. οὐδ᾽ ἂν Μακεδόνας] Dicit Arrianus stabili sermone affirmans, *neque etiam Macedonas longinquiorem adhuc cum eo militiam amplius detrectasse* Gronov.
3. Ἄκουφιν δὲ εἶναι τὸν ἐπιλεγόμενον] *Acuphin autem* voluit *eum esse, qui* illos *deligeret.* Vulcanius vertit, quasi scriptum esset τῶν ἐπιλεγομένων, habetque pro passivo. sed medium esse in significatione activa, ipsa loci sententia satis indicat. Et qui, quæso, potuisset Acuphis in militiam sequi Alexandrum, cum is tunc provinciæ præficeretur, non certe ut nomen tantum præsidis absens gereret, sed ut præsens illo officio fungeretur. Κατέστησεν vertendum potius *constituit*, quam *constituerat.* Nam eo ipso tempore, non ante, hoc munus ei demandatum fuit. Voluit ergo Alexander Acuphin, tanquam provinciæ præsidem, delectum hunc habere.

disse Acuphim, *Quonam pacto, ô rex, civitas centum bonis viris privata, recte deinceps gubernari queat? At tu, si Nyssæorum salus tibi cordi est, equites quidem* CCC, *& si velis plures, accipe. sed pro centum quos ex optimis deligi tibi jubes, ducentos ex deterioribus dari patiare, ut si quando huc revertaris, civitatem pristinum statum decusque retinuisse intelligas.* His dictis (quod prudenter respondisse videretur) Alexandrum persuasum fuisse. atque equites quidem ut mitterentur jussisse: centum vero illos ex præcipuis delectos neque petiisse, neque eorum loco alios. Filium vero Acuphis, ejusque ex filiâ nepotem una ad Alexandrum missum. Posthæc Alexandrum cupido cepit visendæ illius regionis, in quâ Nyssæi monumenta quædam Dionysi esse gloriabantur; adeundi etiam montis Meri cum equitatu amicorum & peditum agemate (*a*), ut montem hederâ lauroque refertum, lucosque quarumlibet arborum videret; & visu opacum omneque ferarum genus abundanter patuisse. Macedonibus hederæ conspectum jucundum fuisse, quam nimirum à multo tempore non vi-

μωθεῖσα, ἔτι καλῶς πολιτεύοιτο·
5 ἀλλὰ σὺ, εἴ σοι μέλει Νυσσαίων,
τοὺς ἱππέας μὲν ἄγεσθαι τοὺς
τριακοσίους, καὶ εἰ βούλει ἔτι τούτων
πλείονας· ἀντὶ δ' ἑκατὸν, οὕς
τινας τοὺς ἀρίστους ἐπιλέξαι σὺ κελεύεις,
διπλασίους τῶν ἄλλων τῶν
κακῶν ἄγεσθαι, ὥς σοι καὶ αὖθις
ἀφικομένῳ δεῦρο ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ
6 κόσμῳ φανείη ἡ πόλις. Ταῦτα
λέγοντα (λέγειν γὰρ δόξαι φρόνιμα)
πεῖσαι Ἀλέξανδρον. Καὶ
τοὺς μὲν ἱππέας ξυμπέμπειν οἱ
ἐκέλευσε· τοὺς δὲ ἑκατὸν τοὺς ἐπιλέκτους
μηκέτι αἰτῆσαι, ἀλλὰ
μήδ' ἀντ' αὐτῶν ἄλλους· τὸν δὲ
παῖδα ἄρα τοῦ Ἀκούφιος, καὶ τῆς
θυγατρὸς τὸν παῖδα ξυμπέμψαι
7 αὐτῷ Ἄκουφιν. Ἀλέξανδρον δὲ
πόθος ἔλαβεν ἰδεῖν τὸν χῶρον, ὅπου
τινὰ ὑπομνήματα τοῦ Διονύσου οἱ
Νυσσαῖοι ἐκόμπαζον, ἐλθεῖν τε ἐς
τὸ ὄρος τὸν Μηρὸν ξὺν τοῖς ἑταίροις
ἱππεῦσι καὶ τῷ πεζικῷ ἀγήματι,
καὶ ἰδεῖν κισσοῦ τε ἀνάπλεων καὶ
δάφνης τὸ ὄρος, καὶ ἄλση παντοῖα
καὶ ἰδεῖν σύσκιον, καὶ θήρας ἐν αὐτῷ
8 εἶναι θηρίων παντοδαπῶν· καὶ τοὺς
Μακεδόνας ἡδέως τὸν κισσὸν ἰδόντας,
οἷα δὴ διὰ μακροῦ ὀφθέντα
(οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ Ἰνδῶν χώρᾳ κισσὸν,
οὐδ' ἵναπερ αὐτοῖς ἄμπελοι
ἦσαν)

(*a*) *Curt.* 8, 10, 13.

5. ἄγεσθαι] Infinitivus loco imperativi. Vid. 4, 20, 6.

7. ἐλθεῖν τε] Recta oratio mutatur in obliquam, quod multis locis fit in Arriano; ejusque mutationis hic jam initium esse puto, non demum in verbis καὶ ἰδεῖν σύσκιον, quod Vulcanius statuit. Vertendum igitur: *& venisse in montem Meri* &c. *& vidisse hederâ lauroque refertum montem* &c. *& visu opacum montem fuisse, & venationes in eo fuisse ferarum omnis generis.*

ἧσαν) στεφάνους σπουδῇ ἀπ' αὐ-
τοῦ ποιεῖσθαι, ὡς καὶ στεφανοῦσθαι
εἶχον, ἐφυμνοῦντας, καὶ
Διόνυσόν τε καὶ τὰς ἐπωνυμίας
τοῦ θεοῦ ἀνακαλοῦντας· θῦσαι τε
αὐτοῦ Ἀλέξανδρον τῷ Διονύσῳ,
καὶ εὐωχηθῆναι ὁμοῦ τοῖς ἑταί-
ροις. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν 9
(εἰ δή τῳ πιστὰ καὶ ταῦτα) πολ-
λοὺς τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῶν οὐκ ἠ-
μελημένων Μακεδόνων τῷ τε κισ-
σῷ στεφανομένους, καὶ ὑπὸ τῇ κα-
τακλήσει τοῦ θεοῦ κατασχεθῆναί
τε πρὸς τοῦ Διονύσου, καὶ ἀνευάσαι
τὸν θεὸν, καὶ βακχεῦσαι.

III. Καὶ ταῦτα ὅπως τις ἐ- 1
θέλοι ὑπολαβὼν ἀπιστείτω ἢ πι-
στευέτω. Οὐ γὰρ ἔγωγε Ἐρατο-
σθένει τῷ Κυρηναίῳ πάντῃ ξυμ-
φέρομαι, ὃς λέγει πάντα ὅσα
ἐς τὸ θεῖον ἀναφέρεται ἐκ Μακε-
δόνων, πρὸς χάριν τὴν Ἀλεξάν-
δρου ἐς τὸ ὑπέρογκον ἐπευφη-
μισθῆναι. Καὶ γὰρ καὶ σπήλαιον 2
λέγει ἰδόντας ἐν Παραπαμισά-

dissent (neque enim Indorum regio hederam fert, ne ibi quidem ubi vites sunt) coronasque ex eâ sedulo fecisse, ut etiam coronare possent, accinentes, ac Dionysum pariter & varias Dei appellationes exclamantes: Alexandrum illic Dionyso sacrificium fecisse (*a*), & cum amicis epulatum esse. Tradunt etiam nonnulli (si cui hæc credibilia videntur) multos non obscuri nominis Macedones hederâ coronatos in eo epulo Dionysi numine correptos, euantes bacchantesque discurrisse.

III. Cæterum his unicuique per me integrum sit, fidem prout velit aut tribuere aut derogare. Neque vero Eratostheni Cyrenæo prorsus assentior, qui autor est, quicquid honoris numini à Macedonibus delatum fuit, in gratiam Alexandri fastu quodam, faustis acclamationibus adhibitis, factitatum fuisse. Dicit etiam Ma-

(*a*) *Curt.* 8, 10, 17.

8. ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ] Quales appellationes sunt *Lyæus*, *Evan*, *Bromius*, *Jacchus*, *Lenæus*.

9. στεφανομένους] Annon scribendum potius ἐστεφανωμένους, per ω, cum sit a verbo στεφανόω. Sic Plato Symp. ἐστεφανωμένον κιττοῦ τινὶ στεφάνῳ. Et Longus in ποιμενικοῖς lib. 3. pag. 103. citatus a Gronovio p. 199. ἤσθιον κιττῷ τὰς κεφαλὰς ἐστεφανωμένοι

ἀνευάσαι] Non potest melius converti, quam ex Justino *sacris Deum ululatibus clamasse*, aut *venerari Deum* ex Livio 1, 5, *ut nudi juvenes Lycæum Pana venerantes per lusum atque lasciviam currerent.* Aut si proprie malis, Evoe & Bacche *clamasse*. Suidas ait ἀνευάσαι τὸ εὐοῖ βοᾶν. Ἔστι δὲ τοῦτο ὕμνος εἰς Διόνυσον. *Gronov.*

CAP. III. 1. πάντα ὅσα ἐς τὸ θεῖον ἀναφέρεται] *Quidquid a Macedonibus ad Deum referatur auctorem, id in gratiam Alexandri in immensum laudibus elatum fuisse.* Ut scilicet augerent famam operum ejus. Uti de divinis urbium originibus ait Livius in præfatione: *Datur hæc venia antiquitati, ut miscendo humana divinis, primordia urbium augustiora faciat.* Ἐς τὸ θεῖον ἀναφέρεσθαι non est honorem numini deferre, sed *Deo acceptum referre*, *Deo tribuere tanquam ab ipso profectum*. Sic 3, 3, 6.

Macedonas specum quandam apud Parapamisadas conspicatos, fabulâ quadam ab incolis auditâ, aut ab ipsismet confictâ, sparsisse specum illam Promethei antrum esse (a), ubi religatus olim is fuit, aquilamque eò venire solitam quæ ejus viscera depasceretur: Herculis autem interventu aquilam interfectam, & Prometheum vinculis solutum. Caucasum montem ex Ponto ad orientales terræ partes & Parapamisadarum regionem, ad Indos nimirum eâ ratione Macedones suis sermonibus transferre, & Parapamisum montem Caucasum vocare in Alexandri gloriam, utpote qui Caucasum superarit. quumque in eadem Indorum regione boves vidissent, quibus clavæ inustæ essent, ex hoc conjectasse Herculem ad Indos pervenisse. Similia de Dionysi peregrinatione Eratosthenes improbat. Mihi vero hac de re sermo in medio relinquendus videtur. Alexander ubi ad Indum pervenit, pontem jam ab Hephæstione perfectum reperit (b), multaque minora navigia, duas vero naves tri-

δαις τοὺς Μακεδόνας, καί τινα μῦ-
θον ἐπιχώριον ἀκούσαντας, ἢ καὶ
αὐτοὺς ξυνθέντας, Φημίσαι ὅτι
τοῦτο ἄρα ἦν τοῦ Προμηθέως τὸ ἄν-
τρον, ἵνα ἐδέδετο· καὶ ὁ ἀετὸς ὅτι
ἐκεῖσε ἐφοίτα, δαισόμενος τῶν
σπλάγχνων τοῦ Προμηθέως· καὶ ὁ
Ἡρακλῆς ὅτι ἐκεῖσε ἀφικόμενος,
τόν τε ἀετὸν ἀπέκτεινε, καὶ τὸν
Προμηθέα τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε·
3 τὸν δὲ Καύκασον τὸ ὄρος ἐκ τοῦ
Πόντου ἐς τὰ πρὸς ἕω μέρη τῆς γῆς
καὶ τὴν Παραπαμισάδων χώραν,
ὡς ἐπὶ Ἰνδοὺς μετάγειν τῷ λόγῳ
τοὺς Μακεδόνας, Παραπάμισον
ὄντα τὸ ὄρος αὐτοὺς καλοῦντας
Καύκασον, τῆς Ἀλεξάνδρου ἕνεκα
δόξης, ὡς ὑπὲρ τὸν Καύκασον ἄρα
4 ἐλθόντα Ἀλέξανδρον· ἔν τε αὐτῇ
τῇ Ἰνδῶν γῇ βοῦς ἰδόντας ἐγκεκαυ-
μένας ῥόπαλον, τεκμηριοῦσθαι ἐπὶ
τῷδε, ὅτι Ἡρακλῆς ἐς Ἰνδοὺς ἀφί-
5 κετο. Ὅμοια δὲ καὶ ὑπὲρ Διονύσου
τῆς πλάνης ἀπιστεῖ Ἐρατοσθένης·
ἐμοὶ δ᾽ ἐν μέσῳ κείσθων οἱ ὑπὲρ τού-
6 των λόγοι. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφ-
ίκετο ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, κα-
ταλαμβάνει γέφυράν τε ἐπ᾽ αὐτῷ
πεποιημένην πρὸς Ἡφαιστίωνος,
καὶ πλοῖα πολλὰ μὲν σμικρότερα,
δύο

(a) *Curt.* 7, 3, 22. (b) *idem* 8, 12, 4 & 15.

2. τοῦ Προμηθέως τὸ ἄντρον] De eodem in Indic. 5, 11.
3. τὸν δὲ Καύκασον] Idem repetitur 5, 5, 3. & Ind. 2, 5. & 5, 10.
ἐκ τοῦ Πόντου] Surgit enim a Ponto Euxino Caucasus, vel certe inter illum & mare Hyrcanum procurrit. Ab illo igitur Ponto Macedones Caucasum sermonibus suis in partes terræ orientales versus Indos transferebant. Confer 5, 5, 2 & 3.
Παραπαμισάδων] Mſ. Opt. Παραπαμισάδα χώραν. *Gronov.*
ὡς ὑπὲρ τὸν Καύκασον] *quasi Caucasum superasset Alexander.*
5. κείσθων] Pro κείσθωσαν, 3. plur. imperativi, Attica Syncope. Vid. Welleri Gram. p. 164. reg. 7.

δύο δὲ τριακοντόρους, καὶ παρὰ Τα- 7
ξίλου τοῦ Ἰνδοῦ δῶρα ἥκοντα ἀργυ-
ρίου μὲν τάλαντα ἐς διακόσια, ἱερεῖα
δὲ βοῦς μὲν τρισχιλίους, πρόβατα δὲ
ὑπὲρ μύρια, ἐλέφαντας δὲ ἐς τριά-
κοντα· καὶ ἱππεῖς δὲ ἑπτακόσιοι αὐ- 8
τῷ Ἰνδῶν ἐς ξυμμαχίαν παρὰ Ταξί-
λου ἧκον· καὶ τὴν πόλιν Τάξιλα, τὴν
μεγίστην μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ
καὶ Ὑδάσπου, ὅτι αὐτῷ Ταξίλης ἐν-
δίδωσιν. Ἐνταῦθα θύει Ἀλέξανδρος 9
τοῖς θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος, καὶ ἀγῶ-
να ποιεῖ γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν ἐπὶ
τῷ ποταμῷ, καὶ γίγνεται αὐτῷ ἐπὶ
τῇ διαβάσει τὰ ἱερά. Ὁ δ' Ἰνδὸς πο- 10
ταμὸς ὅτι μέγιστος ποταμῶν ἐστι τῶν
κατὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην,
πλὴν Γάγγου, καὶ τούτου Ἰνδοῦ πο-
ταμοῦ. Καὶ ὅτι αἱ πηγαὶ εἰσὶν αὐτῷ 11
ἐπὶ τάδε τοῦ ὄρους τοῦ Παραπαμίσου
ἢ Καυκάσου· καὶ ὅτι ἐκδίδωσιν εἰς τὴν
μεγάλην θάλασσαν τὴν κατὰ Ἰνδοὺς,
ὡς ἐπὶ νότον ἄνεμον· καὶ ὅτι δίστομός 12
ἐστιν ὁ Ἰνδὸς, καὶ αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ
ἀμφότεραι τεναγώδεις, καθάπερ αἱ
πέντε τοῦ Ἴστρου· καὶ ὅτι Δέλτα ποιεῖ
καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, τῷ Αἰγυ-
πτίῳ Δέλτα παραπλήσιον, καὶ τοῦτο
Πάταλα καλεῖται τῇ Ἰνδῶν φωνῇ.

ginta remorum. adhæc dona à Taxile Indo allata, argenti talenta CC, animalium boves ad IIIM, oves ultra XM, elephantos XXX. Equites etiam DCC Indi à Taxile auxilio missi. urbis quoque Taxilorum, quæ inter Indum & Hydaspem fluvios maxima est, Taxiles deditionem fecit. Alexander ibi diis quibus consueverat sacrificio facto, ludos gymnicos & equestres ad flumen edidit. exta felicem transitum portenderunt. Indus porro omnium Asiæ atque Europæ fluviorum maximus est, præter Gangem, qui etiam Indiæ fluvius est. Fontes ejus ex Parapamisi vel Caucasi montis citeriore parte oriuntur, atque in Oceanum Indicum austrum versus fertur. Duo sunt ejus ostia eaque palustria, quemadmodum quinque Istri ostia: & Delta literæ figuram in regione Indorum cursu suo efficit, Ægyptio Delta similem, quod Indorum linguâ Patala vocatur.

IV.

7. ἱερεῖα] i. e. *animalia, quæ mactari solent.* Eustath. ad Iliad. X. pag. 505. l. 33. Ἱερεῖον ἀττικῶς ὀνομάζει, τὸ θυόμενον ζῶον. Et ad Odyss. pag. 31. l. 45. Ἱερεύειν οὐ μόνον τὸ θύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἁπλῶς σφάζειν· ἱερεῖον γὰρ ἀττικῶς, τὸ σφαγιαζόμενον ζῶον. Id est, *ἱερεύειν non solum significat sacrificare, sed etiam simpliciter mactare. Ἱερεῖον enim Attice notat animal quod mactatur.*

8. ὅτι αὐτῷ Ταξίλης ἐνδίδωσιν] Subintelligendum puto commodum verbum, quale est *cognovit, quod ipsi Taxiles dederet.*

9. γίγνεται αὐτῷ τὰ ἱερά.] Vide not. ad 4, 4, 3.

10. ὅτι μέγιστος ποταμῶν & 11. ὅτι αἱ πηγαὶ] Particulæ ὅτι, quæ hic sæpius repetitur, eam hoc loco vim esse arbitror, ut indicet, quid alii de his rebus tradiderint. Latine esset: *Indus dicitur maximus esse.* Id quod etiam ex initio sequentis capitis colligere licet.

IV. Atque hæc quidem de Indo flumine quæ maxime certa sunt mihi scripta sint. namque & Hydaspes & Acesines, itemque Hydraotes & Hyphasis Indiæ flumina qu-um sint, omnes quidem Asiæ fluvios magnitudine superant: sed Indo flumine minora sunt & tanto quidem minora, quanto ipse Indus Gange minor est. Ac Ctesias quidem (si cui ejus auctoritas ad probandum sufficiat) affirmat Indi, quâ angustissimus is est, XL stadiorum latitudine ripas inter se distare: qua vero latissimus, etiam centum: maxima vero ex parte mediam inter hæc duo ipsius latitudinem esse. Hunc amnem Indum Alexander sub lucem cum exercitu trajecit in Indorum regionem: de quibus equidem, neque quibus legibus utantur in hac historiâ conscripsi (a), neque quæ monstra animalium ea regio ferat, neque pisces aut cete quæcunque aut Indus aut Hydaspes, aut Ganges, aut alii Indorum fluvii gignunt, neque formicas aurum ipsis operantes, neque gryphas custodes: quæ delectandi caussâ potius, quam quod re verâ ita se habeant, scripta sunt; quippe quod quantumvis ab-

1 IV. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἰνδοῦ
τὰ μάλιστα οὐκ ἀμφίλογα καὶ ἐ-
μοὶ ἀναγεγράφθω· ἐπεὶ καὶ ὁ Ὑδά-
σπης, καὶ Ἀκεσίνης, καὶ Ὑδραώ-
της, καὶ Ὕφασις, καὶ οὗτοι Ἰνδοὶ
ποταμοὶ ὄντες, τῶν μὲν ἄλλων τῶν
Ἀσιανῶν ποταμῶν πολύ τι κατὰ
μέγεθος ὑπερφέρουσι· τοῦ Ἰνδοῦ
ποταμοῦ δὲ μείονες εἰσὶ, καὶ πολὺ
δὴ μείονες, ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ Ἰνδὸς
2 τοῦ Γάγγου. Καὶ Κτησίας (εἰ δή
τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμη-
ρίωσιν) ἵνα μὲν στενώτατος αὐτὸς
αὑτοῦ ὁ Ἰνδός ἐστι, τεσσαράκοντα
σταδίους ὅτι διέχουσιν αὐτῷ αἱ ὄχ-
θαι· ἵνα δὲ πλατύτατος, καὶ ἑκα-
τόν· τὸ πολὺ δ' εἶναι αὐτοῦ τὸ μέ-
3 σον τούτοιν. Τοῦτον τὸν ποταμὸν
Ἰνδὸν ὑπὸ τὴν ἕω διέβαινε ξὺν τῇ
στρατιᾷ Ἀλέξανδρος ἐς τῶν Ἰνδῶν
4 τὴν γῆν· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ οὔτε οἷς τισι
νόμοις διαχρῶνται ἐν τῇδε τῇ ξυγ-
γραφῇ ἀνέγραψα, οὔτε ζῶα εἰ δή
τινα ἄτοπα ἡ χώρα αὐτοῖς ἐκφέ-
ρει, οὔτε ἰχθύας ἢ κήτη ὅσα ἢ οἷα ὁ
Ἰνδὸς, ἢ ὁ Ὑδάσπης, ἢ ὁ Γάγγης,
ἢ ἄλλοι Ἰνδῶν ποταμοὶ φέρουσιν,
οὐδὲ τοὺς μύρμηκας, τοὺς τὸν χρυ-
σὸν σφίσιν ἐργαζομένους, οὐδὲ
5 τοὺς γρῦπας τοὺς φύλακας, οὐδὲ
ὅσα ἄλλα ἐφ' ἡδονῇ μᾶλλόν τι
πεποίηται, ἢ ἐς ἀφήγησιν τῶν ὄν-
των· ὡς τάγε κατ' Ἰνδοὺς ὅσα ἂν
ἄτοπα

(a) *Curt.* 8, 9, 20. & 16.

Cap. IV. 1. ὅπη καὶ] *quandoquidem, quemadmodum etiam.*
4. ἄτοπα] Curtius 8, 9. 16. dicit *animalia insitata, ceteris gentibus, nisi invecta.*
ὅσα ἢ οἷα] *quanta aut qualia.* De his autem plura narrantur in Indic. cap. 30, 1.
μύρμηκας] De his in Indic. cap. 15, 5.
5. οὐδὲ ὅσα ἄλλα] *neque alia quæ ad delectationem potius conficta sunt.*

ὅποσα ψεύσωνται, οὐκ ἐξελεγ-
χθησόμενα πρὸς οὐδαμῶν. Ἀλλὰ 6
Ἀλέξανδρος γὰρ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ
στρατεύσαντες τὰ πολλὰ ἐξήλεγ-
ξαν, ὅσα γε μὴν καὶ αὐτῶν ἐστιν οἱ
ἐψεύσαντο. Ἀχρύσους τε εἶναι 7
Ἰνδοὺς ἐξήλεγξαν, ὅσους τε δὴ
Ἀλέξανδρος ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπῆλθε
(πολλοὺς δὲ ἐπῆλθε) καὶ ἥκιστα
χλιδῶντας κατὰ τὴν δίαιταν· ἀλ- 8
λὰ μεγάλους μὲν τὰ σώματα, οἷα
μεγίστους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν,
πενταπήχεις τοὺς πολλοὺς, ἢ ὀ-
λίγον ἀποδέοντας· καὶ μελαντέ-
ρους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλὴν
Αἰθιόπων, καὶ τὰ πολέμια πολύ
τι γενναιοτάτους, τῶν γε δὴ τότε
ἐνοίκων τῆς Ἀσίας. Τὸ γὰρ Περ- 9
σῶν τῶν πάλαι, ξὺν οἷς ὁρμηθεὶς
ὁ Κῦρος ὁ Καμβύσου Μήδους τε τὴν
ἀρχὴν τῆς Ἀσίας ἀφείλετο, καὶ
ἄλλα ἔθνη τὰ μὲν κατεστρέψατο,
τὰ δὲ προσχωρήσαντά οἱ ἑκόντα
κατέσχεν, οὐκ ἔχω ἀτρεκῶς ὥς γε

surda de Indiis confingant, neminem fint habituri qui eos mendacii arguat. Cæterum Alexander & qui cum Alexandro militarunt, multa deprehenderunt quæ de ipsis nonnulli mentiti sunt. Indos enim, quos Alexander cum exercitu adiit (multos autem adiit) aurum non habere, neque delicato victu uti compererunt. Cæterum grandibus quidem corporibus præditos esse, quippe qui maximi sint omnium Asiæ populorum, quinque cubitos aut paulo minus plerique alti, cæterisque mortalibus, exceptis Æthiopibus, nigriores. omnium etiam Asiæ populorum bellicosissimi. Nam Persas illos, quorum virtute olim Cyrus Cambysis Asiæ imperium Medis abstulit, aliasque gentes partim subegit, partim voluntariâ deditione recepit, non ausim in universum cum Indis comparare. Nam Persæ

6. ὅσα γε μὴν] Una literula insulse apposita rem omnem pervertit. Scribendum enim ὅσα γε μὴ καὶ, ut est in optimo pluribusque aliis MSS. & vertendum: *multa deprehenderunt, nisi quæ nonnullis quoque illorum placuit comminisci.* Inquit enim Arrianus omnes fabulas de Indis esse satis patefactas ab Alexandri commilitonibus, nisi si quos & ipsi fictis narrationibus ludos ac risus sparserunt, hominum infantiam frustrantes. *Gronov.*

8. οἷα μεγίστους] MS Opt. & alii οἴκε. *Idem.*

τῶν γε δὴ τότε ἐνοίκων] *Illorum utique, qui tunc Asiam incolebant*, ætate nempe Alexandri. Quod τότε non erat omittendum, utpote propterea additum, ne quis omnes, qui unquam fuerunt, Asiæ incolas ab Indis bellica laude superatos putet. Nam de antiquis illis Persis, qui duobus ante seculis vixerant, Arrianus ait, se non satis scire, sint ne illi Indis æquiparandi. Vitæ quidem cultu & disciplina eis similes fuisse, in hoc autem inferiores videri, quod a Scythis bello fuerint victi. Quanquam & Indos primum Bacchus, deinde Alexander vicit, Indic. 5. 7. & 8.

9. ὥς γε δὴ πρὸς τοὺς Ἰνδῶν] *cum Indis certe quidem.* Quasi diceret, quin aliis populis bellica virtute Persæ præstiterint, dubium non esse, Indis autem qua ratione comparandi sint, sibi non satis liquere.

sæ iis temporibus & inopes erant, & aspera loca colebant, & leges atque instituta habebant Laconicæ disciplinæ maxime consentanea. Clades vero quam Persæ in Scythicâ regione acceperunt, equidem pro certo affirmare non ausim, an iis quod locorum angustiis pressi essent, an aliâ quapiam Cyri culpâ acciderit, an quod Persæ Scythis illis bellicâ virtute inferiores fuerint.

V. Cæterum de Indis seorsum scribam, quæ narratu fideque dignissima tum ii qui cum Alexandro militarunt, tum Nearchus qui Oceani Indici oram pernavigavit, deinde quæ Megasthenes & Eratosthenes probatissimi autores memoriæ prodiderunt: Indorum etiam leges atque instituta, & si quæ illic monstrosa animalia nascantur, ipsam denique totius exterioris maris in orâ navigationem describam. In præsentiâ vero tantum quantum ad Alexan-

10 δὴ πρὸς τὰ Ἰνδῶν ξυμβαλεῖν· καὶ γὰρ καὶ Πέρσαι τότε πένητές τε ἦσαν, καὶ χώρας τραχείας οἰκήτορες, καὶ νόμιμα σφίσιν ἦν, οἷα ἐγγύτατα εἶναι τῇ Λακωνικῇ παι-
11 δεύσει· τὸ δὲ τραῦμα τὸ γενόμενον Πέρσαις ἐν τῇ Σκυθικῇ γῇ, οὐδὲ τοῦτο ἔχω ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν, πότερα δυσχωρίαις ξυνενεχθεῖσιν, ἢ τινὶ ἄλλῃ Κύρου ἁμαρτίᾳ ξυνέβη, ἢ Σκυθῶν γε τῶν ταύτῃ κακίους τὰ πολέμια Πέρσαι ἦσαν.

1 V. Ἀλλ' ὑπὲρ Ἰνδῶν ἰδίᾳ μοι γεγράψεται, ὅσα πιστότατα ἐς ἀφήγησιν οἵ τε ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, καὶ ὁ ἐκπεριπλεύσας τῆς μεγάλης θαλάσσης τὸ κατ' Ἰνδοὺς Νέαρχος, ἐπειθ' ὅσα Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμω ἄνδρε ξυνεγραψάτην· καὶ νόμιμα ἅττα Ἰνδοῖς ἐστι, καὶ εἰ δή τινα ἄτοπα ζῶα αὐτόθι φύεται, καὶ τὸν παράπλουν αὐτὸν τῆς ἔξω
2 θαλάσσης. Νῦν δ' ὅσον ἐς τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἀποχρῶν ἐφαίνετο, τοσόνδε μοι ἀναγεγράφθω

τῶν

10. πένητές τε ἦσαν] Quod hic de priscis illis Persis dicitur, eos & pauperes fuisse, & regionem asperam incoluisse, utrumque ex Xenophontis Cyropædia petitum est lib. 7. p. 155. sub fin. ubi hæ caussæ allegantur, cur Cyrus, cum Babylone jam degeret, Persas sibi potissimum satellites legere voluerit: Εἰδὼς οὖν Πέρσας τοὺς οἴκοι, κακοβιωτάτους μὲν ὄντας διὰ πενίαν, ἐπιπονώτατα δὲ ζῶντας διὰ τὴν τῆς χώρας τραχύτητα, καὶ διὰ τὸ αὐτουργοὺς εἶναι, τούτους ἐνόμισε μάλιστ' ἂν ἀγαπᾶν τὴν παρ' ἑαυτῷ δίαιταν. *Quare quum sciret Persas, qui domi essent, vitam agere durissimam propter inopiam, & in maximis laboribus, tum ob agri Persici asperitatem, tum quia sua se industria alant: hos potissimum arbitrabatur amplexuros hanc vivendi apud se rationem.* Et lib. 1. p. 7. l. 18. Persia dicitur ὀρεινὴ χώρα.

καὶ νόμιμα σφίσιν ἦν] Et hæc ex Xenophonte suo sumsit Arrianus. Is enim de Persicæ juventutis institutione accuratissime agit Cyropæd. lib. 1. p. 3. & seqq. de Laconica autem disciplina in libello de Lacedæmoniorum rep. p. 535. & seqq.

11. τὸ δὲ τραῦμα] De hac clade vide not. ad 4, 11, 16.

Cap. V. 1. ἐπειθ' ὅσα] Lege cum optimo ἐπὶ δὲ ὅσα, *insuper vero quæcunque.* *Gronov.*

τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος ἀπείργειν τὴν Ἀσίαν, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ Μυκάλης τοῦ καταντικρὺ Σάμου τῆς νήσου ὄρους, ἀποτεμνόμενον δὲ τήν τε Παμφυλίων καὶ Κιλίκων γῆν, ἔνθεν μὲν ὡς ἐς Ἀρμενίαν παρήκειν· ἀπὸ δ' Ἀρμενίων ὡς ἐπὶ Μηδίαν παρὰ Παρθυαίους τε καὶ Χορασμίους· κατὰ δὲ Βακτρίους ξυμβάλ- 3
λειν τῷ Παραπαμίσῳ ὄρει, ὃ δὴ Καύκασον ἐκάλουν οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ξυστρατεύσαντες Μακεδόνες (ὡς μὲν λέγεται) τὰ Ἀλεξάνδρου αὔξοντες, ὅτι δὴ καὶ ἐπέκεινα ἄρα τοῦ Καυκάσου κρατῶν τοῖς ὅπλοις ἦλθεν Ἀλέξανδρος· τυχὸν δὲ καὶ ξυνεχὲς τυγχάνει ὂν 4
τοῦτο τὸ ὄρος τῷ ἄλλῳ τῶν Σκυθῶν Καυκάσῳ, καθάπερ οὖν αὐτῷ τούτῳ ὁ Ταῦρος· καὶ ἐμοὶ αὐτῷ πρότερόν ποτε ἐπὶ τῷδε λέλεκται Καύκασος τὸ ὄρος τοῦτο, καὶ ὕστερον τῷδε τῷ ὀνόματι κληθήσεται· 5
τὸν δὲ Καύκασον τοῦτον καθήκειν ἔστε ἐπὶ μεγάλην τὴν πρὸς ἕω τε καὶ Ἰνδοὺς θάλασσαν. Τοὺς οὖν 6
ποταμοὺς ὅσοι κατὰ τὴν Ἀσίαν λόγου ἄξιοι, ἐκ τοῦ Ταύρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου ἀνίσχοντας, τοὺς μὲν

dri res gestas pertinet, adscribendum mihi putavi. Taurus mons per omnem Asiam porrigitur (a), initio facto à Mycale monte qui est Samo insulæ oppositus: deinde Pamphyliam ac Ciliciam secans in Armeniam protenditur; ex Armeniis in Mediam trans Parthos & Chorasmios penetrat. ac circa Bactrianos Parapamiso monti committitur, quem Macedones Alexandro militantes Caucasum appellabant, studio (ut fertur) Alexandri res gestas amplificandi. quasi Caucasum continuatâ victoriâ Alexander superasset. Fieri autem potest, ut hic ipse mons cum altero Scytharum Caucaso coëat, quemadmodum Taurus cum hoc, atque ego quidem ipse idcirco superius hunc montem Caucasum vocavi, & deinceps hoc nomine appellabo. Porro Caucasus hic Orientem versus ad Oceanum Indicum pertinet. Omnes itaque fluvii quotquot per Asiam celebres sunt ex Tauro & Caucaso orientes, alii quidem in

(a) Curt. 7, 3, 19.

2. ἀναγεγράφθω] Licet verbum sit præteriti temporis, refertur tamen non ad antecedentia, sed ad ea, quæ hoc & sequenti capite usque ad septimi initium subjunguntur. Unde toto hoc capite obliqua est oratio.

Παμφυλίων] Mss. prorsus omnes Παμφύλων. Gronov.

3. ὃ δὴ Καύκασον ἐκάλουν] Hæc verba usque ad τῷδε τῷ ὀνόματι κληθήσονται, rectius parenthesi includerentur, quo recta oratio ab obliqua secerneretur.

4. τῷ ἄλλῳ τῶν Σκυθῶν] Ms. Opt. τῷ ἄλλῳ Σκυθικῷ Καυκ. Gronov.

πρότερόν ποτε] Supra 5, 3, 11. Eodem nomine appellat & Curtius 7, 3, 19. & 8, 9, 3.

5. τὴν πρὸς ἕω τε] Dicit, hunc Caucasum pertinere ad magnum mare, quod & Orientem versus est & Indos. Gronov.

in Septentrionem aquas volvunt, eorumque nonnulli in Mæotim paludem feruntur; alii vero in Hyrcanium mare, Oceani sinum, labuntur; alii austrum versus fluunt: ii sunt Euphrates, Tigris, Indus, Hydaspes, Acesines, Hydraotes, Hyphasis, denique quotquot medii inter hos & Gangem in mare feruntur; aut per palustria loca occulto meatu sub terris labuntur, quemadmodum Euphrates fluvius se condit.

VI. Qua igitur Asiæ situs ita se habet, ut Taurus & Caucasus eam ab zephyro in subsolanum scindat, illac duæ hæ maximæ totius Asiæ partes à Tauro fiunt. hæc quidem meridiem & notum, altera septentrionem ac boream spectans. Porro Asiæ quæ ad austrum vergit, quæ & ipsa in quatuor partes scinditur,

ὡς ἐπ' ἄρκτον τετραμμένον ἔχειν τὸ ὕδωρ, καὶ τούτων τοὺς μὲν ἐς τὴν λίμνην ἐκδιδόναι τὴν Μαιῶτιν, τοὺς δ' ἐς τὴν Ὑρκανίαν καλουμένην θάλασσαν, καὶ ταύτην κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης θαλάσσης·
7 τοὺς δὲ ὡς ἐπὶ νότον ἄνεμον, τὸν Εὐφράτην τε εἶναι καὶ τὸν Τίγρητα, καὶ τὸν Ἰνδόν τε, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ Ἀκεσίνην, καὶ Ὑδραώτην, καὶ Ὕφασιν, καὶ ὅσοι ἐν μέσῳ τούτων τε καὶ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ ἐς θάλασσαν καὶ οὗτοι ἐσβάλλουσιν· ἢ εἰς τεναγώδη ἀναχεόμενοι ἀφανίζονται, καθάπερ ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀφανίζεται.

1 VI. Ὅτῳ δὴ τὰ τῆς Ἀσίας ὧδε ἔχει, ὡς πρὸς τοῦ Ταύρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου τέμνεσθαι ἀπ' ἀνέμου ζεφύρου, ὡς ἐπ' ἀπηλιώτην ἄνεμον τὴν Ἀσίαν· τούτῳ δύο μὲν αὗται μέγισται πρὸς αὐτοῦ τοῦ Ταύρου τῆς Ἀσίας μοῖραι γίγνονται, ἡ μὲν πρὸς μεσημβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον τοῦ Ταύρου κεκλιμένη, ἡ δὲ ἐπ' ἄρκτον
2 τε καὶ ἄνεμον βοῤῥᾶν. Τῆς δὲ ὡς ἐπὶ νότον

6. καὶ ταύτην κόλπον οὖσαν] Antiquissima hac de re sententia est Herodoti 1. 203. *hoc mare per sese esse, nec cum ullo alio commisceri*, quam recentiores probant. Vide Freinsh. ad Curt. 6, 4, 19. Arrianus ipse de eo dubie sentit 7, 16, 2.

7. ἐς τεναγώδη] *in palustria diffusi evanescunt, quemadmodum Euphrates fluvius evanescit*, infra 7, 7, 9.

CAP. VI. 1. Ὅτῳ δὴ] *Cuicunque Asiæ situs ita habet*, h. e. quicunque Asiam ita describit atque dividit, *ut per Taurum & Caucasum secetur Asia a vento zephyro versus subsolanum ventum*, i. e. ab occidente versus orientem: *ei quidem duæ hæ maximæ Asiæ partes ab eodem Tauro fiunt*, i. e. is statuit, Asiam in duas partes per montem Taurum dividi, *altera quidem ad meridiem & ventum austrum Tauri vergens*, h. e. ad eam partem, qua Taurus austrum accipit. Dativi ὅτῳ & τούτῳ non locum, sed personam notant. Ususque est noster Auctor iisdem casibus eodem prorsus modo Ind. 3, 3. εἰ ἄν ἐν αὐτῷ scil. Eratostheni ἡ πλευρὰ τῆς Ἰνδῶν γῆς. - - τοῦτο μὲν αὐτῷ πλάτος. 7. Μεγασθένει δὲ τὸ ἀπὸ ἀνατολῶν ἐς ἑσπέρην πλάτος ἐστί. 8. τοῦτο δὲ αὐτῷ μῆκος γίγνεται.

ἤτοι Ἀσίας τετραχῇ οὕτω τεμνομένης, μεγίστην μὲν μοῖραν τὴν Ἰνδῶν γῆν ποιεῖ Ἐρατοσθένης τε καὶ Μεγασθένης, ὃς ξυνῆν μὲν Σιβυρτίῳ τῷ σατράπῃ τῆς Ἀραχωσίας· πολλάκις δὲ λέγει ἀφικέσθαι παρὰ Σανδράκοττον τὸν Ἰνδῶν βασιλέα·
3 ἐλάχιστον δὲ ὅσην ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀπείργει ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν· δύο δὲ αἱ μεταξὺ Εὐφράτου τε ποταμοῦ καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἀπειργόμεναι, αἱ δύο ξυντεθεῖσαι μόλις ἄξιαι τῇ Ἰνδῶν γῇ ξυμβαλεῖν·
4 ἀπείργεσθαι δὲ τὴν Ἰνδῶν χώραν πρὸς μὲν ἕω τε καὶ ἀφηλιώτην ἄνεμον, ἔστ' ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ· τὸ πρὸς βορρᾶν δὲ αὐτῆς ἀπείργειν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, ἔστ' ἐπὶ τοῦ Ταύρου τὴν ξυμβολήν· τὴν δὲ ὡς πρὸς ἑσπέραν τε καὶ ἄνεμον Ἰάπυγα ἔστ' ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ἀποτέμνεται.
5 Καὶ ἔστι πεδίον ἡ πολλὴ αὐτῆς· καὶ τοῦτο (ὡς εἰκάζουσιν) ἐκ τῶν ποταμῶν προσκεχωσμένον· εἶναι γὰρ οὖν καὶ τῆς ἄλλης χώρας ὅσα πεδία οὐ πρόσω θαλάσσης τὰ πολλὰ τῶν ποταμῶν παρ' ἑκάστοις ποιήματα, ὥς τε καὶ χώρας τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ποταμοῖς ἐκ παλαιοῦ προσκεῖσθαι,
6 καθάπερ Ἕρμου τέ τι πεδίον λέγεσθαι, ὃς κατὰ τὴν Ἀσίαν γῆν ἀνίσχων ἐξ ὄρους Μητρὸς Δινδυμήνης,

maximam partem esse statuit Indorum regionem Eratosthenes & Megasthenes: qui quidem quum apud Sibyrtium Arachosiorum satrapam degeret, frequenter se ad Sandracottum Indorum regem commeasse scribit: minimam vero, quam Euphrates intersecat, ad nostrum mare conversam: reliquas duas inter Euphratem & Indum positas, si conjungantur, vix dignas esse quæ Indorum regioni comparentur. Terminari autem Indiam, orientem & subsolanum versus, adusque meridiem, Oceano: à septentrione verò, Caucaso monte, ad Tauri usque confinia: ab occidente & Japyge vento, ad Oceanum usque, Indo amne distingui. magnamque ejus partem planam & campestrem esse; quæ quidem planities (ut suspicantur) ab ipsis fluminibus terram suâ alluvione accumulantibus fit, quemadmodum reliqua campestria loca non procul à mari sita planitiem suam fluminum alluvionibus debent. adeo ut regionum ipsarum appellationes fluminibus jam olim inditæ sint: quemadmodum Hermi campus dicitur, qui amnis in Asiâ

4. Ἰάπυγα] Ventus hic spirat ab occasu solstitiali. Latine Corus vocatur.
5. τῶν ποταμῶν παρ' ἑκάστοις] *fluminum singulorum* sive *per se*. Ita mox 9. ὅτι τι ποταμὸς παρ' ἑκάστοις, *amnis fluvius per se*, sive solus. In optimo Gronovius haberi ait παρ' ἑκάστων.

Asiâ oriens ex monte Matris Dindymenes, ad Smyrnam urbem Æolicam in mare fluit. item Caystri campus Lydius, à Lydio flumine, & Caici alius in Mysiâ, & Mæandri in Cariâ, Miletum Ionicam urbem usque. Ægyptum quoque Herodotus & Hecatæus historiarum scriptores, (nisi alterius cujuspiam quam Hecatæi sint illa de regione Ægypti scripta) fluminis donum eodem modo appellant: neque inanibus argumentis Herodotus id ita esse demonstrat, adeo ut & regioni ipsi fortasse fluminis nomen inditum sit. Quod autem amnis hic olim Ægyptus vocatus sit, quem nunc Ægyptii pariter reliquæque extra Ægyptum gentes Nilum appellant, Homeri auctoritas satis probaverit, qui Menelaum ad Ægypti fluminis ostium classem constituisse commemorat. Si igitur singuli amnes, neque ii quidem magni, id præstant, ut in mare prolabentes, quum multum luti atque limi secum ex superioribus locis ubi fontes eorum oriuntur trahant,

παρὰ πόλιν Σμύρναν Αἰολικὴν ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· καὶ ἄλλο Καΰστρου πεδίον Λύδιον, ἀπὸ Λυδίου ποταμοῦ, καὶ Καΐκου ἄλλο ἐν Μυσίᾳ, καὶ Μαιάνδρου τὸ Καρικὸν, ἔστ᾽ ἐπὶ Μίλητον πόλιν Ἰωνικήν.
7 Αἴγυπτον Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑκαταῖος οἱ λογοποιοὶ (ἢ εἰ δή του ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήματα) δῶρόν τε τοῦ ποταμοῦ ἀμφότεροι ὡσαύτως ὀνομάζουσι, καὶ οὐκ ἀμαυροῖς τεκμηρίοις ὅτι ταύτῃ ἔχει Ἡροδότῳ ἐπιδέδεικται· ὡς καὶ τὴν γῆν αὐτὴν τυχὸν ποταμοῦ εἶναι ἐπώνυ-
8 μον. Αἴγυπτος γὰρ τὸ παλαιὸν ὁ ποταμὸς ὅτι ἐκαλεῖτο, ὅντινα νῦν Νεῖλον Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ ἔξω Αἰγύπτου ἄνθρωποι ὀνομάζουσιν, ἱκανὸς τεκμηριῶσαι Ὅμηρος, λέγων ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Αἰγύπτου ποταμοῦ τὸν Μενέλεων στῆσαι τὰς
9 νέας. Εἰ δή οὖν εἷς τε ποταμὸς παρ᾽ ἑκάστοις, καὶ οὐ μεγάλοι οὗτοι ποταμοὶ, ἱκανοὶ γῆν πολλὴν ποιεῖσθαι, ἐς θάλασσαν προχεόμενοι, ὁπότε ἰλὺν καταφέροιεν καὶ πηλὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων, ἔνθεν περ αὐτοῖς αἱ πηγαί εἰσιν, οὐδ᾽ ὑπὲρ τῆς Ἰνδῶν

6. Καΰστρου πεδίον] Xenoph. lib. 1. exped. p. 194. l. 23. Καΰστρου πεδίον dicit πόλιν οἰκουμένην, *urbem frequentem*.

7. ἢ εἰ δή του ἄλλου] *aut si cujus alius*. Ut Cic. offic. l. 1. c. 10. Q. *Fabium Labeonem, seu quem alium*.

8. Ὅμηρος] Locus exstat Odyss. Δ. pag. 132. med. edit. Giphanii. Verba vide infra ad 6, 1, 4.

9. γῆν πολλὴν ποιεῖσθαι] Mss. omnes ποιῆσαι. *Gronov.*

οὐδ᾽ ὑπὲρ τῆς Ἰνδῶν] *neque de Indorum regione incredibile esse debet, quomodo magna ex parte campestris sit.* Ὅπως ut in aliis locis, ita & hic notat *quomodo, qua ratione*, significatque quale sit id, quod videri non debeat fidem excedere. Ita fere Petron. in Satyr. p. 49. *Postero die populus miratus est qua ratione mortuus isset in crucem.*

οὐδὲν ἄρα χώρας ἐς ἀπιστίαν εἶναι ἄξιον, ὅπως πεδίον τε ἡ πολλή ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν τὸ πεδίον ἔχει προσκεχωσμένον. 10 Ἕρμον μὲν γὰρ, καὶ Κάϋστρον, καὶ Κάϊκόν τε καὶ Μαίανδρον, ἢ ὅσοι πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Ἀσίας ἐς τήνδε τὴν ἐντὸς θάλασσαν ἐκδιδοῦσιν, οὐδὲ ξύμπαντας ξυντεθέντας ἑνὶ τῶν Ἰνδῶν ἄξιον ξυμβαλεῖν πλήθους ἕνεκα τοῦ ὕδατος, μὴ ὅτι τῷ Γάγγῃ τῷ μεγίστῳ, ἵνα οὔτε Νείλου ὕδωρ τοῦ Αἰγυπτίου οὔτε ὁ Ἴστρος ὁ κατὰ τὴν Εὐρώπην ῥέων ἄξιοι ξυμβαλεῖν· 11 ἀλλ' οὐδὲ τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ, ἐκεῖνοί γε πάντες ξυμμιχθέντες, ἐς ἴσον ἔρχονται· ὃς μέγας τε εὐθὺς ἀπὸ τῶν πηγῶν ἀνίσχει, καὶ πεντεκαίδεκα ποταμοὺς πάντας τῶν Ἀσιανῶν μείζονας παραλαβὼν, καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ κρατήσας, οὕτως ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν. 12 Ταῦτά μοι ἐν τῷ παρόντι περὶ Ἰνδῶν τῆς χώρας λελέχθω· τὰ δὲ ἄλλα ἀποκείσθω ἐς τὴν Ἰνδικὴν ξυγγραφήν.

VII. 1 Τὸ δὲ ζεῦγμα τὸ ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅπως μὲν ἐποιήθη Ἀλεξάνδρῳ, οὔτε Ἀριστόβουλος οὔτε Πτολεμαῖος, οἷς μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι, λέγουσιν· οὐδὲ αὐτὸς ἔχω ἀτρεκῶς εἰκάσαι, πότερα πλοίοις ἐζεύχθη ὁ πόρος,

multum terræ ſuâ alluvione regioni addant: certe non video cur non idem de Indorum regione credi poſſit, quandoquidem magnâ ex parte campeſtris eſt, & fluvii in ejus campos alluvionem faciunt. Hermum enim & Cayſtrum, & Caicum, ac Mæandrum, reliquosque Aſiæ fluvios qui in mare interius feruntur, ne ſi omnes quidem conjunxeris, digni ſint qui uni Indorum flumini aquarum copiâ conferantur: nedum Gangi maximo, cui neque Nili Ægyptii fluenta, neque Iſter per Europam fluens comparari poſſunt. Sed ne ii quidem omnes ſi ſimul miſceantur, Indum æquant, qui magnus ſtatim ab ipſis fontibus erumpens, & xv majoribus, quam eſt quodlibet ex illis Aſiaticis, fluminibus in ſe receptis, nomen ſuum perpetuo retinens in mare contendit. Atque hæc quidem in præſentiâ de Indorum regione dixiſſe ſufficiat. reliqua in hiſtoriam Indicam rejiciantur.

VII. Quonam autem modo Alexandet Indum amnem ponte junxerit, neque Ariſtobulus neque Ptolemæus, quos ego maxime ſecutus ſum, ſcribunt. neque ego certi aliquid affirmare auſim; an navigiis pons junctus fuerit, quemadmodum

10. τὴν ἐντὸς θάλασσαν] *mare mediterraneum.* μὴ ὅτι τῷ Γάγγῃ] *non tantum Gangi* &c. cui paulo poſt reſpondet ἀλλ' οὐδὲ τῷ Ἰνδῷ, *ſed neque Indo.* Sic 3, 10, 7.

dum Hellespontus à Xerxe, & Bosporus ac Ister à Dario: an vero continuus pons flumini impositus fuerit. Mihi certe probabilius videtur navibus junctum fuisse. neque enim pontem jaci pateretur amnis altitudo: neque adeo brevi temporis spatio tam ingens opus perfici potuisset. At si omnino navigiis pons junctus fuit, an ea rudentibus colligata atque ita in ordinem ducta ponti jungendo suffecerint (ut Herodotus testatur Hellespontum ponte stratum fuisse) an vero eâ ratione quâ Romani Istrum aut Rhenum Celticum ponte junxerunt, & per Euphratem ac Tigrim quoties necesse fuit pontem duxerunt, ne hoc quidem ipsum compertum habeo. Porro celerrima expeditissimaque est Romanis, quod nôrim, struendorum pontium in navibus ratio: quam quidem ego, quod commemoratu digna est, hic recensebo. Naves iis demittuntur, lapsu fluminis, dato signo: non quidem rectâ, sed tanquam puppibus

καθάπερ ὁ Ἑλλήσποντός τε πρὸς Ξέρξου, καὶ ὁ Βόσπορός τε καὶ Ἴ-
στρος πρὸς Δαρείου, ἢ γέφυρα κατὰ
τοῦ ποταμοῦ διηνεκὴς ἐποιήθη αὐ-
2 τῷ. Δοκεῖ δὲ ἔμοί γε πλοίοις μᾶλ-
λον ζευχθῆναι· οὐ γὰρ ἂν δέξασθαι
γέφυραν τὸ βάθος τοῦ ὕδατος, οὐδ'
ἂν ἐν τοσῷδε χρόνῳ ἔργον οὕτως
3 ἄτοπον ξυντελεσθῆναι. Εἰ δὲ δὴ
πλοίοις ἐζεύχθη ὁ πόρος, πότερα
ξυντεθεῖσαι αἱ νῆες σχοίνοις καὶ
κατὰ στοῖχον ὁρμισθεῖσαι ἐς τὸ ζεῦ-
γμα ἀπήρκεσαν, (ὡς λέγει Ἡρό-
δοτος ζευχθῆναι τὸν Ἑλλήσπον-
4 τον) ἢ ὅτῳ τρόπῳ Ῥωμαίοις ἐπὶ τῷ
Ἴστρῳ ποταμῷ ζεῦγμα ποιεῖσθαι,
καὶ ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ τῷ Κελτικῷ, καὶ
τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγρητα ὁ-
σάκις κατέλαβεν αὐτοὺς ἀνάγκη
ἐγεφύρωσαν, οὐδὲ τοῦτο ἔχω ξυμ-
5 βαλεῖν· καίτοι γε ταχυτάτη, ὡς
ἐγὼ οἶδα, Ῥωμαίοις ἡ γεφύρωσις ἡ
διὰ τῶν νεῶν γίγνεται· καὶ ταύτην
ἐγὼ ἀφηγήσομαι ἐν τῷ παρόντι,
6 ὅτι λόγου ἐστὶν ἀξία. Αἱ νῆες αὐ-
τοῖς κατὰ πόρου ἀφίενται ἀπὸ ξυν-
θήματος, οὐκ ἐπ' εὐθὺ, ἀλλὰ
καθάπερ αἱ πρύμναν κρουόμεναι.
Ταύ-

Cap. VII. 6. κατὰ πόρυ] *in flumen*, vel *secundo flumine*.

αἱ πρύμναν κρουόμεναι] Πρύμναν κρούεσθαι *est quum remiges conversi in puppim impellunt navim, quum ante in proram impulissent*, ceu fieri solet, cum ad terram navis appellitur Latini dicunt *inhibere remos*, Curt. 4, 4, 9. estque ea inhibitio, ut Cicero ad Attic. lib. 13. epist. 21. scribit, *remigatio navem convertens ad puppim*. Huic in terra respondet ἐπὶ πόδα ὑποχωρεῖν infra 5, 17, 12. Justinus 2, 12, 7. *commisso prælio ite cessim, inhibete remos, & a bello discedite*. Perspicue Græcus interpres Thucydidis: πρύμναν κρούεσθαί ἐστι τὸ κατ' ὀλίγον ἀναχωρεῖν μὴ στρέψαντα τὸ πλοῖον· ὁ γὰρ οὕτως ἀναχωρῶν, ἐπὶ τὴν πρύμναν κωπηλατεῖ. *Puppim pulsare est sensim recedere nave non conversa. Qui enim ita recedit, versus puppim remigat.* Polyb lib. 16. c. 2 Avelli navis ab ea, cum qua cohærebat, non poterat, καίπερ πολλάκις ἐπιβαλλόμενος πρύμναν κρούειν, *quantumvis retro puppim inhibere sæpe esset conatus*. Non ergo recto & libero cursu naves a fluminis impetu auferri sinebant, sed retro remigando eas paululum inhibebant.

Ταύτας ὑποφέρει μὲν, οἷα εἰ- 7
κὸς, ὁ ῥοῦς· ἀνέχει δὲ κελήτιοι
ἐπῆρες, ἔστ' ἂν καταστήσῃ ἐς τὸ
τεταγμένον χωρίον· καὶ ἐνταῦθα 8
ἤδη καθίεται πλέγματα ἐκ λύ-
γου πυραμοειδῆ, πλήρη λίθων λο-
γάδων, ἀπὸ πρώρας ἑκάστης νεὼς,
τοῦ ἀνέχειν τὴν ναῦν πρὸς τὸν ῥοῦν.
Ὅτε δὲ μία τις τῶν νεῶν ἅμα δὴ 9
ἐσχέθη, καὶ ἄλλη ἀπὸ ταύτης
διέχουσα ὅσον ξύμμετρον πρὸς
ἰσχὺν τῶν ἐπιβαλλομένων, ἀν-
τίπρωρος πρὸς τὸ ῥεῦμα ὁρμίζε-
ται· καὶ ἀπ' ἀμφοῖν ξύλα τε ἐς 10
εὐθὺ ὀξέως ἐπιβάλλεται, καὶ σα-
νίδες ἐγκάρσιαι ἐς τὸ ξυνδεῖν καὶ
διὰ πασῶν οὕτω τῶν νεῶν, ὅσαι
ἱκαναὶ γεφυρῶσαι τὸν πόρον, χω-
ρεῖ τὸ ἔργον. Ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ 11
ζεύγματος κλίμακες προσβάλ-
λονται καταπηγνύμεναι, τοῦ
ἀσφαλεστέραν τοῖς τε ἵπποις καὶ
τοῖς ζεύγεσι τὴν ἔφοδον γίγνε-
σθαι, καὶ ἅμα ὡς σύνδεσμος εἶναι
τοῦ ζεύγματος· δι' ὀλίγου τε 12
ξυντελεῖται ἅπαν, καὶ ξὺν πολ-
λῷ θορύβῳ, καὶ τὸ τεταγμένον ἐν
τῷ δρωμένῳ ὅμως οὐκ ἄπεστιν· οἵ
τε παρακελευσμοὶ ὡς ἐντύχοιεν
κατὰ ναῦν ἑκάστην, καὶ αἱ ἐπιτι-

inhibitæ: Atque has quidem
ſubducit, ut par eſt, curſus
fluminis: remigiorum vero im-
pulſus retinet, donec ad ſta-
tum locum pervenerint. At-
que ibi crates vimineas, in py-
ramidis formam plexas, ſele-
ctis ad id ſaxis oppletas, à pro-
râ cujusque navis demittunt,
ad inhibendum fluminis cur-
ſum. Simul autem una navium
ita firmata fuerit, & alia juxta
illam, tanto ſpatio ab eâ ſepa-
rata, quantum ad firmitatem
inſternendorum requiri vide-
tur, pariter prorâ obverſâ in
fluminis curſum ſtatuitur. &
in utrisque tigna ſtatim in di-
rectum injiciuntur, tabulæque
transverſæ quibus tigna jun-
gantur ac colligentur. Ita dein-
ceps per ceteras naves opus
procedit, quantæ ad jungen-
dum ponte flumen ſufficiant.
Ad utrumque vero pontis ca-
put gradus in terram depacti
adjiciuntur, quo tutior equis
jumentisque ſit ingreſſus, & ſi-
mul ut veluti vinculum ſint to-
tius pontis. Brevi autem tem-
pore totum opus perficitur,
& cum magno tumultu, nec
tamen ordo & decorum abeſt.
Adhortationes etiam per ſin-
gulas

7. κελήτιοι ἐπῆρες] *Κελήτιον parvum navigium actuarium*; ἐπῆρες vertitur quidem in Lexicis *paratum*, videtur autem potius eſſe *adhærens*. Cumque unum navigium idque parvum, nequaquam par eſſe potuerit remorando curſui tot navium, ſingulis navibus ſingula κελήτια adhæſiſſe intelligendum eſt.

8. πρὸς τὸν ῥοῦν] *ad ſiſtendam navem contra fluvii curſum*. Gronov.

11. Ἑκατέρωθεν] *Ad utrumque pontis latus*, non ad caput, uti recte monet Gronovius, cui etiam κλίμακες ſunt *lorica & cancelli*, ut nos vocamus in pontibus, ἔφοδος autem *ingreſſus in ipſo ponte*, non adſcenſus in eum. Quo ſenſu exſtat ἔφοδος 5, 15, 9.

12. ὡς ἐντύχοιεν] MS. Opt. ὡς τύχοιεν. *Gronov.*

gulas naves, & objurgationes eorum qui segnius munus obeunt, nihil impediunt aut tollunt, vel mandatorum auditionem, vel operandi celeritatem.

VIII. Atque hæc sunt, quæ Romanis jam olim usitata. Quonam verò pacto Indus amnis ponte junctus fuerit, mihi non constat. neque enim qui cum Alexandro militarunt, ullam ejus mentionem fecerunt. putarim tamen eos proxime ad hanc rationem accessisse: si vero aliâ quapiam arte usi fuerint, illa valeat. Transmisso itaque Indo Alexander rursum diis patrio more sacrum facit. atque inde profectus, Taxila urbem populosam atque opulentam pervenit. Est enim hæc omnium quæ inter Indum & Hydaspem sunt oppidorum maxima. Taxiles urbis præses, quique in eâ urbe erant Indi amice eum exceperunt: Alexander iis tantum finitimæ regionis quantum petierunt adjecit. Eo loci legati ad Alexandrum ab Ambisaro montanorum Indorum rege cum ipsius Ambisari fratre, aliis aliquot primoribus comitato, venerunt, nonnulli etiam à Doxareo præside, dona adferentes (*a*). In Taxilis Alexander rursus sacrificia consueta peragit, ludos gymnicos & equestres facit. & Philippo Machatæ F.

μήσεις τοῦ ἐκλιποῦς, οὔτε τὴν κατάκουσιν τῶν παραγγελμάτων οὔτε τὴν ὀξύτητα τοῦ ἔργου ἀφαιροῦνται.

1 VIII. Ῥωμαίοις μὲν δὴ οὕτω
ταῦτα ἐκ παλαιοῦ ἐπήσκηται·
Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὅπως ἐζεύχθη ὁ
Ἰνδὸς ποταμὸς, οὐκ ἔχω εἰπεῖν,
ὅτι μηδὲ οἱ ξυστρατεύσαντες αὐτῷ
εἶπον· ἀλλά μοι δοκεῖ ὡς ἐγγυτάτω
τούτων ἐζεῦχθαι· ἢ εἰ δή
τινι ἄλλῃ μηχανῇ, ἐκείνη ἐχέτω.
2 Ὡς δὲ διέβη πέραν τοῦ Ἰνδοῦ
ποταμοῦ, καὶ ἐνταῦθα αὖ θύει
κατὰ νόμον Ἀλέξανδρος· ἄρας δὲ
ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ, ἐς Τάξιλα ἀφίκετο
πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα,
τὴν μεγίστην τῶν μεταξὺ
Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου·
3 καὶ ἐδέχετο αὐτὸν Ταξίλης ὁ ὕπαρχος
τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ οἱ
ταύτῃ Ἰνδοὶ φιλίως· καὶ Ἀλέξανδρος
προστίθησιν αὐτοῖς χώραν
4 τῆς ὁμόρου ὅσης ἐδέοντο. Ἧκον
δ' ἐνταῦθα παρ' αὐτὸν καὶ παρὰ
Ἀμβισάρου πρέσβεις, τοῦ τῶν
ὀρείων Ἰνδῶν βασιλέως, ὅ, τε
ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀμβισάρου, καὶ
ἄλλοι ξὺν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι·
καὶ παρὰ Δοξάρεως νομάρχου ἄλ-
5 λοι, δῶρα φέροντες. Καὶ ἐνταῦθα
αὖ Ἀλέξανδρος ἐν Ταξίλοις θύει
ὅσα οἱ νόμος, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ
γυ-

(*a*) *Curt.* 8, 13, 1 & 2.

CAP. VIII. 1. ἐκείνη ἐχέτω] Sic Xenoph. exped lib. 3. p 239. l. 51. εἰ μὲν οὖν ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω. *Si quid ab alio rectius perspicitur, eum sequamur.*

4. Ἀμβισάρου] Optimus manifeste Ἀβισάρου absque μ. *Gronov.*

γυμνικῶν τε καὶ ἱππικῶν· καὶ ἀπο-
δείξας σατράπην τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν
Φίλιππον τὸν Μαχάτα, φρουράν
τε ἀπολείπει ἐν Ταξίλοις, καὶ τοὺς
ἀπομάχους τῶν στρατιωτῶν διὰ νό-
σον· αὐτὸς δὲ ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδά-
σπην ποταμόν. Ἐπέκεινα γὰρ τοῦ 6
Ὑδάσπου Πῶρος αὐτῷ εἶναι ἐξηγ-
γέλλετο ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, ἐ-
γνωκὼς εἴργειν τοῦ πόρου αὐτὸν, ἢ
περῶντι ἐπιτίθεσθαι. Ταῦτα ὡς ἔγνω 7
Ἀλέξανδρος, Κοῖνον μὲν τὸν Πολε-
μοκράτους πέμψας ὀπίσω ἐπὶ τὸν
Ἰνδὸν ποταμὸν, τὰ πλοῖα ὅσα παρ-
εσκεύαστο αὐτῷ ἐπὶ τοῦ πόρου τοῦ
Ἰνδοῦ, ξυντεμόντα κελεύει φέρειν ὡς
ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν· καὶ ξυν- 8
ετμήθη τε τὰ πλοῖα καὶ ἐκομίσθη
αὐτῷ, ὅσα μὲν βραχύτερα, διχῇ
διατμηθέντα, αἱ τριακόντοροι δὲ τρι-
χῇ ἐτμήθησαν, καὶ τὰ τμήματα
ἐπὶ ζευγῶν διεκομίσθη ἔστε ἐπὶ τὴν
ὄχθην τοῦ Ὑδάσπου· κἀκεῖ ξυμπη-
χθὲν τὸ ναυτικὸν αὖθις δὴ ὁμοῦ ὤφθη
ἐν τῷ Ὑδάσπῃ. Αὐτὸς δὲ ἀναλα- 9
βὼν ἥν τε δύναμιν ἔχων ἧκεν ἐς Τά-
ξιλα, πεντακισχιλίους τῶν Ἰνδῶν,
οὓς Ταξίλης τε καὶ οἱ ταύτῃ ὕπαρ-
χοι ἦγον, ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην
ποταμὸν, καὶ Ἀλέξανδρος κατεστρα-
τοπέδευσεν ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου.

IX. Καὶ Πῶρος κατὰ τὴν ἀντι- 1
πέραν ὄχθην ὤφθη ξὺν πάσῃ τῇ στρα-
τιᾷ, καὶ τῶν ἐλεφάντων τῷ στίφει.
Ταύτῃ μὲν δὴ ᾗ κατεστρατοπεδευ-

præside illius regionis constituto, præsidioque Taxilis imposito, milites valetudinis causâ bello inutiles ibi relinquit. ipse Hydaspen amnem versus movit. Porum enim ultra Hydaspen cum omni exercitu consedisse nuntiabatur, eo animo, ut aut Alexandrum transitu amnis prohiberet, aut transgressum adoriretur. Quibus cognitis Alexander Cœnum Polemocratis F. retro ad Indum amnem mittit, atque navigiis quæ ad trajiciendum Indum præparârat dissectis, ad Hydaspen fluvium ea transferat jubet. Navigia itaque dissecta allata sunt, brevioribus quidem in duas, quæ vero triginta remis instructa erant, in tres partes dissectis: segmenta curribus in ripam Hydaspis transvecta sunt. ibique navigiis rursus compactis atque in amnem deductis, ipse assumtis copiis quibuscum Taxila venit, dehinc quinque Indorum millia nactus, quos Taxiles ejusque regionis præsides ducebant, ad Hydaspen fluvium contendit, & ad ejus ripam castra locavit.

IX. Porus in adversâ ripâ cum omni exercitu conspiciebatur, elephantis stipatus (*a*). qui quidem quâ parte

(*a*) *Curt.* 8, 13, 6.

9. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν] *Ipse assumtis quibuscum Taxila venerat copiis, & quinque millibus Indorum, quos Taxiles &c.* Gronov.

te Alexandrum castra posuisse videbat, ipsemet transitum tuebatur: ad reliquas vero fluminis partes qua facilius transiri posse videbatur, præsidia mittebat, ducesque singulis præficiebat, qui Macedones transitu fluminis prohiberent. Hæc animadvertens Alexander, sibi quoque exercitum in varias partes mittendum esse statuit, ut Pori consilia turbaret dubiaque redderet. Diviso itaque in multas partes exercitu, aliis alio atque alio dimissis, partim quæcunque hostilia erant vastans, partim contemplans qua commodius transmitti flumen posset; duces etiam alios atque alios militibus imponens in varias partes dimisit. Multum præterea frumenti ex omni regione cis Hydaspen sitâ in castra convehebatur, ut Poro fides fieret Alexandrum ibi ad ripam hæsurum, donec aqua fluminis per hyemem subsidente facultas ei diversis partibus transeundi fieret. Navigia etiam in aliam atque aliam partem ducta, & pelles tentoriorum stramentis repletæ, totaque ripa equitatu pariter ac peditatu obsessa, anxium atque solicitum Porum tenebant: neque, siquid con-

κότα εἶδεν Ἀλέξανδρον, αὐτὸς μένων ἐφύλαττε τὸν πόρον· ὅσα δ' ἄλλα τοῦ ποταμοῦ εὐπορώτερα, ἐπὶ ταῦτα φρουρὰς διαπέμψας, καὶ ἡγεμόνας ἐπιστήσας ἑκάστοις, εἴργειν ἐπενόει διὰ τοῦ πόρου τοὺς
2 Μακεδόνας. Ταῦτα δὲ ὁρῶντι Ἀλεξάνδρῳ, κινητέα καὶ αὐτῷ ἐδόκει ἡ στρατιὰ πολλαχῇ, ὡς τῷ
3 Πώρῳ ἀμφίβολον γίγνεσθαι. Διελὼν δ' ἐς πολλὰ τὸν στρατὸν, τοὺς μὲν αὐτὸς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἦγε τῆς χώρας, τὰ μὲν πορθῶν ὅσα πολέμια, τὰ δὲ σκοπῶν, ὅπῃ εὐπορώτερος αὐτῷ ὁ ποταμὸς φανεῖται· τοὺς δὲ τῶν ἡγεμόνων ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἐπιτάξας, καὶ αὐτοὺς πολ-
4 λαχῇ διέπεμπε. Σῖτος δὲ αὐτῷ πάντοθεν ἐκ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ὑδάσπου χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον ξυνεκομίζετο, ὡς δῆλον εἶναι τῷ Πώρῳ, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη προσλιπαρεῖν τῇ ὄχθῃ, ἔστε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ μεῖον γενόμενον τοῦ χειμῶνος, πολλαχῇ παραδοῦναί οἱ τὸν
5 πόρον· τά τε πλοῖα αὐτῷ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ παραπλέοντα, καὶ οἱ διφθέραι τῆς κάρφης ἐμπιπλάμεναι, καὶ ἡ ὄχθη πλήρης πᾶσα φαινομένη τῇ μὲν ἱππέων, τῇ δὲ πεζῶν, οὐκ εἴα ἠρεμεῖν τὸν Πῶρον· οὐδὲ ἕν τι ἐπιλεξάμενον ἐς φυλακὴν ξύμ-

φορ

Cap. IX. 1. διὰ τοῦ πόρου] Particulam διὰ delendam censet Gronovius. Sic paulo ante 5, 8, 6. εἴργειν τοῦ πόρου αὐτόν.

3. τοὺς μὲν] *alios quidem ipse in alias atque alias regionis partes ducebat* &c. τοὺς δὲ, *alios vero aliis atque aliis ducibus attributos, & ipsos in varias partes dimittebat.* Nimirum non ita magnas copias singulis ducibus dedit, quo magis in diversa loca spargi posset exercitus.

φόρον, ἐς τοῦτο ἐκ πάντων πα-
6 ρασκευάζεσθαι· ἄλλως τε ἐν μὲν
τῷ τότε οἱ ποταμοὶ πάντες οἱ Ἰν-
δοὶ πολλοῦ τε ὕδατος καὶ θολεροῦ
ἔῤῥεον, καὶ ὀξέος τοῦ ῥεύματος· ἦν
γὰρ ὥρα ἔτους, ᾗ μετὰ τροπὰς μά-
λιστα ἐν θέρει τρέπεται ὁ ἥλιος·
7 ταύτῃ δὲ τῇ ὥρᾳ ὕδατά τε ἐξ οὐ-
ρανοῦ ἀθρόα τε καταφέρεται ἐς τὴν
γῆν τὴν Ἰνδικὴν, καὶ αἱ χιόνες αἱ
τοῦ Καυκάσου (ἔνθεν περ τῶν πολ-
λῶν ποταμῶν αἱ πηγαί εἰσι) κα-
τατηκόμεναι αὔξουσιν αὐτοῖς τὸ
8 ὕδωρ ἐπὶ μέγα· χειμῶνος δὲ ἔμ-
παλιν ἴσχουσι, ὀλίγοι τε γί-
γνονται καὶ καθαροὶ ἰδεῖν, καὶ εἰσὶν
ὅπου περάσιμοι, πλήν γε δὴ τοῦ
Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου, καὶ τυχὸν καὶ
ἄλλου· Ἀλλ' ὅ γ' Ὑδάσπης πε-
ρατὸς γίνεται.

1 X. Ταύτην οὖν τὴν ὥραν τοῦ
ἔτους προσμένειν ἐς τὸ φανερὸν ἔ-
φασκεν, εἰ ἐν τῷ τότε εἴργοιτο.
Ὁ δὲ, οὐδὲν μεῖον ἐφεδρεύων ἔμε-
νεν, εἴ πῃ λάθοι ὑφαρπάσας ὀξέως
2 τὸν πόρον· ᾗ μὲν δὴ αὐτὸς Πῶρος
κατεστρατοπεδεύκει πρὸς τῇ ὄχθῃ
τοῦ Ὑδάσπου, ἔγνω ἀδύνατος ὢν
περᾶσαι, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐ-
λεφάντων, καὶ ὅτι πολλὴ στρατιὰ

filii quod ad ripæ custodiam
6 expediret cepisset, id omnino
exequi sinebant. Accedebat
huc, quod eo tempore omnes
Indiæ fluvii multam eamque
turbulentam aquam trahe-
bant, & rapido cursu fereban-
tur. Erat enim per id anni
7 tempus solstitium æstivum.
quo quidem tempore creber-
rimi imbres è cœlo in Indo-
rum regionem ruunt, & Cau-
casi nivibus (quo in monte
multi fluviorum fontes oriun-
tur) æstu solutis amnes sum-
8 mopere augentur. hyeme ve-
ro rursum & nives sese conti-
nent, amnesque minores pu-
rioresque fiunt, ac nonnullis
in partibus vado transiri pos-
sunt, excepto Indo & Gange,
& fortassis alio aliquo. Hyda-
spes certe vado transiri potest.

1 X. Hoc itaque anni tem-
pus expectaturum se Alexan-
der vulgaverat, si tum tem-
poris transitu prohiberetur.
Nihilominus tamen observans
in castris manebat, eâ spe ut
2 alicubi clam hostibus celeri-
ter flumen transmitteret. Qu-
umque eâ quidem parte quâ
Porus castra posuerat ad ri-
pam Hydaspis transiri posse
diffi-

5. ἐς τοῦτο ἐκ πάντων] *neque si quid unum ad ripæ custodiam utile probavisset, ad id omnibus remediis comparare se sinebant* Gronov. Posset fortasse ἐκ πάντων & masculino genere accipi, quod *omnibus copiis* unum locum tueri Poro non licuerit, cum Alexander multis locis se transiturum simularet.

6. οἱ Ἰνδοὶ] Mss. Ἰνδικοί. *Gronov.*

8. ἴσχουσι] *decrescunt* scil. fluvii. Id enim notat hoc loco ἴσχειν, uti jam in Lexicis annotatum est.

τυχὸν καὶ ἄλλου] Mss. omnes adjiciunt τοῦ, id est, τινός. Sed & optimus ille una voce sic scribit καὶ ἀλλέττου. Quomodo legitur 5, 20. καὶ παρὰ Πώρου ἀλλέττου ὑπάρχου Ἰνδῶν. *Gronov.*

diffideret, cum ob multitudinem elephantorum, tum quod ingens exercitus bene ad pugnam instructus optimeque armatus in suas copias flumen egredientes impetum facturus esset: præterea quod existimaret se equos ipsos difficulter in ulteriorem ripam perducturum, elephantis occurrentibus, qui ipso aspectu & clamore equis terrorem incussuri essent. Sed ne ipsos quidem equos apud pelles juxta flumen contineri posse suspicabatur, sed statim atque elephantos in adversâ ripâ positos conspexissent, attonitos amnem petituros. Furtivo itaque transitu utendum sibi esse ratus, ita rem instituit. Noctu equitibus ad diversas ripæ partes adductis, clamore sublato & classico cani jusso, omnibusque rebus ad transitum præparatis, ingens tumultus excitabatur (*a*). Porus contra ad eam partem quâ clamor edebatur elephantos adducit. Alexander suo more se hostili aciei opposuit. Quumque multo tempore hoc fieret, neque aliud præter clamores ederetur, Porus ad equitum

καὶ αὐτὴ τεταγμένη τε καὶ ἀ-
κριβῶς ὡπλισμένη ἐκβαίνουσιν
3 αὐτοῖς ἐπιθήσεσθαι ἔμελλεν, οἵ
τε ἵπποι οὐκ ἂν ἐδόκουν αὐτῷ ἐ-
θελῆσαι οὐδὲ ἐπιβῆναι τῆς ὄχθης
τῆς πέραν, προσκειμένων σφίσιν
εὐθὺς τῶν ἐλεφάντων καὶ τῇ τε
ὄψει ἅμα καὶ τῇ φωνῇ φοβούν-
των, οὐδ' ἂν ἔτι πρόσθεν μεῖναι
ἐπὶ τῶν διφθερῶν κατὰ τὸν πόρον,
ἀλλ' ἐκπηδᾷν γὰρ ἐς τὸ ὕδωρ,
ἀφορῶντες πέραν τοὺς ἐλέφαν-
τας, καὶ ἔκφρονες γιγνόμενοι.
4 Κλέψαι οὖν ἐπενόει τὴν διάβα-
σιν, ὧδε πράττων. Νύκτωρ παρ-
αγαγὼν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς
ὄχθης τοὺς πολλοὺς τῶν ἱππέων,
βοήν τε ἐποίει καὶ ἠλαλάζετο τῷ
Ἐνυαλίῳ· καὶ τ' ἄλλα ὅσα ἐπὶ
διαβάσει συσκευαζομένων, θόρυ-
5 βος παντοδαπὸς ἐγίγνετο· καὶ ὁ
Πῶρός τε ἀντιπαρῄει πρὸς τὴν
βοὴν ἐπάγων τοὺς ἐλέφαντας·
καὶ Ἀλέξανδρος ἐς ἔθος αὐτὸν
6 τῆς ἀντιπαραγωγῆς καθίστη. Ὡς
δὲ ἐπὶ πολὺ τοῦτο ἐγίγνετο, καὶ
ἡ βοὴ μόνον καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς
ἦν, οὐκέτι ὁ Πῶρος μετεκινεῖτο
πρὸς

(*a*) *Curt.* 8, 13, 8.

CAP. X. 3. οὐδ' ἂν ἔτι πρόσθεν] *sed neque etiam ante* (quam scilicet in ulteriorem ripam venirent) *mansuros in pellibus*, (in quibus stramento repletis equi ponendi erant trajicientes; quod inferius factum videmus) *intrato flumine, sed desultaturos in aquam.* Gronov. Κατὰ τὸν πόρον, *in transitu*, dum flumen trajicerent.

4. καὶ τ' ἄλλα] *& cum præpararentur, quæcunque alia ad transitum* necessaria præparari solent.

5. ἐς ἔθος αὐτὸν] Ἀντιπαραγωγὴ non est Alexandri, sed Pori: hunc dicit auctor ἀντιπαράγειν, & hunc Alexander in consuetudinem opponendi sese hostibus & obducendi copias suas ad motum & clamorem Macedonicum paulatim confert. Alexandri fuit παραγωγή; hic enim antea dicitur νύκτωρ παραγαγὼν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ &c. *Gronov.* Curtius 8, 13, 19. *eo consilio Porum quoque agmen suum ei parti, quam se petere simulabat, coëgit advertere.*

πρὸς τὰς ἐκδρομὰς τῶν ἱππέων, ἀλλ' ἐκείνων γὰρ γνοὺς τὸν φόβον, κατὰ χώραν ἐπὶ στρατοπέδου ἔμενε· σκοποὶ δὲ αὐτῷ πολλαχοῦ τῆς ὄχθης καθειστήκεσαν. Ἀλέξανδρος δὲ 7
ὡς ἐξείργαστο αὐτῷ ἄφοβον τὸ τοῦ Πώρου εἰς τὰς νυκτερινὰς ἐπιχειρήσεις, μηχανᾶται τοιόνδε.

incursiones moveri destitit: metus enim caussâ intellectâ, eò loci ubi castra fixerat mansit, speculatoribus per varia ripæ loca dispositis. Alexander ut jam Poro metum nocturnarum excursionum exemerat, hujuscemodi quid molitur.

XI. Ἄκρα ἦν ἀνέχουσα τῆς 1
ὄχθης τοῦ Ὑδάσπου, ἵνα ἐπέκαμπτεν ὁ ποταμὸς λόγου ἀξίως· αὐτή τε δασεῖα παντοίῳ δένδρων εἴδει, καὶ κατ' αὐτὴν νῆσος ἐν τῷ ποταμῷ ὑλώδης τε καὶ ἀστιβὴς ὑπ' ἐρημίας. Ταύ- 2
την καταμαθὼν τὴν νῆσον καταντικρὺ τῆς ἄκρας, ἀμφότερα ὑλώδη τὰ χωρία καὶ οἷα κρύψαι τῆς διαβάσεως τὴν ἐπιχείρησιν, ταύτῃ ἔγνω διαβιβάζειν τὸν στρατόν. Ἀπέχει δὲ ἥ τε ἄκρα καὶ ἡ νῆσος τοῦ μεγάλου στρατοπέδου ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους. Παρὰ πᾶσαν 3
δὴ τὴν ὄχθην φυλακαί τε αὐτῷ καθεστηκυῖαι ἦσαν, διαλείπουσαι ὅσον ξύμμετρον ἐς τὸ ξυνορᾶν τε ἀλλήλους καὶ κατακούειν εὐπετῶς ὁπόθεν τι παραγγέλλοιτο· καὶ πανταχόθεν βοαί τε νύκτωρ ἐπὶ πολλὰς νύκτας ἐγίγνοντο, καὶ πυρὰ ἐκαίετο. Ἐπειδὴ δὲ ἔγνω ἐπιχειρεῖν τῇ 4

XI. Rupes erat ad ripam Hydaspis sita, eâ parte quâ amnis sese magnopere flectit, arboribus varii generis perfrequens. juxta rupem insula in medio amne erat sylvosa, atque ob solitudinem inaccessa (*a*): quam quum animadvertisset ex adverso rupis, & utrinque sylvestria loca quæque Macedones transitum tentantes occulere possent, hac parte exercitum transmittere statuit. Distabat ea rupes atque insula à magnis castris CL stadiis. Porro per omnem ripam custodiæ dispositæ erant, tanto inter se spatio distinctæ, ut alii alios cernere facileque mandata excipere possent. Clamores etiam noctu variis ex locis, idque multis noctibus edi, ignesque excitari jubet: ubi vero

(*a*) *Curt.* 8, 13, 17.

6. ἀλλ' ἐκείνων γὰρ γνοὺς τὸν φόβον] *sed cognito illorum* (Macedonum equitum) *terrore*, quo illi subinde Porum perturbare studebant. Cum sciret vanum esse illum timorem, & simulari tantum transitum, ut ipsum frustrarentur, & inani labore defatigarent. Ita φόβος non timentis sed terrentis 1 Petr. III. 14. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε.

κατὰ χώραν] Κατὰ χώραν μένειν, *suo loco, in sua statione manere, quietem agere*.

7. μηχανᾶται τοιόνδε] MSS. τι τοιόνδε. *Gronov.*

CAP. XI. 2. ἀμφότερα] *utraque loca*, & insula & rupes.

vero amnem transire statuit, in castris quidem aperte se ad trajiciendum instruit. Ac Craterus quidem apud castra relictus erat, cui ad suam equitum præfecturam Arachoti etiam & Parapamisadæ equites adjuncti erant, præterea Macedonum phalanx, & Alcetæ ac Polysperchontis agmen, & citerioris Indiæ præsides cum quinque Indorum millibus. imperatum autem erat Cratero, ne prius amnem transiret quam Porus cum exercitu in eos ferretur, isque aut in fugam versus aut victus esset. *Si vero Porus parte exercitus sumtâ in me contendat, partemque aliam cum elephantis apud castra relinquat: tu quidem meritò tuo loco te contine. At si omnes elephantos adversus me ducat, reliquo exercitu apud castra relicto, tu celeriter amnem transmitte (soli enim,* inquit, *elephanti equis difficilem transitum efficiunt) reliquus autem exercitus ibi maneat.*

πόρῳ, κατὰ μὲν τὸ στρατόπεδον φανερῶς αὐτῷ τὰ τῆς διαβάσεως παρ-
5 εσκευάζετο· καὶ Κρατερὸς ὑπελέλειπτο ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὐτοῦ ἔχων ἱππαρχίαν, καὶ τοὺς ἐξ Ἀραχωτῶν καὶ Παραπαμισάδων ἱππέας, καὶ τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων, τήν τε Ἀλκέτου καὶ τὴν Πολυσπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς νομάρχας τῶν ἐπὶ τάδε Ἰνδῶν καὶ τοὺς ἅμα τούτοις τοὺς πεν-
6 τακισχιλίους· παρηγγέλλετο δὲ Κρατερῷ μὴ πρὶν διαβαίνειν τὸν πόρον, πρὶν ἀπαλλαγῆναι Πῶρον ἐπὶ σφᾶς ξὺν τῇ δυνάμει, ἢ φεύγοντα
7 μαθεῖν, αὐτοὺς δὲ νικῶντας· ἢν δὲ μέρος μέντοι τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν Πῶρος ἐπ' ἐμὲ ἄγῃ, μέρος δέ τι ὑπολειφθῇ αὐτῷ ἐπὶ στρατοπέδου καὶ ἐλέφαντες, σὺ δὲ δικαίως μέ-
8 νειν κατὰ χώραν· εἰ δὲ τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἅμα οἱ ἐπάγῃ Πῶρος ἐπ' ἐμὲ, τῆς δὲ ἄλλης στρατιᾶς ὑπολείποιτό τι ἐπὶ στρατοπέδῳ, σὺ δὲ διαβαίνειν σπουδῇ (οἱ γὰρ ἐλέφαντες μόνοι, ἔφη, ἄποροί εἰσι πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας ἵππους) ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ μενέτω.

XII.

5. καὶ τῆς φάλαγγος] *& de phalange Macedonum Alceta & Polyspercontis agmen.* Sic mox cap. seq. 3. Καὶ τῆς φάλαγγος τούς τε ὑπασπιστὰς, *ex phalange scutatos.*

τοὺς πεντακισχιλίους] Quorum meminit supra 5, 8, 9.

6. πρὶν ἀπαλλαγῆναι Πῶρον ἐπὶ σφᾶς] Opt. ὡς ἐπὶ σφᾶς, *quam Porus inde discessisset ad sese.* Sic enim futurum videbat, ut Porus intelligens suum trajiciendi impetum, relicturus foret locum illum magnis castris oppositum, ut Alexandro resisteret. *Gronov.*

ἢ φεύγοντα μαθεῖν] *aut intellexisset eum victum esse, se vero victores.* Idem.

7. ἐπ' ἐμὲ ἄγῃ] Ab oratione obliqua transitur ad rectam. Cujus generis exempla pluscula ex Xenophonte ad Act. Apost. I. 4. annotavimus.

μένειν] Pro μένε. Vid. not. ad 4, 20, 6.

8. ἐπὶ στρατοπέδῳ] MSS. omnes στρατοπέδου. *Gronov.*

XII. Ταῦτα μὲν Κρατερῷ ἐν- 1
τέλλετο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς νήσου τε
καὶ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου, ἵνα
αὐτῷ Κρατερὸς ἐπιλέλειπτο, Με-
λέαγρός τε καὶ Ἄτταλος καὶ Γορ-
γίας ξὺν τοῖς μισθοφόροις ἱππεῦσί
τε καὶ πεζοῖς ἐτετάχατο· καὶ τού- 2
τοις διαβαίνειν παρηγγέλλετο κα-
τὰ μέρη διελόντας τὸν στρατὸν, ὁπό-
τε ξυνεχομένους ἤδη ἐν τῇ μάχῃ τοὺς
Ἰνδοὺς ἴδοιεν. Αὐτὸς δ' ἐπιλεξάμε- 3
νος τῶν τε ἑταίρων τὸ ἄγημα καὶ τὴν
Ἡφαιστίωνος ἱππαρχίαν καὶ τὴν Περ-
δίκκου τε καὶ Δημητρίου καὶ τοὺς
ἐκ Βάκτρων καὶ Σογδιανῶν καὶ τοὺς
Σκύθας ἱππέας, καὶ Δάας τοὺς ἱπ-
ποτοξότας, καὶ τῆς φάλαγγος τούς
τε ὑπασπιστὰς καὶ τὴν Κλείτου τε
καὶ Κοίνου τάξιν καὶ τοὺς τοξότας
καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἦγεν ἀφανῶς
πολύ τι ἀπέχων τῆς ὄχθης, τοῦ μὴ
καταφανὴς εἶναι ἄγων ἐπὶ τὴν νῆσον
καὶ τὴν ἄκραν, ἔνθεν διαβαίνειν αὐτῷ
ἦν ἐγνωσμένον. Καὶ ἐνταῦθα ἐπλη- 4
ροῦντο τῆς νυκτὸς αἱ διφθέραι τῆς
κάρφης ἐκ πολλοῦ ἤδη παρενηνεγ-
μέναι, καὶ κατερράπτοντο ἐς ἀκρί-
βειαν· ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ τῆς νυκτὸς 5
λάβρον γίνεται ταύτῃ, καὶ μᾶλλόν
τι ἡ παρασκευή τε αὐτῷ καὶ ἡ ἐπι-
χείρησις ἡ ἐς τὴν διάβασιν οὐ φανερὰ
κατεστήκει, τῷ κτύπῳ τῷ ἀπὸ τῶν
ὅπλων, καὶ τῷ θορύβῳ τῷ ἀπὸ τῶν

XII. Atque hæc quidem
Cratero mandata sunt. Me-
dio autem loco inter insu-
lam & magna castra, apud
quæ Craterum reliquerat,
Meleagrum atque Attalum
& Gorgiam cum mercena-
riis equitibus ac peditibus
statuit: mandatis additis,
ut diviso in partes exercitu,
quum Indos pugnæ impli-
citos cernerent, etiam ipsi
trajicerent. Ipse delecto a-
micorum agemate & equita-
tu Hephæstionis, Perdiccæ
& Demetrii, Bactrianis eti-
am & Sogdianis, & Scythis
equitibus, & Daarum eque-
stribus sagittariis, ex pha-
lange vero sumtis scutatis,
Clitique ac Cœni copiis, &
sagittariis atque Agrianis,
remotius nonnihil à ripâ,
ne ab hostibus ad rupem at-
que insulam (qua trajicere
statuerat) sese conferens
cerneretur, exercitum du-
xit. Tum per noctem pelles
jam multo ante eò allatæ
stramentis implentur, accu-
rateque consuuntur. largus
etiam imber eâ nocte è cœlo
fusus effecit, ut apparatus
qui ad trajiciendum fiebat,
& molitio ejus minus senti-
retur (*a*), quum & tonitru-
um & imbrium sonus strepi-
tum

(*a*) *Curt.* 8, 13, 23.

CAP. XII. 1. ἐπιλέλειπτο] MSS. ὑπολέλειπτο. *Gronov.*
2. κατὰ μέρη] Jussi fuerunt in partes dividere exercitum, ut pluribus locis simul trajicerent.
3. ἔνθεν] Opt. ἔνθα. *Gronov.*
5. γίνεται] MSSti omnes ἐπιγίνεται. *Idem.*
κατεστήκει] MSSti & alii & optimus κατέστη. *Idem.*

tum armorum & clamores imperantium ducum interciperet. Pleraque etiam navigia dissecta ad eum locum advecta & clam denuo compacta in sylva occultabantur, atque inter alia naves triginta remorum. Sub lucem itaque vento pariter atque imbre sedato, equitatus ac peditatus, quantum aut pelles aut navigia ferre potuerunt, in insulam evasit, ita ut non prius à speculatoribus quos Porus ad ripam statuerat conspecti sint, quam præteritâ insulâ jam non procul ab ripâ abessent.

XIII. Ipse conscensâ nave xxx remorum in ripam evasit, unaque cum eo Ptolemæus & Perdiccas ac Lysimachus corporis custodes, ex amicis etiam Seleucus cui postea regnare contigit, & scutatorum dimidia pars. reliquos scutatos aliæ naves triginta remorum vexerunt. Simulac vero exercitus insulam prætergressus est, conspiciente jam hoste in ripam contendebat. Speculatores itaque cognito Macedonum adventu, quantâ maximâ

παραγγελμάτων, τῶν τε βροντῶν
καὶ τῶν ὄμβρων ἀντιπαταγούντων·
6 καὶ τῶν πλοίων τε τὰ πολλὰ αὐτῶν
ξυντετμημένα παρεκεκόμιστο ἐς τὸν
χῶρον τοῦτον, καὶ ἀφανῶς αὖθις
ξυμπεπηγμένα ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτετο,
τά τε ἄλλα καὶ αἱ τριακόντοροι.
7 Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ὅ, τε ἄνεμος καὶ ὁ
ὄμβρος κεκοίμητο, καὶ ἡ μὲν ἄλλη
στρατιὰ αὐτῷ ἡ ἱππικὴ τῶν διφθερῶν
ἐπιβᾶσα, καὶ ὅσους τῶν πεζῶν
τὰ πλοῖα ἐδέχετο, ἐπέρα κατὰ τὴν
νῆσον, ὡς μὴ πρόσθεν ὀφθεῖεν πρὸς
τῶν σκοπῶν τῶν ἐκ Πώρου καθεστηκότων,
πρὶν παραλλάξαντας τὴν
νῆσον ὀλίγον ἔτι ἀπέχειν τῆς ὄχθης.

1 XIII. Αὐτὸς δὲ ἐπιβὰς τριακοντόρῳ
ἐπέρα, καὶ ἅμα αὐτῷ Πτολεμαῖός
τε καὶ Περδίκκας καὶ Λυσίμαχος
οἱ σωματοφύλακες, καὶ
Σέλευκος τῶν ἑταίρων, ὁ βασιλεύσας
ὕστερον, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν οἱ
ἡμίσεες· τοὺς δὲ ἄλλους ὑπασπιστὰς
2 ἄλλαι τριακόντοροι ἔφερον. Ὡς δὲ
τὴν νῆσον παρήλλαξεν ἡ στρατιὰ,
φανερῶς ἤδη ἐπεῖχον τῇ ὄχθῃ· καὶ
οἱ σκοποὶ κατιδόντες αὐτῶν τὴν ὁρμὴν,
ὡς ἑκάστοις τάχους οἱ ἵπποι
εἶχον, ἤλαυνον ὡς ἐπὶ τὸν Πῶρον.
3 Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρῶτος
αὐτὸς

6. *τὰ πολλὰ αὐτῶν*] Omittit optimus vocem postremam. *Gronov.*

7. *ἐπέρα κατὰ τὴν νῆσον*] *trajiciebat juxta insulam*, pone eam, ut ejus interpositu interjectuque transeuntes occultarentur. Propterea enim hunc sibi potissimum locum delegerat, quod ea insula sylvestris esset & insidiis tegendis apta, supra cap. 11, 2. & Curt. 8, 13, 17. Nequaquam vero in hanc insulam evaserunt, uti quidem vertit Vulcanius, sed eam prætererunt, ceu mox hoc ipso loco dicitur, *παραλλάξαντας τὴν νῆσον*.

Cap. XIII. 1. *ἐπέρα*] *trajiciebat*, non vero *in ripam evasit*, quæ quidem interpretatio nimis properat. Nam 2. adhuc *ἐπεῖχον τῇ ὄχθῃ*, *in ripam contendebant*, & 3. demum Alexander dicitur *ἐκβὰς in terram exscendisse*.

αὐτὸς ἐκβὰς, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν
ἄλλων τριακοντόρων ἀναλαβὼν,
ξυνέταττε τοὺς ἀεὶ ἐκβαίνοντας
τῶν ἱππέων· οἱ γὰρ ἱππεῖς πρῶτον
ἐπετάχατο αὐτῷ ἐκβαίνειν· καὶ
τούτους ἄγων προῄει ἐν τάξει. Ἔ- 4
λαθε δὲ οὐκ ἐς βέβαιον χωρίον ἐκ-
βὰς ἀγνοίᾳ τῶν τόπων, ἀλλὰ ἐς
νῆσον γὰρ καὶ αὐτὴν μεγάλην, ᾗ
δὴ καὶ μᾶλλον νῆσος οὖσα ἔλαθεν,
οὐ πολλῷ ὕδατι πρὸς τοῦ ποταμοῦ
ἀποτεμνομένη ἀπὸ τῆς ἄλλης γῆς.
Καὶ ἅμα ηὐξήκει τὸ ὕδωρ ὁ ὄμβρος 5
λάβρος τε καὶ ἐπιπολὺ τῆς νυκτὸς
κατασχὼν, ὥς τ' οὐκ ἐξεύρισκον
αὐτῷ οἱ ἱππεῖς τὸν πόρον, καὶ δέος
ἦν αὖθις ἄλλου δεῆσαι αὐτῷ ἐπὶ
τῇ διαβάσει ἴσου τῷ πρώτῳ πόνου.
Ὡς δὲ ἐξευρέθη ποτὲ ὁ πόρος, ἦγε 6
κατ' αὐτὸν χαλεπῶς· ἦν γὰρ τῶν
μὲν πεζῶν ὑπὲρ τοὺς μαστοὺς τὸ ὕ-
δωρ, ἵναπερ τὸ βαθύτατον αὐτοῦ·
τῶν δὲ ἵππων, ὅσον τὰς κεφαλὰς
ὑπερίσχειν τοῦ ποταμοῦ. Ὡς δὲ 7
καὶ τοῦτο ἐπερᾶτο αὐτῷ τὸ ὕδωρ,
ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας παρήγαγε
τό, τε ἄγημα τῶν ἱππέων, καὶ
τῶν ἄλλων ἱππαρχιῶν τοὺς κρα-
τίστους ἐπιλεξάμενος· τοὺς δὲ ἱπ-

celeritate potuerunt equis ad Porum contendunt (*a*). Interea Alexander qui primus in terram exſcenderat, iis qui aliis navibus xxx remorum trajiciebant aſſumtis, alios etiam equites tranſeuntes in ordinem redigebat. equites enim primi omnium tranſire juſſi erant. hos ducens acie inſtructâ proceſſit. Cæterum ignoratione locorum in locum parum firmum deſcendit. In aliam enim inſulam eamque amplam incidit, quæ vel ideo minus inſula eſſe videbatur, quod eam aqua exiguo ſpatio à terra ſejunxerat. Accedebat huc quod nocturnus imber aquam mirum in modum auxerat, ita ut equites vadum reperire non poſſent, metuerentque ne hic trajectus tantum ipſis negotii quantum prior faceſſeret. Tandem reperto vado, ægre per eum tranſitum eſt. aqua enim ubi altiſſima erat peditum pectora, equorum cervices æquabat. Porro illâ quoque aquâ trajectâ, agema equitum ad dextrum cornu traduxit, delectis optimis quibus-

(*a*) *Curt.* 8, 14, 1.

3. τὰς ἀεὶ ἐκβαίνοντας] *ſubinde exſcendentes.*
4. ᾗ δὴ καὶ μᾶλλον] *quo etiam magis.* ᾗ *quo circa, ex quo.* Vulcanius videtur legiſſe.
οὐ πολλῷ ὕδατι] *quod eam exigua aqua ex fluvio derivata ab reliqua continenti ſepararet. Gronov.* Duæ igitur fuerunt cauſſæ erroris Alexandri, magnitudo inſulæ tanta ut continentis ſpeciem referret, & aquæ ſpatium anguſtius quam ut ex longinquo cerni poſſet.
5. ὁ ὄμβρος] *imber & largus & in multam noctem durans.*
6 ὑπερίσχειν τοῦ ποταμοῦ] *eminere fluvio, exſtare ex eo.*
7. καὶ τῶν ἄλλων ἱππαρχιῶν] *& reliquarum turmarum optimos quoſque delectos.* Vulcanius videtur legiſſe ἱππαρχῶν ab ἱππάρχης.

busque equitum præfectis. sagittarios vero equites universo equitatui præposuit. peditum autem primos scutatos regios, quos ducebat Seleucus, equitatui adjunxit; proxime his agema regium, exinde reliquos scutatos, prout singulis præfecturæ contigerant. ab utroque phalangis latere sagittarios atque Agrianes & jaculatores constituit.

XIV. Acie ita instructâ, peditatum sex circiter millium ordine & sensim sequi jubet. Ipse, quod equitatu superior futurus videretur, equitum solummodo V M assumtis celeriter contendit, Taurone sagittariorum præfecto sagittarios ad equitatum festinanter adducere jusso. Ita vero secum statuerat, ut si Porus cum universo exercitu eum adoriretur, se vel facile cum equitatu irruentem superiorem fore, vel certe tantisper dum peditatus accederet hostilem impetum moraturum. Sin vero Indi improviso transitu perculsi sese in fugam verterent, non procul ab ipsis in

ποτοξότας τῆς πάσης ἵππου προέ-
8 ταξε· τῶν δὲ πεζῶν πρώτους μὲν
τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλικοὺς,
ὧν ἡγεῖτο Σέλευκος, ἐπέταξε τῇ
ἵππῳ· ἐπὶ δὲ τούτοις τὸ ἄγημα τὸ
βασιλικόν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς
ἄλλους ὑπασπιστὰς, ὧν ἑκάστοις αἱ
ἡγεμονίαι ἐν τῷ τότε ξυνέβαινον·
9 κατὰ δὲ τὰ ἄκρα τῆς φάλαγγος οἱ
τοξόται αὐτῷ καὶ οἱ Ἀγριᾶνες καὶ οἱ
ἀκοντισταὶ ἑκατέρωθεν ἐπέστησαν.

1 XIV. Οὕτως ἐκτάξας, τὸν μὲν
πεζὸν στρατὸν ἐν κόσμῳ βάδην ἕπε-
σθαι ἐκέλευσεν, οὐ πολὺ ἀποδέον-
τας τῶν ἑξακισχιλίων· αὐτὸς δὲ ὅτι
κρατεῖν ἐδόκει τῇ ἵππῳ, τοὺς ἱππέας
μόνον ἀναλαβὼν σπουδῇ ἡγεῖτο, ὄν-
τας ἐς πεντακισχιλίους. Ταύρωνι δὲ
τῷ τοξάρχῃ προσέταξε τοὺς τοξό-
τας ἐπάγειν τῇ ἵππῳ καὶ αὐτοὺς
2 σπουδῇ. Γνώμην δὲ ἐπεποίητο, ὡς
εἰ μὲν προσμίξειαν αὐτῷ οἱ ἀμφὶ τὸν
Πῶρον ξὺν τῇ δυνάμει ἁπάσῃ, ἢ κρα-
τήσειν αὐτῶν οὐ χαλεπῶς τῇ ἵππῳ
προσβαλὼν, ἢ ἀπομάχεσθαί γε ἔς
τε τοὺς πεζοὺς ἐν τῷ ἔργῳ ἐπιγενέ-
3 σθαι· εἰ δὲ πρὸς τὴν τόλμαν τῆς δια-
βάσεως ἄτοπον γενομένην οἱ Ἰνδοὶ
ἐκπλαγέντες φεύγοιεν, οὐ πόῤῥωθεν
ἔσε-

8. αἱ ἡγεμονίαι] Vide supra 1, 14, 9.

9. κατὰ δὲ τὰ ἄκρα] Puto ἄκρον hic intelligi eo sensu, quo apud Thucyd. Græcus enarrator exponit: καλεῖται ἄκρον ἡ ἀρχὴ τοῦ στίχου. *Vocatur ἄκρον initium versus*. Sunt ergo τὰ ἄκρα τῆς φάλαγγος ἑκατέρωθεν, *extremitates phalangis ab utroque latere*. Eodem modo Schefferus ad Mauricii Strategicum lib. 1. cap. 1. pag. 413. Ἄκρα τάξεως, inquit, seu παρατάξεως, sunt anguli extremi aciei a dextra sinistraque ejus parte, ad quos stare plagiophylaces solebant, incursionis a lateribus præcavendæ caussa. Leo sic interpretatur: Τὰ ἄκρα, inquit, ἤγουν τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ τῆς παρατάξεως. Partes dextras sinistrasque intelligit.

Cap. XIV. 2. Γνώμην δὲ ἐπεποίητο] Opt. γνώμην ἐποιεῖτο, ut alii. Gronov.

ἔσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν, ὡς πλείονα ἐν τῇ ἀποχωρήσει τὸν φόνον γενόμενον, ὀλίγον ἔτι ὑπολείπεσθαι αὐτῷ τὸ ἔργον.
4 Ἀριςόβουλος δὲ τὸν Πώρου παῖδα λέγει φθάσαι ἀφικόμενον ξὺν ἅρμασιν ὡς ἑξήκοντα, πρὶν τὸ ὕςερον ἐκ τῆς νήσου τῆς μικρᾶς περᾶσαι Ἀλέξανδρον.
5 Καὶ τοῦτον δυνηθῆναι ἂν εἶρξαι Ἀλέξανδρον τῆς διαβάσεως, χαλεπῶς καὶ μηδενὸς εἴργοντος περαιωθέντα· εἴπερ οὖν καταπηδήσαντες οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν ἁρμάτων προσέκειντο τοῖς πρώτοις τῶν ἐκβαινόντων·
6 ἀλλὰ παραλλάξαι γὰρ ξὺν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἀκίνδυνον ποιῆσαι Ἀλεξάνδρῳ τὴν διάβασιν· καὶ ἐπὶ τούτους ἀφεῖναι Ἀλέξανδρον τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ τραπῆναι αὐτοὺς οὐ χαλεπῶς πληγὰς λαμβάνοντας.
7 Οἱ δὲ καὶ μάχην λέγουσιν ἐν τῇ ἐκβάσει γενέσθαι τῶν Ἰνδῶν τῶν ξὺν τῷ παιδὶ τῷ Πώρου ἀφιγμένων, πρὸς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ἱππέας.
8 Καὶ γὰρ καὶ ἀφικέσθαι ξὺν μείζονι δυνάμει τὸν Πώρου παῖδα, καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον τρωθῆναι παρ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀποθανεῖν τὸν Βουκεφάλαν, φίλτατον Ἀλεξάνδρῳ ὄντα τὸν ἵππον, καὶ τοῦτον τρωθέντα ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ Πώρου.
9 Ἀλλὰ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτῳ καὶ ξυμφέρομαι, ἄλλως

fugâ abfuturum, & quo major inter fugiendum cædes edita esset, tanto minus negotii sibi reliquum futurum.
4 Aristobulus autem auctor est Pori filium cum LX curribus eò venisse, priusquam per minorem illam insulam Alexander exercitum transmisisset.
5 Atque hunc quidem Alexandrum transitu prohibere potuisse, quippe qui difficulter etiam nemine obsistente transiret, si modo Indi è curribus desilientes
6 in primos quosque transeuntes impetum fecissent. cæterum illum cum curribus prætergressum, tutum Alexandro transitum reliquisse. in quos quum Alexander equestres sagittarios
7 immisisset, in fugam non incruentam vertisse. Alii Indos qui Pori filium secuti erant cum Alexandro ejusque equitatu flumen egrediente
8 conflixisse tradunt. majoribus enim copiis Pori filium instructum venisse, ipsumque Alexandrum ab eo vulnus accepisse, Bucephalum vero equum, qui carissimus Alexandro erat, etiam à Pori filio vulneratum interiisse. Sed Ptolemæus Lagi F. cui
9 ego assentior, aliter refert. Nam

3. κατὰ τὴν φυγὴν] *ad fugam, propter fugam*, ut fugientes statim insequi posset. ὡς πλείονα] *quippe majore inter fugiendum cæde facta.*

4. πρὶν τὸ ὕστερον] *priusquam ultimum ex insula illa parva trajiceret.* Bis enim trajecit Alexander, semel ex citeriore ripa, iterum ex insula illa, in quam inciderat. Supra cap. 13, 5. & h. cap. 12. περάσαντα Ἀλέξανδρον καὶ τὸν ἐκ τῆς νήσου τὸν τελευταῖον πόρον.

9. ὑπὸ τοῦ Πώρου] Addunt Mssti omnes λέγω καὶ ὅτου, ut mox iterum sequitur c. 15, 1. *Gronov.*

Nam & ipſe filium à Poro miſſum fuiſſe ſcribit, non autem LX ſolum currus ducentem. neque enim veriſimile eſt, Porum quum jam per ſpeculatores certior factus eſſet, aut ipſum Alexandrum, aut certe partem exercitus Hydaſpen tranſiiſſe, filium ſuum cum LXII tantum curribus emiſiſſe. qui quidem ſi ad ſpeculandum miſſi forent, multi, neque ad receptum expediti fuiſſent: ſi ad arcendum hoſtes nondum transgreſſos, & cum transgreſſis jam confligendum, nequaquam pares erant. Cæterum duo millia equitum ſcribit, currus CXX. at priusquam eò perveniſſet, Alexandrum etiam ultimum ex inſulâ vadum tranſiiſſe.

XV. Idem Ptolemæus narrat Alexandrum primo ſagittarios equeſtres in illos emiſiſſe: ipſum vero equites duxiſſe, exiſtimantem Porum cum omnibus copiis adventare. equitatum vero primo loco poſitum, reliquum exercitum præceſſiſſe. Poſtquam autem ex ſpeculatoribus numerum hoſtium Indorum certo cognovit, tum acriter cum equitatu quem penes ſe habebat in

λέγει· ἐκπεμφθῆναι μὲν γὰρ τὸν
παῖδα ὑπὸ τοῦ Πώρου, ἀλλ᾽ οὐχ
ἑξήκοντα μόνα ἅρματα ἄγοντα.
10 Οὐδὲ γὰρ εἰκὸς Πῶρον ἀκούσαντα ἐκ
τῶν σκοπῶν ὅτι δὴ ἢ αὐτὸς Ἀλέξανδρος διαβέβηκε τοῦ Ὑδάσπου τὸν
πόρον, ἢ μέρος γέ τι τῆς στρατιᾶς,
σὺν ἑξήκοντα ἅρμασι μόνοις ἐκπέμ-
11 ψαι τὸν αὐτοῦ παῖδα· ἃ δὴ ὡς μὲν
ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμπόμενα,
πολλά τε καὶ οὐκ εὔζωνα ἐς τὴν
ἀποχώρησιν ἦν· ὡς δὲ εἰς τὸ εἶρξαί
τε τοὺς οὔπω πεπερακότας τῶν πολεμίων, καὶ τοῖς ἤδη ἐκβεβηκόσιν
12 ἐπιθέσθαι, οὐδαμῇ ἀξιόμαχα. Ἀλλὰ δισχιλίους γὰρ λέγει ἱππέας
ἄγοντα ἀφικέσθαι τὸν Πώρου παῖδα, ἅρματα δὲ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι·
φθάσαι δὲ περάσαντα Ἀλέξανδρον
καὶ τὸν ἐκ τῆς νήσου τὸν τελευταῖον
πόρον.

1 XV. Καὶ ἐπὶ τούτους τὰ μὲν
πρῶτα ἐκπέμψαι Ἀλέξανδρον καὶ
οὗτος λέγει τοὺς ἱπποτοξότας, αὐτὸν δ᾽ ἄγειν τοὺς ἱππέας· προσάγειν γὰρ οἰηθῆναι Πῶρον ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ· τὴν δὲ ἵππον ταύτην
προτεταγμένην αὐτῷ προπορεύεσθαι
2 πρὸ τοῦ ἄλλου στρατοῦ· ὡς δὲ κατέμαθεν ἀτρεκῶς τὸ πλῆθος τὸ τῶν
Ἰνδῶν, ἐνταῦθα δὴ ὀξέως ἐπιπεσεῖν
αὐτοῖς ξὺν τῇ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἵππῳ·
3 τοὺς δὲ ἐγκλῖναι, ὡς Ἀλέξανδρον

τε

11. ἃ δὴ ὡς μὲν ἐπὶ κατασκοπὴν] Habuit aut habere potuit Arrianus in animo illud Xenophontis extremo lib. 6. Hiſt. Græcæ: *Pauci aque aliquid, ac multi, videre poſſunt: ac ſi pedem referre necesſe ſit, multo facilius pauci, quam plures, tum viam idoneam reperire, tum quiete diſcedere poſſunt. At multos adducere, neque tamen hoſtibus pares, qui non ingens dementia ſit?* Freinshem. ad Curt. 8, 14, 2.

τε αὐτὸν κατεῖδον καὶ τὸ στίφος ἀμφ' αὐτὸν τῶν ἱππέων, οὐκ ἐπὶ μετώπῳ, ἀλλὰ κατ' ἴλας ἐμβεβηκός· καὶ 4
τούτων ἱππέας μὲν πεσεῖν ἐς τετρακοσίους, πεσεῖν δὲ καὶ τοῦ Πώρου τὸν παῖδα· τὰ δὲ ἅρματα αὐτοῖς ἵπποις ἁλῶναι, ἔντε τῇ ἀποχωρήσει βαρέα γενόμενα, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ὑπὸ πηλοῦ ἀχρεῖα. Πώρῳ δὲ 5
ὡς αὐτῷ ὅσοι ἱππεῖς ἐκ τῆς φυγῆς διεσώζοντο, Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν πεπερακότα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐς τὸ καρτερώτατον, καὶ τὸν παῖδα ἐν τῇ μάχῃ τετελευτηκότα ἤγγειλαν, ἐγίγνετο μὲν καὶ ὡς ἀμφίβολος τῇ γνώμῃ, ὅτι οἱ ἀπὸ τοῦ καταντικρὺ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου, οἱ ξὺν Κρατερῷ ὑπολελειμμένοι ἐπιχειροῦντες τῇ διαβάσει ἐφαίνοντο· εἵ- 6
λετο δὴ οὖν ἐπ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐλάσας ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, πρὸς τὸ καρτερώτατόν τε τῶν Μακεδόνων καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα διαγωνίσασθαι· ἀλλὰ καὶ ὡς ὀλίγους τῶν ἐλε- 7
φάντων σὺν οὐ πολλῇ στρατιᾷ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἀπέλιπεν, ὡς φοβεῖν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοὺς ξὺν Κρατερῷ ἱππέας. Αὐτὸς δὲ τήν τε 8
ἵππον ἀναλαβὼν πᾶσαν ἐς τετρακισχιλίους ἱππέας, καὶ τὰ ἅρματα πάντα τριακόσια ὄντα, καὶ τῶν ἐλεφάντων διακοσίους, καὶ τῶν πεζῶν ὅ, τι περ ὄφελος ἐς τρισμυρίους,

eos invectum fuisse: illos in fugam versos, simulac Alexandrum ipsum equitumque qui ei aderant agmen non exporrectâ acie sed turmatim in sese ferri viderunt. ex his equites quidem cccc. cæsos esse, atque in iis etiam Pori filium, currusque una cum equis captos, & in fugâ onerosos ac graves & in ipsa pugna præ limo inutiles. Porum vero, simulac qui fugâ evaserant equites nuntiarunt, Alexandrum cum majore exercitus parte trajecisse, filiumque in pugnâ cæsum, ancipitis consilii vel eo præcipue nomine esse factum, quod milites qui è regione apud magna castra cum Cratero relicti erant transitum quoque tentare viderentur: tandem statuisse Alexandro cum universo exercitu occurrere, & adversus Macedones, utpote firmissimam exercitus partem, regemque ipsum pugnam inire. quod tamen ita fecit, ut elephantos nonnullos atque aliquam exercitus partem apud castra relinqueret, qui Crateri equitibus ex ripâ terrori essent. Ipse assumto universo equitatu (qui quatuor millium erat) & curribus ccc, elephantis cc, pedi-

CAP. XV. 3. ἐμβεβηκός] Opt. ἐμβεβληκός, quod probandum videtur, quia jam ante dixit ἐπιπεσεῖν. *Gronov.*

5. ἐς τὸ καρτερώτατον] *maximis viribus.* Xenoph. lib. 4. Cyrop. κατὰ τὸ καρτερὸν, *totis viribus.* Sic paulo post 6. τὸ καρτερώτατον τῶν Μακεδόνων.

ὅτι οἱ ἀπὸ] MS. Opt. ὅτι καὶ οἱ ἀπό. *Gronov.*

ditum vero qui usui esse possent xxx millibus, adversus Alexandrum contendit. qumque ad campum minime lutosum venisset, quem arena planum firmumque fecerat, & ducendo circumagendoque equitatui idoneum, exercitum hoc pacto instruit. Elephantos primum in fronte collocat, centum pedum spatio inter se disjunctos, qui ante universam peditum phalangem exporrecti starent, metumque Alexandri equitibus incuterent. neque enim putabat quenquam hostium per illa elephantorum interstitia penetrare ausurum, sed ne equites quidem, equorum metu: pedites verò multo minus, quod & armati milites eos ex adverso ferientes propulsaturi, & elephanti proculcaturi essent. Post hos collocati erant pedites: non quidem in eadem cum elephantis serie, sed secundo post elephantos ordine, adeo ut fere ipsis interstitiis interjecta essent agmina (*a*). Adhæc ad cornua aciei pedites elephantis imposuerat. utrumque vero peditum latus equitatu cinxerat, equitatum utrinque curribus munierat.

9 ἤλαυνεν ὡς ἐπ' Ἀλέξανδρον. Ὡς
δ' ἐνέτυχε χωρίῳ, ἵνα οὐ πηλὸς αὐ-
τῷ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὑπὸ ψάμμου γὰρ
ξύμπαν ἦν ἄπεδον καὶ στερεὸν ἐς τὰς
ἐφόδους τε καὶ ἀναστροφὰς τῶν ἵπ-
πων, ἐνταῦθα ἔτασσε τὴν στρατιὰν,
10 πρώτους μὲν τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ
μετώπου, διέχοντα ἐλέφαντα ἐλέ-
φαντος οὐ μεῖον πλέθρου, ὡς πρὸ
πάσης τε τῆς φάλαγγος τῶν πε-
ζῶν παραταθῆναι αὐτῷ τοὺς ἐλέφαν-
τας ἐπὶ μετώπου, καὶ φόβον πάν-
τη παρέχειν τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον
11 ἱππεῦσιν· ἄλλως τε οὐδὲ ἠξίου ἐς
τὰ διαλείποντα τῶν ἐλεφάντων τολ-
μῆσαι ἄν τινα ὠθεῖσθαι τῶν πολε-
μίων, οὔτε ξὺν ἵπποις διὰ τὸν φό-
βον τῶν ἵππων, πεζούς τε ἔτι μεῖον·
κατὰ στόμα τε γὰρ ἂν πρὸς τῶν ὁ-
πλιτῶν προσβαλλόντων εἴργεσθαι,
καὶ καταπατηθήσεσθαι ἐπιστρεψάν-
των ἐπ' αὐτοὺς τῶν ἐλεφάντων.
12 Ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐτε-
τάχατο, οὐκ ἴσον τὸ μέτωπον τοῖς
θηρίοις ἐπέχοντες, ἀλλ' ἐν δευτέρῳ
μετώπῳ μετὰ τοὺς ἐλέφαντας, ὅσον
ἐς τὰ διαλείποντα ἐπ' ὀλίγον ἐμβε-
13 βλῆσθαι τοὺς λόχους· ἦσαν δ' αὐτῷ
καὶ κατὰ τὰ κέρατα ἔτι ὑπὲρ τοὺς
ἐλέφαντας πεζοὶ ἐφεστηκότες· ἑκα-
τέρωθεν δὲ τῶν πεζῶν ἡ ἵππος αὐτῷ
ἐτέτακτο· καὶ πρὸ ταύτης τὰ ἅρ-
ματα ἑκατέρωθεν.

XVI.

(*a*) *Curt.* 8, 14, 10. *& seqq.*

8. 8, τι περ ὅμιλος] Sic 2, 7, 10.

10. τοὺς ἐλέφαντας] Eodem modo a Carthaginiensibus aciem instructam narrat Polybius lib. 1. cap. 33.

13. ὑπὲρ τοὺς ἐλέφαντας] Alia peditum agmina quædam super vel ultra latitudinem ordinis vel spatii elephantorum collocarat. *Gronov.*

XVI. Αὕτη μὲν ἡ Πώρου τά- 1
ξις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἤδη καθ-
εώρα τοὺς Ἰνδοὺς ἐκτασσομένους,
ἐπέστησε τοὺς ἱππέας τοῦ πρόσω,
ὡς ἀναλαμβάνειν τῶν πεζῶν τοὺς
ἀεὶ προσάγοντας. Ὡς δὲ καὶ ἡ 2
φάλαγξ αὐτῷ δρόμῳ συνάψασα
ὁμοῦ ἤδη ἦν, ὁ δ' οὐκ εὐθὺς ἐκτάξας
ἐπῆγεν, ὡς μὴ καματηρούς τε καὶ
πνευστιῶντας ἀκμῆτι παραδοῦναι
τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ ἐς κύκλους
περιϊππεύων ἀνέπαυε τοὺς πεζοὺς,
ἔστε καταστῆναι αὐτοῖς τὸν θυμόν.
Ὡς δὲ τὴν τάξιν κατεῖδε τῶν Ἰν- 3
δῶν, κατὰ μέσον μὲν, ἵνα οἱ ἐλέ-
φαντες προεβέβληντο, καὶ πυκνὴ
ἡ φάλαγξ κατὰ τὰ διαλείποντα
αὐτῶν ἐπετέτακτο, οὐκ ἔγνω προά-
γειν, αὐτὰ ἐκεῖνα ὀκνήσας, ἅπερ ὁ
Πῶρος τῷ λογισμῷ ξυνθεὶς ταύτῃ
ἔταξεν· ἀλλὰ αὐτὸς μὲν ἅτε ἱπ- 4
ποκρατῶν, τὴν πολλὴν τῆς ἵππου
ἀναλαβὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας
τῶν πολεμίων παρήλαυνεν, ὡς ταύ-
τῃ ἐπιθησόμενος. Κοῖνον δὲ πέμ- 5
πει ἐπὶ τὸ δεξιὸν, τὴν Δημητρίου
καὶ τὴν αὐτοῦ ἔχοντα ἱππαρχίαν·
κελεύσας, ἐπειδὰν τὸ κατὰ σφᾶς
στίφος τῶν ἱππέων ἰδόντες οἱ βάρ-
βαροι ἀντιπαριππεύσωσιν αὐτῶν,
κατόπιν ἔχεσθαι αὐτῶν· τῶν πεζῶν 6
δὲ τὴν φάλαγγα Σελεύκῳ καὶ
Ἀντιγένει καὶ Ταύρωνι προσέτα-

XVI. Atque hæc quidem
Pori acies erat. Alexander si-
mulatque Indos acie instructâ
stantes vidit, equites subsiste-
re jubet, ut paulatim adve-
nientes pedites reciperet. qu-
umque jam phalanx cursim
sese cum reliquis copiis con-
junxisset, Alexander non con-
tinuo eos in aciem eduxit,
ne cursus celeritate defatiga-
tos atque anhelos barbaris re-
centibus objiceret: sed in or-
bem equitatum ducens, re-
spirandi locum peditibus de-
dit, donec animum recolle-
gissent. Itaque Indorum exer-
citus ordinatione conspectâ,
non in mediam aciem, quâ
parte elephanti objecti erant,
& densa phalanx per intersti-
tia eorum collocata, impe-
tum facere statuit, id ipsum
metuens quod Porum ad ita
instruendam aciem induxe-
rat; sed ipse (ut qui equitatu
superior erat) assumtâ majore
equitum parte in sinistrum
Pori cornu movet, tanquam
eâ parte irrupturus; Cœnum
ad dextrum cornu mittit, suas
& Demetrii turmas ducen-
tem, mandatis additis, ut
quum barbari suum equita-
tum adversus agmen equitum
quod eos adoriebatur duce-
rent, eorum terga premerent;
peditum autem phalangem
Se-

CAP. XVI. 5. κατόπιν ἔχεσθαι] Statuit Alexander in sinistrum cornu ex obliquo invehi, eo consilio, ut hostium aciem in latus circumagi & in se converti cogeret. Quo facto, facile apparet, Cœnum, qui contra dextrum cornu missus erat, ab ea parte terga ipsorum urgere potuisse. Vide 8.

Seleuco, Antigeni & Tauroni ducendam dedit, utque non prius prælium ineant jubet, quam equitatum hostilem & phalangem à suis equitibus perturbatam viderint. Quumque intra teli jactum appropinquasset, confestim sagittarios equestres circiter mille in sinistrum Indorum cornu immittit, ut frequentià telorum & equorum irruptione hostes ex eâ parte constitutos turbarent. Ipse etiam equitatum amicorum apud se habens ad sinistrum barbarorum cornu celeriter contendit, eo consilio ut adhuc perturbatos à latere aggrediatur, ante quam equitatus phalangi admoveri posset.

XVII. Interea Indi omni ex parte conglomerati equitatum contra Alexandrum, impetum ejus propulsaturi, ducunt, quum statim Cœnus cum suis copiis, uti ei imperatum erat, eorum tergo imminet (*a*). quod conspicati

ξεν ἄγειν· μὴ πρόσθεν δὲ ἅπτεσθαι τοῦ ἔργου, πρὶν ὑπὸ τῆς ἵππου τῆς ἀμφ' αὐτὸν τεταραγμένην τήν τε φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ἱπ-
7 πέας κατίδωσιν. Ἤδη τε ἐντὸς βέλους ἐγίγνετο, καὶ ἐφῆκεν ἐπὶ τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν τοὺς ἱπποτοξότας, ὄντας ἐς χιλίους, ὡς ταράξαι τοὺς ταύτῃ ἐφεστηκότας τῶν πολεμίων τῇ πυκνότητί τε τῶν τοξευμάτων καὶ τῶν ἵππων
8 τῇ ἐπελάσει. Καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς ἑταίρους ἔχων τοὺς ἱππέας παρήλαυνεν ὀξέως ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τῶν βαρβάρων, κατὰ κέρας ἔτι τεταραγμένοις ἐμβαλεῖν σπουδὴν ποιούμενος, πρὶν ἐπὶ φάλαγγος ἐκταχθῆναι αὐτοῖς τὴν ἵππον.

1 XVII. Ἐν τούτῳ δὲ οἵ τε Ἰνδοὶ τοὺς ἱππέας πάντοθεν ξυναλίσαντες παρίππευον Ἀλεξάνδρῳ, ἀντιπαρεξάγοντες τῇ ἐλάσει. Καὶ οἱ περὶ Κοῖνον, ὡς παρήγγελτο,
2 κατόπιν αὐτοῖς ἐπεφαίνοντο. Ταῦτα ξυνιδόντες οἱ Ἰνδοὶ, ἀμφίστομον

(*a*) *Curt.* 8, 14, 17.

8. ἔτι τεταραγμένοις] *adhuc perturbatos* circumagenda acie contra Alexandrum a latere advenientem.

ἐπὶ φάλαγγος] *antequam ipsorum equitatus in phalangem constitueretur*, h. e. antequam equites mutata acie adversa ora obverterent a latere irruenti Alexandro. Phalanx enim hoc loco aciem notat recta fronte hosti oppositam, cornu autem, quam hostis ex obliquo invadit. Vide not. ad 1, 6, 22. Ita apud Xenoph. Cyropæd. lib. 8. p. 179. l. 23. ἐκ κέρατος εἰς φάλαγγα καταστῆσαι, *de cornu in phalangem redigere.* Et lib. 7. p. 137. l. 29. dicuntur κέρατα στρέφεσθαι εἰς φάλαγγα *converti, mutari in phalangem.*

CAP. XVII. 2 ἀμφίστομον] Ἀμφίστομος φάλαγξ hoc loco est, quæ & a fronte & a tergo adversus hostem incurrentem dirigitur; quam quidem Ælianus tradit ἀντίστομον appellari, ἀμφίστομον autem, quæ ab utroque latere dimicat cap. 39. Διαφέρει δὲ ἡ ἀμφίστομος φάλαγξ κατὰ τοῦτο τῆς ἀντιστόμου, ὅτι ἡ μὲν ἀντίστομος ἐξ ἄκρων ἔχει τὰς μάχας· ἡ δὲ ἀμφίστομος ἐκ πλαγίων. *Differt autem opposita phalanx in hoc a bifronti, quod bifrons ad extremitates pugnat, opposita autem ad latera.* Sed hoc discrimen a scriptoribus non servari, tum ex hoc loco apparet, tum ex Polybii lib. 2. cap. 28. p. 162. l. 2. In utraque aciei forma, qui medii stant, opposita habent terga. Vide supra 3, 12, 1.

μίαν ἠναγκάσθησαν ποιῆσαι τὴν
τάξιν τῆς ἵππου, τὴν μὲν ὡς ἐπ'
Ἀλέξανδρον τὴν πολλήν τε καὶ
κρατίστην· τὴν δὲ ὡς ἐπὶ Κοῖνόν τε
καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ ἐπέστρεφον·
Τοῦτό τε οὖν εὐθὺς ἐτάραξε τὰς
τάξεις τε καὶ τὰς γνώμας τῶν Ἰν-
δῶν· καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸν και- 3
ρὸν, ἐν αὐτῇ τῇ ἐπὶ θάτερα ἐπιστρο-
φῇ τῆς ἵππου, ἐπιτίθεται τοῖς
καθ' αὐτόν. ὥστε οὐδὲ τὴν ἐμβο-
λὴν ἐδέξαντο τῶν ἀμφ' Ἀλέξαν-
δρον ἱππέων οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ κατ-
ηράχθησαν ὥσπερ εἰς τεῖχός τι
φίλιον τοὺς ἐλέφαντας· καὶ ἐν 4
τούτῳ οἱ ἐπιστάται τῶν ἐλεφάντων
ἀντεπῆγον τῇ ἵππῳ τὰ θηρία· καὶ
ἡ φάλαγξ αὐτὴ τῶν Μακεδόνων
ἀντεπῄει πρὸς τοὺς ἐλέφαντας,
τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν ἀκοντίζον-
τες, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία περιστάδον
πάντοθεν βάλλοντες. Καὶ ἦν τὸ 5
ἔργον οὐδενὶ τῶν πρόσθεν ἀγώνων
ἐοικός· τά τε γὰρ θηρία ἐπεκθέοντα
ἐς τὰς τάξεις τῶν πεζῶν, ὅπῃ ἐ-
πιστρέψειεν ἐκεράϊζε καίπερ πυ-
κνὴν οὖσαν τὴν Μακεδόνων φάλαγ-
γα· καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ τῶν Ἰνδῶν τοῖς 6
πεζοῖς ἰδόντες ξυνεστηκὸς τὸ ἔργον,
ἐπιστρέψαντες αὖθις καὶ αὐτοὶ ἐπ-
ήλαυνον τῇ ἵππῳ· ὡς δὲ πάλιν
ἐκράτησαν αὐτῶν οἱ ἀμφ' Ἀλέξ-
ανδρον, τῇ τε ῥώμῃ καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ
πολὺ προέχοντες, ὡς ἐπὶ τοὺς
ἐλέφαντας αὖθις κατειλήθησαν.

Indi equitatum in duas acies diducere sunt coacti, atque eam quidem quæ & pluribus & præstantioribus copiis constabat, in Alexandrum: alteram vero in Cœnum ducebant. quod quidem statim Indorum ordines pariter atque animos turbavit. Alexander opportunitate rei animadversa, interea dum se equitatus in duas partes dividit, in eam quæ in se conversa erat impetum facit. quam Alexandri equitatus incursionem quum Indi sustinere non possent, ad elephantos tanquam ad amicum murum confugiunt. quorum rectores quum belluas in equitatum concitassent, Macedonum phalanx invecta telorum jactu tum sessores tum elephantos ipsos omni ex parte premebat. eratque hæc pugna nulli priorum certaminum similis. Belluæ enim in peditum agmina delatæ, quacunque sese vertebant Macedonum phalangem quantumvis densam perfringebant: adhæc Indorum equites quum peditatum laborare viderent, denuo conversi equitatum invadebant. qui quum iterum ab iis qui circa Alexandrum erant victi essent, (quippe qui & robore & peritiâ rei militaris longe erant superiores) ad elephantos rursus confugiebant. Interea universus Alex-

τὴν δὲ ὡς ἐπὶ] Mss. omnes, etiam Opt. οἱ δὲ ἐπὶ Κοῖνον. *Gronov.*
6. ἰδόντες ξυνεστηκὸς] *videntes peditatum in medio pugnæ fervore esse.* Idem.

Alexandri equitatus jam in unum agmen conglomeratus, non quidem ipsius mandato, sed in ipso certamine in eum ordinem redactus, quacunque in agmina Indorum incidebat, cum multâ cæde discedebat. Belluæ vero quum jam in angustum redactæ essent, non minus damni suis quam hostibus inferebant, multis dum vexantur atque agitantur protritis. Equitibus itaque angusto loco cum elephantis conclusis magna strages edebatur. plerique etiam elephantorum rectores telorum jactu saucii, ipsique elephanti partim vulnerati, partim defatigati & rectoribus destituti non amplius in pugnâ certum locum tenebant (a), sed vulnerum impatientiâ, rabie instinctis similes, nullo discrimine suos juxta atque hostes impellebant proculcabantque atque interimebant. At Macedones majorem loci amplitudinem ex animi sententiâ nacti, irruentibus in se belluis cedebant: contra, recedentes jaculis confodiebant. At Indi qui circum elephantos versabantur majore damno afficiebantur. Postquam vero belluæ defatigatæ non jam amplius validos impetus facerent, sed

7 Καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἡ ἵππος Ἀ-
λεξάνδρου ἐς μίαν ἴλην ἤδη ξυνηγ-
μένη, οὐκ ἐκ παραγγέλματος,
ἀλλὰ ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτῷ ἐς τήνδε
τὴν τάξιν καταστᾶσα, ὅποι προσ-
πέσοι τῶν Ἰνδῶν ταῖς τάξεσι, ξὺν
8 πολλῷ φόνῳ ἀπελύοντο. Καὶ ἐς
στενὸν ἤδη κατειλημμένων τῶν θη-
ρίων, οὐ μείω πρὸς αὐτῶν οἱ φίλοι
ἤπερ οἱ πολέμιοι ἐβλάπτοντο, ἐν
ταῖς ἐπιστροφαῖς τε καὶ τοῖς ὠθισ-
9 μοῖς καταπατούμενοι. Τῶν τε οὖν
ἱππέων, οἷα δὴ ἐν στενῷ περὶ τοὺς
ἐλέφαντας εἰλουμένων, πολὺς φό-
νος ἐγίγνετο· καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν
ἐλεφάντων οἱ πολλοὶ κατηκοντισ-
10 μένοι ἦσαν· καὶ αὐτοὶ οἱ ἐλέφαν-
τες τὰ μὲν τιτρωσκόμενοι, τὰ δὲ
ὑπό τε τῶν πόνων καὶ ἐρημίας ἡ-
γεμόνων, οὐκέτι διακεκριμένοι ἐν
τῇ μάχῃ ἦσαν· ἀλλ᾽ οἷα δὴ ὑπὸ
τοῦ κακοῦ ἔκφρονες, φιλίοις τε
ὁμοῦ καὶ πολεμίοις προσφερόμενοι,
πάντα τρόπον ἐξώθουν τε καὶ κατε-
11 πάτουν καὶ κατέκαινον. Ἀλλ᾽ οἱ
μὲν Μακεδόνες ἅτε ἐν εὐρυχωρίᾳ τε
καὶ κατὰ γνώμην τὴν σφῶν προσ-
φερόμενοι τοῖς θηρίοις, ὅπῃ μὲν ἐ-
πιφέροιντο, εἶκον· ἀποστραφέντων
δὲ εἴχοντο ἐσακοντίζοντες· οἱ δὲ
Ἰνδοὶ ἐν αὐτοῖς ἀναστρεφόμενοι, τὰ
πλείω ἤδη πρὸς ἐκείνων ἐβλάπτον-
12 το. Ὡς δὲ καματηρά τε ἦν τὰ
θηρία,

(a) *Curt.* 8, 14, 30.

8. ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς] Ἐπιστροφὴ *conversio*, *circumactio*, ὠθισμὸς *propulsio*. Regrediendo suos, progrediendo hostes proculcabant. Erat enim *anceps pugna nunc sequentium, nunc fugientium elephantos*, Curt. 8, 14, 28.

9. τῶν τε οὖν ἱππέων πολὺς φόνος] *itaque & equitum magna strages edebatur.*

11. ἅτε ἐν εὐρυχωρίᾳ] *utpote & in spatioso loco & pro lubitu suo irruentes in belluas,*

ἀπορία, καὶ οὐκέτι αὐτοῖς ἐρρωμέναι αἱ ἐκδρομαὶ ἐγίγνοντο, ἀλλὰ συριγμῷ μόνον διαχρώμενα, ὥσπερ αἱ πρύμναν κρουόμεναι νῆες, ἐπὶ πόδα ὑπεχώρουν· αὐτὸς μὲν Ἀλέξανδρος 13 περιβάλλει ἐν κύκλῳ τὴν ἵππον τῇ πάσῃ τάξει, τοὺς πεζοὺς δὲ ξυνασπίσαντας ὡς ἐς πυκνοτάτην ξύγκλεισιν ἐπάγειν τὴν φάλαγγα ἐσήμηνε· καὶ οὕτως οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν 14 Ἰνδῶν πλὴν ὀλίγων κατεκόπησαν ἐν τῷ ἔργῳ· ἐκόπτοντο δὲ καὶ οἱ πεζοὶ πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων τῶν Μακεδόνων. Καὶ ἐν τούτῳ, ἵνα διέσχεν ἡ ἵππος ἡ Ἀλεξάνδρου, ἐς φυγὴν πάντες ἐπεστράφησαν.

XVIII. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Κρατερός τε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ὑπολειπόμενοι ἡγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶντα λαμπρῶς Ἀλέξανδρον κατεῖδον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ τὸν πόρον· καὶ οὗτοι οὐ μείονα 2 τὸν φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ἐπιγενόμενοι τῇ διώξει. Ἀπέθανον 3 δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ ἐς τρισχιλίους· τὰ δὲ ἅρματα ξύμ-

ſtridorem tantum edentes, inſtar navis puppi inhibitâ pedem retro ferrent: Alexander repente omni equitatu hoſtibus circumfuſo, ſigno dato imperat uti pedites inter ſe conſertis ſcutis confertiſſimaque phalange in eos ferantur. atque ita undique circumventi Indorum equites omnes fere eâ in pugnâ cæſi ſunt. Peditum etiam, irruentibus omni ex parte Macedonibus, magna ſtrages edita eſt. Tum omnes, qua Alexandri equitatus ſpatium dabat, in fugam vertuntur.

XVIII. Interea Craterus aliique duces, qui cum eo ad ripam Hydaſpis relicti fuerant, manifeſtâ Alexandri victoriâ conſpectâ, amnem trajiciunt. qui quidem non minorem fugientium Indorum cædem ediderunt, quippe qui integri feſſis Alexandri militibus in inſequendo ſuccederent. Cæſa ſunt ex Indis peditum paulo minus XX M. equitum III M. currus omnes conciſi. duo Pori filii interfecti. Spitaces etiam Indorum illius regionis

12. αἱ πρύμναν κρουόμεναι] De hoc loquendi genere ſupra ad 5, 7, 6. eſtque navim non converſam retro agere verſus puppim remigando, uti exponit interpres Thucydidis verbis ſupra citatis, quibus hæc addit: τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ἵνα μὴ δόξωσι φανερῶς φεύγειν, οὕτω κατ᾽ ὀλίγον ὑπαπιόντες· ἢ ἵνα μὴ τὰ νῶτα τοῖς πολεμίοις δόντες, ῥᾷον τιτρώσκωνται. *Hoc autem faciunt, ne videantur aperte fugere, ita ſenſim recedentes; aut ne terga hoſtibus dantes, facilius vulnerentur.*

13. ξυνασπίσαντας] Vide Tactic. cap. 17.

14. προσκειμένων τῶν] MSſ. προσκειμένων σφίσι τῶν. *Gronov.*

CAP. XVIII. 1. ὑπολειπόμενοι] Scripti ὑπολελειμμένοι. *Idem.*

nis præses, omnesque elephantorum & curruum præfecti, & equitatus ac peditatus Pori duces. elephanti etiam qui in pugnâ cæsi non erant, capti. Ex peditatu Alexandri, qui VI M numero primum conflictum adierunt, LXXX summum desiderati. ex sagittariis equestribus, qui quidem primi pugnam aggressi sunt, X. ex amicorum equitatu XX. ex reliquo omni equitatu CC. Porus qui in eâ pugnâ rem præclare gesserat, non ducis solum, verumetiam strenui militis officio functus, conspectâ equitum cæde, quum elephantorum alios prostratos, alios absque rectoribus & saucios errare, peditatus etiam maximam partem interiisse cerneret: non tamen veluti magnus ille rex Darius, qui ex suis fugam primus inierat, trepidus fugit, sed quamdiu partem aliquam Indorum pugnantem vidit, tamdiu etiam ipse conflixit. quum verò in dextro humero, quem quidem solum in pugnâ nudum ferebat (a), vulnus accepisset (nam lorica & robore & opere præ ceteris eximia, ut postea intuentibus adparuit, facile

πάντα κατεκόπη, καὶ Πώρου δύο
4 παῖδες ἀπέθανον. Καὶ Σπιτάκης ὁ
νομάρχης τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, καὶ τῶν
ἐλεφάντων καὶ ἁρμάτων οἱ ἡγεμόνες,
καὶ οἱ ἱππάρχαι, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς
στρατιᾶς τῆς Πώρου ξύμπαντες· ἐλήφθησαν
δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι γε
5 αὐτῶν αὐτοῦ μὴ ἀπέθανον. Τῶν δ'
ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν, ἀπὸ
ἑξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ
γενομένων, ἐς ὀγδοήκοντα μάλιστα
ἀπέθανον· ἱππεῖς δὲ τῶν μὲν
ἱπποτοξοτῶν, οἳ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ
ἔργου ἥψαντο, δέκα· τῆς δὲ ἑταιρικῆς
ἵππου, ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι· τῶν δὲ ἄλ-
6 λων ἱππέων, ὡς διακόσιοι. Πῶρος δὲ
μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἐπιδειξάμενος,
μὴ ὅτι στρατηγοῦ ἀλλὰ καὶ
στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε ἱππέων
τὸν φόνον κατεῖδε, καὶ τῶν ἐλεφάντων
τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας,
τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμόνων
λυπηροὺς πεπλανημένους, τῶν δὲ
πεζῶν αὐτῷ οἱ πλείους ἀπολώλεσαν·
7 οὐχ ὥσπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς
ἐξάρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς
φυγῆς ἀπεχώρει, ἀλλὰ ἔστε γὰρ ὑπέμενέ
τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεστηκὸς,
ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος·
8 τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν ὦμον, ὃν δὴ
γυμνὸν μόνον ἔχων ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο
(ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος
ἤρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ,
περιττὸς ὢν κατά τε τὴν ἰσχὺν, καὶ
τὴν

(a) Curt. 8, 14, 32. & seqq.

6. ἐπιδειξάμενος] MSS. ἀποδειξάμενος. Gronov.

λυπηροὺς] tristes, agnoscentes quasi cladem suam, ut Florus ait, summissis cervicibus cum sensu captivitatis imminentis. Idem.

τὴν ἁρμονίαν, ὡς ὕστερον καταμαθεῖν
ἐσκεμμένοις ἦν) τότε δὴ καὶ αὐτὸς
ἀπεχώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα.
Καὶ Ἀλέξανδρος μέγαν τε 9
αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ
μάχῃ, σῶσαι ἐπεθύμησε· πέμπει
δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα μὲν Ταξίλην
τὸν Ἰνδόν· καὶ Ταξίλης προσιπ- 10
πεύσας ἐφ' ὅσον οἱ ἀσφαλὲς ἐφαί-
νετο τῷ ἐλέφαντι ὃς ἔφερε τὸν Πῶ-
ρον, ἐπιστῆσαί τε ἠξίου τὸ θηρίον (οὐ
γὰρ εἶναι οἱ ἔτι φεύγειν) καὶ ἀ-
κοῦσαι τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου λό-
γων. Ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐχθρὸν ἐκ 11
παλαιοῦ τὸν Ταξίλην, ἐπιστρέψας
ἀνήγετο ὡς ἀκοντίσων· καὶ ἂν καὶ
κατέκανεν ἂν τυχὸν, εἰ μὴ ὑποφθά-
σας ἐκεῖνος ἀπέλασεν ἀπὸ τοῦ Πώ-
ρου πρόσω τὸν ἵππον. Ἀλέξαν- 12
δρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πώρῳ
χαλεπὸς ἐγένετο. Ἀλλ' ἄλλους
τε ἐν μέρει ἔπεμπε, καὶ δὴ καὶ
Μερόην ἄνδρα Ἰνδὸν, ὅτι φίλον εἶναι
ἐκ παλαιοῦ τῷ Πώρῳ τὸν Μερόην
ἔμαθε. Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ τοῦ 13
Μερόου ἤκουσε, καὶ ἐκ τῆς δίψης
ἅμα ἐκρατεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν
ἐλέφαντα καὶ κατέβη ἀπ' αὐτοῦ·

à reliquo corpore tela propulſabat) converſo elephanto receſſit. Alexander, quod magnum ac generoſum virum in pugnâ ſe præſtitiſſet, ſalvum cupiebat. ac primum quidem Taxilem Indum ad eum mittit. qui quum adequitasſet, ſeque Poro, quantum per elephantum qui eum geſtabat tutum erat, conjunxiſſet, & Porum rogaſſet ut ſiſteret elephantum (neque enim amplius fugere poſſe) uti Alexandri poſtulata acciperet, viſo Taxile vetere hoſte, converſus in eum ferebatur, tanquam lanceâ petiturus. & quidem fortaſſis interfeciſſet, niſi ille confeſtim cum equo è Pori conſpectu ſe proripuiſſet. Alexander ne hanc quidem ob cauſam Poro ſuccenſebat, ſed alios atque alios nihilominus ſubmittebat, & in iis Meroem hominem Indum, quod veterem ei cum Poro amicitiam intercedere accepiſſet. Porus Merois oratione audita, & quod vehementi ſiti premebatur, cum elephanto ſubſtitit atque ex eo deſcendit.

8. τὴν ἁρμονίαν] Thoracum harmonia dicitur, qua apte ſedent atque congruunt cujusque corpori, neque in ipſo uſu geſtantibus ſunt moleſti, ſive quis curvetur, ſive erigatur, ſeu in quamcunque aliam partem ſeſe flectat. Exſtat Socratis hac de re disputatio cum quodam thoracum fabro, Memorab lib. 3. p. 618. ubi quæ hujus harmoniæ ſit commoditas, ita Socrates exponit lin. 18. & ſeqq. *Minus pondere ſuo premunt thoraces qui congruunt, quam qui non congruunt, οἱ ἁρμόττοντες τῶν ἀναρμόστων, quanquam pondus æquale habeant. Etenim qui non congruunt ἀνάρμοστοι, vel toti ab humeris dependendo, vel quam aliam partem corporis vehementer premendo, geſtatu difficiles ac moleſti ſiunt: at qui congruunt, ἁρμόττοντες, quum onus partim a claviculis & earum parte quæ ſcoptulis vicina eſt, partim ab humeris, a pectore, a tergo, a ventre diſtributim ſublevetur, prope non geſtaminis, ſed appendicis eſſe loco videntur.*

dit. Quumque bibisset, ac nonnihil respirasset, continuo illum ad Alexandrum adducit.

XIX. Alexander ut eum appropinquare intellexit, nonnihil ante aciem progressus, amicis aliquot comitatus Poro obviam ivit. equumque sistens, magnitudinem Pori (erat enim quinque cubitis procerior) & pulchritudinem simul admiratus est, quodque nullum adhuc servitutis animo conceptæ specimen præ se ferre videretur, sed ut generosus cum alio generoso viro congressus, pro regno suo adversus alium regem decertasset. Tum Alexander prior eum compellans, quid sibi fieri cuperet, dicere jussit (a). Cui Porum respondisse ferunt, Ut me regie tractes Alexander. Porro Alexander eâ oratione delectatus, Hoc tibi, inquit, Pore, meâ causâ continget: tu quod tuâ causâ tibi gratum sit postula. Cui Porus, omnia iis quæ dixisset contineri, respondit. Quo responso lætior Alexander, Poro regnum Indorum restituit, & ultra pristinum imperium aliam ei regionem vetere ampliorem adjecit. atque ita &

ὡς δὲ ἔπιέ τε καὶ ἀνέψυξεν, ἄγει αὐτὸν σπουδῇ παρὰ Ἀλέξανδρον· καὶ ὁ μὲν ἤγετο.

1 XIX. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα ἐπύθετο, προσιππεύσας
πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν
ἑταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πώρῳ, καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον, τό, τε μέγεθος
ἐθαύμαζεν ὑπὲρ πέντε πήχεις
μάλιστα ξυμβαῖνον, καὶ τὸ κάλλος
τοῦ Πώρου, καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥσ-
περ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι, ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὐτοῦ
πρὸς βασιλέα ἄλλον καλῶς ἠγω-
2 νισμένος. Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος
πρῶτος προσειπὼν αὐτὸν, λέγειν
ἐκέλευσεν ὅ, τι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι.
Πῶρον δὲ ἀποκρίνεσθαι λόγος, Ὅτι
βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξ-
ανδρε· καὶ Ἀλέξανδρος ἡσθεὶς τῷ
λόγῳ, Τοῦτο μὲν ἔσαι σοι, Πῶρε,
ἔφη, ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἕνε-
3 κα ὅ, τι σοὶ φίλον ἀξίου. Ὁ δὲ
πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι· καὶ
Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ
λόγῳ ἡσθεὶς, τήν τε ἀρχὴν τῷ Πώ-
ρῳ τῶν τε αὐτῶν Ἰνδῶν ἔδωκε, καὶ
ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι
οὔσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθη-
4 κε· καὶ οὕτως αὐτός τε βασιλικῶς

κε-

(a) Curt. 8, 14, 43.

13. ἄγει] Hoc verbum ad Meroem refertur, cum superiora ἔπιε & ἀνέψυξεν ad Porum pertineant. Cui simile exemplum est apud Lucam IX. 39. ad quem locum & aliud ex Xenophonte annotavimus.

CAP. XIX. 1. προσέλθοι] *sed tanquam vir generosus ad virum generosum accederet, de regno suo adversus alium regem fortiter præliatus.* Προσέρχεσθαι hic congressum familiarem, non hostilem notat.

3. πρὸς τῇ πάλαι] MS. Opt. πρὸς τῇ ἄλλῃ τῇ πάλαι. *Gronov.*

κεχαρισμένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ, καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς ἅπαντα πιςῶς ἐχρήσατο. 5 Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Πῶρόν τε καὶ τοὺς ἐπέκεινα τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδοὺς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο, ἐπ᾽ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἡγεμόνος, μηνὸς Μουνυχιῶνος. 6 Ἵνα δὲ ἡ μάχη ξυνέβη, καὶ ἔνθεν ὁρμηθεὶς ἐπέρασε τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος· καὶ τὴν μὲν, Νίκαιαν, τῆς νίκης τῆς κατ᾽ Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασε· τὴν δὲ, Βουκεφάλαν, ἐς τοῦ ἵππου Βουκεφάλου τὴν μνήμην, ὃς ἀπέθανεν αὐτοῦ, οὐ βληθεὶς πρὸς οὐδενὸς, ἀλλ᾽ ὑπὸ καύματός τε καὶ ἡλικίας· 7 ἦν γὰρ ἀμφὶ τὰ τριάκοντα ἔτη, καματηρὸς γενόμενος, πολλὰ δὲ πρόσθεν ξυγκαμὼν τε καὶ συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρῳ, ἀναβαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου ὁ Βουκεφάλας οὗτος, ὅτι τοὺς ἄλλους πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας, καὶ μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖος. 8 Σημεῖον δὲ οἱ ἦν βοὸς κεφαλὴ ἐγκεχαραγμένη, ἐφ᾽ ὅτῳ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔφερεν· οἱ δὲ λέγουσιν, ὅτι λευκὸν σῆμα εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μέλας ὢν αὐτὸς, ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιςα εἰκασμένον. 9 Οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Οὐξίων χώρᾳ ἀφανὴς ἐγένετο Ἀλεξάν-

regie hominem generosum tractavit, & fido in posterum amico ad omnia est usus. Hujusmodi exitum habuit pugna Alexandri adversus Porum & Indos trans Hydaspen amnem colentes, archonte Athenis Hegemone, mense Martio. Porro eo loco quo & pugna commissa fuerat & quo ad trajiciendum Hydaspen moverat, urbes condidit, atque illam quidem à victoriâ adversus Indos partâ Nicæam appellavit (a): alteram, Bucephalam in equi sui Bucephali memoriam, qui quidem eo loci interiit, non quidem ab aliquo vulneratus, sed laboribus pariter atque ætate fractus. Siquidem trigesimum annum agebat, quum hæc defatigatio ei accideret. multos vero etiam antea labores, multa pericula cum Alexandro adierat, solumque Alexandrum sessorem admittebat, reliquos rejiciebat, magnitudine simul corporis eximiâ atque animo generoso prædi tus. Nota ei insignita erat bovis caput, cujus etiam caussâ nomen ei Bucephalo inditum est; vel quod, ut aliis placet, quum ipse nigri coloris esset, albam in capite notam haberet, bovis capiti perquam similem. Hunc ipsum equum quum

(a) *Curt.* 9, 1, 6. & 9, 3, 23.

4. πιςῶς] MS. Opt. πιςῷ. *Gronov.*
6. ὑπὸ καύματος] *pro æstu*, quod optime equo convenit, caussamque subitæ mortis designat. *Idem.*

quum in Uxiorum regione amisisset Alexander, per universam regionem proclamari jussit, nisi equum ei reducerent, se Uxios omnes ad internecionem interfecturum (a). ad hoc edictum ilico reductus fuit. adeo hic carus Alexandro, & Alexander terribilis barbaris fuit. Et hæc quidem in laudem Bucephali Alexandri caussâ dicta sint.

XX. Alexander quum iis qui in pugnâ cecidissent debitum honorem persolvisset, sacrificiaque consueta diis pro victoriâ fecisset, ludis etiam gymnicis atque equestribus ad Hydaspis ripam habitis, eo locoquo primum cum exercitu trajecit, Craterum ibi cum parte copiarum reliquit, qui urbes quas ibi condere cœperat exædificaret, muroque cingeret. Ipse in Indos Pori regno finitimos movit (b). hi Glaucanicæ, ut autor est Aristobulus, dicebantur: ut vero Ptolemæus, Glausæ. at quonam tandem nomine appellati fuerint non laboro. Alexander regionem eorum ingressus est, equitatus amicorum alteram partem apud

δρῳ, καὶ Ἀλέξανδρος προσεκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πάντας ἀποκτενεῖν Οὐξίους, εἰ μὴ ἀπάξουσιν αὐτῷ τὸν ἵππον· καὶ ἀπήχθη εὐθὺς ἐπὶ τῷ κηρύγματι· τοσήδε μὲν σπουδὴ Ἀλεξάνδρῳ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἦν, τοσόςδε Ἀλεξάνδρου φόβος τοῖς βαρβάροις· καὶ ἐμοὶ ἐς τοσόνδε τετιμήσθω ὁ Βουκεφάλας οὗτος Ἀλεξάνδρου ἕνεκα.

1 . XX. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπειδὴ οἱ
ἀποθανόντες ἐν τῇ μάχῃ κεκόσμηντο τῷ πρέποντι κόσμῳ, ὁ δὲ τοῖς
θεοῖς τὰ νομιζόμενα ἐπινίκια ἔθυε,
καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτῷ γυμνικὸς
καὶ ἱππικὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ
Ὑδάσπου, ἵναπερ τὸ πρῶτον διέβη
2 ἅμα τῷ στρατῷ· Κρατερὸν μὲν δὴ
ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ὑπελείπετο,
τὰς πόλεις ἃς τινας ταύτῃ ἔκτιζεν
ἀναστήσοντά τε καὶ ἐκτειχιοῦντα·
αὐτὸς δὲ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς προσχώρους τῇ τοῦ Πώρου ἀρχῇ Ἰνδούς.
3 Ὄνομα δὲ ἦν τῷ ἔθνει Γλαυκανῖκαι,
ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ὡς δὲ Πτολεμαῖος, Γλαῦσαι· ὁποτέρως δὲ
4 ἔχει τὸ ὄνομα οὔ μοι μέλει. Ἐπῄει
δὲ τὴν χώραν αὐτῶν Ἀλέξανδρος,
τῶν τε ἑταίρων ἱππέων ἔχων τοὺς
ἡμι-

(a) *Curt.* 6, 5, 19. (b) *idem* 9, 1, 8.

CAP. XX. 3. Γλαυκανῖκαι] Si quis me forte negligentiorem arguit in vera scriptura nominum propriorum indaganda, vel saltem eorum diversitate indicanda: eum hoc loco monitum velim, ut cogitet, me id facere ipsius Arriani exemplo, in quo equidem meæ negligentiæ satis præsidii esse arbitror. Quem auctorem, vere dicam, hoc libentius sequor, quod ea res tota minus me delectat. Neque mihi aliud quidquam in his Annotationibus est propositum, quam verborum vi explicata, Scriptoris sententiam patefacere, sicubi ea forte videri queat non omnibus æque obvia, adolescentibus inprimis, in quorum gratiam hæc omnis a me suscepta est opera.

ἡμισείας καὶ τῶν πεζῶν ἀπὸ φάλαγ-
γος ἑκάστης ἐπιλέκτους καὶ τοὺς ἱπ-
ποτοξότας σύμπαντας καὶ τοὺς Ἀ-
γριάνας καὶ τοὺς τοξότας, καὶ προσ-
εχώρουν αὐτῷ ὁμολογίᾳ πάντες·
καὶ ἔλαβε πόλεις μὲν ἐς τριάκοντα 5
καὶ ἑπτά· ὧν ἵνα ὀλιγοσοὶ ἦσαν οἰ-
κήτορες πεντακισχιλίων οὐκ ἐλάτ-
τους ἦσαν, πολλῶν δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς
μυρίους. καὶ κώμας πλήθει τε πολ-
λὰς ἔλαβε, καὶ πολυανθρώπους οὐ
μεῖον τῶν πόλεων. Καὶ ταύτης τῆς 6
χώρας Πώρῳ ἄρχειν ἔδωκε· καὶ Τα-
ξίλῃ δὲ διαλλάττει Πῶρον, καὶ Τα-
ξίλην ἀποπέμπει ὀπίσω εἰς τὰ ἤθη
τὰ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ δὲ παρά τε 7
Ἀβισσάρου πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόν-
τες αὐτόν τε Ἀλεξάνδρῳ Ἀβισσά-
ρην καὶ τὴν χώραν ὅσης ἦρχε· καί τοι 8
πρό γε τῆς μάχης τῆς πρὸς Πῶρον
γενομένης Ἀλεξάνδρῳ, ἐπενόει Ἀ-
βισσάρης καὶ αὐτὸς ξὺν Πώρῳ τάσ-
σεσθαι· τότε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν
αὐτοῦ ξὺν τοῖς ἄλλοις πρέσβεσι παρ'
Ἀλέξανδρον ἔπεμψε, χρήματά τε
κομίζοντα, καὶ ἐλέφαντας τεσσα-
ράκοντα, δῶρον Ἀλεξάνδρῳ. Ἧκον 9
δὲ παρὰ τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν πρέσ-
βεις παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ παρὰ
Πώρου ἄλλου τοῦ ὑπάρχοντος Ἰνδῶν.
Ἀλέξανδρος δὲ διὰ τάχους Ἀβισ- 10
σάρην ἰέναι παρ' αὐτὸν κελεύει, ἐπ-
απειλήσας εἰ μὴ ἔλθοι ὅτι αὐτὸν ὄ-
ψεται ἥκοντα ξὺν τῇ στρατιᾷ, ἵνα οὐ
χαιρήσει ἰδών. Ἐν τούτῳ δὲ Φρατα- 11

se habens & ex quavis peditum phalange selectissimos quosque, equestres sagittarios omnes, Agrianas præterea & sagittarios. nec mora, omnes se ei dediderunt. Adhæc urbes XXXVII recepit, quarum quæ minima erat, non minus VM incolarum habebat; multæ vero etiam ultra XM. Pagorum quoque magnum numerum cepit, atque eos quidem non minus quam urbes ipsas incolarum frequentiâ celebres. totius vero hujusce regionis imperium Poro dedit. Taxilem etiam Poro conciliatum in suas sedes dimittit. Per id tempus legati ab Abissare venerunt, Abissarem ipsum totamque ejus regionem dedentes. Porro ante pugnam cum Poro commissam statuerat Abissares copias suas cum Poro conjungere. tum vero fratrem suum aliosque legatos ad Alexandrum cum pecuniis & elephantis XL misit. Venerunt etiam legati ab Indis, qui libere suis legibus utentes vivunt, & à Poro alio Indorum præfecto. Alexander confestim Abissarem ad se venire jubet, minatus nisi pareret se cum exercitu magno ejus malo eò iturum. Dum hæc geruntur, Phrataphernes Parthorum atque Hyr-

9. ἧκον δὲ παρά] Opt. ἧκον δὲ καὶ παρά. *Gronov.*
ξὺν τῇ] Idem ἀλλήττε adjunata voce.

Hyrcaniæ ſatrapa cum Thracibus ſibi commiſſis ad Alexandrum venit. Et nuntii à Siſico Aſſacenorum ſatrapa, Aſſacenos interfecto prætore ab Alexandro defeciſſe nuntiantes. Adverſus hos Philippum & Tyrieſpem cum exercitu mittit, qui Aſſacenorum motus compeſcant, & provinciam regant. Ipſe ad Aceſinem amnem movit. Hujus amnis ſolius ex Indiæ fluminibus magnitudinem Ptolemæus Lagi filius deſcripſit. eſſe enim, eâ parte quâ Alexander eum navigiis & pellibus cum exercitu tranſmiſit, rapidum Aceſinis curſum, magnis aſperisque cautibus interjectis, quibus illiſæ ac repercuſſæ undæ ingentes æſtus vorticesque concitent. latitudinem vero eſſe quindecim ſtadiorum. Atque iis quidem qui pellibus tranſportati ſunt facilem trajectum fuiſſe: eorum vero qui navibus transvecti ſunt, quum pleræque cautibus illiſæ rumperentur, non paucos in amne periiſſe. Ex quibus verbis facile quis colligere queat, non multum à vero abhorrere quod de Indi amnis magnitudine ſcriptum eſt ab iis qui Indi latitudinem XI. ſtadiorum eſſe ſtatuunt ubi mediâ ſui menſurâ fertur: ubi vero anguſtiſſi-

φέρνης τε ὁ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας
σατράπης, τοὺς καταλειφθέντας
παρὰ οἱ Θρᾶκας ἄγων, ἧκεν ὡς Ἀ-
12 λέξανδρον· καὶ παρὰ Σισίκου τοῦ
Ἀσσακηνῶν σατράπου ἄγγελοι,
ὅτι τόν τε ὕπαρχον σφῶν καὶ ἀπε-
κτονότες εἶεν οἱ Ἀσσακηνοὶ, καὶ ἀπ'
13 Ἀλεξάνδρου ἀφεστηκότες. Καὶ ἐπὶ
τούτους Φίλιππον ἐκπέμπει καὶ
Τυριέσπην σὺν στρατιᾷ, τὰ περὶ τὴν
Ἀσσακηνῶν χώραν καταστησομένους
καὶ κοσμήσοντας· αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ
τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν προὐχώρει.
14 Τούτου τοῦ Ἀκεσίνου τὸ μέγεθος
μόνου τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν Πτολε-
μαῖος ὁ Λάγου ἀνέγραψεν· εἶναι γὰρ
ἵνα ἐπέρασεν Ἀλέξανδρος αὐτὸν ἐπὶ
τῶν πλοίων τε καὶ τῶν διφθερῶν ξὺν
τῇ στρατιᾷ, τὸ μὲν ῥεῦμα ὀξὺ τοῦ
Ἀκεσίνου, πέτραις μεγάλαις καὶ
ὀξείαις, καθ' ὧν φερόμενον βίᾳ τὸ
ὕδωρ κυμαίνεσθαί τε καὶ καχλάζειν·
τὸ δὲ εὖρος σταδίους ἐπέχειν πεντε-
15 καίδεκα. Καὶ τοῖς μὲν δὴ ἐπὶ τῶν
διφθερῶν περῶσιν εὐμαρῆ γενέσθαι
τὸν πόρον· τοὺς δ' ἐν τοῖς πλοίοις
διαβαίνοντας, ἐποκειλάντων πολ-
λῶν πλοίων ἐπὶ ταῖς πέτραις καὶ
συναῤῥαχθέντων, οὐκ ὀλίγους αὐτοῦ
16 ἐν τῷ ὕδατι διαφθαρῆναι. Εἴη ἂν
οὖν ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου ξυντιθέντι
τεκμηριοῦσθαι, ὅτι οὐ πόῤῥω τοῦ ἀ-
ληθοῦς ἀναγέγραπται τοῦ Ἰνδοῦ
ποταμοῦ τὸ μέγεθος, ὅτοις ἐς τεσ-
σαράκοντα σταδίους δοκεῖ τοῦ Ἰνδοῦ
εἶναι

14. καχλάζειν] *reſonare.* Dici proprie volunt de ſtrepitu aquarum.

εἶναι τὸ εὖρος, ἵνα μέσως ἔχει αὐτὸς αὑτοῦ ὁ Ἰνδός· ἵνα δὲ στενότατός τε καὶ διὰ στενότητα βαθύτατος, ἐς τοὺς πεντεκαίδεκα ξυνάγεσθαι· καὶ ταῦτα πολλαχῇ εἶναι τοῦ Ἰνδοῦ.
17 Καὶ γὰρ καὶ τοῦ Ἀκεσίνου τεκμαίρομαι ἐπιλέξασθαι Ἀλέξανδρον, ἵνα περ τὸ πλατύτατον ἦν τοῦ πόρου, ὡς σχολαιτέρῳ χρήσασθαι τῷ ῥεύματι.

XXI. Περάσας δὲ τὸν ποταμὸν, Κοῖνον μὲν ξὺν τῇ αὐτοῦ τάξει ἀπολείπει αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὄχθῃ, προστάξας ἐπιμελεῖσθαι τῆς ὑπολελειμμένης στρατιᾶς τῆς διαβάσεως, οἳ τόν τε σῖτον αὐτῷ τὸν ἐκ τῆς ἤδη ὑπηκόου τῶν Ἰνδῶν χώρας καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια παρακομίζειν ἔμελλον. 1
2 Πῶρον δὲ ἐς τὰ αὑτοῦ ἤθη ἀποπέμπει, κελεύσας Ἰνδῶν τε τοὺς μαχιμωτάτους ἐπιλεξάμενον, καὶ εἴ τινας παρ᾽ αὐτῷ ἔχοι ἐλέφαντας, τούτους δὲ ἀναλαβόντα ἰέναι παρ᾽ αὐτόν.
3 Αὐτὸς δὲ Πῶρον τὸν ἕτερον τὸν κακὸν, ὅτι ἐξηγγέλθη πεφευγέναι ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἧς ἦρχεν, ἐπενόει διώκειν σὺν τοῖς κουφοτάτοις τῆς στρατιᾶς.
4 Ὁ γὰρ Πῶρος οὗτος, ἔστε μὲν πολέμια ξυνειστήκειν Ἀλεξάνδρῳ τὰ πρὸς τὸν ἄλλον Πῶρον, πρέσβεις πρὸς Ἀλέξανδρον

mus & ob angustiam profundissimus, in xv stadia contrahi. atque hanc quidem fere esse Indi fluminis plerisque in locis latitudinem. Atqui existimaverim Alexandrum ad trajiciendum Acesinem amnem eam partem delegisse quâ maxime amplus ejus cursus eaque de caussâ minus rapidus esset.

XXI. Transmisso itaque flumine, Cœnum cum suis copiis ad ripam relinquit, qui reliqui exercitus transitum curaret, qui & frumentum & alia necessaria ex regione Indorum quæ ei jam parebat allaturi erant. Porum in regnum suum remittit (a), mandatis additis, ut lectissimis Indorum qui bellicosissimi haberentur copiis, & elephantis (si quos haberet) collectis ad se veniret. Ipse vero alium illum Porum hominem malum, qui desertâ provinciâ cui præerat fugisse nuntiabatur, cum expeditissimo milite insequi statuit. Porus enim hic, quamdiu Alexander cum alio Poro bellum gerebat, legationes ad Alexandrum mittens se pariter & regionem

(a) *Curt. 9, 3, 22.*

17. Καὶ γὰρ καὶ] *Nam & Acesinis existimo elegisse Alexandrum eam partem.* Ex Acesinis latitudine ait conjici posse a vero non abhorrere, quæ de Indo narrentur.

ὡς σχολαιτέρῳ] *ut clementiore uteretur alveo* sive *cursu.*

CAP. XXI. 4. ξυνειστήκειν] pro ξυνειστήκει. Utuntur enim Attici in plusquamperf. primis personis pro tertiis, ἐτετύφειν pro ἐτετύφει. *Corinthus* de dialectis pag. 85. col. 1.

nem cui imperabat Alexandro dedebat, magis odio Pori quam amore Alexandri motus. quum autem Porum ab Alexandro dimissum, & regnum suum idque multo auctius ei restitutum esse cognovit, non tam Alexandri quam Pori, qui ejusdem cum ipso nominis erat, metu è provinciâ suâ aufugit, omnibus iis qui bello apti essent, (quibus quidem persuadere potuit ut fugæ comites essent) secum sumtis. In hunc profectus Alexander ad Hydraoten alium Indiæ fluvium pervenit, latitudine quidem Acesine nihilo minorem, cursus vero rapiditate inferiorem. & per omnem regionem præsidia idoneis locis posuit, ut Craterus & Cœnus tuto pervagentur, frumento per maximam regionis partem direpto. Deinde Hephæstioni partem exercitus committens; peditum scilicet phalanges duas, ex equitibus Demetrii agmen ad suum adjungens & sagittariorum dimidiam partem, eum in Pori illius qui aufugerat regionem mittit, eamque ut alteri Poro tradat jubet. & siquæ aliæ ad ripam Hydraotis fluvii gentes Indorum essent liberæ & suis legibus viventes,

πέμπων, αὐτόν τε καὶ τὴν ὑπὸ οἱ χώραν ἐνεδίδου Ἀλεξάνδρῳ, κατὰ ἔχθος τὸ Πώρου μᾶλλον ἢ φιλίᾳ τῇ
5 Ἀλεξάνδρου· ὡς δὲ ἀφειμένον τε ἐκεῖνον, καὶ πρὸς τῇ αὐτοῦ καὶ ἄλλης πολλῆς ἄρχοντα ἔμαθε, τότε δὴ φοβηθεὶς, οὐχ οὕτω τι Ἀλέξανδρον αὐτὸν ὡς τὸν Πῶρον ἐκεῖνον τὸν αὐτοῦ ὁμώνυμον, φεύγει τὴν ἑαυτοῦ, ἀναλαβὼν ὅσους τῶν μαχίμων ξυμπεῖσαι ἐδυνήθη μετασχεῖν οἱ τῆς
6 φυγῆς. Ἐπὶ τοῦτον ἐλαύνων Ἀλέξανδρος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, ἄλλον αὖ τοῦτον Ἰνδὸν ποταμὸν, τὸ μὲν εὖρος οὐ μείονα τοῦ Ἀκεσίνου, ὀξύτητι δὲ τοῦ
7 ῥοῦ μείονα. Ὅσην δὲ τῆς χώρας ἔστε ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ἐπῆλθε, φυλακὰς ὑπέλιπεν ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις χωρίοις, ὅπως οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Κοῖνον δι' ἀσφαλείας ἐπέρχοιντο, τῆς χώρας τὴν πολλὴν προνομεύοντες.
8 Ἐνταῦθα Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει, δοὺς αὐτῷ μέρος τῆς στρατιᾶς, πεζῶν μὲν φάλαγγας δύο, ἱππέων δὲ τήν τε αὐτοῦ καὶ τὴν Δημητρίου ἱππαρχίαν καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ἐς τὴν Πώρου τοῦ ἀφεστηκότος χώραν, κελεύσας παραδι-
9 δόναι ταύτην Πώρῳ τῷ ἄλλῳ, καὶ εἰ δή τινα πρὸς ταῖς ὄχθαις τοῦ Ὑδραώτου ποταμοῦ αὐτόνομα ἔθνη Ἰνδῶν νέμεται, καὶ ταῦτα προσαγαγόμενον τῷ Πώρῳ ἄρχειν ἐγχειρίσαι.

Αὐ-

7. ὅσην δὲ τῆς χώρας] *Quantum regionis usque ad Hydraoten obiit, sive peragravit.*
9. καὶ ταῦτα προσαγαγόμενον] *etiam has in potestatem redactas Poro gubernandas tradat.*

Αὐτὸς δ' ἐπέραι τὸν Ὑδραώτην πο- 10
ταμὸν, οὐ καθάπερ τὸν Ἀκεσίνην
χαλεπῶς. Προχωροῦντι δὲ αὐτῷ ἐπ-
έκεινα τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδραώτου
τοὺς μὲν πολλοὺς καθ' ὁμολογίαν
προσχωρεῖν ξυνέβαινεν· ἤδη δέ τινας
ξὺν ὅπλοις ἀπαντήσαντας, τοὺς δὲ
καὶ ὑποφεύγοντας ἑλὼν βίᾳ κατε-
στρέψατο.

XXII. Ἐν τούτῳ δὲ ἐξαγγέλ- 1
λεται Ἀλεξάνδρῳ, τῶν αὐτονόμων
Ἰνδῶν ἄλλους τέ τινας, καὶ τοὺς
καλουμένους Καθαίους αὐτούς τε
παρασκευάζεσθαι ὡς πρὸς μάχην,
εἰ προσάγῃ τῇ χώρᾳ αὐτῶν Ἀλέξ-
ανδρος, καὶ ὅσα ὅμορα σφίσιν ὡσαύ-
τως αὐτόνομα καὶ ταῦτα παρακα-
λεῖν ἐς τὸ ἔργον· εἶναι δὲ τήν τε πόλιν
ὀχυρὰν πρὸς ἣν ἐπενόουν ἀγωνίσα-
σθαι. Σάγγαλα ἦν τῇ πόλει ὄνομα, 2
καὶ αὐτοὶ οἱ Καθαῖοι εὐτολμώτατοί
τε καὶ τὰ πολέμια κράτιστοι ἐνομί-
ζοντο· καὶ τούτοις κατὰ τὰ αὐτὰ
Ὀξυδράκαι ἄλλο Ἰνδῶν ἔθνος· καὶ
Μαλλοὶ, ἄλλο καὶ τοῦτο· ἐπεὶ καὶ 3
ὀλίγῳ πρόσθεν στρατεύσαντας ἐπ'
αὐτοὺς Πῶρόν τε καὶ Ἀβισσάρην
ξύν τε τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, καὶ
πολλὰ ἄλλα ἔθνη τῶν αὐτονόμων
Ἰνδῶν ἀναστήσαντας, οὐδὲν πράξαν-
τας τῆς παρασκευῆς ἄξιον ξυνέβη

earum omnium gubernationem Poro det. Ipse Hydraoten fluvium non ita difficulter atque Acesinem trajecit. dehinc ultra ripam Hydraotis progressus, plerosque deditione recepit: nonnullos etiam cum armis occurrentes, alios vero fugientes captos vi subegit.

XXII. Inter hæc Alexandro nuntiatur alios quosdam Indos liberos & Cathæos paratos esse, si eò exercitum duceret, pugnam experiri, reliquosque finitimos etiam libere viventes ad societatem solicitare: urbem vero ad quam confligere statuissent (nomine Sangala) munitam esse. Cathæi quoque strenui in primis reique bellicæ peritissimi habebantur. Cum his conspirasse Oxydracas aliam Indorum gentem, & Mallos aliam ab his diversam: adversus quos paulo ante & Abissares & Porus conjunctis copiis, ac multis Indorum in societatem adscitis, profecti, quum nihil tanto belli apparatu dignum gessissent, recesserant. Hæc ut Alexandro nuntiata sunt,

con-

CAP. XXII. 1. Καθαίους] Et hos fuisse ex numero Indorum liberorum, ex Græco clarius apparet quam ex Latino.

προσάγῃ] Opt. cum alio προσάγοι, quod & deinde Vulcanius adnotavit. Deinde idem vocem ὡσαύτως ignorat. *Gronov.*

2. καὶ τούτοις κατὰ τὰ αὐτὰ] *& his* Cathæis *per eadem pares. Idem.* Oxydracas æque bellicosos ac Mallos dicit.

3. ἐπεὶ καὶ] *Siquidem etiam paulo ante.* Exemplo declaratur ipsorum virtus bellica.

confestim in Cathæos contendit, & secundis castris ab Hydraote fluvio ad urbem pervenit cui Pimprama nomen est. Ea Indorum gens Adraistæ vocabantur. ii statim pactionibus deditionem fecerunt. Alexander postero die militibus ad quietem dato, tertio die Sangala profectus est (*a*), ubi & Cathæi aliique his finitimi qui sese iis conjunxerant, ante urbem in colle non omnino arduo instructa acie stabant. Hunc collem velut triplici vallo in orbem curribus dispositis munierant, castris in medio locatis. Alexander naturam loci hostiumque multitudinem contemplatus, ubi commodissimum visum est castra posuit, & sagittarios equestres continuo qui eos telis lacessant emittit, utque adequitent jubet, ne nimirum Indi nondum satis instructâ Macedonum acie excursionem aliquam faciant; utque Indis intra ipsa munimenta consistentibus ante pugnam terror incuteretur. Dehinc equitum agema ad dextrum cornu constituit, quibus Cliti equitum præfecturam

4 ἀπελθεῖν. Ταῦθ' ὡς ἐξηγγέλθη Ἀ-
λεξάνδρῳ, σπουδῇ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ
τοὺς Καθαίους. Καὶ δευτεραῖος μὲν
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου
πρὸς πόλιν ἧκεν, ᾗ ὄνομα Πίμπρα-
5 μα. Τὸ δ' ἔθνος τοῦτο τῶν Ἰνδῶν
Ἀδραϊσαι ἐκαλοῦντο· οὗτοι μὲν δὴ
προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ Ἀλεξάν-
6 δρῳ. Καὶ Ἀλέξανδρος ἀναπαύσας
τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιὰν, τῇ τρίτῃ
προὐχώρει ἐπὶ τὰ Σάγγαλα, ἵνα οἱ
Καθαῖοί τε καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι
αὐτοῖς ξυνεληλυθότες πρὸ τῆς πό-
λεως παρατεταγμένοι ἦσαν ἐπὶ γη-
λόφου οὐ πάντη ἀποτόμου· κύκλῳ
δὲ τοῦ γηλόφου ἁμάξας περιστή-
σαντες, ἐντὸς αὐτῶν ἐστρατοπέδευον,
ὡς τριπλοῦν χάρακα προβεβλῆσθαι
7 τῶν ἁμαξῶν. Ἀλέξανδρος δὲ τό,
τε πλῆθος κατιδὼν τῶν βαρβάρων,
καὶ τοῦ χωρίου τὴν φύσιν, ὡς μά-
λιστα πρὸς τὰ παρόντα ἐν καιρῷ οἱ
8 ἐφαίνετο, παρετάσσετο· καὶ τοὺς
μὲν ἱπποτοξότας εὐθὺς, ὡς εἶχεν, ἐκ-
πέμπει, ἐπ' αὐτοὺς ἀκροβολίζεσθαι
κελεύσας παριππεύοντας, ὡς μήτε
ἐκδρομήν τινα ποιήσασθαι τοὺς Ἰν-
δοὺς, πρὶν ξυνταχθῆναι αὐτῷ τὴν
στρατιὰν, καὶ ὡς καταπλῆγας γί-
γνεσθαι αὐτοὺς καὶ πρὸ τῆς μάχης
9 ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος. Αὐτὸς δὲ
ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν ἱππέων
τὸ

(*a*) *Curt.* 9, 1, 14.

7. πρὸς τὰ παρόντα] *pro præsenti rerum statu.*

παρετάσσετο] *adversus eos aciem instruebat.* Ex iis enim quæ sequuntur, satis perspicuum est, non castris locandis, sed aciei ordinandæ Alexandrum tunc intentum fuisse.

8. ὡς καταπλῆγας γίγνεσθαι αὐτὸς] Optimus & omnes alii a me inspecti ὡς ἐκπλῆγας γίγνεσθαι αὐτοῖς. *Gronov.*

τὸ ἄγημα κατέστησε, καὶ τὴν Κλείτου ἱππαρχίαν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ ἐπὶ τούτοις τοὺς Ἀγριάνας· κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον Περ- 10 δίκκας τε αὐτῷ ἐτέτακτο, τήν τε αὑτοῦ ἔχων ἱππαρχίαν, καὶ τὰς τῶν πεζεταίρων τάξεις· ἐπὶ κέρως δὲ ἑκατέρου οἱ τοξόται αὐτῷ δίχῃ διακριθέντες ἐτάχθησαν. Ἐκτάσσοντι δὲ αὐτῷ 11 παρεγένοντο καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ὀπισθοφυλακίας πεζοί τε καὶ ἱππεῖς· καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐπὶ τὰ κέρατα διελὼν παρήγαγεν· ἀπὸ δὲ τῶν 12 πεζῶν τῶν προσγενομένων πυκνοτέραν τὴν ξύγκλεισιν τῆς φάλαγγος ποιήσας, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένην, παρήγαγεν ἐπὶ τὰς κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν ἁμάξας. Ταύτῃ γὰρ εὐπροσο- 13 δώτερον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ χωρίον, καὶ οὐ πυκναὶ ὡσαύτως αἱ ἅμαξαι ἐφειστήκεσαν.

XXIII. Ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἵππον 1 προσαγαγοῦσαν οὐκ ἐξέδραμον οἱ Ἰνδοὶ ἔξω τῶν ἁμαξῶν, ἀλλ' ἐπιβεβηκότες αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοῦ ἠκροβολίζοντο, γνοὺς Ἀλέξανδρος ὅτι οὐκ εἴη τῶν ἱππέων τὸ ἔργον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, πεζὸς ἐπῆγε τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα. Καὶ ἀπὸ 2 μὲν τῶν πρώτων ἁμαξῶν οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες τοὺς Ἰνδούς· πρὸ δὲ τῶν δευτέρων οἱ Ἰνδοὶ παραταξάμενοι ῥᾷον ἀπεμάχοντο, οἷα δὴ πυκνότεροί τε ἐφεστηκότες ἐν ἐλάττ-

adjunxit. proximos his scutatos locat, mox Agrianas. ad sinistrum cornu Perdiccam statuit, suâ equestri præfecturâ & peditum amicorum agminibus instructum, sagittariis in utrumque cornu divisis. Alexandro ita aciem instruente, pedites atque equites, qui novissimo agmini præsidio erant, adveniunt. atque ex his quidem equites cornibus admovit: ex peditibus vero qui accesserant, phalangis structurâ confertiore effectâ, ipse assumto equitatu quem ad dextram statuerat, in currus Indorum ad lævam sitos duxit. Hac enim facilior aditus fore videbatur, neque ita densus erat ex hac parte curruum ordo.

XXIII. Postquam vero Indi adversus adductum equitatum extra currus non procurrerent, sed conscensis iis tela ex editiore loco torquerent (a), equitatum parum idoneum ad hanc rem ratus, desiliens ex equo pedes ipse peditum phalangem in eos duxit. Et à primâ curruum serie non difficulter Indi à Macedonibus sunt repulsi. ad secundum vero ordinem conferti facilius sese tueban-

(a) *Curt. 9, 1, 15. & seqq.*

Cap. XXIII. 2. ἐφεστηκότες] *curribus insisterent.* Unde 3. ἀπὸ τούτων, *ab iis* depulsi dicuntur.

bantur, quippe quod & densiores in orbe breviore curribus circumfusi ſtarent, & Macedones non ita ſpatioſo loco in eos ferrentur. Interea tamen primos currus ſubmoverunt, & per illorum interſtitia, prout quisque poterat, inordinate irruperunt. Cæterum iis etiam curribus Indi à phalange depulſi ſunt. Illi vero ad tertium curruum ordinem non amplius ſe continuerunt, ſed fugâ quam celerrimâ potuerunt ſeſe in urbem receperunt: quibus eâ concluſis, Alexander eo ipſo die peditum copiis (quatenus phalanx ſufficiebat) oppidum obſedit. Murus enim in circuitu amplior erat, quam ut ab exercitu totus in orbem cingi poſſet. vacuis vero peditatu locis (ubi & ſtagnum quoddam non procul à muris ſitum erat) equitatum circumduxit, ſciens ſtagnum id parum profundum eſſe: ſimulque facile conjiciens, Indos cladis acceptæ metu perculſos noctu urbem deſerturos. quod quidem ita ut cogitârat evenit. Nam circiter ſecundam noctis vigiliam plerique eorum urbe elapſi, in equitum procubias inciderunt. quorum quidem primi ab e-

τουι τῷ κύκλῳ, καὶ τῶν Μακεδόνων
οὐ κατ' εὐρυχωρίαν ὡσαύτως προσ-
3 αγόντων σφίσιν, ἐν ᾧ τάς τε
πρώτας ἁμάξας ὑπεξῆγον, καὶ
κατὰ τὰ διαλείμματα αὐτῶν, ὡς
ἑκάστοις προὐχώρει, ἀτάκτως προσ-
έβαλλον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τούτων
ὅμως ἐξώσθησαν οἱ Ἰνδοὶ βιασθέν-
4 τες ὑπὸ τῆς φάλαγγος. Οἱ δὲ
οὐκέτι ἐπὶ τῶν τρίτων ἀνέμενον,
ἀλλ' ὡς τάχους εἶχον φυγῇ εἰς τὴν
5 πόλιν κατεκλείσθησαν. Καὶ Ἀ-
λέξανδρος ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν
περιεστρατοπέδευσε τοῖς πεζοῖς τὴν
πόλιν, ὅσα γε ἠδυνήθη αὐτῷ πε-
ριβαλεῖν ἡ φάλαγξ· ἐπὶ πολὺ
γὰρ ἐπέχον τὸ τεῖχος τῷ στρατο-
πέδῳ κυκλώσασθαι οὐ δυνατὸς ἐ-
6 γένετο· κατὰ δὲ τὰ διαλείποντα
αὐτοῦ, ἵνα καὶ λίμνη οὐ μακρὰν
τοῦ τείχους ἦν, τοὺς ἱππέας ἐπέ-
ταξεν ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης, γνοὺς
οὐ βαθεῖαν οὖσαν τὴν λίμνην· καὶ
ἅμα εἰκάσας, ὅτι φοβεροὶ γενό-
μενοι Ἰνδοὶ ἀπὸ τῆς προτέρας ἥτ-
της ἀπολείψουσι τῆς νυκτὸς τὴν
7 πόλιν. Καὶ ξυνέβη οὕτως ὅπως
εἴκασεν· ἀμφὶ γὰρ δευτέραν φυ-
λακὴν ἐκπίπτοντες ἐκ τοῦ τεί-
χους οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ἐνέκυρσαν
ταῖς προφυλακαῖς τῶν ἱππέων·
8 καὶ οἱ μὲν πρῶτοι αὐτῶν κατεκό-
πησαν

3. ἐν ᾧ] *dum & primos currus ſubmovebant, & per interſtitia illorum, prout quisque poterat, inordinate irrumpebant.* Ἐν ᾧ non ſignificat *interea*, ſed *dum*, ut 2, 20, 5. & 6, 12, 1. in quibus locis *interea dum* quidem, non autem *interea* ſolum verti poteſt. Hoc autem loco cauſſa exponitur, cur Macedones non æque in hoſtes, atque antea, irruere potuerint.

4. ἐπὶ τῶν τρίτων] *in tertio curruum ordine.*

πησαν πρὸς τῶν ἱππέων· οἱ δὲ ἐπὶ
τούτοις αἰσθόμενοι ὅτι φυλάσσεται
ἐν κύκλῳ λίμνη, ἐς τὴν πόλιν αὖ-
θις ἀνεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ 9
χάρακί τε διπλῷ περιβάλλει, ἵνα-
περ μὴ εἶργεν ἡ λίμνη, τὴν πόλιν·
καὶ φυλακὰς ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης
ἀκριβεςέρας κατέςησεν. Αὐτὸς δὲ
μηχανὰς προσάγειν τῷ τείχει ἐπε-
νόει, ὡς κατασείειν τὸ τεῖχος. Αὐ- 10
τομολήσαντες δὲ αὐτῷ τῶν τῆς πό-
λεώς τινες φράζουσιν, ὅτι ἐν νῷ ἔ-
χουσιν αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐκ-
πίπτειν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἰνδοὶ κα-
τὰ τὴν λίμνην, ἵναπερ τὸ ἐκλιπὲς
ἦν τοῦ χάρακος. Ὁ δὲ Πτολεμαῖον 11
τὸν Λάγου ἐπιτάττει ἐνταῦθα, τῶν
τε ὑπασπιςῶν αὐτῷ δοὺς χιλιαρχίας
τρεῖς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ξύμπαντας
καὶ μίαν τάξιν τῶν τοξοτῶν, ἀπο-
δείξας τὸ χωρίον ᾗπερ μάλιςα εἴ-
καζε βιάζεσθαι τοὺς βαρβάρους· σὺ 12
δὲ ἐπειδὰν αἴσθῃ, ἔφη, βιαζομέ-
νους ταύτῃ, αὐτὸς μὲν ξὺν τῇ ςρα-
τιᾷ εἴργειν τοὺς βαρβάρους τοῦ πρό-
σω· τὸν δὲ σαλπιγκτὴν κέλευε ση-
μαίνειν· ὑμεῖς δὲ (ἄνδρες ἡγεμόνες) 13
ἐπειδὰν σημανθῇ, ξὺν τοῖς καθ᾽ αὐ-
τοὺς ἕκαςοι ξυντεταγμένοι ἰέναι
ἐπὶ τὸν θόρυβον, ἵν᾽ ἂν ἡ σάλπιγξ
παρακαλῇ· ἀποςάτης ὧδε οὐδὲ ἐγὼ
τοῦ ἔργου.

XXIV. Ὁ μὲν ταῦτα παρήγ- 1
γειλε· Πτολεμαῖος δὲ ἁμάξας τε
ἐκ τῶν ἀπολελειμμένων ἐν τῇ πρώ-
τῃ φυγῇ ἁμαξῶν ταύτῃ ξυναγα-

quitibus cæsi sunt: alii hos secuti quum stagnum equitatu circumsessum esse sensissent, rursus in urbem sese receperunt. Alexander urbem (eâ parte quâ stagnum impediebat excepta) duplici vallo in orbem cingit, & accuratiores ad circuitum stagni custodias locat. ipse tormenta muris admovere eosque quatere statuit. quum transfugæ quidam ex urbe ad eum venientes nuntiarunt Indos eâ nocte ex urbe sese subducere constituisse circa stagnum eâ parte quâ vallum desinebat. Alexander Ptolemæum Lagi F. eo loco statuit, scutatorum tria millia ei adjungens, Agrianas omnes, unumque sagittariorum agmen, ostenso loco qua verisimile erat barbaros erupturos: mandatis additis, ut simulac eos eruptionem illic tentantes sensisset, ipse cum exercitu transitu prohibeat: tubicini ut signum tubâ det jubeat. ducibus etiam imperat, ut statim audito signo cum suis quisque copiis, quo tuba vocaverit advolent. Se quoque pugnæ non defuturum promittit.

XXIV. Atque hæc quidem Alexander quum imperasset, Ptolemæus multis curribus qui in primâ illâ

fugâ relicti fuerant collectis, transversos eos in viâ disponit, ut plures fugientibus per noctem difficultates apparerent. vallumque inter muros & stagnum, rescissum neque adhuc satis firmum, aliâ atque aliâ parte committi & perfici jubet. quod quidem eâ nocte à militibus confectum est. Barbari sub quartam noctis vigiliam, quemadmodum Alexandro significatum fuerat, effusi portis quæ ad stagnum vergebant, cursim eò ferebantur, sed neque procubias, neque Ptolemæum qui eo loci consederat latere potuerunt. In hoc rerum statu tubicines signum dant. quo audito ipse cum exercitu armato atque in ordinem redacto in barbaros contendit. At vero currus & vallum loco inter stagnum medio ductum, magno barbaris impedimento erant. Quum vero ad tubæ sonitum Ptolemæi copiæ acriter in eos ferrentur,

γῶν, ὡς πλείστας κατέστησεν ἐγκαρσίας, ἵνα πολλὰ ἐν νυκτὶ τὰ ἄπορα φαίνηται τοῖς φεύγουσι, καὶ τοῦ χάρακος τοῦ κεκομμένου τε καὶ οὐ καταπηχθέντος, συννῆσαι ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐκέλευσεν ἐν μέσῳ τῆς τε
2 λίμνης καὶ τοῦ τείχους. Καὶ ταῦτα αὐτῷ οἱ στρατιῶται ἐν τῇ νυκτὶ ἐξειργάσαντο· ἤδη τε ἦν ἀμφὶ τετάρτην φυλακὴν, καὶ οἱ βάρβαροι, καθάπερ ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ, ἀνοίξαντες τὰς ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην πύλας, δρόμῳ ἐπ' αὐτὴν ἐφέροντο· οὐ μὴν ἔλαθον τὰς ταύτῃ φυλακὰς, οὐδὲ Πτολεμαῖον τὸν ἐπ' αὐταῖς τε-
3 ταγμένον· ἀλλὰ ἐν τούτῳ οἵ τε σαλπιγκταὶ ἐσήμαινον αὐτῷ, καὶ αὐτὸς τὴν στρατιὰν ὡπλισμένην τε καὶ συντεταγμένην ἔχων ἐχώρει ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Τοῖς δὲ αἵ τε ἅμαξαι ἐμπόδιον ἦσαν, καὶ ὁ χάραξ
4 ἐν μέσῳ καταβεβλημένος. Ὡς δὲ ἥ τε σάλπιγξ ἐφθέγξατο, καὶ οἱ ἀμφὶ Πτολεμαῖον προσέκειντο αὐτοῖς, τοὺς ἀεὶ ἐκπίπτοντας διὰ τῶν ἁμαξῶν κατακαίνοντες, ἐνταῦθα δὴ ἀποστρέφονται αὖθις ἐς τὴν πόλιν·

καὶ

CAP. XXIV. 1. *ὡς πλείστας*] *quamplurimos.*

καὶ τοῦ χάρακος] Hæc non de aggere & vallo terrestri, sed de ligneis vallis sunt intelligenda Verte: *& quod erat vallorum jam cæsum, at nondum in terram depactum connecti* inter se & flecti ordinatim *hic & illic jussit*. Supra lib. 4. cap. 29. *ὑπὸ τὴν ἕω παραγγέλλει στρατιώτῃ ἑκάστῳ κόπτειν χάρακας ἑκατὸν κατ' ἄνδρα, καὶ ἔτι κεκομμένοι ἦσαν, καὶ αὐτὸς ἐχώννυεν.* Est autem constructio, qualis solet adhiberi in verbis abundantiam exprimentibus, ut subintelligatur aliquod nomen, unde pendeat genitivus: alias facili negotio potes suspicari, *καὶ τοὺς χάρακας τοὺς κεκομμένους τε καὶ καταπηχθέντας*. Sed non necesse, quum paulo post, *ὁ χάραξ ἐν μέσῳ καταβεβλημένος*. Non potest hoc accipi de munitione terrea. Unde etiam Livius maluit uti singulari 33, 5. *Milites per agros dispersos vallum cadere & parare jubet. Gronov.*

2 *τὸν ἐπ' αὐταῖς*] *post eas constitutum.*

4. *τοὺς ἀεὶ ἐκπίπτοντας*] *subinde pervadentes*, sive *penetrantes per currus*. Eandem vim habet *ἐκπίπτειν* supra 3, 15, 7.

καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐν τῇ ἀποχω-
ρήσει ἐς πεντακοσίους. Ἐν τούτῳ 5
δὲ καὶ Πῶρος ἀφίκετο, τοὺς δὲ ὑπο-
λοίπους ἐλέφαντας ἅμα οἱ ἄγων,
καὶ τῶν Ἰνδῶν ἐς πεντακισχιλίους·
αἵ τε μηχαναὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυμπε-
πηγμέναι ἦσαν, καὶ προσήγοντο
ἤδη τῷ τείχει. Ἀλλὰ οἱ Μακεδόνες 6
πρὶν καὶ κατασεισθῆναί τι τοῦ τεί-
χους, ὑπορύττοντές τε αὐτοὶ πλίν-
θινον ὂν τὸ τεῖχος, καὶ τὰς κλίμακας
ἐν κύκλῳ πάντῃ προσθέντες, αἱροῦσι
κατακράτος τὴν πόλιν· καὶ ἀπο- 7
θνήσκουσι μὲν ἐν τῇ καταλήψει τῶν
Ἰνδῶν ἐς μυρίους καὶ ἑπτακισχι-
λίους· ἑάλωσαν δὲ ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ
μυριάδας, καὶ ἅρματα τριακόσια,
καὶ ἱππεῖς πεντακόσιοι. Τῆς δὲ ξὺν 8
Ἀλεξάνδρῳ στρατιᾶς ἀπέθανον μὲν
ὀλίγῳ ἀποδέοντες τῶν ἑκατὸν ἐν τῇ
πάσῃ πολιορκίᾳ. τραυματίαι δὲ οὐ
κατὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν ἐγένον-
το, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ
διακοσίους, καὶ ἐν τούτοις τῶν ἡγε-
μόνων ἄλλοι τε καὶ Λυσίμαχος ὁ
σωματοφύλαξ. Θάψας δὲ ὡς νόμος 9
αὐτῷ τοὺς τελευτήσαντας, Εὐμενῆ
τὸν γραμματέα ἐκπέμπει ἐς τὰς
δύο πόλεις τὰς ξυναφεστώσας τοῖς

magnamque eorum qui procurrentes in currus impingebant ſtragem ederent, rurſus in urbem confugiunt: quingenti barbari in eâ fugâ cæſi. Interea Porus advenit reliquos elephantos adducens, & Indorum v M. Jamque & machinæ Alexandro confectæ erant & muris admovebantur. Macedones mœnibus nondum quaſſatis, ſed lateritio muro ſuffoſſo ſcaliſque omni ex parte admotis urbem vi capiunt. In ejus urbis expugnatione XVII M Indorum trucidata ſunt: capti ſupra LXX M. currus CCC. equites D. De Alexandri exercitu circiter centum in univerſâ obſidione deſiderati. vulneratorum major quam cæſorum numerus fuit. ultra mille enim & ducentos hi fuerunt. in his, cum alii duces, tum Lyſimachus corporis cuſtos. Poſthæc Alexander (a), cæſis patrio more ſepultis, Eumenem ſcribam ad duas urbes, quæ unà cum Sangalis defecerant, mittit, trecentis equitibus ei adjunctis, qui

(a) *Curt.* 9, 1, 19.

6. πρὶν καὶ] Particulæ *καὶ* & *τι* augent ſententiam, ne ulla quidem muri parte quaſſata, urbem captam fuiſſe.

8. τραυματίαι] *vulnerati non fuerunt pro numero occiſorum*: quum tam pauci fuerint occiſi, non etiam pro paucitate iſtorum fuerunt vulnerati. *Gronov.*

9. τὸν γραμματέα] Corn. Nep. in Eumene cap. 1, 5. Philippus *eum habuit ad manum ſcribæ loco: quod multo apud Grajos honorificentius eſt, quam apud Romanos. Nam apud nos revera, ſicut ſunt, mercenarii ſcribæ exiſtimantur: at apud illos contrario nemo ad id officium admittitur, niſi honeſto loco, & fide, & induſtria cognita, quod neceſſe eſt omnium conſiliorum eum eſſe participem. Hunc locum tenuit amicitiâ apud Philippum annos ſeptem. Illo interfecto, eodem gradu fuit apud Alexandrum annos tredecim.*

qui oppidanis denuntient, Sangala urbem abs se expugnatam; nihil vero ipsis sinistri eventurum, si Alexandri imperium non detrectantes amice eum excipiant; ut nec aliis Indis libere viventibus accidisset, qui voluntariam deditionem fecissent. Sed hi jam antea de Sangalorum expugnatione certiores facti, metu perculsi desertis urbibus fugerant. quorum fugâ cognitâ, Alexander acriter eos insecutus est. at multi eorum fugâ evaserunt (multo enim postea quam fugerant tempore insequi cœptum est) quotquot vero è fugâ ob infirmitatem relicti sunt, quingenti circiter, ab exercitu comprehensi cæsique sunt. Depositâ itaque spe assequendi fugientes, Sangala reversus, urbem solo æquavit: regionem autem ipsam Indis, qui antea libere legibus suis vivebant, & tunc sponte deditionem fecerant, attribuit. Ac Porum quidem cum copiis suis ad urbes quæ deditionem fecerant mittit, præsidia iis impositurum: ipse cum exercitu ad Hyphasin amnem processit, Indos qui trans flumen habitabant, subacturus.

Σαγγάλοις, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππέων ἐς τριακοσίους, φράσοντας τοῖς ἔχουσι τὰς πόλεις τῶν τε Σαγγάλων τὴν ἅλωσιν, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐδὲν ἔσαι χαλεπὸν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ὑπομένουσί τε καὶ δεχομένοις φιλίως Ἀλέξανδρον· οὐδὲ γὰρ ἄλλοις τισὶ γενέσθαι τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν,
10 ὅσοι ἑκόντες σφᾶς ἐνέδοσαν. Οἱ δὲ (ἤδη γὰρ ἐξήγγελτο αὐτοῖς κατὰ κράτος ἑαλωκότα πρὸς Ἀλεξάνδρου τὰ Σάγγαλα) φοβεροὶ γενόμενοι, ἔφευγον ἀπολιπόντες τὰς πόλεις· καὶ Ἀλέξανδρος ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῶν ἡ φυγὴ, σπουδῇ ἐδίωκεν·
11 ἀλλὰ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἔφθασαν ἀποφυγόντες (διὰ μακροῦ γὰρ ἡ δίωξις ἐγίνετο) ὅσοι δὲ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν ἀσθενείᾳ ὑπελείποντο, οὗτοι ἐγκαταληφθέντες πρὸς τῆς σρατιᾶς ἀπέθανον ἐς πεντακοσίους
12 μάλισα. Ὡς δ' ἀπέγνω διώκειν τοῦ πρόσω τοὺς φεύγοντας, ἐπανελθὼν ἐς τὰ Σάγγαλα, τὴν πόλιν μὲν κατέσκαψε· τὴν χώραν δὲ, τῶν Ἰνδῶν τοῖς πάλαι μὲν αὐτονόμοις, τότε δὲ ἑκουσίως προσχωρήσασι προσέθηκε·
13 καὶ Πῶρον μὲν ξὺν τῇ δυνάμει τῇ ἀμφ' αὐτὸν ἐκπέμπει ἐπὶ τὰς πόλεις, αἳ προσκεχωρήκεσαν, φρου-
14 ρὰς εἰσάξοντα εἰς αὐτάς· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ σρατιᾷ ἐπὶ τὸν Ὕφασιν ποταμὸν προὐχώρει, ὡς καὶ τοὺς ἐπέ-

κεινα

ὑπομένουσι] *manentibus*, neque urbes deserentibus.
οὐδὲ γὰρ ἄλλοις] Mss. omnes οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄλλοις. *Gronov.*
10. αὐτῶν ἡ φυγὴ] Ms. Opt. αὐτῷ, ut & alius. *Idem.*
11. κατὰ τὴν ἀποχώρησιν] *in fuga.*
12. ὡς δ' ἀπέγνω] *Cum vero non statueret persequendos ulterius esse fugientes.*

μενα Ἰνδοὺς καταστρέψαιτο· οὐδ' ἐ-
φαίνετο αὐτῷ πέρας τὶ τοῦ πολέ-
μου, ἔστε ὑπελείπετό τι πολέμιον.

XXV. Τὰ δὲ δὴ πέραν τοῦ 1
Ὑφάσιος, εὐδαίμονά τε τὴν χώραν
εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ ἀνθρώπους
ἀγαθοὺς μὲν γῆς ἐργάτας, γεν-
ναίους δὲ τὰ πολέμια, καὶ εἰς τὰ
ἴδια δὲ σφῶν ἐν κόσμῳ πολιτεύον-
τας. Πρὸς γὰρ τῶν ἀρίστων ἄρχεσθαι 2
τοὺς πολλοὺς, τοὺς δὲ οὐδὲν ἔξω
τοῦ ἐπιεικοῦς ἐξηγεῖσθαι· πλῆθος
τε ἐλεφάντων εἶναι τοῖς ταύτῃ ἀν-
θρώποις πολύ τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους
Ἰνδοὺς, καὶ μεγέθει μεγίστους τε καὶ
ἀνδρείᾳ. Ταῦτα δ' ἐξαγγελλόμενα 3
Ἀλέξανδρον μὲν παρώξυνεν ἐς ἐπι-
θυμίαν τοῦ πρόσω ἰέναι αὐτόν· οἱ δὲ
Μακεδόνες ἐξέκαμνον ἤδη ταῖς γνώ-
μαις, πόνους τε ἐκ πόνων καὶ κιν-
δύνους ἐκ κινδύνων ἐπαναιρούμενον
ὁρῶντες τὸν βασιλέα· ξύλλογοί τε 4
ἐγίγνοντο κατὰ τὸ στρατόπεδον,
τῶν μὲν τὰ σφέτερα ὀδυρομένων,
ὅσοι ἐπιεικέστατοι· τῶν δὲ οὐκ ἀκο-
λουθήσειν, οὐδ' ἢν ἄγῃ Ἀλέξαν-
δρος, ἐπισχυριζομένων. Ταῦτα ὡς 5
ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, πρὶν καὶ προ-
ιλθεῖν ἐπὶ μεῖζον τὴν ταραχὴν τοῖς
στρατιώταις καὶ τὴν ἀθυμίαν, ξυγ-
καλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τά-
ξεων, ἔλεξεν ὧδε, Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ 6

Neque enim ullum belli finem cernebat, quandiu aliquid hostile superesset.

XXV. Porro regionem illam trans Hyphasin opulentam esse audierat, incolas, & bonos agricolas & strenuos milites esse. privatim etiam composite vivere. plerasque enim civitates ab optimatibus regi, nihilque ab iis inique decerni: majorem apud hosce quam apud ullos Indos elephantorum copiam esse & mole corporis roboreque excellere. Quæ quidem Alexandro nuntiata, vehementi ejus animum ulterius procedendi studio exstimulabant (a). Macedonum vero animi jam fatiscere cœperant, quum regem labores ex laboribus suscipientem, pericula ex periculis adeuntem viderent. Conventus etiam in castris agebant, aliis, qui modestiores erant, fortunam suam deplorantibus; aliis se non secuturos, etiam ducente rege, affirmantibus. Quæ postquam cognovit Alexander, priusquam tumultus militaris simul & animorum abjectio longius serperet viresque acciperet, con-

(a) *Curt.* 9, 2, 9. & *seqq.*

CAP. XXV. 1. εἰς τὰ ἴδια] Simile loquendi genus est 3, 22. 3.
2. τοὺς πολλοὺς] Possis etiam interpretari *multitudinem*, *populum*, *vulgus*, *plebejos*, hi enim dici solent οἱ πολλοί.
3. ἰέναι αὐτόν] Vox ultima non apparet in optimo, nec in altero uno. *Gronov.*
5. ἔλεξεν ὧδε] Hæc oratio magnam partem convenit cum ea, quam alio tempore ab Alexandro habitam Curtius memoriæ prodidit lib. 6. cap. 3.

convocatis ordinum ducibus, ita disseruit. *Quum intelligam vos, ô Macedones & socii, non eadem quâ soletis voluntate pericula mecum adire, idcirco hac mihi apud vos concione utendum esse putavi; uti aut persuadens ulterius ducam, aut persuasus pedem referam. Porro, si neque labores in hunc usque diem actos, neque me qui ad eos subeundos dux vobis fui, probatis, non est quod pluribus vobiscum agam: sin autem Ionia nobis, hisce laboribus, Hellespontus, Phrygia utraque, Cappadocia, Paphlagonia, Lydia, Caria, Lycia, Pamphylia, Phœnice, & Ægyptus, cum eâ Libyæ parte quam Græci tenent, parta est, si Arabiæ etiam aliquam partem, & Syriam quæ Cœle & eam quæ Mesopotamia dicitur, Babylonem præterea gentemque Susiorum subegistis: adhæc Persas ac Medos, gentesque omnes quæ horum imperio parebant, quæque non parebant: si regiones etiam trans portas Caspias, ultraque Caucasum positas, & qui ultra Tanaim habitant, Bactrianos, Hyrcanios, mareque Hyrcanium nobis subjecimus; si Scythas in solitudines repulimus, perfecimusque ut Indus amnis, Hydas-*

ἄνδρες Μακεδόνες τε καὶ ξύμμα-
χοι, οὐχ ὁμοίᾳ ἔτι τῇ γνώμῃ
ἑπομένους μοι ἐς τοὺς κινδύνους,
ξυνήγαγον ἐς ταὐτὸ, ὡς ἢ πεί-
σας ἄγειν τοῦ πρόσω, ἢ πεισθεὶς
7 ὀπίσω ἀποςρέφεσθαι. Εἰ μὲν δὴ
μεμπτοί εἰσιν ὑμῖν οἱ ἡμέτεροι
μέχρι δεῦρο πονηθέντες πόνοι,
καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἡγούμενος, οὐδὲν
ἔτι προὔργου λέγειν μοι ἐςίν.
8 Εἰ δὲ Ἰωνία τε πρὸς ἡμῶν διὰ
τούςδε τοὺς πόνους ἔχεται, καὶ
Ἑλλήσποντος, καὶ Φρύγες ἀμ-
φότεροι, καὶ Καππαδόκαι, καὶ
Παφλαγόνες, καὶ Λυδοὶ, καὶ
Κᾶρες, καὶ Λύκιοι, καὶ Παμφυ-
λία τε καὶ Φοινίκη, καὶ Αἴγυ-
πτος, ξὺν τῇ Λιβύῃ τῇ Ἑλληνι-
κῇ, καὶ Ἀραβίας ἔςιν ἃ, καὶ
Συρία ἥ τε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν
ποταμῶν, καὶ Βαβυλὼν δὲ ἔχε-
ται, καὶ τὸ Σουσίων ἔθνος, καὶ
Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ ὅσων
Πέρσαι καὶ Μῆδοι ἐπῆρχον, καὶ
9 ὅσων δὲ οὐκ ἦρχον· τὰ ὑπὲρ τὰς
Κασπίας πύλας, τὰ ἐπέκεινα
τοῦ Καυκάσου, ὅ, τι ἂν ἐς τὰ
πρόσω, ἔτι τοῦ Τανάϊδος, Βα-
κτριανοὶ, Ὑρκάνιοι, ἡ θάλασσα ἡ
Ὑρκανία· Σκύθας τε ἀνεςείλαμεν
ἐςτ'

6. ἢ πείσας ἄγειν] Expressum hoc videri queat ex Xenoph. ἀναβ. lib. 1. p. 198. l. 35. ἢ πείσαντα ὑμᾶς ἄγειν, ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφεῖναι.

7. ἡμέτεροι] Vocabulum hoc nec in optimo codice exstat, & ab aliis plurimis abest, prout Vulcanius etiam manu sua testatur id in V. C. deesse. *Gronov.*

8. φρύγες ἀμφότεροι] Duplex fuit Phrygia, major & minor. Hinc & Xenophon commemorat φρύγας ἀμφοτέρους, Cyropæd. lib. 1. p. 18 l. 22. & lib. 6. p. 126. l. 5. in quo utroque loco idem quoque est polysyndeton.

9. ὅ, τι ἂν] *quodcunque.* Gronov.

ἐςτ' ἐπὶ τὴν ἔρημον· ἐπὶ τούτοις
μέν τοι καὶ ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς διὰ τῆς
ἡμετέρας ῥεῖ, ὁ Ὑδάσπης, ὁ Ἀκε-
σίνης, ὁ Ὑδραώτης· τί ὀκνεῖτε καὶ 10
τὸν Ὕφασιν καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ
Ὑφάσιος γένη προσθεῖναι τῇ ἡμε-
τέρᾳ Μακεδόνων ἀρχῇ; Ἢ δεδοίκα- 11
τε μὴ δέξωνται ἡμᾶς ἔτι ἄλλοι βάρ-
βαροι ἐπιόντας· ὧν οἱ μὲν προσχω-
ροῦσιν ἑκόντες, οἱ δὲ φεύγοντες ἁ-
λίσκονται, οἱ δὲ ἀποφυγόντες τὴν
χώραν ἡμῖν ἔρημον παραδιδόασιν,
οἱ δὲ τοῖς ξυμμάχοις τε καὶ τοῖς ἑ-
κουσίως προσχωρήσασι προστίθενται.

pes, Acesines & Hydraotes per nostram ditionem fluant: quid cunctamini Hyphasin etiam, quaeque ultra Hyphasin sunt gentes nostro Macedonum imperio adjicere? An veremini, ut ulli deinceps barbari nos bellum inferentes propulsent? quum alii suâ sponte deditionem faciant, alii fugientes capiantur, alii fugâ elapsi regiones nobis ab incolis desertas relinquant: nonnulli etiam se sociis & iis qui voluntarie sese dediderunt adjungant?

XXVI. Πέρας δὲ τῶν πόνων 1
γενναίῳ μὲν ἀνδρὶ οὐδὲν δοκῶ ἔγω-
γε, ὅτι μὴ αὐτοὺς τοὺς πόνους, ὅσοι
αὐτῶν ἐς καλὰ ἔργα φέρουσιν. Εἰ 2
δέ τις καὶ αὐτῷ τῷ πολεμεῖν ποθεῖ
ἀκοῦσαι ὅ, τι περ ἔςαι πέρας, μα-
θέτω ὅτι οὐ πολλὴ ἔτι ἡμῖν ἡ λοιπή
ἐςιν ἔςτε ἐπὶ τὸν ποταμόν τε Γάγ-
γην καὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν· ταύτῃ

XXVI. *Ego vero nullum generoso viro laborum finem statuo, quam labores ipsos qui ad gloriam ac decus ducunt. Siquis tamen cupit cognoscere, quisnam bellandi finis futurus sit, is intelligat parum terrae nobis usque ad Gangem fluvium & orientalem Oceanum restare (a). Ibi (inquam) Hyr-* ca-

(a) *Curt.* 9, 2, 26.

ἐπὶ τούτοις μέν τοι] *praeterea vero.*

ὁ Ὑδάσπης] Et hic adjungunt MSS. omnes repetendo priora illa διὰ τῆς ἡμετέρας, ut facit quoque editio Basileensis & V. C. apud Vulcanium, & opinor esse Arriani. *Gronov.*

10. τῇ ἡμετέρᾳ] MS. opt. & alii duo ὑμετέρᾳ, quod sane tenerius & beneficentiam majorem significans. *Idem.*

11. δεδοίκατε] Scripti omnes δέδιτε. *Idem.*

μὴ δέξωνται] *An veremini, ne excipiant nos adhuc alii barbari aggressos*, ne cum aliis praeterea barbaris nobis sit dimicandum, si ipsos invadamus. Quo fere sensu Curtius *excipere* usurpat 3, 11, 6. *At illos novus excipiebat adversarius fatigatos.*

οἱ δὲ τοῖς ξυμμάχοις] Sine dubio praeferenda est omnium quos vidi codicum scriptura, οἱ δὲ τοῖς ξυμ. &c. προστίθενται, vertendumque, *regionem nobis desertam tradant, quam vel sociis vel illis, qui sponte se nobis adjunxerunt, concedimus. Gronov.*

CAP. XXVI. 1. Πέρας δὲ] Sententiam puto hanc esse, virum generosum nunquam se putare ad finem laborum pervenisse, dum aliquid superesse videat, quo gloriam possit acquirere, neque alium sibi terminum laborum statuere, nisi ut prioribus laboribus peractis novos possit aggredi. Id quod supra de Alexandro dicitur, cum *labores ex laboribus suscipere* 5, 25, 3. Et apud Curtium de eodem Parmenio ait, *Strenuum hominem, & nunquam cessantem!* 7, 2, 26.

canium mare huic conjunctum cernetis. ambit enim universam terram magnum mare. Tum ego vobis, Macedones ac socii, commonstrabo, Indicum quidem sinum cum Persico confluere, Hyrcanium vero cum Indico. A sinu vero Persico in Libyam trans Herculis columnas navigabimus. A columnis universa interior Libya nostra erit, tota etiam Asia: iidemque limites qui à Deo orbi terrarum positi sunt, imperium nostrum terminabunt. At si nunc revertamur, multæ quidem ultra Hyphasin ad orientalem usque oceanum bellicosæ gentes relinquuntur, multæ etiam septentrionem versus, ad mare usque Hyrcanium. Scythicæ quoque gentes non procul ab his remotæ sunt. Quare timendum nobis est, ne retrocedentibus nobis, ea etiam quæ nunc tenemus, nondum satis stabilita, ab iis qui nondum subacti sunt ad defectionem incitentur. Tum vero omnes acti labores nobis perierint, aut certe novi labores, novaque pericula adeunda erunt. Quamobrem persistite, Macedones ac socii. Labores enim & præclara facinora

δὲ, λέγω ὑμῖν, ξυναφὴς φανεῖται
ἡ Ὑρκανία θάλασσα· ἐκπεριέρχεται
γὰρ περὶ πᾶσαν ἡ μεγάλη θάλασ-
3 σα. Καὶ ἐγὼ ἐπιδείξω Μακεδόσι τε
καὶ τοῖς ξυμμάχοις τὸν μὲν Ἰνδικὸν
κόλπον ξύῤῥουν ὄντα τῷ Περσικῷ,
τὴν δ' Ὑρκανίαν τῷ Ἰνδικῷ. ἀπὸ δὲ
τοῦ Περσικοῦ ἐς Λιβύην περιπλευ-
σθήσεται στόλῳ ἡμετέρῳ τὰ μέχρι
4 Ἡρακλέους στηλῶν· ἀπὸ δὲ στηλῶν,
ἡ ἐντὸς Λιβύη πᾶσα ἡμετέρα γί-
γνεται, καὶ ἡ Ἀσία δὴ οὕτω πᾶ-
σα, καὶ ὅροι τῆς ταύτης ἀρχῆς,
οὕσπερ καὶ τῆς γῆς ὅρους ὁ Θεὸς ἐ-
5 ποίησε. Νῦν δὲ δὴ ἀποτρεπομέ-
νων, πολλὰ μὲν μάχιμα ὑπολεί-
πεται γένη ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος,
ἔστε ἐπὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν· πολλὰ
δὲ ἀπὸ τούτων ἔτι ἐπὶ τὴν Ὑρκα-
νίαν ὡς ἐπὶ βοῤῥᾶν ἄνεμον· καὶ τὰ
6 Σκυθικὰ γένη οὐ πόῤῥω τούτων· ὥς-
τε δέος μὴ ἀπελθόντων ὀπίσω, καὶ
τὰ νῦν κατεχόμενα οὐ βέβαια ὄντα,
ἐπαρθῇ πρὸς ἀπόστασιν πρὸς τῶν μή-
πω ἐχομένων· καὶ τότε δὴ ἀνόνητοι
ἡμῖν ἔσονται οἱ πολλοὶ πόνοι, ἢ
ἄλλων αὖθις ἐξ ἀρχῆς δεήσει πόνων
7 τε καὶ κινδύνων. Ἀλλὰ παραμεί-
νατε, ἄνδρες Μακεδόνες καὶ ξύμ-
μαχοι· πονούντων τοι καὶ κινδυνευ-
όν-

2. ξυναφὴς φανεῖται] Falsa hæc est de Hyrcanio mari opinio.
ἐκπεριέρχεται] Optimus præclare & integre γὰρ γῆν περὶ πᾶσαν. *Gronov.*
3. στόλῳ ἡμετέρῳ] *classe nostra loca usque ad Herculis columnas.*
4. ἡ ἐντὸς Λιβύη] Videtur intelligi ea Libyæ sive Africæ pars, quæ prope mare mediterraneum sita est.
5. ἀπὸ τούτων] *ab his, post, ultra has* bellicosas gentes.
6. ὥστε δέος] Idem verendum ait Alexander apud Curtium 6, 3, 5.
7. πονούντων τοι] *Laborantium & periclitantium sunt præclara facinora.* Laboribus & periculis res præclare geruntur, gloriaque & honos paratur. Supra 1, .

ζομένων τὰ καλὰ ἔργα· καὶ ζῆν τε ξὺν ἀρετῇ ἡδὺ, καὶ ἀποθνήσκειν, κλέος ἀθάνατον ὑπολειπομένους.
8 Ἦ οὐκ ἴστε, ὅτι ὁ πρόγονος ὁ ἡμέτερος οὐκ ἐν Τιρύνθῳ, οὐδ' ἐν Ἄργει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ Θήβαις μένων, ἐς τοσόνδε κλέος ἦλθεν, ὡς θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι, ἢ δοκεῖν·
9 οὐ μὲν δὴ οὐδὲ Διονύσου, ἀκροτέρου τούτου θεοῦ ἢ καθ' Ἡρακλέα, ὀλίγοι πόνοι· ἀλλὰ ἡμεῖς γε καὶ ἐπέκεινα τῆς Νύσης ἀφίγμεθα, καὶ ἡ Ἄορνος πέτρα, ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἀνάλωτος, πρὸς ἡμῶν ἔχεται.
10 Ὑμεῖς δὲ καὶ τὰ ἔτι ὑπόλοιπα τῆς Ἀσίας πρόσθετε τοῖς ἤδη κεκτημένοις, καὶ τὰ ὀλίγα τοῖς πολλοῖς·
11 ἐπεὶ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τί ἂν μέγα καὶ καλὸν κατεπέπρακτο, εἰ ἐν Μακεδονίᾳ καθήμενοι, ἱκανὸν ἐποιούμεθα ἀπόνως τὴν οἰκίαν διασώζειν, Θρᾷκας τοὺς ὁμόρους, ἢ Ἰλλυριοὺς, ἢ Τριβαλλοὺς, ἢ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι οὐκ ἐπιτήδειοι ἐς τὰ ἡμέτερα ἀναστέλλοντες.
12 Εἰ μὲν δὴ ὑμᾶς πονοῦντας καὶ κινδυνεύοντας αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀκινδύνως ἐξηγούμενος ἦγον, οὐκ ἀπεικότως ἂν προεκάμνετε ταῖς γνώμαις· τῶν μὲν πόνων μόνοις ὑμῖν μετὸν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτῶν ἄλλοις περιποιοῦντες·
13 νῦν δὲ κοινοὶ μὲν οἱ πόνοι, ἴσον δὲ μέτεστι τῶν κινδύνων· τὰ δὲ ἆθλα ἐν μέσῳ κεῖται

ſunt periclitantium; & vita ipſa cum virtute conjuncta jucunda eſt, & mors nequaquam acerba, immortalem nominis ſui gloriam relinquentibus. An ignoratis progenitorem noſtrum nunquam ad tantam gloriam perventurum fuiſſe ut ex homine deus fieret, aut haberetur, ſi apud Tirynthum, aut Argos, vel Peloponneſum, aut Thebas, deſes manſiſſet; Sed neque Dionyſi (cujus quidem ſublimius quam Herculis numen eſt) exigui labores memorantur. At nos etiam ultra Nyſam progreſſi ſumus, & Aornos petra Herculi ipſi inexpugnabilis in noſtrâ poteſtate eſt. Vos itaque, quicquid in Aſiâ reliqui eſt, iis quæ tenemus, pauca nimirum multis, adjicite. Siquidem nos etiam quidnam magnum ac memorabile in vitâ egiſſemus, ſi deſides in Macedoniâ ſatis habuiſſemus, laboris expertes, domos noſtras tueri? Thracas finitimos, aut Illyrios, aut Triballos, vel eos qui ex Græcis nobis infeſti erant propulſantes. Quod ſi vobis labores & pericula adeuntibus, ego dux veſter nullam ipſe laborum & periculorum partem ſubirem, non immerito animis caderetis, quippe qui labores, veſtros eſſe intelligeretis, præmiis vero laborum alios frui. At labores communes mihi vobiſcum ſunt, pericula ex æquo vobiſcum adeo: præ-

8. ὁ πρόγονος ὁ ἡμέτερος] Hercules puta, a quo ſe genus ducere credebant Macedonum reges. Curt 4, 2, 3.

13. κοινοὶ μὲν οἱ πόνοι] Opt. cum alio κοινοὶ μὲν ἡμῖν οἱ. Gronov.

præmia in medio proposita sunt omnibus. Nam & regio ipsa vestra est, & vos ei præestis, & pecuniarum maxima pars ad vos pervenit. Quum vero tota Asia subacta fuerit, tum medius fidius spem expectationemque cujusque vestrûm non explebo tantum, verumetiam superabo. quique in domos suas reverti voluerint dimittam, aut reducam ipse: qui vero permanserint, faxo ut iis qui discesserint invidiosi sint.

ξύμπασαν· ἥ τε γὰρ χώρα ὑμετέρα, καὶ ὑμεῖς αὐτῆς σατραπεύετε· καὶ τῶν χρημάτων τὸ μέρος νῦν
14 τε ἐς ὑμᾶς πολὺ ἔρχεται. Καὶ ἐπειδὰν ἐπεξέλθωμεν τὴν Ἀσίαν, τότε οὐκ ἐμπλήσας μὰ Δία ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλὼν ὅσα ἕκαστος ἐλπίζει ἀγαθὰ ἔσεσθαι, τοὺς μὲν ἀπιέναι οἴκαδε ἐθέλοντας, ἐς τὴν οἰκείαν ἀποπέμψω, ἢ ἐπανάξω αὐτός· τοὺς δὲ αὐτοῦ μένοντας, ζηλωτοὺς τοῖς ἀπερχομένοις ποιήσω.

XXVII. Hæc aliaque in hanc sententiam quum dixisset Alexander, altum quoddam silentium subsecutum est: quum neque aperte regis voluntati refragari auderent, neque assentiri vellent. Quumque identidem juberet Alexander, ut siquis rem secus atque ipse dixisset intelligeret, sententiam suam declararet: magnum tamen nihilominus omnes silentium tenuit (*a*). Tandem Cœnus Polemocratis F. sumtâ audaciâ hunc in modum orsus est. *Quoniam, ó rex, negas te imperiose Macedonibus præfuturum, sed, si persuaseris, ducturum te ulterius dicis; sin ipsi tibi persuaserint, nequaquam coacturum: non pro nobis copiarum ducibus, qui præ cæteris honore abs te affecti sumus, & præmia*

1 XXVII. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπόντος Ἀλεξάνδρου, πολὺν μὲν χρόνον σιωπὴ ἦν, οὔτε ἀντιλέγειν τολμώντων πρὸς τὸν βασιλέα ἐκ τοῦ εὐθέος, οὔτε ξυγχωρεῖν ἐθελόντων.
2 Ἐν δὲ τούτῳ, πολλάκις μὲν Ἀλέξανδρος ἐκέλευε λέγειν τὸν βουλόμενον, εἰ δή τις τὰ ἐναντία τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσι γινώσκει· ἔμενε δὲ καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ ἡ σιωπή· ὀψὲ δέ ποτε θαρσήσας Κοῖνος ὁ Πο-
3 λεμοκράτους, ἔλεξε τοιάδε. Ἐπειδὴ αὐτός, ὦ βασιλεῦ, οὐ κατὰ πρόσταξιν ἐθέλεις Μακεδόνων ἐξηγεῖσθαι, ἀλλὰ πείσας μὲν ἄξειν φής, πεισθεὶς δὲ οὐ βιάσεσθαι, οὐχ ὑπὲρ ἡμῶν τῶνδε ποιήσομαι ἐγὼ τοὺς λόγους, οἳ καὶ προτιμώμενοι τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἆθλα τῶν πόνων οἱ πολλοὶ ἤδη κεκομισμένοι, καὶ τῷ κρατιστεύειν παρὰ τοὺς ἄλ-

(*a*) *Curt.* 9, 3, 1. *& seqq.*

λους

14. ἐπεξέλθωμεν] MS. opt. ὑπεξέλθωμεν. *Gronov.*
ζηλωτὰς] Xenoph. ἀναβ. lib. 1. p. 205. l. 39. *Faciam ut quicunque domum redire voluerit, civibus suis suspiciendus redeat*, τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν.
Cap. XXVII. 3. παρὰ τοὺς ἄλλους] *quod nos præ aliis imperare voluisti.*

λοιπῶν πρόθυμοί σοι ἐς πάντα ἐσμὲν,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ςρατιᾶς τῆς πολ-
λῆς· οὐδὲ ὑπὲρ ταύτης ἐρῶ τὰ καθ' 4
ἡδονὴν ἐκείνοις, ἀλλ' ἃ νομίζω
ξύμφορά τε σοὶ ἐς τὰ παρόντα,
καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάλιςα ἀσφα-
λῆ εἶναι. Δίκαιος δὲ εἰμὶ καθ' ἡλι- 5
κίαν τε μὴ ἀποκρύπτεσθαι τὰ δο-
κοῦντα βέλτιςα, καὶ κατὰ τὴν ἐκ
σοῦ μοι οὖσαν καὶ ἐς τοὺς ἄλλους
ἀξίωσιν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς πό-
νοις τε καὶ κινδύνοις ἐς τόδε ἀπρο-
φάσιςον τόλμαν. Ὅσῳ γάρ τοι 6
πλεῖςα καὶ μέγιςα σοί τε ἡγου-
μένῳ κατα πέπρακται, καὶ τοῖς
ἅμα σοὶ οἴκοθεν ὁρμηθεῖσι, τοσόνδε
μᾶλλόν τι ξύμφορόν μοι δοκεῖ πέ-
ρας τὶ ἐπιθεῖναι τοῖς πόνοις τε καὶ
κινδύνοις. Αὐτὸς γάρ τοι ὁρᾷς, 7
ὅσοι μὲν Μακεδόνων τε καὶ Ἑλλή-
νων ἅμα σοὶ ὡρμήθημεν, ὅσοι δὲ
ὑπολελείμμεθα· ὧν Θετταλοὺς
μὲν ἀπὸ Βάκτρων εὐθὺς, οὐ προθύ-
μους ἔτι ἐς τοὺς πόνους αἰσθόμε-
νος, οἴκαδε καλῶς ποιῶν ἀπέπεμ-
ψας· τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ 8
μὲν ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς πρὸς σοῦ
οἰκισθείσαις κατῳκισμένοι, οὐδ'
οὗτοι πάντῃ ἑκόντες μένουσιν· οἱ 9
δὲ ξυμπονοῦντές τε ἔτι καὶ ξυγ-
κινδυνεύοντες, αὐτοί τε καὶ ἡ Μα-
κεδονικὴ ςρατιὰ, τοὺς μὲν ἐν ταῖς
μάχαις ἀπολωλέκασιν, οἱ δὲ ἐκ τῶν

laborum plerique jam accepimus, quique, quod nos aliis imperare voluisti, parati ad omnia tibi sumus, sed pro universo exercitu dicam. Sed ne ea quidem quæ militibus cordi sint dicturus sum, sed quæ tibi cum in præsentiâ salutaria, tum in posterum tutissima fore censeo. Porro & ætas mea id postulat, ut quæ maxime expedire videantur non celem, & dignitas, quâ tuo beneficio apud alios etiam valeo, tot denique à me labores, tot pericula audacter citra ullam tergiversationem adita. Quo enim plura præclarioraque facinora, cum abs te duce, tum ab iis, qui te è domibus suis secuti sunt, gesta fuerunt, eo consultius esse judico finem aliquem laboribus ac periculis imponere. Vides enim ipse ex tantâ Macedonum & Græcorum qui te secuti sumus multitudine, quam pauci reliqui simus. ex quibus, Thessalos quidem statim à Bactris, quod alacritatem ad perferendos labores in eis imminutam sentires, domum, & recte quidem remisisti. Reliquorum vero Græcorum, alios in urbibus abs te conditis collocasti (qui nec ipsi quidem libenter ibi manent) alii tecum labores ac pericula adeuntes cum Macedonico exercitu, partim in præliis cæsi sunt, partim vul-

5. καθ' ἡλικίαν] Unde & paucis post diebus morbo exstinctus est. Curt. 9, 3, 20.
καὶ ἐς τοὺς ἄλλους] Ms. optimus absque copula καὶ scribit ἐκ σοῦ μοι οὖσαν ἐς τοὺς ἄλλους, quod utique simplicius. *Gronov.*
ἐς τόδε] *hucusque.*
6. τοσόνδε μᾶλλον] Mss. omnes τοσῷδε. *Gronov.*
9. τοὺς μὲν] *alios quidem* socios & commilitones suos *in præliis amiserunt.*

vulneribus inutiles ad pugnam effecti, in diversis Asiæ partibus relicti: maxima vero pars morbo periit. pauci denique ex tantâ multitudine supersunt, iique nec corporibus sunt perinde firmis, animis verò multo magis fracti. atque iis quidem omnibus qui adhuc supersunt insitum est naturâ desiderium parentum, uxorum, liberorum, patriæ & soli natalis. quorum desiderio si tanguntur, ornati præsertim abs te atque aucti, divitesque ex pauperibus effecti revertentes, certe veniam merentur. Tu vero ne invitos ducito. neque enim eosdem illos in periculis es experturus, quum voluntas adeundi certamina in iis non sit futura. Quin potius tu quoque, si placet, domum reversus matrem invisas, Græcorum simul res compositurus, & tot tamque ingentes victorias in paternam domum reportaturus. Tum licebit tibi denuo novam expeditionem suscipere, sive adversus istas Indorum gentes quæ orientem versus sitæ sunt, sive malis in pontum Euxinum, sive in Carthaginem & Libyam quæ ultra Carthaginem est. Tunc enim tui mune-

τραυμάτων ἀπόμαχοι γεγενημένοι,
ἄλλοι ἄλλῃ τῆς Ἀσίας ὑπολελειμ-
10 μένοι εἰσίν· οἱ πλείους δὲ νόσῳ ἀπο-
λώλεσαν, ὀλίγοι δὲ ἐκ πολλῶν ὑ-
πολείπονται, καὶ οὔτε τοῖς σώμα-
σιν ἔτι ὡσαύτως ἐῤῥωμένοι, ταῖς τε
γνώμαις πολὺ ἔτι μᾶλλον προκε-
11 κμηκότες· καὶ τούτοις ξύμπασι πό-
θος μὲν γονέων ἐςὶν, ὅσοις ἔτι σώζον-
ται, πόθος δὲ γυναικῶν καὶ παίδων,
πόθος δὲ δὴ τῆς γῆς αὐτοῖς τῆς οἰ-
κείας, ἣν ξὺν τῷ ἐκ σοῦ πορισθέντι
σφίσι κόσμῳ, μεγάλοι τε ἀντὶ
μικρῶν, καὶ πλούσιοι ἐκ πενήτων
ἀνασρέφοντες, ξύγγνωςοί εἰσιν ἐπι-
12 δεῖν ποθοῦντες. Σὺ δὲ νῦν μὴ ἄγειν
ἄκοντας· οὐδὲ γὰρ ὁμοίοις ἔτι χρήσῃ
ἐς τοὺς κινδύνους, οἷς τὸ ἑκούσιον ἐν
13 τοῖς ἀγῶσιν ἀπέςαι. Ἐπανελθὼν δ'
αὐτός τε, εἰ δοκεῖ, ἐς τὴν οἰκείαν,
καὶ τὴν μητέρα τὴν σαυτοῦ ἰδὼν, καὶ
τὰ τῶν Ἑλλήνων καταςησάμενος,
καὶ τὰς νίκας ταύτας τὰς πολλὰς
καὶ μεγάλας ἐς τὸν πατρῷον οἶκον
14 κομίσας· οὕτω δὴ ἐξ ἀρχῆς ἄλλον
σόλον ςέλλεσθαι, εἰ μὲν βούλει,
ἐπ' αὐτὰ ταῦτα τὰ πρὸς τὴν ἕω
ᾠκισμένα Ἰνδῶν γένη· εἰ δὲ βούλει,
ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον· εἰ δὲ ἐπὶ Καρ-
χηδόνα, καὶ τὰ ἐπέκεινα Καρχηδο-
15 νίων τῆς Λιβύης. Ταῦτα δὲ σὸν

ἤδη

10. ἀπολώλεσαν] Mss. & editio Basil. ἀπολώλασιν. *Gronov.*

11. ὅσοις ἔτι σώζονται] *quibus adhuc supersunt*, nempe parentes. Quorum parentes adhuc vivunt, eos parentum desiderium tenet.

τῆς γῆς αὐτοῖς] Tum Mssti habent αὐτῆς, tum editio Basileensis. *Gronov.*

ἣν] Refertur ad τῆς γῆς.

13. ἰδὼν, καταςησάμενος, κομίσας] Aoristi in significatione præteriti. Hæc cum feceris, οὕτω δὴ, *tunc vero denuo aliam expeditionem suscipe.*

14. ἐπ' αὐτὰ ταῦτα] *adversus has ipsas*, quas nunc invadere cogitas.

ἤδη ἐξηγεῖσθαι· ἕψονται δέ σοι ἄλ-
λοι Μακεδόνες, νέοι τε ἀντὶ γερόν-
των, καὶ ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων,
καὶ οἷς τὰ τοῦ πολέμου διὰ τὸ ἀπεί-
ρατον ἔς τε τὸ παραυτίκα οὐ φοβερὰ,
καὶ κατὰ τὴν τοῦ μέλλοντος ἐλπίδα
ἐν σπουδῇ ἐστι· οὓς καὶ ταύτῃ ἔτι 16
προθυμότερον ἀκολουθήσειν σοὶ εἰ-
κὸς, ὁρῶντας τοὺς πρότερον ξυμπο-
νήσαντάς τε καὶ ξυγκινδυνεύσαν-
τας, ἐς τὰ σφέτερα ἤδη ἐπανεληλυ-
θότας, πλουσίους τε ἀντὶ πενή-
των, καὶ ἀντὶ ἀφανῶν τῶν πάλαι
εὐκλεεῖς. Καλὸν δὲ, ὦ βασιλεῦ, 17
εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ ἡ ἐν τῷ εὐ-
τυχεῖν σωφροσύνη. Σοὶ μὲν γὰρ 18
αὐτῷ ἡγουμένῳ καὶ στρατιὰν τοιαύ-
την ἄγοντι, ἐκ μὲν πολεμίων δέος
οὐδὲν· τὰ δὲ ἐκ τοῦ δαιμονίου, ἀδό-
κητά τε καὶ ταύτῃ καὶ ἀφύλακτα
τοῖς ἀνθρώποις ἐστί.

XXVIII. Τοιαῦτα εἰπόντος 1
τοῦ Κοίνου, θόρυβον γενέσθαι ἐκ τῶν
παρόντων ἐπὶ τοῖς λόγοις· πολλοῖς
δὲ καὶ δάκρυα προχυθέντα, ἔτι
μᾶλλον δηλῶσαι τό, τε ἀκούσιον
τῆς γνώμης ἐς τοὺς πρόσω κινδύ-
νους, καὶ τὸ καθ' ἡδονὴν σφίσιν εἶναι
τὴν ἀποχώρησιν. Ἀλέξανδρος δὲ, 2
τότε μὲν ἀχθεσθεὶς τοῦ τε Κοίνου

*ris erit exercitum quo libuerit
ducere. Sequentur autem te
alii Macedones, juniores pro
senioribus, integri pro defes-
sis, & quibus bellum, utpote
inexpertis, non statim tanto
terrori, & futurorum commo-*
16 *dorum spe in votis erit: quos
etiam tanto alacrius te secu-
turos esse verisimile est, quum
eos qui tibi laborum priorum
atque periculorum socii exti-
terunt, in suas domos reversos
videbunt, ex pauperibus opu-
lentos, & ex obscuris claros.*
17 *Præclarum etiam est, ô rex,
si quicquam aliud, animo in*
18 *secundis rebus moderari posse.
Tibi quidem imperatori, atque
hujusmodi exercitum ducenti,
nihil ab hoste metuendum est:
fortunæ vero inopinati sunt
eventus, atque ideo hominibus
inevitabiles.*

1 XXVIII. Hæc Cœni ora-
tio fremitu quodam audien-
tium excepta est (*a*). mul-
torum etiam lacrymæ sub-
secutæ sunt, quod ipsum
majori documento erat, in-
vitos sese ulteriora pericula
adituros: reditum vero in
2 patriam perjucundum ipsis
fore. Alexander, Cœni li-
berta-

(*a*) *Curt* 9, 3, 16.

15. Ταῦτα δὴ] Recte sententiam interpres expressit. Ἐξηγεῖσθαι, est *rei gerendæ præesse, indicare quid fieri velis*. Sic 2, 18 7. Ταῦτα *hæc*, quæ modo dixi, quam tunc regionem petere velis, hæc, inquam, *disponere*, de his statuere a *tuum jam* erit.

ἄλλοι Μακεδόνες] Addit Opt. καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, nec indecore, quum hi sint illi ξύμμαχοι, quos passim Macedonibus addit, & in progressu orationis de his duobus populis junctim egerat. *Gronov.*

ἀπείρατον] Non modo editio Basileensis & Codex Augustanus habent ἀντίπειρον, sed præter hos ille optimus servat ἀπείρατα, quod grate accipio subintelligens verbum εἶναι. *Idem.*

CAP. XXVIII. 1. ἀποχώρησιν] Recte opt. ἀναχώρησιν. Et sic mox in hoc ipso capite rursum scripti omnes τὴν ὀπίσω ἀναχώρησιν *Idem.*

bertate loquendi & reliquorum ducum ignaviâ offensus, concionem dimisit. quâ postridie rursum iracunde convocatâ, se quidem ulterius perrecturum dixit; neminem vero Macedonum ad sequendum coacturum. Neque enim defuturos qui regem suum suâ sponte sequerentur: iis autem qui abire statuissent, per se liberum esse, utque amicis nuntiarent sese, rege suo in mediis hostibus destituto, domum reverti. Hæc quum dixisset, in tabernaculum se recepit, neque quemquam amicorum ad tertium ab eo diem in colloquium admisit: expectans siqua forte animorum mutatio (ut plerunque in turbâ militari evenire solet) Macedonibus ac sociis incidisset, quæ faciliores persuasu eos redderet. Cæterum quum exercitus in eodem silentio persisteret, satisque intelligeretur milites indignatione Alexandri vehementer commotos esse, animis tamen non mutari: tum (ut autor est Ptolemæus Lagi F.) nihilominus pro transitu sacrum fecit; quumque exta infaustos eventus portendissent, convocatis amicis qui & ætate grandiores maximeque familiares ei erant, quoniam omnia illum ab ulteriore profectione revocarent, exercitui declarasse, statutum sibi esse domum reverti.

τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ τῷ ὄκνῳ τῶν
ἄλλων ἡγεμόνων, διέλυσε τὸν ξύλ-
3 λογον· ἐς δὲ τὴν ὑςεραίαν ξυγκα-
λέσας αὖθις ξὺν ὀργῇ τοὺς αὐτοὺς,
αὐτὸς μὲν ἰέναι ἔφη τοῦ πρόσω,
βιάσεσθαι δὲ οὐδένα ἄκοντα Μακε-
δόνων ξυνέπεσθαι· ἕξειν γὰρ τοὺς
ἀκολουθήσοντας τῷ βασιλεῖ σφῶν
4 ἑκόντας· τοῖς δὲ καὶ ἀπιέναι οἴκαδε
ἐθέλουσιν, ὑπάρχειν ἀπιέναι, καὶ
ἐξαγγέλλειν τοῖς οἰκείοις, ὅτι τὸν
βασιλέα σφῶν ἐν μέσοις τοῖς πο-
λεμίοις ἐπανήκουσιν ἀπολιπόντες·
5 ταῦτ' εἰπόντα ἀπελθεῖν ἐς τὴν σκη-
νὴν, μηδέ τινα τῶν ἑταίρων προσ-
έσθαι αὐτῆς τ' ἐκείνης τῆς ἡμέ-
ρας, καὶ ἐς τὴν τρίτην ἔτι ἀπ' ἐ-
κείνης· ὑπομένοντα εἰ δή τις τρο-
πὴ ταῖς γνώμαις τῶν Μακεδόνων
τε καὶ ξυμμάχων (οἷα δὴ ἐν ὄχλῳ
ςρατιωτῶν τὰ πολλὰ φιλεῖ γί-
γνεσθαι) ἐμπεσοῦσα, εὐπειθεςέ-
6 ρους παρέξει αὐτούς. Ὡς δὲ σιγὴ
πολλὴ ἦν ἀνὰ τὸ ςρατόπεδον, καὶ
ἀχθόμενοι μὲν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ δῆ-
λοι ἦσαν, οὐ μὴν μεταβαλλόμε-
7 νοί γε ὑπ' αὐτῆς· ἐνταῦθα δὴ λέγει
Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτι ἐπὶ τῇ
διαβάσει οὐδὲν μεῖον ἐθύετο, θυο-
μένῳ δὲ οὐκ ἐγίγνετο αὐτῷ τὰ
8 ἱερά· τότε δὴ τοὺς πρεσβυτάτους
τε τῶν ἑταίρων, καὶ μάλιςα τοὺς
ἐπιτηδείους αὐτῷ ξυναγαγὼν, ὡς
πάντα ἐς τὴν ὀπίσω ἀποχώρησιν
αὐτῷ ἔφερεν, ἐκφαίνει ἐς τὴν ςρα-
τιὰν, ὅτι ἔγνωκε αὖ ὀπίσω ἀποςρέ-
φειν.

XXIX.

5. τροπὴ] Mſ. opt προτροπή. Gronov.
7. οὐκ ἐγίγνετο αὐτῷ τὰ ἱερά.) Vide supra de hoc loquendi genere ad 5, 3, 9.

XXIX. Οἱ δὲ ἐβόων τε, οἷα 1
ἂν ὄχλος ξυμμιγὴς χαίρων βοήσειε,
καὶ δάκρυον οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἠφίε-
σαν, οἱ δὲ, καὶ τῇ σκηνῇ τῇ βασι-
λικῇ πελάζοντες, ηὔχοντο Ἀλεξ-
άνδρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, ὅτι πρὸς
σφῶν μόνων νικηθῆναι ἠνέσχετο.
Ἔνθα δὴ διελὼν κατὰ τάξεις τὴν 2
στρατιὰν, δώδεκα βωμοὺς κατα-
σκευάζειν προστάττει· ὕψος μὲν,
κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους· εὖρος
δὲ, μείζονας ἔτι ἢ κατὰ πύργους·
χαριστήρια τοῖς Θεοῖς τοῖς ἐς τοσόνδε
ἀγαγοῦσιν αὐτὸν νικῶντα, καὶ
μνημεῖα τῶν αὐτοῦ πόνων. Ὡς δὲ 3
κατεσκευασμένοι αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦ-
σαν, θύει δὴ ἐπ' αὐτῶν, ὡς νόμος·
καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ
ἱππικόν. Καὶ τὴν μὲν χώραν τὴν 4
μέχρι τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ Πώρῳ
ἄρχειν προσέθηκεν, αὐτὸς δ' ἐπὶ τὸν
Ὑδραώτην ἀνέστρεφε. Διαβὰς δὲ τὸν
Ὑδραώτην, ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ἐπαν-
ῄει ὀπίσω. Καὶ ἐνταῦθα καταλαμ- 5
βάνει τὴν πόλιν ἐξῳκοδομημένην,
ἥν τινα Ἡφαιστίων αὐτῷ ἐκτειχί-
σαι ἐτάχθη· καὶ ἐς ταύτην ξυνοι-
κίσας τῶν τε προσχώρων ὅσοι ἐθε-
λονταὶ κατῳκίζοντο, καὶ τῶν μι-
σθοφόρων ὅ, τι περ ἀπόμαχον, αὐ-
τὸς τὰ ἐπὶ τῷ κατάπλῳ παρεσκευ-
άζετο τῷ ἐς τὴν μεγάλην θάλασ-
σαν. Ἐν τούτῳ δ' ἀφίκοντο πρὸς 6
αὐτὸν Ἀρσάκης τε ὁ τῆς ὁμόρου

XXIX. Hanc vocem clamore, qualis à multitudine lætitiam significante edi solet, exceptam fuisse: multis lacrymas erupisse, alios ad regium tabernaculum accessisse, multa Alexandro fausta precantes, quod ab iis solis vinci se passus esset. Eo loci diviso per ordines exercitu, XII aras extrui jubet, altitudine quidem maximis turribus bellicis pares (*a*); latitudine, quam quæ turrium est, majore. quibus diis gratias agebat quod ipsum eo usque victorem perduxissent, & laborum suorum monumenta consecrabat. Extructis itaque aris, sacrificium patrio more in aris illis peragit. ludos etiam gymnicos & equestres facit: totique regioni ad Hyphasin amnem usque Porum præficit. ipse ad Hydraoten fluvium redit. quo trajecto ad Acesinem retrocedit. atque ibi urbem exædificatam reperit, ad quam condendam Hephæstion ab eo relictus fuerat: in quam inductis colonis ex finitimis quicunque in eam commigrare vellent, & mercenariis ad militiam ineptis, ipse quæ ad navigationem Oceanum versus necessaria erant parare cœpit. In hoc re-

(*a*) *Curt.* 9, 3, 19. *& seqq.*

CAP. XXIX. 1. δάκρυον] Nonnulli MSS. teste Gronovio, habent ἐδάκρυον, omisso verbo ἠφίεσαν.

4. προσέθηκεν] Pristino Pori imperio & hanc regionem *adjecit*.

rerum statu Arsaces, provinciæ Abisari finitimæ præses, & frater Abisaris, aliique amici ad eum venerunt, dona adferentes quæ apud Indos censentur maxima: elephantos etiam ab Abisare missos triginta: Abisarem ipsum morbo impeditum venire non potuisse dicentes. quod quum & legati qui ab Alexandro ad Abisarem missi fuerant confirmarent, facile persuasus rem ita se habere, Abisarem provinciæ ipsius satrapam constituit, atque Arsacem Abisaris imperio adjunxit: & tributis quæ penderent imperatis, ad Acesinem fluvium rursus sacrificium fecit. quo transmisso, ad Hydaspen venit, ubi quicquid in Nicæâ & Bucephalis imbres corruperant, militum operâ instauravit, aliaque ad regionis illius custodiam pertinentia curavit.

Ἀβισάρῃ χώρας ὕπαρχος, καὶ ὁ
ἀδελφὸς Ἀβισάρου, καὶ οἱ ἄλλοι
οἰκεῖοι, δῶρά τε κομίζοντες ἃ μέ-
γιστα παρ' Ἰνδοῖς, καὶ τοὺς παρ'
Ἀβισάρῃ ἐλέφαντας, ἐς τριάκον-
τα τὸν ἀριθμόν· Ἀβισάρην γὰρ νό-
7 σῳ ἀδύνατον γενέσθαι ἐλθεῖν. Ξυν-
έβαινον δὲ τούτοις καὶ οἱ παρ' Α-
λεξάνδρου ἐκπεμφθέντες πρέσβεις
πρὸς Ἀβισάρην. Καὶ ταῦτα οὐ
χαλεπῶς πιστεύσας οὕτως ἔχειν,
Ἀβισάρῃ τε τῆς αὑτοῦ χώρας σα-
τραπεύειν ἔδωκε, καὶ Ἀρσάκην τῇ
Ἀβισάρου ἐπικρατείᾳ προσέθηκε·
8 καὶ φόρους οὕστινας ἀποίσουσι τά-
ξας, θύει αὖ καὶ ἐπὶ τῷ Ἀκεσίνῃ
ποταμῷ· καὶ τοῦτον διαβὰς, ἐπὶ
τὸν Ὑδάσπην ἧκεν, ἵνα καὶ τῶν πό-
λεων, τῆς τε Νικαίας καὶ τῶν Βου-
κεφάλων, ὅσα πρὸς τῶν ὄμβρων
πεπονηκότα ἦν, ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπε-
σκεύαζε, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ
τὴν χώραν ἐκόσμει.

7. ἐκπεμφθέντες] Supra 5, 20, 10.
ἔδωκε] *& Abisari suæ provinciæ satrapam esse permisit.* Abisarem Alexander cui regioni adhuc præfuerat, ejusdem & in posterum satrapam esse voluit. *ἔδωκε permisit, concessit, passus est*, non tantum dicitur de eo, quod datur, cum ante eo careremus, sed etiam, quod cum habeamus, habendum nobis conceditur. Sic 4, 21, 16. *ὕπαρχον εἶναι ὅσων περ καὶ πρόσθεν ἔδωκε.* Et 1, 14, 4. 1, 19, 9. Vid. Index.
Ἀρσάκην] Arsaces Abisari parere jussus.
8. ἐπὶ τῷ] MI. Opt. ἐν τῷ. *Gronov.*

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ARRIANI
DE EXPEDITIONE
ALEXANDRI
LIBER SEXTUS.

SUMMARIUM
LIBRI SEXTI.

CAP. I. *Apparatus navigationis ad Oceanum.* II. *Cœni mors. Porus omnium rex. Sophitæ regia. Classis navium in Hydaspe, Nearcho præfecto, Onesicrito gubernatore navis Alexandri.* III. *Sacra etiam fluviis facta. Insolita res Indis ob clamores & turbam navium.* IV. *Alexander Hydaspis & Acesinis confluentes transit in Mallos & Oxydracas.* V. *Post stragem naufragio similem duces huc illuc mittit ad arctandos hostes.* VI. *Loca arida Mallis prætenta, quorum repente prima urbs expugnata.* VII. *Iterum eversa tria oppida, quorum unum erat Brachmanum.* VIII. *Varia Mallorum, etiam maximæ urbis, vastatio, & pugna ad fluvium Hydraoten.* IX. *Expugnatio munitissimæ urbis, cujus arcis murum solus Alexander & primus conscendit, unde se in arcem dejicit, tribus comitantibus.* X. *Eorum uno occiso ipse vulneratur Alexander. Inopia Macedonum in juvando rege deficiente ex copia missi sanguinis.* XI. *Historiæ fides de loco, ubi fuit vulneratus; item de prælio ad Arbela; similia de aliis historiæ partibus.* XII. *Macedonum dolor ob regis vulnus.* XIII. *Post desperationem re-*

vectus in castra, movit varios per gaudia gestus. Sparsio florum in regem, qui tamen arguitur temere subiens pericula. Solatium regis ex Bœoto. XIV. *Deditio Mallorum & Oxydracarum. Hydaspes, Hydraotes, Hyphasis fluvii per Acesinen in Indum fluunt.* XV. *Abastani gens & Xathri & Ossadii. Parapamisadis & Indi ripæ proximis Oxyartes præfectus. Sogdorum regia. Musicanus rex.* XVI. *Oxycanus princeps, & Sambus, qui dedunt se Alexandro.* XVII. *Musicanus in crucem actus. Pattala oblata Alexandro, sed perfide.* XVIII. *In Pattalis castellum, portus & navalia. Infausta ad Indi ostium navigatio Alexandri. Latitudo maxima fluvii Indi.* XIX. *Æstus Oceani. Cilluta insula. Navigatio in Oceanum, & ibi sacrificia.* XX. *Pattalorum latitudo inter duo Indi ostia. Varia navigatio Alexandri ad explorandum Oceanum. Putei effossi.* XXI. *Etesiæ versus austrum. Alexander navigat ad Arabium fluvium. Arabitarum fuga in paludes. Oritæ qui imbelles penitus subacti. Rambacia eorum maximus pagus.* XXII. *Satrapa Apollophanes, Gedrosi vicini. Odores in Gadrosis nascentes.* XXIII. *Regio sicca quam transit Alexander. Tiguria piscatorum ex conchis & spinis piscium. Fames in itinere.* XXIV. *Pura, Gadrosiæ regia. Semiramis & Cyrus in India. Periculosum & difficile iter.* XXV. *Varii militum interitus. Gadrosiæ imbres. Torrentis vehementia.* XXVI. *Alexandri continentia, ad exemplum. Alexander recuperat viam ad Gadrosiæ regiam.* XXVII. *Philippus Indiæ satrapa occisus. Alexander in Carmaniam venit. Ejus severitas in maculosos præfectos.* XXVIII. *An Alexander se Bacchi instar ibi gesserit? Peucestæ honor. Custodes corporis. Nearchi adventus. Promissio scripti de Indicis. Hephæstion ex Caramania jussus ducere in Persiam.* XXIX. *Phrasaortæ mors. Orxines & Atropates cum rebellibus veniunt ad Alexandrum petentem Pasargadas & Cyri sepulcrum. Descriptio sepulcri Cyri, & quomodo violatum. Magorum in tormentis firmitudo.* XXX. *Orixinis supplicium.*

CAP. I.

1 ALEXANDER, quum jam ad Hydaspis ripas multas triginta remorum naves & biremes paratas haberet, multas etiam transmittendis

ΚΕΦ. Α.

1 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ δὲ, ἐπειδὴ παρεσκευάσθησαν αὐτῷ ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου ταῖς ὄχθαις πολλαὶ μὲν τριακόντοροι καὶ ἡμιόλιαι, πολλὰ

CAP. I. 1. ἡμιόλιαι] Genus quoddam navigiorum, ὧν τὸ ἡμιόλιον μέρος ψιλὸν ἐρε-

λα δὲ καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα, καὶ
ἄλλα ὅσα ἐς παρακομιδὴν στρατιᾶς
ποταμῷ εὔπορα, ἔγνω καταπλεῖν
κατὰ τὸν Ὑδάσπην ὡς ἐπὶ τὴν με-
γάλην θάλασσαν. Πρότερον μέν γε 2
ἐν τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ κροκοδείλους ἰ-
δὼν, μόνῳ τῶν ἄλλων ποταμῶν πλὴν
Νείλου, πρὸς δὲ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἀ-
κεσίνου κυάμους πεφυκότας, ὁποί-
ους ἡ γῆ ἐκφέρει ἡ Αἰγυπτία· καὶ
ἀκούσας ὅτι ὁ Ἀκεσίνης ἐμβάλλει
ἐς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔδοξεν ἐξευ- 3
ρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς ἀρχὰς, ὡς
τὸν Νεῖλον ἐνθένδε ποθὲν ἐξ Ἰνδῶν
ἀνίσχοντα, καὶ δι' ἐρήμου πολλῆς
γῆς ῥέοντα, καὶ ταύτῃ ἀπολλύοντα
τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα· ἔπειτα ὁπόθεν 4
ἄρχεται διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας
ῥεῖν, Νεῖλον ἤδη πρὸς Αἰθιόπων τε
τῶν ταύτῃ καὶ Αἴγυπτον καλούμε-
νον, (ὡς Ὅμηρος ἐποίησεν ἐπώνυμον
τῆς Αἰγύπτου Αἴγυπτον) οὕτω δὴ
ἐκδιδόναι ἐς τὴν ἐντὸς θάλασσαν· καὶ 5
δὴ καὶ πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα γρά-

equis aptas, cæteraque omnia ad devehendum fluvio exercitum habilia, per Hydaspem ad Oceanum navigare statuit (a). Quumque antea in Indo amne, solo ex reliquis fluminibus præter Nilum, crocodilos vidisset; fabas etiam nascentes ad Acesinis ripas, quales Ægyptia tellus effert: audissetque Acesinem in Indum fluere: Nili se caput reperisse arbitrabatur, suspicatus Nilum inde uspiam in Indiâ oriri, & per ingentes solitudines fluere, ibique Indum nomen amittere: deinde unde incipit per cultam regionem labi, & Nilum jam atque Ægyptum ab Æthiopibus ea loca colentibus vocatum (quemadmodum etiam Homerus Nilum communi cum Ægypti regione nomine Ægyptum nominavit) atque ita in interius mare fluere. Ita-

(a) *Curt.* 9, 3, 22.

ἐρετῶν ἐστι πρὸς τὸ ἀπ' αὐτοῦ μάχεσθαι, uti citat Gronovius ex Etymologico, vel uti in Lexico Græco scribitur, *quæ a puppi ad malum usque binis remis, a malo ad proram unico tantum agitantur.*

3. τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα] Equidem sic intelligo, Nilum & Indum habitos fuisse ab Alexandro pro uno eodemque fluvio, quem primo quidem Indum appellent, deinde vero, ubi per solitudines fluat, nomen suum amittere, donec ad Æthiopas delatus Nilus vocetur. Quæ opinio ex eo falsitatis convincitur, quod Indus in Oceanum, 6. Nilus vero in mare mediterraneum se exonerat, 4.

4. καὶ Αἴγυπτον] Omnino legendum ex omnibus MSS. καὶ Αἰγυπτίων. Nilus nunquam probari poterit ab Æthiopibus quoque vocatus fuisse Ægyptus. Repetit eadem, quæ dixerat lib. V. cap. 6. ex Homero apparere, eum fluvium qui Ægyptiis & proxime super Ægyptum habitantibus Æthiopibus suo tempore dicebatur Nilus, antiquitus habuisse nomen Ægypti, non tam apud Ægyptios aut Æthiopas, quam Græcos & ipsum Homerum. *Gronov.*

Ὅμηρος] Odyss. Δ pag. 132. med. edit. Giphanii,

Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο
Στῆσα νέας.
Rursus ad Ægyptum a Jove cadentem fluvium
Constitui naves.

Itaque Alexander ad Olympiadem de Indorum regione scribens, inter alia hoc scribebat, existimare fontes Nili abs se repertos esse, parvis quibusdam atque inanibus conjecturis in re tanti momenti usus. Quum vero accuratius de Indo flumine inquisisset, ab incolis edoctus est Hydaspem in Acesinem, hunc autem in Indum, nomina etiam sua amittentes, labi. Indum porro duplici ostio in Oceanum ferri, nec ad eum quicquam Ægyptum pertinere: ac tum demum id quod ad matrem suam de Nilo scripserat, ex epistolâ delevisse; navigationeque ad Oceanum per flumina decretâ, naves ad hoc parari jussisse. Ministeria itaque navium statim ei à Phœnicibus, Cypriis, Caribus & Ægyptiis exercitum sequutis expleta sunt.

II. Per id tempus Cœnus ex intimis fidelissimisque Alexandri amicis, morbo interiit (*a*). Quo magnifice pro eo ac tempus ferebat sepulto, ipse convocatis amicis, omnibusque Indorum legatis ad se profectis, universæ Indicæ regionis abs se victæ Porum regem constituit,

Φοντα, ὑπὲρ τῶν Ἰνδῶν τῆς γῆς ἄλλα τε γράψαι καὶ ὅτι δοκοίη αὐτῷ ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς πηγάς, μικροῖς δή τισι καὶ φαύλοις ὑπὲρ τῶν
6 τηλικούτων τεκμαιρόμενον· ἐπεὶ μέντοι ἀτρεκέστερον ἐξήλεγξε τὰ ἀμφὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ, οὕτω δὴ μαθεῖν παρὰ τῶν ἐπιχωρίων, τὸν μὲν Ὑδάσπην τῷ Ἀκεσίνῃ, τὸν Ἀκεσίνην δὲ τῷ Ἰνδῷ τό, τε ὕδωρ ξυμβάλλοντας, καὶ τῷ ὀνόματι ξυγχωροῦντας· τὸν Ἰνδὸν δὲ ἐκδιδόντα ἤδη ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, δίστομον τὸν Ἰνδὸν ὄντα, οὐδέν τι αὐτῷ προσῆκον τῆς γῆς τῆς
7 Αἰγυπτίας· τηνικαῦτα δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὴν μητέρα τοῦτο ἀμφὶ τῷ Νείλῳ γραφὲν ἀφελεῖν· καὶ τὸν κατάπλουν τὸν κατὰ τοὺς ποταμοὺς ἔστ' ἐπὶ μεγάλην θάλασσαν ἐπινοοῦντα, παρασκευασθῆναι οἱ ἐπὶ
8 τῷδε κελεῦσαι τὰς ναῦς. Αἱ δ' ὑπηρεσίαι αὐτῷ ἐς τὰς ναῦς ξυνεπληρώθησαν ἐκ τῶν ξυνεπομένων τῇ στρατιᾷ Φοινίκων, καὶ Κυπρίων, καὶ Καρῶν, καὶ Αἰγυπτίων.

1 II. Ἐν δὲ τούτῳ, Κοῖνος μὲν ἐν τοῖς πιστοτάτοις Ἀλεξάνδρῳ ὢν τῶν ἑταίρων, νόσῳ τελευτᾷ· καὶ τοῦτον θάπτει ἐκ τῶν παρόντων μεγαλοπρε-
2 πῶς. Αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους, καὶ ὅσοι Ἰνδῶν πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἀφιγμένοι ἦσαν, βασιλέα μὲν τῆς ἑαλωκυίας ἤδη Ἰνδῶν γῆς ἀπέδειξε Πῶρον, ἑπτὰ μὲν ἐθνῶν τῶν ξυμπάντων, πόλεων δὲ ἐν τοῖς

(*a*) Curt. 9, 3, 20

8. Αἱ δ' ὑπηρεσίαι] Eadem hæc repetuntur in Ind. 18, 1.

ἄνεσιν ὑπὲρ τὰς δισχιλίας. Τὴν 3
στρατιὰν δὲ διένειμεν ὧδε· αὐτὸς μὲν
τούς ὑπασπιστάς τε ἅμα οἱ ξύμπαν-
τας ἐπὶ τὰς ναῦς ἀνεβίβασε καὶ
τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας
καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων. Κρατε- 4
ρὸς δὲ αὐτῷ μοῖράν τε τῶν πεζῶν καὶ
τῶν ἱππέων παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ
Ὑδάσπου τὴν ἐν δεξιᾷ ἦγε· κατὰ
δὲ τὴν ἑτέραν ὄχθην, τὸ πλεῖστόν τε
καὶ κράτιστον τῆς στρατιᾶς καὶ τοὺς
ἐλέφαντας Ἡφαιστίων προὐχώρει ἄ-
γων, ἤδη ὄντας ἐς διακοσίους· τού-
τοις δὲ ἦν παρηγγελμένον ὡς τά-
χιστα ἄγειν, ἵναπερ τὰ Σωπείθου
βασίλεια ἦν. Φιλίππῳ δὲ τῷ σα- 5
τράπῃ τῆς ἐπέκεινα τοῦ Ἰνδοῦ ὡς
ἐπὶ Βακτρίους γῆς διαλιπόντι τρεῖς
ἡμέρας, παρήγγελτο ἕπεσθαι ξὺν
τοῖς ἀμφ' αὐτόν. Τοὺς ἱππέας δὲ
τοὺς Νυσαίους ὀπίσω ἀποπέμπει ἐς
τὴν Νῦσαν. Τοῦ μὲν δὴ ναυτικοῦ 6
παντὸς Νέαρχος αὐτῷ ἐξηγεῖτο·
τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνη-
σίκριτος, ὃς ἐν τῇ ξυγγραφῇ ἣν τι-
να ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψε,
καὶ τοῦτο ἐψεύσατο, ναύαρχον ἑαυ-
τὸν εἶναι γράψας, κυβερνήτην ὄντα.
Ἦν δὲ τὸ ξύμπαν πλῆθος τῶν νεῶν, 7
(ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ᾧ
μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι) τριακόντοροι
μὲν ἐς ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα 8
πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ

gentium quidem omnino septem, urbium autem quas gentes illæ incolebant supra IIM. Post hæc exercitum ita dividit. scutatos omnes & sagittarios atque Agrianas & equitum agema secum navibus imponit: Craterus ei peditum atque equitum partem ad dexteram Hydaspis ripam duxit. Ad sinistram ripam Hephæstionem cum majore melioreque exercitus parte, atque elephantis CC procedere jubet. His imperatum erat, ut quam celerrime ad Sopithi regiam contendant (a). Philippo autem præfecto regionis ultra Indum sitæ jussum erat elapso triduo cum suis copiis sequi. Nysæos vero equites Nysam remittit. Nearchum universæ classi præficit, Onesicritum navis suæ gubernatorem constituit, qui quidem in eâ historiâ quam de Alexandro conscripsit etiam hoc mentitur, quod se classis præfectum fuisse scribat, quum gubernator navis tantum esset. Erat autem navium omnium numerus (ut Ptolemæus Lagi filius tradit, quem ego potissimum sequor) naves triginta remorum LXXX. at in univer-

sum

(a) *Curt.* 9, 1, 24.

CAP. II. 4. Κρατερὸς δὲ] Indic. 19, 1.
5. ὡς ἐπὶ Βακτρίους] *præfecto regionis ultra Indum amnem, qua ad Bactrianos vergit.* Facius
6. τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς] Indic. 18, 9.

sum omnes naves, tam quæ equos vehebant, quam cercuri & aliæ fluviales, quæ aut multo ante, aut tum temporis constructæ fuerant, circiter IIM.

III. Omnibus itaque rebus ad navigationem præparatis, exercitus sub auroram naves conscendit. ipse patrio more diis & Hydaspi flumini ex vatum præscripto sacrum fecit: conscensaque nave, aureâ phialâ ex prorâ in flumen fundens libavit, Acesinem simul & Hydaspem invocans; quem quidem Acesinem reliquorum fluviorum maximum in Hydaspem fluere acceperat, & confluentes non procul inde abesse (*a*). Indum etiam invocans, in quem Acesines cum Hydaspe fertur. Deinde quum Herculi progenitori libasset, simulque Hammoni & aliis diis quibus consueverat, signum deducendis navibus tubâ dari jubet: quo audito, statim naves ordine deducuntur. Imperatum enim erat quanto spatio onerarias, quanto hippagines, quanto bellicas naves sejunctas inter se esse oporteret: ne temere nulloque ordine navigantes colliderentur, neque iis quæ velociores erant interrupto ordine alias prævertere permittebatur. Miranda res erat,

κερκούροις, καὶ ὅσα ἄλλα ποτάμια, ἢ τῶν πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς ποταμοὺς, ἢ ἐν τῷ τότε ποιηθέντων, οὐ πολὺ ἀποδέοντα τῶν δισχιλίων.

1 III. Ὡς δὲ ξύμπαντα αὐτῷ
παρεσκεύαστο, ὑπὸ τὴν ἕω ὁ μὲν
στρατὸς ἐπέβαινε τῶν νεῶν, αὐτὸς
δὲ ἔθυε τοῖς θεοῖς ὡς νόμος, καὶ τῷ
ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ, ὅπως οἱ μάν-
2 τεις ἐξηγοῦντο· καὶ ἐπιβὰς τῆς
νεὼς, ἀπὸ τῆς πρώρας ἐκ χρυσῆς
φιάλης ἔσπενδεν ἐπὶ τὸν ποτα-
μὸν, τόν τ' Ἀκεσίνην ξυνεπικα-
λούμενος τῷ Ὑδάσπῃ, ὅντινα μέ-
γιστον τῶν ἄλλων ποταμῶν ξυμ-
βάλλειν τῷ Ὑδάσπῃ ἐπέπυστο, καὶ
οὐ πόῤῥω αὐτῶν εἶναι τὰς ξυμβο-
λάς· καὶ τὸν Ἰνδὸν, ἐς ὅντινα ὁ
Ἀκεσίνης ξὺν τῷ Ὑδάσπῃ ἐμβάλ-
3 λει. Ἐπεὶ δὲ Ἡρακλεῖ τε τῷ προ-
πάτορι σπείσας, καὶ Ἄμμωνι καὶ
τοῖς ἄλλοις θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος,
σημῆναι ἐς ἀναγωγὴν κελεύει τῇ
σάλπιγγι· ἅμα τε δὴ ἐσημάνθη,
4 καὶ ἀνήγοντο ἐν κόσμῳ. Παρήγ-
γελτο γὰρ ἐφ' ὅσον τε τὰ σκευο-
φόρα πλοῖα ἐχρῆν τετάχθαι, καὶ
ἐφ' ὅσον τὰ ἱππαγωγὰ, ἐφ' ὅσον
τε τὰς μαχίμους τῶν νεῶν, ὡς μὴ
συμπίπτειν ἀλλήλαις κατὰ τὸν
πόρον εἰκῇ πλεούσας· καὶ ταῖς ταχυ-
χυναυτούσαις φθάνειν οὐκ ἐφίετο
5 ἔξω τῆς τάξεως. Ἦν δὲ ὁ, τε κτύ-
πος

(*a*) *Curt.* 9, 4, 1. & 8.

8. κερκούροις] Genus est navigii brevioris, ait Valla in Herodotum, quasi caudata navis. Plinius lib. 7. cap. 56. eodem nomine cercuron appellat, & a Cypriis inventum scribit.

πους τῆς εἰρεσίας οὐδενὶ ἄλλῳ ἐοι-
κὼς, ἅτε ἀπὸ πολλῶν νεῶν ἐν ταὐ-
τῷ ἐρεσσομένων, καὶ βοὴ ἀπό τε
τῶν κελευστῶν ἐνδιδόντων τὰς ἀρ-
χάς τε καὶ ἀναπαύλας τῇ εἰρεσίᾳ,
καὶ τῶν ἐρετῶν, ὁπότε ἀθρόοι ἐμ-
πίπτοντες τῷ ῥοθίῳ ἐπαλαλάξειαν·
αἵ τε ὄχθαι ὑψηλότεραι τῶν νεῶν 6
πολλαχῇ οὖσαι, ἐς στενόν τε τὴν
βοὴν ξυνάγουσαι, καὶ τῇ ξυνα-
γωγῇ αὐτῇ ἐπὶ μέγα ηὐξημένην
ἐς ἀλλήλας ἀντέπεμπον· καί που 7
καὶ νάπαι ἑκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ
τῇ τ' ἐρημίᾳ καὶ τῇ ἀντιπέμψει
τοῦ κτύπου καὶ αὗται ξυνεπε-
λάμβανον· οἵ τε ἵπποι διαφαινό- 8
μενοι διὰ τῶν ἱππαγωγῶν πλοίων
(οὐ πρόσθεν ἵπποι ἐπὶ νεῶν ὀφθέν-
τες ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ· καὶ γὰρ καὶ
τὸν Διονύσου ἐπ' Ἰνδοὺς στόλον οὐκ
ἐμέμνητο γενέσθαι ναυτικὸν) ἔκ-
πληξιν παρεῖχον τοῖς θεωμένοις
τῶν βαρβάρων, ὥστε οἱ μὲν αὐτό-
θεν τῇ ἀναγωγῇ παραγενόμενοι,
ἐπὶ πολὺ ἐφωμάρτουν. Ἐς ὅσους 9
δὲ τῶν ἤδη Ἀλεξάνδρῳ προσκε-
χωρηκότων Ἰνδῶν ἡ βοὴ τῶν ἐρε-
τῶν ἢ ὁ κτύπος τῆς εἰρεσίας ἐξίκε-

remorum sonitum exaudire, tot navibus uno temporis momento remigantibus, & hortatoribus suo celeusmate remigationis initium intermissionemque præscribentibus, tot remigum uno impetu flumen remis verberantium clamoribus sublatis. Ripæ etiam ipsæ navibus sæpe altiores, clamorem in arctum redigentes multo vehementiorem illum suâ compressione reddebant, & nemora utrinque ripis circumjecta sonitum illum remorum excipientia multo auctiorem suâ solitudine & repercussione efficiebant. Equi etiam in hippaginibus visi, (neque enim unquam antea Indi equos navibus vehi viderant, neque Dionysi in Indos expeditionem navalem fuisse memorabant) magnam barbaris admirationem inferebant. adeo ut multi classem inde discedentem per longum spatium prosequuti sint. Quotquot vero Indi Alexandro jam amici è remotioribus locis remigum clamorem & remigiorum sonitum exaudierant, etiam

CAP. III. 5. τῶν κελευστῶν] Polyb. lib. I. cap. 21. init. Μέσον ἐν αὐτοῖς στήσαντες τὸν κελευστὴν, ἅμα πάντας ἀναπίπτειν ἐφ' αὑτοὺς ἄγοντας τὰς χεῖρας, καὶ πάλιν προπίπτειν ἐξωθοῦντας ταύτας συνεθίζειν, ἄρχεσθαί τε καὶ λήγειν τῶν κινήσεων πρὸς τὰ τοῦ κελευστοῦ παραγγέλματα. *Hortatore in medium* (remigum) *locato, omnes simul recumbere sese manus adducendo, & rursus incumbere easdem propellendo, principio & fine motus ad pausarii jussionem facto, assuefaciebant.*

6. ἐς ἀλλήλας] De utraque ripa hoc dicitur, quarum altera sonum illisum in alteram repercutiebat.

7. καί που καὶ] *& alicubi etiam.*

8. ὥστε οἱ μὲν αὐτόθεν] *ut alii quidem, qui statim ad deductionem classis advenerant, sive qui jam aderant cum classis deduceretur, per longum spatium prosequerentur.* Licebit tamen quoque, si quis ita malit, αὐτόθεν *inde* vertere.

tiam hi ad ripam accurrentes barbarico ritu accinebant. Studiosi enim musices, siqui alii, sunt Indi: saltationibus quoque addicti jam inde à Dionyso, eorumque qui in Indiâ simul bacchati sunt tempore.

IV. Alexander hoc pacto navigans tertio die eo loci appulit, quo Craterum & Hephæstionem in utraque ripâ castra locare jusserat. biduum ibi commoratus dum Philippus cum reliquo exercitu advenisset, atque hunc quidem cum iis quos adduxit ad Acesinem fluvium mittit, juxta fluminis ripam iter facere jussum. Craterum etiam & Hephæstionem rursus emittit, itineris quod tenerent ratione præscriptâ. Ipse per Hydaspem fluvium navigationem persequebatur nusquam xx stadiorum spatio angustiorem. ubicunque appellebat, Indos Hydaspis ripam accolentes partim deditionem facientes in amicitiam ac fidem recipiebat, partim ad

το, καὶ οὗτοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ κατέθεον, καὶ ξυνείποντο ἐπᾴδοντες βαρβαρικῶς. Φιλῳδοὶ γὰρ, εἴπέρ τινες ἄλλοι, Ἰνδοὶ, καὶ φιλορχήμονες ἀπὸ Διονύσου ἔτι, καὶ τῶν ἅμα Διονύσῳ βακχευσάντων κατὰ τὴν Ἰνδῶν γῆν.

1 IV. Οὕτω δὴ πλέων, τρίτῃ γε ἡμέρᾳ κατέσχεν, ἵναπερ Ἡφαιστίωνί τε καὶ Κρατερῷ κατὰ τὸ αὐτὸ στρατοπεδεύειν ἐπὶ ταῖς ἀντιπέραν ὄχ-
2 θαις παρήγγελτο. Μείνας δὲ ἐνταῦθα ἡμέρας δύο, ὡς καὶ Φίλιππος αὐτῷ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἀφίκετο, τοῦτον μὲν ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν ἐκπέμπει ξὺν οἷς ἔχων ἧκε, τάξας παρὰ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὴν ὄχθην πορεύεσθαι· τοὺς δ' ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Ἡφαιστίωνα αὖθις ἐκπέμπει, παραγγείλας ὅπως χρὴ τὴν πορείαν ποιεῖσθαι.
3 Αὐτὸς δ' ἔπλει κατὰ τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, οὐδαμοῦ μείονα ἐν τῷ κατάπλῳ εἴκοσι σταδίων τὸ εὖρος. Προσορμιζόμενος δὲ ὅπῃ τύχοι ταῖς ὄχθαις, τοὺς προσοικοῦντας τῷ Ὑδάσπῃ Ἰνδοὺς, τοὺς μὲν ἐνδιδόντας σφᾶς ὁμο-

9. ξυνείποντο] *sequebantur, comitabantur accinentes.*

CAP. IV. 1. κατὰ τὸ αὐτὸ] *eodem loco castra locare in contrariis ripis.* Craterum & Hephæstionem eodem loco alterum in altera ripa e regione subsistere jubebat.

2. ὡς καὶ] *postquam etiam.* Sic 1, 2, 5. & 7.

ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην] Indic. 19, 4.

3. ἐν τῷ κατάπλῳ] *in illo decursu;* quantum tunc spatium emensus est, cum secundo amne deveheretur, nusquam minor xx stadiis latitudo ejus fuit. Quam late alibi diffundatur, hic non dicitur.

ὅπῃ τύχοι] *ubi forte accidebat.* Non eligebat, quos adoriretur, sed quoscunque forte offendisset Hydaspis accolas in ea ripa, ad quam ferente ita itinerum ratione appulerat.

Ἰνδοὺς] Missi omnes Ἰνδῶν. *Gronov.*

ὁμολογίαις κατελάμβανεν· ἤδη δέ
τινας καὶ ἐς ἀλκὴν χωρήσαντας, βίᾳ
κατεστρέψατο. Αὐτὸς δ᾽ ὡς ἐπὶ τὴν 4
Μαλλῶν τε καὶ Ὀξυδράκων γῆν
σπουδῇ ἔπλει, πλείστους τε καὶ μα-
χιμωτάτους τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν συν-
θανόμενος· καὶ ὅτι ἐξηγγέλλοντο
αὐτῷ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἀπο-
τεθεῖσθαι ἐς τὰς ὀχυρωτάτας τῶν πό-
λεων, αὐτοὶ δὲ ἐγνωκέναι διὰ μά-
χης ἰέναι πρὸς αὐτόν· ἐφ᾽ ὅτῳ δὴ καὶ 5
σπουδῇ πλείονι ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν,
ὅπως μὴ καθεστηκόσιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐν
τῇ ἐνδεεῖ τε ἔτι τῆς παρασκευῆς καὶ
τεταραγμένῳ προσφέρηται. Ἔνθεν 6
δὲ ὡρμήθη τὸ δεύτερον, καὶ πέμπτῃ
ἡμέρᾳ ἀφίκετο ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν
τοῦ τε Ὑδάσπου καὶ τοῦ Ἀκεσίνου·
ἵνα δὲ ξυμβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ 7
οὗτοι στενώτατος εἷς ποταμὸς ἐκ τοῖν
δυοῖν γίγνεται, καὶ τὸ ῥεῦμα αὐ-
τῷ ὀξὺ ἐπὶ τῇ στενότητι, καὶ δῖναι
ἄτοποι ὑποστρέφοντος τοῦ ῥοῦ· καὶ
τὸ ὕδωρ κυμαίνεταί τε καὶ καχλάζει
ἐπὶ μέγα, ὡς καὶ πόῤῥω ἔτι ὄντων
ἐξακούεσθαι τὸν κτύπον τοῦ κύμα-
τος. Καὶ ἦν μὲν προεξηγγελμένα 8
ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν ἐγχω-
ρίων καὶ Ἀλεξάνδρου τῇ στρατιᾷ· ὅ- 9
μως δ᾽ ἐπειδὴ ἐπέλαζεν αὐτῷ ταῖς
ξυμβολαῖς ὁ στρατὸς, ἐς τοσόνδε ὁ
ἀπὸ τοῦ ῥοῦ κτύπος κατεῖχεν, ὥστε
ἐπέστησαν τὰς εἰρεσίας οἱ ναῦται,
οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ τῶν

arma confugientes vi subigebat. Porro magnâ celeritate in Mallos & Oxydracas contendebat, quod & plurimos eos & bellicosissimos illius tractus esse acceperat: quodque liberis atque uxoribus in munitissima oppida traductis, ipsi prælio cum Alexandro decernere statuisse nuntiarentur: tantoque magis accelerandum sibi putabat, ut eos nondum constitutos sed apparandis rebus perturbatos opprimeret. Itaque inde rursum movit, & quinto die ad confluentem Hydaspis & Acesinis pervenit (a). ubi vero hi duo fluvii confunduntur, unus ex duobus isque angustissimus alveus efficitur, rapidusque ejus ob angustiam cursus fit, & immensi vortices ex revertente fluxu, æstuantesque & magnopere strepentes undæ sonitum in loca longissime inde remota transmittunt. Quæ quidem multo ante Alexandro ejusque exercitui ab incolis prædicta fuerant: postquam tamen confluentibus appropinquavit, tantus fluminum concurrentium sonitus remigum aures pervalit, ut nautæ remos remitterent, non quod ita eis imperatum esset, sed

(a) *Curt.* 9, 4, 8.

quod

5. ἐφ᾽ ὅτῳ] *quapropter.* Sic 6, 6, 4. 7, 10, 6.
9. ἀλλὰ τῶν τε] *sed quod & hortatores præ admiratione conticescerent, & ipsi nautæ attonitis similes ad sonitum redditi essent.*

quod hortatores ipsi admiratione rei perculsi conticescerent, soni vehementiâ attonitis similes redditi.

V. Quum vero jam ad confluentes ventum esset, gubernatores navium imperant ut summâ vi remigantes ex angustiis naves protrudant, ne à vorticibus correptæ subverterentur, sed remigiorum impulsu fluctuum vim frangant: & rotunda quidem navigia, quæ vorticibus circumagi contigit, nihil aliud quam eorum qui in iis navigabant perturbationem passa, statim erecta cursum suum tenuerunt. Oblongæ vero naves, quarum latera non ita alta erant ut collidentium undarum impetum ferrent, majus in circumactu damnum acceperunt: ut & biremes, quippe quarum inferiores remi parum admodum supra undas eminerent. quumque

τῶν τε κελευςῶν ὑπὸ θαύματος ἐπισιωπησάντων, καὶ αὐτοὶ μετέωροι πρὸς τὸν κτύπον γενόμενοι.

1 V. Ὡς δ' οὐ πόῤῥω τῶν ξυμβο-
λῶν ἦσαν, ἐνταῦθα δὴ οἱ κυβερνῆται
παραγγέλλουσιν ὡς βιαιοτάτῃ εἰ-
ρεσίᾳ χρωμένους ἐξελαύνειν ἐκ τῶν
ςενῶν, τοῦ μὴ ἐμπιπτούσας τὰς
ναῦς ἐς τὰς δίνας ἀναςρέφεσθαι πρὸς
αὐτῶν, ἀλλὰ κρατεῖν γὰρ τῇ εἰρε-
2 σίᾳ τῶν ἐπιςροφῶν τοῦ ὕδατος. Τὰ
μὲν δὴ ςρογγύλα πλοῖα ὅσα καὶ ἔ-
τυχεν αὐτῶν περιςραφέντα πρὸς τοῦ
ῥοῦ, οὐδέν τι παθόντα ἐν τῇ ἐπιςρο-
φῇ, ὅτι μὴ ταράξαντα τοὺς ἐμπλέ-
οντας, κατέςη ἐς εὐθὺ πρὸς αὐτοῦ
3 τοῦ ῥοῦ ὀρθωθέντα. αἱ δὲ μακραὶ νῆες,
οὐχ ὡσαύτως ἀπαθεῖς ἀπῆλθον ἐν τῇ
ἐπιςροφῇ, οὔτε μετέωροι ἐπὶ τοῦ
ἐπικαχλάζοντος κύματος ὡσαύτως
4 οὖσαι· ὅσαι τε δίκροτοι αὐτῶν τὰς
κάτω κώπας οὐκ ἐπὶ πολὺ ἔξω ἔχου-
σαι τοῦ ὕδατος· καὶ αἱ κῶπαι δὲ αὐ-
τοῖς πλαγίοις ἐν ταῖς δίναις γενομέ-
νοις

CAP. V. 1. *βιαιοτάτη*] Opt. *βιβαιοτάτῃ* Convenientissime Vellejus II, 84. *Hinc remiges firmissimi.* De quo verbo plura vide apud Gronovium.

τῶν ἐπιςροφῶν] *Coïtum amnium* vocat Curtius 9, 4, 9. Vim autem græcæ vocis eleganter idem exprimit, ubi confluentem Gangis & Acesinis describit 8, 9, 8. *Ganges* Acesinem *decursurum in mare intercipit: magnoque motu amnis uterque colliditur; quippe Ganges asperum os influenti objicit; nec repercussa aqua cedunt.* Nam *ἐπιςροφαὶ τοῦ ὕδατος repercussionem aquarum, reversionem, reciprocationem* notant.

κατέςη ἐς εὐθὺ] *constiterunt in rectum ab ipso fluxu adjuta* (directa) Apparet *εὐθὺ* hic non notare *recta*, ut interpretatur Vulcanius; sed suetum ad modum, ut prora antecedat. *Gronov.*

3. *ὄυτε μετέωροι*] Nihil Arrianus de altitudine laterum. Innuit non ita superne eas innatasse, & quasi suspensas super æstuantes undas processisse. *idem. ἐπὶ τοῦ ἐπικαχλάζοντος κύματος* verterim ex Curtio 9, 4, 10. *super fluctus se invehentes.*

4. *ὅσαι τε δίκροτοι*] *& quæcunque illarum biremes erant, quarum inferiores remi parum admodum supra undas eminent, illarum etiam remi, cum ipsi transversi in vorticibus hærerent confringebantur quorum quidem* (remi) *ab aqua occupabantur, ut citius eos elevassent. ὅσαι γε* scil. *κῶπαι.* Particula *γε* indicat, non omnium remis hoc contigisse, sed illorum tantum, qui eos fluctibus non præripuerint.

νῆες συνετρίβοντο, ὅσαι γε ἐγκατει-
λήφθησαν ὑπὸ τοῦ ὕδατος, οὐ φθα-
σάντων αὐτὰς μετεωρίσαι· ὡς πολ- 5
λὰς μὲν πονῆσαι τῶν νεῶν, δύο δὲ
περιπεσούσας ἀλλήλαις αὐτάς τε
διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἐμπλεόντων
ἐν αὐταῖς πολλούς. Ὡς δ' ἐς πλά- 6
τος ἤδη ὁ ποταμὸς διέσχεν, ἐνταῦ-
θα δὴ ὅ, τε ῥοῦς οὐκέτι ὡσαύτως χα-
λεπὸς ἦν, καὶ αἱ δῖναι οὐχ ὁμοίᾳ τῇ
βίᾳ ἐπέστρεφον· προσορμίσας οὖν 7
τῇ ἐν δεξιᾷ ὄχθῃ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν
στρατὸν, ἵνα σκέπη τε ἦν τοῦ ῥοῦ καὶ
προσβολὴ ταῖς ναυσὶ, καί τις καὶ
ἄκρα τοῦ ποταμοῦ ἐπιτηδείως ἀν-
εῖχεν ἐς τῶν ναυαγίων τε τὴν ξυνα-
γωγὴν, καὶ εἴτινες ἐπ' αὐτῶν ζῶν-
τες ἔτι ἐφέροντο, τούτους τε διέσω-
σε· καὶ ἐπισκευάσας τὰς πεπονη- 8
κυίας τῶν νεῶν, Νέαρχον μὲν κα-
ταπλεῖν κελεύει, ἔστ' ἂν ἀφίκηται
ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ Μαλλῶν ἔθνους· αὐ- 9
τὸς δὲ τῶν βαρβάρων τῶν οὐ προσ-
χωρούντων καταδρομὴν τῆς χώρας
ποιησάμενος, καὶ κωλύσας ἐπικου-
ρῆσαι αὐτοὺς τοῖς Μαλλοῖς, οὕτω
δὴ αὖθις ξυνέμιξε τῷ ναυτικῷ. Καὶ 10
ἐνταῦθα Ἡφαιστίων τε αὐτῷ καὶ
Κρατερὸς καὶ Φίλιππος ξὺν τοῖς
ἀμφ' αὐτοὺς ὁμοῦ ἤδη ἦσαν. Ὁ δὲ 11
τοὺς μὲν ἐλέφαντας, καὶ τὴν Πο-
λυσπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς ἱπ-
ποτοξότας, καὶ Φίλιππον ξὺν τῇ
ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾷ, διαβιβάσας
τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, Κρατερῷ

transversi in ipsis vorticibus hærerent, neque remos attollere citius possent, facile undarum vi confringebantur. Multæ itaque naves quassatæ, duæ inter se collisæ, cum multis qui eis vehebantur, perierunt (*a*). At postquam fluminis alveus sese aperire cœpit, mitiore jam cursu, minusque violentis vorticibus redditis, Alexander classe ad dextram ripam appulsâ, quod ibi tutela contra fluxum erat, & appulsus navibus, & rupes quoque fluvii oportune prominebat ad colligenda naufragia, & si qui adhuc vivi inessent, tum eos recepit; tum mox refectis navibus, Nearchum navigationem, donec ad Mallorum fines perveniat, continuare jubet: ipse vero in barbaros qui deditionem non fecerant excursione factâ, quum iis ne Mallis suppetias ferrent interdixisset, ad classem reversus est: ibique Hephæstionem, Craterum & Philippum cum suis quemque copiis reperit. Ipse, elephantis & Polysperchontis copiis, & sagitariis equestribus ac Philippo per Hydaspem transmissis, Cratero eas ducendas dat. Nearchum vero cum classe mittit,

(*a*) *Curt.* 9, 4, 11.

9. κωλύσας] Non *cum interdixisset*, sed *cum impediisset*, excursione in eorum regionem facta. Ita ipse Arrianus rem explanat infra cap. 11. 7.

tit, præcipiens uti trium dierum itinere exercitum prævertat. Reliquas copias in tres partes divisit: atque Hephæstionem quidem quinque dierum iter præcedere jubet, ut siqui Alexandri adventum fugientes in ulteriora sese celeriter proriperent, in Hephæstionem incidentes caperentur. Ptolemæum autem Lagi filium, datâ etiam huic exercitus parte, triduo post suum discessum sequi jubet: eo consilio, ut qui ipsum fugientes retrorsum se reciperent, in Ptolemæi copias inciderent. quum vero ad confluentes Acesinis & Hydraotis pervenissent, eos qui prætergressi erant expectare jussit, dum & ipse eo veniat, & Crateri ac Ptolemæi copiæ ei conjunctæ sint.

VI. Ipse, sumtis scutatis & sagittariis atque Agrianis & Pythonis agmine, quod iis qui pedites amici vocantur constabat, sagittariis etiam equestribus omnibus, & ex equitatu amicorum dimidiâ parte, per siticulosam regionem contendit in Mallos, Indorum libere suis legibus viventium gentem (*a*). Ac primo quidem die juxta amnem non magnum castra locavit, distantem ab Acesine stadiis centum. Ibi curato corpore, & exigui

(*a*) *Curt.* 9, 4, 15.

12 ἄγειν προσέταξε· Νέαρχον δὲ ξὺν
τῷ ναυτικῷ πέμπει, τρισὶν ἡμέραις
τὴν στρατιὰν κελεύσας φθάνειν κατὰ
13 τὸν πλοῦν· τὸν δ᾽ ἄλλον στρατὸν τριχῆ
διένειμε, καὶ Ἡφαιστίωνα μὲν
πέντε ἡμέραις προϊέναι ἔταξεν, ὡς
εἴ τινες τοὺς ξὺν αὐτῷ τεταγμένους
φεύγοντες ἐς τὸ πρόσω κατὰ σπουδὴν
ἴοιεν, τοῖς ἀμφ᾽ Ἡφαιστίωνα
14 ἐμπίπτοντες ἁλίσκωνται· Πτολεμαῖον
δὲ τὸν Λάγου, δοὺς καὶ τούτῳ
τῆς στρατιᾶς μέρος, τρισὶν ἡμέραις
ὑπολειπόμενον ἕπεσθαι ἐκέλευσεν,
ὡς ὅσοι τοὔμπαλιν ὑποστρέφοιεν
αὐτὸν φεύγοντες, οὗτοι δ᾽ εἰς
τοὺς ἀμφὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐμπί-
15 πτοιεν· ἐπὰν δ᾽ ἀφίκωνται ἐς τὰς
ξυμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ τοῦ
Ὑδραώτου ποταμοῦ, ἐνταῦθα δὲ
τούς τε φθάνοντας ὑπομένειν ἐκέλευσεν,
ἔστ᾽ ἂν ἥκῃ αὐτὸς, καὶ τοὺς
ἀμφὶ Κρατερὸν καὶ Πτολεμαῖον αὐτῷ
ξυμβαλεῖν.

1 VI. Αὐτὸς δ᾽ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς
τε καὶ τοὺς τοξότας καὶ
τοὺς Ἀγριάνας καὶ τῶν πεζεταίρων
καλουμένων τὴν Πύθωνος τάξιν καὶ
τοὺς ἱπποτοξότας τε πάντας καὶ
τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων τοὺς ἡμίσεας,
διὰ γῆς ἀνύδρου ὡς ἐπὶ Μαλλοὺς
ἦγεν, ἔθνος Ἰνδικὸν, Ἰνδῶν τῶν
2 αὐτονόμων. Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσε
πρὸς ὕδατι οὐ πολλῷ,
ὃ δὴ ἀπεῖχε τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ
σταδίους εἰς ἑκατόν· δειπνοποιησάμενος
δὲ καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν

τίαν οὐ πολὺν χρόνον· παραγγέλ-
λει ὅ,τι τὶς ἔχει ἄγγος ἐμπλῆσαι
ὕδατος. Διελθὼν δὲ τῆς τε ἡμέρας 3
τὸ ἔτι ὑπολειπόμενον καὶ τὴν νύκ-
τα ὅλην ἐς τετρακοσίους μάλιστα
σταδίους, ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς πόλιν ἀφ-
ίκετο, ἐς ἣν ξυμπεφεύγεσαν πολ-
λοὶ τῶν Μαλλῶν. Οἱ δὲ οὔποτ' 4
ἂν οἰηθέντες διὰ τῆς ἀνύδρου ἐλθεῖν
ἐπὶ σφᾶς Ἀλέξανδρον, ἔξω τε τῆς
πόλεως οἱ πολλοὶ καὶ ἄνοπλοι ἦ-
σαν· ἐφ' ὅτῳ καὶ δῆλος ἐγένετο ταύ-
τῃ ἀγαγὼν Ἀλέξανδρος, ἣν ὅτι αὐ-
τῷ ἀγαγεῖν χαλεπὸν ἦν, ἐπὶ τῷδε
οὐδὲ τοῖς πολεμίοις ὅτι ἄξει πιστὸν
ἐφαίνετο. Τούτοις μὲν δὴ οὐ προσ- 5
δοκήσασιν ἐπιπεσὼν, τοὺς μὲν
πολλοὺς ἀπέκτεινεν αὐτῶν, οὐδὲ
ἐς ἀλκὴν οἷα δὴ ἀνόπλους τρα-
πέντας· τῶν δὲ ἄλλων ἐς τὴν πό-
λιν κατειληθέντων, κύκλῳ περιστή-
σας τῷ τείχει τοὺς ἱππέας (ὅτι
μήπω ἡ φάλαγξ τῶν πεζῶν ἠκο-
λουθήκει αὐτῷ) ἀντὶ χάρακος ἐ-
χρήσατο τῇ ἵππῳ· ὡς δὲ τάχιστα 6
οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο, Περδίκκαν μὲν
τήν τε αὐτοῦ ἱππαρχίαν ἔχοντα
καὶ τὴν Κλείτου καὶ τοὺς Ἀγριά-
νας, πρὸς ἄλλην πόλιν ἐκπέμπει
τῶν Μαλλῶν, ἣ ξυμπεφευγότες
ἦσαν πολλοὶ τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν,
φυλάσσειν τοὺς ἐν τῇ πόλει κελεύ-

temporis quiete militibus
datâ, mandat, ut quas quis-
que lagenas habeat aquâ re-
3 pleat. Progressusque per id
quod supererat diei & per
noctem totam ad cccc circi-
ter stadia, sub lucem ad ur-
bem pervenit, in quam mul-
4 ti Mallorum confugerant.
Qui quod putassent Alexan-
drum nunquam per siticulo-
sa illa loca ad sese ventu-
rum, extra urbem inermes
cuncti vagabantur: quum
tandem senserunt Alexan-
drum illac exercitum duxis-
se, qua quia difficulter duci
5 poterat, verisimile hostibus
visum fuerat non ducturum.
Quum itaque his ex impro-
viso supervenisset, pleros-
que eorum ne ad tutandos
quidem sese, utpote iner-
mes, conversos, occidit.
aliis in urbem repulsis ac
conclusis, equitatu loco val-
li (peditum enim phalanx
6 eum assequuta non erat) mu-
ros in orbem cinxit. Statim
vero ac peditatus advenit,
Perdiccam quidem cum suis
& Cliti equestribus copiis
cumque Agrianis, ad aliam
Mallorum urbem obsiden-
dam mittit, in quam Indo-
rum non parva manus con-
fu-

Cap. VI. 4. *οἱ πολλοὶ*] *plerique.*
ἐφ' ὅτῳ] *Quare etiam manifesto illac duxit Alexander, qua quia difficile erat ipsi ducere, propterea neque hostibus eum ducturum verisimile videbatur.* *ἐφ' ὅτῳ quapropter, quamobcaussam.* Sic modo cap. 4, 5. Manifestam ait fuisse consilii rationem, quare per loca illa siticulosa contenderit, quod nempe sperarit se imprudentem hostem oppressurum. Cujusmodi consilio & Antigonus usus est apud Cornel. Nep. Eumen. c. 8. 4.
5. Κατειληθέντων] Alii Κατακλεισθέντων.

fugerat: mandans ut eos urbe inclusos teneant, neque oppugnationem aggrediantur donec ipse advenerit. tantum curent, nequi urbe elapsi alios barbaros de Alexandri adventu certiores faciant. Posthæc urbem oppugnare cœpit. barbari murum deserunt, desperantes nimirum se diu eum tueri posse, multis in expugnatione cæsis. quumque multi vulneribus acceptis inutiles ad pugnandum effecti in arcem sese recepissent, ii se aliquandiu ex loco edito adituque difficili tutati sunt. At quum Macedones omni ex parte fortiter urgerent, & Alexander ipse acriter instaret, arx vi capta est, quique in eam confugerant, (II. M. hi erant) ad unum omnes cæsi. Perdiccas ad urbem quam obsidere jussus fuerat profectus, eam ab incolis desertam reperit: quos quum non multo ante tempore effugisse cognovisset, cursim fugientium vestigia sectatus est. Expediti quantâ maximâ celeritate pedum potuerunt eum sequuti sunt. eos in fugâ nactus, omnes fere occidit: reliquis palustria loca saluti fuerunt.

σας· ἔργου δὲ μὴ ἔχεσθαι, ἔστ'
7 ἂν ἀφίκηται αὐτός· ὡς μηδ' ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως διαφυγόντας τινὰς αὐτῶν ἀγγέλους γενέσθαι τοῖς ἄλλοις βαρβάροις, ὅτι προσάγει ἤδη Ἀλέξανδρος· αὐτὸς δὲ
8 προσέβαλλε τῷ τείχει. Οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν τεῖχος ἐκλείπουσιν, ὡς οὐκ ἂν διαφυλάξοντες αὐτὸ ἔτι, πολλῶν ἐν τῇ καταλήψει τεθνηκότων, τῶν δὲ καὶ ἀπὸ τραυμάτων ἀπομάχων γεγενημένων· ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες, χρόνον μέν τινα ἠμύνοντο ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ χαλεποῦ ἐς προσ-
9 βολήν· προσκειμένων δὲ πάντοθεν εὐρώστως τῶν Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινομένου τῷ ἔργῳ, ἥ τε ἄκρα κατὰ κράτος ἑάλω, καὶ οἱ ξυμφυγόντες ἐς αὐτὴν πάντες ἀπέθανον·
10 ἦσαν δὲ ἐς δισχιλίους. Περδίκκας δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐφ' ἥντινα ἐστάλη ἀφικόμενος, τὴν μὲν πόλιν ἔρημον καταλαμβάνει· μαθὼν δὲ ὅτι οὐ πρὸ πολλοῦ πεφεύγασιν ἐξ αὐτῆς οἱ ἐνοικοῦντες, δρόμῳ ἤλαυνε
11 κατὰ στίβον τῶν φευγόντων· οἱ δὲ ψιλοὶ ὡς τάχους εἶχον ποδῶν αὐτῷ ἐφείποντο· καταλαβὼν δὲ τῶν φευγόντων κατέκοψεν, ὅσοι γε μὴ ἔφθασαν ἐς τὰ ἕλη ξυμφυγόντες.

VII.

7. ὡς μηδ' ἀπὸ ταύτης] *ut neque ex hac urbe elapsi quidam illorum* &c. Quod idem jam ex alia urbe ne fieret providerat §.

προσβάλλει] MSSti omnes προσέβαλλε. quum jam Basileæ ediderint προσέβαλε. *Gronov.*

τῷ τείχει] Eam urbem, quam §. equitatu cinxisse dicitur.

9. ἄλλοτε ἄλλῃ] *alias alibi, hinc inde, modo hic, modo isthic.*

10. πόλιν ἔρημον] MSS. omnes ἐρήμην, & mox plerique πεφεύγεσαν. *Gronov.*

11. τῶν φευγόντων] Quoscunque *fugientium nactus* est, occidit.

VII. Ἀλέξανδρος δὲ δειπνο-
ποιησάμενός τε καὶ ἀναπαύσας
τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἔστε ἐπὶ πρώτην
φυλακὴν, ᾔει τοῦ πρόσω· καὶ τὴν
νύκτα διελθὼν πολλὴν ὁδὸν, ἅμα
ἡμέρᾳ ἀφίκετο πρὸς τὸν Ὑδραώ-
την ποταμόν. Ἔνθα δὴ τῶν Μαλ- 2
λῶν τοὺς μὲν πολλοὺς διαβεβηκό-
τας ἤδη ἔμαθε, τοῖς δὲ καὶ δια-
βαίνουσιν ἐπιγενόμενος περὶ αὐτὸν
τὸν πόρον πολλοὺς αὐτῶν διέφθειρε·
καὶ αὐτὸς ὡς εἶχε ξυνδιαβὰς κα- 3
τὰ τὸν αὐτὸν πόρον, διώκων εἴχε-
το τῶν φθασάντων ἐς τὴν ἀποχώ-
ρησιν· καὶ πολλοὺς μὲν, ἀπέκτει-
νεν αὐτῶν, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἔλα-
βεν, οἱ πλείους δὲ κατέφυγον ἔς τι
χωρίον ὀχυρὸν καὶ τετειχισμένον.
Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς οἱ πεζοὶ ἀφίκον- 4
το αὐτῷ, ἀποστέλλει ἐπὶ τούτους Πύ-
θωνα, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ
τῶν ἱππέων δύο ἱππαρχίας. Καὶ οὗ- 5
τοι δὴ ἐξ ἐφόδου προσβαλόντες λαμ-
βάνουσι τὸ χωρίον καὶ τοὺς κατα-
πεφευγότας ἐς αὐτὸ ἠνδραπόδισαν,
ὅσοι γε μὴ ἐν τῇ προσβολῇ διεφθάρη-
σαν. Ταῦτα δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Πύθωνα
διαπραξάμενοι, ἐπανῆλθον αὖθις ἐς
τὸ στρατόπεδον. Αὐτὸς δὲ Ἀλέξαν- 6
δρος ὡς ἐπὶ τῶν Βραχμάνων τινὰ
πόλιν ἦγεν, ὅτι καὶ ἐς ταύτην ξυμ-
πεφευγέναι τινὰς τῶν Μαλλῶν ἔ-

VII. Alexander, curato corpore & quiete suis datâ ad primam noctis vigiliam progressus est: magnumque iter eâ nocte emensus, sub diluculum ad Hydraotem fluvium pervenit: ac multos quidem Mallorum jam amnem transgressos cognovit, alios alveum transeuntes illic adortus, plerosque interfecit, amneque ibidem pertransito, eos qui transmiserant consequutus, multos ex iis cecidit, multos vivos cepit. Maxima tamen pars in oppidum naturâ atque opere munitum se recepit. Alexander, postquam peditatus advenit, Pythonem in eos mittit cum suo agmine, & duabus equitum præfecturis; qui quidem primo impetu illapsi oppidum capiunt, omnibus qui eò confugerant (qui quidem in illo impetu interfecti non erant) in servitutem redactis. quo facto Python in castra rediit. Alexander deinde in quandam Brachmanum urbem exercitum duxit, quo aliam Mallorum manum confugisse audierat. Eò simulac venit, densam phalan-

CAP. VII. 2. τοὺς μὲν πολλοὺς] *plerosque*. Et mox 3. πολλοὺς αὐτῶν *multos illorum*.

3. ὡς εἶχε] *ut erat*, confestim, e vestigio. Vid. ad 1, 13, 4.
ξυνδιαβὰς] *cum simul transiisset*, post hostes qui jam transmiserant.
διώκων εἴχετο τῶν φθασάντων] *persequens hærebat in tergis eorum*, sive *haud procul aberat ab iis, qui jam discesserant*. Ἔχεσθαι cum genitivo non est *consequi*, sed *prope abesse*. Sic 1, 22, 7. 4, 17, 2. 5, 14, 3. 5, 17, 11. Neque consecutus dici potest eos, qui in oppidum fuga evaserunt, qui tamen etiam sunt in numero τῶν φθασάντων ἐς τὴν ἀποχώρησιν.

langem omni ex parte muro admovit. Oppidani, muros suffossos conspicati, & telis petiti desertis mœnibus in arcem confugiunt, & ex eâ se tuentur. Macedonibus vero aliquot unâ cum iis immistis atque in arcem illapsis, conversi & in unum collecti nonnullos ex iis extruserunt; occiderunt autem xxv, dum in eos pedem referrent. Inter hæc Alexander scalas undequaque arci admoveri jubet, & murum suffodi. quo suffosso quum turris quædam concidisset, & pars aliqua interturrii perfracta faciliorem arcis oppugnationem fecisset, ipse primus murum conscendit. quo viso, alii Macedones pudore suffusi, alius alia in murum evadunt. Jamque arx victa erat, quum Indorum alii succensis suis ædibus ipsi etiam earum incendio perierunt: pleriqne pugnantes interfecti. Quinque in universum millia cæsa: pauci (tanta eorum virtus fuit) vivi in potestatem venerunt.

μαθεν· ὡς δὲ ἀφίκετο πρὸς αὐτὴν, ἐπ-
ῆγε τῷ τείχει πάντοθεν πυκνὴν τὴν
7 φάλαγγα· οἱ δὲ ὑπορυσσόμενα τὰ
τείχη ἰδόντες, καὶ ἐκ τῶν βελῶν ἀ-
ναςελλόμενοι, τὰ μὲν τείχη καὶ οὗ-
τοι ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄκραν
ξυμφυγόντες, ἐκεῖθεν ἠμύνοντο·
8 ξυνεισπεσόντων δὲ αὐτοῖς ὀλίγων
Μακεδόνων, μεταβαλλόμενοι καὶ
ξυςραφέντες, τοὺς μὲν ἐξέωσαν αὐ-
τῶν, ἀπέκτειναν δὲ ἐν τῇ ὑποςροφῇ
9 ἐς πέντε καὶ εἴκοσι· καὶ ἐν τούτῳ
Ἀλέξανδρος τάς τε κλίμακας πάν-
τοθεν κελεύει προστιθέναι τῇ ἄκρᾳ καὶ
10 ὑπορύττειν τὸ τεῖχος. Ὡς δὲ πύργος
τε ἔπεσεν ὑπορυσσόμενος, καὶ τοῦ
μεταπυργίου τι παραῤῥαγὲν ἐπιμα-
χωτέραν ταύτῃ ἐποίησε τὴν ἄκραν,
πρῶτος Ἀλέξανδρος ἐπιβὰς τοῦ
τείχους ὤφθη ἔχων τὸ τεῖχος· καὶ
τοῦτον ἰδόντες οἱ ἄλλοι Μακεδόνες,
αἰσχυνθέντες ἄλλος ἄλλῃ ἀνίεσαν,
11 εἴχετό τε ἤδη ἡ ἄκρα· καὶ τῶν Ἰν-
δῶν οἱ μὲν τὰς οἰκίας ἐνεπίμπρα-
σαν, καὶ ἐν αὐταῖς ἐγκαταλαμβα-
νόμενοι ἀπέθνησκον· οἱ πολλοὶ δὲ
μαχόμενοι αὐτῶν. Ἀπέθανον δὲ οἱ
πάντες ἐς πεντακισχιλίους· ζῶντες
δὲ δι᾽ ἀνδρείαν ὀλίγοι ἐλήφθησαν.

VIII.

7. ὑπορυσσόμενα] Suffodi, non vero jam suffossos.
ἀναςελλόμενοι] cum reprimerentur, repellerentur, submoverentur.
Καὶ οὗτοι] & hi. Idem ab his factum, quod ab iis, quorum meminit. cap. 6. 8.
8. ἐν τῇ ὑποςροφῇ] ὑποστροφὴ est *cum terga vertunt cedenter.* Bud. comm. gr. ling. pag. 854. l. 26. Polyb. lib. 3. cap. 14. p. 235. l. 8. πραγματικῶς καὶ νουνεχῶς ἐξ ὑποστροφῆς ἀναχωρήσαντος Ἀννίβου. *Hannibal singulari solertia ac prudentia sensim relato gradu se recipere.* Item cap. 45. p. 275. sub finem, & lib. 4. cap. 68. p. 462. l. 2. Neque tantum de iis dicitur, qui hoste urgente coguntur pedem referre, sed etiam, qui extra hostilem metum iter suum convertunt. Ita Polyb. lib. 5. cap. 103. p. 614. l. 9. a fine: ἔπλεον ἐξ ὑποστροφῆς πρὸς τὸν Φίλιππον. *Navi revertebantur ad Philippum.*
11. Ἀπέθανον δὲ οἱ πάντες] *Perierunt autem in universum*, tum incendio, tum ferro.

VIII. Μείνας δὲ αὐτοῦ μίαν ἡ- 1
μέραν, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν,
τῇ ὑστεραίᾳ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τοὺς
ἄλλους Μαλλούς· καὶ τὰς μὲν πό-
λεις ἐκλελοιπότας καταλαμβάνει,
αὐτοὺς δὲ ἔμαθεν ὅτι πεφευγότες
εἶεν ἐς τὴν ἔρημον· καὶ ἐνταῦθα μίαν 2
ἡμέραν ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν,
ἐς τὴν ἐπιοῦσαν Πύθωνα μὲν καὶ
Δημήτριον τὸν ἱππάρχοντα πρὸς
τὸν ποταμὸν ὀπίσω ἀπέπεμψεν,
ὧν τε αὐτοὶ ἡγοῦντο ἄγοντας, καὶ
πρὸς τούτοις ψιλῶν τάξεις δοὺς αὐ-
τοῖς ὅσαι ἱκαναὶ πρὸς τὸ ἔργον·
Προσέταξε δὲ, παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ 3
ποταμοῦ ἰόντας, εἴ τισι περιτυγ-
χάνοιεν τῶν ἐς τὰς ὕλας ξυμπε-
φευγότων, αἳ δὴ πολλαὶ πρὸς τῇ
ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ ἦσαν, τούτους
κτείνειν ὅσοι μὴ ἐθελονταὶ σφᾶς
ἐνδιδοῖεν: καὶ πολλοὺς καταλαβόν-
τες ἐν ταῖς ὕλαις οἱ ἀμφὶ Πύθωνά τε
καὶ Δημήτριον ἀπέκτειναν. Αὐτὸς 4
δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν Μαλ-
λῶν πόλιν, ἵνα καὶ ἐκ τῶν ἄλλων
πόλεων πολλοὺς ξυμπεφευγέναι
αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· ἀλλὰ καὶ ταύ-
την ἐξέλιπον οἱ Ἰνδοὶ, ὡς προσάγον-
τα Ἀλέξανδρον ἔμαθον· διαβάν- 5
τες δὲ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν,
ἐπὶ ταῖς ὄχθαις αὐτοῦ, ὅτι ὑψηλαὶ
αἱ ὄχθαι ἦσαν, παρατεταγμένοι ἔ-
μενον, ὡς εἴρξοντες τοῦ πόρου Ἀ-
λέξανδρον. Καὶ ταῦτα ὡς ἤκουσεν, 6

VIII. Alexander unum diem ibi commoratus, quiete exercitui datâ, postridie in alios Mallos movit; quos quidem urbes deseruisse, & in solitudines sese abdidisse cognovit. Ibi etiam uno die cum exercitu substitit. postero die Pythonem & Demetrium equestris agminis præfectum retro ad flumen misit, quibus ad copias quas ducebant expeditorum agmina, quæ rei gerendæ sufficerent, adjunxit: mandatis additis, ut ad ripam fluminis iter facientes, siquos eorum qui in sylvas ripis circumjectas confugerant reperissent, nisi sponte deditionem facerent, interficerent. Multos itaque in sylvis nacti occidêre. Ipse in maximam Mallorum urbem exercitum duxit, in quam etiam ex aliis oppidis multi sese recepisse nuntiabantur. Sed & hanc Indi, simulatque Alexandrum adventare intellexerant, deseruerant, transitoque Hydraote fluvio, in ripis ejus, quæ altæ in primis erant, aciem instruxerant, tanquam transitu prohibituri. Quo cognito, Alexander confestim ad eam fluminis partem ubi con-

CAP. VIII. 3. *αἳ δὴ πολλαὶ*] *quæ sane multa ad ripam fluminis erant:* Sed vocem πολλαὶ Gronovius ait in optimo non legi.

5. *παρατεταγμένοι ἔμενον*] *instructa acie manebant, exspectabant, subsistebant.*

6. *ἀναλαβὼν*] *assumpto equitatu, quem secum habebat, omni.*

consederant equitatum ducit, peditatu sequi jusso: quumque ad Hydraotem amnem venisset, hostes in adversâ ripâ instructâ acie stantes conspicatus, ita ut ex itinere advenerat amnem cum solo equitatu ingreditur. Indi Alexandrum in medio amnis jam constitutum conspicati, celeriter, ordinate tamen, à ripâ recedunt. Alexander eos cum solo equitatu insequitur. Indi, quum equitatum solum esse sensissent, conversi acriter pugnant. Indorum quinquaginta circiter millia erant. Alexander confertam eorum phalangem videns, quum peditatum secum non haberet, excursiones obequitando faciebat, prælium nequaquam committendum censens. quum interea Agrianes, aliaque expeditorum agmina, quos selectissimos secum ducebat, & sagittarii, adveniunt: & peditum phalanx haud procul inde apparebat. Indi tot simul malis pressi concitato cursu in vicinam urbem munitissimam confugiunt. quos insequutus Alexander, multos in-

ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν ἅμα αὐτῷ πᾶσαν, ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην, ἵνα περ παρατετάχθαι τοὺς Μαλλοὺς ἐξηγγέλλετο· οἱ δὲ πεζοὶ
7 ἕπεσθαι αὐτῷ ἐτάχθησαν. Ὡς δὲ ἀφίκετό τε ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ πέραν τοὺς πολεμίους κατεῖδε τεταγμένους, ὡς εἶχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐμβάλλει ἐς τὸν πόρον ξὺν τῇ ἵπ-
8 πῳ μόνῃ· οἱ δὲ, ἰδόντες ἐν μέσῳ τοῦ ποταμοῦ ὄντα ἤδη Ἀλέξανδρον, κατὰ σπουδὴν μὲν, ξυντεταγμένοι δὲ ὅμως, ἀπεχώρουν ἀπὸ τῆς ὄχθης· καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν μόνῃ τῇ ἵππῳ
9 εἵπετο· ὡς δὲ κατεῖδον ἱππέας μόνους, ἐπιστρέψαντες οἱ Ἰνδοὶ καρτερῶς ἐμάχοντο, πλῆθος ὄντες ἐς
10 πέντε μυριάδας· Καὶ Ἀλέξανδρος ὥς τήν τε φάλαγγα αὐτῶν πυκνὴν κατεῖδε, καὶ αὐτῷ οἱ πεζοὶ ἀπῆσαν, προσβολὰς μὲν ἐποίει, τοὺς κύκλῳ παριππεύων· ἐς χεῖρας δὲ
11 οὐκ ᾔει ἐπ' Ἰνδούς. Καὶ ἐν τούτῳ παραγίνονται αὐτῷ οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ ἄλλαι τάξεις τῶν ψιλῶν, ἃς δὴ ἐπιλέκτους ἅμα οἱ ἦγε, καὶ οἱ τοξόται· οὐ πόρρω δὲ οὐδὲ ἡ φάλαγξ
12 ἐφαίνετο τῶν πεζῶν· καὶ οἱ Ἰνδοὶ, ὁμοῦ σφίσι πάντων τῶν δεινῶν προσκειμένων, ἀποστρέψαντες ἤδη προτροπάδην ἔφευγον ἐς πόλιν ὀχυ-

10. προσβολὰς] *incursiones, impetum faciebat*, hinc inde obequitando eos lacessens.

τοὺς κύκλῳ] MSSti omnes hunc universum locum sic legunt: τοὺς κύκλους παριππεύων. ἐς χεῖρας δὲ οὐκ ᾔει τοῖς Ἰνδοῖς. Gronov.

12 τῶν πλησίον] *in urbem vicinarum munitissimam*. Quæ urbs per se si spectetur, non videtur adeo munita fuisse, cum paulo post non ita magno negotio capta fuerit; inter eas tamen urbes, quæ in propinquo erant, hæc fuit munitissima. Unde & Curtius in id oppidum plerosque confugisse scribit, *haud majore fiducia mænium, quam armorum*, 9, 4, 26.

χυρωτάτην τῶν πλησίον· καὶ Ἀλέξαν-
δρος ἑπόμενός τε αὐτοῖς πολλοὺς ἔ-
κτεινε, καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν διαφυγόντες
κατειλήθησαν, πρῶτα μὲν τοῖς ἱππεῦ-
σιν ἐξ ἐφόδου ἐκυκλώσατο τὴν πόλιν.
ὡς δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ παρῆσαν, ταύτῃ 13
μὲν τῇ ἡμέρᾳ περιστρατοπεδεύει ἐν κύ-
κλῳ τοῦ τείχους, ὅτι οὐ πολύ τε τῆς ἡ-
μέρας ὑπελείπετο ἐς τὴν προσβολὴν· καὶ
ἡ στρατιὰ αὐτῷ, ὑπό τε πορείας μακρᾶς
οἱ πεζοὶ, καὶ ὑπὸ διώξεως συνεχοῦς οἱ
ἵπποι, καὶ οὐχ ἥκιστα κατὰ τὸν πόρον
τοῦ ποταμοῦ τεταλαιπωρήκεσαν.

IX. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ διχῇ διελὼν τὸν 1
στρατὸν, τοῦ μὲν ἑτέρου αὐτὸς ἡγούμε-
νος προσέβαλλε τῷ τείχει· τὸ δὲ ἕτερον
Περδίκκας προσῆγε· καὶ ἐν τούτῳ οὐ
δεξάμενοι οἱ Ἰνδοὶ τῶν Μακεδόνων τὴν
ὁρμὴν, τὰ μὲν τείχη τῆς πόλεως λείπου-
σιν, αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν ξυνέφευγον·
Ἀλέξανδρος δὲ καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν, πυ- 2
λίδα τινὰ κατασχίσαντες, παρῆλθον
εἰς τὴν πόλιν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων·
οἱ δὲ ὁμοῦ Περδίκκᾳ τεταγμένοι, ὑ- 3
στέρησαν ὑπερβαίνοντες κατὰ τὰ τεί-
χη οὐκ εὐπετῶς· οὐδὲ τὰς κλίμακας
οἱ πολλοὶ αὐτῶν φέροντες, ὅτι ἑαλω-
κέναι αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις, ὡς ἐρη-
μούμενα τῶν προμαχομένων τὰ τεί-
χη κατεῖδον· ὡς δὲ ἡ ἄκρα ἐχομένη 4
πρὸς τῶν πολεμίων, καὶ πρὸ ταύτης
τεταγμένοι εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι πολ-
λοὶ ἐφάνησαν, ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν ὑπ-
ορύσσοντες τὸ τεῖχος, οἱ δὲ προσθέσει,
ὅπῃ παρείκοι, τῶν κλιμάκων βιάσα-
σθαι ἐπειρῶντο εἰς τὴν ἄκραν. Ἀλεξ- 5

terficit: quumque jam urbe conclusi essent, primo quiquem accessu muros equitatu cingit; postquam vero peditatus advenit, eo ipso quidem die urbem circumsidet: quod & parum diei ad impetum faciendum reliquum esset, & pedites longo itinere, & equi continuâ hostium persecutione ipsoque fluminis transitu defatigati essent.

IX. Postero verò die diviso in duas partes exercitu, ipse alteram earum ducens, Perdiccas alteram, impetum in murum fecit. quem quum Indi sustinere non possent, desertis urbis mœnibus in arcem se recipiunt. Alexander, cum iis qui circa ipsum erant, perfractâ quadam portâ diu ante alios in urbem irrupit. Perdiccas & qui cum eo erant milites non ita cito muros transcenderunt. neque enim scalas plerique eorum admovebant, quod captam esse urbem judicarent, quum nimirum muros à propugnatoribus destitutos viderent. Occupatâ vero jam ab hostibus arce, multisque passim ad eam tuendam ante dispositis, Macedones alii mu-

CAP. IX. 3. ὑστέρησαν] *Serius intrarunt, non facile mœnia transcendentes.*

murum suffodientes, alii scalas, quomodocunque liceret, admoventes irrumpere conabantur. Quum autem cunctari Macedones in admotione scalarum viderentur (a), Alexander ipse scalam cuidam eam gestanti ereptam muro applicat, scutoque tectus conscendit. Post hunc Peucestas, sacrum scutum gestans, quod Alexander ex æde Palladis Iliacæ sumtum in omnibus præliis præ se gestari curabat. Post Peucestam Leonnatus corporis custos per eandem scalam subit: per aliam scalam Abreas unus ex dupliariorum ordine. Jamque Alexander in summum muri fastigium evaserat, quum obfirmato illic scuto, aliis introrsum depulsis, aliis gladio interfectis, murum eâ parte propugnatoribus nudaverat. Tum scutati de rege soliciti, quum & ipsi celeriter scalas easdem conscenderent, fractis scalis præcipites in terram corruerunt, aliisque simul conscendendi facultatem sustulerunt. Alexander vero, quum in muro stans, è vici-

ανδρος δὲ, ὡς βλακεύειν αὐτῷ οἱ
Μακεδόνες ἐδόκουν οἱ φέροντες
τὰς κλίμακας, ἁρπάσας κλίμα-
κα ἑνὸς τῶν φερόντων, προσέθηκε
τῷ τείχει αὐτὸς, καὶ εἰλυθεὶς ὑπὸ
6 τῇ ἀσπίδι ἀνέβαινεν· ἐπὶ δὲ αὐτῷ
Πευκέστας, ὁ τὴν ἱερὰν ἀσπίδα φέ-
ρων, ἣν ἐκ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς
τῆς Ἰλιάδος λαβὼν ἅμά οἱ εἶχεν
Ἀλέξανδρος, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐφέ-
7 ρετο ἐν ταῖς μάχαις· ἐπὶ δὲ τούτῳ
Λεοννάτος ἀνῄει κατὰ τὴν αὐτὴν
κλίμακα ὁ σωματοφύλαξ· κατὰ
δὲ ἄλλην κλίμακα Ἀβρέας τῶν
8 διμοιριτῶν τις στρατευομένων. Ἤδη
τε πρὸς τῇ ἐπάλξει τοῦ τείχους ὁ
βασιλεὺς ἦν, καὶ ἐρείσας ἐπ' αὐ-
τῇ τὴν ἀσπίδα, τοὺς μὲν ὤθει εἴσω
τοῦ τείχους τῶν Ἰνδῶν· τοὺς δὲ
καὶ αὐτοῦ τῷ ξίφει ἀποκτείνας
9 γεγυμνώκει τὸ ταύτῃ τεῖχος· καὶ
οἱ ὑπασπισταὶ ὑπέρφοβοι γενόμε-
νοι ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, σπουδῇ ὠ-
θούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμα-
κα, συντρίβουσιν αὐτήν· ὥστε οἱ
μὲν ἤδη ἀνιόντες αὐτῶν κάτω ἔπε-
σον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἄπορον ἐποίη-
10 σαν τὴν ἄνοδον· Ἀλέξανδρος δὲ,
ὡς ἐπὶ τοῦ τείχους στὰς, κύκλῳ τε
ἀπὸ τῶν πλησίον πύργων ἐβάλ-
λετο,

(a) *Curt.* 9, 4, 30.

6. *ἅμά οἱ*] Ultimus acutus abesse deberet ex sententia Pasoris, Welleri, aliorumque recentiorum Grammaticorum. Sed cum Posselius in Tabula priore, Syntaxi subjuncta, eum requirat in his exemplis *φύλλά τε, λάμπε τε, ἄνδρά μοι*, malui, uti ab aliis scriptum accepi, tradere. Monendum tamen duxi, ne quis errorem putet. Hancque annotationem transferri velim ad omnia loca, quæ forte a vulgatioribus accentuum regulis discrepant.

7. *διμοιριτῶν*] *Διμοιρῖται* milites, quibus dupla annona datur, aut duplex stipendium. Duplares vocat Vegetius lib. 2. ut simplares, qui unam consequebantur annonam.

λετο, (οὐ γὰρ πελάσαι γε ἐτόλ-
μα τὶς αὐτῷ τῶν Ἰνδῶν) καὶ ὑ-
πὸ τῶν ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲ
πόῤῥω τούτων γε ἐσακοντιζόν-
των· ἔτυχε γάρ τι καὶ προσκε-
χωσμένον ταύτῃ πρὸς τὸ τεῖ-
χος· δῆλος μὲν ἦν Ἀλέξανδρος
τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι,
καὶ τῷ ἀτόπῳ τῆς τόλμης, ἔ- 11
γνω δ' ὅτι αὐτοῦ μὲν μένων κιν-
δυνεύσει μηδὲν ὅ, τι καὶ λόγου
ἄξιον ἀποδεικνύμενος· καταπη-
δήσας δὲ εἴσω τοῦ τείχους, τυ-
χὸν μὲν αὐτῷ τούτῳ ἐκπλήξει
τοὺς Ἰνδούς· εἰ δὲ μὴ, καὶ κιν-
δυνεύειν δέοι, μεγάλα ἔργα καὶ
τοῖς ἔπειτα πυθέσθαι ἄξια ἐρ-
γασάμενος οὐκ ἀσπουδεὶ ἀπο-
θανεῖται. Ταῦτα γνοὺς, κατα- 12
πηδᾷ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὴν ἄ-
κραν. ἔνθα δὴ ἐρεισθεὶς πρὸς τῷ
τείχει, τοὺς μέν τινας ἐς χεῖρας
ἐλθόντας, καὶ τόν γε ἡγεμόνα
τῶν Ἰνδῶν προσφερόμενόν οἱ
θρασύτερον, παίσας τῷ ξίφει ἀ-
ποκτείνει· ἄλλον δὲ πελάζοντα
λίθῳ βαλὼν ἔσχε· καὶ ἄλλον,
λίθῳ· τὸν δὲ ἐγγυτέρω προσ-
άγοντα, τῷ ξίφει αὖθις· Οἱ 13

nis circumquaque turribus peteretur, (neque enim quisquam Indorum cominus eum ferire audebat) atque adeo ab iis etiam qui in urbe erant, qui nec ipsi longe ab eo disjuncti tela torquebant, (erat enim eâ parte agger quidam muro propinquus, & Alexandrum cum armorum splendor, tum insignis audacia notum faciebat) statuit tandem, si diutius in muro persisteret, periclitaturum se, neque quicquam operæ pretium facturum: at si intra arcem se conjiceret, fortassis eo ipso facto hostes territurum; sin minus, saltem egregium facinus editurum, & laude admirationeque apud posteros partâ moriturum. Ita secum statuens, è mœnibus in arcem desilit (a). ad cujus murum obfirmatus, nonnullos cominus eum lacessentes, atque adeo ipsum Indorum ducem audacius irruentem gladio interficit: alium vero appropinquantem lapide conjecto reprimit; alium quoque lapide; propius autem accedentem rursus gladio ferit. nec jam amplius

(a) *Curt.* 9, 5, 2.

11. *εἰ δὲ μὴ*] *Sin minus* (scilicet hostes perterrefaciat) *& utique periclitandum sit ipsi, saltem magnis rebus dignisque memoria posterorum editis moriturum.* Est hic locus quidam communis & cogitatio perpetua magnorum in gentilismo hominum, excitata ab egregio Hectore apud summum vatem Iliad. X, 305, quum projecta hasta in vanum, nec alteram paratam habens, gladio destricto in mortem ruit pugnans cum Achille, ubi pronunciat illa verba

Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

Quibus se quoque exstimulat Cleomenes apud Polybium V, 38. quum Arrianus usu vocabuli *ἀσπουδεὶ* palam ostendat, quo respiciat. Itaque non moror restituere. *Gronovius.* Antea legebatur: *εἰ δὲ μὴ, κινδυνεύειν δὲ δεῖ μεγάλα ἔργα.*

plius barbari propius pedem ferre audebant, sed circumfusi, telis quæ aut habebant aut sors offerebat eminus eum petebant.

X. Interea Peucestas & Abreas duplarius, ac Leonnatus(*a*), qui quidem soli antequam scalæ rumperentur in murum evaserant, desiliunt & ipsi, acriterque pro rege pugnant. atque Abreas quidem faciem sagittâ trajectus cecidit. Alexander etiam ipse thorace sagittâ discusso supra mammam in pectore vulnus accipit. quod quidem, ut autor est Ptolemæus, ejusmodi fuit, ut unà cum sanguine spiritum etiam ex vulnere sufflaret. qui quidem, quandiu illi sanguis fervebat, tametsi ad extremum saucius, acriter se nihilominus tuebatur. At quum multus sanguis simul & spiritus continuo erumperet, vertigine oculorum animiquè defectione correptus, pronus in scutum collapsus est. Peucestas sacro Palladis Iliacæ scuto interjecto, regem à fronte protegebat: Leonnatus etiam ab alterâ parte. Sed & hi

δὲ βάρβαροι πελάζειν μὲν αὐτῷ οὐκέτι ἤθελον, ἔβαλλον δὲ πάντοθεν περιεστηκότες, ὅ, τι τὶς ἔχων βέλος ἐτύγχανεν, ἢ ἐν τῷ τότε ἔλαβεν.

1 X. Ἐν τούτῳ τε Πευκέστας τε
καὶ ὁ διμοιρίτης Ἀβρέας, καὶ ἐπ'
αὐτοῖς Λεοννάτος, οἳ δὴ μόνοι ἔτυ-
χον πρὶν ξυντριβῆναι τὰς κλίμα-
κας ἀναβεβηκότες ἐπὶ τὸ τεῖχος,
καταπηδήσαντες καὶ αὐτοὶ, πρὸ
τοῦ βασιλέως ἐμάχοντο. Καὶ Ἀ-
βρέας μὲν ὁ διμοιρίτης πίπτει αὐ-
2 τοῦ, τοξευθεὶς ἐς τὸ πρόσωπον. Ἀ-
λέξανδρος δὲ βάλλεται καὶ αὐτὸς
διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος τοξεύ-
ματι ὑπὲρ τὸν μαστόν. ὥστε λέγει
Πτολεμαῖος, ὅτι καὶ πνεῦμα ὁμοῦ
τῷ αἵματι ἐκ τοῦ τραύματος ἐξε-
3 πνεῖτο· ὁ δὲ, ἔστε μὲν ἔτι θερμὸν ἦν
αὐτῷ τὸ αἷμα, καίπερ κακῶς ἔχων,
ἠμύνετο· πολλοῦ δὲ δὴ τοῦ αἵμα-
τος καὶ ἀθρόου, οἷα δὴ ξὺν πνεύμα-
τι ἐκρυέντος, ἴλιγγός τε αὐτὸν καὶ
λειποψυχία κατέσχε, καὶ πίπτει
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ξυννεύσας.
4 Πευκέστας δὲ περιβὰς πεπτωκότι,
καὶ ὑπερσχὼν τὴν ἱερὰν τὴν ἐξ Ἰ-
λίου ἀσπίδα, πρὸ αὐτοῦ εἶχε, καὶ
Λεοννάτος ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. Οὗ-
τοι δὲ βάλλονται ἀμφότεροι, καὶ
Ἀλέξανδρος ἐγγὺς ἦν ἤδη ὑπὸ τοῦ
αἱ-

(*a*) *Curt.* 9, 5, 14.

CAP. X. 1. ἐπ' αὐτοῖς] *post eos.*

2. πνεῦμα] *Spiritum* quem ex hoc aëre, qui nos ambit, haurimus eidemque reddimus, uti satis intelligitur ex paragr. seq.

4. πρὸ αὐτοῦ εἶχε] Verbum postremum nulli bono inservit. An scilicet non id satis includitur in ὑπερσχὼν? Et sane ab Optimo ignoratur, idque recte. Dependet enim omnis oratio a sequenti βάλλονται. Sententia est: *Interim Peucestas appropinquans collapso, & obtento ante eum scuto Palladis Iliaca, atque etiam Leonnatus ex altera parte* (Scil. ei se adjungens) *uterque vulneratur. Gronov.*

αἵματος ἐκλιπεῖν· τοῖς γὰρ Μα- 5
κεδόσι καὶ ταύτῃ ἐν ἀπόρῳ γε-
γένηται τὰ τῆς προσβολῆς. ὅτι
οἱ τὸν Ἀλέξανδρον βαλλόμενόν
τε ἐπὶ τῷ τείχει ἰδόντες, καὶ
πηδῶντα ἔσω ἐς τὴν ἄκραν, ὑπὸ
σπουδῆς τε καὶ φόβου μή τι αὐ-
τοῖς ὁ βασιλεὺς πάθῃ οὐ ξὺν νόμῳ
κινδυνεύων, τὰς κλίμακας συν-
τετριφότες, ἄλλοι ἄλλας μηχα-
νὰς ἐς τὸ ἀνελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος,
ὡς ἐν ἀπόροις ἐμηχανῶντο· οἱ 6
μὲν, πασσάλους ἐμπηγνύοντες
ἐς τὸ τεῖχος γήϊνον ὂν, καὶ κατὰ
τούτους ἐκκρεμαννύμενοι χα-
λεπῶς ἀνεῖρπον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπ᾽
ἄλλους ἐπιβαίνοντες. Ὁ δὲ πρῶ- 7
τος ἀνελθὼν ἐκρίπτει ἑαυτὸν
κατὰ τὸ τεῖχος ἐς τὴν πόλιν,
ἵναπερ τὸν βασιλέα ἑώρων κεί-
μενον, ξὺν οἰμωγῇ καὶ ἀλα-
λαγμῷ πάντες· ἤδη τε ἀμφ᾽
αὐτῷ πεπτωκότι καρτερὰ μά-
χη ξυνειστήκει, ἄλλου ἐπ᾽ ἄλ-
λῳ τῶν Μακεδόνων προασπίζον-
τος. καὶ ἐν τούτῳ οἱ μὲν τὸν μο- 8
χλὸν, ὅτῳ εἴργετο ἡ κατὰ τὸ με-
ταπύργιον πύλη, κατασχίσαν-
τες, ἐπ᾽ ὀλίγους παρίεσαν· οἱ δὲ

quoque graviter vulnerantur:
parumque aberat quin vita A-
lexandrum simul cum sangui-
ne deficeret. Macedones ete-
nim vel idcirco in arcem con-
scendere non poterant, quod
quum Alexandrum in muro te-
lis peti, atque ex eo in arcem
interiorem desiluisse vidissent,
studio pariter & metu ne rex
qui se temerario periculo ob-
jecerat, male exciperetur,
ruptis scalis, alii alia instrumen-
ta ad conscendendum murum
apta excogitabant: alii palis in
murum terreum infixis, iisque
pendentia corpora sublevan-
tes in altum nitebantur. Quum-
que ita alii super alios in fasti-
gium muri evaderent, qui pri-
mus conscenderat, sese è muro
in urbem conjiciebat, qua re-
gem prostratum cernebat:
moxque alii cum clamore at-
que ejulatu accurrentes pug-
nam atrocem ineunt, Macedo-
nibus regem suum prætensis
scutis acriter tuentibus. Inter-
ea alii portæ, quæ inter duas
turres sita erat, vectibus revul-
sis, nonnullos præterea intro-
miserunt; alii quâ parte nonni-
hil

5. ὡς ἐν ἀπόροις] *ut in dubiis rebus.* Ut fieri solet in hujusmodi rerum difficultate, ubi consilium ex tempore capiendum, & primo quoque obvio utendum est.

6. οἱ δὲ ἄλλοι] *alii vero super alios adscendentes*, i. e. Quidam vero alius alium levantes adscendebant. Duobus modis in murum nitebantur, alii paxillorum adminiculo adjuti, alii vero commilitonum manibus sublati, eorumque humeris capitibusve insistentes.

7. ἐκρίπτει] MSSti omnes ἐγρίπτει. *Gronov.*

κατὰ τὸ τεῖχος] Si verti debet *e muro*, omnino etiam scribendum fuit κατὰ τοῦ τείχους. Sed verti potest *circa eam muri partem. Idem.*

ἄλλου ἐπ᾽ ἄλλῳ] *alio post alium ex Macedonibus scutum prætendente.* Pro se quisque regem tueri contendebat, adeo ut plurium scutis simul [illegible]eretur.

hil patebat porta humeris interjectis muri partem introrsum deturbarunt, aditumque in arcem aperuerunt.

XI. Magna tum Indorum strages fit, omnibus ad unum cæsis, ne mulieribus quidem aut infantibus exceptis (a). Dehinc regem pessime affectum scuto efferunt, victurus foret necne, incerti. Sunt qui scribant Critodemum medicum Coum, ex Æsculapii stirpe, resolutâ plagâ sagittam evulsisse: alii Perdiccam corporis custodem, quum medicus urgente necessitate non adesset, jubente Alexandro ense vulnus rescidisse, telumque exemisse: inque evulsione magnam sanguinis vim erupisse. quumque Alexander rursum animo linqueretur, syncopen ipsam sistendo sanguini remedio fuisse. Multa præterea alia de hoc Alexandri casu ab historicis scripta sunt, quæ fama à primis mendacii autoribus sparsa in hunc usque diem transmisit: neque desinet

καθότι ἡ πύλη διέσχε, τοὺς ὤμους ὑποθέντες, καὶ ὤσαντες ἐς τὸ ἔσω τὸ τεῖχος, ἀνεπέτασαν ταύτῃ τὴν ἄκραν.

1 XI. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ μὲν ἔκτεινον τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀπέκτεινάν γε πάντας, οὐδὲ γυναῖκα ἢ παῖδα ὑπελείποντο· οἱ δὲ ἐξέφερον τὸν βασιλέα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κακῶς ἔχοντα, οὔπω γιγνώσκοντες βιώσιμον
2 ὄντα. Τὸ δὲ βέλος ἐξελκύσαι ἐκ τοῦ τραύματος ἐπιτεμόντα τὴν πληγὴν οἱ μὲν Κριτόδημον ἀνέγραψαν, ἰατρὸν Κῷον, τὸ γένος
3 τῶν Ἀσκληπιαδῶν· οἱ δὲ, Περδίκκαν τὸν σωματοφύλακα, οὐ παρόντος ἐν τῷ δεινῷ ἰατροῦ, ἐγκελευσαμένου Ἀλεξάνδρου, τῷ ξίφει ἐπιτεμεῖν τὴν πληγὴν, καὶ κομί-
4 σασθαι τὸ βέλος. Ἐν δὲ τῇ κομιδῇ φορὰ αἵματος πολλοῦ γίγνεται, ὥστε λειποψυχῆσαι αὖθις Ἀλέξανδρον, καὶ οὕτω σχεθῆναι αὐτῷ τὸ αἷμα ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ.
5 Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἀναγέγραπται τοῖς ξυγγραφεῦσιν ὑπὲρ τοῦ παθήματος· καὶ ἡ φήμη παραδεξαμένη αὐτὰ κατὰ τοὺς πρώτους ψευ-

(a) *Curt.* 9, 5, 20.

8. Καθότι ἡ πύλη] Facilius illic erat murum dejicere non continentem, interjecto portæ patentis intervallo, ac propterea impellentibus hoc magis cedentem. Posset *καθότι* etiam verti *quoniam*, ut 7, 7, 7. Quod autem Vulcanius de suo *nonnihil* addidit, turbat sententiam.

τοὺς ὤμους ὑποθέντες] *humeris suppositis.*

CAP. XI. 2. *ἐπιτεμόντα τὴν πληγὴν*] i. e. *patefacto latius vulnere*, ut Curtius loquitur, 9, 5, 28, quod hami inessent telo, nec aliter id sine pernicie corporis extrahi posset, quam ut secando vulnus augerent, Curt. 9, 5, 23.

5. *κατὰ τοὺς πρώτους ψευσαμένους*] *sicut primi mendacii autores.* Imitata est fama primos mendacii autores. Quod enim illi prodiderunt mendacium, id hæc accepit, acceptumque servavit. Sic *κατὰ* similitudinem notat 3, 27, 10. 4, 25, 4. Ind. 6, 9. Mallem, fateor, cum Vulcanio vertere *a primis*, sed vereor, ut *κατὰ* hanc significationem admittat.

ψευσαμένους, ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς
διασώζει· οὐδὲ ἀφήσει παραδιδοῦ-
σα καὶ ἐφεξῆς ἄλλοις τὰ ψεύδη,
εἰ μὴ ὑπὸ τῆς δε τῆς ξυγγραφῆς
παύσεται. Αὐτίκα ἐν Ὀξυδράκαις 6
τὸ πάθημα τοῦτο γενέσθαι Ἀλεξ-
άνδρῳ, ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τὸ
δὲ ἐν Μαλλοῖς ἔθνει αὐτονόμῳ Ἰν-
δικῷ ξυνέβη· καὶ ἥτε πόλις Μαλ-
λῶν ἦν, καὶ οἱ βαλόντες Ἀλέξαν-
δρον, Μαλλοί· οἳ δὴ ἐγνώκεσαν 7
μέν, ξυμμίξαντες τοῖς Ὀξυδρά-
καις, οὕτω διαγωνίζεσθαι· ἔφθη δὲ
διὰ τῆς ἀνύδρου ἐπ' αὐτοὺς ἐλά-
σας, πρίν τινα ὠφέλειαν αὐτοῖς
παρὰ τῶν Ὀξυδράκων γενέσθαι,
ἢ αὐτοὺς ἐκείνοις τι ἐπωφελῆσαι.
Ἐπεὶ καὶ τὴν τελευταίαν μάχην 8
τὴν πρὸς Δαρεῖον γενομένην, καθ'
ἥν τινα ἔφυγε Δαρεῖος, οὐδὲ πρό-
σθεν ἔληξε τῆς φυγῆς, πρὶν ξυλλη-
φθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον καὶ
προσάγοντος ἤδη Ἀλεξάνδρου ἀ-
ποθανεῖν, πρὸς Ἀρβήλοις γενέσθαι
ὁ πᾶς λόγος κατέχει· καθάπερ οὖν
καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἐν Ἰσσῷ· καὶ
τὴν πρώτην ἱππομαχίαν, πρὸς
Γρανίκῳ. Ἀλλὰ πρὸς Γρανίκῳ μὲν 9
ξυνέβη μάχη ἱππική, καὶ πρὸς Ἰσ-

mendacii fides etiam in posteros propagari, nisi hoc scripto finis ei imponatur. Infortunium hoc in Oxydracis Alexandro obtigisse communis opinio est: quod tamen apud Mallos, liberam Indorum gentem, accidit. Nam & urbs Mallorum erat, & à Mallis ictus fuit Alexander. Porro statuerant quidem Malli Oxydracis sese conjungere, atque ita prælium inire (a), sed Alexander itinere per arida & siticulosa loca facto eos præverterat, priusquam aut Malli Oxydracis, aut Oxydracæ Mallis adjumento esse possent. Sed & ultimam pugnam cum Dario commissam, in quâ fugit Darius, neque prius destitit à fugâ quam à Besso caperetur, atque adventante Alexandro interficeretur, apud Arbela accidisse, publica opinio est. quemadmodum & illam quæ ante hanc fuit, ad Issum: & primum equestre prælium, ad Granicum commissum esse. Contigit sane quidem equestris pugna ad Gra-

(a) *Curt.* 9, 4, 15.

6. Αὐτίκα] *Jam primum.* Peculiarem habet hoc adverbium usum a nobis quoque ex multis Xenophontis exemplis deprehensum. Is autem est, uti diligentissimus Stephanus jam annotavit, quum nobis ad ejus quod diximus confirmationem, in promptu esse exemplum docere volumus, atque adeo id proferimus. q. d. *Ne longe abeam, Ne longe exempla petam.* Ita Xenophon de Laced. Rep. init. p. 534. l. 18. *Lycurgus haud quaquam alias civitates imitatus, imo etiam contraria plurimis statuens, ut patria sua felicitate ceteris præstaret, effecit.* Αὐτίκα γὰρ περὶ τεκνοποιΐας. *Jam primum enim quod liberûm procreationem attinet &c.* Eodem sensu εὐθὺς usurpatur Arriano dissert. Epict. lib. 2. cap. 17. p. 204. εὐθὺς τοὺς ὅρους πλάτων μὲν κ. τ. λ. *Ac ne longius abeam, Plato quidem definitiones,* &c. Atque ipsum αὐτίκα in Tact. cap. 4. init. & cap. 14. sub fin. & cap. 43. Polybius pro eo dicit εὐθέως lib. 6. cap. 50. initio. & lib. 12. cap. 3. pag. 914. lin. 20.

hil patebat porta humeris interjectis muri partem introrsum deturbarunt, aditumque in arcem aperuerunt.

XI. Magna tum Indorum strages fit, omnibus ad unum cæsis, ne mulieribus quidem aut infantibus exceptis (a). Dehinc regem pessime affectum scuto efferunt, victurus foret necne, incerti. Sunt qui scribant Critodemum medicum Coum, ex Æsculapii stirpe, resolutâ plagâ sagittam evulsisse: alii Perdiccam corporis custodem, quum medicus urgente necessitate non adesset, jubente Alexandro ense vulnus rescidisse, telumque exemisse: inque evulsione magnam sanguinis vim erupisse. quumque Alexander rursum animo linqueretur, syncopen ipsam sistendo sanguini remedio fuisse. Multa præterea alia de hoc Alexandri casu ab historicis scripta sunt, quæ fama à primis mendacii autoribus sparsa in hunc usque diem transmisit: neque desinet

καθότι ἡ πύλη διέσχε, τοὺς ὤμους ὑποθέντες, καὶ ὤσαντες ἐς τὸ ἔσω τὸ τεῖχος, ἀνεπέτασαν ταύτῃ τὴν ἄκραν.

1 XI. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ μὲν ἔκτεινον τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀπέκτεινάν γε πάντας, οὐδὲ γυναῖκα ἢ παῖδα ὑπελείποντο· οἱ δὲ ἐξέφερον τὸν βασιλέα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κακῶς ἔχοντα, οὔπω γιγνώσκοντες βιώ-
2 σιμον ὄντα. Τὸ δὲ βέλος ἐξελκύσαι ἐκ τοῦ τραύματος ἐπιτεμόντα τὴν πληγὴν οἱ μὲν Κριτόδημον ἀνέγραψαν, ἰατρὸν Κῷον, τὸ γένος
3 τῶν Ἀσκληπιαδῶν· οἱ δὲ, Περδίκκαν τὸν σωματοφύλακα, οὐ παρόντος ἐν τῷ δεινῷ ἰατροῦ, ἐγκελευσαμένου Ἀλεξάνδρου, τῷ ξίφει ἐπιτεμεῖν τὴν πληγὴν, καὶ κομί-
4 σασθαι τὸ βέλος. Ἐν δὲ τῇ κομιδῇ φορὰ αἵματος πολλοῦ γίγνεται, ὥστε λειποψυχῆσαι αὖθις Ἀλέξανδρον, καὶ οὕτω σχεθῆναι αὐτῷ τὸ αἷμα ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ.
5 Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἀναγέγραπται τοῖς ξυγγραφεῦσιν ὑπὲρ τοῦ παθήματος· καὶ ἡ φήμη παραδεξαμένη αὐτὰ κατὰ τοὺς πρώτους ψευ-

(a) *Curt.* 9, 5, 20.

8. Καθότι ἡ πύλη] Facilius illic erat murum dejicere non continentem, interjecto portæ patentis intervallo, ac propterea impellentibus hoc magis cedentem. Posset καθότι etiam verti *quoniam*, ut 7, 7, 7. Quod autem Vulcanius de suo *nonnihil* addidit, turbat sententiam.

τοὺς ὤμους ὑποθέντες] *humeris suppositis.*

CAP. XI. 2. ἐπιτεμόντα τὴν πληγὴν] i. e. *patefacto latius vulnere*, ut Curtius loquitur, 9, 5, 28, quod hami inessent telo, nec aliter id sine pernicie corporis extrahi posset, quam ut secando vulnus augerent, Curt. 9, 5, 23.

5. κατὰ τοὺς πρώτους ψευσαμένους] *sicut primi mendacii autores.* Imitata est fama primos mendacii autores. Quod enim illi prodiderunt mendacium, id hæc accepit, acceptumque servavit. Sic κατὰ similitudinem notat 3, 27, 10. 4, 25, 4. Ind. 6, 9. Mallem, fateor, cum Vulcanio vertere *a primis*, sed vereor, ut κατὰ hanc significationem admittat.

ψευσαμένους, ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς
διασώζει· οὐδὲ ἀφήσει παραδιδοῦ-
σα καὶ ἐφεξῆς ἄλλοις τὰ ψεύδη,
εἰ μὴ ὑπὸ τῆς δε τῆς ξυγγραφῆς
παύσεται. Αὐτίκα ἐν Ὀξυδράκαις 6
τὸ πάθημα τοῦτο γενέσθαι Ἀλεξ-
άνδρῳ, ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τὸ
δὲ ἐν Μαλλοῖς ἔθνει αὐτονόμῳ Ἰν-
δικῷ ξυνέβη· καὶ ἥτε πόλις Μαλ-
λῶν ἦν, καὶ οἱ βαλόντες Ἀλέξαν-
δρον, Μαλλοί· οἳ δὴ ἐγνώκεσαν 7
μὲν, ξυμμίξαντες τοῖς Ὀξυδρά-
καις, οὕτω διαγωνίζεσθαι· ἔφθη δὲ
διὰ τῆς ἀνύδρου ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐλά-
σας, πρίν τινα ὠφέλειαν αὐτοῖς
παρὰ τῶν Ὀξυδράκων γενέσθαι,
ἢ αὐτοὺς ἐκείνοις τι ἐπωφελῆσαι.
Ἐπεὶ καὶ τὴν τελευταίαν μάχην 8
τὴν πρὸς Δαρεῖον γενομένην, καθ᾽
ἥν τινα ἔφυγε Δαρεῖος, οὐδὲ πρό-
σθεν ἔληξε τῆς φυγῆς, πρὶν ξυλλη-
φθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον καὶ
προσάγοντος ἤδη Ἀλεξάνδρου ἀ-
ποθανεῖν, πρὸς Ἀρβήλοις γενέσθαι
ὁ πᾶς λόγος κατέχει· καθάπερ οὖν
καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἐν Ἰσσῷ· καὶ
τὴν πρώτην ἱππομαχίαν, πρὸς
Γρανίκῳ. Ἀλλὰ πρὸς Γρανίκῳ μὲν 9
ξυνέβη μάχη ἱππικὴ, καὶ πρὸς Ἰσ-

mendacii fides etiam in posteros propagari, nisi hoc scripto finis ei imponatur. Infortunium hoc in Oxydracis Alexandro obtigisse communis opinio est: quod tamen apud Mallos, liberam Indorum gentem, accidit. Nam & urbs Mallorum erat, & à Mallis ictus fuit Alexander. Porro statuerant quidem Malli Oxydracis sese conjungere, atque ita prælium inire (a), sed Alexander itinere per arida & siticulosa loca facto eos præverterat, priusquam aut Malli Oxydracis, aut Oxydracæ Mallis adjumento esse possent. Sed & ultimam pugnam cum Dario commissam, in quâ fugit Darius, neque prius destitit à fugâ quam à Besso caperetur, atque adventante Alexandro interficeretur, apud Arbela accidisse, publica opinio est. quemadmodum & illam quæ ante hanc fuit, ad Issum: & primum equestre prælium, ad Granicum commissum esse. Contigit sane quidem equestris pugna ad Gra-

(a) *Curt.* 9, 4, 15.

6. Αὐτίκα] *Jam primum.* Peculiarem habet hoc adverbium usum a nobis quoque ex multis Xenophontis exemplis deprehensum. Is autem est, uti diligentissimus Stephanus jam annotavit, quum nobis ad ejus quod diximus confirmationem, in promptu esse exemplum docere volumus, atque adeo id proferimus. q. d. *Ne longe abeam, Ne longe exempla petam.* Ita Xenophon de Laced. Rep. init. p. 534. l. 18. *Lycurgus haud quaquam alias civitates imitatus, imo etiam contraria plurimis statuens, ut patria sua felicitate ceteris præstaret, effecit.* Αὐτίκα γὰρ περὶ τεκνοποιΐας. *Jam primum enim quod liberûm procreationem attinet &c.* Eodem sensu εὐθὺς usurpatur Arriano dissert. Epict. lib. 2. cap. 17. p. 204. εὐθὺς τοὺς ὅρους πλάτων μὲν κ. τ. λ. *Ac ne longius abeam, Plato quidem definitiones,* &c. Atque ipsum αὐτίκα in Tact. cap. 4. init. & cap. 14. sub fin. & cap. 43. Polybius pro eo dicit εὐθέως lib. 6. cap. 50. initio. & lib. 12. cap. 3. pag. 914. lin. 20.

Granicum, & apud Issum altera cum Dario. Arbela vero ab eo loco, in quo Darius & Alexander postremo dimicarunt, qui plurimum prodidêre, dicunt abesse sexcentis stadiis: qui minimum, quingentis. Sed apud Gaugamela ad flumen Bumelum pugnam eam fuisse commissam Ptolemæus & Aristobulus tradunt. Atqui Gaugamela non erat oppidum, sed vicus magnus, neque locus celebris aut gratum auribus nomen præ se ferens. Quo factum puto, ut Arbelis, utpote urbi celebri, gloria pugnæ apud illam commissæ adscripta fuerit. Si vero apud Arbela prælium hoc contigisse dicendum est, quum tanto spatio ab Arbelis distet: eodem modo & navale prælium apud Salamina gestum, Isthmo Corinthio adscribere licebit: & id quod ad Artemisium Eubœæ, apud Æginam vel Sunium gestum fuisse dicetur. Sed & in iis qui Alexandrum in eo periculo scutis suis protexerunt, Peucestam fuisse omnes profitentur: de Leonnato non omnes consentiunt, ut nec de Abrea duplario. Rursus alii Alexandrum fuste ad galeam ictum, caligine oculis obortâ procidisse scribunt. quumque se denuo erexisset, thorace

σῷ ἡ αὖθις πρὸς Δαρεῖον μάχη.
Ἄρβηλα δὲ τοῦ χώρου, ἐν ᾧ τὴν
ἐσχάτην μάχην Δαρεῖός τε καὶ
Ἀλέξανδρος ἐμαχέσαντο, οἱ μὲν
τὰ πλεῖστα ξυγγράψαντες λέγουσιν
ὅτι ἑξακοσίους σταδίους ἀπέχει·
οἱ δὲ τὰ ἐλάχιστα, ὅτι ἐς πεν-
10 τακοσίους· ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις
γὰρ γενέσθαι τὴν μάχην πρὸς τῷ
ποταμῷ Βουμήλῳ, λέγει Πτολεμαῖος
καὶ Ἀριστόβουλος· πόλις δὲ
οὐκ ἦν τὰ Γαυγάμηλα, ἀλλὰ κώμη
μεγάλη οὐδὲ ὀνομαστὸς ὁ χῶρος,
οὐδὲ εἰς ἀκοὴν ἡδὺ τὸ ὄνομα·
ἔνθεν δὲ, μοι δοκεῖ, πόλις οὖσα τὰ
Ἄρβηλα, ἀπηνέγκατο τὴν δόξαν
11 τῆς μεγάλης μάχης. Εἰ δὲ πρὸς
Ἀρβήλοις χρὴ οἴεσθαι γενέσθαι τὸ
ἔργον ἐκεῖνο, εἰς τοσόνδε Ἀρβήλων
ἀπέχον· καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι γενομένην
ναυμαχίαν πρὸς ἰσθμῷ τῷ
Κορινθίων ἔξεστι λέγειν ὅτι ἐγένετο.
καὶ τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐ-
12 βοίας, πρὸς Αἰγίνῃ ἢ Σουνίῳ· καὶ
μὴν ὑπὲρ τῶν ὑπερασπισάντων ἐν
τῷ κινδύνῳ Ἀλεξάνδρῳ, Πευκέσταν
μὲν γενέσθαι ξύμπαντες ὁμολογοῦσιν.
ὑπὲρ Λεοννάτου δὲ οὐκέτι
ξυμφέρονται, οὐδὲ ὑπὲρ Ἀ-
13 βρέου τοῦ διμοιρίτου. Καὶ οἱ μὲν
ξύλῳ πληγέντα κατὰ τοῦ κράνους
Ἀλέξανδρον, καὶ ἰλιγγιάσαντα
πεσεῖν, αὖθις δὲ ἀναστάντα, βληθῆναι
βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος·
Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου, ταύ-
την

10. ἀπηνέγκατο τὴν δόξαν] reportavit gloriam.

τὴν μόνην τὴν πληγὴν πληγῆναι
λέγει τὴν ἐς τὸ στῆθος. Τὸ δὲ δὴ μέ- 14
γιστον πλημμέλημα τῶν ξυγγρα-
ψάντων τὰ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον, ἐ-
κεῖνο τίθεμαι ἔγωγε. Πτολεμαῖον
γὰρ τὸν Λάγου ἔστιν οἳ ἀνέγραψαν
ξυναναβῆναί τε Ἀλεξάνδρῳ κατὰ
τὴν κλίμακα ὁμοῦ Πευκέστᾳ, καὶ
ὑπερασπίσαι κειμένου, καὶ ἐπὶ τῷ-
δε Σωτῆρα ἐπικληθῆναι τὸν Πτο-
λεμαῖον· καί τοι αὐτὸς Πτολεμαῖος 15
ἀναγέγραφεν οὐδὲ παραγενέσθαι
τούτῳ τῷ ἔργῳ· ἀλλὰ στρατιᾶς γὰρ
αὐτὸς ἡγούμενος, ἄλλας μάχεσθαι
μάχας καὶ πρὸς ἄλλους βαρβά-
ρους. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν ἐκβολῇ τοῦ 16
λόγου ἀναγεγράφθω μοι, ὡς μὴ
ἀταλαίπωρον γίγνεσθαι τοῖς ἔπει-
τα ἀνθρώποις τὴν ὑπὲρ τῶν τηλι-
κούτων ἔργων τε καὶ παθημάτων
ἀφήγησιν.

XII. Ἐν ᾧ δὲ Ἀλέξανδρος αὐ- 1
τοῦ μένων τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο,
ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθέν περ ὡρμή-
θη ἐπὶ τοὺς Μαλλοὺς, ὁ μὲν πρῶτος
λόγος ἧκεν ὅτι τεθνηκὼς εἴη ἐκ τοῦ
τραύματος. καὶ τὰ μὲν πρῶτα οἰ- 2
μωγὴ ἦν τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης,
ἄλλου ἄλλῳ παραδιδόντος τὴν φή-
μην· παυσάμενοι δὲ τῆς οἰμωγῆς,
ἄθυμοί τε καὶ ἄποροι ἦσαν, ὅστις
μὲν ἐξηγούμενος ἔσται τῆς στρα-
τιᾶς· (πολλοῖς γὰρ δὴ ἐν ἴσῳ τὰ 3
τῆς ἀξιώσεως ἐδόκει πρός τε αὐτοῦ
Ἀλεξάνδρου καὶ πρὸς Μακεδόνων

trajectum sagittam pectore excepisse. Ptolemæus Lagi filius in pectore solum vulneratum fuisse tradit. In eo autem præcipue mihi errasse videntur qui Alexandri res conscripserunt, quod Ptolemæum Lagi filium una cum Alexandro & Peucesta scalam conscendisse scribant, jacentemque objecto scuto protexisse; ideoque Ptolemæum Soterem, *id est servatorem*, appellatum fuisse. quamvis Ptolemæus ipse scribat se huic pugnæ non interfuisse, sed eo tempore copiarum ducem adversus alios barbaros pugnasse. Hæc mihi per digressionem dicta sint, ut in tantorum facinorum & casuum expositione posteri plus diligentiæ adhibeant.

XII. Porro quum Alexander ibi ad curandum vulnus commoraretur, primo statim rumore perlatum est in castra, unde is in Mallos profectus fuerat, eum ex vulnere interiisse. Ac primo quidem ejulatus totis castris auditus est, quum ex aliis in alios fama spargeretur. Quum vero jam lamentis modum fecissent, vehementer animis consternati dubiique erant, quis exercitui præfuturus esset. (multos enim ex æquo hujus dignitatis videri capaces, cum ipsius

15. οὐδὲ] *ne quidem*, nedum ut illa fecerit, quæ alii de ipso narrant.

ſius Alexandri, tum Macedonum judicio) quo pacto etiam ſalvi domum reverſuri eſſent tot undique bellicoſis gentibus cincti: quarum quidem alias nondum domitas veriſimile ipſis fiebat acriter pro libertate pugnaturas: alias defectionem facturas, ſublato Alexandri metu. quumque tot flumina, quæ nullâ ratione tranſiri poſſent, interjecta eſſe cogitarent, deſperatione quadam acti quid conſilii caperent Alexandro deſtituti neſciebant. Poſtquam vero nuntiatum eſt Alexandrum vivere, fides nuntio ægre habita eſt: neque enim adduci poterant, ut crederent aliquam de vitâ ejus ſpem ſupereſſe. quumque literæ ab eo adferrentur, quibus ſignificabat ſe brevi in caſtra reverſurum, ne id quidem pleriſque præ ingenti metu credibile videbatur: confingi enim id à cuſtodibus corporis ducibuſque credebant.

XIII. Hac trepidatione cognitâ Alexander, nequi in exercitu motus fierent, quam potuit celerrime ad Hydraotis fluvii ripas ſe deferri curavit, ſecundo amne navigaturus ad

4 καθεστηκέναι) ὅπως δὲ ἀποσωθήσονται εἰς τὴν οἰκείαν, τοσούτων μὲν ἐθνῶν μαχίμων περιεργόντων σφᾶς ἐν κύκλῳ· τῶν μὲν οὔπω προσκεχωρηκότων, ἃ δὴ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἴκαζον ἀγωνιεῖσθαι καρτερῶς· τῶν δὲ ἀποστησομένων, ἀφαιρεθέντος αὐτοῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου φόβου.
5 ποταμῶν τε ἐν μέσῳ ἀδιαβάτων. τότε δ' ἐδόκουν εἶναι καὶ πάντα σφίσιν ἄπορα καὶ ἀμήχανα ἐρήμοις Ἀλεξάνδρου ἐφαίνετο.
6 Ὡς δὲ ἧκε ποτὲ λόγος ὅτι ζῇ Ἀλέξανδρος, τούτῳ μὲν μόγις ξυνεχώρησαν· εἰ δὲ καὶ βιώσιμός
7 ἐστιν, οὔπω ἐπιστεύετο. Ὡς δὲ καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἧκεν, ὅτι ὅσον οὔπω κατελεύσεται ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, οὐδὲ ταῦτα τοῖς πολλοῖς ὑπὸ τοῦ ἄγαν δέους πιστὰ ἐφαίνετο. ἀλλὰ πλάττεσθαι γὰρ πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν σωματοφυλάκων τε καὶ στρατηγῶν εἰκάζετο.

1 XIII. Καὶ ταῦτα ἐννοήσας Ἀλέξανδρος, μή τι νεωτερισθείη ἐν τῇ στρατιᾷ, ὅτε πρῶτον ἠδυνήθη, κομίζεται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου τὰς ὄχθας κα-

Cap. XII. 5. τότε δ' ἐδόκουν] *tunc vero videbantur etiam omnia* (reliqua, non tantum fluvii) *ipſis impervia & inſuperabilia.* Xenoph. ἀναβ. lib. 1. p. 195. l. 34. ὁδὸς ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι, *via exercitui non penetrabilis.* Quod vero poſt ἐδόκουν ſubjungitur ἐφαίνετο, hujus pleonaſmi alia exempla collegit Gronovius.

Cap. XIII. 1. καταπλέων κατὰ τὸν ποταμόν.] Optime legitur in MSStis ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου τὰς ὄχθας καὶ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμόν. *ad ripas fluvii Hydraotis & navem in iſto fluvio ſtantem.* Vocat πλοῖον κατὰ τὸν ποταμόν, quod alioqui dicunt καταποτάμιον πλοῖον, quod prout licuit in tempore, adornatum fuit commoditati regis. *Gronov.*

καταπλέων κατὰ τὸν ποταμόν· ἦν 2
γὰρ τὸ στρατόπεδον ἐπὶ ταῖς ξυμ-
βολαῖς τοῦ τε Ὑδραώτου καὶ τοῦ
Ἀκεσίνου, ἵνα Ἡφαιστίων τε ἐπὶ
τῆς στρατιᾶς ἦν, καὶ Νέαρχος τὸ
ναυτικὸν αὐτῷ εἶχεν. Ὡς δ᾽ ἐπέ- 3
λαζεν ἡ ναῦς ἤδη τῷ στρατοπέδῳ
τὸν βασιλέα φέρουσα, κελεύει δὴ
ἀφελεῖν τὴν σκηνὴν ἀπὸ τῆς πρύμ-
νης, ὡς καταφανὴς εἶναι πᾶσιν·
οἱ δὲ ἔτι ἠπίστουν, ὡς νεκροῦ δῆθεν 4
κομιζομένου Ἀλεξάνδρου, πρίν γε
δὴ προσχούσης τῆς νεὼς τῇ ὄχθῃ, ὁ
μὲν τὴν χεῖρα ἀνέτεινεν ἐς τὸ πλῆ-
θος· οἱ δὲ ἀνεβόησαν, ἐς τὸν οὐρα- 5
νὸν ἀνασχόντες τὰς χεῖρας, οἱ δὲ
πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον· πολλοῖς
δὲ καὶ δάκρυα ἐπὶ τῷ ἀνελπίστῳ
προεχύθη ἀκούσια. Καὶ οἱ μὲν τῶν 6
ὑπασπιστῶν κλίνην προσέφερον αὐ-
τῷ ἐκκομιζομένῳ ἐκ τῆς νεώς· ὁ δὲ
τὸν ἵππον προσαγαγεῖν ἐκέλευσεν.
Ὡς δὲ ἐπιβὰς τοῦ ἵππου ὤφθη, αὖ- 7
θις κρότῳ δὴ πολλῷ ἐπεκτύπησεν
ἡ στρατιὰ πᾶσα· ἐπήχησαν δὲ αἵ τε
ὄχθαι, καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν νάπαι.
Προσάγων δὲ ἤδη τῇ σκηνῇ κατα- 8
βαίνει ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὥστε καὶ βα-
δίζων ὀφθῆναι· οἱ δὲ ἐπέλαζον ἄλ- 9
λοθεν ἄλλος, οἱ μὲν χειρῶν, οἱ δὲ
γονάτων, οἱ δὲ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς

castra, quæ circa confluentes Hydraotis & Acesinis subsistebant; ubi Hephæstion exercitui, & Nearchus classi præerant. Mox ubi navis quæ regem vehebat castris appropinquare cœpit, tentorium è navis suæ puppi auferri jussit, ut ab omnibus conspici posset. At ne tum quidem credidêre, corpus Alexandri exanime adferri existimantes, donec navi ad ripam appulsâ dextram multitudini porrexit. Tum ingenti clamore sublato, alii in cœlum, alii versus Alexandrum manus tendunt: multis præ insperato gaudio lacrymæ sponte obortæ sunt. Quumque scutati ei navem egresso lectum adferrent, ipse equum adduci jussit. quem ut inscendit, ab universo rursum exercitu applausum est, ripis ac sylvis circumvicinis clamore resonantibus. Tabernaculo autem appropinquans ex equo desilit, ut & pedibus incedens conspici posset. Tum certatim alii atque alii accurrebant, alii manus, alii genua, alii vestem ipsius contigisse, alii vel vidisse tan-

5. ἀκούσια] Al. ἑκούσια. Plane utroque sensu satis commode intelligi ista, possunt. *Gronov.*

6. οἱ μὲν τῶν ὑπασπιστῶν] *quidam scutatorum.*

ἐκκομιζομένῳ] *cum efferretur.* Nam egressus si esset, jam tunc eum pedibus incedentem vidisset exercitus, quod tamen postea demum factum narratur 8.

9. τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς] *vestem ipsam contingentes*, quod minus est quam genua aut manus contingere.

οἱ δὲ, καὶ ἰδεῖν] *alii vero* scil. ἐπέλαζον accedebant, *ut eum etiam viderent propius, atque etiam boni aliquid adprecati discederent.*

tantum contenti, & salutem felicitatemque ei precantes; alii corollas, alii flores quos tunc ferebat Indorum regio inspergere. Nearchus vero autor est, amicos qui eum deducebant, factum ejus reprehendisse, quod se tanto discrimini pro exercitu objecisset (a): neque enim id ducis, sed militis officium esse. quâ quidem oratione offensus mihi fuisse Alexander videtur, quod vera esset, seque merito reprehendi sentiret. Cæterum insigne Alexandri in pugnando robur, & immensa gloriæ præ cæteris rebus cupiditas transversum illum ad pericula abripiebat. Narrat idem Nearchus, seniorem quendam Bœotum, cujus nomen non adscribit, quum Alexandrum reprehensiones

ἁπτόμενοι· οἱ δὲ, καὶ ἰδεῖν ἐγ-
γύθεν, καί τι καὶ ἐπευφημήσαν-
τες ἀπελθεῖν· οἱ δὲ ταινίαις ἔ-
βαλλον, οἱ δὲ ἄνθεσιν, ὅσα ἐν
τῷ τότε ἡ Ἰνδῶν χώρα παρεῖ-
10 χε. Νέαρχος δὲ λέγει ὅτι χα-
λεποὶ αὐτῷ τῶν φίλων ἐγένον-
το ὅσοι ἐκώμιζον, ὅτι αὐτὸς πρὸ
τῆς στρατιᾶς κινδυνεύοι· οὐ γὰρ
στρατηγοῦ ταῦτα, ἀλλὰ στρα-
11 τιώτου εἶναι· καί μοι δοκεῖ ἄχ-
θεσθαι Ἀλέξανδρος τοῖσδε τοῖς
λόγοις, ὅτι ἀληθεῖς τε ὄντας ἐ-
γίνωσκε, καὶ αὑτὸν ὑπαίτιον τῇ
12 ἐπιτιμήσει· καὶ ὅμως ὑπὸ μέ-
νους τε τοῦ ἐν ταῖς μάχαις, καὶ
τοῦ ἔρωτος τῆς δόξης, καθάπερ
οἱ ἄλλης τινὸς, ἐξηττώμενος,
οὐ καρτερὸς ἦν ἀπέχεσθαι τῶν
13 κινδύνων· Ἄνθρωπον δέ τινα
πρεσ-

(a) *Curt.* 9, 6, 5.

10. *ὅσοι ἐκώμιζον*] Restitue, quod habent plurimi MSSti ὅσοι ἐκάκιζον. Verbum Arriano dilectum 7, 2, 9, & 7, 5, 3. Itaque interpretandum: *auctor est, graves illi ex amicis fuisse* (id est, moleste illum tulisse) *eos, qui reprehendebant, quod* &c. *Gronov.*

πρὸ τῆς στρατιᾶς] *ante exercitum.* Negant imperatoris esse, non modo inter primos, sed omnino primum se periculis offerre.

11. *ἄχθεσθαι*] Contrarium memorat Curtius 9, 6, 15, gratam fuisse regi pietatem amicorum.

12. *καθάπερ οἱ ἄλλης*] Suidas, ceu annotavit Gronovius, hæc ita allegavit: *καθάπερ οἱ ἄλλης τινὸς ἡδονῆς ἡττώμενοι*, *perinde ac qui ab alia aliqua voluptate superantur.* Ut sententia sit: ita Alexandrum gloriæ cupiditate victum temperare sibi non potuisse, ut qui alia quadam voluptate se abripi patiuntur. Præfert tamen Gronovius hanc scripturam, uti ex versione ejus apparet, *καθάπερ οἱ ἄλλης τινὸς ἐξηττώμενοι.* Vertit enim ita: *attamen ab robore in pugnis & amore* hujus *gloriæ, sicut alii ab quacunque alia* gloria *superati* & possessi, *non poterat temperare sibi, ut ab periculis caveret.*

13. *βοιωτιάζοντα ἅμα τῇ φωνῇ*] Bœotis non tantum ingenium fuit crassius, sed vox ipsorum etiam rusticum quid & inconditum cæteris Græcis sonare videbatur. Hinc inter convicia, quibus Æschines lapidat Demosthenem, etiam illud objecit, ut est apud Erasmum in Adagio Bœotissare, quod Bœotorum more vociferaretur immodice & indecore: *Hæc me loquente vehementer exclamat Demosthenes, quemadmodum sciunt omnes, qui nobis in ea legatione fuere collegæ. Nam præter alia mala etiam Bœotissat.* In clamore fit allusio ad boum mugitum. Ita apud Xenophont. ἀναβ. lib. 3. p. 233. l. 40. *Ἀπολλωνίδης τις ἦν, βοιωτιάζων τῇ φωνῇ. Appollonides quidam erat, Bœoticum quid sonans.*

πρεσβύτερον λέγει Βοιώτιον (τὸ δὲ
ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου οὐ λέγει) ὡς
ἀχθόμενόν τε πρὸς τὰς ἐπιτιμήσεις
τῶν φίλων κατέμαθεν Ἀλέξανδρον
καὶ ἐσκυθρωπακότα, προσελθόντα
τοῦτον βοιωτιάζοντα ἅμα τῇ φωνῇ,
ταῦτα φάναι, Ὦ Ἀλέξανδρε ἀν-
δρῶν τὰ ἔργα· καί τι καὶ ἰαμβεῖον 14
ἐπειπεῖν, τὸν δὲ νοῦν εἶναι τοῦ ἰαμ-
βείου, Ὅτι τῷ τι δρῶντι καὶ πα-
θεῖν ἐστιν ὀφειλόμενον. Καὶ τοῦτον
ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐδοκιμῆσαι,
καὶ ἐπιτηδειότερον ἐς τὸ ἔπειτα Ἀ-
λεξάνδρῳ γενέσθαι.

XIV. Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο 1
παρ' Ἀλέξανδρον τῶν Μαλλῶν
τῶν ὑπολειπομένων πρέσβεις, ἐνδι-
δόντες τὸ ἔθνος· καὶ παρὰ Ὀξυ-
δρακῶν οἵ τε ἡγεμόνες τῶν πόλε-
ων, καὶ οἱ νομάρχαι αὐτοί, καὶ
ἄλλοι ἅμα τούτοις ἑκατὸν καὶ πεν-
τήκοντα οἱ γνωριμώτατοι αὐτο-
κράτορες, περὶ σπονδῶν δῶρά τε
ὅσα μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς κομίζον-
τες, καὶ τὸ ἔθνος καὶ οὗτοι ἐνδιδόν-
τες· συγγνωστὰ δὲ ἁμαρτεῖν ἔφα- 2
σαν, οὐ πάλαι παρ' αὐτὸν πρεσβευ-
σάμενοι· ἐπιθυμεῖν γάρ, ὥσπερ
τινὲς ἄλλοι, ἔτι μᾶλλον αὐτοὶ ἐ-
λευθερίας τε καὶ αὐτόνομοι εἶναι·
ἥντινα ἐλευθερίαν ἐξ ὅτου Διόνυ-
σος ἐς Ἰνδοὺς ἧκε, σῶαν σφίσιν εἶ-
ναι ἐς Ἀλέξανδρον· εἰ δὲ καὶ Ἀλεξ- 3
άνδρῳ δοκοῦν ἐστιν (ὅτι καὶ Ἀλέξ-

amicorum ægre ferre intel-
ligeret, & indignationem
vultu præ se ferre videret,
Bœoticâ linguâ eum com-
pellasse, ac dixisse, O *Alex-
ander, Virorum est præclara
facinora aggredi*: sim ulque
jambicum versum subdidis-
se, cujus hæc erat senten-
tia. Qui magnum aliquid fa-
ciat, æquum esse & pati. Ac
senis quidem dictum Alex-
andro placuisse, & chario-
rem ei deinceps eo nomine
fuisse.

XIV. Inter hæc legati à
Mallis, qui reliqui erant, ad
Alexandrum venerunt, de-
ditionem totius gentis fa-
cientes. itemque ab Oxy-
dracis urbium præfecti ac
præsides regionum ipsi, &
cum his alii CL maxime con-
spicui cum libera potestate
gentis, qui pro fœdere ine-
undo dona quæ apud Indos
censentur amplissima adfe-
rebant, etiam ipsi gentem
dedentes. Veniam autem
deprecabantur, quod non
antea legatos misissent, quam
vel ideo mereri se dicebant,
quod, quemadmodum qui-
dam alii, majore adhuc jure
ipsi liberi suis legibus vive-
re cupiissent, quam quidem
libertatem jam inde ab eo
tem-

14. ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐδοκιμῆσαι] *& tunc laudatum, celebratum fuisse* illum senem. Τὸ παραυτίκα *in præsentia, continuo, statim*, contrarium τῷ ἔπειτα *postea*.

CAP. XIV. 1. αὐτοκράτορες, περὶ σπονδῶν] Equidem delendum puto comma, & περὶ σπονδῶν conjungendum cum αὐτοκράτορες, ut ipsis libera potestas data dicatur agendi de fœdere ineundo.

tempore, quo Liber pater in Indiam venerat, ad Alexandrum usque salvam tenuerant. Quod si ita Alexandro visum esset (quoniam & ipsum ex deorum genere ortum fama esset) satrapam quem daret accepturos, tributa quæ imperaret pensuros, obsides quot peteret daturos. Alexander mille ex primoribus gentis sibi mitti jubet, quos vel pro obsidibus si vellet, teneret, vel ut militibus uteretur, donec reliquos Indos debellasset. Atque hi quidem mille viros, quos & præstantissimos & maximos selegerant, miserunt: quingentis etiam curribus eorumque propugnatoribus (quos Alexander ne petierat quidem) adjectis. His itaque reliquisque Mallis qui servati erant, Philippo satrapa constituto, obsides remittit, currus accipit. His rebus ita gestis, navibusque compluribus dum vulnus curatur constructis, militeque iis imposito; equitibus ex amicis MDCC, expeditis totidem quot antea, peditum X M, non multum

ανδρον ἀπὸ θεῶν γενέσθαι λόγος
κατέχει) σατράπην τε ἀναδέξε-
σθαι ὅντινα τάττοι Ἀλέξανδρος,
καὶ φόρους ἀποίσειν τοὺς Ἀλεξάν-
δρῳ δόξαντας· διδόναι δὲ καὶ ὁμή-
ρους ἐθέλειν ὅσους ἂν αἰτῇ Ἀλέξ-
4 ανδρος. Ὁ δὲ χιλίους ᾔτησε τοὺς
κρατιστεύοντας τοῦ ἔθνους· οὓς εἰ μὲν
βούλοιτο, ἀντὶ ὁμήρων καθέξειν·
εἰ δὲ μὴ, ξυστρατεύοντας ἕξειν, ἔστ'
ἂν διαπολεμηθῇ αὐτῷ πρὸς τοὺς
5 ἄλλους Ἰνδούς. Οἱ δὲ τούς τε χι-
λίους ἔπεμψαν, τοὺς κρατίστους
καὶ μεγίστους σφῶν ἐπιλεξάμενοι,
καὶ ἅρματα πεντακόσια, οὐκ αἰ-
τηθέντα, καὶ τοὺς ἀμβάτας τῶν
6 ἁρμάτων. Ἀλέξανδρος δὲ σατρά-
πην μὲν τούτοις τε καὶ τῶν Μαλ-
λῶν τοῖς ἔτι σωζομένοις ἐπέταξε
Φίλιππον· τοὺς ὁμήρους δὲ αὐτοῖς
7 ἀφῆκε, τὰ δὲ ἅρματα ἔλαβεν. Ὡς δὲ
ταῦτα αὐτῷ κεκόμιστο, καὶ πλοῖα
ἐπὶ τῇ διατομῇ τοῦ τραύματος
πολλὰ προσενεναυπήγητο, ἀναβι-
βάσας ἐς τὰς ναῦς τῶν μὲν ἑταίρων
ἱππέας ἑπτακοσίους καὶ χιλίους,
τῶν ψιλῶν δὲ ὅσουσπερ καὶ πρότε-
ρον, πεζοὺς δὲ ἐς μυρίους, ὀλίγου
μέν τοι τῷ Ὑδραώτῃ ποταμῷ κατ-
8 έπλευσεν· ὡς δὲ συνέμιξεν ὁ Ὑ-
δραώ-

5. *οὐκ αἰτηθέντα*] Eleganter omnes MSS. *ἀιτηθέντες*. Sic enim & Plutarch. in Apophtheg. 177. *ἀιτηθεὶς ποτήριον Ἀρχέλαος*. Sic Menander dixit *οὐδὲ λοπάδα αἰτούμενος* apud Harpocrationem. Cæcilius in Æschrione apud Nonium in Exigor, *ego illud minus nihilo exigor portorium*. *Gronov.*

7. *ἐπὶ τῇ διατομῇ*] Gronovius ex optimo illo codice elegantissime ita hunc locum emendat: *ἐπὶ τῇ διατριβῇ τῇ ἐκ τοῦ τραύματος*, hoc est, *per moram, quam vulnus exigebat*. Aliam lectionem, neque illam incommodam, eodem Gronovio teste, ex Augustano produxit Vulcanius *ἐπὶ τῇ διαμονῇ τῇ ἐκ τοῦ τραύματος*. Qui & tunc interpretationem sic auxit *compluribus in illa mora, dum vulnus curatur*.

δραώτης τῷ Ἀκεσίνῃ, ὅτι ὁ Ἀκεσί-
νης κρατεῖ τοῦ Ὑδραώτου ἐν τῇ ἐπ-
ωνυμίᾳ, κατὰ τὸν Ἀκεσίνην αὖ
ἔπλει, ἔςτε ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ
Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἧκε. Τέσ- 9
σαρες γὰρ οὗτοι μεγάλοι ποταμοὶ,
καὶ ναυσίποροι οἱ τέσσαρες, εἰς τὸν
Ἰνδὸν ποταμὸν τὸ ὕδωρ ξυμβάλ-
λουσιν, οὐ ξὺν τῇ σφετέρᾳ ἕκαςος
ἐπωνυμίᾳ· ἀλλὰ ὁ Ὑδάσπης μὲν
ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐμβάλλει· ἐμβα-
λὼν δὲ, τὸ πᾶν ὕδωρ. Ἀκεσίνης παρ-
έρχεται καλρύμενον. Αὖθις δὲ ὁ Ἀ- 10
κεσίνης οὗτος ξυμβάλλει τῷ Ὑ-
δραώτῃ, καὶ παραλαβὼν τοῦτον,
ἔτι Ἀκεσίνης ἐςί. Καὶ τὸν Ὕφα-
σιν ἐπὶ τούτῳ ὁ Ἀκεσίνης παραλα-
βὼν, τῷ αὐτῷ δὴ ὀνόματι ἐς τὸν
Ἰνδὸν ἐμβάλλει. ξυμβαλὼν δὲ,
ξυγχωρεῖ δὴ τῷ Ἰνδῷ. Ἔνθεν δὴ ὁ 11
Ἰνδὸς, πρὶν ἐς τὸ Δέλτα σχισθῆ-
ναι, οὐκ ἀπιςῶ ὅτι καὶ ἐς ἑκατὸν
ςαδίους ἔρχεται, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑ-
κατὸν τυχὸν, ἵνα περιλιμνάζει
μᾶλλον.

XV. Ἐνταῦθα ἐπὶ ταῖς ξυμ- 1
βολαῖς τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ

spatii per Hydraotem emensus, ad confluentes Hydraotis & Acesinis pervenit. Ibi Hydraotes in Acesinem fluens nomen amittit. Per Acesinem itaque navigans ad confluentes Acesinis atque Indi venit. Siquidem quatuor hi magni & navigabiles fluvii in Indum amnem labuntur, non quidem sua singuli nomina servantes, sed Hydaspes in Acesinem fertur, nomen suum amittens. Acesines vero cum Hydraote in unum alveum coit: eoque assumto, nomen tamen suum Acesines retinet. Hyphasi etiam in se recepto, veterique Acesinis nomine servato in Indum amnem fertur, cujus alveo immissus, appellationem suam Indo cedit. Inde, priusquam in Δ literæ figuram scindatur, centum stadia patere Indum crediderim, imo eo amplius, ubi stagnum efficit.

XV. Eo igitur loci ubi Acesinis & Indi confluentes sunt

9. ἐμβαλὼν δὲ, τὸ πᾶν ὕδωρ] Quod comma in Blanckardi & Gronovii editionibus post ὕδωρ scriptum erat, id rejeci post δὲ, postulante hanc mutationem manifesto ipsius loci sententia. Ponitur autem ἐμβαλὼν absolute in consequentia designanda. Ita in sacris Litteris Marc. IX. 20. ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν. Act. XX. 3. Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, - - ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποςρέφειν. Vertendum igitur: *Postquam autem in* Acesinem *lapsus est* Hydaspes, *universa illa aqua Acesines vocata progreditur.*

10. ἐπὶ τούτῳ] *post hunc, præter hunc.* Videtur autem Arrianus non satis sibi constare, cum in Indic. c. 4. 8. scribat, Hyphasin non per se in Acesinem illabi, sed ab Hydraote recipi.

ξυγχωρεῖ δὴ] *cedit tandem.* Sic cap. seq. 12. & Matth. XIII. 23. ὃς δὴ καρποφορεῖ. Ad quem locum bene Erasmus: Non est simpliciter, Et fructum adfert, sed ὃς δὴ, id est, *Quod denique.* Ut intelligas cæteros omnes infrugiferos, hunc demum reddere fructum. Ita & Acesines reliquorum victor Indo demum concedit.

11. ἵνα περιλιμνάζει] Opt. cum alio ἵναπερ λιμνάζει. *Gronov.*

sunt Alexander cum classe substitit, donec Perdiccas cum exercitu advenit, Abastanis, liberâ Indorum gente, in ipso itinere subactis. Inter hæc aliæ triginta remorum naves, aliæque onerariæ, quæ in Xathris (liberâ etiam in Indorum gente) constructæ fuerant advenerunt. Præterea legati ab Ossadiis libero quoque Indorum populo, Alexandrum adierunt deditionem facientes. Dehinc Alexander Philippo satrapatus sui limites Acesinis & Indi confluentibus terminat, universo Thracum equitatu ei relicto, aliisque agminibus, quæ provinciæ custodiendæ sufficere viderentur. Ad hæc urbem ad confluentes fluminum condi jussit, arbitratus populosam & claram fore. navalia etiam ibi exstrui curavit. Per eosdem dies Oxyartes Bactrianus Roxanes Alexandri uxoris pater ad Alexandrum venit (a). Huic Parapamisadarum satrapatum dedit, submoto Tiryeste priore satrapa, quod non bene officio suo functus fuisse nunciaretur. Deinde Cratero cum magnâ exercitus parte & elephantis ad sinistram Indi fluminis ripam

προσέμενεν, ἔστε ἀφίκετο αὐτῷ
ξὺν τῇ στρατιᾷ Περδίκκας, κατα-
στρεψάμενος ἐν παρόδῳ τὸ Ἀβαστα-
2 νῶν ἔθνος αὐτόνομον. Ἐν τούτῳ δὲ
ἄλλαι τε προσγίγνονται Ἀλεξάν-
δρῳ τριακόντοροι, καὶ πλοῖα στρογ-
γύλα ἄλλα, ἃ δὴ ἐν Ξάθροις ἐναυ-
πηγήθη αὐτῷ, καὶ ἄλλο ἔθνος Ἰν-
δῶν αὐτόνομον, προσεχώρησαν.
3 Καὶ παρὰ Ὀσσαδίων, καὶ τούτου
γένους αὐτονόμου Ἰνδικοῦ, πρέσ-
βεις ἧκον, ἐνδιδόντες καὶ οὗτοι τοὺς
4 Ὀσσαδίους. Φιλίππῳ μὲν δὴ τῆς
σατραπείας ὅρους ἔταξε τὰς συμ-
βολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ Ἰνδοῦ·
καὶ ἀπολείπει ξὺν αὐτῷ τούς τε
Θρᾷκας πάντας, καὶ ἐκ τῶν τάξεων
ὅσοι ἐς φυλακὴν τῆς χώρας ἱκανοὶ
5 ἐφαίνοντο· πόλιν τε ἐνταῦθα κτί-
σαι ἐκέλευσεν ἐπ᾽ αὐτῇ ξυμβολῇ
τοῖν ποταμοῖν, ἐλπίσας μεγάλην
τε ἔσεσθαι καὶ ἐπιφανῆ ἐς ἀνθρώ-
πους, καὶ νεωσοίκους ποιηθῆναι.
6 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ὀξυάρτης ὁ Βάκ-
τριος, ὁ Ῥωξάνης τῆς γυναικὸς Ἀ-
λεξάνδρου πατὴρ, ἧκε παρ᾽ Ἀλέξ-
ανδρον, καὶ προστίθησιν αὐτῷ Πα-
ραπαμισαδῶν σατραπεύειν, ἀπαλ-
λάξας Τιριέσπην τὸν πρόσθεν σα-
τράπην, ὅτι οὐκ ἐν κόσμῳ ἐξηγεῖ-
σθαι αὐτῷ ὁ Τιριέσπης ἐξηγγέλλετο.
7 Ἔνθα δὴ διαβιβάσας Κρατερόν τε
καὶ τῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν καὶ
τοὺς

(a) Curt. 9, 8, 10.

Cap. XV. 2. ἃ δὴ ἐν] Recte Facius, *quas in Xathris (qua & ipsa Indorum gens libera se dediderat) comparari jusserat*. Videtur vero scripsisse ἐναυπηγήθη αὐτῷ. οἳ δὴ ἄλλο ἔθνος Ἰνδῶν αὐτόνομον προσεχώρησαν. *Gronov.*

4. Θρᾷκας πάντας] *Thracas omnes*, quos non equites tantum, sed pedites etiam fuisse, constat ex 2, 9, 5. & 3, 12, 8.

τοὺς ἐλέφαντας ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Ἰν-
δοῦ ποταμοῦ, ὅτι εὐπορώτερά τε
ταύτῃ τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν στρα-
τιᾷ βαρείᾳ ἐφαίνετο, καὶ τὰ ἔθνη τὰ
προσοικοῦντα οὐ πάντῃ φίλια ἦν,
αὐτὸς κατέπλει ἐς τῶν Σόγδων τὸ
βασίλειον· καὶ ἐνταῦθα πόλιν τε 8
ἐτείχιζεν ἄλλην, καὶ νεωσοίκους
ἐποίει ἄλλους, καὶ τὰ πλοῖα αὐτῷ
τὰ πεπονηκότα ἐπεσκευάσθη. Τῆς 9
δὲ ἀπὸ τῶν ξυμβολῶν τοῦ τε Ἰν-
δοῦ καὶ Ἀκεσίνου χώρας, ἔστε ἐπὶ
θάλασσαν, σατράπην ἐπέδειξεν
Ὀξυάρτην καὶ Πύθωνα, ξὺν τῇ
παραλίᾳ πάσῃ τῆς Ἰνδῶν γῆς· καὶ
Κρατερὸν μὲν ἐκπέμπει αὖθις ξὺν
τῇ στρατιᾷ, διὰ τῆς Ἀραχωτῶν καὶ
Δράγγων γῆς· αὐτὸς δὲ κατέπλει 10
ἐς τὴν Μουσικανοῦ ἐπικράτειαν,
ἥντινα εὐδαιμονεστάτην τῆς Ἰνδῶν
γῆς εἶναι ἐξηγγέλλετο, ὅτι οὔπω
ἀπηντήκει αὐτῷ Μουσικανὸς, ἐν-
διδοὺς αὑτόν τε καὶ τὴν χώραν,
οὔτε πρέσβεις ἐπὶ φιλίᾳ ἐκπέμπει,
οὐδέ τι οὔτε αὐτὸς ἐπεπόμφει, ἃ
δὴ μεγάλῳ βασιλεῖ εἰκὸς, οὔτέ τι
ᾐτήκει ἐξ Ἀλεξάνδρου. Καὶ γίγνε- 11
ται αὐτῷ ὁ πλοῦς κατὰ τὸν ποτα-
μὸν ἐς τοσόνδε ἐσπουδασμένος, ὥς-
τε ἔφθη ἐπὶ τοῖς ὁρίοις γενέσθαι τῆς
Μουσικανοῦ χώρας, πρὶν πυθέσθαι
Μουσικανὸν ὅτι ὥρμηται ὡς ἐπ'
αὐτὸν Ἀλέξανδρος. Οὕτω δὴ ἐκ- 12
πλαγεὶς, κατὰ τάχος ἀπήντα Ἀ-
λεξάνδρῳ, δῶρά τε τὰ πλεῖστου ἄ-

traducto, quod ab eâ parte
exercitui gravioris armatu-
ræ commodior via futura
videretur, & gentes finitimæ
non omnino amicæ essent:
ipse secundo amne in Sog-
dorum regiam navigavit, i-
bique aliam urbem condi-
dit, & alia navalia exstruxit:
navesque quassatas reparari
jussit. Totius vero regionis,
quæ à confluentibus Acesi-
nis atque Indi ad mare usque
pertinet, Oxyartem & Py-
thonem satrapas constituit,
etiam maritimâ orâ illis ad-
junctâ. Cratero deinde rur-
sus cum exercitu per fines
Arachotorum & Drango-
rum emisso, ipse secundo
amne in Musicani regnum
venit (quod quidem opu-
lentissimum totius Indorum
regionis esse audierat) com-
motus, quod Musicanus
nondum ipsi obviam pro-
cesserat, se pariter & regio-
nem dediturus, neque per
legatos amicitiam petierat,
neque dona (ut magnum re-
gem decebat) miserat, ne-
que quicquam omnino ab
Alexandro postulârat: tan-
taque celeritate per flumen
contendit, ut prius in Musi-
cani fines irrumperet, quam
is quicquam de Alexandri
expeditione audisset. Ino-
pinato itaque ejus adventu
per-

9. ἐπέδειξεν] MSSti omnes ἀπέδειξεν, quod magis proprium. *Gronov.*
11. ὅτι ὥρμηται ὡς ἐπ' αὐτὸν] *quod expeditionem adversus se suscepisset.* ἐπ' αὐτὸν non erat omittendum, ne forte de universa Alexandri adversus barbaros expeditione intelligatur.

perculsus Musicanus, confestim Alexandro obviam processit, dona quæ apud Indos censentur amplissima adferens, universos etiam quos habebat elephantos ducens, gentemque pariter & se dedens, ac culpam suam agnoscens. quod quidem ad ea quæ quis petiisset impetranda summam apud Alexandrum vim habebat. Alexander itaque Musicano veniâ culpæ datâ, urbem simul regionemque admiratus, pristinum imperium ei reliquit. Cratero ut arcem in urbe exstruat jubet: quæ quidem præsente adhuc Alexandro exædificata est, præsidiumque ei impositum. quod peridoneus is locus videretur ad finitimas gentes in fide atque officio continendas.

XVI. Inde assumtis sagittariis atque Agrianis, omnique equitatu quem in navibus vehebat, in ejus regionis præsidem, Oxycanum nomine, movet (a), quod nec ipse obviam processerat, nec legatos ipsum & regionem dedituros miserat: ac duas quidem urbes maximas quæ Oxycano parebant primo impetu cepit. in alterâ harum etiam ipse Oxycanus captus. Alexander prædam militi dat, & elephantos secum abducit: sed & reliquæ urbes adventante Alexandro deditionem faciunt, nullâ earum ad arma conversâ. Ita omnium Indorum animos Alexandri virtus & fortuna subjugârat. Posthæc adversus Sam-

(a) Curt. 9, 8, 11. & seqq.

ξια παρ' Ἰνδοῖς κομίζων, καὶ
τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἄ-
γων, καὶ τὸ ἔθνος τε καὶ αὐ-
τὸν ἐνδιδοὺς, καὶ ὁμολογῶν ἀ-
13 δικεῖν. ὅπερ μέγιστον παρ' Ἀ-
λεξάνδρῳ ἦν ἐς τὸ τυχεῖν ὧν τις
δέοιτο. καὶ οὖν καὶ Μουσικανῷ
ἐπὶ τοῖσδε ἄδεια ἐδόθη ἐξ Ἀ-
λεξάνδρου· καὶ τὴν πόλιν ἐθαύ-
μασεν Ἀλέξανδρος καὶ τὴν χώ-
ραν, καὶ ἄρχειν αὐτῆς Μου-
14 σικανῷ ἔδωκε. Κρατερὸς δὲ ἐν
τῇ πόλει ἐτάχθη τὴν ἄκραν ἐκ-
τειχίσαι· καὶ παρόντος ἔτι ἐ-
τειχίσθη Ἀλεξάνδρου, καὶ φυ-
λακὴ κατεστάθη, ὅτι ἐπιτήδειον
αὐτῷ ἐφάνη τὸ χωρίον ἐς τὸ
κατέχεσθαι τὰ κύκλῳ ἔθνη φυ-
λαττόμενα.

1 XVI. Ἔνθεν δὲ ἀναλαβὼν
τούς τε τοξότας, καὶ τοὺς Ἀ-
γριάνας, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἅμα
οἱ πλέουσαν, ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν
νομάρχην τῆς ταύτῃ γῆς (ὄνο-
μα δὲ ἦν Ὀξυκανὸς) ὅτι μήτε
αὐτὸς ἀφῖκτο, μήτε πρέσβεις
παρ' αὐτοῦ ἧκον ἐνδιδόντες αὐ-
2 τόν τε καὶ τὴν χώραν. Δύο μὲν
δὴ πόλεις τὰς μεγίστας τῶν ὑ-
πὸ τῷ Ὀξυκανῷ ἐξ ἐφόδου κα-
τὰ κράτος ἔλαβεν· ἐν δὲ τῇ ἑτέ-
ρᾳ τούτων καὶ αὐτὸς Ὀξυκανὸς
3 ἑάλω· Ὁ δὲ τὴν μὲν λείαν τῇ
στρατιᾷ δίδωσι, τοὺς ἐλέφαντας
δὲ ἅμα οἱ ἦγε· καὶ ἄλλαι δὲ πό-
λεις αὐτῷ αἱ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἐν-
εδίδοντο ἐπιόντι, οὐδέ τις ἐτρά-
πετο ἐς ἀλκήν· Οὕτω καὶ Ἰνδοὶ
πάν-

πάντες ἐδεδούλωντο ἤδη τῇ γνώμῃ πρὸς Ἀλεξάνδρου τε καὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης.
4 Ὁ δὲ ἐπὶ Σάμβον αὖ ἦγε, τῶν ὀρίων Ἰνδῶν σατράπην ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντα, ὃς πεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, ὅτι Μουσικανὸν ἀφειμένον πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐπύθετο, καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ ἄρχοντα· τὰ γὰρ πρὸς Μουσικανὸν αὐτῷ πολέμια ἦν.
5 Ὡς δὲ ἐπέλαζεν ἤδη τῇ πόλει Ἀλέξανδρος, ἥντινα μητρόπολιν εἶχεν ἡ τοῦ Σάμβου χώρα (ὄνομα ἦν τῇ πόλει Σινδόμανα) αἵ τε πύλαι αὐτῷ ἀνοίγονται προσάγοντι, καὶ οἱ οἰκεῖοι τοῦ Σάμβου τά τε χρήματα ἀπηρίθμησαν καὶ τοὺς ἐλέφαντας μετὰ σφῶν ἄγοντες ἀπήντων.
6 οὐ γὰρ δὴ Ἀλεξάνδρῳ γε πολεμίως ἔχοντα Σάμβον φυγεῖν, ἀλλὰ Μουσικανοῦ τὴν ἄφεσιν δείσαντα.
7 Ὁ δὲ καὶ ἄλλην πόλιν ἐν τούτῳ ἀποστᾶσαν εἷλε, καὶ τῶν Βραχμάνων (οἳ δὴ σοφισταὶ τοῖς Ἰνδοῖς εἰσιν) ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως ἐγένοντο, ἀπέκτεινεν· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τῆς σοφίας, εἰ δή τις ἐστιν, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ξυγγραφῇ δηλώσω.

XVII. 1 Καὶ ἐν τούτῳ Μουσικανὸς αὐτῷ ἀφεστάναι ἐξήγγελτο· καὶ ἐπὶ τοῦτον μὲν ἐκπέμπει Πύθωνα τὸν Ἀγήνορος, σατράπην, ξὺν στρατιᾷ ἀποχρώσῃ.
2 Αὐτὸς δὲ τὰς πόλεις τὰς ὑπὸ Μουσικανῷ τεταγμένας, τὰς μὲν ἐξανδραποδίσας αὐτῶν κατέσκαψεν· εἰς ἃς

bum rursus copias ducit, quem montanis Indis satrapam constituerat, fugisseque acceperat, quum Musicanum ab Alexandro dimissum, suæque regioni præfectum audisset. Nam cum Musicano graves inimicitias gerebat. Postquam vero urbi quæ illius imperii caput est, (Sindomana ei nomen erat) appropinquavit, portæ urbis ei apertæ sunt, quique Sambo familiares ac domestici erant cum numeratâ pecuniâ & elephantis occurrerunt, declarantes Sambum non hostili animo in Alexandrum fugisse, sed Musicani dimissi metu. Quibus in fidem receptis, aliam quandam urbem quæ defecerat cepit, & Brachmanum nonnullos (qui quidem sophistæ sive sapientes apud Indos habentur) quos defectionis autores fuisse constabat, interfecit: de quorum sapientiâ, si modo ulla est, in Indicâ historiâ tractabimus.

XVII. Dum hæc geruntur, Musicani defectio nuntiatur (a). quapropter Pythone Agenoris filio, satrapa, cum idoneo exercitu in eum misso, ipse urbes Musicano subditas adortus, alias direptas subvertit, aliis præsidia

(a) *Curt.* 9, 8, 16.

Cap. XVI. 5. ἀπηρίθμησαν] Vulcanius legendum conjicit ἀναρίθμητα. *Blanckard.*

7. ἐν τούτῳ] *interea.*

sidia imposuit, arcesque in iis exstruxit. His gestis, ad castra & classem rediit, quo Musicanus à Pythone captus adducitur. Hunc Alexander crucifigi in suâ regione jubet, unaque cum eo quotquot Brachmanes Musicanum ad defectionem instigârant. Eodem tempore ad eum venit Pattalorum regulus (quam regionem Indum amnem in literæ Δ figuram secare dixi, majoremque quam est Ægyptium Delta efficere) se suasque ditiones Alexandri fidei committens, atque hunc quidem imperio suo restitutum, omnia quæ ad excipiendum exercitum necessaria essent parare jussit. Ipse Craterum Attali agmen ducentem & Meleagri atque Antigenis nonnullosque ex sagittariis, ex amicis etiam & aliis Macedonibus quos inutiles bello factos in Macedoniam ablegârat versus Arachotos & Zarangos, in Carmaniam proficisci, elephantosque ducere jubet. reliquo exercitui, præter eas copias quæ secum in maritimam oram navigabant, Hephæstionem præfecit. Pythoni verò, qui equestres jaculatores & Agrianas ducebat, in ulteriorem Indi

δὲ φρουρὰς εἰσήγαγε, καὶ ἄκρας
3 ἐξετείχισε. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπὶ τὸ στρατόπεδόν τε ἐπανῆκε, καὶ τὸν στόλον. ἔνθα δὴ Μουσικανός τε ξυλληφθεὶς ἄγεται πρὸς Πύθωνος· καὶ τοῦτον κρεμᾶσαι Ἀλέξανδρος κελεύει ἐν τῇ αὐτοῦ γῇ, καὶ τῶν Βραχμάνων ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως τῷ Μουσικανῷ κατέ-
4 στησαν. Ἀφίκετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παττάλων τῆς χώρας ἄρχων (ὃ δὴ τὸ Δέλτα ἔφην εἶναι τὸ πρὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιούμενον, μεῖζον ἔτι τοῦ Δέλτα τοῦ Αἰγυπτίου) καὶ οὗτος τήν τε χώραν αὐτοῦ ἐνεδίδου πᾶσαν, καὶ αὐτόν
5 τε καὶ τὰ αὐτοῦ ἐπέτρεψε. Τοῦτον μὲν δὴ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ ἐκπέμπει αὖθις, παραγγείλας παρασκευάζειν ὅσα ἐς ὑποδοχὴν τῇ στρατιᾷ·
6 αὐτὸς δὲ Κρατερὸν μὲν, τήν τε Ἀττάλου τάξιν ἄγοντα καὶ τὴν Μελεάγρου καὶ Ἀντιγένους καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ τῶν ἑταίρων τε καὶ ἄλλων Μακεδόνων ὅσους ἐς Μακεδονίαν ἀπομάχους ὄντας ἤδη ἔστειλε τὴν ἐπ' Ἀραχώτων καὶ Ζαράγγων ἔπεμπεν ἐς Καρμανίαν, καὶ τοὺς ἐλέφαντας τούτῳ ἄγειν ἔ-
7 δωκε· τὴν δὲ ἄλλην στρατιὰν, ὅση γε μὴ ξὺν αὐτῷ κατέπλει ὡς ἐπὶ θάλασσαν, Ἡφαιστίων ἐπετάχθη.
8 Πύθωνα δὲ τούς τε ἱππακοντιστὰς ἄγοντα καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἐς τὴν ἐπ-

Cap. XVII. 4. ἔφην] Supra lib. 5. cap. 3. extremo.
ἄρχων] Moeris vocatur a Curtio, 9, 8, 28.
6. ἔστειλε] Gronovius ex MSStis citat ἔστελλε, *quos inutiles jam bello factos in Macedoniam mittebat*, non vero jam miserat, quibus deducendis Craterus erat præpositus.
τὴν ἐπ' Ἀραχώτων] τὴν scil. ὁδόν.

ἐπέκεινα ὄχθην τοῦ Ἰνδοῦ διαβι-
βάσας, οὐχ ᾗπερ Ἡφαιστίων τὴν
στρατιὰν ἄγειν ἔμελλε, τάς τε ἐκτε-
τειχισμένας ἤδη πόλεις ξυνοικίσαι
ἐκέλευσε· καὶ εἰ δή τινα νεωτερίζοι-
το πρὸς τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, καὶ ταῦ-
τα ἐς κόσμον καταστήσαντα ξυμ-
βάλλειν οἱ ἐς τὰ Πάτταλα. Ἤδη 9
δὲ τρίτην ἡμέραν αὐτῷ τοῦ πλοῦ ἔ-
χοντι ἐξαγγέλλεται, ὅτι τῶν Πατ-
τάλων ὕπαρχος ξυλλαβὼν τῶν
Παττάλων τοὺς πολλοὺς, ἀποδε-
δρακὼς οἴχοιτο, ἀπολιπὼν τὴν χώ-
ραν ἔρημον· καὶ ἐπὶ τούτῳ πλείονι ἢ
πρόσθεν σπουδῇ κατέπλει Ἀλέξ-
ανδρος. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὰ Πάτ- 10
ταλα, τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν
ἔρημον καταλαμβάνει τῶν ἐνοι-
κούντων τε καὶ ἐπεργαζομένων. Ὁ 11
δὲ κατὰ δίωξιν τῶν φευγόντων ἐκ-
πέμψας τῆς στρατιᾶς τοὺς κουφο-
τάτους, ἐπεί τινες αὐτῶν ξυνελή-
φθησαν, ἀποπέμπει τούτους παρὰ
τοὺς ἄλλους, ἐντειλάμενος ἐπανι-
έναι θαῤῥοῦντας· εἶναι γὰρ αὐτοῖς 12
τήν τε πόλιν οἰκεῖν ὡς πρόσθεν, καὶ
τὴν χώραν ἐργάζεσθαι· καὶ ἐπαν-
ῆλθον οἱ πολλοὶ αὐτῶν.

XVIII. Αὐτὸς δὲ Ἡφαιστίωνι 1
προστάξας τειχίζειν ἐν τοῖς Παττ-
άλοις ἄκραν, ἀποπέμπει ἐς τὴν
ἄνυδρον τῆς πλησίον γῆς φρέατά
τε ὀρύξοντας, καὶ οἰκήσιμον τὴν
χώραν κατασκευάσοντας· καὶ τού- 2
τοις ἐπέθεντο τῶν προσχώρων τινὲς
βαρβάρων, καὶ ἔστι μὲν οὓς διέφθει-
ραν αὐτῶν ἄφνω προσπεσόντες,

ripam traducto, non eam quâ Hephæstion exercitum ducturus erat, ut colonos in urbes jam conditas ducat imperat, & siquid apud finitimos Indos novatum esset, rebus compositis ad Pattala se cum reliquis copiis conjungat. Quumque jam triduo navigasset, nuntiatum ei est, Pattalorum regulum, magnâ Pattalensium manu coactâ, regione destitutâ aufugisse. quo nuntio accepto Alexander properantius classem agit. Quumque Pattala pervenit, urbem incolis, agrum agricolis vacuum reperit. Inde expeditissimis quibusque è toto exercitu qui fugientes insequerentur missis, quum nonnulli eorum capti essent, confestim eos ad alios adhuc fugientes misit, qui illos ad reditum hortarentur. liberam enim illis fore ut antea & urbis habitationem & agri culturam, multique eorum rediêre.

XVIII. Deinde Hephæstione in Pattalis arcem ædificare jusso, alios in vicinam regionem quæ aquarum inopiâ laborabat mittit, qui puteos foderent, regionemque habitabilem facerent. Hos barbarorum finitimorum nonnulli ex improviso adorti, quum aliquot interfe-

11. θαῤῥοῦντας] *Redire eos fidenti animo jubens.*
12. οἱ πολλοὶ] *plerique.*

fecissent, multis etiam suorum desideratis, in solitudinem sese receperunt. Alexander, cognito barbarorum insultu, alias copias mittit quæ se prioribus adjungant, quo tutius opera jam incepta absolvant. Porro apud Pattala Indus amnis in duos ingentes fluvios scinditur, quorum uterque Indi appellationem ad mare usque retinet. Hoc loco etiam Alexander portum & navalia exstrui jussit. Quumque res omnes ex animi sententiâ succederent, statuit per ostium fluminis quod dextrorsum ferebatur mare petere. Itaque Leonnatum emittit cum mille equitibus & peditum graviter leviterque armatorum circiter VIII millibus, qui ad Pattala insulam classem promoveat. Ipse delectis navibus quæ velociores erant, ut biremibus & omnibus triginta remorum navibus, cercurisque nonnullis, per dexteriorem amnem vehi cœpit. Cæterum quum ipse neminem navigationis ducem haberet (Indi enim qui ea loca habitabant, profugerant) difficilis ea in-

πολλοὺς δὲ καὶ σφῶν ἀποβαλόντες,
3 ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον· ὥστε ἐπιτελεσθῆναι τοῖς ἐκπεμφθεῖσι τὰ ἔργα,
προσγενομένης αὐτοῖς καὶ ἄλλης
στρατιᾶς, ἣν Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τῶν βαρβάρων τὴν ἐπίθεσιν, ἔ-
4 στάλκει μεθέξοντας τοῦ ἔργου. Περὶ δὲ τοῖς Παττάλοις σχίζεται τοῦ
Ἰνδοῦ τὸ ὕδωρ ἐς δύο ποταμοὺς μεγάλους· καὶ οὗτοι ἀμφότεροι σώζουσι τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὄνομα, ἔστε ἐπὶ τὴν
θάλασσαν. ἐνταῦθα ναύσταθμόν τε
καὶ νεωσοίκους ἐποίει Ἀλέξανδρος.
5 Ὡς δὲ προὐκεχωρήκει αὐτῷ τὰ ἔργα, ὁ δὲ καταπλεῖν ἐπενόει ἔστε ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐν δεξιᾷ ῥέοντος
6 ποταμοῦ ἐς τὴν θάλασσαν· Λεοννάτον μὲν δή, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἱππέων ἐς χιλίους καὶ τῶν ὁπλιτῶν τε
καὶ ψιλῶν ἐς ὀκτακισχιλίους, κατὰ
τὴν νῆσον τὰ Πάτταλα ἐκπέμπει
7 ἀντιπαράγειν τῷ στόλῳ· αὐτὸς δὲ
τὰς μάλιστα τῶν νεῶν ταχυναυτούσας ἀναλαβών, ὅσαι τε ἡμιόλιαι,
καὶ τὰς τριακοντόρους πάσας, καὶ
τῶν κερκούρων ἔστιν οὕς, ἔπλει κατὰ
8 τὸν ποταμὸν, τὸν ἐν δεξιᾷ· Οὐκ ἔχοντι δὲ αὐτῷ ἡγεμόνα τοῦ πλοῦ,
ὅτι πεφεύγεσαν οἱ ταύτῃ Ἰνδοί, ἀπο-
9 ρώτερα τὰ τοῦ κατάπλου ἦν· χειμὼν

CAP. XVIII. 5. ὁ δὲ καταπλεῖν] *ipse navigare cogitabat usque ad ostium fluminis dextrorsum fluentis in mare.* Ἐς τὴν θάλασσαν referenda ad ῥέοντος, καταπλεῖν vero ad ἔς τε ἐπὶ τὴν ἐκβολήν.

6. κατὰ τὴν νῆσον] Græca volunt, qui in insula Pattalis e regione classis procederet. Sic alibi ἀντιπαριέναι. Nec male Facius, *per Pattala insulam misso, ut pariter cum classe progrederetur.* Gronov.

9. τῷ ῥόῳ] *decursui fluminis.*

κοῖλόν τε ἐποίει] Eodem sensu κοῖλος usurpatur Polybio lib. 1. cap. 60. pag. 86. l. 12. σφίσι δὲ δυσχερῆ γινόμενον τὸν ἀνάπλουν πρὸς ἀντίον τὸ πνεῦμα κοίλης καὶ τραχείας οὔσης τῆς θαλάττης. *Suis vero difficilem navigationem*

μόν τε ἐπιγίγνεται ἐς τὴν ὑςεραίαν
ἀπὸ τῆς ἀναγωγῆς, καὶ ὁ ἄνε-
μος τῷ ῥόῳ πνέων ὑπεναντίος κοῖ-
λόν τε ἐποίει τὸν ποταμὸν, καὶ
τὰ σκάφη διέσειεν, ὥςτε ἐπόνη-
σαν αὐτῷ αἱ πλεῖςαι τῶν νεῶν.
τῶν δὲ τριακοντόρων ἐςὶν. αἱ καὶ
πάντη διελύθησαν. ἔφθασαν δὲ ἐπ-
οκείλαντες αὐτὰς, πρὶν παντά-
πασι διαπεσεῖν ἐν τῷ ὕδατι. Ἕτε- 10
ραι οὖν ξυνεπήγνυντο. καὶ τῶν
ψιλῶν τοὺς κουφοτάτους ἐκπέμ-
ψας ἐς τὴν προσωτέρω τῆς ὄχθης
χώραν, ξυλλαμβάνει τινὰς τῶν
Ἰνδῶν, καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦδε ἐξη-
γοῦντο αὐτῷ τὸν πόρον. Ὡς δὲ 11
ἧκον ἵναπερ ἀναχεῖται ἐς εὖρος ὁ
ποταμὸς, ὡς καὶ διακοσίους ταύτῃ
ςαδίους ἐπέχειν, ᾗπερ εὐρύτα-
τος αὐτὸς αὐτοῦ ἦν, τό, τε πνεῦ-
μα κατῄει μέγα ἀπὸ τῆς ἔξω θα-
λάσσης, καὶ αἱ κῶπαι ἐν κλύδωνι
χαλεπῶς ἀνεφέροντο, ξυμφεύ-
γουσιν αὖ ἐς διώρυχα, ἐς ἥν τι-
να οἱ ἡγεμόνες αὐτῷ καθηγήσαν-
το.

XIX. Ἐνταῦθα ὁρμισάντων, 1
τὸ πάθημα ἐπιγίγνεται τῆς με-

primis fuit(a). Postridie enim quam solverant ora tempestas, ventusque æstui contrarius cavas undas ciebat, navesque inter se collidebat: adeo ut pleræque quassatæ, nonnullæ vero ex triginta remorum navibus prorsus dissipatæ fuerint, ægreque ad ripam, priusquam a vorticibus plane absorberentur, appulsæ sint. Aliis igitur navibus fabricatis, & nonnullis qui inter levis armaturæ milites expeditissimi essent in remotiora ultra ripam emissis, Indos aliquot cepit, quibus deinceps in eo flumine navigationis ducibus est usus. Postquam verò illuc perventum est, ubi amnis latitudo in cc stadia extenditur, quâ nimirum parte amplissimus est, quum ventus à mari vehementior incumberet, remique ægre procellas retundere possent, rursus in sinum quendam quem duces navigationis iis præmonstrarunt se recipiunt.

XIX. Ibi quum in statione essent, in novum metum in-

(a) Curt. 9, 9, 1.

tem futuram ventis adversis, & mari modo dehiscente, modo asperius intumente.

διελύθησαν] *dissolutæ, laceratæ sunt.*

διαπεσεῖν] *priusquam penitus dilaberentur in aqua.*

11. ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάσσης] *ab exteriori mari.* Ita distinguitur ab interiori sive mediterraneo, quod τὴν ἐντὸς θάλασσαν vocat 6, 1, 4.

αἱ κῶπαι] *remi ægre inter fluctus tollerentur in altum.* Sic 6, 5, 4. & Thucyd pag. 76. τὰς κώπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλυδωνίῳ ἀναφέρειν. *Gronov.*

Cap. XIX. 1. ἐνταῦθα] *Ibi quum in statione essent, accidit id quod in magno mari* (non scilicet item in mediterraneo, & inprimis Ægæo, ubi vivunt Macedones & Græci) *accidere solet*, nempe *refluxus, sic ut in sicco ipsis destituerentur naves, quod quum Alexandri comitibus antehac ignoratum esset, non parum eos res ista perculit. Idem.*

inciderunt. Recedente enim æstu naves siccæ in limo hærebant (a). quod quum Græci antea ignorassent, tanto majori illis admirationi fuit; multo tamen majori, quum stato tempore recurrens æstus naves sublevavit: & quidem quæ limo firmiter insederant naves, citra ullum detrimentum sublatæ rursus navigarunt. quæ vero in sicciore terrâ parum firmiter hæserant, earum aliæ recurrentis æstus impetu raptæ, invicem illisæ sunt, aliæ in ripam propulsæ dissiluerunt. His omnibus pro eo ac tempus ferebat reparatis, Alexander duabus cercuris aliquos secundo flumine præmittit qui insulam explorent, in quam indigenæ ajebant ipsi descendendum esse ad Oceanum naviganti. Eam insulam Cillutam vocabant. Qui postquam renuntiaverunt ipsam insulam magnam esse, portusque commodos & aquam habere, reliquam classem eo agi jubet. Ipse cum lectioribus navibus ulterius progreditur, exploraturus an eâ parte quâ flumen in mare exit facilis classi transitus futurus es-

γνώμης ἐκλιπούσης ἡ ἀμπωτις. ὥστε ἐπὶ ξηροῦ ἀπελείφθησαν αὐτοῖς
2 αἱ νῆες. Καὶ τοῦτο οὐ πρότερον ἐγνωκόσι τοῖς ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον, ἔκπληξιν μὲν καὶ αὐτὸ οὐ σμικρὰν παρέσχε· πολὺ δὲ δὴ ἔτι μείζονα, ἀπό τε διελθούσης τῆς ὥρας προσῄει τε τὸ ὕδωρ, καὶ τὰ σκάφη με-
3 τεωρίζοντο. Ὅσαι μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐν τῷ πηλῷ ἑδραίως κατέλαβον, αὗται δὲ ἀβλαβῶς τε ἐμετεωρίσθησαν, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν παθοῦσαι,
4 ἔπλεον αὖθις· ὅσαι δὲ ἐν ξηροτέρᾳ τε τῇ γῇ, καὶ οὐ βεβαίως γε τὴν στάσιν ἔχουσαι ὑπελείφθησαν, αὗται δὲ ἀθρόου ἐπελθόντος τοῦ κύματος, αἱ μὲν αὐτῶν ἐμπεσοῦσαι ἐς ἀλλήλας, αἱ δὲ πρὸς τῇ γῇ ἀραχθεῖσαι
5 ξυνετρίβησαν. Ταῦτά τε οὖν ἐπεσκεύασεν Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν παρόντων, καὶ ἐν κερκούροιν δυοῖν προπέμπει κατὰ τὸν ποταμὸν τοὺς κατασκεψομένους τὴν νῆσον, ἐς ἥν τινα οἱ ἐπιχώριοι ἔφασκον ὁρμιστέα εἶναι αὐτῷ κατὰ τὸν πλοῦν
6 τὸν ἐς τὴν θάλασσαν. Κίλλουτα δὲ τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα ἔλεγον. Ὡς δὲ ἐξηγγέλθη ὅτι ὅρμοι τε ἐν τῇ νήσῳ εἰσὶ, καὶ αὐτὴ μεγάλη, καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλλος αὐτῷ στόλος ἐς τὴν νῆσον κατέσχεν· αὐτὸς δὲ ταῖς ἄριστα πλεούσαις τῶν νεῶν ἐπέκεινα προὐχώρει, ὡς ἀπιδεῖν τοῦ

πο-

(a) *Curt.* 9, 9, 9.

2. ἀπό τε διελθούσης] Non cohærent ista Græca, & necessario cum omnibus scriptis lege ὁπότε, neque sane aliud exprimit interpres. *Gronov.*
3. ὅσαι μὲν δὴ] MS. opt. ὅσαις -- ἑδραίως κατέλαβεν, Scil. τὸ ὕδωρ. *Idem.*
4. αἱ μὲν αὐτῶν ἐμπεσοῦσαι] *aliæ quidem invicem illisæ, aliæ vero ad terram propulsæ dissiluerunt.* Ututræque intelligantur dissiluisse.
5. τὸν ἐς τὴν θάλασσαν] Opt. τὸν ἐπὶ θάλασσαν. *Gronov.*
6. κατέσχεν] *tendebat, cursum dirigebat.* Sic Act. XXVII. 40. Vide Indicem.

ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν θά-
λασσαν, εἰ παρέχοι τὸν ἔκπλουν εὔ-
πορον. Προελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς νήσου 7
σταδίους ὅσον διακοσίους, ἀφορῶσιν
ἄλλην νῆσον ταύτην ἤδη ἐν τῇ θαλάσ-
σῃ· τότε μὲν δὴ ἐπανῆλθον ἐς τὴν ἐν τῷ 8
ποταμῷ νῆσον· καὶ πρὸς τοῖς ἄκροις
αὐτῆς καθορμισθεὶς, θύει τοῖς θεοῖς Ἀ-
λέξανδρος, ὅσοις ἔφασκεν ὅτι παρὰ
τοῦ Ἄμμωνος ἐπηγγελμένον ἦν θῦ-
σαι αὐτῷ. Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν κατέ- 9
πλει ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐν τῷ πόν-
τῳ νῆσον· καὶ προσχὼν καὶ ταύτῃ,
ἔθυε καὶ ἐνταῦθα ἄλλας αὖ θυσίας,
ἄλλοις τε θεοῖς καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· καὶ
ταύτας δὲ κατ' ἐπιθεσπισμὸν θύει τοῦ
Ἄμμωνος. Αὐτὸς δὲ ὑπερβαλὼν τοῦ 10
Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰς ἐκβολὰς, ἐς τὸ
πέλαγος ἀνέπλει, ὡς μὲν ἔλεγεν, ἀπ-
ιδεῖν εἴ πού τις χώρα πλησίον ἀνί-
σχει ἐν τῷ πόντῳ· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, οὐχ
ἥκιστα ὡς πεπλευκέναι τὴν μεγάλην
τὴν ἔξω Ἰνδῶν θάλασσαν λέγοιτο.
Ἐνταῦθα ταύρους τε σφάξας τῷ Πο- 11
σειδῶνι, ἀφῆκεν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ
σπείσας ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, τήν τε φιάλην
χρυσῆν οὖσαν, καὶ κρατῆρας χρυ-

set: progressusque ab insulâ cc circiter stadia, aliam insulam prospicit jam in mari sitam. Tum ad priorem fluminis insulam redit, atque ad ejus promontoria appulsus, diis quibus ab Hammone se sacrificare jussum esse dicebat, sacrum facit. Postero die ad aliam in Oceano sitam insulam navigat. quo ubi venit, aliis hostiis, aliis etiam diis, alio quoque modo sacrificat, id quoque ex Hammonis oraculo facere se prædicans. Ipse Indi amnis ostia prætergressus in vasto pelago navigavit, exploraturus (ut ipse quidem dicebat) an aliqua regio vicina in mari appareret: meo vero judicio, præcipue ut in Oceano qui ultra Indos est navigasse diceretur. Ibi tauros Neptuno cæsos in mare projecit, libationeque sacrificio superadditâ, phialam auream &

9. ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλην] *ad illam alteram*, cujus modo facta mentio 7. uti indicat articulus.

κατ' ἐπιθεσπισμὸν θύει] Opt. θύειν, ut referatur ad superius ἔφασκε. *Gronov.*

10. ὑπερβαλὼν] *Evectus os ejus* quadraginta stadia *processit in mare*. Ita verterim ex Curtio 9, 9. 27. Neque enim ἐς τὸ πέλαγος ἀνέπλει notat ubi, sed quo navigarit.

τὴν ἔξω Ἰνδῶν θάλασσαν] Vulcanius videtur ita consideravisse, quasi voces ἔξω Ἰνδῶν conjunxerit, & tali modo nunc ultra Indos navigatio Alexandri se extenderit, prout apud poëtam *extra sidera tellus*. Sed non ita intelligit Arrianus ponens *mare externum* & quidem *Indorum*, quum ejus ora ab diversis possideatur gentibus. Ἰνδῶν θάλασσαν separatim habes apud nostrum, sicut etiam separatim τὴν ἔξω θάλασσαν. *Gronov.*

λέγοιτο.] In Optimo & duobus aliis, sed & Basileensi editione id verbum non legitur, & illepide adtextum est. *Idem.*

11. τήν τε φιάλην] *& phialam illam, quæ aurea erat*. Ex articulo τὴν intelligitur, illam ipsam phialam in mare projecisse, qua libaverat.

& crateras aureos gratias agens in undas immisit. precatus ut exercitum navalem, quem cum Nearcho in sinum Persicum atque ostia Euphratis & Tigris mittere statuerat, salvum & incolumem traducat.

XX. Post hæc Pattala reversus, arcem exædificatam reperit, & Pythonem cum copiis rediisse, omnibus iis rebus ad quas missus fuerat peractis (*a*). Igitur Hephæstioni portus & navalium struendorum negotio dato (statuerat enim partem classis ad urbem Pattala, ubi Indus amnis dividitur, relinquere) ipse per alias Indi fauces rursus in Oceanum navigat, ut quâ parte facilior minusque vehemens ejus in mare irruptio sit cognoscat. Distant autem inter se duo hæc Indi amnis ostia stadiis MDCCC. Quumque jam non procul à faucibus fluminis abesset, ad magnum quendam lacum pervenit, qui aut ab ipso flumine late diffuso efficitur, aut ab aquis ex circumvicinis locis influentibus, flumenque auctius & marino sinui perquam simile reddentibus. Nam & pis-

(*a*) *Curt.* 9, 10, 1.

σοὺς ἐνέβαλλεν ἐς τὸν πόντον χα-
12 ριστήρια· εὐχόμενος σῶόν οἱ παρα-
πέμψαι τὸν στρατὸν τὸν ναυτικὸν,
ὅντινα ξὺν Νεάρχῳ ἐπενόει στέλ-
λειν ὡς ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περσι-
κὸν, καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ τε Εὐ-
φράτου καὶ τοῦ Τίγρητος.

1 XX. Ἐπανελθὼν δὲ ὀπίσω ἐς
τὰ Πάτταλα, τήν τε ἄκραν τετει-
χισμένην καταλαμβάνει, καὶ Πύ-
θωνα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἀφιγμένον, καὶ
τούτῳ ξύμπαντα καταπεπραγμέ-
2 να ἐφ' οἷσπερ ἐστάλη. Ἡφαιστίων
μὲν δὴ ἐτάχθη παρασκευάζειν τὰ
πρὸς τὸν ἐκτειχισμὸν τοῦ ναυστάθ-
μου καὶ τῶν νεωσοίκων τὴν κατα-
σκευήν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα ἐπενόει
στόλον ὑπολείπεσθαι νεῶν οὐκ ὀλί-
γων πρὸς τῇ πόλει τοῖς Παττάλοις,
ἵναπερ ἐσχίζετο ὁ ποταμὸς ὁ Ἰν-
3 δός. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ ἕτερον στό-
μα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ κατέπλει
αὖθις ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν,
ὡς καταμαθεῖν ὅπῃ εὐπορώτερον ἡ
ἐκβολὴ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς πόντον γίνεται·
ἀπέχει δὲ ἀλλήλων τὰ στόματα
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς σταδίους
μάλιστα ὀκτακοσίους καὶ χιλίους.
4 Ἐν δὲ τῷ κατάπλῳ ἀφίκετο τῆς
ἐκβολῆς τοῦ ποταμοῦ ἐς λίμνην
μεγάλην, ἥντινα ἀναχεόμενος ὁ
ποταμὸς, τυχὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν πέ-
ριξ ὑδάτων ἐμβαλόντων ἐς αὐτὴν,
με-

CAP. XX. 3. *κατὰ τὸ ἕτερον στόμα*] *per alterum os*, Duobus enim ostiis in mare evolvitur Indus.

εὐπορώτερον] Opt. cum Augustano *εὐπορωτέρα*. *Gronov.*

4. *τῆς ἐκβολῆς*] Hoc conjungendum vel cum *κατάπλῳ*, vel cum *ἀφίκετο*, ut sensus sit, in ostio fluminis ipsum pervenisse ad lacum, si modo verbum hunc casum recipit.

μεγάλην τε] lacum reddit auctiorem.

μεγάλην τε ποιεῖ καὶ κόλπῳ θαλάσ-
σης μάλιστα ἐοικυῖαν· καὶ γὰρ ἰχθύες
ἤδη ἐν αὐτῇ τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐ-
φαίνοντο, μείζονες τῶν ἐν τῇ ἡμετέ-
ρᾳ θαλάσσῃ. Προσορμισθεὶς οὖν κατὰ 5
τὴν λίμνην, ἵνα περ οἱ καθηγεμόνες
ἐξηγοῦντο, τῶν μὲν στρατιωτῶν τοὺς
πολλοὺς καταλείπει σὺν Λεοννάτῳ
αὐτοῦ, καὶ τοὺς κερκούρους ξύμπαν-
τας. αὐτὸς δὲ ταῖς τριακοντόροις τε 6
καὶ ἡμιολίαις ὑπερβαλὼν τὴν ἐκβο-
λὴν τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ προελθὼν καὶ ταύ-
τῃ ἐς τὴν θάλασσαν, εὐπορωτέραν τε
κατέμαθε τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ πο-
ταμοῦ ἐκβολήν. Καὶ αὐτὸς προσορ- 7
μισθεὶς τῷ αἰγιαλῷ, καὶ τῶν ἱπ-
πέων τινὰς ἅμα οἷ ἔχων, παρὰ θά-
λασσαν ᾔει σταθμοὺς τρεῖς, τήν τε χώ-
ραν ὁποία τις ἐστὶν ἡ ἐν τῷ παράπλῳ
ἐπισκεπτόμενος, καὶ φρέατα ὀρύτ-
τεσθαι κελεύων, ὅπως ἔχοιεν ὑδρεύε-
σθαι οἱ πλέοντες. αὐτὸς μὲν δὴ ἐπαν- 8
ελθὼν ἐπὶ τὰς ναῦς, ἀνέπλει ἐς τὰ
Πάτταλα· μέρος δέ τι τῆς στρατιᾶς τὰ
αὐτὰ ταῦτα ἐργασομένους, κατὰ
τὴν παραλίαν ἔπεμψεν, ἐπανιέναι
καὶ τούτοις προστάξας ἐς τὰ Πάτ-
ταλα. Αὖθις δὲ ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην κα- 9
ταπλεύσας, ἄλλον ναύσταθμον καὶ
ἄλλους νεωσοίκους ἐνταῦθα κατε-
σκεύασε, καὶ φυλακὴν καταλιπὼν τῷ
χωρίῳ, σῖτόν τε ὅσον καὶ ἐς τέσσαρας

ces marini jam in eo conspiciebantur, majores quam nostrum mare fert. Ad eam itaque lacus partem quam duces navigationis monstrabant appulsus, plerosque militum cum Leonnato ibi relinquit, cercurosque omnes: ipse verò cum aliquot navibus triginta remorum & biremibus superato fluminis ostio, eâ quoque parte in Oceanum excurrit, faciliusque eâ parte classem in mare deduci posse cognovit. Deinde in littus cum equitibus aliquot egressus, ad maris oram tridui iter fecit, & regionis quam adnavigabat ratione exploratâ, puteos complures effodi jubet, unde aqua classi suppetere posset (*a*). Hinc conscensis rursus navibus Pattala remeat: mox partem exercitus ad puteos illos effodiendos in maritimam oram misit, mandatis additis, ut absoluto opere Pattala redeant. Ipse denuo in lacum navigans, alium portum aliaque navalia exstruxit: præsidioque ibidem relicto,

(*a*) *Curt.* 9, 10; 2.

6. ταῖς τριακοντόροις] Articulus ταῖς non videtur admittere vocabulum *aliquot* a Vulcanio insertum.

τὴν ἐπὶ τάδε] *citerius Indi ostium*, dextrum nempe, quod citerius appellatur respectu Græciæ, a qua sinistrum erat remotius, quod proinde ulterius diceretur.

7. ἐπισκεπτόμενος] Duo in terrestri hoc itinere fecit Alexander, ut & regionis naturam cognosceret, & puteos effodi juberet.

8. μέρος δὲ] αὐτὸς μὲν, μέρος δὲ, *ipse quidem reversus ad naves, Pattala remeabat, partem autem exercitus* &c. Illud *mox* turbat nonnihil sensum.

καὶ τούτοις] *& ipsi*, sequentes Alexandrum.

cto, frumentum in quatuor menses convexit, aliaque ad navigationem necessaria paravit.

XXI. Erat vero id anni tempus ad navigandum ineptum. Etesiæ enim spirabant, qui quidem eâ anni parte non à septentrione ut apud nos, sed ab Oceano ex austro potissimum exsurgunt. Siquidem ab initio hyemis, quæ simul cum occasu Plejadum incipit, ad solstitium hybernum usque navigabilem iis in locis Oceanum esse narrabant. Tum enim temporis quum regio multis pluviis madet, lenes auras excitari, & ad navigationem tam remis quam velis faciendam accommodatas. Nearchus itaque classis præfectus tempus ad navi-

μῆνας ἐξαρκέσαι τῇ στρατιᾷ ἐσηγάγετο, καὶ τἄλλα ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ παρεσκεύασεν.

1 XXI. Ἦν δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν πλοῦν· οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι κατεῖχον, οἳ δὴ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἄρκτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μά-

2 λιστα ἄνεμον ἵστανται. Ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος τῆς ἀρχῆς, τὸ ἀπὸ Πλειάδων δύσεως, ἔστε ἐπὶ τροπὰς ἃς ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει, πλώϊμα εἶναι ταύτῃ ἐξηγ-

3 γέλλετο. Τότε γὰρ κατὰ γῆν μᾶλλον, οἷα δὴ πολλῷ ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένην, αὔρας ἵστασθαι μαλθακὰς, καὶ ἐς τὸν παράπλουν ταῖς τε κώπαις καὶ τοῖς ἱστί-

4 οις ξυμμέτρους. Νέαρχος μὲν δὴ ἐπι-

CAP. XXI. 1. Κατὰ νότον] ab ea parte Oceani, quæ est versus austrum. Nam idem Oceanus & Orientem spectat. Pro κατέχειν Polybius ἐπέχειν dicit lib. 5. cap. 5. p. 494. init. Ἀνακλεῦσαι ἐκεῖθεν τῶν ἐτησίων ἐπεχόντων, ἀδύνατον. *Redire inde flantibus Etesiis nullo modo poteras.* De his etesiis navigationem impedientibus & infra meminit. Ind. 21, 1.

Ἵστανται] Idem hoc στάσιν ἔχειν est Polybio l. 5. c. 5. p. 493. lin. 13. a fine. Ὅτι τῶν ἐτησίων ἤδη στάσιν ἐχόντων δυνατὸν ἐστι τὴν παρακομιδὴν ἐκ τῆς Κεφαλληνίας εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐν ἡμέρᾳ ποιήσασθαι μιᾷ. *Cum jam Etesiarum flatus vigerent, posse uno die a Cephallenia in Messeniam trajici.*

2. τῆς ἀρχῆς] Cum in omnibus MSStis Gronovius invenerit τὴν ἀρχὴν, quod notat *omnino, utique, prorsus*, hæc ita verti debuisse ait: *sed ab hieme, utique* vel *prorsus per id tempus, quod est ab occasu Plejadum ad hibernum solstitium.* Ut hoc dicatur, si non ab illo tempore, quo tempestates hibernæ sæpe oriuntur ante Astronomicum hiemis initium, quod est occidente sidere Vergiliarum, certe ab occasu earundem mare navigabile esse.

πλειάδων] Ita Curt. 5, 6, 12, *sub ipsum Vergiliarum sidus.* Polyb. lib. 3. cap. 54. init. Τῆς δὲ χιόνος ἤδη περὶ τοὺς ἄκρους ἀθροιζομένης, διὰ τὸ συνάπτειν τὴν τῆς Πλειάδος δύσιν. *Quoniam multa jam in summis montibus* (Alpium) *nix erat occidente sidere Vergiliarum.* Lib. XXI, 35. *occidente jam sidere Vergiliarum.* Plinius 2. 47. *Vergiliarum occasus hyemem inchoat.* Vid. Freinsh. ad Curt. Idem Plin. 12, 29. *Vergiliarum exortu æstas incipit, occasu hyems.* Polyb. lib. 5. init. περὶ τὴν τῆς πλειάδος ἐπιτολὴν, *in Vergiliarum exortu*, i. e. ἀρχομένης τῆς θερείας, incipiente æstate, uti idem paulo post ait.

3. Κατὰ γῆν] *in terra.* Ita κατὰ multis in locis usurpatur, quæ in indicem congessimus. *Tunc enim in terra magis*, quam alio anni tempore, *utpote multis pluviis madida, auras existere lenes.*

ἐπισχεῖν τῷ ναυτικῷ προσέμενε
τὴν ὥραν τοῦ παράπλου. αὐτὸς
δὲ ἄρας ἐκ Παττάλων, ἔστε μὲν ἐ-
πὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀράβιον ξὺν
τῇ στρατιᾷ πάσῃ προὐχώρει. Ἐκεῖ- 5
θεν δὲ ἀναλαβὼν τῶν ὑπασπιστῶν
τε καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας
καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων
τὰς τάξεις καὶ τῆς ἵππου τῆς ἑται-
ρικῆς τό, τε ἄγημα καὶ ἴλην ἀφ᾽
ἑκάστης ἱππαρχίας καὶ τοὺς ἱππο-
τοξότας ξύμπαντας, ὡς ἐπὶ τὴν
θάλασσαν ἐν ἀριστερᾷ ἐτράπετο,
ὕδατά τε ὀρύσσειν, ὡς κατὰ τὸν 6
παράπλουν ἄφθονα εἶναι τῇ στρατιᾷ
τῇ παραπλεούσῃ, καὶ ἅμα ὡς τοῖς
Ὠρείταις, τοῖς ταύτῃ Ἰνδοῖς αὐ-
τονόμοις ἐκ πολλοῦ οὖσιν, ἄφνω
ἐπιπεσεῖν, ὅτι μηδὲν φίλιον αὐτοῖς
ἐς αὐτόν τε καὶ τὴν στρατιὰν ἐπέ-
πρακτο· τῆς δὲ ὑπολειφθείσης δυ-
νάμεως Ἡφαιστίων ἀφηγεῖτο. Ἀ- 7
ραβῖται μὲν δή, ἔθνος καὶ τοῦτο αὐ-
τόνομον τῶν περὶ τὸν Ἀράβιον πο-
ταμὸν νεμομένων, οὔτε ἀξιόμαχοι
δόξαντες εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, οὔτε
ὑποδῦναι ἐθελήσαντες, ὡς προσά-
γοντα ἐπύθοντο Ἀλέξανδρον, φεύ-
γουσιν ἐς τὴν ἔρημον. Ἀλέξανδρος 8
δὲ διαβὰς τὸν Ἀράβιον ποταμόν,
στενόν τε καὶ ὀλίγου ὕδατος, καὶ
διελθὼν ἐν νυκτὶ τῆς ἐρήμου τὴν
πολλήν, ὑπὸ τὴν ἕω πρὸς τῇ οἰκου-
μένῃ ἦν· καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς ἐν τά- 9
ξει ἐκέλευσεν ἕπεσθαι, τοὺς δὲ ἱπ-
πέας ἀναλαβὼν αὐτός, καὶ ἐς ἴλας-

gandum opportunum expectabat (a). Ipse ex Pattalis solvens, ad Arabium amnem cum toto exercitu processit. Inde assumtâ scutatorum & sagittariorum dimidiâ parte agminibusque eorum qui pedites amici vocantur, agemate etiam equitatus ex amicis & ex singulis præfecturis equitum turmâ unâ equestribusque sagittariis omnibus, ad Oceanum lævam versus convertitur: puteosque fodi jussit, ut exercitui præternaviganti aqua abunde suppeteret, simulque ut Oritas, Indorum gentem jam inde à multo tempore liberam, insperato adoriretur: quod nullam amicitiæ erga se aut exercitum significationem edidissent. Reliquas copias Hephæstioni ducendas tradit (b). Cæterum Arabitæ, ipsi quoque liberi, Arabium flumen accolentes, quum neque satis virium haberent ut cum Alexandro confligerent, neque tamen sese subjicere ei vellent, simulatque eum cum exercitu adventare senserunt, in solitudines aufugerunt. Alexander transito amne, qui & angustus & modicæ altitudinis erat, magnam solitudinis partem eâ nocte transgressus, sub auroram cultæ habitatæque regioni ap-

(a) Curt. 9,10,3. (b) Curt. 9,10,6.

6. ὕδατά τε ὀρύσσειν] ut & puteos effoderet, simulque Oritas subito adoriretur. His enim duabus de caussis in terram egressus est. Sic cap. seq. §4 τό, τε ναυτικὸν ὑπομένειν.

appropinquavit. Tum peditibus instructâ acie sequi jussis, ipse sumtis equitibus, iisque per turmas distributis atque expansis, ut magnam campi partem occuparent, Oritarum fines invadit. Plerique eorum qui ad arma confugerant ab equitatu cæsi: non pauci etiam vivi in potestatem venerunt. Post hæc modico fluvio reperto, juxta eum castra locat. Deinde ubi Hephæstion cum reliquis copiis advenit, ulterius progressus est. Quumque ad pagum quendam venisset, qui erat ejus gentis maximus, (Rambacia ei nomen erat) situm loci laudavit, urbemque magnam & opulentam, coloniâ in eam deductâ, fore judicabat. Atque Hephæstioni quidem id negotii dat.

XXII. Ipse sumtâ rursus secum scutatorum atque Agrianum dimidiâ parte, equitumque agemate & sagittariis equestribus, ad fines Gadrosorum atque Oritarum contendit, qua angustus ad eos aditus patere nuntiabatur. ad quem Oritæ Gadrosis conjuncti castra locârant, Alexandrum transitu prohibituri. Atque ii quidem acie instructâ stantes, simulac adventare Alexandrum audierunt, deserto præsidio ex angustiis profugerunt. At vero duces Oritarum ad eum profecti, & se & gentem in ejus potestatem dederunt. His impe-

καταγείμας, ὅπως ἐπιπλεῖστον τοῦ πεδίου ἐπέχοιεν, ἐπῄει τὴν
10 χώραν τῶν Ὠρειτῶν. Ὅσοι μὲν δὴ ἐς ἀλκὴν ἐτράποντο αὐτῶν, κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες
11 ἑάλωσαν. Ὁ δὲ, τότε μὲν κατεστρατοπέδευσε πρὸς οὐ πολλῷ ὕδατι· ὡς δὲ καὶ οἱ περὶ Ἡφαιστίωνα αὐτῷ ὁμοῦ δὴ ἦσαν,
12 προὐχώρει ἐς τὸ πρόσω. Ἀφικόμενος δὲ ἐς κώμην, ἥπερ ἦν μεγίστη τοῦ ἔθνους τοῦ Ὠρειτῶν (Ῥαμβακία ἐκαλεῖτο ἡ κώμη) τόν τε χῶρον ἐπῄνεσε, καὶ ἐδόκει ἂν αὐτῷ πόλις ξυνοικισθεῖσα, μεγάλη καὶ εὐδαίμων γενέσθαι· Ἡφαιστίωνα μὲν δὴ ἐπὶ τούτοις ὑπελείπετο.

1 XXII. Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν αὖθις τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Ἀγριάνων τοὺς ἡμίσεας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων καὶ τοὺς ἱπποτοξότας, προῄει ὡς ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν τε Γαδρωσῶν καὶ Ὠρειτῶν, ἵναπερ στενή τε ἡ πάροδος αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ Ὠρεῖται τοῖς Γαδρωσοῖς ξυντεταγμένοι πρὸς τῶν στενῶν στρατοπεδεύειν, ὡς εἴρξοντες τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον· καὶ ἦσαν μὲν ταύτῃ
2 τεταγμένοι. Ὡς δὲ προσάγων ἤδη ἐξηγγέλλετο, οἱ μὲν πολλοὶ ἔφυγον ἐκ τῶν στενῶν, λιπόντες τὴν φυλακήν· οἱ δὲ ἡγεμό-

11. ὁμοῦ δὴ] Optimus ὁμοῦ ἤδη. *Gronov.*
Cap. XXII. 1. πρὸς τῶν στενῶν] Optimus στενωπῶν, nec rejiciendum puto, etsi semel modo notatum. Sed & plerique MSSti πρὸ τῶν. *Idem.*

μόνες τῶν Ὠρειτῶν ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ ἔθνος ἐνδιδόντες. Τούτοις μὲν δὴ προσ- 3
τάττει, ξυγκαλέσαντας τὸ πλῆθος τῶν Ὠρειτῶν, πέμπειν ἐπὶ τὰ σφέτερα ἤθη, ὡς δεινὸν οὐδὲν πεισομένους· σατράπην δὲ καὶ τού- 4
τοις ἐπιτάσσει Ἀπολλοφάνην, καὶ ξὺν τούτῳ ἀπολείπει Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα ἐν Ὤροις, ἔχοντας τούς τε Ἀγριάνας ξύμπαντας καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ τῶν ἱππέων καὶ ἄλλους πεζούς τε καὶ ἱππέας Ἕλληνας μισθοφόρους· τό, τε ναυτικὸν ὑπομένειν 5
ἔστ' ἂν περιπλεύσῃ τὴν χώραν, καὶ τὴν πόλιν ξυνοικίζειν. καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ὠρείτας κοσμεῖν, ὅπως μᾶλλόν τι προσέχοιεν τῷ σατράπῃ τὸν νοῦν. Αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ 6
τῇ πολλῇ (καὶ γὰρ καὶ Ἡφαιστίων ἀφίκετο ἄγων αὐτῷ τοὺς ὑπολειφθέντας) προυχώρει ὡς ἐπὶ Γαδρωσοὺς, ἔρημον τὴν πολλήν· καὶ ἐν 7
τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ λέγει Ἀριστόβουλος σμύρνης πολλὰ δένδρα πεφυκέναι, μείζονα ἢ κατὰ τὴν ἄλλην σμύρναν· καὶ τοὺς Φοίνικας τοὺς 8
κατ' ἐμπορίαν τῇ στρατιᾷ ξυνεπομένους, ξυλλέγοντας τὸ δάκρυον τῆς σμύρνης (πολὺ γὰρ εἶναι, οἷα δὴ ἐκ μεγάλων τε τῶν πρέμνων, καὶ οὔπω πρόσθεν ξυλλελεγμένον) ἐμπλήσαντας τὰ ὑποζύγια ἀ-

rat, ut convocatâ Oritarum multitudine, domum eos remittant: nihil incommodi, si id faciant, accepturos. Satrapam iis constituit Apollophanem, Leonnato corporis custode illi adjuncto, qui in Oris Agrianas omnes, & sagittariorum equitumque nonnullos, aliosque pedites & equites Græcos mercenarios apud se habeant. utque classem exspectantes dum illa regionem circumnavigarit, urbem inhabitandam curent, & Oritarum res componant, ut satrapæ magis dicto audientes sint. Ipse cum magnâ exercitus parte (jam enim Hephæstion advenerat reliquas copias adducens) in Gadrosorum regionem maximâ ex parte desertam contendit (*a*). In hac solitudine tradit Aristobulus multas myrrhæ arbores nasci, vulgari myrrhâ majores. Phœnices autem qui mercimoniorum causâ exercitum comitabantur, collectâ lacrymâ myrrhæ (ingens enim ejus copia erat, quippe quod & rami magni erant, & nunquam antea quicquam ex iis collectum fuerat) jumenta onerasse. Habere præterea eam solitudinem ma-

(*a*) *Curt.* 9, 10, 5.

3. ὡς δεινὸν] Verba, *si id faciant*, in Græco non exstant, neque ea conditione hic ipsis incolumitas promittitur.

6. ἔρημον τὴν πολλήν] Scilicet ὁδόν. Nam per ipsam Gadrosorum regionem postea demum iter fecisse dicitur initio cap. 23. Et infra cap. 27, 13. ubi ejusdem itineris mentio fit, dicitur. ὅτι τὴν ἐπὶ Γαδρωσίων ἦγε. Vulcanius ipsam regionem interpretatur, quæ & infra 7, 10, 13 ἔρημος dicitur.

magnam nardi odoratæ radicum copiam, & Phœnices magnam quoque ejus vim legisse. Multum etiam ab exercitu proculcatum fuisse, atque ex eâ protritione suavissimum odorem late diffusum. tantam ibi ejus esse copiam. Alia præterea ibi nasci arborum genera, quarum folia lauri foliis sint similia. atque eas quidem iis locis quas mare alluit nasci, & recedente æstu in sicco destitui: accedente verò æstu, inundari eas quæ in concavis atque sinuosis locis nascuntur. ubi vero mare non recedit, ne iis quidem locis natas arbores à mari corrumpi. Harum arborum altitudinem esse triginta cubitorum: ac tum quidem temporis floruisse: florem albæ violæ persimilem esse, odoris tamen suavitate longe superare. caulem etiam alium esse ex spinâ ortum, eique adeo validam spinam adnasci, ut si cujus adequitantis vesti implicata fuerit, eques citius equo detrahatur quam ipsa à

9 γειν. Ἔχειν δὲ τὴν ἔρημον ταύτην
καὶ νάρδου ῥίζαν πολλήν τε καὶ
εὔοσμον, καὶ ταύτην ξυλλέγειν τοὺς
Φοίνικας· πολὺ δὲ εἶναι αὐτῆς τὸ
καταπατούμενον πρὸς τῆς στρατι-
ᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ πατουμένου ὀδμὴν
ἡδεῖαν κατέχειν ἐπὶ πολὺ τῆς χώ-
10 ρας· τοσόνδε εἶναι τὸ πλῆθος. Εἶ-
ναι δὲ καὶ ἄλλα δένδρα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
τὸ μέν τι δάφνῃ ἐοικὸς τὸ φύλλον,
καὶ ταῦτα ἐν τοῖς προσκλυζομένοις
τῇ θαλάσσῃ χωρίοις πεφυκέναι,
καὶ ἀπολείπεσθαι μὲν τὰ δένδρα
πρὸς τῆς ἀμπώτεως ἐπὶ ξηροῦ, ἐπ-
ελθόντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐν τῇ θα-
11 λάσσῃ ἐπικλύζεσθαι· ὅσα μὲν κοίλοις
χωρίοις ἐπεφύκει, ἔνθεν περ οὐχ
ὑπενόστει τὸ ὕδωρ, καὶ ὅμως οὐ δια-
φθείρεσθαι τὸ δένδρον πρὸς τῆς θα-
12 λάσσης. Εἶναι δὲ τὰ δένδρα ταύτῃ
πήχεων τριάκοντα ἔστιν ἃ αὐτῶν·
τυχεῖν τε ἀνθοῦντα ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
καὶ τὸ ἄνθος εἶναι τῷ λευκῷ μάλι-
στα ἴῳ προσφερές, τὴν ὀδμὴν δὲ πολύ
13 τι ὑπερφέρον· καὶ ἄλλον εἶναι καυ-
λὸν ἐκ τῆς πεφυκότα ἀκάνθης, καὶ
τούτῳ ἐπεῖναι ἰσχυρὰν τὴν ἄκαν-
θαν, ὥστε ἤδη τινῶν καὶ παραπορευ-
όντων ἐμπλακεῖσαν τὴν ἐσθῆτα
κα-

9. πολλήν τε καὶ εὔοσμον] *& multam & bene odoratam.*

10. ἐπικλύζεσθαι· ὅσα] Sic recte in versione sua distinxit Facius, ex quo sic mutanda erant Vulcaniana, *iis locis quos mare alluit nasci, & recedente quidem æstu in sicco destitui, accedente vero aqua inundari mari: quæ vero in cavis locis, unde aqua non recedit, nascerentur, ne eas quidem arbores ab salsedine maris corrumpi*, etsi semper obrutas. *Gronov.* Vulcanius enim aliis distinctionibus usus est, hic nempe, ἐπικλύζεσθαι, ὅσα ἐν κοίλοις χωρίοις ἀπεφύκει. ἔνθεν περ &c.

12. ἔστιν ἃ αὐτῶν] *quædam earum.*

13. ὥστε ἤδη τινῶν καὶ] Utraque particula ἤδη καὶ multum auget sententiam, non modo pedites illa spina retentos fuisse, sed etiam equites ei concedere coactos. Simile exemplum citat Budæus ex Gregorio: οὐ τῶν ἀγεννῶν μόνον, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ τῶν εὖ γεγονότων. Sic infra 7, 10, 3. & Indic. 14, 4. & 5. & Tactic. cap. 8. pag. 8.

τὴν ἐσθῆτα] Omnes scripti τῇ ἐσθῆτι, & melius procedit sermo. *Gronov.*

καταασπάσαι ἀπὸ τοῦ ἵππου μᾶλ-
λόν τι τὸν ἱππέα, ἢ αὐτὴν ἀποσχι-
σθῆναι ἀπὸ τοῦ καυλοῦ. Καὶ τῶν 14
λαγωῶν λέγεται ὅτι παραθεόντων
ἔχονται ἐν ταῖς θριξὶν αἱ ἄκανθαι·
καὶ ὅτι οὕτως ἡλίσκοντο οἱ λαγωοὶ,
καθάπερ ὑπὸ ἰξοῦ αἱ ὄρνιθες, ἢ τοῖς
ἀγκίστροις οἱ ἰχθύες· σιδήρῳ δὲ ὅτι 15
διακοπῆναι οὐ χαλεπὴ ἦν· καὶ ὀπὸν
ὅτι ἀνίησι πολὺν ὁ καυλὸς τῆς ἀκάν-
θης τεμνομένης, ἔτι πλείονα ἢ αἱ
συκαῖ τοῦ ἦρος, καὶ δριμύτερον.

XXIII. Ἔνθεν δὲ διὰ τῆς Γα- 1
δρωσῶν χώρας ἤει ὁδὸν χαλεπὴν,
καὶ ἄπορον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν
τε ἄλλων, καὶ ὕδωρ πολλαχοῦ τῇ
στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠνα-
γκάζοντο γῆν πολλὴν πορεύεσθαι,
καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐ- 2
πεὶ αὐτῷ γε ἐν σπουδῇ ἦν ἐλθεῖν
τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώ-
ρας, καὶ λιμένας τε ἰδεῖν τοὺς ὄν-
τας, καὶ ὅσα τε ἐν παρόδῳ δυνα-
τὰ γένοιτο τῷ ναυτικῷ παρασκευ-
άσαι, ἢ φρέατα ὀρύξαντας, ἢ ἀγο-
ρᾶς που ἢ ὅρμου ἐπιμεληθέντας.

caule avellatur. Leporum etiam prætercurrentium pilis ita adhærescere spinæ dicuntur, ut perinde ac visco aves, aut hamis pisces, ita lepores spinis istis capiantur. Ferro tamen non difficulter incidi, spinâque dissectâ multum succi e caule emitti, multoque uberiorem quam ex ficubus verno tempore, ac magis austerum.

XXIII. Exinde Alexander per Gadrosorum regionem profectus est viâ difficili, & rerum necessariarum indigâ. atque inter alia, magnâ aquæ penuriâ exercitus laborabat, noctuque multum itineris conficere, longeque à mari discedere cogebatur. Cupiebat enim Alexander regionem mari vicinam obire, & quinam portus essent, ex propinquo perlustrare, simulque per transitum quæ classi necessaria essent præparare, & puteos

14. *καὶ ὅτι οὕτως*] Opt. *καὶ οὕτω τοι ἡλίσκοντο*. *Gronov.*

CAP. XXIII. 2. *ἐπεὶ αὐτῷ γε*] *Quanquam* (id ἐπεὶ inter alia notat, uti exemplis ostenditur in Budæi aliorumque Lexico) *ipse quidem cupiebat maritimam regionis partem obire* &c. *ἀλλ' ἦν γὰρ ἔρημα*, *sed erat deserta penitus prope mare Gadrosonum regio*. Quod ergo ipse non potuit, a Thoante fieri voluit, quem propterea ad mare misit.

ἀγορᾶς] Ἀγορὰ hoc loco est *copia rerum venalium*, ad victum necessariarum. Sexcenta dantur in Xenophonte exempla. Sufficiat unum alterumque. De exp. Cyri lib. 6. p. 302. l. 50. *Jam magna rerum omnium copia instructi erant.* *Καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν ἀφικνοῦντο.* *Nam & commeatus undique de græcis urbibus advehebantur, & qui navigiis prætervehebantur, libenter appellebant.* Et pag. 208. l. 34, *Jam commeatus ille quem secum attulerant defecerat*, *καὶ ἀγορὰ οὐδεμία παρῆν*, *forum autem rerum venalium nusquam erat.* Vide 10. h. cap. Ita & Polybius lib. 1. c. 18. *ἄγοντες καὶ φέροντες τὰς ἀγορὰς*, *res venales advehendo & adferendo.* Et cap. 39. pag. 56. *Naves instruxerunt χάριν τοῦ τὰς ἀγορὰς κομίζειν τοῖς στρατοπέδοις*, *ad commeatum exercitui importandum.* Item. cap. 52. extremo.

teos effodi, foraque & portus ſtatui curare Cæterum Gadroſorum regio mare verſus deſerta penitus erat Thoantem tamen Mandrodori filium cum modico equitatu ad mare ſpeculatum mittit, viſurum an ullus uſpiam portus, aut aqua non procul à mari, aut aliud quicquam neceſſariorum reperiatur. Qui reverſus nuntiavit, piſcatores quoſdam abs ſe in littore inventos ſub anguſtis tuguriis degentes. Ea tuguria ex conchis congeſtis facta eſſe, tecta ex piſcium ſpinis (*a*). Eos vero ipſos piſcatores modicâ aquâ uti (quam magnâ cum difficultate è ſabulo effodiſſent) ac ne illâ quidem omnino dulci. Poſteaquam vero Alexander in locum quendam Gadroſiæ veniſſet frumento abundantem, id acceptum & ſigillo ſuo obſignatum jumentiſque impoſitum ad mare vehi juſſit. Interea vero dum in manſionem mari proximam it, milites neglecto ſigillo, atque ipſi adeo cuſtodes frumento uſi ſunt, iis qui maxime fame premebantur partiti. quæ quidem adeo ingens erat, ut manifeſtæ ac præſentis jam mortis, potius quam incerti & procul remoti ab rege periculi

Ἀλλὰ ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασι
τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς Γαδρωσίων
3 γῆς. Ὁ δὲ Θόαντα τὸν Μανδροδώ-
ρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν
ὀλίγοις ἱππεῦσι, κατασκεψόμενον
εἴπου τὶς ὅρμος ὢν τυγχάνει ταύτῃ
ἢ ὕδωρ οὐ πόῤῥω ἀπὸ θαλάσσης, ἤ
4 τι ἄλλο τῶν ἐπιτηδείων· καὶ οὗτος
ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἁλιέας τι-
νὰς καταλαβεῖν ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ
ἐν καλύβαις πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι
δὲ τὰς καλύβας, ξυνθέντας τὰς
κόγχας· στέγην δὲ εἶναι αὐταῖς τὰς
5 ἀκάνθας τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους
τοὺς ἁλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆ-
σθαι, χαλεπῶς διαμωμένους τὸν
κάχληκα· καὶ οὐδὲ τούτῳ πάντη
6 γλυκεῖ τῷ ὕδατι. Ὡς δὲ ἀφίκετο
Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς Γα-
δρωσίας, ἵνα ἀφθονώτερας ἦν σῖτος,
διανέμει ἐς τὰ ὑποζύγια τὸν κατα-
ληφθέντα· καὶ τοῦτον σημηνά-
μενος τῇ ἑαυτοῦ σφραγῖδι, κατα-
κομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασ-
7 σαν. Ἐν ᾧ δὲ ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν σταθ-
μὸν, ἔνθεν περ ἐγγύτατα ἦν ἡ θά-
λασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγον φροντί-
σαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγῖ-
δος, αὐτοί τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ
ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα λι-
μῷ ἐπιέζοντο καὶ τούτοις μετέδω-
8 καν. Ἐς τοσόνδε πρὸς τοῦ κακοῦ
ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρ-
όντα ἤδη ὄλεθρον, τοῦ ἀφανοῦς τε
καὶ πρόσω ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ βασι-
λέως

Curt. 9, 10, 10.

6. ἵνα ἀφθονώτερας] *ubi copioſius erat frumentum*, quam reliquis in locis iſtius regionis. Comparate enim non ſimpliciter loquitur.

7. ἐγγύτατα] omnes ſcripti ἐγγυτάτω. *Gronov.*
ὀλίγον] MSS. rurſus omnes ὀλίγα. *Idem.*

λέως κινδύνου, ξὺν λογισμῷ ἔδοξε
σφίσιν ἔμπροσθεν ποιήσασθαι· καὶ
Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνά-
γκην, συνέγνω τοῖς πράξασιν.
Αὐτὸς δὲ ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπιδρα- 9
μὼν ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη εἰς ἐπι-
σιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ περιπλεούσῃ
ξὺν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα
πέμπει Κρηθέα τὸν Καλλατιανόν·
καὶ τοῖς ἐγχωρίοις προσετάχθη, ἐκ 10
τῶν ἄνω τόπων σῖτόν τε ὅσον δυνα-
τοὶ ἦσαν κατακομίσαι ἀλέσαντας·
καὶ τὰς βαλάνους τὰς τῶν φοινί-
κων, καὶ πρόβατα ἐς ἀγορὰν τῷ
στρατῷ· καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τή- 11
λεφον κατέπεμψε, τῶν ἑταίρων, σὺν
σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλεσμένῳ.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προὐχώρει 1
ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια τῶν Γαδρωσῶν
(ὁ δὲ χῶρος Πούρα ὀνομάζεται)
ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ Ὤρων ὁρμηθεὶς,
ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἑξήκοντα.
Καὶ λέγουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγ- 2
γραψάντων τὰ ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον,
οὐδὲ τὰ ξύμπαντα ὅσα ἐταλαι-
πώρησεν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἡ
στρατιὰ, ξυμβληθῆναι ἄξια εἶναι
τοῖς τῇδε πονηθεῖσι πόνοις· οὐ μὴν 3
ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ
τὴν χαλεπότητα, ταύτῃ ἐλθεῖν
(τοῦτο μὲν μόνος Νέαρχος λέγει
ὧδε) ἀλλὰ ἀκούσαντα γὰρ ὅτι
οὔπω τις πρόσθεν διελθὼν ταύτῃ
ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σε-
μίραμις ἐξ Ἰνδῶν ἔφυγε· καὶ ταύ-
την δὲ ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ξὺν εἴ-

rationem habendam sibi putarent. Alexander cognitâ necessitate quâ adacti id fecissent, iis ignovit. Ipse quicquid frumenti peragratâ eâ regione conquiri potuit, Cretheum Callatianum mittit qui ad classem cum exercitu adnavigantem adducat. Indigenis etiam imperat, ut ex superioribus locis quantum possent frumenti moliti, palmarum etiam fructus & pecudes ad mercatum adferant. Telephum quoque, unum ex amicis, in alium locum cum frumento molito non multo misit.

XXIV. Ipse ad Gadrosorum regiam contendit (locus is Pura dicebatur) ad quam sexagesimo postquam ex Oris discessit die pervenit. At vero multi ex iis qui Alexandri res gestas conscripserunt, tradunt, labores quoscunque exercitus per Asiam perpessus esset, iis quos in hac regione pertulit comparandos non fuisse. Alexandrum vero non ignoratâ ejus itineris difficultate, illac proficisci voluisse (hoc autem unus Nearchus scribit) quum videlicet audisset neminem adhuc ducem exercitum per ea loca salvum traduxisse, exceptâ Semiramide ex Indis fugiente: quam

10. ἐκ τῶν ἄνω] Notum, τοὺς ἄνω τόπους dici loca a mari versus interiora regionis recedentia.

CAP. XXIV. 3. ὅτι μὴ Σεμίραμις] Justin. 1, 2, 9.

quam quidem indigenæ narrabant cum viginti solis ex toto exercitu evasisse: Cyrum vero Cambysis cum septem solis & ipsum. Venisse enim etiam in hæc loca Cyrum, ut Indorum regionem invaderet. prius autem, magnam exercitus sui partem per solitudines difficillimaque itinera amisisse. Atque hæc quidem Alexandro nuntiata, æmulationem quandam Cyri & Semiramidis in ejus animo excitasse. His igitur de caussis, simulque ut classi non procul remotæ necessaria subministraret, tradit Nearchus Alexandrum hac viâ rediisse. Ingenti vero solis ardore, aquarumque inopiâ magnam exercitus partem, ac præcipue jumenta exstincta esse. Hæc enim ob altitudinem arenæ & calorem (ardenti enim similis erat) & ob sitim interiisse. Incidisse enim in altos colles quos arena accumulata effecerat, in quibus alia atque alia supergradientia, perinde ac cœno, aut potius nivi nondum calcatæ, infixa

κοσι μόνοις τῆς ϛρατιᾶς ἀποσωθῆ-
ναι. Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου, ξὺν
4 ἑπτὰ μόνοις καὶ τοῦτον· Ἐλθεῖν
γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χώρους
τούτους, ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰν-
δῶν γῆν. Φθάσαι δὲ, ὑπὸ τῆς ἐρη-
μίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύ-
της, ἀπολέσαντα τὴν πολλὴν τῆς
ϛρατιᾶς· καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ
ἐξαγγελλόμενα, ἔριν ἐμβαλεῖν
5 πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. Τού-
των τε οὖν ἕνεκα, καὶ ἅμα ὡς τῷ
ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ
ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος ταύτην
6 τραπῆναι Ἀλέξανδρον· τό, τε οὖν
καῦμα ἐπιφλέγον, καὶ τοῦ ὕδατος
τὴν ἀπορίαν πολλὴν τῆς ϛρατιᾶς
διαφθεῖραι, καὶ μάλιϛα δὴ τὰ ὑ-
ποζύγια· ταῦτα μὲν δὴ πρὸς τοῦ
βάθους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς
θέρμης, ὅτι κεκαυμένη ἦν τὰ πολ-
7 λὰ, καὶ δίψῃ ἀπόλλυσθαι· καὶ
γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν
ὑψηλοῖς, ψάμμου βαθείας οὐ νε-
νησμένης, ἀλλ᾽ οἵας δέχεσθαι, καθ-
άπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς
8 χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντα· καὶ
ἅμα ἐν ταῖς προσβάσεσί τε καὶ
κα-

5. ἐγγύθεν] *e propinquo subministraret.* Adverbium verbo suo adjungendum.

6. *τὰ πολλὰ καὶ*] Græcismus equidem salvus est. Sed post πολλὰ MS. Opt. immittit voculam δέ. Videtur ergo sic distinguendum: *κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψῃ ἀπόλλυσθαι, illâ quidem altitudine arenæ & calore, quoniam perusta erat; pleraque vero siti exstincta esse. Gronov.*

7. γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν] *Incidisse enim in altos colles, non profunda quidem arena accumulata, sed tamen quæ posset retinere & motari, tanquam per lutum aut potius nivem nondum calcatam ingredientes.* Ita Gronovius & Græca e MSStis edidit & vertit, cum antea legeretur βαθείας ἀνηνεγμένης, ἀλλοῖα δέχεσθαι. Idemque ex editione Basil. & omnibus MSStis scribendum docet ἐπιβαίνοντας, ut jam non respiciat ὑποζύγια, sed quoscunque ἀνθρώπους.

καταβάσεσι τούς τε ἵππους καὶ
τοὺς ἡμιόνους, ἔτι μᾶλλον κακο-
παθεῖν τῷ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ, καὶ
ἅμα οὐ βεβαίῳ· τῶν τε σταθμῶν 9
τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρα-
τιάν· ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ξύμ-
μετρος οὖσα μᾶλλόν τι ἦγε πρὸς
ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. Ὁ- 10
πότε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόν-
τες τὸν ὁδὸν, ἥν τινα ἀνύσαι ἐ-
χρῆν, ἕωθεν πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ
πάντη ἐταλαιπωροῦντο· προχω- 11
ρούσης δὲ τῆς ἡμέρας, ὑπὸ μήκους
τῆς ὁδοῦ, εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγ-
καταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν ἐτα-
λαιπώρουν πρὸς τοῦ καύματός τε
καὶ ἅμα δίψει ἀπαύστῳ συνεχό-
μενοι.

XXV. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων 1
πολλῶν ὁ φθόρος καὶ ἑκούσιος τῇ
στρατιᾷ ἐγίγνετο· ξυνιόντες γὰρ ὁ-
πότε ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ
τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφά-
ζοντες, καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα
ἐσιτοῦντο. καὶ ἔλεγον δίψει ἀπο-
θανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκ-
λιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ 2
ἔργου ἐξελέγχων ὑπό τε τοῦ παν-
τὸς, οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ξύμπαντες
τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον· καὶ Ἀλέξαν-
δρον μὲν οὐκ ἐλελήθει τὰ γιγνόμε-
να, ἴασιν δὲ τῶν παρόντων ἑώρα,
τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλ-

hærebant. simul etiam in ascensu ac descensu equi pariter & muli ob inæqualitatem viæ, & quidem illius non firmæ, vehementer affligerentur. Longa etiam stationum intervalla exercitum magnopere angebant. Siquidem summa aquæ inopia ex necessitate potius gubernare itinera cogebat. Ac noctu quidem iter, quod ante auroram conficiendum erat, ineuntes, quum mane ad aliquam aquam venirent, non usque adeo vehementer gravabantur. Procedente verò die, si adhuc præ longitudine viæ in itinere hærerent, tum ingenti æstu, immensâ siti conficiebantur.

XXV. Multa etiam jumenta milites ipsi suâ sponte interficiebant. Quum enim frumentum ipsos deficeret (*a*), concursu facto equos plerosque trucidantes, & mulorum carnibus vescentes, æstu atque labore defecisse, vel siti exstinctos esse dicebant. Neque quisquam erat qui de rei veritate serio inquireret, quod & omnes in eadem culpâ essent, & Alexander quidem factum non ignoraret, sed præsentis rerum status reme-

(*a*) *Curt.* 9, 10, 12.

8. καταβάσεσι] MSSti omnes habent καταβαίνοντας. Neque potest ab Arriano videri aliena ista quoque variatio in loquendo. *Gronov.*

10. Ὁπότε μὲν] *Cum quidem noctu peragrata via, quam confici oportebat, mane ad aquam venissent.*

CAP. XXV. 2. ὑπό τε τοῦ παντὸς] Si genuina est hæc lectio, verti fortasse possit: *præ communi*, id est, propter communem utilitatem, quia nunc jumenta cædi in commune erat utile. Sic. 6. ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ. Gronovius scribendum conjicit ὑπό τε τοῦ πόνου, *præ fatigatione.*

medium potius in simulatione ignorationis, quam facti abs se cogniti permissione consistere judicaret. Jamque nec ægri, nec qui præ defatigatione in via relicti erant, vehi amplius poterant, partim jumentorum inopia, partim quod currus confregissent ipsi; quippe qui ob altitudinem arenæ duci non possent, quodque propter currus in primis stationibus non brevissima itinera, sed quæ curribus ducendis erant accommodatiora, persequi coacti fuissent. atque ita alii præ morbo, alii præ nimia defatigatione, æstu, ac siti, in itinere relicti sunt. neque qui eos veherent, aut relictos curarent ulli erant: quippe agmen raptim agebatur, & præ communis salutis studio, singulorum cura necessario negligebatur. Si quos autem nocturni itineris longitudine defatigatos somnus oppresserat, ii postea excitati, si modo vires suppetebant, per vestigia agmen sequentes pauci è multis incolumes pervenerunt. plerique in arenas tanquam vastum pelagus delati perierunt. Accessit & alia exercitui calamitas, quæ vel præ-

λόντι, ἢ τὴν ὡς γιγνωσκομένην ἐ-
3 πιχώρησιν. Οὔκουν οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας τῆς στρατιᾶς, οὐδὲ τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἄγειν ἔτι ἦν εὐμαρῶς, ἀπορίᾳ τε τῶν ὑποζυγίων, καὶ ὅτι τὰς ἁμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους
4 τῆς ψάμμου ἄγεσθαι· καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἐξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν, ἀλλὰ τὰς εὐ-
5 πορωτάτας τοῖς ζεύγεσι· καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος, ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες· καὶ οὔτε οἱ ἄξοντες ἦσαν, οὔτε οἱ μένοντες θεραπεύσοντες·
6 σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος, καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ, τὸ καθ' ἑκάστους ξὺν ἀ-
7 νάγκῃ ἠμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὕπνῳ κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἴχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες, ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες ἐν τῇ ψάμμῳ ἀπ-
8 ώλοντο. Ξυνηνέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ἐπίεσεν αὐτούς τε καὶ τοὺς ἵππους
9 καὶ τὰ ὑποζύγια. Ὕεται γὰρ ἡ Γα-

5. τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες] *Siti non resistentes*, qui sitim tolerare non poterant.

7. ἐκπεσόντες] ἐκπίπτειν naves dicuntur, quæ non tenent cursum vel propositum vel felicem, sive ob adversos ventos sive ob loci ignorantiam. Loca ex Xenophonte adscripsimus ad Act. XXVII. 26. & 41.

9. ἐκ τοῦ πνεύματος] Opt. ὑπὸ τοῦ. *Gronov.*

Γαδρωσίων γῆ ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθάπερουν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ προσφέρονταί τε αἱ νεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος, καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὀρῶν τὰς κορυφάς.
10 Ὡς δὲ ηὐλίσθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάῤῥῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἕνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χείμαῤῥος ὁ ταύτῃ ῥέων, ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων, τοσοῦτον ἐπῆλθε
11 τῷ ὕδατι, ὡς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἑπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι, καὶ τὴν κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσαι, καὶ τῶν ὑποζυγίων ὅσα ἀπελείπετο· αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν τοῖς ὅπλοις, οὐδὲ τούτοις πᾶσιν, ἀποσωθῆναι·
12 οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες ἀπό τε ἐκκαύματός τε καὶ δίψους, ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτυχόντες, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλοντο.
13 Καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς ὕδασιν αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόους ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι, αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι·
14 καὶ ἅμα τοὺς

cipue ipsos pariter atque equos & jumenta afflixit. Gadrosorum enim regio, flantibus Etesiis, imbribus obnoxia est, quemadmodum Indorum regio; non quidem in planis Gadrosorum locis, sed montanis, ubi nubes à
10 ventis impinguntur ac refunduntur, montium cacumina non excedentes. Qumque exercitus prope torrentem quendam exiguum aquæ caussâ consedisset, circiter vigiliam noctis secundam torrens imbribus im-
11 provisis auctus (neque enim exercitus pluviam senserat) tanto impetu exundavit, ut plerasque fœminas & pueros agmen sequentes, omnemque apparatum regium, & jumenta quæ reliqua erant secum rapuerit; adeo ut ipsi milites ægre cum
12 armis, ac ne iis quidem omnibus, evaserint. multi ardore sitique pressi, aquarum copiam nacti immodico po-
13 tu interierunt. Quâ de caussâ Alexander deinceps nequaquam castra prope torrentes locavit, sed XX minimum stadiis remota, ne confertim ad aquam proruentes, ipsi simul & jumenta exstinguerentur,
14 neve qui vehementiore

12. ἀπό τε ἐκκαύματος] Tot copulis abundat hæc periodus, ut locos suos tueri non possint. Et sane totum hoc est Vulcanii, quum Basileensis editio habeat ἐπιτύχοιεν, non ἐπιτυχόντες. Lege ut clare habent omnes MSSti ἀπό τε ἐκ καύματός τε καὶ δίψους ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτύχοιεν. *Gronov.*

13. τὸ πολὺ] *plerumque.*

μάλιστα] *fere, circiter.*

tiore siti premebantur fontes aut rivos pedibus ingressi, aquam reliquo exercitui turbidam inutilemque efficerent.

XXVI. Eo loci egregium quoddam facinus(*a*), si quod aliud, ab Alexandro editum, nequaquam silentio prætereundum putavi, sive id in hac solitudine, sive antea apud Parapamisadas, ut alii scribunt, factum fuerit. Id hujusmodi fuit: quum exercitus per arenas solis ardore flagrantes iter faceret, quod quidem ad aquæ locum qui non longe aberat, conficiendum erat, Alexandrum ipsum siti pressum, ægre quidem atque difficulter, peditum tamen agmen duxisse, ut reliqui milites (quemadmodum in ejuscemodi rerum statu fieri solet) ob æqualitatem ærumnarum labores facilius ferrent. Interea nonnullos levis armaturæ milites ad aquam quærendum ab exercitu digressos, in torrentis cujusdam alveo non profundo exiguum quendam fontem neque purum illum invenisse,

μάλιστα ἀκρατόρας σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς, ἢ τὰ ῥεύματα, διαφθείρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

1 XXVI. Ἔνθεν δὴ ἔργον καλὸν, εἴπέρ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου, οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν, ἢ ἔτι ἔμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις,
2 ὡς μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἰέναι μὲν τὴν στρατιὰν διὰ ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι (τὸ δὲ ἦν πρόσθεν τῆς ὁδοῦ) καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον, μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἡγεῖσθαι· ὡς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας (οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε) κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους, ἐν ἰσότητι τῆς
3 ταλαιπωρήσεως· ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινας, κατὰ ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς, εὑρεῖν ὕδωρ συλλελεγμένον ἔν τινι χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα· καὶ τοῦτο οὐ χαλεπῶς συλλέξαντας σπουδῇ ἰέναι παρ᾽ Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα
4 δή τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος

τὸ

(*a*) *Curt.* 7, 5, 10. & 11.

14. ἀκράτορας σφῶν] *impotentes sui ob sitim*, ut Curtius loquitur, 4, 7, 14.

CAP. XXVI. 2. τοῦ καύματος ἤδη] *æstu jam flagrante*, *quia ad aquam usque progrediendum erat*. Hæc enim caussa est, quare ad id usque diei tempus iter fecerint, quo jam vapor solis cuncta accendebat. Illud ἤδη, quod interpres non expressit, indicat, jam tunc *diei fervidissimum tempus cœpisse*, ut Curtius ait 3, 5, 1.

πεζὸν] Non est *peditum agmen*, sed *peditem* scilicet Alexandrum, a nominativo πεζὸς *pedes*, non πεζὸν *peditatus*. Quod ni animadvertatur, non satis intelligetur, quæ sit illa ἰσότης τῆς ταλαιπωρήσεως, quæ in hoc consistit, quod non equo vectus, sed instar gregarii militis pedibus ingressus sit. Pro ὡς δὲ videtur rectius legi posse ὥστε.

3. οὐ χαλεπῶς] *haud difficulter*.

τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασι-
λεῖ. τὸν δὲ λαβεῖν μὲν, καὶ ἐπ-
αινέσαι τοὺς κομίσαντας· λα-
βόντα δὲ, ἐν ὄψει πάντων ἐκ-
χέαι· καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς το- 5
σόνδε ἐπιῤῥωσθῆναι τὴν στρατιὰν
ξύμπασαν, ὥστε εἰκάσαι ἄν
τινα πότον γενέσθαι πᾶσιν ἐ-
κεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάν-
δρου ἐκχυθέν· Τοῦτο ἐγὼ, εἴπερ 6
τι ἄλλο, τὸ ἔργον εἰς καρτερίαν
τε καὶ ἅμα στρατηγίαν ἐπαινῶ
Ἀλεξάνδρου. Ξυνηνέχθη δέ τι 7
καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ
ἐκείνῃ. Οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁ-
δοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνῆ-
σθαι ἔφασκον τὴν ὁδὸν, ἀλλ'
ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς
πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαν-
τος· καὶ οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ ψάμ- 8
μῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντη
νενεμένῃ, ὅτῳ τεκμηριώσονται
τὴν ὁδόν· οὔτ' οὖν δένδρα ξυνήθη
παρ' αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τι-
νὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκό-
τα, οὐδὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ 9
ἢ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον με-
μελετῆσθαι σφίσι τὰς πορείας,
καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν
ἄρκτων· τοῖς μὲν Φοίνιξι τὴν ὀλί-

collectâque inde aquâ confestim ad Alexandrum accurrisse, veluti magnum aliquod bonum regi adferentes. Quumque propius ad Alexandrum venissent, aquam galeæ infusam regi obtulisse, atque illum quidem accepisse, laudatis qui attulerant, eamque protinus in conspectu omnium in terram profudisse. eoque facto ita militum animos confirmatos fuisse, perinde ac si illius aquæ ab Alexandro effusæ potu totus exercitus refocillatus fuisset. Quod certe Alexandri factum, si quod aliud, cum ob tolerantiam, tum ob præclarum boni imperatoris exemplum laudo. Ad hæc mala hoc etiam exercitui accidit: duces, deletis à vento viæ vestigiis, viæ sese oblitos esse dicebant. Neque enim in arenâ quæ densa æquaque omni ex parte viam obduxerat eam cognosci posse; quod neque arbores juxta viam positæ essent, neque firmus aliquis certusque collis extaret: neque ex astris noctu, aut ex sole interdiu itineris rationem observarent: quemadmodum nautæ ex Ursis, Phœni-

7. τελευτῶντες] *tandem*, sive *ad ultimum non amplius meminisse ajebant viam*, quam primo quidem bene cognitam habebant. Participium τελευτῶν & τελευτῶντες usurpatur pro *tandem* 3, 22, 9. 7, 7, 9.

8. νενεμένῃ] Non repugnabo scribi oportere νενημένῃ, ut habet MS. unus cum Augustano & editione Basileensi, quomodo pro νενησμένῃ alios dixisse etiam annotatum est, ubi vulgo νενεμένῃ. Gronov. p. 264. ad 6, 24, 7.

ὅτῳ τεκμηριώσονται] Neque enim esse quidquam, *quo cognoscere sive conjicere possint viam.*

ξυνήθη] *consueta*, quæ solent juxta vias esse.

9. μεμελετῆσθαι] *meditata ipsis esse itinera*, non exercitatos se ad hoc esse.

τοῖς μὲν Φοίνιξι] MSS. & edit. Basil. *τὴν μὲν Φοίνιξι τὴν ὀλίγην. τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις τὴν μείζονα*· *Gronov.*

nices quidem ex minore, reliqui verò mortales ex majore. Ibi Alexandrum conjecturâ assequutum, ad sinistram deflectendum esse, paucis equitibus assumtis processisse; quorum equis nimio æstu defatigatis, multos in itinere relictos: ipsum cum quinque in universum equis evasisse, & mare invenisse; sabuloque in littore effosso aquam dulcem ac puram, atque ita universum exercitum eo traductum, septemque dies propter mare ivisse aquam petentes ex litore. Tum duces itineris viam agnovisse, & ad interiorem regionem duxisse.

XXVII. Postquam vero in Gadrosorum regiam pervenit, militibus ibi quietem dedit (*a*): Apollophanem, quod nihil eorum quæ imperata ei fuerant perfecisset, satrapatu deponit, Thoante in ejus locum suffecto: qui quum ex morbo decessisset, Sibyrtius ei successor est datus. Hic ipse Carmaniæ satrapa erat, nuper admodum id muneris ab Alexandro consequutus: tum vero Arachotorum & Gadrosorum

γην, τοῖς δ' ἄλλο.ς ἀνθρώποις τὴν
10 μεῖζονα· ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρον συνιέντα
ὅτι ἐν ἀριστερᾷ ἀποκλίναντα ἄγειν,
ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἱ
11 ἱππέας· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι
ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν
καὶ τούτων τοὺς πολλούς·
αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι,
καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασ-
12 σαν· διαμησάμενόν τε αὐτὸν ἐπὶ τοῦ
αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα, ἐπιτυχεῖν
ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ, καὶ οὕτω
μετελθεῖν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ
εἰς ἑπτὰ ἡμέρας ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν
ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἠϊόνος.
13 Ἔνθεν δὲ (ἤδη γάρ τι γιγνώσκειν
τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας) ἐπὶ τῆς
μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

1 XXVII. Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τῶν
Γαδρωσίων τὰ βασίλεια, ἀναπαύει
ἐνταῦθα τὴν στρατιάν· καὶ
Ἀπολλοφάνην μὲν παύει τῆς σατραπείας,
ὅτι οὐδενὸς ἔγνω ἐπιμεληθέντα
τῶν προεπηγγελμένων·
Θόαντα δὲ σατραπεύειν τῶν ταύτῃ
ἔταξε· τούτου δὲ νόσῳ τελευτήσαντος,
Σιβύρτιος τὴν σατραπείαν
2 ἐκδέχεται· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ Καρμανίας
σατράπης ἦν, νεωστὶ ἐξ Ἀλεξάνδρου
ταχθείς· τότε δὲ τούτῳ
μὲν Αραχωτῶν τε καὶ τῶν Γαδρωσίων

(*a*) *Curt. 9, 10, 18. & seqq.*

10. *ἐν ἀριστερᾷ ἀποκλίναντα*] Vulcanius hæc duobus verbis auctiora ita legit: *ἐν ἀριστερᾷ δεῖ ἀποκλίναντα -- ἱππέας προκεχωρηκέναι*. Quod *δεῖ* & *προκεχωρηκέναι* Gronovius, quod in nullis antiquis libris repererit, omisit.

13. *ἔνθεν δὲ*] *Tum vero (jam enim aliquantum agnovisse viam duces) ad interiorem regionem fecisse iter.*

CAP. XXVII. 2. *σατράπης ἦν*] *Satrapa fuerat*, sive ad illud usque tempus erat. Ab illo enim tempore Carmania Tlepolemo data est. Imperfectum interdum transit in significationem plusquamperfecti. Ita 1, 17, 1. *ἧς Ἀρσίτης ἦρχε*, *cui Arsites præfuerat*. 1, 18, 6. *πρόσθεν γράμματα παρ' Ἀλέξανδρον ἐπεπόμφει*, *antea litteras ad Alexandrum miserat*.

σίων ἄρχειν ἐδόθη· Καρμανίαν δὲ
ἔσχε Τληπόλεμος ὁ Πυθοφάνους.
Ἤδη τε ἐπὶ Καρμανίας προὐχώ- 3
ρει ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀγγέλλεται αὐ-
τῷ Φίλιππον τὸν σατράπην τῆς
Ἰνδῶν γῆς, ἐπιβουλευθέντα πρὸς
τῶν μισθοφόρων, δόλῳ ἀποθανεῖν·
τοὺς μὲν ἀποκτείναντας, ὅτι οἱ σω- 4
ματοφύλακες τοῦ Φιλίππου οἱ Μα-
κεδόνες, τοὺς μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ἔρ-
γῳ, τοὺς δὲ καὶ ὕστερον λαβόντες,
ἀπέκτειναν. Ταῦτα δὲ ὡς ἔγνω, 5
ἐκπέμπει γράμματα ἐς Ἰνδοὺς πα-
ρὰ Εὔδημόν τε καὶ Ταξίλην, ἐπι-
μελεῖσθαι τῆς χώρας πρόσθεν ὑπὸ
Φιλίππῳ τεταγμένης, ἔστ' ἂν αὐ-
τὸς σατράπην ἐκπέμψαι ἐπ' αὐ-
τῆς. Ἤδη δ' ἐς Καρμανίαν ἥκον- 6
τος Ἀλεξάνδρου, Κρατερὸς ἀφικ-
νεῖται, τήν τε ἄλλην στρατιὰν ἅμα
οἱ ἄγων, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ
Ορδάνην τὸν ἀποστάντα καὶ νεω-
τερίσαντα συνειληφώς. Ἐνταῦθα 7
δὲ Στασάνωρ τε ὁ Ἀρείων καὶ ὁ
Ζαράγγων σατράπης ἧκε· καὶ ξὺν
αὐτοῖς Φαρισμάνης ὁ Φραταφέρνου
τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων σα-
τράπου παῖς. Ἧκον δὲ καὶ οἱ στρα- 8
τηγοὶ οἱ ὑπολειφθέντες ἅμα Παρ-
μενίωνι ἐπὶ τῆς στρατιᾶς τῆς ἐν Μη-
δίᾳ, Κλέανδρός τε καὶ Σιτάλκης,
καὶ Ἡράκων, τὴν πολλὴν τῆς στρα-
τιᾶς καὶ οὗτοί γε ἄγοντες. Τοὺς 9
μὲν δὴ ἀμφὶ Κλέανδρόν τε καὶ Σι-
τάλκην, πολλὰ ἐπικαλούντων

imperium illi collatum eſt.
Carmaniam vero Tlepole-
3 mus Pythophanis filius te-
nuit. Jamque Carmaniam
verſus proceſſerat rex, quum
ei nuntiatur Philippum In-
dorum ſatrapam mercena-
riorum fraude ex inſidiis in-
4 teremtum. ac percuſſores
quidem à Macedonibus, qui
Philippo corporis cuſtodes
erant, partim in ipſâ cæde,
5 partim poſt perpetratum fa-
cinus captos, interfectos eſ-
ſe. Quo cognito, Eudemo
& Taxili per literas jubet, ut
regionis quæ antea Philip-
po ſubdita fuerat curam ad-
miniſtrationemque ſuſcipi-
6 ant, tantiſper dum ipſe ſatra-
pam aliquem eo mittat. A-
lexandro jam Carmaniam
ingreſſo, Craterus ad eum
venit, reliquum exercitum
& elephantos ſecum ducens,
7 unaque Ordonem, quem,
quod defectionem molitus
eſſet, ceperat. Eodem etiam
Staſanor Ariorum & Zaran-
gorum ſatrapes venit, & cum
8 his Phariſmanes Phratapher-
nis Parthorum & Hyrcano-
rum ſatrapæ filius. Venerunt
etiam duces copiarum, quas
cum Parmenione in Mediâ
reliquerat, Cleander, Sital-
9 ces & Heracon, magnam &
ipſi exercitus partem ducen-
tes

4. τοὺς μὲν ἀποκτεῖν.] Opt. τοὺς δὲ ἀπ. *Gronov.*
5. ἐς Ἰνδοὺς] *in Indiam.* Ita & Latini dicunt *ad Italos* pro in Italiam.
6. Ὀρδάνην] Curtius Ozinem appellat loc. cit.
8. ἐπὶ τῆς στρατιᾶς] *ut præeſſent exercitui, qui in Media erat.*

tes (a). E quibus Cleandrum & Sitalcem accusatos ab indigenis pariter atque exercitu ipso, quod templa spoliassent, veteraque monimenta movissent, multaque alia in subjectos improbe atque avare perpetrassent. Quæ ut nunciata sunt, necari eos jussit, ut & reliqui satrapæ, aut præsides, aut principes qui iis locis constituerentur, metuerent si officium non fecissent, sese eodem supplicio affectum iri; quod certe, si quid aliud, gentes quæ ab Alexandro vi subactæ essent, vel suâ sponte deditionem fecissent (quarum tanta erat multitudo, tantoque locorum intervallo inter se disjungebantur) in officio continuit. Neque enim licebat sub Alexandri imperio cuiquam præfecto subjectos injuriâ afficere. Heracon quidem tum temporis criminationem subterfugerat: cæterum paulo post à Susiis convictus, quod eorum templum diripuisset, etiam ipse pœnas dedit. Stasanor vero & Phrataphernes magnam jumentorum atque camelorum copiam ad Alexandrum duxerunt (b), simulac eum in Gadrosios exercitum ducere intellexerunt, existimantes exercitum eadem illa incommoda quæ passus fue-

αὐτοῖς τῶν τε ἐγχωρίων καὶ τῆς
ϛρατιᾶς αὐτῆς, ὡς ἱερά τε πρὸς
αὐτῶν σεσυλημένα, καὶ θήκας
παλαιὰς κεκινημένας, καὶ ἄλλα
ἄδικα ἔργα ἐς τοὺς ὑπηκόους τε-
10 τολμημένα καὶ ἀτάσθαλα. Ταῦ-
τα ὡς ἐξηγγέλθη, τοὺς μὲν ἀπ-
έκτεινεν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις δέ-
ος εἶναι, ὅσοι σατράπαι ἢ ὕπαρ-
χοι ἢ νομάρχαι ἀπολείποιντο,
τὰ ἴσα ἐκείνοις πλημμελοῦντας
11 πείσεσθαι· καὶ τοῦτο εἴπέρ τι ἄλ-
λο, κατέσχεν ἐν κόσμῳ τὰ ἔθνη
τὰ ἐξ Ἀλεξάνδρου δορυάλωτα, ἢ
ἑκόντα προσχωρήσαντα, τοσαῦ-
τα μὲν πλήθει ὄντα, τόσον δὲ ἀλ-
λήλων ἀφεϛηκότα ὅτι οὐκ ἐξῆν
ὑπὸ τῇ Ἀλεξάνδρου βασιλείᾳ
ἀδικεῖσθαι τοὺς ἀρχομένους ὑπὸ
12 τῶν ἀρχόντων. Ἡράκων δὲ τότε
μὲν ἀφείθη τῆς αἰτίας· ὀλίγον δὲ
ὕϛερον ἐξελεγχθεὶς πρὸς ἀνδρῶν
Σουσίων, σεσυληκέναι τὸ ἐν
Σούσοις ἱερὸν, καὶ οὗτος ἔδωκε
13 δίκην. Οἱ δὲ σὺν Στασάνορι καὶ
Φραταφέρνῃ πλῆθός τε ὑποζυ-
γίων παρ' Ἀλέξανδρον ἄγοντες
ἦλθον, καὶ καμήλους πολλὰς,
ὡς ἔμαθον ὅτι τὴν ἐπὶ Γαδρω-
σίων ἄγει, εἰκάσαντες ὅτι τὰ αὐ-
τὰ ἐκεῖνα πείσεται αὐτῷ ἡ ϛρα-
14 τιὰ ἃ ἤδη ἔπαθε. Καὶ οὖν καὶ ἐν
καιρῷ μὲν καὶ οὗτοι ἀφίκοντο,
ἐν

(a) *Curt.* 10, 1. 1. (b) *idem.* 9, 10, 17.

9. *ἀτάσθαλα*] Plus hoc est quam *avare*, nempe *improbe*, *libidinose & furiose*. Vid. Curt. 10, 1, 3. & seqq.

10. *πλημμελοῦντας*] *delinquentes*, *contra officium facientes*.

11. *ὅτι οὐκ ἐξῆν*] *ὅτι* refertur ad superius *τοῦτο*. Hoc eos in officio continuit, quod Alexander nemini in suo regno injuriam fieri patiebatur. Est ergo *ὅτι δεικτικὸν*, non *αἰτιολογικόν*.

13. *τὴν ἐπὶ Γαδρ.*] *τὴν* scil. *ὁδόν*.

ἐν καιρῷ δὲ αἵ κάμηλοί τε καὶ τὰ ὑποζύγια· διένειμε γὰρ ξύμπαντα Ἀλέξανδρος, τοῖς μὲν ἡγεμόσι κατ' ἄνδρα, τοῖς δὲ κατ' ἴλας τε καὶ ἑκατοστύας, τοῖς δὲ κατὰ λόχους, ὅπως τὸ πλῆθος τῶν ὑποζυγίων τε καὶ καμήλων αὐτῷ ξυνέβαινεν.

XXVIII. Ἤδη δέ τινες καὶ 1
τοιάδε ἀνέγραψαν, οὐ πιστὰ ἐμοὶ
λέγοντες, ὡς συζεύξας δύο ἁρμα-
μάξας, κατακείμενος ξὺν τοῖς ἑταί-
ροις καταυλούμενος, τὴν διὰ Καρ-
μανίας ἦγεν, ἡ στρατιὰ δὲ αὐτῷ ἐ-
στεφανωμένη τε καὶ παίζουσα εἵ-
πετο· προὔκειτο δὲ αὐτῇ σῖτός τε,
καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τρυφὴν, παρὰ τὰς
ὁδοὺς συγκεκομισμένα πρὸς τῶν
Καρμανίων. Καὶ ταῦτα πρὸς μί- 2
μησιν τῆς Διονύσου βακχείας ἀπ-
εικάσθη Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι καὶ ὑπὲρ
ἐκείνου λόγος ἐλέγετο, καταστρε-
ψάμενον Ἰνδοὺς Διόνυσον, οὕτω
τὴν πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπελθεῖν·
καὶ Θρίαμβόν τε αὐτὸν ἐπικληθῆ-
ναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς ἐπὶ ταῖς
νίκαις ταῖς ἐκ πολέμου πομπὰς ἐπὶ
τῷ αὐτῷ τούτῳ, θριάμβους. Ταῦ- 3
τα δὲ οὔτε Πτολεμαῖος ὁ Λάγου,
οὔτε Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου
ἀνέγραψαν· οὐδέ τις ἄλλος ὅντινα
ἱκανὸν ἄν τις ποιήσαιτο τεκμηριῶ-
σαι ὑπὲρ τῶν τοιῶνδε· καί μοι ὡς
οὐ πιστὰ ἀναγεγράφθαι ἐξήρκεσεν·
ἀλλ' ἐκεῖνα ἤδη Ἀριστοβούλῳ ἑπό- 4

rat subiturum. Et quidem peropportune cum ipsi, tum cameli & jumenta advenerunt: omniaque partim in singulos præfectos, partim per turmas & centurias & cohortes pro numero jumentorum & camelorum partitus est.

XXVIII. Sunt etiam nonnulli qui scribant (quod quidem mihi verisimile non videtur) Alexandrum duobus curribus junctis, inter amicos musicis modulationibus aures ejus demulcentes stratum, per Carmaniam exercitum duxisse: milites coronatos ludentesque sequutos, frumentum aliasque res quæ ad voluptatem pertinent, ad viam Carmaniis apponentibus. Atque hæc quidem æmulatione quadam Dionysiacæ bacchationis ab Alexandro fiebant. Fama enim tenebat Dionysum, Indis devictis, hoc etiam pacto magnam Asiæ partem peragrasse: & Dionysum ipsum Triumphum vocatum esse, & pompas quæ ob bellicas victorias fiunt, eâ de causâ triumphos dici. Cæterum hæc neque Ptolemæus Lagi, neque Aristobulus Aristobuli filius, neque alius quispiam autor cui hac in parte fides haberi possit, memoriæ prodi-

CAP. XXVIII. 1. ἁρμαμάξας] Non ἅρματα *currus* dicit, sed ἁρμαμάξας *carrucas*, *lecticas*, ut notaret luxum & mollitiem Alexandri. Vid. ad 3,19,2.
2. Καὶ ταῦτα πρὸς μίμησιν] Repetenda particula ὡς ex superioribus, & propterea continuanda fuerat oratio obliqua.

didit: suffeceritque ante tanquam indigna fide relata esse. Illa vero Aristobulum sequutus scribo, Alexandrum in Carmania gratias diis agentem sacrum fecisse ob victoriam de Indis partam, & ob exercitum ex Gadrosiis servatum: ludos etiam musicos & gymnicos edidisse: præterea Peucestam in corporis sui custodem adscripsisse, quem quidem jam Persidis satrapam constituere decreverat, sed antequam illi satrapatum deferret, ne hoc quidem honore fideique testimonio carere eum voluit, ob eximiam ejus operam apud Mallos præstitam. Fuisse autem illi tum temporis septem corporis custodes, Leonnatum Antei, Hephæstionem Amyntoris, Lysimachum Agathoclis, Aristonum Pisei filium: hos Pellæos. Perdiccam Orontis ex Orestide, Ptolemæum Lagi & Pythonem Crateæ F. Eordenses: octavum vero iis accessisse Peucestam qui Alexandrum scuto suo protexerat. Inter hæc Nearchus, quum jam Ororum & Gadrosorum atque Ichthyophagorum regionem circumnavigasset, ad maritimam Carmaniæ oram quæ habitabatur, appulit (a). Inde cum paucis ad Alexandrum profectus, omnia quæ in eâ ad

μενος ξυγγράφω, θύσαι ἐν Καρμα-
νίᾳ Ἀλέξανδρον χαριστήρια τῆς
κατ' Ἰνδῶν νίκης, καὶ ὑπὲρ τῆς
στρατιᾶς ὅτι ἀπεσώθη ἐκ Γαδρω-
σίων, καὶ ἀγῶνα διαθεῖναι μου-
5 σικόν τε καὶ γυμνικόν· καταλέξαι
δὲ καὶ Πευκέςαν ἐς τοὺς σωματο-
φύλακας, ἤδη μὲν ἐγνωκότα σα-
τράπην καταςῆσαι τῆς Περσίδος,
ἐθέλοντα δὲ πρὸ τῆς σατραπείας
μηδὲ ταύτης τῆς τιμῆς καὶ πίςεως
ἀπείρατον εἶναι, ἐπὶ τῷ ἐν Μαλ-
6 λοῖς ἔργῳ· εἶναι δὲ αὐτῷ ἑπτὰ εἰς
τότε σωματοφύλακας, Λεοννά-
τον Ἀντέου, Ἡφαιςίωνα τὸν Ἀ-
μύντορος, Λυσίμαχον Ἀγαθο-
κλέους, Ἀριστόνουν Πεισαίου· τού-
τους μὲν, Πελλαίους· Περδίκκαν
δὲ, Ὀρόντου, ἐκ τῆς Ὀρέςιδος·
Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου, καὶ
Πύθωνα Κρατεᾶ, Ἐορδαίους· ὄγδο-
ον δὲ προσγενέσθαι αὐτοῖς Πευ-
κέςαν τὸν Ἀλεξάνδρῳ ὑπερασπί-
7 σαντα. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Νέαρχος
περιπλεύσας τὴν Ὠρῶν τε καὶ Γα-
δρώσων γῆν, καὶ τῶν Ἰχθυοφάγων,
κατῆρεν ἐς τῆς Καρμανίας τὰ πρὸς
8 θάλασσαν ᾠκισμένα· ἔνθεν δὲ ἀν-
ελθὼν σὺν ὀλίγοις, Ἀλεξάνδρῳ
ἀπήγγειλε τὰ ἀμφὶ τὸν περίπλουν
τὸν γενόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν ἔξω
9 θάλασσαν. Τοῦτον μὲν δὴ κατα-
πέμπει αὖθις, ἐκπεριπλεύσοντα
ἔςτ' ἐπὶ τὴν Σουσιανῶν τε γῆν,
καὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ τὰς
ἐκ-

(a) Curt. 10, 1, 10.

8. σὺν ὀλίγοις] cum quinque aux sex viris, Indic. 34, 6.
9. καταπέμπει] Indic, 36, 5.

ἐκβολάς· ὅπως δὲ ἐπλεύσθη αὐ- 10
τῷ τὰ ἀπὸ τοῦ Ινδοῦ ποταμοῦ ἐ-
πὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν
καὶ τὸ στόμα τοῦ Τίγρητος, ταῦ-
τα ἰδίᾳ ἀναγράψω, αὐτῷ Νεάρ-
χῳ ἑπόμενος, ὡς καὶ τήνδε εἶ-
ναι ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου Ἑλληνι-
κὴν ξυγγραφήν. Ταῦτα μὲν δὴ 11
ἐν ὑστέρῳ ἔσται τυχὸν, εἰσότε θυ-
μός τέ με καὶ ὁ δαίμων ἄγῃ ταύ-
τῃ. Ἀλέξανδρος δὲ Ἡφαιστίωνα 12
μὲν σύν τε τῇ πλείστῃ μοίρᾳ τῆς
στρατιᾶς καὶ τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ
τοὺς ἐλέφαντας ἅμά οἱ ἔχοντα,
τὴν παρὰ θάλασσαν ἀπὸ τῆς Καρ-
μανίας ὡς ἐπὶ τὴν Περσίδα ἄγειν
ἐκέλευσεν· ὅτι χειμῶνος ὥρᾳ γι-
γνομένου αὐτῷ τοῦ στόλου, τὰ
πρὸς τῇ θαλάσσῃ Περσίδος ἀλεει-
νά τε ἦν, καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀφθό-
νως ἔχοντα.

XXIX. Αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς κου- 1
φοτάτοις τῶν πεζῶν, καὶ ξὺν τοῖς
ἑταίροις τῶν ἱππέων, καὶ μέρει τινὶ
τῶν τοξοτῶν, ᾔει τὴν ἐπὶ Πασαρ-
γάδας τῆς Περσίδος. Στασάνορα
δὲ καταπέμπει ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν
ἑαυτοῦ. Ὡς δὲ ἐπὶ τοῖς ὅροις ἦν τῆς 2
Περσίδος, Φρασαόρτην μὲν οὐ κατ-
έλαβε σατραπεύοντα ἔτι (νόσῳ
γὰρ τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν ἐν
Ἰνδοῖς ἔτι Ἀλεξάνδρου ὄντος) Ὀρ- 3
ξίνης δὲ ἐπεμέλετο τῆς Περσίδος,
οὐ πρὸς Ἀλεξάνδρου κατασταθεὶς,

exterius mare navigatione viderat ei refert. Hunc mox ad classem remittit, ut ad Susianorum regionem & Tigris fluminis ostia naviget. Quomodo autem ab Indo flumine ad mare Persicum & Tigris ostia enavigarit, seorsum conscribam, Nearchum sequens, cujus Græca extat de rebus Alexandri historia. Quod quidem fortassis ad finem hujus historiæ à me præstabitur, si me animus & fortuna eo ducat. Alexander Hephæstionem cum majore exercitus parte, cumque jumentis & elephantis secus mare ex Carmaniâ in Persidem mittit; quod quum per hyemis tempus expeditionem faceret, maritima Persidis essent calida & omnium rerum copiâ abundarent.

XXIX. Ipse cum expeditissimis peditum, cumque amicorum equitatu, & aliqua sagittariorum parte, versus Pasargadas Persidis profectus est(*a*). Stasanorem vero in suam provinciam mittit. Quumque ad Persidis fines venisset, Phrasaortem ibi satrapatu fungentem non reperit (qui, Alexandro adhuc apud Indos res gerente, morbo decesserat) Orxines vero præsidem agebat, non

(*a*) *Curt.* 10, 1, 22.

qui-

10. ὡς καὶ τήνδε] *ut etiam illa exstet de Alexandro Græca historia.* Hæc scilicet persequutio militiæ Macedonicæ est una ξυγγραφὴ, prout appellat quoque VII, 3. alteram statuit Ἰνδικά. *Gronov.*
11. ἐν ὑστέρῳ] *in posterum, posthac.*
ὁ δαίμων] *deus.* Uti & ad hanc historiam scribendam divino numine se impulsum ait 7, 30, 7.

quidem ab Alexandro constitutus, sed quod non indignum censuisset Persas Alexandro in officio continere, quamdiu nemo esset qui ejus provinciæ curam gereret. Accessit quoque ad eum in Pasargadas Atropates Mediæ satrapa, isque Baryaxem Medum captum adducebat, quod erectâ cidari capiti impositâ Persarum ac Medorum regem se appellasset, & cum eo omnes innovationis rerum & defectionis socios: quos Alexander necari jussit. Ægerrime vero ferebat scelus in Cyri Cambysis sepulcrum admissum; quod quidem perfractum spoliatumque reperit, ut autor est Aristobulus. Esse enim apud Pasargadas in hortis regiis Cyri illius sepulcrum, & circum id, lucum omnis generis arboribus consitum, aquisque irriguum, atque alto gramine hortum ipsum refertum esse: sepulcrum ipsum ab imâ parte saxo quadrato structum quadrangularem formam præ se ferre. In editiore parte ædiculam esse lapideo fornice contectam, portulamque habere quæ in eam ducat, ita angu-

ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀπηξίωσεν αὐτὸν ἐν
κόσμῳ Πέρσας διαφυλάξαι Ἀλεξ-
άνδρῳ, οὐκ ὄντος ἄλλου ἄρχον-
4 τος. Ἦλθε δὲ ἐς Πασαργάδας καὶ
Ἀτροπάτης ὁ Μηδίας σατράπης,
ἄγων Βαρυάξην ἄνδρα Μῆδον συν-
ειλημμένον, ὅτι ὀρθὴν τὴν κίδαριν
περιθέμενος, βασιλέα προσεῖπεν
αὐτὸν Περσῶν τε καὶ Μήδων· καὶ
ξὺν τούτῳ τοὺς μετασχόντας αὐ-
τῷ τοῦ νεωτερισμοῦ τε καὶ τῆς ἀ-
5 ποστάσεως. Τούτους μὲν δὴ ἀπέ-
κτεινεν Ἀλέξανδρος· ἐλύπησε δὲ
αὐτὸν ἡ παρανομία ἡ ἐς τὸν Κύρου
τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορω-
ρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον κατ-
έλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς
6 λέγει Ἀριστόβουλος· εἶναι γὰρ ἐν
Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ
τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκείνου τάφον·
καὶ περὶ αὐτὸν ἄλσος ἐμπεφυτεῦ-
σθαι δένδρων παντοίων, καὶ ὕδατι
εἶναι κατάῤῥυτον, καὶ πόαν βα-
7 θεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι· καὶ
αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθῳ
τετραπέδῳ ἐς τετράγωνον σχῆμα
πεποιῆσθαι· ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπ-
εῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρί-
δα ἔχον φέρουσαν ἔσω στενὴν, ὡς
μόλις ἂν ἑνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ,
πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν.
ἐν

Cap. XXIX. 6. ἐν τῷ λειμῶνι] *in prato.*

7. λίθῳ τετραπέδῳ] Adeo omnes MSSti consentiunt in λίθου τετραπέδου ut etiam notaverit in ora Vulcanius. Non mirum igitur fuerit, si hunc casum retinuerit quoque Optimus. Sed quod mirari licet, est, quod solus habeat τετραπόδου, quo vides longe aliam faciem huic sepulchro contingere. Quum enim ita structuram hanc describant, ut sepulchrum ab ima parte saxo quadrato sit structum, tanquam ipsi terræ immunito fundamentos, ex restitutione libri Optimi discimus nihil tale fuisse, sed ipsum hoc sepulchrum in ima parte constitisse ex lapide, quem quatuor pedes sustinerent, sane ad quadratam formam. *Gronov.*

ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν 8
κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐ-
τέθαπτο, καὶ κλίνην παρὰ τῇ πυέ-
λῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυ-
σοῦς σφυρηλάτους, καὶ τάπητα ἐ-
πιβλημάτων Βαβυλωνίων, καὶ
καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώννυ-
σθαι· ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυς, καὶ
ἄλλους χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου
ἐργασίας· καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ 9
καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς λέγει ὅ-
τι ἔκειντο· αἱ δὲ πορφύρας, αἱ δὲ ἄλ-
λης καὶ ἄλλης χρόας· καὶ στρεπτοὶ,
καὶ ἀκινάκαι, καὶ ἐνώτια χρυ-
σοῦ τε καὶ λίθων κολλητά· καὶ
τράπεζα ἔκειτο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς
κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο, ἡ τὸ σῶμα
τοῦ Κύρου ἔχουσα· εἶναι δὲ ἐντὸς 10
τοῦ περιβόλου, πρὸς τῇ ἀναβάσει
τῇ ἐπὶ τὸν τάφον φερούσῃ, οἴκη-
μα σμικρὸν τοῖς μάγοις πεποιημέ-
νον, οἳ δὴ ἐφύλασσον τὸν Κύρου
τάφον, ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ
Κύρου, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχό-
μενοι τὴν φυλακήν. Καὶ τούτοις 11
πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ
βασιλέως, καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴ-
νου τεταγμένα, καὶ ἵππος κατὰ
μῆνα ἐς θυσίαν τῷ Κύρῳ· Ἐπεγέ- 12
γραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμ-
μασι, καὶ ἐδήλου Περσιστὶ τάδε,

ſtam ut ægerrime unus aliquis, neque is magnæ ſtaturæ, ingredi poſſit; in ædiculâ ſolium aureum eſſe poſitum, in quo Cyri corpus conditum ſervatur: lecticam ſolio adſtare, cujus pedes ex ſolido auro fabrefacti ſint. hanc tapetis Babyloniis ſtratam, ſtragulis purpureis ſubſtratis: lecticæ candyn regiam aliaſque veſtes Babylonii operis impoſitas eſſe. Femoralia etiam Medica: veſtes quoque hyacinthino colore tinctas ibi poſitas fuiſſe ſcribit: atque has quidem purpurei, alias varii coloris; torques quoque ac gladios & inaures, auro & gemmis ligatos; menſa præterea ibi poſita erat; in medio vero lecticæ ſolium, corpus Cyri continens. Eſſe præterea intra ambitum in ipſo ad ſepulcrum aſcenſu exiguam quandam ædiculam, Magis exſtructam, qui quidem ſepulcrum cuſtodiebant, jam inde à Cambyſe Cyri filio cuſtodiæ munere à patribus in filios tranſmiſſo. Atque his quidem ovis in ſingulos dies ab rege dabatur, vinique & farinæ certus modus: ſin-

8. *πύελον χρυσῆν*] Solium arcula erat, aut loculus, ubi defunctorum corpora condebantur. Arrianus paulo poſt *ἡ πύελος ἔκειτο, ἡ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα*. Unde Heſychius *τὴν πύελον* exponit *λάρνακα*, Suidas vero *θήκην* interpretatur. *Blanckard*. Vid. *Briſſon*. de regno Perſarum pag. 152.

Καὶ κλίνην] *& lectum apud ſolium*; & ita quidem, ut ſolium in medio lecto fuerit collocatum, uti mox dicitur 9. *ἐν μέσῳ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο*.

ὑποστρώννυσθαι] MSSt. & edit. Baſil. *ὑποστρώμματα*. *Gronov*.

ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων] Intelligendum, tapetem Babylonico opere variegatum & caunacas purpureos lecto pro culcita fuiſſe. *Idem*.

Κάνδυς] Eſt veſtimentum quoddam Perſicum.

quidem ab Alexandro constitutus, sed quod non alium consituisset. Persis Alexandro in officio continendis, quamdiu nemo esset qui ejus provinciæ curam gereret. Accessit quoque ad eum in Pasargadis Atropates Mediæ satrapa, isque Baryaxem Medum captum adduxit, quod erecta cidari capiti imposita Persarum ac Medorum regem se appellasset, & cum eo omnes innovationis rerum & defectionis socios: quos Alexander necari jussit. Ægerrime vero ferebat scelus in Cyri Cambysis sepulcrum admissum; quod quidem perfractum spoliatumque reperit, ut autor est Aristobulus. Esse enim apud Pasargadas in hortis regiis Cyri illius sepulcrum, & circum id, lucum omnis generis arboribus consitum, aquisque irriguum, atque alto gramine hortum ipsum refertum esse: sepulcrum ipsum ab imâ parte saxo quadrato structum quadrangulam formam præ se ferre. In editiore parte ædiculam esse lapideo fornice contectam, portulamque habere qua in eam ducatur, ita angu-

ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐ-
πίστευε Πέρσας διαφυλάξαι Ἀλε-
ξάνδρῳ, οὐκ ὄντος ἄλλου ἄρχον-
4 τος. Ἦλθε δὲ ἐς Πασαργάδας καὶ
Ἀτροπάτης ὁ Μηδίας σατράπης,
ἄγων Βαρυάξην ἄνδρα Μῆδον συν-
ειλημμένον, ὅτι ὀρθὴν τὴν κίδαριν
περιθέμενος, βασιλέα προσεῖπεν
αὐτὸν Περσῶν τε καὶ Μήδων καὶ
ξὺν τούτῳ τοὺς μετασχόντας αὐ-
τῷ τοῦ νεωτερισμοῦ τε καὶ τῆς
5 ἀποστάσεως. Τούτους μὲν δὴ ἀ-
πέκτεινεν Ἀλέξανδρος. Ἐλύπησε
αὐτὸν ἡ παρανομία ἡ ἐς τὸν Κύ-
ρου τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι δι-
ορωρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον
κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον,
6 λέγει Ἀριστόβουλος· εἶναι γὰρ
ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδεί-
σῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκείνου τάφον,
καὶ περὶ αὐτὸν ἄλσος ἐμπεφυ-
τεῦσθαι δένδρων παντοίων, καὶ ὕδατι
εἶναι κατάρρυτον, καὶ πόαν βα-
θεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι·
7 αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθου
τετραπέδου ἐς τετράγωνον σχῆμα
πεποιῆσθαι· ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπ-
εῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυ-
ρίδα ἔχον φέρουσαν εἴσω στενήν, ὡς
μόλις ἂν ἑνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ
πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν.

Cap. XXIX. 6. ἐν τῷ λειμῶνι] in prato. 7. λίθου τετραπέδου] Adeo omnes MSS. consentiunt in λίθου τετραπ..., ut etiam invenerit in ora Vulcanius. Non mirum igitur fuerit, si hunc c... exhibuit quoque Optimus. Sed quod mirari licet, est, quod solus h... τετραπέδου, quo vides longe aliam faciem huic sepulchro conti... Quum enim ita fundamentum hunc describant, ut sepulchrum ab ima parte... quadrato sit fundatum, tamquam ipsi terræ immunito fundamentos, ex... tamen libri Optimi didicimus nihil tale fuisse, sed ipsum hoc sepulch... ima parte condidisse ex lapide, quem quatuor pedes sustinerent, lau... quadratum ... Gronov.

ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην παρὰ τῇ πυέλῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους, καὶ τάπητα ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων, καὶ καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώματα· ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυς, καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου ἐργασίας· καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς λέγει ὅτι κεῖσθαι, αἱ δὲ πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χρόας· καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας, καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά· καὶ τράπεζα ἔκειτο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο, ἡ τὸ σῶμα τὸ Κύρου ἔχουσα· εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου, πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ἐπὶ τὸν τάφον φερούσῃ, οἴκημα τοῖς μάγοις πεποιημένον, οἳ ἐφύλασσον τὸν Κύρου τάφον ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενος τὴν φυλακήν. Καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως, καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τακτὰ, καὶ ἵππος κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν τῷ Κύρῳ. Ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι· ἐδήλου δὲ Περσιστὶ τάδε,

8 fuisse ut angustum intus aliquis, neque is magna statura, ingredi posset. In eo cellula solium aureum esse positum, in quo Cyri corpus conditum servatur: lecticam solio adstare, cujus pedes ex solido auro fabrefacti, inductam hanc tapetis Babylonicis stratam, stragulis purpureis substratis: lecticæ candyn regiam aliasque vestes Babylonii operis impositas esse. 9 Femoralia etiam Medica: vestes quoque hyacinthino colore tinctas ibi positas fuisse scribit: atque has quidem purpurei, alias varii coloris; torques quoque ac gladios & inaures, auro & gemmis ligatos; mensa præterea ibi posita erat; in medio vero lecticæ solium, corpus Cyri continens. 10 Esse præterea intra ambitum in ipso ad sepulcrum ascensu exiguam quandam ædiculam, Magis exstructam, qui quidem sepulcrum custodiebant, jam inde à Cambyse Cyri filio custodiæ munere à patribus in filios transmisso. 11 Atque his quidem ovis in singulos dies ab rege dabatur, vinique & farinæ certus modus:

... aut loculus, ubi defunctorum ... ἔκειτο, ἡ τὸ σῶμα ... in regno Persarum pag. ... Suidas ... ut solium in medio ... κλίνης ἡ πύελος ... Gronov. ... Babyloni ... esse, Idem.

ſingulis etiam menſibus equus unus quem Cyro ſacrificarent. Titulus ſepulcri Perſicis literis inſcriptus, hoc ſignificabat, O MORTALIS, CYRUS EGO SVM CAMBYSIS F. QUI PERSIS REGNVM CONSTITVI, ASIÆQUE IMPERAVI. ITAQVE NE MEO MONVMENTO INVIDEAS. Alexander, (inceſſerat enim eum cupido jam tum quum Perſas viciſſet, adeundi iſtius ſepulcri) reliqua omnia furto ſublata, præter ſolium & lectum reperit. Nonnulli ne ipſius quidem corpori pepercerant; ſublato enim ſolii operculo corpus ejecerant: ipſum vero ſolium imminuere conati fuerant, ut commodius auferri poſſet: partim præſcindentes, partim contundentes atque confringentes: quumque opus non ſucederet ex ſententiâ, relicto tandem ſolio abierunt. Ariſtobulus ab Alexandro deſignatum ſe fuiſſe ait, qui ſepulcrum de integro inſtauraret, corporiſque partes quæ ſupererant in ſolio conderet, operculoque tegeret: quæque rupta eſſent reficeret, lectum tæniis intenderet, priſtinoque

Ὦ ἌΝΘΡΩΠΕ, ἘΓῺ ΚΥ͂ΡΟΣ ἘΙΜΙ Ὁ ΚΑΜΒΎΣΟΥ, Ὁ ΤῊΝ ἈΡΧῊΝ ΠΈΡΣΑΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΣΆΜΕΝΟΣ.ΚΑῚ ΤΗ͂Σ ἈΣΊΑΣ ΒΑΣΙΛΕΎΣΑΣ. ΜῊ ΟΥ͂Ν ΦΘΌΝΕΙ ΜΟΙ ΤΟΥ͂ ΜΝΉΜΑΤΟΣ.

13 Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὁπότε ἕλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα, πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς

14 κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλωβήσαντο, ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον ἐπειρῶντο εὔογκον σφίσι ποιήσασθαι, καὶ ταύτῃ εὔφορον, τὰ μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ξυνθλῶντες αὐτῆς· ὡς δὲ οὐ προὐχώρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἐάσαντες τὴν

15 πύελον ἀπῆλθον. Καὶ λέγει Ἀριστόβουλος, αὐτὸς ταχθῆναι πρὸς Ἀλεξάνδρου κοσμῆσαι ἐξ ἀπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον· καὶ τοῦ μὲν σώματος ὅσα περ ἔτι σῶα ἦν, καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον, καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι· ὅσα δὲ λελώβητο

16 αὐτῆς, κατορθῶσαι· καὶ τὴν κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις, καὶ τἆλλα ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, κατ' ἀριθμόν τε τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι, καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι, τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ

πη-

12. φθόνει] In omnibus MSS. reperi, ut & Vulcanius in Auguſtano, φθονήσῃς, prout habet quoque Plutarchus & Euſtathius ad Dionyſii Periegeſin. *Gronov.*

13. ὁπότε ἕλοι] *quando viciſſet Perſas.* Non tum demum, cum Perſas jam vicerat, hæc cupido eum inceſſerat, ſed multo ante ſecum ſtatuerat ſepulchrum hoc intrare, cumprimum ipſi facultas daretur Perſis ſuperatis.

16. καὶ τἆλλα ὅσα] *& alia quæcunque ad ornatum poſita fuerant, ſecundum numerum priſtinis paria reponeret.* ἔκειτο imperfectum loco plusquamperfecti, vid. not. paulo ante ad cap. 27. 2.

πηλῷ ἐμπλάσαντα· καὶ ἐπιβαλεῖν τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος δὲ ξυλ- 17 λαβὼν τοὺς μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ὡς κατειπεῖν τοὺς δράσαντας· οἱ δὲ οὔτε σφῶν οὔτε ἄλλου κατεῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλῃ πῃ ξυνηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε ἀφείθησαν ἐξ Ἀλεξάνδρου.

XXX. Ἔνθεν δὲ ἐς τὰ βα- 1 σίλεια ᾔει τῶν Περσῶν, ἃ δὴ πρόσθεν κατέφλεξεν αὐτὸς, ὥς μοι λέλεκται ὅτι οὐκ ἐπῄνουν αὐτὸ ἔργον· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπανελθὼν ἐπῄνει. Καὶ μὲν δὴ καὶ κατὰ Ὀρξίνου 2 πολλοὶ λόγοι ἐλέχθησαν πρὸς Περσῶν, ὃς ἦρξε Περσῶν, ἐπειδὴ Φρασαόρτης ἐτελεύτησε· καὶ ἐξηλέγχθη Ὀρξίνης ἱερά τε ὅτι σεσύληκε, καὶ τάφους βασιλικοὺς, καὶ Περσῶν πολλοὺς ὅτι οὐ ξὺν δίκῃ ἀπέκτεινε· τοῦτον μὲν δὴ οἷς ἐτάχθη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐκρέμασαν. Σατράπην 3 δὲ Πέρσαις ἔταξε Πευκέσταν τὸν σωματοφύλακα, πιστόν τε οἱ ἐς τὰ μάλιστα τιθέμενος, τά τε ἄλλα, καὶ ἐπὶ τῷ ἐν Μαλλοῖς ἔργῳ, ἵνα προεκινδύνευσέ τε καὶ συνεξ-

ornatu restitueret; ad hæc ædiculæ portam lapide & calce obstrueret, regio signo illi impresso. Posthæc Alexander magos sepulcri custodes comprehensos in quæstionem dari jubet, uti autores facinoris indicent; qui quidem torti, neque de se neque de aliis quicquam confessi sunt, neque ullius rei sibi conscii esse sunt deprehensi; quapropter ab Alexandro dimissi.

XXX. Inde in regiam Persarum profectus est, quam ipse antea concremârat: quod quidem factum neque ego probavi, neque Alexander ipse reversus laudavit. Ibi multa Orxini (qui Persas post Phrasaortis obitum rexerat) crimina objecta sunt (a): quod templa, & sepulcra regia spoliasset, multosque Persarum injuste peremisset; atque hunc quidem jussu Alexandri in crucem sustulerunt. Dehinc Peucestan corporis custodem (quod fidem ejus egregiam cum aliis in rebus tum apud Mallos expertus esset, ubi magno suo periculo Alexandrum servârat) Persis satrapam constituit, qui quidem barbaricâ morum ratione ab illorum ingeniis minime alienus

(a) Curt. 10, 1, 25. & 33.

17. οἱ δὲ οὔτε σφῶν] MSSti omnes, ut de suo V. C. notavit quoque Vulcanius οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν. Gronov.

Cap. XXX. 1. ὅτι οὐκ ἐπῄνουν] Multi ex antiquis libris habent ὅτε. Quod quum in V. C. deprehenderet quoque Vulcanius, ita correxit versionem: *concremarat, ut a me dictum est, quando & factum improbavi; sed neque. Idem.* Quæ vero hic exhibetur scriptura, hanc habet sententiam: *sicut a me dictum est, quod non laudem illud factum.*

2. πρὸς Περσῶν] *a Persis* objecta sunt.

nus erat. quod quidem declaravit, quum ſtatim atque ſatrapatum apud Perſas gerere cœpit, ſolus ex omnibus Macedonibus veſte Medicâ receptâ, linguam Perſicam didicit, reliquaque omnia ad Perſicum modum accommodavit. Quo quidem nomine Alexander eum collaudavit: & Perſæ, quod Perſicum cultum patrio prætuliſſet, gaviſi ſunt.

έσωσεν Ἀλέξανδρον, καὶ ἄλλως τῷ
βαρβαρικῷ τρόπῳ τῆς διαίτης οὐκ
4 ἀξύμφορον· ἐδήλωσε δὲ ἐσθῆτά τε εὐ-
θὺς, ὡς κατεϛάθη σατραπεύειν Περ-
σῶν, μόνος τῶν ἄλλων Μακεδόνων
μεταβαλὼν τὴν Μηδικὴν, καὶ φωνὴν
τὴν Περσικὴν ἐκμαθὼν, καὶ τἄλλα
ξύμπαντα ἐς τρόπον τὸν Περσικὸν κα-
5 τασκευασάμενος. Ἐφ᾽ οἷς Ἀλέξαν-
δρός γε ἐπῄνει αὐτὸν, καὶ οἱ Πέρσαι
ὡς τὰ παρὰ σφίσι πρὸ τῶν πατρίων
πρεσβεύοντι ἔχαιρον.

3. *συνεξέσωσεν*] *una cum aliis ſervarat*, ſupra 6, 10, 3. & infra 7, 5, 8. Neque enim ipſe ſolus ſervati regis laudem tulit.

καὶ ἄλλως] *qui præterea etiam barbaricæ rationi vitæ non erat male accommodatus*. Infra 7, 6, 4.

4. *μεταβαλὼν*] Ita habent ſcripti editique quos inſpicere licuit. Alii trajectis literis ſcribunt, *μεταλαβὼν*, e qua lectione eadem exſurgit ſententia, ut proinde nihil mutandum videatur. Fuit autem Medicus habitus idem cum Perſico, nec hic minus quam ille barbaricus. *Blanckard.*

AP-

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ARRIANI DE EXPEDITIONE ALEXANDRI

LIBER SEPTIMUS.

SUMMARIUM

LIBRI SEPTIMI.

CAP. I. *Gymnosophistarum sermones cum rege.* II. *Diogenis cum eo colloquium. Dandamis eorum primarius. Calani desertio sociorum.* III. *Ipsius moriendi propositum & voluntas. Vivi ejus crematio.* IV. *Abulitæ & aliorum præfectorum in provinciis violentia. Alexandri propensio ad supplicia. Ejus & ducum nuptiæ.* V. *Debita militum à rege exsoluta, sed & dona data.* VI. *Epigoni adolescentes. Mala opinio de rege, quasi eum pertæduisset Macedonum, Persica placerent. Nomina Asiaticorum equitatui Macedonico immistorum.* VII. *Euleus & Tigris fossa juncti, Tigris humilior Euphrate, nec terram irrigans, unde copiosa aqua, quæ catarractis impedita.* VIII. *Opis urbs. Alexander dimittit senes & mutilatos, quod secus interpretans miles irritat regem ad sæviendum.* IX. *Exprobratio Alexandri beneficiorum patris Philippi. Recensio meritorum Alexandri parce viventis.* X. *Communis vita Alexandri cum militibus, eorumque ex illo bonor sed ingratorum* XI. *Tristis peroratio, cui additi honores in Persas. Unde moeror Macedonum invidiosus & regi. Callinis felix*

felix ad reconciliandum sermo. Oscula, epulæ, sacrificium, & vota. XII. *Suavitas dimissionis militum sub Cratero & Polysperchonte. Evocatur Antipater. Olympiadis & Antipatri rixa.* XIII. *Hephæstio Eumeni reconciliatus. Equi Nysæi. Ambiguitas de Amazonibus. Sententia Arriani de eis.* XIV. *Puerorum in stadio agon. Hephæstionis morbus & mors. Alexandri luctus varie scriptus. Epidauriorum legatio dimissa cum donario Æsculapii. Honores Hephaestionis.* XV. *Cossæi per hiemem subacti. Legationes undique missæ ad Alexandrum, an & ab Romanis? An Roma legatos Babylonem miserit?* XVI. *Caspii maris notitia urget Alexandrum. Chaldæorum monitum de ingressu Babylonis.* XVII. *De quo suspicio ex Beli templo. Belus dives. Invia ratio vitandi fati.* XVIII. *Supplicia sæva in satrapas. Memoranda prædictio ex extis. Pithagoras aruspex certus. Exitus vaticinii Calani.* XIX. *Legati Græci benigne auditi, & spolia Xerxis reddita. Classis parata ad Arabiam invadendam.* XX. *Coelum & Bacchus Arabum Dii. Arabiæ & duarum circa insularum Icari & Tyli situs & status. Arabia explorata circumnavigando.* XXI. *Pallacopas alveus ex Euphrate. Pallacopæ & circa eum Euphratis descriptio, inque iis cura Alexandri.* XXII. *Sepulcra regum Assyriæ in lacubus. Omen potentiæ Seleuco & mortis Alexandri.* XXIII. *Supplementa, item legati ex Græcia cum coronis. Favor in Peucestam & Persas. Responsa ab Hammone de Hephæstionis cultu. Turris Hephæstionis in Pharo. Epistola Alexandri ad Cleomenem.* XXIV. *Thronum vacuum regis alter occupat. Commessatio apud Medium.* XXV. *Diarii regii fragmentum. Progressus morbi, donec vox defecit.* XXVI. *Militum postremus adspectus. Serapidis Oraculum.* XXVII. *Varietates rumorum circa mortem Alexandri.* XXVIII. *Mors Alexandri quando acciderit. Laudatio ejus ex virtutum recensione.* XXIX. *Laudatio ex vitiorum extenuatione. Ejus defensio in patre Jove, veste Persica, Persis inter Macedonas relatis, Epulis.* XXX. *Finitur laudatio cum conclusione historiæ.*

CAP. I.

POSTQUAM Alexander in Pasargadas ac Persepolim venit, cupido eum cepit navigandi per Euphratem ac Tigrim in Persicum mare, fluminumque in mare

ΚΕΦ. Α.

1 ὩΣ δὲ ἐς Πασαργάδας τε καὶ ἐς Περσέπολιν ἀφίκετο Ἀλέξανδρος, πόθος καταλαμβάνει αὐτὸν καταπλεῦσαι κατὰ τὸν Εὐφράτην τε καὶ κατὰ τὸν Τίγρητα

ἐπὶ

ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν,
καὶ τῶν τε ποταμῶν ἰδεῖν τὰς ἐκβο-
λὰς τὰς ἐς τὸν πόντον, καθάπερ
τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τὴν ταύτῃ θάλασ-
σαν. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, 2
ὅτι ἐπενόει Ἀλέξανδρος περιπλεῦ-
σαι τήν τε Ἀραβίαν τὴν πολλὴν,
καὶ τὴν Αἰθιόπων γῆν, καὶ τὴν
Λιβύην τε καὶ τοὺς Νομάδας ὑπὲρ
τὸν Ἄτλαντα τὸ ὄρος, ὡς ἐπὶ Γά-
δειρα ἔσω ἐς τὴν ἡμετέραν θάλασ-
σαν, καὶ τὴν Λιβύην τε καταςρε-
ψάμενος καὶ Καρχηδόνα, οὕτω δὴ
τῆς Ἀσίας πάσης δικαίως ἂν βα-
σιλέα καλεῖσθαι· τοὺς γάρτοι Περ- 3
σῶν καὶ Μήδων βασιλέας, οὐδὲ τοῦ
πολλοςοῦ μέρους τῆς Ἀσίας ἐπάρ-
χοντας, οὐ σὺν δίκῃ καλεῖν σφᾶς
μεγάλους βασιλέας. Ἔνθεν δὲ οἱ 4
μὲν λέγουσιν ὅτι ἐς τὸν πόντον τὸν
Εὔξεινον ἐσπλεῖν ἐπενόει ἐς Σκύ-
θας τε καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην· οἱ
δὲ, ὅτι ἐς Σικελίαν τε καὶ ἄκραν
Ἰαπυγίαν· ἤδη γὰρ καὶ ὑποκινεῖν
αὐτὸν τὸ Ῥωμαίων ὄνομα προχω-
ροῦν ἐπὶ μέγα. Ἐγὼ δὲ, ὁποῖα μὲν 5
ἦν Ἀλεξάνδρου τὰ ἐνθυμήματα,
οὔτε ἔχω ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν, οὔ-
τε μέλει ἔμοιγε εἰκάζειν· ἐκεῖνο δὲ 6
καὶ αὐτὸς ἄν μοι δοκῶ ἰσχυρίσα-
σθαι, οὔτε μικρόν τι καὶ φαῦλον ἐ-
πινοεῖν Ἀλέξανδρον, οὔτε μεῖναι ἂν
ἀτρεμοῦντα ἐπ' οὐδὲν τῶν ἤδη κε-
κτημένων, οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην τῇ
Ἀσίᾳ προσέθηκεν, οὐδ' εἰ τὰς Βρετ-
τανῶν νήσους τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλὰ
ἔτι ἂν ἐπέκεινα ζητεῖν τι τῶν ἠ-

exitus visendi, quemadmodum & Indi ostia, & quod ex eâ parte est mare viderat. Sunt etiam qui tradant Alexandrum in animo habuisse magnam Arabiæ partem circumnavigare (a), & Æthiopum regionem, Libyamque & Numidas, ultra Atlantem montem, ad Gades in nostrum mare, Africâ Carthagineque subactâ, penetrare. Ita enim merito totius Asiæ regem vocari posse; Persarum enim ac Medorum reges, quum ne millesimam quidem Asiæ partem tenerent, inique sese magnos reges vocasse. Hinc sunt qui dicant eum per Euxinum pontum navigare voluisse in Scythas & Mæotim paludem: alii, in Siciliam & Japygium promontorium. Jam tum enim Romanorum nomen late diffusum, animum ejus commovisse. Ego vero quid in animo suo agitârit neque certo affirmare possum, neque curæ mihi est id conjecturis assequi. Illud certe mihi asseverare posse videor, illum nihil humile aut exigui momenti animo volvisse, neque quamtumlibet terrarum suo imperio adjecisset, conquieturum fuisse: non si Europam Asiæ, aut Britannicas insulas Europæ conjunxisset, sed ulterius semper aliquid à notitiâ ho-

(a) Curt. 10, 1, 17.

CAP. I. 2. οὕτω δὴ] ita demum. Vid not. ad 6, 14, 10.
6. κεκτημένων] Optimus ἐκτημένων. Gronov.

hominum remotum quæsiturum: & si cum alio nemine, cum suo ipsius animo perpetuam ei contentionem futuram fuisse. Quo quidem nomine Indorum sapientes laudo, quorum nonnullos quum aliquando in prato, in quem commentandi causâ convenire solent, sub dio ambulantes offendisset, eos ad Alexandri atque exercitus conspectum nihil aliud fecisse, quam pedibus terram quam calcabant pulsasse. Alexandro autem causam ejus facti per interpretes interrogante, ita responderunt, *Quoniam, ô rex Alexander, unusquisque mortalium tantum terræ possidet, quantum hoc est quod calcamus: tu vero homo reliquis similis es, præterquam quod curiosus atque iniquus tam procul à domo tuâ discesseris, tibi pariter atque aliis negotium facessens. Quin igitur exiguo abhinc tempore moriturus, non plus terræ es possessurus, quam corpori tuo sepeliendo sufficiat.*

II. Atque Alexander quidem sapientum sententiam laudavit: non destitit tamen alia, & quidem iis quæ laudârat contraria, persequi. Siquidem & Diogenem Sinopeum in Isthmo admiratus fuisse dicitur, quum illum ad solem stratum apricantemque offendisset, cum scutatorum & peditum amico-

γνωμένων· εἰ καὶ μὴ ἄλλῳ τῳ, ἀλλὰ αὐτόν γε αὐτῷ ἐρίζοντα.
7 Καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ τοὺς σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν, ὧν λέγουσιν ἔστιν οὓς καταληφθέντας ὑπ' Ἀλεξάνδρου ὑπαιθρίους ἐν λειμῶνι, ἵναπερ αὐτοῖς διατριβαὶ ἦσαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ποιῆσαι πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιᾶς, κρούειν δὲ τοῖς ποσὶ τὴν γῆν, ἐφ' ἧς βεβηκότες ἦσαν.
8 Ὡς δὲ ἤρετο Ἀλέξανδρος δι' ἑρμηνέων, οὗτινος αὐτοῖς τὸ ἔργον· τοὺς δὲ ἀποκρίνασθαι ὧδε, Ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τοσόνδε τῆς γῆς κατέχει, ὅσον περ τοῦτό ἐστιν ἐφ'
9 ὅτῳ βεβήκαμεν· σὺ δὲ ἄνθρωπος ὢν, παραπλήσιος τοῖς ἄλλοις, πλήν γε δὴ ὅτι πολυπράγμων καὶ ἀτάσθαλος, ἀπὸ τῆς οἰκείας τοσαύτην γῆν ἐπεξέρχῃ, πράγματα ἔχων τε καὶ παρέχων ἄλλοις. καὶ οὖν καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀποθανὼν, τοσοῦτον καθέξεις τῆς γῆς, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐντεθάφθαι τῷ σώματι.
1 II. Κἀνταῦθα ἐπῄνεσε μὲν Ἀλέξανδρος τούτους τοὺς λόγους καὶ τοὺς εἰπόντας, ἔπρασσε δὲ ὅμως ἄλλα καὶ τἀναντία
2 οἷς ἐπῄνεσεν. Ἐπεὶ καὶ Διογένην τὸν ἐκ Σινώπης θαυμάσαι λέγεται ἐν Ἰσθμῷ, ἐντυχὼν αὐτῷ κατακειμένῳ ἐν ἡλίῳ, ἐπιστὰς

8. *οὗτινος αὐτοῖς τὸ ἔργον*] Ab Vulcanio adscriptum in ora V. C. ὅ, τι νοοῖ αὐτοῖς, *Gronov.*

9. *ἄνθρωπος ὢν*] Cohaeret ὢν cum ἀποθανὼν, *tu vero cum homo sis, & inde etiam cum paulo post mortuus fueris.*

Cap. II. 1. *τούτους τοὺς λόγους*] MSS. omnes τούς τε λόγους αὐτοὺς: quæ series amœnior. *Gronov.*

ϛᾶς σὺν τοῖς ὑπασπιϛαῖς καὶ
τοῖς πεζεταίροις, καὶ ἐρόμενος εἴ
του δέοιτο· ὁ δὲ Διογένης ἄλ-
λου μὲν ἔφη δεῖσθαι οὐδενὸς, ἀ-
πὸ τοῦ ἡλίου δὲ ἀπελθεῖν ἐκέ-
λευσεν αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν αὐ-
τῷ. Οὕτω τοι οὐ πάντη ἔξω ἦν 3
τοῦ ἐπινοεῖν τὰ κρείττω Ἀλέξ-
ανδρος, ἀλλ' ἐκ δόξης γὰρ δει-
νῶς ἐκρατεῖτο· ἐπεὶ καὶ ἐς Τάξι- 4
λα αὐτῷ ἀφικομένῳ, καὶ ἰδόντι
τῶν σοφιϛῶν Ἰνδῶν τοὺς γυ-
μνοὺς, πόθος ἐγένετο ξυνεῖναί τι-
να οἱ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὅτι τὴν
καρτερίαν αὐτῶν ἐθαύμασε· καὶ 5
ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν σοφι-
ϛῶν, ὅτου ὁμιληταὶ οἱ ἄλλοι
ἦσαν, Δάνδαμις ὄνομα, οὔτε
αὐτὸς ἔφη παρ' Ἀλέξανδρον
ἥξειν, οὔτε τοὺς ἄλλους εἴα·
ἀλλ' ἀποκρίνασθαι γὰρ λέγε-
ται, ὡς Διὸς υἱὸς καὶ αὐτὸς εἴη,
εἴπερ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος· καὶ
ὅτι οὔτε δέοιτό του τῶν παρ' Ἀ-
λεξάνδρου· (ἔχειν γὰρ οἱ εὖ τὰ 6
παρόντα) καὶ ἅμα ὁρᾷν τοὺς ξὺν
αὐτῷ πλανωμένους τοσαύτην
γῆν καὶ θάλασσαν ἐπ' ἀγαθῷ
οὐδενὶ, μήτε πέρας τι αὐτοῖς γι-
νόμενον τῶν πολλῶν πλανῶν·

rum manu propius accessisse, rogasseque num aliquâ re indigeret: Cui Diogenes nullâ se re egere respondit, simulque Alexandrum cum suo comitatu recedere jussit, ne objectu corporum solis calorem interciperent. Ita non plane alienus erat ab optimarum rerum consideratione, sed gloriæ cupiditas transversum eum rapiebat. Nam & quum ad Taxila urbem venisset, Indorum sapientes nudos conspicatus, aliquem eorum sibi adjungi optabat, incredibilem in eis laborum tolerantiam admiratus. At qui inter illos sapientes erat natu maximus, cujus reliqui sectatores erant, Dandamis nomine, respondit, neque se ad Alexandrum venturum, neque aliis ut irent permissurum; se enim etiam Jovis filium esse, perinde atque Alexander; neque ullâ re ab Alexandro egere: iis enim quæ haberet contentum esse. Addidit præterea videre se, iis qui una cum eo tantum terrarum ac maris pervagati essent, nihil boni propositum esse, neque ullum erroribus eorum finem statui. Nihil itaque se expetere eo-

4. τοὺς γυμνοὺς] Ipse Vulcanius, uti testatur Gronovius, not. 7. postea judicavit potius fore, si exstaret. *Ind. sapientes qui nudi vocantur, consp.*

5. εἴπερ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος] An se Jovis filios perhiberi voluerint hi sophistæ, nescio. Si constaret, ipsos se humano sanguine ortos credidisse, acerrima videri queat insectatio senis hujus, exprobrantis Alexandro vanam divinæ stirpis persuasionem, quod Alexander non magis esset Jove natus, quam ipse, qui se hominem agnosceret. Posset tamen eadem quoque sophistæ hujus esse sententia, quæ Arati, ad Jovem universi humani generis originem referentis, Actor. XVII. 28. τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν·

του τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου] *ullius earum rerum quæ ab Alexandro* proficisci queant. Ita mox ipse vim horum verborum explanat 7. ὅτου κύριος ἦν Ἀλέξανδρος δοῦναι.

7. οὔτ' αὖ δεδιέναι] *neque contra* quidquam *timere*, *cujus ille* (Alexander) *potestatem habeat impediendi*. Hoc est, de iis rebus se non metuere, quæ sibi ab Alex-

eorum quæ Alexander largiri posset: sed nec timere quidem ne iis quæ ipse possideret prohiberetur. Quamdiu enim viveret, Indorum regionem tempestivos statis anni partibus fructus ferentem ipsi sufficere: quum vero mori contingeret, se à corpore ut socio non satis æquo discessurum. Quæ quum audisset Alexander, noluit invitum cogere, quod liberum hominem esse intelligeret: Calano tamen persuasisse, uni ex sapientum numero, quem quidem incontinentem fuisse Megasthenes scribit: reliquosque sapientes judicasse perperam id à Calano factum fuisse, quod relictâ felicitate quam sese consecutos censebant, alium dominum quam Deum coleret.

III. Atque hæc quidem commemoravi, quoniam & Calani mentionem fieri oportebat in historiâ Alexandri. Is namque quum in Perside corpore esset imbecillo, qui nunquam antea æger fuerat, non patiebatur se ad ægrotantium regulam ac diætam curari; quin potius Alexandro dicebat, præclare secum agi, quod in eo statu mori sibi contingeret, priusquam aliquod incommodum experiretur, quod pristinam vivendi rationem immutare cogeret: A-

7 οὔτ' οὖν ποθεῖν τι αὐτὸς, ὅτου κύ-
ριος ἦν Ἀλέξανδρος δοῦναι· οὔτ'
αὖ δεδιέναι, ὅτου κρατοίη ἐκεῖ-
8 νος ἐς τὸ εἴργεσθαι· ζῶντι μὲν
γάρ οἱ τὴν Ινδῶν γῆν ἐξαρκεῖν,
φέρουσαν τὰ ὡραῖα· ἀποθανόντι
δὲ, ἀπαλλαγήσεσθαι οὐκ ἐπιει-
9 κοῦς ξυνοίκου τοῦ σώματος· οὔκ-
ουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐπιχει-
ρῆσαι βιάσασθαι, γνόντα ἐλεύ-
θερον ὄντα τὸν ἄνδρα· ἀλλὰ Κά-
λανον γὰρ ἀναπεισθῆναι τῶν
ταύτῃ σοφιστῶν, ὅντινα μάλιστα
δὴ αὐτοῦ ἀκράτορα Μεγασθέ-
νης ἀνέγραψεν· αὐτούς τε τοὺς
σοφιστὰς λέγειν κακίζοντας τὸν
Κάλανον, ὅτι ἀπολιπὼν τὴν
παρὰ σφίσιν εὐδαιμονίαν, ὁ δὲ
δεσπότην ἄλλον ἢ τὸν θεὸν ἐθε-
ράπευε.

1 III. Ταῦτα ἐγὼ ἀνέγραψα,
ὅτι καὶ ὑπὲρ Καλάνου ἐχρῆν
εἰπεῖν ἐν τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου
ξυγγραφῇ· μαλακισθῆναι γάρ
τι τῷ σώματι τὸν Κάλανον ἐν
τῇ Περσίδι γῇ, οὔπω πρόσθεν νο-
2 σήσαντα· οὔκουν οὐδὲ δίαιταν
διαιτᾶσθαι θέλειν ἀῤῥώστου ἀν-
δρὸς, ἀλλὰ εἰπεῖν γὰρ πρὸς Ἀ-
λέξανδρον, καλῶς αὐτῷ ἔχειν
ἐν τῷ τοιῷδε καταστρέψαι, πρὶν
τινος ἐς πεῖραν ἐλθεῖν παθήμα-
τος, ὅ, τιπερ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν
μεταβάλλειν τὴν πρόσθεν δίαι-
ταν·

Alexandro possint eripi. Vel vitam ipsam si amitteret, tantum abesse, ut propterea se miserum putet fore, ut multo tunc sibi melius futurum speret, liberato a molestissimo corporis contubernio. Conveniunt hæc Stoicæ doctrinæ, ex qua Epictetus in dissert. lib. 1. cap. 25. pag. 96. lin. 10. ita. τί ἔτι φοβούμεθα &c. Item pag. 181. sub fin. & pag. 411. lin. 4. & pag. 414. lin. 14.

8. ἀποθανόντι δὲ] Immo ἀποθανόντα, ut habet MS. Optimus & duo alii; non potest alias se tueri syntaxis. *Gronov.*

Cap. III. 2. δίαιταν διαιτᾶσθαι] victus ratione uti;

ται· καὶ Ἀλεξάνδρου ἀντειπεῖν μὲν 3
αὐτῷ ἐπιπολύ· ὡς δ' οὐχ ἡττησόμενον ἑώρα, ἀλλὰ ἄλλως ἂν ἀπαλλαγέντα, εἰ μή τις ταύτῃ ὑπεικάθοι· οὕτω δὴ ὅπῃ ἀπήγγελλεν αὐτὸς, κελεῦσαι νησθῆναι αὐτῷ πυρὰν, καὶ ταύτης ἐπιμεληθῆναι Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα. Οἱ δὲ καὶ πομπήν τι- 4
να προπομπεῦσαι αὐτοῦ λέγουσιν ἵππους τε καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ὡπλισμένους, τοὺς δὲ θυμιάματα παντοῖα τῇ πυρᾷ ἐπιφέροντας· οἱ δὲ καὶ ἐκπώματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτα βασιλικὴν λέγουσιν ὅτι ἔφερον· αὐτῷ δὲ παρασκευ- 5
ασθῆναι μὲν ἵππον, ὅτι βαδίσαι ἀδυνάτως εἶχεν ὑπὸ τῆς νόσου. οὐ μὴν δυνηθῆναί γε οὐδὲ τοῦ ἵππου ἐπιβῆναι, ἀλλὰ ἐπὶ κλίνης γὰρ κομισθῆναι φερόμενον, ἐστεφανωμένον τε τῷ Ἰνδῶν νόμῳ, καὶ ᾄδοντα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ. Οἱ δὲ Ἰνδοὶ λέγουσιν ὅτι ὕμνοι θεῶν ἦσαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἔπαινοι. Καὶ τὸν μὲν ἵπ- 6
πον τοῦτον ὅτου ἐπιβήσεσθαι ἔμελλε (βασιλικὸν ὄντα τῶν Νησαίων) πρὶν ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν πυρὰν, Λυσιμάχῳ χαρίσασθαι, τῶν τινι θεραπευόντων αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ· τῶν δὲ δὴ ἐκπωμάτων ἢ στρωμάτων ὅσα

3 lexander contra ejus sententiæ acriter reluctabatur. Quum vero ab instituto deduci non posse cerneret, sed aliud genus mortis quæsiturum, nisi istud ei concederetur, crederet, rogum ei, ubi designarat, exstrui jussit: ejusque rei negotium dat Ptolemæo Lagi F. corporis
4 custodi. Sunt qui asserant pompam etiam ab Alexandro præmissam fuisse, equosque & viros, alios quidem armatos, alios varii generis odoramenta in rogum congessisse: alii pocula aurea &
5 argentea, atque adeo vestem regiam illatam ajunt. Ipsi vero, quod præ morbo incedere non posset, equum adductum fuisse. quumque ne equum quidem conscendere posset, lectica vectum, atque Indico more coronatum fuisse, hymnos patria lingua canentem. quos quidem Indi ipsi laudes deorum conti-
6 nere dicebant. Porro equum quem fuerat inscensurus (erat autem regius ex genere Nesæorum) priusquam in rogum se immitteret, Lysimacho cuidam qui eum sapientiæ nomine observârat ac coluerat, dedit. Pocula vero & stra-

3. ἐπιπολύ) *diu.*

5. αὐτοὶ οἱ ἔπαινοι] Unus ille Optimus αὐτῶν οἱ ἔπαινοι. Perpulchre: vel ut præter Deos Indorum omnium, vel modo sapientium Indorum laudes intelligas. Et videntur isti Indorum προπεμπτήριοι ὕμνοι continuisse mortuorum decora. Vide in Indicis cap. 10. 1. *Gronov.*

6. τῶν Νησαίων] De his equis vide infra cap. 13. init.

τῶν τινι θεραπευόντων] *uni ex iis qui eum propter sapientiam colebant.* Facius.

stragula quæ Alexander ornandi ejus causâ in rogum conjici jusserat, aliis atque aliis qui ei aderant distributa sunt. Dehinc conscenso rogo decore se reclinasse in conspectu totius exercitus. Alexander indecorum censuit spectaculo interesse, quod amicus esset: reliquis summæ admirationi fuit, in mediis flammis corpus non movens. Simulac vero ii quibus id negotii datum erat ignem rogo immiserunt, tubas clanxisse Nearchus tradit, (ita enim ab Alexandro imperatum erat) universumque exercitum clamores sustulisse, perinde atque quum prælium inire consuevit: elephantos etiam ingentem quendam bellicumque fremitum edidisse, Calanum cohonestantes. Hæc aliaque hujuscemodi autores fide digni de Calano conscripsere, non inutilia quidem hominibus quibus curæ est intelligere, quam fortis atque invictus sit humanus animus, si aliquid sibi firmiter proponat præstandum.

IV. Post hæc Alexander Atropatem in satrapatum suum mittit, ipse Susa proficiscitur. Abulitem ejusque filium Oxathrem, quod res Susiorum non recte admini-

ἐμβληθῆναι εἰς τὴν πυρὰν κόσμον
αὐτῷ τετάχει Ἀλέξανδρος, ἄλλα
ἄλλοις δοῦναι τῶν ἀμφ' αὐτόν.
7 Οὕτω δὴ ἐπιβάντα τῇ πυρᾷ, κα-
τακλιθῆναι μὲν ἐν κόσμῳ, ὁρᾶ-
σθαι δὲ πρὸς τῆς ςρατιᾶς ξυμπά-
σης. Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐπιεικὲς
φανῆναι τὸ θέαμα, ἐπὶ φίλῳ ἀν-
δρὶ γιγνόμενον· ἀλλὰ τοῖς γὰρ ἄλ-
λοις θαῦμα παρασχέσθαι, οὐδέν τι
παρακινήσαντα ἐν τῷ πυρὶ τοῦ σώ-
8 ματος. Ὡς δὲ τὸ πῦρ ἐς τὴν πυ-
ρὰν ἐνέβαλον οἷς προςτεταγμένον
ἦν, τάς τε σάλπιγγας φθέγξα-
σθαι λέγει Νέαρχος (οὕτως ὑπ' Ἀ-
λεξάνδρου προςτεταγμένον) καὶ τὴν
ςρατιὰν ἐπαλαλάξαι πᾶσαν, ὁ-
ποῖόν τι καὶ ἐς τὰς μάχας ἰοῦσα
ἐπηλάλαζε· καὶ τοὺς ἐλέφαντας
συνεπηχῆσαι τὸ ὀξὺ καὶ πολεμι-
9 κὸν, τιμῶντας Κάλανον. Ταῦτα
καὶ τοιαῦτα ὑπὲρ Καλάνου τοῦ Ἰν-
δοῦ ἱκανοὶ ἀναγεγράφασιν, οὐκ ἀ-
χρεῖα πάντα ἐς ἀνθρώπους, ὅτῳ
γνῶναι ἐπιμελὲς, ὅτι ὡς καρτε-
ρόν τε ἐςὶ καὶ ἀνίκητον γνώμη ἀν-
θρωπίνη ὅ, τι περ ἐθέλοι ἐξεργά-
σασθαι.

1 IV. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξαν-
δρος Ἀτροπάτην μὲν ἐπὶ τὴν αὑ-
τοῦ σατραπείαν ἐκπέμπει, παρ-
ελθὼν ἐς Σοῦσα· Ἀβουλίτην δὲ
καὶ τὸν τούτου παῖδα Ὀξάθρην,
ὅτι

9. *οὐκ ἀχρεῖα πάντα*] *non inutilia omnia*; quædam enim utique sunt inutilia, ut ipsa illa immanitas spontanei supplicii; utilissimum tamen ex eo perspicere, quantum valeat animus humanus, cum se obfirmavit.

CAP. IV. 1. *Ἀβουλίτην*] Hujus mentio fit apud Curtium 5, 2, 17.

ὅτι κακῶς ἐπεμελεῖτο τῶν Σουσίων,
συλλαβὼν ἀπέκτεινε. πολλὰ μὲν 2
δὴ πεπλημμέλητο ἐκ τῶν κατε-
χόντων τὰς χώρας, ὅσαι δορύκτη-
ται πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐγένοντο, ἔς
τε τὰ ἱερὰ καὶ τάφους, καὶ αὐτοὺς
τοὺς ὑπηκόους, ὅτι χρόνιος ὁ εἰς Ἰν- 3
δοὺς στόλος ἐγεγένητο τῷ βασιλεῖ,
καὶ οὐ πιστὸν ἐφαίνετο ἀπονοστήσειν
αὐτὸν ἐκ τοσῶνδε ἐθνῶν, καὶ το-
σῶνδε ἐλεφάντων, ὑπὲρ τὸν Ἰνδόν
τε καὶ Ὑδάσπην καὶ τὸν Ἀκεσί-
νην καὶ Ὕφασιν, φθειρόμενον. Καὶ 4
αἱ ἐν Γαδρωσίοις δὲ αὐτῷ ξυμφοραὶ
ξυνενεχθεῖσαι ἔτι μᾶλλον ἐπῆραν
τοὺς ἐν ταύτῃ σατραπεύοντας, κα-
ταφρονῆσαι αὐτοῦ τῆς οἴκοι ἀπο-
νοστήσεως. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς 5
Ἀλέξανδρος ὀξύτερος λέγεται γε-
νέσθαι ἐν τῷ τότε ἐς τὸ πιστεῦσαί
τε τοῖς ἐπικαλουμένοις, ὡς πιθα-
νοῖς δὴ ἐν παντὶ οὖσι· καὶ ἐπὶ τὸ τι-
μωρήσασθαι μεγάλως τοὺς ἐπὶ μι-
κροῖς ἐξελεγχθέντας, ὅτι καὶ τὰ
μεγάλα ἂν ἐδόκουν αὐτῷ τῇ αὐτῇ
γνώμῃ ἐξεργάσασθαι. Ὁ δὲ καὶ γά- 6
μους ἐποίησεν ἐν Σούσοις ἑαυτοῦ τε
καὶ τῶν ἑταίρων· αὐτὸς μὲν τῶν
Δαρείου θυγατέρων τὴν πρεσβυτά-
την Βαρσίνην ἠγάγετο· ὡς δὲ λέγει

straverant, comprehensos necavit. 2 Multa porro flagitia admissa erant ab iis, qui regiones ab Alexandro debellatas administrabant, cum in templa & sepulcra, tum in subjectos ipsos. 3 Diuturna enim regis in Indos expeditio fore videbatur (a): neque verisimile eis fiebat eum ex tot gentibus totque elephantis sospitem rediturum, sed trans Indum, Hydaspem, Acesinem, atque Hyphasim interiturum. 4 Calamitas etiam illa quæ exercitui apud Gadrosios acciderat, satrapas illius regionis magis exstimulârat, ut de ipsius reditu omnem cogitationem deponerent. 5 Porro Alexander pronior jam ad fidem delationibus habendam factus erat atrocibusque suppliciis leviter etiam delinquentes afficiebat (b), quippe quos majora delicta animo agitasse cogitabat. 6 Posthæc ad nuptias & suas & amicorum in Susis celebrandas animum convertit: atque ipse quidem Barsinen ex Darii filiabus natu maximam uxorem dux-

(a) *Curt.* 10, 1, 7. (b) *Idem* 10, 1, 39.

3. ἐγεγένητο] *fuerat* potius quam *fore videbatur*.
5. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ] *Præterea vero etiam*.
ὡς πιθανοῖς] *quasi fide digna omnino per omnia essent* illa crimina, quæ tamen falso sæpe solent deferri. Ἐν παντὶ *per omnia*, *in omnibus*, ut 2 Cor. VIII. 7.
ἐπὶ τὸ τιμωρήσασθαι] Repetendum ὀξύτερος.
ὅτι καὶ τὰ μεγάλα] *quia etiam magna videbantur ei eadem mente perpetraturi*. Ubi ἂν potentialis particula latine satis exprimi vix potest.
6. γάμους ἐποίησεν] *Nuptias facere* dicit Petronius in Satyr. p. 49. *Jacuerunt ergo una, non tantum illa nocte, qua nuptias fecerunt*.

duxit, & præter hanc aliam (ut Ariſtobulus tradit) Paryſatin, ex filiabus Ochi natu minimam: ſed & antea Roxanen Oxyartis Bactrii filiam duxerat. Drypetin, Darii filiam, uxoriſque ſuæ ſororem Hephæſtioni dat. volebat enim Hephæſtionis liberos ſuis conſobrinos eſſe. Cratero Amaſtrinen Oxyartis Darii fratris filiam: Perdiccæ, Atropatis Medorum ſatrapæ filiam, Ptolemæo corporis cuſtodi, atque Eumeni ſcribæ regio, Artabazi filias, illi quidem Artacaman, huic vero Artonin: Nearcho Barſines & Mentoris filiam, Seleuco autem Spitamenis Bactrii filiam dedit, atque ita reliquis etiam amicis Perſarum ac Medorum illuſtrium filias LXXX matrimonio copulavit. Nuptiæ Perſico more celebratæ ſunt: ſedilia ex ordine iis poſita erant qui uxores ducturi erant, & poſt convivium ſponſæ adductæ ſingulæ ſuis ſponſis aſſederunt, qui mox dextris datis oſculo eas exceperunt, initio à rege facto: cunctorum enim nuptiæ ſimul agebantur: quod quidem, ſiquid aliud, populariter atque amice ab Alexandro factum eſſe judicabatur. Sponſi ſuâ quiſque ſponſâ acceptâ receſſe-

Ἀριςόβουλος, καὶ ἄλλην πρὸς ταύ-
τῃ τῶν Ὤχου θυγατέρων τὴν νεωτά-
την Παρύσατιν· ἤδη δὲ ἦν αὐτῷ ἠγ-
μένη καὶ ἡ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου
7 παῖς Ῥωξάνη. Δρύπετιν δὲ Ἡφαι-
ςίωνι δίδωσι, Δαρείου παῖδα, καὶ
ταύτην ἀδελφὴν τῆς αὐτοῦ γυναι-
κός· ἐθέλειν γάρ οἱ ἀνεψιοὺς τῶν
παίδων γενέσθαι τοὺς Ἡφαιςίωνος
8 παῖδας· Κρατερῷ δὲ Ἀμαςρινὴν,
τὴν Ὀξυάρτου τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ
παῖδα· Περδίκκᾳ δὲ τὴν Ἀτροπάτου
τοῦ Μηδίας σατράπου παῖδα ἔδω-
κε· Πτολεμαίῳ δὲ τῷ σωματοφύ-
λακι, καὶ Εὐμενεῖ τῷ γραμματεῖ
τῷ βασιλικῷ, τὰς Ἀρταβάζου
παῖδας· τῷ μὲν Ἀρτακαμᾶν, τῷ
9 δὲ Ἄρτωνιν· Νεάρχῳ δὲ τὴν Βαρ-
σίνης τε καὶ Μέντορος παῖδα· Σε-
λεύκῳ δὲ τὴν Σπιταμένους τοῦ
Βακτρίου παῖδα· ὡσαύτως δὲ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἑταίροις τὰς δοκιμω-
τάτας Περσῶν τε καὶ Μήδων παῖ-
10 δας, ἐς ὀγδοήκοντα. Οἱ γάμοι δὲ
ἐποιήθησαν νόμῳ τῷ Περσικῷ· θρό-
νοι ἐτέθησαν τοῖς νυμφίοις ἐφεξῆς,
καὶ μετὰ τὸν πότον ἧκον αἱ γαμού-
μεναι, καὶ παρεκαθέζοντο ἑκάςη
τῷ ἑαυτῆς· οἱ δὲ ἐδεξιώσαντό τε αὐ-
τὰς καὶ ἐφίλησαν· πρῶτος δὲ ὁ βα-
σιλεὺς ἦρξεν· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ πάν-
11 των ἐγίγνοντο οἱ γάμοι· καὶ τοῦ-
το, εἴπερ τι ἄλλο, ἔδοξε δημοτικόν
τε καὶ φιλέταιρον πρᾶξαι Ἀλέξ-
ανδρος· οἱ δὲ παραλαβόντες ἀπῆγον
τὴν

Βαρσίνην] Curt. 10, 3, 12. & 10, 6, 11.
Ῥωξάνη] Curt. 8, 4, 23. & 10, 6, 9.

τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος· προῖκας δὲ ξυμ-
πάσαις ἐπέδωκεν Ἀλέξανδρος. Καὶ 12
ὅσοι δὲ ἄλλοι ἠγμένοι ἦσαν Μακεδό-
νες τῶν Ἀσιανῶν τινας γυναικῶν, ἀ-
πογραφῆναι ἐκέλευσε καὶ τούτων
τὰ ὀνόματα, καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς
μυρίους· καὶ τούτοις δωρεαὶ Ἀλεξ-
άνδρου ἐδόθησαν ἐπὶ τοῖς γάμοις.

V. Καὶ τὰ χρέα ἐπιλύσασθαι 1
τῆς στρατιᾶς ὅσοις χρέα ἦν, ἐν καιρῷ
οἱ ἔδοξε· καὶ κελεύει ἀπογράφεσθαι
ὁπόσον ὀφείλει ἕκαστος, ὡς ληψο-
μένους. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ὀλίγοι 2
ἀπέγραψαν σφῶν τὰ ὀνόματα, δε-
διότες ἐξ Ἀλεξάνδρου μὴ πεῖρα αὕ-
τη εἴη καθειμένη, ὅτῳ οὐκ ἀποχρῶ-
σα ἡ μισθοφορὰ τῶν στρατιωτῶν ἐστι,
καὶ ὅτῳ πολυτελὴς ἡ δίαιτα· ὡς δὲ 3
ἐξήγγελτο ὅτι οὐκ ἀπογράφουσι
σφᾶς οἱ πολλοὶ, ἀλλ' ἐπικρύπτου-
σιν ὅτῳ τὶ εἴη συμβόλαιον, τὴν μὲν
ἀπιστίαν τῶν στρατιωτῶν ἐκάκισεν· οὐ
γὰρ χρῆναι οὔτ' οὖν τὸν βασιλέα
ἄλλό τι ἢ ἀληθεύειν πρὸς τοὺς ὑπη-
κόους, οὔτε τῶν ἀρχομένων τινὰ ἄλ-
λό τι ἢ ἀληθεύειν δοκεῖν τὸν βασιλέα·
καταθεὶς δὲ τραπέζας ἐν τῷ στρατο- 4
πέδῳ, καὶ ἐπὶ τούτων χρυσίον, καὶ
τοὺς ἐπιμελησομένους τῆς δόσεως
ἑκάστοις, ὅστις συμβόλαιον ἐπεδεί-
κνυτο, ἐπιλύεσθαι τὰ χρέα ἐκέ-
λευεν, οὐκ ἀπογραφομένους ἔτι τὰ
ὀνόματα. Καὶ οὕτω δὴ ἐπίστευσάν τε 5
ἀληθεύειν Ἀλέξανδρον, καὶ σὺν

runt: Alexander dotes omni-
bus contulit. Nomina præ-
terea reliquorum Macedo-
num qui Asiaticas uxores
duxissent conscribi jussit. nu-
merus supra decem millia
fuit: & his etiam sponsalia
munera ab Alexandro data
sunt.

V. Ad hæc opportunum
ei visum est quidquid æris
alieni milites conflaverant
dissolvere (*a*). Quumque
quantum quisque deberet ad
se referri jussisset, ut pecu-
niam acciperent, initio qui-
dem pauci nomina sua con-
scribi passi sunt, veriti ne A-
lander id eo consilio face-
ret, ut exploraret quibus
militibus ob immoderatos
sumptus quos facerent sti-
pendium non sufficeret: po-
steaquam vero renunciatum
ei est plerosque nomina dare
nolle, sed suas unumquen-
que rationes & contractus
occultare, militum diffiden-
tiam reprehendit, dicens
non debere regem erga sub-
jectos suos alium quam ve-
racem esse, neque quen-
quam subjectorum aliter af-
fectum esse debere, quam ut
regem veracem esse credat;
deinde mensis per castra dis-
positis, pecuniaque iis im-
positâ, & constitutis qui
lar-

(*a*) *Curt.* 10, 2, 9.

CAP. V. 1. ὡς ληψομένους] *tanquam accepturos*, ut qui accepturi essent.
4. οὐκ ἀπογραφομένους] qui diribitores non amplius conscriberent debitorum nomina, quod antea fecerant, certe facere jussi fuerant.

largitionem illam administrarent (a), omnium qui rationes contractusque suos adferrent nomina dissolvi jussit, ne nominibus quidem debitorum conscriptis: ac tum demum veracem Alexandrum crediderunt, gratiusque eis accidit ignorari nomina, quam debito liberari. Ea largitio exercitui facta XX M talentûm fuisse dicitur. Ad hæc alia aliis pro uniuscujusque dignitate dona dedit, aut pro virtute quâ quis in præliis eminuisset. Eos vero qui præclarum aliquod facinus edidissent aureis coronis donavit. ac primum quidem Peucestam qui scuto eum protexerat: deinde Leonnatum, qui etiam eum propugnârat, & ob pericula apud Indos adita, & victoriam apud Ora partam, quodque cum copiis suis in aciem progressus, Oritarum iisque finitimorum populorum motus defectionemque compescuisset & prælio superasset, multaque alia apud Ora præclare gessisset. Dehinc Nearchum, quod classem ex Indorum regione per oceanum duxisset, coronavit. nam & hic jam Susa pervenerat. Post hunc Onesicritum gubernatorem navis regiæ: deinde Hephæstionem aliosque corporis custodes.

χάριτι μείζονι ἐγίγνετο αὐτοῖς τὸ μὴ γνωσθῆναι μᾶλλόν τι, ἢ τὸ
6 παύσασθαι ὀφείλοντας. Λέγεται δὲ γενέσθαι ἡ δόσις αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια. Ἔδωκε δὲ καὶ δῶρα ἄλλοις ἄλλα, ὅπως τις κατ' ἀξίωσιν ἐτιμᾶτο, ἢ κατ' ἀρετὴν, εἴ τις ἐπιφανὴς ἐγεγόνει ἐν τοῖς κινδύνοις.
7 Καὶ ἐστεφάνωσε χρυσοῖς στεφάνοις τοὺς ἀνδραγαθίᾳ διαπρέποντας· πρῶτον μὲν Πευκέσταν
8 τὸν ὑπερασπίσαντα· ἔπειτα Λεοννάτον, καὶ τοῦτον ὑπερασπίσαντα, καὶ διὰ τοὺς ἐν Ἰνδοῖς κινδύνους, καὶ τὴν ἐν Ὤροις νίκην γενομένην, ὅτι παραταξάμενος σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ δυνάμει πρὸς τοὺς νεωτερίζοντας τῶν τε Ὠρειτῶν καὶ τῶν πλησίον τούτοις ᾠκισμένων, τῇ τε μάχῃ ἐκράτησε, καὶ τἆλλα καλῶς ἔδοξε τὰ ἐν Ὤ-
9 ροις κοσμῆσαι. Ἐπὶ τούτοις δὲ Νέαρχον ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἐστεφάνωσε· καὶ γὰρ καὶ οὗτος ἀφιγμένος ἤδη ἐς Σοῦσα ἦν· ἐπὶ τούτοις δὲ, Ὀνησίκριτον τὸν κυβερνήτην τῆς νεὼς τῆς βασιλικῆς· ἔτι δὲ Ἡφαιστίωνα καὶ τοὺς ἄλλους σωματοφύλακας.

VI.

(a) *Curt.* 10, 2, 10.

6. ἔδωκε δὲ] Curt. 9, 1, 6.

8. τὴν ἐν Ὤροις νίκην] Curt. 9, 10, 19.

ὅτι παραταξάμενος] Per ὅτι declaratur, qualis illa fuerit victoria.

σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ] *cum relicta* sibi *manu*; cum iis copiis quas ipsi Alexander dederat.

VI. Ἧκον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ σα- 1
τράπαι, οἱ ἐκ τῶν πόλεών τε τῶν
νεοκτίστων, καὶ τῆς ἄλλης γῆς τῆς
δοριαλώτου, παῖδας ἡβάσκοντας
ἤδη ἐς τρισμυρίους ἄγοντες, τὴν
αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότας (οὓς καὶ
ἐπιγόνους ἐκάλει Ἀλέξανδρος) κε-
κοσμημένους Μακεδονικοῖς ὅπλοις,
καὶ τὰ πολέμια ἐς τὸν τρόπον τὸν
Μακεδονικὸν ἠσκημένους. Καὶ οὗ- 2
τοι ἀφικόμενοι λέγονται ἀνιᾶσαι
Μακεδόνας, ὡς πάντα δὴ μηχα-
νωμένου Ἀλεξάνδρου ὑπὲρ τοῦ μη-
κέτι ὡσαύτως δεῖσθαι Μακεδόνων·
εἶναι γὰρ οὖν καὶ Μηδικὴν τὴν Ἀ- 3
λεξάνδρου στολὴν ἄλγος οὐ σμικρὸν
Μακεδόσιν ὁρωμένην· καὶ τοὺς γά-
μους ἐν τῷ νόμῳ τῷ Περσικῷ ποιη-
θέντας, οὐ πρὸς θυμοῦ γενέσθαι
τοῖς πολλοῖς αὐτῶν, οὐδὲ τῶν γη-
μάντων ἔστιν οἷς, καίτοι τῇ ἰσότη-
τι τῇ ἐς τὸν βασιλέα μεγάλως τε-
τιμημένοις. Πευκέστας τε ὁ Περσῶν 4
σατράπης τῇ τε σκευῇ καὶ τῇ φω-
νῇ Περσίζων ἐλύπει αὐτούς, ὅτι τῷ
βαρβαρισμῷ αὐτοῦ ἔχαιρεν Ἀλέξ-
ανδρος· καὶ οἱ Βακτρίων δὲ καὶ οἱ 5
Σογδιανῶν καὶ Ἀραχωτῶν ἱππεῖς,
καὶ Ζαράγγων δὲ καὶ Ἀρείων, καὶ
Παρθυαίων, καὶ ἐκ Περσῶν οἱ Εὐά-
και καλούμενοι ἱππεῖς, καταλο-
χισθέντες εἰς τὴν ἵππον τὴν ἑται-

VI. Post hæc satrapæ novarum urbium abs se conditarum, aliarumque provinciarum quas debellârat, ad Alexandrum venerunt, XXX M. adolescentum pubescentium & æqualium ducentes, (quos Alexander Epigonos, *sive posteros suos* vocabat) omnes Macedonicis armis instructos, & ad militiam Macedonico more exercitatos. Horum adventum Macedones ægre tulisse dicuntur, utpote machinante omnibus modis Alexandro, ne in posterum perinde Macedonibus egeret. Improbari enim eis vehementer, quod veste Medicâ Alexandrum indutum cernerent: quodque nuptiæ Persico more celebratæ essent, multis etiam eorum qui uxores duxerant displicuisse: tametsi æqualitate ac societate regiarum nuptiarum vehementer cohonestati fuissent. Male etiam eos habebat, quod Peucestas Persarum satrapa cultû ipso atque sermone Persizaret, quodque Alexander barbaricâ illâ affectatione delectaretur. præterea quod Bactriani, Sogdiani, Arachoti, Zarangi, Arii, Parthi, & qui ex Persis Euacæ

CAP. VI. 1. οὓς καὶ ἐπιγόνους] Copula media non est in MS. Opt. *Gronov.*
3. εἶναι γὰρ] *Fuisse enim propterea etiam Medicam Alexandri vestem dolori non parvo Macedonibus, cum eam viderent.*
5. οἱ Βακτρίων] Curt. 10, 3, 10.
οἱ Εὐάκαι] Σάκαι quin ab Arriano venerit non dubitare se ait Gronovius, quem vide, ut & Blanckardum.

cæ vocantur equites, amicorum equitatui accensi permistique essent, quotquot dignitate aut corporis præstantiâ aut virtute aliquâ præditi judicarentur. adhæc quod quinta equitum præfectura accessisset, non quidem tota solis barbaris constans, sed quod universo equitatu aucto, nonnulli barbari in eum admissi essent. atque agemati quidem accensi fuissent Cophes Artabazi F. Hydarnes, Artiboles, Mazæi filii: Phradasmenes, & Phrataphernis Parthorum atque Hyrcaniæ satrapæ filii: Itanes Oxyartis filius & Roxanes Alexandri uxoris frater: Ægobares, ejusque frater Mithrobæus: quodque horum dux esset Hydaspes Bactrianus. & quod his Macedonicæ hastæ loco barbaricorum jaculorum datæ essent. Hæc omnia Macedones periniquo animo ferebant, quod Alexander in barbaricos plane mores abire videretur, Macedonum vero instituta ipsosque adeo Macedones despectui haberet.

VII. Post hæc Alexander pedestris exercitus majorem partem Hephæstioni ad Per-

ρικὴν, ὅσοι αὐτῶν κατ' ἀξίωσιν
καὶ κάλλει τοῦ σώματος ἢ τῇ
ἄλλῃ ἀρετῇ ὑπερφέροντες ἐφαί-
6 νοντο· καὶ πέμπτη ἐπὶ τούτοις
ἱππαρχία προσγενομένη, οὐ βαρ-
βαρικὴ ἡ πᾶσα, ἀλλὰ ἐπαυξη-
θέντος γὰρ τοῦ παντὸς ἱππικοῦ,
κατελέγησαν ἐς αὐτὸ τῶν βαρ-
7 βάρων· τῷ, τε ἀγήματι προσκα-
ταλεγέντες Κώφης τε ὁ Ἀρτα-
βάζου καὶ Ὑδάρνης καὶ Ἀρτι-
βόλης οἱ Μαζαίου, καὶ Φραδα-
σμένης, καὶ οἱ Φραταφέρνου τοῦ
Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας σατρά-
που παῖδες, καὶ Ἰτάνης Ὀξυάρ-
του μὲν παῖς, Ῥωξάνης δὲ τῆς
γυναικὸς Ἀλεξάνδρου ἀδελφὸς,
καὶ Αἰγοβάρης, καὶ ὁ τούτου
ἀδελφὸς Μιθροβαῖος, καὶ ἡγε-
μὼν ἐπὶ τούτοις ἐπισταθεὶς Ὑ-
8 δάσπης ὁ Βάκτριος· καὶ τούτοις
δόρατα Μακεδονικὰ ἀντὶ τῶν βαρ-
βαρικῶν μεσαγκύλων δοθέντα.
9 Ταῦτα πάντα ἐλύπει τοὺς Μα-
κεδόνας, ὡς πάντη δὴ βαρβαρίζον-
τος τῇ γνώμῃ Ἀλεξάνδρου, τὰ δὲ
Μακεδονικὰ νόμιμά τε καὶ αὐτοὺς
Μακεδόνας ἐν ἀτίμῳ χώρᾳ ἄγον-
τος.

1 VII. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν
πεζῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν Ἡ-
φαιστίωνα ἄγειν ἐκέλευεν ὡς ἐπὶ
τὴν

κατ' ἀξίωσιν καὶ κάλλει] Memorabile documentum & dignum quod annotetur, ut appareat, quam gaudeat varianda phrasi Arrianus. Poterat enim perseverare in spectanda præpositione, ut facit mox cap. 11. 14. κατ' ἀξίωσιν ἤ τινα ἄλλην ἀρετήν, Prætulit aliud quicquam. Neque hic solum, sed fere omnes elegantiores ex antiquis. *Gronovius*, qui plurimis exemplis hoc confirmat.

τὴν θάλασσαν τὴν Περσικήν· αὐτὸς 2
δὲ, ἀναπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ ναυ-
τικοῦ ἐς τὴν Σουσίαν γῆν, ἐπιβὰς
τῶν νεῶν ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς τε καὶ
τῷ ἀγήματι, καὶ τῶν ἱππέων τῶν
ἑταίρων ἀναβιβασάμενος οὐ πολ-
λοὺς, κατέπλει κατὰ τὸν Εὐλαῖον
ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἤδη δὲ 3
πλησίον ὢν τῆς ἐκβολῆς τῆς ἐς τὸν
πόντον, τὰς μὲν πλείονάς τε καὶ
πεπονηκυίας τῶν νεῶν καταλείπει
αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ταῖς μάλιστα τα- 4
χυναυτούσαις παρέπλει ἀπὸ τοῦ
Εὐλαίου ποταμοῦ κατὰ τὴν θά-
λασσαν, ὡς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ
Τίγρητος. αἱ δὲ ἄλλαι αὐτῷ νῆες 5
ἀνακομισθεῖσαι κατὰ τὸν Εὐλαῖον
ἔστ᾽ ἐπὶ τὴν διώρυχα ἣ τέτμηται
ἐκ τοῦ Τίγρητος ἐς τὸν Εὐλαῖον,
ταύτῃ διεκομίσθησαν ἐς τὸν Τί-
γρητα. Τῶν γὰρ δὴ ποταμῶν τοῦ- 6
τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, οἳ
τὴν μέσην σφῶν Ἀσσυρίαν ἀπείρ-
γουσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Μεσο-
ποταμία πρὸς τῶν ἐπιχωρίων κλη-
ΐζεται) ὁ μὲν Τίγρης πολύ τι τα-
πεινότερος ῥέων τοῦ Εὐφράτου, διώ-
ρυχάς τε πολλὰς ἐκ τοῦ Εὐφράτου
ἐς αὐτὸν δέχεται, καὶ πολλοὺς 7
ἄλλους ποταμοὺς παραλαβὼν, καὶ
ἐξ αὐτῶν αὐξηθεὶς ἐσβάλλει ἐς τὸν
πόντον τὸν Περσικὸν, μέγας τε
καὶ οὐδαμοῦ διαβατὸς ἔστε ἐπὶ τὴν

ſicum mare ducendam com-
mittit. Ipſe vero claſſe in Su-
ſiorum regionem appulſâ,
conſcenſis navibus cum ſcu-
tatis & agemate, ac parte
non magna equitum amico-
rum, per Eulæum amnem
ad mare navigavit. Quum-
que jam non procul ab oſtio
quo in mare fertur abeſſet,
pleriſque navibus atque iis
quæ quaſſatæ erant ibi reli-
ctis, ipſe cum velocioribus
ab Eulæo amne per mare ad
Tigris oſtia contendit. reli-
quæ naves per Eulæum ad-
vectæ in alveum, qui ex Ti-
gri in Eulæum amnem duci-
tur, illic in Tigrim devectæ
ſunt. Nam ex duobus fluvi-
is, Euphrate nimirum & Ti-
gri, qui Aſſyriam interje-
ctam terminant (unde & Me-
ſopotamia ab indigenis vo-
cata eſt) Tigris quidem Eu-
phrate multo humilior mul-
tos alveos ex Euphrate in
ſe recipit; multos etiam ali-
os fluvios admittens, & ex
eis auctus in pontum Perſi-
cum fertur: magnus ipſe,
neque uſquam ad oſtium
maris uſque vado tranſmea-
bilis, quandoquidem nihil
ex eo flumine in terram dif-
funditur quod ejus profun-
ditatem imminuat. Eſt enim
eâ

CAP. VII. 2. ἀναπλεύσαντος] Ἀναπλέειν *adverſo flumine ad interiora regionis navigare*, uti καταπλέειν *ſecundo flumine mare verſus defluere.*

5. αἱ δὲ ἄλλαι] quas modo 3. ibi reliquiſſe dicitur.

ἀνακομισθεῖσαι] *revecta, retro acta adverſo flumine.*

6. Ἀσσυρίαν] Opt. Συρίαν, quam ſcripturam defenſam vide apud Gronovium.

eâ parte terra altior quam aqua. neque hic fluvius in alios alveos aut alia flumina diffunditur, sed potius in se recipit: terram vero ipse non irrigat. At Euphrates per altiora loca labitur, & passim suis aquis terræ quam alluit altitudinem exæquat, multique ex eo alvei derivantur; alii quidem perennes, ex quibus utriusque ripæ accolæ aquam petunt, alii certo tempore fiunt, quum aquæ ad irrigandam terram inopiâ premuntur (raro enim iis in locis imbres è cœlo cadunt) quo fit ut in aquam non omnino magnam, & vadosam alioqui, Euphrates desinat. Alexander circumvectus mari, quidquid spatii inter Eulæum amnem & Tigrim Persici sinus littus continet, per Tigrim ad

ἐμβολὴν, καθότι οὐ καταναλίσκε-
8 ται αὐτοῦ οὐδὲν ἐς τὴν χώραν. Ἔστι γὰρ μετεωροτέρα ἡ ταύτῃ γῆ τοῦ ὕδατος, οὐδὲ ἐκδίδωσιν οὗτος κατὰ τὰς διώρυχας, οὐδὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν, ἀλλὰ δέχεται γὰρ ἐκείνους μᾶλλον· ἄρδεσθαί τε ἀφ' οὗ τὴν χώ-
9 ραν οὐδαμῇ παρέχει. Ὁ δὲ Εὐφράτης μετέωρός τε ῥεῖ καὶ ἰσοχείλης πανταχῆ τῇ γῇ, καὶ διώρυχές τε πολλαὶ ἀπ' αὐτοῦ πεποίηνται, αἱ μὲν ἀέναοι, ἀφ' ὧν ὑδρεύονται οἱ παρ' ἑκάτερα ᾠκισμένοι· τὰς δὲ καὶ πρὸς καιρὸν ποιοῦνται, ὁπότε σφίσιν ὕδατος ἐνδεῶς ἔχοι, ἐς τὸ ἐπάρδειν τὴν χώραν (οὐ γὰρ ὕεται τὸ πολὺ ἡ γῆ αὕτη ἐξ οὐρανοῦ) καὶ οὕτως ἐς οὐ πολὺ ὕδωρ ὁ Εὐφράτης τελευτῶν, καὶ τεναγώδης ἐς τοῦτο,
10 οὕτως ἀποπαύεται. Ἀλέξανδρος δὲ περιπλεύσας κατὰ τὴν θάλασσαν, ὅσον μεταξὺ τοῦ τε Εὐλαίου ποταμοῦ

8. *οὐδὲ ἐκδίδωσιν οὗτος κατὰ διώρυχας*] Mirum sane, Arrianum cum Xenophonte suo adeo dissentire, ut, cum hic alveos ex Tigri in Euphratem, ipse plane contra ex Euphrate in Tigrim derivari scribat. Ita enim Xenophon *ἀναβ.* lib. 1. p. 206. l. 46. *ἔνθα δὴ ἦσαν αἱ διώρυχες ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθριαῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά. εἰσβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην. Quo loco sunt alvei numero quatuor, latitudine plethri, profunditate ingenti, qui ex Tigri fluvio derivantur, atque etiam navigia frumentaria in eis agi possunt. Iidem in Euphratem influunt.* Qua ratione conciliari hæc possint, viderint alii. Quanquam enim temporibus disjunctissimi fuerunt Xenophon & Arrianus, nulla tamen, credo temporum tanta vis esse potest, quæ fluminum alveos adeo plane in contrarium vertat. Quod si quis tamen utri potius credendum sit quærat, equidem Xenophonti omnino puto, qui ipse in his locis fuit, Cyri exercitum secutus. Forsitan autem alibi Euphrates, alibi Tigris profundiore alveo labitur, ut nec Arrianus plane a vero aberrarit.

ἀφ' οὗ] Opt. *ἀπὸ οὗ ab sese. Gron.*

9. *μετέωρός τε ῥεῖ*] *altus fluit*, ripis non eminentibus.

διώρυχές τε] Idem confirmat Polybius lib. 9. c. 35.

πρὸς καιρὸν ποιοῦνται] *ad tempus fiunt ad irrigandam regionem.* Hæc enim utique connectenda.

καὶ τεναγώδης ἐς τοῦτο] *ἐς τοῦτο ad hoc, præter hoc.*

μοῦ καὶ τοῦ Τίγρητος ἐπέχων ὁ αἰγια-
λὸς τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ, ἀνέπλει
κατὰ τὸν Τίγρητα ἔστε ἐπὶ τὸ στρα-
τόπεδον, ἵνα Ἡφαιστίων αὐτῷ τὴν δύ-
ναμιν πᾶσαν ἔχων ἐστρατοπεδεύκει.
Ἐνθένδε δὲ αὖθις ἔπλει ἐς Ὦπιν, πό- 11
λιν ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ᾠκισμένην. Ἐν
δὲ τῷ ἀνάπλῳ, τοὺς καταῤῥάκτας
τοὺς κατὰ τὸν ποταμὸν ἀφανίζων, ὁ-
μαλὸν πάντῃ ἐποίει τὸν ῥοῦν, οἳ δὴ ἐκ
Περσῶν πεποιημένοι ἦσαν, τοῦ μή τι-
να ἀπὸ θαλάσσης ἀναπλεῦσαι εἰς τὴν
χώραν αὐτῶν νηΐτῃ στόλῳ κρατήσαν-
τα. Ταῦτα δὲ μεμηχάνητο, ἅτε δὴ οὐ 12
ναυτικοῖς τοῖς Πέρσαις· οὕτω δὴ συν-
εχεῖς οἱ καταῤῥάκται πεποιημένοι,
ἄπορον τὸν ἀνάπλουν ἐποίουν τὸν κα-
τὰ τὸν Τίγρητα. Ἀλέξανδρος δὲ οὐκ 13
ἔφη τῶν κρατούντων τοῖς ὅπλοις εἶ-
ναι τὰ τοιαῦτα σοφίσματα· οὔκουν
πρὸς αὐτοῦ ἐποιεῖτο ταύτην τὴν ἀ-
σφάλειαν, ἥν τινα ἔργῳ οὐδὲ λόγου
ἀξίαν ἀπέφηνε, οὐ χαλεπῶς διακό-
ψας τῶν Περσῶν τὰ σπουδάσματα.

VIII. Ὡς δὲ ἐς τὴν Ὦπιν ἀφ- 1
ίκετο, ξυναγαγὼν τοὺς Μακεδό-
νας, προεῖπεν, ὅτι τοὺς ὑπὸ γήρως
ἢ πηρώσεως τοῦ σώματος ἀχρείους

castra navigavit, ubi Hephæstion cum omnibus copiis consederat. Inde rursus Opim, urbem ad Tigrim sitam, profectus est, atque inter navigandum cataractas omnes tolli amnemque exæquari jubet. quas quidem cataractas Persæ confecerant, ne quis è mari petens navali classe in eorum regionem penetraret. atque ita confectæ erant à Persis, quod rei nauticæ periti non essent, & cataractarum frequentia difficilem admodum per Tigrim navigationem faceret. Alexander hujusmodi inventa esse dicebat hominum qui armis parum valerent. Neque vero eam munitionem sibi obtinendam putavit, quam reverâ nullius momenti esse statuebat, Persarumque molitiones parvo negotio delevit.

VIII. Opim quum venit, convocatis Macedonibus pronunciavit (a), se omnes eos qui vel ætate vel membrorum mutilatione inutiles

(a) *Curt.* 10, 2, 8.

11. νηΐτῃ στόλῳ κρατήσαντα] *qui navali classe prævaleret.* Sicuti paulo post κρατοῦντες τοῖς ὅπλοις dicuntur 13.

13. οὐκ ἔφη] *negavit eorum qui armis valerent esse hujusmodi inventa.* Ita omnes Græci, in iisque Xenophon sæpius. In re non dubia satis erit unum exemplum, ἀναβ. lib. 1. p. 197. l. 20. αὐτὸς δὲ οὐκ ἔφη ἰέναι, *ipse vero negabat se venturum.*

οὔκουν πρὸς αὐτοῦ] Vertendum: *neque igitur sibi utilem futuram eam munitionem statuebat, quam re ipsa nullius momenti esse ostenderat.* Non difficulter concisis disjectisque Persarum cautelis, nempe subjugando Persas præliis per alias regiones factis, quando istam felicitatem hic quoque sic subornatus Tigris sequi debuit. *Gronov.*

leș ad pugnam facti essent missos ab exercitu facere, & in domos suas redeundi potestatem dare: qui vero voluntarie manerent, tantum se largiturum, ut merito aliis qui domi desideant, invidiosi sint futuri, aliosque Macedones excitaturi, ut libenter una cum eis pericula ac labores adeant. Atque hæc quidem Alexander animo gratificandi Macedonibus dicebat: ipsi, ita interpretati, ac si ab Alexandro despicerentur inutilesque ad res bellicas judicarentur, vehementer eâ oratione commoti sunt, quâ Alexander ad universum exercitum usus fuerat. Accedebant & aliæ indignationis causæ, quod jam sæpenumero eos offenderat Persica vestis eodem pertinens, & ornatus Macedonicus barbaris adolescentibus, quos Posteros suos vocabat, concessus; deinde peregrini equites, amicorum cohortibus accensi & permisti. Non igitur jam amplius silentium tenuerunt (*a*), sed omnes militiæ sacramento absolvi petierunt, adjicientes, ut cum patre suo bellum gereret, Hammonem iis verbis sugillantes. Quæ quum audisset Alexander (erat enim jam magis solito ad iram pro-

ἐς τὰ πολέμια ὄντας παραλύει
μὲν τῆς ϛρατιᾶς, ἀποπέμπει δὲ
2 ἐς τὰ σφέτερα ἤθη· ἐπιδώσει δὲ
μένουσιν, ὅσα αὐτούς τε ζηλωτοτέρους ποιήσει τοῖς οἴκοι, καὶ
τοὺς ἄλλους Μακεδόνας ἐξορμήσει ἐς τὸ ἐθέλειν τῶν αὐτῶν κιν-
3 δύνων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μὲν, ὡς χαριούμενος
δῆθεν τοῖς Μακεδόσι, ταῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ, ὡς ὑπερορώμενοί τε
ἤδη πρὸς Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀχρεῖοι πάντῃ ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι, οὐκ ἀλόγως αὖ τῷ
λόγῳ ἠχθέσθησαν τῷ πρὸς Ἀλεξάνδρου λεχθέντι κατὰ τὴν
4 ϛρατιὰν ταύτην πᾶσαν· πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκις ἤδη ἐλύπει αὐτοὺς
ἥ, τε ἐσθὴς ἡ Περσικὴ ἐς τοῦτο φέρουσα, καὶ τῶν Ἐπιγόνων τῶν
βαρβάρων τὰ Μακεδονικὰ ἤθη· κόσμησις καὶ ἀνάμιξις τῶν ἀλλοφύλων ἱππέων ἐς τὰς τῶν ἑται-
5 ρων τάξεις. Οὔκουν σιγῇ ἔχοντες ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ πάντας γὰρ
ἀπαλλάττειν τῆς ϛρατιᾶς ἐκέλευον, αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦ πατρὸς
ϛρατεύεσθαι· τὸν Ἄμμωνα δὴ
6 τῷ λόγῳ ἐπικερτομοῦντες. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ
δὴ ὀξύτερός τε ἐν τῷ τότε, καὶ ἀ-

πὸ

(*a*) *Curt.* 10, 2, 12.

CAP. VIII. 3. οὐκ ἀλόγως] *non sine ratione.*
4. τῶν ἐπιγόνων] Supra cap. 6, 1.
κόσμησις] *Ornatus* militaris intelligitur, in armis consistens. 7, 6, 1. κεκοσμένους Μακεδονικοῖς ὅπλοις.
τῶν ἀλλοφύλων] Supra cap. 6. 5.

πὸ τῆς βαρβαρικῆς θεραπείας οὐκέτι ὡς πάλαι ἐπιεικὴς ἐς τοὺς Μακεδόνας) καταπηδήσας σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, ξυλλαβεῖν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ταραξάντων τὸ πλῆθος κελεύει· αὐτὸς τῇ χειρὶ δεικνύων τοῖς ὑπασπισταῖς, οὕστινας χρὴ ξυλλαμβάνειν· καὶ ἐγένοντο οὗτοι ἐς τρεισκαίδεκα.
7 Τούτους μὲν δὴ ἀπάγειν κελεύει τὴν ἐπὶ θανάτῳ. Ὡς δὲ κατεσιώπησαν οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα, ἔλεξεν ὧδε.

1 IX. Οὐχ ὑπὲρ τοῦ καταπαῦσαι ὑμῶν τὴν οἴκαδε ὁρμὴν, ὦ Μακεδόνες, λεχθήσεταί μοι ὅδε ὁ λόγος; (ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι ὅποι βούλεσθε, ἐμοῦ γε ἕνεκα) ἀλλ' ὡς γνῶναι ὑμᾶς πρὸς ὁποίους τινὰς ὑμᾶς ὄντας ὁποῖοί τινες αὐτοὶ γενόμενοι ἀπαλλάσσεσθε.
2 Καὶ πρῶτά

clivis, atque ob barbaricum comitatum non ita atque olim erga Macedonas facilis atque humanus) confestim cum ducibus qui eum circumstabant de tribunali desiliens, præcipuos eorum qui multitudinem ad seditionem concitabant comprehendi jubet, scutatis manu designans quosnam capi vellet: tredecim hi fuêre. quos statim ad supplicium rapi jubet. Quo facto quum reliqui attoniti silentium fecissent, conscenso rursus tribunali, in hunc modum disseruit.

IX. *Non sum facturus verba, Macedones, ut vos ab istâ domum redeundi cupiditate demoveam (siquidem per me integrum vobis est quo libuerit abire) sed ut intelligatis, quid ego vobis præstiterim* (a), *& qualem vos mihi vicem rependentes discedatis. Ac primum* à

(a) *Curt.* 10, 2, 22,

6. ἐπιεικὴς] Quum Vulcanius in V. C. sic distinctum invenisset οὐκέτι ὡς πάλαι ἐπιεικὴς, ἐς τοὺς Μακεδόνας καταπηδήσας &c. interpretationem sic mutavit: *non ita atque olim facilis atque humanus) confestim cum ducibus qui eum circumstabant e solio in Macedonas prosiliens.* Gronov.

CAP. IX. 1. πρὸς ὁποίους τινὰς] Est comparatio hujus temporis cum præterito vel status ipsorum rei familiaris, quales nempe ante Alexandrum fuerint, quales nunc revertantur. Hoc enim notat nunc particula πρός. Verte: *quantum mutati ab illis, qui nuper eratis, abeatis*; quales nunc facti ad illos, qui quondam eratis. *Gronovius*, qui loca similia aliorum plurima collegit. Possunt tamen hæc etiam alio quodam modo exponi, quanquam sensu non multum diverso, ut πρὸς non cum ὁποῖοι γενόμενοι, sed cum ἀπαλλάσσεσθε construatur. Uti apud Johan. XX. 10. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. *Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli*, h. e. domum. Et Ter. Eun. 3, 5, 64. *Eamus ad me.* 4, 3, 21. *nisi domum forte ad nos rediit.* Catullus Epithal. in Peli nuptias:

Ad se quisque vago passim pede discedebant.

Sententia igitur hæc erit, ad eloquendum quidem difficilior, si quis verbum verbo velit, sed ad intelligendum satis aperta: *ut cognoscatis, quales olim in patria fueritis, & quales nunc in eam discedatis.*

à Philippo patre (ut par est) ordiar. Philippus enim vos incertis sedibus errantes atque inopes, & plerosque sub pellibus degentes, exiguosque ovium greges in montibus pascentes, ac pro iis parum feliciter adversus Illyrios, Triballos, & finitimos Thracas, bellum gerentes, pro pastoriis pellibus chlamydes gestandas dedit, ex montibus in planitiem deduxit, paresque vicinis barbaris ad pugnandum effecit, ut non tam in locorum munitione deinceps, quam in vestrâ virtute salutem collocaretis: urbes vobis habitandas dedit, optimisque legibus atque institutis ornavit. Idem vobis in eos ipsos barbaros qui vos assiduis populationibus lacessebant, imperium acquisivit, & dominos è servis effecit: magnam Thraciæ partem Macedoniæ adjecit, oppidisque ad maritimam oram peropportunis in potestatem suam redactis, commerciorum facultatem aperuit, & tutas metallorum fodinas suppeditavit. Thessalos præterea, quo-

γε ἀπὸ Φιλίππου τοῦ πατρὸς, ὥσ-
περ καὶ εἰκὸς, τοῦ λόγου ἄρξομαι.
Φίλιππος γὰρ παραλαβὼν ὑμᾶς
πλανήτας καὶ ἀπόρους, ἐν διφθέ-
ραις τοὺς πολλοὺς νέμοντας ἀνὰ τὰ
ὄρη πρόβατα ὀλίγα, καὶ ὑπὲρ τού-
των κακῶς μαχομένους Ἰλλυριοῖς
τε καὶ Τριβαλλοῖς, καὶ τοῖς ὁμό-
3 ροις Θρᾳξὶ, χλαμύδας μὲν ὑμῖν ἀν-
τὶ τῶν διφθερῶν φορεῖν ἔδωκε, κατ-
ήγαγε δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς τὰ πεδία,
ἀξιομάχους καταστήσας τοῖς προ-
σχώροις τῶν βαρβάρων, ὡς μὴ χω-
ρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύοντας
μᾶλλον ἢ τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ σώζεσθαι·
πόλεών τε οἰκήτορας ἀπέφηνε, καὶ
νόμοις καὶ ἔθεσι χρηστοῖς ἐκόσμη-
4 σεν· αὐτῶν δὲ ἐκείνων τῶν βαρβά-
ρων, ὑφ' ὧν πρόσθεν ἤγεσθε καὶ ἐ-
φέρεσθε αὐτοί τε καὶ τὰ ὑμέτερα,
ἡγεμόνας κατέστησεν ἐκ δούλων καὶ
5 ὑπηκόων· καὶ τῆς Θρᾴκης τὰ πολ-
λὰ τῇ Μακεδονίᾳ προσέθηκε, καὶ
τῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ χωρίων τὰ ἐπι-
καιρότατα καταλαβόμενος, τὴν
ἐμπορίαν τῇ χώρᾳ ἀνεπέτασε, καὶ
τῶν μετάλλων τὴν ἐργασίαν ἀδεῆ
6 παρέσχε. Θετταλῶν δὲ ἄρχοντας,
οὓς

2. παραλαβὼν ὑμᾶς] *Cum accepisset vos.* Quod in latina interpretatione omissum. Ita Curt. 10, 2, 24. *Hoc cultu nitentes vos accepi.* Livius 34, 50. *Commonitosque in quo statu rerum accepisset eos, & in quo relinqueret.*

ἐν διφθέραις] *sub pellibus plerosque pascentes.* Non opus est addere degentes, quo nonnihil imminuitur sententia.

4. ἤγεσθε καὶ ἐφέρεσθε] Vid. not. ad 1, 5, 5.

5. τὴν ἐμπορίαν] MS. Opt. τὴν εὐπορίαν. Neque possum spernere, imo non anteferre vulgato, quum plus notet, nempe facultatem opportunitatemque omnium rerum, quæ optari possunt. Ideo sumitur generaliter, ut cap. 19. specialiter ταύτην μόνων τῶν δένδρων εὐπορίαν εἶναι. *Gronovius.* Simile loquendi genus est 10. τοῦ ἐλλιπόντος ὑμῖν τὸν κόσμον ἀνεπέτασα.

οὓς πάλαι ἐτεθνήκειτε τῷ δέει, ἀπέ-
φηνε· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος ταπει-
νώσας, τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα πάρ-
οδον πλατεῖαν καὶ εὔπορον ἀντὶ στε-
νῆς τε καὶ ἀπόρου ὑμῖν ἐποίησεν.
Ἀθηναίους τε καὶ Θηβαίους ἐφε-
δρεύοντας ἀεὶ τῇ Μακεδονίᾳ ἐς το-
σόνδε ἐταπείνωσεν, ἤδη ταῦτά γε
καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονούντων, ὡς
ἀντὶ τοῦ φόρους τελεῖν Ἀθηναίοις
καὶ ὑπακούειν Θηβαίων, παρ' ἡ-
μῶν ἐν τῷ μέρει ἐκείνους τὴν ἀ-
σφάλειαν σφίσι πορίζεσθαι. Ἐς
Πελοπόννησον δὲ παρελθὼν, τὰ ἐ-
κεῖ αὖ ἐκόσμησε· καὶ ἡγεμὼν αὐ-
τοκράτωρ συμπάσης τῆς ἄλλης
Ἑλλάδος ἀποδειχθεὶς τῆς ἐπὶ τὸν
Πέρσην στρατιᾶς, οὐχ ἑαυτῷ μᾶλ-
λόν τι τὴν δόξαν τήνδε ἢ τῷ κοινῷ
τῶν Μακεδόνων προσέθηκε. Ταῦ-
τα μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ
ἐς ὑμᾶς ὑπηργμένα, ὡς μὲν αὐ-
τὰ ἐφ' ἑαυτῶν σκέψασθαι, μεγά-
λα. μικρὰ δὲ, ὥς γε δὴ πρὸς τὰ
ἡμέτερα ξυμβαλεῖν. Ὃς παραλα-
βὼν παρὰ τοῦ πατρὸς χρυσᾶ μὲν
καὶ ἀργυρᾶ ἐκπώματα ὀλίγα,
τάλαντα δὲ οὐδὲ ἑξήκοντα ἐν τοῖς
θησαυροῖς, χρεῶν δὲ ὀφειλόμενα
ὑπὸ Φιλίππου ἐς πεντακόσια τά-
λαντα, δανεισάμενος ἐπὶ τούτοις
αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια, ὁρμη-
θεὶς ἐκ τῆς χώρας τῆς γε οὐδὲ ὑ-
μᾶς αὐτοὺς βοσκούσης καλῶς,
εὐθὺς μὲν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑμῖν

rum metu olim exanimati era-
tis, vestro imperio subjecit: gen-
te Phocensium afflictâ, aditum
in Græciam amplum & expe-
ditum pro angusto & difficili
7 vobis patefecit. Athenienses ve-
ro & Thebanos, qui vobis in-
sidiabantur, sic afflixit, nobis
jam secum una militantibus, ut
quum antea vectigal Atheni-
ensibus penderemus, Thebanis
pareremus, jam vice versâ u-
tranque illam civitatem in fide
8 ac tutelâ nostrâ habeamus. In
Peloponnesum etiam ingressus,
res illic constituit. Imperator
denique totius Græciæ designa-
tus expeditionis adversus Per-
sas, gloriam ejus rei non sibi
magis quam genti & nomini
Macedonum adjecit. Atque
9 hæc sunt patris mei erga vos
beneficia, magna illa quidem,
si ipsa in se spectentur: parva,
si cum nostris conferantur.
Nam ego patri succedens, au-
rea quædam pauca argentea-
10 que pocula nactus, talenta ve-
ro ne sexaginta quidem in pa-
triis thesauris (a): quanquam
ære alieno pressus, quod mihi
pater ad quingenta talenta re-
liquerat, tamen contracto no-
vo ære alieno talentûm octin-
gentorum, ex Macedoniâ, quæ
vos solos vix alere poterat, ca-
stra movi: ac protinus transi-
tum Hellesponti vobis patefe-
ci, Persis licet illo tempore im-
pe-

(a) Curt. 10, 2, 24.

6. οὓς πάλαι] ὧν legi in MSStis Blanckardus ait, Gronovius negat.
7. ἤδη ταῦτά γε] cum jam in his quidem & nos eum adjuvaremus.

perium maris tenentibus: devictis deinde Darii ducibus equestri prælio totam Ioniam, Æoliam, utranque Phrygiam, Lydiam quoque imperio Macedonum adjeci, Miletum obsidione cepi: cæteras gentes & nationes, quæ voluntariam fecerunt deditionem, vobis subjeci, stipendiariasque feci. Ægypti Cyrenesque opes, quibus potiti sumus sine vi, eæ quoque ad vos accesserunt. Cœlesyria, Palæstina, Mesopotamia, possessiones vestræ sunt: Babylon, Bactra, Susa, in vestrâ potestate sunt: opes Lydorum vestrae sunt: thesauri Persarum, opes Indorum, vester denique oceanus est: vos satrapæ, vos duces, vos ordinum principes & ductores. Nam mihi ipsi ex tot laboribus quid aliud superest quam ista purpura, & istud diadema? privatim enim nihil habeo: neque est qui meos demonstrare possit thesauros, præter ea quæ vos tenetis, vel quæ servantur vestri causâ. quandoquidem non habeo ad quid eos reservem in privatum usum, quippe qui iisdem utor cibis atque vos, & æque somnum capio atque vos. Quin vilioribus etiam cibis utor quam vos, quicunque vivitis delicíosius: ac pro vobis vigilare me certo scio, ut ipsi nimirum placide quieteque dormiatis.

τὸν πόρον, θαλασσοκρατούντων ἐν
11 τῷ τότε Περσῶν, ἀνεπέτασα· κρατήσας δὲ τῇ ἵ... ῳ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου, τήν τε Ἰωνίαν πᾶσαν τῇ ὑμετέρᾳ ἀρχῇ προσέθηκα, καὶ τὴν Αἰολίδα πᾶσαν, καὶ Φρύγας ἀμφοτέρους, καὶ Λυδοὺς, καὶ Μίλητον εἷλον πολιορκίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἑκόντα προσχωρήσαντα λα-
12 βὼν, ὑμῖν καρποῦσθαι ἔδωκα. Καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης ἀγαθὰ, ὅσα ἀμαχεὶ ἐκτησάμην, ὑμῖν ἔρχεται· ἥ τε κοίλη Συρία, καὶ ἡ Παλαιστίνη, καὶ ἡ μέση τῶν ποτα-
13 μῶν, ὑμέτερον κτῆμά εἰσι· καὶ Βαβυλὼν, καὶ Βάκτρα, καὶ Σοῦσα, ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυδῶν πλοῦτος, καὶ οἱ Περσῶν θησαυροὶ, καὶ τὰ Ἰνδῶν ἀγαθὰ, καὶ ἡ ἔξω θάλασσα, ὑμέτερα· ὑμεῖς σατράπαι, ὑμεῖς στρατ-
14 ηγοὶ, ὑμεῖς ταξιάρχαι· ὡς ἔμοιγε αὐτῷ τί περίεστιν ἀπὸ τούτων τῶν πόνων, ὅτι μὴ αὕτη ἡ πορφύ-
15 ρα, καὶ τὸ διάδημα τοῦτο; κέκτημαι δὲ ἰδίᾳ οὐδὲν, οὐδὲ ἔχει τὶς ἀποδεῖξαι θησαυροὺς ἐμοὺς, ὅτι μὴ ταῦτα ὑμέτερα κτήματα, ἢ ὅσα ἕ-
16 νεκα ὑμῶν φυλάττεται· ἐπεὶ οὐδέ ἐστιν ἰδίᾳ μοι ἐς ὅ, τι φυλάξω αὐτοὺς, σιτουμένῳ τε τὰ αὐτὰ ὑμῖν σιτία, καὶ ὕπνον τὸν αὐτὸν αἱρουμένῳ·
17 καίτοι οὐδὲ σιτία ἐμοὶ δοκῶ τὰ αὐτὰ τοῖς τρυφῶσιν ὑμῶν σιτεῖσθαι· προαγρυπνῶν δὲ ὑμῶν οἶδα, ὡς καθεύδειν ἔχοιτε ὑμεῖς.

X.

14. ὡς] *Nam.* Ita mox cap. seq. 3. & Plutarch. pædag. cap. 19. 4. & cap. 20. 3.

X. Ἀλλὰ ταῦτα γὰρ, ὑ- 1
μῶν πονούντων καὶ ταλαιπωρου-
μένων, ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπό-
νως καὶ ἀταλαιπώρως ἐξηγούμε-
νος. καὶ τίς ὑμῶν ἢ πονήσας οἶδεν
ἐμοῦ μᾶλλον ἢ ἐγὼ ὑπὲρ ἐκείνου;
ἄγε δὴ καὶ ὅτῳ τραύματα ὑμῶν 2
ἐςι, γυμνώσας αὐτὰ ἐπιδειξά-
τω, καὶ ἐγὼ τἀμὰ ἐπιδείξω ἐν
μέρει· ὡς ἔμοιγε οὐκ ἔςιν ὅ,τι τοῦ 3
σώματος τῶν γε δὴ ἔμπροσθεν
μερῶν ἄτρωτον ὑπολέλειπται·
οὐδὲ ὅπλον τὶ ἐςὶν ἢ ἐκ χειρὸς, ἢ
τῶν ἀφιεμένων, οὗγε οὐκ ἴχνη ἐν
ἐμαυτῷ φέρω· ἀλλὰ καὶ ξίφει ἐκ
χειρὸς τέτρωμαι, καὶ τετόξευμαι
ἤδη, καὶ ἀπὸ μηχανῆς βέβλημαι·
καὶ λίθοις πολλαχῇ καὶ ξύλοις 4
παιόμενος ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑ-
μετέρας δόξης καὶ τοῦ ὑμετέρου
πλούτου, νικῶντας ὑμᾶς ἄγω
διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσσης,
καὶ πάντων ποταμῶν καὶ ὀρῶν
καὶ πεδίων πάντων· γάμους τε 5
ὑμῖν τοὺς αὐτοὺς γεγάμηκα, καὶ
πολλῶν ὑμῶν οἱ παῖδες συγγε-
νεῖς ἔσονται τοῖς παισὶ τοῖς ἐ-
μοῖς· ἔτι τε ᾧ χρέα ἦν, οὐ πολυ- 6

X. Sed fortasse hæc omnia, vobis labores & pericula subeuntibus, ipse vester imperator laborum & periculorum omnium immunis, adeptus sum. Et quisnam vestrûm ausit dicere se plures pro me labores, quam me pro illo subiisse? Age etiam quicunque vestrûm habet vulnera, denudet corpus, ostendat cicatrices: ostendam ipse quoque vicissim mea. Nam nulla est adversa corporis pars quæ cicatrice careat: neque ullum sane teli genus est, quod cominus tractetur, vel eminus jaciatur, cujus in meo corpore aliqua vestigia non extent: sed & gladio cominus sauciatus sum, & sagittis vulneratus, & catapultis male habitus. Quanquam vero & lapidibus & lignis passim pro vobis, vestraque gloriâ & opibus, fuerim appetitus, tamen vos duco victores per omnes terras, omniaque maria, per flumina, per montes, per loca plana. Nuptias etiam perinde atque vos celebravi, ut liberi bonæ partis vestrûm futuri sint cognati meis liberis. Præterea æs alienum, quo quis vestrûm premebatur, non curiosius

CAP. X. 1. ἢ πονήσας] Cum præcesserint hæc duo πονούντων καὶ ταλαιπωρουμένων, & alterum jam repetatur πονήσας, præfixa particula ἢ: alterum quoque sequi deberet ἢ ταλαιπωρούμενος. Sed mutavit Arrianus cum verbis simul etiam constructionem, licentia græcæ linguæ non insolenti. Nisi forte ἢ hoc loco est particula intendendi. Quo sensu & infra c. 13. 7. videtur accipi.

3. τῶν γε δὴ ἔμπροσθεν μερῶν] *certe quidem anteriorum membrorum.*

ἤδη] *etiam.* Ita idem Arrianus in Tact. cap. 10. init. Τὸν δὲ λόχον, καὶ ςίχον ἤδη τινὲς ὀνομάζουσιν, *ordinem autem aliqui etiam versum appellant.* Et cap. 13. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἤδη ψιλοὶ ἐτάχθησαν, *quanquam & in aliis locis etiam leviter armati collocati fuerint.*

4. παιόμενος] Participio hoc ostendit Alexander, quanti sibi constiterit, ut ipsos victores præstaret; ut proinde non satis exprimatur per *quanquam*.

sius exquirens quâ de re fuerit contractum, ipse dissolvi: quanvis & stipendium militare ingens persolverem, & vos ex urbium direptione quæstus ingentes faceretis. Adde quod plerosque vestrûm coronis aureis donavi, quæ vestræ virtutis, & bonorum quos vobis tribui, æterna monumenta futuræ essent. Quod si cui fortiter pugnanti contigit occumbere, is præter mortis honestatem & gloriam quam adeptus est, monumento insigni decoratus est. plerisque domi æneæ statuæ sunt erectæ: parentibus eorum honores tributi sunt, & immunitas à publicis muneribus atque tributis concessa. nam nemo adhuc vestrûm sub meis auspiciis fugiens cecidit: jamque mecum constitueram domum remittere quicunque vestrûm militiæ oneribus sustinendis pares non sunt, honoribus & præmiis ita decoratos, ut sui cives eos fortunatos & beatos essent existimaturi. Sed postea quam idem abeundi animus omnibus est, abite omnes (a), ac domum renuntiate vos regem vestrum Alexandrum, qui Persas, Medos, Bactrianos, Sacas vicit, qui Uxios, Arochotos & Drangas subegit, qui tenet Parthos, Chorasmios, Hyrcanos, ad mare usque Caspium: qui Caucasum montem

πραγμονήσας ἐφ᾽ ὅτῳ ἐγένετο,
τοσαῦτα μὲν μισθοφορούντων,
τοσαῦτα δὲ ἁρπαζόντων, ὁπότε
ἐκ πολιορκίας ἁρπαγὴ γίγνοιτο,
7 διαλέλυμαι ταῦτα· στέφανοί τε
χρυσοῖ τοῖς πλείστοις ὑμῶν εἰσι,
μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας
καὶ τῆς ἐξ ἐμοῦ τιμῆς ἀ-
8 θάνατα. Ὅστις δὲ δὴ καὶ ἀπέθανεν,
εὐκλεὴς μὲν αὐτῷ ἡ τελευτὴ
ἐγένετο, περιφανὴς δὲ ὁ τάφος·
χαλκαῖ δὲ αἱ εἰκόνες τῶν
πλείστων οἴκοι ἑστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ᾽
ἔντιμοί εἰσι, λειτουργίας τε ξυμπάσης
καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλλαγμένοι·
οὐ γάρ τίς γε φεύγων ὑ-
9 μῶν ἐτελεύτα, ἐμοῦ ἄγοντος. Καὶ
νῦν τοὺς ἀπολέμους ὑμῶν, ζηλωτοὺς
τοῖς οἴκοι ἀποπέμψειν ἔμελ-
10 λον· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πάντες ἀπιέναι
βούλεσθε, ἄπιτε πάντες· καὶ ἀπελθόντες
οἴκοι ἀπαγγείλατε,
ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν Ἀλέξαν-
11 δρον, νικῶντα μὲν Πέρσας καὶ Μήδους
καὶ Βακτρίους καὶ Σάκας,
καταστρεψάμενον δὲ Οὐξίους τε
καὶ Ἀραχώτους καὶ Δράγγας,
κεκτημένον δὲ καὶ Παρθυαίους καὶ
Χωρασμίους καὶ Ὑρκανίους ἔστε
ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Κασπίαν·
12 ὑπερβάντα δὲ τὸν Καύκασον ὑ-
πὲρ τὰς Κασπίας πύλας, καὶ πε-
ρά-

(a) *Curt.* 10, 2, 27.

6. Τοσαῦτα μὲν μισθοφορούντων] Idem accidit in hoc quoque participio, quo indicat, satis sibi caussæ fuisse, cur inquireret in æs alienum, in tanto stipendio, tantaque præda contractum. Vertendum igitur: *cum tantum stipendium accipiatis, tantamque prædam rapiatis, quoties post obsidionem urbis direptio fit.*

12. τὸν Καύκασον] 3, 28, 6.

ὑπὲρ τὰς Κασπίας] 3. 20, 5.

βάντα, Ὄξον τε τὸν ποταμὸν καὶ Τάναϊν, ἔτι δὲ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν οὐδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Διονύσῳ περαθέντα, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνην, καὶ τὸν Ὑδραώτην· καὶ τὸν Ὕφασιν διαπεράσαντα ἄν, εἰ μὴ καὶ ὑμεῖς ἀπωκνήσατε· καὶ εἰς 13 τὴν μεγάλην θάλασσαν, κατ᾽ ἀμφότερα τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα ἐμβαλόντα, καὶ διὰ τῆς Γαδρωσίας τῆς ἐρήμου ἐλθόντα, ᾗ οὐδείς πω πρόσθεν ξὺν στρατιᾷ ἦλθε· καὶ Καρμανίαν ἐν παρόδῳ προσκτησάμενον, καὶ τὴν Ὠρειτῶν γῆν· περιπε- 14 πλευκότος δὲ ἤδη αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἀπ᾽ Ἰνδῶν γῆς εἰς Πέρσας θάλασσαν, ὡς εἰς Σοῦσα ἐπανηγάγετε· ἀπολιπόντες οἴχεσθε, πα- 15 ραδόντες φυλάσσειν τοῖς νενικημένοις βαρβάροις. Ταῦτα ὑμῖν καὶ 16 πρὸς ἀνθρώπων ἴσως εὐκλεᾶ, καὶ πρὸς θεῶν ὅσια δήπου ἔσαι ἀπαγγελθέντα· ἄπιτε.

superavit, portasque Caspias, qui Oxum flumen Tanaimque transmisit, Indum etiam à nullo antea nisi à Dionyso superatum: qui etiam Hydaspen, Acesinem, & Hydraoten transmisit, Hyphasinque trajecisset, ni per vos stetisset, qui eum sequi noluistis: qui denique in oceanum per utrunque Indi ostium ingressus, per desertam & sterilem Gadrosiam (quo nemo ante eum cum exercitu venit) iter habuit, & Carmaniam ex itinere atque Oritas subegit: quem, classe jam ejus circumvectâ mare ex finibus Indorum ad Persas, victorem Susa reduxistis: eum (inquam) civibus vestris renuntiate vos deseruisse, atque discessisse, & fidei barbarorum qui ab eo sunt devicti, commisisse. Hæc scilicet renunciata gloriam apud homines, opinionem pietatis apud deos sunt vobis adjunctura. Jam itaque abite.

XI. Ταῦτα εἰπὼν, κατεπήδη- 1 σέ τε ἀπὸ τοῦ βήματος ὀξέως, καὶ ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν, οὔτε ἐθεράπευσε τὸ σῶμα, οὔτέ τῳ ὤφθη τῶν ἑταίρων· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν ὤφθη· τῇ τρίτῃ δὲ καλέσας 2 εἴσω τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλέκτους, τάς τε ἡγεμονίας αὐτοῖς τῶν τάξεων διένειμε· καὶ ὅσους συγγενεῖς ἀπέφηνε, τούτοις δὲ νόμιμον ἐ-

XI. Hæc proloquutus, desiluit celeriter de tribunali, regiamque ingressus neque corpus curavit (*a*), neque amicorum quenquam eo die admisit. sed ne postridie quidem. Tertio autem die vocatis ad se Persarum principibus ducatus agminum inter eos partitus est, & quotquot cognatos effecerat, iis solis ut

(*a*) *Curt.* 10, 3, 5.

15. ἀπολιπόντες οἴχεσθε] Cohærent hæc cum verbis 10. ἀπελθόντες οἴκοι ἀπαγγείλατε, ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν ἀπολιπόντες οἴχεσθε.
Cap. XI. 2. τάς τε ἡγεμονίας] In Supplem. Curt. 10, 3, 15.

ut deosculari ipsum liceret sanxit. At Macedones regis oratione commoti, attonitis similes apud tribunal taciti consistebant. neque quisquam regem discedentem comitatus est, præterquam qui circa eum erant amici & custodes corporis. plerique vero eorum qui manserant, neque quid dicerent, neque quid facerent sciebant; neque discedere volebant. Postquam vero quid de Medis ac Persis statuisset cognoverunt, ducatus nimirum Persis datos esse, barbarosque per varios ordines distributos, & Macedonico nomine Persicum agema vocari, & peditum amicorum agmen ex Persis constitutum, aliosque pedites amicos, argyraspidum etiam agmen Persicum, & amicorum equitatum, aliudque hujus agema regium, non amplius sese continere potuerunt: sed concursu ad regiam facto, arma ante januam projecerunt, quæ

3 ποιήσει φιλεῖν αὐτὸν μόνοις. Οἱ δὲ Μακεδόνες ἔν τε τῷ παραυτίκα ἀκούσαντες τῶν λόγων ἐκπεπληγμένοι, σιγῇ ἔμενον αὐτοῦ πρὸς τῷ
4 βήματι· οὐδέ τις ἠκολούθησε τῷ βασιλεῖ ἀπαλλαττομένῳ, ὅτι μὴ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροί τε καὶ οἱ σωματοφύλακες· οἱ δὲ πολλοὶ, οὔτε μένοντες ὅ,τι πράττουσιν ἢ λέγουσιν εἶχον, οὔτε ἀπαλλάσσεσθαι ἤ-
5 θελον. Ὡς δὲ τὰ Περσῶν τε καὶ Μήδων αὐτοῖς ἐξηγγέλλετο, αἵ τε ἡγεμονίαι Πέρσαις διδόμεναι, καὶ ἡ στρατιὰ ἡ βαρβαρικὴ ἐς λόχους τε καταλεγομένη, καὶ τὰ Μακεδονικὰ ὀνόματα ἄγημά τι Περσικὸν καλούμενον, καὶ πεζέταιροι Πέρσαι, καὶ πεζέταιροι ἄλλοι, καὶ ἀργυρασπίδων τάξις Περσικὴ, καὶ ἡ τῶν ἑταίρων ἵππος, καὶ ταύτης ἄλλο ἄγημα βασιλικὸν, οὐκέτι καρ-
6 τεροὶ σφῶν ἦσαν· ἀλλὰ ξυνδραμόντες ὡς πρὸς τὰ βασίλεια, τὰ μὲν ὅπλα αὐτοῦ πρὸ τῶν θυρῶν ἐῤῥίπτουν, ἱκετηρίας ταύτας τῷ βασι-
7 λεῖ· αὐτοὶ δ' ἐβόων, πρὸ τῶν θυρῶν [illegible]

φιλεῖν αὐτὸν] Ex more Persarum, de quo apud Xenoph. Orat. de A[illegible] 527. l. 9. ἐπιχωρίου ὄντος τοῖς Πέρσαις φιλεῖν [illegible]. Et Cyro[illegible] 1. p. 17. l. 15. *Abeunte Cyro, quum a se invicem discederent*, τοὺς συγ[illegible] λοῦντας τὸν Κῦρον τῷ στόματι, *cognatos ore Cyrum, Persico more, deosculatos abs[illegible] dimisisse: quod quidem ipsum hodieque Persæ facere consueverunt.* Cœterum de cognatis regis Persarum, honoris caussa ita dictis, vide Freinshemium [illegible] Curt. 3, 3, 14.

3. ἔν τε τῷ παραυτίκα] *in præsentia*, re recenti.

4. οὔτε μένοντες] *plerique vero neque si manerent quid facerent aut dicerent [illegible]bant.*

5. Ὡς δὲ τὰ Περσῶν] Hæc supplementi loco [illegible] Curt. 10, 4, 4. & seqq.

τὰ Μακεδονικὰ ὀνόματα] scil. ἐξηγγέλλετο, [illegible] renunciatum [illegible] *de Macedonicis nominibus, Agema aliquod Persicum [illegible].*

6. ἱκετηρίας] *Supplicia* dicit Vulcanius more S[illegible] pro supplicationibus,

ἑστηκότες, δεόμενοι παρελθεῖν εἴσω·
τούς τε αἰτίους τῆς ἐν τῷ τότε τα-
ραχῆς, καὶ τοὺς ἄρξαντας τῆς βοῆς
ἐκδιδόναι ἐθέλειν· οὔκουν ἀπαλλα-
γήσεσθαι τῶν θυρῶν, οὔτε ἡμέρας
οὔτε νυκτὸς, εἰ μή τινα οἶκτον
σφῶν ἕξει Ἀλέξανδρος. Ταῦτα ὡς 8
ἀπηγγέλλετο αὐτῷ, ὁ δὲ σπουδῇ
ἐξέρχεται καὶ ἰδών τε ταπεινῶς δια-
κειμένους, καὶ ἀκούσας σὺν οἰμωγῇ
τῶν πολλῶν βοώντων, καὶ αὐτῷ
προχεῖται δάκρυα. Καὶ ὁ μὲν ἀνή- 9
γετο, ὥς τι ἐρῶν· οἱ δὲ ἔμενον λι-
παροῦντες. Καί τις αὐτῶν καθ' ἡ-
λικίαν τε καὶ ἱππαρχίαν τῆς ἵππου
τῆς ἑταιρικῆς οὐκ ἀφανὴς, Καλλί- 10
νης ὄνομα, τοιαῦτα εἶπεν, Ὦ βα-
σιλεῦ, τὰ λυποῦντά ἐστι Μακεδό-
νας, ὅτι σὺ Περσῶν μέν τινας ἤδη
πεποίησαι σαυτῷ συγγενεῖς, καὶ
καλοῦνται Πέρσαι συγγενεῖς Ἀ-
λεξάνδρου, καὶ φιλοῦσί σε· Μακε-
δόνων δὲ οὔπω τις γέγευται ταύ-
της τῆς τιμῆς. Ἔνθα δὴ ὑπολαβὼν 11
Ἀλέξανδρος, Ἀλλ' ὑμᾶς τε (ἔ-
φη) ξύμπαντας ἐμαυτῷ τίθεμαι
συγγενεῖς, καὶ τό γε ἀπὸ τούτου
οὕτω καλέσω. Τοιαῦτα εἰπόντα 12
προσελθὼν ὁ Καλλάνης τε ἐφίλησεν
αὐτὸν, καὶ ὅστις ἄλλος φιλῆσαι
ἤθελε· καὶ οὕτω δὴ ἀναλαβόντες τὰ
ὅπλα, βοῶντές τε καὶ παιανίζον-
τες, ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπῄεσαν. Ἀ- 13
λέξανδρος δὲ ἐπὶ τούτοις θυσίαν τε

regi suppliciorum loco essent. Ipsi pro foribus stantes clamorem tollebant, intromitti postulantes, autores tumultus quique clamandi initium fecerant dedituri: neque à januâ interdiu vel noctu discessuri, nisi Alexander eorum commiseratione tangeretur. Quæ ut Alexandro nuntiata sunt, confestim ad eos egreditur, humilesque ac demissos conspicatus, & communi omnium mœrore atque ejulatu commotus collacrymatus est. Quumque aliquantum veluti aliquid dicturus constitisset, ipsi supplices permanserunt. Tum Callines quidam & ætate & præfecturâ in amicorum equitatu non obscurus, ita loquutus est. *Hoc est, ô rex, quod Macedonum animos male habet, quod jam nonnullos Persarum tibi cognatos effecisti, quodque Persæ cognati Alexandri appellantur. hos te deosculari finis, Macedonibus ab hujuscemodi bonore exclusis.* Tum Alexander ejus orationem interrumpens, *Omnes vos, inquit, cognatos mibi facio, ac deinceps ita vocabo.* His dictis Callines progressus eum deosculatus est, aliique quibus id cordi fuit. atque ita receptis armis clamantes & pæana

9. ἀνήγετο, ὥς τι ἐρῶν] Citatur in Lexicis ex Plat. de Legibus, ἀνάγομαι σε ἐρωτήσων, pro *Paro me ad interrogandum*, quasi accingor ad interrogandum.
13. θυσίαν τε ἐποίησε] MSS. tres θυσίαν τε θύει *Gronov.*

na canentes ad castra redierunt. Post hæc Alexander sacrificium diis quibus consueverat fecit, epulumque publicum curavit, accumbente ipso pariter, omnibusque circa eum quidem Macedonibus, deinde Persis ac deinceps reliquis gentibus, prout quisque aut dignitate aut virtute bellicâ illustris esset. Tum ex eodem cratere & rex & qui una accumbebant libârunt, Græcis vatibus & Magis vota nuncupantibus, & Macedonibus Persisque cum alia fausta ac prospera, tum concordiam imperiique societatem precantibus. Novem millia convivarum huic epulo adfuisse memorant, eosque omnes eandem libationem fecisse, eundemque pæanem cecinisse.

XII. Dehinc Macedones voluntarii ab eo dimissi sunt, qui aut per ætatem aut aliquam membrorum mutilationem inutiles bello erant: decem circiter millia fuêre. Quibus quidem non exacti tantum temporis stipendia persolvit, sed etiam viatico quod ad reditum sufficeret est prosequutus. Singulis e-

ἐποίησε τοῖς θεοῖς οἷς αὐτῷ νόμος,
14 καὶ θοίνην δημοτελῆ ἐποίησε· καθήμενός τε αὐτὸς, καὶ πάντων καθημένων ἀμφ' αὐτὸν μὲν Μακεδόνων, ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς τούτων, Περσῶν· ἐπί τε τούτοις, τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὅσοι κατ' ἀξίωσιν, ἤ τινα ἄλλην ἀρετὴν πρεσβευόμενοι, καὶ ἀ-
15 πὸ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἀρυόμενοι, ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπονδὰς, καταρχομένων τῶν τε Ἑλλήνων μάντεων καὶ τῶν
16 μάγων. Εὔχετο δὲ τά τε ἄλλα ἀγαθὰ, καὶ ὁμόνοιάν τε καὶ κοινωνίαν τῆς ἀρχῆς; τοῖς τε Μακε-
17 δόσι καὶ Πέρσαις. Εἶναι δὲ κατέχει λόγος τοὺς μετασχόντας τῆς θοίνης ἐνακισχιλίους, καὶ τούτους πάντας μίαν τε σπονδὴν σπεῖσαι, καὶ ἐπ' αὐτῇ παιανίσαι.

1 XII. Ἔνθα δὴ ἐθελονταὶ ἤδη αὐτῷ ἀπῄεσαν τῶν Μακεδόνων, ὅσοι διὰ γῆρας ἤ τινα ἄλλην ξυμφορὰν ἀπόλεμοι ἦσαν· καὶ οὗτοι αὐτῷ ἐγένοντο ἐς τοὺς μυρίους.
2 Τούτοις δὲ τήν τε μισθοφορὰν οὐ τοῦ ἐξήκοντος ἤδη χρόνου ἔδωκεν Ἀλέξανδρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ἐς ἀπονόστησιν τὴν οἴκαδε ξυμβαίνον-

15. ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπονδὰς] *libabant easdem libationes.*
16. Εὔχετο] scil. Alexander, vel etiam Græci vates & magi; ut ad modum Atticismi Masculinis pluralibus subjungatur verbum singulare, quod interdum fieri, licet rarius, Posselius in Syntaxi exemplis comprobavit.
17. καὶ ἐπ' αὐτῇ παιανίσαι] *& post illud pæanem cecinisse.*
Cap. XII. 2. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ] τὴν scil. μισθοφορὰν, τοῦ scil. χρόνου. *sed etiam stipendium temporis in reditionem domum* (ut Cæsar loquitur lib. 1. Gall. Bell. cap. 5.) *incidentis*, ut Plinius loquitur 2, 47. *quod tempus in III. idus Nov. incidere consuevit.* Justinus hæc ita 12, 12, 10. *Stipendia revertentibus, velut militantibus, data.*

νυντος. Ἐπέδωκε δὲ καὶ τάλαντον 3
ἑκάστῳ ὑπὲρ τὴν μισθοφοράν· παῖ-
δες δὲ εἴ τῳ ἦσαν ἐκ τῶν Ἀσιανῶν
γυναικῶν, παρά οἱ καταλιπεῖν ἐ-
κέλευσε, μηδὲ στάσιν κατάγειν ἐς
Μακεδονίαν, ἀλλοφύλους τε καὶ
ἐκ τῶν βαρβάρων γυναικῶν παῖδας
τοῖς οἴκοι ὑπολελειμμένοις παισί
τε καὶ μητράσιν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ 4
ἐπιμελήσεσθαι, ὡς ἐκτρέφοιντο
Μακεδονικῶς, τά τε ἄλλα καὶ ἐς
τὰ πολέμια κοσμούμενοι· γενομέ-
νους δὲ ἄνδρας ἄξειν αὐτὸς ἐς Μα-
κεδονίαν, καὶ παραδώσειν τοῖς πα-
τράσι. Ταῦτα τε ἀπαλλαττομέ- 5
νοις ἀστάθμητα καὶ ἀτέκμαρτα
ἐπηγγέλλετο· καὶ ὅπως ἔχει φι-
λίας τε καὶ πόθου ἐς αὐτοὺς, τὸ ἀ-
τρεκέστατον τεκμήριον ἐκεῖνο ποιεῖ-
σθαι ἠξίου, ὅτι τὸν πιστότατόν τε
αὐτῷ, καὶ ὅντινα ἴσον τῇ ἑαυτοῦ
κεφαλῇ ἄγει, Κρατερὸν ξυμπέμ-
πει αὐτοῖς φύλακά τε καὶ ἡγεμό-
να τοῦ στόλου. Οὕτω δὴ ἀσπασά- 6
μενος ξύμπαντας, αὐτός τε δακρύ-
ων καὶ δακρύοντας ἐκείνους ἀπὸ οὗ
ἀπήλλαξε. Κρατερῷ δὲ τούτους τε 7
ἄγειν ἐκέλευε, καὶ ἀπαγαγόντι
Μακεδονίας τε καὶ Θρᾴκης καὶ
Θετταλῶν ἐξηγεῖσθαι καὶ τῶν Ἑλ-
λήνων τῆς ἐλευθερίας· Ἀντίπατρον
δὲ διαδόχους τοῖς ἀποπεμπομένοις
ἄγειν Μακεδόνας τῶν ἀκμαζόντων
ἐκέλευσεν. Ἔστειλε δὲ καὶ Πολυ- 8

tiam talentum ultra stipendium numeravit. Si quibus autem filii ex Asiaticis mulieribus essent, apud se relinqui jussit, ne seditionem aliquam in Macedonia excitarent barbararum mulierum liberi, pueris domi relictis matribusque permisti; Macedonicis eos moribus imbui bellicaque disciplina instrui curaturus: quumque jam in viros excrevissent, in Macedoniam ipse ducturus & parentibus redditurus. Atque hæc quidem discedentibus incerta inexplorataque promisit: illud vero certissimum amoris benevolentiæque erga eos suæ documentum edere voluit, quod Craterum, quem fidelissimum sibi habebat, & æque ac caput suum amabat, custodem & ducem itineris eis adjunxerit. Ita tandem salutatos omnes, lacrymans lacrymantes etiam ipsos dimisit, Craterumque eos ducere, deinde Macedoniæ, Thraciæ & Thessaliæ ac libertati Græcorum præesse jubet: Antipatrum vero, in eorum qui dimissi essent locum alios Macedones ætate ac viribus florentes adducere jubet. Polysperchontem etiam cum Cratero misit, qui se-

3. ἀλλοφύλους] Hoc infertur ad στάσιν per appositionem. Qui alienigenæ caussa seditionis futuri erant Macedonicis conjugibus & liberis,

6. ἀπὸ οὗ] Blanck. ἀπὸ ἑαυτοῦ.

7. Ἀντίπατρον] Supplem. Curt. 10, 4, 8.

secundus à Cratero dux esset, ne, siquid Cratero in itinere accideret, (quippe qui quum mitteretur corpore erat parum firmo) ducem itineris desiderarent. Porro obscurus quidam rumor spargebatur ab iis qui regum negotia, quo magis occultantur, eo magis evulgare concupiscunt, & id quod verum in illis fidumque est semper in deteriorem partem potius quam in saniorem scelerate inclinant, Alexandrum jam tum matris suæ calumniis quibus Antipatrum onerarat victum, Antipatrum Macedoniâ amovere voluisse. Sed fortasse hæc Antipatri evocatio nequaquam ad ejus ignominiam spectabat, sed potius nequid ex illorum dissensione mali oriretur, cui ne ipse quidem mederi posset. Frequentes enim literæ ad Alexandrum adferebantur, quibus hic Olympiadis arrogantiam, acerbitatem, curiositatemque incusabat, quæ Alexandri matrem parum decerent: adeo ut hujusmodi quid ab Alexandro dictum fuisse narrent, Grave

συνέρχοντα ὁμοῦ τῷ Κρατερῷ, δεύ-
τερον δὲ ἀπὸ Κρατεροῦ ἡγεμόνα, ὡς
εἴτι κατὰ τὴν πορείαν Κρατερῷ συμ-
πίπτοι (ὅτι καὶ μαλακῶς τὸ σῶμα
ἔχοντα ἀπέπεμπεν αὐτὸν) μὴ πο-
9 θῆσαι στρατηγὸν τοὺς ἰόντας. Λόγος
δέ τις οὗτος ἐφοίτα ἀφανὴς παρὰ
τοῖς τὰ βασιλικὰ πράγματα, ὅσῳ
ἐπικρύπτεται, τοσῷδε φιλοτιμό-
τερον ἐξηγουμένοις, καὶ τὸ πιστὸν
ἐς τὸ χεῖρον μᾶλλον (ᾗ τὸ εἰκός τε
καὶ ἡ αὐτῶν μοχθηρία ἄγει) ἢ πρὸς
τὸ ἀληθὲς ἐκτρέπουσιν, ἐξηττώμε-
νον Ἀλέξανδρον ἤδη τῆς μητρὸς τῶν
διαβολῶν τῶν ἐς Ἀντίπατρον, ἀπ-
αλλάξαι ἐθέλειν ἐκ Μακεδονίας
10 Ἀντίπατρον. Καὶ τυχὸν οὐκ ἐς ἀ-
τιμίαν τὴν Ἀντιπάτρου ἡ μετά-
πεμψις αὐτοῦ ἔφερεν, ἀλλ᾽ ὡς μή
τι ἐκ τῆς διαφορᾶς αὐτοῖς γένοιτο
11 ἄχαρι ἐς ἀλλήλους, οὐδὲ αὐτῷ ἰά-
σιμον· ἐπεὶ οὐδὲ ἐπαύοντο Ἀλε-
ξάνδρῳ γράφοντες, ὁ μὲν, τὴν αὐ-
θάδειάν τε τῆς Ὀλυμπιάδος καὶ ὀ-
ξύτητα καὶ πολυπραγμοσύνην, ἥ-
κιστα δὴ τῇ Ἀλεξάνδρου μητρὶ εὐ-
12 σχήμονα· ὥστε καὶ λόγος τις τοιός-
δε ἐφέρετο Ἀλεξάνδρου, ἐφ᾽ οἷς ὑ-
πὲρ τῆς μητρὸς αὐτῷ ἐξηγγέλλε-
το,

9. Λόγος δέ τις οὗτος] Pene necessum est, ut cum Opt. scribas λόγος δέ τις καὶ οὗτος. *Gronov.*

ᾗ τὸ εἰκός τε καὶ] Plane abundat copula καὶ, ut docet liber Optimus. Sed & videtur mihi abundare particula τε, & scripsisse auctor ᾗ τὸ εἰκὸς ἡ αὐτῶν μοχθηρία ἄγει, *quo verisimile ab ipsorum malitia detorquetur*, quum videlicet id ipsum in meliorem ac mitiorem partem accipi & intelligi posset. *idem.*

10. οὐδὲ αὐτῷ] Efficacius in libro Opt. καὶ οὐδὲ αὐτῷ *idem.*

12. ἐφ᾽ οἷς] i. e. ἐπ᾽ ἐκείνοις, h. *de iis*, sive *ad ea, quæ de matre ipsi nunciabantur.*

τα, βαρὺ δὴ τὸ ἐνοίκιον τῶν δέκα
μηνῶν εἰσπράττεσθαι αὐτοῦ τὴν
μητέρα· ἡ δὲ, ὑπέρογκον εἶναι τῇ 13
τε ἀξιώσει καὶ τῇ ἄλλῃ θεραπείᾳ
Ἀντίπατρον, οὐδὲ μεμνῆσθαι τοῦ
καταστήσαντος ἔτι· ἀλλ' αὐτὸν γὰρ
ἀξιοῦντα πρῶτα φέρεσθαι ἐν τοῖς
ἄλλοις Μακεδόσι τε καὶ Ἕλλησι.
Καὶ ταῦτα μᾶλλόν τι ἰσχύειν παρ' 14
Ἀλεξάνδρῳ ἐφαίνετο, ὅσα ἐς τοῦ
Ἀντιπάτρου τὴν διαβολὴν φέροντα ἦν, οἷα δὴ καὶ φοβερώτερα ἐν
βασιλείᾳ ὄντα· οὐ μέντοι κατα- 15
φανές γέ τι, ἢ ἔργον ἢ λόγος ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρου, ἀφ' ὅτου ἄν
τις συνέθηκεν οὐχ ὡσαύτως εἶναι
αὐτῷ πρὸς θυμοῦ. * * *

Ἡφαιστίων.

XIII. Τούτῳ τῷ λόγῳ ὑπο- 1
πτήξαντα Ἡφαιστίωνα, συναλλαγῆναι Εὐμενεῖ, οὐχ ἑκόντα ἑκόντι.
Ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ καὶ τὸ πεδίον λέ- 2
γεται ἰδεῖν Ἀλέξανδρον τὸ ἀνειμένον ταῖς ἵπποις ταῖς βασιλικαῖς·
αὐτό τε πεδίον Νυσαῖον καλούμενον· καὶ αἱ ἵπποι ὅτι Νυσαῖαι κλη-
ΐζονται, λέγει Ἡρόδοτος· εἶναι δὲ 3

decem mensium habitationis pretium à matre exigi.
13 Olympias vero Antipatrum ut insolentem ex imperio & popularium observantiâ, neque jam amplius meminisse ejus à quo tantam potestatem accepisset: sed dignum se judicare qui inter Macedones & Græcos primas obtineat.
14 Atque Alexandri fides magis in eam partem inclinabat quæ ad Antipatri calumniam pertinebat, utpote
15 quod regno magis extimescendum erat. Nullum tamen Alexander vel dictum vel factum edidit, è quo quispiam suspicari posset, eum alieniore ab Antipatro animo esse. * * *

XIII. Hoc sermone deterritum Hephæstionem non libenter Eumeni, ejus rei cupido, reconciliatum fuisse.
2 In hoc ipso itinere fertur Alexander vidisse campum in quo equæ regiæ pasci solent, quem quidem campum Herodotus Nysæum, equasque Nysæas vocatas fuisse
3 ait: fuisseque olim in his campis

τὸ ἐνοίκιον] *mercedem pro habitatione decem mensium*, quam in utero sibi præbuisset.

13. ἀξιοῦντα] Vulcanius ex Augustano annotavit ἀξιοῦν τὰ πρῶτα. *Gronov.*

15. πρὸς θυμοῦ] in optimo exemplari Florentino testatur Gronovius, se post has voces εἶναι πρὸς θυμοῦ αὐτῷ αὐτί duas paginas cum dimidia relictas vidisse vacuas, tanquam iste librarius speraverit aliunde sibi eventuram copiam supplendi; attamen simile spatium vacare & in reliquis MSS. ut omnino appareat ex primævo exemplari, unde pleraque quæ hodie exstant, descripta sunt, folium fuisse deperditum.

CAP. XIII. 1. ὑποπτήξαντα] Opt. ὑπείξαντα. *Gronov.* Ceterum hic deest origo simultatis, quam ex Eumene Plutarchi repetiit Blanckardus. inde petat, qui volet.

2. τὸ ἀνειμένον] *concessum, dicatum, destinatum.* ita paulo post cap. 17. 5.

pis equarum circiter CL millia: tunc vero Alexandrum non multo plures quinquaginta millibus reperisse: plerasque enim à prædonibus furto sublatas. Eo loci Atropates Mediæ satrapa centum ei mulieres dedit, quas Amazones esse dicebat, habitu virorum equitum ornatas, præterquam quod secures pro lanceis gestabant, & peltas pro scutis. Sunt qui dicant eas etiam dextras mammas minores habuisse, easque in præliis exeruisse. Has Alexander ab exercitu remisit, nequid à Macedonibus aut barbaris probri paterentur. Jussit autem ut reginæ nuntiarent, se ad eam generandæ prolis causâ profecturum. Verum hæc neque Aristobulus, neque Ptolemæus, neque alius quisquam fide dignus autor tradidit. Mihi vero non videtur Amazonum gens eâ tempestate superfuisse. Sed nec ante Alexandri tempora Xenophon earum meminit, qui tamen & Colchorum & Phasiorum mentionem fecit, cæterarumque barbararum gentium, quas Græci Tra-

πάλαι μὲν ἐς πεντεκαίδεκα μυριά-
δας τῶν ἵππων· τότε δὲ Ἀλέξαν-
δρον οὐ πολὺ πλείονας τῶν πέντε
καταλαβεῖν· πρὸς λῃστῶν γὰρ διαρ-
4 παγῆναι τὰς πολλὰς αὐτῶν. Ἐν-
ταῦθα λέγουσιν ὅτι Ἀτροπάτης ὁ
τῆς Μηδείας σατράπης γυναῖκας
ἑκατὸν αὐτῷ ἔδωκε, ταύτας φάσ-
κων εἶναι τῶν Ἀμαζόνων· καὶ ταύ-
τας σκευῇ ἀνδρῶν ἱππέων ἐςαλμέ-
νας, πλήν γε δὴ ὅτι πελέκεις ἀντὶ
δοράτων ἐφόρουν, καὶ ἀντὶ ἀσπίδων
πέλτας· οἱ δὲ καὶ τὸν μαςὸν λέ-
γουσιν ὅτι μείονα εἶχον τὸν δεξιὸν,
ὃν δὴ καὶ ἔξω εἶχον ἐν ταῖς μάχαις·
5 ταύτας μὲν δὴ ἀπαλλάξαι τῆς
ςρατιᾶς Ἀλέξανδρον, μή τι νεω-
τερισθείη κατ' αὐτὰς ἐς ὕβριν πρὸς
τῶν Μακεδόνων, ἢ βαρβάρων· κε-
λεῦσαι δὲ ἀπαγγεῖλαι πρὸς τὴν
βασίλισσαν σφῶν, ὅτι αὐτὸς ἥ-
ξει πρὸς αὐτὴν παιδοποιησόμενος.
6 Ταῦτα δὲ οὔτε Ἀριςόβουλος, οὔτε
Πτολεμαῖος, οὔτέ τις ἄλλος ἀνέ-
γραψεν, ὅςτις ἱκανὸς ὑπὲρ τῶν τη-
7 λικούτων τεκμηριῶσαι· οὐδὲ δο-
κεῖ μοι ἐν τῷ τότε σώζεσθαι τὸ γέ-
νος τῶν Ἀμαζόνων, οὐδέ τις πρὸ
Ἀλεξάνδρου ἢ Ξενοφῶν ἀνεμνήσθη
αὐτῶν, Φασιανῶν τε μνησθεὶς καὶ
Κόλ-

5. παιδοποιησόμενος] Conf. Curt. 6, 5, 30.
6. τηλικούτων] Opt. τοιούτων. *Gronov.*
7. οὐδέ τις] ita Gronovius edidit ex MS. quem ipse ubique appellat optimum. Sed οὐδέν τι, ut habent tres Florentini, eodem teste, & Basileenses, mihi magis probatur. Videturque particula ἢ intendendi vim obtinere, uti supra cap. 10. 1. ut sententia hæc sit: *nihil quidquam ante Alexandrum vel Xenophon meminit*, sive *ne Xenophon quidem*. Neque Blanckardus cum Stephano male legunt οὐδ' ἔτι, *neque ante Alexandrum jam vel Xenophon*; quod bene respondet hisce sequentibus εἴπερ οὖν ἔτι ἦσαν.

Κόλχων, καὶ ὅσα ἄλλα ἀπὸ
Τραπεζοῦντος ὁρμώμενοι, ἢ πρὶν
ἐς Τραπεζοῦντα κατελθεῖν οἱ Ἕλ-
ληνες ἐπῆλθον ἔθνη βαρβαρικά·
ἵνα περ καὶ ταῖς Ἀμαζόσιν ἐντε-
τυχήκεσαν, εἴπερ οὖν ἔτι ἦσαν
Ἀμαζόνες. μὴ γενέσθαι μὲν γὰρ 8
παντελῶς τὸ γένος τούτων τῶν
γυναικῶν, οὐ πιστὸν δοκεῖ ἔμοιγε,
πρὸς τοσούτων καὶ τοιούτων ὑμνη-
θὲν, ὡς Ἡρακλέα τε ἐπ' αὐτὰς λό- 9
γος κατέχει ὅτι ἐςάλη, καὶ ζωστῆ-
ρά τινα Ἱππολύτης τῆς βασι-
λίσσης αὐτῶν ὅτι ἐς τὴν Ἑλλά-
δα ἐκόμισε· καὶ οἱ ξὺν Θησεῖ Ἀ-
θηναῖοι ὅτι ἐπιούσας τὰς γυναῖ-
κας ταύτας τὴν Εὐρώπην πρώτῃ
μάχῃ νικήσαντες ἀπέςειλαν· καὶ 10
γέγραπται ἡ Ἀθηναίων καὶ Ἀ-
μαζόνων μάχη πρὸς Κίμωνος, οὐ
μεῖον ἤπερ ἡ Ἀθηναίων καὶ Περ-
σῶν· καὶ Ἡροδότῳ πολλάκις πε- 11
ρὶ τῶν γυναικῶν τούτων πεποίη-
ται, καὶ ὅσοι Ἀθηναίων τοὺς ἐν
πολέμῳ τελευτήσαντας λόγῳ ἐ-
κόσμησαν, καὶ τοῦ πρὸς Ἀμαζό-
νας ἔργου Ἀθηναίων ἐν τοῖς μά-
λιςα μνήμην ἐποιήσαντο. Εἰ δὲ 12

pezunte profecti, aut etiam priusquam Trapezunta venirent, percurrerunt. quibus in locis etiam in Amazones incidissent, siqua adhuc iis temporibus earum soboles extitisset. Neque enim mihi credibile videtur hoc mulierum genus nunquam extitisse: quum sint à tam multis & claris autoribus celebratæ. quandoquidem & Herculem in eas missum fuisse fama est, atque Hippolytes reginæ baltheum in Græciam reportasse: & Athenienses Theseo duce has mulieres Europam invadentes primo prælio superatas repulisse. Scripta etiam est à Cimone Atheniensium cum Amazonibus pugna, non minus accurate quam Atheniensium & Persarum. Præterea & Herodotus frequenter harum mulierum mentionem facit, & quotquot Athenienses scriptores eos qui in bello mortui sunt scriptis ornârunt, bellum ab Atheniensibus adversus Amazonas gestum in primis celebrârunt. Si vero equestres quasdam mulieres

9. ὅτι ἐςάλη] *expeditionem suscepisse.* Sic 1, 1, 5. Ind. 5, 7. & 9, 12.
πρώτῃ μάχῃ] Longe commodius legitur in Optimo libro πρῶτοι, inprimis quum de aliis pugnis nihil dicat historia, & rursus eadem dicat de Atheniensibus, non item de aliis populis, qui eas repulerint, etsi non paucos transire debuerint, priusquam Græciæ appropinquarent. *Gronov.*
ἀπέςειλαν] Sic quidem editi & scripti. Legendum tamen ἀνέςειλαν, nec aliud videntur secuti interpretes. *idem.*
10. καὶ γέγραπται] Non puto contemnendam versionem Freinshemii *picta est.* Vide ipsum ad Curt. 6, 5, 24. *idem.*
11. πεποίηται] Referendum huc arbitror nomen μνήμη, quod paulo post occurrit.
ἐν τοῖς μάλιςα] ita & Polyb. lib. 17. cap. 29. ἐν τοῖς μάλιςα καὶ περὶ Φίλιππον τοῦτο γέγονε *maxime autem Philippo hoc usu venit.* Ælian. var. hist. l. 14. c. 40. init.

lieres Atropates Alexandro exhibuit, aliud quoddam barbararum mulierum genus fuisse crediderim, quæ equitandi peritæ, & eo quem diximus Amazonum more armatæ fuerint.

XIV. In Ecbatanis Alexander (ut pro felici successu rerum ei moris erat) sacrificium fecit, ludosque gymnicos & musicos edidit, conviviaque cum amicis curavit. Inter hæc Hephæstion in morbum incidit: eratque is dies ab initio morbi septimus. Atque Alexander quidem statim ac de ejus morbo certior factus est, jam frequenti stadio (habebantur enim eo die à pueris certamina gymnica) excessisse dicitur. quumque magnâ celeritate ad eum se contulisset, mortuum reperit. Hîc alii alia de Alexandri luctu scripserunt: omnes tamen in eo consentiunt incredibili eum mœrore affectum fuisse. Quibus autem rebus dolorem suum testatus sit, alii aliter narrant, prout cujusque animus aut benevolentia aut invidia erga Hephæstionem, aut erga Alexandrum ipsum occupatus erat: quorum qui indecentiora scripserunt, videntur mihi censuisse ad Alexandri lau-

ἱππικὰς δή τινας γυναῖκας Ἀτροπάτης ἔδειξεν Ἀλεξάνδρῳ, βαρβάρους τινὰς ἄλλας γυναῖκας ἱππεύειν ἠσκημένας δοκῶ ὅτι ἔδειξεν, ἐς τὸν λεγόμενον δὴ τῶν Ἀμαζόνων κόσμον ἐσαλμένας.

1 XIV. Ἐν Ἐκβατάνοις δὲ θυσίαν τε ἔθυσεν Ἀλέξανδρος (ὥσπερ αὐτῷ ἐπὶ ξυμφοραῖς ἀγαθαῖς νόμος) καὶ ἀγῶνα ἐπετέλει γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· καὶ πότοι αὐτῷ ἐγίγνοντο παρὰ τοῖς ἑταί-
2 ροις. Καὶ ἐν τούτῳ Ἡφαιστίων ἔκαμε τὸ σῶμα· ἑβδόμη τε ἡμέρα ἤδη ἦν αὐτῷ τῆς νόσου, καὶ λέγουσι τὸ μὲν στάδιον πλῆρες εἶναι (παίδων γὰρ ἀγὼν ἦν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γυμνικός) ἐπεὶ δὲ ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ ὅτι κακῶς ἔχει Ἡφαιστίων, ὁ δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἐλθὼν σπουδῇ, οὐκέτι ζῶντα κατ-
3 έλαβεν. Ἔνθα δὴ καὶ ἄλλοι ἄλλα ἀνέγραψαν ὑπὲρ τοῦ πένθους τοῦ Ἀλεξάνδρου. Μέγα μὲν γενέσθαι αὐτῷ τὸ πένθος, πάντες τοῦτο ἀνέγραψαν· τὰ δὲ πραχθέντα ἐπ᾽ αὐτῷ, ἄλλοι ἄλλα, ὡς ἕκαστος ἢ εὐνοίας πρὸς Ἡφαιστίωνα, ἢ φθόνου εἶχεν, ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν
4 Ἀλέξανδρον. Ὧν οἱ τὰ ἀτάσθαλα ἀναγράψαντες, οἱ μὲν ἐς κόσμον φέρειν μοι δοκοῦσιν οἴεσθαι Ἀλεξ-

Cap. XIV. 1. ἐν Ἐκβατάνοις] Suppl. Curt. 10, 4, 10.
2. Ἡφαιστίων] ibid. 10, 4, 11.
ὅτι κακῶς ἔχει] *Hephæstionem deficere.* Nam de ejus ἀῤῥωστίᾳ ante certiorem factum Alexandrum, quis dubitet? *Blanck.* ex Freinsh. Suppl. Curtii.
4. οἱ μὲν ἐς κόσμον] Μὲν non erat omittendum. Nam ii, qui graviora scripserunt, duplici caussa id fecerunt. Unde mox sequitur: οἱ δὲ ἐς αἰσχύνην.

Ἀλεξάνδρῳ ὅσα ὑπεραλγήσας ἔ-
δρασεν ἢ εἶπεν, ἐπὶ τῷ πάντων δὴ
ἀνθρώπων φιλτάτῳ· οἱ δὲ ἐς αἰ-
σχύνην μᾶλλόν τι, ὡς οὐ πρέπον-
τα ποιοῦντ' οὔτε βασιλεῖ οὔτε Ἀλεξάν-
δρῳ· οἱ μὲν, τὸ πολὺ μέρος τῆς ἡ- 5
μέρας ἐκείνης ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ
σώματος τοῦ ἑταίρου ὀδύρεσθαι,
οὐδ' ἐθέλειν ἀπαλλαγῆναι, πρίν
γε δὴ πρὸς βίαν ἀπηνέχθη πρὸς
τῶν ἑταίρων· οἱ δὲ, τήν τε ἡμέ- 6
ραν ὅλην καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐρρί-
φθαι ἐπὶ τῷ σώματι· οἱ δὲ, καὶ
τὸν ἰατρὸν Γλαυκίαν ὅτι ἐκρέμα-
σε, καὶ τοῦτον ὡς ἐπὶ φαρμάκῳ
κακῶς δοθέντι· οἱ δὲ, ὅτι οἴνου πε-
ριεῖδεν ἐμπλησθέντα θεωρῶν αὐ-
τόν· καὶ κείρασθαι Ἀλέξανδρον 7
ἐπὶ τῷ νεκρῷ τὴν κόμην, τά τε ἄλ-
λα οὐκ ἀπεικότα τίθεμαι, καὶ
κατὰ ζῆλον τὸν Ἀχιλλέως, πρὸς
ὅντινα ἐκ παιδὸς φιλοτιμία ἦν
αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ τὸ ἅρμα, ἐφ' ὅτῳ 8
τὸ σῶμα ἐφέρετο, αὐτὸς ἔστιν ὅτε
ἡνιόχει τοῦτο· οὐδαμῇ πιστὸν ἔ-
μοιγε λέγοντες· ἄλλοι δὲ, ὅτι 9
καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἕδος ἐν

dem referenda eſſe, quæcunque ex ingenti mœrore ob amici, quem præ reliquis mortalibus charum habebat, mortem vel dixerit vel fecerit: alii potius vitio vertebant immoderatum luctum, & regi & Alexandro parum decorum. alii Alexandrum magnâ diei parte ejulantem ſuper amici corpus procubuiſſe narrant, neque recedere voluiſſe, donec ab amicis avelleretur: alii diem integrum noctemque integram corpori exanimi incubuiſſe ajunt: alii Glauciam medicum ob potionem non recte datam, in crucem tolli juſſiſſe: alii quod quum eum liberalius bibiſſe cerneret, curam ejus omiſiſſet. Cæterum quod ipſe ſuper mortui corpus proſtratus comam præſciderit, aliaque luctus ſigna ediderit non indecorum exiſtimaverim, exemplo Achillis, quem à puero æmulabatur: alii currus quo corpus Hephæſtionis vehebatur, ipſummet rectorem aurigamque fuiſſe: quod quidem mihi ne-

4. οὔτε Ἀλεξάνδρῳ] *neque Alexandro*, tanti tamque invicti animi viro. Ita Cicero diſtinguere ſolet bonum civem & bonum virum.

5. πρὸς βίαν] *vi.*

7. καὶ κείρασθαι] Totus hic locus aliter interpretandus. Primum κείρεσθαι ἐπὶ τῷ νεκρῷ non eſt ſuper mortui corpus proſtratum, ſed *propter mortuum comam præſcindere*, vid. Ezech. XXVII. 31. Jer. XVI. 6. Deinde τά τε ἄλλα ſignificat *etiam ob alias cauſſas*, uti & 3, 2. 3. 3, 18, 18. 3, 23, 14. Denique οὐκ ἀπεικότα τίθεμαι *non incredibilia*, *veroſimile*, Ind. 25, 7. cui mox opponitur οὐδαμῇ πιστόν. Et 2, 16, 8. & οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος τίθεμαι, *non incredibile puto*. Neque inſolens eſt in hujuſmodi locutionibus ſingularem pro plurali uſurpari. ita Indic. 9, 4. τὰ ἄπιστα de una re dicitur. Vertendum igitur: *Præſcidiſſe autem Alexandrum propter hunc mortuum comam, cum ob alias cauſſas non incredibile judico, tum ob imitationem Achillis.*

8. ἔστιν ὅτε] *aliquando.*

nequaquam verisimile videtur: alii quod in Ecbatanis ædem Æsculapio sacram subverti jusserit. Sed & hoc barbaricum est, neque Alexandro ullâ ratione conveniens: sed Xerxis potius in deos impietate dignum, & compedibus quas illum in Hellespontum vindictæ causâ demisisse ferunt. Cæterum hoc non dissentaneum vero judicaverim, quod à nonnullis memoriæ traditum est: eunti versus Babylonem Alexandro multas Græcorum legationes in itinere obviam venisse, inter quos etiam Epidauriorum legati erant. quibus quum postulata concessisset, donarium dedisse quod Æsculapio suffigerent, his verbis adjectis, *Etsi Æsculapius parum mihi æquus fuit, qui amicum, quem ego tanquam caput meum amabam, non servârit.* Hephæstioni etiam semper ut heroi parentari jussisse à plerisque scriptum est. Alii addunt misisse illum ad Hammonis templum, qui deum consulerent, an Hephæstioni ut deo sacrificari permitteret. idque Jovem negasse. In his vero scriptores omnes inter se conveniunt, Alexandrum totum triduum ab Hephæstionis obitu neque ci-

Ἐκβατάνοις κατασκάψαι ἐκέ-
λευσε· βαρβαρικὸν δὴ τοῦτο, καὶ
οὐδαμῇ Ἀλεξάνδρῳ πρόσφορον
ἀλλὰ τῇ Ξέρξου μᾶλλόν τι ἀτα-
σθαλίᾳ τῇ ἐς τὸ θεῖον, καὶ ταῖς
πέδαις ἃς λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλ-
λήσποντον καθεῖναι Ξέρξην, τι-
μωρούμενον δῆθεν τὸν Ἑλλήσπον-
10 τον. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο οὐ πάντη
ἔξω τοῦ εἰκότος ἀναγεγράφθαι
μοι δοκεῖ· ὡς ἐπὶ Βαβυλῶνος ἤ-
λαυνεν Ἀλέξανδρος, ἐντυχεῖν αὐ-
τῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πολλὰς πρεσ-
βείας ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δὲ
δὴ ἐν τούτοις καὶ Ἐπιδαυρίων
11 πρέσβεις· καὶ τούτους ὧν τε ἐδέ-
οντο ἐξ Ἀλεξάνδρου τυχεῖν, καὶ
ἀνάθημα δοῦναι αὐτοῖς Ἀλέξαν-
δρον κομίζειν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐπ-
12 ειπόντα ὅτι, Καίπερ οὐκ ἐπιει-
κῶς κέχρηταί μοι ὁ Ἀσκληπιὸς,
οὐ σώσας μοι τὸν ἑταῖρον, ὅντινα
ἴσον τῇ ἐμαυτοῦ κεφαλῇ ἦγον.
13 Ἐναγίζειν τε ὅτι ἀεὶ ὡς ἥρωϊ ἐκέ-
λευεν Ἡφαιστίωνι, τοῦτο μὲν πρὸς
14 τῶν πλείστων ἀναγέγραπται. Οἱ
δὲ λέγουσιν ὅτι καὶ εἰς Ἄμμωνος
ἔπεμψεν, ἐρησομένους τὸν θεὸν,
εἰ καὶ ὡς θεῷ θύειν συγχωρεῖ Ἡ-
φαιστίωνι· τὸν δὲ οὐ συγχωρῆσαι.
15 Ἐκεῖνα δὲ πρὸς πάντων ξυμφω-
νούμενα, ἐς τρίτην ἀπὸ τοῦ θα-
νά-

9. κατασκάψαι] ἐμπρησθῆναι *incéndi*. ait in dissert. Epict. lib. 2. cap, 22. p. 240. Ἀλέξανδρος ἐκέλευσεν ἐμπρησθῆναι τὰ Ἀσκληπιεῖα, ἀποθανόντος τοῦ ἐρωμένου.

βαρβαρικὸν δὴ τοῦτο] MSS. omnes βαρβαρικὸν τοῦτόγε. *Gronov.*

καθεῖναι Ξέρξην] Herodot. lib. 7.

14. εἰς Ἄμμωνος] scil. ἱερόν. ita Latini dicunt *ad Dianæ*, *ad Veneris*, *ad Castoris*, nempe templum.

νέτου τοῦ Ἡφαιστίωνος ἡμέραν, μήτε σίτου γεύσασθαι Ἀλέξανδρον, μήτε τινὰ θεραπείαν ἄλλην θεραπεῦσαι τὸ σῶμα· ἀλλὰ κεῖσθαι γὰρ ἢ ὀδυρόμενον, ἢ πενθικῶς σιγῶντα· καὶ πυρὰν κελεῦσαι αὐτῷ ἑτοιμάζεσθαι ἐν Βαβυλῶνι ἀπὸ ταλάντων μυρίων· οἱ δὲ καὶ πλειόνων ἀνέγραψαν· καὶ ὅτι πένθος ποιεῖσθαι περιηγγέλη κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν τὴν βάρβαρον· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἑταίρων τῶν Ἀλεξάνδρου ἐς θεραπείαν τὴν ἐκείνου σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα Ἡφαιστίωνι ἀνέθεσαν ἀποθανόντι· πρῶτον δὲ Εὐμενῆ ἄρξαι τοῦ σοφίσματος, ὅντινα ὀλίγῳ πρόσθεν ἔφαμεν ὅτι διηνέχθη πρὸς Ἡφαιστίωνα· καὶ τοῦτο δὲ δρᾶσαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὡς μὴ ἐφήδεσθαι δοκοίη τελευτήσαντι Ἡφαιστίωνι. Οὔκουν οὐδὲ ἄλλον τινὰ ἔταξεν ἀντὶ Ἡφαιστίωνος χιλίαρχον ἐπὶ τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ Ἀλέξανδρος, ὡς μὴ ἀπόλοιτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐκ τῆς τάξεως· ἀλλὰ Ἡφαιστίωνός τε ἡ χιλιαρχία ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ σημεῖον αὐτῆς ἡγεῖτο ἐξ Ἡφαιστίωνος πε-

bum degustasse, neque ullam aliam corporis curam tenuisse, sed aut lamentantem, aut tacite dolorem prementem jacuisse, mandasseque illi funus parari Babylone x. m talen-
16 tûm: alii plura adscribunt. quodque per universam barbarorum regionem publicum luctum indixerit. ad hæc multos ex amicis Alexandri ad levandum dolorem, & se & arma Hephæstioni devovisse: ac
17 primum quidem omnium Eumenem illius consilii autorem fuisse, quem paulo ante simultatem cum Hephæstione ges-
18 sisse diximus. Is id officii mortuo præstabat, ne Alexander illum lætitiam ex Hephæstionis obitu percepisse suspicaretur. Præter hæc Alexander neminem chiliarcham in Hephæstionis locum, qui equi-
19 tatui amicorum præesset, suffecit, ne Hephæstionis nomen ex agmine interiret, sed Hephæstionis chiliarchiam vocari voluit: signumque ei præferri in agmine & prælio quod Hephæstion confecerat. Ludos præterea gymnicos & musicos,

16. πλειόνων] scil. ταλάντων. *Alii vero & plurium* talentûm funus parari jussisse *scripserunt.* Justinus 12, 12, 12. *tumulumque ei XII. millium talentorum fecit.*

17. σφᾶς τε αὐτοὺς] Qualis hæc fuerit devotio, equidem fateor me nescire. Neque enim videtur eadem fuisse, quæ Romanorum quorundam, ut Decii consulis, de quo Livius lib. 8. c. 9. Nam illi quidem pro vivorum salute se devovebant. Hi autem se devovisse dicuntur mortuo. Præterea σοφίσματος sive callidi inventi nomine, credo, Arrianus nequaquam appellaret spontaneam devotorum mortem.

18. ὀλίγῳ πρόσθεν] Nempe sub finem cap. 12. in iis, quæ nunc desiderantur.

ficos, cum certantium multitudine, tum sumptuum præmiorumque magnitudine longe prioribus omnibus illustriores instituit. Tria namque certantium millia in id præparaverat, quos quidem non multo post ad ipsius tumulum certasse ferunt.

XV. Et jam multo tempore luctus continuatus erat, ipseque se à mœrore revocare cœperat, multumque eam ad rem amicorum consolationes juvabant: quum rursum expeditionem in Cossæos gentem bellicosam, Uxiis finitimam, suscipit. Sunt hi montani populi, oppidaque munita inhabitant: ubi se valido aliquo exercitu peti vident in montium cacumina confertim sese recipiunt, aut quâ cuique integrum est diffugiunt in loca quæ ab exercitu adiri non possint: deinde discedentibus hostibus rursus ad latrocinia conversi, vitam hoc pacto tuentur. Alexander nihilominus illos, quantumvis hyems esset, sedibus suis ejecit. Cæterum neque bruma, neque difficultas locorum, aut ipsi aut Ptolemæo

20 ποιημένον· ἀγῶνά τε ἐπενόει ποιῆ-
σαι γυμνικόν τε καὶ μουσικὸν, πλή-
θει τε τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ τῇ ἐς
αὐτὸν χορηγίᾳ πολύ τι τῶν ἄλλων
τῶν πρόσθεν ἀμιδηλότερον. Τρισχι-
λίους γὰρ ἀγωνιστὰς τοὺς ξύμ-
παντας παρεσκεύασε, καὶ οὗτοι ὀ-
λίγον ὕστερον ἐπ' Ἀλεξάνδρου τῷ
τάφῳ λέγουσιν ὅτι ἠγωνίσαντο.

1 XV. Χρόνος τε ἦν συχνὸς τῷ
πένθει· καὶ αὐτός τε αὑτὸν ἤδη
μετεκάλει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἑταῖροι
μᾶλλόν τι ἐν τῷ τοιῷδε ἤνυτον· ἔν-
θα δὴ ἐξέλασιν ποιεῖται ἐπὶ Κοσ-
σαίους, ἔθνος πολεμικὸν, ὅμορον τῷ
2 Οὐξίων. Εἰσὶ δὲ ὄρειοι οἱ Κοσσαῖοι,
καὶ χωρία ὀχυρὰ κατὰ χώρας νέμον-
ται· ὁπότε προσάγοι δύναμις ἐς τὰ
ἄκρα τῶν ὀρῶν ἀποχωροῦντες ἀθρόοι,
ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ ἑκάστοις, οὕτω
διαφεύγουσιν, ἐς ἀπορίαν βάλλον-
τες τοὺς ξὺν δυνάμει σφίσιν ἐπι-
χειροῦντας· ἀπελθόντων δὲ, αὖθις
εἰς τὸ λῃστεύειν τρεπόμενοι, ἀπὸ
3 τούτου τὸν βίον ποιοῦνται. Ἀλέξ-
ανδρος δὲ ἐξεῖλεν αὐτῶν τὸ ἔθνος,
καίπερ χειμῶνος στρατεύσας· ἀλλ'
οὔτε χειμὼν ἐγένετο ἐμποδὼν αὐ-
τῷ, οὔτε αἱ δυσχωρίαι, οὔτε αὐτῷ
οὔτε Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου, ὃς μέ-
ρος τῆς στρατιᾶς ἐπ' αὐτοὺς ἦγεν.
Οὔ-

20. ἐπενόει ποιῆσαι] *cogitabat instituere*, sed morte præventus fuit. Hinc quos gladiatores paraverat ad funebres ludos Hephæstioni celebrandos, iidem paulo post dicuntur ad ipsius Alexandri tumulum certasse.

Cap. XV. 2. κατὰ χώρας νέμονται] Sententia sana dictat excidisse negativam, quum scripserit Arrianus καὶ χωρία ὀχυρὰ κατὰ χώρας οὐ νέμονται, vertendumque *vicos per regionem munitos non incolunt*. Adhibe Diodorum Siculum XIX, 19; ubi id videtur confirmari. *Gronov.*

3. ἐπ' αὐτοὺς] *in eos* Cossæos.

Οὕτως οὐδὲν ἄπορον Ἀλεξάνδρῳ
τῶν πολεμικῶν ἦν, ἐς ὅ, τι ὁρμή-
σειε. Κατιόντι δὲ αὐτῷ εἰς Βαβυ- 4
λῶνα, Λιβύων τε πρεσβεῖαι ἐνε-
τύγχανον, ἐπαινούντων τε καὶ ςε-
φανούντων ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ἀ-
σίας. Καὶ ἐξ Ἰταλίας Βρέττιοί τε
καὶ Λευκανοὶ καὶ Τυῤῥηνοὶ ἐπὶ τῆς
αὐτῆς ἐπρέσβευον. Καὶ Καρχηδο- 5
νίους τότε πρεσβεῦσαι λέγεται,
καὶ ἀπὸ Αἰθιόπων πρέσβεις ἐλθεῖν,
καὶ Σκυθῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης,
καὶ Κελτοὺς, καὶ Ἴβηρας, ὑπὲρ φι-
λίας δεησομένους· ὧν τά τε ὀνόμα-
τα καὶ τὰς σκευὰς τότε πρῶτον
ὀφθῆναι πρὸς Ἑλλήνων τε καὶ Μα-
κεδόνων. Τοὺς δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν εἰς 6
ἀλλήλους διαφορῶν λέγουσιν ὅτι
Ἀλέξανδρον διακρῖναι ἐπέτρεπον,
καὶ τότε μάλιςα αὐτόν τε αὐτῷ Ἀ-

Lagi, qui partem exercitus ducebat, impedimento fuit. adeo nihil ejus virtuti bellicæ inacceſſum erat. Dehinc Babyloniam petenti Alexandro Afrorum legati occurrerunt gratulantes, Aſiæ coronam illi deferentes. Ex Italiâ quoque Brutii, Lucani ac Tuſci eadem de cauſâ legatos miſerunt. Idem & Carthaginienſes feciſſe dicuntur: ab Æthiopibus quoque venerunt, & à Scythis Europam incolentibus: à Celtis etiam & Iberis, omnes amicitiam petentes: quorum nomina ac cultum tum primum Græci & Macedones cognoverunt. Nonnullos etiam ut controverſias quæ inter eos incidiſſent dirimeret,

ἐς ὅ, τι ὁρμήσειε] *quidquid aggrederetur.*

4. ἐπαινούντων τε καὶ ςεφανούντων ἐπὶ τῇ] Utrumque participium conſtruendum eſt cum ſequentibus verbis: *& gratulantium & coronam ferentium ob regnum Aſiæ.* Hoc enim erat donum, quod imperatoribus ob res præclare geſtas ab amicis mitti ſolebat. ita infra cap. 19. 2. αἱ πολλαὶ ςεφανούντων τε αὐτὸν ἦσαν, καὶ ἐπαινούντων ἐπὶ ταῖς νίκαις. Simile exemplum eſt & apud Livium 7, 38, 2. *Carthaginenſes quoque legatos gratulatum* (de victoria Samnitica) *Romam miſerunt, cum corona aurea dono.* Adde Curt. 4, 2, 2. *Coronam auream legati donum adferebant. - - ille dona ut ab amicis accipi juſſit.* 4, 5, 11. Græci *decernunt, ut duodecim legarentur ad regem, qui ob res pro ſalute Græciæ ac libertate geſtas, coronam auream donum victoriæ ferrent.* Ad quem locum vide notata a Freinshemio.

ἐπὶ τῆς αὐτῆς] Optimus & alii ſcripti ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, rectiſſime. *Gronov.*

5. ὀνόματα καὶ τὰς σκευὰς ὀφθῆναι] Durius dictum foret ὀνόματα ὀφθῆναι niſi intercedente voce σκευὰς molliretur. Quomodo & Latinos Scriptores interdum locutos invenias, ut duabus rebus addant unum verbum, quod alteri earum tantum conveniat. De quibus nunc unum forte ſuccurrit ex Corn. Nep. Alcib. 3, 5. *Non ſolum ſpem in eo habebant maximam, ſed etiam timorem.* Ubi Lambinus: Nove dictum, *timorem in eo habebant:* ſed quia non dixit diſerte, *habebant timorem* (nam verbum *habebant* cum voce *ſpem* cohæret proxime) idcirco hæc locutio non eſt vitioſa, ſed elegans potius & venuſta propter rotunditatem & ambitum. Hæc Lambinus. Quanquam & Propertius ita locutus eſt: *Vulneribus didicit miles habere metum.* Sic Lucas in Evangel. 1. 64. dicit: ἀνεῴχθη τὸ ςόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ.

6. Ἀλέξανδρον] MS. Opt. Ἀλεξάνδρῳ, ut conſtruatur cum verbo ἐπέτρεπον.

ret, venisse ferunt.. Ac tum primum Alexandrum sibi ipsi & qui cum eo erant universæ terræ ac maris dominum visum esse. Aristus autem & Asclepiades, ex iis qui de Alexandri rebus gestis scripserunt, dicunt Romanos etiam legatos misisse: & Alexandrum, auditâ eorum legatione, jam tum de futurâ Romanorum potentiâ aliquid auguratum esse, quum & illorum cultum & diligentiam ac generositatem animadvertisset, eorumque mores atque instituta cognovisset. Cæterum hoc, ut neque omnino certum, neque prorsus incredibile, commemoravi: tametsi nullus Romanarum rerum scriptor hujus legationis ad Alexandrum missæ mentionem fecit: neque ex iis qui Alexandri res gestas conscripserunt (quos quidem ego præcipue sequor) Ptolemæus Lagi & Aristobulus. Neque vero Romanæ reipublicæ conveniens videtur, quæ liberrima tum temporis erat, ad regem exterum, quique alioqui tam procul domo aberat, legatos misisse. præsertim quum neque metus urgeret, neque ulla utilitatis spes eos moveret: quumque, siqui alii, odio tyrannicum & genus & nomen prosequerentur.

XVI. Post hæc Alexander Heraclidem Argæi filium cum

λέξανδρον καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν
φανῆναι γῆς τε ἁπάσης καὶ θα-
7 λάσσης κύριον. Ἄριστος δὲ καὶ
Ἀσκληπιάδης τῶν τὰ Ἀλεξ-
άνδρου ἀναγραψάντων, καὶ Ῥω-
μαίους λέγουσιν ὅτι ἐπρέσβευ-
σαν· καὶ ἐντυχόντα ταῖς πρεσ-
βείαις Ἀλέξανδρον ὑπὲρ Ῥωμαί-
ων τὶ τῆς ἐσομένης ἐς τὸ ἔπειτα
δυνάμεως μαντεύσασθαι, τόν τε
κόσμον τῶν ἀνδρῶν ἰδόντα καὶ τὸ
φιλόπονόν τε καὶ ἐλευθέριον, καὶ
περὶ τοῦ πολιτεύματος ἅμα δια-
8 πυνθανόμενον. Καὶ τοῦτο οὔτε ὡς
ἀτρεκὲς, οὔτε ὡς ἄπιστον πάντῃ
ἀνέγραψα· πλήν γε δὴ οὔτέ τις
Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς πρεσβείας
ταύτης, ὡς παρὰ Ἀλέξανδρον
σταλείσης, μνήμην ἐποιήσατό
τινα, οὐδὲ τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου
γραψάντων (οἷστισι μᾶλλον ἐγὼ
ξυμφέρομαι) Πτολεμαῖος ὁ Λά-
9 γου καὶ Ἀριστόβουλος· οὐδὲ τῷ
Ῥωμαίων πολιτεύματι ἐπεοικὸς
ἦν, ἐλευθέρῳ δὴ τότε ἐς τὰ μάλι-
στα ὄντι, παρὰ βασιλέα ἀλλόφυ-
λον, ἄλλως τε καὶ ἐς τοσόνδε
ἀπὸ τῆς οἰκείας πρεσβεῦσαι, οὔ-
τε φόβου ἐξαναγκάζοντος, οὔτε
κατ' ἐλπίδα ὠφελείας, μίσει τε,
εἴπέρ τινας ἄλλους, τοῦ τυραν-
νικοῦ γένους τε καὶ ὀνόματος
κατεχομένους.

1 XVI. Ἐκ τούτου δὴ Ἡρα-
κλείδην τὸν Ἀργαίου ἐκπέμπει
ἐς

8. πλήν γε δὴ] attamen certe quidem. Quibus particulis ostendit, incredibile sibi potius videri.

ἐς Ὑρκανίαν, ναυπηγοὺς ἅμα οἱ ἄ-
γοντα, κελεύσας ὕλην τεμόντα ἐκ
τῶν ὀρῶν τῶν Ὑρκανίων; ναυπηγεῖ-
σθαι ναῦς μακρὰς, ἀφράκτους τε
καὶ πεφραγμένας, ἐς τὸν κόσμον
τὸν Ἑλληνικόν. Πόθος γὰρ εἶχεν αὐ- 2
τὸν καὶ ταύτην ἐκμαθεῖν τὴν θάλασ-
σαν, τὴν Κασπίαν τε καὶ Ὑρκανίαν
καλουμένην, ποίᾳ τινὶ ξυμβάλλει
θαλάσσῃ· πότερα τῇ τοῦ πόντου τοῦ 3
Εὐξείνου, ἢ ἀπὸ τῆς ἑῴας τῆς κατ'
Ἰνδοὺς ἐκπεριερχομένη ἡ μεγάλη
θάλασσα ἀναχεῖται εἰς κόλπον τὸν
Ὑρκάνιον· (καθάπερ οὖν καὶ τὸν Περ- 4
σικὸν ἐξεῦρε, τὴν ἐρυθρὰν δὴ καλου-
μένην θάλασσαν, κόλπον οὖσαν τῆς
μεγάλης θαλάσσης) οὐ γάρ πω ἐξ- 5
εύρηνται αἱ ἀρχαὶ τῆς Κασπίας θα-
λάσσης, καί τοι ἐθνῶν τε αὐτὴν οἰ-
κούντων οὐκ ὀλίγων, καὶ ποταμῶν
πλοΐμων ἐμβαλλόντων εἰς αὐτήν.
Ἐκ Βάκτρων μὲν Ὦξος μέγιςος τῶν 6
Ἀσιανῶν ποταμῶν, πλήν γε δὴ
τῶν Ἰνδῶν, ἐξίησιν ἐς ταύτην τὴν
θάλασσαν· διὰ Σκυθῶν δὲ, Ὀξυάρ-
της. Καὶ τὸν Ἀράξην δὲ, τὸν ἐξ
Ἀρμενίων ῥέοντα, ἐς ταύτην ἐσ-
βάλλειν ὁ πλείων λόγος κατέχει.
Μέγιςοι μὲν οὗτοι. Πολλοὶ δὲ δὴ 7
καὶ ἄλλοι ἐς τούτους ἐμβάλλοντες,
καὶ αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν ἐς τὴν θάλασ-
σαν ταύτην ἐξίασιν· οἱ μὲν, καὶ
γινωσκόμενοι πρὸς τῶν ἀμφ' Ἀ-

navium architectis in Hyr-
caniam mittit, qui excisâ è
montibus Hyrcaniæ materiâ
naves oblongas conficiat;
partim apertas, partim te-
ctas, Græcarum navium in-
2 star. Cupiebat enim etiam
illud mare, quod Caspium
simul & Hyrcanium appel-
latur, cui mari committatur
3 cognoscere: utrum ponto
Euxino, an ab orientali ma-
ri Indos versus circundu-
ctus oceanus in sinum Hyr-
canium refundatur (quem-
4 admodum etiam Persicum,
rubrum mare alii vocant,
sinum oceani esse compere-
5 rat) Neque enim adhuc in-
venta erant Caspii maris i-
nitia, quamvis multæ gen-
tes circum ipsum incole-
rent, multique amnes na-
vigabiles in illud mare fer-
6 rentur. Nam ex Bactris O-
xus maximus Asiæ flumi-
num, Indicis exceptis, in
Caspium mare fluit: per
Scythas, Oxyartes. Araxem
quoque, qui ab Armeniis
fluit, in hoc mare ferri pleri-
que tradunt: atque hi qui-
7 dem maximi amnes sunt.
multi vero præterea alii il-
labentes in hos fluvios, &
ipsi seorsum in istud mare
exeunt: partim ab iis qui
cum

CAP. XVI. 1. ἀφράκτους] In Lexico citantur ἄφρακτα navigia, exponunturque *non tecta nec munita ad pugnandum.*

5. ἐξεύρηνται] Mſ. Optimus ἐξεύρηντο. *Gronov.*

7. ἐς τούτους ἐμβάλλοντες] Optimus & alii duo Mſſ. ἔς τε τούτους, *tam illabentes in hos fluvios, quam ipsi seorsum.* Gronov. Sive, ut Facius, *partim qui in superiores exeunt, partim qui seorsum fluunt.*

cum Alexandro gentes illas obierunt cogniti, partim ultra sinum (ut verisimile est) in Scythas, Nomadas dictos, labentes, in universum nobis incogniti. Alexander quum per Tigrim flumen exercitum trajecisset, Babylonem proficiscens, Chaldæos vates obvios habuit, qui eum ab amicis sevocatum rogârunt ut profectioni Babylonicæ supersederet. Oraculo enim sese Beli dei monitos, ingressum in Babylonem nequaquam ei tum temporis faustum ac felicem fore. Ipse Euripidis versum eis objiciebat, qui ita habet,

Qui conjicit bene, augur est is optimus.

Tum illi, *Atqui, ó rex, ne occidentem versus respicias, neque exercitum hac ducens ingrediare, sed potius circumactum agmen in orientem ducito.* Sed ob difficultatem viæ id præstare non potuit: fortuna sive fato eum in viam propellente, cujus transitus ipsi exitio futurus erat. Et fortasse satius ei fuit, in summo felicitatis fastigio, summoque hominum desiderio vitam cum morte commutare, priusquam ei

λέξανδρον, ἐπελθόντων τὰ ἔθνη ταῦτα· οἱ δὲ, κατὰ τὰ ἐπέκεινα τοῦ κόλπου ὡς εἰκὸς ἐς τοὺς Σκύθας τοὺς Νομάδας, ὃ δὴ ἄγνωστον πάντῃ ἐστί.
8 Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς τὸν Τίγρητα ποταμὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέβη, ἐλαύνων ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἐνταῦθα ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ Χαλδαίων οἱ λόγιοι· καὶ ἀπαγαγόντες ἀπὸ τῶν ἑταίρων, ἐδέοντο ἐπισχεῖν τὴν ἐπὶ
9 Βαβυλῶνος ἔλασιν. Λόγιον γὰρ γεγονέναι σφίσιν ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ Βήλου, μὴ πρὸς ἀγαθοῦ οἱ εἶναι τὴν πάροδον τὴν ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε· τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς λόγον, τοῦ Εὐριπίδου τοῦ ποιητοῦ ἔπος· ἔχει δὲ τὸ ἔπος Εὐριπίδῃ ὧδε,

Μάντις δ᾽ ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς.

10 Σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, μὴ πρὸς δυσμὰς ἀφορῶν αὐτὸς, μηδὲ τὴν στρατιὰν ταύτῃ ἐπέχουσαν ἄγων παρελθεῖν· ἀλλὰ ἐκ-
11 περιελθὼν πρὸς ἕω μᾶλλον· τῷ δὲ οὐδὲ τοῦτο εὐμαρὲς διὰ δυσχωρίαν ξυνέβη· ἀλλὰ ἦγε γὰρ αὐτὸν ταύτῃ τὸ δαιμόνιον, ᾗ παρελθόντα ἐχρῆν
12 ἤδη τελευτῆσαι. Καί που τυχὸν καὶ ἄμεινον αὐτῷ ἦν ἐν ἀκμῇ τῆς τε ἄλλης δόξης καὶ τοῦ πόθου τοῦ παρ᾽ ἀνθρώπων ἀπηλλάχθαι, πρίν τινα ξυμβῆναι αὐτῷ ξυμφορὰν ἀνθρωπίνην,

ἐς τοὺς Σκύθας] Mſ. Opt. κατὰ τοὺς Σκύθας *apud Scythas.* Gronov.
ὃ δὴ ἄγνωστον πάντῃ ἐστίν.] Non tantum fluvios istos incognitos dicit, sed ne quidem constare, sintne isthic aliqui fluvii, nec ne. Hinc addit ὡς εἰκὸς, totumque hoc ἄγνωστον ait esse.
8. Χαλδαίων] Suppl. Curt. 10, 4, 14. Λόγιοι *vates, vaticiniorum interpretes.*
10. ταύτῃ ἐπέχουσαν] *huc tendentem.*

πίνην, ἧς ἕνεκα καὶ Σόλωνα Κροίσῳ παραινέσαι εἰκὸς, τέλος ὁρᾷν μακροῦ βίου, μηδὲ πρόσθεν τινὰ ἀνθρώπων ἀποφαίνειν εὐδαίμονα.
3 Ἐπεὶ καὶ αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ ἡ Ἡφαιστίωνος τελευτὴ οὐ σμικρὰ ξυμφορὰ γεγένητο· ἧς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προαπελθεῖν ἂν δοκῶ μοι ἐθελῆσαι μᾶλλον, ἢ ζῶν πειρασθῆναι· οὐ μεῖον ἢ καὶ Ἀχιλλέα δοκῶ ἂν ἑλέσθαι προαποθανεῖν Πατρόκλου μᾶλλον, ἢ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τιμωρὸν γενέσθαι.

1 XVII. Ἦν δέ τι καὶ ὕποπτον αὐτῷ ἐς τοὺς Χαλδαίους, ὡς οὐ κατὰ μαντείαν τινὰ μᾶλλον, ἢ ἐς ὠφέλειαν τὴν αὐτῶν φέροι αὐτοῖς ἡ κώλυσις τῆς Ἀλεξάνδρου ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε ἐλάσεως.
2 Ὁ γὰρ τοῦ Βήλου νεὼς ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἦν τῶν Βαβυλωνίων, μεγέθει τε μέγιστος, καὶ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς ἐν ἀσφάλτῳ ἡρμοσμένης. Τοῦτον τὸν νεὼν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ τὰ Βαβυλωνίων, Ξέρξης κατέσκαψεν, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὀπίσω ἀπενόστησεν.
3 Ἀλέξανδρος δὲ ἐν νῷ εἶχεν ἀνοικοδομεῖν· οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ τοῖς θεμελίοις τοῖς πρόσθεν, καὶ τούτου ἕνεκα τὸν χοῦν ἐκφέρειν ἐκέλευε τοὺς Βαβυλωνίους· οἱ δὲ, ὅτι καὶ μεί-

calamitas aliqua humano more accideret. Cujus rei causâ Solonem Crœso suasisse verisimile est ut longæ vitæ exitum spectaret, neque prius quemquam mortalium felicem judicaret. quandoquidem & Hephæstionis obitus non exigui infortunii loco Alexandro accidisse videtur, quem meâ sententiâ prævenire ipse quam vivus experiri maluisset: non secus atque Achilli jucundius fuisset Patrocli mortem suâ ipsius morte antevertisse, quam necis ejus ultor relinqui.

XVII. Inciderat autem Alexandro suspicio quædam de Chaldæis, quod se non tam oraculi quam privatæ ipsorum utilitatis causâ per id tempus ab ingressu Babylonis deterrerent. Nam Beli templum in mediâ Babyloniorum urbe situm erat, magnitudine præclarum, atque ex latere coctili, bitumine interlito, coagmentatum. quod templum, quemadmodum & cætera Babyloniorum loca sacra, Xerxes subverterat, quum ex Græciâ reverteretur. Alexander vero in animo habebat templum instaurare, atque, ut quidam scribunt, è veteribus fundamentis exædificare, eamque ob causam rudera exportare Babylonios jusserat; ut vero alii, augustius quam antea fuerat

Cap. XVII. 2. ἐκ πλίνθου ὀπτῆς] Xenoph. ἀναβ. lib. 2. p. 222. l. 50. ἦν δὲ ᾠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις.

rat efficere ſtatuerat. Quumque ipſo abſente ſegnius quam vellet operi inſtarent, ipſe cum univerſo exercitu opus aggredi cogitabat. Erat autem Belo multum agri ab Aſſyriis regibus conſecratum; multo etiam auro jam olim templum inſtructum erat, ad ſacrificia deo faciendum. Tum vero quum in nullos uſus conferrentur annui reditus, Chaldæis id omne quod Belo ſacrum erat cedebat. Quamobrem ſuſpicari cœpit Alexander nolle eos ipſum Babylonem ingredi, ne parvo temporis ſpatio exædificato templo ipſi tantis pecuniarum commodis privarentur. Ariſtobulus tamen autor eſt, Alexandrum Chaldæorum conſilio de circumagendo itinere in urbem acquieſcere voluiſſe, ac primo quidem die ad Euphratem fluvium caſtra poſuiſſe: poſtridie vero quum flumen ei ad dextram eſſet, juxta ipſum proceſſiſſe, cupientem prætergredi eam urbis partem, quæ occaſum ſpectabat, ut inde orientem verſus ſe converteret: ſed ob difficultatem locorum ita cum exercitu ingredi non potuiſſe: quod nimirum qu-

4 ζονα ἔτι τοῦ πάλαι ὄντος. Ἐπεὶ
δὲ ἀποςάντος αὐτοῦ μαλθακῶς
ἀνθήψαντο τοῦ ἔργου, οἷς ταῦτα
5 ἐπετέτραπτο· ὁ δὲ τῇ ςρατιᾷ πάσῃ
ἐπενόει τὸ ἔργον ἐργάσασθαι· εἶναι
δὲ τῷ θεῷ τῷ Βήλῳ πολλὴν μὲν τὴν
χώραν ἀνειμένην ἐκ τῶν Ἀσσυρίων
βασιλέων, πολὺν δὲ χρυσὸν, καὶ
ἀπὸ τοῦ πάλαι μὲν τὸν νεὼν ἐπι-
σκευάζεσθαι, καὶ τὰς θυσίας τῷ
θεῷ θύεσθαι· τότε δὲ τοὺς Χαλδαί-
ους τὰ τοῦ θεοῦ νέμεσθαι, οὐκ ὄν-
τος ἐς ὅ, τι ἀναλωθήσεται τὰ πε-
6 ριγιγνόμενα. Τούτων δὴ ἕνεκα
ὕποπτοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν, οὐκ
ἐθέλειν παρελθεῖν εἴσω Βαβυλῶνος
Ἀλέξανδρον, ὡς μὴ δι᾽ ὀλίγου τὸν
νεὼν ἐπιτελεσθέντα ἀφελέσθαι αὐ-
τοὺς τὰς ἐκ τῶν χρημάτων ὠφε-
7 λείας. Ὅμως δὲ τά γε τῆς ἐπι-
ςροφῆς τῆς κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν
ἐς τὴν πόλιν, ἐθελῆσαι αὐτοῖς
πεισθῆναι λέγει Ἀριςόβουλος,
καὶ τῇ πρώτῃ μὲν παρὰ τὸν ποτα-
μὸν τὸν Εὐφράτην καταςρατοπε-
8 δεῦσαι· ἐς δὲ τὴν ὑςεραίαν ἐν δεξιᾷ
ἔχοντα τὸν ποταμὸν, παρ᾽ αὐτὸν
πορεύεσθαι; θέλοντα ὑπερβάλλειν
τῆς πόλεως τὸ μέρος τὸ ἐς δυσμὰς
τετραμμένον, ὡς ταύτῃ ἐπιςρέ-
9 ψαντα πρὸς ἕω ἄγειν· ἀλλὰ οὐ

γὰρ

4. ἀνθήψαντο] *inſtitiſſent operi, quibus hoc negotii datum fuerat.* Non ſatis diligentiæ adhibuerant, dum Alexander in India abſuerat.

ἐπενόει] Opt. ἐκέλευε. *Gronov.*

5. πολὺν δὲ χρυσὸν.] *Multum quoque auri. Et ex eo olim quidem templum reficiebatur, & ſacrificia Deo offerenda comparabantur; tunc vero* &c. In verbis enim ἀπὸ τοῦ poſterior vocula ponitur pro τούτου. *Idem.*

οὐκ ὄντος] *cum non eſſet, in quod inſumerentur reditus*, templo nempe deſtructo, & ſacrificiorum uſu ſublato.

γὰρ δυνηθῆναι ὑπὸ δυσχωρίας οὕτως ἐξελάσαι ξὺν τῇ στρατιᾷ, ὅτι τὰ ἀπὸ δυσμῶν τῆς πόλεως εἰσιόντι, εἰ ταύτῃ πρὸς ἕω ἐπέστρεφεν, ἑλώδη τε καὶ τεναγώδη ἦν, καὶ οὕτω καὶ ἑκόντα καὶ ἄκοντα ἀπειθῆσαι τῷ θεῷ.

XVIII. Ἐπεὶ καὶ τοιόνδε τινὰ 1
λόγον Ἀριστόβουλος ἀναγέγραφεν, Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀμφιπολίτην, τῶν ἑταίρων τῶν Ἀλεξάνδρου, στρατηγὸν τῆς στρατιᾶς, ἣν παρὰ Μαζαίῳ τῷ Βαβυλῶνος σατράπῃ ἀπέλιπεν Ἀλέξανδρος,
ἐπειδὴ δὲ συνέμιξεν ἐπανιόντι αὐ- 2
τῷ ἐξ Ἰνδῶν, ὁρῶντα πικρῶς τιμωρούμενον τοὺς σατράπας ὅσοι ἐπ' ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ χώρᾳ τεταγμένοι ἦσαν, ἐπιστεῖλαι Πειθαγόρᾳ τῷ ἀδελφῷ (μάντιν γὰρ εἶναι τὸν Πειθαγόραν τῆς ἀπὸ σπλάγχνων μαντείας) μαντεύσασθαι καὶ ὑπὲρ αὐ-
τοῦ τῆς σωτηρίας· ἀντεπιστεῖλαι δὲ 3
αὐτῷ Πειθαγόραν, πυνθανόμενον τίνα μάλιστα φοβούμενος χρήσασθαι ἐθέλοι τῇ μαντείᾳ· τὸν δὲ γράψαι αὖθις, ὅτι τόν τε βασιλέα αὐτὸν καὶ Ἡφαιστίωνα· θύεσθαι δὴ τὸν Πειθαγόραν πρῶτα μὲν ἐπὶ τῷ
Ἡφαιστίωνι· ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ ἥπατος 4
τοῦ ἱερείου ὁ λοβὸς ἀφανὴς ἦν, οὕτω δὴ ἐγγράψαντα καὶ κατασημηνά-

um ab occidentali urbis parte in orientalem sese convertere vellet, paludosis limosisque locis impediretur: atque ita partim volentem partim nolentem Beli oraculo non paruisse.

XVIII. Porro Aristobulus aliud quippiam hujuscemodi narrat: Apollodorum Amphipoliten, ex amicis Alexandri, prætorem exercitus quem Alexander Mazæo Babyloniorum satrapæ reliquerat, quum ad Alexandrum ex Indis reversum convenisset, vidissetque eum in satrapas qui aliis atque aliis provinciis præfuerant, severius animadvertentem, Pithagoræ fratri suo scripsisse (vatem enim fuisse Pithagoram, ex eorum genere qui exta consulunt) & de salute suâ eum consuluisse: Pithagoram ejus literis respondisse, rogasseque cujus potissimum metu vaticinio uti vellet: qui quum respondisset, se ab Alexandro & Hephæstione sibi metuere, Pithagoram primum pro Hephæstione exta inspexisse. quumque jecinori fibræ deessent, literas rursum scripsisse, easque obsignatas ad Apollodorum

9. ἐξελάσαι] Convenientius ἐλάσαι, quod est in optimo ac duobus aliis, & idem notavit Vulcanius. *Gronov.*

ἑλώδη] Nempe per stagnum Nagragam, in quod inquisivit Cl. Bochartus in *Phaleg* fine capitis VIII. libri primi. *Idem.*

CAP. XVIII. 2. μαντεύσασθαι] *scripsisse Pithagora fratri suo, ut exta consuleret etiam pro sua* (Apollodori) *salute.* Μαντεύεσθαι enim ipsi vates dicuntur, uti & paulo post 10. & cap. 22. 1.

dorum ex Babylone in Ecbatana misisse, quibus monebat ne quicquam ab Hephæstione metueret. propediem enim è vivis sublatum iri. quam quidem epistolam ait Aristobulus Apollodorum accepisse pridie quam Hephæstio exiret è vitâ. Tum Pithagoram quum rursus pro Alexandro exta consuluisset, fibrasque jecinori deesse reperisset, idem fratri suo de Alexandro scripsisse. Apollodorum vero id non subticuisse, sed Alexandro quæ acceperat indicasse, ut benevolo erga regem animo esse videretur, monens ut imminens periculum caveret. Atque Alexandrum quidem Apollodorum collaudasse narrat, quumque Babylonem venisset, percontatum esse Pithagoram quo signo edoctus fratri suo talia de se scripsisset: qui quum respondisset, quod hostiæ jecinora absque fibris inventa essent, Alexandrum rursus interrogasse quid hoc portenderet; & Pithagoram, magnum malum portendi dixisse. Alexandrum vero tantum abfuisse ut Pithagoræ succensuerit, ut eum deinceps chariorem habuerit, quod citra dolum simpliciter ei rem ipsam dixisset. Hæc Aristobu-

μένου τὸ γραμμάτιον, πέμψαι παρὰ τὸν Ἀπολλόδωρον ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἐκβάτανα, δηλοῦντα μηδέν τι δεδιέναι Ἡφαιστίωνα· ἔσεσθαι γὰρ αὐτοῖς ὀλίγου χρόνου
5 ἐκποδών· καὶ ταύτην ἐπιστολὴν λέγει Ἀριστόβουλος κομίσασθαι Ἀπολλόδωρον μιᾷ πρόσθεν ἡμέρᾳ ἢ
6 τελευτῆσαι Ἡφαιστίωνα· αὖθις δὲ θύεσθαι τὸν Πειθαγόραν ἐπὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἄλοβον τὸ ἧπαρ τοῦ ἱερείου· καὶ Πειθαγόραν τὰ αὐτὰ καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γράψαι
7 Ἀπολλοδώρῳ· Ἀπολλόδωρον δὲ οὐ κατασιωπῆσαι, ἀλλὰ φράσαι γὰρ πρὸς Ἀλέξανδρον τὰ ἐπεσταλμένα, ὡς εὔνοιαν μᾶλλόν τι ἐπιδειξόμενον τῷ βασιλεῖ, εἰ φυλάττεσθαι παραινέσειε μή τις αὐτῷ
8 κίνδυνος ἐν τῷ τότε ξυμπέσοι· καὶ Ἀπολλόδωρόν τε λέγει ὅτι Ἀλέξανδρος ἐπῄνεσε· καὶ τὸν Πειθαγόραν, ἐπειδὴ παρῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, ἤρετο ὅτου γενομένου αὐτῷ σημείου ταῦτα ἐπέστειλε πρὸς τὸν ἀδελφόν· τὸν δὲ εἰπεῖν, ὅτι ἄλοβόν οἱ τὸ ἧπαρ ἐγένετο τοῦ ἱερείου· ἐρομένου δὲ ὅ, τι νοοῖ τὸ σημεῖον,
9 μέγα εἰπεῖν εἶναι χαλεπόν· Ἀλέξανδρον δὲ τοσούτου δεῆσαι χαλεπῆναι τῷ Πειθαγόρᾳ, ὡς καὶ δι' ἐπιμελείας ἔχειν αὐτὸν πλείονος, ὅτι ἀδόλως τὴν ἀλήθειάν οἱ ἔφρασε.

Ταῦτα

6. ἄλοβον] Desiderari videntur verba: καὶ γενέσθαι, uti mox 8. scribitur ἄλοβόν οἱ τὸ ἧπαρ ἐγένετο τοῦ ἱερείου.
8. παρῆλθεν] scil. Alexander.
αὐτῷ] vel Pithagoræ, vel Alexandro. Ita enim 10. τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀμφοῖν γενομένου.

Ταῦτα αὐτὸς Ἀριστόβουλος λέγει 10
παρὰ Πειθαγόρου πυθέσθαι, καὶ
Περδίκκᾳ δὲ αὐτῷ μαντεύσασθαι
λέγει, καὶ Ἀντιγόνῳ ὕστερον· καὶ
τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀμφοῖν γενο-
μένου, Περδίκκαν τε ἐπὶ Πτολε-
μαῖον στρατεύσαντα ἀποθανεῖν, καὶ
Ἀντίγονον ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς
Σέλευκον καὶ Λυσίμαχον τῇ ἐν
Ἰψῷ γενομένῃ. Καὶ μὲν δὴ καὶ ὑ- 11
πὲρ Καλάνου τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἰν-
δοῦ τοιόσδε τις ἀναγέγραπται λό-
γος· ὁπότε ἐπὶ τὴν πυρὰν ᾔει ἀπο-
θανούμενος, τότε τοὺς μὲν ἄλλους
ἑταίρους ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Ἀ-
λεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐθελῆσαι προσελ-
θεῖν ἀσπασόμενον, ἀλλὰ φάναι
γὰρ ὅτι ἐν Βαβυλῶνι αὐτῷ ἐντυχὼν
ἀσπάσεται· καὶ τοῦτον τὸν λόγον 12
ἐν μὲν τῷ τότε ἀμεληθῆναι· ὕστερον
δὲ ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν ἐν Βαβυλῶνι
Ἀλέξανδρος, ἐς μνήμην ἐλθεῖν τῶν
ἀκουσάντων, ὅτι ἐπὶ τῇ τελευτῇ
ἄρα τῇ Ἀλεξάνδρου ἐθειάσθη.

XIX. Παρελθόντι δ' αὐτῷ ἐς 1
Βαβυλῶνα πρεσβεῖαι παρὰ τῶν
Ἑλλήνων ἐνέτυχον· ὑπὲρ ὅτων μὲν
ἕκαστοι πρεσβευόμενοι, οὐκ ἀνα-
γέγραπται. Δοκεῖν δ' ἐμοίγε, αἱ 2
πολλαὶ στεφανούντων τε αὐτὸν ἠ-

lus se à Pithagora audiſſe testatur: ac poſtea Perdiccæ atque Antigono eadem vaticinatum eſſe. Eodem enim prodigio edito Perdiccam adverſus Ptolemæum bellantem mortuum eſſe: Antigonum vero in pugnâ adverſus Seleucum & Lyſimachum ad Ipſum commiſſâ. Atqui de Calano ſophiſta Indo etiam hujuscemodi quippiam ſcriptum eſt: Quum moriturus ad rogum iret, reliquos quidem amicos oſculatum fuiſſe: ad Alexandrum vero deoſculandi illum cauſâ accedere noluiſſe, ſed dixiſſe Babylone ſe illum reperturum, ibique oſculum daturum eſſe. Quæ quidem ejus verba tum temporis neglecta parumque animadverſa fuiſſe: poſtea vero mortuo apud Babylonem Alexandro memoriâ repetita, illi qui audierant Alexandri mortem vaticinatum fuiſſe compererunt.

XIX. Alexandro Babylonem ingreſſo legationes Græcorum obviam venerunt. quibus vero de rebus ſingulæ miſſæ fuerint, non conſtat. Meâ vero ſententiâ, pleræque eo ſpectabant ut eum corona-

10. καὶ Ἀντιγόνῳ ὕστερον] *& Antigono poſtea*, nempe poſt Perdiccam, non vero poſt Alexandrum. Arrianus enim, uti annotat Gronovius, non intentus eſt ordini rerum inter Alexandrum & hos duces, ut his poſtea id contigerit, ſed tantum inter Perdiccam & Antigonum, ex quibus illi priori perire contigit, & Antigono poſterius.

12. ἐς μνήμην] ſermonem illum *in memoriam rediiſſe eorum qui audierant ex* Calano, *quod nempe de morte Alexandri divinitus prædixiſſet.*

CAP. XIX. 1. παρελθόντι] ſuppl. Curt. 10, 4, 15.

2. στεφανούντων] ſcil. ἐπὶ ταῖς νίκαις *coronam offerentium ob victorias.* Vide ſupra cap. 15, 4.

ronarent, utque cum ob alias victorias, tum ob Indicas ei gratularentur, lætitiamque publicam ob felicem ex Indis reditum testarentur. Quos quidem humaniter exceptos debitisque honoribus ornatos domum remisisse dicitur. Quotquot autem clarorum virorum statuas, aut deorum simulacra, aut aliud quidvis deis consecratum Xerxes Babylonem, vel in Pasargadas, vel Susa aut quamvis aliam Asiæ partem ex Græcia deportaverat, ea legatis reportanda dedit. Atque ita Harmodii & Aristogitonis æneas statuas Athenas relatas fuisse dicitur, simulque Dianæ Cerceæ simulacrum. Recepit autem apud Babylonios (ut Aristobulus ait) classem navalem, quæ partim per Euphratem fluvium è Persico mari subvecta erat Nearcho duce: partim ex Phœnice appulerat; Phœnicum quidem quinqueremes duas, quadriremes tres, triremes XII, triginta remorum naves XXX. Hæ in partes dissectæ ex Phœnice ad Euphratem in Thapsacum urbem de-

σαν, καὶ ἐπαινούντων ἐπὶ ταῖς νί-
καις, ταῖς τε ἄλλαις καὶ μάλιστα
ταῖς Ἰνδικαῖς· καὶ ὅτι σῶος ἐξ Ἰν-
δῶν ἐπανήκει, χαίρειν φασκόντων.
Καὶ τούτους δεξιωσάμενός τε καὶ
τὰ εἰκότα τιμήσας, ἀποπέμψαι
3 ὀπίσω λέγεται. Ὅσους δὲ ἀνδρι-
άντας ἢ ὅσα ἀγάλματα, ἢ εἰ δή
τι ἄλλο ἀνάθημα ἐκ τῆς Ἑλλάδος
Ξέρξης ἀνεκόμισεν ἐς Βαβυλῶνα,
ἢ ἐς Πασαργάδας, ἢ ἐς Σοῦσα, ἢ
ὅπῃ ἄλλῃ τῆς Ἀσίας, ταῦτα δοῦ-
4 ναι ἄγειν τοῖς πρέσβεσι· καὶ τὰς
Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκό-
νας τὰς χαλκᾶς οὕτω λέγεται ἀπ-
ενεχθῆναι ὀπίσω ἐς Ἀθήνας, καὶ
τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Κερκαίας τὸ
5 ἕδος. Κατέλαβε δὲ ἐν Βαβυλῶνι,
ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τὸ
ναυτικὸν, τὸ μὲν κατὰ τὸν Εὐ-
φράτην ποταμὸν ἀναπεπλευκὸς
ἀπὸ θαλάσσης τῆς Περσικῆς, ὅ,
τι περ σὺν Νεάρχῳ ἦν· τὸ δὲ ἐκ
Φοινίκης ἀνακεκομισμένον, πεντ-
ήρεις μὲν δύο τῶν ἐκ Φοινίκων, τε-
τρήρεις δὲ τρεῖς, τριήρεις δὲ δώδε-
κα, τριακοντόρους δὲ ἐς τριάκοντα·
6 ταύτας ξυντμηθείσας κομισθῆναι
ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐκ Φοι-
νίκης

4. Ἁρμοδίου] Confer. 3, 16, 13.

Ἀρτέμιδος τῆς Κερκαίας] Κερκὶς est *arbor de genere populi*, quam ita describit Theophrast. Hist. lib. 3. cap. 14. ἡ κερκὶς δὲ παρόμοιον τῇ λεύκῃ, καὶ τῷ μεγέθει, καὶ τῷ τοὺς κλάδους ὑπολεύκους ἔχειν. *Cercis est similis populo, tum magnitudine, tum quod ramos albicantes habet.* Ex ejus arboris ligno fabricatum forte fuit Dianæ hujus signum, appellationem trahens ex materia, vel ex pila, in qua positum erat, si ea forte ex Cercide arboro fuerit. Uti & apud Orchomenios Dianam Cedreatim fuisse memorat Pausanias, ab arbore in qua stabat, sic dictam, lib. 8. p. 477. l. 8. πρὸς δὲ τῇ πόλει ξόανόν ἐστιν Ἀρτέμιδος. ἵδρυται δὲ ἐν κέδρῳ μεγάλῃ. καὶ τὴν θεὸν ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῆς κέδρου Κεδρεᾶτιν. *Ad urbem vero lignea effigies est Dianæ. Collocatum autem est in magna cedro, & Deam nominant a cedro Cedreatim.*

νίκης ἐς Θάψακον πόλιν· ἐκεῖ δὲ ξυμπηχθείσας αὖθις καταπλεῦσαι ἐς Βαβυλῶνα. Λέγει δὲ ὅτι καὶ ἄλλος αὐτῷ ἐναυπηγεῖτο στόλος, τέμνοντι τὰς κυπαρίσσους τὰς ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ· τούτων γὰρ μόνων τῶν δένδρων εὐπορίαν εἶναι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων, τῶν δὲ ἄλλων ὅσα ἐς ναυπηγίαν, ἀπόρως ἔχειν τὴν γῆν ταύτην. Πληρώματα δὲ ἐς τὰς ναῦς καὶ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας, πορφυρέων τε πλῆθος, καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ἐργάται τῆς θαλάσσης, ἀφῖχθαι αὐτῷ ἐκ Φοινίκης τε καὶ τῆς ἄλλης παραλίας· λιμένα τε ὅτι πρὸς Βαβυλῶνα ἐποίει ὀρυκτὸν, ὅσον χιλίαις ναυσὶ μακραῖς ὅρμον εἶναι, καὶ νεωσοίκους ἐπὶ τοῦ λιμένος· καὶ Μίκκαλος ὁ Κλαζομένιος μετὰ πεντακοσίων ταλάντων ἐπὶ Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐστέλλετο, τοὺς μὲν μισθῷ πείσων, τοὺς δὲ καὶ ὠνησόμενος, ὅσοι θαλάσσιοι ἄνθρωποι· τήν τε γὰρ παραλίαν τὴν πρὸς τῷ κόλπῳ τῷ Περσικῷ κατοικίζειν ἐπενόει, καὶ τὰς νήσους τὰς ταύτῃ· ἐδόκει γὰρ αὐτῷ οὐ μεῖον Φοινίκης εὐδαίμων ἡ χώρα αὕτη γενέσθαι. Ἦν δὲ αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ ἡ παρασκευὴ ὡς ἐπὶ Ἄραβας τοὺς πολλούς· πρόφασιν μὲν, ὅτι μόνοι τῶν ταύτῃ βαρβάρων οὔτε πρεσβείαν ἀπέστειλαν, οὔτε τι ἄλλο ἐπιεικὲς ἢ ἐπὶ τιμῇ

latæ ſunt, ibique rurſus compaginatæ Babylonem navigârunt.
7 Dicit idem Alexandrum aliam quoque claſſem conſtruxiſſe, cæſis in Babyloniâ cupreſſis. Harum enim arborum tantum in Aſſyriâ copiam eſſe, reliquarum quæ conficiendis navibus aptæ ſint inopiâ laborare.
8 Supplementa etiam in naves aliaque miniſteria, & purpuras piſcantium aliorumque marinorum operariorum multitudinem ex Phœnice atque univerſâ maritimâ orâ ad eum veniſſe. portum præterea apud Babylonios
9 effodi curavit, qui mille naves oblongas caperet: navalia etiam portui adjunxit. Miſitque Miccalum
10 Clazomenium cum quingentis talentis in Phœnicen & Syriam, qui quoscunque maritimos poſſet mercede alliceret vel conduceret. ſiquidem in maritimam Perſici
11 ſinus oram ejusque inſulas colonias deducere ſtatuerat. Æque enim opulenta ſibi ea regio atque Phœnice fore videbatur. Claſſem vero in Ara-
12 bas populoſam gentem parabat, eâ occaſione quod ſoli ex barbaris illius regionis neque legationes ad eum miſiſſent, neque quidquam officii aut honoris ſibi detuliſſent: ſed reverâ, (ut mihi quidem vide-

10. τοὺς δὲ καὶ ὠνησόμενος] *alios vero etiam emeret.*
12. αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ] Mſ. Opt. αὐτοῦ. *Gronov.*
Ἄραβας τοὺς πολλοὺς] Conf. not. ad 1, 3, 2.

videtur) quod nulla eum conquirendi ditiones satietas capiebat.

XX. Fama autem tenuit, id causæ fuisse quod audisset Arabas duos tantum deos colere, Cœlum scilicet & Bacchum. Cœlum quidem, quod cum reliqua astra, tum solem in se continere videretur, à quo quamplurima manifestissimaque ad omnes humanos usus commoda manarent: Bacchum vero ob famam ducti in Indos exercitus. Quapropter non indignum censebat se, qui pro tertio deo apud Arabas haberetur: quippe qui rebus gestis Baccho nequâquam inferior esset: & certe devictis Arabibus, suis legibus vivendi potestatem, ut Indis, fecisset. Invitabat eum præterea opulentia regionis, quod audisset casiam palustribus locis apud eos nasci, ex arboribus myrrham & thura legi: ex fruticibus cinamomum rescindi: prata suâ sponte nardum gignere. Quod ad magnitudinem regionis attinet, Arabiam maritimam Indiâ minorem non esse acceperat, multasque ei insulas

ἐπέπρακτο Ἄραψιν ἐς αὐτόν· τὸ δὲ ἀληθὲς, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἄπληστος ἦν τοῦ κτᾶσθαί τι ἀεὶ Ἀλέξανδρος.

1 XX. Λόγος δὲ κατέχει, ὅτι ἤκουεν Ἄραβας δύο μόνον τιμᾶν θεοὺς, τὸν Οὐρανόν τε καὶ τὸν Διό-
2 νυσον· τὸν μὲν Οὐρανόν τε αὐτὸν ὁρώμενον, καὶ τὰ ἄστρα ἐν οἷ ἔχοντα τά τε ἄλλα καὶ τὸν ἥλιον, ἀφ' ὅτου μεγίστη καὶ φανοτάτη ὠφέλεια ἐς πάντα ἥκει τὰ ἀνθρώπεια· Διόνυσον δὲ, κατὰ δόξαν τῆς ἐς
3 Ἰνδοὺς στρατιᾶς· οὔκουν ἀπαξιοῦν καὶ αὑτὸν τρίτον ἂν νομισθῆναι πρὸς Ἀράβων θεὸν, οὐ φαυλότερα ἔργα Διονύσου ἀποδειξάμενον. Εἴπερ οὖν καὶ Ἀράβων κρατήσας ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς, καθάπερ Ἰνδοῖς, πολιτεύειν κατὰ τὰ σφῶν
4 νόμιμα· τῆς τε χώρας ἡ εὐδαιμονία ὑπεκίνει αὐτὸν, ὅτι ἤκουεν ἐκ μὲν τῶν λιμνῶν τὴν κασίαν γίγνεσθαι αὐτοῖς, ἀπὸ δὲ τῶν δένδρων τὴν σμύρναν τε καὶ τὸν λιβανωτὸν, ἐκ δὲ τῶν θάμνων τὸ κιννάμωμον τέμνεσθαι· οἱ λειμῶνες δὲ ὅτι νάρ-
5 δον αὐτόματοι ἐκφέρουσι. Τὸ μέγεθος τῆς χώρας, ὅτι οὐκ ἐλάττων ἡ παράλιος τῆς Ἀραβίας ἤπερ ἡ τῆς Ἰνδικῆς, αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, καὶ

Cap. XX. 2. ὁρώμενον] Hæc vox notat *liquidum*, ut describit Ovidius, *& liquidum spisso secrevit ab aëre cœlum*, & quod conspectum admitteret vel permitteret. Verte, *cœlum quidem, quod & ipsum conspiceretur, & in se continens sidera, tum alia, tum solem. Gronov.*

3. Εἴπερ οὖν καὶ] *Siquidem etiam postquam Arabas vicisset permittere ipsis vellet, quemadmodum Indis, ut suis institutis viverent.* Hoc beneficio Alexander sperabat se facilius ab Arabibus divinos honores impetraturum, si contingeret, ut eos vinceret.

θάμνων] Opt. θαμνίσκων. *Gronov.*

καὶ νῆσοι αὐτῇ προσκεῖσθαι πολλαὶ,
καὶ λιμένες πανταχοῦ τῆς χώρας ἐν-
εῖναι, οἷοι παρασχεῖν μὲν ὅρμους τῷ
ναυτικῷ, παρασχεῖν δὲ καὶ πόλεις
ἐνοικισθῆναι, καὶ ταύτας γενέσθαι
εὐδαίμονας. Δύο δὲ νῆσοι κατὰ τὸ 6
στόμα τοῦ Εὐφράτου πελάγιαι ἐξηγ-
γέλλοντο αὐτῷ· ἡ μὲν πρώτη οὐ πρό-
σω τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου, εἰς
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχουσα
ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τε καὶ τοῦ στόμα-
τος τοῦ ποταμοῦ, μικροτέρα δὲ αὕ-
τη, καὶ δασεῖα ὕλῃ παντοίᾳ· εἶναι δὲ 7
ἐν αὐτῇ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ τοὺς
οἰκήτορας αὐτῆς ἀμφὶ τὸ ἱερὸν τὴν
δίαιταν ποιεῖσθαι· νέμεσθαί τε αὐτὴν
αἰξί τε ἀγρίαις καὶ ἐλάφοις, καὶ
ταύτας ἀνεῖσθαι ἀφέτους τῇ Ἀρτέ-
μιδι· οὐδὲ εἶναι θέμις θήραν ποιεῖσθαι 8
ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι μὴ θῦσαί τινα τῇ θεῷ
ἐθέλοντα, ἐπὶ τῷδε θηρᾷν μόνον· ἐπὶ
τῷδε γὰρ οὐκ εἶναι ἀθέμιτον. Καὶ ταύ- 9
την τὴν νῆσον λέγει Ἀριστόβουλος
ὅτι Ἴκαρον ἐκέλευσε καλεῖσθαι Ἀ-
λέξανδρος, ἐπὶ τῆς νήσου τῆς Ἰκά-
ρου τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ, ἐς ἥν
τινὰ Ἴκαρον τὸν Δαιδάλου, τακέντος
τοῦ κηροῦ ὅτῳ προσήρτητο τὰ πτερὰ,
πεσεῖν ὁ λόγος κατέχει. ὅτι οὐ κατὰ 10
τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς πρὸς τῇ γῇ

adjacere. frequentes præterea portus ac stationes receptui classis idoneas in eâ regione esse: multas urbes ad habitandum commodas opulentasque habere. Duæ vero insulæ in mari sitæ ad Euphratis ostia nuntiabantur: quarum altera non procul inde ubi Euphrates in mare exit, cxx stadiis à littore fluviique faucibus distabat. atque hanc quidem minorem, & sylvis densam esse, ac Dianæ templum habere: circum templum indigenas habitare, & capras feras & cervos, eaque animalia Dianæ sacra relinqui, neque fas esse ea capere, nisi ad sacrificium deæ faciendum. in hunc enim usum occidi nefas non esse. Hanc insulam ait Aristobulus Icarum ab Alexandro vocari jussam, ab insulâ Icaro in Ægæo mari sitâ, in quam Icarum Dædali filium, liquatâ cerâ quâ alas sibi affixerat, procidisse ajunt; quod non, prout pater ei imperârat, vicinus terræ volasset, sed stolide sublimem

5. οἷοι παρασχεῖν] *qui* portus *possint & stationes præbere classi, & urbes præbere in quibus hospitio excipi possint* ii, qui classe illuc deferantur, *hasque esse opulentas.* Sententia est: oram illam maritimam ita & portuosam esse, & propterea urbibus etiam frequentem, ut non modo naves commodas illic habeant stationes, sed vectores quoque in domos possint divertere. Ἐνοικίζω *in domum introduco, domo excipio.* ἐνοικίζομαι, *domo excipior.* Nisi quis verbo neutro *habitare* verti velit cum Vulcanio.

7. νέμεσθαί τε αὐτὴν] *pasci* sive *gigni in ea* insula *capras feras.*

9. ἐπὶ τῆς νήσου] in optimo legitur ἐπὶ τιμῇ τῆς νήσου, quomodo ait in fine lib. VII. χρησμοὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐτοῦ χρησθέντες. *Gronov.*

mem aëris regionem petens, liquata à solaribus radiis cera, nomen insulæ & mari à suo nomine dedisset. Illam enim, Icarum; mare vero, Icarium dictum fuisse. Altera insula ab Euphratis ostio unius diei ac noctis navigatione distare dicitur, secundo vento puppim afflante. Tylus insulæ nomen est. quæ & magna, neque omnino aspera sylvosaque est: sed mitibus maturisque fructibus gignendis idonea. Hæc per Archiam Alexandro nuntiata sunt: qui cum nave triginta remorum ad explorandam navigationem in Arabiam emissus, ad Tylum insulam usque pervenit: ulterius procedere non ausus. Androsthenes vero cum alia nave xxx remorum missus, multam etiam cherronesi oram præterlegit. Omnium autem qui emissi sunt longissime processit Hieron Solensis, gubernator, cui etiam data nave xxx remorum mandarat Alexander ut universam Arabiæ cherronesum circumnavigaret, donec ad Arabicum sinum Ægypto vicinum ad urbem He-

ἐφέρετο, ἀλλὰ μετέωρος γὰρ ὑπὸ
ἀνοίας φερόμενος, παρέσχε τῷ ἡλίῳ
θάλψαι τε καὶ ἀνεῖναι τὸν κηρὸν, καὶ
ἀπὸ ἑαυτοῦ τὸν Ἴκαρον τῇ τε νήσῳ καὶ
τῷ πελάγει τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκαταλιπεῖν, τὴν μὲν Ἴκαρον καλεῖσθαι, τὸ
11 δὲ Ἰκάριον. Ἡ δὲ ἑτέρα νῆσος ἀπὸ τοῦ
στόματος τοῦ Εὐφράτου ἐλέγετο ἀπέχειν ὅσον πλοῦν ἡμέρας καὶ νυκτὸς,
κατ' οὖρον θεούσῃ νηΐ. Τύλος δὲ αὐτῇ
εἶναι ὄνομα. Μεγάλη δὲ εἶναι, καὶ
οὔτε τραχεῖα ἡ πολλὴ, οὔτε ὑλώδης,
ἀλλ' οἵα καρπούς τε ἡμέρους ἐκφέ-
12 ρειν καὶ πάντα ὡραῖα. Ταυτὶ ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τὰ μὲν πρὸς
Ἀρχίου, ὃς ξὺν τριακοντόρῳ ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ κατασκοπῇ τοῦ παράπλου
τοῦ ὡς ἐπὶ τοὺς Ἄραβας, μέχρι μὲν
τῆς νήσου τῆς Τύλου ἦλθεν, τὸ πρόσω δὲ οὐκέτι περαιωθῆναι ἐτόλμησεν.
13 Ἀνδροσθένης δὲ ξὺν ἄλλῃ τριακοντόρῳ σταλεὶς, καὶ τῆς χεῤῥονήσου τι
τῶν Ἀράβων παρέπλευσε· Μακροτάτω δὲ τῶν ἐκπεμφθέντων προὐχώρησεν Ἱέρων ὁ Σολεὺς ὁ κυβερνήτης,
λαβὼν καὶ οὗτος παρ' Ἀλεξάνδρου
14 τριακόντορον. Ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ προστεταγμένον περιπλεῦσαι τὴν χεῤῥόνησον τὴν Ἀράβων πᾶσαν, ἔστε ἐπὶ
τὸν κόλπον τὸν πρὸς Αἰγύπτῳ τὸν
Ἀράβιον, τὸν καθ' Ἡρώων πόλιν· οὐ
μὴν ἐτόλμησέ γε τὸ πρόσω ἐλθεῖν,
καί-

10. ὑπὸ ἀνοίας φερόμενος] Optimus & alii πετόμενος. sane meliori varietate. Itaque notavit etiam Vulcanius. *Gronov.*

11. ἡ πολλὴ] *maximam partem.*

12. Ταυτὶ ἀπηγγέλθη] *Hæc nuntiata sunt Alexandro, partim quidem ab Archia.* Quædam ergo ex aliis cognovit.

13. καὶ τῆς χεῤῥονήσου] *etiam aliquam cherronesi Arabum partem.*

κείνου ἐπὶ τὸ πολὺ παραπλεύσας τὴν Ἀράβων γῆν· ἀλλ' ἀναστρέψας γὰρ παρ' Ἀλέξανδρον, ἐξήγγειλε τὸ μέγεθός τε τῆς χερρονήσου θαυμαστόν τι εἶναι, καὶ ὅσον οὐ πολὺ ἀποδέον τῆς Ἰνδῶν γῆς· ἄκρην τε ἀνέχειν ἐπὶ πολὺ τῆς μεγάλης θαλάσσης· ἣν δὴ καὶ τοὺς ξὺν Νεάρχῳ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς πλέοντας, πρὶν ἐπικάμψαι ἐς τὸν κόλπον τὸν Περσικόν, οὐ πόῤῥω ἀνατείνουσαν, ἰδεῖν τε καὶ παρ' ὀλίγον ἐλθεῖν διαβαλεῖν ἐς αὐτήν· καὶ Ὀνησικρίτῳ τῷ κυβερνήτῃ ταύτῃ δοκοῦν· ἀλλὰ Νέαρχος λέγει ὅτι αὐτὸς διεκώλυσεν, ὡς ἐκπεριπλεύσας τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν ἔχοι ἐπαγγεῖλαι Ἀλεξάνδρῳ, ἐφ' οἷστισι πρὸς αὐτοῦ ἐστάλη· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ πλεῦσαι τὴν μεγάλην θάλασσαν ἐστάλθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καταμαθεῖν τὴν χώραν τὴν προσεχῆ τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἀνθρώπους, ὅρμους τε ἐν αὐτῇ καὶ ὕδατα, καὶ τὰ νόμαια τῶν ἀνδρῶν, καὶ εἴ τις ἀγαθοὺς καρποὺς ἐκφέροι, ἢ εἴ τις κακούς· καὶ οὖν καὶ τοῦτο αἴτιον γενέσθαι ἀποσωθῆναι Ἀλεξάνδρου τὸν στρατόν· οὐ γὰρ ἂν σωθῆναι πλεύσαντας ὑπὲρ τῆς Ἀραβίας τὰ ἔρημα, ἐφ' ὅτῳ καὶ ὁ Ἱέρων ἐπιστρέψαι ὀπίσω λέγεται.

rorum pervenisset. Sed neque
15 is ulterius progredi ausus est, quum alioqui totam fere Arabum regionem circumnavigasset. Nam ad Alexandrum reversus, ingentem cherronesi magnitudinem esse nuntiavit, neque India multo minorem:
16 ejusque promontorium esse longe in oceanum porrectum. quod & ii qui cum Nearcho ex India navigabant, priusquam in sinum Persicum flecterent, non procul abs se remotum viderant: parumque abfuerat quin eo appellerent. Ita enim
17 Onesicrito gubernatori visum fuerat. At Nearchus scribit se id prohibuisse, ut enavigato per circuitum sinu Persico, ea quorum gratiâ ab Alexandro missus erat, renuntiare posset.
18 Neque enim ad navigandum oceanum missum esse, sed ut regionem mari adjacentem cognosceret, & qui homines ea loca inhabitarent, quique in eâ portus & aquæ essent, utque incolarum mores atque instituta exploraret: & quæ terra bonos, quæ malos fructus gignat. quam quidem rem
19 exercitui saluti fuisse asserit. Neque enim incolumes fuisse reversuros, si ultra desertam Arabiæ oram navigassent. Quâ de causâ Hieron quoque retro cursum flexisse fertur.

XXI.

16. τοὺς ξὺν Νεάρχῳ] Indic. 32, 6. & seqq.
18. εἴ τις ἀγαθοὺς] εἴ τις ἀγαθὴ καρποὺς ἐκφέρειν ἢ εἴ τις κακή. *Vulcanius* ex V. C.

XXI. Interea vero dum triremes parantur, portusque apud Babylonem effoditur, Alexander ex urbe Babylone ad Pallacopam amnem per Euphratem devectus est. Distat is à Babylone stadiis ferme DCCC. Porro Pallacopas hic ex Euphrate alveus est perfossus, non ex fontibus exoriens fluvius. Euphrates enim ex montibus Armeniis fluens, hyberno tempore intra ripas labitur, utpote non multum aquæ trahens: ineunte autem vere, multoque magis sub solstitium æstivum, grandis incedit, ripisque superatis Assyriorum campos inundat. Tunc enim nives in Armeniis montibus liquatæ aquas ejus mirum in modum augent. atque ita in magnam altitudinem elatus universam circumjectam regionem obruat, nisi quis eum diducens per Pallacopam in lacus ac paludes eum exoneret. quæ quidem ab hoc alveo initio facto usque ad regionem Arabiæ contiguam & inde quidem in stagnosa loca ac tandem per multos & occultos meatus

1 XXI. Ἐν ᾧ δὲ αὐτῷ ἐναυπηγοῦντο μὲν αἱ τριήρεις, ὁ λιμὴν δὲ
πρὸς Βαβυλῶνι ὠρύσσετο, ἐκπλεῖ
ἐκ Βαβυλῶνος κατὰ τὸν Εὐφράτην,
ὡς ἐπὶ τὸν Παλλακόπαν καλούμενον ποταμόν. Ἀπέχει δὲ οὗτος τῆς
Βαβυλῶνος σαδίους ὅσον ὀκτακοσίους, καὶ ἔςι διῶρυξ αὐτῇ ὁ Παλλακόπας ἐκ τοῦ Εὐφράτου, οὐχὶ δὲ
ἐκ πηγῶν τις ἀνίσχων ποταμός.
2 Ὁ γὰρ Εὐφράτης ποταμὸς ῥέων ἐκ
τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν, χειμῶνος μὲν
ὥρᾳ προχωρεῖ κατὰ τὰς ὄχθας, οἷα
δὴ οὐ πολλοῦ ὄντος αὐτῷ τοῦ ὕδατος· ἦρος δὲ ὑποφαίνοντος, καὶ πολὺ δὴ μάλιςα ὑπὸ τροπὰς, ἅςτινας
τοῦ θέρους ὁ ἥλιος ἐπιςρέφει, μέγας
τε ἐπέρχεται, καὶ ὑπερβάλλει ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσ-
3 συρίαν. Τηνικαῦτα γὰρ αἱ χιόνες
αἱ ἐπὶ τοῖς ὄρεσι τοῖς Ἀρμενίοις κατατηκόμεναι, αὔξουσιν αὐτῷ τὸ ὕδωρ ἐπὶ μέγα· ὅτι ἐπιπολῆς ἐςιν
αὐτῷ καὶ ὑψηλὸς ὁ ῥοῦς ὑπερβάλλει
ἐς τὴν χώραν, εἰ μή τις ἀνασομώσας αὐτὸν κατὰ τὸν Παλλακόπαν
ἐς τὰ ἕλη τε ἐκτρέψειε καὶ τὰς λί-
4 μνας, αἳ δὴ ἀρχόμεναι ἀπὸ ταύτης
τῆς διώρυχος, ἔςτε ἐπὶ τὴν ξυνεχῆ
τῇ Ἀράβων γῇ, καὶ ἔνθεν μὲν ἐς τέναγος

CAP. XXI. 1. διῶρυξ αὐτῇ] Vox αὐτῇ quo referenda? Num ad Βαβυλῶνος? Vereor, ut satis commode. Quanquam hujus fossæ cura ad Babyloniæ satrapam spectabat 7.

3. ὅτι ἐπιπολῆς] Videtur desiderari conjunctio καὶ, καὶ ὅτι. Ita certe interpres Latinus.

ἐπιπολῆς] *quia in superficie terræ & altus ejus fluxus est.* Quia Euphrates non presso in profundum alveo fluit, sed passim suis aquis terræ, quam alluit, altitudinem exæquat, 7, 7, 9. hinc cumprimum torrentibus intumescere incipit, super ripas, quibus fere nullis coërcetur, in agros effunditur.

νεγος ἐπὶ πολὺ, ἐκ δὲ τοῦ ἐς θά-
λασσαν κατὰ πολλά τε καὶ μάλι-
ςα ἀφανῆ ςόματα ἐκδίδωσι. Τετη- 5
κυίας δὲ τῆς χιόνος ἀμφὶ Πλειάδων
μάλιςα δύσιν, ὀλίγος τε ὁ Εὐφρά-
της ῥέει, καὶ οὐδὲν μεῖον τὸ πολὺ
αὐτοῦ κατὰ τὸν Παλλακόπαν ἐκ-
δίδοι ἐς τὰς λίμνας. Εἰ δή τις μὴ 6
ἀποφράξει τὸν Παλλακόπαν αὖ-
θις, ὡς κατὰ τὰς ὄχθας ἐκτραπὲν
φέρεσθαι τὸ ὕδωρ κατὰ πόρου, ἐκέ-
νωσεν ἂν τὸν Εὐφράτην ἐς αὐτὸν,
ὡς μηδ' ἐπάρδεσθαι ἀπ' αὐτοῦ τὴν
Ἀσσυρίαν γῆν. Ἀλλ' ἀπεφράτ- 7
τοντο γὰρ αἱ ἐς τὸν Παλλακόπαν
τοῦ Εὐφράτου ἐκβολαὶ πρὸς τοῦ
σατράπου τῆς Βαβυλωνίας πολλῷ
πόνῳ (καί περ οὐ χαλεπῶς ἀνοιγο-
μένω) ὅτι ἰλυώδης τε ἡ ταύτῃ
γῆ, καὶ πηλὸς ἡ πολλὴ αὐτῆς,
οἷα δεχομένη τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ,
μὴ εὐμαρῆ τὴν ἀποςροφὴν αὐτοῦ
παρέχειν· ἀλλὰ καὶ ἐς τρίτον μῆνα
Ἀσσυρίων ἄνδρες ὑπὲρ τοὺς μυρίους
ἐν τῷδε τῷ πόνῳ ξυνείχοντο. Ταῦτα 8
ἀπαγγελθέντα ἐπήγαγεν Ἀλέξ-
ανδρον ὠφελῆσαί τι τὴν χώραν τὴν
Ἀσσυρίαν. Ἔνθεν μὲν δὴ ἐς τὸν
Παλλακόπαν ἐτρέπετο τοῦ Εὐφρά-
του ὁ ῥοῦς, ταύτῃ δὲ ἔγνω βεβαίως

in mare feruntur. Resolutis
vero nivibus, præcipue cir-
ca Vergiliarum occasum,
Euphrates exiguus labitur:
at nihilominus magna ejus
pars per Pallacopam in pa-
ludes derivatur. Nisi igitur
quis rursus Pallacopæ al-
veum obstruat, ita ut juxta
ripas repulsa manet aqua
per alveum, Euphratem sa-
ne in eum evacuet, ut adeo
Assyriorum campi ab eo ir-
rigari nequeant. Quapro-
pter Babyloniæ satrapa ma-
gno labore Euphratis in Pal-
lacopam exitus obstruebat.
(quamvis non magnâ cum
difficultate aperiantur) quod
limosa iis in partibus terra,
& pleraque sit cænum, quip-
pe quæ quum fluminis aquâ
perluatur, minime facilem
aquæ retorsionem præbeat:
adeo ut ultra X. M Assyrio-
rum tres integros menses in
hoc opere consumpserint.
Quæ Alexandro enarrata,
incitârunt eum, ut aliquid
in utilitatem Assyriæ medi-
taretur. Itaque qua in Pal-
lacopam Euphratis fluxus
derivatur, ejus exitum firme
obstruere instituit. Quum-
que

4. ἐπὶ πολὺ] *longe*, per ingens spatium.

5. Τετηκυίας] *Liquefacta autem nive, circa Vergiliarum maxime occasum*, i.e. sub hyemis initium, vide 6, 21, 2. & aquis jam dilapsis. Ita & Gronovius hunc locum explanat pag. 260. col. 2. Aliquo tempore, inquit, post solstitium æstivum elapso, & jam liquefactis consumptisque nivibus incipit Euphrates minor labi, sed maxime tunc, quum occidunt Vergiliæ. Idem de Euphrate commemorat *Polybius* lib. 9. c. 35.

6. ἀποφράξει] opt. cum alio ἀποφράξῃ. *Gronov.*

κατὰ πόρου] opt. κατὰ τὸν πόρον. *Idem.*

ὡς μηδ'] *ut ne quidem.*

que ad stadia triginta progressus esset, petrosa terra videbatur, quæ intercisa si ad veterem Pallacopæ alveum perduceretur, nequaquam propter terræ firmitatem permissura erat, ut aqua diffunderetur, & emissionem ejus stato anni tempore non difficulter peragi posse. Idcirco Alexander & ad Pallacopam navigavit, & per illum ad lacus descendit in Arabum regionem: Ibi commodum quendam locum contemplatus, urbem ædificavit mœnibusque cinxit, & coloniam eo deduxit ex Græcis mercenariis, voluntariis, & qui aut senectute aut debilitate aliqua inepti bello facti erant.

XXII. Ipse, tanquam vanitatis convicto Chaldæorum oraculo, quod nihil adversi, quemadmodum vaticinati erant, ei in urbe evenisset (jam enim Babylone excesserat nullo infortunio accepto) fiduciâ plenus rursum per paludes navigat, Babylonem à sinistrâ habens. Quumque in iis angustiis pars exercitus inopiâ ducis erraret, præmis-

9 ἀποκλεῖσαι τὴν ἐκβολήν. Προελθόντι δὲ ὅσον σταδίους τριάκοντα ὑπόπετρος ἡ γῆ ἐφαίνετο, οἷα διακοπεῖσα εἰ ξυναφὴς ἐγένετο τῇ πάλαι διώρυχι τῇ κατὰ τὸν Παλλακόπαν, οὔτ' ἂν διαχεῖσθαι παρέχειν τὸ ὕδωρ ὑπὸ στερρότητος τῆς γῆς, τήν τε ἀποστροφὴν αὐτοῦ τῇ τεταγμένῃ ὥρᾳ μὴ χαλεπῶς γί-
10 γνεσθαι. Τούτων ἕνεκα, ἐπί τε τὸν Παλλακόπαν ἔπλευσε, καὶ κατ' αὐτὸν καταπλεῖ ἐς τὰς λίμνας, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀράβων γῆν.
11 Ἔνθα χῶρόν τινα ἐν καλῷ ἰδὼν, πόλιν ἐξῳκοδόμησέ τε καὶ ἐτείχισε, καὶ ἐν ταύτῃ κατῴκισε τῶν Ἑλλήνων τινὰς τῶν μισθοφόρων, ὅσοι τε ἑκόντες καὶ ὅσοι ὑπὸ γήρως ἢ κατὰ πήρωσιν ἀπόλεμοι ἦσαν.

1 XXII. Αὐτὸς δὲ ὡς ἐξελέγξας δὴ τῶν Χαλδαίων μαντείαν, ὅτι οὐδὲν πεπόνθοι ἐν Βαβυλῶνι ἄχαρι, καθάπερ ἐκεῖνοι ἐμαντεύσαντο (ἀλλ' ἔφθη γὰρ ἐλάσας ἔξω Βαβυλῶνος πρίν τι παθεῖν) ἀνέπλει αὖθις κατὰ τὰ ἕλη θαῤῥῶν, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν Βαβυλῶνα·
2 ἵνα δὴ καὶ ἐπλανήθη αὐτῷ μέρος τοῦ ναυτικοῦ κατὰ τὰ στενὰ, ἀπο-

ρίᾳ

2. οἷα διακοπεῖσα] *quæ discissa si committeretur veteri fossa Pallacopa*, vel quæ, si incisio aut fossa illic fieret ac continuaretur usque in veterem Pallacopæ cursum (quod spatium, si rectissime duceretur, minimum erat XXX stadiorum) *non concessura esset diffundi aquam propter firmitatem soli; at aversionem ejus certo tempore non difficulter fieri*, vel eadem soli firmitas, quæ impeditura erat ne diffunderetur inutiliter per fractos & repulsos imbecillos terræ obices ut in prisco Pallacopa, in contrarium concessura erat, ut aversio aquæ & obturatio, ejus fossæ tempore anni necessario facile fieret, quæ alioqui tantum temporis & tot hominum operas requirebat. *Gronovius in Exercitat. de hac fossa pag. 375.*

ξυναφὴς ἐγένετο] Mſ. opt. *γένοιτο*.

Cap. XXII. 2. ναυτικοῦ] *Classis.*

ρίᾳ ἡγεμόνος· πρίν γε δὴ αὐτὸς
πέμψας τὸν ἡγησόμενον, ἐπανή-
γαγεν αὐτοὺς ἐς τὸν πόρον. Λόγος 3
δὲ λέγεται τοιόσδε. Τῶν βασιλέων
τῶν Ἀσσυρίων τοὺς τάφους ἐν ταῖς
λίμναις τε εἶναι τοὺς πολλοὺς καὶ
ἐν τοῖς ἕλεσι δεδομημένους. Ὡς δὲ 4
ἔπλει Ἀλέξανδρος κατὰ τὰ ἕλη
(κυβερνᾷν γὰρ αὐτὸν λόγος τὴν
τριήρη) πνεύματος μεγάλου ἐμπε-
σόντος αὐτῷ ἐς τὴν καυσίαν, καὶ τὸ
διάδημα αὐτῇ συνεχόμενον, τὴν
μὲν δὴ βαρυτέραν πεσεῖν ἐς τὸ ὕδωρ,
τὸ διάδημα δὲ ἀπενεχθὲν πρὸς τῆς
πνοῆς, σχεθῆναι ἐν καλάμῳ· τὸν
κάλαμον δὲ τῶν ἐπιπεφυκότων εἶ-
ναι τάφῳ τινὶ τῶν πάλαι βασιλέων.
Τοῦτό τε οὖν αὐτὸς πρὸ τῶν μελ- 5
λόντων σημῆναι, καὶ ὅτι τῶν τις
ναυτῶν ἐκνηξάμενος ὡς ἐπὶ τὸ διά-
δημα, ἀφελὼν τοῦ καλάμου αὐτὸ,
μετὰ χεῖρας μὲν οὐκ ἤνεγκεν, ὅτι
νηχομένου ἂν αὐτοῦ ἐβρέχετο, πε-
ριθεὶς δὲ τῇ κεφαλῇ τῇ αὐτοῦ, οὕτω
διήνεγκε. Καὶ οἱ μὲν πολλοὶ τῶν 6
ἀναγραψάντων τὰ Ἀλεξάνδρου,
λέγουσιν ὅτι τάλαντον μὲν ἐδωρή-
σατο αὐτῷ Ἀλέξανδρος, τῆς προ-
θυμίας ἕνεκα· ἀποτεμεῖν δὲ ὅτι ἐκέ-
λευσε τὴν κεφαλὴν, τῶν μάντεων
ταύτῃ ἐξηγησαμένων, μὴ περιϊ-
δεῖν σώαν ἐκείνην τὴν κεφαλὴν, ἥτις
τὸ διάδημα ἐφόρησε τὸ βασίλειον.
Ἀριστόβουλος δὲ τάλαντον μὲν ὅτι 7

so duce qui viam monstraret, in alveum eos reduxit. Hujuscemodi vero quiddam narrant: Pleraque esse Assyriorum regum sepulcra in iis paludibus ac stagnis exstructa. Quumque Alexander navigando pergeret (ipsum enim suæ triremis gubernatorem fuisse ajunt) obortum ingentem ventum, dum navigaret, regium capitis ornamentum & diadema ei alligatum abripuisse, atque illud quidem utpote gravius, in aquam procidisse: istud vero vento abreptum arundini cuidam, ex iis quæ monimentis regum adnatæ erant, hæsisse. idque ab eo futuri casus prodigium habitum. dehinc nautam quendam enatasse, qui diadema ab arundine avelleret. idque receptum non manu gestasse, ne natans madefaceret, sed capiti impositum attulisse. Atqui plerique eorum qui res Alexandri scripserunt, eum diligentiæ suæ causâ talento donatum ab Alexandro: deinde capite plecti jussum ajunt: Chaldæis monentibus, caput illud quod diadema regium gestasset, salvum relinqui negligique non debere. Aristobulus vero non recenset quidem eum talentum

πρίν γε] donec.
4. τάφῳ τινὶ] monumento cuidam veterum regum.

tum accepisse, sed plagis affectum, quod diadema capiti imposuisset. Eum autem quendam ex Phœnicibus nautis fuisse ait, qui Alexandro diadema retulit: nonnulli Seleucum fuisse affirmant: idque Alexandro interitum, Seleuco magnum imperium portendisse. Seleucum enim maximum post Alexandrum (suscepto magno imperio) regem fuisse, animoque maxime regio præditum, & plurimis regnis post Alexandrum imperasse, minime dubium mihi videtur.

XXIII. Alexander Babylonem reversus Peucestam cum XX. M Persarum reversum è Perside reperit. is magnam quoque Cossæorum manum & Tapurorum non paucos adduxerat: quod & hæ gentes Persidi finitimæ inprimis bellicosæ esse dicebantur. Venerat item Philoxenus, è Cariâ exercitum ducens, & Menander è Lydiâ. Menidas quoque cum equestribus copiis. Inter hæc & legati è Græcia venerunt, iique ipsi coronati Alexandrum accessé-

ἔλαβεν οὐ λέγει αὐτὸν, ἀλλὰ πλη-
γὰς λαβεῖν τῆς περιθέσεως ἕνεκα
8 τοῦ διαδήματος. Ἀριστόβουλος μὲν
δὴ τῶν τινα Φοινίκων τῶν ναυτῶν
λέγει, ὅτι τὸ διάδημα τῷ Ἀλεξάν-
δρῳ ἐκόμισεν· εἰσὶ δὲ οἳ Σέλευκον
λέγουσι· καὶ τοῦτο τῷ τε Ἀλεξάν-
δρῳ σημῆναι τὴν τελευτὴν, καὶ τῷ
Σελεύκῳ τὴν βασιλείαν τὴν μεγά-
9 λην· Σέλευκον γὰρ μέγιστον τῶν
μετὰ Ἀλέξανδρον (διαδεξάμενον τὴν
ἀρχὴν τὴν μεγάλην) βασιλέα γε-
νέσθαι, τήν τε γνώμην βασιλικώ-
τατον, καὶ πλείστης γῆς ἐπάρξαι
μετά γε αὐτὸν Ἀλέξανδρον, οὔ
μοι δοκεῖ ἰέναι ἐς ἀμφίλογον.
1 XXIII. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Βα-
βυλῶνα, καταλαμβάνει Πευκέσταν
ἥκοντα ἐκ Περσῶν, ἄγοντα στρατιὰν
Περσῶν ἐς δισμυρίους· ἦγε δὲ καὶ
Κοσσαίων καὶ Ταπούρων οὐκ ὀλί-
γους, ὅτι καὶ ταῦτα ἔθνη τῶν προσ-
χώρων τῇ Περσίδι μαχιμώτατα εἶ-
2 ναι ἐξηγγέλλετο. Ἧκε δὲ αὐτῷ
καὶ Φιλόξενος, στρατιὰν ἄγων ἀπὸ
Καρίας, καὶ Μένανδρος ἐκ Λυδίας
ἄλλους· καὶ Μενίδας τοὺς ἱππέας
ἄγων τοὺς αὐτῷ ξυνταχθέντας.
3 Καὶ πρεσβεῖαι δὲ ἐν τούτῳ ἐκ τῆς
Ἑλλάδος ἧκον, καὶ τούτων οἱ πρέσ-
βεις, αὐτοί τε ἐστεφανωμένοι Ἀ-
λεξ-

7. οὐ λέγει αὐτὸν,] In nullo MSStorum, quos vidi ipse, ne in optimo quidem, negativa apparet. *Gronov.*
9. μετάγε αὐτὸν] *excepto tamen* sive *quidem Alexandro ipso.*
τὴν μεγάλην] Hæ duæ voces ab optimo ac duobus aliis MSStis non agnoscuntur. Sed & Vulcanius ita notat ex V. C. μέγιστον τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον διαδεξαμένων τὴν ἀρχὴν, βασιλέα γενέσθαι. Gronov.
Cap. XXIII. 2. τοὺς αὐτῷ ξυνταχθέντας] *ipsi adjunctos, additos.* Sic 4, 24, 17.

Ἀλεξάνδρῳ προσῆλθον, καὶ ἐστεφά-
νουν αὐτὸν στεφάνοις χρυσοῖς, ὡς
θεωροὶ δῆθεν ἐς τιμὴν θεοῦ ἀφιγμέ-
νοι. Τῷ δὲ οὐ πόῤῥω ἄρα ἡ τελευτὴ
ἦν. Ἔνθα δὴ τούς τε Πέρσας ἐπαι- 4
νέσας τῆς προθυμίας, ὅτι πάντα
Πευκέστᾳ ἐπείθοντο, καὶ αὐτὸν
Πευκέσταν τῆς ἐν κόσμῳ αὐτῶν ἐξη-
γήσεως, κατέλεγεν αὐτοὺς ἐς τὰς
Μακεδονικὰς τάξεις· δεκαδάρχην 5
μὲν τῆς δεκάδος ἡγεῖσθαι Μακε-
δόνα, καὶ ἐπὶ τούτῳ διμοιρίτην
Μακεδόνα καὶ δεκαστάτηρον, οὕτως
ὀνομαζόμενον ἀπὸ τῆς μισθοφο-
ρᾶς, ἥν τινα μείονα μὲν τοῦ διμοι-
ρίτου, πλείονα δὲ τῶν οὐκ ἐν τιμῇ
στρατευομένων ἔφερεν· ἐπὶ τούτοις
δὲ δώδεκα Πέρσας, καὶ τελευταῖον
τῆς δεκάδος Μακεδόνα, δεκαστά-
τηρον καὶ τοῦτον· ὥστε ἐν τῇ δεκάδι 6
τέσσαρας μὲν εἶναι Μακεδόνας,
τοὺς μὲν τρεῖς τῇ μισθοφορᾷ προὔ-
χοντας, τὸν δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς δεκά-
δος· δώδεκα δὲ Πέρσας· τοὺς μὲν
Μακεδόνας, τὴν πάτριον ὅπλισιν
ὡπλισμένους· τοὺς δὲ Πέρσας,
τοὺς μὲν τοξότας, τοὺς δὲ καὶ με-
σάγκυλα ἔχοντας. Ἐν τούτῳ δὲ 7
πολλάκις μὲν τοῦ ναυτικοῦ ἀπε-
πειρᾶτο, πολλαὶ δὲ ἔριδες αὐτῷ
τῶν τριηρῶν, καὶ ὅσαι τετρήρεις
κατὰ τὸν ποταμὸν ἐγίγνοντο, καὶ
ἀγῶνες τῶν τε ἐρετῶν καὶ τῶν κυ-
βερνητῶν, καὶ στέφανοι τῶν νικών-
των. Ἧκον δὲ καὶ παρὰ Ἄμμω- 8

runt, eumque coronis aureis
coronavere, qui nimirum ut
eum tanquam deum colerent
venerant. non longe interim
ipse ab interitu aberat. Tum
4 Persarum studio collaudato,
quod Peucestæ per omnia
paruissent, simulque Peuce-
sta ipso qui moderate sapien-
terque gubernasset, Macedo-
5 nicis ordinibus eos accensuit.
Decurionem quidem Mace-
donem singulis decuriis præ-
fecit, adhæc duplarium Ma-
cedonem & decastaterum,
ita vocatum à stipendio,
quod quidem minus accipie-
bat quam duplarius, majus
vero quam gregarii milites.
Secundum hos duodecim
Persas. ita tamen ut extre-
mus decastater Macedo eti-
6 am esset. Singulæ itaque de-
curiæ quatuor Macedones
habebant. è quibus tres am-
pliora quam reliqui stipendia
accipiebant: quartus vero
toti decuriæ præerat. Persæ
vero XII erant. Et Macedo-
nes quidem patriâ armaturâ
utebantur: Persæ partim sa-
7 gittis, partim amentatis ja-
culis. Interea Alexander clas-
sem crebro ad remum exer-
cebat. magna erat inter trire-
mes & quadriremes, quæ in
fluvio erant, contentio, acre
remigum & gubernatorum
certamen. victoribus coronæ
8 dabantur. Per hos dies vene-
runt

5. ἐπὶ τούτῳ] post hunc.
6. τὸν δὲ τῇ ἀρχῇ] scil. προὔχοντα, aliis imperio præstantem.

runt etiam ab Hammone ii quos sciscitatum miserat, quosnam honores Hephæstioni tribuere fas esset. qui quidem Hammonem respondisse nuntiabant, fas esse ut heroi sacrificare. Quo oraculo lætatus, deinceps eum ut heroëm coluit. Post hæc Cleomeni homini improbo, qui Ægyptios multis injuriis affecerat, epistolam scripsit. quam quidem, memoriæ benevolentiæque erga Hephæstionem mortuum caussâ, haud reprehenderim: multis vero aliis de caussis non probo. Jubebat enim ea epistola templum Hephæstioni exædificari in Alexandriâ Ægyptiacâ, cum in ipsâ urbe, tum in insulâ Pharo, in quâ turris erat & magnitudine & sumptu operis excellens: & hoc juris obtineret ut de Hephæstionis nomine appellaretur. Adhæc tabulis contractuum,

νος οἱ θεωροὶ, οὕς τινας ἐστάλκει ἐρησομένους, ὅπως θέμις αὐτῷ τιμᾶν Ἡφαιστίωνα; οἱ δὲ ὡς ἥρωι ἔφησαν ὅτι θύειν θέμις ὁ Ἄμμων λέγει. Ὁ δὲ ἔχαιρέ τε τῇ μαντείᾳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὡς ἥρωα
9 ἐγέραιρε. Καὶ Κλεομένει ἀνδρὶ κακῷ, καὶ πολλὰ ἀδικήματα ἀδικήσαντι ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπιστέλλει ἐπιστολήν· καὶ ταύτην, τῆς μὲν ἐς Ἡφαιστίωνα καὶ ἀποθανόντα φιλίας ἕνεκα καὶ μνήμης, οὐ μέμφομαι ἔγωγε· ἄλλων δὲ πολλῶν
10 ἕνεκα, μέμφομαι. Ἔλεγε γὰρ ἡ ἐπιστολὴ κατασκευασθῆναι Ἡφαιστίωνι ἡρῷον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ Αἰγυπτίᾳ, ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ, καὶ ἐν τῇ νήσῳ τῇ Φάρῳ, ἵνα ὁ πύργος ἐςὶν ὁ ἐν τῇ νήσῳ μεγέθει τε μέγιςος, καὶ πολυτελείᾳ ἐκπρε-
11 πέςατος· καὶ ὅπως ἐπικρατήσῃ ἐπικαλεῖσθαι ἀπὸ Ἡφαιστίωνος· καὶ τοῖς συμβολαίοις, καθ' ὅσα οἱ ἔμποροι

9. καὶ ἀποθανόντα] *etiam mortuum*; quod majus est, quam vivum tantum amare.

10. ἡρῷον] *Monumentum herois.*

τῇ νήσῳ τῇ Φάρῳ] Cæsar de bello civ. lib. 3. extremo: *Pharus est in insula turris, magna altitudine, mirificis operibus exstructa, quæ nomen ab insula accepit. Hæc insula, objecta Alexandriæ, portum efficit, -- & ponte cum oppido conjungitur.* Hinc patet, cur τῇ πόλει addatur αὐτῇ, quod nimirum quædam quasi appendix Alexandriæ fuerit insula illa.

ὁ πύργος ἐςὶν] *turris est*, non *erat*. De sua ætate Arrianus loquitur.

11. ὅπως ἐπικρατήσῃ] *ut templum illud nomine superaret Phari appellationem*, eaque insula *vocaretur de Hephæstionis nomine*, uti alia quæpiam Icari nomine supra 7, 20, 9. Alias hoc sensu simplex κρατεῖν frequens est, ut 5, 6, 11. 6, 14, 8. Ipsum compositum exstat apud Polyb. lib. 2. c. 38. ἰνα.. πῶς ἐπεκράτησε καὶ τίνι τρόπῳ τὸ τῶν Ἀχαιῶν ὄνομα κατὰ πάντων Πελοποννησίων. *Quomodo & qua ratione nomen Achaeorum cœperit usurpari de omnibus Peloponnesiis.*

καὶ τοῖς συμβολαίοις] Quæro, qua ratione, aut cujus rei caussa Hephæstionis nomen sit tabulis contractuum inscriptum? Mihi quidem nihil aliud succurrit, nisi ad firmandam jurejurando fidem in negotiis contrahendis adhibitum fuisse Hephæstionis, tanquam dei, nomen. Id adeo mihi verisimile fit

ποροι ἀλλήλοις ξυμβάλλουσιν, ἐγγράφεσθαι τὸ ὄνομα Ἡφαιστίωνος. Ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἔχω μέμψασθαι, πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ἐπὶ μεγάλοις μεγάλως διεσπουδάζετο· ἐκεῖνα δὲ καὶ πάνυ μέμφομαι, Ἢν γὰρ καταλάβω ἐγὼ (ἔλεγε τὰ γράμματα) τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καλῶς κατεσκευασμένα, καὶ τὰ ἡρῷα τοῦ Ἡφαιστίωνος, εἴτε τι πρότερον ἡμάρτηκας, ἀφήσω σε τούτου, καὶ τὸ λοιπὸν, ὁπηλίκον ἂν ἁμάρτοις, οὐδὲν πείσῃ ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι. Τοῦτο ἀνδρὶ ἄρχοντι πολλῆς μὲν χώρας, πολλῶν δὲ ἀνθρώπων, ἐκ βασιλέως μεγάλου ἐπεσταλμένον, ἄλλως τε καὶ κακῷ ἀνδρὶ, οὐκ ἔχω ἐπαινέσαι.

XXIV. Ἀλλὰ γὰρ αὐτῷ ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐγγὺς ἦν τὸ τέλος. Καί τι καὶ τοιόνδε πρὸ τῶν μελλόντων σημῆναι λέγει Ἀριστόβουλος· καταλοχίζειν μὲν αὐτὸν τὴν στρατιὰν τὴν ξὺν Πευκέστᾳ τε ἐκ Περσῶν, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ξὺν Φιλοξένῳ καὶ Μενάνδρῳ ἥκουσαν, ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις· διψήσαντα δὲ, ἀποχωρῆσαι ἐκ τῆς ἕδρας, καταλιπόντα ἔρημον τὸν θρόνον τὸν βασίλειον. Εἶναι δὲ κλίνας ἑκατέρωθεν τοῦ θρόνου ἀργυρό-

quoscunque negotiatores inter se conficerent, Hephæ-
12 stionis nomen inscribi. Atque hæc quidem eo tantum nomine reprehendo, quod in rebus non magnis nimis ma-
13 gnam operam posuit: illa vero in universum damno, *Si enim ego* (ita scribebat) *in Ægyptum veniens, templa & fana rite abs te Hephæstioni exstructa invenero, non solum siquid ante hac commisisti, ignoscam, sed quantumcunque deinceps deliqueris, nihil incommodi tibi à*
14 *me accidet.* Hoc certe ad hominem improbum, multis & terris & viris imperantem, à magno rege scriptum nullâ ratione probare possum.

1 XXIV. Sed jam Alexandri interitus imminebat, quem vel hoc maxime prodigio significatum fuisse Aristobulus scribit. Copias enim quæ cum
2 Peucesta ex Perside, & à mari cum Philoxeno & Menandro venerant, in Macedonicos ordines distribuisse, quumque sitim sentiret, nonnihil à sellâ recessisse, regiumque solium vacuum reliquisse. Fuisse porro ab utraque solii parte le-
3 ctos argenteis pedibus innixos, quibus amici circa eum insi-

sit ex Luciano de *non temere credendo calumnia*, ubi cum multa alia habentur de divinis Hephæstionis honoribus, quibus eum Alexander coli voluit, tum hoc quoque tom. 1. pag. 827. καὶ ὁ μέγιστος ὅρκος ἦν ἅπασιν, Ἡφαιστίων. *Jusjurandum apud omnes religiosissimum Hephæstionis nomine fuit.*

12. ἐπὶ μεγάλοις] Opt. ἐν μεγάλοις. *Gronov.*

13. ἁμάρτοις] MSS. ἁμάρτῃς. *Idem.*

Cap. XXIV. 1. πρὸ τῶν μελλόντων σημῆναι] Idem loquendi genus supra cap. 22, 5.

insidebant. Quendam vero obscurum hominem (sunt qui aliquem qui in custodiâ citra vincula habebatur, fuisse dicant) quum regiam sellam lectosque vacuos viderat, & eunuchos utrinque thronum circunstantes (nam & amici regem discedentem comitati erant) per medios eunuchos transisse, soliumque conscendisse & in eo consedisse. Eos vero è solio eum detrahere non ausos, Persicâ quadam lege prohibitos: laceratis tantum vestibus pectora faciemque contudisse, magnum aliquod malum ominatos. Quæ ubi Alexandro nuntiata sunt, eum qui solio insederat in quæstionem dari jussisse, num forte ex compositis insidiis id fecisset exploraturum: nihil vero confessum, præterquam quod levitate quadam animi impulsus id fecisset; tantoque majus malum vates inde portendisse. Paucis post diebus quum diis consuetas sibi pro felicibus successibus hostias sacrificasset, nonnullasque ex vatum monitu adjecisset, cum amicis epulatus est, conviviumque in multam noctem produxit. Hostias etiam exercitui dedisse, vinumque per decurias &

πόδας, ἐφ' ὧν οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖ-
4 ροι ἐκάθηντο. Τῶν τινα οὖν ἠμε-
λημένων ἀνθρώπων (οἱ δὲ καὶ τῶν
ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ ὄντα λέγου-
σιν) ἔρημον ἰδόντα τὸν θρόνον καὶ
τὰς κλίνας, περὶ τῷ θρόνῳ δὲ ἑστη-
κότας τοὺς εὐνούχους (καὶ γὰρ καὶ
οἱ ἑταῖροι ξυνανέστησαν τῷ βασι-
λεῖ ἀποχωροῦντι) διελθόντα διὰ
τῶν εὐνούχων, ἀναβῆναί τε ἐπὶ
5 τὸν θρόνον καὶ καθέζεσθαι· τοὺς δὲ
οὐκ ἀναστῆσαι μὲν αὐτὸν ἐκ τοῦ
θρόνου, κατὰ δή τινα νόμον Περ-
σικόν· περιῤῥηξαμένους δὲ τύπτε-
σθαι τά τε στήθη καὶ τὰ πρόσωπα,
6 ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ. Ταῦτα ὡς
ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, κελεῦ-
σαι στρεβλωθῆναι τὸν καθίσαντα,
μήποτε ἐξ ἐπιβουλῆς ξυντεταγ-
μένον τοῦτο ἔδρασε, γνῶναι ἐθέ-
λοντα· τὸν δὲ οὐδὲν ἄλλο κατει-
πεῖν, ὅτι μὴ ἐπὶ νοῦν οἱ ἐλθεῖν οὕτω
πρᾶξαι. ἧ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπ'
οὐδενὶ ἀγαθῷ ξυμβῆναι αὐτῷ οἱ
7 μάντεις ἐξηγοῦντο. Ἡμέραι τε οὐ
πολλαὶ ἐπὶ τούτῳ ἐγένοντο, καὶ
τεθυκὼς τοῖς θεοῖς τάς τε νομιζο-
μένας θυσίας ἐπὶ ξυμφοραῖς ἀ-
γαθαῖς, καί τινας καὶ ἐκ μαν-
τείας, εὐωχεῖτο ἅμα τοῖς φίλοις,
καὶ ἔπινε πόῤῥω τῶν νυκτῶν.
Δοῦναι δὲ λέγεται καὶ τῇ στρατιᾷ
ἱε-

6. κατειπεῖν] Optimus ἐξειπεῖν. Et sane videtur esse differentia: nam vulgatum κατειπεῖν sæpe usurpat auctor, sed ut significet nominare aliquem in tormentis; hic vero desideratur, confiteri aliquid & prodere naturam rei, de qua quæritur. *Gronov.*

ἧ δὴ] Blanckard. ᾗ, cum jota subscripto. Forte rectius scriberetur ᾗ cum spiritu denso, *unde, quapropter.*

ἱερεῖα, καὶ οἶνον κατὰ λόχους καὶ ἑκατοςύας. Ἀπὸ δὲ τοῦ πότου, 8
αὐτὸν μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐθέλειν ἐπὶ κοιτῶνι, εἰσὶν οἳ ἀνέγραψαν· Μήδιον δὲ αὐτῷ ἐντυχόντα, τῶν ἑταίρων ἐν τῷ τότε τὸν πιθανώτατον, δεηθῆναι κωμάσαι παρά οἱ· γενέσθαι γὰρ ἂν ἡδὺν τὸν κῶμον.

XXV. Καὶ αἱ βασίλειοι ἐφημερίδες ὧδε ἔχουσι, πίνειν παρὰ Μηδίῳ αὐτὸν κωμάσαντα· ἔπειτα ἐξαναςάντα, καὶ λουσάμενον, καθεύδειν τε, καὶ αὖθις δειπνεῖν παρὰ Μηδίῳ, καὶ αὖθις πίνειν πόῤῥω τῶν νυκτῶν· ἀπαλλαχθέντα δὲ τοῦ πότου, λούσασθαι· καὶ λουσάμενον, ὀλίγον τι ἐμφαγεῖν, καὶ καθεύδειν αὐτοῦ, ὅτι ἤδη ἐπύρεσσεν·
ἐκκομισθέντα δὲ ἐπὶ κλίνης πρὸς 2
τὰ ἱερὰ, θῦσαι ὡς νόμος ἐφ' ἑκάςῃ ἡμέρᾳ· καὶ τὰ ἱερὰ ἐπιθέντα, κατακεῖσθαι ἐν τῷ ἀνδρῶνι ἔςτε ἐπὶ κνέφας· ἐν τούτῳ δὲ τοῖς ἡγεμόσι 3
παραγγέλλειν ὑπὲρ τῆς πορείας, καὶ τοῦ πλοῦ· τοὺς μὲν, ὡς πεζῇ ἰόντας, παρασκευάζεσθαι ἐς τετάρτην ἡμέραν· τοὺς δὲ ἅμα οἱ πλέοντας, ὡς εἰς πέμπτην πλευσομένους· ἐκεῖθεν δὲ κατακομισθῆναι 4
ἐπὶ κλίνης ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ πλοίου ἐπιβάντα, διαπλεῦσαι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸν παράδεισον· κἀκεῖ αὖθις λουσάμενον, ἀναπαύεσθαι· Ἐς δὲ τὴν ὑςεραίαν, 5
λούσασθαί τε αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ

centurias distribuisse dicitur. A convivio sunt qui scribant eum in cubiculum concedere voluisse: sed Medium, unum ex amicis tum temporis ei maxime charum, obviam factum rogasse ut secum comessatum veniret: fore enim jucundam comessationem.

1 XXV. Et quidem diaria regia ita habent: ipsum apud Medium comessatum bibisse. deinde quum surrexisset seque abluisset, dormivisse: rursumque edisse apud Medium & in multam noctem bibisse, quumque è convivio discessisset, lavisse, lotum nonnihil mandisse, ibique cubuisse, quod jam febricitaret: deinde lecticâ ad sacrificia delatum sacrificasse uti consueverat per singulos dies. sacrificiisque peractis in androne jacuisse in vesperum usque. Inter hæc iter navigationemque ducibus pronuntiasse, & quidem eos qui pedites profecturi erant, in quartum diem: qui vero secum navigaturi essent, in quintum diem ut parati essent jussisse. Post hæc in lecto delatum flumen versus, conscensaque nave flumen trajecisse in hortum amœnissimum: ibique rursus lotum requievisse. Postridie denuo lotum con-

CAP. XXV. 1. πίνειν παρὰ Μηδίῳ] Suppl. Curt. 10, 4, 17.

consueta sacrificia diis fecisse. ingressumque cubiculum, jacuisse cum Medio colloquentem, imperasseque ducibus ut mane adessent. His peractis cœnasse modice, rursusque in cubiculum delatum continue per totam noctem febricitasse: postridie lavisse, lotumque sacrificasse, & Nearcho reliquisque ducibus navigationem in tertium diem indixisse: postero quoque die lotum rursus consueta sacrificia diis fecisse. sacrificiisque factis febrim non cessasse. Nihilominus tamen convocatis ducibus præcepisse ut omnia ad navigationem parata essent. lotumque sub vesperum pejus habuisse. Sequenti luce in ædes balneis vicinas translatum esse, consuetaque sacrificia peregisse. Quumque jam vis morbi invaluisset, primarios tamen duces evocasse, deque navigatione rursus mandata dedisse. Altero die difficulter admodum ad sacrificia delatum sacrificasse, nihiloque secius navigationem imperasse. postridie, quum jam pessime haberet, tamen à consuetis sacrificiis non destitisse. Jus-

νομιζόμενα· καὶ εἰς τὴν καμάραν
εἰσελθόντα, κατακεῖσθαι διαμυθο-
λογοῦντα πρὸς Μήδιον· παραγγεῖ-
λαι δὲ καὶ τοῖς ἡγεμόσιν, ἀπαν-
6 τῆσαι ἕωθεν. Ταῦτα πράξαντα,
δειπνῆσαι ὀλίγον· κομισθέντα δὲ
αὖθις ἐς τὴν καμάραν, πυρέσσειν
ἤδη ξυνεχῶς τὴν νύκτα ὅλην· τῇ δὲ
ὑστεραίᾳ λούσασθαι, καὶ λουσάμε-
7 νον θῦσαι. Νεάρχῳ δὲ καὶ τοῖς ἄλ-
λοις ἡγεμόσι παραγγεῖλαι τὰ ἀμ-
φὶ τὸν πλοῦν, ὅπως ἔσται ἐς τρίτην
ἡμέραν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ λούσασθαι
αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ τεταγμένα·
καὶ τὰ ἱερὰ ἐπιθέντα, οὐκέτι ἐλιν-
νύειν πυρέσσοντα, ἀλλὰ καὶ ὣς
8 τοὺς ἡγεμόνας εἰσκαλέσαντα, παρ-
αγγέλλειν τὰ πρὸς τὸν ἔκπλουν
ὅπως αὐτῷ ἔσται ἕτοιμα· λούσασθαί
τε ἐπὶ τῇ ἑσπέρᾳ, καὶ λουσάμενον
9 ἔχειν ἤδη κακῶς. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
μετακομισθῆναι ἐς τὴν οἰκίαν τὴν
πρὸς τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ θῦσαι
μὲν τὰ τεταγμένα. Ἔχοντα δὲ
πονήρως, ὅμως ἐσκαλέσαι τῶν ἡγε-
μόνων τοὺς ἐπικαιριωτάτους, καὶ
ὑπὲρ τοῦ πλοῦ αὖθις παραγγέλ-
10 λειν. Τῇ δ' ἐπιούσῃ μόγις ἐκκο-
μισθῆναι πρὸς τὰ ἱερὰ, καὶ θῦσαι,
καὶ μηδὲν μεῖον ἔτι παραγγέλλειν
ὑπὲρ τοῦ πλοῦ τοῖς ἡγεμόσιν. Ἐς
δὲ τὴν ὑστεραίαν κακῶς ἤδη ἔχοντα,
ὅμως

7. ἐλιννύειν πυρέσσοντα] Non supprimendum Scholion, quod in codice III. ad marginem reperi. Ἐλιννύειν πυρέσσοντα ταῦτα βούλεται λέγειν, ἢ ὅτι πυρέσσων οὐκ ἠρέμα, ἀλλὰ τῶν στόλων ἐξήρτυεν, ἢ ὅτι ὁ πυρετὸς οὐκ ἠρέμα. Ἐλιννύειν γὰρ τὸ βραδύνειν λέγεται. *Gronov.* Et sane haud facile dictu est, utrum præferendum *febrim non cessasse*, an *Alexandrum non cessasse* a negotiis, licet febricitantem.

ὅμως θῦσαι τὰ τεταγμένα. Παρ- 11
αγγεῖλαι δὲ, τοὺς μὲν στρατηγοὺς
διατρίβειν κατὰ τὴν αὐλήν· χιλι-
άρχας δὲ καὶ πεντακοσιάρχας, πρὸ
τῶν θυρῶν· ἤδη δὲ παντάπασι πο-
νήρως ἔχοντα, διακομισθῆναι ἐκ τοῦ
παραδείσου ἐς τὰ βασίλεια. Εἰσ- 12
ελθόντων δὲ τῶν ἡγεμόνων, γνῶ-
ναι μὲν αὐτοὺς, φωνῆσαι δὲ μη-
δὲν ἔτι, ἀλλ' εἶναι ἄναυδον· καὶ τὴν
νύκτα πυρέσσειν κακῶς καὶ τὴν ἡ-
μέραν, καὶ τὴν ἄλλην νύκτα καὶ
τὴν ἡμέραν· οὕτως ἐν ταῖς ἐφημε-
ρίσι ταῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται.

XXVI. Καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι 1
οἱ στρατιῶται ἐπόθησαν ἰδεῖν αὐτόν·
οἱ μὲν, ὡς ζῶντα ἴδοιεν· οἱ δὲ, ὅτι
τεθνηκέναι ἤδη ἐξηγγέλλετο, ἐπι-
κρύπτεσθαι δὲ αὐτοῦ ἐτόπαζον πρὸς
τῶν σωματοφυλάκων τὸν θάνατον,
ὡς ἔγωγε δοκῶ, τοὺς πολλοὺς δὲ
ὑπὸ πένθους καὶ πόθου τοῦ βασι-
λέως, βιάσασθαι ἰδεῖν Ἀλέξανδρον.
Τὸν δὲ ἄφωνον μὲν εἶναι λέγουσι 2
παραπορευομένης τῆς στρατιᾶς· δε-
ξιοῦσθαι δὲ ὡς ἑκάστους, τήν τε κε-
φαλὴν ἐπαίροντα μόγις, καὶ τοῖν
ὀφθαλμοῖν ἐπισημαίνοντα. Λέγου- 3
σι δὲ αἱ ἐφημερίδες αἱ βασίλειοι,
ἐν τῷ τοῦ Σεράπιδος ἱερῷ Πύθωνά τε
ἐγκοιμηθέντα, καὶ Ἄτταλον, καὶ
Δημοφῶντα, καὶ Πευκέσταν· πρὸς
δὲ, Κλεομένην τε καὶ Μενίδαν καὶ
Σέλευκον ἐπερωτᾷν τὸν θεὸν, εἰ λῷον
καὶ ἄμεινον Ἀλεξάνδρῳ, εἰς τὸ ἱερὸν
τοῦ θεοῦ κομισθέντα, καὶ ἱκετεύ- 4

fisse vero ut duces circa au-
am versarentur: & eos qui
mille, quique quingentis
militibus præfecti essent pro
foribus obversarentur; qu-
umque jam plane langueret,
ex horto in regiam transla-
tum. Ingressisque ad eum du-
cibus, agnovisse quidem eos,
alloqui tamen non potuisse,
nullamque vocem edidisse,
& totâ illâ nocte ac sequenti
die gravissimâ febri corre-
ptum fuisse, sed & sequenti
nocte & die. Ita in diariis
regiis scriptum inveni.

XXVI. Inter hæc milites
desiderio ejus videndi ca-
ptos esse. & nonnullis vivum
cernere cupientibus, non-
nullis, quod jam mortuus
esse diceretur, mortemque
ejus à custodibus corporis
celari (meâ sententiâ) suspi-
cantibus, plerosque præ do-
lore ac desiderio regis, vi ad
illum videndum irrupisse.
Sed jam regem ingrediente
exercitu vocem defecisse
(a): capite tantum ægre
sublevato atque oculis indi-
cium aliquod animi facien-
tibus, singulis dextram præ-
buisse. Iisdem diariis regiis
continetur, in Serapidis
æde pernoctasse Pythonem,
Attalum, Demophontem, &
Peucestam; præterea Cleo-
menem & Menidam, ac Se-
leucum, & percontantibus
deum, an melius satiusque
esset

(a) Curt. 10, 5, 3.

esset Alexandrum in templum suum, ut à se curaretur, deferri, oraculum redditum, non oportere eo deferri: sed melius ei si ibi maneat fore. idque amicos Alexandro renuntiasse, neque multo post Alexandrum decessisse quasi id magis in
5 rem ipsius esset. Ptolemæus & Aristobulus non multum ab his dissentiunt. Sunt qui hoc etiam addant: Interrogatum ab amicis, cuinam regnum relinqueret: respondisse, Optimo (*a*). Alii ad-
6 jecisse eum ad hæc verba ajunt, cernere se ingens certamen funebre post suam mortem futurum.

σαντα θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ καὶ γενέσθαι φήμην τινὰ ἐκ τοῦ θεοῦ, μὴ κομίζεσθαι εἰς τὸ ἱερόν, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντι ἔσεσθαι ἄμεινον· ταῦτά τε ἀπαγγεῖλαι τοὺς ἑταίρους, καὶ Ἀλέξανδρον οὐ πολὺ ὕστερον ἀποθανεῖν, ὡς τοῦτο ἄρα ἤδη
5 ὂν τὸ ἄμεινον. Οὐ πόῤῥω δὲ τούτων οὔτε Ἀριστοβούλῳ οὔτε Πτολεμαίῳ ἀναγέγραπται. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ἐρέσθαι μὲν τοὺς ἑταίρους αὐτόν, ὅτῳ τὴν βασιλείαν ἀπολείπει· τὸν δὲ ὑποκρίνασθαι, ὅ-
6 τι τῷ κρατίστῳ. Οἱ δέ, προσθεῖναι πρὸς τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα ὁρᾷ ἐπ' αὐτῷ ἐσόμενον.

1 XXVII. Neque vero me præterit multa alia præter hæc de Alexandri obitu

XXVII. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα οἶδα ἀναγεγραμμένα ὑπὲρ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς· καὶ φάρμακον ὅτι

(*a*) *Curt.* 10, 5, 5.

Cap. XXVI. 4. καὶ ἱκετεύσαντα] *& supplicantem.*

5. κρατίστῳ] *optimo* i. e. fortissimo, uti ex Jac. Nicol. Loensis miscell. epiphyll. lib. 5. cap. 18. observat Berneggerus ad Justin. 12, 15, 9. Neque enim illud volebat dicere, se hæredem constituere, qui maxime dignus imperio foret: sed regnum suum fore in potestate occupantis, *fortioris* scilicet, quod & eventus docuit. Nam κράτιστος *robustum* & *potentem reique bellica peritum* significat, uti liquet ex 1, 15, 3. 2, 17, 5. 5, 22, 2. Et κράτος notat *vim*, 1, 28, 11. 6, 6, 9. Idem ergo dixerit Alexander, uti porro annotat Berneggerus, quod Pyrrhus, alioqui etiam Alexandro comparatus a Plutarcho, vitæ capite 14. Is a filiis interrogatus, *cuinam relicturus esset regnum*; respondit, *Ei qui vestrum acutissimum habuerit gladium*, ibid. c. 17. Eo pertinet, quod prævidere se dixit Alexander, grave de regno certamen inter illos oriturum; ut proinde sit necesse, rem ad eum inclinare, qui plus possit. *Optimi* vocem ad fortitudinem quoque refert Sallust. Jug. 92, 10. *Optimus quisque cadere aut sauciari.* Cicer. Phil. 8. p. 894. L. G. *omnes moras interponis, quibus infirmetur Brutus, melior fiat Antonius.*

6. μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα] Bene Curtius 10, 5, 5. expressit per *magnos funebres ludos.* Ludi enim sive spectacula certaminum inter funerum solennia exhiberi solebant, uti vel ex cap. 14, 26. hujus libri constat.

ὁρᾷ] Alii ὁρᾷν. Vid. Gronovius ad 2, 16, 8.

ἐπ' αὐτῷ] *ob id*, *propter eam caussam*, nempe propter regni contentionem. Ita ἐπὶ τῷ αὐτῷ *eadem de caussa*, 3, 6, 8. 6, 28, 2. Curt. 10, 5, 5. *Ceterum prævidere jam ob id certamen, magnos funebres ludos parari sibi.*

Cap. XXVII. 1. φάρμακον] Suppl. Curt. 10, 4, 19.

ὅτι ἐπέμφθη παρὰ Ἀντιπάτρου
Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐκ τοῦ φαρμάκου
ὅτι ἀπέθανε· καὶ τὸ φάρμακον ὅτι
Ἀριστοτέλης μὲν Ἀντιπάτρῳ ἐξεῦ-
ρε, δεδοικὼς ἤδη Ἀλέξανδρον Καλ-
λισθένους ἕνεκα. Κάσανδρος δὲ ὁ
Ἀντιπάτρου ἐκόμισεν· οἱ δὲ, καὶ 2
ὅτι ἐν ἡμιόνου ὁπλῇ ἐκόμισε, καὶ
τοῦτο ἀνέγραψαν· δοῦναι δὲ αὐτὸ
Ἰόλλαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασάν-
δρου τὸν νεώτερον· εἶναι γὰρ οἰνο-
χόον βασιλικὸν τὸν Ἰόλλαν, καί
τι λελυπῆσθαι πρὸς Ἀλεξάνδρου
ὀλίγῳ πρόσθεν τῆς τελευτῆς. Οἱ 3
δὲ, καὶ Μήδιον μετασχεῖν τοῦ ἔρ-
γου, ἐραστὴν ὄντα τοῦ Ἰόλλα· καὶ
αὐτὸν γὰρ εἶναι τὸν εἰσηγητὴν γε-
νόμενον Ἀλεξάνδρῳ τοῦ κώμου· ὀ-
δύνην τε αὐτῷ ἐπὶ τῇ κύλικι γε-
νέσθαι ὀξεῖαν, καὶ ἐπὶ τῇ ὀδύνῃ ἀπ-
αλλαγῆναι ἐκ τοῦ πότου. Ἤδη 4
δέ τις οὐκ ᾐσχύνθη ἀναγράψαι,
ὅτι αἰσθόμενος οὐ βιώσιμον ὄντα αὑ-
τὸν Ἀλέξανδρος, ἐς τὸν Εὐφράτην
ποταμὸν ᾔει ἐμβαλῶν, ὡς ἀφανὴς
ἐξ ἀνθρώπων γενόμενος, πιστοτέραν
τὴν δόξαν παρὰ τοῖς ἔπειτα ἐγκα-
ταλείποι, ὅτι ἐκ θεοῦ τε αὐτῷ ἡ
γένεσις ξυνέβη, καὶ παρὰ θεοὺς ἡ
ἀποχώρησις· Ῥωξάνην δὲ τὴν γυ- 5
ναῖκα οὐ λαθεῖν ἐξιόντα, ἀλλὰ εἰρ-
γόμενον γὰρ πρὸς αὐτῆς, ἐποιμώ-
ξαντα εἰπεῖν, ὅτι ἐφθόνησεν ἄρα
δόξης αὐτῷ τῆς ἐς ἅπαν, ὡς θεῷ

scripta esse: quodque venenum ei ab Antipatro missum fuerit, quo interiit. Aristotelemque id Antipatro confecisse, Alexandrum ob Callisthenis necem metuentem: idque à Casandro Antipatri filio allatum. alii in mulæ ungula allatum scribunt (a): & per Iollam minorem Casandri fratrem regi traditum. Fuisse enim Iollam regi à poculis, eique ab Alexandro paulo ante mortem acerbi aliquid accidisse. Alii Medium, quod Iollæ amator esset, sceleris conscium fuisse scribunt. Nam & hunc Alexandro autorem comessationis fuisse, statimque post haustum poculum vehementem dolorem sensisse, ita ut convivio excedere sit coactus. Quidam etiam scribere non erubuit, Alexandrum quum jam de salute desperaret, ad Euphratem se contulisse conjiciendi se in flumen animo, uti sublatus ex hominum oculis, certiorem apud posteros fidem faceret, se ex deorum genere ortum, ad deos rediisse. Roxanen vero conjugem, consilio ejus intellecto, inhibuisse, plorantemque ipsum dixisse: Invidere illam sibi divinitatis partæ glo-

(a) *Curt.* 10, 10, 16.

Καλλισθένους ἕνεκα] Callisthenes Aristotelis discipulus 4, 10, 1. Alexandro exosus ob intempestivam loquendi libertatem 4, 12, 9. tandemque insidiarum in caput regis suspectus in vincula datus 4, 14, 5.

3. ἐπὶ τῇ κύλικι] Suppl: Curt. 10, 4, 18.

5. Ῥωξάνην] *Roxanen vero conjugem non latuisse ipsum exeuntem.*

gloriam. Quæ quidem ideo potius à me commemorantur, ne ignorasse videar ea tum sparsa fuisse, quam quod fide digna existimem.

XXVIII. Decessit autem Alexander Olympiade CXIIII archonte Athenis Hegesia. Vixit annos XXXII, menses VIII, ut autor est Aristobulus. Regnavit annos XII, menses VIII. Staturâ corporis pulcherrima fuit (a), diligentissimus & vehementissimus, magnâ animi fortitudine præditus, honoris & gloriæ appetentissimus, periculorum amantissimus, divini cultus observantissimus: circa corporis voluptates moderatissimus (b): circa eas quæ ad animum pertinent, solâ laude inexplebilis, summâ consilii dexteritate quid in rebus obscuris facto esset opus cernebat: & ex verisimilibus felicissime eventus rerum conjectabat: ordinandi exercitus, armandi, gubernandique peritissimus; idem ad

6 δὴ γεγενημένα. Καὶ ταῦτα ἐμοὶ, ὡς μὴ ἀγνοεῖν δόξαιμι μᾶλλον ὅτι λεγόμενά ἐστιν, ἢ ὡς πιστὰ ἐς ἀφήγησιν, ἀναγεγράφθω.

1 XXVIII. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, ἐπὶ Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτὼ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη, καὶ τοὺς ὀκτὼ μῆνας
2 τούτους· τό, τε σῶμα κάλλιστος, καὶ φιλοπονώτατος, καὶ ὀξύτατος γενόμενος, καὶ τὴν γνώμην ἀνδρειότατος, καὶ φιλοτιμότατος, καὶ φιλοκινδυνότατος, καὶ τοῦ θείου ἐ-
3 πιμελέστατος· ἡδονῶν δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης, ἐπαίνου μόνου ἀπληστό-
4 τατος· ξυνιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὂν δεινότατος, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν ἐπι-
5 τυχέστατος, καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ ὁπλίσαι τε καὶ κοσμῆσαι δαημονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώ-

ταις

(a) Curt. 10, 5, 27. (b) Idem 10, 5, 32. & 29.

δόξης τῆς ἐς ἅπαν] Cicero offic. lib. 2. c. 14. *universam gloriam* dicit, id est, ut commentatur Wolfius, summam & perfectam, ad quam nihil possit accedere. Quanquam hoc loco æterna potius & in omne tempus duratura gloria intelligitur. Id enim notat τὸ ἐς ἅπαν. Vide Not. ad Indic. 96, 5.

Cap. XXVIII. 1. καὶ τοῦ τρίτου] *& tertii* supra trigesimum anni *menses attigit octo.*

καὶ τοὺς ὀκτὼ] *& octo menses hosce*, quibus trigesimum secundum ætatis annum superavit.

2. ὀξύτατος] *celerrimus.* Nullam hujus regis virtutem magis laudandam ait Curtius, quam celeritatem. Idem 5, 7, 1. celebrat ejus *in rebus moliendis efficiendisque velocitatem.* Et 5, 8, 2. dicit *nullum intervallum adversus celeritatem ejus satis longum videbatur.* Et quanquam mox cap. seq. initio ὀξύτης pro vehementia affectuum ponitur, hic tamen celeritatis notio magis congruit voci antecedenti φιλοπονώτατος.

ταις ἐπᾶραι, καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν
ἐμπλῆσαι, καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κιν-
δύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὐτοῦ ἀφανίσαι,
ξύμπαντα ταῦτα γενναιότατος.
Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἀφανεῖ πρᾶ- 6
ξαι, ξὺν μεγίστῳ θάρσει ἔπραξεν·
ὅσα τε φθάσας ὑφαρπάσαι τῶν πο-
λεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαι τινὰ αὐτὰ
ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος·
καὶ τὰ μὲν ξυντεθέντα ἢ ὁμολογη- 7
θέντα φυλάξαι βεβαιότατος· πρὸς
δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἁλῶναι
ἀσφαλέστατος· χρημάτων δὲ ἐς μὲν 8
ἡδονὰς τὰς αὐτοῦ, φειδωλότατος·
ἐς δὲ εὐποιΐαν τῶν πέλας, ἀφθο-
νώτατος.

XXIX. Εἰ δέ τι ἐπλημμελή- 1
θη Ἀλεξάνδρῳ δι' ὀξύτητα, ἢ ὑπ'
ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον
προήχθη βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα
τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ
τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπιεικῶς
ἐνθυμηθείη, καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐ-
τυχίας, καὶ τοὺς πρὸς ἡδονὴν οὐκ
ἐπὶ τῷ βελτίστῳ τοῖς βασιλεῦσι ξυν-
όντας τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομέ-
νους, ἀλλὰ μεταγνῶναί γε ἐφ' 2
οἷς ἐπλημμέλησε, μόνῳ οἶδα τῶν
πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρ-
ξαι ὑπὸ γενναιότητος. Οἱ δὲ πολ- 3
λοί, εἰ καί τι ἔγνωσαν πλημμε-
λήσαντες, οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐ-

militum animos excitandos
& bonâ spe replendos, &
metum periculorum priva-
tæ constantiæ exemplo pro-
fligandum, eximius. Res
dubias summâ audaciâ ag-
grediebatur: ad anticipan-
dos hostes eosque corripi-
endos, priusquam quod e-
venturum erat timerent, so-
lertissimus, promissi pacti-
que religiosissimus observa-
tor: neve aliorum fraudibus
caperetur, instructissimus;
pecunias in privatas volu-
ptates parcissime converte-
bat: in amicos summâ cum
liberalitate erogabat.

XXIX. Siquid vero ab A-
lexandro iræ vehementiâ ra-
piditateque commissum est
(a), aut si insolentius bar-
barorum fastum imitatus est,
equidem non tanti facien-
dum censuerim, siquis ju-
venilem Alexandri ætatem
non inique æstimet, si per-
petuum felicitatis cursum,
si assentatores, qui volupta-
tis causâ cum regibus magno
eorum malo versantur, ani-
madvertat. Cæterum delicti
pœnitentiâ duci, id ego soli
ipsi inter veteres reges tan-
quam eximium ac genui-
num quiddam adscribo. Ple-
rique

(a) *Curt.* 10, 5, 33 & 34.

CAP. XXIX. 1. *εἰ τὴν νεότητα*] Eadem hæc duo, juventutem & perpetuam felicitatem, ad excusandam Alexandri nimiam gloriæ cupiditatem adducit Curtius 10, 5, 29. *gloria laudisque ut justo major cupido, ita ut juveni & in tantis admittenda rebus.*

καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους] *& ipsorum malo versaturos.* Quam sententiam eleganter ita effert Curtius 8, 5, 6. *Non deerat talia concupiscenti perniciosa adulatio, perpetuum malum regum, quorum opes sæpius assentatio, quam hostis evertit.*

rique enim, tametsi alicujus delicti conscii sibi sint, tuentes id ut recte factum obtegere se culpam suam putant: inique statuentes. Unicam enim peccati medicinam esse censeo, peccati agnitionem & confessionem, manifestumque pœnitentiæ documentum edere. Nam qui injuriam accepit, non ita graviter læsum sese judicat, si is qui læsit perperam sese fecisse fateatur: & bona alicui spes fit, se non amplius injuriâ affectum iri, si eum qui affecit pœnitentiam facti sui præ se ferre appareat. Quod vero ad deum generis sui originem referebat, ne hoc quidem atrox delictum fuisse censuerim: quippe qui nihil aliud fortassis sibi propositum habuerit, quam ut eo commento majorem autoritatem apud subjectos sibi conciliaret. Neque vero mihi videtur Alexander fuisse Minoë aut Æaco aut Rhadamantho minus clarus, quorum genus ad Jovem à veteribus relatum, nullo ipsis vitio versum fuit: sed neque Theseo Neptuni, nec Ione Apollinis filio inferior. Verum & Persicus habitus arte quadam mihi à rege assumtus

τοῦ ὡς καλῶς δὴ πραχθέντος, ἐ-
πικαλύψειν οἴονται τὴν ἁμαρτίαν,
4 κακῶς γιγνώσκοντες. Μόνη γὰρ
ἔμοιγε δοκεῖ ἴασις ἁμαρτίας, ὁ-
μολογεῖν τε ἁμαρτόντα, καὶ δῆλον
εἶναι ἐπ' αὐτῷ μεταγινώσκοντα·
5 ὡς τοῖς παθοῦσί τι ἄχαρι οὐ πάν-
τῃ χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινό-
μενα, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ξυγχωροίη
ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν· αὐτῷ τέ τινι
ἐς τὸ μέλλον ταύτην ἐλπίδα ἀγα-
θὴν ὑπολειπομένην, μή ποτε ἂν
παραπλήσιόν τι ἁμαρτεῖν, εἰ τοῖς
πρόσθεν πλημμεληθεῖσιν ἀχθόμε-
6 νος φαίνοιτο. Ὅτι δὲ εἰς θεὸν τὴν
γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ
τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ εἶναι μέγα αὐτῷ
τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σό-
φισμα ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους
7 τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα. Οὔκουν δοκεῖ
ἔμοιγε ἢ Μίνωος γενέσθαι βασι-
λεὺς ἀφανέστερος, ἢ Αἰακοῦ, ἢ
Ῥαδαμάνθυος· οἷς δὴ ἐς Δία ἀνε-
νεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πά-
λαι ἀνθρώπων, οὐδεμιᾷ αὐτῶν ὕ-
βρει προστίθεται· οὐδὲ Θησέως
τοῦ Ποσειδῶνος, οὐδὲ Ἴωνος τοῦ
8 Ἀπόλλωνος. Ὡς ἔμοιγε καὶ ἡ
Περσικὴ σκευὴ σόφισμα εἶναι δο-
κεῖ, πρός τε τοὺς βαρβάρους, ὡς
μὴ πάντῃ ἀλλότριον αὐτῶν φαί-
νεσθαι

5. *ὡς τὰ παθήματα φαινόμενα*] ὡς cum accusativis Attice pro genitivis consequentiam designantibus. Well. gram. p. 296.

6. *εἰ μὴ καὶ σόφισμα*] *nisi fortassis etiam callidum inventum fuit.* Illud καὶ non caret emphasi. Duo dicit Arrianus, primum si vel maxime consecrasset Alexander originem suam, & ad Deum retulisset auctorem, non minus hoc ipsi licere oportuisse, quam Minoi, Æaco, aliisque; deinde Alexandrum forsitan ne quidem ipsum hoc credidisse, quod ab aliis credi voluerit, sed hoc artificio tantum usum ad divinam auctoritatem conciliandam.

νεσθαι τὸν βασιλέα· καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀποστροφήν τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητός τε καὶ ὕβρεως τῆς Μακεδονικῆς. 9 Ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ ἐγκαταμῖξαί μοι δοκεῖ ταῖς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους, καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς ὁμοτίμους· καὶ οἱ πότοι δὲ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγνοντο (οὐ γὰρ πίνειν πολὺν οἶνον Ἀλέξανδρον) ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς ἐς τοὺς ἑταίρους.

videtur, ne in univerſum alienus ab eis rex eſſe videretur: utque refugium quoddam adverſus Macedonum inſolentiam contumeliamque haberet. Quâ etiam de cauſâ eum Macedonum ordinibus Perſas melophoros immiſcuiſſe arbitror, & agematibus, qui pari cum eis honore eſſent, accenſuiſſe. Longas etiam potationes, ut ait Ariſtobulus, non vini cauſa amabat (neque enim multum vini potabat) ſed ut benevolentiam cum amicis foveret.

XXX. 1 Ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον ὅσα ἄξια κακίζεσθαι ἐστὶ προσφερόμενος, κακιζέτω, ἀλλὰ ξύμπαντα Ἀλεξάνδρου εἰς ἓν χωρίον ξυναγαγὼν, οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, ὅστις τε ὢν αὐτὸς, καὶ ὁποίᾳ τύχῃ κεχρημένος, ὅντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον εὐτυχίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα τε ἀμφοῖν τοῖν ἠπείροιν ἀναμφιλογώτατα γενόμενον, καὶ ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον τῷ αὐτοῦ ὀνόματι κακίζει· 2 σμικρότερός γε ὢν αὐτὸς, καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος. 3 Ὡς ἔγωγε δοκῶ ὅτι οὔτε τι

XXX. Quapropter quisquis Alexandrum incuſat ac vituperat, is non ea ſolum quæ vituperatione digna ſunt proferens vituperet, ſed omnia ejus facta in unum cumulum congerens, ita demum ſecum reputet, quis ipſe & quali fortuna uſus, ad cujus ac quanti principis accuſationem accedat, qui ad tantum humanæ felicitatis faſtigium evaſit, ut utriusque continentis rex citra ullam controverſiam fuerit, nomenque ſuum per univerſum terrarum orbem propagarit: cogitetque iſte quisquis eſt accuſator, quam exilis ipſe ſit, quamque in exilibus

8. ὡς ἀποστροφήν τινα εἶναι] Ita Macedonum inſolentiam ulciſci voluit. Unde apud Curtium 10,2,29. ait: *Triumphabo mehercule de fuga veſtra, & ubicunque ero, expetam pœnas, hos, cum quibus me relinquitis, colendo præferendoque vobis.* Pertinet huc tota oratio Alexandri apud eundem 10,3,7. & ſeqq.

9. τοὺς μηλοφόρους] Numerabantur inter ſatellites regis Perſarum, ſic dicti, quod malum præferrent in haſtis, Athen. lib. 12.

τοὺς ὁμοτίμους] Vide not. ad 2,11,12.

Cap. XXX. 1. ὅστις τε ὢν] Opt. τίς τε ὢν αὐτός. *Gronov.*

bus parvique momenti rebus laboret, ac ne illas quidem ipsas decorè conficiat. Ita enim sentio, nullam ea tempestate gentem, nullam urbem, nullum denique hominem fuisse, ad quem non Alexandri nomen pervenerit. Quocirca non absque numine ejuscemodi hominem terris datum existimaverim, cui nemo omnium mortalium par fuit; quod quidem etiam oracula in Alexandri morte testata sunt, diversaque aliis atque aliis hominibus spectra & insomnia oblata, & continuata in hunc usque diem inter homines memoria & gloria (a), major quam quæ in hominem cadat, tum denique alia post tantum temporis spatium oracula Macedonum genti de ejus honore edita. Ego vero, tametsi nonnulla Alexandri facta in historia rerum ab ipso gestarum reprehendi, Alexandri tamen ipsius admiratorem esse meipsum citra pudorem profiteor; facta vero nonnulla improbavi, & veritatis meæ & publicæ utilitatis causâ: in cujus gratiam hujus historiæ scriptionem, non absque numine etiam, aggressus sum.

(a) *Curt.* 10, 10, 20.

ἔθνος ἀνθρώπων, οὔτε τις πό-
λις ἐν τῷ τότε ἦν, οὔτε τις εἷς
ἄνθρωπος, εἰς ὃν οὐ πεφοι-
τήκει τὸ Ἀλεξάνδρου ὄνομα.
4 Οὔκουν οὐδ' ἐμοὶ ἔξω τοῦ θείου
φῦναι ἂν δοκεῖ ἀνὴρ, οὐδενὶ
ἄλλῳ ἀνθρώπων ἐοικώς· καὶ
ταῦτα χρησμοί τε ἐπισημῆ-
ναι ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ Ἀ-
λεξάνδρου λέγονται, καὶ φά-
σματα ἄλλα ἄλλοις γενό-
μενα, καὶ ἐνύπνια φανέντα
5 ἄλλα ἄλλοις· καὶ ἡ ἐς τοῦτο
ἐξ ἀνθρώπων τιμή τε αὐτοῦ
καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὖ-
σα· καὶ νῦν διὰ τοσούτου ἄλ-
λοι χρησμοὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐ-
τοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων
6 χρησθέντες· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
ἐμεμψάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ ξυγ-
γραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔρ-
γων, ἀλλ' αὐτόν γε Ἀλέξ-
ανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυ-
7 μάζων· τὰ δὲ ἔργα ἐκεῖνα ἐ-
κάκισα, ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς
ἐμῆς, καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς
ἐπ' ἀνθρώπους· ἐφ' ὅτῳ ὡρμή-
θην, οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ θεοῦ, ἐς
τήνδε τὴν ξυγγραφήν.

5. ἄλλοι χρησμοὶ] Quæ illa fuerint oracula, equidem ipse doceri malim, quam alios docere queam.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΝΔΙΚΗ.

ARRIANI HISTORIÆ INDICÆ *LIBER.*

SUMMARIUM.

CAP. I. *Nyssæ urbis & Nyssæorum origo. Merus mons. Casus Bacchi nascentis. Massaca & Peucela urbes.* II. *Caucasus, Taurus. Termini Indiæ. Ultra Hyphasin non venit Alexander.* III. *Spatium Indiæ. Fluviorum copia & magnitudo.* IV. *Variorum fluviorum Indiæ & Europæ descriptio & collatio.* V. *Megasthenis notitia Indiæ. Indorum bella contra exteros. Incerta memoria Herculis. Prometheus. Sibæ.* VI. *Sili. Silas fluvius. Pluvia Indiæ. Nili crescentis caussa. Similitudo Indiæ & Æthiopiæ.* VII. *Gentes Indiæ quot? Vagæ olim sedes Indorum. Liberi munera in Indos.* VIII. *Liber regiæ stirpis auctor. Herculis in India opera, & filia Margarita marina.* IX. *Peculiare de ætatibus. Mendax Herculis coitus. Maturæ ætates. Reges & Chronologia. Nulla externa imperia.* X. *Propria de mortuis & urbibus. Palimbothra. Indus nemo servus. Indo-*

ἸΝΔΙΚΗ] scil. ξυγγραφὴ, ceu ab ipso Arriano dicitur 5, 6, 12. & 6, 16, 7. *Indica Historia.* Scripta vero est dialecto Ionica, uti superiores libri Attica, quos ideo Ἀττικὴν ξυγγραφὴν Ind. 19, 8. appellat. Et describitur hoc libro illud iter, cujus & Curtius meminit, his paucis verbis 9, 10, 3. *Nearcho atque Onesicrito nautica rei peritis imperavit, ut validissimas navium deducerent in Oceanum, progressique quoad tuto possent, naturam maris noscerent: vel eodem amne, vel Euphrate subire eos posse, quum reverti ad se vellent.* Argumentum ergo hujus historiæ est: Cum Alexander ex India reverti cogeretur, quod exercitus eum ultra Hyphasin fluvium sequi nollet, ipse quidem terrestri itinere proficiscebatur, Nearcho autem parte copiarum tradita, imperabat, ut ab Indo fluvio progressus per mare rediret, oramque maritimam viseret, quæ regiones urbesque, qui portus, qui populi essent. Huic vero narrationi præmittitur septendecim prioribus capitibus descriptio Indiæ & regionis & incolarum.

Indorum septem genera. XI. *Sophistæ. Quatuor alia genera, agricolæ, pastores.* XII. *Opifices, militantes. Duo reliqua genera, episcopi, consiliarii.* XIII. *Venatio elephantorum. Astus venatorum peculiaris & ratio domandi.* XIV. *Alia elephantorum peculiaria.* XV. *Tigris, formica, psittacus, quales Indorum? Simiæ, serpentes, quam longi & venenati. Morbi.* XVI. *Vestitus, barbæ tinctæ, umbracula, calcei. Peditum equitumque arma & equorum frena.* XVII. *Elephanti honor, & pretium concubitus. Nubendi mos.* XVIII. *Præfectorum classis Alexandri nomina. Præparatio ad navigandum inter sacra & festos ludos.* XIX. *Agmina juxta fluvios. Numerus navium.* XX. *Æstus Alexandri de præfecto, quem lenit Nearchus. Modus curæ classis ab Nearcho susceptæ, unde communis lætitia.* XXI. *Initium navigandi. Stura, Caumara, Corcestis, loca in flumine Indo. Corcela insula maris. Arabies, Irus mons. Portus Alexandri. Sangada.* XXII. *Domæ. Saranga. Sacala. Morontobara. Portus fœminarum. Ostia amnis Arabis. Oritæ.* XXIII. *Pagala. Cabana. Cocala. Leonnati pugna & victoria. Apollophanis cædes.* XXIV. *Tomerus fluvius. Littoralium inepta & infelix tentatio pugnæ. Unguium usus pro ferro.* XXV. *Malana finis Oritarum. Umbra mutata.* XXVI. *Gadrosii Ichthyophagi. Bagisara & Mosarna, portus. Pasira vicus. Colta, Calama, Cysa. Carnine insula.* XXVII. *Balomum litus. Dendrobosa, Cophas, Cyira. Nearchi cum Archia consilium.* XXVIII. *Necessitas cædis & direptionis remissa. Bagia.* XXIX. *Talmena. Canasis. Canates. Troi. Dagasira. Ichthyophagorum fines, spatium, copia piscium. Ossa piscium ad fabricas domuum.* XXX. *Balenarum grandium ratio.* XXXI. *Nosala insula. Soli sacra, Nearcho explorante fabulæ fidem. Nearchi refutatio ignobilis.* XXXII. *Carmania diversa ab Oritis & Ichthyophagis. Badis. Maceta. Arabiæ. Maris rubri principium. Disceptatio Nearchi cum Onesicrito.* XXXIII. *Neoptana. Harmozia. Classiarii incidunt in græcum, qui & præsidem regionis ducit ad Nearchum.* XXXIV. *Præses occupat Alexandro indicare salutem classis. Minuta & exacta relatio Nearchi adventus ad Alexandrum.* XXXV. *Primus sermo Alexandri cum Nearcho, & tandem lætitia.* XXXVI. *Continuata Nearcho cura classis, & ad eam reditus.* XXXVII. *Ejusdem navigatio ad Organam & Oaracta insulas. Insula Neptuno sacra, alia Pylora & Catæa, Mercurii ac Veneris. Urbs Sisidone.* XXXVIII. *Ila locus Persiæ. Caicandrus insula. Margaritarum piscatio. Ochus mons. Apostani, Gogana, Areon & Sitacus & Padagrus & Granis flumina.* XXXIX. *Hieratis. Heratemis.*

temis. Mesambria. Taoce. Balæna magna. Rogonis. Brizana, Ares, fluvii. XL. *Susii & Uxii. Persidos regio diversa. Uxii, Mardi, Cossæi, domiti ab Alexandro non temere sed astu.* XLI. *Cataderbis lacus. Margastana insula. Isthmus inter Leucadem & Acarnaniam. Limosa statio periculosa. Ostia Euphratis.* XLII. *Pasitigris. Classis adventus ad Alexandrum & lætitia. Coronæ aureæ præmia.* XLIII. *Arabia. Exploratio maris ultra Arabiam, item extra Herculis columnas. Libri conclusio.*

* *

ΚΕΦ. Α.

ΤΑ` ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰ 1
πρὸς ἑσπέρην ἐπὶ τὸν πο-
ταμὸν Κωφῆνα, Ἀστακηνοὶ καὶ
Ἀσσακηνοὶ, ἔθνεα Ἰνδικὰ, ἐποι-
κέουσιν. Ἀλλ' οὔτε μεγάλοι τὰ 2
σώματα, κατάπερ οἱ ἐντὸς τοῦ
Ἰνδοῦ ᾠκισμένοι, οὔτε ἀγαθοὶ
ὡσαύτως τὸν θυμὸν, οὐδὲ μέλα-
νες ὡσαύτως τοῖς πολλοῖς Ἰνδοῖ-
σιν. Οὗτοι πάλαι μὲν Ἀσσυρί- 3
οις ὑπήκοοι ἦσαν· ἐπεὶ δὲ Μῆδοι
Περσέων ἤκουον, καὶ φόρους ἀπέ-
φερον Κύρῳ τῷ Καμβύσου ἐκ τῆς
γῆς σφῶν, οὓς ἔταξε Κῦρος.
Νυσσαῖοι δὲ οὐκ Ἰνδικὸν γένος ἐ- 4

CAP. I.

Quæ extra Indum amnem occidentem versus sunt regiones ad Cophenem fluvium usque, Astaceni atque Assaceni, Indicæ gentes, incolunt. Sunt vero hi Indis intra Indum amnem habitantibus & corporum magnitudine & animorum præstantiâ inferiores: neque ita, ut plerique Indi, fusci. Hi olim Assyriis parebant: postquam vero Medi in Persarum potestatem venerunt, tributa etiam Cyro Cambysis filio ex suis regionibus pependerunt. Nyssæi vero Indorum gens non sunt, sed ex

CAP. I. 1. ἔξω Ἰνδοῦ] *extra* sive *ultra Indum.* Contra ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ *intra*, sive *cis Indum.* Intelligenda autem hæc duo vocabula respectu ipsius Indiæ, non nostrarum regionum; contra ac India intra Gangem dici solet, quæ ad occasum solis spectat, nobisque cis Gangem sita est, India vero extra Gangem, quæ ad orientem solem vergit. Sic enim Arrianus ipse 2. loca extra Indum dicit occidentem versus esse, regionem vero ab Indo versus orientem Indiam appellari. Ita ergo Arrianus adverbiis ἔξω & ἐντὸς usus est, ut si hæc scriberet in ipsa India. Quemadmodum & Cæsar, *Belgæ*, inquit, *proximi sunt Germanis, qui trans Rhenum incolunt*, de bell. Gall. lib. 1. c. 1. Incolunt autem Germani trans Rhenum, non si Romam, sed si Belgium vel Galliam spectes. Plin. lib. 6. cap. 17. p. 74. l. 50. *Indus est ab occidente finis Indiæ.* Cum itaque Indus sit regionis hujus terminus: quidquid eo flumine non concluditur, id extra eum esse dicitur.

ἐπὶ τὸν ποταμὸν] Opt. ἔς τε ἐπί. *Gronov.*

3. ἐπεὶ δὲ Μῆδοι] ut omnia conveniant, lego: Ἔπειτα Μήδοισι, ἐπεὶ δὲ Μῆδοι &c. *Idem.*

ex iis originem ducunt, qui olim cum Libero patre in Indiam venerant, Græcis quidem etiam fortasse, qui in bellis quæ Liber cum Indis gessit, inutiles bello facti fuerant. Fortassis autem etiam indigenas voluntarios in eandem cum Græcis coloniam deduxit, regionemque Nyssæam à monte Nyssâ vocavit, urbemque ipsam Nyssam. Mons vero urbi vicinus, ad cujus radices sita est Nyssa, Merus. i. e. *femur* vocatus est (*a*), ab infelici eventu qui Dionyso acciderat statim quum nasceretur. Atque hæc quidem poëtæ de Dionyso finxerunt: idem omnes, quotquot vel apud Græcos vel apud barbaros fabulosas historias scripserunt, narrarunt. Apud Assacenos est Massaca, ingens oppidum, quod Assaceni regni caput est. Alia præterea urbs Peucela, magna etiam hæc, non procul ab Indo. hæc regio extra Indum amnem habitatur occidentem versus, usque ad Cophenem fluvium.

σιν, ἀλλὰ τῶν ἅμα Διονύσῳ ἐλ-
θόντων ἐς τὴν γῆν τῶν Ἰνδῶν· τυ-
χὸν μὲν καὶ Ἑλλήνων, ὅσοι ἀπό-
μαχοι αὐτῶν ἐγένοντο ἐν τοῖς πο-
λέμοις, οὕς τινας πρὸς Ἰνδοὺς
5 Διόνυσος ἐπολέμησε· τυχὸν δὲ
καὶ τῶν ἐπιχωρίων τοὺς ἐθέλον-
τας τοῖς Ἕλλησι συνῴκισε· τήν
τε χώρην Νυσσαίην ὠνόμασεν ἀ-
πὸ τοῦ ὄρεος τῆς Νύσσης Διόνυ-
σος, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν Νύσ-
6 σαν. Καὶ τὸ ὄρος τὸ πρὸς τῇ πό-
λει, ὅτου ἐν τῇσιν ὑπωρείῃσιν ᾤ-
κισται ἡ Νύσσα, Μηρὸς κληΐζε-
ται, ἐπὶ τῇ συμφορῇ ᾗτινι ἐχρή-
7 σατο εὐθὺς γενόμενος. Ταῦτα μὲν
οἱ ποιηταὶ ἐπὶ Διονύσῳ ἐποίη-
σαν· καὶ ἐξηγείσθων αὐτὰ ὅσοι
8 λόγιοι Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων. Ἐν
Ἀσσακηνοῖσι δὲ Μάσσακα, πό-
λις μεγάλη, ἵναπερ καὶ τὸ κρά-
τος τῆς γῆς ἐστι τῆς Ἀσσακίης·
καὶ ἄλλη πόλις Πευκέλα, ὅτι
μεγάλη καὶ αὐτή, οὐ μακρὰν τοῦ
Ἰνδοῦ. Ταῦτα μὲν ἔξω τοῦ Ἰνδοῦ
ποταμοῦ ᾤκισται πρὸς ἑσπέρην,
ἔστε ἐπὶ τὸν Κωφῆνα.

(*a*) *Curt.* 8, 10, 12.

II.

5. *τὴν πόλιν αὐτῶν*] Mssti *αὐτὴν*, vere. *Gronov.*

6. *ἐπὶ τῇ συμφορῇ*] *propter casum illum* (non adversum, est enim vocabulum medium, neque quidquam adversi accidit Baccho, quod femori Jovis insutus fuerit) *quo usus fuit simul ac natus erat.* Nota fabula de Baccho, quem Jupiter ab alvo Semeles matris ereptum, femore suo occuluit, ut justæ maturitatis tempus compleret. Vide Ovid. Metam. lib. 3. v. 310.

7. *ἐξηγείσθων*] *narrent* sive *narranto*. 3. plur. præs. imperat. med. Attice pro *ἐξηγείσθωσαν*. Ut ita fabulam hanc dicat fabularum scriptoribus se relinquere.

8. *τὸ κράτος*] Notat hoc verbum etiam *imperium*, 4, 20, 6. & Ind. 36, 8. ut adeo verti possit, *ubi & summa potestas est regionis Assacia.*

ὅτι μεγάλη] Vocula prima ignoratur ab optimo. *Gronov.*

II. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς 1
ἕω, τοῦτό μοι ἔστω ἡ τῶν Ἰνδῶν
γῆ, καὶ Ἰνδοὶ οὗτοι ἔστωσαν. Ὅροι
δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς, πρὸς μὲν βο-
ρέου ἀνέμου ὁ Ταῦρος τὸ ὄρος. Κα- 2
λέεται δὲ ὁ Ταῦρος ἔτι ἐν τῇ γῇ
ταύτῃ· ἀλλ' ἄρχεται μὲν ὁ Ταῦ-
ρος ἀπὸ θαλάσσης τῆς κατὰ Παμ-
φύλους τε καὶ Λυκίην καὶ Κίλι-
κας· παρατείνει τε ἔστε τὴν πρὸς
ἕω θάλασσαν, τέμνων τὴν Ἀσίην
πᾶσαν· ἄλλῃ δὲ ἄλλο καλέεται 3
τὸ ὄρος, τῇ μὲν Παραπαμισὸς, τῇ
δὲ Ἠμωδός· ἄλλῃ δὲ Ἤμαον κλη-
ζεται· καὶ τυχὸν ἄλλα καὶ ἄλλα
ἔχει οὐνόματα· Μακεδόνες δὲ οἱ ξὺν 4
Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες Καύ-
κασον αὐτὸ ἐκάλεον· ἄλλον τοῦ-
τον Καύκασον, οὐ τὸν Σκυθικόν·
ὡς καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου
λόγον κατέχειν ὅτι ἦλθεν Ἀλέξ-
ανδρος. Τὰ πρὸς ἑσπέρην δὲ τῆς 5
Ἰνδῶν γῆς ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδὸς ἀπ-
είργει, ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην
θάλασσαν, ἵναπερ αὐτὸς κατὰ δύο
στόματα ἐκδιδοῖ, οὐ συνεχέα ἀλ-
λήλοισι τὰ στόματα, κατάπερ τὰ
πέντε τοῦ Ἴστρου ἐστὶ συνεχέα· ἀλλ' 6
ὡς τὰ τοῦ Νείλου, ὑπό των Δέλ-
τα ποιέεται τὸ Αἰγύπτιον· ὧδέ
τι καὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς Δέλτα ποιέ-
ει ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, οὐ μεῖον τοῦ

II. Quæ vero regio ab Indo orientem versus est, eam ego Indiam appello, quique eas partes incolunt, Indi sunt. Terminatur autem India à septentrione, Tauro monte: qui quidem adhuc in eâ regione nomen hoc retinet. Incipit vero Taurus à mari circa Pamphyliam & Lyciam ac Ciliciam, tenditque perpetuo dorso ad orientalem oceanum, totam Asiam intersecans. Alibi vero aliam appellationem accipit hic mons. quibusdam enim in locis Parapamisus, aliis Emodus, aliis Emaon dicitur. fieri autem potest, ut alias atque alias appellationes habeat. Macedones vero qui cum Alexandro militarunt Caucasum eum vocarunt, diversum ab eo qui in Scythiâ est: unde fama tenuit, Alexandrum Caucasum transcendisse. Occidentalem vero Indiam Indus amnis distinguit ad oceanum usque, ubi ipse per duo ostia in eum fertur, neque ea quidem inter se propinqua, quemadmodum quinque illa Istri ostia; sed sicut ista Nili, à quibus Delta Ægyptium efficitur: hoc pacto etiam Indus amnis Indiæ Delta facit, neque id minus Ægyptio, quod qui-

Cap. II. 3. ἄλλα καὶ ἄλλα] plurima recenset Plin. lib. 5. cap. 27. *Imaus prima parte dictus, mox Emodus, Paropamisus, Circius, Chambades, Pharphariades, Choatras, Oreges, Oroandes, Niphates, Taurus. Atque ubi se quoque exuperat, Caucasus: ubi brachia emittit, subinde tentanti maria similis, Sarpedon, Coracesius, Cragus, iterumque Taurus.*

4. Καύκασον] De hoc mendacio Macedonum & supra 5, 3, 3.

quidem Indorum linguâ Pattala vocatur. Qua vero ad austrum & meridiem vergit India, oceano clauditur: orientales etiam ejus partes oceanus terminat. Ac meridialis quidem tractus, & Pattala Indique fluminis ostia ab Alexandro & Macedonibus ac multis Græcis perlustrata sunt: orientalem autem Alexander non adiit; is ultra Hyphasin amnem est. Pauci vero scripserunt de iis quæ ad Gangem sunt; aut ubi Gangis ostia, maximaque ad Gangem Indorum urbs Palimbothra.

III. Mihi certe Eratosthenes Cyrenæus majore fide dignus videtur, quoniam illi curæ erat de circuitu Indiæ scribere. Is à monte Tauro, ubi Indi fontes sunt, secus Indum amnem eunti ad oceanum & Indi ostia, Indiæ latus stadia XIII. M continere ait. Latus vero huic oppositum statuit ab eodem monte præter mare orientale, nequaquam huic lateri æquale: sed longo tractu promontorium ad III M. stadiorum in mare protendi: ut ei æstimetur hoc Indiæ latus obtinere XVI. M stadio-

Αἰγυπτίων καὶ τοῦτο Πάτταλα
7 τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλέεται. Τὸ δὲ
πρὸς νότου τε ἀνέμου καὶ μεσημβρίης, καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη θάλασσα ἀπείργει τὴν Ἰνδῶν γῆν, καὶ τὰ πρὸς ἕω
8 αὐτὴ ἡ θάλασσα ἀπείργει. Τὰ μὲν
πρὸς μεσημβρίην, καὶ τὰ Πάτταλά τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς, ὤφθη πρός τε Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων καὶ πολλῶν Ἑλλήνων· τὰ δὲ πρὸς ἕω Ἀλέξανδρος μὲν οὐκ ἐπῆλθε, τάδε πρόσω ποταμοῦ Ὑφάσιος.
9 Ὀλίγοι δὲ ἀνέγραψαν τὰ μέχρι ποταμοῦ Γάγγεω, καὶ ἵνα τοῦ Γάγγεω αἱ ἐκβολαὶ, καὶ πόλις Παλίμβοθρα μεγίστη Ἰνδῶν πρὸς τῷ Γάγγῃ.
1 III. Ἐμοὶ δὲ Ἐρατοσθένης ὁ
Κυρηναῖος πιστότερος ἄλλου ἔστω, ὅτι τῆς περιόδου πέρι ἔμελεν Ἐρατοσθένει.
2 Οὗτος ἀπὸ τοῦ ὄρεος τοῦ Ταύρου, ἵνα τοῦ Ἰνδοῦ αἱ πηγαὶ, παρ' αὐτὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἰόντι ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς, μυρίους σταδίους καὶ τρισχιλίους τὴν πλευρὴν λέγει
3 ἐπέχειν τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν. Ταύτῃσι δὲ ἀντίπορον πλευρὴν ποιέει τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄρεος παρὰ τὴν ἑῴην θάλασσαν, οὐκέτι ταύτῃ τῇ πλευρῇ ἴσην· ἀλλὰ ἄκρην γὰρ ἀνέχειν ἐπὶ μέγα εἴσω ἐς τὸ πέλαγος,

ἐς

8. τὰ δὲ πρὸς ἕω] *partes autem versus orientem non adiit Alexander, eas videlicet, quæ sunt ultra Hyphasin amnem.* Gronov.

9. τὰ μέχρι] *quæ usque ad Gangem* sunt.

Cap. III. 1. τῆς περιόδου πέρι] Ælian. Var. Hist. l. 3. c. 28. πινάκιον ἔχον γῆς περίοδον, *tabula Geographica.* Aristot. Rhet. 1, 4, 28. πρὸς μὲν τὴν νομοθεσίαν αἱ τῆς γῆς περίοδοι χρήσιμοι, *ad leges ferendas utiles sunt libri, quibus terrarum situs ac descriptiones continentur.* Ad quem locum Schraderus in Commentario plura hujus significatus exempla ex Aristotele collegit.

ἐς τρισχιλίους σταδίους μάλιστα ἀνα-
τείνουσαν τὴν ἄκρην· εἴη ἂν ὦν αὐτῷ ἡ
πλευρὴ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς ἕω, μυ-
ρίους καὶ ἑξακισχιλίους σταδίους ἐπέ-
χουσα· τοῦτο μὲν αὐτῷ πλάτος τῆς
Ἰνδῶν γῆς συμβαίνει. Μῆκος δὲ τὸ 4
ἀφ᾽ ἑσπέρης ἐπὶ ἕω, ἔστε μὲν ἐπὶ πό-
λιν Παλίμβοθρα, μεμετρημένον σχοί-
νοισι λέγει ἀναγράφειν (καὶ εἶναι γὰρ
ὁδὸν βασιληΐην) τοῦτο ἐπέχειν ἐς μυ-
ρίους σταδίους· τὰ δὲ ἐπέκεινα οὐκέτι
ὡσαύτως ἀτρεκέα. Φήμας δὲ ὅσοι ἀνέ- 5
γραψαν, ξὺν τῇ ἄκρῃ τῇ ἀνεχούσῃ ἐς
τὸ πέλαγος, ἐς μυρίους σταδίους μά-
λιστα ἐπέχειν λέγουσιν· εἶναι δὲ ἄνω
τὸ μῆκος τῆς Ἰνδῶν γῆς, σταδίων μά-
λιστα δισμυρίων. Κτησίης δὲ ὁ Κνί- 6
διος τὴν Ἰνδῶν γῆν ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀ-
σίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων. Ὁ δὲ Ὀνη-
σίκριτος τρίτην μοῖραν τῆς πάσης
Ἀσίης· Νέαρχος δὲ μηνῶν τεττάρων
ὁδὸν τὴν δι᾽ αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς Ἰν-
δῶν γῆς. Μεγασθένει δὲ, τὸ ἀπὸ ἀνα- 7

rum. Atque hæc quidem Indiæ latitudo illi colligitur. Longitudinem vero ab occidente in orientem usque ad urbem Palimbothra, dicit schœnis dimensum scribere. (esse enim viam regiam) eamque esse stadiorum X. M. ulteriora non amplius similiter certa esse. Quotquot vero communem opinionem in scribendo secuti sunt, cum promontorio in mare porrecto, X. M stadiorum continere dicunt: superius, esse longitudinem stadiorum XX. M. Ctesias Cnidius Indiam reliquæ Asiæ æqualem esse magnitudine affirmat: sed errat. Onesicritus vero eam tertiam partem ejusdem Asiæ esse perhibet. Nearchus quatuor mensium iter per ejusdem plana esse dicit. Me-

4. *σχοίνοισι*] Schœnus fuit mensuræ genus in metienda terrá apud Ægyptios, quale apud Persas parasangæ, apud Græcos stadium, apud Romanos lapis, apud nos milliare. Capiebat autem Schœnus, auctore quidem Herodoto lib. 2. sexaginta stadia. Plinius vero de hisipsis schœnis, quibus Eratosthenes usus est, scribit ita lib. 12. c. 14. *Schœnus patet, Eratosthenis ratione, stadia XL, hoc est, passuum quinque M: aliqui XXXII stadia singulis schœnis dedere.* Vid. Steph. Thes.

5. *ἄνω*] *superius*, a mari remotius. Indicatur mediterranea latitudo. Vid. Ind.

6. *οὐδὲν λέγων*] Hoc solebant de iis usurpare, qui falsa aut quæ nihil ad rem essent, loquerentur. Aristophanes Vespis *παῦε παῦ᾽, οὐδὲν λέγεις*, & alibi sæpe, & in Platone passim. Vide *Casauboni* Comment. in Theophr. Charact. cap. 8. Sic ipse Arrianus dissert. Epict. lib. 3. cap. 2. pag. 276. med. *οὐδὲν εἴρηκας, non recte dicis, erras, non est ita, ut dicis.*

Ὁ δὲ Ὀνησίκριτος] In Msstis legitur *οὐ δὲ Ὀνησ. Gronov.* Ut adeo neque Onesicriti sententia probetur. Vide *Blanckardum*, qui ex Strabon. lib. 15. hæc citat: *Ὀνησικρίτου δὲ τρίτον μέρος τῆς οἰκουμένης.* Ut adeo Onesicritus Indiam non dixerit esse tertiam partem Asiæ, uti quidem narrat Arrianus, sed totius orbis terrarum. Id quod & Plinius confirmat lib. 6. cap. 17. p. 75. l. 4. *Alexandri Magni comites scripserunt, Indiam tertiam partem esse terrarum omnium.*

δι᾽ αὐτοῦ τοῦ πεδίου] *per ipsum campum*, sive *etiam per campum.* Nam per montium anfractus si quis iter faceret, longiori tempore opus esset. Vide *Gronovium.*

Megasthenes vero Indiæ spatium ab oriente in occidentem latitudinem esse vult, quam alii longitudinem faciunt. Idem Megasthenes autor est, ubi brevissimum ejus spatium est, XVI. M stadiorum continere. A septentrione in meridiem (hæc autem illi longitudo est) distans, ubi angustissima est, XXII. M & CCC. stadiis. Flumina tot sunt in Indiâ, quot in reliquâ Asiâ: in his maximi sunt Ganges, & Indus, à quo & regio nomen accepit: uterque & Nilo Ægyptio & Istro Scythico, etiamsi in unum alveum confluerent, major est: at meâ sententiâ Acesines ipse Nilum & Istrum magnitudine superat, ubi Hydaspe, Hydraote & Hyphasi in suum alveum receptis, in Indum fertur. adeo ut ejus latitudo triginta stadia efficiat. Fortassis autem etiam alia multa majora flumina Indiam secant.

πολέων ἐς ἑσπέρην πλάτος ἐστὶ τῆς
Ἰνδῶν γῆς, ὅ, τι περ οἱ ἄλλοι μῆ-
κος ποιέουσι· καὶ λέγει Μεγασθέ-
νης, μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων σταδίων
εἶναι, ἵναπερ τὸ βραχύτατον αὐτοῦ.
8 Τὸ δὲ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίην,
τοῦτο δὲ αὐτῇ μῆκος γίγνεται, καὶ
ἐπέχει τριηκοσίους καὶ δισχιλίους
καὶ δισμυρίους, ἵναπερ τὸ στεινότα-
9 τον αὐτοῦ. Ποταμοὶ δὲ τοσοίδε εἰσὶν
ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, ὅσοι οὐδὲ ἐν τῇ πά-
σῃ Ἀσίῃ· μέγιστοι μὲν, ὁ Γάγγης
τε καὶ ὁ Ἰνδὸς, ὅτου καὶ ἡ γῆ ἐπώ-
νυμος· ἄμφω, τοῦ τε Νείλου τοῦ
Αἰγυπτίου καὶ τοῦ Ἴστρου τοῦ Σκυ-
θικοῦ, καὶ εἰ ἐς ταυτὸ συνέλθοι αὐ-
10 τοῖσι τὸ ὕδωρ, μέζονες· δοκέειν δὲ
ἔμοιγε, καὶ ὁ Ἀκεσίνης μέζων ἐστὶ
τοῦ τε Ἴστρου καὶ τοῦ Νείλου, ἵνα-
περ παραλαβὼν ἅμα τόν τε Ὑδά-
σπεα καὶ τὸν Ὑδραώτεα καὶ τὸν Ὕ-
φασιν, ἐμβάλλει ἐς τὸν Ἰνδὸν, ὡς
καὶ τριάκοντα αὐτῷ στάδια τὸ πλά-
τος ταύτῃ εἶναι· καὶ τυχὸν, καὶ ἄλ-
λοι πολλοὶ μέζονες ποταμοὶ ἐν τῇ
Ἰνδῶν γῇ ῥέουσιν.

IV.

8. *τοῦτο δὲ αὐτῇ μῆκος γίγνεται*] Inclusa erant hæc verba ab aliis parenthesi, quam ego non veritus sum delere, postulante ita particula *καὶ*, qua verba *γίγνεται* & *ἐπέχει* conjunguntur. Neque est, quod quenquam offendat repetitum illud *δὲ*, cum id familiare sit scriptori nostro. Ita infra 29, 9. *τὰ δὲ ἐν τῇσι σιαγόσι, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ὕφετρα.* Et 36, 6. *τὰ δὲ εὐπετέα τε καὶ κλάδους ἤδη ἑτοίμου ἐχόμενα, ταῦτα δὲ ἀφαιρεθέντα.* Differt. Epict. lib. 1. cap. 14. *ὁ δὲ καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν πεποιηκὼς καὶ περιάγων, μέρος ὄντ' αὐτοῦ μικρὸν ὡς πρὸς τὸ ὅλον, οὗτος δ' οὐ δύναται πάντων αἰσθάνεσθαι; Qui autem solum ipsum & fecit & circumducit, parvam suorum operum partem, si cum universo conferatur: is vero non potest animadvertere omnia?* Plura vide in Indice. Vertendum igitur: *A septentrione autem versus meridiem, ea illi quidem est longitudo, & extenditur* &c.

9. *ὅσοι οὐδὲ*] *quot ne quidem in universa* reliqua *Asia.*

10. *ταύτῃ*] *ibi*, ubi Acesines tot fluminibus auctus in Indum incurrit.

IV. Ἀλλ' οὐ μοι ἀτρεκὲς, 1
ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα Ὑφάσιος πο-
ταμοῦ ἰσχυρίσασθαι, ὅτι οὐ πρό-
σω τοῦ Ὑφάσιος ἦλθεν Ἀλέξαν-
δρος. Αὐτοῖν δὲ τοῖν μεγίστοιν πο- 2
ταμοῖν, τοῦ τε Γάγγεω καὶ τοῦ
Ἰνδοῦ, τὸν Γάγγεα μεγέθει πολύ
τι ὑπερφέρειν Μεγασθένης ἀνέ-
γραψεν, καὶ ὅσοι ἄλλοι μνήμην
τοῦ Γάγγεω ἔχουσιν· αὐτόν τε γὰρ 3
μέγαν ἀνίσχειν ἐκ τῶν πηγέων,
δέχεσθαί τε ἐς αὐτὸν, τόν τε Καϊ-
νὰν ποταμὸν, καὶ τὸν Ἐραννοβόαν,
καὶ τὸν Κοσσόανον, πάντας πλω-
τούς· ἔτι δὲ Σῶνόν τε ποταμὸν,
καὶ Σιττόκατιν, καὶ Σολόματιν·
καὶ τούτους πλωτούς. Ἐπὶ δὲ 4
Κονδοχάτην τε, καὶ Σάμβον, καὶ
Μάγωνα, καὶ Ἀγόρανιν, καὶ Ὤ-
μαλιν· ἐμβάλλουσι δὲ ἐς αὐτὸν
Κομμενάσης τε μέγας ποταμὸς
καὶ Κάκουθις καὶ Ἀνδώματις ἐξ
ἔθνεος Ἰνδικοῦ τοῦ Μανδιαδινῶν
ῥέων· καὶ ἐπὶ τούτοισιν, Ἄμυστις 5
παρὰ πόλιν Καταδούπην, καὶ
Ὀξύμαγις ἐπὶ Παζάλαις καλου-
μένοισι, καὶ Ἐρινέσης ἐν Μάθαις,
ἔθνει Ἰνδικῷ, ξυμβάλλει τῷ Γάγ-
γῃ. Τούτων λέγει Μεγασθένης 6
οὐδένα τοῦ Μαιάνδρου ἀποδέοντα,
ἵναπερ ναυσίπορος ὁ Μαίανδρος.
Εἶναι ὦν τὸ εὖρος τῷ Γάγγῃ, ἔνθα 7
περ αὐτὸς ἑωϋτοῦ στενώτατος, ἐς
ἑκατὸν σταδίους· πολλαχῇ δὲ καὶ

IV. Cæterum ultra Hyphasin amnem nihil explorati habeo, quod affirmare possim; neque enim ultra Hyphasin progressus est Alexander. Ex his vero duobus maximis fluviis Gange atque Indo, Megasthenes Gangem Indo longe majorem esse scribit. Idem sentiunt alii omnes qui Gangis mentionem in scriptis suis faciunt. Nam & grandem jam inde ab ipsis fontibus oriri, & alios complures fluvios, Cainam nimirum, Erannoboam, Cossoanum, Sonum, Sittocatim, & Solomatim, atque hos quidem navigabiles in se recipere. Præter hos, Condochatem, Sambum, Magonem, Agoranim, & Omalim. Feruntur etiam in eum Commenases grandis fluvius, & Cacuthis atque Andomatis ex Mandiadinis Indicâ gente fluens. ad hæc, Amystis juxta urbem Catadupam, & Oxymagis apud Pazalas, atque Erineses apud Mathas, Indiæ gentem, etiam in Gangem fluunt. Horum omnium fluviorum Megasthenes nullum Mæandro minorem qua maxime navigabilis Mæander est, esse asseverat. Verè autem patere Gangen, qua maxime angustus est, ad centum stadia; multis vero in locis stagnare, ita

Cap. IV. 7. Εἶναι ὦν] Ita Gronovius edidit ex Codice, quem vocat optimum, cum ante legeretur ἂν, quod cum spiritu leni fortasse scribendum fuerat ὧν pro οὖν, sensu non incommodo, si consentirent libri scripti.

ita ut ulterior terra conspici non possit, quâ parte humilis est, nullosque colles habet. In Indum autem illabitur Hydraotes quidem in Cambistholis: qui Hyphasin in Astrobis, Sarangem ex Meceis, Neudrum ex Attacenis in se recipiens, in Acesinem fluit. Hydaspes vero in Oxydracis Sinarum in se recipiens, in Arispis etiam in Acesinem fertur. Acesines apud Mallos cum Indo committitur: & vero Tutapus ingens fluvius in Acesinem exit. Quibus amnibus Acesines grandior factus, suumque victor nomen retinens, in Indum fertur. Cophen in Peucelaitide ducens secum Malamantum, Soastum, & Garœam amnes, & ipse se Indo miscet. Ultra hos Ptarenus & Saparnus, non multum inter se distantes, in Indum fluunt. Soamus quoque ex montanis Sabissæ fluens absque alte-

λιμνάζειν, ὡς μὴ ἄποπτον εἶναι τὴν πέραν χώρην, ἵναπερ χθαμαλή τέ ἐξι, καὶ οὐδαμῆ γηλόφοισιν ἀνεστη-
8 κυῖα. Τῷ δὲ Ἰνδῷ ἐς ταυτὸν ἔρχεται. Ὑδραώτης μὲν ἐν Καμβιστθόλοις, παρειληφὼς τόν τε Ὕφασιν ἐν Ἀστρόβαις, καὶ τὸν Σαράγγην ἐκ Μηκέων, καὶ τὸν Νεῦδρον ἐξ Ἀττακηνῶν,
9 ἐς Ἀκεσίνην ἐμβάλλει. Ὑδάσπης δὲ ἐν Ὀξυδράκαις ἄγων ἅμά οἱ τὸν Σίναρον, ἐν Ἀρίσπαις ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ καὶ αὐτος.
10 Ὁ δὲ Ἀκεσίνης ἐν Μαλλοῖς ξυμβάλλει τῷ Ἰνδῷ· καὶ Τούταπος δὲ μέγας ποταμὸς ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ. Τούτων ὁ Ἀκεσίνης ἐμπλησθεὶς, καὶ τῇ ἐπικλήσει ἐκνικήσας αὐτὸς τῷ ἑωϋτοῦ ἤδη ὀνόματι
11 ἐσβάλλει ἐς τὸν Ἰνδόν· Κωφὴν δὲ, ἐν Πευκελαΐτιδι ἅμά οἱ ἄγων Μαλάμαντόν τε καὶ Σόαστον, καὶ Γα-
12 ροίαν, ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἰνδόν. Καθύπερθεν δὲ τουτέων, Πτάρενος καὶ Σάπαρνος, οὐ πολὺ διέχοντες, ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν Ἰνδόν. Σόαμος δὲ,

8. Τῷ δὲ Ἰνδῷ ἐς ταυτὸν ἔρχεται.] *Indo autem idem evenit*, idem nempe quod Gangi accidit, cum uterque multos amnes in se recipiat. Quod post ἔρχεται punctum scribendum curarim, cum antehac cum sequentibus conjungeretur, quivis, puto, facile probabit, qui locum non plane obiter inspexerit. Neque enim ullo pacto Hydraotes illabi in Indum hic dici potest, cum idem mox dicatur in Acesinem fluere, qui Acesines postea cum Indo committatur. Non ergo Hydraotes ipse per se suoque nomine commiscetur Indo, sed aquas ejus Acesines interceptas secum in Indum defert. Vid. de exped. 6, 14, 8. Totus igitur locus ita interpretandus: *Indo autem idem accidit. Hydraotes quidem in Cambistholis, receptis in se & Hyphasi in Astrobis, & Sarange ex Meceis, & Neudro ex Attacenis, in Acesinem fluit.* Infra cap. 10, 8. simile exstat loquendi genus: τοῦτο μὲν Λακεδαιμονίοισιν ἐς ταυτὸ συμβαίνει καὶ Ἰνδοῖσιν. Et licet ἐς ταὐτὸν ἔρχεσθαι pro *concurrere, convenire eodem* usurpetur in dissert. Epict. lib. 1. cap. 12. p. 56. l. 28. *Insania & libertas* ἐς ταὐτὸν οὐκ ἔρχεται *non conveniunt*: hic tamen liquere puto aliam sententiam postulari.

δὲ, ἐκ τῆς ὀρεινῆς τῆς Σαβίσσα ῥέων, ἔρημος ἄλλου ποταμοῦ, ἐκδιδοῖ ἐς αὐτόν. Καὶ τουτέων τοὺς πολλοὺς Μεγασθένης λέγει, ὅτι πλωτοί εἰσιν.
13 Οὔκουν ἀπιστίην χρὴ ἔχειν ὑπέρ τε τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω, μηδὲ συμβλητοὺς εἶναι αὐτοῖσι τόν τε Ἴστρον καὶ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ.
14 Ἐς μέντοι τὸν Νεῖλον οὐδένα ποταμὸν ἐκδιδόντα ἴσμεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ διώρυχας τετμημένας κατὰ τὴν χώρην τὴν Αἰγυπτίην.
15 Ὁ δέ γε Ἴστρος, ὀλίγος μὲν ἀνίσχει ἀπὸ τῶν πηγέων· δέχεται δὲ πολλοὺς ποταμοὺς, ἀλλ' οὔτε πλήθει οὔτε μεγέθει ἴσους τοῖς Ἰνδῶν ποταμοῖσιν, οἳ ἐς τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγην ἐκδιδοῦσιν· πλωτοὺς δὲ δὴ καὶ κάρτα ὀλίγους, ὧν τοὺς μὲν αὐτὸς ἰδὼν οἶδα, τὸν Ἔνον τε, καὶ τὸν Σάον.
16 Ἔνος μὲν ἐν μεθορίῳ τῆς Νορίκων καὶ Ῥαιτῶν γῆς μίγνυται τῷ Ἴστρῳ· ὁ δὲ Σάος, κατὰ Παίονας. Ὁ δὲ χῶρος, ἵναπερ συμβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ, Ταυροῦνος καλέεται.
17 Ὅστις δὲ καὶ ἄλλον οἶδε ναυσίπορον τῶν ἐς τὸν Ἴστρον ἐκδιδόντων, ἀλλὰ οὐ πολλούς που οἶδε.

V. 1 Τὸ δὲ αἴτιον ὅστις ἐθέλει φράζειν τοῦ πλήθεός τε καὶ μεγέθεος τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, φραζέτω·

rius fluvii societate in eundem se ingerit. Horum plerosque Megasthenes navigabiles esse affirmat.
13 Nequaquam igitur incredibile fuerit, Istrum & Nilum si conjunctis in unum alveum aquis fluant, Indo vel Gangi comparari non posse.
14 Nam in Nilum nullum flumen illabi scimus, sed alios ex eo alveos per Ægyptum duci.
15 Ister vero exiguus à fontibus oritur: & multos quidem fluvios in se recipit, sed neque multitudine neque magnitudine Indicis fluminibus, qui in Indum & Gangem feruntur, pares; navigabiles tamen etiam valde paucos, ex quibus ipse Enum vidi ac Saum.
16 Atque Enus quidem in confinio Noricorum & Rhætorum Istro se immiscet: Saus autem, apud Pæonas. Locus vero is ubi hæc duo flumina inter se committuntur, Taurunus vocatur.
17 Siquis alium præterea fluvium navigabilem fluentem in Istrum norit, at non multos eos esse novit.

V. 1 Quisquis autem caussam multitudinis & magnitudinis horum Indiæ fluminum

12. τῆς Σαβίσσα ῥέων] Pro his, teste Gronovio, una voce habet MS. optimus τῆς Βησσαρέων.

16. Παίονας] Videtur scribendum Πάννονας, quos sane intelligit, etsi has appellationes sæpe misceri videamus & quisque noverit. *Gronov.*

ποταμοὶ] Saus nempe & Ister. Plinius lib. 3. c. 25. *Inde XLV. M. pass. Taurunum, ubi Danubio miscetur Saus.* Blanck.

17. ναυσίπορον] Plinius lib. 4. c. 11, p. 50. l. 35. ait *Istrum sexaginta amnes recipere, medio ferme numero eorum navigabili.*

num explicare velit, per me hoc illi integrum sit: mihi vero satis fuerit quæ de his accepi, conscripsisse. Namque & aliorum complurium fluminum nomina Megasthenes commemorat, quæ extra Gangem atque Indum feruntur in orientale & meridiale externum mare; ita ut LVIII in universum sint Indiæ fluvii, omnes navigabiles. Sed nec ipse Megasthenes mihi videtur multum Indiæ peragrasse: plus tamen certe quam qui cum Alexandro Philippi F. militarunt. Sandracotæ enim se adfuisse scribit, maximo Indorum regi; & Poro, qui vel Sandracota potentior fuit. Scribit itaque hic Megasthenes, neque Indos cum ullis hominibus bellum gessisse, neque ullos Indis bellum intulisse. Cæterum Sesostrim Ægyptium, magnâ Asiæ parte subactâ, quum in Europam usque cum exercitu processisset, retrocessisse, pedemque retulisse, Indathyrsim autem Scytham è Scythiâ profectum, multas Asiæ gentes debellasse: Ægyptum etiam victorem adiisse: ac Semiramidem quidem Assyriam tentasse exercitum in Indos ducere, sed mortem ejus consilia conatusque fregisse. Solum vero Alexandrum in Indos expeditionem fecisse. Atqui ante Alexandrum fama tenet Liberum

ἐμοὶ δὲ καὶ ταῦτα ὡς ἀκοὴ ἀνα-
2 γεγράφθω. Ἐπεὶ καὶ ἄλλων πολλῶν ποταμῶν οὐνόματα Μεγασθένης ἀνέγραψεν, οἳ ἔξω τοῦ Γάγγεώ τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἐκδιδοῦσιν ἐς τὸν ἑῷόν τε καὶ μεσημβρινὸν τὸν ἔξω πόντον· ὥστε τοὺς πάντας ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα λέγουσιν ὅτι εἰσὶν Ἰνδοὶ ποταμοὶ
3 ναυσίποροι πάντες. Ἀλλ' οὐδὲ Μεγασθένης πολλὴν δοκέει μοι ἐπελθεῖν τῆς Ἰνδῶν χώρης, πλήν γε ὅτι πλεῦνα ἢ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου ἐπελθόντες. Ξυγγενέσθαι γὰρ Σανδροκόττῳ λέγει, τῷ μεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν· καὶ Πώρῳ, ἔτι τούτου μέ-
4 ζονι. Οὗτος ὦν ὁ Μεγασθένης λέγει, οὔτε Ἰνδοὺς ἐπιστρατεῦσαι οὐδαμοῖσιν ἀνθρώποισιν, οὔτε Ἰν-
5 δοῖσιν ἄλλους ἀνθρώπους· ἀλλὰ Σέσωστριν μὲν τὸν Αἰγύπτιον, τῆς Ἀσίας καταστρεψάμενον τὴν πολλὴν, ἔστε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην σὺν στρατιῇ ἐλάσαντα, ὀπίσω
6 ἀπονοστῆσαι· Ἰνδάθυρσιν δὲ τὸν Σκύθεα ἐκ Σκυθίης ὁρμηθέντα, πολλὰ μὲν τῆς Ἀσίης ἔθνεα καταστρέψασθαι, ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὴν Αἰγυπτίων γῆν κρατέοντα·
7 Σεμίραμιν δὲ τὴν Ἀσσυρίην ἐπιχειρέειν μὲν στέλλεσθαι εἰς Ἰνδοὺς, ἀποθανεῖν δὲ πρὶν τέλος ἐπιθεῖναι τοῖσι βουλεύμασιν· ἀλλὰ Ἀλέξανδρον γὰρ στρατεῦσαι ἐπὶ Ἰνδοὺς μοῦ-

Cap. V. 2. Ἐπεὶ καὶ] *Praeterea etiam.* Ita inferius 15, 4. & de exped. Alex. 7, 2, 2. & 7, 18, 1.

μοῦνον. Καὶ πρὸ Ἀλεξάνδρου, Διο- 8
νύσου πέρι πολλὸς λόγος κατέχει,
ὡς καὶ τούτου στρατεύσαντος ἐς Ἰν-
δοὺς, καὶ καταστρεψαμένου Ἰνδούς.
Ἡρακλέους δὲ πέρι, οὐ πολλός.
Διονύσου μέν γε καὶ Νῦσσα πόλις 9
μνῆμα οὐ φαῦλον τῆς στρατηλα-
σίης, καὶ ὁ Μηρὸς τὸ ὄρος, καὶ ὁ
κισσὸς ὅτι ἐν τῷ ὄρει τούτῳ φύεται:
καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὑπὸ τυμπάνων τε
καὶ κυμβάλων στελλόμενοι ἐς τὰς
μάχας· καὶ ἐσθὴς αὐτοῖσι κατάστι-
κτος ἐοῦσα, κατάπερ τοῦ Διονύσου
τοῖσι βάκχοισιν· Ἡρακλέους δὲ οὐ 10
πολλὰ ὑπομνήματα. Ἀλλὰ τὴν
Ἄορνον γὰρ πέτρην, ἥντινα Ἀ-
λέξανδρος βίῃ ἐχειρώσατο, ὅτι Ἡ-
ρακλέης οὐ δυνατὸς ἐγένετο ἐξε-
λεῖν, Μακεδονικὸν δοκέει μοι τὸ
κόμπασμα, κατάπερ ὦν καὶ τὸν Πα-
ραπάμισον, Καύκασον ἐκάλεον Μα-
κεδόνες, οὐδέν τι προσήκοντα τοῦ-
τον τῷ Καυκάσῳ. Καί τι καὶ ἄν- 11
τρον ἐπιφρασθέντες ἐν Παραπαμι-
σάδῃσι, τοῦτο ἔφασαν ἐκεῖνο εἶναι
τοῦ Προμηθέως τοῦ Τιτῆνος τὸ ἄν-
τρον, ἐν ὅτῳ ἐκρέματο ἐπὶ τῇ κλο-
πῇ τοῦ πυρός. Καὶ δὴ καὶ ἐν Σί- 12
βαισιν, Ἰνδικῷ γένει, ὅτι δορὰς
ἀμπεχομένους εἶδον τοὺς Σίβας,
ἀπὸ τῆς Ἡρακλέους στρατηλασίης
ἔφασκον τοὺς ὑπολειφθέντας εἶναι
τοὺς Σίβας· καὶ γὰρ καὶ σκυτάλην
φορέουσί τε οἱ Σίβαι, καὶ τοῖς βου-
σὶν αὐτῶν ῥόπαλον ἐπικέκαυται·
καὶ τοῦτο ἐς μνήμην ἀνέφερον τοῦ

etiam Indos subegisse: de
Hercule, infirmior fama est.
At vero expeditionis à Li-
bero factæ non leve docu-
mentum est Nyssa urbs &
Meros mons, quodque he-
dera in hoc monte nasca-
tur: quod præterea Indi ipsi
tympana ac cymbala pul-
santes pugnas adeunt, item-
que veste distinctâ maculis,
Libero patri bacchantium
more, utantur. Herculis au-
tem non multa monimenta
extant. Cæterum quod A-
ornon petram, quam Alex-
ander vi cepit, Hercules
expugnare non potuerit,
Macedonica quædam ja-
ctantia mihi videtur: quem-
admodum & Parapamisum
montem Caucasum voca-
runt Macedones, quum ni-
hil cum Caucaso commune
habeat. Antrum quoque il-
lud quod apud Parapamisa-
das esse acceperant, Prome-
thei Titanis esse dixerunt,
in quo ille ob ignem furto
sublatum in crucem actus
fuerat. Apud Sibas quoque,
Indicam gentem, quod eos
pellibus amictos conspexe-
rant, ab Herculis expedi-
tione relictos esse Sibas dis-
serebant. Siquidem & cla-
vam gestant Sibæ, & bubus
clavæ notam inurunt: at-
que hoc ad memoriam cla-
væ Herculis retulerunt. Si
cui vero hæc credibilia vi-
den-

8. στρατεύσαντος] *bellasse contra Indos.*

dentur, alius certe hic Hercules fuerit quam aut Thebanus, aut Tyrius, aut Ægyptius, aut aliquis ex superiori regione non procul ab Indis habitatâ magnus rex.

VI. Atque hæc quidem per excessum hujus historiæ dicta sint, ne omnino credibilia videantur, quæ de iis qui ultra Hyphasin degunt nonnulli conscripserunt: nam ad Hyphasin amnem usque non sunt prorsus indigni fide qui expeditioni Alexandri interfuerunt. Siquidem etiam hoc Megasthenes de flumine quodam Indico, cui Silas nomen est, commemorat: fluere ex fonte ejusdem cum flumine nominis per regionem Silorum, qui etiam eandem, quam fons & fluvius, appellationem acceperunt. Ejus aquam ejuscemodi esse, ut nihil omnino sustinere possit, neque quicquam ei innatare, neque supernavigare, sed omnino in fundum demergi. ita reliquis omnibus hanc aquam magis evanidam atque aëream esse. Porro India per æstatem

13 ῥοπάλου τοῦ Ἡρακλέους. Εἰ δέ τῳ
πιστὰ ταῦτα, ἄλλος ἂν οὗτος Ἡρακλέης εἴη, οὐχ ὁ Θηβαῖος, ἢ ὁ Τύριος οὗτος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἤ τις καὶ κατὰ ἄνω χώρην οὐ πόῤῥω τῆς Ἰνδῶν γῆς ᾠκισμένην μέγας βασιλεύς.

1 VI. Ταῦτα μέν μοι ἐκβολὴ
ἔστω τοῦ λόγου, ἐς τὸ μὴ πιστὰ φαίνεσθαι, ὅσα ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα τοῦ
Ὑφάσιος ποταμοῦ Ἰνδῶν μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἔστε γὰρ ἐπὶ τὸν
Ὕφασιν, οἱ τῆς Ἀλεξάνδρου στρατηλασίης μετασχόντες, οὐ πάντη
2 ἄπιστοι εἰσίν. Ἐπεὶ καὶ τόδε λέγει
Μεγασθένης ὑπὲρ ποταμοῦ Ἰνδικοῦ, Σίλαν μὲν εἶναί οἱ οὔνομα,
ῥέειν δὲ ἀπὸ κρήνης ἐπωνύμου τοῦ
ποταμοῦ διὰ τῆς χώρης τῆς Σιλέων, καὶ τούτων ἐπωνύμων τοῦ πο-
3 ταμοῦ τε καὶ τῆς κρήνης· τὸ δὲ ὕ-
δωρ παρέχεσθαι τοιόνδε· οὐδὲν εἶναι ὅτῳ ἀντέχει τὸ ὕδωρ, οὔτέ τι νήχεσθαι ἐπ᾽ αὐτοῦ, οὔτέ τι ἐπιπλέειν, ἀλλὰ πάντα γὰρ ἐς βυσσὸν δύνειν· οὕτω τοι ἀμενηνότερον πάντων εἶναι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο καὶ ἠεροειδέστερον.
4 Ὕεται δὲ ἡ Ἰνδῶν γῆ τὸ θέρος, μά-
λιστα μὲν τὰ ὄρεα Παραπαμισός τε καὶ ὁ Ἠμωδὸς, καὶ τὸ Ἰμαϊκὸν ὄρος, καὶ ἀπὸ τουτέων μεγάλοι καὶ θολε-
ροὶ

13. ἄλλος ἂν οὗτος] Sententiam nequaquam recte expressit Latinus interpres, quæ hæc est: *alius hic Hercules fuerit, non Thebanus; vel Tyrius. Hercules hic fuerit, vel Ægyptius, vel aliquis etiam in superiore regione non procul ab Indis sita magnus rex.*

Cap. VI. 2. ἐπωνύμου τοῦ ποταμοῦ] Mſ. opt. τῷ ποταμῷ. *Gronov.*

4. Ὕεται δὲ] Theodor. Santvoort Differtat. de causa motus pag. 69. §. 138. *In omnibus partibus Zona torrida, per æstatem, sex hebdomadis, non quidem continuo, sed plusquam media temporis parte, pluvia modo major modo minor decidit.*

ρωὶ οἱ ποταμοὶ ῥέουσιν. Ὕεται δὲ 5
τοῦ θέρεος καὶ τὰ πεδία τῶν Ἰνδῶν,
ὥστε λιμνάζειν τὰ πολλὰ αὐτέων·
καὶ ἔφυγεν ἡ Ἀλεξάνδρου στρατιὴ
ἀπὸ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ μέ-
σου θέρεος, ὑπερβαλόντος τοῦ ὕ-
δατος εἰς τὰ πεδία· ὥστε ἀπὸ τῶν- 6
δε ἔξεστι τεκμηριοῦσθαι καὶ τοῦ
Νείλου τὸ πάθημα τοῦτο, ὅτι ἐοι-
κὸς εἶναι ὕεσθαι τὰ Αἰθιόπων ὄρεα
τοῦ θέρεος· καὶ ἀπ' ἐκείνων ἐμπι-
πλάμενον τὸν Νεῖλον ὑπερβάλ-
λειν ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν
τὴν Αἰγυπτίην, θολερὸς ὦν· καὶ 7
οὕτω ῥέει ἐν τῇδε τῇ ὥρῃ, ὡς οὔτε
ἂν ἀπὸ χιόνος τηκομένης ἔῤῥεεν,
οὔτε εἰ πρὸς τῶν ὥρῃ θέρεος πνεόν-
των ἐτησίων ἀνέμων ἀνεκόπτετό
οἱ τὸ ὕδωρ· ἄλλως τε οὐδὲ χιονό-
βατα εἴη ἂν τὰ Αἰθιόπων ὄρεα ὑπὸ
καύματος. Ὕεσθαι δὲ κατάπερ 8

pluviâ madet: præcipue vero
Parapamisus, & Emodus, at-
que Himacus mons, & ab his
magni ac turbulenti amnes
fluunt. Perfunduntur etiam
pluviâ æstate campi Indiæ,
ita ut plerique stagnent, fu-
gitque aliquando Alexandri
exercitus ab Acesine fluvio,
quum mediâ æstate ejus aqua
campos obrueret. Ex quibus
licet similem Nili naturam
colligere, quod verisimile sit
Æthiopum montes æstate
complui, atque iis pluviis
impletum Nilum limosum-
que factum superatis ripis Æ-
gyptum inundare: atque ita
quidem hac anni parte fluit,
ut neque nive liquatâ flueret,
neque si ab etesiis æstate spi-
rantibus inhiberetur ipsi a-
qua: alioqui ne nive quidem
conspersi essent præ calore
Æ-

6. *ὅτι ἐοικὸς εἶναι*] *ὅτι* sequente infinitivo. Vide not. ad 2, 16. 8.

θολερὸς ὤν] Hos nominativos cum antecedentibus non cohærere patet. Ad sequentia ergo sunt referendi. Et quid si dicamus *ὦν* scribendum esse Ionice pro *οὖν*, hoc sensu: *Turbidus igitur & ita fluit.* Quanquam & *ὢν* ferri potest per pleonasmum.

7. *πνεόντων ἐτησίων*] Eodem tempore quo etesiæ flare incipiunt, Nilus quam maxime intumescit. *Evagari* enim *incipit a solstitio, ac primo lente, deinde vehementius, quamdiu in leone sol est*, Plin. lib. 18. c. 18. init. Qua vero ratione ex turbida aqua ipsoque fluxu colligat Arrianus, Nilum incrementum suum ex nive liquefacta non habere, equidem non intelligo. Quod vero ait, neque etesiarum flatu Nilum augeri, id, puto, hanc habet sententiam: Licet etesiæ a septentrionibus orientes adversum teneant Nilo a meridie venienti, cursumque ejus morando videri queant aquam reddere copiosiorem: tamen amnem hunc tanta vi & mole agentem undas mare versus decurrere, quanta non posset, si ab etesiis reflantibus impediretur. Ita *Gregorius*, citatus a Budæo dixit, *ἀνακόψαι τὸ ῥεῦμα* pro *retro inhibere fluctum*. Quia igitur neque etesiis collectus Nilus, neque nivibus auctus exundat, cum præsertim ne quidem fortasse nix cadat in Æthiopiæ montibus propter calorem, caussa alia nulla relinquitur præter æstivas pluvias.

ἄλλως τε οὐδὲ] *præsertim cum ne quidem nive tecti sint fortasse Æthiopum montes præ calore.* Vel: *cum præterea ne quidem fortasse nive tecti sint.* Ita *ἄλλως τε* usurpatur 1, 15, 3. Et *ἂν* hic vim suam obtinet potentialem, uti & paulo post 9. *μάλιστα ἂν εἶεν*, & c. 10, 5. *τρίτος μὲν ἂν εἴη*.

Æthiopum montes. Pluvias vero pati quemadmodum India, nequaquam diſſentaneum rationi exiſtimaverim: nam & cæteris in rebus India haud diſſimilis Æthiopiæ eſt; & fluvii Indici, perinde ac Nilus Æthiopicus & Ægyptius, crocodilos gignunt, nonnulli & piſces ac balænas ejusdem generis ut Nilus, excepto equo fluviatili: ſed & hos etiam gignere Oneſicritus tradit. At ne facie quidem ac vultu multum inter ſe differunt Indi & Æthiopes. Certe qui ad auſtrum ventum vergunt Indi Æthiopibus magis ſimiles ſunt, nigrâ facie, & nigrâ comâ, ſed non æque ſimi, neque ita criſpo capillitio, ut Æthiopes: qui vero magis ad ſeptentrionem incolunt, Ægyptios potius corporis formâ referunt.

VII. Porro gentes Indicas centum duodeviginti in univerſum ſtatuit Megaſthenes. Ego vero multas quidem Indiæ gentes eſſe, cum Megaſthene ſenſerim: unde autem certi aliquid cognoverit, conjecturâ aſſequi non poſſum, quum exiguam quandam Indiæ partem peragrârit, neque omnes ejus gentes commercia inter ſe agitent. Olim quidem Indi paſtores

τὰ Ἰνδῶν, οὐκ ἔξω ἐστὶ τοῦ εἰκότος, ἐπεὶ καὶ τἆλλα ἡ Ἰνδῶν γῆ οὐκ ἀπέοικε τῆς Αἰθιοπίας· καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ Ἰνδοὶ, ὁμοίως τῷ Νείλῳ τῷ Αἰθιοπίῳ τε καὶ Αἰγυπτίῳ, κροκοδείλους τε φέρουσιν, ἔστιν δὲ οἳ αὐτῶν καὶ ἰχθύας, καὶ ἄλλα κήτεα ὅσα ὁ Νεῖλος, πλὴν ἵππου τοῦ ποταμίου· Ὀνησίκριτος δὲ καὶ τοὺς ἵππους τοὺς ποταμίους λέγει ὅτι φέρουσι.
9 Τῶν τε ἀνθρώπων αἱ ἰδέαι οὐ πάντη ἀπᾴδουσιν αἱ Ἰνδῶν τε καὶ Αἰθιόπων· οἱ μὲν πρὸς νότου ἀνέμου Ἰνδοὶ τοῖς Αἰθίοψι μᾶλλόν τι ἐοίκασι, μέλανές τε ἰδέσθαι εἰσὶ, καὶ ἡ κόμη αὐτοῖς μέλαινα· πλήν γε δὴ ὅτι σιμοὶ οὐχ ὡσαύτως, οὐδὲ οὐλόκρανοι ὡς Αἰθίοπες· οἱ δὲ βορειότεροι τούτων, κατ᾽ Αἰγυπτίους μάλιστα ἂν εἶεν τὰ σώματα.

1 VII. Ἔθνεα δὲ Ἰνδικὰ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τὰ ἅπαντα λέγει Μεγασθένης, δυοῖν δέοντα. Καὶ πολλὰ μὲν εἶναι ἔθνεα Ἰνδικὰ, καὶ αὐτὸς ξυμφέρομαι Μεγασθένει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς οὐκ ἔχω εἰκάσαι ὅπως ἐκμαθὼν ἀνέγραψεν, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῆς Ἰνδῶν γῆς ἐπελθὼν, οὐδὲ ἐπιμιξίης πᾶσι τοῖς γένεσιν ἐούσης ἐς ἀλλήλους·
2 Πάλαι μὲν δὴ νομάδας εἶναι Ἰνδοὺς,

Cap. VII. 2. *νομάδας*] *vagos*, neque certis ſedibus habitantes, ſed cum pecoribus paſcui cauſſa oberrantes. Differunt *νομέες* & *νομάδες*. Indicio eſt locus cap. 11, 11. ubi *νομέες paſtores* dicuntur eſſe *νομάδες vagabundi*. Recte interpres hoc ipſo capite 7. *ἀροτῆρας ἀντὶ νομάδων ποιῆσαι aratores ex erranibus feciſſe.*

δοὺς, κατάπερ Σκυθέων τοὺς οὐκ
ἀροτῆρας, οἳ ἐπὶ τῇσιν ἁμάξῃσι
πλανώμενοι, ἄλλοτε ἄλλην τῆς
Σκυθίης ἀμείβουσιν, οὔτε πόλιας
οἰκέοντες, οὔτε ἱερὰ θεῶν σέβοντες·
οὕτω μηδὲ Ἰνδοῖσι πόλιας 3
εἶναι, μηδὲ ἱερὰ θεῶν δεδομημένα·
ἀλλ' ἀμπέχεσθαι μὲν δορὰς θηρίων
ὅσων κατακαίνοιεν· σιτέεσθαι
δὲ τῶν δενδρέων τὸν φλοιόν· καλέεσθαι
δὲ τὰ δένδρεα ταῦτα τῇ
Ἰνδῶν φωνῇ Τάλα· καὶ φύεσθαι
ἐπ' αὐτῶν, κατάπερ τῶν φοινίκων
ἐπὶ τῇσι κορυφῇσιν, οἷά περ
τολύπας. Σιτέεσθαι δὲ καὶ τῶν 4
θηρίων ὅσα ἕλοιεν, ὠμοφαγέοντας,
πρὶν δὴ Διόνυσον ἐλθεῖν ἐς
τὴν χώρην τῶν Ἰνδῶν. Διόνυσον 5
δὲ ἐλθόντα, ὡς καρτερὸς ἐγένετο
Ἰνδῶν, πόλιάς τε οἰκῆσαι, καὶ
νόμους θέσθαι τῇσι πόλεσιν, οἴνου
τε δοτῆρα Ἰνδοῖς γενέσθαι,
κατάπερ Ἕλλησι, καὶ σπείρειν
διδάξαι τὴν γῆν, διδόντα αὐτὸν
σπέρματα· ἢ οὐκ ἐλάσαντος ταύ- 6
τῃ Τριπτολέμου, ὅτε περ ἐκ Δήμητρος
ἐστάλη σπείρειν τὴν γῆν
πᾶσαν· ἢ πρὸ Τριπτολέμου τὶς
οὗτος Διόνυσος ἐπελθὼν τὴν Ἰνδῶν
γῆν, σπέρματα σφίσιν ἔδωκε
καρποῦ τοῦ ἡμέρου· βόας τε ὑπ' 7
ἀρότρῳ ζεῦξαι Διόνυσον πρῶτον,

fuêre, quemadmodum & Scythæ qui arationem non exercent, sed in plaustris degentes incertis sedibus vagantur, neque urbes incolunt, neque templa deorum colunt. Ita neque Indis urbes sunt, neque templa diis exstructa, sed ferarum quas cædunt exuviis se vestiunt: arborum corticibus vescuntur; vocantur autem eorum linguâ eæ arbores Tala: innascuntur iis quemadmodum in summitatibus palmarum, veluti glomi lanarum carptarum. Vescebantur & feris quas venatu capiebant, crudis, priusquam Liber ad Indos venisset. Qui postquam venit, eosque devicit, urbes Indorum condidit, iisque leges sanxit: vini etiam usum Indis dedit, ut & Græcis. dato etiam semine, rationem serendi eos docuit: sive quod Triptolemus, quum à Cerere ad conserendam universam terram missus fuit, ad eam regionem non pervenerit; sive quod ante Triptolemum Liber iste aliquis ad Indos profectus mitium fructuum semina iis dederit. Primus etiam Liber boves aratro junxit, & plerosque Indorum ex

3. τολύπας] τολύπαι sunt *lana bene elaborata ac depexa, & ad 'nendum concinnata glomi*. Ut igitur in summitate palmarum arborum palmulæ nascuntur, quarum involucra prius quam fructus maturescat clauduntur, dein maturitate se recludunt: ita in lanigeris arboribus id quod lanam continet, compressum est, mox maturitate ruptum ostendit lanuginis pilas, ex quibus vestes conficiuntur. Ita *Blanckardus* ex Salmasii Plinian. Exercit. p. 297. uti arguit Gronovius.

[illegible] verum
[illegible] India
[illegible] rebus [illegible] est;
[illegible] Æthiopiæ ac
[illegible] Æthiopiis, proinde & Ægy-
[illegible] Indici, [illegible] & Ægy-
[illegible] gignunt,
Nilus Æthiopicus [illegible] habentes
[illegible] ut Nilus,
[illegible] : sed
[illegible] Oneſi-
[illegible] facie qui- 9
[illegible] inter
[illegible] & Æthio-
[illegible] auſtrum
[illegible] Indi Æthio-
[illegible] ſunt, ni-
[illegible] comâ, ſed
[illegible] neque ita
[illegible] ut Æthio-
[illegible] ad ſep-
[illegible] incolunt, Ægy-
[illegible] potiùs corporis formâ
[illegible]

VII. Porro gentes Indicas 1 [illegible] in uni-
[illegible] Megaſthenes.
Ego vero multas quidem In-
[illegible] gentes eſſe, cum Mega-
[illegible] unde autem
[illegible] cognoverit,
[illegible] aſſequi non poſ-
ſum, [illegible] exiguam quan-
dam [illegible] partem peragra-
rit, neque omnes ejus gentes
commercia inter ſe agitent.
Olim quidem Indi paſtores

[illegible]

δας, κατάπερ Σκυθέων τοὺς οὐκ
ἀροτῆρας, οἳ ἐπὶ τῇσιν ἁμάξῃσι
πλανώμενοι, ἄλλοτε ἄλλην τῆς
Σκυθίης ἀμείβουσιν, οὔτε πόληας
οἰκέοντες, οὔτε ἱερὰ θεῶν σέβοντες·
οὕτω μηδὲ Ἰνδοῖσι πόληας 3
εἶναι, μηδὲ ἱερὰ θεῶν δεδομημένα·
ἀλλ' ἀμπέχεσθαι μὲν δορὰς θηρίων
ὅσων κατακαίνοιεν· σιτέεσθαι
δὲ τῶν δενδρέων τὸν φλοιόν· καλέεσθαι
δὲ τὰ δένδρεα ταῦτα τῇ
Ἰνδῶν φωνῇ Τάλα· καὶ φύεσθαι
ἐπ' αὐτῶν, κατάπερ τῶν φοινίκων
ἐπὶ τῇσι κορυφῇσιν, οἷά περ
τολύπας. Σιτέεσθαι δὲ καὶ τῶν 4
θηρίων ὅσα ἕλοιεν, ὠμοφαγέοντας,
πρὶν δὴ Διόνυσον ἐλθεῖν ἐς
τὴν χώρην τῶν Ἰνδῶν. Διόνυσον 5
δὲ ἐλθόντα, ὡς καρτερὸς ἐγένετο
Ἰνδῶν, πόληάς τε οἰκίσαι, καὶ
νόμους θέσθαι τῇσι πόλεσιν, οἴνου
τε δοτῆρα Ἰνδοῖς γενέσθαι,
κατάπερ Ἕλλησι, καὶ σπείρειν
διδάξαι τὴν γῆν, διδόντα αὐτὸν
σπέρματα· ἢ οὐκ ἐλάσαντος ταύτῃ 6
Τριπτολέμου, ὅτε περ ἐκ Δήμητρος
ἐστάλη σπείρειν τὴν γῆν
πᾶσαν· ἢ πρὸ Τριπτολέμου τις
οὗτος Διόνυσος ἐπελθὼν τὴν Ἰνδῶν
γῆν, σπέρματα σφίσιν ἔδωκε
καρποῦ τοῦ ἡμέρου· βόας τε ὑπ' 7
ἀρότρῳ ζεῦξαι Διόνυσον πρῶτον,

fuère, quem[illegible]
Scythæ qu[illegible]
exercent, [illegible]
gentes [illegible]
gantur, [illegible]
sunt, ne[illegible]
colunt. [illegible]
bes sunt, [illegible]
exstructa, [illegible]
cædunt [illegible]
arborum [illegible]
tur; vocantur autem [illegible]
lingua ea arbores [illegible]
nascuntur in [illegible]
dum in summita[illegible]
rum, velut glomi [illegible]
carptarum. [illegible]
feris quas venati [illegible]
crudis, priusquam [illegible]
Indos venisset [illegible]
venit, eosque devicit [illegible]
Indorum condidit, [illegible]
ges sanxit; vini [illegible]
Indis dedit, ut [illegible]
dato etiam [illegible]
serendi [illegible]
Triptolemus, [illegible]
ad conserendam universam
terram missus fuit, [illegible]
regionem non [illegible]
sive quod ante Triptolemum
Liber iste aliquis [illegible]
profectus [illegible]
semina iis dedit. [illegible]
tiam Liber [illegible]
xit, & ple[illegible]

3. τολύπας] τολύπαι sunt *lanæ bene elaboratæ ac* [illegible] *glomi*. Ut igitur in summitate palmarum [illegible] [illegible], quarum involucra prius quam fructus [illegible] summitate se recludunt: ita in lanigeris arboribus [illegible] compressum est, mox maturitate ruptum [illegible] vestes conficiuntur. Ita *Blanckardus* ex *Salmasii* [illegible] [illegible] Gronovius.

ex erronibus aratores fecit, martiisque armis armavit: & cultum cum aliorum deorum, tum sui ipsius docuit, quem cymbalorum & tympanorum pulsu fieri jussit. Saltationem etiam satyricam induxit, quam Græci Cordaca vocant. Ad hæc comam deo nutrire, mitram gerere, unguentisque uti ostendit: adeo ut ad Alexandri usque tempora cum cymbalis & tympanis prælia inierint.

VIII. Discedens vero ex India Liber rebus ita constitutis, regem Indis præfecit Spartembam, unum ex amicis, rerum Bacchicarum peritissimum. Quo mortuo, ad Budyam ejus filium regnum transiit. Et Spartembas quidem annos LII Indis regnavit: Budyas non plus XX. Hujus filius Cradeyas in regnum successit: atque exinde per multam ætatem regnum à patribus in filios per manus est traditum. Si vero regem absque liberis decedere contingeret, delectu habito sibi reges creabant. Herculem porro, quem ad Indos pervenisse fama est, terrigenam ipsi

καὶ ἀροτῆρας ἀντὶ νομάδων ποιῆσαι
Ἰνδῶν τοὺς πολλοὺς, καὶ ὁπλίσαι
8 ὅπλοισι τοῖσιν ἀρηΐοισι. Καὶ θεοὺς
σέβειν ὅτι ἐδίδαξε Διόνυσος ἄλλους
τε, καὶ μάλιςα δὴ ἑωυτὸν, κυμβα-
λίζοντας καὶ τυμπανίζοντας· καὶ
ὄρχησιν δὲ ἐκδιδάξαι τὴν σατυρικὴν,
τὸν κόρδακα παρ' Ἕλλησι καλούμε-
9 νον· καὶ κομᾷν Ἰνδοὺς τῷ θεῷ, μι-
τρηφορέειν τε ἀναδέξαι, καὶ μύρων
ἀλοιφὰς ἐκδιδάξαι, ὥςτε καὶ ἐς
Ἀλέξανδρον ἔτι ὑπὸ κυμβάλων τε
καὶ τυμπάνων ἐς τὰς μάχας Ἰνδοὺς
καθίςασθαι.

1 VIII. Ἀπιόντα δὲ ἐκ τῆς Ἰνδῶν
γῆς, ὡς οἱ ταῦτα κεκοσμέατο, κα-
ταςῆσαι βασιλέα τῆς χώρης Σπαρ-
τέμβαν, τῶν ἑταίρων ἕνα, τὸν βακ-
χωδέςατον· τελευτήσαντος δὲ Σπαρ-
τέμβα, τὴν βασιληΐην ἐκδέξασθαι
2 Βουδύαν τὸν τούτου παῖδα· καὶ τὸν
μὲν πεντήκοντα καὶ δύο ἔτεα βασι-
λεῦσαι Ἰνδῶν, τὸν πατέρα· τὸν δὲ
παῖδα, εἴκοσιν ἔτεα· καὶ τούτου
παῖδα ἐκδέξασθαι τὴν βασιληΐην
3 Κραδεύαν· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε, τὸ πο-
λὺ μὲν κατὰ γένος ἀμείβειν τὴν βα-
σιληΐην, παῖδα παρὰ πατρὸς ἐκδε-
χόμενον· εἰ δὲ ἐκλείποι τὸ γένος,
οὕτω δὴ ἀριςίνδην καθίςασθαι Ἰνδοῖσι
4 βασιλέας. Ἡρακλέα δὲ, ὅντινα ἐς
Ἰνδοὺς ἀφικέσθαι λόγος κατέχει,
παρ' αὐτοῖσιν Ἰνδοῖσι γηγενέα λέ-
γεσθαι.

Cap. VIII. 3. κατὰ γένος] Ita Polyb. lib. 4. cap. 1. αὐτοὺς ἀπὸ μὲν τούτων βασιλευθῆναι κατὰ γένος εἰς Ὤγυγον. *Achæos paruisse regibus ex bono genere continua successione ad Ogygum usque.* & lib. 6. cap. 5. p. 634. l. 8. a f. ἐκ διαδοχῆς καὶ κατὰ γένος τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνοντες, *qui ex successione generis regna suscipiebant.*

γεσθαι. Τοῦτον τὸν Ἡρακλέα μά- 5
λιστα πρὸς Σουρασηνῶν γεραίρεσθαι,
Ἰνδικοῦ ἔθνεος, ἵνα δύο πόλιες με-
γάλαι, Μέθορά τε καὶ Κλεισόβορα,
καὶ ποταμὸς Ἰωβάρης πλωτὸς διαῤ-
ῥεῖ τὴν χώρην αὐτῶν. Τὴν σκευὴν δὲ 6
οὗτος ὁ Ἡρακλέης ἥντινα ἐφόρεε,
Μεγασθένης λέγει ὅτι ὁμοίην τῷ
Θηβαίῳ Ἡρακλεῖ, ὡς αὐτοὶ Ἰνδοὶ
ἀπηγέονται· καὶ τούτῳ ἄρσενας μὲν
παῖδας πολλοὺς κάρτα γενέσθαι ἐν
τῇ Ἰνδῶν γῇ (πολλῇσι γὰρ δὴ γυ-
ναιξὶν ἐς γάμον ἐλθεῖν καὶ τοῦτον
τὸν Ἡρακλέα) θυγατέρα δὲ μουνο-
γενέην· οὔνομα δὲ εἶναι τῇ παιδὶ 7
Πανδαίην· καὶ τὴν χώρην ἵνα τε ἐγέ-
νετο, καὶ ἧστινος ἐπέτρεψεν αὐτὴν
ἄρχειν Ἡρακλέης, Πανδαίην, τῆς
παιδὸς ἐπώνυμον· καὶ ταύτῃ ἐλέ-
φαντας μὲν γενέσθαι ἐκ τοῦ πατρὸς
ἐς πεντακοσίους, ἵππον δὲ ἐς τετρα-
κισχιλίην, πεζῶν δὲ ἐς τὰς τρεῖς καὶ
δέκα μυριάδας. Καὶ τάδε μετεξέτε- 8
ροι Ἰνδῶν περὶ Ἡρακλέους λέγου-
σιν· ἐπελθόντα αὐτὸν πᾶσαν γῆν
καὶ θάλασσαν, καὶ καθήραντα ὅ,
τι περ κακὸν, κίναιδος ἐξευρεῖν ἐν
τῇ θαλάσσῃ κόσμον γυναικήϊον· ὅν- 9

5 Indi vocant. atque hic à Surasenis Indicâ gente præcipue colitur, qui quidem duas magnas urbes habe[illegible], Methoram & Cliſoboram. Jobares fluvius
6 navigabilis per eorum regionem fluit. Hic Hercules; ut autor eſt Megaſthenes, eodem cultu corporis quo Thebanus Hercules utebatur, quod & Indi narrant; multosque admodum ei liberos mares in India fuiſſe: (multas enim uxores habuiſſe etiam
7 hunc Herculem) filiam vero unicam, nomine Pandæam: regionem quoque in quâ nata eſt, & cujus imperio eam præfecit Hercules, Pandæam à filiæ nomine appellatam: eamque poſſediſſe ab patre elephantos D. equites ad IIII M. pedites circiter C XXX
8 M. Sunt & Indi, qui hoc etiam de Hercule narrent. Quum univerſam terram ac mare peragraſſet, & quidquid erat mali ſuſtu-
9 liſſet, cinædos, ornatum quen-

6. ὡς αὐτοὶ Ἰνδοὶ] Ab ipſis Indis hoc accepiſſe ait Megaſthenem.
8. καθήραντα] Idem Arrian. diſſert. Epict. lib. 1. cap. 6. pag. 29. lin. 4. τί οἴει ὅτι Ἡρακλῆς ἂν ἀπέβη, εἰ μὴ λέων τοιοῦτος ἐγένετο, καὶ ὕδρα, καὶ ἔλαφος, καὶ σῦς, καὶ ἄδικοί τινες ἄνθρωποι καὶ θηριώδεις, οὓς ἐκεῖνος ἐξήλαυνε καὶ ἐκάθαιρε; *In quem virum evaſurum fuiſſe putas Herculem, niſi leo talis extitiſſet, & hydra, & cervus & aper, & injuſti quidam homines & feri, quos ille expulit & expurgavit?* Et lib. 2. cap. 16. p. 201. ſub fin. περιῄει καθαίρων ἀδικίαν καὶ ἀνομίαν. ἀλλ' οὐκ εἶ Ἡρακλῆς, καὶ οὐ δύνασαι καθαίρειν τὰ ἀλλότρια κακά. *Circumibat ut injuriam & iniquitatem expurgaret. At non es Hercules, nec aliena mala purgare potes?* Item lib. 3. cap. 24. & cap. 26. p. 401. ſub fin. dicitur καθαρτὴς ἀνομίας καὶ ἀδικίας, εἰσαγωγεὺς δὲ δικαιοσύνης καὶ ὁσιότητος, *repurgator iniquitatis & injuriarum, introductor autem juſtitiæ & ſanctitatis.*

quendam muliebrem, in mari reperisse. quem etiam in hunc diem qui merces ab Indis magno studio emptas ad nos adferunt, inde portant: sed & quotquot apud Græcos olim & nunc apud Romanos ditiores sunt, majore adhuc studio emunt margaritam marinam, ita Indorum linguâ dictam. Herculem enim eum ornatum admiratum, margaritas hujus generis ex universo mari versus Indiam colligi jussisse, quibus filia ejus ornaretur. Megasthenes concham hujus margaritæ retibus capi scribit; versari autem circa eam agmen multarum concharum, veluti apum examen. Regem enim suum etiam aut reginam margaritas habere, ut apes: ac si forte contingat regem capi, reliquum etiam margaritarum examen celeriter ab eodem circumcingi: si vero rex piscatores evadat, ne reliquas quidem conchas capi posse. Earum carnes Indos ubi eas ceperint putrescere sinere: osse ad ornatum uti. Esse au-

τινα καὶ εἰς τοῦτο ἔτι οἵ τε ἐξ Ἰν-
δῶν τῆς χώρης τὰ ἀγώγιμα παρ' ἡ-
μέας ἀγινέοντες σπουδῇ ὠνεόμενοι
ἐκκομίζουσι· καὶ Ἑλλήνων δὲ πά-
λαι καὶ Ῥωμαίων νῦν ὅσοι πολυ-
κτέανοι καὶ εὐδαίμονες, μέζονι ἔτι
σπουδῇ ὠνέονται τὸν μαργαρίτην δὴ
τὸν θαλάσσιον, οὕτω τῇ Ἰνδῶν γλώσ-
10 σῃ καλεόμενον· τὸν γὰρ Ἡρακλέα,
ὡς καλόν οἱ ἐφάνη τὸ φόρημα, ἐκ
πάσης τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἰνδῶν
γῆν συναγινέειν τὸν μαργαρίτην δὴ
τοῦτον, τῇ θυγατρὶ τῇ ἑωϋτοῦ εἶναι
11 κόσμον. Καὶ λέγει Μεγασθένης,
θηρεύεσθαι τὴν κόγχην αὐτοῦ δι-
κτύοισι; νέμεσθαι δ' ἐν τῇ θαλάσσῃ
κατ' αὐτὴν πολλὰς κόγχας, καθά-
περ τὰς μελίσσας· καὶ εἶναι γὰρ καὶ
τοῖσι μαργαρίτῃσι βασιλέα, ἢ βα-
12 σίλισσαν, ὡς τῇσι μελίσσῃσι. Καὶ
ὅςτις μὲν ἐκεῖνον κατ' ἐπιτυχίην συλ-
λάβοι, τοῦτον δὲ εὐπετέως περι-
βάλλειν καὶ τὸ ἄλλο σμῆνος τῶν
μαργαριτῶν· εἰ δὲ διαφύγοι σφᾶς
ὁ βασιλεὺς, τούτῳ δὲ οὐκέτι θηρα-
τοὺς εἶναι τοὺς ἄλλους· τοὺς ἁλόν-
τας δὲ περιορᾷν κατασαπῆναι σφίσι
τὴν σάρκα, τῷ δὲ ὀςέῳ ἐς κόσμον
13 χρῆσθαι. Καὶ εἶναι γὰρ καὶ παρ' Ἰν-
δοῖσι τὸν μαργαρίτην τριςάσιον κα-

τὰ

9. ὅντινα καὶ εἰς τοῦτο] *quem etiam in hunc diem, qui merces ex India ad nos adferunt, magno studio ementes exportant.* Non quasvis merces, sed hoc margaritæ genus a mercatoribus diligenter emi dicit.

11. κατ' αὐτὴν] Opt. κατ' αὐτὸ scil. κίναιδος.

12. τούτῳ] Enallage numeri, præcedit enim pluralis σφᾶς, vel intelligendus dominus illius piscatus, sive is, qui piscatui præest.

13. καὶ παρ' Ἰνδοῖσι] *etiam apud Indos.* Ut intelligatur, multo carius eam æstimari apud alios.

τὰ τιμὴν πρὸς χρυσίον τὸ ἄπε-
φθον, καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ
ὀρυσσόμενον.

IX. Ἐν δὲ τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἵνα 1
ἐβασίλευσεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἡρα-
κλέους, τὰς μὲν γυναῖκας ἑπταε-
τεῖς ἐούσας, ἐς ὥρην γάμου ἰέναι,
τοὺς δὲ ἄνδρας τεσσαράκοντα ἔτεα
τὰ πλεῖστα βιώσκεσθαι. Καὶ ὑπὲρ 2
τούτου λεγόμενον λόγον εἶναι παρ'
Ἰνδοῖσιν· Ἡρακλέα, ὀψιγόνου οἱ
γενομένης τῆς παιδὸς, ἐπεί τε δὴ
ἐγγὺς ἔμαθεν ἑαυτῷ ἐοῦσαν τὴν τε-
λευτὴν, οὐκ ἔχοντα ὅτῳ ἀνδρὶ ἐκδῷ
τὴν παῖδα ἑωϋτοῦ ἐπαξίῳ, αὐτὸν
μιγῆναι τῇ παιδὶ ἑπταέτεϊ ἐούσῃ,
ὡς γένος ἐξ οὗ τε κἀκείνης ὑπολεί-
πεσθαι Ἰνδῶν βασιλέας. Ποιῆσαι 3
ὦν αὐτὴν Ἡρακλέα ὡραίην γάμου·
καὶ ἐκ τοῦδε ἅπαν τὸ γένος τοῦτο
ὅτου ἡ Πανδαίη ἐπῆρξε, ταυτὸ τοῦ-
το γέρας ἔχειν παρὰ Ἡρακλέους.
Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, εἴπερ ὦν τὰ ἐς το- 4
σόνδε ἄτοπα Ἡρακλέης οἷός τε ἦν
ἐξεργάζεσθαι, καὶ αὐτὸν ἀποφῆ-
ναι μακροβιώτερον, ὡς ὡραίῃ μι-
γῆναι τῇ παιδί. Ἀλλὰ γὰρ εἰ 5
ταῦτα ὑπὲρ τῆς ὥρης τῶν ταύτῃ

tem margaritas, quæ contra triplum aurum obryzum, atque id etiam in Indiâ effossum, veneant.

IX. Ad hæc in his regionibus quibus Herculis filia imperitavit, fœminas ubi ad septimum ætatis annum pervenerint, viro maturas nubere: viros XL summum annos vivere. Atque hac de re hujuscemodi sermonem apud Indos jactari: Quum Herculi jam seni hæc filia nata esset, neque procul abesse vitæ suæ finem suspicaretur, nec inveniret virum tali sponsâ dignum, ipsum cum filiâ septem annos natâ coiisse, ut sobolem ex se & illâ sufficeret reges Indiæ. Herculem itaque illam nubilem fecisse. atque exinde universam eam gentem cui Pandæa imperavit idipsum beneficii ab Hercule accepisse. Mea vero sententia est: si Hercules par erat rei adeo absurdæ perpetrandæ, diuturnioris etiam se ipsum vitæ facturum fuisse; ut cum filiâ maturâ rem habere posset. Si enim illa de puellarum

χρυσίον τὸ ἄπεφθον] Hoc Suidas interpretatur sæpius coctum, ut sit obryzum sive purissimum. Salmasius contra in Exercit. Plin. pag. 1124. contendit, per *χρυσίον ἄπεφθον* non obryzum intelligi, aut sæpius coctum, sed quod absque igne perfectum in massa reperitur, *ἄπυρον* aliis vocatum, sive non coctum. Confer *Blanckardum.*

CAP. IX. 4. *τὰ ἐς τοσόνδε ἄτοπα*] *rem adeo absurdam, adeo incredibilem, adeo miram* (vide Indicem) dicit de facto illo Herculis, septennes puellas viripotentes reddentis. Argumentaturque ex loco parium ita: si nubiles facere puellas Hercules potuit, etiam vitam sibi producere potuisset.

5. *Ἀλλὰ γὰρ εἰ ταῦτα*] *Quodsi tamen hæc de puellarum istius loci maturitate vera sunt, eodem mihi spectare videntur, quo etiam* spectat illud *de virorum*

rum ad nuptias maturitate vera sunt, eodem mihi spectare videtur, quod de virorum ætate dicitur, quod qui quam longissime vivunt quadragesimum annum non excedant. Quibus enim senectus tanto celerius advenit, iis simul & mors omnino, & vigor ætatis, proportione quadam ad finem vitæ habitâ, citius accedat necesse est: ita ut viri triginta annos nati, jam ad primam illam viridem senectam pervenisse dicendi sint: & qui xx, juventutis: qui xv, adolescentiæ terminos excessisse, & fœminis eadem ratione maturitas ad nuptias septimo anno contingat: quippe & fructus in eâ regione citius quam in aliâ ullâ maturescere, citiusque interire idem Megasthenes scribit. A Baccho quidem ad Sandrocotum Indi reges numerabant CLIII, annos vero VI.MXLII. Ex his vero omnibus ter tantum libertate usi fuerant. * deinde per annos CCC, iterum per annos CXX. Bacchum etiam Indi

παίδων ἀτρεκέα ἐςὶν, ἐς ταυτὸν φέ-
ρειν δοκεῖ ἔμοιγε ἐςὶ, τι περ καὶ ὑ-
πὲρ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἡλικίης ὅτι τεσ-
σαρακοντούτεες ἀποθνήσκουσιν οἱ
6 πρεσβύτατοι αὐτῶν. Οἷς γὰρ τό,
τε γῆρας τοσῷδε ταχύτερον ἐπέρχε-
ται, καὶ ὁ θάνατος ὁμοῦ τῷ γήρᾳ
πάντως που καὶ ἡ ἀκμὴ πρὸς λόγον
7 τοῦ τέλεος ταχυτέρη ἐπανθέει· ὥςτε
τριακοντούτεες μὲν ὠμογέροντες ἂν
που εἶεν αὐτοῖσιν οἱ ἄνδρες, εἴκοσι
δὲ ἔτεα γεγονότες οἱ ἔξω ἥβης νεα-
νίσκοι· ἡ δὲ ἀκροτάτη ἥβη, ἀμφὶ
τὰ πεντεκαίδεκα ἔτεα· καὶ τῇσι γυ-
ναιξὶν ὥρη τοῦ γάμου κατὰ λόγον
ἂν οὕτω ἐς τὰ ἑπτὰ ἔτεα συμβαί-
8 νοι. Καὶ γὰρ τοὺς καρποὺς ἐν ταύ-
τῃ τῇ χώρῃ πεπαίνεσθαί τε ταχύ-
τερον μὲν τῆς ἄλλης, αὐτὸς οὗτος
Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ φθίνειν
9 ταχύτερον. Ἀπὸ μὲν δὴ Διονύσου
βασιλέας ἠρίθμεον Ἰνδοὶ ἐς Σανδρό-
κοτον τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ ἑ-
κατόν· ἔτεα δὲ, δύο καὶ τεσσαρά-
κοντα καὶ ἑξακισχίλια· ἐν δὲ τού-
τοισι τρὶς τὸ πᾶν εἰς ἐλευθερίην *
* τὴν δὲ, καὶ ἐς τριακόσια· τὴν δὲ,
10 εἴκοσί τε ἐτέων καὶ ἑκατόν· πρεσ-
βύτερόν τε Διόνυσον Ἡρακλέους δέ-
κα

rorum ætate. Eadem ratio est maturitatis puellarum & ætatis virorum. Quibus enim tam breve est vitæ spatium, eos necesse est citius ad vigorem ætatis pervenire Quod in brutis, maxime insectis videre licet, quorum nonnulla eadem æstate & generantur & ova pariunt, & quasi senio confecta intereunt.

9. Ἀπὸ μὲν Διονύσου] Paulo aliter Plinius lib. 6. c. 17. p. 75. l. 5. *Colliguntur a Libero patre ad Alexandrum Magnum reges eorum CLIII. annis quinque mill. CCCCII. adjiciunt & menses tres.*

τὴν δὲ] Videtur hic aliquid deesse, nec a libris, aut ingenio præsidium *Blancard.*

δέκα καὶ πέντε γενεῇσιν Ἰνδοὶ λέγουσιν· ἄλλον δὲ οὐδένα ἐμβαλεῖν ἐς γῆν τὴν Ἰνδῶν ἐπὶ πολέμῳ· οὐδὲ Κῦρον τὸν Καμβύσεω, καίτοι ἐπὶ Σκύθας ἐλάσαντα, καὶ τἄλλα πολυπραγμονέστατον δὴ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίην βασιλέων γενόμενον τὸν Κῦρον.
11 Ἀλλὰ Ἀλέξανδρον γὰρ ἐλθεῖν τε καὶ κρατῆσαι πάντων τοῖς ὅπλοις, ὅσους γε δὴ ἐπῆλθε· καὶ ἂν καὶ πάντων κρατῆσαι, εἰ ἡ στρατιὴ ἤθελεν.
12 Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ Ἰνδῶν τινα ἔξω τῆς οἰκείης σταλῆναι ἐπὶ πολέμῳ, διὰ δικαιότητα.

X. Λέγεται δὲ καὶ τάδε,
1 μνημεῖα ὅτι Ἰνδοὶ τοῖς τελευτήσασιν οὐ ποιέουσιν, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἱκανὰς ἐς μνήμην τίθενται τοῖσιν ἀποθανοῦσι, καὶ τὰς ᾠδὰς αἳ αὐτοῖσιν ἐπᾴδονται.
2 Πόλεων δὲ καὶ ἀριθμὸν οὐκ εἶναι ἂν ἀτρεκὲς ἀναγράψαι τῶν Ἰνδικῶν, ὑπὸ πλήθεος·

Hercule antiquiorem esse dicunt xv sæculis: nullumque alium belli inferendi caussâ fines suos ingressum: neque Cyrum Cambysis filium, quamvis is adversus Scythas exercitum duxerit, & (quantum ad alias res attinet) multa præclare
11 gesserit. Alexandrum vero in eas regiones venisse, omnesque armis subegisse ad quas pervenerit: ac cæteros omnes subacturum fuisse, nisi exercitus ulterius progredi recusasset.
12 Sed neque Indorum quemquam domo ad bellum missum esse, ne injusti viderentur.

1 X. Feruntur etiam hæc: Non concedere Indos monimenta mortuis; virtutes enim virorum ad perpetuandam post mortem memoriam sufficere existimant, & carmina atque odas quibus eorum virtutes
2 decantant. Urbium etiam Indicarum numerum præ multitudine compertum non esse: eas

10. πέντε γενεῇσιν] *quinque ætatibus*, ut Curtius loquitur 8, 6, 6. Ætas autem paulo plus triginta annorum spatio circumscribitur, uti ex Herodiano lib. 3. p. 527. l. 22. apparet, qui tribus γενεαῖς compleri dicit centum annos sive seculum. In loco tamen Curtii, quem modo citavi, contendit Raderus ætates accipiendas esse pro singulorum regum temporibus, quibus regno præfuerunt. Quod quam vere dictum sit, viderint alii. Mihi quidem nondum fit verosimile.

καὶ τἄλλα πολυπραγμονέστατον] *& alioqui plurima molitus sit inter reges Asiæ.* Nullum ait omnium Asiæ regum plura suscepisse bella, quam Cyrum. Notat autem istud verbum simul nimiam quandam rerum gerendarum cupiditatem, etiam nihil ad se pertinentium.

12. οὐ μὲν δὴ οὐδὲ] *Sed neque Indorum quemquam extra patriam profectum esse ad bellum, pr pter justitiam.* Propterea quod justi essent Indi, neque aliena appeterent, bellis externis abstinuerunt, neque cujusquam regionem invaserunt. Particula οὐδὲ respectum habet ad superiora, quod neque Indis alii, neque aliis Indi bellum intulerint. Plin. lib. 6. cap. 17. p. 75. l. 5. *Indi prope gentium soli nunquam emigravere finibus suis.*

Cap. X. 2. ὑπὸ πλήθεος] Plin. loc. cit. *Alexandri Magni comites in eo tractu Indiæ quem subegerant, scripserunt quinque millia oppidorum fuisse.*

eas vero quæ juxta flumina aut mare sitæ sunt, ex ligneâ materiâ constructas esse; neque enim, si ex latere confectæ essent, longo tempore duraturas, tum propter imbres, tum quod amnes superatis ripis plana passim loca aquâ repleant. Quæ vero commodioribus & suspensis, eisque sublimibus locis positæ sunt, ex lateribus & cæmento factas esse. Maximam autem apud Indos urbem esse Palimbothra in Prasiorum finibus, ad Erannoboæ & Gangis fluminum confluentem: ac Gangis quidem maximi omnium fluminum. Erannoboas autem tertius est Indiæ fluminum, reliquis major, sed Gangi cedit, quum in eum aquam suam immisit. Ait porro Megasthenes longitudinem urbis esse ab utroque latere, qua longissime habitatur, stadiorum LXXX, latitudinem XV. fossamque urbi

ἀλλὰ γὰρ ὅσαι παραποτάμιαι αὐτέων, ἢ παραθαλάσσιαι, ταύτας μὲν
3 ξυλίνας ποιέεσθαι· οὐ γὰρ εἶναι ἐκ πλίνθου ποιεομένας διαρκέσαι ἐπὶ χρόνον, τοῦ τε ὕδατος ἕνεκα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ὅτι οἱ ποταμοὶ αὐτοῖσιν ὑπερβάλλοντες ὑπὲρ τὰς ὄχθας, ἐμπίπλασι τοῦ ὕδατος τὰ πεδία.
4 Ὅσαι δὲ ἐν ὑπερδεξίοις τε καὶ μετεώροις τόποισι, καὶ τούτοισιν ὑψηλοῖσιν, ᾠκισμέναι εἰσὶ, ταύτας δὲ ἐκ πλίνθου τε καὶ πηλοῦ ποιέεσθαι·
5 μεγίστην δὲ πόλιν Ἰνδοῖσιν εἶναι Παλίμβοθρα καλεομένην, ἐν τῇ Πρασίων γῇ, ἵνα αἱ συμβολαί εἰσι τοῦ τε Ἐραννοβόα ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω· τοῦ μὲν Γάγγεω, τοῦ μεγίστου ποταμῶν· ὁ δὲ Ἐραννοβόας, τρίτος μὲν ἂν εἴη τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν ἄλλων καὶ οὗτος· ἀλλὰ ξυγχωρέει αὐτὸς τῷ Γάγγῃ, ἐπειδὰν
6 ἐμβάλῃ ἐς αὐτὸν τὸ ὕδωρ. Καὶ λέγει Μεγασθένης, μῆκος μὲν ἐπέχειν τὴν πόλιν καθ' ἑκατέρην τὴν πλευρὴν, ἵναπερ μακροτάτη αὐτὴ ἑωϋτῆς ᾤκισται, ἐς ὀγδοήκοντα σταδίους· τὸ δὲ πλάτος, ἐς πεντεκαίδεκα·

3. ἐκ πλίνθου] *ex latere*, non cocto, sed crudo, cujus & apud Plinium mentio fit lib. 35. c. 14. init.

5. παλίμβοθρα] Plin. lib. 6. cap. 19. pag. 75. f. *Omnium in India prope, non modo in hoc tractu, potentiam claritatemque antecedunt Prasii, amplissima urbe ditissimaque Palibotra.*

τρίτος μὲν ἂν εἴη] *tertius fortasse fuerit*, nisi fortasse more Attico sit Optativus pro Indicativo positus. Curtii exemplo, *Taurum secundæ magnitudinis montem* appellantis 7, 3, 20. dicere liceret *tertiæ magnitudinis* fluvium, ut Gangem primæ, & Indum secundæ.

μέζων δὲ τῶν ἄλλων] In uno isto optimo codice sic legitur: μέζων δὲ τῶν ἄλλῃ; id vero est plenissimum. Hoc est, ut sit quidem duobus Indicis minor, Gange scilicet & Indo, tamen omnibus aliis, quæ uspiam terrarum sunt, major. Hanc ipsam lectionem vidi & in alio codice. *Gronov.*

ξυγχωρέει] *cedit Gangi*, i. e. nomen suum amittit, postquam in Gangem se immisit. Vid. Index.

δεκα· τάφρον δὲ περιβεβλῆσθαι τῇ 7 πόλει τὸ εὖρος ἑξάπλεθρον, τὸ δὲ βάθος τριήκοντα πηχέων· πύργους δὲ ἑβδομήκοντα καὶ πεντακοσίους ἐπέχειν τὸ τεῖχος, καὶ πύλας τέσσαρας καὶ ἑξήκοντα. Εἶναι δὲ καὶ τόδε 8 μέγα ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, πάντας Ἰνδοὺς εἶναι ἐλευθέρους, οὐδέ τινα δοῦλον εἶναι Ἰνδόν· τοῦτο μὲν Λακεδαιμονίοισιν ἐς ταὐτὸ συμβαίνει καὶ Ἰνδοῖσιν. Λακεδαιμονίοις μέν γε οἱ 9 εἵλωτες δοῦλοί εἰσι, καὶ τὰ δούλων ἐργάζονται· Ἰνδοῖσι δὲ, οὐδὲ ἄλλος δοῦλός ἐςι, μήτοιγε Ἰνδῶν τις.

XI. Νενέμηνται δὲ οἱ πάντες 1 Ἰνδοὶ ἐς ἑπτὰ μάλιςα γενεάς· ἐν μὲν αὐτοῖσιν οἱ σοφιςαί εἰσι, πλήθει μὲν μείους τῶν ἄλλων, δόξῃ δὲ καὶ τιμῇ γεραρώτατοι. Οὔτε γάρ 2 τι τῷ σώματι ἐργάζεσθαι ἀναγκαίη σφὶν προσκέαται· οὔτέ τι ἀποφέρειν ἀφ' ὅτου πονέουσιν ἐς τὸ κοινόν· οὐδέ τι ἄλλο ἀνάγκης ἁπλῶς ἐπεῖναι τοῖσι σοφιςῇσιν, ὅτι μὴ θύειν τὰς θυσίας τοῖσι θεοῖσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἰνδῶν· καὶ ὅςτις δὲ ἰδίᾳ 3 θύει, ἐξηγητὴς αὐτῷ τῆς θυσίης τῶν τις σοφιςῶν τούτων γίνεται, ὡς οὐκ ἂν ἄλλως κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς θύσαντας. Εἰσὶ δὲ καὶ μαντικῆς οὗ- 4 τοι μοῦνοι Ἰνδῶν δαήμονες, οὐδὲ ἐφεῖται ἄλλῳ μαντεύεσθαι, ὅτι μὴ σοφῷ ἀνδρί· μαντεύουσι δὲ ὅσα 5

circumductam, latitudine sex jugerum, altitudine cubitorum XXX, murum turres habere DLXX, portas LXIV. Hoc etiam esse memorabile in India, Omnes Indos liberos esse, neque ullum omnino Indum servum esse. qua quidem in re Indis cum Lacedæmoniis convenit. Lacedæmoniis quidem Helotes tantum servi sunt, servilia que munia obeunt. Indi vero nec aliis servis utuntur; Indo autem nemine.

XI. Distinguuntur autem Indi omnes in septem potissimum genera hominum: quorum alii sophistæ sive sapientes appellantur, numero quidem reliquis inferiores; sed honore & gloria præstantissimi. Neque enim ad ulla opera quæ corpore præstantur adiguntur: neque quicquam conferunt ad publicum usum ex iis quæ labore parant; neque (ut summatim dicam) ullius plane operis necessitas sophistis imposita est, quam ut diis pro communi salute sacrificia faciant. Et siquis privatim sacrificat, aliquis ex his sophistis interpres sacrificiorum ei adjungitur; tan-

9. *Λακεδαιμονίοις μέν γε*] *Lacedamoniis tamen Helotes servi sunt, & servilia munia obeunt: Indis vero neque alius servus est, nedum Indorum quisquam.*
CAP. XI. 1. Νενέμηνται] Eadem narrat Plinius lib. 6. cap. 19.

tanquam aliter accepta diis sacrificia futura non sint. Sunt vero etiam hi soli inter Indos divinandi periti: neque cuiquam divinatio permittitur, nisi sapienti viro. Vaticinantur autem de temporibus anni, aut si quæ publica calamitas immineat. De rebus privatis non vaticinantur, sive quod divinandi rationem ad res minores pertinere non putent: sive quod indignum credant circa minutiora hæc laborare. Quicunque autem ter divinando à vero aberrârit, huic nihil aliud pœnæ loco infligitur, quam quod ei deinceps silentium indicitur: neque cuiquam licet eum cui silentium imperatum fuerit ad loquendum cogere. Hi sophistæ nudi degunt. hyeme, sub dio apricantur: æstate quum sol fervet, in pratis & palustribus locis, sub ingentibus arboribus. quarum umbram Nearchus scribit ad quinque jugera in circuitu extendi, facileque decem millia sub unius arboris umbrâ delitescere; tantæ magnitudinis esse eas arbores. Fructibus vero maturis

ὑπὲρ τῶν ὡραίων τοῦ ἔτεος, καὶ εἴ τις ἐς τὸ κοινὸν συμφορὴ καταλαμβάνει· τὰ ἴδια δὲ ἑκάστοισιν οὔ σφιν μέλει μαντεύεσθαι· ἢ ὡς οὐκ ἐξικνεομένης τῆς μαντικῆς ἐς τὰ μικρότερα, ἢ ὡς οὐκ ἄξιον ἐπὶ τούτοισι πο-
6 νέεσθαι. Ὅστις δὲ ἁμάρτοι ἐς τρεῖς μαντευσάμενος, τούτῳ δὲ ἄλλο μὲν κακὸν γίγνεσθαι οὐδὲν, σιωπᾷν δὲ εἶναι ἐπάναγκες τοῦ λοιποῦ· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξαναγκάσει τὸν ἄνδρα τοῦτον φωνῆσαι, ὅτου ἡ σιωπὴ
7 κατακέκριται. Οὗτοι γυμνοὶ διαιτῶνται οἱ σοφισταὶ, τοῦ μὲν χειμῶνος ὑπαίθριοι ἐν τῷ ἡλίῳ, τοῦ δὲ θέρεος ἐπὴν ὁ ἥλιος κατέχῃ, ἐν τοῖσι λειμῶσι καὶ τοῖσιν ἕλεσιν ὑπὸ δένδρεσι μεγάλοισιν· ὧν τὴν σκιὴν Νέαρχος λέγει ἐς πέντε πλέθρα ἐν κύκλῳ ἐξικνέεσθαι, καὶ ἂν μυρίους ὑπὸ ἑνὶ δένδρεϊ σκιάζεσθαι· τηλικαῦτα εἶναι ταῦ-
8 τα τὰ δένδρεα. Σιτέονται δὲ ὡραῖα, καὶ τὸν φλοιὸν τῶν δένδρεων,

5. ὑπὲρ τῶν ὡραίων] Procul dubio cum opt. ὡρέων; quod videtur expressisse interpres. Sed & postulat ipse Arrianus cap. 15, 12. ὅτι αἱ ὧραι σύμμετροί εἰσιν αὐτόθι· εἰ δέ τι μεῖζον καταλαμβάνοι, τοῖσι σοφιστῇσιν ἀνακοινοῦντο. *Gronov.* ὑπὲρ τῶν ὡραίων esset *de frugibus* & proventu annuo.

6. καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξαναγκάσει] *neque est qui cogere possit virum hunc vocem mittere.* Nos eodem modo usurpamus tempus futurum. Tanta severitate perferunt silentii pœnam, ut nullo pacto vocem quis ex ipsis elicere queat.

7. καὶ ἂν μυρίους] Bene Plinius, ut in re incredibili, addit *si libeat credere*, lib. 7. cap. 2. p. 90. l. 43. *Arbores tanta proceritatis traduntur, ut sagittis superari nequeant. Hæc facit ubertas soli, temperies cœli, aquarum abundantia (si libeat credere) ut sub una ficu turmæ condantur equitum.*

μυρίους] MSS. addunt ἀνθρώπους. *Gronov.*

δρων, γλυκύν τε ἐόντα τὸν φλοιὸν
καὶ τρόφιμον, οὐ μεῖον ἤπερ αἱ
βάλανοι τῶν φοινίκων. Δεύτεροι 9
δ' ἐπὶ τούτοισιν οἱ γεωργοί εἰσιν·
οὗτοι πλήθει πλεῖστοι Ἰνδῶν ἐόντες·
καὶ τούτοισιν οὔτε ὅπλα ἐστὶν ἀρήϊα,
οὔτε μέλει τὰ πολέμια ἔργα, ἀλ-
λὰ τὴν χώρην οὗτοι ἐργάζονται·
καὶ τοὺς φόρους τοῖς τε βασιλεῦσι
καὶ τῇσι πόλεσιν ὅσαι αὐτόνομοι,
οὗτοι ἀποφέρουσι· καὶ εἰ πόλεμος 10
ἐς ἀλλήλους τοῖσιν Ἰνδοῖσιν τύ-
χοι, τῶν ἐργαζομένων τὴν γῆν οὐ
θέμις σφὶν ἅπτεσθαι, οὐδὲ αὐτὴν
τὴν γῆν τέμνειν· ἀλλὰ οἱ μὲν πο-
λεμοῦσι καὶ κατακαίνουσιν ἀλλή-
λους ὅπως τύχοιεν· οἱ δὲ πλησίον
αὐτῶν κατ' ἡσυχίην ἀροῦσιν, ἢ
τρυγῶσιν, ἢ κλαδοῦσιν, ἢ θερίζου-
σιν. Τρίτοι δέ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ νο- 11
μέες, οἱ ποιμένες τε καὶ βουκό-
λοι, καὶ οὗτοι οὔτε κατὰ πόλιας,
οὔτε ἐν τῇσι κώμῃσιν οἰκέουσι. νο-
μάδες τέ εἰσι, καὶ ἀνὰ τὰ ὄρεα
βιοτεύουσι· φόρον δὲ καὶ οὗτοι ἀ-
πὸ τῶν κτηνέων ἀποφέρουσι· καὶ
θηρεύουσιν οὗτοι ἀνὰ τὴν χώρην ὄρ-
νιθάς τε καὶ ἄγρια θηρία.

XII. Τέταρτον δὲ ἐστὶ τὸ δη- 1
μιουργικόν τε καὶ καπηλικὸν γέ-
νος. Καὶ οὗτοι λειτουργοί εἰσι,
καὶ φόρον ἀποφέρουσιν ἀπὸ τῶν
ἔργων τῶν σφετέρων, πλήν γε δὴ
ὅσοι τὰ ἀρήϊα ὅπλα ποιέουσιν· οὗ-
τοι δὲ καὶ μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ

per certa anni tempora vescuntur, corticibusque arborum, quæ & dulces sunt & multi nutrimenti, perinde atque palmarum caricæ. Secundum genus hominum à sophistis sunt Agricolæ, quorum quidem inter Indos præcipua est multitudo. Hi neque arma habent quibus in bello utantur, neque bellicas res curant: sed agros colunt, & regibus liberisque urbibus tributa pendunt. Præterea si intestina inter Indos bella incidant, agricolas capere aut agrum eorum vastare nefas est. reliqui inter se bellum gerunt, seseque mutuo interficiunt prout res dat. Ipsi juxta eos tranquille aut arationi, aut vindemiæ, vel frondationi, vel messi vacant. Tertium genus Indorum, sunt Pastores, sive opiliones sive bubulci, & hi neque urbes neque pagos inhabitant, sed vagabundi in montibus degunt & tributum ex armentis & pecore pendunt, avesque & agrestes feras venantur.

XII. Quartum genus est Opificum & negotiatorum. Et hi publici ministri sunt, atque ex operibus suis tributa persolvunt, iis exceptis qui arma bellica fabricantur. Ii enim etiam ex publico mercedem accipiunt. In hoc genere

10. οὐ θέμις σφὶν] *non licet ipsis*, Indis nempe inter se bellum gerentibus. κλαδοῦσιν] Κλαδέω *quatio*, hoc loco *poma ramis conquassando decutere*.

nere sunt fabri navales & nautæ quotquot flumina navigant. Quintum genus est Militantium : multitudine quidem secundum ab agricolis, sed maxime liberum atque alacre. Hi solum bellicas res administrant. Arma alii ipsis conficiunt, & equos alii suppeditant, serviuntque his apud castra alii, qui & equos curant, atque arma extergent, & elephantos ducunt, & currus instruunt ac gubernant. Ipsi vero, quum bellandum est, bellant : constitutâ autem pace jucundam atque alacrem vitam degunt, tantumque stipendii eis ex publico datur, ut ex eo etiam alios commode alere possint. Sextum genus est Episcoporum, sive inquisitorum. hi quid in urbibus, quid in agris agatur inquirunt, eaque regibus, si per reges gubernentur, aut magistratibus, si liberæ civitates sunt, denuntiant. His fas non est falsa pro veris denuntiare: neque Indorum quisquam mendacii unquam accusatus est. Septimum genus est eorum qui de rebus ad commune pertinentibus consultant : idque vel cum rege, vel per urbes quæ liberæ imperium tenent, cum magistratibus.

προςλαμβάνουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ γένει οἵ τε ναυπηγοὶ καὶ οἱ ναῦταί εἰσιν, ὅσοι κατὰ τοὺς ποταμοὺς
2 πλώουσι. Πέμπτον δὲ γένος ἐςὶν Ἰνδοῖσιν, οἱ πολεμιςαί· πλήθει μὲν δεύτερον μετὰ τοὺς γεωργοὺς, πλείςῃ δὲ ἐλευθερίῃ τε καὶ εὐθυμίῃ ἐπιχρεόμενον· καὶ οὗτοι ἀσκηταὶ μό-
3 νων τῶν πολεμικῶν ἔργων εἰσί. Τὰ δὲ ὅπλα ἄλλοι αὐτοῖς ποιέουσι, καὶ ἵππους ἄλλοι παρέχουσι· καὶ διακονοῦσιν ἐπὶ ςρατοπέδου ἄλλοι, οἳ τούς τε ἵππους αὐτοῖς θεραπεύουσι, καὶ τὰ ὅπλα ἐκκαθαίρουσι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἄγουσι, καὶ τὰ ἅρματα κοσμέουσί τε καὶ ἡνιο-
4 χεύουσιν. Αὐτοὶ δὲ, ἔςτ' ἂν μὲν πολεμέειν δέῃ, πολεμοῦσιν· εἰρήνης δὲ γενομένης, εὐθυμέουσι· καί σφιν μισθὸς ἐκ τοῦ κοινοῦ τοσόςδε ἔρχεται, ὡς καὶ ἄλλους τρέφειν
5 ἀπ' αὐτοῦ εὐμαρέως. Ἕκτοι δέ εἰσιν Ἰνδοῖσιν, οἱ ἐπίσκοποι καλεόμενοι. Οὗτοι ἐφορῶσι τὰ γινόμενα κατά τε τὴν χώρην, καὶ κατὰ τὰς πόλιας· καὶ ταῦτα ἀναγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ, ἵναπερ βασιλεύονται Ἰνδοί· ἢ τοῖς τέλεσιν, ἵναπερ αὐτόνομοι εἰσί καὶ τούτοις οὐ θέμις ψεῦδος ἀναγγεῖλαι οὐδὲν, οὐδέ τις
6 Ἰνδῶν αἰτίην ἔσχε ψεύσασθαι. Ἕβδομοι δέ εἰσιν, οἱ ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευόμενοι ὁμοῦ τῷ βασιλεῖ, ἢ κατὰ πόλιας ὅσαι αὐτόνομαι, σὺν τῇσιν

Cap. XII. 4. εὐθυμέουσι] MS. opt. εὐθυμέονται. *Gronov.*

σὺν τῇσιν ἀρχῇσι] Omissa hæc fuerant ab interprete, quare in versione addidi *cum magistratibus.*

τῆσιν ἀρχῆσι. Πλήθει μὲν ὀλίγον 7
τὸ γένος τοῦτό ἐςι, σοφίῃ δὲ καὶ
δικαιότητι, ἐκ πάντων προκεκρι-
μένον· ἔνθεν οἵ τε ἄρχοντες αὐτοῖσιν
ἐπιλέγονται, καὶ ὅσοι νομάρχαι
καὶ ὕπαρχοι καὶ θησαυροφύλακές
τε καὶ ςρατοφύλακες, ναύαρχοί τε
καὶ ταμίαι, καὶ τῶν κατὰ γεωρ-
γίην ἔργων ἐπιςάται. Γαμέειν δὲ 8
ἐξ ἑτέρου γένεος, οὐ θέμις· οἷον
τοῖσι γεωργοῖσιν ἐκ τοῦ δημιουρ-
γικοῦ, ἢ ἔμπαλιν· οὐδὲ δύο τέχνας
ἐπιτηδεύειν τὸν αὐτὸν, οὐδὲ τοῦτο
θέμις· οὐδὲ ἀμείβειν ἐξ ἑτέρου γέ-
νεος εἰς ἕτερον· οἷον, γεωργικὸν ἐκ
νομέως γενέσθαι, ἢ νομέα ἐκ δη-
μιουργικοῦ. Μοῦνον σφίσιν ἀνεῖ- 9
ται, σοφιςὴν ἐκ παντὸς γένεος γε-
νέσθαι· ὅτι οὐ μαλθακὰ τοῖσι σοφι-
ςῇσιν εἰσὶ τὰ πρήγματα, ἀλλὰ
πάντων ταλαιπωρότατα.

XIII. Θηρῶσι δὲ Ἰνδοὶ τὰ μὲν 1
ἄλλα ἄγρια θηρία, κατάπερ καὶ
Ἕλληνες· ἡ δὲ τῶν ἐλεφάντων σφὶν
θήρα οὐδέν τι ἄλλῃ ἔοικεν· ὅτι καὶ
ταῦτα τὰ θηρία οὐδαμοῖσιν ἄλλοισι
θηρίοις ἐπέοικεν. Ἀλλὰ τόπον γὰρ 2
ἐπιλεξάμενοι ἄπεδον, καὶ καυμα-
τώδεα, ἐν κύκλῳ τάφρον ὀρύσσου-
σιν, ὅσον μεγάλῳ ςρατοπέδῳ ἐπαυ-
λίσασθαι. Τῆς δὲ τάφρου τὸ εὖρος
ἐς πέντε ὀργυίας ποιέονται, βάθος
τε ἐς τέσσαρας. Τὸν δὲ χοῦν ὅντινα 3
ἐκβάλλουσιν ἐκ τοῦ ὀρύγματος,
ἐπὶ τὰ χείλεα ἑκάτερα τῆς τάφρου
ἐπιφορήσαντες, ἀντὶ τείχεος δια-

7 Atque hi quidem numero
pauci sunt: sed sapientiâ ac
justitiâ reliquis præstant. Ex
hoc genere, magistratus &
regionum præsides & præ-
fecti & quæstores ac copia-
rum & classium duces, ac
dispensatores & rerum ru-
sticarum exactores deligun-
8 tur. Conjugia inter hos or-
dines promiscua fieri nefas
est. neque enim licet agri-
colæ ex opificum ordine u-
xorem ducere: nec contra.
Neque uni duas artes exer-
cere fas est, neque ex uno
genere in aliud transire: ut-
puta agricolam ex pastore,
aut pastorem ex opifice fieri.
9 Hoc tantum permittitur,
sophistam ex quocunque ge-
nere fieri. neque enim mol-
lis est sophistarum vita, sed
omnium laboriosissima.

1 XIII. Venantur autem In-
di reliquas feras ut Græci:
sed elephantorum venatio
longe diversa est. siquidem
& hæ feræ nullis aliis simi-
2 les sunt. Deligunt venato-
res locum planum & apri-
cum. in ejus circuitu fossam
ducunt magni exercitus ca-
pacem. Fossæ latitudo quin-
que orgyias habet, altitudo
quatuor. Terram quam fo-
diendo eruunt utrinque ad
3 labra fossæ congerunt, ea-
que pro muro utuntur. de-
inde in exterioris labri ag-
gere tentoria sibi fossilia fa-
ciunt,

8. οἷον] exempli caussa.

ciunt, & foramina in iis, per quæ lucem admittant, relinquunt: ipſique è ſeptis feras iis appropinquantes atque ingredientes proſpectant: & tres aut quatuor elephantos fœminei ſexus ex manſuetioribus ſepto includentes, unum per foſſam aditum relinquunt, foſſa ponte juncta, quem multo ceſpite herbido ſternunt, ne conſpici à feris pons, aut dolus ſentiri poſſit. Venatores procul remoti ſeſe in cavernis ſuffoſſis continent. Porro feri elephanti loca habitata interdiu non adeunt: noctu vero paſſim errantes gregatim paſcuntur, eumque ducem ſequuntur qui & maximus ſit & generoſiſſimus: non aliter ac tauros vaccæ ſequi cernuntur. Poſtquam ſeptis propiores facti fœminarum vocem audierunt,

4 χρέωνται· αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τῷ χώματι τοῦ
ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ἔξω τῆς τάφρου,
σκηνάς σφιν ὀρυκτὰς ποιέονται, καὶ
διὰ τουτέων ὀπὰς ὑπολείπονται· δι' ὧν
φῶς τε αὐτοῖς συνεισέρχεται, καὶ τὰ
θηρία προσάγοντα καὶ ἐπελαύνοντα
5 ἐς τὸ ἕρκος σκέπτονται. Ἐνταῦθα ἐν-
τὸς τοῦ ἕρκεος καταστήσαντες τῶν τι-
νας θηλέων τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὅσαι μά-
λιστα τὸν θυμὸν χειροήθεες, μίαν εἴσο-
δον ἀπολιμπάνουσι κατὰ τὴν τάφρον,
γεφυρώσαντες τὴν τάφρον· καὶ ταύτῃ
χοῦν τε καὶ πόαν πολλὴν ἐπιφέρουσι,
τοῦ μὴ ἀρίδηλον εἶναι τοῖσι θηρίοισι
τὴν γέφυραν, μή τινα δόλον ὀισθῶσιν.
6 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκποδὼν σφᾶς ἔουσι
κατὰ τῶν σκηνέων τῶν ὑπὸ τῇ τάφρῳ
δεδυκότες. Οἱ δὲ ἄγριοι ἐλέφαντες
ἡμέρης μὲν οὐ πελάζουσι τοῖσιν οἰ-
κουμένοισι, νύκτωρ δὲ πλανῶνταί τε
πάντῃ, καὶ ἀγεληδὸν νέμονται, τῷ
μεγίστῳ καὶ γενναιοτάτῳ σφῶν ἑπό-
μενοι, κατάπερ αἱ βόες τοῖσι ταύροι-
7 σιν. Ἐπεὰν ὦν τῷ ἕρκει πελάσωσι,
τήν τε φωνὴν ἀκούσαντες τῶν θηλέων,
καὶ τῇ ὀδμῇ αἰσθόμενοι, δρόμῳ ἵενται
ὡς

Cap. XIII. 4. τοῦ ἐπὶ τοῦ χείλεος] Vulcanius chirographo ſuo notavit, ſecundum τοῦ deleri oportere. Ut legatur τοῦ ἐπιχειλέος nempe μέρεος, intelligaturque de ea parte, quæ non in foſſam proſpicit, ſed in agrum, unde veniunt elephanti. Vide *Gronovium*.

ἐπελαύνοντα] Mſ. opt. & alius cum primis editis ἀπελαύνοντα. *Gronov.*

6. ἐκποδὼν σφᾶς ἔουσι] Quid verbi ſit ἔουσι, fateor me ignorare. Tertiam perſonam pluralis numeri requiri conſtat. Equidem corruptam ſuſpicor eſſe ſcripturam, legendumque ἔχουσι. In quam opinionem inducor Xenophontis loco, in quo idem loquendi genus exſtat, eodem prorſus ſenſu quem hic ſententia poſtulat, Cyropæd. lib. 6. p. 122. l. 37. οἱ δὲ φίλοι προσιόντες συμβουλεύουσιν ἐκποδὼν ἔχειν ἐμαυτὸν, μή τι καὶ πάθω ὑπὸ σοῦ, ὡς ἠδικηκότος ἐμοῦ μεγάλα. *Amici me convenientes ut e medio me ſubducam conſulunt, ne quid à te mihi accidat, qui gravi ſis a me adfectus injuria.* Error forſan inde natus, quod littera χ. ſuperſcripta fuerit, quam librarius, hujus locutionis ignarus, pro circumflexo habuit. Polybius dicit pag. 1380. αὑτὸν ἐκποδὼν ἐποίησε, eodem ſenſu. Item pag. 1448.

ὡς ἐπὶ τὸν χῶρον τὸν πεφραγμένον·
ἐκπεριελθόντες δὲ τῆς τάφρου τὰ
χείλεα, εὖτ' ἂν τῇ γεφύρῃ ἐπιτύ-
χωσι, κατὰ ταύτην εἰς τὸ ἕρκος ὠ-
θέονται. Οἱ δὲ ἄνθρωποι αἰσθόμενοι 8
τὴν ἔσοδον τῶν ἐλεφάντων τῶν ἀγρί-
ων, οἱ μὲν αὐτῶν τὴν γέφυραν ὀξέως
ἀφεῖλον, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς πέλας κώμας
ἀποδραμόντες, ἀγγέλλουσι τοὺς ἐ-
λέφαντας ὅτι ἐν τῷ ἕρκει ἔχονται· οἱ 9
δὲ ἀκούσαντες ἐπιβαίνουσι τῶν κρα-
τίστων τε τὸν θυμὸν καὶ τῶν χειροη-
θεστάτων ἐλεφάντων· ἐπιβάντες δὲ,
ἐλαύνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ ἕρκος· ἐλάσαν-
τες δὲ, οὐκ αὐτίκα μάχης ἅπτον-
ται· ἀλλ' ἐῶσι γὰρ λιμῷ τε ταλαι-
πωρηθῆναι τοὺς ἀγρίους ἐλέφαντας,
καὶ ὑπὸ τῷ δίψει δουλωθῆναι. Εὖτ' 10
ἂν δὲ σφίσι κακῶς ἔχειν δοκέωσι,
τηνικαῦτα ἐπιστήσαντες αὖθις τὴν
γέφυραν ἐλαύνουσί τε ὡς ἐς τὸ ἕρ-
κος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα μάχη ἵστα-
ται κρατερὴ τοῖσιν ἡμέροισι τῶν ἐλε-
φάντων πρὸς τοὺς ἑαλωκότας· ἔπει-
τα κρατέονται μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς οἱ
ἄγριοι, ὑπό τε τῇ ἀθυμίῃ καὶ τῷ λιμῷ
ταλαιπωρούμενοι. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐ- 11
λεφάντων καταβάντες, παρειμένοι-
σιν ἤδη τοῖς τ' ἀγρίοισι τοὺς πόδας
ἄκρους συνδέουσιν· ἔπειτα ἐγκελεύ-
ονται τοῖσιν ἡμέροισι πληγαῖς σφᾶς
κολάζειν πολλαῖς, ἔστ' ἂν ἐκεῖνοι
ταλαιπωρούμενοι ἐς γῆν πέσωσι·
παραστάντες δὲ, βρόχους περιβάλ-
λουσιν αὐτοῖσι κατὰ τοὺς αὐχένας,

easque per odoratum cognovere, protinus ad septa advolant, & fossæ labra circumeuntes, quum ad pontem pervenerint, per eum septa ingrediuntur. Venatores, ubi ingressos sentiunt, alii continuó pontem subtrahunt, alii proximos pagos petentes, elephantos septo inclusos esse nuntiant. Quo cognito, populares confestim elephantos optimos ac mansuetissimos conscendunt. Nec tamen primò statim adventu cum agrestibus elephantis pugnam aggrediuntur, sed illos aliquandiu fame macerari ac siti domari sinunt: quumque jam languidiores factos vident, rursus immisso ponte septa ingrediuntur. Et primo quidem acre certamen fit inter domitos elephantos & feros captos: tandem superantur, ut par est, feri, languore & fame pressi. Tum sessores ex elephantis in terram demissi languidis illis summos pedes colligant; dehinc domitis elephantis imperant, ut feros multis plagis excipiant, donec verberibus defatigati in terram procidant, tunc adstantes cervicibus eorum laqueos aptant,

11. τοῖς τ' ἀγρίοισι] Particula τε hic vacat. Ita apud Polybium p. 709. l. 6. κατέλαβόν τε, quod cum nullo alio verbo construitur.

tant, & ipsi prostratos inscendunt. Ne vero sessores excutiant, neve aliquid aliud damni inferant, colla acuto gladiolo in circuitum proscindunt, vulnusque laqueo circumligant, ut præ ulcere & collum & caput immotum teneant. Si enim pervicaciter reluctentur, ab fune ulcus teritur. Atque ita tandem victos sese agnoscentes ex vinculo ab domitis ducuntur.

XIV. Siqui vero eorum immaturæ ætatis aut inepti videantur, abire in loca ipsis consueta permittunt. Cæteros captos in pagos ducunt, ac primum eos gramine & viridibus culmis pascunt; & si præ tædio ac mœrore pabulo abstineant, Indi circumstantes tympanorum ac cymbalorum pulsu cantuque eos exhilarant ac demulcent. Intelligens enim, si-quæ alia fera, est elephas. Et quidem nonnulli rectores suos in bello cæsos, sublatos ad sepulturam detulerunt: alii jacentes propugnarunt: alii pro sesso-

καὶ αὐτοὶ ἐπιβαίνουσι κειμένοισι.
12 Τοῦ δὲ μὴ ἀποσείεσθαι τοὺς ἀμβάτας, μηδέ τι ἄλλο ἀτάσθαλον ἐργάζεσθαι, τὸν τράχηλον αὐτοῖσιν, ἐν κύκλῳ, μαχαιρίῳ ὀξέϊ ἐπιτέμνουσι, καὶ τὸν βρόχον κατὰ τὴν τομὴν περιδέουσιν, ὡς ἀτρέμα ἔχειν τὴν κεφαλήν τε καὶ τὸν τράχηλον ὑπὸ τοῦ
13 ἕλκεος. Εἰ γὰρ περιστρέφοιντο ὑπὸ ἀτασθαλίης, τρίβεται αὐτοῖσι τὸ ἕλκος ὑπὸ τῷ κάλῳ· οὕτω μὲν ἀτρέμα ἴσχουσι, καὶ αὐτοὶ γνωσιμαχέοντες ἤδη, ἄγονται κατὰ τὸν δεσμὸν πρὸς τῶν ἡμέρων.

1 XIV. Ὅσοι δὲ νήπιοι αὐτῶν, ἢ διὰ κακότητα οὐκ ἄξιοι ἐκτῆσθαι, τούτους ἐῶσιν ἀπαλλάττεσθαι ἐς τὰ
2 σφέτερα ἤθεα. Ἄγοντες δὲ εἰς τὰς κώμας τοὺς ἁλόντας, τοῦ τε χλωροῦ καλάμου καὶ τῆς ποίας τὰ πρῶ-
3 τα ἐμφαγεῖν δίδοασι· οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίης, οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲν σιτέεσθαι, τοὺς δὲ περιϊστάμενοι οἱ Ἰνδοὶ, ᾠδαῖσί τε καὶ τυμπάνοισι καὶ κυμβάλοισιν ἐν κύκλῳ κρούοντές τε καὶ ἐπ-
4 ᾴδοντες, κατευνάζουσι. Θυμόσοφον γὰρ, εἴπερ τι ἄλλο θηρίον, ὁ ἐλέφας· καί τινες ἤδη αὐτῶν τοὺς ἀμβάτας σφῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας ἄραντες αὐτοὶ ἐξήνεγκαν ἐς ταφήν· οἱ δὲ καὶ ὑπερήσπισαν κειμέ-

13. *ἀτρέμα ἴσχουσι*] vel repetendum τήν κεφαλήν τε καὶ τὸν τράχηλον. vel intransitive interpretandum, *quiete se habent, quiescunt.*

Cap. XIV. 1. *ἢ διὰ κακότητα*] *aut propter malam corporis constitutionem non digni sunt qui possideantur*, sive retineantur & alantur.

3. *οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίης*] Omnino eos vesci nolle ait, secus ac interpres vertit.

4. *ἤδη*] Intendendi particula. Vide not. ad 6, 22, 13.

ἐν πολέμῳ] *in prælio.* Uti & Latinis interdum bellum pro prælio dicitur. Ita Curt. 3, 10, 3. 4, 12, 22.

μένους· οἱ δὲ καὶ πεσόντων προεκιν-
δύνευσαν· ὁ δέ τις πρὸς ὀργὴν ἀπο-
κτείνας τὸν ἀμβάτην, ὑπὸ μετανοίης
τε καὶ ἀθυμίης ἀπέθανεν. Εἶδον δὲ 5
ἔγωγε καὶ κυμβαλίζοντα ἤδη ἐλέ-
φαντα, καὶ ἄλλους ὀρχεομένους,
κυμβάλοιν τῷ κυμβαλίζοντι πρὸς
τοῖν σκελοῖν τοῖν ἔμπροσθεν προσηρ-
τημένοιν, καὶ πρὸς τῇ προβοσκίδι
καλεομένῃ ἄλλο κύμβαλον· ὁ δὲ ἐν 6
μέρει τῇ προβοσκίδι ἔκρουε τὸ κύμ-
βαλον ἐν ῥυθμῷ πρὸς ἑκατέροιν τοῖν
σκελοῖν· οἱ δὲ ὀρχεόμενοι ἐν κύκλῳ
τε ἐχόρευον, καὶ ἐπαίροντές τε καὶ
ἐπικάμπτοντες τὰ ἔμπροσθεν σκέ-
λεα ἐν τῷ μέρει, ἐν ῥυθμῷ καὶ οὗ-
τοι ἔβαινον, καθότι ὁ κυμβαλίζων
σφίσιν ὑφηγέετο. Βαίνεται δὲ ἐλέ- 7
φας ἦρος ὥρῃ, κατάπερ βοῦς ἢ ἵπ-
πος, ἐπεὰν τῇσι θηλέεσιν αἱ παρὰ
τοῖσι κροτάφοισιν ἀναπνοαὶ ἀνοι-
χθεῖσαι ἐκπνέωσι· κύει δὲ τοὺς ἐλα-
χίςους μὲν, ἑκκαίδεκα μῆνας· τοὺς
πλείςους δὲ, ὀκτωκαίδεκα· τίκτει
δὲ ἕν, κατάπερ ἵππος· καὶ τοῦτο
ἐκτρέφει τῷ γάλακτι, ἐς ἔτος ὄγδο-
ον. Ζῶσι δὲ ἐλεφάντων οἱ πλεῖςα 8
ἔτεα ζῶντες, ἐς διηκόσια· πολλοὶ
δὲ νόσῳ προτελευτῶσιν αὐτῶν· γήρᾳ
δὲ ἐς τόσον ἔρχονται. Καί ἐςιν αὐ- 9
τοῖσι τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἴαμα, τὸ
βόειον γάλα ἐγχεόμενον· πρὸς δὲ
τὰς ἄλλας νόσους, ὁ μέλας οἶνος
πινόμενος· ἐπὶ δὲ τοῖσιν ἕλκεσι, τὰ
ὕεια κρέα ὀπτώμενα καὶ καταπασ-

ribus lapsis neci sese objecerunt; quidam quum per iram rectorem suum occidisset, pœnitentiâ & mœrore se confecit. Vidi ego aliquando elephantum cymbalum pulsantem, aliis saltantibus, duobus cymbalis ad anteriora crura appensis, alioque ad proboscidem alligato. Ipse alternatim proboscide cymbalum in numerum ad utrunque crus pulsabat: reliqui in gyrum choreas ducebant, & sublatis flexisque prioribus cruribus vicissim in numerum etiam procedebant, prout is qui cymbalum pulsabat sono præibat. Elephas venerem appetit verno tempore, quemadmodum bos aut equa, quum fœminis spiracula quædam circa tempora adaperta expirant; fertque in utero fœtum minimum XVI menses: summum, XVIII. Parit autem elephas unicum, sicut equa; atque hunc lacte suo in octavum usque annum nutrit. Vivunt elephanti, qui plurimum, annos CC. plerique ante hoc tempus morbo intereunt. Senectute vero ad hanc ætatem pertingunt. Oculorum ægritudini præsens remedium est lac bubulum: reliquis morbis vinum nigrum epotum prodest. Ulceribus autem car-

9. ἐγχεόμενον] *infusum* in oculos, nequis epotum intelligat.
καταπασσόμενα] *inspersa* vulneribus.

carnes suillæ tostæ atque intritæ. Hæc sunt Indorum, quibus utuntur, remedia.

XV. Tigrim vero Indi elephanto multo fortiorem esse censent. Ejus pellem se vidisse scribit Nearchus, feram ipsam nequaquam: Indos tamen narrare magnitudine esse maximi equi; tantâ vero velocitate & robore, ut nulli alteri feræ comparari possit. Quando cum elephanto congreditur, in caput ejus insilire, facileque strangulare; cæterum eas quas nos videmus & tigres vocamus, thoes esse maculosas, majores quam sint aliæ thoes. De formicis etiam scribit Nearchus, se quidem eas non vidisse, cujusmodi nonnulli tradunt in Indiâ nasci. pelles tamen earum non paucas abs se visas, in castra Macedonum allatas. Megasthenes certa veraque esse quæ de formicis scribuntur dicit: eas nimirum esse quæ aurum è terrâ effodiunt, non quidem auri ipsius causâ, sed ut sibi antra in quibus delitescant parent: quemadmodum nostræ etiam formicæ exiguæ

σθόμενα. Ταῦτα παρ' Ἰνδοῖσιν ἐςιν
αὐτοῖσιν ἰάματα.
1 XV. Τοῦ δὲ ἐλέφαντος τὴν τί-
γριν πολλόν τι ἀλκιμώτερον Ἰνδοὶ
ἄγουσι. Τίγριος δὲ δορὴν μὲν ἰδεῖν
λέγει Νέαρχος, αὐτὴν δὲ τίγριν
οὐκ ἰδεῖν· ἀλλὰ τοὺς Ἰνδοὺς γὰρ
ἀπηγέεσθαι, τίγριν εἶναι μέγεθος
μὲν ἡλίκον τὸν μέγιςον ἵππον· τὴν
δὲ ὠκύτητα καὶ ἀλκὴν, οἵην οὐδενὶ
2 ἄλλῳ εἰκάσαι· τίγριν γὰρ ἐπεὰν
ὁμοῦ ἔλθῃ ἐλέφαντι, ἐπιπηδᾷν τε
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐλέφαντος,
3 καὶ ἄγχειν εὐπετέως. Ταῦτα δὲ
οὕςτινας καὶ ἡμεῖς ὁρέομεν καὶ τί-
γριας καλέομεν, θῶας εἶναι αἰόλους
καὶ μέζονας ἤπερ τοὺς ἄλλους θῶας.
4 Ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ τῶν μυρμήκων λέ-
γει Νέαρχος, μύρμηκα μὲν αὐτὸς
οὐκ ἰδέειν, ὁποῖον δή τινα μετεξέ-
τεροι διέγραψαν γίνεσθαι ἐν τῇ Ἰν-
δῶν γῇ· δορὰς δὲ καὶ τούτων ἰδεῖν
πολλὰς, ἐς τὸ ςρατόπεδον κατα-
5 κομισθείσας τὸ Μακεδονικόν. Με-
γασθένης δὲ καὶ ἀτρεκέα εἶναι ὑπὲρ
τῶν μυρμήκων τὸν λόγον ἱςορέει,
τούτους εἶναι τοὺς τὸν χρυσὸν ὀρύσ-
σοντας, οὐκ αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ ἕνε-
κα, ἀλλὰ σφίσι γὰρ κατὰ τῆς
γῆς ὀρύσσουσιν, ἵνα φωλεύοιεν·
κατά-

αὐτοῖσιν] *ipsis* scil. elephantis. Uti paulo ante: καί ἐςιν αὐτοῖσι τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἴαμα.

Cap. XV. 3. Ταῦτα δὲ οὕςτινας] Rectissime Ms. opt. τάυτας δὲ ὅστινας, quod postremum est & in aliis, sed quod mireris, conjurant in ταῦτα. *Gronov.*

θῶας] θὼς, ωὸς, ὁ, Thos: animal lupo simile, teste Hesychio. Ut & Plinius lib. 8. cap. 34. scribit thoas esse luporum genus procerius longitudine, brevitate crurum dissimile, velox saltu, venatu vivens, innocuum homini. Quare Gaza lupum cervarium Latine appellat. Conf. Stephan. Thes.

καθάπερ οἱ ἡμέτεροι οἱ σμικροὶ
μύρμηκες ὀλίγον τῆς γῆς ὀρύσ-
σουσιν· ἐκείνους δὲ εἶναι ἀλωπέ- 6
κων μέζονας, πρὸς λόγον τοῦ με-
γέθεος σφῶν καὶ τὴν γῆν ὀρύσ-
σειν· τὴν δὲ γῆν, χρυσῖτιν εἶναι,
καὶ ἀπὸ ταύτης γίνεσθαι Ἰνδοῖσι
τὸν χρυσόν. Ἀλλὰ Μεγασθένης 7
ἀκοὴν ἀφηγέεται· καὶ ἐγὼ ὅτι οὐ-
δὲν τούτου ἀτρεκέστερον ἀναγρά-
ψαι ἔχω, ἀπίημι ἑκὼν τὸν ὑπὲρ
τῶν μυρμήκων λόγον. Σιττακοὺς 8
δὲ Νέαρχος μὲν ὡς δή τι θαῦμα
ἀφηγέεται, ὅτι γίγνονται ἐν τῇ
Ἰνδῶν γῇ, καὶ ὁποῖος ὄρνις ἐστὶν ὁ
σιττακὸς, καὶ ὅπως φωνὴν ἵει ἀν-
θρωπίνην. Ἐγὼ δὲ ὅτι αὐτός τε 9
πολλοὺς ὀπώπεα καὶ ἄλλους ἐπι-
σταμένους οἶδα τὸν ὄρνιθα, οὐδὲν ὡς
ἀτόπου δῆθεν ἀφηγήσομαι· οὐδὲ
ὑπὲρ πιθήκων τοῦ μεγέθεος, ἢ ὅτι
καλοὶ παρ' Ἰνδοῖς πίθηκοι εἰσὶν,
οὐδὲ ὅπως θηρῶνται ἐρέω. Καὶ γὰρ
ταῦτα γνώριμα ἐρῶ, πλήν γε δὴ,
ὅτι καλοί που πίθηκοι εἰσί. Καὶ 10
ὄφιας δὲ λέγει Νέαρχος θηρευθῆ-
ναι αἰόλους μὲν καὶ ταχέας· μέ-
γεθος δὲ, ὃν μὲν λέγει ἑλεῖν Πύ-
θωνα τὸν Ἀντιγένεος, πήχεων ὡς
ἑκκαίδεκα· αὐτοὺς δὲ τοὺς Ἰνδοὺς
πολὺ μέζονας τούτων λέγειν εἶ-
ναι τοὺς μεγίστους ὄφιας. Ὅσοι 11
δὲ ἰητροὶ Ἕλληνες, τούτοισιν οὐ-

quum sint, nonnihil terræ eruunt. Esse autem formicas illas vulpibus majores, ratione magnitudinis earum, terramque fodere, quæ aurum mistum habeat, & ex eâ Indis aurum fieri; sed Megasthenes auditum narrat. Ego vero quum nihil habeam certius quod eâ de re scribere possim, libenter hunc de formicis sermonem missum faciam. Psittacos autem Nearchus narrat, tanquam rem miram, apud Indos nasci: & cujusmodi avis sit psittacus describit, ac vocem humanam exprimere ait. Ego, quoniam multas ejus generis aves vidi, & alios scio nosse hanc avem, nihil de eâ tanquam mirum narrabo, neque de simiarum magnitudine, vel quod pulchræ apud Indos simiæ sint, vel quomodo capiantur, dicam. Nota enim omnibus dixerim: præterquam fortasse quod pulchræ sint. Scribit etiam Nearchus serpentes ibidem capi maculosos, magnæque velocitatis, & eum quem Python Antigenis F. cepit, fuisse cubitorum circiter XVI: Indos vero affirmare, multo majores his apud se nasci eos qui maximi sint. Neminem autem Græcorum medicorum remedium ad-

6. ἐκείνους δὲ] Ex codice optimo ita restituendum: ἐκείνους δὲ, εἶναι γὰρ ἀλωπέκων μέζονας, πρὸς λόγον τοῦ μεγέθεος σφῶν καὶ τὴν γῆν ὀρύσσειν. Hoc est, *illas vero (quippe quæ sint vulpibus majores) pro ratione earum magnitudinis quoque terram fodere.* Gronov.

adversus morsum Indici serpentis invenisse: ipsos tamen Indos eos qui morsi essent curasse. Addit Nearchus Alexandrum Indos quotquot medicinæ peritissimi erant apud se habuisse, & per præconem in castris edictum fuisse, ut quisquis à serpente ictus esset, ad regis tabernaculum veniret. Porro hi ipsi medici etiam aliis morbis medebantur. Cæterum non multos in Indiâ morbos grassari, quod tempora anni temperatiora iis locis sint. Siqua vero major vis ingruat, sophistas consulere, eosque non sine divinâ quadam virtute, quicquid medicabile est curare.

XVI. Lineâ veste utuntur Indi, ut ait Nearchus, lino ex arboribus facto, quâ de re mihi jam dictum est: & hoc quidem linum aut reliquis omnibus linis candidius est, aut nigri ipsi quum sint, faciunt ut candidius id quam est esse videatur. Est autem ipsis subucula linea crure medio tenus: amiculum autem partim humeris circumjectum, partim capiti involutum. Inaures etiam Indi gestant ex ebore, qui admodum locupletes sunt; neque enim

δὲν ἄκεος ἐξεύρητο, ὅστις ὑπὸ ὄ-
φεως δηχθείη Ἰνδικοῦ· ἀλλ' αὐ-
τοὶ γὰρ οἱ Ἰνδοὶ ἰῶντο τοὺς πλη-
γέντας· καὶ ἐπὶ τῷδε Νέαρχος
λέγει· συλλελεγμένους ἀμφ' αὐ-
τὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος Ἰνδῶν ὅσοι
ἰητρικὴν σοφώτατοι· καὶ κεκήρυ-
κτο ἀνὰ τὸ ςρατόπεδον, ὅστις δη-
χθείη, ἐπὶ τὴν σκηνὴν φοιτᾷν τὴν
12 βασιλέως. Οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι καὶ
τῶν ἄλλων νούσων τε καὶ παθέων
ἰητροὶ ἦσαν. Οὐ πολλὰ δὲ ἐν Ἰν-
δοῖσι πάθεα γίνεται, ὅτι αἱ ὧραι
σύμμετροι εἰσὶν αὐτόθι· εἰ δέ τι
μεῖζον καταλαμβάνοι, τοῖσι σο-
φιςῇσιν ἀνεκοινοῦντο· καὶ ἐκεῖνοι
οὐκ ἄνευ θεοῦ ἐδόκεον ἰῆσθαι ὅ, τι
περ ἰήσιμον.

1 XVI. Ἐσθῆτι δὲ Ἰνδοὶ λινέῃ
χρέονται, κατάπερ λέγει Νέαρ-
χος, λίνου τοῦ ἀπὸ τῶν δενδρέων,
ὑπὲρ ὅτου μοι ἤδη λέλεκται. Τὸ
δὲ λίνον τοῦτο ἢ λαμπρότερον τὴν
χροιήν ἐςιν ἄλλου λίνου παντὸς
ἢ μέλανες αὐτοὶ ἐόντες λαμπρό-
τερον τὸ λίνον φαίνεσθαι ποιέουσι.
2 Ἔςι δὲ κιθὼν λίνεος αὐτοῖς ἔςτε
ἐπὶ μέσην τὴν κνήμην· εἷμα δὲ,
τὸ μὲν, περὶ τοῖσιν ὤμοισι περι-
βεβλημένον· τὸ δὲ, περὶ τῇσι κε-
3 φαλῇσιν εἱλιγμένον. Καὶ ἐνώτια
Ἰνδοὶ φορέουσιν ἐλέφαντος, ὅσοι
κάρτα

11. καὶ ἐπὶ τῷδε] Annon potius interpretandum *& propterea*, ut Alexander a Nearcho dicatur propterea Indos medicos circa se habuisse, quod essent peritissimi. Quanquam hoc sensu, fateor, plerumque solet subjici ὅτι, uti paulo post 4. τοὺς δὲ πύγωνας λέγει Νέαρχος ὅτι βάπτονται.

Cap. XVI. 1. ὑπὲρ ὅτου] In optimo legitur ὑπὲρ ὅτων scil. δενδρέων, & de illis ante memoravit, cap. 7, 3. *Gronov.*

κάρτα εὐδαίμονας· οὐ γὰρ πάντες
Ἰνδοὶ Φορέουσι. Τοὺς δὲ πώγωνας 4
λέγει Νέαρχος ὅτι βάπτονται Ἰν-
δοὶ, χροιὴν δὲ ἄλλην καὶ ἄλλην·
οἱ μὲν, ὡς λευκοὺς Φαίνεσθαι, οἵους
λευκοτάτους· οἱ δὲ, κυανέους· τοὺς
δὲ, Φοινικέους εἶναι· τοὺς δὲ, καὶ
πορφυρέους· ἄλλους, πρασοειδέας.
Καὶ σκιάδια ὅτι προβάλλονται τοῦ 5
θέρεος ὅσοι οὐκ ἠμελημένοι Ἰνδῶν·
Ὑποδήματα δὲ λευκοῦ δέρματος
Φορέουσι, περιττῶς καὶ ταῦτα ἠσ-
κημένα· καὶ τὰ ἴχνη τῶν ὑποδη-
μάτων αὐτοῖσι ποικίλα καὶ ὑψη-
λὰ, τοῦ μέζονας Φαίνεσθαι. Ὁ- 6
πλίσιος δὲ τῆς Ἰνδῶν, οὐκ ὡῦτὸς
εἷς τρόπος· ἀλλ' οἱ μὲν πεζοὶ αὐ-
τοῖσι τόξον τε ἔχουσιν ἰσόμηκες τῷ
Φορέοντι τὸ τόξον· καὶ τοῦτο κάτω
ἐπὶ τὴν γῆν θέντες, καὶ τῷ ποδὶ
τῷ ἀριστερῷ ἀντιβάντες, οὕτως ἐκ-
τοξεύουσι, τὴν νευρὴν ἐπὶ μέγα
ὀπίσω ἀπαγαγόντες· ὁ γὰρ ὀϊστὸς 7
αὐτοῖσιν ὀλίγον ἀποδέων τριπήχεος·
οὐδέ τι ἀντέχει τοξευθὲν πρὸς Ἰν-
δοῦ ἀνδρὸς τοξικοῦ, οὔτε ἀσπὶς,
οὔτε θώρηξ, οὔτε εἴ τι καρτερὸν ἐγέ-
νετο. Ἐν δὲ τῇσιν ἀριστερῇσι πέλ- 8
ται εἰσὶν αὐτοῖσιν ὠμοβόϊναι, στει-
νότεραι μὲν ἢ κατὰ τοὺς Φορέον-
τας, μήκει δὲ οὐ πολλὸν ἀποδέου-
σαι. Τοῖσι δὲ ἄκοντες ἀντὶ τόξων
εἰσί. Μάχαιραν δὲ πάντες Φορέου- 9
σι, πλατείην δὲ, καὶ τὸ μῆκος οὐ

vulgus iis utitur. Barbas
quoque variis coloribus fu-
care Indos Nearchus scri-
bit: ut aliis quam maxime
alba appareat, aliis fusca,
aliis rubea, aliis purpurea, a-
liis viridis. Umbracula quo-
que præ se gestare æstate,
eos qui alicujus nominis
sint; calceos ex corio albo
gestant, eosque accurate
atque eleganter confectos,
ita ut altiores variisque co-
loribus distinctas soleas ha-
beant, quo proceriores esse
videantur. Armaturæ autem
Indicæ non unus atque idem
est modus. Pedites enim In-
di arcum habent, ejusdem
cum eo qui eum gestat lon-
gitudinis: atque hunc qui-
dem ad terram obfirmantes,
sinistroque pede ut eum ten-
dant contranitentes, ita ner-
vum longe retro adducunt.
Sagittis enim utuntur trium
paulo minus cubitorum: ni-
hilque est quod non Indici
sagittarii telum penetret:
non scutum, non thorax,
aut aliud armaturæ genus
quantumvis validum. In si-
nistrâ peltas ex crudo corio
bubulo, angustiores quam
ii qui eas gestant, longitu-
dine propemodum æquales.
Hi jaculis loco sagittarum
utuntur. Ensem omnes ge-
stant, bonâ amplitudine:
trium

7. οὔτε εἴ τι] Mſ. opt. οὔτε ὅτι καρτερόν. *Gronov.*
8. Τοῖσι δὲ ἄκοντες] *Quibusdam vero jacula sunt loco arcuum*, quibus ple-
rique sunt instructi, ut dicitur 6. Particula δὲ cohæret cum superiori μὲν 6.
οἱ μὲν πεζοί.

trium cubitorum, non ultra, longitudine. Hunc, quum cominus pugna miscetur, (quam quidem non facile Indi inter se ineunt) utraque manu demittunt, quo majorem plagam inferant. Equites duobus jaculis utuntur, quæ verutis sunt similia: peltâ minore quam pedites. Equi neque sellis insternuntur, neque frenis quæ Græcanicis aut Celticis similia sint cohibentur: sed extremam faucium partem loro, quod ex crudo corio bubulo consutum sit, circumvinciunt: ad hujus lori interiorem partem claviculos æneos aut ferreos non admodum acutos affigunt: locupletiores, eburneis utuntur. In ipsis equorum faucibus ferrum est, instar veru, cui habenæ alligantur. Quando igitur adducunt habenas, veru equum cohibet, claviculique illi appensi, pungentes, habenis morem gerere cogunt.

XVII. Porro Indi corporibus sunt graciles, proceri, multoque cæteris mortalibus leviores atque expeditiores. Vehuntur plerique camelis, equis & asinis: ditiores, elephantis. Regium enim apud Indos est elephanto vehi: proximus huic

μέζω τριπήχεος· καὶ ταύτην, ἐπεὰν σταδίην καταστῇ αὐτοῖσιν ἡ μάχη (τὸ δὲ οὐκ εὐμαρέως Ἰνδοῖσιν ἐς ἀλλήλους γίγνεται) ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν καταφέρουσιν ἐς τὴν πληγὴν, τοῦ καρτερὴν τὴν πληγὴν γενέσθαι.
10 Οἱ δὲ ἱππέες ἀκόντια δύο αὐτοῖσιν ἔχουσιν, οἷα τὰ σαύνια ἀκόντια· καὶ πέλτην τὴν μικροτέρην τῶν πεζῶν. Οἱ δὲ ἵπποι αὐτοῖσιν οὐ σεσαγμένοι εἰσὶν, οὐδὲ χαλινοῦνται τοῖσιν Ἑλληνικοῖσι χαλινοῖσιν ἢ τοῖσι Κελτι-
11 κοῖσιν ἐμφερέως· ἀλλὰ περὶ ἄκρῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου ἐν κύκλῳ ἔχουσι δέρμα ὠμοβόϊνον, ῥαπτὸν, περιηρτημένον· καὶ ἐν τούτῳ χάλκεα κέντρα ἢ σιδήρεα, οὐ κάρτα ὀξέα, ἔσω ἐστραμμένα· τοῖσι δὲ πλουσίοισιν ἐλεφάντινα κέντρα ἐστίν· ἐν δὲ τῷ στόματι σίδηρον αὐτοῖσιν οἱ ἵπποι ἔχουσιν, οἷόν περ ὀβελὸν, ἔνθεν ἐξηρτη-
12 μένοι εἰσὶν αὐτοῖσιν οἱ ῥυτῆρες· ἐπεὰν ὦν ἐπαγάγωσι τὸν ῥυτῆρα, ὅ, τε ὀβελὸς κρατέει τὸν ἵππον, καὶ τὰ κέντρα, οἷα δὴ ἐξ αὐτοῦ ἠρτημένα, κεντέοντα, οὐκ ἐᾷ ἄλλό τι ἢ πείθεσθαι τῷ ῥυτῆρι.

1 XVII. Τὰ δὲ σώματα ἰσχνοί τε εἰσὶν Ἰνδοὶ καὶ εὐμήκεες, καὶ κοῦφοι πολλόν τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὀχήματα δὲ τοῖς μὲν πολλοῖς Ἰνδῶν, κάμηλοί εἰσι, καὶ ἵπποι, καὶ ὄνοι· τοῖς δὲ εὐδαί-
2 μοσιν, ἐλέφαντες. Βασιλικὸν γὰρ ὄχημα ὁ ἐλέφας παρ' Ἰνδοῖς ἐστι·

δεύ-

10. τὰ σαύνια] Saunium est jaculi genus, verutum, inquit Casaubonus in Notis ad Strabonem pag. 205. cujus verba citavit Gronovius.

δεύτερον δὲ τιμῇ ἐπὶ τούτῳ, τὰ τέθριππα· τρίτον δὲ, αἱ κάμηλοι· τὸ δὲ ἐφ' ἑνὸς ἵππου ὀχέεσθαι, ἄτιμον. 3 Αἱ γυναῖκες δὲ αὐτοῖσιν, ὅσαι κάρτα σώφρονες, ἐπὶ μὲν ἄλλῳ μισθῷ οὐκ ἄν τι διαμάρτοιεν· ἐλέφαντα δὲ λαβοῦσα γυνὴ μίσγεται τῷ δόντι, οὐδὲ αἰσχρὸν Ἰνδοὶ ἄγουσι, τὸ ἐπὶ ἐλέφαντι μιγῆναι· ἀλλὰ καὶ σεμνὸν δοκέει τῇσι γυναιξὶν, ἀξίην τὸ κάλλος φανῆναι ἐλέφαντος. 4 Γαμέουσι δὲ οὔτε τι διδόντες, οὔτε λαμβάνοντες· ἀλλὰ ὅσαι ἤδη ὡραῖαι γάμου, ταύτας οἱ πατέρες προάγοντες ἐς τὸ ἐμφανὲς καθιςῶσιν ἐκλέξασθαι τῷ νικήσαντι πάλην ἢ πὺξ ἢ δρόμον, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ ἀνδρίαν προκριθέντι. 5 Σιτοφάγοι δὲ καὶ ἀροτῆρες Ἰνδοί εἰσιν, ὅσοι γε μὴ ὄρειοι αὐτῶν· οὗτοι δὲ τὰ θήρεια κρέα σιτέονται. 6 Ταῦτά μοι ἀπόχρη δεδηλῶσθαι ὑπὲρ Ἰνδῶν, ὅσα γνωριμώτατα Νέαρχός τε καὶ Μεγασθένης δοκίμω ἄνδρε ἀνεγραψάτην· 7 ἐπεὶ δὲ οὐδὲ ἡ ὑπόθεσίς μοι τῆσδε τῆς συγγραφῆς τὰ Ἰνδῶν νόμιμα ἀναγράψαι ἦν, ἀλλ' ὅπως γὰρ παρεκομίσθη Ἀλεξάνδρῳ ἐς Πέρσας ἐξ Ἰνδῶν ὁ ςόλος, ταῦτα δή μοι ἐκβολὴ ἔςω τοῦ λόγου.

honor, quadrigis: tertius, camelis vehi. uno equo vehi, vile est. Mulieres apud eos, quæ castæ admodum sunt, non sane ullâ mercede, quam elephanti, corrumpi se patiuntur. Elephantum danti copiam sui faciunt. neque hoc turpitudini vertitur, si elephanti mercede adducta mulier consuetudinem cum quoquam habeat: quin potius honorificum sibi ducunt, formæ suæ pulchritudinem elephanto dignam haberi. Nubunt nihil vel dantes vel accipientes: sed quotquot jam maturæ viro fuerint, adducuntur à parentibus in publicum, ut is qui luctâ vicerit aut pugillatu aut cursu, vel aliâ quapiam virtute reliquis antecelluerit, eam sibi quam volet deligat. Plerique vero Indi arationem exercent, & frumento vescuntur, exceptis montanis qui ferinas carnes edunt. Atque hæc quidem mihi de Indis exposuisse sufficiat, quæ tanquam præcipua Nearchus & Megasthenes viri graves de iis conscripserunt. Quum enim mihi hoc opere propositum non fuerit Indorum mores atque instituta describere, sed quo pacto Alexandro ex Indis in Persas classis prætervexerit, hæc mihi sint loco excessus in narrando.

Cap. XVII. 4. Γαμέουσι] *Uxores ducunt.*
οὔτε τι διδόντες] Non eadem fuit omnium gentium in contrahendo matrimonio consuetudo. Nam nostris quidem moribus viri dotem a mulieribus accipiunt. Contra apud vetustissimos populos vel pretio sibi viri uxores parabant, ut Sichem Dinam Gen. XXXIV. 12. & David Michalem 1 Reg. XVIII. 25. vel opere & servitio, ut Jacob Rahelem & Leam, Gen. XXIX. & XXXI. 15.

XVIII. Alexander enim paratâ jam ad Hydaſpis ripas claſſe, collectis omnibus Phœnicibus & Cypriis aut Ægyptiis qui priorem expeditionem ſecuti fuerant, ex iis naves implevit; delectis miniſtris ac remigibus, qui rerum navalium peritisſimi eſſent. Erant vero etiam in exercitu inſulares non pauci iis in rebus bene verſati, Ioneſque ac Helleſpontii. Triremium itaque ductores conſtituit: ex Macedonibus quidem Hephæſtionem Amyntoris filium, Leonnatum Euni, Lyſimachum Agathoclis, Aſclepiodorum Timandri, Archontem Cliniæ, Demonicum Athenæi, Archiam Anaxidoti, Ophellam Sileni, Timanthem Pantiadis; hi Pellæi erant. Ex Amphipoli hi duces fuerunt: Ex Cretâ, Nearchus Androtimi filius, qui Paraplum conſcripſit: Lampedon Larichi F. Androſthenes Calliſtrati. Ex Oreſtide, Craterus Alexandri filius, Perdiccas Orontis. Eordæi, Ptolemæus Lagi F.

1 XVIII. Ἀλέξανδρος γὰρ, ἐ-
πειδή οἱ παρεσκεύαστο τὸ ναυτικὸν
ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου τῇσιν ὄχθῃσιν,
ἐπιλεγόμενος ὅσοι τε Φοινίκων, καὶ
ὅσοι Κύπριοι ἢ Αἰγύπτιοι εἵποντο
ἐν τῇ ἄνω στρατηλασίῃ, ἐκ τούτων
ἐπλήρου τὰς νέας, ὑπηρεσίας τε
αὐτῇσι καὶ ἐρέτας ἐπιλεγόμενος,
ὅσοι τῶν θαλασσίων ἔργων δαήμονες.
2 Ἦσαν δὲ καὶ νησιῶται ἄνδρες οὐκ
ὀλίγοι ἐν τῇ στρατιῇ, οἷς ταῦτα ἔ-
μελε, καὶ Ἴωνες, καὶ Ἑλλησπόν-
3 τιοι. Τριήραρχοι δὲ αὐτῷ ἐπεστάθη-
σαν, ἐκ Μακεδόνων μὲν Ἡφαιστίων
τε Ἀμύντορος, καὶ Λεοννάτος ὁ Εὔ-
νου, καὶ Λυσίμαχος ὁ Ἀγαθοκλέ-
ους, καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ Τιμάν-
δρου, καὶ Ἄρχων ὁ Κλεινίου, καὶ
Δημόνικος ὁ Ἀθηναίου, καὶ Ἀρ-
χίας ὁ Ἀναξιδότου, καὶ Ὀφέλλας
Σειληνοῦ, καὶ Τιμάνθης Παντιάδου·
4 οὗτοι μὲν Πελλαῖοι. Ἐκ δὲ Ἀμ-
φιπόλεως ἦγον οἵδε· ἐκ Κρήτης Νέ-
αρχος Ἀνδροτίμου, ὃς τὰ ἀμφὶ τῷ
παράπλῳ ἀνέγραψε· καὶ Λαομέ-
δων ὁ Λαρίχου, καὶ Ἀνδροσθένης
5 Καλλιστράτου· ἐκ δὲ Ὀρεστίδος, Κρα-
τερός τε ὁ Ἀλεξάνδρου, καὶ Περδίκ-
κας

Cap. XVIII. 1. Ἀλέξανδρος] Eadem hæc breviter attinguntur de expedit. lib. 6. cap. 1. ſub fin.

ἐν τῇ ἄνω στρατηλασίῃ] i. e. *ἐν τῇ ἀναβάσει in expeditione verſus orientem.* Ita 3, 6, 13. *κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω.* Tunc enim, cum claſſem emitteret, non jam amplius progrediebatur, ſed regrediebatur, repetens quæ emenſus erat, ut Curtius loquitur 9, 3, 20. quæ *κατάβασις* vocatur. Xenoph. de exped. Cyri lib. 7. extremo: *χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως, ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες. Temporis intervallum, quo & adſcendimus & deſcendimus,* (i. e. quo & in bellum contra Artaxerxem profecti ſumus, & ex eo domum reverſi ſumus) *annus unus ac tres menſes.*

4. *τὰ ἀμφὶ τῷ παράπλῳ*] *quæ in illa præternavigatione acciderunt*; ſive qui de illa prætеrnavigatione ſcripſit.

κας ὁ Ὀρόντεω. Ἑορδαῖοί τε, Πτο-
λεμαῖός τε ὁ Λάγου, καὶ Ἀριςό-
νους ὁ Πεισαίου. Ἐκ Πύδνης τε,
Μήτρων τε ὁ Ἐπιχάρμου, καὶ Νι-
καρχίδης ὁ Σίμου. Ἐπὶ δὲ Ἄττα- 6
λός τε ὁ Ἀνδρομένεω, Στυμφαῖος·
καὶ Πευκέςας Ἀλεξάνδρου, Μιε-
ζεύς· καὶ Πείθων Κρατεῦ, Ἀλκο-
μενεύς· καὶ Λεοννάτος Ἀντιπάτρου,
Αἰγαῖος· καὶ Πάνταυχος Νικολά-
ου, Ἀλωρίτης· καὶ Μυλλέας Ζωΐ-
λου, Βεροιαῖος· οὗτοι μὲν οἱ ξύμ-
παντες Μακεδόνες. Ἑλλήνων δὲ, 7
Μήδιος μὲν Ὀξυνθέμιδος, Λαρισ-
σαῖος, Εὐμενὴς δὲ Ἱερωνύμου, ἐκ
Καρδίης, Κριτόβουλος δὲ Πλάτω-
νος, Κῶος, καὶ Θόας Μηνοδώρου,
καὶ Μαίανδρος Μανδρογένεος, Μά-
γνητες. Ἄνδρων δὲ Καβήλεω, Τήϊος. 8
Κυπρίων δὲ, Νικοκλέης Πασικρά-
τεος, Σόλιος· καὶ Νιθάδων Πνυτα-
γόρεω, Σαλαμίνιος. Ἦν δὲ δὴ καὶ
Πέρσης αὐτῷ τριήραρχος, Μαγώας
ὁ Φαρνούχεως· τῆς δὲ αὐτοῦ Ἀλεξ- 9
άνδρου νεὼς κυβερνήτης ἦν Ὀνησί-
κριτος Ἀςυπαλαιεύς· γραμματεὺς
δὲ τοῦ ςόλου παντὸς, Εὐαγόρας
Εὐκλέωνος, Κορίνθιος. Ναύαρχος δὲ 10
αὐτοῖσιν ἐπεςάθη Νέαρχος Ἀνδρο-
τίμου, τὸ γένος μὲν Κρὴς, ὁ Νέαρ-
χος· ᾤκει δὲ ἐν Ἀμφιπόλει τῇ ἐπὶ
Στρυμόνι. Ὡς δὲ ταῦτα ἐκεκό- 11
σμητο Ἀλεξάνδρῳ, ἔθυε τοῖς θεοῖσιν.
ὅσοι τε πάτριοι ἢ μαντευτοὶ αὐτῷ,
καὶ Ποσειδῶνι, καὶ Ἀμφιτρίτῃ,
καὶ Νηρηΐσι, καὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεα-
νῷ, καὶ τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ, ἀπὸ

Ariſtonus Piſæi. Ex Pydnâ, Metron Epicharmi F. & Nicarchides Simi. Præterea Attalus Andromenis F. Stymphæus: & Peuceſtas Alexandri, Miezeus: Pithon Crateæ, Alcomeneus: & Leonnatus Antipatri, Ægæus: & Pantauchus Nicolai, Alorites: & Mylleas Zoili, Berœenſis: hi quidem omnes Macedones. Ex Græcis vero Medius Oxynthemidis F. Lariſſæus: Eumenes Hieronymi, Cardianus: Critobulus Platonis, Cous: Thoas Menodori F. & Mæander Mandrogenis, Magneſii: Andron Cabelei, Teius: ex Cypriis, Nicocles Paſicratis F. Solius: & Nithadon Pnytagoræ, Salaminius. Erat autem etiam Perſa quidam triremi præfectus Magoas Pharnuchis F. Ipſius vero Alexandri triremis gubernator erat Oneſicritus Aſtypalæenſis. Scriba totius claſſis Euagoras Eucleonis F. Corinthius. Navarchum eis conſtituit Nearchum Androtimi F. Erat hic Nearchus Cres genere: habitabat autem Amphipoli quæ ad Strymonem fluvium ſita eſt. His rebus ita conſtitutis, Alexander diis patriis, & quibus vates monebant, ſacrum fecit: Neptuno etiam, & Amphitritæ, ac Nereïdibus, ipſique Oceano. Hydaſpi quoque,

que, unde solvebat: Acesini præterea, in quem Hydaspes influit: Indo, in quem uterque fertur. Certamina quoque musica & gymnica proposuit, victimis per singula agmina & turmas distributis.

XIX. Omnibus itaque rebus ad navigandum paratis, Craterum ad alteram Hydaspis ripam cum exercitu equestri ac pedestri iter facere jubet. Ab alterâ vero parte Hephæstion cum majore adhuc quam Craterus exercitu processerat. Elephantos etiam ducebat Hephæstion numero CC. Ipse scutatos dictos secum ducebat, & sagittarios omnes, & equites, quos amicos vocant, ad VIII millia. Atqui Cratero & Hephæstioni in mandatis dat uti præeant, classemque præstolentur. Philippum vero, quem in eâ regione præsidem constituerat, ad Acesinis fluvii ripas mittit, magnas etiam hunc copias ducentem. Jam enim CXX M. militum eum sequebantur, cum iis quos ex maritimis oris adduxerat. Accesserunt etiam mox ii quos

τοῦ ὡρμᾶτο· καὶ τῷ Ἀκεσίνῃ, ἐς ὅντινα ἐκδιδοῖ Ὑδάσπης· καὶ τῷ Ἰνδῷ, ἐς ὅντινα ἄμφω ἐκδιδοῦσιν·
12 ἀγῶνές τε αὐτῷ μουσικοὶ καὶ γυμνικοὶ ἐποιοῦντο, καὶ ἱερεῖα τῇ στρατιῇ πάσῃ κατὰ τέλεα ἐδίδοτο.

1 XIX. Ὡς δὲ πάντα ἐξήρτυτο αὐτῷ ἐς ἀναγωγήν, Κρατερὸν μὲν τὰ ἐπὶ θάτερα τοῦ Ὑδάσπεω ἰέναι σὺν τῇ στρατιῇ ἐκέλευσε πεζικῇ τε καὶ ἱππικῇ· ἐς τὸ ἐπὶ θάτερα δὲ Ἡφαιστίων αὐτῷ παρεπορεύετο, σὺν ἄλλῃ στρατιῇ πλείονι ἔτι τῆς τῷ Κρατερῷ συντεταγμένης. Καὶ τοὺς ἐλέφαντας Ἡφαιστίων αὐτῷ ἦγεν, ὄντας
2 ἐς διηκοσίους. Αὐτὸς δὲ τοὺς ὑπασπιστὰς καλεομένους ἅμα οἷ ἦγε, καὶ τοὺς τοξότας πάντας, καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἑταίρους καλεομένους· τοὺς πάντας ἐς ὀκτακισχιλίους.
3 Τοῖσι μὲν δὴ ἀμφὶ Κρατερὸν καὶ Ἡφαιστίωνα ἐτέτακτο, ἵνα προπορευθέντες ὑπομένοιεν τὸν στόλον.
4 Φίλιππον δέ, ὃς αὐτῷ σατράπης τῆς χώρης ταύτης ἦν, ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὰς ὄχθας πέμπει,
5 ἅμα στρατιῇ πολλῇ καὶ τοῦτον· ἤδη γὰρ καὶ δώδεκα μυριάδες αὐτῷ μάχιμοι εἵποντο, σὺν οἷς ἀπὸ θαλάσσης

CAP. XIX. 1. Κρατερὸν μὲν] Curt. 9, 8, 3.

3. ἵνα προπορευθέντες] Possis etiam sic interpretari: *assignatum erat, ubi profecti classem præstolarentur.* Gronov.

5. σὺν οἷς] Sententia quidem ipsa satis manifesta est, nempe tantum illum exercitum constitisse partim ex iis, quos Alexander a mari secum adduxerat, partim ex iis, quos alii ex barbaris collegerant. In verbis autem nonnihil est obscuritatis. Videntur tamen ita posse intelligi; *cum quibus & ipse a mari adscenderat, & cum quibus ii præterea venerant, sive redierant,* (si αὖθις cum ἧκον malis conjungere) sive *quos ii adduxerant, qui ad colligendum exercitum missi fuerant.* Ut ἀνήγαγε sit verbum neutrum, ceu simplex ἄγωμεν *eamus* Joh. XI. 7, 15, 16. XIV. 31. & προάγειν de exped. 5, 15, 1.

τῆς τε αὐτὸς ἀνήγαγε· καὶ αὖθις οἱ
ἐπὶ συλλογὴν αὐτῷ στρατιᾶς πεμ-
φθέντες ἧκον, ἔχοντες παντοῖα ἔ-
θνεα βαρβαρικὰ ἅμα οἱ ἄγοντι, καὶ
πᾶσαν ἰδέην ὡπλισμένα. Αὐτὸς δὲ 6
ἄρας ταῖς ναυσὶ, κατέπλει κατὰ
τὸν Ὑδάσπεα ἔστε ἐπὶ τοῦ Ἀκεσί-
νου τε καὶ τοῦ Ὑδάσπεω τὰς συμ-
βολάς. Νῆες δὲ αἱ σύμπασαι αὐτῷ 7
ὀκτακόσιαι ἦσαν, αἵτε μακραὶ καὶ
ὅσα στρογγύλα πλοῖα, καὶ ἄλλα
ἱππαγωγὰ, καὶ σιτία ἅμα τῇ στρα-
τιῇ ἄγουσαι. Ὅπως μὲν δὴ κατὰ 8
τοὺς ποταμοὺς κατέπλευσεν αὐτῷ
ὁ στόλος, καὶ ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ
ἔθνεα κατεστρέψατο, καὶ ὅπως διὰ
κινδύνου αὐτὸς ἐν Μαλλοῖς ἦκε· καὶ
τὸ τρῶμα ὃ ἐτρώθη ἐν Μαλλοῖς, καὶ
Πευκέστας τε καὶ Λεοννάτος ὅπως
ὑπερήσπισαν αὐτὸν πεσόντα· πάν-
τα ταῦτα λέλεκταί μοι ἤδη ἐν τῇ
ἄλλῃ τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφῇ. Ὁ 9
δὲ λόγος ὅδε τοῦ παράπλου μοι
ἀφήγησις ἐστὶν, ὃν Νέαρχος σὺν τῷ
στόλῳ παρέπλευσεν, ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ

passim ad conscribendum exercitum miserat, & barbaras omnis generis nationes variis armis instructas adducebant. Ipse inde oram solvens per Hydaspem ad Acesinis & Hydaspis confluentes navigavit. Erant ei in universum naves DCCC, simul longæ, simul onerariæ, aliæque vehendis equis & commeatui exercitus idoneæ. Quonam vero pacto classis per hæc flumina navigârit, & quot in eâ navigatione gentes subjugârit, quodque periculum in Mallis incurrerit, & quomodo ibidem vulnus acceperit, quomodo etiam Peucestas & Leonnatus eum prostratum scutis suis protexerint: omnia hæc à nobis in aliâ historiâ, quam Atticâ linguâ conscripsimus, commemorata sunt. In hoc autem libro id tantum narro: quomodo Nearchus ab Indi ostiis

15, 1. & 5, 23, 1. & παράγειν Marc. XV. 21. Verba autem ἧκον ἔχοντες haud scio, an recte disjungantur, cum sæpe per pleonasmum quendam cohæreant. Xenoph. Cyrop. lib. 4. p. 72. l. 42. ἢν δέ τι ἢ ἀπεσχισμένον τοῦ στρατεύματος λάβωμεν, ἤ τι ὑπολειπόμενον, ἥξομεν πρός σε ἄγοντες. *Si quid vel avulsum ab exercitu invenerimus, vel relictum: id ad te redeuntes adferemus.* Et lib. 5. p. 111. l. 32. ἐν ᾧ χρόνῳ πολὺ μείονα ἔχων στρατιὰν ἦλθον *Quo tempore multo cum minori exercitu veni.* Et lib. 3. p. 61. l. 15. στράτευμα ὅσον τε ἦλθον ἔχων. Et apud Nostrum 3, 16, 13. ὅτε Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε. Deinde quæ sequuntur verba παντοῖα ἔθνεα arbitror connectenda cum superioribus αὐτῷ εἵποντο, & quæ interjacent, parenthesi includenda. Ut totus locus ita legatur: δώδεκα μυριάδες αὐτῷ μάχιμοι εἵποντο, (σὺν οἷς ἀπὸ θαλάσσης τε αὐτὸς ἀνήγαγε, καὶ αὖθις οἱ ἐπὶ συλλογὴν αὐτῷ στρατιᾶς πεμφθέντες ἧκον ἔχοντες,) παντοῖα ἔθνεα βαρβαρικὰ ἅμα οἱ ἄγοντι. Quod ultimum participium referendum ad αὐτῷ, *qui*, Alexander, *secum ducebat* &c. Quodsi cui phrasis ἥκειν ἔχων videatur omnino accusativum, ut in exemplis adductis, postulare: poterit locum eodem sensu ita exponere: σὺν ἐκείνοις, οὓς ἀπὸ -- ἀνήγαγε, καὶ (οὓς) αὖθις οἱ -- ἧκον ἔχοντες. Itaque ἀνήγαγε activam habebit significationem.

stiis solvens (a), per oceanum in sinum Persicum navigârit, quem quidem nonnulli mare rubrum appellant.

XX. Nearchus de hac re ita scribit: Alexandri desiderium fuisse universum mare quod ab Indis in Persiam usque patet enavigare: Cæterum illum navigationis longinquitate deterritum fuisse, simulque veritum, ne in aliquam desertam regionem aut portus difficiles frugibusque carentes delatus, classem amitteret, in gensque aliqua macula rebus præclare abs se gestis offusa omnem felicitatis gloriam obliteraret: vicisse tamen ingentem quandam sibi innatam inusitatæ alicujus ac magnæ rei gerendæ cupiditatem. Dubitasse autem quem perficiendis cogitationibus suis parem deligeret: simulque iis qui tam longinquam expeditionem adirent, metum adimeret, sese neglectos in manifestum periculum mitti. Nearchus autor est Alexandrum secum communicasse, quem potius classis ducem ac præfectum designaret: quum-

τῶν ἐκβολέων ὁρμηθεὶς, κατὰ τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην ἔςτε ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν, ἣν δὴ ἐρυθρὴν θάλασσαν μετεξέτεροι καλέουσι.

1 XX. Νεάρχῳ δὲ λέλεκται ὑπὲρ τούτων ὅδε ὁ λόγος· πόθον μὲν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ ἐκπεριπλῶσαι τὴν θάλασσαν τὴν ἀπὸ Ἰνδῶν ἔςτε ἐπὶ τὴν
2 Περσικήν· ὀκνέειν δὲ αὐτὸν τοῦ τε πλόου τὸ μῆκος, καὶ μή τινι ἄρα χώρῃ ἐρήμῳ ἐγκύρσαντες, ἢ ὅρμῳ ἀπόρῳ, ἢ οὐ ξυμμέτρως ἐχούσῃ τῶν ὡραίων, οὕτω δὴ διαφθαρῇ αὐτῷ ὁ ςόλος· καὶ οὐ φαύλη κηλὶς αὕτη τοῖς ἔργοισιν αὐτοῦ τοῖς μεγάλοισιν ἐπιγενομένη, τὴν πᾶσαν εὐτυχίην αὐτῷ ἀφανίσοι· ἀλλὰ ἐκνικῆσαι γὰρ αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ καινόν τι
3 αἰεὶ καὶ ἄτοπον ἐργάζεσθαι. Ἀπόρως δὲ ἔχειν, ὅντινα οὐκ ἀδύνατόν τε ἐς τὰ ἐπινοούμενα ἐπιλέξαιτο· καὶ ἅμα τῶν ἐν νηῒ ἀνδρῶν, ὡς καὶ τῶν τοιοῦτον ςόλον ςελλομένων ἀφελεῖν τὸ δεῖμα, τοῦ δὴ ἠμελημένως αὐτοὺς ἐς προῦπτον κίνδυνον ἐκ-
4 πέμπεσθαι. Λέγει δὴ ὁ Νέαρχος, ἑωϋτῷ ξυνοῦσθαι τὸν Ἀλέξανδρον, ὅντινα προχειρίσηται ἐξηγέεσθαι τοῦ ςόλου· ὡς δὲ ἄλλου καὶ ἄλλου ἐς μνήμην ἰόντα, τοὺς μὲν ὡς οὐκ ἐθέλοντας κινδυνεύειν ὑπὲρ οὗ ἀπολέγειν,

(a) *Curt.* 9, 10, 3.

CAP. XX. 2. καὶ οὐ φαύλη κηλὶς αὕτη] *& hæc non parva macula.*
3. καὶ ἅμα] scil. οὐκ ἀδύνατον ἀφελεῖν τὸ δεῖμα τῶν ἐν νηῒ ἀνδρῶν. *& qui simul non inidoneus esset ad adimendum metum classiariis.* Id vero assecutus est Alexander Nearcho classi præposito, quod & exercitus & nautæ persuasum haberent, Alexandrum nequaquam ad manifesta pericula Nearchum missurum, nisi & ipsi quoque servandi essent, ceu dicitur 8.
4. ξυνοῦσθαι] Ms. optimus κοινοῦσθαι. *Gronov.*
κινδυνεύειν ὑπὲρ οὗ] *periclitari pro se,* Alexandro.

λέγειν, τοὺς δὲ ὡς μαλακοὺς τὸν
θυμὸν, τοὺς δὲ ὡς πόθῳ τῆς οἰκείης
κατεχομένους· τοῖς δὲ ἄλλο καὶ
ἄλλο ἐπικαλέοντα. Τότε δὴ αὐ- 5
τὸν ὑποςάντα εἰπεῖν, ὅτι Ὦ βα-
σιλεῦ, ἐγώ τοι ὑποδέκομαι ἐξη-
γήσασθαι τοῦ ςόλου, καὶ (εἰ τὰ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ξυνεπιλαμβάνοι)
περιάξω τοι σώας τὰς νέας καὶ
τοὺς ἀνθρώπους, ἔςτε ἐπὶ τὴν Περ-
σίδα γῆν, εἰ δὴ πλωτός τε ἐςὶν ὁ
ταύτης πόντος, καὶ τὸ ἔργον οὐκ
ἄπορον γνώμῃ ἀνθρωπίνῃ. Ἀλέξ- 6
ανδρον δὲ λόγῳ μὲν οὐ φάναι ἐθέ-
λειν ἐς τοσήνδε ταλαιπωρίην καὶ
τοσόνδε κίνδυνον τῶν τινα ἑαυτοῦ
φίλων ἐμβάλλειν· αὐτὸν δὲ ταύτῃ
δὴ καὶ μᾶλλον οὐκ ἀνιέναι, ἀλλὰ
λιπαρέειν· οὕτω δὴ ἀγαπῆσαί τε 7
Ἀλέξανδρον τοῦ Νεάρχου τὴν προ-
θυμίην, καὶ ἐπιςῆσαι αὐτὸν ἄρ-
χειν τοῦ ςόλου παντός· καὶ τότε 8
δὴ ἔτι μᾶλλον τῆς ςρατιῆς ὅ, τι
περ ἐπὶ τῷ παράπλῳ τῷδε ἐτάσ-
σετο, καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἵλεω ἔ-
χειν τὴν γνώμην, ὅτι δὴ Νέαρ-
χόν γε οὔποτε ἂν Ἀλέξανδρος
προήκατο ἐς κίνδυνον καταφανέα,
εἰ μὴ καί σφι σωθήσεσθαι ἔμελ-
λον· λαμπρότης τε πολλὴ τῇ πα- 9
ρασκευῇ ἐποῦσα, καὶ κόσμος τῶν

que diversorum meminisset, alios periculi metu, alios præ mollitie animi, alios patriæ desiderio occupatos recusasse. atque Alexandrum eos aliis atque aliis verbis increpasse. Tum se operam suam pollicitum dixisse, Ego, ô rex, classis gubernationem suscipiam, & (si deus cœpta secundârit) classem simul & militem sospites in Persidem ducam, si omnino ejus regionis mare navigabile fuerit, aut si id ullâ ratione ab humano ingenio præstari possit. Alexandrum vero verbo negasse velle se in tantos labores tantaque pericula aliquem amicorum suorum conjicere: se vero nequaquam ideo languidiorem effectum esse, sed obnixe orasse; ac tum demum Alexandrum Nearchi animum adeo promptum atque alacrem collaudasse, eumque universæ classi præfecisse: & exercitum qui ad hanc navigationem destinatus erat & nautas quietiore animo fuisse, quod persuasum haberent Alexandrum nulla ratione ad manifesta pericula Nearchum missurum, nisi & ipsi quoque servandi essent. Præterea

τοῖς δὲ ἄλλο] *in aliis vero aliud reprehendisse.* Non solum ignaviam, patriæque desiderium, sed alias quoque varias caussas referebat, cur hunc illumve classis ducem constitui nollet.

6. καὶ μᾶλλον οὐκ ἀνιέναι] *se vero propterea etiam magis non remisisse.* Ob hoc ipsum, quod animadverteret, Alexandrum verbo id quidem negare, etiam magis institisse.

7. ἀγαπῆσαι] Ἀγαπᾷν dicimur id, quod libenter amplectimur, gratumque nobis & acceptum est.

9. ἐποῦσα] Nonne scribendum cum leni spiritu ἐποῦσα, ab ἔπειμι *insum, adsum*, quod verbum construitur cum dativo. Vid. Indicem.

terea summa apparatus magnificentia, & navium ornatus, studiaque præfectorum erga ministros & supplementa, omnium animis qui antea metu debilitati fractique erant, robur bonamque spem ad opus conficiendum addebant. Multum præterea de metu ipsorum adimebat, quod Alexander ipse per utraque Indi ostia in mare navigasset: quod Neptuno cæterisque diis marinis hostias mactasset, eximiaque dona mari dedisset. Perpetua quoque & inusitata Alexandri felicitas fiduciam eorum augebat, quod nihil ejus auspiciis ductuque infeliciter tentaretur.

XXI. Quo igitur tempore etesiæ sive anniversarii venti spirare desierant (qui quidem per integram æstatem ex mari in terram flantes navigationem impediunt) oram solverunt, archonte Athenis Cephisodoro, xx die mensis Augusti, quemadmodum Athenienses computant: ut vero Macedones & Asiatici, undecimo ex quo Alexander regnabat anno. Sacrificavit autem & Nearchus ante-

νεῶν, καὶ σπουδαὶ τῶν τριηράρχων ἀμφὶ τὰς ὑπηρεσίας τε καὶ τὰ ἐκπληρώματα ἐκπρεπέες, καὶ τοὺς πάντη δὴ πάλαι κατοκνέοντας ἐς ῥώμην ἅμα καὶ ἐλπίδας χρηστοτέρας ὑπὲρ τοῦ παντὸς ἔργου ἐπηρ-
10 κότα ἦν· πολὺ δὲ δὴ συνεπιλαβέσθαι ἐς εὐθυμίην τῇ στρατιῇ, τὸ δὴ αὐτὸν Ἀλέξανδρον ὁρμηθέντα κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα ἀμφότερα ἐκπλῶσαι ἐς τὸν πόντον, σφάγιά τε τῷ Ποσειδῶνι ἐντεμεῖν, καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι, καὶ δῶρα μεγαλοπρεπέα τῇ θαλάσσῃ χαρί-
11 σασθαι. Τῇ τε ἄλλῃ τῇ Ἀλεξάνδρου παραλόγῳ εὐτυχίῃ πεποιθότας, οὐδὲν ὅ, τι οὐ τολμητόν τε ἐκείνῳ καὶ ἐρκτὸν ἐξηγέεσθαι.

1 XXI. Ὡς δὲ τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη (ἃ δὴ τοῦ θέρεος τὴν ὥρην πᾶσαν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγεος ἐπιπνέοντα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ταύτῃ ἄπορον τὸν πλόον ποιέοντα) τότε δὴ ὥρμηντο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Κηφισοδώρου, εἰκάδι τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνὸς, καθότι Ἀθηναῖοι ἄγουσιν· ὡς δὲ Μακεδόνες τε καὶ Ἀσιανοὶ ἦγον, τὸ ἑνδέκατον βασι-
2 λεύοντος Ἀλεξάνδρου. Θύει δὲ καὶ Νέαρχος πρὸ τῆς ἀναγωγῆς Διῒ Σωτῆρι, καὶ ἀγῶνα ποιέει γυμνι-

κὸν

ἐκπληρώματα] Optim. πληρώματα. *Gron.* Ita vero dicuntur classiarii milites.
ἐκπρεπέας] *egregia, singularia* studia.
11. ἐρκτὸν ἐξηγέεσθαι] Ἐρκτὸν in Lexicis non reperitur. Videtur autem derivandum ab ἔργον, ut sit, *quod perficitur.* Neque verbum ἐξηγέεσθαι quid sibi hic velit intelligo, nisi fortasse pro simplici ἡγέεσθαι sit accipiendum, cujus tamen significationis exempla nulla invenio. Foret autem tunc ita interpretandum: *Ceteraque Alexandri inusitata felicitate confisos, existimasse nihil esse, quod ipse non & audere & efficere possit.*

κὸν καὶ οὗτος. Ἄραντες δὲ ἀπὸ
τοῦ ναυςάθμου τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ
κατὰ τὸν Ἰνδὸν ὁρμίζονται ποτα-
μὸν πρὸς διώρυχι μεγάλῃ, καὶ μέ-
νουσιν αὐτοῦ δύο ἡμέρας· Στουρὰ
δὲ ὄνομα ἦν τῷ χώρῳ· ςάδιοι ἀπὸ
τοῦ ναυςάθμου ἐς ἑκατόν. Τῇ τρί- 3
τῃ δὲ ἄραντες, ἔπλεον ἔςτε ἐπὶ
διώρυχα ἄλλην ςαδίους τριάκοντα,
ἁλμυρὴν ἤδη ταύτην τὴν διώρυχα·
ἀνήει γὰρ ἡ θάλασσα ἐς αὐτὴν,
μάλιςα μὲν ἐν τῇσι πλημμυρίη-
σιν· ὑπέμενε δὲ καὶ ἐν τῇ ἀμπώ-
τει τὸ ὕδωρ μεμιγμένον τῷ πο-
ταμῷ· Καύμανα δὲ ὄνομα ἦν τῷ
χώρῳ. Ἔνθεν δὲ εἴκοσι ςαδίους κα- 4
ταπλώσαντες, ἐς Κορέατιν ὁρμί-
ζονται, ἔτι κατὰ τὸν ποταμόν.
Ἔνθεν δὲ ὁρμηθέντες, ἔπλεον οὐκ 5
ἐπὶ πολλόν· ἕρμα γὰρ ἐφάνη αὐ-
τοῖσι κατὰ τὴν ἐκβολὴν τὴν ταύτῃ
τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τὰ κύματα ἐῤῥό-
χθει πρὸς τῇ ἠϊόνι, καὶ ἡ ἠϊὼν αὕτη
τραχεῖα ἦν. Ἀλλὰ ἵναπερ μαλ- 6
θακὸν ἦν τοῦ ἕρματος, ταύτῃ διώ-
ρυχα ποιήσαντες ἐπὶ ςαδίους πέν-
τε, διῆγον τὰς νέας, ἐπειδὴ ἡ
πλημμύρα ἐπῆλθεν ἡ ἐκ τοῦ πόν-
του. Ἐκπεριπλώσαντες δὲ ςαδίους 7
πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ὁρμίζον-
ται ἐς Κρώκαλα νῆσον ἀμμώδεα,
καὶ μένουσιν αὐτοῦ τὴν ἄλλην ἡ-
μέρην· προσοικέει δὲ ταύτῃ ἔθνος 8

quam navigationem ſuſciperet Jovi Servatori, ludosque gymnicos etiam is edidit. Primo itaque die quum è ſtatione ſolviſſent, per fluvium Indum ad amplum quendam alveum appulerunt (loco Sturæ nomen eſt) diſtantem à ſtatione ſtadiis circiter c. biduoque ibi commorati ſunt. Tertio die inde moventes, ad alium alveum xxx ſtadiis inde remotum pervenerunt, cujus aqua ſalſedinem maris referebat: mare enim in eam accedente æſtu ſe ingerit, aquaque flumini permiſta etiam recedente æſtu manet. Caumana is locus dicitur. Inde xx ſtadia provecti ad Coreatim etiamnum in flumine pervenerunt. Hinc rurſum moventes non multum navigarunt, ſcopulum conſpicati eâ parte quâ Indus illic in mare fertur, & fluctus littori illidebantur, littusque ipſum aſperum erat. Cæterum qua ſcopulus mollior videbatur, foſſa quinque ſtadiorum perducta, naves traduxerunt æſtu marino accedente. Inde ſtadia CL circumnavigando emenſi in Crocala arenoſam inſulam pervenerunt, ibique alterum diem commorati ſunt. Vicina huic inſu-

CAP. XXI. 2. κατὰ τὸν Ἰνδὸν] *in Indo fluvio* appulerunt, eo loco, ubi alveus ex Indo erat derivatus. Sic mox 4. ἔτι κατὰ τὸν ποταμόν, *etiamnum in flumine.*

5. ἐῤῥόχθει] *illidebatur cum truci & immani ſtrepitu.* Alludit enim ad τὴν ἤχους τραχύτητα, quam in verbo ῥοχθεῖν exprimi fatentur Græci Grammatici. *Gronov.*

insulæ loca incolunt Arabii Indica gens, quorum etiam in majori opere mentionem feci: quodque id nominis à fluvio Arabi acceperint, qui per ipsorum regionem fluens in mare fertur, eorumque fines ab Oritarum finibus dividit. Ex Crocalis, ad dextram habentes montem Irum; ad sinistram vero insulam vadosam, ulterius navigarunt: hæc insula ad littus extenta, angustum sinum efficit. Hunc emensi ad tranquillum portum delati sunt. qui quod amplus simul & pulcher esset, placuit Nearcho ut Alexandri portus appellaretur. Contra portus fauces insula adjacet, circiter duo inde stadia distans, cui Bibacta nomen est: omnis vero adjacens regio Sangada dicitur. hæc insula mari opposita suapte naturâ portum efficit; hîc ingentes continuique venti spirabant. Nearchus veritus ne qua barbarorum manus collecta castra diriperet, lapideo muro locum cingit, & XXIIII dies ibi moratus est: dicitque milites per id tempus myes marinos cepisse, & ostrea, quæ solenes vocantur, inusitatæ magnitudinis,

Ἰνδικὸν, οἱ Ἀράβιες καλεόμενοι, ὧν καὶ ἐν τῇ μέζονι ξυγγραφῇ μνήμην ἔσχον· καὶ ὅτι εἰσὶν ἐπώνυμοι ποταμοῦ Ἀράβιος, ὃς διὰ τῆς γῆς αὐτέων ῥέων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν, ὁρίζων τούτων τε τὴν χώρην καὶ τῶν
9 Ὠρειτέων. Ἐκ δὲ Κροκάλων ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ὄρος τὸ καλεόμενον αὐτοῖσιν Εἶρον, ἐν ἀριστερῇ δὲ νῆσον ἁλιτενέα ἔπλεον· ἡ δὲ νῆσος παρατεταμένη τῇ ἠϊόνι, κόλπον στεινὸν
10 ποιέει. Διεκπλεύσαντες δὲ ταύτην, ὁρμίζονται ἐν λιμένι εὐόρμῳ· ὅτι δὲ μέγας τε καὶ καλὸς ὁ λιμὴν, Νεάρχῳ ἔδοξεν ἐπονομάζειν αὐτὸν Ἀ-
11 λεξάνδρου λιμένα. Νῆσος δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ὅσον σταδίους δύο ἀπέχουσα· Βίβακτα ὄνομα τῇ νήσῳ· ὁ δὲ χῶρος ἅπας Σάγγαδα· ἡ δὲ νῆσος καὶ τὸν λιμένα, προκειμένη πρὸ τοῦ πελάγεος, αὐ-
12 τὴ ἐποίησεν. Ἐνταῦθα πνεύματα μεγάλα ἐκ τοῦ πόντου ἔπνεε καὶ συνεχέα, καὶ Νέαρχος δείσας τῶν βαρβάρων μή τινες συνταχθέντες ἐφ' ἁρπαγὴν τοῦ στρατοπέδου τράποιντο, ἐκτειχίζει τὸν χῶρον λιθίνῳ τεί-
13 χει. Τέσσαρες δὲ καὶ εἴκοσιν ἡμέραι τῇ μονῇ ἐγένοντο· καὶ λέγει, ὅτι μύας τε ἐθήρων τοὺς θαλασσίους οἱ στρατιῶται, καὶ ὄστρεα δὲ, τοὺς σωλῆνας καλεομένους, ἄτοπα τὸ μέγε-

8. μνήμην ἔσχον] 6, 21, 7.

10. ἐπονομάζειν] Codex optimus ita habet: ὁ λιμὴν Νεάρχῳ ἔδοξεν, ἐπονομάζει. *Gronov.*

12. ἐκ πόντου] *ex mari.* Quod non prætermittendum. Hæc enim caussa erat tam diutinæ commorationis. Vide supra cap. 21. init.

13. μύας] οἱ μύες, sive μύακες in concharum genere sunt ex parte hiantium. *Blanckard.* Egit de his Salmasius in Plinianis p. 1129.

μέγεθος, ὡς τοῖσιν ἐν τῇδε τῇ ἡμετέρῃ θαλάσσῃ συμβαλέειν· καὶ ὕδωρ ὅτι ἁλμυρὸν ἐπίνετο.

XXII. Ἅμα τε ὁ ἄνεμος ἐ- 1
παύσατο, καὶ οἳ ἀνήγοντο· καὶ πε-
ραιωθέντες σταδίους ἐς ἑξήκοντα,
ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ψαμμώ-
δει· νῆσος δὲ ἐπῆν τῷ αἰγιαλῷ ἐρή-
μη. Ταύτην δὲ πρόβλημα ποιη-
σάμενοι ὡρμίσθησαν· Δόμαι οὔνο- 2
μα τῇ νήσῳ· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν ἐν τῷ
αἰγιαλῷ· ἀλλὰ προελθόντες ἐς τὴν
μεσογαίην ὅσον εἴκοσι σταδίους, ἐ-
πιτυγχάνουσιν ὕδατι καλῷ· τῇ δὲ 3
ὑστεραίῃ ἐς νύκτα αὐτοῖς ὁ πλόος ἐ-
γίνετο ἐς Σάραγγα σταδίους τριη-
κοσίους, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰ-
γιαλῷ, καὶ ὕδωρ ἦν ἀπὸ τοῦ αἰγια-
λοῦ ὅσον ὀκτὼ σταδίους. Ἔνθεν δὲ 4
πλώσαντες, ὁρμίζονται ἐν Σακά-
λοισι, τόπῳ ἐρήμῳ· καὶ δὴ ἐκπλώ-
σαντες σκοπέλους δύο, οὕτω τι ἀλ-
λήλοις πελάζοντας, ὥστε τοὺς ταρ-
σοὺς τῶν νεῶν ἅπτεσθαι ἔνθεν καὶ
ἔνθεν τῶν πετρέων, καθορμίζονται
ἐν Μοροντοβάροις, σταδίους διελθόν-
τες ἐς τριηκοσίους· ὁ δὲ λιμὴν μέ- 5
γας, καὶ εὔκυκλος, καὶ βαθὺς,
καὶ ἄκλυστος· ὁ δὲ ἔσπλους ἐς αὐ-
τὸν στεινός· τοῦτον τῇ γλώσσῃ τῇ
ἐπιχωρίῃ Γυναικῶν λιμένα ἐκάλεον,
ὅτι γυνὴ τοῦ χώρου τούτου πρώτη

si cum nostri maris ostreis conferantur. Aquam etiam salsam potasse narrat.

XXII. Sedato autem vento, vela fecerunt, ac stadia circiter LX progressi, in sabulosum littus appulerunt. Insula adjacebat littori deserta: hæc suo objectu portum ipsis efficiebat: Domæ nomen insulæ erat. Quumque in littore aquam non haberent, in planiora loca ad viginti circiter stadia progressi dulcem aquam repererunt. Postridie quum ad vesperum usque navigassent, in Saranga, CCC inde stadia, ad littus appulerunt. Ibi aqua octo ferme à littore stadia aberat. Illinc repetitâ navigatione, ad Sacala locum desertum appulsi sunt. Inde superatis duobus scopulis adeo inter se propinquis ut palmulæ remorum utrinque cautes stringerent, emensi stadia CCC in Morontobaris constiterunt. Ibi portus est amplissimus, & rotundus, ac profundus, minimeque procellosus. Cæterum fauces ejus angustæ; hunc patriâ linguâ Portum fœminarum vocabant: quod mulier quædam prima illi loco

Cap: XXII. 1. Ταύτην δὲ πρόβλημα] *Hac autem pro munimento* sive tegmine adversus fluctus *usi substiterunt*. De hoc significatu verbi ποιεῖσθαι vide not. ad 2, 13, 1. Verbum πρόβλημα vero eodem fere sensu exstat in Arriani Tactic. cap. 13. εἰ πρόβλημα εἴη τοῦ ἑτέρου κέρως ποταμὸς, ἢ τάφρος, ἢ θάλασσα, *si alterum cornu munitum sit flumine, aut fossa, aut mari.*

2. ἐς τὴν μεσογαίην] *in loca mediterranea.*

co imperârit. Trajectis scopulis, in mare majores undas volvens pervenerunt. Cæterum scopulos transisse res magna videbatur. ita in posterum diem navigârunt, insulam quandam à sinistrâ pelago objectam habentes, quæ quidem ita propinqua littori erat, ut medius alveus inter insulam & littus esse effossus videretur; LXX in universum stadiorum ea navigatio fuerat. Multæ erant densæque in littore arbores, insulaque ipsa variis sylvis umbrosa. Sub lucem per angusta quædam loca ex eâ insulâ navigarunt; adhuc enim recessus maris obtinebat: continuataque navigatione ad CXX stadia, apud fauces Arabis amnis constiterunt; & portum quidem ibi amplum & commodum nacti sunt: aquam vero potui ineptam, quod per Arabis ostia mare se ingerat. Itaque XL stadia adverso amne profecti ad lacum devenerunt: atque inde assumtâ aquâ reversi sunt. Insula apud portum est eminens ac vasta; circa hanc ostreorum atque omnis generis piscium piscatus erat. Atque huc quidem usque Arabium regio protenditur, qui extremi Indorum has oras habitant: ulteriora Oritæ tenent.

6 ἐπῆρξεν. Ὡς δὲ διὰ τῶν σκοπέλων
διεξέπλεον, κύμασί τε μεγάλοισιν
ἐνέκυρσαν, καὶ τῇ θαλάσσῃ ῥοώδει·
ἀλλὰ ἐκπεριπλῶσαι γὰρ ὑπὲρ τοὺς
σκοπέλους, μέγα ἔργον ἐφαίνετο.
7 Ἐς δὲ τὴν ὑστεραίην ἔπλεον, νῆσον
ἐς ἀριστερὰ ἔχοντες πρὸ τοῦ πελά-
γεος, οὕτω τι τῷ αἰγιαλῷ συνα-
φέα, ὥστε εἰκάσαι ἂν διώρυχα εἶ-
ναι τὸ μέσον τοῦ τε αἰγιαλοῦ καὶ
τῆς νήσου· στάδιοι οἱ πάντες ἑβδο-
μήκοντα τοῦ διέκπλου· καὶ ἐπί τε
τοῦ αἰγιαλοῦ δένδρεα ἦν πολλὰ
καὶ δασέα, καὶ ἡ νῆσος ὕλῃ παν-
8 τοίῃ σύσκιος. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἔ-
πλεον ἔξω τῆς νήσου, κατὰ ῥηχείην
στενήν· ἔτι γὰρ ἀνάπωτις κατεῖχε.
Πλώσαντες δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι
σταδίους, ὁρμίζονται ἐν τῷ στόματι
τοῦ Ἀράβιος ποταμοῦ· καὶ λιμένα
μέγας καὶ καλὸς πρὸς τῷ στόματι·
ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν πότιμον· τοῦ γὰρ
Ἀράβιος αἱ ἐκβολαὶ ἀναμεμιγμέ-
9 ναι τῷ πόντῳ ἦσαν· ἀλλὰ τεσσα-
ράκοντα σταδίους ἐς τὸ ἄνω προχω-
ρήσαντες, λάκκῳ ἐπιτυγχάνουσι·
καὶ ἔνθεν ὑδρευσάμενοι, ὀπίσω ἀπε-
10 νόστησαν. Νῆσος δὲ ἐπὶ τῷ λιμένι
ὑψηλὴ καὶ ἔρημος· καὶ περὶ ταύ-
την ὀστρέων τε καὶ ἰχθύων παντοδα-
πῶν θήρα. Μέχρι μὲν τοῦδε Ἀρά-
βιες, ἔσχατοι Ἰνδῶν, ταύτην ᾠκι-
σάμενοι· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Ὠρεῖται
ἐπεῖχον.

XXIII.

8. *ἔξω τῆς νήσου*] *extra insulam*, eam jam prætervecti.
κατὰ ῥηχείην στενὴν] Mallem per alveum non valde profundum & arctum. *Gronov.*
10. *ταύτην ᾠκισάμενοι*] Ms. opt. *ταύτῃ ᾠκισμένοι.* *Idem.*

XXIII. Ὁρμηθέντες δὲ ἐκ τῶν 1
ἐκβολῶν τοῦ Ἀράβιος, παρέπλεον
τῶν Ὠρειτέων τὴν χώρην· καὶ ὁρ-
μίζονται ἐν Παγάλοισι, πλώσαν-
τες σταδίους ἐς διηκοσίους, πρὸς ῥη-
χείῃ· ἀλλὰ ἀγκύρῃσι γὰρ ἐπίβολος
ἦν ὁ χῶρος· τὰ μὲν οὖν πληρώματα
ἀπεσάλευον ἐν τῇσι νηυσίν· οἱ δὲ ἐφ᾽
ὕδωρ ἐκβάντες, ὑδρεύοντο. Τῇ δ᾽ 2
ὑστεραίῃ ἀναχθέντες ἅμα ἡμέρῃ, καὶ
πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους,
κατάγονται ἑσπέριοι ἐς Κάβανα,
καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ἐρήμῳ·
καὶ ἐνταῦθα ῥηχείη τραχείη ἦν, καὶ
ἐπὶ τῷδε μετεώρους τὰς νέας ὡρμί-
σαντο. Κατὰ τοῦτον τὸν πλόον πνεῦ- 3
μα ὑπολαμβάνει τὰς νέας μέγα ἐκ
πόντου, καὶ νέες δύο μακραὶ δια-
φθείρονται ἐν τῷ πλόῳ, καὶ κέρκου-
ρος· οἱ δὲ ἄνθρωποι σώζονται ἀπο-
νηξάμενοι, ὅτι οὐ πόῤῥω τῆς γῆς ὁ
πλόος ἐγίνετο. Ἀμφὶ δὲ μέσας 4
νύκτας ἀναχθέντες πλέουσιν ἔστε ἐ-
πὶ Κώκαλα· τοῦ αἰγιαλοῦ, ἔνθεν
ὡρμήθησαν, ἀπεῖχε σταδίους διηκο-
σίους· καὶ αἱ μὲν νῆες σαλεύουσαι
ὥρμεον· τὰ πληρώματα δὲ ἐκβιβά-
σας Νέαρχος πρὸς τῇ γῇ ηὐλίσθη·
ὅτι ἐπὶ πολλὸν τεταλαιπωρηκότες
ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἀναπαύσασθαι ἐπό-
θεον· στρατόπεδον δὲ περιεβάλλετο,
τῶν βαρβάρων τῆς φυλακῆς ἕνεκα.

XXIII. Ab oſtio itaque Arabis digreſſi, Oritarum regionem præternavigantes, ad Pagala cc ſtadia emenſi appulerunt, & ad rupem (nam ancoras vadum admittebat) ſubſtiterunt. Nautæ itaque dum naves in ſalo ancoris nituntur, egreſſi, aquam attulerunt. Poſtridie inde cum luce digreſſi, & ccc ſtadia emenſi ſub veſperum in Cabana perveniunt, claſſemque ad littus deſertum locant, & quia littus ſcopuloſum erat, in mari naves ſtationem tenuerunt. Poſt hanc navigationem quum ingens ventorum vis claſſi à mari incumberet, duæ naves longæ & cercurus perierunt: viri natatu evaſerunt; neque enim procul à terrâ aberant. Inde ſub mediam noctem digreſſi ad Cocala, cc ſtadiis confectis, ſub littus conſtiterunt; ac naves quidem in ſalo ancoris nitebantur. Nearchus ſociis navalibus in terram expoſitis ibi caſtra poſuit: ſiquidem multo navigationis labore defatigati, refici deſiderabant. Caſtra vallo adverſus barbarorum incurſum munit. Hoc in loco Leonna-

Cap. XXIII. 2. τὰ μὲν οὖν πληρώματα] Vertendum: *nautæ* vel *remiges quidem igitur in navibus manebant; alii vero* (nempe aquatores) *aquatum egreſſi aquam attulerunt*. Gronov.

2. τριηκοσίους] Opt. ἐς τριήκοντα καὶ τετρακοσίους. *Idem*.

3. κατὰ τοῦτον τὸν πλόον] *In hac navigatione*. Uti ſæpe κατὰ uſurpatur, & paulo poſt h. c. 8. Unde mox dicitur ἐν τῷ πλόῳ, & ὁ πλόος ἐγίνετο.

4. Ἀμφὶ δὲ μέσας] *Sub mediam vero noctem provecti navigant usque ad Cocala: a littore, unde digreſſi erant, aberat* (nempe locus iſte Cocala) *ſtadiis ducentis*.

onnatus, cui Oritarum res Alexander commiserat, magno prælio Oritas vicit, & quotquot sese Oritis conjunxerant: cæsis VI M, ducibusque eorum omnibus; à Leonnati partibus, equitibus XV, peditibus non multis, & Apollophane Gadrosiorum satrapa, desideratis. Sed hæc in aliâ historiâ à nobis conscripta sunt; eaque de causâ Leonnatum aureâ coronâ ab Alexandro inter Macedones coronatum fuisse. Eo etiam loci frumentum ab Alexandro in commeatum exercitus procuratum erat. In decem itaque dies frumentum in naves invehunt. Naves tempestate quassatas reficiunt; ex nautis qui segniores in opere esse videbantur, Nearchus exercitui quem Leonnatus ducebat adjunxit: militesque in nautarum supplementum ex Leonnati copiis delegit.

XXIV. Inde secundo vento delati per quingenta stadia, ad fluvium quendam torrentem pervenerunt: Tomerus fluvio nomen est. Ad ejus exitum stagnum erat, & circa vada littori propin-

5 Ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ Λεοννάτος, ὅτῳ
τὰ Ὠρειτῶν ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέ-
τραπτο, μάχῃ μεγάλῃ νικᾷ Ὠρεί-
τας τε καὶ ὅσοι Ὠρείταις συνεπελά-
βοντο τοῦ ἔργου· καὶ κτείνει αὐτῶν
ἑξακισχιλίους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας
πάντας· τῶν δὲ σὺν Λεοννάτῳ ἱπ-
πέες μὲν ἀποθνήσκουσι πεντεκαίδε-
κα· τῶν δὲ πεζῶν ἄλλοι τε οὐ πολ-
λοὶ καὶ Ἀπολλοφάνης ὁ Γαδρωσίων
6 σατράπης. Ταῦτα μὲν δὴ ἐν τῇ ἄλ-
λῃ ξυγγραφῇ ἀναγέγραπται· καὶ
ὅπως Λεοννάτος ἐπὶ τῷδε ἐστεφανώθη
πρὸς Ἀλεξάνδρου χρυσῷ στεφάνῳ ἐν
7 Μακεδόσιν. Ἐνταῦθα σῖτος ἦν νενη-
μημένος κατὰ πρόσταγμα Ἀλεξ-
άνδρου, ἐς ἐπισιτισμὸν τῷ στρατῷ·
καὶ ἐμβάλλονται σιτία ἡμερέων δέ-
8 κα ἐς τὰς νέας· καὶ τῶν νεῶν ὅσαι
πεπονήκεσαν κατὰ τὸν πλόον μέχρι
τοῦδε, ἐπεσκεύασαν· καὶ τῶν ναυ-
τέων ὅσοι ἐν τῷ ἔργῳ βλακεύειν ἐ-
φαίνοντο Νεάρχῳ, τούτους μὲν πε-
ζῇ ἄγειν Λεοννάτῳ ἔδωκεν· αὐτὸς
δὲ ἀπὸ τῶν σὺν Λεοννάτῳ στρατιω-
τῶν συμπληροῖ τὸ ναυτικόν.

1 XXIV. Ἐνθένδε ὁρμηθέντες ἔ-
πλεον ἀκραεῖ· καὶ διελθόντες σταδίους
ἐς πεντακοσίους, ὁρμίζονται πρὸς πο-
ταμῷ χειμάρρῳ· Τόμηρος ὄνομα ἦν
2 τῷ ποταμῷ, καὶ λίμνη ἦν ἐπὶ ταῖς
ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ· τὰ δὲ βρά-

χεα

5. Ἀπολλοφάνης ὁ Γαδρωσίων σατράπης] Non tunc amplius erat Satrapa, cum occumberet, sed quondam fuerat. *Constituerat* namque eum Alexander *Satrapam* 6, 22, 4. sed eundem deinde, *quod nihil eorum quæ imperata ei fuerant perfecisset, satrapatu deposuit*, 6, 27, 1.

6. Λεοννάτος] 7, 5, 8.

8. κατὰ τὸν πλόον μέχρι τοῦδε] *in navigatione huc usque* perfecta.

τούτους μὲν πεζῇ] *hos quidem terrestri itinere ducendos Leonnato dedit.*

χεα τὰ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ ἐπῴκεον
ἄνθρωποι ἐν καλύβαις πνιγηραῖς·
καὶ οὗτοι ὡς προσπλέοντας εἶδον,
ἐθάμβησάν τε, καὶ παρατείναντες
σφᾶς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἐτάχθη-
σαν ὡς ἀπομαχούμενοι πρὸς τοὺς
ἐκβαίνοντας· λόγχας δὲ ἐφόρεον 3
παχέας, μέγεθος, ὡς ἑξαπήχεας·
ἀκωκὴ δὲ οὐκ ἐπῆν σιδηρέη, ἀλλὰ
τὸ ὀξὺ αὐτῇσι πεπυρακτωμένον τὸ
αὐτὸ ἐποίεε· πλῆθος δὲ ἦσαν ὡς ἑ-
ξακόσιοι· καὶ τούτους Νέαρχος ὡς 4
ὑπομένοντάς τε καὶ παρατεταγμέ-
νους κατεῖδε, τὰς μὲν νέας ἀνακω-
χεύειν κελεύει ἐντὸς βέλους, ὡς τὰ
τοξεύματα ἐς τὴν γῆν ἀπ' αὐτῶν
ἐξικνεῖσθαι· αἱ γὰρ τῶν βαρβάρων
λόγχαι παχέαι φαινόμεναι, ἀγ-
χέμαχοι μὲν, ἄφοβοι δὲ ἐς τὸ ἀ-
κοντίζεσθαι ἦσαν. Αὐτὸς δὲ τῶν 5
στρατιωτῶν ὅσοι αὐτοί τε κουφότα-
τοι καὶ κουφότατα ὡπλισμένοι,
τοῦ τε νέειν δαημονέστατοι, τούτους
δὲ ἐκνήξασθαι κελεύει ἀπὸ ξυνθή-
ματος· πρόσταγμα δὲ σφίσιν ἦν, 6
ὅπως τις ἐκνηξάμενος σταίη ἐν τῷ
ὕδατι, προσμένειν τὸν παραστάτην
οἱ ἐσόμενον· μηδὲ βάλλειν πρόσθεν
πρὸς τοὺς βαρβάρους, πρὶν ἐπὶ τριῶν
ἐς βάθος ταχθῆναι τὴν φάλαγγα·
τότε δὲ δρόμῳ ἤδη ἰέναι ἐπαλαλά-
ξαντας· Ἅμα δὲ ἐῤῥίπτουν ἑαυτοὺς 7
οἱ ἐπὶ τῷδε τεταγμένοι ἐκ τῶν νεῶν
ἐς τὸν πόντον, καὶ ἐνήχοντο ὀξέως,
καὶ ἵσταντο ἐν κόσμῳ, καὶ φάλαγ-

qua homines anguſta quædam tuguria incolebant: qui ut claſſem appellentem viderunt, inſolitæ rei ſpectaculo attoniti, ſeſe ad littus extenderunt, veluti pugnam cum exſcenſuris commiſſuri. Lanceas gerebant craſſas, VI cubitos longas. Cuſpis ferrea non erat, ſed igne toſta atque acuta eandem vim & efficaciam exſerebat. Erant hi circiter DC: quos ut Nearchus ſubſiſtere inſtructâ acie vidit, claſſem ad littus intra teli jactum appelli imperat, ita ut tela è navibus in terram pervenire poſſent. Craſſæ enim barbarorum lanceæ ad pugnam cominus conferendam aptæ erant, eminus vero parum metuendæ videbantur. Tum ex militibus qui expeditiſſimi leviſſimeque armati eſſent, & nandi peritiſſimi, ſigno dato enatare jubet: mandatis additis ut prout quisque enatârit, in aquâ ſubſiſtens ſocium exſpectet: neque prius in hoſtem tela jaciant, quam triplici ordine acies inſtructa ſit; tum curſim, clamoreque ſublato in eos ferantur. Confeſtim itaque qui ad hoc deſignati erant ſeſe è navibus in mare conjiciunt, celeriterque enatant. Deinde in ordinem redacti, inſtructâ phalange, magnis

Cap. XXIV. 4. ἀνακωχεύειν] i. e. *in alto ſtare ad anchoras.*
6. ἐς βάθος] De hoc verbo vide not. ad 1, 2, 6.

magnis clamoribus editis cursim barbaros petunt. At qui in navibus erant etiam acclamantes tela jaculaque è machinis in eos mittebant. Barbari armorum splendore, & insultus celeritate attoniti, quum sagittis aliisque telis undique peterentur, utpote seminudi, confestim non exspectato conflictu in fugam vertuntur. Multi in eâ fugâ cæsi, multi capti: nonnulli in montes fugerunt. Erant vero captivi tum reliquo corpore, tum etiam capite hirti; unguibus autem quasi ferinis: siquidem unguibus loco ferri uti dicebantur, piscesque iis discindentes, ligna etiam molliora iis secabant: ad duriora saxis acutis utebantur: ferrum apud eos non erat. Ferarum, aut crassioribus grandium piscium pellibus sese vestiebant.

XXV. Nearchus hîc naves in littus subduci, quassatasque refici jubet. Sexto die navigationem repetunt: trecentisque stadiis emensis in locum quendam perveniunt, qui Oritarum regionis est ultimus: Mana eum locum vocant. Atqui Oritæ qui mediterranea

γα ἐκ σφῶν ποιησάμενοι, δρόμῳ ἐπήεσαν αὐτοί τε ἀλαλάζοντες τῷ Ἐνυαλίῳ, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν ξυνεπηχέοντες· τοξεύματά τε καὶ ἀπὸ μηχανέων βέλεα ἐφέροντο ἐς τοὺς βαρ-
8 βάρους· οἱ δὲ τήν τε λαμπρότητα τῶν ὅπλων ἐκπλαγέντες, καὶ τῆς ἐφόδου τὴν ὀξύτητα, καὶ πρὸς τῶν τοξευμάτων τε καὶ τῶν ἄλλων βελέων βαλλόμενοι, οἷα δὴ ἡμίγυμνοι ἄνθρωποι, οὐδὲ ὀλίγον ἐς ἀλκὴν τραπέντες ἐγκλίνουσι· καὶ οἱ μὲν αὐτοῦ φεύγοντες ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ καὶ ἁλίσκονται· ἔστι δὲ οἳ καὶ διέφυγον ἐς τὰ ὄ-
9 ρεα. Ἦσαν δὲ οἱ ἁλόντες τά τε ἄλλα σώματα δασέες, καὶ τὰς κεφαλὰς, καὶ τοὺς ὄνυχας θηριώδεες· τοῖς γὰρ δὴ ὄνυξιν ὅσα σιδήρῳ διαχρᾶσθαι ἐλέγοντο, καὶ τοὺς ἰχθύας τούτοισι παρασχίζοντες κατεργάζεσθαι, καὶ τῶν ξύλων ὅσα μαλακώτερα· τὰ δὲ ἄλλα τοῖς λίθοισι τοῖσιν ὀξέσιν ἔκοπτον·
10 σίδηρος γὰρ αὐτοῖσιν οὐκ ἦν. Ἐσθῆτα δὲ ἐφόρεον δέρματα θήρεια· οἱ δὲ καὶ ἰχθύων τῶν μεγάλων τὰ παχέα.

1 XXV. Ἐνταῦθα νεωλκοῦσι τὰς νέας, καὶ ὅσαι πεπονηκυῖαι αὐτῶν ἐπισκευάζουσι. Τῇ δὲ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἐξέλλοντο· καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους, ἀφικνέονται ἐς χῶρον, ὅς δὴ ἔσχατος ἦν τῆς Ὠρειτῶν
2 γῆς· Μάλανα τῷ χώρῳ ὄνομα. Ὠρεῖται δὲ ὅσοι ἄνω ἀπὸ θαλάσσης οἰκέου-

7. τοξεύματά τε] *telaque & e machinis jacula mittebantur.* Jacula, non tela, dicuntur machinis emissa.

9. δασέες] Curt. 9, 10, 9.

παρασχίζοντες κατεργάζεσθαι] *discindentes interficere.* Ita Xenoph. Cyropæd. lib. 4. p. 89. l. 48. κατειργάσατο τὸν λέοντα, *interfecit leonem.*

νέουσιν, ἐςαλμένοι μὲν κατάπερ Ἰνδοί εἰσι, καὶ τὰ ἐς πόλεμον ὡσαύτως παραρτέονται· γλῶσσα δὲ ἄλλη αὐτοῖσι καὶ ἄλλα νόμαια. Μῆκος τοῦ παράπλου, παρὰ μὲν χώρην τὴν Ἀραβίων, ἐς χιλίους μάλιςα ςαδίους, ἔνθενπερ ὡρμήθησαν· παρὰ δὲ τὴν Ὠρειτῶν γῆν, ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι. Παραπλεόντων δὲ τὴν Ἰνδῶν γῆν (τὸ ἐντεῦθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοί εἰσι) λέγει Νέαρχος ὅτι αἱ σκιαὶ αὐτοῖσιν οὐ ταυτὸ ἐποίεον· ἀλλὰ ὅκου μὲν ἐπὶ πολὺ τοῦ πόντου ὡς πρὸς μεσημβρίην προχωρήσειαν, ὧδε καὶ αὐταὶ αἱ σκιαὶ πρὸς μεσημβρίην τετραμμέναι ἐφαίνοντο· ὁκότε δὲ τὸ μέσον τῆς ἡμέρης ἐπέχοι ὁ ἥλιος, ἤδη δὲ καὶ ἔρημα σκιῆς πάντα ὤφθη αὐτοῖσι· τῶν τε ἀςέρων ὅσους πρόσθεν μετεώρους κατεώρων, οἱ μὲν ἀφανέες πάντη ἦσαν· οἱ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ ἐφαίνοντο· καταδύνοντές τε καὶ αὐτίκα ἀνατέλλοντες, οἱ πάλαι ἀειφανέες. Καὶ ταῦτα οὐκ ἀπεικότα δοκέει μοι ἀναγράψαι Νέαρχος· ἐπεὶ καὶ ἐν Συήνῃ τῇ Αἰγυπτίῃ, ἐπεὰν τροπὰς ἄγῃ θέρεος ὥρῃ ὁ ἥλιος, φρέαρ ἀποδεδειγμένον ἐςί, καὶ τοῦτο ἄσκιον

loca incolunt, eodem habitu quo Indi utuntur, eodemque modo armantur: linguâ
3 tamen atque institutis differunt. Longitudo hujus navigationis, præter Arabium oram, est stadiorum mille ab eo loco unde solverant: secus Oritarum regionem
4 MDC. Porro Indorum regione circumnavigatâ (neque enim ultra Oritas Indi sunt) Nearcho autore umbræ non eadem ratione fiebant: sed
5 ubi introrsus in mare meridiem versus procedebant, ibi ipsæ etiam umbræ in meridiem vergebant: quum vero sol medium diei spatium occupat, nullæ iis in locis umbræ conspiciuntur. A-
6 stra quoque, quæ antea sublimia cernebantur, aut jam plane non apparebant, aut depressa ad terram conspiciebantur; & jam occidere, jam oriri, quæ antea semper conspicua fuerant, videban-
7 tur. Et quidem hæc non dissentanea vero mihi videntur quæ Nearchus scripsit. Siquidem in Syene Ægyptiâ tempore solstitii æstivi puteus quidam ostenditur, qui me-

Cap. XXV. 4. παραπλεόντων] *Circumnavigantibus*, in ipso illo itinere.

τὸ ἐντεῦθεν] *ab hoc enim loco non amplius Indi sunt.* Oritæ ad Indos non pertinent. Nam ultimi Indorum sunt Arabies, ultra quos Oritæ habitant, supra c. 22, 10.

οὐ ταυτὸ] *non eodem modo*, quo antea seu apud eos qui magis septentrionem versus colunt.

5. ἐπὶ πολὺ τοῦ πόντου] *longe in mare*, nempe ultra æquatorem.

6. καὶ αὐτίκα ἀνατέλλοντες] *& statim orientes*, cum paululum tantum terram subirent.

ἀειφανέες] Addit optimus ἐόντες. *Gronov.*

meridie nullam umbram facit. In Meroë quoque eodem anni tempore nullæ umbræ fiunt. Consentaneum igitur est, etiam Indis qui meridianam partem habitant idem accidere: præcipue vero juxta mare Indicum, quo magis id mare ad meridiem vergit. Atque hæc quidem hactenus.

XXVI. Post Oritas, versus mediterraneam regionem Gadrosii habitant: quorum fines difficulter cum exercitu Alexander transiit, pluraque incommoda & damna accepit, quam in totâ reliquâ expeditione. Ea in majori opere à me conscripta sunt. Infra Gadrosios loca maritima accolunt ii quos Ichthyophagos vocant; eorum oras præternavigârunt; quumque primo die ad secundam vigiliam solvissent, DC inde stadiis ad Bagisara delati sunt. Portus iis in locis erat ad receptum classis commodus, pagusque Pasira, LX stadiis à mari distans: accolæ ejus Pasireenses. Postridie quum maturius solvissent, rupem quandam longe in mari prominentem, altamque ac præruptam circumnavigant: defossisque puteis aquam quidem multam sed salsam nacti, illum quidem diem in ancoris substiterunt, quod petrosum littus esset. Postridie in Col-

ἐν μεσημβρίῃ φαίνεται· ἐν Μερόῃ
8 δὲ πάντα ἄσκια τῇ αὐτῇ ὥρῃ· εἰκὸς
ὦν καὶ ἐν Ἰνδοῖσιν, ἅτε πρὸς μεσημ-
βρίην ᾠκισμένοις, τὰ αὐτὰ δὴ πά-
θεα ἐπέχειν, καὶ μάλιστα δὴ κατὰ
τὸν πόντον τὸν Ἰνδικὸν, ὅσῳ μᾶλλον
αὐτοῖσιν ἡ θάλασσα πρὸς μεσημ-
βρίην κέκλιται. Ταῦτα μὲν δὴ ὧδε
ἐχέτω.

1 XXVI. Ἐπὶ δὲ Ὠρείτῃσι κα-
τὰ μὲν μεσογαίην Γαδρώσιοι ἐπεῖ-
χον· ὧν τὴν χώρην χαλεπῶς διεξῆλ-
θεν ἅμα τῇ στρατιῇ Ἀλέξανδρος,
καὶ κακὰ τοσαῦτα ἔπαθεν, ὅσα οὐ-
δὲ τὰ σύμπαντα τῆς συμπάσης
στρατηλασίης· καὶ ταῦτά μοι ἐν τῇ
μέζονι συγγραφῇ ἀναγέγραπται.
2 Κάτω δὲ Γαδρωσίων παρὰ τὴν θά-
λασσαν αὐτὴν οἱ Ἰχθυοφάγοι κα-
λεόμενοι οἰκοῦσι· παρὰ τούτων τὴν
γῆν ἔπλεον· τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρῃ
περὶ τὴν δευτέρην φυλακὴν ἀναχ-
θέντες, κατάγουσιν ἐς Βαγίσαρα·
στάδιοι τοῦ παράπλου ἑξακόσιοι·
3 Λιμήν τε ἔνι αὐτόθι εὔορμος, καὶ
κώμη Πασιρὰ, ἀπέχουσα ἀπὸ θα-
λάσσης ἑξήκοντα σταδίους· καὶ οἱ
4 πρόσοικοι αὐτῆς Πασιρέες. Ἐς δὲ
τὴν ὑστεραίην πρωΐτερον τῆς ὥρης ἀν-
αχθέντες, περιπλέουσιν ἄκρην ἐπὶ
πολύ τε ἀνέχουσαν ἐς τὸν πόντον,
καὶ αὐτὴν ὑψηλὴν καὶ κρημνώδεα·
Φρέατα δὲ ὀρύξαντες, ὕδωρ οὐκ ὀλί-
γον καὶ πονηρὸν ἀρυσάμενοι, ταύτῃ
μὲν τῇ ἡμέρῃ ἐπὶ ἀγκυρέων ὥρμεον,
ὅτι

7. ὥρῃ] MSS. ὥρης. Gronov.
Cap. XXVI. 1. συγγραφῇ] 6, 24, 2.

ὅτι ἐξηρείη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀνεῖχεν.
Ἐς δὲ τὴν ὑςεραίην καταίρουσιν ἐς 6
Κόλτα, ςαδίους ἐλθόντες διηκοσίους.
Ἔνθεν δὲ ἕωθεν πλεύσαντες ςαδίους
ἑξακοσίους, ἐν Καλάμοισιν ὁρμίζον-
ται· κώμη πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, φοίνι-
κες δὲ περὶ αὐτὴν ὀλίγοι πεφύκε-
σαν, καὶ βάλανοι ἐπ᾽ αὐτοῖσι χλωραὶ
ἐπῆσαν· καὶ νῆσος ὡς ἑκατὸν ςαδίους
ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπέχουσα, Καρ-
νίνη ὄνομα. Ἐνταῦθα ξένια Νεάρχῳ 7
προσφέρουσιν οἱ κωμῆται, πρόβατα
καὶ ἰχθύας· καὶ τῶν προβάτων τὰ
κρέα λέγει ὅτι ἦν ἰχθυώδεα, ὡς τὰ
τῶν ὀρνίθων τῶν πελαγίων, ὅτι καὶ
αὐτὰ ἰχθύας σιτέεται· πόα γὰρ οὐκ
ἔνι ἐν τῇ χώρῃ. Ἀλλὰ τῇ ὑςεραίῃ 8
πλεύσαντες ἐς ςαδίους διηκοσίους,
ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ καὶ κώμῃ
ἀπὸ θαλάσσης ἐς ςαδίους τριήκοντα
ἀπεχούσῃ· ἡ μὲν κώμη Κύσα ἐκα-
λέετο· Κάρβις δὲ τῷ αἰγιαλῷ ὄνομα
ἦν. Ἐνταῦθα πλοίοισιν ἐπιτυγχά- 9
νουσι σμικροῖσιν, οἷα ἁλιέων εἶναι
πλοῖα οὐκ εὐδαιμόνων· αὐτοὺς δὲ οὐ
καταλαμβάνουσιν· ἀλλ᾽ ἔφυγον γὰρ
καθορμιζομένας ἰδόντες τὰς νέας.
Σῖτός τε αὐτόθι οὐκ ἐνῆν, καὶ ὑπο-
λελοίπει τὴν ςρατιὴν ὁ πολλός· ἀλ-
λὰ αἶγας ἐμβαλλόμενοι ἐς τὰς νέας,
οὕτω δὴ ἀπέπλεον. Καὶ περιπλώ- 10
σαντες ἄκρην ὑψηλὴν, ὅσον πεντή-
κοντα καὶ ἑκατὸν ςαδίους ἀνέχουσαν
ἐς τὸν πόντον, κατάγονται ἐν λι-
μένι ἀκλύςῳ· καὶ ὕδωρ αὐτόθι ἦν,
καὶ ἁλιέες ᾤκεον· Μοσαρνὰ ὄνομα ἦν
τῷ λιμένι.

ta venerunt, CC stadiis emensis. Inde rursum sub lucem motâ classe, DC stadia progressi ad Calama in pago quodam littori vicino constiterunt. Palmas ibi cum caricis viridibus paucas repererunt. Insula centum à littore stadiis distans, Carnine dicta. Ibi Nearcho pagi illius incolæ hospitalicia munera offerunt, pecudes & pisces. Pecudum illarum carnes ait piscosas esse, quemadmodum sunt avium marinarum, quod & ipsæ pisces edant. Gramen enim ea regio non habet. At postridie CC stadia emensi ad littus appulerunt, pagumque repererunt XXX stadiis à mari distantem; pago Cysa nomen erat: littori Carbis. Hoc loco parvulæ quædam cymbæ repertæ sunt, utpote piscatorum minime opulentorum; piscatores ipsos non repererunt; fugerant enim simulac naves appellentes viderant. Frumentum ibi nullum erat; idque exercitum deficere cœperat. Cæterum capris in naves abductis recesserunt. Inde promontorium quoddam altum ad CL stadia in mare porrectum circumvecti, in portum minime procellosum venerunt. Ibi & aqua erat, & piscatores habitabant: Mosarna portui nomen erat.

9. οἷα εἶναι] quales esse solent.

XXVII.

XXVII. Hinc scribit Nearchus ducem navigationis, Hydracem nomine, Gadrusium, una cum ipsis navigasse: pollicitumque esse se illos in Carmaniam delaturum. Omnis hic ad sinum Persicum tractus non ita difficilis navigatu est: multo tamen priore celebrior. Motâ ex Mosarnis per noctem classe, DCCL stadia emensi adBalomum littus delati sunt: atque inde in Barna vicum, stadiis abinde cccc, in quo frequentes palmæ erant, & hortus. In horto myrti nascebantur, variique flores, è quibus paganæ corollas texebant. Hoc primum in loco arbores cultas, hominesque non omnino feros repererunt. Inde cc stadia provecti Dendrobosa appulerunt; naves ibi in salo substiterunt. Hinc sub mediam noctem solventes in Cophanta portum pervenerunt, cccc circiter stadia emensi. Hîc & piscatores degebant, parvisque & vilibus navigiis utebantur, & remis non per scalmos dispositis (ut Græcorum mos est) remigabant: sed hinc atque hinc flumini incumbentes, aquam fodere vide-

1 XXVII. Ἔνθεν δὲ καὶ ἡγεμὼν τοῦ πλόου λέγει Νέαρχος ὅτι συνέπλωσεν αὐτοῖσιν, Ὑδράκης οὔνομα, Γαδρούσιος· ὑπέστη δὲ Ὑδράκης καταστήσειν αὐτοὺς μέχρι Καρμανίης. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε οὐκέτι χαλεπὰ ἦν, ἀλλὰ μᾶλλόν τι ὀνομαζόμενα, ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν
2 Περσικόν. Ἐκ δὲ Μοσαρνῶν νυκτὸς ἐπάραντες, πλώουσι σταδίους ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα, ἐς Βάλωμον αἰγιαλόν· ἔνθεν δὲ ἐς Βάρνα κώμην, σταδίους τετρακοσίους, ἵνα φοίνικές τε πολλοὶ ἐνῆσαν, καὶ κῆπος· καὶ ἐν τῷ κήπῳ μύρσιναι ἐπεφύκεσαν, καὶ ἄλλα ἄνθεα, ἀφ' ὅτων στεφανώματα τῇσι κωμήτῃσιν ἐπλέκοντο· ἐνταῦθα πρῶτον δένδρεά τε εἶδον ἥμερα, καὶ ἀνθρώπους οὐ
3 πάντῃ θηριώδεας ἐπῳκέοντας. Ἐνθένδε ἐς διακοσίους σταδίους περιπλώσαντες, καταίρουσιν ἐς Δενδρώβοσα, καὶ αἱ νέες ἐπ' ἀγκυρέων
4 ἐσάλευσαν. Ἐνθένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες ἐς Κώφαντα λιμένα ἀφίκοντο, τετρακοσίους μάλιστα
5 σταδίους διεκπλώσαντες· ἐνταῦθα ἁλιέες τε ᾤκεον, καὶ πλοῖα αὐτοῖσιν ἦν μικρὰ καὶ πονηρά· καὶ ταῖς κώπαις οὐ κατὰ σκαλμὸν ἤρεσσον (ὡς ὁ Ἑλλήνων νόμος) ἀλλ' ὥσπερ ποταμῷ τὸ ὕδωρ ἐπιβάλλοντες ἔν-

θεν

Cap. XXVII. 2. τῇσι κωμήτῃσιν] Opt. κώμῃσι. *Gronov.*

5. ἀλλ' ὥσπερ ποταμῷ] *sed ab utroque latere quasi fluvio aquam ingerentes* & injicientes, hoc est, latiore remi parte aquam alibi velut exhaustam in aliam fluminis partem rejicientes. Hoc scilicet faciunt fossores, ut terram alibi egestam in alium locum rejiciant. Et fit idem a nobis aliquando, quum stantes remigamus. Ms. optimus habebat ὥσπερ ἐν ποταμῷ. Ad hujus similitudis speciem pertinet egregie locus Jonæ 1, 13, ubi notant docti interpre-

tes

ἔθεν καὶ ἔνθεν, κατάπερ οἱ σκάπτοντες τὴν γῆν· ὕδωρ δὲ πολύ τε ἦν ἐν τῷ λιμένι καὶ καθαρόν. 6 Περὶ δὲ πρώτην φυλακὴν ἄραντες, καταίρουσιν ἐς Κύϊζα, ἐς ὀκτακοσίους σαδίους διεκπλώσαντες· ἵνα αἰγιαλός τε ἔρημος ἦν, καὶ ῥαχίη. Αὐτοῦ ὦν ἐπ᾽ ἀγκυρέων ὥρμεον, κατὰ νηῶν τε ἐδειπνοποιέοντο. 7 Ἐνθένδε διεκπλώσαντες σαδίους πεντακοσίους, ἀπίκοντο ἔς τινα πόλιν μικρὴν οἰκεομένην ἐπὶ γηλόφου, οὐ πόῤῥω τοῦ αἰγιαλοῦ. 8 Καὶ Νέαρχος ἐπιφρασθεὶς ὅτι σπείρεσθαι τὴν χώρην εἰκὸς, λέγει πρὸς Ἀρχίην (ὃς ἦν Ἀναξιδότου μὲν παῖς, Πελλαῖος, συνέπλει δὲ Νεάρχῳ, τῶν ἐν αἴνῃ ἐὼν Μακεδόνων) πρὸς τοῦτον λέγει, ὅτι καταληπτέον σφίσιν εἴη τὸ χωρίον· 9 ἑκόντας τε γὰρ οὐκ ἂν οἴεσθαι δοῦναι τῇ στρατιῇ σιτία· βίῃ τε οὐχ οἷόν τε εἶναι ἐξαιρέειν, πολιορκίης δὲ καὶ τριβῆς δεήσειν· σφᾶς δὲ ἐπιλελοιπέναι τὰ σιτία· ὅτι δὲ ἡ γῆ σιτοφόρος τῇ καλάμῃ τεκμηριοῦσθαι, ἥντινα οὐ πόῤῥω τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεώρων βαθέην. 10 Ταῦτα ἐπεὶ σφίσιν ἐδόκεε, τὰς μὲν ἄλλας νέας κελεύει παραρτέεσθαι ὡς ἐς πλόον· καὶ ὁ Ἀρχίης αὐτῷ ἐξήρτυε τὰ ἐς τὸν πλόον· αὐτὸς δὲ ὑπολειφθεὶς μετὰ μιῆς νεὼς, ἐπὶ θέαν δῆθεν τῆς πόλιος εἴη.

bantur. In hoc portu aquam & multam & puram invenerunt. 6 Inde ad primam noctis vigiliam solventes ad Cyiza pervenerunt, DCCC stadia emensi: quumque littus desertum ac scopulosum esset, jactis in salo ancoris substiterunt, atque in navibus corpora curârunt. 7 Inde provecti ad quingenta stadia, in parvum quoddam oppidum venerunt, in colle non procul à littore situm. 8 Nearchus verisimile ratus eam regionem cultam esse, Archiæ Anaxidoti filio, Pellæo, qui inter Macedones celebris, cum Nearcho navigabat, ait, videri sibi oppidum occupandum esse. Neque enim oppidanos suâ 9 sponte frumenta exercitui daturos: vi autem capi non posse: diuturnâ enim obsidione opus fore. Se vero jam frumentis destitui. Frugiferam autem regionem esse inde colligi, quod densos culmos non procul â lit- 10 tore vidissent. Quum itaque id consilium eis probaretur, reliquas quidem naves, veluti ad navigationem instrui jubet, & Archiæ ejus rei negotio dato, ipse cum unâ nave ad speculandum oppidum processit.

XXVIII.

tes in primævo sermone legi *sedere*, ubi intelligitur remigare. *Idem*. Ποταμὸς autem hic pro *mari* accipitur, notione & Homero usitata, uti exemplis probat Stephanus in Thes. Gr. Ling.

9. οὐκ ἂν οἴεσθαι] *se non putare*.

10. εἴη] Quale hoc verbum in significatione *eundi*? Num est pro εἶ 3. sing. im-

XXVIII. Quumque amice ad muros appelleret, oppidani hoſpitalitatis ergo dona, thynnos nimirum in clibano toſtos (hi enim extremi Ichthyophagorum erant, neque crudis piſcibus ut priores illi veſcebantur) aliaque nonnulla bellaria & palmarum caricas adferebant. Quæ quidem Nearchus ſe libenter accipere dixit; cupere vero urbem viſere: quod quum nec illi recuſarent, quum jam portas ingreſſus eſſet, duos ſagittarios ad cuſtodiam portulæ relinquit; Ipſe, cum aliis duobus & interprete in murum qui ab eâ parte erat conſcendens, Archiæ ſignum dat, quemadmodum inter eos convenerat: ut hic quidem ſignum ederet, ille ſtatim intellectâ re id quod ſtatutum erat faceret. Macedones conſpecto ſigno confeſtim naves ad murum applicant, ſummaque celeritate in mare proſiliunt. Barbari hiſce rebus perculſi ad arma confugiunt. Interpres vero qui Nearcho aderat proclamabat: ut frumentum exercitui darent, ſi ſalvam urbem vellent. Negabant illi primo ſibi

1 XXVIII. Προσάγοντι δὲ αὐ-
τῷ πρὸς τὰ τείχεα φιλίως, ξένια
ἔφερον ἐκ τῆς πόλιος, θύννους τε
ἐν κριβάνοισιν ὀπτοὺς (οὗτοι γὰρ
ἔσχατοι τῶν Ἰχθυοφάγων οἰκέον-
τες πρώτοισιν αὐτοῖσιν ὤφθησαν
οὐκ ὠμοφαγέοντες) καὶ πέμμα-
τα ὀλίγα, καὶ βαλάνους τῶν
2 φοινίκων. Ὁ δὲ ταῦτα μὲν ἀσμέ-
νως δέκεσθαι ἔφη, ἐθέλειν δὲ θεή-
σασθαι τὴν πόλιν· οἱ δὲ εἴων παρ-
3 ελθεῖν. Ὡς δὲ εἴσω πυλέων παρ-
ῆλθε, δύο μὲν τῶν τοξοτέων κατ-
έχειν κελεύει τὴν πυλίδα· αὐ-
τὸς δὲ μετὰ δύο ἄλλων, καὶ τοῦ
ἑρμηνέως, ἐπὶ τὸ τεῖχος τὸ ταύ-
τῃ ἀνελθὼν, ἐσήμαινε τοῖς ἀμφὶ
τὸν Ἀρχίην ὅπως συνέκειτο· τὸν
μὲν ἂν σημῆναι, τὸν δὲ συμβα-
λόντα ποιέειν τὸ τεταγμένον.
4 Ἰδόντες δὲ τὸ σημήιον οἱ Μακε-
δόνες, ἐπώκελλόν τε κατὰ τάχος
τὰς νέας, καὶ ἐξεπήδων σπουδῇ
ἐς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ βάρβαροι
ἐκπλαγέντες τοῖς γινομένοις, ἐ-
5 πὶ τὰ ὅπλα ἔθεον· ὁ δὲ ἑρμηνεὺς
ὁ σὺν Νεάρχῳ, ἐκήρυσσε σῖτον δι-
δόναι τῇ στρατιῇ, εἰ σώην ἐθέλου-
σιν ἔχειν τὴν πόλιν· οἱ δὲ ἠρνέον-
το εἶναι σφίσι, καὶ ἅμα προσέ-
βαλλον

imperf. ab εἶμι, ut η abundet? An vero ſcribendum transpoſitis litteris ἦεν, quod verbum Scriptori noſtro quam maxime familiare? An denique optativus eſt pro Indicativo Attice, ut ſit referendum ad ὑπολειφθεὶς εἴη. *relictus erat?*

Cap. XXVIII. 1. πρώτοισιν] Forſan ſcripſit Arrianus πρῶτοι, *primi ipſis viſi ſunt*; ut ita eleganter ultimi ἰχθυοφάγων, primi autem οὐκ ὠμοφαγέοντες dicantur.

πέμματα] Suidas in hoc loco Arriani πέμματα exponit πλακοῦντας, id eſt placentulas, Stephano teſte in Theſ. Gr. Ling.

3. κατέχειν] *occupatam tenere, obtinere.*

βάλλον τῷ τείχει· ἀλλὰ ἀνέστελλον
αὐτοὺς οἱ τοξόται οἱ ἀμφὶ τὸν
Νέαρχον, ἐξ ὑπερδεξίου τοξεύον-
τες· ὡς δὲ ἔμαθον ἐχομένην τε ἤδη 6
καὶ ὅσον οὔπω ἀνδραποδισθησο-
μένην σφίσι τὴν πόλιν, τότε δὲ
δὴ ἐδέοντο τοῦ Νεάρχου, τὸν μὲν
σῖτον ὅσπερ ἦν αὐτοῖσιν λαβόντα
ἀπάγειν, τὴν πόλιν δὲ μὴ δια-
φθεῖραι. Νέαρχος δὲ τὸν μὲν Ἀρ- 7
χίην κελεύει καταλαβεῖν τὰς πύ-
λας, καὶ τὸ κατ' αὐτὰς τεῖχος·
αὐτὸς δὲ συμπέμπει τοὺς κατο-
ψομένους τὸν σῖτον, εἰ ἀδόλως
δεικνύουσιν. Οἱ δὲ, τὸ μὲν ἀπὸ 8
τῶν ἰχθύων τῶν ὀπτῶν ἀληλε-
σμένον ἄλευρον πολὺ ἐδείκνυσαν,
πυροὺς δὲ καὶ κριθὰς ὀλίγας· καὶ
γὰρ καὶ ἐτύγχανον σίτῳ μὲν τῷ
ἀπὸ τῶν ἰχθύων, τοῖσι δὲ ἄρτοι-
σιν ὅσα ὄψῳ διαχρεόμενοι. Ὡς δὲ 9
τὰ ὄντα ἐπεδείκνυον, οὕτω δὴ ἐκ
τῶν παρόντων ἐπισιτισάμενοι ἀνή-
γοντο, καὶ ὁρμίζονται πρὸς ἄ-
κρην, ἥντινα οἱ ἐπιχώριοι ἱρὴν
ἡλίου ἦγον· οὔνομα τῇ ἄκρῃ Βά-
γεια.

XXIX. Ἐνθένδε ἀμφὶ μέσας 1
νύκτας ἄραντες, διεκπλώουσι στα-
δίους ἐς χιλίους ἐς Τάλμενα λι-
μένα εὔορμον· ἐνθένδε ἐς Κανασίδα
πόλιν ἐρήμην, σταδίους ἐς τετρα-
κοσίους· ἵνα τινὶ φρέατι ὀρυκτῷ
ἐπιτυγχάνουσι, καὶ φοίνικες ἄ-
γριοι ἐπεφύκεσαν τούτων τοὺς ἐγ-

frumentum esse, simulque ad muros convolabant. Cæterum à sagittariis qui Nearcho aderant, telis ex edito loco in eos missis, facile repulsi sunt. Postquam vero captam jam esse urbem senserunt, ac direptioni proximam, tum demum Nearcho supplices facti, ut omni frumento quod in urbe esset accepto discedat, oppidoque parcat, orant. Nearchus Archiam portas & murum occupare jubet: ipse alios per urbem mittit qui explorent an citra fraudem quicquid frumenti haberent ostendissent. Atque illi quidem multam farinam ex tostis piscibus molitam ostenderunt: frumenti vero atque hordei parum. Siquidem farinâ piscium pro frumento, panibus vero pro opsonio utebantur. Postquam vero omne frumentum ostenderunt ex eo quod exercitui sufficeret accepto, inde processerunt ad rupem quam indigenæ Soli sacram opinantes Bagiam appellant.

XXIX. Inde sub mediam noctem solventes mille stadia emensi in Talmena tutum à ventis portum venerunt. Hinc in Canasida urbem desertam cccc stadiis inde distantem; ubi puteum quendam effossum repererunt, cui palmæ agrestes adnatæ erant; ha-

7. τὸ κατ' αὐτὰς τεῖχος] *murum circa eas.*
συμπέμπει] *una mittit* cum incolis.
9. ἐκ τῶν παρόντων] *ex iis quæ aderant*, quantum poterant. Vide Indicem.

harum summa capita præcisa ederunt. Jam enim frumentum exercitui deerat. Urgente itaque fame totum illum diem & noctem navigarunt, & ad littus desertum appelluntur. Nearchus veritus ne si in terram descenderent, præ desperatione naves desererent, in salo ancoras jaci jubet. Inde solventes in Canaten venerunt, stadia DCCL emensi. Inde, quod littus esset vadosum, etiam fossis tenuibus concisum, digressi, DCCC stadiis confectis ad Trœsos appulerunt. Ad littus pagi quidam erant exigui atque inopes. Incolæ domos suas deseruerant. Pauculum ibi frumenti & caricarum ex palmis nacti sunt. Camelis septem qui relicti fuerant cæsis, carnes eorum vorârunt. Sub lucem repetitâ navigatione, stadia CCC emensi in Dagasira pervenerunt; quem locum quidam pastores incolebant. Inde solventes integram noctem & diem nullâ interpositâ morâ navigarunt: stadiisque MC peractis, fines Ichthyophagorum enavigârunt, magnâ rerum necessariarum penuriâ pressi. Neque vero ad terram appulerunt; erant enim frequentes ad littus scopuli, sed jactis in salo ancoris sub-

2 κεφάλους κόπτοντες, ἐσιτέοντο· σί-
τος γὰρ ἐπιλελοίπει τὴν στρατιήν·
καὶ κακῶς ἤδη ὑπὸ λιμοῦ ἔχοντες,
ἔπλεον τήν τε ἡμέρην καὶ τὴν νύκτα,
καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ἐρή-
3 μῳ. Νέαρχος δὲ κατααδείσας μὴ ἄ-
ρα ἐς τὴν γῆν ἐκβάντες ἀπολίποιεν
τὰς νέας ὑπὸ ἀθυμίης, ἐπὶ τῷδε
μετεώρους ἔσχε τὰς νέας ἐπ᾽ ἀγκυ-
4 ρέων. Ἐνθένδε ἀναχθέντες, ἐς Κα-
νάτην ὁρμίζονται, σταδίους ὡς ἑπτα-
κοσίους καὶ πεντήκοντα διεκπλώ-
σαντες. Ἔστι δὲ καὶ αἰγιαλὸς ἐν αὐ-
5 τῷ, καὶ διώρυχες βραχεῖαι. Ἐνθένδε
σταδίους ὀκτακοσίους διεκπλώσαν-
τες, ἐν Τρώσιν ὁρμίζονται· κῶμαι
δὲ μικραὶ καὶ πονηραὶ ἐπῆσαν· καὶ
οἱ μὲν ἄνθρωποι ἐκλείπουσι τὰ οἰ-
κεῖα, αὐτοὶ δὲ σίτῳ τινὶ ὀλίγῳ ἐπι-
τυγχάνουσι, καὶ βαλάνοις ἐκ φοι-
νίκων· καὶ καμήλους ἑπτὰ ὅσαι ἐγ-
κατελείφθησαν κατακόψαντες, ἀ-
6 πὸ τούτων τὰ κρέα ἐσιτέοντο. Ὑ-
πὸ δὲ τὴν ἕω ἀναχθέντες σταδίους
τριακοσίους πλώουσι, καὶ καθορμί-
ζονται ἐς Δαγάσειρα· ἔνθα νομάδες
7 τινὲς ἄνθρωποι ᾤκεον. Ἔνθεν δὲ ἄ-
ραντες, τήν τε νύκτα καὶ τὴν ἡμέ-
ρην οὐδέν τι ἐλινύσαντες ἔπλεον·
ἀλλὰ διελθόντες γὰρ σταδίους χι-
λίους τε καὶ ἑκατὸν, ἐξέπλωσαν τὸ
ἔθνος τῶν Ἰχθυοφάγων, πολλὰ κα-
κὰ ταύτῃ παθόντες ἀπορίῃ τῶν ἀναγ-
8 καίων. Ὁρμίζονται δὲ οὐ πρὸς τῇ
γῇ· ῥηχίη γὰρ ἦν ἐπὶ πολλὸν ἀνέ-
χουσα,

Cap. XXIX. 6. νομάδες] *vagi.* Vide not. ad cap. 7, 2.
8. ἐπὶ πολλὸν] *petrosum littus erat longe protensum* in mare.

χουσα, ἀλλὰ μετέωροι ἐπ' ἀγκυ-
ρέων· μῆκος τοῦ παράπλου τῶν Ἰ-
χθυοφάγων τῆς χώρης ὀλίγῳ πλεῦ-
νες ςάδιοι μύριοι. Οὗτοι δὲ οἱ Ἰ- 9
χθυοφάγοι σιτέονται (κατότι περ
καὶ κληΐζονται) ἰχθύας· ὀλίγοι μὲν
αὐτῶν ἁλιεύοντες τοὺς ἰχθύας· ὀλί-
γοισι γὰρ καὶ πλοῖα ἐπὶ τῷδε πε-
ποίηται, καὶ τέχνη ἐξεύρηται ἐπὶ
τῇ θήρῃ τῶν ἰχθύων. τὸ πολὺ δὲ ἡ
ἀνάπωτις αὐτοῖσι παρέχει· οἱ δὲ 10
δίκτυα ἐπὶ τῷδε πεποίηνται, μέ-
γεθος καὶ ἐς δύο ςαδίους τὰ πολλὰ
αὐτῶν· πλέκουσι δ' αὐτὰ ἐκ τοῦ
Φλοιοῦ τῶν Φοινίκων, ςρέφοντες τὸν
Φλοιὸν ὥσπερ λίνον· ἐπεὰν δὲ ἡ θά- 11
λασσα ὑπονοςήσῃ, καὶ γῆ ὑπολει-
φθῇ, ἵνα μὲν ξηρὴ ἡ γῆ ὑπολείπε-
ται, ἐρήμη τὸ πολύ ἐςιν ἰχθύων·
ἔνθα δὲ βαθέα ἐςὶν, ὑπολείπεταί
τι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐν τῷδε κάρτα
πολλοὶ ἰχθύες· οἱ μὲν πολλοὶ σμι-
κροὶ αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ μέζονες· τού-
τοις περιβάλλοντες τὰ δίκτυα αἱ-
ρέουσι. Σιτέονται δὲ ὠμοὺς μὲν, 12
ὅπως ἀνειρύουσιν ἐκ τοῦ ὕδατος,
τοὺς ἁπαλωτάτους αὐτῶν· τοὺς δὲ
μέζονάς τε καὶ σκληροτέρους, ὑπὸ
ἡλίῳ αὐαίνοντες, εὖτ' ἂν ἀφαυαν-
θῶσιν, καταλοῦντες ἄλευρα ἀπ' αὐ-
τῶν ποιέονται καὶ ἄρτους· οἱ δὲ μά-
ζας ἐκ τούτων τῶν ἀλεύρων πέσσου-
σι. Καὶ τὰ βοσκήματα αὐτοῖσι τοὺς 13
ἰχθύας ξηροὺς σιτέονται· ἡ γὰρ χώρη

ſtiterunt. Longitudo oræ Ichthyophagorum hac navigatione prætervecta, eſt ſtadiorum XM. Ichthyophagi vero dicuntur à piſcium eſu. Pauci ex iis piſcatui ſtudent; pauci enim navigia habent, aut artem piſcandi norunt: ſed maximam partem recedente æſtu marino captant. Nonnulli etiam retia conſiciunt, tantæ magnitudinis ut ad duo ſtadia pertineant. Ea ex palmarum libris texunt, torquentes librum inſtar lini. Quum vero mare recedit, terramque deſerit, ubi illa ſicca relinquitur, vacua plerunque piſcibus eſt: ſed ubi terra profundiori aliquo ſinu aquam retinet, ibi magnam piſcium copiam reperiunt. Ex his plerique parvi, alii etiam majores ſunt: hos circumjectis retibus capiunt. Et quidem teneriores eorum reti ex aquâ protractos, crudos edunt: majores vero durioresque, ad ſolem torrentes, ſimulac penitus toſti fuerint molentes in farinam redigunt, panemque ex ea conficiunt. Sunt qui polentam ex hiſce farinis coquant. Pecori etiam piſcium farinam pabuli loco dant. Omnis enim illa regio pratis carens, nullam herbam gignit. Magnam etiam

ὀλίγῳ πλεῦνες] paulo plus.
10. οἱ δὲ δίκτυα] Opt. οἱ δὲ καὶ δίκτυα. Gronov.
12. ὅπως ἀνειρύουσιν] ut protrahunt.

tiam, in his locis cancrorum, ostreorum & conchyliorum vim capiunt. Gignit quoque ea regio suapte natura salem, ex quo oleum conficiunt. Qui vero eorum loca deserta incolunt, & regionem nec arborum nec fructuum feracem, hi ex piscibus tantum vivunt; pauci serunt, atque ii panem opsonii loco cum piscibus edunt; pisces enim ipsis loco frumenti sunt. Domos in hunc modum ædificant. Qui ditissimi eorum sunt, balænarum quotquot mare ejicit ossa sumentes, iis loco tignorum utuntur; & ex grandioribus ossibus portas conficiunt. Plerique vero tenuioris fortunæ ex spinis piscium domos construunt.

XXX. Porro cete ingentis magnitudinis in exteriore mari nascuntur, piscesque multo majores quam in hoc interiore. Scribit etiam Nearchus quum ex Cyizis navigarent, sub auroram vidisse se aquam sursum è mari efflari, & tanquam violento quodam turbine in altum efferri, perculsosque spectaculo

ἔρημος λειμώνων, οὐδὲ ποιὴν φέρει.
14 Θηρεύουσι δὲ καὶ καράβους πολλαχῇ, καὶ ὄστρεα, καὶ τὰ κογχύλια· ἅλες δὲ αὐτόματοι γίνονται ἐν τῇ χώρῃ· ἀπὸ τούτων ἔλαιον ποιέουσιν.
15 Οἱ μὲν δὴ αὐτῶν ἐρήμους τόπους οἰκέουσιν, ἀδενδρόν τε τὴν χώρην καὶ ἄφορον καρπῶν ἡμέρων, τούτοισιν ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἡ πᾶσα δίαιτα ποιέεται· ὀλίγοι δὲ αὐτῶν σπείρουσιν ὅσον τῆς χώρης, καὶ τούτῳ κατάπερ ὄψῳ χρέωνται πρὸς τοὺς ἰχθύας· ὁ γὰρ σῖτος αὐτοῖσιν οἱ ἰχθύες.
16 Οἰκία δὲ πεποίηνται οἱ μὲν εὐδαιμονέστατοι αὐτῶν, ὅσα κήτεα ἐκβάλλει ἡ θάλασσα, τούτων τὰ ὀστᾶ ἐπιλεγόμενοι, τούτοισιν ἀντὶ ξύλων χρεόμενοι· καὶ θύρας τὰ ὀστέα ὅσα πλατέα αὐτῶν ἁλίσκεται, ἀπὸ τούτων ποιέονται· τοῖσι δὲ πολλοῖσι καὶ πενεστέροισιν ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν τῶν ἰχθύων τὰ οἰκία ποιέεται.

1 XXX. Κήτεα δὲ μεγάλα ἐν τῇ ἔξω θαλάσσῃ βόσκεται, καὶ ἰχθύες
2 πολὺ μέζονες ἢ ἐν τῇδε τῇ εἴσω· καὶ λέγει Νέαρχος, ὁπότε ἀπὸ Κυΐζων παρέπλεον, ὑπὸ τὴν ἕω ὀφθῆναι ὕδωρ ἄνω ἀναφυσώμενον τῆς θαλάσσης, οἷά περ ἐκ πρηστήρων βίῃ ἀναφερόμε-
3 νον· ἐκπλαγέντας δὲ σφᾶς πυνθάνεσθαι τῶν κατηγεομένων τοῦ πλόου ὅ, τι εἴη καὶ ἀπὸ τοῦ τοῦτο τὸ πάθημα· τοὺς

15. *ὅσον τῆς χώρης*] *aliquantum agri.*
καὶ τούτῳ] *& hoc*, quod nempe ex agro culto provenit, frumento nimirum, & quidquid ex frumento conficitur.
16. *ἐπιλεγόμενοι, τούτοισιν*] Mſ. opt. *ἐπιλεγόμενοι καὶ τούτοισιν. Gronov.*
τοῖσι δὲ πολλοῖσι] *οἱ πολλοὶ vulgus.*
Cap. XXX. 3. *ὅ, τι εἴη*] *quidnam esset, & a quo fieret hæc res.*

τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι ὅτι κήτεα
ταῦτα φερόμενα κατὰ τὸν πόν-
τον ἀναφυσᾷ ἐς τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ·
καὶ τοῖσι ναύτῃσιν ἐκπλαγεῖσιν
ἐκ τῶν χειρῶν τὰ ἐρετμὰ ἐκπεσεῖν·
αὐτὸς δὲ ἐπιὼν παρακαλέειν τε καὶ 4
θαρσύνειν, καὶ καθ' οὕστινας πα-
ραπλέων ἐγένετο, ἐς μέτωπόν τε
κελεῦσαι καταστῆσαι ὡς ἐπὶ ναυ-
μαχίαν τὰς νέας, καὶ ἐπαλαλά-
ζοντας ὁμοῦ τῷ ῥοθίῳ, πυκνήν τε
καὶ ὀξεῖαν κτύπῳ πολλῷ τὴν εἰρε-
σίην ποιέεσθαι· οὕτως ἀναθαρσή- 5
σαντας ὁμοῦ δὴ πλέειν ἀπὸ ξυν-
θήματος· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τοῖ-
σι θηρίοισιν, ἐνταῦθα αὐτοὺς μὲν
ὅσον αἱ κεφαλαὶ αὐτοῖσιν ἐχώρεον
ἐπαλαλάξαι· τὰς δὲ σάλπιγ-
γας σημῆναι, καὶ τὸν κτύπον ἀ-
πὸ τῆς εἰρεσίης ὡς ἐπὶ μήκιστον
κατασχεῖν· οὕτω δὴ ὁρώμενα ἤδη 6
κατὰ τὰς πρώρας τῶν νεῶν τὰ κή-
τεα, ἐς βυθὸν δῦναι ἐκπλαγέν-
τα, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον κατὰ
τὰς πρύμνας ἀναδύντα ἀνασχεῖν,
καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἀναφυ- 7
σῆσαι ἐπὶ μέγα· ἔνθεν κρότους
τε ἐπὶ τῇ παραλόγῳ σωτηρίᾳ γε-
νέσθαι τῶν ναυτέων, καὶ αἶνον εἰς
τὸν Νέαρχον τῆς τε τόλμης καὶ

rei nautas percontatos esse ex ducibus navigationis quidnam hoc sibi vellet, eosque respondisse, cete esse, quæ in mari volutantia aquam sursum efflent: nautisque attonitis remos è manibus excidisse. Ipse instans eos hortabatur atque animabat: & prout quasque belluas præternavigans accedebat, jussit ut naves adversis proris veluti ad navalem pugnam instructis in eas dirigerent: utque assidue valideque remigantes una cum ipso remorum sonitu ingentes etiam clamores ederent. Ita revocatis animis simul omnes signo dato remigationi incubuisse; quumque jam propiores belluis facti essent, quantum capita ferre poterant, acclamasse (a), tubasque clanxisse, & remorum pulsum latissimè sonitum edidisse; atque ita cete quæ jam proris navium appropinquare videbantur, exterrita in profundum sese abdidisse: neque multo post ad puppes emersisse, rursumque magnam undarum vim sursum efflasse. Tum incredibilem nautarum ob inopinatam salutem applausum factum fuisse,

(a) *Curt.* 10, 1, 12.

ἐρετμὰ] Pro vocabulo ἐρετμὰ notat Vulcanius ex V. C. ἐρίματα; ipse inveni modo ἐρέτημα, modo ἀρέτιμα. *Gronov.*

4. αὐτὸς δὲ ἐπιὼν] *Ipse vero adiens eos hortabatur atque animabat, & ad quoscunque præternavigans accesserat, jussit ut* &c. Nearchus navigio circumferebatur ad singulas naves, ut doceret, quid contra balænas fieri oporteret. Quare verba καθ' οὕστινας non ad belluas, sed ad nautas referenda sunt, uti cum ex verbis ipsis satis intelligitur, tum ex eo, quod postea demum dicantur in belluas istas invecti.

5. ὀξεῖαν κτύπῳ] Opt. ξὺν κτύπῳ. *Gronov.*

fuisse, Nearchi audaciam pariter & prudentiam laudantium. Nonnullæ vero balænæ interdum variis locis ad littus appelluntur, quæ recedente æstu in vadis hærent: aliæ tempestatibus in terram ejiciuntur, quibus putrefactis carnibusque colliquatis ossa remanent, quibus homines ad domos ædificandas utuntur. Et laterum quidem ossa utpote majora in trabes ædium deligunt; minora vero in tabulas: quæ in maxillis sunt ad januas accipiunt; multæ siquidem balænæ centum cubitorum.

XXXI. Nearchus Ichthyophagorum regionem prætervectus, cognovit insulam quandam in eo mari esse, centum fere stadiis à continente remotam, quæ habitatoribus vacua esset. Hanc indigenæ Soli sacram esse dicebant, Nosalaque vocari, neque à quoquam mortalium adiri. Siquis vero imprudens eo deferatur, eum non amplius cerni. Nearchus cercurum unum Ægyptiis nautis instructum, non procul ab hac insula evanuisse scribit, navigationisque du-

8 τῆς σοφίης. Τούτων μετεξέτερα τῶν
κητέων ἐποκέλλειν πολλαχοῦ τῆς
χώρης, ἐπειδὰν ἀνάπωτις κατέχῃ
ἐν τοῖσι βράχεσιν ἐχόμενα· τὰ δὲ
καὶ ὑπὸ χειμώνων σκληρῶν ἐς τὴν
χέρσον ἐξωθέεσθαι· καὶ οὕτω δὴ καὐ-
τὰ σηπόμενα ἀπόλλυσθαί τε, καὶ
τὰς σάρκας αὐτοῖσι περιῤῥεούσας ὑ-
πολείπειν τὰ ὀςέα· χρῆσθαι δὲ τοῖ-
9 σιν ἀνθρώποισιν ἐς τὰ οἰκία· εἶναι ὦν
τὰ μὲν ἐν τῇσι πλευρῇσιν αὐτῶν ὀ-
ςέα, δοκοὺς τοῖσιν οἰκήμασιν ὅσα
μεγάλα· τὰ δὲ μικρότερα, σφηκῆ-
ρας· τὰ δὲ ἐν τῇσι σιαγόσι, ταῦτα
δὲ εἶναι τὰ θύρετρα, οἷα δὴ πολ-
λῶν καὶ εἰς εἴκοσι καὶ πέντε ὀργυιὰς
ἀνηκόντων τὸ μέγεθος.

1 XXXI. Εὖτ' ἂν δὲ παρέπλεον
τὴν χώρην τῶν Ἰχθυοφάγων, λό-
γον ἀκούουσι περὶ νήσου τινὸς, ἣ
κεῖται μὲν ἀπέχουσα τῆς ταύτῃ ἠ-
πείρου ςαδίους ἐς ἑκατὸν, ἐρήμη δέ
2 ἐςιν οἰκητόρων. Ταύτην ἱρὴν ἡλίου
ἔλεγον εἶναι οἱ ἐπιχώριοι, καὶ Νέ-
σαλα καλέεσθαι· οὐδέ τινα ἀνθρώ-
πων καταίρειν ἐθέλειν ἐς αὐτήν· ὅςτις
δὲ ἂν ἀπειρίῃ προσχῇ, γίνεσθαι ἀ-
3 φανέα. Ἀλλὰ λέγει Νέαρχος, κέρ-
κουρόν σφιν ἕνα πλήρωμα ἔχοντα
Αἰγυπτίων, οὐ πόῤῥω τῆς νήσου
ταύτης γενέσθαι ἀφανέα, καὶ ὑπὲρ
τού-

8. *καὐτὰ σηπόμενα*] Optimus pro his habet *κατασηπόμενα*. *Gronov.*

χρῆσθαι δὲ τοῖσιν ἀνθρώποισιν] Si *χρῆσθαι* Græcis passive usurpatur, recte hæc scriptura se habet; sin vero, scribendum foret *ἀνθρώπους*. *uti autem his* ossibus *homines.*

9. *ὅσα μεγάλα*] *quæcunque majora* ossa sunt. Ex laterum ossibus majoribus trabes, ex minoribus tabulas conficiunt.

εἴκοσι καὶ πέντε ὀργυιὰς] Una orgyia fuit quatuor cubitorum sive ulnarum. Hinc quinque & viginti efficient cubitos centum. *Blanckard.*

τούτου τοὺς ἡγεμόνας τοῦ πλόου
διϊσχυρίζεσθαι, ὅτι ἄρα κατάραν-
τες ὑπ' ἀγνοίης εἰς τὴν νῆσον γέ-
νοιντο ἀφανέες. Νέαρχος δὲ πέμ- 4
πει κύκλῳ περὶ τὴν νῆσον τριη-
κόντορον, κελεύσας μὴ κατασχεῖν
μὲν ἐς τὴν νῆσον, ἐμβοᾷν δὲ τοὺς
ἀνθρώπους, ὡς μάλιστα ἐν χρῷ πα-
ραπλέοντας, καὶ τὸν κυβερνήτην
ὀνομάζοντας, καὶ ὅτου ἄλλου οὐκ
ἀφανὲς τὸ οὔνομα· ὡς δὲ οὐδένα 5
ὑπακούειν, τότε δὲ αὐτὸς λέγει
πλεῦσαι ἐς τὴν νῆσον, καὶ κατα-
σχεῖν δὴ προσαναγκάσαι τοὺς ναύ-
τας οὐκ ἐθέλοντας· καὶ ἐκβῆναι
αὐτὸς, καὶ ἐλέγξαι κενὸν μῦθον
ἐόντα τὸν περὶ τῇ νήσῳ λόγον·
ἀκοῦσαι δὲ καὶ ἄλλον λόγον ὑπὲρ 6
τῆς νήσου ταύτης λεγόμενον, οἰ-
κῆσαι τὴν νῆσον ταύτην μίαν τῶν
Νηρηΐδων· τὸ δὲ ὄνομα οὐ λέγε-
σθαι τῆς Νηρηΐδος. Ταύτῃ δὲ ὅστις
πελάσειε τῇ νήσῳ, τούτῳ συγγίνε-
σθαι μὲν, ἰχθὺν δὲ ἐξ ἀνθρώπου ποι-
έουσαν, αὐτὸν ἐμβάλλειν ἐς τὸν
πόντον· ἥλιον δὲ ἀχθεσθέντα τῇ Νη- 7
ρηΐδι, κελεύειν μετοικίζεσθαι αὐ-
τὴν ἐκ τῆς νήσου· τὴν δὲ ὁμολογεῖν

ces affirmasse, quod imprudentes in eam insulam delati ex oculis hominum sublati fuerint. Idem navim triginta remorum in circuitum insulæ mittit, mandatis additis ut descensu quidem in insulam abstinerent: sed proxime ad insulæ oram adnavigantes hominibus acclamarent, & gubernatorem nominarent, aut alterius cujuspiam non obscurum nomen. Quumque nemo auderet, tum semet eo navigasse dicit, ac nautas compulisse vel invitos navem appellere; quumque in insulam descendisset, vanam atque inanem fabulam comperisse quæ de insulâ illâ spargebatur. Audisse vero se etiam alium de hac insulâ sermonem ait: Habitasse hanc insulam unam Nereidum; eam cum omnibus qui eo appellerent commisceri solitam; eosque in pisces conversos in mare projicere. Quâ de causâ iratum Nereidi solem jussisse ut ex eâ insulâ migraret; atque hanc quidem pollicitam esse se migraturam:

Cap. XXXI. 4. τοὺς ἀνθρώπους] *illos homines*, qui in ea nave fuerant, quæ evanuisse credebatur.

ὅτου ἄλλου] *cujuscunque alius.*

5. ὡς δὲ οὐδένα ὑπακούειν] scil. τοῖς ἐμβοῶσι, *cum vero nemo* illos inclamantes *audiret*, *cum nemo eis responderet.* Nam & hoc significat ὑπακούειν. Lucian. ὑπακούσῃς ἡμῖν ἐμβοῶσι, *audies nos inclamantes.* Dicitur etiam de janitoribus & iis qui cognoscunt quis adsit & intromitti velit. Vide ad Actor. XII. 13. Non verisimile hic est, neminem Nearcho dicto audientem fuisse; sed potius quibus imperatum hoc erat, quam prope licebat ad insulam delati, gubernatoris aliorumque nomina frustra proclamarunt. Ad Nearchum igitur reversi, cum neminem responsare nunciarent, tum ipse eo navigavit.

6. τὸ δὲ ὄνομα] *nomen vere Nereidos non dici.*

ram: cæterum rogasse ut vitium hoc ei adimeret; & homines quos ex hominibus pisces fecerat, rursus commiseratione ductam ex piscibus homines fecisse. Ex iis Ichthyophagorum genus ad Alexandrum usque pervenisse. Ego vero Nearchum eo nomine non laudo, quod otio & sapientiâ in re non admodum difficili refellendâ abusus fuerit; miserabile censens veteres mendacesque fabulas recensentem refutare.

XXXII. Supra Ichthyophagos Gadrosii in mediterraneis locis terram sterilem atque arenosam colunt: ubi & Alexandri exercitus & Alexander ipse multa incommoda perpessus est; quemadmodum in alio opere narravi. Postquam vero ex Ichthyophagis in Carmaniam perventum est, primum ancoris in salo jactis constiterunt, quod aspera longe in mare petra porrecta esset. Exinde non ita directe ad occasum navigârunt, sed inter occidentem & septentrionem cursum tenuerunt; atque ita Carmania arboribus fœcundior magisque frugi-

μὲν ὅτι ἐξοικισθήσεται, δεῖσθαι δὲ ἀ-
τὸ πάθημα καὶ τὸν ἥλιον ὑποδέξα-
8 σθαι· τοὺς δὲ δὴ ἀνθρώπους οὕστινας
ἂν ἰχθύας ἐξ ἀνθρώπων πεποίηκε κατ-
ελεήσαντα, ἀνθρώπους αὖθις ἐξ ἰχ-
θύων ποιῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτων, τῶν
Ἰχθυοφάγων τὸ γένος καὶ ἐς Ἀλέξ-
9 ανδρον κατελθεῖν. Καὶ ταῦτα ὅτι ψεύ-
δεα ἐξελέγχει Νέαρχος, οὐκ ἐπαινῶ
αὐτὸν ἔγωγε τῆς σχολῆς τε καὶ σο-
φίης, οὔτε κάρτα χαλεπὰ ἐξελεγ-
χθῆναι ἐόντα· ταλαίπωρόν γε ὦν γι-
νώσκων τοὺς παλαιοὺς λόγους ἐπιλε-
γόμενον ἐξελέγχειν ὄντας ψευδέας.

1 XXXII. Ὑπὲρ τοὺς Ἰχθυοφά-
γους Γαδρώσιοι ἐς τὸ ἄνω οἰκέουσι
γῆν πονηρὴν καὶ ψαμμώδεα· ὅθεν
καὶ τὰ πολλὰ κακὰ ἡ στρατιή τε
Ἀλεξάνδρῳ ἔπαθε, καὶ αὐτὸς Ἀ-
λέξανδρος, ὥς μοι ἤδη ἐν τῷ ἄλλῳ
2 λόγῳ ἀπήγηται. Ὡς δὲ ἐς τὴν Καρ-
μανίην ἀπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων κατῆ-
ρεν ὁ στρατὸς, ἐν ταῦθα ἵνα πρῶτον
τῆς Καρμανίης ὡρμίσαντο, ἐπ᾽ ἀγ-
κυρέων ἐσάλευσαν, ὅτι ῥηχίη παρ-
ετέτατο ἐς τὸ πέλαγος τρηχείη·
3 Ἐνθένδε δὲ ὡσαύτως οὐκέτι πρὸς ἡ-
λίου δυομένου ἔπλεον· ἀλλὰ τὸ με-
ταξὺ δύσιός τε ἡλίου καὶ τῆς ἄρ-
κτου οὕτω μᾶλλόν τι αἱ πρῷραι αὐ-
4 τοῖσιν ἐπεῖχον· καὶ οὕτω ἡ Καρμα-
νίη

7. τὸ πάθημα] Videtur id verbum hoc loco de *concubitu* accipiendum, uti sane πάσχειν de scortis virilibus dicitur. Ut adeo vertendum sit: *rogasse autem sibi coitum* Solis, *& Solem pollicitum esse. Hominum autem, quoscunque pisces ex hominibus fecerat, misertum* (nempe Solem, quod genus masculinum κατελεήσαντα indicat,) *homines rursus ex piscibus fecisse.*

Cap. XXXII. 1. ἀπήγηται] 6, 24, 2.

4. οὕτω ἡ Καρμανίη] Particula οὕτω fere expletiva est, & refertur ad μᾶλλόν τι, uti & linea proxima superiori dicitur οὕτω μᾶλλόν τι. Vide Indicem.

ὁίη τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς γῆς καὶ
τῶν Ὠρειτῶν εὐδενδροτέρη τε καὶ εὐ-
καρποτέρη ἐςὶ, καὶ ποιώδης μᾶλ-
λόν τι καὶ ἔνυδρος. Ὁρμίζονται δὲ 5
ἐν Βάδει χώρῃ τῆς Καρμανίης οἰ-
κουμένῃ, δένδρεά τε πολλὰ ἥμερα
πεφυκότα ἔχοντι, πλὴν ἐλαίης,
καὶ ἀμπέλους ἀγαθὰς, καὶ σιτο-
φόρῳ. Ἔνθεν δὲ ὁρμηθέντες, καὶ 6
διεκπλώσαντες ςαδίους ὀκτακοσί-
ους, πρὸς αἰγιαλῷ ὁρμίζονται ἐρή-
μῳ, καὶ καθορῶσιν ἄκρην μακρὴν,
ἀνέχουσαν ἐπὶ πολλὸν ἐς τὸ πέλα-
γος· ἀπέχειν δὲ ἐφαίνετο ἡ ἄκρη
πλόον ὡς ἡμέρης. Καὶ οἱ τῶν χώρων 7
ἐκείνων δαήμονες, τῆς Ἀραβίης ἔλε-
γον τὴν ἀνίσχουσαν ταύτην ἄκρην·
καλέεσθαι δὲ Μάκετα· ἔνθεν τὰ κιν-
νάμωμά τε καὶ ἄλλα τοιουτότροπα
ἐς Ἀσσυρίους ἀγεινέεσθαι· καὶ ἀπὸ 8
τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου, ἵναπερ ὁ ςό-
λος ἐσάλευε, καὶ τῆς ἄκρης, ἥντι-
να κατεντικρὺ ἀφεώρων ἀνέχουσαν
ἐς τὸ πέλαγος, ὁ κόλπος; ἐμοί τε
δοκεῖ, καὶ Νεάρχῳ ὡσαύτως ἐδό-
κεεν, ἐς τὸ εἴσω ἀνεχέεται, ὅπερ
εἰκὸς, ἡ ἐρυθρὴ θάλασσα. Ταύτην 9
τὴν ἄκρην ὡς κατεῖδον, Ὀνησίκριτος
μὲν ἐπέχοντας ἐπ' αὐτὴν πλέειν
ἐκέλευεν, ὡς μὴ κατὰ τὸν κόλπον
ἐλασρεύοντας ταλαιπωρέεσθαι. Νέ- 10

fera est quam Ichthyophagorum aut Oritarum regio, magis etiam herbosa, aquisque abundans. Quum in Badin cultum Carmaniæ locum appulissent, multas arbores pomiferas, exceptis oleis, repererunt. Erat & ea regio vitium & frumenti ferax. Inde ad DCCC stadia progressi, ad littus desertum appellunt. Ex eo loco promontorium ingens longe in mare porrectum conspiciunt, quod unius diei navigatione inde abesse videbatur. Periti locorum Arabiæ promontorium id esse dicebant, vocarique Macetam. Inde cinnamomum & alia ejuscemodi aromata in Assyrios vehi. Ab eo littore ubi classis anchoris in salo jactis constiterat, & promontorio quod ex adverso in mare porrectum conspexerant, sinus meo judicio, ut & Nearcho visum est, introrsum refunditur, sicut probabile est, mare Rubrum. Id promontorium ubi conspicati sunt, Onesicritus classem eo dirigi jubebat, ne per sinum navigantes calamitatibus adficerentur. Nearchus parum prudentem esse Onesicritum respondit, si

6. ἄκρην] Hoc promontorium est Africa, immenso terrarum tractu in mare austrum versus porrecta.

9. ἐπ' αὐτὴν πλέειν] Ab eo loco malebat Onesicritus terrestri jam itinere ipsos ad Alexandrum reverti.

10. ὑποκρίνεται] Lege ex Opt. ἀποκρίνεται. *Gronov.* Sed tamen non Homerus modo, verum etiam Herodotus & Thucydides ὑποκρίνεσθαι pro *respondere* usurpant.

si nesciret quam ad rem Alexander classem misisset. Neque enim quia pedestri itinere totum exercitum traducere salvum non posset, eam ob causam naves emissas: sed quod vellet omnia littora, portusque & insulas perlustrari, omnes etiam sinus pernavigari, & urbes quæ ad mare sitæ essent: quæve regio fertilis, quæ deserta sit inquiri. Non debere itaque eos totum negotium pervertere, quum jam ad finem laborum pervenissent, præcipue quum res omnes ad navigationem necessariæ eos non deficerent: vereri etiam se, quod promontorium illud in meridiem vergeret, ne in desertam, & siticulosam torridamque regionem inciderent. Nearchi sententia vicit: & mihi quidem Nearchus hoc consilio classem universam servasse videtur. Promontorium enim illud, omnemque regionem illi circumjectam, desertam esse fama est, summaque aquarum penuriâ laborare.

XXXIII. Motâ igitur classe, terræ adnavigantes, DCC stadia èmensi, ad aliud littus, cui Neoptana nomen est appellunt: rursusque sub auroram inde solvunt, & centum stadiis enavigatis, ad fluvium Anamin perveniunt. Locus

αρχος δὲ ὑποκρίνεται νήπιον Ὀνη-
σίκριτον, εἰ ἀγνοέει ἐπ' ὅτῳ ἐςάλη
11 πρὸς Ἀλεξάνδρου ὁ ςόλος. Οὐ γὰρ
ὅτι ἀπορίῃ ἦν πεζῇ διασωθῆναι
πάντα αὐτῷ τὸν ςρατὸν, ἐπὶ τῷδε
ἄρα ἐκπέμψαι τὰς νέας· ἀλλὰ
ἐθέλοντα αἰγιαλούς τε τοὺς κατὰ
τὸν παράπλουν κατασκέψασθαι
καὶ ὅρμους καὶ νησίδας, καὶ ὅςτις
κόλπος ἐπέχοι, ἐκπεριπλῶσαι
τοῦτον, καὶ πόλιας ὅσαι ἐπιθα-
λάσσιαι, καὶ εἴτις ἔγκαρπος γῆ,
12 καὶ εἴτις ἐρήμη. Σφᾶς ὦν οὐ χρῆ-
ναι ἀφανίσαι τὸ ἔργον, πρὸς τέρ-
ματι ἤδη ἐόντας τῶν πόνων, ἄλ-
λως τε οὐδὲ ἀπόρους ἔτι τῶν ἀναγ-
καίων ἐν τῷ παράπλῳ ἔχοντας·
δεδιέναι τε, ὅτι ἡ ἄκρη ἐς μεσημ-
βρίην ἀνέχει, μὴ ἐρήμῃ τε τῇ ταύ-
τῃ γῇ καὶ ἀνύδρῳ καὶ φλογώδει
13 ἐγκύρσειαν. Ταῦτα ἐνίκα, καί
μοι δοκέει περιφανέως σῶσαι τὴν
ςρατιὴν τῇδε τῇ βουλῇ Νέαρχος·
τὴν γὰρ δὴ ἄκρην ἐκείνην, καὶ τὴν
πρὸς αὐτῇ χώρην πᾶσαν, ἐρήμην
τε εἶναι λόγος κατέχει, καὶ ὕδα-
τος ἀπορίῃ ἔχεσθαι.

1 XXXIII. Ἀλλὰ ἔπλωον γὰρ
ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἄραντες τῇ γῇ
προσεχέες· καὶ πλώσαντες ςα-
δίους ὡς ἑπτακοσίους, ἐν ἄλλῳ
αἰγιαλῷ ὡρμίσαντο· Νέοπτανα ὄ-
2 νομα τῷ αἰγιαλῷ. Καὶ αὖθις ὑπὸ
τὴν ἕω ἀνήγοντο, καὶ πλώσαντες
ςα-

11. ἐπέχοι] Vulcanius ex Augustano εἰσέχοι. Optimus cum alio ἐσέχοι. Gronov.

13. περιφανέως] manifeste.

σταδίους ἑκατὸν, ὁρμίζονται κατὰ
τὸν ποταμὸν Ἄναμιν· ὁ δὲ χῶρος
Ἁρμόζεια ἐκαλέετο. Φίλια δὲ ἤδη
καὶ πάμφορα ταύτῃ ἦν, πλὴν ἐ-
λαῖαι οὐ πεφύκεσαν. Ἐνταῦθα ἐκ- 3
βαίνουσί τε ἐκ τῶν νεῶν, καὶ ἀπὸ
τῶν πολλῶν πόνων ἄσμενοι ἀνεπαύ-
οντο, μεμνημένοι ὅσα κακὰ κατὰ
τὴν θάλασσαν πεπονθότες ἦσαν, καὶ
πρὸς τῇ γῇ τῶν Ἰχθυοφάγων, τήν
τε ἐρημίην τῆς χώρης, καὶ τοὺς ἀν-
θρώπους ὅπως θηριώδεες, καὶ τὰς
σφῶν ἀπορίας ἐπιλεγόμενοι. Καί 4
τινες αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸ
πρόσω ἀνῆλθον, ἀποσκεδασθέντες τῆς
στρατιῆς κατὰ ζήτησιν ἄλλος ἄλ-
λου. Ἐνταῦθα ἄνθρωπος σφίσιν 5
ὤφθη χλαμύδα τε φορέων Ἑλληνι-
κὴν, καὶ τὰ ἄλλα ὡς Ἕλλην ἐ-
σκευασμένος, καὶ φωνὴν Ἑλλάδα
ἐφώνεε. Τοῦτον οἱ πρῶτοι ἰδόντες,
δακρῦσαι ἔλεγον· οὕτω τι παράλο-
γον σφίσι φανῆναι ἐκ τῶν τοσῶνδε
κακῶν Ἕλληνα μὲν ἄνθρωπον ἰδεῖν,
Ἑλλάδος δὲ φωνῆς ἀκοῦσαι· ἐπη- 6
ρώτων τε ὁπόθεν ἥκοι, καὶ ὅστις ὤν·
ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἀ-
λεξάνδρου ἀποσκεδασθῆναι ἔλεγε,
καὶ εἶναι οὐ πόῤῥω τὸ στρατόπεδον
καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον· τοῦτον τὸν 7
ἄνθρωπον βοῶντές τε καὶ κροτέον-
τες ἀνάγουσι παρὰ τὸν Νέαρχον·
καὶ Νεάρχῳ πάντα ἔφρασε, καὶ

ipse Harmozia vocatur. amicam ibi omniumque rerum feracem regionem nacti sunt: oleas tantum non ferebat. Hic navibus egressi, cupide à tot tantisque laboribus conquierunt, cum jucunda tot malorum, quæ mari perpessi fuerant, recordatione. memoria etiam recolebant, quæ apud Ichthyophagos, in desertis regionibus, apud efferatos homines, in summa rerum omnium inopia pertulissent. Quidam vero interius remotiusque à mari progressi, & ab exercitu sejuncti sunt, alius aliud quærentes. Repertus hic est ab eis quidam Græcanica chlamyde reliquoque habitu Græco indutus, linguam etiam Græcam sonans, ad cujus primum conspectum collacrymatos ferunt: adeo novum atque insolens iis videbatur, post tot mala hominem Græcum cernere, & Græcam vocem audire. Interrogarunt itaque, unde veniret: & quis esset. Ille se ab exercitu Alexandri sejunctum esse respondit, castraque atque adeo ipsum Alexandrum non procul abesse. Hunc hominem ipsi confestim gaudio exultantes ad Nearchum adducunt: qui rem

CAP. XXXIII. 3. *καὶ πρὸς τῇ γῇ*] Cohærent hæc cum superioribus *πεπονθότες ἦταν*, quæ perpessi fuerant *apud regionem Ichthyophagorum*. Quæ vero sequuntur *τήν τε ἐρημίην* &c. ad participium *ἐπιλεγόμενοι* pertinent.

rem omnem ei retulit, caſtraque & regem quinque dierum itinere à mari abeſſe. Præſidem etiam illius regionis Nearcho oſtenſurum ſe dixit & oſtendit. tum Nearchus cum eo conſilium cæpit quo pacto ad regem reverti poſſit: ſimulque ad claſſem ſeſe recipiunt. Poſtridie vero ſub lucem ſubduci naves jubet, partim ut quæ iſtâ navigatione quaſſatæ erant, reficerentur: partim quod magnam exercitus partem ibi relinquere ſtatuerat. Duplici itaque vallo & aggere terreo navale cingit, foſſamque profundam à ripa fluminis ad eam littoris partem in quam naves ſubductæ erant, ducit.

XXXIV. Interea dum hæc à Nearcho parantur, præſes regionis quum audiſſet Alexandrum vehementer de claſſe hac ſolicitum eſſe, magnum aliquod munus ſe ab Alexandro accepturum arbitratus, ſi primus nuntiaret exercitum ſalvum eſſe, & Nearchum propediem in conſpectum regis venturum: compendio viæ inito, renuntiat Alexandro, Nearchum à navibus venire. Alexander tametſi fidem ejus verbis non haberet, magnam tamen ut par eſt ex eo nuntio lætitiam cepit. Quum

ὅτι πέντε ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχει τὸ
στρατόπεδον καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς
8 θαλάσσης· τόν τε ὕπαρχον τῆς χώ-
ρης ταύτης δείξειν ἔφη Νεάρχῳ,
καὶ ἔδειξε· καὶ μετὰ τούτου Νέαρ-
χος γνώμην ποιέεται, ὅπως ἀνα-
9 βήσεται πρὸς βασιλέα. Τότε μὲν
δὴ ἐπὶ τὰς νέας ἀπῆλθον· ὑπὸ δὲ
τὴν ἕω τὰς νέας ἀνεῖλκεν, ἐπι-
σκευῆς τε εἵνεκα, ὅσαι αὐτῶν κατὰ
τὸν πλοῦν πεπονήκεσαν· καὶ ἅμα
ὅτι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ ὑπολείπεσθαί
10 οἱ ἐδόκεε τὸν πολλὸν στρατόν· χά-
ρακά τε οὖν περιβάλλεται διπλοῦν
ἐπὶ τῷ ναυστάθμῳ, καὶ τεῖχος γή-
ινον· καὶ τάφρον βαθέην, ἀπὸ τοῦ
ποταμοῦ τῆς ὄχθης ἀρξάμενος, ἔστε
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα αἱ νέες αὐτῷ
ἀνειρυσμέναι ἦσαν.

1 XXXIV. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Νέαρχος
ταῦτα ἐκόσμεε, τῆς χώρης ὁ ὕπαρ-
χος πεπυσμένος ὅπως ἐν μεγάλῃ
φροντίδι ἔχοι Ἀλέξανδρος τὰ ἀμφὶ
τὸν στόλον τοῦτον, μέγα δή τι ἐξ
Ἀλεξάνδρου ἀγαθὸν ἀνέγνω πείσε-
σθαι, εἰ πρῶτός οἱ ἀπαγγείλειε τοῦ
στρατοῦ τὴν σωτηρίην, καὶ τοῦ Νεάρ-
χου, ὅτι οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίξεται
2 ἐς ὄψιν τὴν βασιλέως. Οὕτω δὴ τὴν
βραχύτητα ἐλάσας, ἀπαγγέλλει
Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι Νέαρχος οὗτος
προσάγει ἀπὸ τῶν νεῶν. Τότε μὲν
δὴ καίπερ ἀπιστέων τῷ λόγῳ Ἀλέξ-
ανδρος, ἀλλὰ ἐχάρη γε κατὰ τὸ εἰ-
κὸς

Cap. XXXIV. 2. τὴν βραχύτητα] Mſ. optimus & cum eo alii duo habent βραχυτάτην. *Gronov.*

κὸς τῇ ἀγγελίῃ. Ὡς δὲ ἡμέρη τε 3
ἄλλη ἐξ ἄλλης ἐγίνετο, καὶ ξυν-
τιθέντι αὐτῷ τῆς ἀγγελίης τὸν χρό-
νον, οὐκέτι πιςὰ τὰ ἐξηγγελμένα
ἐφαίνετο· πεμπόμενοί τε ἄλλοι ἐπ' 4
ἄλλοισιν ἐπὶ κομιδῇ τοῦ Νεάρ-
χου, οἱ μέν τινες ὀλίγον τῆς ὁδοῦ
προσελθόντες, κενοὶ ἐπανήεσαν οὐδενὶ
ἐγκύρσαντες· οἱ δὲ πο῏ῥωτέρω ἐλ-
θόντες καὶ διαμαρτόντες τῶν ἀμφὶ
τὸν Νέαρχον, οὐδὲ αὐτοὶ ἐπανήε-
σαν. Ἔνταῦθα δὴ τὸν μὲν ἄνθρωπον 5
ἐκεῖνον, ὡς κενά τε ἀγγείλαντα,
καὶ λυπηρότερά οἱ τὰ πρήγματα
ποιήσαντα τῇ ματαίῃ εὐφροσύνῃ,
συλλαβεῖν κελεύει Ἀλέξανδρος· αὐ-
τὸς δὲ τῇ τε ὄψει καὶ τῇ γνώμῃ δῆ-
λος ἦν μεγάλῳ ἄχει βεβλημένος.
Ἐν τούτῳ δὲ τῶν τινες κατὰ ζήτη- 6
σιν τοῦ Νεάρχου ἐςαλμένων, ἵπ-
πους τε ἐπὶ κομιδῇ αὐτῶν καὶ ἀπή-
νας δὲ ἄγοντες, ἐντυγχάνουσι κατὰ
τὴν ὁδὸν αὐτῷ τε τῷ Νεάρχῳ καὶ τῷ
Ἀρχίῃ, καὶ πέντε ἢ ἓξ ἅμα αὐτοῖ-
σι· μετὰ τοσούτων γὰρ ἀνήει. Καὶ 7
ἐντυχόντες, οὔτε αὐτὸν ἐγνώρισαν,
οὔτε τὸν Ἀρχίην· οὕτω τοι κάρτα
ἀλλοῖοι ἐφάνησαν, κομόωντές τε
καὶ ῥυπόωντες καὶ μεςοὶ ἅλμης,
καὶ ῥικνοὶ τὰ σώματα, καὶ ὠχροὶ
ὑπὸ ἀγρυπνίης τε καὶ τῆς ἄλλης
ταλαιπωρίης. Ἀλλὰ ἐρομένοις 8
γὰρ αὐτοῖς ἵναπερ εἴη Ἀλέξανδρος,

vero alius ex alio dies traheretur, & tempus ex quo nuntium allatum fuerat conferret, non jam amplius credibile ei videbatur. quumque alii atque alii mitterentur qui Nearchum adveherent, nonnulli quidem paululum viæ progressi vacui redierunt, quum nulli occurrissent; alii vero progressi ulterius & Nearchum non offendentes, ne ipsi quidem revertebantur. Tum Alexander hominem illum tanquam mendacis nuntii autorem, quique suum mœrorem vano illo gaudio duplicarat, comprehendi jubet: ingentemque dolorem & vultu & animo præ se ferebat. Interea nonnulli qui cum equis & vehiculis ad quærendum adducendumque Nearchum missi fuerant, in ipso itinere Nearcho & Archiæ obvii facti sunt: qui quidem aliis quinque aut sex viris comitati veniebant. Neque tamen primo aspectu vel Nearchum vel Archiam agnoverunt: adeo immutati atque ab seipsis diversi erant, hirsuti & sordidi, salsugineque repleti, rugosi, squalidi, & ex multis vigiliis laboribusque pallidi. Interrogantibus enim illis ubi-

3. Ὡς δὲ] Apodosis demum sequitur 5. ἐνταῦθα. Neque ergo hæc in græco textu punctis erant intercidenda, neque in latina versione in duas periodos distrahenda.

4. διαμαρτόντες] *cum aberrassent a Nearcho.*

ubinam esset Alexander, cognito loco, iter suum persecuti sunt. Tum Archias animadversa re ad Nearchum conversus ait, *Homines istos, Nearche, eadem qua nos via per deserta contendere non aliam ob causam judico, quam quod nos quæsitum missi sint. Quod vero nos non agnoscunt, equidem non miror: ita enim squalidi maleque habiti sumus, ut agnosci non possimus. Significemus itaque eis quinam simus, eosque vicissim percontemur, quam ad rem hoc itinere proficiscantur.* Nearcho Archiæ consilium perquam opportunum est visum. Rogarunt itaque quonam proficiscerentur, qui respondent Nearchum se & navalem exercitum quæsitum ire: statimque Nearchum respondisse, *Hic ego sum Nearchus, & hic Archias. at vos nobis duces itineris estote: nos Alexandro de classe referemus.*

XXXV. Illis itaque in vehicula exceptis, ad regem revertuntur. Nonnulli horum, nuntium celeritate prævertere cupientes, præcurrentes Alexandro nuntiarunt Nearchum ipsum, & cum eo Archiam ac quinque alios adventare: de exercitu verò nihil sese explorati quod nuntient

ὑποκρινάμενοι τὸν χῶρον, οἱ δὲ
9 παρήλαυνον. Ἀρχίης δὲ ἐπιφρασθεὶς λέγει πρὸς Νέαρχον, Ὦ Νέαρχε, τούτους τοὺς ἀνθρώπους δι' ἐρημίης ἐλαύνειν τὴν αὐτὴν ἡμῖν ὁδὸν, οὐκ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ συντίθημι, ἢ ὅτι μὴ κατὰ ζήτη-
10 σιν ἡμετέρην ἀπεσταλμένους· ὅτι δὲ οὐ γιγνώσκουσιν ἡμέας, οὐκ ἐν θαύματι ποιέομαι. οὕτω γάρ τοι ἔχομεν κακῶς, ὡς ἀγνῶστοι εἶναι· φράσωμεν ὦν αὐτοῖς οἵτινες εἰμὲν· καὶ τούς ἐρώμεθα καθ' ὅ,
11 τι ταύτῃ ἐλαύνουσιν. Ἔδοξε τῷ Νεάρχῳ ἐναίσιμα λέγειν· καὶ ἤροντο ὅποι ἐλαύνουσιν· οἱ δὲ ὑποκρίνονται, ὅτι κατὰ ζήτησιν Νεάρχου τε καὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ
12 ναυτικοῦ. Ὁ δὲ, Οὗτος, ἔφη, ἐγώ εἰμι Νέαρχος, καὶ Ἀρχίης, οὗτος· ἀλλ' ἄγετε ἡμέας· ἡμεῖς δὲ τὰ ὑπὲρ τῆς στρατιῆς Ἀλεξάνδρῳ ἀπηγησόμεθα.

1 XXXV. Ἀναλαβόντες ὦν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀπήνας, ὀπίσω ἤλαυνον· καί τινες αὐτῶν τούτων ὑποφθάσαι ἐθελήσαντες τὴν ἀγγελίην, προδραμόντες λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι οὗτός τοι Νέαρχος, καὶ σὺν αὐτῷ Ἀρχίης καὶ πέντε ἄλλοι κομίζονται παρὰ σέ· ὑπὲρ

8. ὑποκρινάμενοι] Opt. ἀποκρινάμενοι Gron. ad 32, 10. vertendum: *significato loco*, cum ipsis respondissent, quo loco Alexander esset.

9. ἢ ὅτι μὴ] Redundat vel ἢ, vel ὅτι μή.

12. οὗτος, ἔφη, ἐγώ εἰμι] Eleganter ab opt. libro abest vox εἰμί. Ita 4, 8, 16. & Evangel. Luc. I, 38. & 2 Samuel. XV. 15. *Gronov.* Paulo post tamen c. 36, 2. illud verbum additur.

Cap. XXXV. 1. ὑπὲρ δὲ τοῦ στρατοῦ] de exercitu vero universo nihil poterant respondere.

ὑπὲρ δὲ τοῦ στρατοῦ παντὸς οὐδὲν εἶ-
χον ὑποκρίνασθαι. Τοῦτο ὦν ἐκεῖνο 2
συνθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς μὲν
παραλόγως ἀποσωθῆναι, τὴν στρα-
τιὴν δὲ πᾶσαν διεφθάρθαι αὐτῷ, οὐ
τοσόνδε τοῦ Νεάρχου τε καὶ τοῦ
Ἀρχίου τῇ σωτηρίῃ ἔχαιρεν, ὅσον
ἐλύπει αὐτὸν ἀπολομένη ἡ στρατιὴ
πᾶσα. Οὔπω πάντα ταῦτα εἴρητο, 3
καὶ ὁ Νέαρχός τε καὶ ὁ Ἀρχίης
προσῆγον· τοὺς δὲ μόγις καὶ χα-
λεπῶς ἐπέγνω Ἀλέξανδρος, ὅτι τε
κομόωντας καὶ κακῶς ἐσταλμένους
καθεώρα, ταύτῃ μᾶλλόν τι βεβαιό-
τερον αὐτῷ τὸ ἄχος ὑπὲρ τῆς στρα-
τιῆς τῆς ναυτικῆς ἐγίνετο. Ὁ δὲ 4
τὴν δεξιὴν τῷ Νεάρχῳ ἐμβαλὼν καὶ
ἀπαγαγὼν μόνον αὐτὸν ἀπὸ τῶν
ἑταίρων τε καὶ τῶν ὑπασπιστῶν,
πολλὸν ἐπὶ χρόνον ἐδάκρυεν· ὀψὲ δὲ 5
ἀνενεγκὼν, Ἀλλὰ ὅτι σύ γε ἡμῖν
ἐπανήκεις σῶς (ἔφη) καὶ Ἀρχίης
οὗτος, ἔχοι ἂν ἔμοιγε ὡς ἐπὶ συμ-
φορῇ τῇ ἁπάσῃ μετρίως· αἱ δέ τοι
νέες καὶ ἡ στρατιὴ κοίῳ τινὶ τρόπῳ
διεφθάρησαν; ὁ δὲ ὑπολαβὼν, Ὦ 6
βασιλεῦ (ἔφη) καὶ αἱ νέες τοι σῶαί
εἰσι, καὶ ὁ στρατός· ἡμεῖς δὲ οὗτοι
ἄγγελοι τῆς σωτηρίης αὐτῶν ἥκο-
μεν. Ἔτι ὦν μᾶλλον ἐδάκρυε Ἀ- 7
λέξανδρος, καθότι ἀνέλπιστός οἱ ἡ
σωτηρίη τοῦ στρατοῦ ἐφαίνετο· καὶ
ὅπου ὁρμέουσιν αἱ νέες ἐπανηρώτα·

habere. Ex hoc ipſo nuntio
colligebat Alexander, Ne-
archum quidem & Archiam
præter opinionem & fortui-
to ſervatos eſſe, exercitum
vero univerſum periiſſe. ne-
que tantum gaudii ex Near-
chi & Archiæ ſalute perce-
pit, quantum ex amiſſâ claſ-
ſe mœroris. Necdum hic
ſermo deſierat, quum Near-
chus & Archias adveniunt
(a), quos Alexander diffi-
culter admodum agnoſcere
potuit, quod ita hirſutos &
ſqualidos maleque habitos
cerneret: tantoque magis
ejus dolor ob amiſſum exer-
citum navalem confirmaba-
tur. Injectâ tamen Nearcho
dextrâ, eoque ſeorſum ab
amicis & ſcutatis abducto,
multo tempore collacryma-
tus eſt. Tandem repreſſis la-
crymis, Enimvero quod tu,
inquit, Nearche & Archias
ſoſpites ac ſalvi redieritis,
moderatius univerſæ claſſis
jacturam fero: at vero naves
& exercitus quonam pacto
perierunt? Tum Nearchus
regis ſermonem excipiens,
Salvæ ſunt (inquit) *tibi rex
& naves & exercitus: nos vero
hujus ſalutis nuntii venimus.*
tum uberiores Alexandro
lacrymæ manarunt, quod
præter omnem exſpectatio-
nem

(a) *Curt.* 10, 1, 10.

3. ὅτι τε] *quodque ita hirſutos -- tanto magis &c.*
5. ἀνενεγκὼν] *cum ſe collegiſſet* ex lacrymis. Ita ἀναφέρειν ἐξ ὕπνων, ἐκ μέθης, *colligere ſe ex ſomno, ex ebrietate.*
ὡς ἐπὶ συμφορῇ] ὡς redundat, uti & paulo poſt 8. ὡς ἐπὶ τῇδε τῇ ἀγγελίῃ.
6. νέες τοι σῶαι] Opt. σῶες, haud dubie plurale vocis σῶς. *Gronov.*

nem ei exercitus salvus esset: simulque ubi portum ceperint rogat. Nearchus eas ad fauces Anamidis fluvii consistere ait, atque in terram subductas refici. Post hæc Alexander per Jovem Græcorum & Hammonem Libycum jurans affirmavit, gratius sibi jucundiusque id nuntii accidisse, quam quod universam Asiam subjugasset: dolorem enim ob amissum exercitum, universæ felicitati suæ parem fuisse.

XXXVI. Præses vero provinciæ, quem ob nuntii vanitatem Alexander comprehendi jusserat, Nearchum præsentem conspicatus, ei ad genua provolutus, Ego, inquit, is sum qui Alexandro nuntiavi vos salvos rediisse. vides quo pacto exceptus sim. Tum rogatu Nearchi Alexander eum dimitti jubet. Alexander ob servatum exercitum, Jovi Servatori, atque Herculi, & Apollini Alexicaco, *sive infortuniorum propulsatori*, & Neptuno, aliisque diis marinis sacrum fecit, Ludos etiam gymnicos & musicos edidit, pompamque induxit: pompæ dux Nearchus erat, sertis ac floribus ab omni exercitu petitus. His rebus peractis Alexander ita Nearchum alloquitur, *Ego te, Nearche, nulla posthac pericula aut labores adire volo. Sed alius classi præfectus eam in Susa ducet.* Nearchus regis sermo-

ὁ δὲ, αὗται (ἔφη) ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀνάμιδος ποταμοῦ ἀνειρυσ-
8 μέναι ἐπισκευάζονται. Ἀλέξανδρος δὲ τόν τε Δία τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸν Ἄμμωνα τὸν Λιβύων ἐπωμνύειν, ἦ μὴν μεῖζον ὡς ἐπὶ τῇδε τῇ ἀγγελίῃ χαίρειν, ἢ ὅτι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐκτημένος ἔρχεται· καὶ γὰρ καὶ τὸ ἄχος οἱ ἐπὶ τῇ ἀπωλείῃ τῆς στρατιῆς ἀντίῤῥοπον γενέσθαι τῇ ἄλλῃ πάσῃ εὐτυχίῃ.

1 XXXVI. Ὁ δὲ ὕπαρχος τῆς χώρης, ὅντινα συνειλήφει Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῆς ἀγγελίης τῇ ματαιότητι, παρόντα κατιδὼν τὸν Νέαρχον, πίπτει τε αὐτῷ
2 πρὸς τὰ γόνατα, καὶ, Οὗτός τοι (ἔφη) ἐγώ εἰμι, ὃς ἀπήγγειλα Ἀλεξάνδρῳ ὅτι σῶοι ἥκετε· ὁρᾷς ὅπως διάκειμαι. Οὕτω δὴ δεῖται Ἀλεξάνδρου Νέαρχος ἀφεῖναι τὸν ἄνδρα, καὶ ἀφίεται.
3 Ἀλέξανδρος δὲ σωτήρια τοῦ στρατοῦ ἔθυε Διῒ Σωτῆρι, καὶ Ἡρακλεῖ, Ἀπόλλωνι Ἀλεξικάκῳ, καὶ Ποσειδῶνί τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι· καὶ ἀγῶνα ἐποίεε γυμνικόν τε καὶ μουσικὸν, καὶ πομπὴν ἔπεμπε· καὶ Νέαρχος ἐν πρώτοις ἐπόμπευε, ταινίῃσί τε καὶ ἄνθεσι πρὸς τῆς
4 στρατιῆς βαλλόμενος. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ τέλος εἶχε, λέγει πρὸς Νέαρχον, Ἐγώ σε, ὦ Νέαρχε, οὐκέτι

8. ἦ μὴν] sunt jurandi particulæ. Vide Hebr. VI. 14.
καὶ γὰρ καὶ] *nam & dolorem.*

οὐκέτι θέλω τὸ πρόσω οὔτ' οὖν κινδυ-
νεύειν, οὔτ' οὖν ταλαιπωρέεσθαι· ἀλλὰ
ἄλλος γὰρ τοῦ ναυτικοῦ ἐξηγήσεται
τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἔςτε καταςῆσαι αὐτὸ
ἐς Σοῦσα. Νέαρχος δὲ ὑπολαβὼν λέ- 5
γει, Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ μέντοι πάντα
πείθεσθαι ἐθέλω τε καὶ ἀναγκαίη μοι
ἐςίν· ἀλλὰ εἰ δή τι καὶ σὺ ἐμοὶ χαρί-
ζεσθαι ἐθέλοις, μὴ ποιήσῃς ὧδε: ἀλλά
με ἔασον ἐξηγήσασθαι ἐς ἅπαν τοῦ
ςρατοῦ, ἔςτε σοι σώας καταςήσω ἐς
Σοῦσα τὰς νέας· μηδὲ τὰ μὲν χαλε- 6
πά τε αὐτοῦ καὶ ἄπορα ἐμοὶ ἐπιτε-
τραμμένα ἐκ σοῦ ἔςω. τὰ δὲ εὐπετία
τε καὶ κλέους ἤδη ἑτοίμου ἐχόμενα,
ταῦτα δὲ ἀφαιρεθέντα, ἄλλῳ ἐς χεῖρας
διδόσθω. Ἔτι λέγοντα παύει αὐτὸν 7
Ἀλέξανδρος, καὶ χάριν προσωμολό-
γει εἰδέναι· οὕτω δὴ καταπέμπει αὐ-
τὸν, ςρατιὴν δοὺς ἐς παραπομπὴν,
ὡς διὰ φιλίας ἰόντι, ὀλίγην. Τῷ δὲ, 8
οὐδὲ τὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ θάλασσαν
ἔξω πόνου ἐγένετο· ἀλλὰ συλλελεγ-
μένοι γὰρ οἱ κύκλῳ βάρβαροι, τὰ ἐ-
ρυμνὰ τῆς χώρης τῆς Καρμανίης κατ-
εῖχον, ὅτι καὶ ὁ σατράπης αὐτοῖσι

nem excipiens, Equidem, *ô rex* (inquit) *tibi per omnia morem gerere & cupio, & debeo. Cæterum siquâ in re mihi gratificari volueris, hoc ne feceris: quin potius me universo exercitui præfectum esse patiare, donec tibi naves salvas in Susa perduxerim; neve quum res arduæ atque difficiles mihi abs te commissæ fuerint, faciles, quarum gloria jam in promptu est, aliis in manus dederis.* Adhuc loquentem sedat Alexander, gratiam se illi habere professus: atque ita eum dimittit (*a*), exiguo exercitu comitatum, quippe cui per amicam regionem eundum esset. Cæterum neque ipsa ad mare profectio Nearcho expers laboris fuit. Collecti enim undequaque barbari tuta munitaque Carmaniæ loca occupârant. Nam satrapa eorum jussu Alexandri interfectus fuerat.

(*a*) *Curt.* 10, 1, 16.

CAP. XXXVI. 4. *οὔτ' οὖν ταλαιπωρέεσθαι*] Non tantum Ms. opt. sed & alii omnes *οὔτε ταλ.* & sane sufficit mediam voculam semel adesse. *Gronov.*

τὸ ἀπὸ τοῦδε.] *posthac.*

5. *ἐς ἅπαν*] *in universum*, ad finem usque expeditionis. Conjunctim *εἰσάπαν* scribitur dissert. Epict. lib. 1. c. 7. pag. 35. lin. 4. *μενετέον εἰσάπαν ἐπὶ τῆς τηρήσεως.* *Perpetuo standum eo, quod concesseris.* item lib. 2. cap. 18. p. 212. l. 10. *ὁ πυρέξας, εἶτα παυσάμενος, οὐχ ὁμοίως ἔχει τῷ πρὸ τοῦ πυρέξαι, ἂν μήτι θεραπευθῇ εἰσάπαν.* *Qui febricitavit, quamvis febris desierit, non tamen ita se habet ut ante febricitationem, nisi penitus fuerit curatus.* lib. 4. cap. 9. p. 498. l. 14. *οἳ ἅπαξ ἐνδόντες, εἰσάπαν ἐπέδωκαν ἑαυτοὺς, qui quum semel remiserunt, abjiciunt se totos*, sive in perpetuum. Et lib. 2. cap. 16. p. 200. l. 22. *ὑπομένειν φυγὴν τινα φυγεῖν εἰς ἅπαντα, sustinere exilium perpetuum.* Gronovius suspicatur, pro *ςρατοῦ* forsan *ςόλου* scripsisse auctorem.

6. *ταῦτα δὲ ἀφαιρεθέντα*] *hæc adempta* mihi.

7. *ἔτι λέγοντα παύει*] *adhuc loquentem interpellat.*

προσωμολόγει] *insuper profitebatur.*

rat. Tlepolemus autem qui recens satrapatum inierat, nondum firmum imperium nactus erat. Bis itaque ac ter uno atque eodem die diversis in eum barbaris irruentibus pugnandum fuit. Atque ita nihil morantes ægre tandem ac difficulter ad mare salvi pervenerunt. Ibi Nearchus Jovi Servatori sacrum facit, gymnicosque ludos edidit.

XXXVII. Rebus itaque divinis rite peractis, oram solvit: hinc insulam desertam atque asperam prætervecti, ad aliam insulam grandem atque habitatam, appellunt, CCC stadia emensi ab loco, unde digressi erant. Deserta illa insula, Organa vocabatur: ubi vero constiterunt, Oaracta. Erat hæc vitium, palmarum, & frumenti ferax. Longitudo insulæ DCCC stadia efficiebat. Præses ejus loci Mazenes, suâ sponte se Nearcho & comitem & ducem navigationis Susa usque adjunxit. In hac insulâ ajebant sepulcrum ejus extare qui primus imperium regionis tenuisset, nomenque ei fuisse Erythræ (*a*). atque inde mare illud Erythræum appellatum. Ex eo loco ad CC stadia Nearchus cum classe profectus, rursus in eadem insulâ por-

(*a*) *Curt.* 10, 1, 14.

τετελευτήκει κατὰ πρόσταξιν Ἀ-
λεξάνδρου· ὁ δὲ νεωςὶ καθεςηκὼς
Τληπόλεμος, οὔπω βέβαιον τὸ κρά-
9 τος εἶχε. Καὶ δὶς ὦν καὶ τρὶς αὐτῇ
ἡμέρῃ ἄλλοισι καὶ ἄλλοισι τῶν βαρ-
βάρων ἐπιφαινομένοισιν ἐς χεῖρας
ἤεσαν· καὶ οὕτως οὐδέν τι ἐλινύ-
σαντες, μόλις καὶ χαλεπῶς ἐπὶ
θάλασσαν ἀπεσώθησαν. Ἐνταῦθα
θύει Νέαρχος Διῒ Σωτῆρι, καὶ ἀ-
γῶνα ποιεῖ γυμνικόν.

1 XXXVII. Ὡς δὲ αὐτῷ τὰ
θεῖα ἐν κόσμῳ πεποίητο, οὕτω δὴ
ἀνήγοντο· Παραπλώσαντες δὲ νῆ-
σον ἐρήμην τε καὶ τραχείην, ἐν ἄλ-
λῃ νήσῳ ὁρμίζονται, μεγάλῃ ταύ-
τῃ καὶ οἰκουμένῃ, πλώσαντες ςα-
δίους τριηκοσίους, ἔνθενπερ ὡρμήθη-
2 σαν. Καὶ ἡ μὲν ἐρήμη νῆσος, Ὀρ-
γάνα ἐκαλέετο· ἐς ἣν δὲ ὡρμίσθη-
σαν, Ὀάρακτα· ἄμπελοί τε ἐν αὐ-
τῇ ἐπεφύκεσαν, καὶ φοίνικες, καὶ
σιτοφόρος· τὸ δὲ μῆκος ἦν τῆς νή-
σου, ςάδιοι ὀκτακόσιοι. Καὶ ὁ ὕπ-
αρχος τῆς νήσου Μαζήνης συνέ-
πλει αὐτοῖσι μέχρι Σούσων, ἐθε-
3 λοντὴς ἡγεμὼν τοῦ πλόου. Ἐν ταύ-
τῃ τῇ νήσῳ ἔλεγον καὶ τοῦ πρώτου
δυναςεύσαντος τῆς χώρης ταύτης
δείκνυσθαι τὸν τάφον· ὄνομα δὲ αὐ-
τῷ Ἐρύθρην εἶναι, ἀπ᾽ ὅτου καὶ τὴν
ἐπωνυμίην τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ εἶ-
4 ναι, Ἐρυθρὴν καλέεσθαι. Ἐνθένδε
ἐκ τῆς νήσου ἄραντες ἔπλεον· καὶ
τῆς νήσου αὐτῆς παραπλώσαντες
ὅσον

8. τετελευτήκει] *finierat* curam muneris sui jussu Alexandri, interpretatur Gronovius. Confer expedit. 6, 27, 2.

ὅσον διηκοσίους σταδίους, ὁρμίζονται ἐν αὐτῇ αὖθις, καὶ καθορῶσιν ἄλλην νῆσον, ἀπέχουσαν τῆς μεγάλης ταύτης τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους· Ποσειδῶνος ἱρὴ ἐλέγετο εἶναι, καὶ ἄβατος. Ὑπὸ δὲ 5
τὴν ἕω ἀνήγοντο, καὶ καταλαμβάνει αὐτοὺς ἀνάπωτις, οὕτω τι καρτερὴ, ὥστε τρεῖς τῶν νεῶν ἐποκείλασαι ἐν τῷ ξηρῷ ἐσχέθησαν· αἱ δὲ ἄλλαι, χαλεπῶς διεκπλώουσαι τὰς ῥηχίας, ἐς τὰ βάθεα διαπεσώθησαν· αἱ δὲ ἐποκείλασαι, τῆς 6
πλημμυρίδος ἐπιγενομένης, αὖθις ἐξέπλωσάν τε καὶ δευτεραῖαι κατήγοντο ἵναπερ ὁ πᾶς στόλος. Ὁρμίζονται δὲ ἐς νῆσον ἄλλην, 7
διέχουσαν τῆς ἠπείρου ὅσον τριηκοσίους σταδίους, πλώσαντες τετρακοσίους. Ἐντεῦθεν ὑπὸ τὴν ἕω 8
ἔπλεον, νῆσον ἐρήμην ἐν ἀριστερᾷ παραμείβοντες (ὄνομα δὲ τῇ νήσῳ Πύλωρα) καὶ ὁρμίζονται πρὸς Σιδωδώνῃ, πολιχνίῳ σμικρῷ, καὶ πάντων ἀπόρῳ, ὅτι μὴ ὕδατος καὶ ἰχθύων· ἰχθυοφάγοι γὰρ καὶ οὗτοι ὑπ' ἀναγκαίης ἦσαν, ὅτι πονηρὰν γῆν νέμονται. Ἐνθένδε ὑδρευσάμενοι 9
καταίρουσιν ἐς Ταρσίην ἄκρην, ἀνατείνουσαν ἐς τὸ πέλαγος, πλώσαντες σταδίους τριηκοσίους. Ἔνθεν ἐς Καταίην, νῆσον 10
ἐρήμην, ἀλιτενέα· αὕτη ἱρὴ Ἑρμέω καὶ Ἀφροδίτης ἐλέγετο· στάδιοι τοῦ πλόου τριηκόσιοι· ἐς ταύτην 11
ὅσα ἔτη ἀφίεται ἐκ τῶν πε-

tum cepit. Inde aliam insulam prospiciunt, XL circiter stadiis à magnâ illâ distantem, quæ Neptuno sacra & inaccessa esse dicebatur. sub auroram itaque inde solvunt. Cæterum æstus adeo vehemens in mare refusus est, ut tres naves impactæ in vado sicco hæserint, & reliquæ difficulter è rupicosis locis enavigantes in altum evadere potuerint. At vero quæ impactæ erant, accedente rursus æstu, & ipsæ deductæ postero die ad reliquam classem appulerunt. Hinc simul CCCC stadia emensi ad aliam insulam, CCC stadiis à continente distantem, portum ceperunt. Inde sub auroram solventes, insulâ quadam desertâ quæ ad lævam erat, (Pyloræ ei nomen erat) prætèritâ, ad Sidodonem urbem exiguam omniumque rerum inopem, præterquam aquæ & piscium, pervenerunt. Nam & hos quoque ichthyophagos esse, *hoc est ut piscibus vescantur*, necessitas facit: sterilem enim terram incolunt. Aquâ inde tantum sumtâ in Tarsian promontorium longe in mare porrectum deferuntur, CCC stadia emensi. Inde in Catæan insulam desertam ac vadosam. eâ Mercurio & Veneri sacra esse dicebatur. navigatio CCC stadiorum fuerat. In hanc insulam sin-

Cap. XXXVII. 5. καταλαμβάνει αὐτοὺς] *deprehendit, occupat eos.*

ſingulis annis à finitimis oves & capræ mittuntur, Mercurio & Veneri ſacræ. Has temporis longinquitate ac ſolitudine efferatas videre erat.

XXXVIII. Ad hunc usque locum Carmania pertinet: citeriora Perſæ tenent. Longitudo navigationis ad Carmaniæ oram eſt ſtadiorum III M. & DCC. Vivunt Carmani Perſarum more. nam & Perſis finitimi ſunt: eodem etiam armorum & bellandi genere utuntur. Solutâ inde claſſe, Perſidis oram circumvecti, in locum quendam Ilan dictum appulerunt, qui inſulæ exiguæ ac deſertæ, cui Caïcandrus nomen eſt, objectus, portum efficit. Navigatio eſt ſtadiorum CCCC. Sub auroram in aliam inſulam habitatam delati ſunt, in quâ perinde atque in mari Indico margaritam capi Nearchus ſcribit. Hujus inſulæ promontorio præternavigato, ſtadia XL emenſi, ibi conſtiterunt. Inde ad montem excelſum, Ochum dictum, appulerunt. portumque à ventis tutum, & piſcatores ea loca habitantes repererunt. Inde rurſum ſolventes, CCCCL ſtadiis peractis, ad Apoſtanos appulerunt. Complura ibi navigia in ſtatione erant: & pagus adjacebat LX ſtadiis à

ριοίκων πρόβατα καὶ αἶγες, ἱρὰ τῷ Ἑρμῇ καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ· καὶ ταῦτα ἀπηγριωμένα ἦν ὁρᾷν ὑπὸ χρόνου τε καὶ ἐρημίης.

1 XXXVIII. Μέχρι τοῦδε Καρ-
μανίη· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε, Πέρσαι
ἔχουσι· μῆκος τοῦ πλόου παρὰ
τὴν Καρμανίην χώρην, ϛάδιοι τρι-
σχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι· ζώουσι δὲ
κατάπερ Πέρσαι, ὅτι καὶ ὅμοροι
εἰσὶ Πέρσῃσι· καὶ τὰ ἐς τὸν πόλε-
2 μον ὡσαύτως κοσμέονται. Ἐνθέν-
δε ἄραντες ἐκ τῆς νήσου τῆς ἱρῆς
παρὰ τὴν Περσίδα ἤδη ἔπλεον· καὶ
κατάγονται ἐς Ἴλαν χῶρον, ἵνα
λιμὴν πρὸς νήσου σμικρῆς καὶ ἐρή-
μης γίνεται· οὔνομα τῇ νήσῳ Καΐ-
κανδρος· ὁ δὲ πλόος ϛάδιοι τετρα-
3 κόσιοι. Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἐς ἄλλην
νῆσον πλώσαντες ὁρμίζονται οἰ-
κουμένην· ἵνα καὶ μαργαρίτην θη-
ρᾶσθαι λέγει Νέαρχος, κατάπερ
ἐν τῇ Ἰνδῶν θαλάσσῃ· ταύτης τῆς
νήσου τὴν ἄκρην παραπλώσαντες
ϛαδίους ὡς τεσσαράκοντα, ἐνταῦ-
4 θα ὡρμίσθησαν· ἐνθένδε πρὸς ὄρει
ὁρμίζονται ὑψηλῷ (Ὦχος ὄνομα
τῷ ὄρει) ἐν λιμένι εὐόρμῳ· καὶ ἁ-
5 λιέες αὐτοῦ ᾤκεον. Κἀκεῖθεν πλώ-
σαντες ϛαδίους τετρακοσίους καὶ
πεντήκοντα, ὁρμίζονται ἐν Ἀπο-
ϛάνοισι· καὶ πλοῖα πολλὰ αὐτόθι
ὥρμεε, κώμη τε ἐπῆν ἀπέχουσα
ἀπὸ

· CAP. XXXVIII. 2. *ἵνα λιμὴν*] *ubi portus ab inſula parva & deſerta efficitur.* Quomodo & ſupra ab inſula quadam portus effici dicitur cap. 21, 11. Vulcanius legit *πρὸ νήσου* perperam, cum & MSſ. & editio Venet. ac Baſil. teſte Gronovio, habeant *πρός*.

ἀπὸ θαλάσσης σταδίους ἑξήκοντα.
Νυκτὸς δὲ ἐπάραντες ἔνθεν, ἐσ- 6
πλώουσιν ἐς κόλπον συνοικεόμε-
νον πολλῇσι κώμῃσι· στάδιοι τοῦ
πλόου τετρακόσιοι· ὁρμίζονται δὲ
πρὸς ὑπωρείην· ταύτῃ φοίνικές τε
πολλοὶ ἐπεφύκεσαν, καὶ ὅσα ἄλ-
λα ἀκρόδρυα ἐν τῇ Ἑλλάδι γῇ
φύεται. Ἔνθεν ἄραντες ἐς Γώγανα 7
παραπλώουσι, σταδίους μάλιστα
ἑξακοσίους, ἐς χώρην οἰκουμένην·
ὁρμίζονται δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ
χειμάῤῥου (ὄνομα δέ οἱ Ἀρεὼν) ἐν
τῇσιν ἐκβολῇσιν· ἐνταῦθα χαλε-
πῶς ὁρμίζονται· στεινὸς γὰρ ἦν ὁ
ἔσπλους κατὰ τὸ στόμα, ὅτι βρά-
χεα τὰ κύκλῳ αὐτοῦ ἡ ἀνάπωτις
ἐποίεε. Καὶ ἔνθεν αὖ ἐν στόματι ἄλ- 8
λου ποταμοῦ ὁρμίζονται, διεκ-
πλώσαντες σταδίους ὀκτακοσίους·
Σιτακὸς ὄνομα τῷ ποταμῷ ἦν·
οὐδὲ ἐν τούτῳ εὐμαρέως ὁρμίζον-
ται· καὶ ὁ πλόος ἅπας οὗτος ὁ
παρὰ τὴν Περσίδα, βράχεά τε
ἦσαν, καὶ ῥηχίαι καὶ τενάγεα.
Ἐνταῦθα σῖτον καταλαμβάνουσι 9
πολλὸν, ξυγκεκομισμένον κατὰ
πρόσταξιν βασιλέως, ὡς σφίσιν
εἶναι ἐπισιτίσασθαι· ἐνταῦθα ἔμει-
ναν ἡμέρας τὰς πάσας μίαν καὶ εἴ-
κοσι, καὶ τὰς νεῦς ἀνειρυσάμενοι,
ὅσαι μὲν πεπονήκεσαν, ἐπεσκεύα-
ζον· τὰς δὲ ἄλλας ἐθεράπευον.

XXXIX. Ἐνθένδε ὁρμηθέν- 1
τες, εἰς Ἱέρατιν πόλιν ἀφίκοντο,
ἐς χῶρον οἰκούμενον· ἑπτακόσιοι
καὶ πεντήκοντα στάδιοι ὁ πλόος·

mari remotus. Hinc, repetitâ per noctem navigatione, in sinum quendam frequentibus pagis celebrem delati sunt, CCCC stadia emensi: ibi classe ad radicem montis collocatâ, substiterunt. Loca illa palmas aliasque pomiferas arbores quotquot in Græcia nascuntur ferebant. Inde solventes, in Gogana, regionem habitatam, DC circiter stadia emensi, navigant; classemque ad fauces fluvii cujusdam qui torrens erat (Areon ei erat nomen) collocavit, idque iniquo satis loco: quod aditus faucium angustus esset, ob vada quæ æstus marini recessus in orbem fecerat. Inde rursus ad alterius fluminis, cui Sitaco nomen est, fauces appulerunt, DCCC stadia emensi. sed ne ibi quidem commodam stationem nacti sunt: universa hæc ad Persidis oram navigatio plurima vadosa & petricosa palustriaque loca habet. Eo loci Nearchus multum frumenti quod rex ad frumentandum exercitum convehi curârat, accepit. Ibi XXI dies in universum commorati, naves quæ salo quassatæ erant in terram subductas refecerunt; alias autem curando renovarunt.

XXXIX. Inde rursum oram solventes ad Hieratin oppidum habitatum, DCCL stadia emensi, appulsi sunt, classemque in fossa ex flumi-

ne illac in mare deducta, cui nomen Heratemis erat, collocarunt. Postero die sub auroram ad torrentem amnem, Padargum nomine, appellunt. Totus is tractus peninsula est. in eo hortos quamplurimos arboresque pomiferas omnis generis repererunt. Nomen illi tractui est Mesambria. Ex Mesambriâ digressi, & stadia circiter cc emensi in Taocen ad Granidem fluvium pervenerunt. Ab hujus fluminis ostio cc fere introrsum stadia Persarum regia est. In hac navigatione Nearchus balænam abs se visam esse scribit, quæ in littus ejecta erat: nautasque nonnullos istuc adnavigantes, eam mensos, retulisse quinquaginta cubitorum esse. pellem ejus squamosam cubiti unius crassitudine fuisse; multa etiam ostrea & lopades, multamque algam annatam ei fuisse: delphines quoque circa belluam visos multos, majores quam internum mare fert. Inde profecti ad Rogonim fluvium torrentem, in tutum portum se recipiunt, cc stadia emensi. Ab hoc flumine cccc stadia progressi ad alium similem amnem, Brizana dictum, devenerunt. Ibi difficili statione

ὡρμίσθησαν δὲ ἐν διώρυχι ἀπὸ τοῦ
ποταμοῦ ἐμβεβλημένῃ ἐς θάλασ-
2 σαν, ᾗ ὄνομα ἦν Ἡράτεμις. Ἅμα δὲ
ἡλίῳ ἀνίσχοντι παραπλέουσιν ἐς πο-
ταμὸν χειμάῤῥουν, ὄνομα Πάδαργον·
ὁ δὲ χῶρος χεῤῥόνησος ἅπας· καὶ ἐν
αὐτῷ κῆποί τε πολλοὶ, καὶ ἀκρόδρυα
παντοῖα ἐφύετο· ὄνομα τῷ χώρῳ Με-
3 σαμβρίη. Ἐκ Μεσαμβρίης δὲ ὁρμη-
θέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους
μάλιστα ἐς διηκοσίους, ἐς Ταόκην ὁρ-
μίζονται ἐπὶ ποταμῷ Γράνιδι· καὶ
ἀπὸ τούτου ἐς τὸ ἄνω Περσῶν βα-
σίλεια ἦν, ἀπέχοντα τοῦ ποταμοῦ
τῶν ἐκβολέων σταδίους ἐς διηκοσίους.
4 Κατὰ τοῦτον τὸν παράπλουν λέγει
Νέαρχος ὀφθῆναι κῆτος ἐκβεβλημέ-
νον εἰς τὴν ἠϊόνα· καὶ τοῦτο προσ-
πλώσαντας τινὰς τῶν ναυτῶν ἐκμε-
τρῆσαι, καὶ φάναι εἶναι πηχέων
5 πεντήκοντα· δέρμα δὲ αὐτῷ εἶναι φο-
λιδωτὸν, οὕτω τι ἐς βάθος ἧκον, ὡς
καὶ ἐπὶ πῆχυν ἐπέχειν· ὄστρεά τε καὶ
λοπάδας καὶ φυκία πολλὰ ἔχειν ἐ-
πιπεφυκότα· καὶ δελφῖνας λέγει
ὅτι καθορᾷν ἦν πολλοὺς ἀμφὶ τῷ κή-
τει, καὶ τοὺς δελφῖνας τῶν ἐν τῇ
6 ἔσω θαλάσσῃ μέζονας. Ἔνθεν δὲ ὁρ-
μηθέντες, κατάγονται ἐς Ῥώγονιν
ποταμὸν χειμάῤῥουν, ἐν λιμένι εὐόρ-
μῳ· μῆκος τοῦ παράπλου στάδιοι διη-
7 κόσιοι. Ἐνθένδε τετρακοσίους σταδίους
διεκπλώσαντες, αὐλίζονται ἐν πο-
ταμῷ χειμάῤῥῳ· Βρίζανα τῷ ποταμῷ
ὄνομα· ἐνταῦθα χαλεπῶς ὡρμίσαν-
το, ὅτι ῥηχίη ἦν, καὶ βράχεα, καὶ
χοι-

Cap. XXXIX. 7. ῥηχίη] Non male hic forsan verti posset *recessus maris*,
cum

χοιράδες ἐκ τοῦ πόντου ἀνεῖχον· ἀλλ'
8 ὅτε ἡ πλημμύρα ἐπῄει, τότε ὡρμίσαντο· ὑπονοστήσαντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐπὶ ξηρῷ ὑπελείφθησαν αἱ νῆες· ἐπεὶ δὲ ἡ πλημμυρὶς ἐν τάξει ἀμείβουσα ἐπῆλθε, τότε δὴ ἐκπλώσαντες ὁρμίζονται ἐπὶ ποταμῷ·
9 ὄνομα δὲ τῷ ποταμῷ Ἄροσις, μέγιστος τῶν ποταμῶν, ὡς λέγει Νέαρχος, ὅσοι ἐν τῷ παράπλῳ τῷδε ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν ἔξω πόντον.

XL.
1 Μέχρι τοῦδε Πέρσαι οἰκέουσι· τὰ δὲ ἀπὸ τούτων, Σούσιοι. Σουσίων δὲ ἔθνος αὐτόνομον κατύπερθε προσοικέει· Οὔξιοι καλοῦνται· ὑπὲρ ὅτεων λέλεκταί μοι ἐν τῇ ἄλλῃ ξυγγραφῇ, ὅτι λῃσταί εἰσι. Μῆκος τοῦ παράπλου τῆς Περσίδος χώρης, στάδιοι τετρακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι. Τὴν δὲ Περσίδα γῆν, τριχῇ
2 νενεμῆσθαι τῶν ὡρέων, λόγος κατέχει. τὸ μὲν αὐτῆς πρὸς τῇ ἐρυθρῇ θαλάσσῃ οἰκεόμενον, ἀμμῶδές τε εἶναι καὶ ἄκαρπον ὑπὸ καύματος·
3 τὸ δὲ ἐπιτελέως πρὸς ἄρκτον τε καὶ Βορέην ἄνεμον ἰόντων, καλῶς κεκρᾶσθαι τῶν ὡρέων· καὶ τὴν χώρην ποιώδεά τε εἶναι, καὶ λειμῶνας ὑδρηλοὺς καὶ ἄμπελον πολλὴν φέρειν, καὶ

sunt usi, quod rupes & frequentia vada & scopuli ad mare essent. Accedente itaque æstu portum ceperunt: recedente, in vado hærebant. Mox reciprocante æstu enavigantes, ad Arosin fluvium constiterunt. Maximum hunc fluvium Nearchus esse scribit omnium, qui per hanc navigationem in exterius mare influunt.

XL. Ad hunc amnem usque Persæ habitant: ulterius Susii incolunt. Horum gens quædam libera, Uxii dicti, ulteriora loca tenent: quos in superiori opere latrocinia exercere diximus. Universa Persidis ora stadia IIII M, CCCC efficit. Porro totius Persicæ regionis temperaturam tripliciter dividi fama est. Nam quæ pars ejus ad mare rubrum sita est, arenosam ac sterilem ob æstum esse. Quæ vero omnino ad septentrionem & borealem plagam jacet, constitutionem cæli temperatam habere, regionemque ipsam herbosam, multa irrigua prata, multasque vites habere,

cum mox e contrario ἡ πλημμύρα nominetur. Ita enim Suidas annotat Iones ῥηχίαν vocare τὴν ἄμπωτιν καὶ ἀναχώρησιν τῆς θαλάσσης, uti docet Stephanus in Thes. gr. linguæ. Si cui tamen vulgatior notio præplacet, equidem non repugnabo.

8. ἐν τάξει] *statis vicibus.*

CAP. XL. 1. Σουσίων δὲ] *supra Susios autem gens libera habitat · Uxii vocantur.* Unde 6. Σουσίοις δὲ πρόσοικοι ὅτι εἰσὶν Οὔξιοι, λέλεκταί μοι. Neque enim Uxii pars fuerunt Susiorum. Vide Gronovium.

3. ἰόντων] Ita paulo post 5. τὴν δὲ πρόσω ἔτι ἐπ' ἄρκτον ἰόντων. Alibi tertius casus usurpatur, supra c. 3, 2. & de expedit. 2, 26, 2.

bere, atque adeo omne genus fructuum, exceptâ oleâ. Hortis enim amœnissimis florere, fluviisque & lacubus limpidissimis irrigari, omnique genere avium quæ circa flumina aut lacus versari solent, abundare: equis etiam aliisque jumentis pascendis idoneam esse, sylvosam præterea esse, venatuique aptissimam. Eam autem quæ adhuc magis in septentrionem vergit, frigidam ac nivalem esse: Nearchus legatos quosdam ab Euxino ponto, brevissimo itinere profectos, Alexandro Persidem transeunti obviam venisse scribit. Idque Alexandro permirum visum fuisse, brevitate viæ ex ipsis cognitâ. Quod vero Susiis finitimi sint Uxii, antea à nobis dictum est. quemadmodum & Mardi (latrones etiam ipsi) Persas, Cossæi Medos accolunt. Quas quidem gentes omnes Alexander domuit. hyeme eas adortus, quando regionem suam adiri nullâ ratione posse putabant. Urbes quoque iis condidit, ne jam amplius vagarentur, sed aratores agricolæque essent, utque quum pro quibus metuerent haberent, ab injuriâ ac vi alter alteri inferendâ abstinerent. Inde Susiorum re-

ὅσοι ἄλλοι καρποὶ, πλὴν ἐλαίης·
4 παραδείσοισί τε παντοίοισι τεθηλέναι, καὶ ποταμοῖσι καθαροῖσι
διαῤῥέεσθαι, καὶ λίμνῃσι, καὶ
ὄρνισιν ὁκόσοισιν ἀμφὶ ποταμούς
τε καὶ λίμνας ἐςὶ τὰ ἤθεα· ἵπποισί τε ἀγαθὴν εἶναι καὶ τοῖσιν
ἄλλοισιν ὑποζυγίοισι νέμεσθαι,
καὶ ὑλώδεά τε πολλαχῇ καὶ πο-
5 λύθηρον· τὴν δὲ πρόσω ἔτι ἐπ'
ἄρκτον ἰόντων, χειμερίην τε καὶ
νιφετώδεα· ὥςτε πρέσβεις τινὰς
ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου λέγει
Νέαρχος κάρτα ὀλίγην ὁδὸν διελθόντας, ἐντυχεῖν καθ' ὁδὸν ἰόντι
τῆς Περσίδος καὶ θῶυμα γενέσθαι
Ἀλεξάνδρῳ, καὶ εἰπεῖν Ἀλεξάνδρῳ τῆς ὁδοῦ τὴν βραχύτητα.
6 Σουσίοις δὲ πρόσοικοι ὅτι εἰσὶν οἱ
Οὔξιοι, λέλεκταί μοι· κατάπερ
Μάρδοι μὲν Πέρσῃσι προσεχέες
οἰκέουσι, λῃςαὶ καὶ οὗτοι· Κοσ-
7 σαῖοι δὲ, Μήδοισι. Καὶ ταῦτα
πάντα τὰ ἔθνεα ἡμέρωσεν Ἀλέξανδρος, χειμῶνος ὥρῃ ἐπιπεσὼν
αὐτοῖσιν, ὅτε ἄβατον σφῶν τὴν
8 χώρην ἦγον· καὶ πόλιας ἐπέκτισε, τοῦ μὴ νομάδας ἔτι εἶναι,
ἀλλὰ ἀροτῆρας καὶ γῆς ἐργάτας, καὶ ἔχειν ὑπὲρ ὅτων δειμαίνοντες, μὴ κακὰ ἀλλήλους ἐργάσωνται. Ἐνθένδε τὴν Σουσίων
γῆν

4. Ἵπποισί τε] Opt. βουσί τε. quod non modo melius convenit cum ὑποζυγίοις, sed quod Persia dici vix queat equorum ferax, quum hos Media ei suppeditet, ut notum est. *Gronov.*

5. ὥςτε πρέσβεις] Hinc patet, quam septentrionalis illa pars sit, quod tam prope absit a Ponto Euxino.

6. λῃςαὶ καὶ οὗτοι] Sicut Uxii, 1.

γῆν παρήμειβε καὶ ὁ στρατός. Καὶ 9
ταῦτα οὐκέτι ὡσαύτως ἀτρεκέως λέγει Νέαρχος ὅτι ἐστὶν αἱ Φράσαι, πλήν γε δὴ τοὺς ὅρμους τε καὶ τὸ
μῆκος τοῦ πλόου· τὴν χώρην τε 10
γὰρ τεναγώδεά τε εἶναι τὴν πολλὴν, καὶ ῥηχίησιν ἐπὶ μέγα ἐς τὸν πόντον ἀνέχουσαν καὶ ταύτην σφαλερὴν ἐγκαθορμίζεσθαι πελαγίοισιν, ὧν σφίσι τὴν κομιδὴν τὸ πολὺ
γίνεσθαι· ὁρμηθῆναι μὲν δὴ ἐκ τοῦ 11
ποταμοῦ τῶν ἐκβολέων, ἵναπερ ηὐλίσθησαν, ἐπὶ τοῖσιν οὔροισι τῆς Περσίδος· ὕδωρ δὲ ἐμβάλλεσθαι πέντε ἡμερέων· οὐκ ἔφασκον γὰρ εἶναι ὕδωρ οἱ καθηγεμόνες τοῦ πλόου.

XLI. Σταδίους δὲ πεντακο- 1
σίους κομισθέντες, ὁρμίζονται ἐπὶ στόματι λίμνης ἰχθυώδεος, ᾗ οὔνομα Καταδέρβις· καὶ νησὶς ἐπῆν τῷ στόματι· Μαργάστανα τῇ νησῖδι οὔνο-
μα. Ἐνθένδε ἐπὶ τὴν ἕω ἐκπλώσαν- 2
τες, κατὰ βράχεα ἐκομίζοντο ἐπὶ μιῆς νεός· πασσάλοισι δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πεπηγόσιν ἀπεδηλοῦτο τὰ βράχεα, κατάπερ ἐν τῷ μεσση-

gionem prætervectus est exercitus. Ab hoc loco Nearchus se non ita certa narrare posse scribit, præterquam portus, & longitudinem navigationis. Omnem enim illum maris tractum longe lateque vadosum ac scopulosum esse: neque citra periculum portum è mari capi posse. Idcirco hanc præcipuam eorum curam fuisse, ut ex faucibus amnis, ubi ad fines Persidis consederant, solverent, & de aquâ in quinque dies classi prospicerent. Duces enim navigationis monuerant, aquam in iis partibus non reperiri.

XLI. Quumque ad quingenta stadia provecti essent, ad fauces piscosi cujusdam lacus, qui Cataderbis dicebatur, constiterunt. Exigua ad hujus lacus fauces insula adjacebat, quam Margastanam vocant. Inde sub auroram solventes, per vada vix unius navis capacia navigârunt. Pali hinc inde fixi vada osten-

8. παρήμειβε καὶ ὁ στρατὸς] MSti omnes παρήμειβεν ὁ στρατός. Longe melius. *Gronov.*

10. ταύτην σφαλερὴν] Scribe: ταύτην σφαλερὴν ἐγκαθορμίζεσθαι· πελαγίοισιν ὦν σφίσι τὴν κομιδὴν τὸ πολὺ γενέσθαι· ὁρμισθῆναι &c. Latina sic concipienda, *& periculosum capiendo portui. Quare ipsis cursum in alto uplatisimum fuisse.* Dehinc id ita factum narrat. Solvisse se igitur ex faucibus fluvii, aqua quinque dierum navibus imposita. Sic cap. 43, 3. *Idem.* Eodem sensu πελάγιος usurpatur Polyb. lib. 1. c. 26. pag. 37. l. 24. τὸν πλοῦν εἶναι πελάγιον, *in alto tenendum cursum.* Et cap. 28. pag. 41. l. 7. πελαγίαν ἐποιοῦντο τὴν ὑποχώρησιν, *in altum fuga se recipiunt.* Item cap. 37. pag. 53.

11. οὔροισι] Blanckardus habet ὅροισι. Illud vero si placet, quod Ionicum est, cum leni spiritu Grammatici monent scribendum esse, licet ὅρος aspiretur. Omnia enim, quæ a vocali aspirata incipiunt, si assumunt, abjiciunt aspirationem.

CAP. XLI. 2. ἐκομίζοντο ἐπὶ μιῆς νεὸς·] *navigabant singulis navibus.* Ita Xenoph. Cyropæd. lib. 2. p. 45. l. 31. ἐφ' ἑνὸς ἄγειν *singulos ducere.* Et Ἀναβ. lib. 4. p. 267. l. 27. ἐὰν ἐπὶ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν.

ostendebant, perinde atque apud isthmum inter Leucadem insulam atque Acarnaniam signa quædam navigantibus exposita sunt, ne naves in vada impingant. Cæterum vada apud Leucadem sabulosa sunt. quo fit ut naves iis impactæ facile accessu æstus subducantur. Verum hîc limus est ab utraque parte profundus & tenax, adeo ut naves impactæ nullo artificio evelli possint. Contis enim in limo subsidentibus nihil proficiebatur. Neque nautæ navibus egredi ad eas vadis evellendas poterant. quod limus vestigiis cedens eos pectore tenus absorberet. Atque ita difficillimâ navigatione per DC stadia usi, ad nullum portum delati in navibus corpora curârunt. Noctu vero per profundum jam navigarunt, totum etiam diem posterum in vesperum usque & DCCCC stadiis confectis, ad Euphratis ostia appulerunt, & ad pagum quendam Ba-

γῆς Λευκάδος τε νήσου ἰσθμῷ καὶ
Ἀκαρνανίης ἀποδέδεικται σημεῖα
τοῖσι ναυτιλλομένοισι, τοῦ μὴ
ἐποκέλλειν ἐν τοῖσι βράχεσι τὰς
3 νέας· ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Λευκά-
δα ψαμμώδεα ὄντα, καὶ τοῖσιν
ἐποκείλασι ταχέαν τὴν ὑπονόστη-
σιν ἐνδιδοῖ· κεῖθι δὲ πηλός ἐστιν ἐφ'
ἑκάτερα τοῦ πλεομένου βαθὺς καὶ
ἰλυώδης· ὥστε οὐδεμιῇ μηχανῇ ἐπ-
4 οκείλασιν ἦν ἀποσωθῆναι. Οἵ τε
γὰρ κοντοὶ κατὰ τοῦ πηλοῦ δύ-
νοντες, αὐτοὶ οὐδέν τι ἐπωφέλεον,
ἀνθρώπῳ τε ἐκβῆναι τοῦ ἀποσῶ-
σαι τὰς νέας ἐς τὰ πλεόμενα, ἄ-
πορον ἐγίνετο· ἔδυνον γὰρ κατὰ
5 τοῦ πηλοῦ ἔστε ἐπὶ τὰ στήθεα. Οὕ-
τω δὴ χαλεπῶς διεκπλώσαντες
σταδίους ἑξακοσίους, κατὰ ναῦν ἕ-
καστοι ὁρμισθέντες, ἐνταῦθα δεί-
6 πνου ἐμνήσθησαν· τὴν νύκτα δὲ
ἤδη κατὰ βάθεα ἔπλεον, καὶ τὴν
ἐφεξῆς ἡμέρην ἔστε ἐπὶ βουλυτόν·
καὶ ἦλθον σταδίους ἐννακοσίους· καὶ
καθωρμίσθησαν ἐπὶ τοῦ στόματος
τοῦ Εὐφράτου, πρὸς κώμῃ τινὶ τῆς
Βα-

3. καὶ τοῖσιν] Participium ὄντα est loco verbi. Vertendum autem: *impactis facilem recessum concedunt.* Nihil hic de accessu æstus. Neque enim subeunte aqua levabantur naves in sabulosis istis locis hærentes, sed contis erant inde eripiendæ atque promovendæ, quod facile erat in solo firmo, & in quo contis niti possent; cum e contrario in alteris illis vadis contis nihil proficeretur in limo subsidentibus.

τοῦ πλεομένου] *loci in quo navigatur.*

4. ἀποσῶσαι] Optimus ἀπῶσαι, hoc est extrudere in partem navigationis capacem. *Gronov.*

5. κατὰ ναῦν ἕκαστοι ὁρμισθέντες] *singulis navibus subsistentes*, uti & navigarant. Ita κατ' ἄνδρα dicitur viritim 4, 29, 13. & 6, 27, 14. Polybius lib. 1. cap. 26. pag. 37. l. 32. μίαν addit: τούτων δὲ ἑκατέρᾳ συνεχεῖς κατὰ μίαν ναῦν ἐπιτάττοντες, *a tergo utrinsque harum naves singulas continua serie constituentes.* Neque Vulcanius male, si cui eum sequi lubeat; cum κατὰ ναῦν omnino notare possit *in navibus.*

Βαβυλωνίης χώρης· ὄνομα δὲ αὐτῇ
Διρίδωτις· ἵνα λιβανωτόν τε ἀπὸ 7
τῆς ἐμπορίης γῆς οἱ ἔμποροι ἀγινέ-
ουσι, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα θυμιήματα
ἡ Ἀράβων γῆ φέρει. Ἀπὸ δὲ τοῦ στό- 8
ματος τοῦ Εὐφράτου ἔστε Βαβυλῶ-
να, πλοῦν λέγει Νέαρχος σταδίους
εἶναι ἐς τρισχιλίους καὶ τριακοσίους.

XLII. Ἐνταῦθα ἀγγέλλεται 1
Ἀλέξανδρον ἐπὶ Σούσων στέλλεσθαι·
ἔνθεν καὶ αὐτοὶ τὸ ὀπίσω ἔπλεον,
ὡς κατὰ τὸν Πασιτίγριν ποταμὸν
ἀναπλώσαντες, συμμίξαι Ἀλεξ-
άνδρῳ. Ἔπλεον δὴ τὸ ἔμπαλιν ἐν 2
ἀριστερᾷ τὴν γῆν τὴν Σουσίδα ἔχον-
τες· καὶ παραπλέουσι λίμνην, ἐς
ἣν ὁ Τίγρης ἐσβάλλει ποταμός· ὃς 3
ῥέων ἐξ Ἀρμενίης παρὰ πόλιν Νῖ-
νον, πάλαι ποτὲ μεγάλην καὶ εὐ-
δαίμονα, τὴν μέσην ἑωϋτοῦ τε καὶ
τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ (ἣν Μεσο-
ποταμίην ἐπὶ τῷδε κληΐζεσθαι)
ποιέει· ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν 4
τὸν ποταμὸν ἀνάπλους στάδιοι ἑξα-
κόσιοι, ἵνα καὶ κώμη τῆς Σουσί-
δος, ἣν καλέουσιν Ἄγινιν· αὕτη
δὲ ἀπέχει Σούσων σταδίους ἐς πεν-
τακοσίους· μῆκος τοῦ παράπλου
τῆς Σουσίων γῆς ἔστε ἐπὶ στόμα τοῦ
Πασιτίγριδος ποταμοῦ, στάδιοι δι-
σχίλιοι. Ἐνθένδε κατὰ τὸν Πασι- 5
τίγριν ἄνω ἔπλεον διὰ χώρης οἰκου-
μένης καὶ εὐδαίμονος. ἀναπλώσαν-
τες δὲ σταδίους ἐς πεντήκοντα καὶ

bylonicæ regionis, cui Di-
ridotis nomen eſt, pervene-
runt. è quo mercatu thus,
aliaque aromata quæ fert
Arabia, negotiatores adfe-
runt. Ab oſtiis Euphratis
Babylonem usque Near-
chus ſtadiorum III M.CCC
ſtatuit.

XLII. Eo loci de Alexan-
dri ad Suſa profectione nun-
tium acceperunt. Ipſi etiam
inde retrorſum profecti per
Paſitigrim fluvium naviga-
runt, ut dextras cum Alex-
andro jungerent. Oram re-
legentes, à lævâ Suſios ha-
bebant, lacumque præter-
vehuntur, in quem Tigris
fluvius decurrit: qui ex Ar-
meniâ fluens juxta Ninum,
magnam olim & opulentam
urbem, regionem efficit quæ
inter ſe & Euphratem media
eſt, ideoque Meſopotamia
dicitur. A lacu ad ipſum
flumen navigatio eſt ſtadio-
rum DC. Ibi & pagus qui-
dam Suſiorum eſt, quem A-
ginim vocant. Is à Suſis di-
ſtat ſtadiis quingentis. Su-
ſiorum ora usque ad Paſiti-
gris oſtium ad II. M ſtadio-
rum porrigitur. Inde per Pa-
ſitigrim adverſo flumine per
regionem bene habitatam
atque opulentam vecti ſunt:
confectisque ſtadiis CL ibi
conſtiterunt, exſpectantes
redi-

7. ἵνα λιβανωτόν τε] *quo & thus ex mercatorum terra mercatores apportant, & alia* &c. Illa vero ἐμπορίη γῆ videtur omnino ea ipſa eſſe, cujus apud Ezechielem Prophetam cap. XVII. 4. fit mentio.

Cap. XLII. 4. μῆκος τοῦ παράπλου] *Longitudo navigationis prope Suſiorum regionem.*

reditum eorum quos Nearchus miserat sciscitaturos ubinam locorum rex esset. Ipse diis servatoribus sacrum fecit, ludosque edidit, universo exercitu navali in lætitiam effuso. Postquam vero nuntiatum est Alexandrum appropinquare, rursus adverso flumine nitentes ad pontem recens factum, per quem Alexander exercitum in Susa traducturus erat, consistunt. Eo loci exercitus conjuncti sunt: Alexander pro navibus simul & milite salvis sacrificia fecit, ludosque edidit. Nearchus quoquoversus per castra ibat, floribus ac sertis petebatur. Post hæc Alexander Nearchum & Leonnatum aureis coronis donavit: Nearchum, ob classem servatam: Leonnatum, ob victoriam quam de Oritis aliisque barbaris Oritarum vicinis reportârat. In hunc modum exercitus ab Indi amnis ostiis salvus Alexandro reductus est.

XLIII. Quæ vero ad dextram maris Rubri partem ultra Babyloniam sita est regio, Arabia magnâ ex parte est: atque hujus quidem pars quædam pertinet ad

ἀνιόντων, αὐτοῦ ὁρμίζονται, προσμένοντες οὕστινας ἐστάλκει Νέαρχος
συνεψομένους ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴη.
6 Αὐτὸς δὲ ἔθυε θεοῖς τοῖς σωτῆρσι, καὶ ἀγῶνα ἐποίεε, καὶ ἡ στρατιὴ ἡ
ναυτικὴ πᾶσα ἐν εὐθυμίῃσιν ἦν.
7 Ὡς δὲ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος ἠγγέλλετο, ἔπλεον ἤδη αὖθις ἐς τὸ ἄνω κατὰ τὸν ποταμόν· καὶ πρὸς τῇ σχεδίῃ ὁρμίζονται, ἐφ᾽ ᾗ τὸ στράτευμα διαβιβάσειν ἔμελλεν Ἀ-
8 λέξανδρος ἐς Σοῦσα. Ἐνταῦθα ἀνεμίχθη ὁ στρατὸς, καὶ θυσίαι πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐθύοντο ἐπὶ τῶν νεῶν τε καὶ τῶν ἀνθρώπων τῇ σωτηρίῃ, καὶ ἀγῶνες ἐποιέοντο· καὶ Νέαρχος ὅποι παραφανείη τῆς στρατιῆς, ἄνθεσί τε καὶ ταινίῃσιν ἐβάλλετο·
9 ἔνθα καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανοῦνται ἐξ Ἀλεξάνδρου Νέαρχός τε καὶ Λεοννάτος· Νέαρχος μὲν, ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ τῇ σωτηρίῃ· Λεοννάτος δὲ, ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἣν Ὠρείτας τε ἐνίκησε καὶ τοὺς Ὠρείταις προσοικέοντας
10 βαρβάρους. Οὕτω μὲν ἀπεσώθη Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολέων ὁρμηθεὶς ὁ στρατός.
1 XLIII. Τὰ δὲ ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὴν Βαβυλωνίην, Ἀραβίη ἡ πολλὴ ἐστι, καὶ ταύτης τὰ μὲν κατήκει ἔστε ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν κατὰ Φοινίκην τε καὶ τὴν

7. τῇ σχεδίῃ] σχεδίη *pons est subito & tumultuarie factus*, vel quocunque flumina trajici possunt. Ita σχεδίαις διαβαίνοντες a Xenophonte dicuntur, qui *pelles, quibus utebantur pro tegumentis refereiebant, ac deinde suturis arcte junctis prohibebant, ne aqua pertingere ad paleas posset*, de exped. Cyri lib. 1. p. 202. l. 50.

9. χρυσῷ στεφάνῳ] De expedit. 7, 5, 8. & 9.

10. ὁρμηθεὶς] *ex Indi ostiis profectus.*

τὴν Παλαιστίνην Συρίην· πρὸς δυο-
μένου δὲ ἡλίου ὡς ἐπὶ τὴν εἴσω θά-
λασσαν Αἰγύπτιοι τῇ Ἀραβίῃ ὁμο-
ρέουσι. Κατὰ δὲ Αἴγυπτον ἐσέχων 2
ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης κόλπος,
δῆλον ποιέει ὅτι εἵνεκά γε τοῦ σύῤῥουν
εἶναι τὴν ἔξω θάλασσαν, περίπλους
ἂν ἦν ἐκ Βαβυλῶνος ἐς τὸν κόλπον
τοῦτον ἐσέχοντα ὡς ἐπ᾽ Αἴγυπτον.
Ἀλλὰ γὰρ οὔ τις παρέπλωσε ταύ- 3
τῃ οὐδαμῶς ἀνθρώπων ὑπὸ καύματος
καὶ ἐρημίης, εἰ μή τινές γε πε-
λάγιοι κομιζόμενοι. Ἀλλὰ οἱ ἀπ᾽ 4
Αἰγύπτου γὰρ ἐς Σοῦσα ἀποσω-
θέντες τῆς στρατιῆς τῆς Καμβύσεω,
καὶ οἱ παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Λά-
γου παρὰ Σέλευκον τὸν Νικάτορα
σταλέντες ἐς Βαβυλῶνα, διὰ τῆς 5
Ἀραβίης χώρης, ἰσθμόν τινα δια-
πορευθέντες ἐν ἡμέρῃσιν ὀκτὼ ταῖς
πάσαις, ἄνυδρον καὶ ἐρήμην χώρην
ἐπῆλθον ἐπὶ καμήλων σπουδῇ ἐλαύ-
νοντες, ὕδωρ τέ σφιν ἐπὶ τῶν κα-
μήλων φέροντες, καὶ νυκτοπορέον-
τες· τὰς γὰρ ἡμέρας ὑπαίθριοι ἀν-
έχεσθαι διὰ καῦμα ἀδύνατοι ἦσαν.
Τοσούτου δεῖ τά γε ἐπέκεινα ταύ- 6
της τῆς χώρης (ἥντινα ἰσθμὸν ἀπο-
φαίνομεν) ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Ἀρα-
βίου κατήκοντα ἐς τὴν ἐρυθρὴν θά-
λασσαν, οἰκεόμενα εἶναι, ὁπότε
τὰ πρὸς ἄρκτον μᾶλλον αὐτῶν ἀν-
έχοντα ἔρημα τέ ἐστι καὶ ψαμ-
μώδεα. Ἀλλὰ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρα- 7
βίου κόλπου τοῦ κατ᾽ Αἴγυ-
πτον ὁρμηθέντες ἄνθρωποι, ἐκπε-

mare Phœnicæ ac Syriæ Palæstinæ; ad occidentem vero, qua interius mare est, Ægyptii Arabiæ contermini sunt. Sinus autem qui ad Ægyptum ex Oceano fertur, manifesto indicat, ratione concursus cum exteriore mari, navigari posse ex Babylone in eum sinum qui ad Ægyptum pertendit. Cæterum nemo mortalium ea loca præternavigavit, propter ardorem solis & solitudines, nisi qui mari eo delati fuerint. Nam qui de exercitu Cambysis ex Ægypto in Susa salvi pervenerunt, quique à Ptolemæo Lagi filio ad Seleucum Nicatorem Babyloniam missi fuerunt, per Arabiam, isthmum quendam transgressi, octo integros dies per regionem desertam & aquarum inopem iter fecerunt: idque camelis celeriter vecti, aquamque super iis portantes, & noctu proficiscentes. Interdiu enim sub dio esse ob ardorem solis nequaquam potuissent: tantum abest ut regio sita ultra isthmum illum, quem diximus, ex sinu Arabico in mare Rubrum pertinens, habitabilis sit: quum ea quæ magis ad septentrionem vergit deserta sit atque arenosa. Cæterum nonnulli ex Arabico sinu qui ad Ægyptum spectat, profecti,

Cap. XLIII. 3. εἰ μή τινές γε πελάγιοι] *nisi quidam, qui in alto vecti sunt, non prope terram.* Ita πελάγιος accipi & supra c. 40, 10. annotavimus.

fecti, quum magnam Arabiæ partem circumnavigassent, ut ad mare quod ad Susa & Persiam pertinet pervenirent, postquam aqua navibus imposita deficere eos cœpit retro conversi sunt. Ii vero quos Alexander ex Babylone misit ut longissima ad dextram maris Rubri partem navigatione factâ, loca illius regionis explorarent; insulas quidem nonnullas viderunt, & interdum ad Arabiæ continentem appulerunt: at promontorium illud quod ex adverso Carmaniæ oppositum visum ab se fuisse Nearchus scribit, nemo unquam navigatione in alteram ejus partem superare potuit. Et (meâ quidem sententiâ) si navigabilis is tractus esset, aut adiri ullâ ratione posset, Alexandri certe curiositas comprobasset utrumque, ut terris & mari possent accedere. Hanno quidem Afer Carthagine profectus, trans Herculeas columnas in Oceanum enavigavit, Libyam ad lævam relinquens & per XXXV dies navigationis suæ cursum orientem versus tenuit. Postquam vero ad

ριπλώσαντες τὴν πολλὴν Ἀραβίην, ἐλθεῖν ἐς τὴν κατὰ Σοῦσά τε καὶ Πέρσας θάλασσαν, ἐς τοσόνδε ἄρα περιπλώσαντες τῆς Ἀραβίης, ἐς ὅσον σφίσι τὸ ὕδωρ ἐπήρκεσε τὸ ἐμβληθὲν ἐς τὰς νέας,
8 ἔπειτα ὀπίσω ἀπονοστῆσαι. Ἐκ Βαβυλῶνός τε οὕστινας ἔστειλεν Ἀλέξανδρος, ὡς ἐπὶ μήκιστον πλέοντας, ἐν δεξιᾷ τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης, γνῶναι τοὺς ταύτῃ χώρους, οὗτοι νήσους μέν τινας κατεσκέψαντο, ἐν τῷ παράπλῳ κειμένας, καί που καὶ τῆς ἠπείρου τῆς Ἀρα-
9 βίης προσέσχον· τὴν δὲ ἄκρην, ἥντινα καταντικρὺ τῆς Καρμανίης ἀνέχουσαν λέγει φανῆναι σφίσι Νέαρχος, οὐκ ἔστιν ὅστις ὑπερβαλὼν, ἐπικάμψαι ἐς τὸ ἐπὶ θάτερα
10 δυνατὸς ἐγένετο. Δοκέω δὲ ὡς εἴπερ πλωτά τε ἦν καὶ βαδιστὰ ταύτῃ, ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἂν τῆς πολυπραγμοσύνης ἐξελήλεγκτο
11 πλωτά τε καὶ βαδιστὰ ἐόντα. Ἄννων δὲ ὁ Λίβυς ἐκ Καρχηδόνος ὁρμηθεὶς, ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείους στήλας ἐξέπλευσεν ἔξω ἐς τὸν πόντον, ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λιβύην γῆν ἔχων· καὶ ἔστε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον

ὁ

8. ἐν τῷ παράπλῳ κειμένας] *in quibus navigarunt locis sitas.*

9. ἀνέχουσαν λέγει] Supra cap. 32, 6.

10. εἴπερ πλωτά τε ἦν] Esse vero illum tractum navigabilem, dudum est cognitum, plurimæque nationes Europeæ Africam (ea enim est promontorium istud) circumvectæ, mare illud navigant, Indiam orientalem petentes.

11. πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον] Equidem non video, qui orientem versus navigare Hanno potuerit, cum Carthagine profectus, Libyamque i. e. Africam ad lævam habens Herculis columnas prætervеheretur; qui cursus certe est versus occidentem; uti quivis intelligit, vel leviter in Geographia versatus. Num ergo & in nostrum Scriptorem convenit illud Horatii: *Quandoque bonus dormitat Homerus.* Confusius etiam hæc eadem narrantur in Hannonis periplo pag. 1. & 2. *Postquam autem solvimus, & extra columnas bi-*

duum

ὁ πλόος αὐτῷ ἐγένετο, τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας.
12 Ὡς δὲ δὴ ἐς μεσημβρίην ἐξετρέπετο, πολλῇσιν ἀμηχανίῃσιν ἐνετύγχανεν, ὕδατός τε ἀπορίῃ καὶ καύματι ἐπιφλέγοντι, καὶ ῥύαξι πυρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσιν.
13 Ἀλλ' ἡ Κυρήνη γὰρ τῆς Λιβύης ἐν τοῖς ἐρημοτέροις πεπολισμένη, ποιώδης τέ ἐςι καὶ μαλθακὴ, καὶ εὔυδρος, καὶ ἄλσεα καὶ λειμῶνες, καὶ καρπῶν παντοίων καὶ κτηνέων πάμφορος, ἔςτε ἐπὶ τοῦ σιλφίου τὰς ἐκφύσιας· ὑπὲρ δὲ τὸ σίλφιον, τὰ ἄνω αὐτῆς ἔρημα καὶ ψαμμώδεα.

14 Οὗτός μοι ὁ λόγος ἀναγεγράφθω, φέρων καὶ αὐτὸς ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, τὸν Μακεδόνα.

meridiem conversus est, in
12 gravissimas difficultates incidit, summâ aquarum inopiâ pressus, summaque æstus flagrantiâ afflictus, igneis quodammodo rivis mari incumbentibus.
13 Cyrenæ tamen, Libyæ urbs, quanquam desertioribus in locis sitæ sunt; herbosæ fertilesque & irriguæ sunt: saltus etiam frequentiaque prata habent, omnisque generis fructus & jumenta ferunt, ad ea loca usque quibus silphium gignitur. Ulteriora ejus loca deserta altisque arenis obruta sunt.

14 Atque hic quidem liber à me conscriptus sit, etiam ipse ad Alexandrum Philippi filium Macedonem pertinens.

duum navigando consumsimus, primam a nobis conditam civitatem Thymiaterium nominavimus: huic ampla planicies subjecta erat. Et postea versus occidentem provecti, ad Soloentem Libyæ promontorium arboribus opacum pervenimus, ubi condito Neptuni delubro, rursus ad orientem dimidii diei navigatione conversi &c. Et p. 3. *Deinde oram desertam ad meridiem bidui itinere legebamus: inde ad orientem unius diei cursu navigavimus.*

12. ῥύαξι πυρὸς] In Hannonis periplo de his ita pag. 5. *Thymiamatum regionem ignitam legebamus,* μεςὴ δ' ἀπ' αὐτῆς πυρώδεις ῥύακες ἐνέβαλλον εἰς τὴν θάλατταν. *Nimium ejus terra æstum, calcantium vestigia non ferebant. Itaque ab hoc etiam loco ocius recessimus: & quatridui navigatione provecti, noctu terram flammis plenam videbamus. Apparebat autem in medio excelsus quidam & cæteris major ignis, ipsis, ut videbatur, astris contiguus: erat is, ut interdiu cernebamus, mons maximus,* θεῶν ὄχημα (deorum vehiculum) *dictus.*

13. ἄλσεα καὶ λειμῶνες] Blanckardus gignendi casu ἀλσέων καὶ λειμώνων edidit, quod ita tres libri manuscripti constanter proferrent. Gronovius contra primum casum reposuit, quod & Vulcanius in Augustano ita legi dicat, & ipse in omnibus IV. Florentinis (inter quos ille purgatissimus) eandem scripturam invenerit. Illasque voces plane non dependere ait a voce πάμφορος, sed Arrianum varietate frui syntaxeos.

σίλφιον] De hoc Plinius Nat. Hist. lib. XIX. cap. 3. *Laserpitium, quod Græci Silphion vocant, in Cyrenaica provincia repertum: cujus succum vocant laser, magnificum in usu medicamentisque, & ad pondus argentei denarii pensum. Multis jam annis in ea terra non invenitur, quoniam publicani, qui pascua conducunt, majus ita lucrum sentientes, depopulantur pecorum pabulo. Unus omnino caulis nostra repertus memoria, Neroni principi missus est.*

INDEX GRÆCUS
IN ARRIANUM.

Primus numerus *librum*: fecundus *caput*: tertius *paragraphum*: *Ind.* hiſtoriam Indicam ſignificat: littera N. ad notas ablegat.

Ἀγό-

Κλεῖτον Clitus cum suis 1, 5, 10. & 16.

ἀμφίβολος πόλις urbs dubia, incertæ fidei 2, 17, 2. §. anceps, dubius animi, incertus consilii 2, 23, 5. 3, 3, 9. 3, 15, 1. πάντοθεν ἀμφίβολοι 3, 18, 12. ἀμφίβολος τῇ γνώμῃ 5, 15, 5.

ἀμφιγνοεῖν 2, 12, 10.

ἀμφίλογον 4, 10, 9. 5, 4, 1. ἰέναι ἐς ἀμφίλογον in dubium venire 7, 22, 9.

Ἀμφίλοχος 2, 5, 12. Ἀμφίλοχοι 2, 16, 7.

Ἀμφίπολις ἡ ἐπὶ Στρυμόνι, Ind. 18, 10.

Ἀμφιπολίτης 3, 16, 7.

ἀμφίστομος φάλαγξ 3, 12, 1. τάξις, 5, 17, 2. N.

Ἀμφιτρίτη, Ind. 18, 11.

ἀμφοτέρας, 1, 25, 12.

ἀμφοτέρωθεν 4, 29, 8.

ἂν geminatum, καὶ ἂν καὶ κατέκανεν ἂν τυχὸν, 5, 18, 11.

ἀνὰ τὸ πεδίον στέλλεσθαι 1, 3, 8. ἀνὰ πεδίον in campo, 3, 7, 12. ἀνὰ τὰ ὄρη in montibus 7, 9, 2. Ind. 11, 11. προσπεπλέχθαι ἀνὰ τὴν χώραν per universam regionem 5, 19, 9. §. ἀνὰ κράτος ἐδίωκον enixe, 2, 11, 8. ἔφευγον 3, 8, 2. 3, 15, 7. ἀνὰ κράτος conjunctim 3, 21, 9. §. ἀνὰ χρόνον in posterum, interjecto tempore, subinde, 5, 1, 8.

ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐπὶ τοὺς ἵππους ad flumen equos conscendere, 1, 6, 8. 7, 3, 6. ἐπὶ τὸ τεῖχος 2, 23, 6. 4, 18, 11. ἀναβαινόμενος πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου ὁ Βουκεφάλας, 5, 19, 7.

ἀναβάλλω in equum impono 4, 13, 2.

ἀνάβασις ἐπὶ τὸ τεῖχος 4, 2, 5. 4, 19, 4.

ἀναβάτης sessor, ἀναβάτας καθιστᾶν 3, 13, 11. φέρειν 4, 30, 15.

ἀναβιβάζω, ἀναβιβάσας εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς ἑταίρων τινὰς, 2, 7, 3. ἐπὶ τὰς ναῦς ἀνεβίβασε navibus imposuit 6, 2, 3. 6, 14, 7. ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβιβάσαντες in murum tollentes, 2, 24, 6.

ἀναβοάω 6, 13, 5.

ἀναβολεὺς τοῦ βασιλέως, 1, 15, 8.

ἀναγινώσκω, lego, τὴν ἐπιστολὴν, 2, 4, 14. §. arbitror, censeo, spero, Ind. 34, 1.

ἀναγκάζομαι 1, 19, 10. 5, 17, 2.

ἀναγκαίη σφὶν προσκέαται necessitas iis incumbit, coguntur, Ind. 11, 2. & 36, 5.

ἀναγκαῖος, ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν, ad res necessarias parandas dispersi erant, 2, 21, 13. ἔνδεια τῶν ἀναγκαίων 3, 28, 14. Ind. 29, 7. τὰ ἀναγκαῖα ἐκπορίζεσθαι 6, 24, 5.

ἀνάγκη τοῦ ξυγγράψαι, præf. 3. N. ὑπὸ ἀνάγκης necessitate, 2, 20, 4. ξὺν ἀνάγκῃ necessario, 6, 25, 6. ἀνάγκη καταλαμβάνει 1, 12, 2. 5, 7, 4. ἀπορία ἦγε πρὸς ἀνάγκην τῆς πορείας ποιεῖσθαι 6, 24, 9. οὐδέ τι ἄλλο ἀνάγκης ἁπλῶς ἐπεῖναι σφίσι, neque ullius prorsus operis necessitatem iis impositam, Ind. 11, 2.

ἀναγνόντα, part. aor. 2. ab ἀναγινώσκω, 2, 4, 14. ἀναγνῶναι aor. 2. inf. ibid.

ἀναγράφω scribo, conscribo, præf. 1. & 2. & 4. & 2, 12, 12. 7, 14, 3. 1, 12, 8. §. describo, expono, declaro 2, 8, 18.

ἀνάγω, ἀνάξοντα qui adduceret 2, 2, 2. 4, 18, 5. ἀνάγειν ἐς τὴν πόλιν 2, 18, 1. ἀνήχθη παρ' Ἀλέξ. adductus est 4, 22, 2. §. ἀνήγετο in eum ferebatur 5, 18, 11. ὡς ἀναγομένους τοὺς Μακεδόνας ἐπὶ σφᾶς εἶδον 1, 19, 16 §. ἀνάγομαι solvo, in altum provehor, ἀνάγεσθαι ἐπὶ Χαλκίδος 2, 2, 8. 2, 13, 4. 6, 3, 3. Ind. 22, 1. §. ἀνάγεσθαί τι ἐρεῖν parabat se ad dicendum, 7, 11, 9. N. §. ἀνάγειν neutrum, Ind. 19, 5. N.

ἀνυ-

ἀπε-

ἀπο-

[illegible]

Βῆλος,

Γ.

§.

δεῖ

Δο-

δώ-

ἐγχειρίζω, ἐνεχείριζον σφᾶς dedebant sese, 1, 17, 1. 4, 3, 10. §. trado, 5, 21, 9.

ἐγχείρημα, Ind. 14, 9.

ἐγχώριος incola, 2, 13, 3. 6, 23, 10.

ἔδαφος, εἰς ἔδαφος κατασκάψαι. 1, 9, 16. 1, 23, 7. καταπίπτειν, 1, 21, 7.

ἐδεδίεσαν, Attice pro ἐδεδίεισαν, 3. pl. plusq. a δείδω, 1, 1, 14.

ἐδέησαν, 3. pl. a. 1. a δεῖ, 1, 7, 11.

ἐδείματο, 3. s. a. 1. med. a δέμω, 2, 5, 5.

ἐδήλου, 3. s. imperf. a δηλόω, 2, 14, 12.

ἕδος τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, 7, 14, 9. 7, 19, 4.

ἔδοσαν 3. pl. a. 2. act. a δίδωμι, 1, 1, 2.

ἕδρα, 7, 24, 2.

ἑδραῖος, οὔτε ἑδραῖοι οἰκοῦσιν, neque certis sedibus habitant, 4, 17, 8. 6, 19, 3.

ἐθελοκακέω sponte malus sum, perfide ago, 3, 29, 10. 4, 18, 3.

ἐθελοντὴς ὑπομείνας, qui sponte sua manet in exercitu, 3, 25, 6. 3, 29, 9. 4, 3, 17.

ἐθέλω, 4, 10, 5. ἐθέλοντας παρεστήσατο, 2, 2, 6. ἐθελῆσαι de equis dicitur, 5, 10, 3

ἔθνος, 1, 3, 1. κατὰ ἔθνη, nationatim, singulatim, 1, 10, 3. 2, 8, 12. 3, 16, 19.

ἔθος, ἐς ἔθος καθιστάναι, in consuetudinem deducere, 5, 10. 5.

εἰ cum subjunct. 1, 1, 9. 1, 3, 6. & 8. §. εἰ καὶ etsi, 1, 9, 2. §. εἴπερ τῷ ἔργῳ τούτῳ, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, εὐδοκίμησε, 1, 24, 3. εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐκάκωσε, 3, 11, 2. 5, 27, 17. εἴπερ οὖν, 1, 12, 9. 7, 20, 3. εἴπερ οὖν, 4, 9, 12. 5, 14, 5. §. εἴποτε siquando, 1, 3, 8. §. εἴπου sicubi, 4, 25, 8. §. εἴπως si qua ratione, 1, 2, 6. 2, 23, 4.

εἶα, pro εἴαε, imperf. ab ἐάω, 7, 2, 5.

εἰδεῖεν, 3. pl. præs. opt. act. ab εἴδημι, 3, 21, 11.

εἶδος παντοίων δένδρων, 5, 11, 1.

εἴδω, 1, 4, 6. ὡς καιρὸν εἶδεν εἰς ἐπίθεσιν, 1, 6, 21. ἰδὼν οἶδα ipse vidi, Ind. 4, 15. τραύματα ἰδὼν vulnera inspiciens, 1, 16, 9. μέλανες ἰδέσθαι nigri aspectu, Ind. 6, 9. προαγρυπνῶν ὑμῶν οἶδα, 7, 9, 17. τίς ὑμῶν πονήσας οἶδεν, quis vestrum sibi conscius est laborasse, 7, 10, 1. ἀτρεκέστερον εἰσόμενος, ut certius cognosceret, 3, 3, 4.

εἶεν, 3. pl. præs. opt. ab εἰμὶ, 1, 5, 4.

εἰκάζω conjecto, 1, 1, 13. 1, 7, 4. 1, 27, 11. 6, 12, 4. 6, 26, 5. καλῶς, 7, 16, 9. §. comparo, confero, Ind. 15, 1. §. ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιστα εἰκασμένον, bovis capiti perquam simile, 5, 19, 8. 6, 12, 7.

εἰκὰς vigesimus dies mensis, Ind. 21, 1.

εἰκῇ nullo ordine, 6, 3 4.

εἰκὸς verisimile, credibile est, 2, 7, 15. 2, 17, 5. τὸ εἰκὸς ταύτῃ ἔχει verisimile hoc est, 3, 3, 12. οἷα εἰκὸς, 5, 7, 7. ὡ μεγάλῳ βασιλεῖ εἰκὸς, 6, 15, 10. ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν, 7, 28, 4. εἰκότως τιμᾶν debitis honoribus afficere, 7, 19, 2. κατὰ τὸ εἰκὸς, 1, 1. 12. N. Ind. 13, 10. τοῦ σημείου οὐ κατὰ τὸ εἰκὸς ξύμβλησις, 1, 18, 12 κατὰ τὸ εἰκὸς ξυντιθέντι. 5, 1, 3. οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος haud immerito, 1, 9, 11. οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος τίθεμαι, non incredibile puto, 2, 16, 8. Ind. 6, 8.

εἴκω similis sum, πεζομαχίᾳ μᾶλλόν τι ἐῴκει, 1, 15, 6. οὐδενὶ ἄλλῳ ἐοικὼς, 6, 3, 5. 7, 30, 4. 5, 17, 5. §. cedo, 5, 17, 11.

εἰκὼν, χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, 1, 16, 7. 7, 10, 8. εἰκόνα καταβάλλειν, statuam subvertere, 1, 17, 12.

εἰλέω, ἐν στενῷ περὶ τοὺς ἐλέφαντας εἰλούμενος, angusto loco cum elephantis conclusus, 5, 17, 9.

εἰλύω tego, εἰλυθεὶς ὑπὸ τῇ ἀσπίδι, 6, 9, 5.

εἷλον, a. 2. ab αἱρέω, 2, 24, 2.

εἰσπ-

ἐλαίου πηγὴ, 4, 15, 13. Ind. 29, 14.

ἐλάσαι, aor. 1. inf. ab ἐλαύνω, 4, 4, 13. ἐλάσας, part. a. 1. 2, 4, 2.

ἔλασις ἐς Σκύθας expeditio in Scythas, 3, 27, 9. ἐπὶ Σκύθας, 4, 1, 3. ἀντιπαρεξάγειν τῇ ἐλάσει, ducere exercitum contra advenientem hostem, 5, 17, 1. 7, 16, 8. ἐπισχεῖν τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος ἔλασιν, profectioni Babylonicæ supersedere, 7, 16, 8. ἡ ἐς Βαβυλῶνα ingressus, 7, 17, 1.

ἐλαστρέω, ago, navigo, Ind. 32, 9.

ἐλάτη, 4, 21, 6.

ἐλαττόω, τῷ πλήθει πολὺ ἐλαττώμενοι, numero longe inferiores, 1, 15, 3.

ἐλάττων, compar. a μικρὸς, ξὺν δυνάμει οὐκ ἐλάττονι, 1, 18, 2. ἐλάττω pro ἐλάττονα, 1, 24, 7. οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων, pro ἐλάττονας, 2, 5, 9. 4, 24, 4. 5, 20, 5. φιλήματι ἔλαττον ἔχων ἄπειμι, 4, 12, 7.

ἐλαύνω, 4, 4, 16. ἐπὶ Θρᾴκης, 1, 1, 5. 2, 4, 2. 7, 16, 8. ὡς ἐπὶ Θάψακον σπουδῇ ἤλαυνε, 2, 13, 1. 3, 18, 19. ἐπὶ τὸν γήλοφον, 1, 6, 8. & 15. 5, 15, 6. ἐπὶ Κόλχους τε καὶ Ἀμαζόνας ἐλάσας, 4, 15, 6. 5, 21, 6. ἐς Πέρσας, 3, 18, 16. 4, 4, 13. δρόμῳ ἤλαυνε κατὰ στίβον τῶν φευγόντων, 6, 6, 10. Ind. 43, 5. ἐλαύνειν πρόσω, 3, 28, 13. οὐκ ἐλάσαντος ταύτῃ, quod eo non pervenerit, Ind. 7, 6. ἔφθη ἐλάσας ἔξω Βαβυλῶνος, ante Babylone excesserat, 7, 22, 1.

ἔλαφος, 7, 20, 7.

ἐλάχιστος, superl. a μικρὸς, paucissimus, oppon. πλεῖστος, Ind. 14, 7.

ἔλεγχος, notitia, indicium, 4, 30, 12. argumentum, 3, 26, 3.

ἐλέγχω scifcitor, ἤλεγχε τοὺς προσχώρους, percontabatur finitimos, 3, 21, 11. §. coarguo, convinco, Ind. 31, 5.

ἑλεῖν, aor. 2. inf. ab αἱρέω, 1, 5, 14.

ἐλελήθει 3. ſ. plusq. med. a λανθάνω, 6, 25, 2.

Ἐλεοὺς, 1, 11, 8.

ἑλέσθαι, aor. 2. inf. med. ab αἱρέομαι, 7, 16, 13.

Ἐλευθεραί, 1, 7, 13.

ἐλευθερία παλαιὸν καὶ καλὸν ὄνομα, 1, 7, 2.

ἐλευθέριον, 7, 15, 7.

ἐλεύθερος, ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκε, 1, 17, 4. 3, 27, 10. δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χεῖρας ἥξειν, 2, 7, 7. ἐλευθερούμενοι, 4, 11, 14.

ἐλευθερόω τὴν πόλιν, 1, 17, 12. 4, 14, 4.

Ἐλευσὶς, 3, 16, 14.

Ἐλεφαντίνη, urbs Ægypti, 3, 2, 9.

ἐλέφας, 3, 8, 11.

ἐλήφθησαν, 3. pl. a. 1. ind. paſſ. a λαμβάνω, 1, 1, 17.

ἐλινύω, οὐδέν τι ἐλινύσας, nihil moratus, 3, 15, 14. 4, 30, 2. Ind. 29, 7. οὐκέτι ἐλινύσειν πυρέσσοντα, 7, 25, 7.

ἕλκος vulnus, Ind. 13, 12. & 14, 9.

ἕλκω, εἷλκον τὴν ναῦν, 2, 19, 5.

Ἑλλάνικος, 1, 21, 10.

Ἑλλὰς φωνὴ, 1, 12, 9. γλῶσσα, 1, 26, 6.

Ἕλλη, 1, 9, 1.

ἑλληνικὴ θάλασσα, 2, 24, 2. ἑλληνικὸν πάθος Græcanica clades, 1, 9, 1. ξύμπαν Græci universi, 1, 9, 9. οὐχ ἑλληνικὴ σφαγὴ, contra Græcorum morem facta trucidatio, 1, 9, 13. ἑλληνικῶς, 4, 11, 15.

Ἑλλήσποντος, 4, 15, 11. 7, 14, 10.

ἑλόντων, gen. plur. part. aor. 2. ab αἱρέω, 1, 9, 10.

ἕλος locus paluſtris, 6, 6, 11. 7, 21, 3.

ἐλπίζω, 1, 4, 10. παρὰ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἐλπισθὲν, præter utrorumque ſpem, 3, 10, 5.

ἐλπὶς, παρ' ἐλπίδα præter ſpem, 1, 4, 11. κατὰ τὴν τοῦ μέλλοντος ἐλπίδα ſpe futuri, 5, 27, 15. ſic κατ' ἐλπίδα ὠφελείας, 7, 15, 9. ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι, 7, 28, 5. 7, 29, 5.

Ἐλυμιῶτις, 1, 7, 6.

ἐλώδης, 7, 17, 9.

ἑλὼν,

6, 5, 13. ἀθρόοις ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι, 6, 25, 13. τροπὴ ταῖς γνώμαις ἐμπεσοῦσα, mutatio animorum facta, 5, 28, 5.

ἐμπλάττω locum obstruo, oppleo, ἐμπλάσαντες, part. aor. 1. act. 6, 29. 16.

ἐμπλέκω, 6, 22, 13.

ἐμπλέω, 6, 5, 2. & 5.

ἐμπλῆσαι ναῦς τοξοτῶν, sagittarios in naves impono, 1, 3, 4. 2, 19, 1. 6, 6, 2. οἴνου ἐμπλησθεὶς, 7, 14, 6. ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι, 7, 28, 5. ἐμπλήσαντες τὰ ὑποζύγια, jumenta onerantes, 6, 22, 8.

ἐμποδὼν γίγνεσθαι impedimento esse, 1, 12, 6. 7, 15, 3. ἵστασθαι, 4, 8, 5. εἶναι, 5, 24, 3.

ἐμποιεῖν τριβὰς τοῦ πολέμου, 1, 12, 19.

ἐμπορία, κατ' ἐμπορίαν τῇ στρατιᾷ ξυνέπεσθαι, 6, 22, 8. 7, 9, 5.

ἐμπορικὴ γῆ, Ind. 41, 7. N.

ἔμπορος, 1, 1, 8. 7, 23, 11. Ind. 41, 7.

ἐμπρήθω, ἐμπρῆσαι, aor. 1. inf. act. 1, 6, 25. 1, 20, 14. 1, 21, 9. ἐμπρησθεῖσαν, part. aor. 1. pass. 1, 12, 18.

ἔμπροσθεν antea, 6, 26, 1. τὰ ἔμπροσθεν μέρη, anteriora membra, 7, 10, 3. §. τὸν πρόδηλον ὄλεθρον τοῦ ἀφανοῦς κινδύνου ἔμπροσθεν ποιήσασθαι, manifestum exitium incerto periculo præferre, 6, 23, 8.

ἐμφαγεῖν ὀλίγον τι, 7, 25, 1. Ind. 14, 2.

ἐμφανὴς, ἐς τὸ ἐμφανὲς γράφειν, aperte scribere, 1, 25, 13. καθιστάναι, Ind. 17, 4.

ἐμφερῶς similiter, Ind. 16, 10.

ἐμφυτεύω, 6, 29, 6.

ἐν notat locum, οἱ ἐν Πελοποννήσῳ, Peloponnesii, 1, 7, 5. ὄρος ἐν τῇ ὁδῷ ἀποπαύεται, mons in ipsam viam desinit, 1, 27, 8. ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγε, apud Arbela victus fugiebat, 3, 22, 8. μάχης τῆς ἐν Ἰσσῷ γενομένης, 3, 6, 10. N. ἐν ἀριστερᾷ ἔχειν, 1, 1, 6. ἐν τῷ ἔχειν, 1, 1, 9. ἐν τῷ λαμβάνειν, 1, 23, 2. §. inter, apud, ἐν Ἰλλυριοῖς apud Illyrios, 1, 7, 3. ἐν πρώτοις inter primos, 1, 25, 3. ἐν τοῖς ξυμμάχοις, 1, 9, 14. 1, 10, 10. ἐν τοῖς ἐχυρωτάτοις, 1, 23, 11. N. στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι, 2, 3, 8. §. notat tempus, ἐν μιᾷ νυκτὶ, 1, 4, 4. ἐν τούτῳ, tunc, 1, 6, 16. & 18. 1, 7, 1. 1, 8, 9. ἐν ταυτῷ simul, 2, 17, 8. pro quo est ἐν τῷ αὐτῷ, 2, 18, 12. ἐν ταῖς σπονδαῖς κατάληψις, comprehensio durantibus induciis, 1, 9, 12. §. notat modum, actionem &c. ἐν τῷ τοιῷδε τρόπῳ, 1, 3, 9. ἐν τῷ νόμῳ τῷ Περσικῷ more Persico, 7, 6, 3. In quibus etiam redundare dici queat. ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ στόλου, apparare expeditionem, 1, 1, 5. οὐκ ἐν λόγῳ τίθεσθαι, nihili æstimare, 1, 5, 4. τὰ τείχη οὐκ ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ ἦν, mœnia non diligenti custodia servabantur, 1, 21, 7. ἐν φυλακῇ πέμπειν cum custodia mittere, 1, 25, 7. τὰς δ' ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐν φυλακῇ εἶχεν, nonnullas naves ad promontorium custodiæ caussa collocarat, 2, 1, 3. ἐν αἰτίᾳ ἦσαν, accusabantur, 1, 27, 6. ἐν τῷ οἴνῳ super vinum, 4, 9, 3. §. ἐν ἑαυτοῦ εἶναι, apud se esse, 4, 8, 10. N. §. deest, βάθει, pro ἐν βάθει, 1, 6, 1. § abundat, 1, 3, 9. 7, 6, 3. §. pro εἰς· διαβιβάσας ἐν ἀριστερᾷ, pro εἰς ἀριστερὰν, 6, 15, 7. Huc & referri potest ἐν τῷ λαμβάνειν, 1, 23, 2.

ἐναγίζω parento, 2, 5, 12. 7, 14, 13.

ἐνάγω ἐς τὸν πόλεμον, ad bellum induco; incito, 1, 7, 17.

ἐναίσιμος utilis, verus, conveniens, Ind. 34, 11.

ἐναντιόομαι adversor, 4, 10, 7.

ἐναντίος, ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι, contra Græciam militare, 1, 16, 10. 1, 29, 9. ἐναντία αἱρεῖσθαι τοῖς Ἰνδοῖς ὅπλα, arma ferre contra Indos, 4, 27, 4. ἐναντίας γιγνώ-

ἐνοι-

βῶσι orabant, ut prioribus conditionibus pactio fieret, 1, 27, 4. ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὡ ξυνέβη πρὸς αὐτοὺς non iisdem conditionibus cum eis convenit, 1, 27, 5. τὰ ὄρη ὥσπερ πύλας ποιεῖ ἐπὶ τῇ ὁδῷ, 1, 27, 9. ἐπὶ τούτῳ δέονται ad hanc rem indigent, 1, 30, 1. φυγάδας κατιέναι ἐπὶ τοῖς ἡμίσεσι, exules redire ea conditione, ut ipsis dimidia pars bonorum restituatur, 2, 1, 7. ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδὶ, 2, 3, 7. ἐπὶ τῇ τοῦ ἀετοῦ πομπῇ pro aquilæ missione s. propter eam, 2, 3, 10. λόγιον ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ oraculum de solutione vinculi, 2, 3, 14. ψόφος ὅνπερ αἱ χεῖρες ἐπὶ τῷ κρότῳ ποιοῦσι, plausus, quem manus collisæ faciunt, 2, 5, 5. Ἀλεξάνδρῳ πολλὴ τριβὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ ἐγίγνετο propter ægritudinem, 2, 6, 6. οἱ ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντες, 3, 20, 1. γέφυρα ἐπὶ τῆς τάφρου πεποιημένη, 1, 22, 6. 3, 18, 16. πόλις ἐπὶ χώματος ὑψηλοῦ ᾤκισο, 2, 26, 2. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καθημένη capiti insidens, 1, 15, 10. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τοὺς ὑπασπιστὰς εἶχε, in dextro cornu habebat, 1, 28, 5. 2, 8, 5. & 6. ἐφ' ἐλλαπόντος Φρυγία, 1, 29, 7. κεῖται δὲ ἐπὶ Σαγγαρίου, ibid. ἐπὶ κέρως ἄγειν angustam aciem ducere, 2, 8, 3. 3, 14, 1. τοσούτους ἐπὶ φάλαγγος ἁπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, tot in simplici phalange capiebat locus, 2, 8, 9. ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένοι in phalangem compositi, 2, 8, 12. ἐπὶ μετώπου παράγειν in frontem traducere, 2, 9, 7.

ἐπὶ c. dat. post. præf. 5. ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις urbes ad mare, maritimæ, 1, 2, 1. 2, 17, 3. ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ᾠκισμένοι ad Ionium sinum habitantes, 1, 4, 9. ἐπὶ ποταμῷ ἐλήφθησαν, ad amnem capti fuerant, 1, 29, 8. ἐπὶ τῇ ὄχθῃ συλλέγεσθαι ad ripam congregari, 1, 3, 6. 1, 13, 4. 1, 17, 4. ἐπὶ τῷ Γρανικῷ στῆναι ἐφεστάναι, 1, 13, 2. ἐπὶ τῇ ὄχθῃ θύειν in ripa sacrum facere, 1, 4, 8. 1, 6, 17. ἐπὶ τῷ τάφῳ θύειν super sepulchrum sacrificare, 1, 11, 8. ἐπὶ τῷ ἅρματι, in curru, 2, 11, 8. ἐπὶ σφίσι μέγα φρονεῖν, 1, 4, 9. ἐφ' ἁλιείᾳ χρῶνται ad piscatum utuntur, 1, 3, 8. 2, 18, 9. 3, 4, 8. ἐπὶ χρονίᾳ πολιορκίᾳ ad diuturnam obsidionem, 1, 20, 4. ἐπὶ νεωτερισμῷ ἐπάγεσθαι ad res novandas sollicitare, 1, 7, 1. 1, 19, 14. ἐπὶ τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις πρεσβεύεσθαι, 1, 7, 10. ubi significat propter, ἔπεμψε Κλέανδρον ἐπὶ ξυλλογῇ τῶν στρατιωτῶν εἰς Πελοπόννησον, 1, 24, 3. τοῖς ἐπὶ τούτῳ σταλλαμένοις, 1, 24, 10. ἡ ἐπὶ τῷ πάθει ἔκπληξις cladis admiratio & consternatio, 1, 9, 3. ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσι προσημανθῆναι de eventibus ante significata fuisse, 1, 9, 15. 7, 18, 12. ἐφ' ὅτῳ qua de re, 6, 4, 5. 6, 6, 4. 7, 10, 6. sic ἐφ' οἷς τισι, 7, 20, 17. ἐπὶ τῷ αὐτῷ eadem de causa, 3, 6, 8. 6, 28, 2. ἐπὶ τῇ φυγῇ post fugam, 3, 6, 11. τῇ ἐπὶ ταύτῃ ἡμέρᾳ insequens dies, 3, 21, 10. ἐπὶ τούτοις post hæc, 1, 9, 19. 1, 12, 1. 1, 14, 3. ἐπὶ τῇ τελευτῇ post obitum, 1, 10, 8. 2, 7, 10. ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῆς τάξεων alii ordines post alios, 1, 15, 5. 3, 22, 5. ἐπὶ αὐτῷ post eum, 2, 27, 9. ἐπὶ τῷδε propterea, 1, 12, 9. 2, 8, 15. 3, 7, 3. 6, 1, 7. sic ἐπὶ ὧδε τῷ ἔργῳ, 6, 26, 5. ἐπὶ τῷδε ea conditione, 1, 19, 8. ἐπὶ τούτοις ea conditione, 1, 19, 1. 2, 1, 8. 2, 25, 3. posthæc, 2, 17, 8. 4, 20, 3. ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ναὸν οἰκοδομῆσαι in arce templum exstruere, 1, 17, 5. 1, 27, 1. sic ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ ἐνδιδομένης πόλεως, 1, 20, 10. κεῖται ὁ νῆσος ἐπὶ τῇ Μιλήτῳ prope, ante, contra Miletum, 1, 18, 7. ἐπὶ οἰκισμῷ habitandi causa, 1, 26, 6. ἐπὶ μισθῷ lucri causa, 2, 7, 8. ἐπὶ ποινῇ propter

injungentes, imperantes, 2, 1, 9. ἐπέβαλον αὐτοῖς τάλαντα διακόσια ἀργυρίου ζημίαν, 2, 5, 6. 2, 12, 4.
immitto, injicio 2, 19, 3. 4, 21, 9. 5, 7, 9. ἐπιβάλλειν γεφύρας, 2, 22, 12. 2, 23, 2. ἐπιβάλλειν σημεῖον signum imprimere, 6, 29, 16.
ἐπιβάτης miles classiarius, 2, 17, 6. 2, 22, 7. sessor, 5, 17, 4.
ἐπιβῆναι aor. 2. inf. ab ἐπιβαίνω, 1, 18, 11.
ἐπιβησομένους part. fut. 1. med. ἐπιβαίνω 1, 19, 3.
ἐπιβιβάζω, 2, 20, 7. τοὺς ἵππους in equos impono
ἐπιβληθέντων, part. aor. 1. pass. ab ἐπιβάλλω, 2, 12, 4.
ἐπίβλημα Βαβυλώνιον, 6, 29, 8.
ἐπίβολος compos, vel cui quid injici potest, ἀγκύραις ἐπίβολος ἦν ὁ χῶρος anchoras vadum admittebat, Ind. 23, 1.
ἐπιβουλεύοντα τινὶ, 1, 25, 1. 2, 14, 10. ἐπιβουλευθεὶς 3, 22, 9. 6, 27, 3.
ἐπιβουλὴ, 1, 25, 5. 3, 26, 1. ἔχειν, 1, 25, 11. ἐξ ἐπιβουλῆς ξυντεθειμένον, 7, 24, 6.
ἐπιγελάω, 4, 9, 9. τὸ, 4, 12, 3.
ἐπιγίνομαι, νὺξ ἐπιγενομένη part. aor. 2. nox superveniens, 1, 2, 12. 2, 11, 7. χειμὼν ἐπιγίγνεται αὐτῷ, 1, 17, 6. 2, 6, 3. οὗτοι ἐπιγινόμενοι hi supervenientes, 4, 24, 9. ἔθνη ὅσα σφίσιν ἐπεγένετο quotquot gentes iis restiterunt, 2, 7, 14. ἐπιγίγνονται κατὰ νώτου τοῖς Πέρσαις adoriuntur a tergo Persas, 3, 14, 10. 4, 6, 1. 6, 7, 2. ἐν τῷ ἔργῳ ἐπιγίνεσθαι in ipsa pugna supervenire, 5, 14, 2. ἀγῶνας ἀεὶ κεκμηκότων ἐπιγενόμενοι ἐπιδείξει, 5, 18, 2. κηλῖς τοῖς ἔργοις ἐπιγενομένη macula rebus offusa, Ind. 20, 2.
ἐπιγνώσεσθαι, Ind. 35, 3.
ἐπίγονοι, 7, 6, 1. 7, 8, 4.
ἐπίγραμμα, 1, 16, 11. ἐπ' αὐτῇ, 2, 24, 11.
ἐπιγράφω τὴν γῆν, 3, 21. ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι, aor. 2. inf. pass. 1, 16, 11. ἐπιγέγραπτο ὁ τάφος περσικοῖς γράμμασι, 6, 29, 12. 2, 5, 4.
Ἐπιδαύριοι, 7, 14, 10.
ἐπιδείκνυμι ostendo, declaro, monstro, 2, 4, 16. 7, 5, 4. 7, 10, 2. Ind. 28, 9. τὴν λαμπρότητα τῆς στρατιᾶς ἐπιδεῖξαι, 2, 6, 9. σὺν ἀμαυροῖς τεκμηρίοις ἐπιδείκνυσθαι, 5, 6, 7. εὔνοιαν ἐπιδείξασθαι τῷ, 7, 18, 7.
ἐπίδειξις, ἐπίδειξιν τῆς σφῶν ῥώμης ποιησόμενοι, robur suum ostentaturi, specimen edituri, 1, 21, 2.
ἐπιδιαβαίνω τὸν ποταμὸν, 2, 11, 3. N.
ἐπιδίδωμι insuper, præterea do, 1, 25, 6. 3, 19, 10. προῖκας ξυμπάσαις ἐπέδωκεν, dotes omnibus contulit, 7, 4, 11. 7, 8, 1. θυσίαν ἐπέδωκεν sacrificium reddidit, 4, 9, 7.
ἐπίδοσις, χρημάτων ἐπιδόσει τιμᾶν, 2, 12, 2.
ἐπιδραμὼν part. 2. 2. ἐπιτρέχω, 6, 23, 9. ἐπιδραμόντες part. a. 2. 1, 5, 18.
ἐπιδρομὴ, ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν πόλιν κατέχειν, subita incursione urbe potiri, 1, 20, 8. ἐξ ἐπιδρομῆς κατάληψις τῆς πόλεως, 1, 20, 11. ἐξ ὑπερδεξίου τοῖς πολεμίοις ἡ ἐπιδρομὴ ἐγίγνετο ex editiore loco hostes impetum faciebant, 1, 21, 4.
ἐπιεικὴς, 7, 2, 8. ταῦτα ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐπιεικῆ εἰρημένα, 2, 15, 5. modestus, 4, 19, 2. 5, 25, 4. οὐδὲν ἔξω τοῦ ἐπιεικοῦς ἐξαγγέλεσθαι, 5, 25, 2. ἐκ ἐπιεικοῦς διάνοιας, 7, 3, 7. ἐπιεικὴς ἐς τοὺς Μακεδόνας, 7, 8, 6. ἐπιεικές τι officii quid, 7, 19, 12.
ἐπιεικῶς δὲ κέχαρταί μοι, 7, 14, 12.
ἐπιθαλάσσιος, Ind. 32, 11.
ἐπιθειάζω interpretor prodigium, auguror 1, 11, 3.
ἐπίθεσις insultus, 6, 18, 3. λαθραίως καὶ νυκτερινῇ ἐν σφῶν ἐπιθέσει, 3, 10, 6. καιρὸς εἰς ἐπίθεσιν tempus interruptioni commodum, 1, 6, 21.

 ἐπι-

ἐπιλεξάμενος aor. 1. part. med. præf. 1. & 1, 10, 5. 2, 6, 4.
ἐπιμαχώτερον τεῖχος ἐς τὴν προσβολὴν 1, 20, 8. 2, 26, 6. 6, 7, 10. ἐπίμαχον 2, 26, 3. ἵνα ἐπιμαχώτατον τοῦ τείχους ἐφαίνετο, 4, 23, 6. 4, 29, 1.
ἐπιμαχιμώτατος, 4, 25, 3.
ἐπιμειδιάω, 5, 2, 4.
ἐπιμέλεια, δι' ἐπιμελείας ὀνομαζόμενον 3, 9, 16. δι' ἐπιμελείας ἔχειν πλείονος chariorem habere, 7, 18, 9.
ἐπιμελέομαι, κακῶς ἐπιμελεῖτο τῶν Σουσίων de satrapa, 4, 22, 12. 5, 21, 1. 7, 4, 1. ἐπιμέλομαι τούτων, 2, 14, 14. 3, 9, 14. 3, 19, 12.
ἐπιμελὲς, ἦν αὐτῷ, 6, 29, 13. 7, 3, 9. τοῦ θείου ἐπιμελέστατος, 7, 28, 3.
ἐπιμελητὴς τῆς ἄκρας, 1, 17, 8.
Ἐπιμένης ὁ Ἀρσέου, 4, 13, 7.
ἐπιμένω commoror, 1, 18, 4. 2, 3, 3. ὁ πηλὸς ξύνδεσμος τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν ἐγίγνετο, 2, 18, 6. N.
ἐπιμηνυτὴς index, 3, 26, 3.
ἐπιμιμνήσκω, ἐπεμνήσθησαν mentionem fecerunt, 4, 8, 10.
ἐπιμιξία ἐς ἀλλήλους commercia inter se, Ind. 7, 1.
ἐπινέμομαι depascor, 3, 28, 11.
ἐπινίκια θύειν, 5, 20, 1.
ἐπινοέω, ναὸν οἰκοδομῆσαι ἐπενόει templum exstruere cogitabat, 1, 17, 5. 1, 18, 6. 1, 20, 2 & 13. τὸν κατάπλουν ἐπινοεῖν, 6, 1, 7. τὰ κρείττω, 7, 2, 3. τὰ ἐπινοούμενα, Ind. 20, 3. τριβὴν τε ἐπινοεῖν σὺν ὀλίγῳ ἔσεσθαί οἱ, 1, 23, 5.
ἐπιόντας part. aor. 2. ab ἔπειμι, 4, 5, 6.
ἐπιοῦσα, part. fœm. aor. 2. ab ἔπειμι 1, 6, 15. ἐς τὴν ἐπιοῦσαν scil. ἡμέραν postero die, 6, 8, 2. 7, 25, 10.
ἐπίπαν omnino, prorsus, 2, 24, 6.
ἐπιπεσεῖν fut. 2. inf. ab ἐπιπίπτω 2, 4, 4.
ἐπιπεσόντες, part. aor. 2. ab ἐπιπίπτω, 1, 6, 22.
ἐπιπηδάω, Ind. 15, 2.
ἐπιπίπτειν ἀπροσδόκητος, 1, 6, 22. ἀπροσδοκήτοις, 2, 2, 10. οὐ προσδεχομένοις, 2, 4, 4. τῇ σαρίσσῃ in sarissam incumbere, 4, 9, 3. χιὼν πολλὴ ἐπιπεσοῦσα, 4, 18, 8.
ἐπιπλεῖστον, 6, 21, 9.
ἐπιπλέω τῇ νήσῳ, 1, 3, 4. 1, 9, 10 & 12. ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλεον, 1, 19, 4. κατὰ τοὺς λιμένας, 2, 23, 4. ἐπὶ τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγότας ἐπέπλει, 1, 19, 7. ἐφ' ἧς πεντηκοντόρου ἐπέπλει, in qua navi vehebatur, 2, 20, 2. innato, Ind. 6, 3.
ἐπίπλους, 2, 20, 10. 2, 21, 8. ἐπίπλουν ποιήσασθαι ταῖς Κυπρίαις ναυσὶν adoriri Cyprias naves, 2, 1, 12. 2, 22, 2. ἐξ ἐπίπλου εὐμαρῶς διαφθαρήσεται, 2, 17, 7. N.
ἐπιπνέω, ἐπιπνεύσαντες βορέαι, 1, 26, 3. 6, 26, 7.
ἐπιπολῆς adverb. ἐπιπολῆ φαίνεσθαι in summo apparere, attolli, 7, 21, 3.
ἐπιπολὺ diu, 1, 9, 2. 5, 1, 5. 7, 3, 3. sed 1, 19, 3. vertitur *longe, late*, ubi vid. Annot. ὀδμὴν ἡδεῖαν κατέχειν ἐπιπολὺ τῆς χώρας suavem odorem late diffundi, 6, 22, 9. ὄμβρος ἐπιπολὺ τῆς νυκτὸς καταχεὶν imber in multam noctem durans, 5, 13, 5.
ἐπίπροσθεν ἀμφοῖν ante utrosque, 3, 9, 5.
ἐπιῤῥώννυμι confirmo, 6, 26, 5.
ἐπισημῆναι aor. 1. inf. act. ἐπισημαίνω, 1, 9, 5. βρονταὶ ἐπεσήμηναν, 2, 3, 15. τοῖν ὀφθαλμοῖν ἐπισημαίνειν 7, 26, 2. χρησμοὶ ἐπισημῆναι λέγονται, 7, 30, 4.
ἐπισιτιεῖσθαι fut. 1. inf. med. Attice pro ἐπισιτίσεσθαι, 1, 5, 16. ἐπισιτισάμενοι part. aor. 1. med. 1, 19, 12. 3, 20, 6. Ind, 38, 9.
ἐπισιτισμὸς frumentatio, ἐς ἐπισιτισμὸν πέμπειν frumentatum mittere, 1, 5, 15. 6, 23, 9. commeatus, Ind. 23, 7.
ἐπισκέπτομαι, 6, 20, 7.
ἐπισκευάζειν τείχη muros instaurare 1, 26, 8. 5, 29, 8. 6, 5, 8. τὰ

ἐπιτελῆ, 4, 12, 6.
ἐπιτέμνω, Ind. 13, 12. τὴν πληγὴν laxo vulnus 6, 11, 2. & 3.
ἐπιτετεταγμένην part. præt. paſſ. ab ἐπιτρέπω, 3, 9, 12.
ἐπιτήδειος τοῦ, 1, 10, 2. τῷ, 4, 14, 2. ἐπιτηδειότατος τῷ, 1, 10, 5. 2, 6, 4. ἐπιτηδειότατον χωρίον, 1, 17, 6. ἐπιτηδειότερον γινόμενον τοῖς Θετταλοῖς amiciorem factum Theſſalis, 1, 25, 8. 6, 13, 14. οὐκ ἐπιτήδειοι ἐς τὰ ἡμέτερα rebus noſtris infeſti, 5, 26, 11. γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια, litteræ non optimæ, 2, 4, 11. ἐπιτήδεια neceſſaria, commeatus, 3, 7, 6. παρασκευάζειν, 4, 15, 6. παρακομίζειν, 5, 21, 1. ἵνα ἐπιτήδειον ubi commodum, loco commodo, 4, 28, 14. ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐφάνη ἐς τὸ, 6, 15, 14. τῶν ἑταίρων μάλιστα ἐπιτήδειοι αὐτῷ maxime familiares, 5, 28, 8. τῶν ἐπιτηδείων ἀπορία 1, 12, 17. 3, 28, 2. ἀπόρως, 1, 19, 12. τῶν ἐπιτηδείων ξυγκομιδὴ, 1, 19, 14. ἐπιτηδείως, 6, 5, 7.
ἐπιτηδεύω, δύο τέχνας ἐπιτηδεύειν duas artes excercere, Ind. 12, 8.
ἐπιτίθεμαι adorior, invado, cum dativo, 1, 5, 2. & 10. & 1, 6, 14. 1, 18, 7. 5, 8, 6.
ἐπιτίθημι, 6, 29, 15. πέρας τοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι, 2, 7, 10. 5, 27, 6. τέλος perficere, abſolvere, Ind. 5, 7. τὰ ἱερὰ ἐπιθέντα ſacrificiis peractis, 7, 25, 2. & 7.
ἐπιτίμησις τῆς σάλπιγγος, 5, 7, 12. 6, 13, 11.
ἐπίτομος, ἐπιτομωτέρα ὁδὸς, 3, 21, 11. τὴν ἐπιτομωτάτην ἡγήσατο, 3, 23, 4.
ἐπιτρέπω, 1, 9, 16. 1, 11, 4. ὅτῳ ἡ φρουρὰ ἐκ βασιλέως ἐπιτέτραπτο, 1, 18, 6. 3, 7, 2. οἷς ἐπιτέτραπτο ἡ πόλις, 1, 19, 1. οἷς ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐπιτέτραπτο, 1, 21, 10. 3, 6, 7. ταύτῃ ἐπέτρεψε τὰ γράμματα, 1, 23, 9. & 12. τὸ κράτιστον τῷ ἐπιστῶ ἀνδρὶ οὐ πιστῷ ἐπιτρέψας, 1, 25, 8. ὅτῳ ἐπιτέτραπται qui habent poteſtatem habet, 4, 20, 5. ſe victori permittere, dedere, 4, 21, 12. & 16. 6, 17, 4.
ἐπιτρέχω excurro, 1, 5, 18. 6, 23, 9.
ἐπιτρίβω terro, imminuo, affligo, perdo, ἐπιτρίβειν τὰ βασιλέων πράγματα regum negotiis perniciei eſſe, 4, 8, 4.
ἐπιτυγχάνω incido, 2, 22, 2. 2, 27, 10. 6, 24, 7. 6, 26, 12.
ἐπιτυχὴς, ἐπιτυχεστέρα ἐπίβασις, 1, 11, 8. ξυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος perfeliciſſime conjicit, 7, 28, 4.
ἐπιτυχία, ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλην ἐπιτυχίαν, 1, 12, 3. κατ' ἐπιτυχίαν, Ind. 8, 12.
ἐπιτυχόντες part. aor. 2. ἐπιτυγχάνω, 2, 22, 2.
ἐπιφαινόμενος ἄλλοτε ἄλλῃ, 1, 8, 13. Ind. 36, 9. ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινομένου τῷ ἔργῳ, 6, 6, 9. ὡς δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐπεφάνη ἐν τῇ ἐκδρομῇ, 1, 21, 11. κατόπιν αὐτοῖς ἐπεφαίνετο, 5, 17, 1.
ἐπιφημίζω nominatim commemoro, 4, 28, 4.
ἐπιφανὴς, 2, 15, 5. & 10. in malam partem 7, 8, 6. ἐν τοῖς κινδύνοις, 7, 5, 6. ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους, 1, 12, 5. 6, 15, 5. Περσῶν οἱ ἐπιφανέστατοι, 3, 23, 9. γένει ἐπιφανὴς claro genere, 4, 7, 8.
ἐπιφέρω, Ind. 13, 5. καί τι καὶ τοῦ ἀνέμου ταύτῃ ἐπιφέροντος nonnihil etiam vento illuc flammam ferente, 1, 23, 3. φλὸξ ἀπὸ τοῦ πύργου πολλὴ ἐπενεχθεῖσα flamma a turri copioſa illata, 1, 23, 3. σβεστήριον τῇ φλογὶ ἐπιφέρειν, 2, 19, 8. πῦρ ἐπιφέρειν ταῖς μηχαναῖς, 2, 27, 1. θυμιάματα τῇ πυρᾷ ἐπιφέρειν, 7, 3, 4. ἐπεφέροντο invehebantur, adoriebantur, 2, 21, 14. 5, 17, 11.
ἐπιφλέγον καῦμα, 3, 7, 6. 6, 24, 6. Ind. 43, 12.
ἐπιφορέω, ὕλην τοῖς λίθοις ἄνωθεν ἐπιφορεῖν 2, 18, 6. 4, 21, 10. ἐπὶ ταύτῃ ἐπιφορηθεῖσαι, 2, 19, 2. τῆς ψάμμου ἐπι-

ἔργον

 πρὸς

2, 8, 8. sic Curt. sæpe, 3, 3, 13. 5, 1, 41. 5, 5, 5. ἀπέχειν τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιστα σταδίους, 1, 20, 4. μέγα ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς Κελτικὰς ἥκει fama nominis ejus etiam ad Celtas venit, 1, 4, 10. ἀναβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐς νῆσον, 1, 2, 2. ἐς βάθος ἐκτάσσειν τὴν φάλαγγα, in altitudinem extendere aciem h. e. ita ordinare; ut major sit ejus altitudo, quam longitudo, 1, 2, 6. ἐς ποταμὸν ἐτράπησαν, 1, 2, 11. ἐς προσβολὴν τὰ πολλὰ τῆς νήσου ἀπότομα, insula magna parte erat præceps, ut impetus in eam fieri non posset, 1, 3, 5. ἐς πόλεμον ἐνάγειν, ad bellum inducere, incitare, 1, 7, 17. ἐς αὐτοὺς ἐσβάλλει, eorum regionem invadit, 1, 5, 5. ἐς Πέλιον πόλιν ἐστέλλετο, ad sive contra Pelion urbem contendebat, ut eam expugnaret, 1, 5, 8. ἐς ἐπισιτισμὸν πέμπειν frumentatum mittere, 1, 5, 15. ἐς προβολὴν ἀποτείνειν τὰ δόρατα hastas in adversum dirigere, 1, 6, 3. ἐς Πελλήνην ἀφικνεῖται, Pellenen pervenit, 1, 7, 6. 1, 11, 7. ἐς κοινὸν γιγνώσκειν, in commune consulere τοῦτο ἐς τὰ παρόντα τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον, hoc pro præsenti rerum statu rationi convenientissimum, 2, 16, 12. ἐχόμενα ἐς τρεῖς ἡμέρας, 4, 30, 1. ἐς τὴν ὑστεραίαν, postero die, 4, 30, 11. 7, 17, 8. ἐς ὕστερον in posterum, 1, 9, 2. 1, 12, 2. ἐς ταπεινότητα ἀφιγμένη 1, 9, 4. ἐς τὰ πολέμια δόξα bellica gloria 1, 9, 11. ἐς λογισμὸν ἀναφέρειν in eam cogitationem adducere, 1, 9, 15. ἐς τοὺς ἄλλους ἐξηγγέλθη aliis renunciatum est, 1, 10, 1. ἐξηνέχθη ἐς ἀνθρώπους, 1, 12, 3. 4, 10, 4. & 5. & 7. λεγόμενον ἐς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς Δαρεῖον nunciatum Græcis & Dario, 2, 26, 5. παρήγαγεν ἐς αὐτοὺς introduxit ad eos, 4, 7, 5. τὴν χεῖρα ἀνέτεινεν ἐς τὸ πλῆθος, 6, 13, 4. ἐς τὴν βοήθειαν ἐπαίρειν ad auxilium ferendum adhortari, 1, 10, 1. τεταγμένοι ὡς ἐς μάχην, 1, 13, 2. 1, 18, 4. παίειν ἐς τὸ πρόσωπον, 1, 15, 10. & 11. ἐς τὰ ὅλα ὠφεληθήσεσθαι, 1, 18, 11. & 14. ἐς Παρμενίωνα πέμπει, ubi tamen Gronov. restituit ὡς, 1, 25, 12. sic etiam, 2, 8, 14. ἐς τὸ ἐμφανὲς γράφειν aperte scribere, 1, 25, 13. δοῦναι ἐς μισθὸν mercedis, stipendii loco dare, 1, 26, 5. λόφος ὀχυρὸς ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι 1, 28, 4. χρήματα ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβάλλειν pecuniam multitudini injungere, 2, 1, 9. μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσηται, ne id motum aliquem in multorum animis excitaret, 2, 3, 12. ἐς Εὐρυσθέα τὸ ἐξ Ἠπείρου βοῶν κλέος ἀφῖχθαι, ad Eurystheum famam boum ex Epiro pervenisse, 2, 16, 8. ἐς τὰ ἄλλα πείθεσθαι in reliquis parere, 2, 4, 15. ἐπανῆκε ἐς τοὺς Σόλους rediit Solos, 2, 5, 7. ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε, 2, 12, 3. χρήματα αἰτήσειν ἐς τὸν πόλεμον, 2, 13, 5. ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα ἦρξεν, 2, 14, 2. πέμπειν ἐς βεβαίωσιν τῆς φιλίας, 2, 14, 3. ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε, 2, 15, 6. οἶδα δὲ ἐγὼ καὶ ἐς τοῦτο, ad hoc scio etiam, 2, 16, 8. ἐς ὀλίγον paululum, leviter, 2, 22, 12. ἐς πέμπτην ἡμέραν πεφευγὼς, 3, 19, 9. ἐς τὴν ἐπιοῦσαν postero die, 6, 8, 2. 7, 11, 1. ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπηκόους, 3, 22, 4. ἐν τοσαύτῃ ἂν ἀξιώσει παρά τε αὐτῷ Ἀλεξ. καὶ ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα, 3, 26, 7. ἔφυγεν ἐς πολεμίους perfugit ad hostes, 3, 27, 2. ἐς κίνδυνον αὐτῷ σημαίνεσθαι periculum ipsi portendi, 4, 4, 4. ἐς τεκμηρίωσιν τίθεσθαι, 4, 7, 8. ἐς δίμηνον σιτία διδόναι, 4, 21, 8. ἐς Ἰνδοὺς ἧκε, in Indiam venit, 6, 14, 2. ἐλευθερίαν σώαν σφίσιν εἶναι ἐς Ἀλέξανδρον usque ad, 6, 14, 2. ἐς ἡμέραν, in singulos

ἐτάχθη,

ἐφάνη,

θερί-

θυμία-

 ἱππάρ-

Ἰταλία,

 αὐτοὺς

κα-

nis

 cari

 cio,

κι-

 κτάο-

κωμή-

niam

ὄλλυς

παίω,

περι-

πρὸ-

προ-

T.

nen-

τέ-

τοσοῦ-

So

,2. ὅτι ibid. ὑπὲρ τ
λέσθαι, 1, 1, 13. ὑπὲρ
τ πόλεως γνώμη πρώ-
enda urbe consulta-
4. ὑπὲρ τ παρόντων
12, 15. ὡς τὰ ὑπὲρ τ
γγέλθη 1, 17, 10.
γνῶναι de me sen-
πὲρ ἀυτ γνῶναι de
quam reo 1, 25, 8.
ρίσις 1, 13, 8. ὑπὲρ
χοντο pro barbaris
16, 10. 1, 29, 9 ὑ-
κηρυκευόμενοι ὑπέρ-
πὲρ φιλίας πρὸς Α-
ρβευόμενοι ἦσαν, 1,
. ὑπὲρ κεφαλῆς πέ-
ὑπὲρ ἀυτῶν ἄπρακ-
is re non impetra.
29, 9. ὑπὲρ τ ἀργυ-
ti summam, 1, 26,
ς διακριθῆναι de re-
contendere, 1, 27,
in monte, 2, 9, 8.
πὲρ Δαρείου nuncia-
, 6, 2. ἀνέπειθον Δα-
έχης, persuadebant
na, sive quod ad pu-
at, 3, 8, 14. ὑπὲρ τ
ς διαπολεμεῖσθαι, 2,
των πέμπουσι, 2, 14,
άνδρου πιστὰ λαμβάνειν
omine Alexandri, 2,
μῶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας
στρέδωσα διαπέμπον-
. μύριοι τάλαντα ὑπὲρ
, 2, 25, 1.
sativo, ὑπὲρ μισθοφο-
endium, 7, 12, 3. ὑ
regio trans Halyn,
2. Ind. 43, 13. ἐξέτα-
Περσῶν κέρας τὴν φά-
. τινὰς ἀυτῶν καὶ ὑπὲρ
ς, quosdam etiam
n trium digitorum
, 4, 8. ὑπὲρ τοὺς πεντα-
a quinque millia, 1,
8. ὑπὲρ τοὺς ἰχθυοφά-
nd. 32, 1. τὰ ὑπὲρ τὰς

[illegible]
prata [illegible]
ban, 5, [illegible]
ὑπὲρ τὰς [illegible]
quam [illegible]
[illegible]
pam loca 1, 24 [illegible]
ultra, [illegible]
ὑπερελήσειν [illegible]
ὑπερεσπίζω [illegible]
6, 28, 6. [illegible]
ὑπερβαίνω [illegible]
ὑπερβάλλω [illegible]
λειν τὸ [illegible]
1, 11. 3, [illegible]
ὑπερβάλλω, [illegible]
pere po[illegible]
aor. 2. part. 1, 1 [illegible]
10. 6, 20, 6. [illegible]
6. 2, 6, 3 [illegible]
praetergred [illegible]
undare, 7, 11, 2. Ind. [illegible]
ὑπερβάντες, part. aor. 2. [illegible]
1, 8, 12.
ὑπερβαίνω [illegible]
ὑπερβεβληκότα, part. perf. [illegible]
ὑπερβάλλω, 2, 4, 7.
ὑπερβολὴ τ Καυκάσου in transitu
Caucasi, 3, 30, 12. ὑπερβολὴ τ τι-
μῶν nimii honores, 4, 11, 6.
ὑπερδέξιος ὑπερδέξιον [illegible], mons
altus, 1, 5, 10 & 20. ὑπερδέξια χω-
ρία, 1, 14, 6. 2, 27, 1. ἐξ ὑπερδεξίου
τοῖς πολεμίοις ἡ ἐπίθεσις ἐγίγνετο,
ex editiore loco hostes impetum
faciebant, 1, 11, 4.
ὑπερείδω, 1, 10, 7.
ὑπερέχω, [illegible] τὴν ἀσπίδα obje-
cto [illegible] 4, 10, 4.
ὑπερ[illegible], 5, 13, 6.
[illegible] ἐς χῶμα
[illegible] homines
[illegible] modum exc[illegible]
[illegible] ἀβελτ[illegible]
[illegible], 8, 10.

χορὶ

ὠκυ-

INDEX RERUM IN ARRIANO MEMORABILIUM.

Hermi

X. *Xen-*

CATALOGUS LIBRORUM GRÆCORUM ET LATINORUM

Quos Bibliopola, suis sumptibus vel edidit, vel emptionis via sibi comparavit.

AUCTORES CLASSICI sine Notis, Edit. Noviss. ac Nitidiss. *forma* 24.

Ausonii Magni Opera.
Cæsaris Commentaria.
Cornelius Nepos.
Curtius.
Erasmi Colloquia.
Florus.
Horatius.
Justinus.
Juvenalis & Persius.
Ovidii Opera. III. Tom.
Plauti Comœdiæ.
Sallustius.
Taciti Opera.
Terentii Comœdiæ.
Virgilius.
Valerius Maximus.

A.

AEliani variæ Historiæ, ex Editione Gronovii, Græcè & Latinè, 4. II. Tomi.
Almeloveen Inventa Nova-Antiqua, 8.
Anacreontis Odæ & Fragmenta, Gr. & Lat. cum Notis Pauw, 4.
——— Idem Charta magna, 4.
Antimachiavellus, sive Specimen Disquisitionum ad Principem Machiavelli, 8.
Antonini & aliorum vetera Romanorum Itineraria ex Editione P. Wesselingii, 4.
——— Idem, Charta magna, 4.
Arrianus de Expeditione Alexandri ex Editione Raphelii, Gr. & Lat. 8. 1757.
Artes Jesuiticæ in sustinendis pertinaciter Novitatibus, Laxitatibusque Sociorum, 12.
Auctores Mythographi Latini cum integris commentariis Mycilli, Schefferi & Munckerii, &c. curante van Staveren, 4. cum fig.
——— Idem, Charta magna, 8.
Augustini Confessiones & Meditationes, 24.
——— Operum Appendix, fol.

B.

B.

BIblia Hebraica Manualia ad Hooghtianam & optimas quasque Editiones recensita, ex Editione J. Simonis, & figuris adornata, 8. 1753.
——— Græca Vet. & Nov. Testam. ex Editione, & cum Variantibus Lectionibus Millii, ac locis parallelis cura Mastricht, 8. III. Tom.
Boerhaave Methodus Studii Medici ex Editione ac cum Notis Alberti ab Haller, 4. II. Tom. fig. 1751.
——— Praxis Medica, 8. V. Tom.
——— Prælectiones Academicæ de Lue Venerea. 8.
Burmanni Specimen Anthologiæ Latinæ. 4.

C.

CAnisi Thesaurus Monumentorum Ecclesiasticorum & Historicorum, &c. fol. VII. Tomi.
——— Idem, Charta magna, fol.
Cassiani Opera omnia cum commentariis Gazæi, fol.
Chesneau Observationum Medicarum Libri quinque, Editio Nova, 4.
Clerici Commentarii in Vetus Testamentum, compl. fol. IV. Tomi.
——— Idem in Hagiographa & Prophetas separatim, fol. II. Tom.
Cluverii Geographia, 24.
Columna Trajana ab A. Morellio in ære incisa & novâ Descriptione ac Observationibus illustrata A. F. Gorii, folio magno, fig. 1752.
Corpus Auctorum Classicorum; Editiones Emendatissimæ ac Nitidissimæ, 24. XX. Tom.

D.

DIodori Siculi Bibliothecæ Historicæ Libri qui supersunt, Interprete L. Rhodomanno, ad fidem MSS. recensuit P. Wesselingius, atque Stephani Rhodomani, Ursini, Valesii, Palmerii, & suas adnotationes, cum Indicibus locupletissimis adjecit, fol. II. Tomi, Gr. & Lat.
——— Idem Opus Charta magna, fol.

E.

EPicteti Enchiridium, cum Cebetis Tabulâ, &c. Græcè & Latinè, editio nitidissima sine notis, 24. 1750.
Erasmi Colloquia cum notis Selectis Variorum, 8.

F.

FLori Epitome Rerum Romanarum cum notis integris & Selectis Variorum ex editione C. A. Dukeri, 8. 1744.

G.

GOthofredi Opera Juridica Minora, five Libelli, Tractatus, Orationes, & Opufcula rariora & præftantiora, fol.
Grotius de Jure Belli ac Pacis cum Notis Variorum ac Barbyraci, 8. II. Tom.

H.

HAmmond & Clericus in Novum Teftamentum, fol. II. Tomi, Edit. optima.
Harduini Commentarius in Novum Teftamentum, fol. 1741.
——— idem charta Magna, fol.
——— Opera Varia, fol. fig. 1733.
——— idem charta Magna, fol.
Heineccii Elementa Juris fecundum ordinem Pandectarum, 8.
——— Philofophia Rationalis & Moralis, five Logica, Edit. nova emendata, 8. 1757.
Hofmanni Obfervationum Politicarum, five de Republicâ, Libri decem, 8.
Homeri Opera omnia Græcè & Latine, accedunt Fragmenta Græca ex Editione ac Verfione Sam. Clarcke, 12. II. Tom.
——— Odyffea, &c. Gr. & Lat. feparatim, 12.
Horatius ex Recenfione & cum Notis atque Emendationibus R. Bentleii, 4.
Huberi Pofitiones Juris, 8.

J.

JOfephi Opera omnia Græcè & Latinè ex Editione Haverkampi, fol. II. Tomi.

L.

LInnæi Opera Botanica 8. variis Tomis & annis.
Livius cum notis integris & excerptis Variorum, nec non ineditis aliorum, cum Freinshemii Supplementis, curante A. Drakenborch, 4. VII. Tomi.
——— Idem Opus Charta magna, 4.
Lommii Obfervationes Medicinales, 8.
Lucani Pharfalia cum Scholiafte huc-usque inedito & notis integris ac excerptis Variorum, curante Oudendorpio, 4.
Luciani Samofatenfis Opera omnia Græcè & Latinè cum novâ Verfione Hemfterhufii & Gefneri, Græcis Scholiis ac Notis Variorum, additis ineditis, præcipuè M. Solani, Gefneri, & Hemfterhufii, cura Reitzii, 4. III. Tom.
——— idem Opus Charta magna, 4.
Lucretius Carus de Rerum Naturâ cum Notis Haverkampi, 4. II. Tom. fig.

M.

M.

MArtini Epistolæ cum vitâ Auctoris à Majansio conscriptâ, ac Præfatione Wesselingii, 4. fig.
——— idem Charta magna, 4.
Morelli Thesaurus Numismatum Familiarum Romanarum, diligentissime conquisitorum & accuratissimè delineatorum: accedunt Nummi Miscellanei, Hispanici, Consulares, &c. cum Commentariis perpetuis Haverkampi, fol. II. Tomi.
——— ejusdem Thesaurus Numismatum Imperatorum à J. Cæsare usque ad Domitianum ab Auctore accuratissimè delineatorum, cum Commentariis Schlegelii, Haverkampi, & Gorii, ac præfatione P. Wesselingii, fol. III. Tom. fig. 1752.
——— idem Opus Charta magna, fol.

O.

OVidii Opera omnia cum Notis Variorum ac Burmanni, 4. IV. Tom.

P.

PAradisus Animæ Christianæ studio & operâ Merlo-Horstii, 8. fig.
Petavii Opus de Doctrina Temporum, fol. III. Tom. Antverpiæ 1705.
Petronii Satyricon, &c. cum Notis Variorum, curante Burmanno, 4. II. Tom.
——— idem Charta magna, 4.
Philostratorum Opera, Græc. & Lat. Olearii, fol.
——— idem Charta magna, fol.
Phœdri Fabulæ ex editione ac Notis P. Burmanni, 4.
Picteti compendium Theologiæ Christianæ, 8.
Plinii Epistolæ cum Notis Variorum ex editione Cortii & Longolii, 4.
Pollucis Onomasticum, Græc. & Lat. fol.
Propertius ex editione, ac cum Notis Broekhusii, 4.

Q.

QUintiliani Institutiones Oratoriæ & Orationes, ex Edit. Burmanni, 4. III. Tom.

S.

SAllustius cum Notis integris atque selectis Variorum ex Editione Havercampi, 4. II. Tomi. 1742.
——— idem Charta Magna, 4. II. Tom.
Stephanus de Urbibus, Græc. & Lat. fol.
Suetonius cum Notis integris & selectis Variorum ex Editione P. Burmanni, 4. II. Tom. Amst. 1736.
——— idem Charta Magna, 4. II. Tom.
Suidæ Lexicon Græce & Latine ex Editione Kusteri fol. III. Tom. Cantabr.

T.

TEstamentum Græcum cum Variantibus Lectionibus & in easdem Notis; accedunt Loca parallela studio Millii & Kusteri, fol.

——— cum Variantibus Lectionibus ex pluribus MSS. Codd. & antiquis Versionibus collectis, ac Locis parallelis curâ Mastricht, 8.

——— in quo tum selecti Versiculi 1900, quibus omnes Nov. Testam. voces continentur, Asteriscis notantur; tum & singulæ voces, semel vel sæpius occurrentes, peculiari notâ distinguuntur, Auctore J. Leusden, Editio nova accuratissime recognita, 12.

——— idem cum Versione Latinâ Ariæ Montani, Editio nova accuratissima, 12.

Thesaurus Antiquitatum & Historiarum Italiæ, Neapolis & Siciliæ, ex Editione Grævii, fol. XLV. Tom. fig.

Thucydides de Bello Peloponnesiaco, Græce & Latine, cum adnotationibus integris H. Stephani & Hudsoni; ex recensione Wasse, ac curâ & cum animadversionibus Dukeri, &c. fol.

Tibullus ex Editione ac cum Notis Broekhusii, 4.

Trommii Concordantiæ Græcæ, fol. II. Tom.

V.

VErheyen Anatomia Corporis Humani, 8. II. Tom. fig.

Virgilii Maronis Opera cum integris & emendatioribus Commentariis Servii, Philargyrii, Pierii. Accedunt Ursini, Fabricii, Nansii, Fabri, & aliorum, ac præcipue Nicolai Heinsii notæ nunc primum editæ cum animadversionibus P. Burmanni, 4. IV. Tomi.

——— idem Opus Charta magna, 4.

——— cum Notis Minellii, 12.

Voet Commentarius ad Pandectas, fol. II. Tom.

——— Compendium Juris juxta seriem Pandectarum. 8.